

T.C
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TERCÜME-İ MÜFREDÂT-I İBN-İ BAYTÂR
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİN)
BİRİNCİ CİLT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin YILDIZ

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Dili

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER

HAZİRAN-2016

T.C
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TERCÜME-İ MÜFREDAT-I İBN-İ BAYTAR
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİN)
BİRİNCİ CİLT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin YILDIZ

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Dili

“Bu tez 01.06/2016 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ

KANAATI

İMZA

Prof.Dr.M.Mehdi ERGÜZEL	Başarılı	
Prof.Dr. İsmail DOĞAN	Başarılı	
Doç.Dr. Peki KÜÇÜKSE	Başarılı	

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Yasemin YILDIZ

01.06.2016

ÖNSÖZ

İbn-i Baytar tarafından yazılmış, daha çok “el-Müfredât” (el-Câmî’ li Müfredâti’l-Edviye ve’l-Agziye) adıyla bilinen eser ve bu eserin tercümesi tıp alanında ortaya çıkarılan önemli çalışmalardan olmuş ve hem Türk diline hem de Türk tıbbına önemli katkılar sağlamıştır. “el-Müfredât” İbn-i Baytar’ın yazdığı en önemli eserdir. Kendinden önceki Yunan ve İslam bilim adamlarının bilgileri ile şahsi gözlemlerini aktarmıştır. İlaçların yanında bazı gıdalara da yer vermiştir. Ayrıca üç kıta gezerek topladığı tabâbette kullanılan bitki türlerinden ve besin maddelerinden oluşan malzemeyi bütün özellikleriyle tanıtmış, adlarını Arapça, Berberîce, Latince, Grekçe ve Farsça olarak yazıp karışıklığa yer vermemek için harekelemiştir.

Üzerinde çalışma yaptığımız eser Türk tıp tarihi açısından büyük bir öneme sahip olan Tercüme-i Müfredat-ı İbn-i Baytar’ın nüshalarından biridir. Eseri seçme sebebimiz ise hem içeriğinin zengin olması hem de yazıldığı dönemin dil özelliklerini çok iyi yansıtmasıdır. Çalışmamız; giriş, inceleme, metin ve dizinden oluşmaktadır. Öncelikle metin okunup çeviri yazı alfabetine aktarılmış, daha sonra aynı eserin başka bir nüshasıyla farklılıkları dipnot yöntemiyle gösterilmiştir. Bir sonraki adımda da metnin dizini çıkarılmış ve metinde geçen kelimelerin anlamları birçok sözlükten yararlanılarak bulunmuştur. İnceleme bölümünde de eserin dil özellikleri gösterilmiştir.

Bu çalışmayı yaparken değerli fikirleriyle bana yol gösteren Prof. Dr. Zafer ÖNLER’e ve Doç. Dr. M. Bedizel AYDIN’a, çalışmamın her aşamasında yanımda olup bana hem ablalık hem hocalık yapan Dr. Sibel MURAD’a, lisans eğitimimden itibaren bilgi ve birikimleriyle her zaman her konuda bana iyi bir rehber olan ve benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, üzerimde çok çok emeği bulunan kıymetli hocam Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER’e ve beni bu günlere getiren aileme teşekkürlerimi sunarım.

Yasemin YILDIZ

01.06.2016

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ CİLT

KISALTMALAR	iv
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	v
ÖZET	vii
SUMMARY	viii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1:YAZIM ÖZELLİKLERİ	38
1.1.Ünlülerin Yazılışı.....	38
1.1.1. a Ünlüsünün Yazılışı:.....	38
1.1.2. e Ünlüsünün Yazılışı:	39
1.1.3. ı/i Ünlüsünün Yazılışı:	39
1.1.4. o,u,ö,ü Ünlülerinin Yazılışı:.....	40
1.2. Ünsüzlerin Yazılışı.....	41
1.2.1. b ve p Ünsüzlerinin Yazılışı	41
1.2.2. d ve t Ünsüzlerinin Yazılışı.....	42
1.2.3. c ve ç Ünsüzlerinin Yazılışı	42
1.2.4. k ve g Ünsüzlerinin Yazılışı	42
1.2.5. ğ Ünsüzünün Yazılışı	43
1.2.6. s ve ş Ünsüzlerinin Yazılışı	43
1.3. kim Bağlacının Yazımı	43
1.4. ki Bağlacının Yazımı	44
1.5. dağı Bağlacının Yazımı	44
1.6. için Edatının Yazımı.....	44
1.7. -dur/-dür Ek-fiilinin Yazımı	44
1.8. Ek-fiilin Yazımı	45
1.9. ile Edat ve Bağlacının Yazımı.....	45
1.10. Arapça ve Farsça Sözcüklerin Yazımı	46
BÖLÜM 2: DİL BİLGİSİ	46
2.1. Ses Bilgisi	46

2.1.1. Ünlüler	46
2.1.1.1. Kök Hecedeki e, ê, i	46
2.1.1.2. Ünlü Uyumları	47
2.1.1.3. Ünlü Değişimi	54
2.1.1.4. Yuvarlaklaşma	54
2.1.1.5. Düzleşme	58
2.1.1.6. Genişleme	59
2.1.1.7. Ünlü Düşmesi	59
2.1.2. Ünsüzler	59
2.1.2.1. Sözcük Başı Ünsüzleri.....	59
2.1.2.2. Sözcük İçi ve Sözcük Sonu Ünsüzleri	62
2.1.2.3. Tonlulaşma	66
2.1.2.4. Ünsüz Türemesi	67
2.1.2.5. Ünsüz İkizleşmesi	68
2.1.2.6. Ünsüz Uyumu	68
2.1.2.7. Hece Yitimi.....	68
2.2. Biçim Bilgisi	68
2.2.1. Sözcük Yapımı	68
2.2.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler	68
2.2.1.2. Fiilden İsim Yapan Ekler	70
2.2.1.3. İsimden Fiil Yapan Ekler	71
2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler	72
2.2.2. İsimler	73
2.2.2.1. İsim Çekimi	73
2.2.3. Sıfatlar	77
2.2.3.1. Niteleme Sıfatları	77
2.2.3.2. Belirtme Sıfatları	77
2.2.4. Zamirler	78
2.2.4.1. Şahıs Zamirleri	78
2.2.4.2. İşaret Zamirleri	78
2.2.4.3. Dönüşlülük Zamiri	79
2.2.4.4. Belirsizlik Zamirleri	79

2.2.5. Zarflar.....	79
2.2.5.1. Yer-Yön Zarfları	79
2.2.5.2. Zaman Zarfları	79
2.2.5.3. Durum Zarfları	80
2.2.5.4. Miktar Zarfları	80
2.2.5.5. Soru Zarfları	80
2.2.6. Edatlar	80
2.2.6.1. Çekim Edatları	80
2.2.6.2. Kuvvetlendirme Edatları	80
2.2.7. Bağlaçlar	81
2.2.8. Fiiller	81
2.2.8.1. Şahıs Ekleri	81
2.2.8.2. Fiil Çekimleri	82
2.2.9. Ek Fiil	84
2.2.10. Fiilimsiler	85
2.2.10.1. Zarf-Fiiller (Gerundium)	85
2.2.10.2. Sıfat-Fiiller (Partisip)	85
2.2.10.3. İsim-Fiiller	86
BÖLÜM 3: METİN.....	87
İKİNCİ CİLT	
BÖLÜM 4: DİZİN.....	409
SONUÇ.....	835
KAYNAKÇA.....	837
ÖZGEÇMİŞ	845

KISALTMALAR

Ar.	: Arapça
Bk.	: Bakınız.
Er.	: Ermenice
Far.	: Farsça
Fr.	: Fransızca
Gr.	: Grekçe
İbr.	: İbranice
İt.	: İtalyanca.
Krş.	: Karşılaştırınız.
Lat.	: Latince
syf. / s.	: Sayfa
Sür.	: Süryanice
T.	: Türkçe
TDK	: Türk Dil Kurumu

Kullanılan çeviri yazı (transkripsiyon) işaretleri

ا	a, e
ب	b
پ	p
ت	t
ث	s
ج	c
چ	ç
ح	h
خ	ħ
د	d
ذ	z
ر	r
ز	z
ژ	j
س	s
س	ş
ص	ş
ض	ž

ط	t
ظ	z
ع	ʿ
غ	g
ف	f
ق	q
ك	k-g-ŋ
ق	ŋ
ل	l
م	m
ن	n
و	v
هـ-ه	h-e
ي	y
ء	ʾ

Tezin Başlığı : Tercüme-i Müfredât-ı İbn-i Baytar (1b-150a) (Giriş-İnceleme-Metin-Dizin)	
Tezin Yazarı : Yasemin YILDIZ	Danışman : Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER
Kabul Tarihi : 01.06.2016	Sayfa Sayısı : viii+845
Ana Bilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı	Bilim Dalı : Eski Türk Dili
<p>Eski zamanlardan günümüze kadar tıp alanında çeşitli tedavi yöntemleri geliştirilmiştir. Bu yöntemlerden biri de bitkilerle tedavi yöntemi olmuştur. 14. yüzyıldan itibaren bitkilerle tedaviyi konu alan pek çok eser yazılmıştır. Özellikle 15. yüzyıldan itibaren tıp sahasında yazılmış eserlerin de Türkçe'nin bilim dili olmasına katkısı büyüktür. Eserlerin birçoğu farklı dillerde yazılmıştır. Bu eserlerden bazıları Türkçe'ye tercüme edilmiştir. Bu eserler dilimizi oldukça zenginleştirmiştir. İçerdiği bilgilerle de tıp alanına önemli katkı sağlamıştır.</p> <p>Çalıştığımız eserin aslı Arapça'dır. Eser Tercüme-i Müfredât-ı İbn-i Baytar adıyla Türkçe'ye tercüme edilmiştir. Tercüme edilen bu eser Umur Bey'e takdim edilmiştir. Eserin on yedi nüshası bulunmuştur. Eser birkaç defa tercüme edilmiştir. Bu tercümelerin bazıları başka hükümdarlara sunulmuştur. Böylece eserin önemi daha da artmıştır.</p> <p>Eserde pek çok bitki adı vardır. Bu bitkiler çeşitli hastalıkları tedavi etmek için kullanılır. Bunun yanında eserde hayvanlar, taşlar ve çeşitli gıdalar da vardır. Eserin yazarı İbn-i Baytar, bu konularda oldukça bilgili ve tecrübeli bir yazardır. Ve eserlerine malzeme toplamak için üç kıtayı gezmiştir. Yazar bu sebeple pek çok malzeme toplamıştır. Bu malzemeleri tüm özellikleriyle tanıtmıştır. Ve bunların isimlerinin Arapça, Grekçe ve Farsça karşılıklarını da yazmıştır. Bir karışıklığa yer vermemek için harekelemiştir.</p> <p>Eser alfabetik sıraya göre düzenlenmiştir. Bu eserde 2353 madde vardır. Tekrarlar dışında 1400 tane ilaçtan bahsedilmektedir. Bunlardan 200 tanesi bitkiseldir. Ayrıca yeni bulunan ilaçlar da vardır. Eserde 300 tane yeni ilaç yer almaktadır.</p> <p>Eser giriş, inceleme, metin ve dizinler olmak üzere dört kısımdan oluşmaktadır. Metnin okunmasından sonra metin çeviri yazı alfabesi kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmış, ardından yeni geliştirilen bir bilgisayar programıyla gramatikal dizini alınmıştır.</p>	
Anahtar Kelimeler: Tıp Yazmaları, İbn-i Baytar, Bitki Adları, Tercüme-i Müfredât-ı İbn-i Baytar, Tıp Tarihi.	

Title of the Thesis: Tercüme-i Müfredât-ı İbn-i Baytar (1b-150a) (Introduction- Research - Discourse - Index)	
Author : Yasemin YILDIZ	Supervisor : Assoc. Prof. Paki KÜÇÜKER
Date : 01.06.2016	Nu. of pages: viii+845
Department : Turkish Language and Literature Subfield : Old Turkish Language	
<p>Various treatment methods have been developed since the ancient times. One of these methods is herbal treatment. A great deal of works that included herbal treatment have been written since the 14th century. Especially the hand scripts that written in the field of medicine have great contributes to Turkish for being a scientific language since the 15th century. Most of the works are written in many different languages. Some of the works have been translated into Turkish which are enriched our language very much. The informations that they contain have a significant importance for the field of medicine.</p> <p>The book that we worked on is originally in Arabic. The book has translated into Turkish by the name of "Tercüme-i Müfredat-ı İbn-i Baytar". The translated work is presented to Umur Bey. The work has seventeen copies and translated several times. Some of these translations had been presented to different sultans. Thereby the work grown in importance.</p> <p>The work contains many different plant names. These plants are used for treatments of various diseases. In addition to that, the work includes animals, stones and a variety of foods. The author, ibn-i Baytar, has a great knowledge and experience about these areas and he traveled three continent in order to collect materials for his works. He introduced these materials in every respect and he also wrote the names in arabic, in greek and in farsi. In order to not cause any confusion, he marked the words with a vowelpoint.</p> <p>The work is organized in alphabetical order and it contains 2353 articles. Apart from the repetitions, it mention 1400 medications. 200 of them are herbal medications. Additionally it contains new ones, there are 300 new medications.</p> <p>The work has four sections which are introduction, analysis, text and index. After reading the hand scripts, the work transferred to computer with using the transcription alphabeth and made a index with using a new developed software.</p>	
Key Words: Medical Manuscripts, İbn-i Baytar, Plant Names, Tercüme-i Müfredât-ı İbn-i Baytar, History of Medicine.	

GİRİŞ

Tıp kelimesinin sözlük karşılığı; hastalıkları iyileştirmek, hafifletmek veya önlemek amacıyla başvuru alan teknik ve bilimsel çalışmaların tümü, tabâbet olarak verilmektedir. Kaynağı çok eskilere dayanan bu ilim, ihtiyaçlar doğrultusunda keşfedilmiş ve daha sonraki yüzyıllarda da geliştirilmiştir.

Tıp ilmi hemen hemen insanlık tarihi ile aynı yaşıttır. Kandan ve kemikten mükevven olan insanın bedeni yaratılışı itibariyle son derece mükemmel olduğu gibi gayet surette hassas bir yapıya sahip olduğu malumdur. Bu kadar hassas bir bünye çok hassas bir elektronik alet misali en küçük bir mikrobik vak'a veya dış taarruz karşısında sıkıntılara maruz kalan bir yapı olarak her zaman hastalanmış ve bu hastalıklara yine insanın kendisi çareler aramıştır. İnsan bedenini genellikle boş bırakmayan mikrobik saldırılar bu hassas bedeni hep hasta düşürdüğünden, insanlar da bu saldırılara çareler aramış ve insanlığın keşfettiği en büyük ilim dallarından biri olan tıbbı geliştirmiştir (Ağırakça, 2004: 1).

Tıp ilminin gelişmesinde pek çok etken vardır. Bu etkenler zamana, duruma özellikle de bölgeden bölgeye farklılıklar göstermiştir. İlk ortaya çıkışından bu yana gösterdiği gelişim "Tıp Tarihi" adlı eserde şöyle özetlenmiştir: Akdeniz çevresi ve Yakınoğu'da 5000 yıl önce ortaya çıkan tıp sanatı, bir sonraki medeniyete devredilip geliştirilerek, günümüzde dünyaya egemen olan bilimsel tıbbı meydana getirmiştir. Bu zincirin halkaları şöyle sıralanabilir: Mezopotamya-Mısır tıbbı, Yunan-Roma tıbbı, İslam tıbbı, Rönesans ve sonrasında Avrupa'nın geliştirdiği tıp. Bu temel kültür ve medeniyetlere Çin ve Hint tıbbının da bazı katkıları olmuştur (Bayat, 2010: 14).

Yukarı da bahsedildiği gibi farklı medeniyetler farklı kültürler, birbirlerini oldukça etkilemiş böylelikle tıp ilminin gelişmesinde önemli rol oynamışlardır. Bu gelişmede

önemli rol oynayan bir diğerk olgu da “din” olgusudur. Dinin bu alanda yapılan çalışmalarda ne denli önemli olduğu tarihi kaynaklarda açıkça gösterilmektedir: İlk Grek ve Hind tabipleri peygamber öğretilerinden, İslam tıbbı da Grek, Hind ve Nasturî tıbbından etkilenmiştir. İslam tıbbının 7./13. yüzyılda zirvesine tırmanarak Avrupa tıbbını etkilediği de muhakkaktır (Ağırakça, 2004: 1).

Tıbbın gelişmesindeki diğerk bir etken de “dil” unsurudur. Farklı dillerin ve kültürlerin hakim olduğu farklı bölgelerde keşfedilen yeni bilgilere ulaşabilmek adına farklı dillerde oluşturulan eserleri tercüme ihtiyacı doğmuştur. Özellikle 13. yüzyıla gelene kadar genellikle Arapça ve Farsça yazılan tıbbî eserlerin bu yüzyıldan sonra yapılan tercümeleriyle birlikte Türk tıbbı daha da önemli bir noktaya ulaşmıştır.

Araştırmanın Konusu

Araştırmanın konusu İbn-i Baytar’ın “Tercüme-i Müfredât-ı İbn-i Baytar” adlı eserinin Antalya, Tekelioğlu, nr. 478 nüshasını çeviri yazı alfabesine aktararak, eserin III. Ahmet nr. 2113 nüshasıyla karşılaştırmasını yapmak. Bunun yanında eseri ses bilgisi ve şekil bilgisi açısından inceleyerek, dizinini ve sözlüğünü hazırlamaktır.

Araştırmanın Önemi

Tıp kelimesi “hastalıkları iyileştirmek, hafifletmek veya önlemek amacıyla başvuru olan teknik ve bilimsel çalışmaların tümü” olarak tanımlanır. Bu tanım göz önünde bulundurulduğunda tıp ilminin insanlık tarihi kadar eski ve köklü bir temeli olduğu söylenebilir. Bu ilim kapsamında geçmişte verilmiş olan eserler, günümüzde dahi bilinmeyen pek çok konuya ışık tutabilmektedir. Bu sebepten tıp alanında geçmişte ortaya konulmuş ne kadar eser varsa onları bulup günümüze taşımak insanlık adına faydalı bir iş olacaktır. Bu tarz eserleri incelemek sadece tıp ilmine değil, eserlerin

yazıldığı dönemin dil özelliklerini vermesi açısından dil bilimine de katkı sağlamakta ve iki alana da farklı zenginlikler katmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Tercüme-i Müfredât-ı İbn-i Baytar isimli eser bitkiler konusunda oldukça zengin bir söz varlığına sahiptir. Eserde bitkilerin farklı dillerdeki karşılıkları verilmiştir. Bu durum eseri özellikle dil açısından daha da önemli kılmıştır. Çalışmamızdaki amaç; bu eseri Latin alfabesine aktararak Türk dilinin söz varlığına katkıda bulunmak. Bununla birlikte eserin sözlüğünü hazırlayarak tıp, halk hekimliği, botanik, zooloji tarihiyle ilgili çalışmalar yapan araştırmacılara yararlı olmaktır.

Kapsam

Eserin tespit edebildiğimiz on yedi nüshası vardır. Çalışmamızda kaynak olarak kullandığımız nüsha 07 Tekeli 478 arşiv numarasıyla İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi'nde kayıtlıdır. Bu nüsha 21,5x15,6 (16,5x11) cm. ölçülerinde, her sayfasında on beş satır bulunan harekeli nesihle yazılmıştır ve 302 yapraktır. Eserin istinsahı 963 (1555) olarak belirtilmiştir. Eserin karşılaştırmasını yaptığımız diğer nüshası ise A. 2113 arşiv numarasıyla İstanbul'da kayıtlıdır. Bu nüsha 20,5x14 cm. ölçülerinde olup, her sayfasında on beş satır vardır. Talik yazı tarzıyla yazılmıştır ve 260 yapraktır. Bu eserin istinsah tarihi ise 896 (1490) olarak belirtilmiştir. Karşılaştırma yapmak için seçtiğimiz nüshanın A. 2113 olmasının nedeni; bu nüshanın daha eski tarihli bir nüsha olmasındandır.

Yöntem

Çalışmamız, Giriş, İnceleme, Metin ve Dizin bölümlerinden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, üzerinde çalıştığımız eserin müellifi olan İbn-i Baytar'ın hayatı ve eserleri, çalışılan eserin konusu ve nüshaları üzerinde durulmuş, önemli tıp yazmaları hakkında

kısa bilgiler verilerek incelenen eserin bu eserler içerisindeki yeri ve önemi gösterilmiştir. İnceleme bölümü yazım özellikleri, ses ve şekil bilgisi bölümlerinden oluşmaktadır. Metin bölümü eserin çeviri yazı alfabesine aktarımından oluşmaktadır. Metin bölümü oluşturulduktan sonra, dizinlerin hazırlanmasına geçilmiş, dizin hazırlanırken hata oranını en aza indirebilmek için özel bilgisayar programları kullanılmıştır.

Dizin bölümünde, metinde geçen bütün kelimeler gramer özellikleri göz önünde bulundurularak anlamlarıyla birlikte verilmiştir. Genel Dizinde sözcüğün anlamı verilmeden önce hangi dile ait olduğu kısaltmalarla gösterilmiştir. Bazen bir kelimenin kökeni yazılırken birkaç kısaltmaya yer verilmiştir. Bunun sebebi kelimenin değişik sözlüklerde, farklı menşeli olarak geçtiğini veya bir dilden başka bir dile geçtiğini göstermek içindir. Kökeni bilinmeyen sözcüklerde bu bilinmezliği göstermek için soru işareti (?) kullanılmıştır. Madde başı kelimelerin metinde farklı biçimleri varsa (bk.) kısaltması ile farklı dillerden alınmış şekilleri ya da eş anlamlıları varsa (krş.) kısaltması ile diğer madde başlarına göndermeler yapılmıştır.

Madde başı durumundaki kelimelerin karşılıklarına kelimenin metindeki anlamı yazılmış, daha sonra metnin hangi sayfa ve satırında geçtiğini gösteren numaraları verilmiştir.

Metinde kullanılan bitki adlarının madde başlarında Latince karşılıkları da verilmiştir.

Dizinde önce sözcüklerin eksiz kullanıldıkları sayfa ve satırlar verilmiştir:

¶kara: 1. En koyu renk, siyah. 2. Bu renkte olan.

k. (108b/2), (112a/12), (139a/4), (13b/8), (141a/12), (21b/7), (23a/4), (23a/9), (30a/15), (3b/10), (45a/1), (48a/8), (52b/8), (72a/10), (77a/2), (88b/8), (89a/12), (99a/8) [18]

Yukarıdaki sıralamadan madde başı sözcüğün metnin on sekiz yerinde eksiz olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu sıralamadan sonra yalın haliyle beraber yapılmış kelime grupları gösterilmiştir:

k. + şarāb (108b/1) [1]

k. + bahāka (80a/7) [1]

k. + yaraqānı (81a/13) [1]

Yukarıdaki sıralamada madde başı sözcüğün eksiz olarak dokuz yerde kelime grubu oluşturduğu görülmektedir. Daha sonra sözcüğün üzerine gelen ekler gösterilmiştir:

k. + ca (101a/11), (11a/2), (11b/11), (130b/9), (15b/3), (22a/8), (63b/15), (88a/6), (8b/2) [9]

k. + sından (61a/1) [1]

k. + ya (10a/12), (27b/9) [2]

Madde başının sıralanmasının ardından metindeki toplam kullanım sayısı köşeli parantezle gösterilmiştir. Yukarıdaki örnekteki kara sözcüğünün metinde toplam kırk yedi kez kullanıldığı görülmektedir. Çalışma sonunda yararlanılan kaynakların yer aldığı bibliyografya vardır.

TÜRK TIBBI

Aynı inanç, gelenek ve göreneklere sahip toplulukların kendilerine has edebiyat ve sanatları olmasına mukabil, kaynağını binlerce yıl geriye götürebileceğimiz Türklüğün kültürü, Orta Asya'dan Orta Avrupa'ya kadar çeşitli coğrafyalarda farklı din ve medeniyetlerle karşılaşması sonucunda, temelde aynı olmakla birlikte ayrıntılarda farklılık göstermektedir. (Bayat, 2010: 238).

Anadolu'da ilk Türkçe yazılı ürünlerini 14. yüzyılda vermeye başlayan Türk tıbbının kökleri 11. yüzyıla, Büyük Selçuklulara kadar uzanır. Ancak gerek Büyük Selçuklular

gerek Anadolu Selçukluları Döneminde verilen eserlerin dili Arapça ve Farsça'dır. Büyük Selçuklular ve Atabeyleri döneminde tıp eğitimi, sağlık hizmetleri ve sosyal yardım için bazı kuruluşların meydana getirildiği (Şehsuvaroğlu, 1984: 15) bilinmektedir. Ayrıca yine Büyük Selçuklular zamanında usta-çırak ilişkisiyle dârüşşifâlarda birçok hekim yetiştirilmiştir. Anadolu'nun Türkler tarafından yurt tutulması ve Anadolu Selçuklu Devleti'nin kurulmasından sonra bu coğrafyada birçok dârüşşifâ inşâ edilmiş, Mardin, Sivas, Kayseri, Amasya, Tokat gibi şehirlerdeki dârüşşifâlarda bir taraftan tedâvi hizmetleri verilirken diğer taraftan da yeni hekimler yetiştirilmiştir. Ekmeleddin bin Müeyyed el Nahcivânî, İbrahim Gazanfer, Sadri Konevî ve Fazlullah Reşîdüddin bu dönemin meşhur hekimlerindendir (Şehsuvaroğlu, 1984: 16).

Tıp ilmi ile Türklerin münasebetine bakıldığında bu alanda Türkler tarafından oldukça önemli işlerin ortaya konulduğu görülmektedir. Tarihi bir sıralama içerisinde incelendiğinde özellikle 14. yüzyıldan itibaren bu alanda büyük bir gelişme gözlenmektedir. Bu yüzyıla gelene kadar da elbette tıbbî alanda birçok bilgi elde edilmiştir. Bu bilgilere de Dîvânu Lügâti't-Türk ve Kutadgu Bilig gibi eserlerde geçen tıbbî terminoloji kaynak gösterilebilir. Türk tıbbının tarihi gelişimini daha iyi anlayabilmek için onu dönemlere ayırarak ele almak çok daha verimli ve doğru olacaktır. Çünkü her bir dönemi birbirinden ayıran önemli bir fark ya da bir ayrıntı bulunmaktadır.

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TIBBI

Türklerin anayurdu kabul edilen Orta Asya, Güney Sibirya, Doğu ve Batı Türkistan'ı içine alan, Tanrı dağlarının güneyinde ve Çıngırta steplerinin kuzeyinde kalan bölgenin adıdır. Tabiata ve toprağa yakın yaşayan atalarımız, sağlık problemlerini,

büyük ölçüde dini inançların hâkim olduğu halk hekimliğiyle gidermeye çalışmışlardır.

(Bayat, 2010: 239)

Bu dönemde ilk çalışmalar şamanlar tarafından daha sonraki dönemde ise “emçi”, “otaçı” ve “atasagun” diye adlandırılan kişiler tarafından yapılmıştır. Şamanların çalışmaları daha çok büyüsel nitelikli çalışmalar iken, “emçi”, “otaçı” ve “atasagun”ların çalışmaları bitkileri ve hayvanları temel alan iyileştirme çalışmaları olmuştur.

Orta Asya’daki Türk yerleşimlerinde, türlü ilaç bileşimleriyle hastalıkların tedavisine çalışıldığına, hastaların iyileştirilmesi için bayrak yahut mızrakla işaretli ayrı çadırlar kurulduğuna dair bilgilere kaynaklarda yer verilmiştir (Bakır, 2000: 264).

Milattan sonra 730 yılında Nanto isminde bir Türk alim ve hekiminin Toharistan’dan Çin’e giderken yanında Çin hekimlerinin haberdar olmadığı ilaç malzemelerini götürdüğü bilinmektedir. 759 yılında Toharistan Yabgusu tarafından Çin İmparatoruna hediye olarak 200 ecza malzemesinin gönderilmesi yine Türk tıp kronolojisinin ilk sıralarında yer alan hadiselerdendir (Ünver, 1936: 13). Orta Asya dışında Kahire’de 874 yılında İbn-i Tolun’un yaptırdığı hastanenin kuruluşu da Türklerin tabâbet ile alakalı bilinen ilk önemli atılımlarından olması açısından önemlidir (Çelik, 2014: 2).

Yukarıda verilen örneklerden Türklerin bu dönemde tıp ilmine çok önem verdiği ve hatta bazı milletlerden daha önde bir konumda olduğu anlaşılmaktadır. Eski Türklerin gelenekselleşen tıp anlayışı, Anadolu’nun bir Türk yurdu olmasıyla ve İslamiyetin kabul edilmesiyle birlikte önemli değişikliklere uğramıştır.

İSLAMİ DÖNEM TÜRK TIBBI

“Türkler tarafından 11. yüzyılın başlarında Anadolu’ya kesin olarak yerleşim sağlanmış ve sonraki birkaç yüzyıl içinde de Anadolu bir Türk vatani haline

getirilmiştir. Bununla birlikte 10. ve 11. yüzyıl itibariyle Türkler “İslâmî Medeniyet Dairesi”ne girmiş ve bundan sonra bu doğrultuda günümüz tıp anlayışına daha uygun, orijinal bir tıp anlayışı geliştirmişlerdir (Güven, 2012: 1). Fakat bu yüzyıllarda Orta Asya’dan Anadolu’ya yaptıkları göçler esnasında yanlarında edebî ve kültürel geleneklerini de getirerek geçmiş gelenekleriyle bağlantılarını da sürdürmüşlerdir. Dolayısıyla (Çelik, 2014: 3) “*Anadolu’da yazıldığı bilinen ilk Türkçe tıp yazmalarının 14. yüzyıldan sonraya ait olduğu tespit edilmiş olsa da*” (Önler, 1990: 1) onları kendilerinden önceki dil ve gelenek birikiminden ayrı değerlendirmek mümkün değildir. Örneğin Uygur tıp metinlerindeki tıp geleneği ile Anadolu’nun tıp geleneğindeki temel unsurlar arasında benzerlikler görülmektedir (Çelik, 2014: 3).

Yalnızca Uygur metinleri değil Dîvânu Lûgati’t-Türk (Atalay, 2006) ve Kutadgu Bilig (Arat, 2006) gibi Türk dili ve kültürünün çok önemli iki eserinde yer alan birçok tıbbî terim ile kelime de Anadolu’da bu dönemde kaleme alınan eserlerde karşımıza çıkmaktadır (Gürlek, 2011: 1424).

İslamın ilk dönemlerinde tıbbın en önemli gelişme yollarından birisi II./VIII. yüzyılın ortalarında başlayan geniş tercüme faaliyeti olup bu faaliyetle birlikte tıp ilminin büyük bir hamle yaptığı görülmektedir. Zira bütün medeniyetlerin ilk adımı tercümelerle olmuştur. İslâm dünyasında ilk tercüme faaliyetlerinin Halid İbn Yezid’in kimya ile ilgili eserleri Arapça’ya tercüme ettirmesiyle başladığı bilinen bir husustur. Grek tabipleri Hippokrates (m.ö.460-377) ve Claudios Galenos’un (Bergama, m.129-199) eserleri Arapça’ya çevrildikten sonra tıp alanında bir ipucu ve küçük bir kıvılcım yakalanmış, İslâm’ın tıbbı yaklaşımı ilke ve prensipleri ile bu alandaki teşviklerinin verdiği şevkle tıp çok ileri bir düzeye doğru tırmandırılmıştır (Ağırakça, 2004: 3).

Arap orduları 638'de Cündiŝâpûr'da gelişmiş bir tıp okulu ve hastaneyle; 642'de büyük bir bilim ve araştırma merkezi olan İskenderiye'de antik Mısır ve Yunan medeniyetinin bilimsel mirasıyla karşılaŝtılar. Cündiŝâpûr Hastanesi doktorlarından Buhtîŝû ailesi bir taraftan Bağdat sarayının özel hekimliğini yaparken diğerk taraftan tercüme işleriyle uğraŝtılar (Bayat, 2003: 173). Kısa sürede antik dünyanın temel eserlerinin Arapça'ya çevrilmesi İslâm tıbbında büyük bir atılımın meydana gelmesine yol açmıştır (Bayat, 2003: 174). Arapça'ya tercümesi yapılan ve ŝerh edilen ilk eserler arasında Galenos (Câlinûs)'un eserleri önemli yer tutmaktadır (Ronan, 2005: 261). Tercümelemler bilhassa Sabit bin Kurra tarafından Bağdat'ta yapılmıştır. Kosta bin Luka ve İshak bin Huneyn gibi diğerk hekimler, yine başta Galenos'un eserleri olmak üzere Süryânice'den ve Yunanca'dan tıbbî eserler çevirmişlerdir (Ronan, 2005: 262). İslâm tıbbı 9. yüzyıldan itibaren Ebubekir el-Râzî, İbni Sînâ ve Zehrâvî'nin çabalarıyla tercüme karakterinden kurtularak Batı'nın da örnek aldığı bir seviyeyi yakalamıştır. İslâm tıbbının Eski Yunan eserlerinin tercümesiyle, Anadolu Türk tıbbının da bu geleneğin devamı niteliğindeki Selçuklu tıbbıyla ve tercümelemlerle başlamış olması eserlerdeki Arapça, Farsça ve hatta Grekçe terim yapılarını açıklar niteliktedir (Doğank, 2010: 316).

İslâm'ın Arap yarımadasının dışına çıktığı dönemlerin başlamasıyla her konuda olduğu gibi tıp alanında da büyük gelişmeler görölmeye başlanmıştır. Hz. Peygamber devrinden sonra gelişen İslâm fetihleri ve özellikle ilk fethedilen yerlerin Irak ve İran bölgelerinin olması ilk ciddi yabancı temasların gerçekleştiği bölgeler olarak göze çarpmaktadır. İslâm'ın ilk yayılıŝ yıllarında Hz. Ömer devrinde 17/638 yılında fethedilen, İran'ın o dönemde uzun yıllardan beri etkisini sürdüren önemli bir tıp merkezi olan Cündiŝâpûr şehri idi. Müslüman tabipler bu tıp merkezinden yeterince

yararlanmış ve burada yetişen Müslüman olmayan tabiplerden ders almışlardır. Buna dayanan bazı kimseler, Müslümanların tıp bilgisini Pers ve Greklerden aldıklarını iddia etmek istemişlerdir. Ancak olayı tetkik eden her insafli ilim adamı bunun bir etkilenme ve tamamen nakilden çok, bir ilk tanışma ve çok cüz'î bir bilgi alımından ibaret olduğunu görecektir ve İslâm tıbbının gelişmesinin buna bağlı olmadığını kabul edecektir. İslâm I-II/VII-VIII. Yüzyıllarda tarih sahnesine çıktığında yeryüzünde tıp genellikle efsun ve sihirden ibaret idi. Eski Grek tıbbı tamamen unutulmuş ve birkaç tabibin kitabında mahsur kalmıştı. İşte İslâm tıbbı bu eski bilgileri yeniden canlandırıp ihya ettiği gibi bu kısıtlı bilgileri çok iyi değerlendirmiş ve ileride bütün dünya tıbbını etkileyecek, tıpta çığır açıcı yeni bilgiler ve keşifler ortaya koymuştur (Ağırakça, 2004: 4).

İslami dönemde Orta Asya'da ilk hastahane, Karahanlı Böri Tigin Tamgaç Buğra Karahan'ın [1052-68], Hakanî Türk sülalesinin Batı kolunun merkezi olan Semerkant'taki evlerinden birini *dâru'l-merzâ* (*hastahane*) olarak tahsis etmesiyle kurulmuştur. Dâru'l-merzâ, dönemin diğer mimari eserlerinde olduğu gibi eyvanlı Orta Asya evi tarzındaydı. Bu özellik daha sonraki Selçuklu dârüşşifalârında da aynen kullanılmıştır. Yoksul ve çaresiz hastaların ölünceye kadar kalabilecekleri hastahanenin Haziran 1066 tarihli vakfiyesinden, hekimlerin ve hacamatçı, hizmetçi, aşçı gibi diğer personelin aylıklarını, ilaç, aydınlanma, ısınma, mutfak giderlerini ve cenaze masraflarını karşılamak amacıyla bir hamamın geliri ile Semerkant'ın bir mahallesinin vakfedildiği anlaşılmaktadır. Bu vakfiye, Osmanlı devrinin sonuna kadar devam eden İslami dönem dârüşşifâ vakfiyelerinin prototipi kabul edilir (Bayat, 2010: 262).

BEYLİKLER DÖNEMİ TÜRK TIBBI

Selçuklu Devleti'nin 13. yüzyılın sonlarında Moğol baskıları, çeşitli içsel ve dışsal sebeplerle yıkılışının ardından Türk dili tarihinde çok önemli bir mevkiye sahip olan Anadolu Beylikleri Devri başlar (Çelik, 2014: 4).

Anadolu Beylikleri'nin yöneticileri halk arasından yetişmiş kimselerdir. Arap ve Fars kültürüne yabancıdır. Dolayısıyla Selçuklu İmparatorluğu coğrafyasında kurulan Karaman, Aydın, İnanç, Candar, Germiyan ve Menteşeoğulları'nın saraylarında Türkçe rağbet görmüş, Arapça ve Farsça'ya karşı Türkçe'yi hakim kılma çabası içine girilmiştir (Levend, 1949: 21). Karamanoğlu Mehmet Bey'in 13 Mayıs 1277'de yayımla(t)dığı 'şimden gerü hiç kimesne divanda, dergahda, bergahda ve dahı her yerde Türk dilinden özge söz söylemeye' içerikli fermanı Türkçenin her alanda konuşulan ve yazılan bir dil olması yönünde güdüleyici bir etki yaratmış, şuurlu bir dil hareketinin doğmasına zemin hazırlamıştır (Güven, 2011: 844).

Anadolu'nun Türkleşmesinde Beylikler dönemi önemli bir aşama olmuştur. Göçebe Türkmen topluluklarının yerleşik düzene geçmesi ve ülkenin parçalanmışlığı Bizans kültürünün yok olmasını hızlandırmıştır. Batılıların daha 11. yüzyılın sonunda *Türkiye* demeye başladığı Anadolu, Türkmenler sayesinde tamamen bir Türk ülkesi olmuştur (Bayat, 2010: 281).

Birçok bilim kolu gibi Eski Oğuz ve onun devamı olan Osmanlı tıbbı da Selçuklu'nun devamı niteliğindedir. Osmanlı tıbbının bu özelliği kullanılan dil bakımından değil anlayış bakımındandır. Yani Anadolu'da şekillenen Eski Oğuz Türkçesi tıp dilinin dayandığı tıp anlayışı Büyük Selçuklular'a kadar gitmektedir. Anadolu'da Oğuz Türkçesine dayalı tıp dili, Büyük Selçuklulardan Anadolu Selçuklularına onlardan da Beylikler Dönemi ve nihâyet Osmanlı tıbbına kaynaklık eden tıp anlayışının Oğuz

Türkçesine yansımından ibarettir. Selçuklu tıbbı da İslâm tıbbının devamı niteliğindedir ve İslam tıbbı da Türk tıbbı gibi tercümeyle başlamıştır (Doğan, 2010: 315).

Oğuz Türkçesi'nin Anadolu'da müstakil bir yazı dili haline gelebilmesinin temel sebebi, Anadolu beylerinin milli ruha bağlı sosyal ve kültürel öncülüğüdür. Türkmen beyliklerinde gelişen kültürün en bariz özelliği ve İslam medeniyeti içinde kendi geleneklerini devam ettirme çabaları arasında en anlamlısı Türkçe'yi devlet ve yazılı edebiyat dili olarak hâkim kılmaya çalışmalarıdır. Türkmen beylerinin emri ve teşvikiyle, Arapça ve Farsça'dan Türkçe'ye birçok eser kazandırılmıştır. Türkçe yazan bilim adamı ve sanatçıların Türkmen beyleri tarafından himaye altına alınması Türkçe'ye olan ilgiyi arttırmış, Türkçe yazı dili olma yolunda büyük ilerleme katetmiştir (Bayat, 2010: 282). Türkçe tıp kitapları, özentisi ve sanat endişesi güdülmeden, yalnız öğretmek ve faydalı olmak amacıyla, mümkün olduğu kadar sade bir dille yazılmıştır. 13. yüzyılın ilk çeyreğinde telif ve tercüme eserlerin yazılması ağır aksak giderken, Beylikler döneminde, bilhassa Aydın, Candar, Germiyan, Menteşe ve Osmanoğulları'nda önem kazanmış ve pekçok eser Türkçe'ye kazandırılmıştır (Bayat, 2010: 283). Bu dönemin en bariz özelliği, Türkçe'nin devlet ve yazılı edebiyat dili olarak öne çıkmasıdır. Beyler Arapça ve Farsça bilmediğinden, yazılan eserlerin daha Türkçe olmasına özenmiş, hem kendilerinin hem de halkın istifade etmesini gözönünde bulundurmuşlardır. Bilim ve kültür adamlarını teşvik için birbirleriyle yarışan Germiyan, Aydın, Candar ve Osmanoğulları adına pekçok tıbbi eser yazılmıştır. Mesela, Şirvânî Mehmed bin Mahmûd, Menteşeoğlu İlyas bey adına İlyâsiyye; Germiyan oğlu Ya'kub bey adına Ya'kubiyye; Osmanlı hükümdarı Çelebi Mehmed adına Sultâniyye; II. Murad adına Tuhfe-i Murâdî ve vezirlerinden

Timurtaşoğlu Umur bey adına Ravzatü'l-'Itr adlı eserleri kaleme almıştır. (Bayat, 2010: 281)

Ali Haydar Bayat açısından Türkçe yazma sebepleri şunlardır:

1. Padişah ve devlet adamlarının kültürü desteklemeleri.
2. Halkın tamamının Türk olmasından dolayı, öğrenme isteği ile yazarları ana dilde yazmaya zorlaması.
3. Toplumunu dini açıdan aydınlatmaya çalışan şeyhlerin, vaaz ve yazılarında Türkçe'yi kullanmaları.
4. Sanatkarların, milletine ilim ve sanat alanında hizmet, hayırla anılma, anlaşılma ve takdir edilmek için ana dili tercihleri.
5. Anadolu'ya yerleşenlerin dil özelliklerine (ağız/şive) uymayan Türkçe ağız ve şivelerinde yazılmış eserlerin Anadolu Türkçesine evrilmesi.
6. Edeb alanlarda yeni konular ve sahalara arama.
7. Türkçecilik şuuruyla eserlerini ana dilde yazma gayreti.
8. Hekim sayısının az olması dolayısıyla, yabancı dil bilmeyen hekimlere ve halka tıbb bilgileri doğrudan kitaplardan istifade ederek öğrenmek ve tatbik arzusu. (Canpolat, 2007: 9)

Türkçe herhangi bir eserin olmadığı belki de yazılmadığı 13. yüzyıla kadar medreselerde çoğu Arapça olan ve İşlm tıbbında çok iyi bilinen; aralarında İbn-i Sina'nın El Kanun, Zekeriy er Rz'nin El-Hv fi't- Tıbb, Ali bin Zeyn İbnü'n Nefis'in şerh Teşrih'l Knn, Ebu'l Kasım Zehravi'nin et-Tasrif gibi eserlerinin bulunduğu tıp kitapları okunmuş, tanı ve sağaltım bu kitaplardaki bilgilere göre yapılmıştır. Bu dönem Anadolu Türk hekimleri, Orta ağ İşlam hekimlerinin

kitaplarını iyice özümsemiş, öğrendikleri bilgileri çağlarına göre oldukça ileri bir deney-gözlem-uygulama ve genelleştirme geleneği ile birleştirerek (Uzel, 1999) her biri ayrı bir kıymet taşıyan kendi eserlerini yazmışlardır. Önceleri Arapça olarak yazılan bu eserler daha sonra telif ve tercüme Türkçe eserlerle desteklenmiş böylece gerek eserlerin nicelliği gerekse niteliği bakımından verimli bir Türkçe Tıp dönemi başlamıştır. 13. yüzyılda Oğuz Türkçesi'nin hâkim dil olarak ortaya çıkması ile (Korkmaz, 2015: 471) Türkçe eser yazma düşüncesi de artmış, başlangıçta halkın duasını alma gibi dini ve sosyal saiklerle (güdülerle) Arapça olarak yazılan kitapların yerini Türkçe olarak yazılan müfid (yararlı-faydalı) kitaplar almıştır (Güven, 2007). Bu dönemde Anadolu Türk beylerinin her türlü ilmi faaliyetini destekleme, ilim adamlarını himaye ve gerektiğinde taltif etmelerine bağlı olarak çok sayıda Türkçe tıp kitabı yazılmıştır. Batılı milletlerin henüz kendi tıp terminolojilerini oluşturamadığı bir dönemde Türk hekimleri kendi tıp terminolojilerini oluşturmuş (Bölükbaşı, 2004: 415-416); yazdıkları eserlerle, yaşadıkları çağın bilim hayatına ışık tutan ve günümüz bilim hayatına zengin ve orijinal bilgiler kazandıran verimli bir Türkçe tıp dönemi yaratmışlardır. Bu dönemde yazılan Türkçe tıp kitapları, metodolojik yöntem ve içerikleri sayesinde kendi dönemlerinde muteber (saygın-güvenilir) birer başvuru eseri olarak kullanılmış; devamında gelen Osmanlı Türk tıbbında ise belirleyici ve yönlendirici işlev görmüş, Osmanlı tıbbının oluşumuna katkı sağlamışlardır (Güven, 2012: 1-2).

Anadolu'daki ilk Türkçe tıp eseri 13. yüzyılın ilk çeyreğinde kaleme alınan *Tuhfe-i Mübârizî* olsa da, tıp dilinin Türkçeleşmesi 14. yüzyılın ikinci yarısında başlamıştır. İslam dünyasında Arapça'nın, Hristiyan Avrupa'da Latince'nin hâkim olduğu Orta Çağ'daki bu gelişmeler dilimiz ve tıp tarihimiz açısından gurur vericidir. Çünkü,

Avrupa’da tıp eserlerini milli dille yazma, 16. yüzyılda Fransa’da A. Paré [1509-90], Almanya’da Paracelsus [1493-1541] ile başlamıştır. Türkiye Selçuklu devletinde devam eden Arapça’nın etkisi, 12. yüzyılın sonlarında önemini kaybetmiş, Sâhib Fahreddîn Ali’nin vezirliği zamanında divan dilinin Arapça’dan Farsça’ya çevrilmesiyle Fars dili ve edebiyatı önem kazanmış ve aydın zümre arasında Arapça’nın yerine geçmiştir. Buna mukabil, ekseriyeti teşkil eden Türkmenlerin anadilleriyle konuşmaya devam etmesi ve halk arasında yetişen fikir adamları ve şairlerin eserlerini Türkçe yazması sayesinde Türk dili ve edebiyatı gelişmeye devam etmiştir (Bayat, 2010: 282).

Türk dilinin Türkçe tıp terimleri yönünden zengin, verimli ve üretken dönemlerinden biri de Eski Anadolu Türkçesi dönemidir. İslâm dünyasında Arapça’nın, Hristiyan Avrupasında Latince’nin hâkim olduğu ve Orta Çağ Avrupasında bile tıp eserlerinin kendi milletlerinin dilleri ile yazılmasına 16. asırda başlandığı halde Türklerde bundan en az iki asır evvel başlanmış (Bayat, 2006: 19) ve İslâm tıp paradigması içerisinde ilk Türkçe tıp eserleri 14. asırda yazılmıştır. Türkçe tıp eseri yazma anlayışına bağlı olarak bu dönemde çoğu Arapça olan tıp terimleri sadeleştirilmiş, terimlere Türkçe karşılıklar gösterilmiş ve yeni Türkçe tıp terimleri oluşturulmuştur. İslâmî Dönem Türk tıbbının devamı olarak gelişen ve Eski Anadolu Türkçesinin zengin ve verimli kaynaklarıyla beslenen Osmanlı Döneminde ise Türkçe eser yazılmaktan uzaklaşmış, eserler Arapça yazılmıştır. İbni Sultan Salih B. Nasrullah el- Halebi (H.1080)’nin *Gayet el-Beyan fi Tedbir Beden el-İnsan* (istinsah tarihi H.1184) ve Keysûnîzâde Medyen’in *Kâmus el-Etubbâ Nâmus el Elibbâ* adlı tıp lügatının (Mehmed b. İbrahim el Edirnevî tarafından yapılan) Türkçe tercümesi (İhsanoğlu, 1998: 420) bir yana bırakılacak olursa bu dönemde yazılmış tıp kitaplarının hemen tamamının Arapça

olduğu görülür (Güven, 2009: 110). Arap dilinin ve Arap tıp terminolojisinin etkisinde 15. asırdan 18. asrın sonuna kadar yaklaşık 4 asır Arapça olarak yazılan tıp eserleri, sade dil ve halk Türkçesi ile yazma düşüncesinin getirdiği anlayışa bağlı olarak 19. asırdan itibaren yeniden Türkçe yazılmaya başlanmış ve hekim Şanizâde Mehmet Atullah (1771-1826) 1820 yılında asrın ilk Türkçe tıp kitabı *Mir'atü'l Ebdân fi Teşrih-i Azaü'l İnsan*'ı yazarak (Şahin, 2009: 3) Türkçe eser yazma düşüncesini hayata geçirmiştir. Şanizâde'den asırlarca önce yaşamış ve büyük bir kısmı hekimlik yapmış Eski Anadolu Türkçesi döneminin kimi müellif ve müstensihleri ise halkın yararlanacağı Türkçe faydalı bir kitap olmadığını ileri sürerek hem halkın duasını alıp Tanrı'yı hoşnut etme hem halkın yararlanacağı "Türkçe müfid bir kitap" oluşturma gayesiyle (Güven, 2009: 467) tıp kitabı yazmaya Şanizâde Mehmet Atullah'dan çok daha önceleri başlamış ve asırlar içerisinde o günün tıp anlayışına uygun, bugünkü tıp anlayışıyla uyumlu çok sayıda Türkçe tıp kitabı yazmışlardır (Güven, 2009: 110). Eski Anadolu Türkçesi müellif ve müstensihlerinin Anadolu'nun değişik bölgelerinde ve özellikle Germiyan, Aydın ve Osmanoğulları gibi farklı bir beyliğin sınırları içinde yazdıkları bu eserler, bugünkü Türk Tıp dilinin oluşmasına ve biçimlenmesine yardım ettiği gibi; gelişmesine ve zenginleşmesine de yadsınamaz katkılar sağlamıştır. Dönem boyunca bir yandan *Müntahab-ı Şifâ*, *Yâdigâr*, *Cerrâhiyetü'l Hâniyye* ve *Kitabu'l Müntahab* gibi doğrudan doğruya tıpla ilgili olan eserler; bir yandan *Bahnâme* ve *Cevhernâme* gibi doğrudan doğruya tıpla ilgili olmayan ancak içeriği ve tıbbî konularla ilintisi ölçüsünde tıp kitabı sayılan eserler (Uzel, 2002: 191) (Argunşah, 1999: 43) yazılmıştır (Güven, 2009: 110-111). Bununla birlikte önemli bir kısmı "sağlığı saklama ve hastalıklardan korunma" konularında yazılan bu eserler, gerek içerik ve oylumları gerekse işledikleri konuları yönünden tıbbın bütün disiplinlerini

kapsayacak bir özelliğe sahip değildirler. Onun için bu eserleri tıbbın bütün disiplinleri ile ilintili ve tıbbın bütün disiplinlerini kapsayan söz gelimi Muhammed bin Zekeriyâ er Râzî'nin '*El-Hâvî*' ya da Ali İbn-i Abbas el Mecûsi'nin '*Kâmilu's-Sinâati't-Tıbbiye*'si gibi "tam bir tıp kitabı" olarak değil, tıbbı destekleyen, tamamlayan yardımcı veya monografik tıp kitabı olarak sayabilir ve değerlendirebiliriz (Güven, 2009: 110-111). Türk tıbbı ile ilgili yazılı kaynakların olmaması ya da varsa bile elimize geçmemesi sebebiyle bu yüzyıllar tıbbına ait bilgilerimiz, yetersiz hatta belirsiz kalmıştır. Yaklaşık iki yüzyılı belirsiz ve karanlıklarla dolu olan bu dönem Türk tıbbı, Türkçenin kaynağı durumundaki Oğuz Türkçesinin, Türkçe'yi hakim kılma mücadelesi sonunda Selçuklu ve Beylikler Dönemi Anadolu'sunda bilimde Arapça ve edebiyatta Farsça'ya karşı üstünlük kazanıp sade bir yazı dili olarak ortaya çıkmasıyla son bulmuş (Korkmaz, 2005: 471); tıp, astronomi ve coğrafya gibi zamanın gözde ilimleri ile ilgili Türkçe eserler yazılmasıyla da özellikle Türk tıbbı ile ilgili belirsizlikler 14. yüzyıldan itibaren ortadan kalkmaya başlamıştır. O dönemde yaşamış ve Orta Çağ İslam tıbbının etkisinde kalarak bugünkü tıp anlayışına uygun eserler yazmış birçoğu hekim de olan müellif ve müstensih, eserlerinde kendi dönemlerinin tıp anlayışları yanında kültürlerini ve toplumsal anlayışlarını da yansıtan bilgiler vermişlerdir. Bu dönemde yazılmış tıp kitaplarının hemen hepsinde hastaların, modern tıptakine benzer yöntemlerle tedavi edilmesinden söz edildiği gibi Yâdigâr ve Müntahab-ı Şifa gibi bazı tıp kitaplarında o yüzyıl insanının inanış evrenine bağlı olarak dinî, mistik ve batıl inanışlarla tedavi yöntemlerine ve uygulamalarına da yer verilmiştir (Güven, 2011: 841-850).

TÜRKÇE ESERLER

Tabî'atnâme: Aydınolu Umur bey adına [ö. 1348], iktidarda bulunduğu dönemde [1334-48] Farsça'dan tercüme edilmiştir. Koruyucu hekimlikle ilgili, mesnevi tarzında yazılmış, 372 beyitlik manzum bir eserdir. Şu mısralardan, tercüme edenin adının veya mahlasının "Tutmacı" olduğu anlaşılmaktadır. İslam medeniyetinde tıp konuları içinde kabul edilen su, ekmek, meyve ve meyve suları, yemekler, çiçekler, kokuların özellikleri ve yan etkileri ile bunların giderilmesi, yay çekmek, hamama gitmek, uyumak, müzik ve müzik aletlerinin özelliklerinin insana etkisi gibi konular ele alınmıştır (Bayat, 2010: 285).

Müntahab-ı Şifâ: 14. yüzyılın en ünlü hekimi, daha çok Arapça yazdığı eserlerle tanınan ve Hacı Paşa adıyla bilinen Celalüddin Hızır'dır. Tıp alanında yazdığı birçok eseri içinde en ünlüsü "Şifa" adıyla bilinen Şifâü'l-eskam ve Devâü'l-âlâm adlı eseridir. Hacı Paşa Arapça yazmış olduğu Kitâbü's-sa'ade ve'l-ikbâl alâ arba'a akvâl adlı eserini Aydınolu'nun isteği ile kısaltarak Türkçe'ye Müntahab-ı Şifâ (Önler, 1990) adıyla çevirmiştir Hacı Paşa daha sonra bu eserini daha da basitleştirip kısaltarak, Türkçe'ye Teshîl adıyla çevirmiştir (Önler, 1998: 159).

Hacı Paşa'nın sade bir dille yazdığı bu eser, Anadolu'da yazılmış ilk Türkçe tıp kitaplarının en bilinenlerindendir. 3 bölümden meydana gelmiştir. 1. bölüm teorik ve pratik tıp bilgileri; 2. bölüm yiyecek, içecek ve ilaçlar; 3. bölüm ise hastalıkların teşhis ve tedavisiyle ilgilidir. Eserin transkripsiyonlu metni Zafer Önler tarafından yayınlanmıştır (Bayat, 2010: 286).

Hacı Paşa'nın (ö. 827/1424 [?]) Müntehab-ı Şifâ'sında görüldüğü gibi tıp bilgisinin yanı sıra dua, tılsım, muska formülleri vb. madde ötesi uygulamalara yer verilmesi istisnaî bir durumdur (İA, 1999: 107).

Teshîl: Teshîl, uzun ve öğrenilmesi güç olan Müntahab-ı Şifâ'nın bazı teorik ve zor kısımları çıkarılarak 1408 yılında yazılmış özetidir (Gözlü, 2008: 7). Hacı Paşa'nın, diğer eserlerindeki tıbbî bilgileri bazı değişikliklerle daha yüzeysel verdiği, cep kitabı özelliğini taşıyan eseridir. Sabuncuoğlu Şerefeddîn'in öğrencisi Muhiddîn Mehî tarafından, *Müfîd* adıyla manzum hale getirilmiştir (Bayat, 2010: 286). Hacı Paşa'nın Müntahab-ı Şifâ isimli eserinin kısaltılmış şekli olan eserdir. Hacı Paşa önceki eserlerinde verdiği tıbbî bilgileri daha yüzeysel bir şekilde alarak bu eserde özetlemiştir. Teshîl üzerinde Zikri Turan bir doktora çalışması yapmıştır (Turan, 1992).

Edviye-i Müfrede: İshâk bin Murad tarafından, 1387'de Gerede civarında yazılmıştır. Osmanlı beyliğinin bilinen ilk tıp kitabıdır. 2 bölümden meydana gelmiştir. 1. bölümde alfabetik olarak bitkisel ve hayvansal ilaçlar, bu ilaçların kullanıldığı hastalıklar, ilaçların zararlarını giderme yolları; 2. bölümde baştan aşağıya doğru hastalıklar; ek bölümde İbni Sînâ ve Cürcânî'den alıntılarla humoral patoloji teorisi [Antik Yunan ve Roma tıpçıları ve filozoflarınca insan bedenini oluşturan ve hastalıkların ilişkilendirildiği dört bedensel unsura (kan, balgam, kara safra, sarı safra) dayalı tıp teorisi.], sağlıklı yaşamının şartları, cinsi münasebet ve ihtiyarlık işlenmiş; son bölümde ise Arapça-Farsça-Türkçe sözlük verilmiştir (Bayat, 2010: 286). Türkçe olarak kaleme alınan ilk tıp eseridir. İçerik olarak dört bölümden oluşan eserin ilk iki bölümünden sonra Cürcânî'nin *Zahire-i Harzemşâhî*'sinden ve İbni Sînâ'dan alınma makaleler eklenmiş, sonuna eklenen Arapça-Farsça-Türkçe terimler sözlüğü ise eserin 4. bölümünü meydana getirmiştir (Canpolat-Önler, 2007). İshak bin Murad tarafından (792H/ 1387M) kaleme alınan Edviye-i Müfrede adlı eser tarihi kesin olarak bilinen ilk Türkçe telif kitap olma özelliğini taşır. Eser, 1390 yılında Gerede yöresinde

yazılmıştır (Canpolat-Önler, 2007). Bu eserde basit ilâçlar ve kullanıldıkları hastalıklar, hıtlar nazariyesi, sağlıklı yaşama şartları, cinsel ilişki, ihtiyarlık gibi konularda dönemin tıp bilgisi halkın anlayacağı bir dille anlatılmıştır (İA, 1999: 107).

Kâmilü's-Sınâ'a Tercümesi: Ali bin Abbas'ın aynı adlı eserinin sağlık bilgisi ve hastalıkların tedavisiyle ilgili 2. kısmının 3. makalesinin 34. bölümü ile ülserler, çiçek ve kızamıkla ilgili 4. makalesinin 5. bölümün bir parçasının Aydınoglu Umur Bey adına tercümesidir. Bursa nüshasının üzerindeki Timurtaş paşa oğlu Umur bey vakıf kaydı dolayısıyla onun adına yazıldığı zannedilmiştir. Bazı bilim adamları 15. yüzyılın başında, bazıları ise dilini, imlasını, kağıdını ve yazısını gözönüne alarak, 14. yüzyıldan önce tercüme edildiğini belirtmişlerdir (Bayat, 2010: 286-287). Timurtaşoglu Umur Bey'in isteği üzerine yapılan Kamilu's-Sına'a Tercümesi, Ali bin Abbas bin el-Mecusi tarafından yazılmış olan Kamilu's-Sına'atu't-Tıbbiye (yahut Kitabu'l-Meliki) adlı eserin bazı bölümlerinin Türkçe'ye tercümesidir (Gözlü, 2008: 7). Eserdeki bölüm başlıkları altında; yukarıda sözü edilen kategorilere giren çeşitli hastalık isimleri, tanımlamaları ve tedavileriyle; *müfret devalar, tiryaklar, müşhiller, haplar, fitiller, tabletler, tozlar, yakılar, yağlar, şerbetler, göz ilaçları, cerahati giderecek ilaç isimleri* (İA, 1999) kendilerine yer bulur (Çelik, 2014: 14).

İlyâsiyye: Mehmed bin Mahmûd-ı Şîrvânî'nin, Menteşe beyi İlyas Bey [ö. 1421] adına Arapça yazıp *İlyâsiyye* adını verdiği, sonra yine İlyas Bey'in isteğiyle Türkçe'ye çevirdiği eseridir. Mukaddime ve 10 bâbdan meydana gelmiştir. Fuat Köprülü 14. yüzyılın sonlarında yazıldığını söylüyorsa da, İlyas Bey'in Osmanlı tabiiyetine girmesinden [1414] önce, yani 1403-14 arasında yazılmış olması gerekir. Bugüne kadar bir nüshası bulunamamıştır (Bayat, 2010: 287).

Tervâhu'l-Ervâh: Asıl adı Taceddîn İbrâhim olan Germiyanlı şair Ahmedî'nin [ö. 1413] Yıldırım Bayezid'in oğlu Emîr Süleyman [1403-10] adına mesnevi tarzında yazdığı 10082 beyitlik manzum eseridir (Bayat, 2010: 287). Tervâhu'l-Ervâh adlı eser iki cilt olup, birinci cildinde daha çok tıbbın teorisi ve eczacılıkla ilgili bilgiler verilmekte, ikinci cildinde yukarıdan aşağıya bütün hastalıklar ve tedaviler anlatılmaktadır (Gözlü, 2008: 7). Eserde anatomi bilgisi ve hastalıkların tedavisi hakkında yöntemler anlatılır. Eser üzerinde Osman Özer, bir doktora çalışması yapmıştır (Özer, 1995).

Sultâniyye: Mehmed bin Mahmûd-ı Şîrvânî'nin Sultan Çelebi Mehmed [1413-21] adına yazdığı koruyucu hekimlikle ilgili eseridir. Çeşitli mizaçlardaki kişilerin nasıl beslenmesi gerektiği, mevsimlere göre beslenme ve giyinme, gıdaların tasnifi, yemek zamanı, suların kalitesi, suyun ne zaman ve nasıl içileceği, hareket ve durgunluğun fayda ve zararları, göz ve kulak sağlığının korunması, uykunun bedene tesirleri, kusmanın, müshillerin, hamamın ve cinsel ilişkinin fayda ve zararları, macunlar, sağlığı korumak için kaçınılması gerekenler gibi sıhhi konulara dair pratik bilgileri ve nasihatleri ihtiva eder. Şîrvânî'nin diğer eserleri gibi, Türkçe açısından olduğu kadar, yeme-içme, giyim-kuşam gibi sosyal hayatın bazı safhalarını aktarması açısından da değerlidir (Bayat, 2010: 288). *On dört bölümden oluşan ve fihristi bulunmayan eserin Arapça karşılıklarında verilen bölüm başlıkları şöyledir: 1) Yiyeceklerin tedbiri, 2) Faydalı ve zararlı sular, 3) Hareketin fayda ve zararları, 4) Göz sağlığı, 5) Kulak sağlığı, 6) Uykunun bedene etkisi, 7) Kusmanın fayda ve zararları, 8) İshal ve kabızlığın fayda ve zararları, 9) Hamamın fayda ve zararları, 10) Cinsel ilişkinin tedbiri, 11) Cinsel gücü arttırıcılar, 12) Dört mevsim, 13) Yiyeceklerin tabiatı, 14) Müshil şaraplar ve lavmanlar* (Harmancı-Akpınar, 2006: 240-250). Ferhat Kurban eser üzerinde bir yüksek lisans çalışması yapmıştır (Çelik, 2014: 8). Öte yandan Doç. Dr.

Paki Küçüker kaleme aldığı bir makalesinde Şirvânî'nin Sultâniyye adlı eseriyle Kitâb-ı Güzîde adlı eserinin birbirleriyle büyük ölçüde paralellik gösterdiğini ifade etmektedir (Küçüker, 2010).

Kitâbü'l-Müntahab fî't-Tıbb: 823/1420 yılında Çelebî Mehmed dönemi hekimlerinden Abdulvehhab bin Yusuf ibni Ahmed el-Mârdânî tarafından yazılmıştır. Eser kendisinden önceki tanınmış Arapça ve Farsça tıp kitaplarından seçilmiş alıntılarının tercümeleriyle meydana getirilmiştir (Bayat, 2003: 248). Osmanlı sarayına takdim edilen ilk tıp kitabı olarak bilinen eser Ali Haydar Bayat tarafından yayımlanmıştır (Bayat, 2005).

Tercüme-i Kanûnçe: Harezmi hekim ve astronom Çağmînî'nin [1221'den sonra] *Kanûnçe-i Tıb* adlı eserinin Abdülvehhâb bin Yûsuf ibn Ahmed el-Mardânî tarafından yapılan tercümesidir. Mardânî, mukaddimesinde eserin adını zikretmemişse de, Ramazan Şeşen, *Kanûnçe* olduğunu tespit etmiştir (Bayat, 2010: 289).

Miftâhü'n-nûr ve Hazâinü's-Sürûr: Mü'min bin Mukbil Sinobî tarafından Çandaroğullarından Kötürüm Bayezid Beyoğlu İsfendiyar Bey adına yazılmış anatomi, hijyen ve göz hastalıklarıyla bu hastalıkların tedavilerinin anlatıldığı önemli bir eserdir. Eserde sadece ilaçla tedavi değil gerektiğinde cerrahî müdahaleler de anlatılmaktadır. Eser üzerinde Mehmet Ünal Şahin tarafından doktora çalışması yapılmıştır (Şahin, 1994).

Zâhire-i Murâdiyye: Mü'min bin Mukbil Sinobî tarafından 1437 yılında Sultan II. Murat adına yazılan oldukça hacimli bir eserdir (Doğan, 2009: 13). “Zâhire-i Murâdiyye adlı eser, Zeyneddin bin İsmail Curcani'nin Zâhire-i Harzemşahi'sinin Türkçe'ye çevrilmiş şeklidir (Demir, 2002). 3 bölümden meydana gelmiştir. 1. bölüm beyin, baş ağrıları, göz ağrıları, gözün kapakları ve tabakaları, kulak hastalıkları ve

tedavileri; 2. bölüm karaciğer, dalak, bağırsak, genital organlar, vücut ağrıları, cerrahi vakalar, cüzam ve veba gibi bulaşıcı hastalıklar ve tedavileri; 3. bölüm kan alma, hacamat gibi genel tedavi yöntemleri ve koruyucu hekimlikle ilgilidir. (Bayat, 2010: 289). Ayrıca alet çizimleri verir ve kendi tecrübelerini aktarır (İA, 1999: 108). Eser üzerinde Hüseyin Demir yüksek lisans çalışması yapmıştır (Demir, 2002).

Bâhnâme: Ali bin İshâk'ın II. Murad adına yazdığı eseridir. Osmanlı devleti Türkçe telif bâhnâmelerinin ilki ve en kapsamlısıdır. Büyük ölçüde, Tifâşî'nin *Kitâbu Rucû' i'ş-Şeyh ile's-Sıbâh* adlı eserinden faydalanılarak yazılmıştır. 25 bâbı erkekler, 15 bâbı kadınlar için gerekli cinsel bilgileri ihtiva eder (Bayat, 2010: 289).

Bahnâme Tercümesi: Ebû Zeyd Hibetullah bin el-Muzaffer bin Muhammed bin Erdeşîr bin Keykûbât et-Taberî'nin Farsça bâhnâmesinin, Musâ bin Mes'ûd tarafından, Sultan II. Murad adına yapılan tercümesidir (Bayat, 2010: 289).

Bahnâme Tercümesi: Salâhaddîn tarafından, Saruhanoğlu Ya'kub bin Devlet [ö. 1428] adına Farsça'dan tercüme edilmiştir (Bayat, 2010: 290).

Yâdigâr (Yâdigâr-ı İbn-i Şerîf): İbn Şerîf 'in Timurtaşoğlu Umur bey [ö. 1461] adına yazdığı eseridir. Klasik İslam tıp kitabı düzenindedir. Hava, mevsimler, meskenler, giyecekler, yiyecekler, sular, diyet gibi koruyucu hekimlik bilgileri verilmiş, baştan ayağa hastalıklar ve tedavileri ile ortopedik ve cerrahi girişimler sistematik olarak aktarılmıştır. Bu özelliği sebebiyle hekimler tarafından çok tutulmuş ve Osmanlı tıp medreselerinde ders kitabı olarak okutulmuştur (Bayat, 2010: 290). İbn-i Şerîf'in bu kitabı hazırlarken İbn-i Sina ve İbn-i Baytar'dan yararlandığı bilinmektedir. Eser üzerinde Paki Küçüker, bir doktora çalışması yapmıştır (Küçüker, 1994).

eş-Şifâ fi Ahâdîsi'l-Mustafa: Tifâşî'nin [ö. 1253], 13. yüzyılda, Ebû Nu'aym el-İsfahânî'nin [ö. 1038] *et-Tıbbu'n-Nebevî* adlı eserinden hadislerin isnadlarını ve

rivayetleri çıkararak özetlediği *el-Vâfi fi't-Tıbbi's-Şâfi*'sinin Germiyanlı şair Ahmed-i Dâ'î [ö. ~1427] tarafından Timurtaşoğlu Umur bey adına tercümesidir (Bayat, 2010: 290).

Kitâb-ı Güzîde-i İlm-i Tıb: Zafer Önler'in makalesinden öğrendiğimiz Mehmed bin Mahmûd-ı Şirvânî'nin 1434 tarihli bu eseri harekeli nesihle yazılmış, her sayfada 15 satır olmak üzere 14 bölüm ve 40 yapraktan meydana gelmiştir (Bayat, 2010: 290).

Mürşid: Mehmed bin Mahmûd-ı Şirvânî'nin 1438'de tamamladığı göz hastalıklarıyla ilgili eseridir. Osmanlı tıbbının göz hastalıklarıyla ilgili en kapsamlı kitabıdır. İslam göz hekimliğinin vardığı son nokta sayılabilir. Girişte, Allah'a yakarış, Hz. Muhammed'e naat ve kitabın Allah'ın manevi işaretleriyle yazıldığına dair ifadeler vardır. 1. bölüm 1 mukaddime, 6 bâb ve 27 fasıl; 2. bölüm 17 bâb ve 110 fasıl; 3. bölüm 3 bâb ve 18 fasıldan meydana gelmiştir (Bayat, 2010: 290-291). Üç bölümden oluşan eser Ali Haydar Bayat ve Necdet Okumuş tarafından yayımlanmıştır (Bayat-Okumuş, 2004).

Mecmû'atü'l-Mücerrebât: Necmüddîn Mahmûd bin İlyâs eş-Şirâzî'nin [ö. 1330] *el-Hâvi fi İlmi't-Tedâvî*'sinin tercümesidir. 5 bölümden meydana gelmiştir. 1. bölüm 120 başlık altında organ hastalıklarını; 2. bölüm 26 başlık altında ateşli hastalıkları; 3. bölüm 108 başlık altında dış organ hastalıklarını; 4. bölüm alfabetik olarak müfred ilaçları; 5. bölüm 50 başlık altında mürekkebin ilaçları ihtiva eder. 15. yüzyıl sonunda istinsah edilmiş bir nüshası günümüze gelmiştir (Bayat, 2010: 291).

Tuhfe-i Mübârizî: Hekim Bereket tarafından İbni Sinâ'nın Kanun'u esas alınarak yazılmış bir eserdir. Eser önce Lübâbü'n-Nühâb adıyla Arapça olarak yazılmış, daha sonra yine kendisi tarafından Farsça'ya ve ardından da Türkçe'ye çevrilmiştir. Eserin mukaddimesine göre Hekim Bereket kitabını İbni Sinâ'nın Kanun kitabındaki bazı

bölümlerden seçmeler yaparak düzenlemiş, bitkiler, tedavi ve ilaç hazırlama hakkında kendi deneyimlerini eklemiş ve her bölümün daha iyi anlaşılabilmesi için ayrıca daireler çizmiştir (Erdağı, 2000: I). Tuhfe-i Mübârizî ve Kitâb-ı Hülâsâ der İlm-i Tıbb adlı eserlerin dönemleri hakkında elimizde kesin bir bilgi yoktur. Hekim Bereket'in 13. yy tabiplerinden olduğunu, dolayısıyla da eserlerinin 13. yy'a dâhil edilmesi gerektiğini ifade edenlerin yanısıra (Canpolat-Önler, 2007: 9), (Bayat, 2003: 232), 14.yy hekimlerinden olduğunu iddia edenler de bulunmaktadır (Özçelik, 2001: 2), (Şehsuvaroğlu, 1984: 27). Eser üzerinde Binnur Erdağı tarafından doktora çalışması yapılmıştır (Erdağı, 2000).

Kitâb-ı Hülâsâ der İlm-i Tıbb: Hekim Bereket'in Aydınolu Umur Bey adına doğrudan doğruya Türkçe yazdığı bir eserdir. Eser tıpla ilgili kısa bir teorik bilgiden sonra, Antik Çağ'dan beri gelenek haline gelen yöntemle baştan ayağa bütün hastalıklardan bahseder. Yirmi yedi bölümden oluşan eserde bilgiler şematik olarak verilmiştir (Süveren-Uzel, 1988: 9).

Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb: Cerrâh Mes'ûd'un Hulâsa-i Tıbb adlı eseri 15. yüzyılda yazılmış önemli bir cerrâhnâmedir. Bazı kaynaklarda Cerrâh Mes'ûd ve eseri, 14. yüzyıl olarak gösterilse de Cerrâh Mes'ûd 15. yüzyılın ikinci yarısında yaşamış ve çevirisini de bu dönemde yapmıştır. Eser üzerinde İlhan Uçar tarafından bir doktora çalışması yapılmıştır (Uçar, 2009).

Tıbb-ı Nebevî: Germiyanlı hekim ve şair Ahmedî Dâî tarafından yapılmış bir Tıbb-ı Nebevî tercümesidir. II. Murad'ın vezirlerinden Timurtaşpaşazade Gazi Umur Bey adına çevirilmiştir (Şehsuvaroğlu, 1984: 62). Eser üzerinde Önder Çağırın bir doktora çalışması yapmıştır (Çağırın, 1992).

Mecmuâtü'l-Fevâ'id: Hekim Beşir Çelebi tarafından 1436 yılında Karamanoğlu İbrahim Bey adına yazılmış bir eserdir. Otuz bölümden oluşan eser dâhilî hastalıklarla ilgilidir (Süveren-Uzel, 1988: 138). Eserin bilinen tek nüshası Paris Milli Kütüphanesinde (Doğan, 2009: 12-13).

Tuhfe-i Murâdî fi İlm-i Cevâhîr: 14.yüzyılın sonlarıyla 15.yüzyılın ilk yarısında yaşamış hekim Muhammed bin Mahmud Şîrvânî tarafından yazılarak Osmanlı hükümdarı II. Murat'a sunulmuş ve asıl konusunu değerli taşlar, güzel kokular, tıp ve cinsel gücü arttırıcı nesnelere anlatıldığı bir eserdir. Eser Mustafa Argunşah tarafından yayımlanmıştır (Argunşah, 1999).

Kemâliyye: Muhammed bin Mahmud Şîrvânî tarafından yazılmış bir diğer eserdir. On bir bölümden meydana gelen eserin ilk sekiz bölümü baştan ayağa kadar çeşitli hastalıkları, dokuz ve onuncu bölümleri şerbet ve macunların faydalarını, son bölüm ise deontolojik kuralları işlemektedir (Doğan, 2009: 14). Eser Muhammet Yelten tarafından yayımlanmıştır (Yelten, 1993).

Kitâbü'l-Mühimmât: Müellifi bilinmeyen eser, on farklı tıp kitabından tercüme yoluyla yazılmıştır. İki ana bölümden oluşan eser bazı hastalıkların teşhis ve tedavisinin anlatıldığı ve birçok kitap ve hekim adının yer aldığı önemli bir eserdir (Doğan, 2009: 14). Kitâbü'l-Mühimmât Sadettin Özçelik tarafından yayımlanmıştır (Özçelik, 2001).

Mücerreb-nâme: Şerefeddin Sabuncuoğlu'nun 1468 yılında yazdığı önemli eserlerden biridir. Sabuncuoğlu bu eserinde denemiş olduğu ilaçların yapılarını anlatmıştır. Türk tıbbının ilk deneysel kitabı olarak değerlendirilen eser, Sabuncuoğlu'nun seksen beş yaşında kaleme aldığı son eseridir (Küçükler, 2010: 6). On yedi bâb olarak tertip edilen ve tıpta kullanılan ilaçların merhem, şurup, hap, macun, yakı vb. hazırlanış şekillerine göre tasnif edilmiştir (Doğan, 2010: 318). Eser üzerinde Kenan Süveren bir

yüksek lisans çalışması yapmıştır. Mücerrebname İlder Uzel ve Kenan Süveren tarafından yayımlanmıştır (Uzel-Süveren, 2000). Uzel-Süveren'in yaptığı çalışmanın hatalı olması üzerine eser daha sonra Paki Küçükler tarafından yeniden okunarak yayımlanmıştır (Küçükler, 2010).

Hazâinü's-Saadât: Yazılış tarihi bilinmeyen, ancak istinsah tarihinden hareketle 14. yüzyılın sonları ile 15. yüzyılın ilk çeyreğinde veya ortalarında yazılmış olabileceği tahmin edilen Hazâinü's-Saadât'ın müellifi Eşref bin Muhammed adında bir tabiptir. Müellifin hayatı hakkında bilgi olmadığı gibi başka bir eserin olup olmadığı da bilinmiyor. Hazâinü's-Saadât'ın bilinen tek nüshası vardır. O da Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, III. Ahmed Bölümü Hazine 557 numarada kayıtlıdır. 72 varak (114 sahife) olan eserin her varığında 17 satır bulunmaktadır. Eser, H. 864/M. 1460'ta Ali bin İne Hoca tarafından istinsah edilmiştir (Köktekin, 2007: 14-15). Eşref bin Mumammed'in Hazâinü's-Saadât'ı Bedi N. Şehsüvaroğlu tarafından yayımlanmıştır (Şehsüvaroğlu, 1961).

Cerrâhiyyetü'l-Hâniyye: Cerrâhiyyetü'l-Hâniyye Sabuncuoğlu Şerefeddin'in dünya çapında tanınmış eseridir. 11. yüzyılda yaşamış ünlü İslâm hekimi Endülüslü Ebul Kasım Zehrâvî'nin Tasrif isimli ansiklopedik eserinin cerrâhiye ayrılan son bölümü esas alınarak (Uzel, 2004: 21) hazırlanmış olan eser 1465 yılında yazılmıştır. 136 cerrâhî girişim ve 163 cerrâhî âletin resimlerini ihtivâ eden (Bayat, 2003: 257) eser içerdiği resim ve minyatürler sebebiyle Sabuncuoğlu'nu tıbbî illüstrasyonda öncü yapmıştır (Uzel, 2004: 89). Türk-İslâm bilim tarihinde ilk defa bir cerrâhî tekniği açıklamak amacıyla eserinde resim sanatını kullanan Sabuncuoğlu ameliyat tekniklerini de başarılı bir şekilde resimlemiştir. Cerrâhiyyetü'l-Hâniyye her ne kadar Ebul Kasım Zehrâvî'nin eserinin tercümesi niteliğinde de olsa tam bir tercüme demek

de doğru değildir. Zira Ebul Kasım, eserinde yalnız âlet resimlerini vermiştir, Sabuncuoğlu ise âlet resimlerine âmeliyat ve cerrâhî müdahale tekniklerini gösteren resimler eklemiştir (Şehsuvaroğlu, 1984: 53). Eserin bilinen üç nüshası vardır: Paris Bibliothèque Nationale Supplement 963, İstanbul Millet Kütüphanesi 79/353 ve İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi 263. Eser İlder Uzel tarafından yayımlanmıştır (Uzel, 1992).

Terceme-i Akrabâdîn: Cürcânî lakabıyla tanınan büyük İslâm hekimlerinden Zeyneddin Ebu'l-Fazl İsmail bin Hüseyin Cürcânî'ye ait Zahîre-i Harzemşâhî adlı Farsça eserin akrabâdîn kısmının tercümesidir. Akrabâdîn Yunanca “graphizon” sözcüğünün Arapça ve Farsçaya geçmiş biçimidir ve sözcük anlamı ilaç hazırlanış şekillerini içeren kitap demektir. Eser hicrî 858 mîlâdî 1454 yılında tercüme edilmiştir. Sabuncuoğlu'nun eserdeki ifadelerinden anlaşıldığı kadarıyla yakın çevresinden bazı kimseler tıp kitaplarının genellikle Arapça ve Farsça olması ve Anadolu insanının genelinde bu dilleri bilmemesi sebebiyle kendisinden Türkçe bir Akrebâdîn yazmasını rica etmişler, o da mevcut tıp kitaplarının akrebâdîn kısımlarını inceleyerek Zahîre-i Harzemşâhî'yi beğenmiş ve onun akrebâdîn bölümünü tercüme etmiştir. Zahîre-i Harzemşâhî'yi seçme sebebini ise ilaç terkiplerindeki mükemmellik ve eserde ölçü ile bedel için ayrı bölümlerin bulunması şeklinde açıklayan Sabuncuoğlu aslen 31 bâb olan esere iki bâb da kendisi ekleyerek eseri toplam 33 bâba tamamlamıştır (Doğan, 2009). Sabuncuoğlu Şerefeddin'in ilk eseri olan bu çeviri üzerine Şaban Doğan tarafından bir doktora çalışması yapılmıştır (Çelik, 2014: 10).

İBNÜ'L-BAYTÂR

Ebû Muhammed Ziyâüddîn Abdullâh b. Ahmed el-Aşşâb el-Mâlekî

(ö. 646/1248)

HAYATI

Endülüs'ün Mâleka (Malaga) şehrinde, yetiştirdiği âlimlerle tanınan bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. İbnü'l-Baytâr lakabını babasının veterinerliğinden dolayı almıştır. Doğum tarihi hakkında 575 (1179), 585 (1189), 593 (1197) ve 596 (1200) yılları gösterilir. İlk öğrenimini babasından gördüğü, dinî ve naklî ilimleri okuduktan sonra botaniğe merak sardığı anlaşılmaktadır. Onun botanikçi (aşşâb) olmasındaki en önemli pay yirmi yaşına kadar birlikte çalıştığı, daha çok İbnü'r-Rûmiyye diye tanınan İşbilyeli (Sevilla) Ebü'l-Abbas Ahmed b. Muhammed en-Nebati'ye aittir. İbnü'l-Baytâr, Nebatî ile dostluğu süresince Endülüs bölgesinde yetişen tıbbî bitkileri ve bunların özelliklerini, yetiştikleri yerleri, ilmî ve mahallî adlarını öğrendi. Belki de hocasının ilmî araştırmalar yapmak amacıyla Doğu'ya gitmesi üzerine, Muvahhidler'in baş şehri İşbilye'de dönemin ünlü eczacılarından Abdullah b. Sâlih el-Kütâmî ile İbn Haccac el-İşbîlî'nin yanında çalışmalarına devam etti. Bu sırada bir yandan Dioskorides ve Câlînûs'un basit ilaçlar hakkındaki eserlerini okuyor, bir yandan da Endülüs'ün çeşitli kesimlerindeki araştırmalarını sürdürerek malzeme topluyordu. 617'de (1220) hocası Ebü'l-Abbas'ı örnek alarak Akdeniz havzasındaki ülkelerde araştırma yapmak amacıyla uzun sürecek bir yolculuğa çıktı. Önce Bicâya (Bougie), Kostantîne, Berka ve Trablusgarp gibi Kuzey Afrika şehirleriyle civarlarını dolaşarak yazmak istediği eserler için zengin malzeme topladı. 620 (1223) yılının sonlarına

doğru Anadolu'ya ulaşıp Selçuklu ve Bizans hakimiyetindeki bölgeleri gezerek tıp, eczacılık ve botanik âlimleriyle tanıştı (İbn Ebû Usaybia, s. 601). Seyahatinin bu bölümünde Makedonya ve Ege adalarını da ziyaret ettiği anlaşılmaktadır. Limni adasında bir cins topraktan teke kaniyla yoğrularak "tînü'l-mahtûm" yapıldığını ve oradaki Artemis tapınağının bakımını üstlenen bir kadının bu ilaç tabletlerini yapışına bizzat şahit olduğunu söyler.

Seyahat dönüşü artık çağının en büyük botanikçisi kabul edilen İbnü'l-Baytâr topladığı zengin bitki koleksiyonuyla İskenderiye'ye gitti. Mısır Eyyübî hânedanından el-Melikü'l-Kâmil Muhammed kendisine büyük itibar göstererek Mısır botanikçileri başkanı (reîsü'l-aşşâbîn) unvanını verdi ve hakimiyeti altındaki Suriye'ye her gidişinde onu da beraberinde götürdü. el-Melikü'l-Kâmil'in ölümünden sonra yerine geçen oğlu el-Melikü's-Sâlih Necmeddin Eyyüb döneminde de Eyyübî sarayındaki mevkiini koruyan İbnü'l-Baytâr, bu dönemde tekrar Doğu İslâm coğrafyasına seyahate çıktı. Lucien Leclerc, *Kitâbü'l-Câmî'*deki bitki adlarından hareketle onun Diyarbakır, Urfa, Musul, Lübnan, Kudüs ve Hicaz bölgelerini gezerek malzeme topladığını belirtir (*Histoire*, II, 225-237). İbnü'l-Baytâr'ın Kahire ve Dımaşk'ta bulunduğu sırada ders verdiği birçok öğrencisi olmuştur. Bunların başında, Dımaşk'ta 633 (1235) yılında kendisinden *el-İbâne ve'l-i'lâm bimâ fi'l-Minhâc mine'l-ğalel ve'l-evhâm* adlı kitabı ile Dioskorides, Câlînûs ve Ahmed b. Muhammed el-Gâfikî'nin basit ilaçlar hakkındaki eserlerini okuyan '*Uyûnü'l-enbâ'* müellifi İbn Ebû Usaybia gelmektedir. Diğer bir Dımaşklı öğrencisi de Ebû İshak İzzeddin İbnü's-Süveydî'dir.

İbnü'l-Baytâr Doğu ve Batı Orta Çağ'ında bilgi, görgü ve tecrübesini arttırmak ve yazacağı eserlere malzeme toplamak için üç kıtayı gezen ender müelliflerden biridir. Ayrıca topladığı tabâbette kullanılan bitki türlerinden ve besin maddelerinden oluşan

malzemeyi bütün özellikleriyle tanıtmış, adlarını Arapça, Berberice, Latince, Grekçe ve Farsça olarak yazıp karışıklığa yer vermemek için harekelemiştir. Bilhassa öğrencisi İbn Ebû Usaybia'nın anlattıklarından hareketle onun alanında çağının en büyük âlimi olduğu kabul edilmektedir. İbnü'l-Baytâr Dimaşk'ta ansızın ölmüştür (İA, 1999: 20/526-527).

İbn el-Baytar talebeleriyle kırlarda, dağlarda bitkiler, ağaçlar üzerinde incelemeler yapardı. el-Muğni fi'l-edviyet el-müfrede ve Câmî li müfredât el- edviye ve'l-ağziye adlı iki çok önemli eser yazdı. Her ikisini Eyyûbîler sultanı el-Melik el-Sâlih Necmeddin Eyyûb'a ithaf etti (Şeşen, 1993: 16-17). Orta Çağ'da yeni bitkiler bulmak, bilgisini artırmak, malzeme toplamak amacıyla yıllarca süren uzun yolculuklar yapan ender bilim adamlarındandır. Topladığı tıbbi bitkileri bütün özellikleriyle tanıtmış, isimlerini Arapça, Farsça, Berberice, Latince, Yunanca yazmış ve okunuşlarında yanlışlığa meydan vermemek için bunları harekelemiştir (Bayat, 2010: 228).

ESERLERİ

1. Tefsîru Kitâbi Diyâşkûridûs (Dîşkûridis).

Arapça literatürde *Kitâbü'l-Ḥaşâ'iş* ve *Kitâbü Ḥams maḳâlât* adlarıyla bilinen Dioskorides'in beş bölümlü *Materia Medica*'sına yapılmış bir tefsirdir. Katalog mahiyetindeki eserde 550 ilaç alfabetik sırayla ve kısa açıklamalarla tanıtılmış, bu arada önceki kaynaklarda yanlış tesbit edilen Grekçe bitki ve ilâç adları da düzeltilmiştir. Kitabın ilmî neşrini Hilmî Abdülvâhid Hadra (Kahire 1986) ve İbrahim b. Merad (Beyrut 1989; Tunus 1990) gerçekleştirmiş, Albert Dietrich de Arapça metinle birlikte Almanca tercüme ve şerhini neşretmiştir [Göttingen 1991] (İA, 1999: 20/526-527).

2. el-İbâne ve'l-i'lâm bimâ fi'l-Minhâc mine'l-ḥalel ve'l-evhâm.

(Mektebetü'l-Haremi'l-Mekkî, Tıp, nr. 36).

Basit ilaçlar katalogu olup Ebû Ali İbn Cezle'nin aynı konudaki *Minhâcü'l-beyân fî mâ yesta'milühü'l-insân* adlı kitabını eleştirmek amacıyla yazılmıştır. Bu eserin 131 maddesini kapsayan eleştiriler, ilaç isimlerinin ve terimlerin birbirleriyle karıştırılmış olmasına, ilaçların yanlış tanıtılmasına ve faydalarına dair verilen bilgilerin gerçeği yansıtmadığına ilişkindir (İA, 1999: 20/526-527).

3. el-Muğnî fi'l-edviyeti'l- müfrede.

el-Müfredât'ın tersi bir düzende, yani basit ilaçların, hastalıkların sırasına göre tanzim edildiği bir eserdir (Bayat, 2010: 229). Baş, göz, kulak, ağız, göğüs, mide, bağırsak, üreme organları, hamilelik ve eklem hastalıkları ile yara, tümör ve zehirlenmeler için kullanılan ilaçları ve tıbbın âciz kaldığı durumlarda halkın başvurduğu kocakarı ilaçlarını içeren yirmi bölümden ibaret bir basit ilaçlar kataloğudur. el-Melikü's-Sâlih Necmeddin'e ithaf edilen kitabın çeşitli yazma nüshaları bulunmaktadır; bunlardan Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki nüsha (Fatih, nr. 3633) müellifin vefatından sekiz yıl önce istinsah edilmiştir. Mehmed b. Ahmed b. İbrâhim el-Edirnevî eseri *Levâmi'u'l-ḥikme* adıyla Türkçe'ye çevirmiş ve şerhini yapmıştır (Adıvar. s. 11 8). İç Hazine'den tâlim için Molla Kâsım'a verilen kitaplar listesinde 15. sırada yer almaktadır. Eser dört cilt hâlinde 1291'de Bulak'ta basılmıştır. (İzgi, 1997: 64)

4. Mîzânü't-ṭabîb

Basit ilaç kataloğudur (Bayat, 2010: 229). Emîr Şehâbeddin Ahmed b. İsa'nın isteği üzerine kaleme alınan kitap seksen babdan oluşmaktadır; bilinen tek nüshası Uppsala Kütüphanesi'ndedir (nr. 58). (İA, 1999: 20/526-527).

5. el-Ef'âlû'l-ğarîbe ve'l-havâssü'l-'acîbe

Basit ilaç kataloğudur (Bayat, 2010: 229). (İbn Ebû Usaybia, s. 602). (İA, 1999: 20/526-527).

6. Risâle fî tedâvi's-sümûm

(Brockelmann, I, 648). (İA, 1999: 20/526-527).

7. el-Müfredât (el-Cami' li-müfredâti'l- edviye ve'l-ağziye)

Basit ilaçlar konusundaki Arapça kitapların en önemlisi ve en güvenilir olanıdır. Müellifin hayatının sonlarına doğru yazdığı bu alfabetik eserde 2353 madde yer alır. Avrupa'da 15. yüzyılın sonlarında ilgi çekmeye başlayan eser Latince, İspanyolca, Almanca ve Lucien Leclerc tarafından Fransızca'ya (I-III, Paris 1877- 1883) tercüme edilmiştir. Eser İslam dünyasında ilk defa Bulak'ta basılmış (I-IV, 1291; Bağdat 1384/1964; Beyrut 1992) ve üzerinde muhtelif çalışmalar yapılmıştır (İA, 1999: 20/526-527).

Kendinden önceki Yunan ve İslam bilim adamlarının bilgileri ile şahsi gözlemlerini aktarmıştır. İstifade ettiği 150 kadar bilim adamını yeri geldikçe zikretmiştir. Latince'ye, Avrupa dillerine ve Türkçe'ye tercüme edilmiş, Latince'si 1758'de Cremona'da basılmıştır (Bayat, 2010: 228). Cevat İzgi'nin "Osmanlı Medreselerinde İlim- Tabîî İlimler" adlı kitabında eser "Kitâbu'l-Câmi' fî'l-Edviyeti'l-Müfrede" ismiyle yer almaktadır. İbnü'l-Baytâr bu eserde, Yunan ve Arap alimlerinin fikirlerine ve kendi şahsi tecrübelerine göre, nebâtî, hayvânî basit ilaçlardan alfabe sırası ile bahsetmektedir. el-Câmi'; Dioscorides'ten itibaren 10./16. asrın ortasına kadar, en mühim edviye kitâbı olarak kalmıştır; yalnız metodik ve kritik bir toplamadan başka, şahsî müşâhede ve tetkikleri de ihtivâ eder. İlaçlardan başka çeşitli gıdalardan da bahseder. Mükerrerler dışında 1400 adet devâ zikrolunmaktadır ki bunlardan 200'ü

nebâtî olmak üzere, 300 kadarı yeni ilaçlardır. el-Câmi‘de Dioscorides ve Câlînûs’un bütün mâlûmâtı zikredildiği gibi, 20’si Yunanlı olmak üzere 150 kadar müellif ismi de geçmektedir. En çok zikredilen müellifler, er-Râzî ile İbn Sînâ’dır. el-Câmi‘, 1291/1874-75’te Kâhire’de dört cilt olarak neşredilmiştir. Eserin 15. yüzyıldan itibaren Batı’da dikkat çekmeğe başladığı görülmektedir. Antoine Galland tarafından muhtasar bir şekilde tercüme edilmişse de neşredilmemiştir. Eser, 1883’te F.R. Dietz tarafından Latince’ye J.V. Sontheimer tarafından Almanca’ya ve L. Leclerc tarafından da Trait  des simples adı ile Fransızca’ya tercüme edilmiştir (İzgi, 1997: 64).

Türkçe tercümelerine değinmek gerekirse eserin kaynaklarda, **Tarcamatu C mi‘ M frad t al-Adviyya va’l-Ağziyya, Terc me-i M fred t-ı İbn ’l-Bayt r, M fred tu İbn-i Baytar Terc mesi, İbn ’l- Bayt r’ın el-M fred t’ının terc meleri, Terc me-i M fred t-ı İbn el-Baytar** gibi farklı isimlerle yer aldığı gör lmektedir. Terc me eser ile ilgili genel bilgiler ise şunlardır: İbn al- Baytar ( lm. 646/1248)’in tıbb  ila lardan ve gıdalardan bahseden Arap a C mi‘ M frad t al-Adviyya va’l-Ağziyya adlı eserinin (KZ, s. 574-575) Fars a’ya terc mesinden, Umur Bey’in emri üzerine yapılan muhtasar T rk e terc mesidir. Bu Umur Bey’in Osmanlı  merasından Timurta oğlu Umur Bey ( lm. 832/1429) olduğu s ylenirse de kitabın ithaf kısmında Umur Bey’den “sultanımız” diye bahsetmesi bu zatın Aydınoğlu I. Umur Bey (1334-1348) veya II. Umur Bey (1403-1405) olması ihtimalini g çlendirmektedir (İhsanoğlu, 2008: 1969). Eser alfabetik olup sade bir T rk e ile yazılmıştır. Bazı bitkilerin Yunanca adları da verilmiştir. Tıp tarihi bakımından m himdir (İhsanoğlu, 2008: I. 12-13). M fred tu İbn ’l- Bayt r’ın T rk e’ye, biri İ h k b. Mur d tarafından Timurta pa oğlu Umur Bey i in, biri Hezarfen H seyin Efendi ( . 1089/1678) tarafından, biri ‘Abdurrahm n b. Y suf tarafından, biri Derviş Ahmed adlı biri tarafından Umur Bey adına K m su’l-

Eṭibbâ adıyla, biri Ömer b. Mezîd tarafından, biri de meçhul biri tarafından olmak üzere altı tercümesinin bulunması gösterilen büyük rağbetten ileri gelmektedir. İç Hazine'den tâlim için Hekimbaşı Molla Kâsım'a verilen kitaplar arasında birinci sırada İbnü'l-Bayṭâr'ın el-Müfredât'ı zikredilmektedir (İzgi, 1997: 64).

TERCÜME-İ MÜFREDÂT-I İBN-İ BAYTAR ADLI ESERİN NÜSHALARI

1. Esad Efendi, nr. 2497: Nestalikle 153 yaprak, 17,5x26 (12x21) cm, 19 str.
2. İstanbul Üniversitesi, TY, nr. 1204: Nesihle 126 yaprak, 16,5x26,5 (11x19,5) cm, 17 str. Başında fihrist var. İstinsahı H. X. asırda olmalı.
3. İstanbul Üniversitesi, TY, nr. 2661: Nesihle 154 yaprak 21x13 (15x23,5) cm, 25 str. İstinsahı H. X. asırda.
4. Lala İsmail, nr. 389/6: Nesihle yap. 166b-308a, 19,7x14 (15,5x10) cm, 19 str. İstinsahı H. X. asır civarında.
5. Haraccioğlu, nr. 1119: 159 yaprak, 17x25 (12x19) cm, 19 str. İstinsahı XI. asırda. Bursa, s. 31, Sezgin III, 499, Bursa Haraççioğlu Abdullah Sabri s. 31.
6. Sadberk Hanım, nr. 256: Talikle 181 yaprak 21x14 (16x8,5) cm. 21 str. İstinsahı Rebiülahir 1100'de 1a'da eserin fihristi, Seyyid Mehmed adına mülkiyet kaydı, bazı sahife kenarlarında çıkmalar, açıklamalar, nakiller vardır. Sadberk Hanım Müzesi Yazma Eserler Kataloğu Hüseyin Kocabaş Koleksiyonu, s. 117.
7. Bursa Müzesi, nr. 83/1: 156 yaprak, 14x19 (11x15) cm. İstinsahı H. XII. asırda. Bursa s.61, Sezgin, III, 529.

8. Ali Emiri, Tıb, nr. 26: Nesihle 333 sayfa, 24,5x16 (18x11,5) cm, 19 str. İstinsahı Şād b. Abdurrahman tarafından.
9. Ayasofya, nr. 3745: Nesihle 193 yaprak, 23,6x16,4 (17,5x10,5) cm, 17 str. Kitabın sonunda Mustafa b. İlyās'ın temellük kaydı vardır.
10. Bursa İnebey Genel, nr. 5029/2: Nesihle yap. 43b-203b, 19,5x13 (15x10) cm, 17 str. sonu eksik.
11. Çapa Tıp Tarihi, nr. 4446/6: Nesihle 63 yaprak, 14,5x10 (10,5x7,5) cm, 15 str.
12. Gazi Hüsrev Bey, nr.R 3071: Nestalikle 175 yaprak, 18x13 (16x10,5) cm, 19 str. Mustafa Jahic, Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian Manuscripts in Ghazi Husrev-Bey Library, Sarajevo, XII, s. 48-49.
13. Kemankeş, nr. 673: Talikle 158 yaprak, 18,3x29,5 (11,5x19,6) cm, 21 str. yap. 1a'da Emir Hoca Efendi'nin vakıf kaydı var.
14. Kılıç Ali Paşa, nr. 716/4: Nesihle yap. 226b-363b, 16,3x10 (6,7x14) cm, 19 str. İslami Tıp Yazmaları Kataloğu, s. 25, İstanbul ve Anadolu Kütüphanelerinde Mevcut El Yazması Eserler Ansiklopedisi, II, 775 (İhsanoğlu, 1998: 1967-1968).
15. Revan, nr. 1669; nesihle 12+285 yaprak, 23x10cm, 19 str. KZ, 1772; Karatay, TY, s. 571-572. Eserin başı diğer nüshaların başına benzemez.
16. Antalya, Tekelioğlu, nr. 478: Harekeli nesihle 302 yaprak, 21,5x15,6 (16,5x11) cm, 15 str. İstinsahı Şaban 963'de. Hacı Osman-zāde Mehmed Ağa'nın vakıf mührü vardır. TÜYATOK, Antalya, V, 196.
17. III. Ahmet nr. 2113; talikle 260 yaprak, 20,5x14 cm. 15 str. İstinsahı H. 896'da Karatay, TY, I, 572 (İhsanoğlu, 1998: 1970). Bu nüsha için

“Osmanlı Tıbbi Bilimler Literatürü Tarihi” adlı eserde “Eserin başı diğerlerine benzemez” ifadesi yer almaktadır. Ana metnimizle karşılaştırmasını yaptığımız ve farklılıkları dipnot yöntemiyle gösterdiğimiz bu nüshanın başının diğer nüshalarla aynı olduğu görülmektedir.

Bütün bu nüshaların dışında aynı eserin Sultan II. Murat ve Fatih Sultan Mehmed için tercüme edilen nüshaları da vardır. Bu nüshalarda diğer nüshalardan farksız olup sadece eserin ithaf edilen kısmında farklılık görülmektedir.

Ana metin olarak yer verdiğimiz nüsha Antalya, Tekelioğlu, nr. 478: Harekeli nesihle 302 yaprak, 21,5x15,6 (16,5x11) cm, 15 str. İstinsahı Şaban 963’de. Hacı Osman-zâde Mehmed Ağa’nın vakıf mührü vardır. TÜYATOK, Antalya, V, 196. nüshasıdır.

Karşılaştırmasını yaptığımız ve metinde [Topkapı] (**T**) olarak gösterilen nüsha ise III. Ahmet nr. 2113; talikle 260 yaprak, 20,5x14 cm. 15 str. İstinsahı H. 896’da Karatay, TY, I, 572. nüshasıdır. Topkapı (T) nüshasının farklı olduğu yerler ana metinde dipnot yöntemiyle gösterilmiştir. Bu gösterilen farklılıklarla birlikte iki nüsha incelendiğinde ana metin olarak kabul ettiğimiz nüshanın, [Topkapı] (**T**) nüshasından yaklaşık 22 varak kadar eksik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu eksik olan kısımlar da yine dipnot olarak tezin içerisinde yer almıştır.

BÖLÜM 1: YAZIM ÖZELLİKLERİ

1.1. Ünlülerin Yazılışı

1.1.1. a Ünlüsünün Yazılışı:

Metnimizde kelime başlarındaki a ünlüsü elif (ا), zaman zaman da medli elif (آ) ile yazılmıştır:

altun (أَلْتُون) (39b/10)

aķ (أَق) (49b/10)

ay (أَى) (99a/12)

adına (أَدِن) (2b/1)

ağrıyı (أَغْرِی) (103a/1)

Sözcük içinde a ünlüsü genellikle hem elif (ا) hem de hareke kullanılarak gösterilmiştir.

ķavuk (قَاوُق) (16a/2)

ķanı (قَان) (91a/15)

baş (بَاش) (92a/4)

balık (بَالِق) (10a/8)

Sözcük sonunda çoğunlukla güzel he (ه) ile yazılmıştır. Ancak çok az da olsa elif (ا) ile yazıldığı görülür:

burma (بُورمه) (98a/9),

ķavurma (قَوْرمه) (15a/7)

ısıtma (إِسْتَمَا) (35b/13)

1.1.2. e Ünlüsünün Yazılışı:

Sözcük başlarında e ünlüsü elif (ل) ile yazılmaktadır:

elli (أَلِي) (109a/5)

eyleseler (أَيْلَسَلَر) (112b/13)

eşek (أَشَك) (126a/8)

eyrelti (أَيْرَلْتِي) (145a/2)

Sözcük içinde çoğunlukla üstün ile seyrek olarak da elif (ل) ve güzel he (هـ) ile işaretlenmiştir:

eyegüler (أَيْكُولَر) (14b/10)

çiçekleri (چِيچِكَلَرِي) (31a/15)

yéyeler (يِيَالَر) (15a/1)

öyken (أُوَيْكَن) (31b/5)

Sözcük sonunda ise genellikle güzel he (هـ) ile gösterilmiştir:

pāre (پَارَه) (39a/12)

sürme (سُورْمَه) (48b/7)

perde (پِرْدَه) (102b/4)

fāyide (فَايِدَه) (102b/6)

1.1.3. i/i Ünlülerinin Yazılışı:

i/i ünlüsü sözcük başında genellikle elifin altına esre koyularak (ل), zaman zaman da elif-ye (اِي) ile gösterilmiştir:

ince (اِنَجَه) (8a/13)

issi (اِسِي) (100b/8)

iki (اِك) (101a/10)

ishāl (إِسْهَال) (101a/15)

Sözcük içinde bu ünlü genellikle esre ile seyrek olarak da ye (ي) ile gösterilmiştir:

fāyide (فَايِدَه) (102b/6)

sākin (سَاكِن) (102a/1)

istiskā (اِسْتِسْقَا) (106b/12)

niḳrīs (نِقْرِيس) (134b/14)

Sözcük sonundaki ı/i ünlüsü genellikle üç şekilde yer almıştır:

1. Sadece ye (ي) ile gösterilmiştir.
2. Hem ye (ي) hem esre ile gösterilmiştir.
3. Nadir olarak da olsa sadece esre ile gösterilmiştir.

daḥı (دَحَى) (2b/9)

otı (أُوت) (24b/13)

yaprağı (يِبْرَاغَى) (27b/9)

ḳatı (قَتَى) (62b/14)

Ünlülerden sonra -y- bağlama ünsüzü üzerine gelen -(y)ı/-(y)i belirtme durumu eki bazı yerlerde hemze ile (ء) işaretlenmiştir:

fāyideyi (فَايِدَهْ) (46b/12)

1.1.4. o, ö, u, ü Ünlülerinin Yazılışı:

Bu ünlüler sözcük başında elif-vav (او) ya da sadece elif (ا) ile işaretlenmiştir:

oğlan (أُوغْلَان) (65a/9)

öksürük (أُكْسُرُك) (76b/2)

öyken (أُوَيْكِن) (31b/5)

uyḳu (أُيُقُو) (136a/1)

uyuz (أُيُز) (126b/2)

Sözcük içinde vav (و) ile, bazen hem vav (و) hem ötre ile, bazen de sadece ötre ile gösterilmiştir.

demür (دَمُور) (23a/3)

boğun (بُغُون) (30a/12)

şovuk (صُوق) (42b/2)

böyük (بُؤْيُك) (6a/11)

Sözcük sonunda vav (و) ile çoğunlukla da hem vav (و) hem de ötre ile gösterilmiştir:

yaķu (يُؤُو) (59a/10)

çiçeklü (چِچَكْلُو) (43a/13)

eyü (أُيُو) (43b/9)

ķuvvetlü (فُؤُتْلُو) (56a/4)

1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

1.2.1. b ve p Ünsüzlerinin Yazılışı:

Metinde b ve p ünsüzlerinin be (ب) ya da pe (پ) ile yazılışı oldukça düzensizdir. be (ب) yerine pe (پ), pe (پ) yerine be (ب) ile yazıldığı görülmektedir:

boy (بُؤِي) (73b/2) - poy (پُؤِي) (118a/10)

ķapak (قَبَق) (66b/14) - kabak (قَبَاق) (110b/5)

ķöpān (چُؤِيَان) (58a/10) - ķōbān (جُبَان) (130a/1)

paraša (بِرَصَه) (39a/9) - baraša (بِرَصَه) (54a/3)

zarf-fiil eki -(u)p/-(ü)p'ün ünsüzü ise bir örneğin dışında her zaman be (ب) ile yazılmıştır; metinde pe (پ) ile yazılan bir örnek vardır.

alub (أَلُوب) (60b/10)

olub (أُولُب) (65b/2)

édüüb (إُدْب) (66a/12)

döşeyüp (دُوشَيْب) (4b/14)

1.2.2. d ve t Ünsüzlerinin Yazılışı:

Metinde d ve t ünsüzlerinin yazılışı oldukça düzensizdir. Bu ünsüzlerin birbiri yerine sık sık kullanıldığı görülmektedir:

tağılmış (طَاغَلِمِش) (52b/4) - dağılmış (دَاغَلِمِش) (43b/3)

şamzursalar (طَمَزُرْسَلَر) (49a/1) - damzursalar (دَمَزُرْسَلَر) (23a/11)

taş (طَاش) (28a/2) - daşı (دَاش) (27b/15)

1.2.3. c ve ç Ünsüzlerinin Yazılışı:

Metnimizde sözcük başı, ortası ve sonunda c (ج), ç (چ) kullanımı oldukça düzensizdir.

c yerine ç; ç yerine c yazılan örnekler oldukça sık görülmektedir:

coğ (جُوق) (30a/15) - çoğ (چُوق) (30a/1)

icinde (اِجِنْدَه) (131a/3) - içinde (اِچِنْدَه) (140a/11)

cekirdeginden (جَكِرْدَكِنْدَن) (6a/5) - çekirdegi (چَكِرْدَك) (17a/15)

1.2.4. k ve g Ünsüzlerinin Yazılışı:

Bu ünsüzler için metinde kef (ك) kullanılmıştır:

gevde (كَوْدَه) (68a/13)

yüzerlik (يُوزَرَلِك) (125a/12)

erük (أَرُك) (7b/13)

çegzinmesine (چَكِرْزِنْمِسِنَه) (32b/13)

kül (كُل) (5a/1)

1.2.5 ڤ Ünsüzünün Yazılışı:

Bu ünsüz için de kef (ك) kullanılmıştır:

şoḡra (صُكْرَه) (6b/10)

deḡiz (دَكِز) (12b/10)

siḡirler (سِكِرْلَر) (13a/13)

toḡuz (طُوْكُوْز) (31b/11)

1.2.6 s ve ş Ünsüzlerinin Yazılışı:

Metinde genellikle ince ünlülü sözcüklerde sin (س) kullanılırken, kalın ünlülü sözcüklerde sad (ص) kullanılmaktadır:

şıçan (صِچَان) (9b/1)

tütsi (تُوْتِسِي) (16b/13)

südük (سُدُك) (80b/7)

maḡşal (مَفْصَل) (114b/8)

Ancak zaman zaman sad (ص) yerine sin (س), sin (س) yerine sad'ın (ص) kullanıldığı da görülmektedir:

şıçan (صِچَان) (9b/1) - sıçan (سِچَان) (106a/15)

şırça (صِرْچَه) (134b/15) - sırçayıla (سِرْچَيْلَه) (90a/10)

şaçı (صَاچِي) (105b/13) - saçlara (سَاچْلَرَه) (76a/11)

1.3. kim Bağlacının Yazımı:

Bu bağlaç, “ کم ” biçiminde kullanılmıştır:

kim (كِم) (84a/4)

1.4. ki Bağlacının Yazımı:

“که” biçiminde ve kendisinden önceki sözcükten ayrı yazılmıştır:

ağacdur ki (أَعَجُّرُ كِه) (86b/9)

otdur ki (أُوتُ دُرُ كِه) (103b/13)

çıbanlar ki (چَبَانَلَرُ كِه) (11a/11)

1.5. daḥı Bağlacının Yazımı:

Bu bağlaç metnimizde kendinden önceki sözcükten ayrı olarak “daḥı” ve “dāḥı” şekillerinde, sadece bir yerde de “daḥı” olarak yazılmıştır:

dāḥı (دَاخِي) (11b/6)

daḥı (دَخِي) (11a/15)

daḥı (دَجِي) (94b/6)

1.6. için Edatının Yazımı:

“için” edatı genellikle kendinden önceki sözcükten ayrı ve “ايچون ” şeklinde yazılmaktadır, fakat seyrek de olsa bitişik ve c’li olan şekli de metinde yer almaktadır:

zahmetler için (زَحْمَتَلَرُ اِيچُون) (22b/1)

sancu için (سَنجُو اِيچُون) (24b/6)

anuñcün (أَنُوكْجُون) (67b/2)

tükürmegicün (تُكْرَمَكْجُون) (8b/13)

1.7. -dur/-dür Ek-filinin Yazımı:

-dur/-dür biçiminde ekleşmiş olarak kullanımları mevcuttur. Bu ek fiil genellikle bitişik yazılmıştır; fakat bitişik yazılmayan örnekleri de nadir olarak görülür:

ağacdur (أَعَجْدُر) (13b/3)

taşdur (طَاشْدُر) (17b/3)

yağdur (يَغْدُر) (28a/14)

otdur (أُوتُ دُر) (10a/9)

1.8. Ek-fiilin Yazımı:

Ek-fiilin çekimlerinde de farklı yazımlar dikkat çekmektedir. Çoğunlukla eklendiği sözcükle birleşik yazılan ek fiilin ünlüsü, ünsüzle biten sözcüklerde bazen harf ile yazılmış, bazen de yazılmamıştır. Ünlüyle biten sözcüklerdeyse araya -y- koruyucu ünsüzü girmiş ve bu ünsüz ye (ى) harfi ile gösterilmiştir:

yaşiken (يَاشِكُن) (31b/7)

çig iken (چِكْ اِكُن) (35a/15)

burcındayiken (بُورِجِنْدَه يِكُن) (39b/10)

tāzeyiken (تَازِيَكُن) (60b/3)

varıdı (وَارِدِي) (26a/8)

1.9. ile Edat ve Bağlacının Yazımı:

Metnimizde “ile” edat ve bağlacı, bazen ayrı bazen de eklendiği sözcük ile birleşik yazılmaktadır. İlk ünlüsü bazen harf ya da hareke ile gösterilirken, bazen de herhangi bir şekilde gösterilmemektedir. Ünlüyle sonlanan sözcüklerde araya -y- koruyucu ünsüzü girmekte ve bu ünsüz ye (ى) harfi ile yazılmaktadır:

şuyıla (صُويْلَه) (28a/4)

gücile (كُجْلَه) (64a/12)

sırçayıla (سِرْچِيْلَه) (125b/15)

mā'ü'l-ḳarāṭin ile (مَاءُ الْقَرَاطِينِ اِلَه) (104b/8)

1.10. Arapça ve Farsça Sözcüklerin Yazımı:

Metinde Arapça ve Farsça sözcükler geniş yer tutmasa da genellikle kendi dillerindeki özgün imlâlarıyla yazılmıştır:

menfa‘ati (مَنْفَعَتِي) (141b/10)

ṭabī‘atı (طَبِيعَتِي) (9a/11)

fāyide (فَايِدَه) (102b/6)

‘avrat (عَوْرَت) (9a/5)

isti‘māl (اسْتِعْمَل) (10a/2)

Bu sözcüklerin uzun ünlülerinin bazen yazılmadığı sadece hareke ile gösterildiği, yani kısaldığı, bazen de kısa ünlülü Arapça ve Farsça sözcüklerin ünlülerinin uzun yazıldığı örneklere rastlanmıştır:

tūrunc (تُورُنْج) (136a/10) - turunc (تُرُنْج) (5b/4)

ḥanāzīr (حَنَّازِير) (26b/4) - ḥanāzir (حَنَّازِر) (4a/12)

BÖLÜM 2: DİL BİLGİSİ

2.1. Ses Bilgisi

2.1.1. Ünlüler

Metnimizde a, e, ı, i, o, ö, u, ü ve e ile i arasındaki ê ünlüsü bulunmaktadır.

2.1.1.1 Kök Hecedeki e, ê, i:

Metnin harekeli bir metin olması sebebiyle kapalı ê ünlüsü net olarak tespit edilebilmektedir. Bu sesi göstermek için bazen sadece ye (ي) ünlüsü kullanılmış, bazen sadece esre kullanılmış, bazen de hem esre hem ye (ي) ünlüsü birlikte kullanılmıştır.

Metnimizde, bu ses (kapalı e) ‘ê’ ile gösterilmiştir:

dêrler (دِرلَر) (4a/1)

êdüb (اُدُب) (5a/6)

bêş (بِش) (29b/3)

yêdi (يِد) (13b/13)

yemek (يِمَك) (21b/1)

Metnin yazarının (kapalı e) ê kullanımını gerektiren bazı kelimelerde kapalı ê yerine e ve i ünlülü şekillerinin her ikisini de kullanmayı tercih ettiği metinde açıkça görölmektedir:

yemiş (يِمِشِي) (34a/5) - yimiş (يِمِشِي) (36b/5)

erkek (اِرَكَك) (35b/10) - irkek (اِرَكَك) (98a/9)

bez (بَز) (69a/8) - bize (بِزَه) (2a/1)

2.1.1.2. Ünlü Uyumları

a) Kalınlık-İncelik Uyumu:

Kalınlık-incecik uyumunun hemen hemen tam olduğu metnimizde, “ken” ekinin Türkiye Türkçesinde de olduğu gibi uyum dışına çıktığı görölmektedir:

arıdurken (اِرْدُرَكَن) (139b/1)

artarken (اِرْتَرَكَن) (105b/2)

toğarken (تُوغَرَكَن) (147b/12)

b) Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu:

Türkçenin diğer tarihî dönemlerinde de görüldüğü gibi düzlük-yuvarlaklık uyumu metnimizde de sağlam değildir. Eski Türkçe Döneminde düzlük- yuvarlaklık uyumuna aykırı olup bu aykırılığını devam ettiren örnekler de yer almaktadır:

ķavuķ (قَاوُق) (149b/2)

ķavun (قَاوُن) (50b/8)

Çatı eklerinin bağlayıcı ünlülerinin hem düz, hem de yuvarlak Şekilleri kullanılmıştır:

düzilen (دُوَزَلَن) (67b/10)

dökölmek (دُوَكْلَمَك) (114b/8)

büzölmüŐ (بُوَزْلَمِŐ) (123b/3)

Düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olarak sözcük kök ve gövdelerinde görölen

yuvarlaklıklar:

1. Eski Türkçeden Beri Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Olarak Yuvarlak

Ünlölü Olup, Yuvarlaklığını Koruyan Sözcükler:

eyü (أَيُو) (123b/14)

ağu (أَعُو) (126b/1)

sidük (سِدُك) (134b/7)

altun (أَلْتُون) (140a/15)

2. Dudak Ünsüzleri Nedeniyle: Türkçede dudak ünsüzlerinin etkisi ile bazı sözcüklerde

yuvarlaklaşma görölmektedir. Bu yuvarlaklaşmanın örnekleri hem Eski Anadolu

Türkçesi hem de Osmanlı Türkçesi metinlerinde görölür. Metnimizdeki bazı örnekler

Şunlardır:

demür (دَمُور) (2b/2)

semüz (سَمُوز) (89b/5)

3. -ę/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Nedeniyle: Eski Türkçe döneminde birden fazla heceli

kelimelerin sonundaki -ę/-g'ler düşerken kendinden önceki vokali

yuvarlaklaŐtırmıŐlardır. Eski Anadolu Türkçesi devresinde meydana gelen ve Osmanlı

Türkçesi devresinde de varlığını devam ettiren bu yuvarlaklaşmanın metnimizdeki örneği şudur:

şaru (صَارُو) (101b/3)

Metnimizde söz sonu ünsüzleri düştüğü halde ünlüleri yuvarlaklaşmayan örnek de bulunmaktadır:

katı (قَتَى) (104a/15)

Yukarıda sıraladığımız sebepler dışında da metnimizde düzlük-yuvarlaklık uyumundan çıkan sözcükler bulunmaktadır:

içün (اِچُون) (22b/1)

kirpük (كِرِپُك) (140a/10)

Eklerde Görülen Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Yapılar

1. Eski Türkçe Döneminde de Yuvarlak Ünlülü Olan Ekler:

Fiilden İsim Yapma Eki -uq/-ük:

delükler (دَلُكِر) (3b/6)

çürük (چُورُوك) (18a/7)

şovuk (صُوق) (23a/12)

Ettirgenlik Eki -dur/-dür:

göyündürseler (كُيْنْدُرْسَلَر) (23b/5)

öldürür (أَلْدُرُر) (25b/9)

karışdursalar (قَرِشْدُرْسَلَر) (25b/9)

kızdurur (قِيزْدُرُر) (46b/2)

Ettirgenlik Eki -ur/-ür:

bişürseler (بِشُورْسَلَر) (47b/4)

düşüre (دُوشُرَه) (55b/5)

Yön Gösterme Eki -aru/-erü:

yokaru (يُوقَارُو) (91b/13)

Geniş Zaman Eki -(u)r/-(ü)r:

olur (أُولُور) (91b/11)

çıkıkarur (چِقَارُور) (94a/4)

gelür (كَلُور) (11b/4)

Zarf-Fiil Eki -(y)u/-(y)ü:

düyü (دِيُور) (27b/12)

Sıfat-Fiil Eki -duğ/-dük:

ovduğdan (أُودُغْدَان) (110b/1)

dédükleri (دِدُكَلِرِي) (22b/13)

degmedük (دِكْمَدُك) (105b/4)

Ek-fiil -dur/-dür (< durur):

meşhürdur (مَشْهُورْدُر) (110a/3)

ağacdur (أَعَجْدُر) (142b/11)

şovukdur (صُوقُدُر) (5b/4)

2. Dudak Ünsüzleri Nedeniyle Metnimizde Yuvarlak Ünlülü Olan Ekler:

1. Tekil Şahıs İyelik Eki -(u)m/-(ü)m:

dédügüm (دِدُغُوم) (10a/5)

1. Çoğul Şahıs İyelik Eki -(u)muz/-(ü)müz:

sultānumuz (سُلْطَانُمُوز) (1b/5)

mağdūrumuzdur (مَغْدُورُمُوزْدُر) (1b/7)

üzerümüze (أَزْرُمُزَه) (1b/3)

Görülen Geçmiş Zaman 1. Tekil Şahıs Eki -dum/-düm:

kodum (فُودُم) (148a/3)

geldüm (كَلْدُم) (148a/4)

dédüm (دِيدُم) (148a/4)

gördüm (كُورْدُم) (148a/4)

-p zarf-fiil ekinin bağlama ünlüsü Eski Türkçe Döneminde düzlük yuvarlaklık

uyumuna girerken Osmanlı Türkçesinde yalnızca yuvarlak ünlülüdür ve eke dâhildir.

Bu durum bazı sözcüklerin uyum dışına çıkmasına sebep olmuştur:

bitüb (بِتُّب) (23a/8)

ķaynadub (قَيْنْدُب) (25a/2)

ķatub (قَتُوب) (30b/1)

3. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Sonucu Yuvarlaklaşan Ekler:

Sıfat Eki -lu/-lü (< -lığ/-lig):

taşlu (طَاشْلُو) (52b/8)

siñürlü (سِنْرُلُو) (18a/8)

yapraķlu (يِپْرَاقْلُو) (5a/11)

Fiilden İsim Yapım Eki -(y)ucı/-(y)üci: Osmanlı Türkçesi Döneminde hem yuvarlak

hem de düz ünlülü şekilleri kullanılan -ıcı/-ici, -ucı/-üci fiilden isim yapım ekinin ilk

ünlüsü, metnimizde hem düz hem yuvarlak olmak üzere iki şekilde de yer almaktadır:

yumşadıcıdur (يُمَشْدَجِيدُر) (69b/10)

incidici (انچِدجِي) (132b/9)

düşürücidür (دُشُورُجِيدُر) (36b/4)

şovuducudur (صُوْدُجِيْدُر) (106b/1)

4. Benzeşme Sonucu Yuvarlak Ünlülü Olan Ekler

İsimden İsim Yapım Eki -suz/-süz:

tuzsuz (طُوْزْسُز) (144a/3)

ağrısuz (أَغْرِيْسُوْز) (147b/6)

gözsüz (كُوْزْسُز) (83a/14)

İsimden İsim Yapım Eki -cuğ/cük:

yufkacuğ (يُفَقِّجُوق) (4b/12)

oğlancuğlar (أُوْغْلَانَجُقْلَار) (35b/12)

incecük (اِنَجَجُوك) (41b/5)

İlgi Eki -(n)uñ/-(n)ün:

anuñ (أَنُوْكَ) (55a/10)

bunuñ (بُونُوْكَ) (56b/15)

ayınuñ (أَيْنُوْكَ) (61a/5)

ağacınuñ (أَغَاچِنُوْكَ) (62a/8)

Sözcük Kök ve Gövdelerindeki Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Düzlükler:

1. Eski Türkçe Döneminden Beri Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Olarak Düz

Ünlülü Olan Sözcükler:

ķurıtsalar (قُوْرِيْتْسَالَار) (102a/8)

yürütmekde (يُوْرِيْتْمَكْدَه) (81a/14)

Eklerdeki Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Düzlükler:

1. Eski Türkçeden beri düz ünlülü olan aşağıdaki ekler düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olarak sürekli düz ünlülüdür:

a. İsimden İsim Yapım Eki -cı/-ci:

kuyumcılar (فُيُومَجِيلِر) (72a/1)

demürciler (دُمُرَجِيلِر) (90b/1)

b. 3. Tekil Şahıs İyelik Eki -ı/-i, -sı/-si:

derisi (دَرِيسِ) (18b/9)

ağacı (أَعْجِي) (27b/9)

rāyihası (رَايْحَسِي) (30a/2)

ağrısı (أَغْرِسِي) (36b/11)

c. Aitlik Eki -ğı/-gi, -kı/-ki:

üzerindeki (أُزْرِنْدَكِ) (41a/4)

içindeki (اِچْنْدَكِ) (53b/10)

gözdeki (كُزْدَكِ) (73a/11)

başdağı (بَاشْدَاغِي) (99a/14)

bögrekdegi (بُكْرَكْدَكِ) (129b/7)

d. Öğrenilen Geçmiş Zaman Eki -mış/-miş:

olmuş (أُولْمِش) (38b/2)

ölmiş (أَلْمِش) (2a/13)

ayrılmış (أَيْرْلِمِش) (8b/1)

demişler (دِمِشَلِر) (148a/15)

e. Öğrenilen Geçmiş Zaman Sıfat-Fiil Eki -mış/-miş:

bişmiş (بِشْمِش) bāzıncānıla (42b/11)

tağılmış (طَاغْلِمِش) saçları (52b/4)

kaynamış (قَيْنِمِش) şuyın (53b/13)

2. Osmanlı Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesi Dönemlerinden Önce

Kullanılmayan (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı) Sürekli Düz Ünlülü Ekler:

Zarf-Fiil Eki -ıcağ/-icek:

göricek (كُرِّجَك)(4b/2)

édicek (إِدْجَك) (22a/15)

toķınıcağ (طُوقِنِجَق) (146b/10)

olıcağ (أُولِجَق) (148a/1)

3. Osmanlı Türkçesi Döneminde Yuvarlak Ünlülü Olup Metinde -Bazen- Düzlük-

Yuvarlaklık Uyumuna Girerek Ünlüsü Düzleşen Ekler:

Sıfat eki -lu/-lü:

yaşlı (يَشْلِ) (14a/2)

Fiilden İsim Yapım Eki -(y)ucı/-(y)üci: Osmanlı Türkçesi Döneminde hem yuvarlak hem de düz ünlülü biçimleri kullanılan bu ekin, metnimizde de yuvarlak ve düz ünlülü biçimleri kullanılmıştır:

sovuducı (سُوُؤُدْجِی) (6b/10)

ķızdurucıdur (قِزْدُورُجِیْدُر) (134a/3)

düşürücidür (دُشُورُجِیْدُر) (36b/4)

2.1.1.3. Ünlü Değişimi

2.1.1.4. Yuvarlaklaşma:

Yuvarlaklaşma eğiliminin oldukça net olarak görüldüğü Osmanlı Türkçesinde, bu yuvarlaklaşmaların çeşitli sebepleri bulunmaktadır:

1. **Dudak Ünsüzleri Nedeniyle:** Sözcük kök ve gövdelerindeki b, p, m, v dudak ünsüzlerinin yanlarında bulunan dar ı/i ünlülerinin metnimizde yuvarlak şekilleri görülmektedir:

semüz (سَمُز) (17b/9)

demür (دَمُور) (2b/2)

2. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Nedeniyle: Eski Türkçedeki sözcük sonu -ğ/-g ünsüzleri düşerken kendinden önceki ünlüyü yuvarlaklaştırmıştır:

şaru (صَارُو) (19a/11)

Sözcük sonu ünsüzü düştüğü halde ünlüsü yuvarlaklaşmayan sözcük de bulunmaktadır:

katı (قَات) (9a/4)

3. Benzeşme Nedeniyle: Metnimizde, Eski Türkçe Döneminde düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olarak düz ünlülü olan ancak Eski Anadolu Türkçesi Döneminde uyuma girerek düz ünlüleri yuvarlaklaşan ve Osmanlı Türkçesi Döneminde de bu yuvarlaklığı koruyan sözcükler vardır:

a) İlk hecesinde yuvarlak ünlü bulunan bazı sözcüklerin, ikinci hecesindeki düz-dar ünlü, ilk hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle birkaç yerde yuvarlaklaşıp uyuma girme eğilimi göstermektedir:

uyuşmuş (أُيُوشِمِش) (33b/10)

ķuru (قُورُو) (75a/2)

b) İlk hecesi düz, ikinci hecesi yuvarlak ünlülü Eski Türkçe bedü- sözcüğünde de b dudak ünsüzünün ve ikinci hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle ilk hecedeki düz ünlünün yuvarlaklaştığı görülmektedir:

böyük (بُيُوك) (82b/4)

Eklerde Görülen Yuvarlaklıklar

Dudak ünsüzlerinin etkisiyle ünlüleri yuvarlaklaşan ekler:

1. Tekil ve Çoğul Şahıs İyelik Eki -(u)m/-(ü)m, -(u)muz/-(ü)müz:

dédügüm (دِيدُكُم) (10a/5)

sultānumuz (سُلْطَانُْمُز) (1b/5)

maḳdūrumuzdur (مَقْدُورُْمُزْدُر) (1b/7)

vilāyetimizde (وِلَايَتِْمُزْدَه) (26a/8)

Görülen Geçmiş Zaman 1. Tekil Şahıs Eki -dum/-düm:

ḳodum (قُودُْم) (148a/3)

geldüm (كَلْدُْم) (148a/4)

dédüm (دِيدُْم) (148a/4)

gördüm (كُورْدُْم) (148a/4)

-p zarf-fiil ekinin bağlama ünlüsü metnimizde sadece yuvarlak ünlülüdür ve eke dâhil olmuştur.

ḳarışdurub (قَرِشْدُرُْب) (148a/13)

şaçub (صَچُوب) (149a/5)

olub (أُولُوب) (22a/10)

bağlayub (بِغْلِيْب) (35b/13)

2. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Sonucu Yuvarlaklaşan Ekler:

Sıfat Eki -lu/-lü (<-lığ/-lig):

ısıtmalu (اِسْتَمَلُو) (78b/15)

ağulu (أَغُولُو) (80a/8)

siñürlü (سِنْكُرْلُو) (18a/8)

Fiilden İsim Yapım Eki -(y)ucı/-(y)üci: Osmanlı Türkçesi Döneminde hem yuvarlak hem de düz ünlülü biçimleri kullanılan bu ekin, metnimizde de yuvarlak ve düz ünlülü biçimleri kullanılmıştır:

ḳızdurucıdur (قَزْدُورُجِيْدُر) (134a/3)

bişüricidür (بِشْرِيْدِر) (21b/8)

şovuducıdur (صُوْدُجِيْدِر) (25b/5)

3. Benzeşme Sonucu Yuvarlaklaşan Ekler

İsimden İsim Yapım Eki -suz/-süz:

tuzsuz (طُوْزْسُز) (41b/8)

şusuz (صُوْسُز) (108a/14)

çekirdeksüz (چَكِرْدِكْسُز) (126b/15)

İsimden İsim Yapım Eki -cuğ/cük:

oğlancuğlar (أُوْغْلَانْجُقْلَر) (35b/12)

incecük (اِنْجُك) (41b/5)

İlgi Eki -uñ/-üñ, -nuñ/-nüñ:

anuñ (أَنُوْكَ) (55a/10)

bunuñ (بُونُوْكَ) (56b/15)

ayınuñ (أَيْنُوْكَ) (61a/5)

ağacınuñ (أَغَاچِنُوْكَ) (62a/8)

kişinüñ (كِيْشِنُوْكَ) (36b/10)

kökinüñ (كُوْكِنُوْكَ) (44a/5)

Fiilden Fiil Yapan Çatı Eklerinin Koruyucu Ünlüsü: Metnimizde çatı eklerinin

koruyucu ünlülerinin hem düz, hem de yuvarlak biçimleri bulunmaktadır:

düzilen (دُوْزِلِن) (67b/10)

büzilen (بُوْزِلِن) (27a/3)

kurulan (قُرُوْلِن) (29a/9)

tutulmasına (طُوْتُلْمَايِسْنَه) (36b/2)

2.1.1.5. Düzleşme:

Sözcük Kök ve Gövdelerinde:

a) Eski Türkçe “üçün” sözcüğünde ilk hecedeki ü ünlüsü, ç’nin etkisiyle daralmış ve düzleşmiştir:

içün (اچون) (64b/15)

b) Eski Türkçede yuvarlak ünlülü olan “tüp” sözcüğünün ünlüsü daralarak düzleşmiştir:

eşek hıyārı dibi (ديبي) (126a/8)

Ünlüsü Düzleşen Ekler:

a) İsim Yapım Eki -lık/-lik: Metnimizde düz ünlülü olan bu ek, bazen düzlük yuvarlaklık uyumuna girerek yuvarlaklaşmıştır:

iplik (ايلىك) (62a/6)

delük (دلك) (98b/14)

şovuklukdan (صوقلقدن) (144b/3)

aylık (ايلىق) (78b/10)

b) Fiilden Fiil Yapan Çatı Eklerinin Koruyucu Ünlüsü: Metnimizde çatı eklerinin koruyucu ünlülerinin hem düz, hem de yuvarlak biçimleri bulunmaktadır:

ıtutulmasına (طوتلماسنه) (85a/15) - ıtıtılana (طوتلنه) (93b/11)

dökülen (دوكلن) (12a/12) - dökilen (دوكلن) (92a/9)

Osmanlı Türkçesi Döneminde Yuvarlak Ünlülü Olup Metnimizde -Bazen- Ünlüsü

Düzleşen Ekler:

a) Sıfat Eki -lu/-lü (< -lîğ/-lig):

yaşlı (يشلى) (14a/2)

b) Fiilden İsim Yapım Eki -ucı/-üci:

şovuducudur (صُوْدُجِيْدُر) (106b/1)

kuruducudur (قُرُوْدُجِيْدُر) (11b/2)

düşürücüdür (دُشُوْرُجِيْدُر) (36b/4)

c) Ettirgenlik Eki -ur/-ür: Osmanlı Türkçesinde yuvarlak ünlülü olan bu ekin, metnimizde de yuvarlak ünlülü kullanımına rastlanmıştır:

çıkırarur (چَقَرُر) (36b/7)

toğura (طُوْغُرَه) (39a/13)

bişüreler (بِشُرَلَر) (114b/9)

batursalar (بَاتُرْسَلَر) (27a/3)

2.1.1.6. Genişleme:

Eski Türkçedeki “ıgaç” sözcüğünün, sözcük başı ünlüsü genişlemiş, sözcük “ağaç” şekline dönüşmüştür:

ağacı (أَغْجِي) (27b/9)

2.1.1.7. Ünlü Düşmesi:

gögsinde (كُوْكِسِنْدَه) (54a/8)

ķarnından (قَرِنْدَن) (25b/2)

ağzı (أَغْزِي) (31b/3)

2.1.2. Ünsüzler

2.1.2.1. Sözcük Başı Ünsüzleri

2.1.2.1.1. b- ünsüzü

b- > v-

Eski Türkçe sözcük başı b ünsüzü, şu sözcüklerde v ünsüzüne dönüşmüştür:

varıdı (وَارِدِي) (26a/8) (< bar),

vardı (وَارِدِي) (26a/10) (< bar-),

vêrseler (وَرَسَلَر) (31b/2) (< ber-)

b- > p-

Sözcük başı b ünsüzünün metnimizde p ünsüzüne dönüştüğü örnekler vardır:

pāñ (بَاك) (60b/5) (bāñ)

paraş (بَرَصَه) (39a/9) (baraş)

paşa (بَاشَه) (94a/12) (baş)

pêş (بِش) (78a/3) (bêş)

piñ (بِك) (120a/10) (biñ)

poy (بُوي) (118a/10) (boy)

b- > Ø

Eski Türkçe bol- “olmak” eyleminin sözcük başı b- sesi düşmüştür:

olmaz (أُولَمَز) (142b/12).

2.1.2.1.2. k- ünsüzü

k- > g-:

Sözcük başı k ünsüzünün genellikle tonlulaştığı kabul edilmektedir:

göñül (كُوْغُل) (68b/13)

gün (كُون) (69b/2)

k- =k-

Metinden alınan aşağıdaki sözcüklerde bugünkü biçimlerine bakarak sözcük başı k ünsüzünün korunduğu kabul edilebilir:

kez (كَز) (87b/1)

kendüzi (كَنْدُوزِ) (112a/8)

kişi (كِشَى) (112a/2)

2.1.2.1.3. t- ünsüzü

t- > d-, t- = t-, t- ~ d, t- > d-

Bu değişim, genellikle ince ünlülü sözcüklerde meydana gelmiştir:

dil (دِل) (142b/9)

dürlü (دُرْلُو) (147a/11)

dödükleri (دِدْكَلَرِي) (22b/13)

dirile (دِرِلَه) (75b/11)

demür (دَمْر) (90b/8)

Art ünlülü sözcüklerde ise bu bakımdan karışıklık vardır.

t- = t-: Aşağıdaki örneklerde “t” korunmuştur:

toğuz (طُغُوز) (100b/12)

talak (طَلَّاق) (102a/14)

toğura (طُغُورَه) (104a/2)

tamar (طَمْر) (70b/1)

t- > d- Art ünlülü bazı sözcüklerde de t- > d- değişimi olmuştur:

dağı (دَاغِي) (72b/10)

dārçinî (دَارْجِينِي) (117b/12)

dāne (دَانَه) (130b/11)

dadı (دَادِي) (64a/8)

dürlü (دُرْلُو) (81b/13)

t- ~ d- Aşağıdaki örneklerde t- ~ d- nöbetleşmesi görülmektedir:

daşı (دَاشِ) (27b/15) ~ taş (طَاشِ) (28a/2)

dırnağda (دِرْنَقْدَه) (145b/7) ~ tırnağ (طِرْنَق) (80a/12)

dartub (دَرْتُوب) (118b/11) ~ tartub (طَرْتُوب) (119b/2)

2.1.2.2. Sözcük İçi ve Sözcük Sonu Ünsüzleri

2.1.2.2.1. -b ünsüzü

-b > Ø:

Metinde Eski Türkçedeki “sub” sözcüğünün yalın biçiminde -b sesinin –v sesi

üzerinden düştüğü bir örnek bulunmaktadır:

şu (صُو) (120a/10)

2.1.2.2.2. -d- ünsüzü

-d- > -y-:

Eski Türkçenin sözcük içi “d”leri y sesine dönüşmüştür:

ayağ (أَيْق) (39a/10)

böyük (بُؤْيُك) (82b/4)

eyü (أَيْو) (83a/4)

uyuyan (أُؤْيَان) (87a/5)

2.1.2.2.3. -ğ-, -g-, -ğ-, -g ünsüzleri

-ğ- > -v-:

şovuk (صُوق) (92b/3)

ğ, g > Ø

Eski Anadolu Türkçesi Döneminde düşen çok heceli sözcüklerin ve eklerin sonundaki

-ğ/-g’lerin metnimizdeki bazı örnekleri şunlardır:

a) Çok Heceli Sözcüklerin Sonunda:

şaru (صَارُو) (19a/11)

katı (قَاتِ) (9a/4)

b) Eklerin Sonunda:

Sıfat Eki -lığ/-lig:

ağulu (أَغُولُو) (114a/5)

tatlı (طَتْلُو) (115a/6)

şulu (صُولُو) (6b/7)

dürlü (دُرْلُو) (15b/2)

Belirtme Hâli Eki: Metnimizde Eski Türkçenin -(ı)ğ/-(i)g belirtme hâl eki ünsüzü düşmüş, ekin koruyucu ünlüsü ek durumuna geçmiştir:

çeneyi (چَغَايِ) (105a/13)

başı (بَاشِي) (105a/12)

şuyı (صُويِ) (105a/3)

ağuyı (أَغُويِ) (107a/1)

c) Ek veya Hece Başında:

Aşağıdaki eklerin başındaki ğ-/g- ünsüzü düşmüştür.

Yönelme Hâl Eki -a/-e < -ğa/-ge:

yanuğına (يَانُوغِنَه) (107a/5)

şuyına (صُويْنَه) (139a/8)

ağrısına (أَغْرِيسَه) (141b/15)

İsimden Geçişli Fiil Türetme Eki -ar/-er < -ğar/-ger:

ağarınca (أَغْرِنَجَه) (26b/2)

qarara (قَرَارَه) (66b/8)

Yön Gösterme Eki -aru/-erü < -garu/-gerü:

yokaru (يُوقَارُو) (91b/13)

Sıfat-Fiil Eki -an/-en < -gan/-gen:

aqan (أَقَن) ruṭūbeti (3b/12)

yudan (يُودَن) kişi (5b/10)

düşen (دُوشَن) kişi (6b/5)

düzilen (دُوزِلَن) ma^ccūna (8b/14)

Zarf-fiil Eki -mca/-ince < -gıncā/-ginçe:

bişince (بِشِنَجَه) (73a/7)

eksilince (أَكْسِلِنَجَه) (103a/5)

qalınca (قَالِنَجَه) (103b/4)

2.1.2.2.4. -k-, -k-, -k-, -k ünsüzleri

-k- > -h-:

Bu değişimin görüldüğü örneklerden bazıları şunlardır:

daḥı (دَحَى) (116a/4)

budaḥı (بُودَاخَى) (15b/13)

aḥşam (أَحْشَام) (65b/2)

-k-, -k > -g-, -g

a) Aslı uzun ünlü ile kurulmuş tek heceli sözcüklerin sonundaki tonsuz k ünsüzü, ünlü

ile başlayan bir ekten önce tonlulaşarak g ünsüzüne dönüşür:

ağıla (أَغْلَه) (20b/15) ‘akıyla’ (beyazıyla)

b) İki ve daha çok heceli sözcüklerin sonundaki -k ve -ğ ünsüzleri, sözcük ünlüyle başlayan bir ek aldığı anda tonlularak -ğ ve -g'ye dönüşürler.

budağına (بُودَاغِنَه) (149a/9)

çiçeği (چِيچِيكِي) (2a/4)

kabuğı (قَبُغِي) (6a/5)

giciyiğe (كِيچِيكَا) (82a/8)

kulağa (فَلَاغَه) (85a/1)

-k, -ğ > ∅

Sözcük sonunda bulunan -k/-ğ ünsüzleri, sözcük, son sesinde -k/-ğ ünsüzü bulunduran -cuğ/-cük, -cağ/-cek küçültme eklerinden birini aldığı anda düşer:

böyücek (بُيُوجِك) (93b/6)

ılıcağ (الِجِق) (66a/14)

delücekler (دَلُوجِكَلَر) (73a/6)

2.1.2.2.5. -l- ünsüzü

-l- > ∅

getürür (كَتُورُر) (74b/10)

Eski Türkçenin “ol” zamir ve sıfatı, metnimizde de “ol” biçimindedir:

ol (أُول) (75b/1)

oldur (أُولُدُر) (104a/12)

2.1.2.2.6. -p ünsüzü

-p > -b

Tek heceli bazı sözcüklerin sonundaki tonsuz p ünsüzü, ünlü ile başlayan bir ekten önce tonlularak b ünsüzüne dönüşür:

ḳabı (قَابٍ) (142a/5)

dibi (دِيبِي) (126a/8)

2.1.2.2.7. –t ünsüzü

-t > -d

a) Tek heceli sözcüklerin sonundaki tonsuz t ünsüzü, ünlü ile başlayan bir ek aldığında tonlularak d ünsüzüne dönüşmektedir:

südi (سُودِي) (130a/6)

dadı (دَادِي) (6a/12)

dördüncü (دُرْدُنْجِي) (147a/6)

b) İki ve daha çok heceli sözcüklerin sonundaki -t ünsüzü, sözcük ünlüyle başlayan bir ek aldığında tonlularak -d'ye dönüşür:

yumşadıcıdur (يُمَشِّدِجِيْدُر) (21b/8)

ḳurıdıcıdur (قُورِدِجِيْدُر) (5b/13)

yüride (يُورِدِي) (66b/12)

2.1.2.3. Tonlulaşma:

2.1.2.3.1. Aslî Uzun Ünlüler Nedeniyle Tonlulaşma:

Aslî uzun ünlü ile kurulmuş tek heceli sözcüklerin sonundaki tonsuz p, t, ḳ, k, ve ç ünsüzleri, ünlü ile başlayan bir ekten önce tonlularak b, d, ğ, g ve c ünsüzlerine dönüşürler:

budağı (بُودَاغِي) (109a/13)

südi (سُودِي) (130a/6)

gücile (كُجْلَه) (64a/12)

dibi (دِيبِي) (126a/8)

çiçeği (چيچك) (139a/11)

2.1.2.3.2. Ünlüler Arası Durumda Tonlulaşma:

t > d: İki ve daha çok heceli sözcüklerin sonundaki -t ünsüzü, sözcük ünlüyle başlayan bir ek aldığı anda tonlulaşarak -d'ye dönüşür:

incidici (انجيدجي) (132b/9)

yumşadıcıdur (يُمَشِّدِجِيْدُر) (69b/10)

yürüdidür (يُورِدِجِيْدُر) (32b/7)

2.1.2.4. Ünsüz Türemesi:

2.1.2.4.1. v- Türemesi:

Metnimizde vur- (<ur-) sözcüğünde görülmektedir. Metinde bu sözcüğün hem “ur-” hem de “vur-” biçimleri kullanılmıştır:

vursalar (وُرسَلَر) (33a/6)

ursalar (أُورسلَر) (45a/11)

2.1.2.4.2. -y- Türemesi: Türkçenin yapısı gereği, ünlüyle biten bir köke, yine ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde araya -y- yardımcı ünsüzü girmektedir:

sirkeye (سِرْكِيَه) (107a/14)

talayana (طَلَايْنَه) (54a/5)

déyü (دِيُو) (89a/5)

“ile” edat ve bağlacı ünlü ile biten kök ve gövdelere geldiğinde araya -y- yardımcı ünsüzü girer:

buğday uniyıla (أُونِيْلَه) (50b/10)

oğlan sidügiyile (سِدُوْكِيْلَه) (136b/7)

şuyıla (صُوِيْلَه) (137b/3)

2.1.2.5. Ünsüz İkizleşmesi:

Eski Türkçede bulunan sözcük içi “s” ünsüzü birkaç örnekte, bazı seslerin düşmesi ya da değişmesi sonucu ikizleşmiştir:

yaşşı (يَصِّي) (1b/10)

issi (إسي) (137b/3)

2.1.2.6. Ünsüz Uyumu:

Tonsuz ünsüzle biten kök ve gövdelere gelen eklerin başındaki tonlu ünsüzler bu dönemde ve metnimizde bazı eklerin kalıplaşmış şekilleri sebebiyle uyuma girmemektedirler:

bögrekde (بُوكِرَكْدَه) (33b/9)

barmağda (بَرْمَقْدَه) (130b/14)

ķavukda (قَاوُقْدَه) (131b/7)

yürekden (يُورَكْدَن) (133b/11)

2.1.2.7. Hece Yitimi:

Bu ses olayına metnimizdeki tek örnek, ek-fiil olarak kullanılan durur’un -dur/-dür şeklinde ekleşmiş biçimidir.

ķartaldur (قَرْتَالْدُر) (135a/8)

yaramazdur (يَرَمَزْدُر) (135b/10)

otdur (أوتْدُر) (135b/13)

2.2. Biçim Bilgisi

2.2.1. Sözcük Yapımı

2.2.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler:

2.2.1.1.1. -cak/-cek: İsimlerden, küçültme ifade eden isimler türetir.

delücekler (دَلُجَكَر) (73a/6)

ılıcağ (الِحَق) (66a/14)

böyücek (بُيُجَك) (93b/6)

ısıcağ (اسِحَق) (65b/4)

2.2.1.1.2. -cı/-ci, -çı/-çi: İsimlerden, meslek ve uğraşı isimleri türetir.

boyacılar (بُيُجِيلَر) (11b/13)

kıyumcılar (قُيُومَجِيلَر) (72a/1)

demürciler (دَمُرَجِيلَر) (90b/1)

avcılar (أُوجِيلَر) (27b/11)

2.2.1.1.3. -cuk/-cük: İsimlerden, küçültme ve sevgi ifade eden isimler türetir.

oğlancuğlar (أُوغَانَجُغْلَر) (35b/12)

küçücük (كُجُجُك) (28b/3)

incecük (انَجَجُك) (41b/5)

2.2.1.1.4. -ca/-ce: Millet adlarından dil adları türetir.

türkce (تُرَكَجَه) (3a/2)

rümca (رُومَجَه) (10b/3)

pārsice (پَارَسِيَجَه) (38b/10)

2.2.1.1.5. -lık/-lik: İsimlerden soyut isimler türeten işlek bir ektir. Metnimizde düz ünlülü olan bu ek, bazen düzlük-yuvarlaklık uyumuna girerek yuvarlaklaşmıştır:

hastalıklar (حَسْتَلَقْلَر) (42a/13)

aylık (أَيْلِق) (78b/10)

serhōşlık (سَرْخُوشَلِق) (108a/14)

şovuklukdan (صُوقْلُقْدَن) (144b/3)

iplik (إبلك) (62a/6)

2.2.1.1.6. -lu/-lü: İsimlerden isim türeten en işlek ektir. Metnimizde yuvarlak şekli kullanılmış olup düz örneklerine rastlanmamıştır:

kuvvetlü (قُوْتْلُو) (56a/4)

koşulu (قُفُولُو) (68a/6)

çiçeklü (چِچَكْلُو) (43a/13)

2.2.1.1.7. -(ı)ncı/-(i)nci, -(u)ncı/-(ü)nci: İsimlerden sıra sayı sıfatları türetir:

ikinci (اِكْنِجِي) (116a/5)

üçüncü (أُچُنْجِي) (28a/12)

dördüncü (دُرْدُنْجِ) (147a/6)

2.2.1.1.8. -suz/-süz: Yokluk bildiren isimler türeten ektir.

gözsüz (كُوزْسُز) (83a/14)

tuzsuz (طُوزْسُز) (144a/3)

başsuz (بَاشْ سُوز) (80a/15)

2.2.1.2. Fiilden İsim Yapan Ekler

2.2.1.2.1. -di/-di, -du/-dü: Edilgen çatı eki -(i)n üzerine gelen isim yapım ekidir.

kazındusın (قَزِنْدُوسِن) (82a/7)

şıkındusın (صَقِينْدُوسِن) (94a/14)

2.2.1.2.2. -ğan/-gen: Aslında sıfat-fiil ekidir.

ısrırgan (اِسْرَغَان) (124b/11)

2.2.1.2.3. -ma/-me: Aslında isim-fiil eki olan bu ek, kalıcı isimler de yapar:

burma (بُورْمَه) (98a/9)

ısıtma (اِسْتَمَا) (35b/13)

kavurma (قَوْرَمَه) (15a/7)

sürme (سُورَمَه) (17b/11)

2.2.1.2.4. -mağ/-mek: Aslında isim-fiil eki olan bu ek, kalıcı isimler de yapar:

yemek (يَمَك) (21b/1)

2.2.1.2.5. -u/-ü (< -ığ/-ig): Fiillerden isim türetir.

yağu (يُغُو) (25a/5)

2.2.1.2.6. -(y)ucı/-(y)üci, -(y)ıcı/-ıcı (-ığcı/-igçi): Osmanlı Türkçesi Döneminde hem yuvarlak hem de düz ünlülü şekilleri kullanılan -ıcı/-ıcı, -ucı/-üci fiilden isim yapım ekinin ilk ünlüsü, metinde hem düz hem yuvarlak olmak üzere iki şekilde de yer almaktadır:

kızdurucıdur (قَزْدُورُجِيْدُر) (134a/3)

yumşadıcıdur (يُمَشْدِجِيْدُر) (17b/12)

uyuşdurucıdur (أُيُوشْدُرُجِيْدُر) (25b/5)

2.2.1.2.7. -uğ/-ük: Fiillerden isim türetir.

öksürük (أَكْسُرُك) (76b/2)

delük (دَلُك) (98b/14)

2.2.1.3. İsimden Fiil Yapan Ekler

2.2.1.3.1. -a/-e: İsimlerden hem geçişli hem geçişsiz fiiller türetir.

oynamasın (أُويْنَمَاسِن) (16b/5)

2.2.1.3.2. -(a)l/-(e)l: İsimlerden, geçişsiz fiiller türeten yapım ekidir.

incelde (اِنْجَلَدَه) (129b/15)

koyulunca (قُويْلُنَجَه) (66a/1)

2.2.1.3.3. -(a)r/-(e)r: İsimlerden geçişsiz fiiller türetir:

karardüğün (قَرَرْدُوغِن) (73b/1)

ağarınca (أَغْرِنَجَه) (111a/8)

şarardur (صَرَرْدُر) (107a/8)

2.2.1.3.4. -la/-le: İsimlerden, hem geçişli hem geçişsiz fiiller türeten işlek bir ektir:

arukladur (أُرُقْلَادُر) (107a/9)

koğulasalar (قُوْغُلَسَلَر) (107b/10)

derlemez (دَرَلَمَز) (122b/6)

2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler:

2.2.1.4.1. Edilgen çatı eki:

-(i)l/-(i)l: Ünsüz ile biten fiillere gelen edilgen çatı ekidir. Ekin bağlayıcı ünlüsü genellikle düzdür. Ancak metnimizde bu ünlünün uyuma girip yuvarlaklaştığı örnekler de bulunmaktadır:

yarılan (يَارِلَن) (123b/14)

kesilecek (كَيْسَلَجَك) (130a/7)

dögülmiş (دُوْغُلْمِش) (34b/3)

yumulduğün (يُوْمُلْدُوغِن) (96a/8)

-n: Ünlü ile biten fiillere gelen çatı ekidir.

kıayanmış (قَيْيَنْمِش) (11a/13)

2.2.1.4.2. Dönüşlü Çatı Eki:

-(i)n/-(i)n: Metinde bu ekin koruyucu ünlüsü genellikle düzdür:

olınan (أُولِنَن) (145a/14)

bulınan (بُولِنَان) (42a/2)

2.2.1.4.3. İşteş Çatı Eki:

-(i)ş/-(i)ş:

karışdursalar (قَرِشْدُرْسَلَر) (43a/1)

2.2.1.4.4. Ettirgen Çatı Eki:

Hem geçişli hem de geçişsiz fiillerden geçişli fiiler türeten ettirgen çatı ekleri:

-dur/-dür:

göyündürüb (كُوَيْنْدُؤُب) (45b/2)

öldürür (أَلْدُرُر) (92a/5)

döndürür (دُنْدُؤُرُر) (100a/7)

Geçişsiz fiillerden geçişli fiiller türeten ettirgen çatı ekleri:

-ur/-ür:

toğurmayan (طُؤْرْمَؤِن) (106a/8)

bişüreler (بِشُؤْرَلَر) (114b/9)

-ar/-er:

çıkarur (چَقَرُر) (114b/13)

kopara (قُؤِرَه) (136b/6)

-(i)t/-(i)t:

yüridür (يُؤِرْدُر) (142b/8)

eridür (أَرِدُر) (124a/14)

2.2.2. İsimler

2.2.2.1. İsim Çekimi

2.2.2.1.1. Çokluk Eki:

-lar/-ler:

otlar (أوتلر) (127b/15)

kıllar (قللر) (128b/1)

‘akrebler (عقربلر) (128b/7)

2.2.2.1.2. İyelik Ekleri:

Osmanlı Türkçesinde ve metnimizde Eski Anadolu Türkçesinde de olduğu gibi iyelik eklerinin 1. tekil ve çoğul şahıslarında koruyucu ünlü her zaman yuvarlak, 3. tekil ve çoğul şahıslarda ise düz ve yuvarlak olarak kullanılmıştır:

1. Tekil Şahıs: -(u)m/-(ü)m:

dédügüm (ديدُكُم) (10a/5)

3. Tekil Şahıs: -ı(n), -i(n) / -u(n)/-ü(n), -sı(n)/-si(n):

şatlusı (طتلوسى) (72b/8)

dikeni (ديكن) (18b/1)

ağrısı (أغرىسى) (36b/11)

yaprağı (يپراغى) (58a/11)

Metnimizde seyrek de olsa 3. tekil şahıs iyelik ekinin yuvarlak ünlülü örneklerine rastlanmaktadır: “köküni”, “suyunu”, “ununu”

1. Çoğul Şahıs: -(u)muz/-(ü)müz:

sultānumuz (سلطانُمز) (1b/5)

mağdūrumuzdur (مقدورُمزُدُر) (1b/7)

üzerümüze (أزُرُمزه) (1b/3)

3. Çoğul Şahıs: -ları/-leri:

kökleri (كوكلىرى) (78a/2)

şuları (صُولَرِي) (2a/7)

çiçekleri (چِيچَكَلَرِي) (2a/15)

taşları (طَاشَلَرِي) (2b/3)

2.2.2.1.3. İsim Hâl Ekleri:

2.2.2.1.3.1. Tamlayan Hâli (genitif): -(n)uñ/-(n)üñ:

ağacuñ (أَغْجُك) (2b/14)

şığıruñ (سَغْرُك) (39a/10)

‘avratuñ (عَوْرَتُك) (106a/8)

2.2.2.1.3.2. Yönelme Hâli (datif): -a/-e: Ünlü ile biten sözcüklerde araya -y- bağlayıcı ünsüzü girer:

ķarına (قَرِنَ) (140b/7)

şuya (صُويَه) (147b/10)

2.2.2.1.3.3. Bulunma Hâli (lokatif): -da/-de:

ķıbanda (چَبَنْدَه) (4b/12)

bağırsaķda (بَاغْرَسَقْدَه) (5a/15)

yemende (يَمَنْدَه) (22a/9)

2.2.2.1.3.4. Çıkma Hâli (ablatif): -dan/-den:

ķarından (قَرِنْدَن) (24a/10)

şafırādan (صَفْرَادَن) (26b/11)

gevdeden (كُوْدَدَن) (27a/4)

2.2.2.1.3.5. Belirtme Durumu (akuzatif): Metnimizde, belirtme durumu ekinin iki şekli bulunmaktadır:

a) -(y)ı/-(y)i: Sözcüğün yalın haline ünsüz ile bitiyorsa -ı/-i, ünlü ile bitiyorsa araya -y koruyucu ünsüzü alarak gelir. 3. şahıs iyelik eklerinden sonra ise zamir n'si ile birlikte kullanılır:

kökünü (كُوْنِي) (9b/14)

levnini (لَوْنِي) (10a/13)

tohumını (تُحْمِي) (11b/11)

istiskāyı (اِسْتِسْقَاي) (12a/2)

b) 3. Kişi İyelik Ekinden Sonra Gelen -n:

dibin (دِيْن) (43a/10)

derisin (دَرِيْسِن) (105b/4)

büradesin (بُورَدَه سِن) (138a/7)

2.2.2.1.3.6. Eşitlik Hâli (ekvatif): -ca/-ce:

yaluñuzca (يَلُوْكَزْجَه) (146a/1)

kızılca (قِرْلَجَه) (147a/4)

ķuruca (قُرُوْجَه) (4a/2)

2.2.2.1.3.7. Vasıta Hâli (enstrümental): Bu durum, bağlama edatı ile'nin ekleşmiş biçimi ile oluşmuştur:

şuyıla (صُوَيْلَه) (4b/9)

sirkeyile (سِرْكِيْلَه) (5b/9)

gücile (كُوْجِلَه) (9b/3)

2.2.2.1.3.8. Yön Gösterme Eki (Direktif): -aru/-erü, -ra/-re: Yer zarfları türeten bu ekler metnimizde kullanılmıştır:

yoķaru (يُوْقَاْرُو) (91b/13)

taşra (طَشْرَه) (106b/5)

2.2.3. Sıfatlar

2.2.3.1. Niteleme Sıfatları: Metnimizde görülen bazı niteleme sıfatları şunlardır:

acı (آجَى) bādām (56b/2)

aķ (أَق) şarāb (108a/13)

şaru (صَارُو) şu (73a/13)

ġalīz (غَلِيظ) balġam (111b/13)

kel (كَل) baş (129b/1)

2.2.3.2. Belirtme Sıfatları: Bu sıfatlar işaret, sayı, belirsizlik ve soru sıfatlarıdır.

Metnimizde görülen bazı belirtme sıfatları şunlardır:

2.2.3.2.1 İşaret Sıfatları: Metnimizde kullanılan işaret sıfatları “bu, ol ve şol”dur ve

bazı örnekleri şunlardır:

bu (بُو) otı (130a/11)

şol (شُول) zeytūn (141a/11)

ol (أُول) yağ (147a/14)

2.2.3.2.2 Sayı Sıfatları: İsimleri sayı yoluyla belirten sıfatlardır. Metnimizdeki bazı

örnekleri şunlardır:

2.2.3.2.2.1 Asıl Sayı Sıfatları:

iki (اِكَى) dirhem (1b/13)

üc (أُج) mışkāl (4a/5)

yēdi (يَدَى) gün (6b/9)

2.2.3.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları:

ikinci (اِكْنَجَى) gün (28a/12)

dördüncü (دُرْدُنَج) derece (147a/6)

2.2.3.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları: -(ş)ar/-(ş)er ekiyle kurulan bu sıfatın metnimizdeki bazı örnekleri şunlardır:

ikişer (إِكْ شَر) dirhem (109a/5)

bêşer (بِشَر) budağı (28b/4)

altışar (أَلْتِشَر) budağı (28b/4)

2.2.3.2.2.4. Belirsizlik Sıfatları:

bir (بِر) otdur (28b/2)

her (هَر) gün (65b/12)

her bir (هَرِبِر) sigilün (99a/12)

bir kaç (بِرْقَاج) gün (129b/4)

2.2.3.2.2.5. Soru Sıfatları:

ne deñlü (نَدَكْلُو) yaramaz hılıt (40b/2)

2.2.4. Zamirler

Metnimizde kullanılan bazı zamirler şunlardır:

2.2.4.1. Şahıs Zamirleri:

ben (بِن) (79b/4)

anuñ (ol, a) (أَنُوك) (80a/13)

bizüm (بِزُم) (1b/3)

anlara (onlar) (أَنَلَرَه) (17b/5)

2.2.4.2. İşaret Zamirleri:

bunuñ (بُونُوك) (18a/5)

şu (شُو) (118b/14)

anuḡ (أَنُوك) (23b/11)

bunlara (بُنُلَرَه) (36a/1)

2.2.4.3. Dönüştülük Zamiri:

kendüyi (كَنْدُوي) (50b/15)

kendüzi (كَنْدُوزي) (15a/9)

2.2.4.4. Belirsizlik Zamirleri:

birisi (بِرِيسِي) (17a/10)

biri (بِرِي) (20b/4)

her birinden (هَر بَرِنْدَن) (119b/3)

2.2.5. Zarflar

2.2.5.1. Yer-Yön Zarfları: Metnimizde görülen bazı yer-yön zarfları şunlardır:

yoḡaru (يُغَارُو) (129a/2)

taṣra (طَشْرَه) (55a/12)

aṣaḡa (أَشْغَا) (80b/15)

üst: (أُسْت) (4b/15)

alt: (أَلْت) (28a/1)

2.2.5.2. Zaman Zarfları: Metnimizde görülen bazı zaman zarfları şunlardır:

şoḡra (شُكْرَه) (35b/8)

şabāḡ (صَبَاخ) (29b/13)

şabāḡ (صَبَاخ) (30b/8)

aḡşam (أَخْشَام) (65b/2)

gece: (كِيْجَه) (79a/7)

gün: (كُون) (95b/13)

2.2.5.3. Durum Zarfları: Metnimizde görülen bazı durum zarfları şunlardır:

boğun boğun (بُغُون) olur (38a/2)

tîz (تيز) toğura (48a/3)

gücile (كُوجِلَه) kusdura (64a/12)

gökcek (كُوكْجَك) eyleye (99b/15)

2.2.5.4. Miktar Zarfları: Metnimizde görülen bazı miktar zarfları şunlardır:

çok : çok (چُوق) eyleye (5a/3)

az: az (آز) ola (41a/12)

azacuk : azacuk (أَزَاقُك) sahq eyleseler (43a/14)

azaçuk: azaçuk (أَزَاقُك) kaynadub (53a/9)

be-gāyet: be-gāyet (بَغَايَت) fāyide ède (54b/15)

2.2.5.5. Soru Zarfları: ne kadar (نَقْدَر) isterse (10a/1)

2.2.6. Edatlar

2.2.6.1. Çekim Edatları: Metnimizde görülen bazı çekim edatları şunlardır:

2.2.6.1.1. Yalın Hâl ile Kullanılan Edatlar

düyü : karnına koyarlar yèmiyesün düyü (دِيُو) (27b/12)

gibi : aqākıyā yur gibi (كِيِي) qurıtsalar (39a/5)

içün : ağızda zahmetler için (اِچُون) içseler (22b/1)

qadar : şol qadar (قَدَر) qaynatsalar (91b/5)

2.2.6.1.2. Çıkma Hâli ile Kullanılan Edatlar

şonra : andan şonra (شُونْرَا) süzeler (29b/14)

2.2.6.2. Kuvvetlendirme Edatları:

dağı : eñlik dağı (دَاغِي) dèrler (31b/1)

2.2.7. Bağlaçlar

Metnimizde görölen bazı bağlaçlar Şunlardır:

ile : mā'ü'l-ķarā'īn ile (إله) bişürseler (104b/8)

kim : terkīb budur kim (كم) mersin tāzeyiken yaprağın Şıkalar (114b/9)

ki : bir ağacdur ki (كه) bir arış uzunı olur (86b/9)

ve : tavuķ ve ördek ve (و) ķaz etinüň arasındadır (86b/15)

2.2.8.Fiiller

2.2.8.1. Şahıs Ekleri:

Metnimizde örneği bulunan Şahıs ekleri Şunlardır:

2.2.8.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri:

3. Tekil Şahıs: Ø:

arıda (أرده) (6a/8)

ola (أوله) (88a/5)

3. Çoğul Şahıs: -lar/-ler:

yemeyeler (يَمَيَلِر) (100a/15)

ifrāṭ étmeyeler (إفراط إتمَيَلِر) (108a/15)

boğazlayalar (بُعزَلَيَالِر) (113b/8)

2.2.8.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri:

1. Tekil Şahıs: -m:

götürdüm (كُتُورِدُم) (148a/3)

gördüm (كُورِدُم) (148a/3)

3. Tekil Şahıs: Ø:

eyleye (أَيْلَيْه) (148a/14)

ṭursa (طُورِسَه) (6a/9)

1. Çoğul Şahıs: -dük/-duḡ:

ètdük (إتْدُك) (85a/12)

3. Çoğul Şahıs: -lar/-ler:

ḡaynatsalar (قَيِّنْتَسَلَر) (91b/5)

içseler (إچْسَلَر) (91b/3)

2.2.8.2. Fiil Çekimleri

Fiil çekimlerinde sadece metnimizde yer alan biçimler sıralanmıştır.

2.2.8.2.1. Basit Çekimler

2.2.8.2.1.1. Bildirme Kipleri

2.2.8.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

1. Tekil Şahıs: -dum/-düm:

ḡodum (قُودُمْ) (148a/3)

götürdüm (كُتُورْدُمْ) (148a/3)

1. Çoğul Şahıs: -duḡ/-dük:

ètdük (إتْدُك) (1b/3)

2.2.8.2.1.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

3. Tekil Şahıs: -mıḡ/-miḡ:

olmıḡdur (أُولْمِشْدُر) (7b/3)

3. Çoğul Şahıs: -mıḡlar-dur/-miḡler-dür:

demişler (دِمِشَلَر) (148a/15)

ḡalmıḡlardur (قَالْمِشَلَرْدُر) (105a/12)

2.2.8.2.1.1.3. Geniş Zaman

3. Tekil Şahıs: -ar/-er,-ur/-ür:

çıkar (چَقَّرَ) (107b/5)

düşer (دُوشِرَ) (147a/10)

olur (أُولُرَ) (148b/7)

3. Çoğul Şahıs: -arlar/-erler:

koyarlar (قُوَيْرَلَر) (27b/12)

sıvarlar (صَوْرَلَر) (73a/6)

eylerler (أَيْلِرَلَر) (73a/7)

2.2.8.2.1.2. Dilek Kipleri

2.2.8.2.1.2.1. İstek

3. Tekil Şahıs: -a/-e:

ède (إِدَه) (73b/3)

ola (أَوْلَه) (79a/3)

3. Çoğul Şahıs: -a-lar/-e-ler:

eyleyeler (أَيْلِيَلَر) (113b/8)

édeler (إِدَه لَر) (114b/10)

2.2.8.2.1.2.2. Şart

2. Tekil Şahıs: -san(η)/-sen(η):

yağarsañ (يَاقَرِسَاڭ) (5a/8)

3. Tekil Şahıs: -sa/-se:

olsa (أَوْلَسَه) (6b/15)

götürse (كُوْتُرْسَه) (9b/7)

3. Çoğul Şahıs: -salar/-seler:

vursalar (ؤرسلر) (18a/11)

şaçsalar (صچسلر) (23a/15)

ekseler (آكسلر) (23b/4)

2.2.8.2.1.2.3. Emir

Metnimizde emir ifade edilen herhangi bir ek kullanılmamıştır.

2.2.8.2.2. Birleşik Çekimler

Metnimizdeki birleşik çekimler şunlardır:

2.2.8.2.2.2. Geniş Zamanın Şartı:

3. Tekil Şahıs: isterse (استرسه) (10a/1)

3. Çoğul Şahıs: dürterlerse (دُرْتَرْلَرَسَه) (115a/13)

2.2.9. Ek-Fiil

a) Eserde isim soylu sözcüklerin yüklem olarak kullanılmasını sağlayan ek-fiilin şahıslara göre bütün çekimleri bulunmamaktadır.

Geniş Zaman 3. Tekil Şahıs: -dur/-dür:

galīzdür (غَلِيظْدُر) (148a/15)

otdur (أوتْدُر) (148b/7)

meşhürdur (مَشْهُورْدُر) (150a/1)

Şart Kipi 3. Tekil Şahıs: -sa/-se:

olsa (أولسه) (4b/1)

içse (اچسه) (5b/10)

b) Fiillerin birleşik zamanlı çekimleri de, ek-fiil yardımı ile yapılmaktadır

(bk. 2.2.8.2.2. birleşik çekimler).

2.2.10. Fiilimsiler

2.2.10.1. Zarf-Fiiller (Gerundium)

2.2.10.1.1. -(y)u/-(y)ü:

déyü (دِيُو) (27b/12)

2.2.10.1.2. -mca/-ince:

ağarınca (أَغْرِنَج) (39a/4)

bişince (بِشِنَجَه) (73a/7)

2.2.10.1.3. -iken < er-ken: Ek-fiilin zarf-fiilli birleşik çekimidir.

artar-ken (أَرْتَرَكِن) (105b/2)

2.2.10.1.4. -(y)up/-(y)üp:

katub (قَتُب) (107b/1)

alub (أَلْب) (113b/15)

2.2.10.2. Sıfat-Fiiller (Partisip)

2.2.10.2.1. Geniş Zaman Sıfat-Fiileri:

2.2.10.2.1.1. -an/-en (< -ğan/-gen):

şıkılan yağı (صِقْلَان) (116a/5)

inen şuya (اِيْنِن) (122a/10)

üşiyen ā'zāya (أُوشِيْنِن) (128a/8)

2.2.10.2.2. Geçmiş Zaman Sıfat-Fiilleri:

2.2.10.2.2.1. -duḵ/-dük:

olmaduḵ (أُولْمَدُوق) oğlan (65a/9)

yutmaduḵ (يُوتْمَدُوق) yünji (106b/3)

2.2.10.2.2.2. -mıṣ/-miş:

toymış (طُكْمِش) kani (122a/8)

büzülmış (بُوزُلْمِش) siñirleri (123b/3)

olmış (أُولْمِش) zeytün (141a/12)

2.2.10.2.3. Gelecek Zaman Sıfat-Fiili:

2.2.10.2.3.1. -acaq/ecek:

tağlayacaq (طَغْلَايَجَق) ʿuzva (88b/13)

kesilecek (كَيْسِلَجَك) yerlere (130a/7)

2.2.10.3. İsim-Fiiller

2.2.10.3.1. -maq/-mek:

beñzi şararmaq (صَرَرَمَق) (142b/1)

baş ditremek (دِتْرَمَك) (142b/1)

Metin dil açısından incelendiğinde bütün bu özellikleri yanı sıra bu metne has iki özellik daha dikkat çekmektedir:

1. Yazar, metinde şeddeyle gösterilmesi gereken bazı kelimeleri şedde ile göstermemiştir:

ħall (حَل) (106b/1)

sill (سِل) (70b/2)

Bu kelimeler metinde düzeltilmiştir.

2. Yazar ayn (ع) sesini barındıran bazı kelimelerde zaman zaman ayn (ع) sesi yerine gayın (غ) sesini kullanmıştır.

afī (أَفْعِي) (26a/4) < afgī (أَفْغِي) (39b/3)

cimā^c (جِمَاع) (102b/3) < cimāğ (جِمَاغ) (104a/2)

nev^c (نُوع) (10a/5) < nevğ (نُوغ) (87a/13)

BÖLÜM 3: METİN

[1b]

(1) bismillāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm¹ (2) allāha çok şükür edüb muḥammed resül-ullah ve āline ve aşḥābına çok şalavāt getürdükden sonra (3) şürū^c edtüğ ki imtişāl edevüz bir emre 'ādetā² bizüm üzerümüze vācibdür ol emir eden (4) kıdvetü'l-āzim ve'l-ekābir ḥāvī'l-me'ālī ve'l-mefāḥir el-maḥşüş bi-'ināyeti'l-meliki'l-kādir (5) sulṭānumuz **umūr beg**³ dāme tevfiḳuhu ile'l-ḥayrāt mā dāme fī-beḳaiḥī şöyle işāret (6) olundı ki müfredāt-ı ibn-i bayṭarı muşannif tertībi üzerine türki dilince tercüme ola (7) şol ki bizüm maḳdūrumuzdur taḳşīr kılmaduğ bāḳī 'özür kirāmü'n-nās ḳatında⁴ maḳbūldur (8) *ḥarfü'l-elif e'l-alisur*⁵ bu bir otdur ki tağlarda biter her bir budāğınuḡ (9) aşāğadan yoḳarısına dek pür-yapraḳ olur her⁶ yaprağı iki ḳat olur toḡmı içinde (10) olur yaşşı yanında ḳaçan bu otı şuyıla ḳaynatsalar şuyını şovuḳ gecen⁷ kişiyeye içürseler (11) şovuḳ zaḫmetini⁸ def^c ede ḥekīm eydür ele alsalar ve nazār etseler girü bu fāyide ede eger (12) dögseler bala ḳarışdursalar yüzde olan binbiglere⁹ ve çığıda dutsalar¹⁰ gidere¹¹ eger (13) iki dirhem dögseler ta'āma ḳatsalar ḳuduz it ṭalayan kişiyeye yedürseler ḳurtara eger bir (14) evde aşā ḳosalar ol evde olan ḥalkı cemī'i ḥastalıḳdan saḳlaya eger¹² kızılca

[2a]

(1) bize baḡlasalar aḡura¹³ (*T2/a*) aşā ḳosalar ḥayvānātı¹⁴ saḳlaya eger bögreğinde taşı olan kişi (2) bir dirhem¹⁵ içse on güne dek ol zaḫmet gide *ıtrilāl* ḥılāl toḡmıdır bu ota

¹ "bismillāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm"den sonra "kitāb-ı müfredāt-ı ibn-i bayṭar" ifadesi var. 1b/2

² "ki 'ādetdür" 1b/4

³ "beg"den sonra "ḥazretleri" var.

⁴ "ḳatı" 1b/8

⁵ "e'l-alin" 1b/9

⁶ "her" eksik 1b/10

⁷ "geçen" 1b/11

⁸ "zaḫmetin" 1b/11

⁹ "binbigler" 1b/13

¹⁰ "dürtseler" 1b/13

¹¹ "gide" 1b/13

¹² "eger"den sonra "bir" var. 2a/1

¹³ "aḡurda" 2a/2

¹⁴ "ḥayvānāt" 2a/2

¹⁵ "direm" 2a/3

(3) kuzgun ayağı dەرler her vechile toraq otına beñzer illā bu kadar vardur ki (4) bunun çiçeği ak olur mizācı isidür¹⁶ kurıdır isti‘māl olınan toħmdur¹⁷ bahakun (5) her nev‘ini¹⁸ giderür içmegile şūreti¹⁹ budur ki bir dirhem rub‘ dirhem ‘āķırķarhāyıla yumşak (6) dögseler ķarışacaķca bala ķatsalar bahak yā baraş olan ķişı yalasa güneş ķarşu otursa (7) iki sā‘ate dek zaħmeti olan yerler yarıla şuları aķa ol zaħmet gide eger gitmezse (8) toħmından alalar beş dirhem selhū‘l-hayyeden alalar dört dirhem bığanūs yaprağı²⁰ (9) alalar saħķ edeler beş güne dek günde beş dirhem içseler üzüm şuyıla²¹ evet²² yay (10) güninde ola içdükden sonra çıķa güneş tura yalıncaķ derleyince ğāyet fāyide ede (11) eger bu toħmı yumşak dögseler eleseler bala ķatsalar²³ ķarışdursalar on beş güne dek (12) günde iki mışķāl issi şuyıla içseler hīc şeksüz baraşı gidere eger toħmın yumşak (13) dögseler şol ‘avrat ki ķarnında oğlanı ölmüş ola burnına üfürseler düşüre ve bu (14) toħmı bir dirhem²⁴ içseler iç aĝrısın gidere *iksār (T2/b)* bu bir otdur²⁵ yaprağı havuc²⁶ yaprağına beñzer (15) yalıñuzca biter uzunı bir zirā‘ olur depesi toraq otına beñzer evet²⁷ çiçekleri aķca²⁸ olur

[2b]

(1) köki degirmi olur kōz deñlü ekin yerlerinde ve taĝlarda biter hār ve yābisdür²⁹ adına türkçe hılāl (2) dەرler kaçan bir ķişı her şabāh iki mışķāl bunun toħmından demür dikenı şuyıla³⁰ içse on (3) beş güne dek³¹ kavuķdağı ve bögrekdeki taşları gidere ve ķarında olan ķurtları³² çıķara (4) eger kökinden etmek etseler yēseler uyuda³³ eger

---

¹⁶ “issidür” 2a/5

¹⁷ “toħmıdır” 2a/5

¹⁸ “nev‘in ve baraşı” 2a/6

¹⁹ “şūret” 2a/6

²⁰ “yapraĝın” 2a/10

²¹ “şuyıyıla” 2a/10

²² “evit” 2a/11

²³ “ķatsalar” yok. 2a/12

²⁴ “direm” 2a/15

²⁵ “otdur ki” 2b/1

²⁶ “havıc” 2b/1

²⁷ “evit” 2b/2

²⁸ “aķca” 2b/2

²⁹ “hār yābisdür” 2b/3

³⁰ “şuyıyıla” 2b/4

³¹ “degin” 2b/4

³² “ķurdları” 2b/5

incükde olan balgamī şışlere yaķu (5)  d b³⁴ vursalar³⁵ ĥall  de³⁶ be-g yet f yide  de *arg s* ĥatun tuzluĥı aĥacı k kin n  (6) ĥabuĥıdur ĥacan bunu ĥaynadub sıķsalar Őuyını ĥaval n-ı hind  y rine isti‘m l (7)  tseler anuĥ f yidesin³⁷  de d ĥı³⁸ ol Őuyıla³⁹ maźmaza  tseler anuĥ f yidesin (8)  de ve aĥızda olan zaĥmeti gidere d ĥı⁴⁰ g l Őuyıla⁴¹ ıŐlatsalar ol g l Őuyın (9) g ze t mzursalar ru‘ betin gidere daĥı eski g z aĥrıların⁴² gider r eger g zi (10) aĥrımadın isti‘m l  tse aĥrımaĥdan saķlaya ve daĥı Őar bıla isti‘m l  tse (11) biŐurse ciĥeri⁴³ aĥrıyana i urseler ciĥer⁴⁴ aĥrısın gidere veremi⁴⁵ var ise⁴⁶ yumŐada (12) ve daĥı ĥaynatsalar ĥuķne  tseler baĥırŐaķ  ıpanlarına⁴⁷ f yide  de *eml les* bu bir (13) aĥacdur ki yapraĥı mers n yapraĥına beņzer yemiŐi arduc yemiŐine beņzer eger (14) bu aĥacuĥ yemiŐini⁴⁸ ĥaynatsalar Őarulıķ d Ően istisk  olan kiŐiye i urseler (15) m cerrebd r gidere ve daĥı k kin n  ĥabuĥını ıŐlatsalar Őuyını i seler⁴⁹  dem n

[3a]

(1) i ini (*T3/a*) y ride ve daĥı ciĥeri ve talaĥı kav  eyleye ikisinin n s ddelerin a a eger (2) etile biŐurseler Ő rv sın⁵⁰ i seler yaraķanı gidere *ebhel* t rkce taĥ servisid r (3) yapraĥı yilĥun yapraĥına beņzer ĥacan⁵¹ bunun yapraĥını d gseler balıla ĥarıŐdursalar (4) eski  ıpanlara⁵² vursalar⁵³ bit re ve daĥı issi Şışlere vursalar⁵⁴ s kin eyleye ve eger

³³ “uyıda” 2b/5

³⁴ “yaķu  d b” yok. 2b/6

³⁵ “ursalar” 2b/6

³⁶ “ de ve” 2b/6

³⁷ “f yidesini” 2b/8

³⁸ “daĥı” 2b/8

³⁹ “Şuyı” 2b/8

⁴⁰ “daĥı” 2b/9

⁴¹ “Şuyıyıla” 2b/9

⁴² “aĥrıları” 2b/10

⁴³ “ iĥeri” 2b/11

⁴⁴ “ iĥer” 2b/11

⁴⁵ “ve veremi” 2b/12

⁴⁶ “varsa” 2b/12

⁴⁷ “ ıbanlarına” 2b/12

⁴⁸ “yemişi” 2b/14

⁴⁹ “i seler” 2b/15

⁵⁰ “Őorv sın” 3a/1

⁵¹ “ĥaĥan” 3a/2

⁵² “ ıbanlara” 3a/3

(5) yaķu  d b⁵⁵ gevdeye vursalar⁵⁶ deri  ararduğını gidere eger i seler  an i ede ve  arında⁵⁷ (6)  l ⁵⁸ oğlanı d   re ve dağı d gseler balıla  arı dursalar di  diblerine vursalar  uriyenin (7) gidere yeği et bit r b muhkem eyleye ve dağı yimi ini alsalar dem r  ab i inde (8)  irl đan⁵⁹ yağıyla  aynatsalar  ararınca andan  onra  ağır olan  ulağa  amzursalar (9) a a ve dağı yimi inden on dirhem alsalar bir  olmeğe  oysalar  zerine bataca ca (10)  ığıruğ  a yağın  oysalar  aynatsalar  ol  adar kim yağınuğ cem ci siğe andan (11) on dirhem a   ekerile⁶⁰ sağ  edeler g nde iki dirhem acla ılıca   uyıla⁶¹ i seler (12) bev  iri gidere ve ici⁶² y ride ve  arında olan  urtları  ı ara ve dağı encirile⁶³ d gseler (13)  ovuk almı  y rlere yaķu eyley b vursalar⁶⁴ f yide  ede  acan⁶⁵ d gseler iki (14) dirhem balıla  arı durub i seler  ayz  anın y ride  acan⁶⁶ yimi inden on (15) iki direm⁶⁷ alsalar sağ   tseler altı dirhem  a yağın  aynatsalar on sekiz dirhem

[3b]

(1) bal  atsalar zik 'n-nefes olan ki iye yaladalar be-đayet f yide  ede ve dağı bunun (2) yaprağların d gseler sirkeyile sağ   tseler  a ı kirp ği d kilen ki iye (3) d rtseler ol zağmeti gidere *ebri  m*⁶⁸ bunun ey si⁶⁹  amıdur  albi⁷⁰  avi eyler (4) r ğı ferah eyler ve  arirden g ğlek geysel bit olmağı men^c  eder ve y rek (5) oynamasını gider r

---

⁵³ “ursalar” 3a/3

⁵⁴ “ursalar” 3a/3

⁵⁵ “eylemeler” 3a/4

⁵⁶ “ursalar” 3a/4

⁵⁷ “ arındağı” 3a/5

⁵⁸ “ l ” yok. 3a/5

⁵⁹ “ irl ğan” 3a/6

⁶⁰ “ ekkerile” 3a/9

⁶¹ “ uyıyla” 3a/9

⁶² “i i” 3a/9

⁶³ “encirle” 3a/10

⁶⁴ “ursalar” 3a/10

⁶⁵ “ acan” 3a/11

⁶⁶ “ acan” 3a/11

⁶⁷ “dirhem” 3a/12

⁶⁸ “ebri em” 3a/14

⁶⁹ “ey si” yok. 3a/14

⁷⁰ “ alb” 3a/14

ve⁷¹ bir dirhem içseler (*T3/b*) göyünmişinden şüreti⁷² budur kim⁷³ (6) bir demür kabuñ içine koyalar ağzın⁷⁴ şıvayalar uvaçuk⁷⁵ delükler koyalar göyündürdükdən (7) sonra yuyalar gözün kabağın tolduralar gözde olan çıbanlara fāyide éde dağı⁷⁶ (8) göyündürmedin mıkrāzıla uvağ toğrasalar saħk étseleler çok dögseler yāhūd kehrübā (9) ve bīḥ-i mercān birle saħk étseleler çok dögseler ḥafaḳānı gidermege eyü ola (10) *ābanūs* ġāyet eyüsi oldur kim ḳara ola ve düz ola ḳacan kim durıpıla⁷⁷ (11) sürseleler ḥarīrdən eleseler göze sürme étseleler gözde olan çıbanları⁷⁸ ve gözden (12) aḳan ruṭubeti gidere ve aḳlıgını⁷⁹ dāḥı⁸⁰ gidere eger çölmege ḳoysalar göyündürseleler (13) dāḥı⁸¹ yusalar isfīdāc yur gibi ḳuru göz ağrısına ve göz giciyigine kuḥl étseleler (14) be-ġāyet fāyide éde eger iki dirhem in içseler böğregdeki taşı tağıda ve (15) dağı yumşak dögseler od yanuğına ekseler be-ġāyet fāyide éde *abūḳānis*

[4a]

(1) ġāsülü'r-rūmī⁸² dērlē bu bir otdur ki uvaçuk⁸³ yapraḳları olur zeytūn yaprağı (2) gibi deñiz kenārlarında biter iki yaprağınuñ arasında ḳuruca dikenleri⁸⁴ vardur (3) aḳ aḳ depelerinde çiçekleri olur şalkūm şalkūm al şıfat olur ḳacan⁸⁵ bunuñ (4) yaprağın ve kökini alsalar ḳaynatsalar ve⁸⁶ şıḳsalar ḳurutsalar ḥācet vaḳtinde (5) mā'ü'l-ḳarāṭīn adlu şarābıla üç mişḳāl içürseleler balğamı⁸⁷ ve māyı ishāl éde ve 'usr-ı nefese (6) ve uçuğa ve sinjirler ağrısına be-ġāyet fāyide éde *ibn-i 'irus* türkce (7) gözen dērlē

⁷¹ “ve” yok. 3a/15

⁷² “şüret” 3b/1

⁷³ “ki” 3b/1

⁷⁴ “ağzını” 3b/1

⁷⁵ “uvacuk” 3b/1

⁷⁶ “ve dağı” 3b/2

⁷⁷ “durpıla” 3b/5

⁷⁸ “eski çıbanları” 3b/6

⁷⁹ “aḳlığı” 3b/6

⁸⁰ “dağı” 3b/6

⁸¹ “dağı” 3b/7

⁸² “ġāsül-i rūmī” 3b/9

⁸³ “uvacuk” 3b/9

⁸⁴ “dikenler” 3b/11

⁸⁵ “ḳaçan” 3b/ 11

⁸⁶ “ve” yok. 3b/12

⁸⁷ “balğam” 3b/13

fārsice⁸⁸ rāsū dēler kelere beñzer bir hayvāndur kaçan⁸⁹ қарнын yarsalar (8) için çıkarsalar tuz қоysalar⁹⁰ iki mışkāl şarābıla içseler yılan ve⁹¹ (T4/a) çıyan (9) ve ‘akreb şokduğına fāyide éde ve dağı kattāl edviyeleri def^c éder eger (10) içini kişnicile⁹² қарışdursalar gölgede қurıtsalar iki mışkāl içseler (11) uçığı def^c éde ve dağı bir çölmege қоysalar göyündürseler külin alsalar sirkeyile (12) қарışdursalar niķrīse ursalar be-gāyet fāyide éde ve қanın һanāzire⁹³ (13) dürtseler fāyide éde⁹⁴ veca^c-i mefāşıla külini sirkeyile yaқu édüb⁹⁵ vursalar⁹⁶ (14) taһlīl éde eger қurıtsalar şar^cı olan kişi қurusını yēse fāyide éde eger (15) ayaklarını ‘avratuñ boynına aşsalar yüklü olmaya ve etini yaқu édüb arқа ağırsına

[4b]

(1) vursalar⁹⁷ gidere ve қарına vursalar⁹⁸ galīz yēlleri gidere eger bir ta‘āmda ağı olsa (2) bu hayvān göricek tüvi ürperür *el-ānūk* қurşundur kaçan⁹⁹ bundan bir havān (3) düzseler destesiyle bile zeyt yağın yāhūd¹⁰⁰ ayva yağın yāhūd mersīn yağın қurıtsalar (4) saһk étsele eveden andan ol yağlardan maқ^cadda olan çıbanlara ve bevāşire (5) dürtseler fāyide éde ve dağı bundan bir iki pāre alsalar tahtaçuқ eyleseler uçuқ dutan¹⁰¹ (6) kişinüñ қasuğına baғlasalar fāyide éde kaçan¹⁰² bunı göyündürseler dağı yumşaq dögseler (7) eski cirāhatlara ekseler be-gāyet fāyide éde eger çıpanuñ¹⁰³ iriñi olsa günde bir kez (8) isti‘māl édeler eger az ise iki günde bir üç günde bir isti‘māl édeler eger (9) yufқаçuқ¹⁰⁴ tahta eyleseler birbirine sürseler azaçuқ¹⁰⁵ şuyıla tā ol şu

---

⁸⁸ “fārsice” 3b/14

⁸⁹ “қақан” 3b/15

⁹⁰ “қоysalar” ifadesinden sonra “gölgede қurıtsalar” var. 3b/15

⁹¹ “ve” yok. 3b/15

⁹² “kişnicile” 4a/1

⁹³ “һanāzire” 4a/4

⁹⁴ “éde ve” 4a/4

⁹⁵ “eyleyüb” 4a/ 4

⁹⁶ “ursalar” 4a/4

⁹⁷ “ursalar” 4a/6

⁹⁸ “ursalar” 4a/6

⁹⁹ “қақан” 4a/8

¹⁰⁰ “yāhūd” kelimesinden sonra “gül yağı yāhūd” var. 4a/8

¹⁰¹ “tutan” 4a/11

¹⁰² “қақан” 4a/11

¹⁰³ “cıbanuñ” 4a/12

¹⁰⁴ “yufқаçuқ” 4a/13

kararınca (10) ol şuya gül yağı katsalar maḳ^cada¹⁰⁶ olan çıbanlara ve bevāşire dürtsele fāyide éde (11) eger göyünmiş ḳurşunu alsalar yumşaq dögseler kuhl étsele gözden aḳan yaşı (12) (T4/b) kese¹⁰⁷ dāḥı¹⁰⁸ çıbanda olan artuḳ eti gidere daḥı yufḳacuk yufḳacuk toḡrasalar bir çölmegüñ¹⁰⁹ (13) içine bir ḳat döşeseler üzerine kükürt¹¹⁰ şaşsalar yine bir ḳat daḥı ḳurşun (14) döşeyüp üzerine kükürt¹¹¹ şaşsalar tā kim ol çölmek tolnca bu vechile (15) édeler daḥı od üstine ḳoyalar hemān ki yalıñlandıḡınlayın demürile ḳarışduralar tā kim

[5a]

(1) kül ola ol küli alalar eski çıbanlar¹¹² merhemine ḳatalar fāyide éde ve göz otlarına ḳatalar (2) be-ḡāyet fāyide éde ḳaçan¹¹³ bir kişı ic yağın barmaḡına sürse bir pāre ḳurşunıla ovsa (3) ḳaşına dürtse ḳılları muḥkem édüb çok eyleye ve dökülmekten men^c éder (4) eger ḳurşunu şarabıla biribirine sürseler issi veremlere be-ḡāyet fāyide éde (5) ḳaçan¹¹⁴ ḳurşunu yağıla sürseler şol ḳadar ki yağ ḳarara andan ol yağı (6) ḳanḳı demüre dürtsele paslanmaya ve daḥı ḳurşundan yüzük édüb (7) daḡınsalar bedenini¹¹⁵ naḳş éde¹¹⁶ ya^cnī arıḳ éde ve daḥı bir pāre ḳurşunu et (8) bişe dururken¹¹⁷ üstine bıraḳsalar ‘ālemüñ odın yaḳarsañ hīc bişmeye (9) çāre olmaya *ibn-i ārāü’l-ḳıṭ* türkce uvacuk ḥayyü’l-‘ālem dērler dīvārlarda (10) ve taşlarda biter uzun uzun olur çok budaklu olur bir kökden çıkar (11) degirmi yapraklu şaru¹¹⁸ uvaçuk¹¹⁹ çiçekleri olur ḳaçan¹²⁰ bunu yalıñuzca (12) döḡüb yaḳu édüb eski çıbanlara ve gözde olan şişlere

---

¹⁰⁵ “azacuk” 4a/14

¹⁰⁶ “maḳ^cada” 4a/14

¹⁰⁷ “keser” 4b/1

¹⁰⁸ “daḥı” 4b/1

¹⁰⁹ “çölmek” 4b/1

¹¹⁰ “kükürd” 4b/2

¹¹¹ “kükürd” 4b/2

¹¹² “çıbanlara” 4b/4

¹¹³ “ḳaçan” 4b/5

¹¹⁴ “ḳaçan” 4b/7

¹¹⁵ “bedeni” 4b/9

¹¹⁶ “naḳş éde” yerine “arıda” 4b/9

¹¹⁷ “bişe tururken” 4b/9

¹¹⁸ “şaru”dan sonra tekrar “şaru” var. 4b/12

¹¹⁹ “uvacuk” 4b/12

¹²⁰ “ḳaçan” 4b/12

vursalar¹²¹ gidere (13) ve od yanuğına ve niķrīse fāyide éde¹²² eger şıķsalar şuyını¹²³ yağıyıla (14) ķarışdırsalar başa sürseler ağrısın gidere ve eger şarābıla şuyın (15) içseler içindeki uzun ķurdı çıķara ve ishāli¹²⁴ men^c eyleye ve bađırsaķda

[5b]

(1) olan çıbanları (T5/a) gidere dağı bu yaprağdan şāf eyleyüb hatun kişiler götürse (2) rağimden aķan ruķūbeti kese ve dāđı¹²⁵ dögseler¹²⁶ sürme édüb göze çekseler göz (3) ağrısına fāyide éde dağı eski ic yađıyıla¹²⁷ yaķu eyleseler hanāzīre ursalar ĥall (4) eyleye *ūtrūnc* fārsice¹²⁸ turunc dērler türkce ađac ķavunıdır ekşidür şovukđur ķurudur (5) āĥlāđı lađīf éder ķađ^c éder sūretini ve yūređi şovıdır cigerūñ ĥarāretini (6) sākin éder ve ma^cdeyi ķavī éder ve şafrāyı ķađ^c édüb şafrādan olan (7) teşvīşleri giderür dāđı¹²⁹ issi mizāclu kişilerūñ ķalbini ferah eyler ve issi (8) ĥafaķānı giderür ve yılan şoķđuđına fāyide éder ve kuĥl édüb göze çekseler¹³⁰ (9) yaraķānı giderür ve göze¹³¹ ziyān eyler kaçan¹³² sirkeyile bişürseler yarım ũsküresini (10) sũlũk yudan kişi içse sũlũđi öldüre çıķara ve ısıtmaya fāyide éder ve mālīĥũlyā (11) kim¹³³ şafrā göyünmesinden olur fāyide éder ve gēc ĥazm olur ve dağı ma^cdeye yaramazdur (12) ķulunc getirür vācib budur ki yalnız yēyeler¹³⁴ öñinde¹³⁵ ve şoñunda ta^cām yēmeyeler (13) ammā balıla murābbā olmışı eyüdüdür ĥazmı¹³⁶ tīz olur ammā ķurıdıcıdır ve şuşadıcıdır (14) evit müferriĥdür eger ķabuđın göyündürseler yaķu eyleseler baraşa

---

¹²¹ “ursalar” 4b/13

¹²² “éder” 4b/14

¹²³ “şuyını”dan sonra “gũl” var. 4b/14

¹²⁴ “ishāl” 4b/15

¹²⁵ “dağı” 5a/1

¹²⁶ “dögseler” den sonra “ve” var. 5a/2

¹²⁷ “ic yağıla” 5a/2

¹²⁸ “fārsice” 5a/3

¹²⁹ “dağı” 5a/6

¹³⁰ “cekseler” 5a/7

¹³¹ “gögũze” 5a/7

¹³² “kaçan” 5a/7

¹³³ “ki” 5a/9

¹³⁴ “yēyeler”den sonra “ve” var. 5a/10

¹³⁵ “eñinde” 5a/10

¹³⁶ “ĥazm” 5a/11

vursalar (15) fāyide eder¹³⁷ ve daḥı ağız ƙoƙusını eyü eyler¹³⁸ ağızda tutsalar ve bişürseler şuyın

[6a]

(1) içseler ƙuşmağı giderür ve ƙabını şıƙsalar şuyın içseler afġi¹³⁹ şoƙduğına (2) fāyide ède ve şıƙındusını daḥı vursalar¹⁴⁰ fāyide ède ve daḥı eyyām-ı tã'unda (3) ƙoƙulamaƙ fāyide ède ve balğamı ve şuşamağı def' eder ve daḥı turunc ƙabuğını (4) sirkeye ƙoysalar fi'l-hāl (*T5/b*) sirke eyleye ve daḥı eger¹⁴¹ tonıla ƙosalar (5) güve kesmekten saƙlaya¹⁴² ve daḥı cekirdeginden iki mışƙāl ƙabuğı (6) gitmişile ılıcaƙ şuyıla içeler¹⁴³ 'aƙreb şoƙduğı zaḥmetin gidere emīn (7) ola ve eger taḥlīl èdüb diş diblerine vursalar¹⁴⁴ muḥkem ède ve daḥı (8) turuncuğ yaprağını dögseler şişlere vursalar¹⁴⁵ arıda ve bir mışƙāl yaprağından (9) yēseler ta'āmı ḥazm eyleye ma'deyi ƙızdura ve nefes yolına balğam tursa (10) gidere ve içde olan yèlleri tağıda ve ma'deyi ƙavī eder ve süddeyi acar¹⁴⁶ (11) *esel* türkce yemişlü yilğuna dèrler bu bir böyük ağacdur yeşil budakları (12) olur ƙızıla māl yaprakları da¹⁴⁷ yeşil olur dadı yilğun yaprağına beñzer (13) evet¹⁴⁸ çiçeği olmaz yemişleri noḥūd ƙadar olur şaruya māl olur şovuƙdur (14) ƙurudur ƙacan¹⁴⁹ ƙökini bişürseler şarābıla yā sirkeyile cigeri¹⁵⁰ ağıryana (15) içürseler be-ğāyet fāyide ède¹⁵¹ ve dişler¹⁵² ağırsın gidere ve daḥı ƙan tükürmege

---

¹³⁷ “ède” 5a/12

¹³⁸ “ède” 5a/12

¹³⁹ “afī” 5a/13

¹⁴⁰ “ursalar” 5a/14

¹⁴¹ “eger” yerine “ƙaçan” var. 5b/1

¹⁴² “şaklaya” 5b/1

¹⁴³ “içseler” 5b/2

¹⁴⁴ “ursalar” 5b/3

¹⁴⁵ “ursalar” 5b/3

¹⁴⁶ “açar” 5b/5

¹⁴⁷ “da” yerine “daḥı” 5b/6

¹⁴⁸ “evit” 5b/6

¹⁴⁹ “ƙaçan” 5b/7

¹⁵⁰ “çigeri” 5b/7

¹⁵¹ “ède” yok. 5b/8

¹⁵² “dişleri” 5b/8

[6b]

(1) fāyide éde kaçan¹⁵³ içseler içi kabz eyleye ve içden giden kanları tuta dahı (2) yimişini yumşak dögseler çıbanlara saçsalar artuğ etleri gidere ve dişler (3) dibine ekseler ırğanmasın¹⁵⁴ muhkem éde ve eti yënmesin gidere ve¹⁵⁵ yimişini bişürseler (4) geçeden¹⁵⁶ şabāha degin gāyet isi¹⁵⁷ şuda ışlatsalar şuyından (5) şarulık düşen kişi içse şarulığı gide beñzi be-gāyet hōş (6) ola eger oğlancuğlara içürseler kşudura¹⁵⁸ ma^cdelerin¹⁵⁹ azmış hıltıdan (7) arıda ve şol şulu uyuz olan kişilere şuyın içürseler ve kşurusını (8) yumşak dögseler ol uyuza ekseler be-gāyet fāyide éde ve dahı arık kişiler bunuğ (9) yimişini kaynatsalar içseler be-gāyet semiryeler şüreti budur ki yédi gün biribiri (10) ardınca bunuğ şuyından içseler andan (T6/a) şonra yédi gün dahı sovuducı¹⁶⁰ (11) ve yaş eyleyici kşurslar yéseler andan şonra şığır ayranın içse bir nice gün (12) andan şonra keşireyi yumşak dögseler berāber¹⁶¹ şeker¹⁶² kşatsalar yédi gün (13) günde iki dirhem¹⁶³ yéseler andan şonra simíd etmegin yéseler be-gāyet semirye¹⁶⁴ (14) ve beñizlerin gāyet¹⁶⁵ gókcek eyleye ve dahı şol kişi kim ma^cdesinde (15) yaramaz hıltıardan¹⁶⁶ olsa kaynatsalar şuyın içse ma^cdesini arıda

[7a]

(1) ve ma^cdeyi kavī eyleye ve eski ishāllere fāyide éde ve kanı kese ve hayz kanın (2) dahı¹⁶⁷ kese ki dāim ağar ola ve şuyını berāber şekerile kıvāma getürseler içseler (3) her şabāh bir kaçuğ ılıcağ şuyıla talağ ve bađırşaklar¹⁶⁸ zahmetin gidere (4) hekim¹⁶⁹

---

¹⁵³ “kaçan” 5b/8

¹⁵⁴ “ırğanmış” 5b/10

¹⁵⁵ “ve”den sonra “dahı” var. 5b/10

¹⁵⁶ “geçeden” 5b/11

¹⁵⁷ “issi” 5b/11

¹⁵⁸ “kşudura” 5b/12

¹⁵⁹ “ma^cdelerini” 5b/12

¹⁶⁰ “šovuducı” 6a/1

¹⁶¹ “berāber” yok. 6a/2

¹⁶² “şeker” yok. 6a/2

¹⁶³ “direm” 6a/2

¹⁶⁴ “semiryeler” 6a/3

¹⁶⁵ “gāyet” yok. 6a/3

¹⁶⁶ “hıltılar” 6a/3

¹⁶⁷ “dahı” 6a/4

¹⁶⁸ “bağırşaklar” 6a/6

¹⁶⁹ “hekim” 6a/6

eydür bu yimiş e şimdiki zamānda balāmūd yimiş dērler eger dögüb (5) yaqu eyleseler mādde inen ‘uzvlara vursalar¹⁷⁰ kavī eyleye ol yere mādde¹⁷¹ inmekden¹⁷² (6) men‘ eyleye eger üç dirhem dögşeler be-gāyet ishāl olan kişiyeye yēdürseler (7) fi’l-hāl tuta ve dağı bu ağacı bir evde tütözseler ol evde olan kişilere¹⁷³ (8) kabarcuğ¹⁷⁴ çıkarmakdan emīn olalar¹⁷⁵ ve dāğı¹⁷⁶ bu ağacı külini yaqu (9) eyleseler mağ‘ad çıkduğına vursalar¹⁷⁷ be-gāyet fāyide ēde¹⁷⁸ hekim¹⁷⁹ eydür bunun (10) bedeli māzūdur dērler *ışmid* türkce isfahānī¹⁸⁰ sürmeye¹⁸¹ dērler yumşak dögşeler¹⁸² (11) cıbanlara ekseler artuğ etin yēye oñulda bitüre çirkin gidere ve gözde olan (12) cıbanlara¹⁸³ dağı ekseler bitüre ve burun kanın diğdöre eger buruna püfürseler (13) hekim¹⁸⁴ eydür bu tütüyā¹⁸⁵ şol göyünmiş kurşun gibi ‘amel ēder evet¹⁸⁶ bu tütüyāyı¹⁸⁷ (14) tāze ic yağına karşıdursalar od yanında dürtşeler be-gāyet fāyide ēder (15) ve mūmiyalara karşıdursalar azacığ¹⁸⁸ isfidāc koysalar od yanuğından olan

[7b]

(1) cıbanları¹⁸⁹ bitüre ve bu sürme gözleri be-gāyet kavī ēder nice ağırları def‘ (2) ēder (T6/b) kadılar ve pīrlere gözine be-gāyet fāyide ēde ve dağı şol gözler kim¹⁹⁰ za‘īf (3)

¹⁷⁰ “ursalar” 6a/7

¹⁷¹ “māde” 6a/7

¹⁷² “ētmeginden” 6a/7

¹⁷³ “kişiler” 6a/9

¹⁷⁴ “kabarcuğ” 6a/9

¹⁷⁵ “ola” 6a/9

¹⁷⁶ “dağı” 6a/9

¹⁷⁷ “ursalar” 6a/9

¹⁷⁸ “ēde”den sonra “ve tāze yaraya veyā gāyriya bu ağacı külini ekseler fi’l-hāl hōş olur mücerredür” ifadesi var. 6a/10

¹⁷⁹ “hekim” 6a/11

¹⁸⁰ “ışfahānī” 6a/11

¹⁸¹ “sürme” 6a/11

¹⁸² “dögşeler”den sonra gelen “cıbanlara ekseler artuğ etin yēye oñulda bitüre çirkin gidere ve gözde olan” yok. 6a/11

¹⁸³ “cıbanlara” 6a/11

¹⁸⁴ “hekim” 6a/12

¹⁸⁵ “tütüyā” 6a/12

¹⁸⁶ “evit” 6a/13

¹⁸⁷ “tütüyā” 6a/13

¹⁸⁸ “azacığ” 6a/14

¹⁸⁹ “cıbanları” 6a/15

¹⁹⁰ “ki” 6b/1

olmuşdur bu tütüyāya azacuk müşk kıtsalar göze çekseler be-gāyet (4) kavī ēde gözde ruṭūbeti ve ḥarāreti gidere ve bu tütüyāyı şāf gibi eyleseler (5) şol ḥatun kişilerin ki¹⁹¹ ḥayzları kesilmez götürünseler ḥayzları kesile (6) ve eger yumşak dögseler bitlü olan kişünün gövdesine dürtseler bitlerin (7) kıra ve daḥı yaşaran gözlere sürme gibi çekseler göz yaşın gidere ve yēni (8) çirāhatlara dürtseler bitüre *esrār* türkce ḥatun tuzlūğına dērler (9) şovukdur kırudur cigeri ve ma‘deyi kavī eyler isi¹⁹² şişlere vursalar¹⁹³ gidere¹⁹⁴ (10) ve daḥı içi tutar ve şusuzluğu gidere¹⁹⁵ ve cigeri şovıdur şafrāyı kaṭ‘ (11) ēder ve cekirdeklerin¹⁹⁶ ezseller içürseler bağırsaḳdağı¹⁹⁷ çıbanlara fāyide ēde (12) kırida ve kıanın kese kıacan¹⁹⁸ dāīm olsalar cigerde olan ishāle fāyide ēde (13) ve balğamdan olan ısıtmalara fāyide ēder *iccāş* türkce erük dērler eyüsi (14) iri olandır ki taṭlu ola şovukdur terdür çok yeyicek ma‘deyi sust (15) eyler ici¹⁹⁹ yürüdür evet²⁰⁰ kıurutsalar ici²⁰¹ kıabz ēder ma‘deye eyüdür kıacan²⁰²

[8a]

(1) yaprağın şarāb-ı verdile kıaynatsalar ol şuyıla ğargara ētseler şişlerin (2) çeṅe ve diş dibleri şişlerin gidere ve daḥı gerekdir ki yeyen kışi ta‘āmdan (3) şonra yemeye öñ yeye ḥuşūşā²⁰³ ki isi mizāclu kışi ola ve daḥı (4) şafrāyı ishāl ēder ve balğamī kişiler mā‘ü’l-‘asel içeler tā ki ma‘de (5) zararın def‘ ēde ve yüregi şovıda²⁰⁴ ve ici²⁰⁵ yürüde ve şuşalığı²⁰⁶ (6) sākin ēde ve kıuşmağı sākin ēde ve ta‘ām ārzusın gidere eger²⁰⁷ (7)

¹⁹¹ “ki” yok. 6b/3

¹⁹² “issi” 6b/6

¹⁹³ “ursalar” 6b/6

¹⁹⁴ “giderür” 6b/6

¹⁹⁵ “giderür” 6b/7

¹⁹⁶ “çekirdeklerin” 6b/7

¹⁹⁷ “bağırsaḳdağı” 6b/7

¹⁹⁸ “kıaçan” 6b/8

¹⁹⁹ “içi” 6b/10

²⁰⁰ “evit” 6b/10

²⁰¹ “içi” 6b/10

²⁰² “kıaçan” 6b/11

²⁰³ “ḥuşūşā” 6b/12

²⁰⁴ “şovuda” 6b/14

²⁰⁵ “içi” 6b/14

²⁰⁶ “uşşalığı” 6b/14

²⁰⁷ “eger” yerine “kıaçan” 6b/15

bişürseler şuyın süzseler²⁰⁸ şekerile²⁰⁹ veyā balıla qarışdursalar şafrāyı²¹⁰ ishāl (8) éde (T7/a) ve giciyigi gidere ve kuru erügi işlatsalar²¹¹ envā^c öksürüğe fāyide éde ve kurusun (9) bişürseler azacuk şeker²¹² kıatsalar içseler şafrādan olan ısıtmayı gidere ve hayz (10) kıanın yüride tağ erügi gāyetde kabz éder ve cigeri şovıdur *ahiyūn* (11) türkce afī başı dērler yimişi aña beñzedüğinden ötürü²¹³ bir otdur ki (12) uzun uzun yaprakları olur üzeri dikenlü olur her yaprağın²¹⁴ dibinde (13) şaru çiçeği olur ve²¹⁵ bunun köki barmağdan ince olur eger kıaynatsalar şarābıla (14) içseler ağulu cānavarlar şokduğına fāyide éde eger kökini kıaynatsalar şarābıla (15) içseler arka ağrısın gidere ve süddeyi çok eyleye *ahinūs* bu bir otdur ki

[8b]

(1) ırmağlar kenārında biter bir qarış uzunı²¹⁶ olur yapraklarınını depesi ayrılmış olur (2) bēş budaklı olur yā altı ve çiçeği ak olur uvaçuk²¹⁷ karaca yemişleri olur (3) kıacan²¹⁸ yimişinden iki dirhem²¹⁹ alsalar dört dirhem bal kıatsalar göze çekseler göz yaşın (4) kese ve şıkındusını kibritile ve naṭrūnıla qarışdursalar kıulağa²²⁰ tamzursalar (5) ağrısın gidere *ahırsāc*²²¹ bu bir ağacdur ki isi²²² şehirlerde biter ādem (6) boyınca olur yaprağı encīr yaprağı gibi²²³ olur ağacı²²⁴ encīr ağacı gibi²²⁵ (7) olur ici²²⁶ mücevvef olur budakları icinde²²⁷ yimişi çok olur kıacan²²⁸ yimişin (8) ve²²⁹ yaprağın

²⁰⁸ “sürseler” 6b/15

²⁰⁹ “şekkerile” 6b/15

²¹⁰ “şafrāyı”dan sonra “be-gāyet” var. 6b/15

²¹¹ “ışlatsalar”dan sonra “şuyın içseler” var. 7a/1

²¹² “şekkere” 7a/1

²¹³ “ötürü” 7a/4

²¹⁴ “yaprağınunı” 7a/4

²¹⁵ “ve” yok. 7a/5

²¹⁶ “uzun” 7a/8

²¹⁷ “uvacuk” 7a/9

²¹⁸ “kıaçan” 7a/10

²¹⁹ “direm” 7a/10

²²⁰ “kıula’a” 7a/11

²²¹ “ahırsāc” 7a/12

²²² “issi” 7a/12

²²³ “bigi” 7a/13

²²⁴ “ağacı”dan sonra “dahı” var. 7a/13

²²⁵ “bigi” 7a/13

²²⁶ “içi” 7a/13

²²⁷ “icinde” 7a/13

kaynatsalar niķrīs üzerine dōkseler ŧancusını gidere ve dađı (9) ađacın yađsalar kōl eyleseler ol kōli sirkeyile ķarıŧdursalar ve²³⁰ (10) cirāhatlara ve cıbanlara²³¹ ve sivilcilere ve binbiglere²³² vursalar²³³ tekrār²³⁴ gidere (11) (T7/b) *ıđđı*²³⁵ tōrkce mekke ayruđı dērler sūddeđi²³⁶ yōridūr kaćan²³⁷ ićseler ħayż ķanın (12) yōridūr ve cigerde ve ma^cdede olan ŧiŧleri giderūr ve kōki ćićeginden (13) artuķ ķabż ēder ve ćićegi kōkinden artuķ kızdurur ve ķan tōkōrmegicōn²³⁸ (14) dōzilen ma^ccōna ķatsalar fāyide ēde ve dađı biŧōrseler ŧuyın²³⁹ (15) ićōrseler²⁴⁰ ķavuķdađı ŧaŧı gidere ve ma^cde ve ciger ve bōgrek ve ŧyken ađrıların

[9a]

(1) gidere ve dāđı on gōne deđin gōnde bir miŧķāl bōberile ićōrseler ŧol kiŧiye (2) kim ma^cdesi yēmek ķabōl ētmeye dāim ķusa²⁴¹ ve dađı ŧol kiŧiye kim ķorķusı (3) ola ve dađı ŧol kiŧi kim ā^czāsında ŧancusı ola ićseler fāyide ēde ammā (4) baŧı ŧaķīl eyler ve yaķu eyleyōb vursalar²⁴² ma^cdede ve cigerde olan ķatı ŧiŧlere (5) fāyide ēde gidere ve ćiok ŧuyıla kaynatsalar ^cavrat ićine girse otursa rađmlerinde (6) olan ŧiŧlere fāyide ēde ve dađı ŧuyın ićseler ic ađrılarına ħuŧōŧa²⁴³ rađm (7) ađrısına be-gāyet fāyide ēde ve dađı bir kiŧi ćiok ķoķulasa baŧı²⁴⁴ ađır eyleye uyuda (8) eger sōciyile biŧōrseler sūdōđi tōtulan kiŧiye ićōrseler sidōđin²⁴⁵ yōride (9) ve ķavuđı kızdura ve gevdede olan cemī^c yēlleri ŧađıda ve dađı kōkin biŧōrseler (10) on beŧ gōne deđin ićseler mafŧallar ađrısın

---

²²⁸ “kaćan” 7a/14

²²⁹ “ve” yok. 7a/14

²³⁰ “ve” yok. 7a/15

²³¹ “cıbanlara” 7a/15

²³² “binbiglere”den sonra “tekrār” var.7a/15

²³³ “ursalar” 7a/15

²³⁴ “tekrār” yok. 7a/15

²³⁵ “ıđđı” 7b/1

²³⁶ “sūdōđi” 7b/1

²³⁷ “kaćan” 7b/1

²³⁸ “tōkōrmegicōn” 7b/3

²³⁹ “ŧuyın” yok. 7b/3

²⁴⁰ “ićōrseler” yok. 7b/3

²⁴¹ “ķuŧa” 7b/5

²⁴² “ursalar” 7b/6

²⁴³ “ħuŧōŧa kim” 7b/8

²⁴⁴ “baŧın” 7b/9

²⁴⁵ “sidōđin” yok. 7b/9

gidere ve balgãmdan olan ısıtmalara²⁴⁶ (11) fãyide êde²⁴⁷ eger sirkengübînile²⁴⁸ içseler bu fãyideleri êde ve tabî'atı tuta evit (12) südüğü yürüde *azeryün*²⁴⁹ akhuvãnuñ bir nev'îdür 'aynũ'l-bakarıla meşhürdur (13) uzunı bir arış olur yaprakları barmağdan uzun olur şaru çiçekleri (14) olur şol bãbãdya çiçekleri gibi²⁵⁰ kokuşu olmaz ba'zılar eydür²⁵¹ kokuşu (15) şol güneyik kokuşuna beñzer bir 'avrat anı eline alsa yüklüyise oğlanın

[9b]

(1) düşüre ve dağı tütüzseler şıçan ve yılan ve keler gibi²⁵² ola²⁵³ evden çıka kaça²⁵⁴ dağı (2) kaynadub şuyın alsalar ol şudan (*T8/a*) dört dirhem²⁵⁵ içseler be-gãyet kuřdura²⁵⁶ (3) gücile ve dağı ev içine dökseler sinek kaça ve eger yağı eyleyüb dökseler zekere (4) ursalar kıvãma gele ve eger kökini döğüb řıķub şuyın alsalar burına (5) şamzursalar diş ağırsın men' êde ve dimãğdan mübãlīga balgãm indüre (6) eger kökini řanãzĩr olan kimseye²⁵⁷ boynında getürse zağmeti gidere ve oğul (7) kız eylemeyen²⁵⁸ 'avrat řãf gibi eylese öñinden götürse oğı kızu ola (8) ve dağı müferihlere katsalar ferahları arta ve yürege kuvvet vère²⁵⁹ *ãzãnũ'l-fãrũ'l-bustãnĩ* (9) türkce şıçan kulağı dërler zĩrã yaprakları şıçan kulağına (10) beñzer büstãn²⁶⁰ arasında biter eger yağı eyleseler gözde²⁶¹ olan şişlere vursalar²⁶² (11) fãyide êde ve dağı şuyın řıķsalar kulağına şamzursalar kulağı ağırsın gidere (12) ve bir dürlüsü dağı yabãnda biter bir kökten bunca²⁶³ budaklar²⁶⁴ çıkar dibine (13) yağın yeri kızıl olur içi²⁶⁵ mücevvef

²⁴⁶ "ısıtmaları gidere" 7b/11

²⁴⁷ "fãyide êde" yok. 7b/11

²⁴⁸ "sirkengübînile" 7b/11

²⁴⁹ "aderyün" 7b/12

²⁵⁰ "bigi" 7b/14

²⁵¹ "kokuşu olmaz ba'zılar eydür" yok. 7b/14

²⁵² "bigi" 7b/15

²⁵³ "ol" 7b/15

²⁵⁴ "kaça ve" 7b/15

²⁵⁵ "direm" 8a/1

²⁵⁶ "kuşdura" 8a/1

²⁵⁷ "kimse" 8a/3

²⁵⁸ "oğul kız eylemeyen" yerine "oğı kızu olmayan" 8a/4

²⁵⁹ "vère" yok. 8a/5

²⁶⁰ "bustãn" 8a/6

²⁶¹ "göze" 8a/6

²⁶² "ursalar" 8a/7

²⁶³ "yonca" 8a/8

²⁶⁴ "budakları" 8a/8

olur yaprakları uzun olur türkce (14) hüdhüd gözi dërler kaçan²⁶⁶ kökünü yaçu eyleyüb göze vursalar²⁶⁷ gözde olan (15) nāşırı gidere eger şıksalar şuyın alsalar zekeri anuñla ovsalar²⁶⁸ ve yedikleri

[10a]

(1) şörbāya kıtsalar zekeri kıvāma getüre ne kadar isterse cimā^c éde eger²⁶⁹ kıru (2) ağacın alsalar kıynatsalar²⁷⁰ şuyın alub ol şuyı isti'māl étseler (3) yine ol fāyideyi bulalar hekim²⁷¹ eydür kıocaları yigit gibi²⁷² eyler ve cimā^cda (4) süstendām kışilere kıuvvet vërür ne kadar dilerse cimā^c éde evet²⁷³ (5) bu dedüğüm nev^c kıum arasında biter budakları yere döşenür uvaçuq²⁷⁴ (6) yaprakları olur şıçan kıulağına beñzer eger āzānū'l-fāri şu içinde (7) bişürseler ol şuyı süzseler na'nā kıatsalar içseler üzerine tuzlu (8) balık yēseler kıarında olan kıurtları çıkara *üzñü'l-erneb (T8/b)* türkce tavşan (9) kıulağı dërler bu bir otdur kim²⁷⁵ yerden yoķaru bir arış çıkır (10) mör çiçeği olur ketān²⁷⁶ çiçeğine beñzer özdegi bir olur ammā budakları (11) çok olur yoğunluğu barmakça olur yaprağı siñirlü yaprağına beñzer (12) evet²⁷⁷ levni kıaraya māıldür yaprakları tolıca olur kaçan²⁷⁸ kıoparsalar yüze (13) sürseler kıızdura levnini gökcek eyleye ve bişürseler şuyın içseler (14) öksürüğe fāyide éde²⁷⁹ göğüsü yumşada eger dögseler gül yağıyla (15) yaçu eyleseler maķ^cadda olan şışlere vursalar²⁸⁰ fāyide éde ağrısın

---

²⁶⁵ “ıci” 8a/9

²⁶⁶ “kıaçan” 8a/9

²⁶⁷ “ursalar” 8a/10

²⁶⁸ “ursalar” 8a/10

²⁶⁹ “eger” yok. 8a/11

²⁷⁰ “kıynatsalar” yok. 8a/11

²⁷¹ “hekim” 8a/ 12

²⁷² “bigi” 8a/12

²⁷³ “evit” 8a/13

²⁷⁴ “uvacuq” 8a/14

²⁷⁵ “ki” 8b/1

²⁷⁶ “kettān” 8b/1

²⁷⁷ “evit” 8b/3

²⁷⁸ “kıaçan” 8b/3

²⁷⁹ “éde”den sonra “ve” var. 8b/4

²⁸⁰ “ursalar” 8b/5

[10b]

(1) ve şancusın²⁸¹ gidere *āzānū'l-hayvānāt* ya^{cn̄} mecmū'ı yabān hayvānātuñ (2) kemürdekleri²⁸² ki kulaqlarında olur yemeyeler zīrā ġalīzdür ġec hażm (3) olur *aruz* türkce birince dērler ve rūmca riz dērler mu'tedildür (4) evit ici²⁸³ kabz eder eger yunmadın bişürseler ve eger südd²⁸⁴ içinde (5) bişürseler ve bādām yağın kıatsalar kabz ede ġidālġı mu'tedil olur (6) ve her-ġāh ki bişürüb yēseler ve şeker²⁸⁵ kıatub yēseler ma'deden inmesi (7) tīz olur²⁸⁶ ve menīyi ziyāde eyler ve daħı her kim dāīm birinc yēse 'ömri uzun (8) ola evet²⁸⁷ ayruk ta'ām yēse ve daħı bedeninde şarulık kıalmaya ve (9) taġayyür olmaya eger südile²⁸⁸ bişürmek isteseler keçi²⁸⁹ südiyile bişüre²⁹⁰ (10) mu'tedil ola ġidāsı eyü ola zīrā kim kıoyun südiyile yā şġır südiyile (11) bişüseler²⁹¹ ġalīz olur ma'dede çok yatur eger sumākıla bişürseler (12) ici²⁹² be-ġāyet kabz ede ve dāħı²⁹³ kıurusın yumşak döġseler yaş (13) cirāhatlara ekseler ġāyet fāyide ede ve yüzi bunuñla yusalar (14) kııġıdı ġide ve yumadın keçinüñ böġregi yağıyla bişürseler edviyeden (15) olan ishāli gidere ve ol edviyeden olan baġırsaķ aġrısına

[11a]

(1) fāyide ede eger keçi südiyile bişürseler şeker kıatsalar yēseler bedeni²⁹⁴ (T9/a) semirde (2) ve menīyi ziyāde eyleye ve beñzi hūb ede *ārāfuvā* uvaķı²⁹⁵ degirmice kıaraca toħumcuķludur²⁹⁶ (3) mercimek arasında biter türkce mercimek külücürü²⁹⁷

---

²⁸¹ "sancusın" 8b/5

²⁸² "kemürdükleri" 8b/6

²⁸³ "içi" 8b/7

²⁸⁴ "süd" 8b/8

²⁸⁵ "şekker" 8b/9

²⁸⁶ "ola" 8b/9

²⁸⁷ "evit" 8b/10

²⁸⁸ "südile" yok. 8b/11

²⁸⁹ "keci" 8b/11

²⁹⁰ "bişüreler" 8b/11

²⁹¹ "bişürseler" 8b/12

²⁹² "içi" 8b/13

²⁹³ "daħı" 8b/13

²⁹⁴ "beden" 8b/15

²⁹⁵ "uvacuķ" 9a/1

²⁹⁶ "toħumcuķları" 9a/1

²⁹⁷ "külücürü" 9a/2

dérler kaçan²⁹⁸ bunu (4) öğütseler sirkeyile qarışdursalar sehelce şucuğaz kıatsalar altı (5) sāğat²⁹⁹ güneşde kosalardan şonra gine³⁰⁰ sehelce şu kıatsalar ve³⁰¹ (6) qarışdursalar yaķu eyleseler ġāyet isi³⁰² ve kıatı³⁰³ şışlere vursalar³⁰⁴ (7) yumşada ve ağırsın def^c éde *ārākıtyūn* bu bir otdur ki yimişi (8) kimnūna beñzer kōki tatlu olur ve yumşak olur yér úzerine çıkanı (9) uzun olur sūst³⁰⁵ olur kaçan³⁰⁶ kim kōkini ve yimişini bişürseler şarābıla (10) ağızda tıtsalar diş ağırsın gidere ve od yanķununun úzerine (11) dürtseler fāyide éde ve şol çıbanlar ki dırnaķlar dibinde olur elde ve (12) ayaķda úzerine vursalar³⁰⁷ giderür ve şovukdan yarılan yerlere kıaynanmış (13) şuyın dōkseler ġāyet fāyide éde eger ol otıla kıaynanmış (14) şarābı sidügi tıtılan ve niķrīs ve ‘ırķu’-nisā olan kışilere (15) içürseler fāyide éde ve bu otuñ bir dürlüsi daķı olur yaprağı

[11b]

(1) kabak³⁰⁸ yaprađına³⁰⁹ beñzer evet³¹⁰ büyük olur ve kıatı³¹¹ olur úzeri bozca ve dikenlüce (2) olur kıuruducıdur ve taħlīl édicidür yaprağın eski çıbanlara vursalar³¹² (3) bitüre ve kōkinden bir dirhem³¹³ yā³¹⁴ iki dirhem³¹⁵ kōknār içiyile içseler göğüzden (4) aķan iriñe fāyide éde *ermāl* hindden gelür kıaranfule beñzer bir otdur isidür³¹⁶ (5) kıurıdur ağız kıoķusın giderür eger yaķu eyleyüb kıabarķuķlara³¹⁷ ve isi³¹⁸ veremlere (6)

²⁹⁸ “kaçan” 9a/2

²⁹⁹ “sā’at” 9a/2

³⁰⁰ “yine” 9a/3

³⁰¹ “ve” yok. 9a/3

³⁰² “issi” 9a/3

³⁰³ “kıat” 9a/3

³⁰⁴ “ursalar” 9a/4

³⁰⁵ “sust” 9a/5

³⁰⁶ “kaçan” 9a/5

³⁰⁷ “dōkseler” 9a/7

³⁰⁸ “kabakā” 9a/9

³⁰⁹ “yaprağına” yok. 9a/9

³¹⁰ “evit” 9a/9

³¹¹ “kıat” 9a/9

³¹² “ursalar” 9a/10

³¹³ “direm” 9a/11

³¹⁴ “yā” yerine “ve” 9a/11

³¹⁵ “direm” 9a/11

³¹⁶ “issidür” 9a/12

³¹⁷ “kıabarķuķlara” 9a/13

dürtmeler fāyide éde ve dāhı yumşaq dögseler cıbanlara³¹⁹ ekseler bitürür ve yémek üzerine (7) ekseler yéseler ā'zādağı³²⁰ 'ufūneti gidere ve dimāğa kuvvet vère ve ağız ağrısına (8) ve göz ağrısına fāyide éde qalbi qavī éder fi'l-cümle cemī'i kuvāya yardım éder (9) *ermīyen*³²¹ bu bir otdur ki yèrden (*T9/b*) yoqaru bucuq³²² arış çıkardur dördül olur (10) tohmı boy tohmına beñzer isti'māl olan büstānda bitenidür³²³ uzunca uzunca³²⁴ (11) tohmı olur qaraca qacan³²⁵ tohmını yumşaq dögseler řarābıla içseler gözde olan (12) cıbanlara³²⁶ ve aqlığa fāyide éde qacan³²⁷ şuyıla yaqu eyleseler balgamī şişlere vursalar³²⁸ (13) taħlīl éde tağıda *arcīfāna*³²⁹ boyacılar qatında meşhürdur yaprağı birinc (14) yaprağına beñzer illā aq olur her iki yaprağı³³⁰ arasında bir budaq çıkar (15) kı sacuq depeleri degirmice řaru çiçekleri olur ve dikenleri olur şovuqdur

[12a]

(1) qurıdur qacan³³¹ bişürseler şuyından üç gün günde altmış dirhem içseler (2) yaraqānı ve istiskāyı giderür mücerrebdür ba'zılar eydür üzümle bişürseler (3) isti'māl étseler bu fāyideyi³³² éde eger şuyın arpa unıyla qarışdursalar (4) yaqu eyleyüb isi³³³ şişlere vursalar³³⁴ be-ğāyet fāyide éde *erāk* misvāk ağacıdur (5) yimişi ma'deyi qavī eyler³³⁵ ve řabī'atı qabz eyler³³⁶ qacan³³⁷ qaynatsalar şuyın (6) içürseler südüğü³³⁸ yürüde

³¹⁸ "ıssi" 9a/13

³¹⁹ "cıbanlara" 9a/13

³²⁰ "ā'şādağı" 9a/14

³²¹ "erumīyen" 9a/15

³²² "buçuq" 9b/1

³²³ "bitendür" 9b/1

³²⁴ "uzunca" yok. 9b/1

³²⁵ "qacan" 9b/2

³²⁶ "cıbanlara" 9b/2

³²⁷ "qacan" 9b/3

³²⁸ "ursalar" 9b/3

³²⁹ "arcīfanā" 9b/3

³³⁰ "yaprağınuş" 9b/4

³³¹ "qacan" 9b/5

³³² "fāyide" 9b/7

³³³ "isi" yok. 9b/8

³³⁴ "ursalar" 9b/8

³³⁵ "éder" 9b/9

³³⁶ "éder" 9b/9

³³⁷ "qacan" 9b/9

³³⁸ "südüğü"den sonra "gidere" var. 9b/10

ve kavuğı arıda *artükān* uvacuğ taşcuğazlardır (7) şaruca eger ocağda yaşsalar kızarur kaçan³³⁹ bunu göyündürseler (8) yusalar cıbanlara³⁴⁰ ekseler artuğ etlerin giderüb cirāhatların bitüre ve isi³⁴¹ (9) şişlere vursalar³⁴² fāyide ēde *erneb-i berri* kuru yer tavşanıdır biryān (10) ētseler ĥastalıđdan başı ditreyen kişi beynisin yeşe fāyide ēde kaçan³⁴³ (11) oğlancuğlaruğ dişi dibine sürseler dişi biterken ağrımağı men^c ēde³⁴⁴ (12) eger başını göyündürseler ayınuğ ici³⁴⁵ yağıyıla şaşi kirpügi dökülen (13) kişiye şarışdurub sürseler fāyide ēde ol zaĥmeti gidere (T10/a) kaçan³⁴⁶ tavşan (14) māyasını³⁴⁷ ĥayzdan kesilmiş ĥatun kişi üç gün işe yüklü (15) olmaya ve raĥimden³⁴⁸ ağan ruşübeti kese ve sirkeyile işeşeler şar^ca fāyide ēde

[12b]

(1) ve kıattāl otlaruğ zararın def^c ēde ve ısıcağ kıanıyıla çığıdı ve bahağı ve uvacuğ (2) kıabarçuđı³⁴⁹ ovsalar³⁵⁰ gidere ve ba^czi ĥekim³⁵¹ eydür gevdesi³⁵² uyuşan kişi (3) bişişe yeşe fāyide ēde ve bađırsuđ³⁵³ cıbanlarına fāyide ēde ve dağı bütünce bir çölmege (4) koyub göyündürseler külinden on güne deđin³⁵⁴ iki direm yeşe bögreğinde ve kavuğında (5) taşi olan kişilere fāyide ēde gidere kaçan³⁵⁵ tavşanuğ kıarın alsalar göyündürseler gül (6) yađıla³⁵⁶ kıarışdursalar kııl bitmez başa dürtseler kıılı³⁵⁷ bite ve eger tavşanı bütünlē³⁵⁸ kıaynatsalar (7) niğriş olan ve bendüķşeleri ağrıyan kişi şuyına

³³⁹ “kaçan” 9b/11

³⁴⁰ “cıbanlara” 9b/11

³⁴¹ “issi” 9b/12

³⁴² “ursalar” 9b/12

³⁴³ “kaçan” 9b/14

³⁴⁴ “ēde”den sonra “ve” var. 9b/14

³⁴⁵ “içi” 9b/15

³⁴⁶ “kaçan” 10a/1

³⁴⁷ “ĥāyasını” 10a/1

³⁴⁸ “raĥemden” 10a/1

³⁴⁹ “kıabarçuğı” 10a/3

³⁵⁰ “ovsalar” yok. 10a/3

³⁵¹ “ĥekim” 10a/3

³⁵² “gövdesi” 10a/3

³⁵³ “bağırsuğ” 10a/4

³⁵⁴ “değin”den sonra “günde” var. 10a/5

³⁵⁵ “kaçan” 10a/6

³⁵⁶ “yağıyıla” 10a/7

³⁵⁷ “kııl” 10a/7

³⁵⁸ “bütin” 10a/7

girse otursa be-gāyet (8) fāyide éde ve döşege işeyen kişiye yigirmi yā otuz gün hemān tavşan etin (9) yédürseler ol zahmet³⁵⁹ gide³⁶⁰ ve kıgını şarābıla içürseler zahmet gide³⁶¹ *erneb-i bahri* (10) ya'nī deniz tavşanı bir küçük cānavardur depesinde taşcuğaz olur kaçan³⁶² (11) yaqu eyleseler başa vursalar³⁶³ şacı döke ve dahı ol tavşanı yaqsalar küll eyleseler ol (12) küli harīrden eleseler tütüyā eyleseler göze çekseler be-gāyet nūrlandura eyü (13) eyleye ve dahı kaynatsalar şuyın içseler ağuları def^c éde ba'zı hekīmler (14) eydür ol şuyı başa dürtseler³⁶⁴ kılı döke dērler ammā içmeyeler inen çıban édüb (15) helāk eyler *artas-i levhiyā (T10/b)* türkce qarğa dülegi dērler ve zirāvend-i tavīl

[13a]

(1) dedikleri dahı budur bu otuñ kökidür isti'māl olan kaçan³⁶⁵ kırutsalar (2) dögseler cıbanlara³⁶⁶ şaçsalar yaramaz etin giderüb şağ et bitüre ve kaynatsalar (3) şuyın içseler rebv zahmetine ve inçkuruğa³⁶⁷ ve kan tükürmege ve talak şışmegine (4) fāyide éde ve zātü'l-cenebe ve ā'zā süstligine fāyide éde ve eger iki dirhem (5) şarābıla içseler yılan şokduğına ve ağulu³⁶⁸ otlar içene fāyide éde ve yaqu édüb (6) yılan şokduğı yere vursalar³⁶⁹ fāyide éde ve eger büber ve mür³⁷⁰ katsalar hayz gören (7) hatunlara içürseler nifāsdan olan zahmetleri gidere ve hayz kanın yüride (8) ve öli oğlanı çıkara ve hatun³⁷¹ kişiler³⁷² şāf édüb götürseler yine bu fāyide (9) eder³⁷³ ve diş diplerine³⁷⁴ dürtseler diş ağarda³⁷⁵ ve eger balıla qarışdursalar eski (10) cıbanlara³⁷⁶ dürtseler

---

³⁵⁹ “zahmeti” 10a/9

³⁶⁰ “gidere” 10a/10

³⁶¹ “gide”den sonra “ve kıgını kimesneye yédürseler yēli durmaya mücerredür” var. 10a/10

³⁶² “kaçan” 10a/12

³⁶³ “ursalar” 10a/12

³⁶⁴ “dökseler” 10a/15

³⁶⁵ “kaçan” 10b/2

³⁶⁶ “çıbanlara” 10b/2

³⁶⁷ “inçkuruğa” 10b/3

³⁶⁸ “ağılı” 10b/5

³⁶⁹ “ursalar” 10b/5

³⁷⁰ “mür” 10b/6

³⁷¹ “hatunlar” 10b/7

³⁷² “kişiler” yok. 10b/7

³⁷³ “éde” 10b/8

³⁷⁴ “diblerine” 10b/8

³⁷⁵ “ağrıda” 10b/8

bitüre ve dişlere dürtmeler arıda³⁷⁷ diplerin³⁷⁸ muhkem eyleye eger sirkeyile (11) karışdursalar ıalağa dürtmeler fāyide ēde ve hem sirkengübinile içseler girü ıalağa³⁷⁹ (12) fāyide ēde ve bevāşir³⁸⁰ şişlerine yaķu ēdüb vursalar³⁸¹ fāyide ēde ve balıla bir bucuķ dirhem³⁸² (13) karışdurub yalasalār³⁸³ yürekde olan bevāşire ve teşennüce ve sinirler sust (14) olmağa fāyide ēde ve levni gökcek eyler ve gögsi arıdur ve şar‘a be-ğāyet fāyide ēde³⁸⁴ (15) üç dirhem içseler balğamı³⁸⁵ ishāl ēdüb ma‘deye be-ğāyet fāyide ēde ve yēlleri

[13b]

(1) ıağıda ve eger bulunmasa³⁸⁶ bedeli zurunbād³⁸⁷ ola ve yarı miķdārı anzurüt ola (2) *azād-ı dıraħt*³⁸⁸ türkce büyük tesbīh ağacı³⁸⁹ dērlē³⁹⁰ yemişi igdeye beñzer bir³⁹¹ büyük (3) ağacdur çok (T11/a) budaklı alüc ağacına beñzer levnde³⁹² ve yemişde dāħı³⁹³ bi-‘aynihi alūca (4) beñzer evet³⁹⁴ zinhār yemişinden yemeyeler ağudur helāk ēder ammā yaprağı³⁹⁵ ve (5) budakları için dögseler şuyın şıksalar bala ķadub içseler semm-i ķātili (6) def‘ eyleye³⁹⁶ ve ‘ırķu’n-nisāya ve ĥayālar sust olmasına fāyide ēde ve süddeği³⁹⁷ (7) yüride ve ĥayz ķanın yüride ve ķavuşda olan dökölmiş ķanı arıdur (8)

---

³⁷⁶ “çıbanlara” 10b/9

³⁷⁷ “arıda”dan sonra “ve” var. 10b/9

³⁷⁸ “diblerine” 10b/9

³⁷⁹ “ıalağa” yok 10b/10

³⁸⁰ “bevāşir” 10b/10

³⁸¹ “ursalar” 10b/11

³⁸² “dirhemini” 10b/11

³⁸³ “yēseler” 10b/11

³⁸⁴ “ēder” 10b/13

³⁸⁵ “balğam” 10b/13

³⁸⁶ “bulunmasa” 10b/14

³⁸⁷ “zurunbā” 10b/14

³⁸⁸ “azād-ı dıraħt” 10b/15

³⁸⁹ “ağacıdur” 10b/15

³⁹⁰ “dērlē” yok. 10b/15

³⁹¹ “bir” yok. 10b/15

³⁹² “levnde” yok. 11a/1

³⁹³ “dāħı” 11a/1

³⁹⁴ “evit” 11a/1

³⁹⁵ “yabraķları” 11a/2

³⁹⁶ “ēde” 11a/3

³⁹⁷ “sidügi” 11a/4

çıkara ve çiçeğin koçulasalar dimāğda olan süddeleri açā kabuđını³⁹⁸ kara (9) helīleyile ve şāhterecile bişürseler şuyın içseler balgami ısıtmaları ve kara (10) sevdāyı gidere ve yaprađını³⁹⁹ ve yemişini mürdesengile ve gül yağıyla karışdursalar (11) şol baş ki şulu cıbanlar⁴⁰⁰ ola kıl bitmeye bir kaç gün dürtseler üç (12) günde bir hamāma⁴⁰¹ girseler çıkduğı vaktin gine⁴⁰² dürtseler be-ğāyet fāyide éde (13) *asārūn* yedi mişkāl içürseler mā’ü’l-‘aselile ishāli⁴⁰³ ve dağı südüđi⁴⁰⁴ (14) yürüde⁴⁰⁵ ve ‘ırķu’n-nisāya fāyide éder⁴⁰⁶ ve hayz kanın yürüdü ve süddeleri açar (15) ve yürek ve boğaz ağrılarının giderür ve yelleri tahlīl éder eger sürme édüb

[14a]

(1) göze çekseler be-ğāyet kuvvet vère ve talak katılığın gidere⁴⁰⁷ ve eger balıla yalasalar (2) menīyi ziyāde éde⁴⁰⁸ bögreği ve kavuğı kavī eyleye ve eger evde tütüzseler yaşlı ‘akrabalar (3) kim evde ola⁴⁰⁹ kıra ve dağı dögseler tāze koyun südiyle karışdursalar (4) yaķueyleyüb iki sekirden arasına vursalar⁴¹⁰ cimā‘a⁴¹¹ gāyet kavī eyleye (5) ve günde bir dirhem iki dirhem şekerile üç güne dek yése⁴¹² isti‘māl (6) étse ma‘denüñ şovukluđın⁴¹³ ve cigerüñ şovukluğın gidere (*T11/b*) tabī‘atı (7) yumşada ve bögrekdeki taşı tağıda ve ağrılarının gidere ve ađu içene (8) ve yılan şokana fāyide éde asārūn⁴¹⁴ şarābı fāyide éder istiskā olana (9) ve şarulıķı düşene ve cigerinde zağmeti olana ve sekirdeni⁴¹⁵ ağrıyana (10) ve südüđi⁴¹⁶ be-ğāyet yürüdü terkīb budur

---

³⁹⁸ “kapuğını” 11a/5

³⁹⁹ “yabrağını” 11a/6

⁴⁰⁰ “çıbanlardan” 11a/7

⁴⁰¹ “hamāmda” 11a/8

⁴⁰² “gürü” 11a/8

⁴⁰³ “ishāl éder” 11a/9

⁴⁰⁴ “sidüği” 11a/9

⁴⁰⁵ “yürüdü” 11a/9

⁴⁰⁶ “éde” 11a/10

⁴⁰⁷ “giderür” 11a/11

⁴⁰⁸ “eyleye” 11a/12

⁴⁰⁹ “olur” 11a/13

⁴¹⁰ “ursalar” 11a/14

⁴¹¹ “cimā‘ı” 11a/14

⁴¹² “yése” yok. 11a/15

⁴¹³ “şovukluğı” 11a/15

⁴¹⁴ “aşārūn” 11b/2

⁴¹⁵ “sikirdeni” 11b/3

⁴¹⁶ “sidüği” 11b/3

kim üç mişkāl asārūn on (11) iki mişkāl kırtolu⁴¹⁷ sırāya koyalar kıvāma getireler andan sonra isti‘māl (12) edeler *ushuṭūs*⁴¹⁸ ma‘nisi rūhlar ṭururucı⁴¹⁹ demek olur süddeleri açar (13) āhlātı laṭīf eder gözi cilālandurur ve dimāğı arıdur ve⁴²⁰ gögez⁴²¹ ağrılarına (14) be-ğāyet fāyide eder eger üç dirhemin sirkengübinile içseler sevdāyı (15) ve balgāmı⁴²² ishāl eder⁴²³ ve şar‘ı ve mālīḥūlyāyı⁴²⁴ gidere⁴²⁵ ve eger beş dirhemin

[14b]

(1) iki dirhem keşīreyile qarışdursalar isti‘māl etseler dimāğı be-ğāyet (2) tenkiye edüb arıda ba‘zı ḥekīmler eydür bir dirhemin balıla qarışdursalar (3) burına ṭamlatsalar dimāğı be-ğāyet tenkiye ede ve mürebbāsın yēseler be-ğāyet (4) feraḥ eyleye ve ḳalbi ḳavī ede ve eger yumşak dögseler beş on gün⁴²⁶ (5) günde iki dirhem⁴²⁷ içseler baş ditremesin gidere ve⁴²⁸ ḳaynatsalar şuyın veca‘ü’l-mefāşıla⁴²⁹ (6) dökseler kendüyi vursalar⁴³⁰ veca‘nı sākin eyleye⁴³¹ ve daḥı (7) çiçeginden balıla yā şekerile mürebbā eyleseler benefşe mürebbāsı gibi⁴³² bahārda (8) edeler yēyeler nefesi feraḥ eyleye ve sevdāyı gidere ve ḥıltı çıkara ve⁴³³ yılan (9) şoḳana be-ğāyet fāyide ede ve şarāb-ı uştuḥuṭūsı zūfā şarābı gibi⁴³⁴ edeler (10) bu şarāb galīz yēlleri ḥall eyleye ve eyegüler ağrısına ve siñir⁴³⁵ ağrısına (11) ve ifrāıla şovuḳlara be-ğāyet⁴³⁶ (T12/a) fāyide ede ve

---

⁴¹⁷“kırtol” 11b/4

⁴¹⁸ “ustuḥuṭūs” 11b/4

⁴¹⁹ “ṭururucı” 11b/5

⁴²⁰ “ve” yok. 11b/6

⁴²¹ “gögüz” 11b/6

⁴²² “balgāmı” 11b/7

⁴²³ “ede” 11b/7

⁴²⁴ “mālīḥūlyāyı” 11b/7

⁴²⁵ “giderür” 11b/7

⁴²⁶ “gün” yok. 11b/10

⁴²⁷ “dirhemin” 11b/10

⁴²⁸ “ve”den sonra “daḥı” var. 11b/11

⁴²⁹ “mefāşıla” 11b/11

⁴³⁰ “ursalar” 11b/12

⁴³¹ “ede” 11b/11

⁴³² “bigi” 11b/13

⁴³³ “ve”den sonra “aḡu içene ve” var.11b/13

⁴³⁴ “bigidür eyle” 11b/14

⁴³⁵ “siñirler” 11b/15

⁴³⁶ “be-ğāyet” yok. 12a/1

ucuk tütana bu şarābdan (12) ‘ākırkarhāyıla ve sirkengübīnile⁴³⁷ vërseler⁴³⁸ fāyide éde *isfanāh*⁴³⁹ meşhürdur (13) mu‘tedildür yumşakdur eyüdü gögüsü⁴⁴⁰ yumşatmağa ve ici yumşadur şovukdur (14) yaşdur bağırsaqları⁴⁴¹ yur ve şafrāyı giderür vaqt olur bunun şörvāsından (15) gönül nefret tutar koyuca bişürüb üzerine dārcini⁴⁴² saçub

[15a]

(1) yéyeler arka ağrısın gidere ve gögüsde olan isi⁴⁴³ şişlere vursalar⁴⁴⁴ (2) ve gögüs iriligine ve öksürüğe fāyide éde ve südük⁴⁴⁵ göyünmesine fāyide éde (3) ve boğaz ağrılarına ve nezlelere be-gāyet fāyide éde eger baklāyıla bişürseler (4) yéseler fāyide éde bābīl kavmi yaz ve kış ekerlerdi yerlerdi zīrā boğaz (5) ağrısı ve gögüs ağrısı ovalarda çok olurdu bununıla şifā bulurlardı (6) ve dāhı kandan hāşıl olan öyken ağrısın giderür ve şafrāyı (7) giderür kaçan⁴⁴⁶ kavurma eyleseler yéseler tiz ısıtmalara fāyide éde ki türkce ağrı (8) dërler huşuşā ki bādām yağıyla bişüreler *astūaṭīkūs*⁴⁴⁷ türkce ayu (9) kulağı dërler bu bir otdur ki yalunuz çıkar budaqları olmaz kendüzi (10) katı olur içinde⁴⁴⁸ şaru çiçekleri⁴⁴⁹ olur bābādyā çiçegine⁴⁵⁰ beñzer debecükleri⁴⁵¹ (11) ayrılmış olur ve yaprakları⁴⁵² uzun olur kaçan⁴⁵³ bunı dögseler yaqu eyleseler (12) emcek şişlerine vursalar⁴⁵⁴ be-gāyet fāyide éde ve hatun kişi bunı (13) boynına aşsa ol zahmetden kurtıla ve bu otuñ yaprağını dögseler (14) şıksalar şuyıla qarışdursalar

---

⁴³⁷ “sekincübīn” 12a/1

⁴³⁸ “vursalar” 12a/1

⁴³⁹ “isfanāh” 12a/1-2

⁴⁴⁰ “gögüsün” 12a/2

⁴⁴¹ “bağırsaqları” 12a/3

⁴⁴² “dārcini” 12a/4

⁴⁴³ “issi” 12a/4

⁴⁴⁴ “ursalar” 12a/5

⁴⁴⁵ “sidügi” 12a/5

⁴⁴⁶ “kaçan” 12a/9

⁴⁴⁷ “ustūaṭīnefūs” 12a/10

⁴⁴⁸ “icinde” 12a/11

⁴⁴⁹ “cicekleri” 12a/12

⁴⁵⁰ “cicegine” 12a/12

⁴⁵¹ “depeçükleri” 12a/12

⁴⁵² “yabraqları” 12a/12

⁴⁵³ “kaçan” 12a/13

⁴⁵⁴ “ursalar” 12a/13

ma^cde alavlanduğını gidere ve ħunāka (15) fāyide ēde ve⁴⁵⁵ ħasıķda ve ħayı yērde olan isi⁴⁵⁶ ŧiŧlere dađı⁴⁵⁷ vursalar⁴⁵⁸ fāyide ēde

[15b]

(1) ve ħiħegin⁴⁵⁹ dađı⁴⁶⁰ vursalar⁴⁶¹ fāyide ēde ve ŧancusını⁴⁶² sākın eyleye *esl* (2) bu bir otdur ki iki dūrlū olur ŧular ħatında olur birinūħ yimiŧi⁴⁶³ olmaz (3) birinūħ ħaraca ħaraca degirmice⁴⁶⁴ yemiŧi olur eger ol yemiŧden ŧarābila (4) iħseler ici ħabz eyleye ħanı kese⁴⁶⁵ ve sidūk⁴⁶⁶ yūride eger yaprađını yađu (5) eyleyūb yılan ŧođduđı yēre vursalar⁴⁶⁷ fāyide ēde evet⁴⁶⁸ ol yemiŧi otda ħuridub (6) andan iħmek gerek *islīh* bu bir otdur ki ħum arasında biter uzun (7) uzun ŧu teresine beŧzer boyacılar isti‘māl ēderler ħacan⁴⁶⁹ yaprađını biŧürseler (8) yađu eyleyūb balħamī ŧiŧlere ursalar fāyide ēde ve eger arpa unıyla ħarıŧdursalar⁴⁷⁰ (9) ısırguya vursalar⁴⁷¹ fāyide ēde bir dūrlū dāđı⁴⁷² olur ħoruda biter ve (10) depeċükleri⁴⁷³ olur bađ⁴⁷⁴ tođmına beŧzer eger dōħseler ici⁴⁷⁵ ađrıyan kiŧiye (11) iħürseler zađmetini gidere ve ħalīz yēlleri ve ħulunc ve ‘aħreb ŧođduđına (12) ve ħattāl otlar icen⁴⁷⁶ kiŧilere fāyide ēde *astırāħālīs* türkce ŧavŧancıl

---

⁴⁵⁵ “ve” den sonra “ve ħasıķda ve ħayı yērde” yerine “(T12/b) ve er oğlancuğlarda olan ucuga fāyide ēde ve gözde” var. 12b/1

⁴⁵⁶ “issi” 12b/1

⁴⁵⁷ “dāđı” 12b/1

⁴⁵⁸ “ursalar” 12b/2

⁴⁵⁹ “cicegin” 12b/2

⁴⁶⁰ “dağı” yok. 12b/2

⁴⁶¹ “ursalar dağı” 12b/2

⁴⁶² “sancusını” 12b/2

⁴⁶³ “yemiŧi” 12b/3

⁴⁶⁴ “degirmice” yok. 12b/3

⁴⁶⁵ “keser” 12b/4

⁴⁶⁶ “sidūħi” 12b/4

⁴⁶⁷ “ursalar” 12b/5

⁴⁶⁸ “evit” 12b/5

⁴⁶⁹ “ħaçan” 12b/7

⁴⁷⁰ “ħarıŧdurub” 12b/8

⁴⁷¹ “ursalar” 12b/8

⁴⁷² “dağı” 12b/9

⁴⁷³ “debeċükleri” 12b/9

⁴⁷⁴ “pağ” 12b/9

⁴⁷⁵ “iħi” 12b/10

⁴⁷⁶ “iħen” 12b/11

toynağı (13) dèrler yèr üzerine düşen⁴⁷⁷ biter yaprağı ve budahı⁴⁷⁸ nohūda beñzer uvaçuk⁴⁷⁹ çiçegi (14) var köki turpa⁴⁸⁰ beñzer gölgelü yerlerde biter ve karlu yerlerde çok biter⁴⁸¹ eger (15) dögseler eski çıbanlara ekseler bitüre ve dağı kökini kaynatsalar şarābıla içseler

[16a]

(1) ici⁴⁸² kabz ēde⁴⁸³ ve ishāli kaṭc ēde ve sidügi yürüde ve kan tükürmegi keser (2) *ās* mersindür yaş yemişin yēseler kan tükürmege fāyide (T13/a) ēde ve kavuğ (3) göyünmesine fāyide ēder ve ma^cdeyi eyü eyler sidügi yürüde⁴⁸⁴ ve yemişin⁴⁸⁵ şıksalar⁴⁸⁶ (4) şuyın şarāba kıtsalar içseler ‘akreb⁴⁸⁷ ve yılan şokduğına fāyide ēder⁴⁸⁸ (5) ve yemişini bişürüb şuyın⁴⁸⁹ kıllara dutsalar⁴⁹⁰ kararda eger şarābıla bişürseler (6) yağı eyleseler topuğda⁴⁹¹ ve ayakda olan cıbanlara vursalar⁴⁹² gidere ve arpa unıyla yağı (7) eyleyüb gözdeki isi⁴⁹³ şişlere vursalar⁴⁹⁴ fāyide ēder⁴⁹⁵ ve yemişini⁴⁹⁶ şıksalar⁴⁹⁷ sehelce (8) bişürseler şarāb içmezden öñ içseler humāri def^c ēde ve eger yemişini⁴⁹⁸ (9) ve yaprağını⁴⁹⁹ kaynatsalar içine⁵⁰⁰ girseler rahm çıkduğına ve⁵⁰¹ rahimden⁵⁰² ağan (10)

---

⁴⁷⁷ “düşeni” 12b/12

⁴⁷⁸ “budahı” 12b/12

⁴⁷⁹ “uvacuğ” 12b/12

⁴⁸⁰ “turba” 12b/12

⁴⁸¹ “olur” 12b/13

⁴⁸² “içi” 12b/14

⁴⁸³ “eyleye” 12b/14

⁴⁸⁴ “yürüdür” 13a/1

⁴⁸⁵ “yemişin” 13a/1

⁴⁸⁶ “şıksalar” 13a/1

⁴⁸⁷ “akreb”den sonra “ve yılan” yok. 13a/2

⁴⁸⁸ “ēde” 13a/2

⁴⁸⁹ “suyın” 13a/2

⁴⁹⁰ “dürtseleler” 13a/3

⁴⁹¹ “topuğda” 13a/3

⁴⁹² “ursalar” 13a/4

⁴⁹³ “issi” 13a/4

⁴⁹⁴ “ursalar” 13a/4

⁴⁹⁵ “ēde” 13a/4

⁴⁹⁶ “yemişini” 13a/4

⁴⁹⁷ “şıksalar” 13a/4

⁴⁹⁸ “yemişini” 13a/5

⁴⁹⁹ “yabrağını” 13a/5

⁵⁰⁰ “icine” 13a/6

⁵⁰¹ “ve”den sonra “mağ^cad çıkduğına ve” var. 13a/6

ruṭūbete be-ġāyet fāyide ěde ve dāhı⁵⁰³ başı ol şuyıla yusalar ḳoṅaġını (11) ve baş cıbanlarını⁵⁰⁴ ve binbegleri⁵⁰⁵ gidere ve ḳılını⁵⁰⁶ muḳkem ěde ve yabraġını ḳurıdub (12) dögseler diş diplerine⁵⁰⁷ ḳosalar muḳkem eyleye ve yabraġını⁵⁰⁸ ḳaynatsalar bendükşeleri (13) sust olan kişi içine girse otursa fāyide bula ve bu şuyı şınmış (14) süñüġe tāzeyiken dögseler vursalar⁵⁰⁹ fāyide ěde bahaḳı bu şuyıla yusalar (15) gidere ve ḳulaġa ṭamzursalar ḳulaḳdan aḳan iriñi def^c eyleye eger

[16b]

(1) yabraġın⁵¹⁰ dögseler üzerine şı ḳoysalar sehelce zeyt yā gül yaġı ḳarışdursalar (2) yaḳu eyleseler yaş cıbanlara vursalar⁵¹¹ fāyide ěder⁵¹² ve ḥāya şişlerine ve bevāşire⁵¹³ vursalar⁵¹⁴ (3) fāyide ěde eger ḳurusın dögseler ḳurluġana alsalar⁵¹⁵ fāyide ěde ve ḳoltuḳ (4) ve ḳulaḳ ardı ve ḳasıḳ⁵¹⁶ bişüb rāyihāsi⁵¹⁷ azduġına ekseler gidere ve (5) yüregi oynayan kişi gevdesine şaḳsa derledüġin ve yüregi oynamasın⁵¹⁸ (6) gidere ve eger göyündürseler yā ḳuruyiken mūmıla zeytile ḳarışdurub (7) od yangunına⁵¹⁹ (T13/b) ve ḳurluġana vursalar⁵²⁰ gidere ve şafrādan olan ishāli keser (8) ve yemişin yēseler veyā şuyın içseler ba^czılar bunı göyündürürler ve māzū (9) şuyın alsalar ḳarışdursalar ḳurslar eyleseler gölgede ḳurıdalar⁵²¹ vaḳt-i ḥācetde (10) isti^cmāl ědeler

---

⁵⁰² “raḥımden” 13a/6

⁵⁰³ “daḳı” 13a/7

⁵⁰⁴ “cıbanların” 13a/7

⁵⁰⁵ “binikleri” 13a/7

⁵⁰⁶ “ḳılı” 13a/7

⁵⁰⁷ “diblerine” 13a/8

⁵⁰⁸ “yabraġını” 13a/8

⁵⁰⁹ “ursalar” 13a/9

⁵¹⁰ “yabraġını” 13a/11

⁵¹¹ “ursalar be-ġāyet” 13a/12

⁵¹² “ěde” 13a/12

⁵¹³ “bevāşire” 13a/12

⁵¹⁴ “ursalar” 13a/12

⁵¹⁵ “ekseler” 13a/13

⁵¹⁶ “ḳasıḳ” 13a/13

⁵¹⁷ “rāyihāsi” 13a/14

⁵¹⁸ “oynamaġın” 13a/15

⁵¹⁹ “yangusına” 13a/15

⁵²⁰ “ursalar” 13b/1

⁵²¹ “ḳurıtsalar” 13b/2

yaprağı⁵²² yemişi⁵²³ gibi⁵²⁴ fāyide éde ve қоқulamақ isi⁵²⁵ buhāri (11) def^c éde ve yimişi⁵²⁶ öksürüğe fāyide éde eger sirkeyile қарışdursalar başа (12) vursalar⁵²⁷ burın қanın kese ve yimişi⁵²⁸ şuşalığı keser ve қушаğı def^c éder (13) eger ҳатun kişiler tütси eyleseler tütünine otursalar rahmlerinden (14) şızan қanı kese eger çügündür şuyıla bişürseler başа vursalar⁵²⁹ başdağı (15) başı perti gidere ve eger baqlā şuyıla dögseler yüze vursalar⁵³⁰ çığıdı

[17a]

(1) gidere ve yēseler ma^cdeyi қavī éder⁵³¹ bağırsağı⁵³² ve қavuğı dağı қavī éde ve ҳafaқāna (2) eyüdüр ve öyken ağırsın giderür ve öksürüğe fāyide éder ve eger yaprağını⁵³³ bişürseler (3) şarābıla yaқu eyleseler başа ursalar baş ağırsın gidere ve eger қaynatsalar (4) ve şuyını қıvāma getürseler isti^cmāl eyleseler māddeyi kim ma^cdeye iner def^c eyleye (5) ve sidük göyünügine⁵³⁴ fāyide éde⁵³⁵ ve ҳayz қanı aқduğıını⁵³⁶ kese ve yaprağın (6) dögseler şuyın şıqsalar içseler içi қabz eyleye ve şīrlügāna қatub içseler (7) balғamı ishāl éde eger aғacından bir ҳalkacuk⁵³⁷ eyleyüb ayağınun şırça⁵³⁸ barmağına (8) giçürse⁵³⁹ bezler şişini gidere *şarābü'l-ās* şan^catı budur kim cemī^c eczāsın⁵⁴⁰ (9) dögseler yēdi bucuқ vaқıyye alalar ve üç medre şırā қatalar şol қadar bişüreler kim (10) üç ülide birisi gide ikisi қala süzeler bu şarābı alalar şol kişinün kim (11) başında şulu cıbanları (*T14/a*) olsa ve қоңağı ve binbigi olsa

⁵²² “yabrağı” 13b/3

⁵²³ “yimişin” 13b/3

⁵²⁴ “bigi” 13b/3

⁵²⁵ “issi” 13b/3

⁵²⁶ “yemişi” 13b/4

⁵²⁷ “ursalar” 13b/4

⁵²⁸ “yemişi” 13b/4

⁵²⁹ “ursalar” 13b/6

⁵³⁰ “ursalar” 13b/7

⁵³¹ “éde” 13b/7

⁵³² “bağırsağı” 13b/7

⁵³³ “yabrağı” 13b/9

⁵³⁴ “göyünügin” 13b/11

⁵³⁵ “fāyide éde” yerine “gidere” 13b/11

⁵³⁶ “aқduğı” 13b/11

⁵³⁷ “halkacuk” 13b/12

⁵³⁸ “sırca” 13b/12

⁵³⁹ “geçürse” 13b/13

⁵⁴⁰ “eczāsını” 13b/13

içürseler fāyide (12) éde ve qarında olan ruṭūbeti ve raḥimde olan cıbanları men^c eyleye ve bu mersinūḡ⁵⁴¹ (13) bir dürlüsü⁵⁴² daḡı olur bi-^caynihi yapraḡı buḡa beḡzer evet⁵⁴³ ucları (14) süḡü burnına beḡzer ve degirmi yemişleri olur yapraḡı⁵⁴⁴ arasında kaçan olsa (15) kıbkızıl olur ve yimişi⁵⁴⁵ içinde çekirdegi kıatı olur bunuḡ yapraḡını ve yimişini⁵⁴⁶

[17b]

(1) şarābıla içseler sidügi yüridür ve taşları taḡıda⁵⁴⁷ ve ḡayz kanın yüridür (2) ve yaraḡanı giderür ve sidügi⁵⁴⁸ tamladıḡını keser ve baş aḡrısın giderür (3) *esyūs*⁵⁴⁹ şol taşdur ki üzerinde tuz biter ve ele alıcaḡ⁵⁵⁰ tüzcek (4) ovılır eger ziftile qarışdursalar cirāḡata⁵⁵¹ ursalar bitüre kıurusını (5) döḡseler eski çıpanlara⁵⁵² ki oḡılmaz⁵⁵³ anlara ekseler oḡulda ve cıbanlarda⁵⁵⁴ olan artuḡ (6) etleri yiye ve bal qarışdursalar gövdede olan cıbanlara ursalar taḡılmaḡdan (7) men^c eyleye eger baklā unıyıla qarışdurub vursalar⁵⁵⁵ fāyide éde ve eger sirkeyile (8) qarışdursalar yalasalar öyken cıbanlarına fāyide éde ve daḡı yumşaq döḡseler (9) ḡamāmda⁵⁵⁶ semüz⁵⁵⁷ kıişiler saçınsalar⁵⁵⁸ be-ḡāyet fāyide éde ve tozunı⁵⁵⁹ diş dibine (10) kıosalar kanın kese ve yumşaq döḡseler bir kaç keret⁵⁶⁰ ḡarīrden eleseler (11) göze sürme gibi⁵⁶¹ çekseler be-ḡāyet kıuvvet vère

---

⁵⁴¹ “mersinūḡ” 14a/2

⁵⁴² “dürlüsini” 14a/2

⁵⁴³ “evit” 14a/2

⁵⁴⁴ “yabraḡı” 14a/3

⁵⁴⁵ “yemişi” 14a/3

⁵⁴⁶ “yemişini” 14a/4

⁵⁴⁷ “taḡıdır” 14a/5

⁵⁴⁸ “sidük” 14a/5

⁵⁴⁹ “esiyūs” 14a/6

⁵⁵⁰ “alıcaḡ”dan sonra “tüzcek ovılır” yerine “olur” var. 14a/6

⁵⁵¹ “cirāḡata” 14a/7

⁵⁵² “cıbanlar” 14a/7

⁵⁵³ “oḡulmaz” 14a/7

⁵⁵⁴ “cıbanda” 14a/8

⁵⁵⁵ “ursalar” 14a/9

⁵⁵⁶ “ḡammāmda” 14a/10

⁵⁵⁷ “semiz” 14a/10

⁵⁵⁸ “saçınsa” 14a/11

⁵⁵⁹ “tozunı” 14a/11

⁵⁶⁰ “kerret” 14a/12

⁵⁶¹ “bigi” 14a/12

aqlığı gidere *isfidāc*⁵⁶² (12) ya^cnī üsdübec şovuducudur ve yumşadıcudur cıbanlarda yēni etler bitürür (13) eski etleri kopardur giderür ve hayvānāt gözine düşen aqlığı giderür zeyt (14) yağıyla karışdurub od yanuğına dürtsele be-ğāyet fāyide ēde ve sirkeyile ezüb (15) baş ağrısına dürtsele⁵⁶³ fāyide ēde eger gül yağın katub dürtsele be-ğāyet fāyide ēde

[18a]

(1) (T14/b) ve yaqu eyleyüb⁵⁶⁴ göz ağrısına fāyide ēde ve eger tatlu şuyıla çok yusalar bir kaç (2) gün gül şuyıla içsele isi⁵⁶⁵ göz ağrısın gidere eger ‘avrat südiyle⁵⁶⁶ (3) ezsele göze tamlatsalar girü bu fāyide ēde eger ‘inebü’ş-şaleb⁵⁶⁷ şuyından (4) hall eyleseler isi⁵⁶⁸ şişlere ve od yanuğına vursalar⁵⁶⁹ fāyide ēde ve yumadın (5) içmeyeler zīrā ki⁵⁷⁰ kattāl otlardandır bunuğ tiryākı mā’ü’l-‘asel içmekdür erük (6) pūsiyıla *esrenc* göyünmiş kurşundur eger zeyt yağıyla kaynatsalar yaramaz (7) cıbanlara⁵⁷¹ vursalar⁵⁷² çürük⁵⁷³ etlerin gidere eyü etler bitüre eger ic yağıyla yā (8) siñirlü⁵⁷⁴ yaprak şuyıla huğne ētsele bađırsakda⁵⁷⁵ olan cıbanlara fāyide (9) ēde *isfencü’l-bahri* türkce süngerdür göyündürsele kan boşanan yere vursalar⁵⁷⁶ (10) kanın tuta ve göyündürmedin zifte bandursalar⁵⁷⁷ girü tuta eger şuyıla⁵⁷⁸ (11) ışlatsalar cirāhata vursalar bitüre eger sirkeyile yā şarābıla ışlatsalar⁵⁷⁹ (12) girü⁵⁸⁰ bu fāyideyi ēde eger

---

⁵⁶² “isfidāc” 14a/12

⁵⁶³ “dürtsele”den sonra “fāyide ēde” yok. 14a/15

⁵⁶⁴ “eyleyüb”den sonra “ursalar” var. 14b/1

⁵⁶⁵ “issi” 14b/2

⁵⁶⁶ “südile” 14b/2

⁵⁶⁷ “‘inebü’ş-şaleb” 14b/3

⁵⁶⁸ “issi” 14b/3

⁵⁶⁹ “ursalar” 14b/3

⁵⁷⁰ “ki” yok. 14/4

⁵⁷¹ “cıbanlara” 14b/5

⁵⁷² “ursalar” 14b/5

⁵⁷³ “çürük” 14b/6

⁵⁷⁴ “siñirlü” 14b/6

⁵⁷⁵ “bağırsakda” 14b/7

⁵⁷⁶ “şaçsalar” 14b/8

⁵⁷⁷ “bandurub ursalar” 14b/8

⁵⁷⁸ “şuyıla” dan sonra “ışlatsalar cirāhata vursalar bitüre eger” yerine “yā” var. 14b/9

⁵⁷⁹ “ışlatsalar”dan sonra “cirāhata ursalar bitüre” var. 14b/9

⁵⁸⁰ “girü bu fāyideyi ēde” yok. 14b/9

göyünmişin balıla qarışdursalar eski cıbanlara (13) vursalar⁵⁸¹ etin bitüre ve dağı⁵⁸² göyünmişinden göze sürme étseler göz ağrısın (14) gidere göze cilā vère *esed* arşlanuñ içi⁵⁸³ yağıyla qasığı ve sekirdeni⁵⁸⁴ (15) ve maq'adıñ⁵⁸⁵ ve zekeri ovsalar⁵⁸⁶ cimā'ca be-ğāyet kuvvet vère⁵⁸⁷ eger ısırgan

[18b]

(1) dikeni yağıyla bunun yağın qarışdurub zekere dürtsele be-ğāyet (2) kuvvet vèrür ve çığıda dürtsele giderür eger ödini⁵⁸⁸ tütüyā édüb göze çekseler (3) be-ğāyet rüşen éde⁵⁸⁹ eger içi⁵⁹⁰ yağını cemī'ci⁵⁹¹ bedene dürtsele cemī'ci⁵⁹² yırtıcı (4) cānavarlar⁵⁹³ qaça ve⁵⁹⁴ gine ancılayın ödinden dürtünse⁵⁹⁵ (*T15/a*) qaçalar eger iki gözi ortasındağı (5) deriye yapışan⁵⁹⁶ yağı alına⁵⁹⁷ dürtsele her kim görürse hürmetlü (6) göre⁵⁹⁸ cemī'ci hācetin devā eyleye eger irkeginüñ⁵⁹⁹ ödini bağılu kişi rüfudün⁶⁰⁰ (7) yumurdayıla ay evvelinde içse bağı şeşile ve bir⁶⁰¹ pāre derisin kılıyıla uçuk⁶⁰² (8) tutan oğlan bālig olmadın boynında⁶⁰³ götürse şar'cı gide ve eger (9) dürtünsele⁶⁰⁴ günde tutan ısıtmaya fāyide éde ve derisi üzerine oturmaq bevāşiri (10) giderür mücerrebdür ve niķrīse dağı

---

⁵⁸¹ “ursalar” 14b/10

⁵⁸² “dağı” yerine “eger” 14b/10

⁵⁸³ “içi” 14b/11

⁵⁸⁴ “sigirdeni” 14b/11

⁵⁸⁵ “maq'adı” 14b/12

⁵⁸⁶ “ursalar” 14b/12

⁵⁸⁷ “vère”den sonra “ve” var. 14b/12

⁵⁸⁸ “ödin” 14b/14

⁵⁸⁹ “eyleye” 14b/14

⁵⁹⁰ “ic” 14b/14

⁵⁹¹ “cemī'ci” 14b/14

⁵⁹² “cemī'ci” 14b/15

⁵⁹³ “cānavarlar”dan sonra “andan” var. 14b/15

⁵⁹⁴ “ve gine” yok. 14b/15

⁵⁹⁵ “dürtünse” 14b/15

⁵⁹⁶ “yapışan” 15a/1

⁵⁹⁷ “alnına” 15a/1

⁵⁹⁸ “görine” 15a/2

⁵⁹⁹ “erkeginüñ” 15a/2

⁶⁰⁰ “rūfadan” 15a/2

⁶⁰¹ “bir” yok. 15a/3

⁶⁰² “ucuk” 15a/3

⁶⁰³ “boynına” 15a/3

⁶⁰⁴ “dürtsele” 15a/4

fāyide éde kim ki alnı derisinden (11) bir pāre götürse halk atında maħbūb ve mu‘azzam ola açan ki derisin (12) bir yerde tütüzsel ol yerde yırtıcı cānavarlar almaya aç eger bir pāre derisini (13) şandūga oysalar güve düşmekden şaklaya ve eger güvesi varısa (14) kıra mücerrebdür eger boından şarāb-h‘ar⁶⁰⁵ kişiy e içürsel terk éder⁶⁰⁶ (15) *uřak* meřhūrdur be-gāyet yumşadıcıdur mafşalda olan atı

[19a]

(1) şişlere ve alağa vursalar⁶⁰⁷ taħlīl éder ve ħanāzīri ağıdur iki dirhem⁶⁰⁸ içseler (2) sirkeyile alak şişin giderür⁶⁰⁹ ve ‘ırķu’n-nisāyı gidere ve eger arpa⁶¹⁰ şuyıla (3) arışdurub içseler zīķū’n-nefesi gidere ve řar‘a ve gögisde⁶¹¹ olan yaşlıga (4) fāyide éde ve südügi⁶¹² yüride ve göz cıbanlarına vursalar⁶¹³ gāyet eyü eyleye ve (5) sirkeyile ezseler alağa vursalar⁶¹⁴ taħlīl éde atılıkların gidere eger ziftile (6) ve balıla yaķu édüb bendikředeki⁶¹⁵ atı⁶¹⁶ şişlere vursalar⁶¹⁷ ħall eyleye⁶¹⁸ acan (7) sirkeyile ve nařrūnıla arıřdurub⁶¹⁹ vursalar⁶²⁰ daħı řa yağı atsalar süstendām (8) kişilere ve ‘ırķu’n-nisāya sürsel fāyide éde (*T15/b*) ve cıbanlara vursalar⁶²¹ çüriyen⁶²² (9) etlerin giderüb yeņi et bitüre ve atı şişlere vursalar⁶²³ et bitüre yumşada (10) ve eger bir miřķāl içseler⁶²⁴ galīz balgamı ishāl éde⁶²⁵ daħı⁶²⁶ içden aķan (11) řaru řuya fāyide éde

---

⁶⁰⁵ “řarāb-h‘arı” 15a/8

⁶⁰⁶ “éde” 15a/8

⁶⁰⁷ “ursalar” 15a/9

⁶⁰⁸ “direm” 15a/10

⁶⁰⁹ “gidere” 15a/10

⁶¹⁰ “arba” 15a/11

⁶¹¹ “gögüzde” 15a/11

⁶¹² “sidügi” 15a/12

⁶¹³ “ursalar” 15a/12

⁶¹⁴ “ursalar” 15a/13

⁶¹⁵ “bendükşedeki” 15a/14

⁶¹⁶ “atı”dan sonra “olan” var. 15a/14

⁶¹⁷ “ursalar” 15a/14

⁶¹⁸ “éde” 15a/14

⁶¹⁹ “arışdursalar” 15a/14

⁶²⁰ “vursalar” yok. 15a/14

⁶²¹ “ursalar” 15b/1

⁶²² “cüriyen” 15b/1

⁶²³ “ursalar” 15b/1

⁶²⁴ “içseler”den sonra “yelmeşük” var. 15b/2

⁶²⁵ “éde”den sonra “ve” var. 15b/2

⁶²⁶ “daħı” 15b/2

içindeki namāz-bozı kırdın öldüre çıkarı be-gāyet (12) teftih ede hayya tamarların ağzın açā kan dāhi⁶²⁷ aķa evet⁶²⁸ bögrege ziyān (13) eyler⁶²⁹ mušlihi zūfādur ve içde⁶³⁰ olan yēlleri tağıdur ve balğamdan olan (14) ħunnāki⁶³¹ giderür ve düşid⁶³² oğlanı çıkarur ve kıra sevdāyı ishāl eder (15) eger sirkeyile ħall etseler balğami⁶³³ kıtı şışlere vursalar⁶³⁴ ħall eyleye ve şuyıla

[19b]

(1) ħall edüb ġarğara etseler dimāğdan balğamı indüre ve şuyıla ħall etseler (2) felce ve şışmişe vursalar⁶³⁵ fāyide ede bulunmasa⁶³⁶ bedeli bire bevli *ušturgāz* (3) türkce deve dikenı dērler ba'zılar yandaķ dērler ħāşşası budur ki göñül (4) döndürür kısdurur⁶³⁷ eyle gerekdür ki sirkesin bile isti'māl edeler⁶³⁸ azmış⁶³⁹ (5) balğamdan olan ħumārı gidere ve rıb'a fāyide ede ma'deyi be-gāyet eyü eder arıdur (6) kıvvetlendirür iştahāyı açar⁶⁴⁰ yemek⁶⁴¹ hazm eder ve ağular zararın def' eder (7) *ušnā* türkce pelid yoşuñıdur taħlil edicidür⁶⁴² ve yumşadıcıdur kaçan⁶⁴³ (8) kıynatsalar rahmi ağrıyan ħatun kışı ve süstendām içine girse otursa (9) fāyide ede⁶⁴⁴ eger şuyın saħķ etseler budlara ve uyluķlara⁶⁴⁵ ve⁶⁴⁶ yağrınlar ve kıulaķ (10) diplerine⁶⁴⁷ kıosalar fāyide ede ve şuyıla bişürseler (*T16/a*) şuyın içseler kışmağı (11) kese ve ma'deyi kıavī eyleye

---

⁶²⁷ “daħı” 15b/4

⁶²⁸ “evit” 15b/4

⁶²⁹ “ede” 15b/4

⁶³⁰ “icde” 15b/4

⁶³¹ “ħunnāki” 15b/5

⁶³² “düşüt” 15b/5

⁶³³ “balğamı” 15b/6

⁶³⁴ “ursalar” 15b/6

⁶³⁵ “dürtsele” 15b/7

⁶³⁶ “bulınmasa” 15b/7

⁶³⁷ “kışdurur” 15b/9

⁶³⁸ “edeler”den sonra “sirkesi şol vechile olur ki uvacuķ toğrayalar süciden dönmiş sirkeye ışlayalar yigirmi ġünden sonra isti'māl edeler” var. 15b/10-11

⁶³⁹ “azmışın” 15b/11

⁶⁴⁰ “açar”dan sonra “ve” var. 15b/12

⁶⁴¹ “yemegi” 15b/12

⁶⁴² “edicidür” 15b/13

⁶⁴³ “kaçan” 15b/13

⁶⁴⁴ “eyleye” 15b/14

⁶⁴⁵ “uyluķlara”dan sonra “ve kıoltuķlara butlara” var. 15b/15

⁶⁴⁶ “ve yağrınlar” yok. 15b/15

⁶⁴⁷ “diblerine” 15b/15

yaşlığını⁶⁴⁸ kırıda ve yüregi muhkem eyleye ve şarābıla (12) bişürseler ol şarābdan içseler ma‘deyi kavī ēde ve qarında olan yelleri (13) gidere ve oğlancukları uyıda ve yürek oynamasına fāyide ēde ve rūhı ferah (14) ēde⁶⁴⁹ ve rahm süddelerin açā ve ciger ağrısına fāyide ēde eger kaynaktsalar isi⁶⁵⁰ (15) veremlere vursalar⁶⁵¹ sakin eyleye⁶⁵² ve mafşallara vursalar⁶⁵³ katılıkların hall eyleye

[20a]

(1) ve eger kaynakadub⁶⁵⁴ içine girseler otursalar hayz kanın yürüde eger (2) sirkeyile sahk etseler talāga vursalar⁶⁵⁵ fāyide ēde ve kurasını yumşak dögseler (3) cirāhatlara saçsalar⁶⁵⁶ eyü etler bitüre ve dögüb harīrden eleseler göze sürme (4) etseler⁶⁵⁷ tiz eyleye eger yēseler kavukdağı ve bögregdeki taşı tağıda eger (5) şarābıla bişürseler ol şarābı içseler yılan şokduğına fāyide ēde bedeli (6) kurdumānedür *ishīs* türkce çağır⁶⁵⁸ dikeni dērlē kökin içseler ayva şarābıla (7) namāz-bozı çıkara eger şarābıla mecnūna günde iki dirhem içürseler fāyide ēde (8) eger kaynaktsalar şuyın sidügi tūtilana içürseler fi’l-hāl açıla⁶⁵⁹ eger⁶⁶⁰ (9) yılan ve⁶⁶¹ cıyan⁶⁶² şokduğına fāyide ēde eger unıla karışdursalar şū⁶⁶³ ve zeyt (10) koysalar itlere ve hınzīrlere ve sıçana yēdürseler kıra ve istiskā olan (11) kişiye içürseler fāyide ēde eger yaqu eyleyüb uyuza vursalar ve demregüye (12) ve bahaka dürtseler fāyide ēde ve eti yēnen⁶⁶⁴ çıbanlara dürtseler fāyide ēde ve (13) kaynaktsalar şuyın⁶⁶⁵ mażmaza etseler diş dipleri⁶⁶⁶ (T16/b) ağrısın

⁶⁴⁸ “yaşlığı” 16a/1

⁶⁴⁹ “eyleye” 16a/3

⁶⁵⁰ “issi” 16a/4

⁶⁵¹ “ursalar” 16a/4

⁶⁵² “ola” 16a/4

⁶⁵³ “ursalar” 16a/5

⁶⁵⁴ “kaynatsalar” 16a/5

⁶⁵⁵ “ursalar” 16a/6

⁶⁵⁶ “saçalar” 16a/7

⁶⁵⁷ “etseler”den sonra “gözi” var. 16a/7

⁶⁵⁸ “şakız” 16a/9

⁶⁵⁹ “acıla” 16a/11

⁶⁶⁰ “eger”den sonra “içseler” var. 16a/12

⁶⁶¹ “ve” yok. 16a/12

⁶⁶² “cıyan” 16a/12

⁶⁶³ “şu ve” yerine “şaru” var. 16a/12

⁶⁶⁴ “biten” 16a/15

⁶⁶⁵ “şuyıla” 16a/15

⁶⁶⁶ “dibleri” 16a/15

sākin (14) eyleye ve kükürdile qarışdurub yüzdeki çığıda vursalar⁶⁶⁷ gidere *uṣnān* (15) türkce çoğana dërler ma^cdeyi arıdur ve süddeleri açar ve çıbanlarda olan

[20b]

(1) artuğ etleri yer eger buçuğ⁶⁶⁸ direm içseler⁶⁶⁹ südüğü⁶⁷⁰ tutılan (2) kişinün sidüğü⁶⁷¹ açar ve⁶⁷² beş dirhem in içseler oğlan⁶⁷³ düşürür gerek (3) ölü olsun gerek diri⁶⁷⁴ ve⁶⁷⁵ bir dirhem in yese hayz kanın yüride⁶⁷⁶ üç (4) dirhem yese⁶⁷⁷ öldürür helāk eder evet⁶⁷⁸ bu iki dürlü olur biri aq (5) ve biri yeşil⁶⁷⁹ olur⁶⁸⁰ ve üç dirhem in yese istiskāyı giderür isti^cmāl⁶⁸¹ (6) yeşildür⁶⁸² eger bu yeşili⁶⁸³ evde dütüzseler⁶⁸⁴ kurt kuş kaça⁶⁸⁵ *aşfün* (7) bir otdur ki hunūta beñzer depelerinde⁶⁸⁶ inceçük başları olur toluca (8) tohumları olur dāhı⁶⁸⁷ anīsōna beñzer kaçan⁶⁸⁸ bunun tohmını⁶⁸⁹ kaynatsalar mā^u’l-ğarāfīn (9) adlu şarābıla içseler galīz hıltları kaç^c ede ve göğüs (10) ağırlarına fāyide ede ve öksürüğe fāyide ede ve cigeri arıda ve ağırlarına (11) fāyide ede ve kan tükürmeğe fāyide ede *aşabi’ü’ş-şufr* türkce meryem eli dërler (12) yaprakları⁶⁹⁰ kurt hayası dërler⁶⁹¹ bir⁶⁹²

---

⁶⁶⁷ “ursalar” 16b/1

⁶⁶⁸ “bucuk” 16b/2

⁶⁶⁹ “icseler” 16b/3

⁶⁷⁰ “sidüğü” 16b/3

⁶⁷¹ “sidüğü” 16b/3

⁶⁷² “ve” yok. 16b/3

⁶⁷³ “oğlanı” 16b/3

⁶⁷⁴ “diri”den sonra “olsun” var . 16b/4

⁶⁷⁵ “ve” yok. 16b/4

⁶⁷⁶ “yüride”den sonra “ve” var. 16b/4

⁶⁷⁷ “yese”den sonra “istiskāyı gidere on dirhem in yese” var. 16b/5

⁶⁷⁸ “evit” 16b/5

⁶⁷⁹ “yaşıl” 16b/6

⁶⁸⁰ “olur”dan sonra “ve üç dirhem in yese istiskāyı giderür” yok. 16b/6

⁶⁸¹ “isti^cmāl”den sonra “olan” var. 16b/6

⁶⁸² “yaşılıdur” 16b/6

⁶⁸³ “yaşılı” 16b/6

⁶⁸⁴ “tütüzseler” 16b/6

⁶⁸⁵ “kaça” 16b/7

⁶⁸⁶ “debelerinde” 16b/7

⁶⁸⁷ “dadı” 16b/8

⁶⁸⁸ “kaçan” 16b/8

⁶⁸⁹ “tohmın” 16b/8

⁶⁹⁰ “yabraqları” 16b/11

⁶⁹¹ “dödükleri” 16b/11

⁶⁹² “bir” yok. 16b/11

od⁶⁹³ olur aña beñzer yaprağına dađı⁶⁹⁴ beñzer (13) incecük özdekcügi olur dibinden depesine degin çiçekleri⁶⁹⁵ olur ve (14) köki emer oğlancuk ayasına beñzer beş barmağı olur yā altı toluca (15) ruṭubeti olur kendüsinüñ⁶⁹⁶ rengi ablağ olur ağıla şarudan ğāyet katı

[21a]

(1) olur azaçuk⁶⁹⁷ ṭatlucak olur kımlar arasında⁶⁹⁸ denizler kenārında biter (2) ğalīz hılṭları taḥlīl eder ve hem siñirleri arıdur mecnūna (T17/a) fāyide eder (3) ve ađulu⁶⁹⁹ cānavar şokduğına fāyide eder ve düşüd⁷⁰⁰ ođlanları⁷⁰¹ düşürür (4) bedeli ṭopalađdur vezninüñ üç ülide iki ülüsi miđdārıdur *aştuflīn* (5) türkce havucdur⁷⁰² cimā^cı ziyāde eyler ve sidügi yüridür ve ḥayz kanın yüridür (6) ve bir dürlüsi dađı⁷⁰³ olur yaprađı⁷⁰⁴ şāhtere⁷⁰⁵ beñzer şular kenārında biter (7) kaçan⁷⁰⁶ toḥmından içseler sidügi yüridür ve ağulu cānavar şokduğına fāyide (8) eder⁷⁰⁷ eger ‘avratlar içse yā şāf gibi⁷⁰⁸ götürse ḥayz kanın yüride ve qarında (9) ölmüş oğlanı çıkara eger yaprağın dögseler balıla karışdursalar şol (10) et biten cıbanlara vursalar⁷⁰⁹ fāyide eder⁷¹⁰ evet⁷¹¹ siñire ve göğüse⁷¹² ve boğaza ziyān (11) eder eger çigle yese ma^cdeye ziyān eder ve yürek ağrıdur ve toḥminüñ bir dirhemine (12) bir dirhem şeker kıatub içseler incikler ağrısına

---

⁶⁹³ “od”dan sonra “olur aña beñzer” yok. 16b/11-12

⁶⁹⁴ “dağı” yok. 16b/12

⁶⁹⁵ “cicekleri” 16b/12

⁶⁹⁶ “kendüñ” 16b/13

⁶⁹⁷ “azacuk” 16b/14

⁶⁹⁸ “arasında”dan sonra “ve” var. 16b/15

⁶⁹⁹ “ağulu” 17a/1

⁷⁰⁰ “düşüt” 17a/1

⁷⁰¹ “oğlanı” 17a/1

⁷⁰² “havvicdur” 17a/2

⁷⁰³ “dağı” 17a/3

⁷⁰⁴ “yabrağı” 17a/3

⁷⁰⁵ “şāhtere”den sonra “yabrağına” var. 17a/3

⁷⁰⁶ “kaçan” 17a/4

⁷⁰⁷ “ede” 17a/5

⁷⁰⁸ “bigi” 17a/5

⁷⁰⁹ “ursalar” 17a/6

⁷¹⁰ “ede” 17a/8

⁷¹¹ “evit” 17a/8

⁷¹² “gögüze” 17a/8

fāyide éde ve ‘avratlar içseler (13) yüklü ola ve ol şu kenārında biten havucı⁷¹³ evde aṣa ḳosalar ḥaṣerātndan (14) ne varısa gide eger havucuṅ⁷¹⁴ yaprađını⁷¹⁵ kendüyile bile bişürseler şuyıyıla⁷¹⁶ ođlancuđlarıṅ (15) ellerin yusalar şovuğdan ḳancuđazları toṅduđın gidere nefāḥdur⁷¹⁷ géc

[21b]

(1) hażm olur evet⁷¹⁸ zekeri ḳıvāma getirür eger yémek dileseler evvel bişüreler isi⁷¹⁹
(2) otlar şaçalar sidügi yürüdür⁷²⁰ ve bögrek⁷²¹ ḳızdura ve ma‘deyi ḳavī éde ve ğalīz balğamları (3) gidere ve cigerüṅ süddelerin aça ve ta‘āmı hażm éde ve ođlaḳ etiyile ve sirkeyile (4) ve tużıla yéseler ma‘deye ve cigere ve ṭalağa fāyide éde ve balıla mürebba étseler yéseler (5) cimā‘a be-ġāyet ḳuvvet vére ve ma‘deye fāyide éde ve raḥmi arıda ve ğalīz (T17/b) yélleri (6) cıḳara göñüle ta‘ām istede ve ta‘āmdan öñ ve hem şonra yéyeler toḥmınuṅ bedeli (7) anīsōndur *uṣturük* mī‘a-i sā’ile türkce ḳara günlükdür⁷²² ḳızdurıcıdır (8) ve yumşadıcıdır ve bişüricidir eger yédi bucuḳ⁷²³ dirhem içseler yā şāf gibi⁷²⁴ (9) götürseler öksürüğe ve⁷²⁵ zükāma ve nāzleye⁷²⁶ ve üni⁷²⁷ boğulduğına be-ġāyet fāyide (10) éde ve ḥayz ḳanın yüride göğüs⁷²⁸ ve öyken ağrısına fāyide éde ve yaşıḳların (11) gidere ve ishāli ḳabz eyleye ve ma‘deyi eyü eyleye ve ğalīz yélleri tağıda (12) eger bedenüṅ taşırasına dürtsele yine bu fāyideleri éde eger zeyt yağıyıla (13) ḳarışdursalar uyuza ve binbig’e fāyide éde ve gövdede olan cıbanlara fāyide éder⁷²⁹

---

⁷¹³ “havıçı” 17a/9

⁷¹⁴ “havıcuṅ” 17a/10

⁷¹⁵ “yabrağını” 17a/10

⁷¹⁶ “şuyıla” 17a/10

⁷¹⁷ “neffāḥdur” 17a/11

⁷¹⁸ “evit” 17a/11

⁷¹⁹ “issi” 17a/12

⁷²⁰ “yüride” 17a/12

⁷²¹ “böğregi” 17a/12

⁷²² “günlükdür” 17b/2

⁷²³ “bucuk” 17b/2

⁷²⁴ “bigi” 17b/3

⁷²⁵ “ve”den sonra “zükāma ve” yok. 17b/3

⁷²⁶ “nezleye” 17b/3

⁷²⁷ “ün” 17b/3

⁷²⁸ “gögis” 17b/4

⁷²⁹ “éde” 17b/7

(14) ve iki mışkālını otuz altı dirhem issi şuyıla içseler balgamı ishāl eder⁷³⁰ (15) zahmetsüz ve dütüzseler⁷³¹ yaramaz rayīhaları gidere ve yaramaz havāya fāyide éde gidere

[22a]

(1) *itriyye* erüşte⁷³² aşıdır issidür ifrātıla yaşlığı vardır ifrātıla géc hazm (2) olur ma‘deyi şakīl éder zīrā ki hamīrsüzdür ve etsüz bişeni gāyet hafīfdür (3) ba‘zılar katında eyle degüldür ve eger fulful kıatsalar ve tatlu bādām⁷³³ yağı kıatsalar (4) hāli eyü olur azacuk eger hazm olsa gıdāsı çok öyken öksürüğüne (5) fāyide éder⁷³⁴ ve kıan tükürmesine⁷³⁵ fāyide éder huşūşā ki tohmekānıla bişe ve (6) ici yumşadır *azfārü’t-tīb* ya‘nī iblīs ırnağı⁷³⁶ şedef gibi⁷³⁷ bir kıurtcuğazuñ (7) üzerinde olur çuķal giyib⁷³⁸ bunı şol denizden getürürler⁷³⁹ ki anda sünbül biter (8) iki dürlü olur biri kıulzümī olur ve biri bābilī olur uvaçuk⁷⁴⁰ kıaraca olur (9) eyüsi (*T18/a*) ağıdır ki yemende olur⁷⁴¹ kimisi bahreynde olur kıacan ‘avratlarıñ (10) rahimleri⁷⁴² hunāk olub ağırsa bunı buhār étmeler⁷⁴³ fāyide éde dağı uçuk⁷⁴⁴ (11) gādiz olsa gide eger bundan iki dirhem isi⁷⁴⁵ şuyıla içseler ici⁷⁴⁶ (12) yumşada ve hafākāna ve ma‘de ağırsına ve ciger ve rahimler ağırsına fāyide éde ve kıavukda (13) olan toñmış kıanları gidere ve ‘avratlar tüsi eylese hayz kıanın indüre ve yaramaz (14) rayīhaları gidere ve nezlelere fāyide éde ve dağı

---

⁷³⁰ “éde” 17b/8

⁷³¹ “tütüzseler” 17b/8

⁷³² “erişte” 17b/9

⁷³³ “bādēm” 17b/11

⁷³⁴ “éde” 7b/12

⁷³⁵ “tükürmege” 7b/12

⁷³⁶ “dırnağı” 17b/13

⁷³⁷ “bigi” 17b/13

⁷³⁸ “bigi” 17b/14

⁷³⁹ “götürürler” 17b/14

⁷⁴⁰ “uvacuk” 17b/15

⁷⁴¹ “olur”dan sonra “kimisi bahreynde olur” yok. 18a/1

⁷⁴² “rahimleri” 18a/1

⁷⁴³ “étmeseler” 18a/1

⁷⁴⁴ “ucuk” 18a/2

⁷⁴⁵ “issi” 18a/2

⁷⁴⁶ “içi” 18a/3

sekte olan ve uçuk⁷⁴⁷ tutan ve ğaşr (15) olan kişilere fāyide éde duhān édicek *agīres* kōz dur ya^cnī kōz kabuđını⁷⁴⁸

[22b]

(1) şıksalar⁷⁴⁹ balıla bişürseler boğazda⁷⁵⁰ ve ağızda zahmetler için içseler fāyide éder⁷⁵¹ eger (2) yağın çıkarsalar gözde olan nāşūra fāyide éde⁷⁵² ve sinirler ağrısına fāyide éder (3) ve kōz kabuğın cirāhata ekseler fāyide éde kaçan kōzı yēseler tiz hazm ola (4) evet⁷⁵³ ma^cdeye yaramazdur şafrāyı ziyāde eyler baş ağrıdır ve öksürüğe yaramazdur (5) eger acla yēseler kışdurur⁷⁵⁴ eger kuru encīrile bıđanūsı⁷⁵⁵ yēseler üzerine ađu (6) yēseler kār étmeye ve eger bala karışdurub çok yēseler namāz-boz kurdın çıkara ve (7) eger bıđanūs balıla karışdurub şişen emceklere vursalar⁷⁵⁶ fāyide éder⁷⁵⁷ ve sinir (8) büzüldigin açā⁷⁵⁸ ve eger bal ve tuz ve şođan⁷⁵⁹ birle kōzı karışdursalar kuduz (9) taladığı yere vursalar⁷⁶⁰ fāyide éde⁷⁶¹ ve yédürseler fāyide éde eger dögseler içi⁷⁶² ağrıyanuğ (10) göbegine vursalar⁷⁶³ fāyide éde eger kabuđını⁷⁶⁴ göyündürseler şarābıla ve⁷⁶⁵ zeytile sađk (11) étseler⁷⁶⁶ oğlancuğlaruğ başına ursalar sacların⁷⁶⁷ eyü eyleye bitüre ve dā³ü^s-sa^clebe (12) vursalar⁷⁶⁸ fāyide éde ve icini⁷⁶⁹

---

⁷⁴⁷ “ucuk” 18a/5

⁷⁴⁸ “kabuğını” 18a/6

⁷⁴⁹ “sıksalar” 18a/6

⁷⁵⁰ “boğaza” 18a/7

⁷⁵¹ “éde” 18a/7

⁷⁵² “éde”den sonra “ve sinirler ağrısına fāyide éder ve kōz kabuğın cirāhata ekseler fāyide éde” yok. 18a/8

⁷⁵³ “evit” 18a/8

⁷⁵⁴ “kışdurur” 18a/9

⁷⁵⁵ “bıđanūs” 18a/10

⁷⁵⁶ “ursalar” 18a/12

⁷⁵⁷ “éde” 18a/12

⁷⁵⁸ “aca” 18a/12

⁷⁵⁹ “şoğan” 18a/12

⁷⁶⁰ “ursalar” 18a/13

⁷⁶¹ “éde”den sonra “ve yédürseler fāyide éde” yok. 18a/13

⁷⁶² “içi” 18a/13

⁷⁶³ “ursalar” 18a/13

⁷⁶⁴ “kabuğını” 18a/14

⁷⁶⁵ “ve” yok. 18a/14

⁷⁶⁶ “étseler”den sonra “ve” var. 18a/14

⁷⁶⁷ “sacların” 18a/15

⁷⁶⁸ “ursalar” 18a/15

⁷⁶⁹ “içini” 18a/15

göyündürseler (*T18/b*) ‘avratlar getürse⁷⁷⁰ hayzı men^c éde ve eger (13) eski kōz içini ceyneseler yaramaz şişlere vursalar⁷⁷¹ ve cemre dēdükleri çibana vursalar⁷⁷² (14) ve gözde olan⁷⁷³ ve dā’ü’s-sa’lebe vursalar⁷⁷⁴ gidere ve eger kōz yağıyla⁷⁷⁵ bereye⁷⁷⁶ vursalar⁷⁷⁷ (15) zahmetin gidere eger kōzuñ yaprağı⁷⁷⁸ kōzı alsalar dögseler balıla qarışdurub

[23a]

(1) göze sürme étsele gözün perdesin gidere eger yaprağını ve ağacınun kabuğunu (2) iki mışkāl içseler sidük⁷⁷⁹ tamlasını⁷⁸⁰ kese eger yeşil⁷⁸¹ kabuğunu dögseler biraz (3) kes olmuş demür boķına qarışdursalar bir هفته kosalar her gün debretseler andan (4) aķ kılı boyasalar⁷⁸² be-gāyet kara éde eger demregüye sürseler be-gāyet fāyide éde (5) ve yeşil kabuğunu şuyıla kaynatsalar⁷⁸³ maźmaza étsele dişi muħkem éde eger (6) bir çölmegün içini⁷⁸⁴ sırcalatsalar⁷⁸⁵ zeytile kuma kosalar kōz ağacınun dibine (7) köklerinden birin kesüb çölmek içine koysalar⁷⁸⁶ ağzın örtsele hattā yaprağı (8) bitüb kōz erişince⁷⁸⁷ dura şonra çıkarsalar ol yağı aķ kıla sürseler be-gāyet (9) kara éde eger semüz⁷⁸⁸ kişiler kōz gölgesinde uyusalar semizlikleri gide ve kōzı (10) dögseler yüze dürtseler egilmesini ve çığıdını⁷⁸⁹ gidere eger yaprağını⁷⁹⁰ şıksalar şuyın (11) ılıcağiken

---

⁷⁷⁰ “götürse” 18b/1

⁷⁷¹ “ursalar” 18b/1

⁷⁷² “ursalar” 18b/2

⁷⁷³ “olan”dan sonra “cibana” var. 18b/2

⁷⁷⁴ “ursalar” 18b/2

⁷⁷⁵ “yağıyla”dan sonra “yara eyleseler” var. 18b/3

⁷⁷⁶ “yaraya” 18b/3

⁷⁷⁷ “ursalar” 18b/3

⁷⁷⁸ “yaprağı”dan sonra “vaķtin” var 18b/3

⁷⁷⁹ “südük” 18b/5

⁷⁸⁰ “tamlasın” 18b/5

⁷⁸¹ “yaşıl” 18b/5

⁷⁸² “yusalar” 18b/6

⁷⁸³ “kaynatsalar”dan sonra “maźmaza étsele” yok. 18b/7

⁷⁸⁴ “icini” 18b/8

⁷⁸⁵ “sırcalatsalar” 18b/8

⁷⁸⁶ “kosalar” 18b/9

⁷⁸⁷ “erişince”den sonra “dura” yok. 18b/9

⁷⁸⁸ “semiz” 18b/10

⁷⁸⁹ “cığıdını” 18b/11

⁷⁹⁰ “yabrağını” 18b/12

kulağa damzursalar⁷⁹¹ fāyide éde eger kı̄zı balıla mürebbā étseler bögreği (12) kızdura ve⁷⁹² içi yüride ve şovuk ma^cdeleri eyü eyleye ve çok yemek namāz-boz kırdın (13) çıkara eger kabuğınun külin içseler şarābıla ve yahūd şāf edüb götürseler (14) hayz sızduğına fāyide éde ve pusını yumşak dögseler şol (*T19/a*) tiz cibanlara (15) saçsalar fāyide éde eger kı̄zı oruc tutan kişi ceynese inciginde olan uvaçuk

[23b]

(1) uvaçuk⁷⁹³ siñir büzüldüğün açā eger yeşil kabuğınun şuyın⁷⁹⁴ şıksalar (2) alsalar üzüm şuyıla kıvāma getürseler gargara étseler boğaz şişlerine fāyide éde (3) ve diş diplerin⁷⁹⁵ muhkem éde ve şişlerin tağıda ve eskisinün içini⁷⁹⁶ ceyneseler baş (4) cibanlarına ekseler fāyide éde huşūşā ki zīfile ola eger eskisinün içini⁷⁹⁷ (5) göyündürseler oğlancuklar⁷⁹⁸ demregüsine dürtseler fāyide éde ve kıatı kabuğın göyündürüb (6) cirāhata ekseler kıurıda ve saħk étseler her gün üç dirhem yéseler şovuk gibi⁷⁹⁹ (7) sidük tamladüğün kese kaçan⁸⁰⁰ kökinün kabuğın on dirhem kıaynatsalar şuyını (8) tokla içseler yilmeşük balgamı kışdura ve belden aşāğınun⁸⁰¹ ağrısına fāyide éder⁸⁰² (9) ve kökinün kabuğıyla her beş günde bir ağzın⁸⁰³ misvaklasa⁸⁰⁴ dimāğın arıda ve hislerin⁸⁰⁵ (10) kavī eyleye ve zīrek eyleye ve hem bunun yağı bādām⁸⁰⁶ yağından eyüdür anuñ bedeli⁸⁰⁷ (11) benefşe yağıdır anuñ bedeli bığanüsdur *eftīmūn* meşhürdür kıacan dört (12) dirhem in balıla⁸⁰⁸ tuzıla azaçuk⁸⁰⁹

⁷⁹¹ “damzursalar” 18b/12

⁷⁹² “ve”den sonra “içi yüride ve” yok. 18b/13

⁷⁹³ “uvaçuk” 19a/2

⁷⁹⁴ “şuyın şıksalar” yerine “şıksalar şuyın” var. 19a/2

⁷⁹⁵ “diblerin” 19a/3

⁷⁹⁶ “icini” 19a/4

⁷⁹⁷ “icini” 19a/5

⁷⁹⁸ “oğlancuqların” 19a/5

⁷⁹⁹ “bigi” 19a/7

⁸⁰⁰ “kıacan” 19a/7

⁸⁰¹ “aşāğınun” 19a/8

⁸⁰² “éde” 19a/9

⁸⁰³ “ağzını” 19a/9

⁸⁰⁴ “misvāklasa” 19a/9

⁸⁰⁵ “hislerin” 19a/10

⁸⁰⁶ “bādām” 19a/10

⁸⁰⁷ “bedeli”den sonra “benefşe yağıdır anuñ bedeli” yoktur. 19a/11

⁸⁰⁸ “balıla”dan sonra “kıarışdurub” var 19a/11

⁸⁰⁹ “azıçuk” 19a/12

sirkeyile içseler balgamı ve kara sevdâyı ishâl ede (13) ve nefhi⁸¹⁰ gidere eger şafrâsı olan kişiler içseler kûsdura⁸¹¹ ve mâlihûlyâsı⁸¹² olan (14) kişilere fâyide ede eger afsentînile qarışdursalar içseler ve eger tohmından on (15) dirhem in saħk êtseler bir bize bağlasalar şarâb içinde ışlatsalar ayaza kôsalar

[24a]

(1) şabâh şıksalar on iki dirhem (*T19/b*) cüllâb⁸¹³ ve benefşe şarâbını⁸¹⁴ ve bir kaç tamlam ve⁸¹⁵ (2) yağın kôysalar ılıcağ⁸¹⁶ edüb şabâh içseler mâlihûlyâya⁸¹⁷ be-ğâyet fâyide ede ve (3) zahmetsüz çok sevdâ ishâl ede ve kûrsınıuñ şerbeti bir dirhemden iki dirheme degdür⁸¹⁸ (4) ba^czılar eydür dört dirhemden altı dirheme degin⁸¹⁹ ba^czılar eydür tamâm⁸²⁰ şerbeti mey-i buħteyile (5) on dirhem saħk êdeler⁸²¹ içeler⁸²² ba^czılar eydür altı dirhem⁸²³ saħk êtseler⁸²⁴ toksan (6) dirhem keçi⁸²⁵ südüyle içeler teşennüce⁸²⁶ fâyide ede ve yelleri taħlîl ede ve süd çürügiyle (7) içseler be-ğâyet sevdâyı ishâl ede ve eger kıızıl üzümle bişürseler şuyın (8) içseler süciden olan mâlihûlyâyı⁸²⁷ gidere ve uyuza fâyide ede eger benefşe çiçegiyle⁸²⁸ (9) ve buyan ve kıızıl üzümle bişürseler uçukğa⁸²⁹ içseler⁸³⁰ fâyide ede evet⁸³¹ çok bişürmeyeler (10) ve uzun kıurtları qarından

---

⁸¹⁰ “nefhi” 19a/12

⁸¹¹ “kûsdura” 19a/13

⁸¹² “mâlihûlyâsı” 19a/13

⁸¹³ “cüllâb” 19b/1

⁸¹⁴ “şarâbı” 19b/1

⁸¹⁵ “ve” yok. 19b/1

⁸¹⁶ “ılıcağ” 19b/1

⁸¹⁷ “mâlihûlyâya” 19b/2

⁸¹⁸ “degindür” 19b/3

⁸¹⁹ “degindür” 19b/4

⁸²⁰ “tamâm” yok. 19b/4

⁸²¹ “êdüb” 19b/4

⁸²² “iceler” 19b/4

⁸²³ “dirhem in” 19b/5

⁸²⁴ “êdeler” 19b/5

⁸²⁵ “keci” 19b/5

⁸²⁶ “teşnüce” 19b/5

⁸²⁷ “mâlihûlyâyı” 19b/7

⁸²⁸ “cicegiyle” 19b/8

⁸²⁹ “ucuğa” 19b/8

⁸³⁰ “içseler” yok. 19b/8

⁸³¹ “evit” 19b/9

çıkara bunun bedeli türbdür⁸³² ba^czılar eydür bir buçuğ⁸³³ veznce⁸³⁴ (11) hāšā bedelidür *afsentīn* rümca pelīne dērler türkce evren yavşanı dērler eger (12) kaynatsalar şuyın içürseler ‘akreb şokduğına fāyide éde ve ma^cde şişlerine fāyide éde⁸³⁵ (13) kızdurıcudur cilā édicidür ishāl éder tamarlarda cem^c olan hıltları ve ma^cdede (14) olan göyünmiş şafraları sidük yolından çıkarur ve sidügi yüridür ve hamrdan (15) öñ içseler⁸³⁶ humarı men^c éder ve kaynatsalar şuyından⁸³⁷ üç şabāh içseler⁸³⁸ iştahāyı

[24b]

(1) kavī éder ve ma^cde ağırlarına fāyide éder ve yarakānı (*T20/a*) giderür ve mā’ü’l-‘asel birle yoğursalar (2) şāf édüb ‘avratlar götürünse hayz kanın süre ve şuyın sirkeyile (3) karışdurub içseler hunāka fāyide éde ve şarābıla içseler ağuları def^c éder⁸³⁹ (4) ve yılan şokduğına fāyide éder ve şuyıla dāhı⁸⁴⁰ yoğursalar vursalar⁸⁴¹ fāyide éde (5) ve balıla ezseler göz perdesine ve kulağa tamzursalar fāyide éde ve buğı kalan ağırsına (6) fāyide éder⁸⁴² ve sancu için vurılcağ bal mūmin ve gül yağın ve pelīni döğüb⁸⁴³ bile (7) fāyide éde ve eger gēyesi arasında şandüga qosalar güveyi⁸⁴⁴ karışdursalar⁸⁴⁵ maḥv (8) olmaya ve ol kāğıdı şıçan yemekden men^c éde ve mizāc azduğına fāyide éde (9) eger şuyın içseler ma^cdeye yaramazdur ve⁸⁴⁶ eger balıla karışdurub dā’ü’s-sa’lebe (10) ve dā’ü’l-ḥayyeye vursalar⁸⁴⁷ fāyide éde eger ıslatsalar üç gün tursa andan (11) şıksalar ol şuyı içseler süddeleri açā başdağı⁸⁴⁸ cıbanları⁸⁴⁹

⁸³² “türbdür” 19b/9

⁸³³ “bucuk” 19b/10

⁸³⁴ “veznince” 19b/10

⁸³⁵ “éder” 19b/12

⁸³⁶ “içseler” 19b/14

⁸³⁷ “şuyın” 19b/15

⁸³⁸ “içseler” 19b/15

⁸³⁹ “éde” 20a/2

⁸⁴⁰ “daḥı” 20a/3

⁸⁴¹ “vursalar” yok. 20a/3

⁸⁴² “éde” 20a/4

⁸⁴³ “döğüb”den sonra “yēseler” var. 20a/5

⁸⁴⁴ “güveyi”den sonra “kara kaçan zeytile” var. 20a/6

⁸⁴⁵ “karışdursalar”dan sonra “gevdeye dürtsele sinekler qonmaya eger şuyıla mürekkeb karışdursalar” var. 20a/6-7

⁸⁴⁶ “ve” yok. 20a/8

⁸⁴⁷ “ursalar” 20a/9

⁸⁴⁸ “başda” 20a/10

⁸⁴⁹ “cıbanları” 20a/10

kurıda ve gözün (12) nürın artura ve ma^cdeyi ve⁸⁵⁰ cigeri kavî éde ve uzak ısıtmalara fâyide éder⁸⁵¹ (13) ve eger bu otı dögseler kettân⁸⁵² bizine bağlasalar kaynar şuya batursalar⁸⁵³ (14) kanı çok olan gözlere vursalar⁸⁵⁴ biraz tursa andan ol bizi giderseler (15) şıksalar cemî^c gözde olan kan ol bizden ağa eger iki dirhemın balıla

[25a]

(1) yalasalar bevâşir zahmetine fâyide éde ve gözün kabakları katı olduğına fâyide éde eger⁸⁵⁵ (2) yedi dirhemın (*T20/b*) kaynadub saçsalar buraları kıra tütüzseler ev içinde⁸⁵⁶ olan (3) haşerât⁸⁵⁷ gide ve eger bir buçuk dirhemın balıla karışdurub yalasalar isi⁸⁵⁸ ma^cdeyi (4) kavî éde ve arıda ve yaramaz tiz hıtları süre çıkara⁸⁵⁹ ve bendükşeler ağrısına fâyide (5) éde ve eger sirkeyile bişürseler talağa yaçu eyleseler gidere ve eger zeyti iklîlü'l-melikile (6) yaçu étseleler ciger⁸⁶⁰ şişine vursalar⁸⁶¹ fâyide éde ve meflüclara içürseler fâyide éde ve eger bādām (7) yağı içinde⁸⁶² bişürseler azaçuk⁸⁶³ keçi ödin⁸⁶⁴ kıatsalar kulağa tamzursalar cemî^c zahmetlerin (8) gidere ve eger mezkür otunuş⁸⁶⁵ çiçegin alsalar yağın çıkarsalar süstendām (9) kişilerin ā'zāsına dürtseleler fâyide éde ma^cdeye kuvvet vère bunun (10) bedeli asāründür berāberi miqdārı şaru helîledür⁸⁶⁶ *şarāb-ı afsentīn* (11) terkīb budur ki yigirmi dört dirhem alalar bir gün bir gece şuda (12) ışladalar andan⁸⁶⁷ sonra kaynadalar şuyın süzeler yüz yigirmi dirhem şekerile⁸⁶⁸ ve (13) balıla kıvāma getüreleler isti'māl édeler bu şarābuş hāziyyeti⁸⁶⁹

---

⁸⁵⁰ “ve” yok. 20a/11

⁸⁵¹ “éde” 20a/11

⁸⁵² “ketān” 20a/12

⁸⁵³ “yatarsalar” 20a/12

⁸⁵⁴ “ursalar” 20a/13

⁸⁵⁵ “eger”den sonra “ yaçu édüb ursalar girü bu fâyide éde ve eger” var. 20a/15

⁸⁵⁶ “icinde” 20b/1

⁸⁵⁷ “haşerāt gide” yerine “haşerāti gidere” 20b/1

⁸⁵⁸ “issi” 20b/2

⁸⁵⁹ “çıkara”dan sonra “ve bendükşeler” yok. 20b/3

⁸⁶⁰ “ciger” 20b/4

⁸⁶¹ “ursalar” 20b/4

⁸⁶² “icinde” 20b/5

⁸⁶³ “azacuk” 20b/5

⁸⁶⁴ “ödi” 20b/6

⁸⁶⁵ “otuş” 20b/6

⁸⁶⁶ “helileyiledür” 20b/8

⁸⁶⁷ “andan” yok. 20b/10

⁸⁶⁸ “şekkerile” 20b/10

budur kim⁸⁷⁰ (14) fāyide éde ciger⁸⁷¹ ve ma'cde ağrısına ve⁸⁷² alavlarına ve ʔalağ katılarına ve yarağāna kim (15) ɣarāretden ola ve gālīz yēlleri ʔağıdur ve gerinmege fāyide éde ve isiden⁸⁷³ olan

[25b]

(1) ɣulunca⁸⁷⁴ fāyide éder ve süddeleri açar ve sidügi⁸⁷⁵ yüride⁸⁷⁶ ve yaramaz ɣılı ʔidük⁸⁷⁷ (2) yolından sürer ɣıkarur ve ɣarından⁸⁷⁸ yılıanı ɣıkarur ve iʔtahāyı ziyāde eyler (3) ve ɣayz ɣanın yürüdür ve ağı içenlere içürseler fāyide éder⁸⁷⁹ **afnīkūr**⁸⁸⁰ (T21/a) bu bir otdur (4) ki ekin ve nās⁸⁸¹ içinde⁸⁸² biter yabrağı⁸⁸³ mağīnūs⁸⁸⁴ yabrağına⁸⁸⁵ beñzer ɣuvveti (5) efyūn ɣuvvetine beñzer ifrāṭıla şovuducıdur uyuşdurıcıdur ve eger yabrağın⁸⁸⁶ (6) dögseler isi⁸⁸⁷ şışlere vursalar⁸⁸⁸ fāyide éde ve ağrısın sākin éde ve bedende her (7) ɣanğı ā'zāya vursalar⁸⁸⁹ sākin éder⁸⁹⁰ **efyūn** ɣara ɣaşɣaş südidür eger mercimek (8) deñlü yēseler her ağırları sākin éde ve uyuda ve eski öksürüğe fāyide éde ve⁸⁹¹ eger (9) ɣoğ yēseler öldürür eger gül yağıyla ɣarışdursalar

---

⁸⁶⁹ “hāşiyeti” 20b/11

⁸⁷⁰ “ki” 20b/11

⁸⁷¹ “ciger” 20b/11

⁸⁷² “ve” den sonra “alavlarına ve ʔalağ katılarına ve yarağāna kim ɣarāretden ola ve gālīz yēlleri ʔağıdur ve” yok. 20b/12

⁸⁷³ “issiden” 20b/12

⁸⁷⁴ “ɣulunca” 20b/12

⁸⁷⁵ “südügi” 20b/12

⁸⁷⁶ “yürüdür” 20b/12

⁸⁷⁷ “südük” 20b/13

⁸⁷⁸ “ɣarından” 20b/13

⁸⁷⁹ “éde” ve “éde”den sonra “ve alavlarına ve ʔalağ katılıklarına ve yarağāna kim ɣarāretden ola ve gālīz yēlleri ʔağıdur” var 20b/14-15

⁸⁸⁰ “afnīkūr” 20b/15

⁸⁸¹ “nādās” 21a/1

⁸⁸² “icinde” 21a/1

⁸⁸³ “yabrağı” 21a/1

⁸⁸⁴ “bığanus” 21a/1

⁸⁸⁵ “yabrağına” 21a/1

⁸⁸⁶ “yabrağın” 21a/2

⁸⁸⁷ “issi” 21a/2

⁸⁸⁸ “ursalar” 21a/3

⁸⁸⁹ “ursalar” 21a/3

⁸⁹⁰ “éde” 21a/4

⁸⁹¹ “ve” yok. 21a/5

başa dürtsele baş ağrısın (10) sâkin êde gidere eger bādām yağıyla ve za^cfrān⁸⁹² ve mürrile karşıdursalar kulağa (11) tamzursalar ağrısın gidere ve eger bişmiş⁸⁹³ şarusıyla ve za^cfrānıla⁸⁹⁴ karşıdursalar (12) çirāhata⁸⁹⁵ vursalar⁸⁹⁶ fāyide êde ve daḥī ‘avrat südiyle kim kız emzürür ola (13) ve za^cfrānıla⁸⁹⁷ karşıdursalar niḳrīse vursalar⁸⁹⁸ fāyide êde ve şāf eyleseler götürseler (14) uyımayan kişi uyıya⁸⁹⁹ eger yumşak dögseler cıbana⁹⁰⁰ vursalar ya^cnī ekseler (15) fāyide êde evet içmeyeler mercimek⁹⁰¹ kadarından artuḳ⁹⁰² ola zihni⁹⁰³ fesāda vērür

[26a]

(1) ve⁹⁰⁴ hażmı bozmaya ve⁹⁰⁵ eger sirkeyile ezseler eşek burnına dürtsele gözlerin yaşardub (2) çok ağrıda iki dirhem yēseler helāk êder ‘ilācı budur kim⁹⁰⁶ çok (3) kuşduralar yağıyla ve ḥuḳne êdeler ve tuzıla sirkengübīn içüre⁹⁰⁷ ve şarāb (4) içüreler bedeli üç bunun miḳdārı baḡ toḥmıdır *afī* afīnün etleri (5) kızdurıcıdur bedeni kuruducıdur eger (T21/b) terbiyet⁹⁰⁸ êtseler zeytile ve tuzıla (6) toraḳ⁹⁰⁹ otıyla ve gendeneyile ve şuyıla⁹¹⁰ yēseler bedeni taḥlīl êder arıdur ve bedende (7) olan zaḥmetleri giderür eger cüzzām renci olursa dāḥī⁹¹¹ gidere ḥekīm eydür (8) vilāyetimizde⁹¹² bir ḡanī kişi varıdı düşünde gördi kim allāhü te‘ālā buyurur ey (9)

⁸⁹² “za^cferān” 21a/7

⁸⁹³ “bişmiş”den sonra “yumurda” var. 21a/8

⁸⁹⁴ “za^cferānıla” 21a/8

⁸⁹⁵ “cirāhata” 21a/8

⁸⁹⁶ “ursalar” 21a/8

⁸⁹⁷ “za^cferānıla” 21a/9

⁸⁹⁸ “ursalar” 21a/9

⁸⁹⁹ “uyuya” 21a/10

⁹⁰⁰ “cıbana” 21a/10

⁹⁰¹ “mercimek” 21a/11

⁹⁰² “artuḳ”dan sonra “ola” yok, “ki” var. 21a/11

⁹⁰³ “dinini” 21a/11

⁹⁰⁴ “ve” yok. 21a/12

⁹⁰⁵ “ve” yok. 21a/12

⁹⁰⁶ “ki” 21a/13

⁹⁰⁷ “içüreler” 21a/14

⁹⁰⁸ “tertib” 21b/1

⁹⁰⁹ “torak” yok. 21b/1

⁹¹⁰ “şuyıyla” 21b/1

⁹¹¹ “daḥī” 21b/2

⁹¹² “vilāyetimizde” 21b/2

kulum afī yılı⁹¹³ başıyla kıyruğundan bir sere miqdārın gidere tuzıla (10) ve zeytile gendeneyile ve şuyıla bişür ye şifā ola dēdi vardı ol kişi (11) ētdi şifā buldı ben dāhı⁹¹⁴ dōrt anuğ gibi⁹¹⁵ kişiyē dēdüm ētdiler (12) cūzzām⁹¹⁶ rencinden kırtılıb şifā buldılar evet⁹¹⁷ gevdede çok bit eyler (13) ve bir dürlü dāhı⁹¹⁸ bişürmesi oldur ki afī yılı⁹¹⁹ başın ve kıyruğın (14) mezkūr miqdārca kesdükden şonra⁹²⁰ bir yēni çölmege kıoyalar üzerine yüz (15) seksen dirhem torağ otı⁹²¹ yüz seksen dirhem encīr yumşaq dōgeler

[26b]

(1) kıoyalar ve yüz dirhem bal dağı kıoyalar çölmege kıoyalar⁹²² ağızın⁹²³ şıvayalar fūruna (2) kıoyalar çölmek ağıarınca⁹²⁴ tura⁹²⁵ çıkaralar⁹²⁶ sağık ēdeler sehelce sünbül ve sādēc (3) katalar isti‘māl ēdeler be-gāyet göze⁹²⁷ kuvvet vēre⁹²⁸ ve sıjirler ağırsına fāyide ēde (4) ve ‘ömri uzun eyleye ve hanāzīr zahmetlerin gidere ve zihni kavī eyleye ve (5) çigle yılını dōgseler yılın şokduğı yere vursalar⁹²⁹ fāyide ēde ve dā’ü’s-sa‘lebe (6) vursalar⁹³⁰ fāyide ēde ve ev dīvārlarında olan yılınları göyündürseler külin alsalar (7) zeytile sağık ētseler hanāzīr rencine vursalar⁹³¹ hall ēde gidere be-gāyet mücerrebdür (8) afī yılın (T22/a) etin çok yēseler gevdede çıbanı⁹³² çok eyleye *akḫuvān*⁹³³ bu ot (9) babādyanuğ⁹³⁴ bir dürlüsidür buña şıdır babādyası⁹³⁵ dērler eger kıurusın (10) dōrt

⁹¹³ “yılan” 21b/3

⁹¹⁴ “dağı” 21b/5

⁹¹⁵ “bigi” 21b/5

⁹¹⁶ “cūzzām” yok. 21b/6

⁹¹⁷ “evit” 21b/6

⁹¹⁸ “dağı” 21b/7

⁹¹⁹ “yılan” 21b/7

⁹²⁰ “şonra”dan sonra “bir yēni” yok. 21b/7

⁹²¹ “otı”dan sonra “ve” var. 21b/8

⁹²² “kıoyalar” yok. 21b/8

⁹²³ “ağızın”dan sonra “muḫkem” var. 21b/9

⁹²⁴ “ağıarınca” 21b/10

⁹²⁵ “tura”dan sonra “andan çıkaralar” var. 21b/10

⁹²⁶ “çıkaralar” 21b/10

⁹²⁷ “göze” yok. 21b/11

⁹²⁸ “vēreler” 21b/11

⁹²⁹ “ursalar” 21b/13

⁹³⁰ “ursalar” 21b/13

⁹³¹ “ursalar” 21b/15

⁹³² “çıban” 22a/1

⁹³³ “uḫḫuvān” 22a/1

⁹³⁴ “bābadyanuğ” 22a/1

dirhem dögseler sirkengübinile yā tuzıla içseler balğamı ishāl éde (11) ve şafrādan olmuş zaḥmeti ve sevdāyı çıkara daḡ zaḥmetlerin gidere⁹³⁶ ve taşları (12) gidere kavuḡdan ve bögrekden⁹³⁷ eger ḡayatsalar ‘avratlar içine⁹³⁸ girse⁹³⁹ otursa⁹⁴⁰ (13) rahmleri⁹⁴¹ ḡatı olduḡın⁹⁴² gidere ve isi⁹⁴³ şışlere vursalar⁹⁴⁴ fāyide éde⁹⁴⁵ eger (14) ḡoḡulasalar başı şaḡīl éde uyıda ve eger ḡaynadub içseler ḡalīz yēlleri ḡaḡıda (15) ve süddeleri aḡa ve ma‘deyi eyü éde ve iştihāyı⁹⁴⁶ ḡavī éde ve sidüḡi⁹⁴⁷ yürüde eger

[27a]

(1) şāflar⁹⁴⁸ édüb ‘avratlar götürünse⁹⁴⁹ öñinden ḡayzı yürüde ve eger yaşiken (2) şuyın şıḡsalar zekere dürtseler ve ḡāyaya ve sekirdene⁹⁵⁰ dürtseler cimā‘a kuvvet (3) vère ve eger ḡaynadub şuyına yün batusalar büzilen sinirlere vursalar⁹⁵¹ fāyide éde (4) ve eger yaşını ḡoḡulasalar gevdeden derleri gidere ve uyuda ve eger üç dirhem (5) yēseler balıla ma‘dede dökülmiş ḡanı çıkarur yaraḡāna ve istiskāya fāyide éde (6) ve bevāşire fāyide éder ve aḡzın açar ve ḡulaḡ aḡrısına fāyide éder **aknişün**⁹⁵² (7) bu bir⁹⁵³ dikendür kim türkce ḡoca başı derler eger kökini ve yapraḡını⁹⁵⁴ döḡüb (8) şuyın içürseler⁹⁵⁵ felce ve teşennüce fāyide éde **aktabas** bu bir⁹⁵⁶ ağacdur kim armüd (9)

---

⁹³⁵ “bābadyası” 22a/2

⁹³⁶ “gide” 22a/4

⁹³⁷ “bögrekden”den sonra “ve” var. 22a/4

⁹³⁸ “icine” 22a/4

⁹³⁹ “girseler” 22a/5

⁹⁴⁰ “otursalar” 22a/5

⁹⁴¹ “zaḡmetleri” 22a/5

⁹⁴² “olduḡını” 22a/5

⁹⁴³ “issi” 22a/5

⁹⁴⁴ “ursalar” 22a/5

⁹⁴⁵ “éde”den sonra “ve” var. 22a/5

⁹⁴⁶ “iştihāyı” 22a/7

⁹⁴⁷ “süddegi” 22a/7

⁹⁴⁸ “şāf” 22a/7

⁹⁴⁹ “götürse” 22a/8

⁹⁵⁰ “sekiridene” 22a/9

⁹⁵¹ “ursalar” 22a/10

⁹⁵² “aknişün” 22a/13

⁹⁵³ “bir” den sonra “dikendür kim” yerine “otdur ki” var. 22a/13

⁹⁵⁴ “yabraḡını” 22a/14

⁹⁵⁵ “icürseler” 22a/14

⁹⁵⁶ “bir”den sonra “ağacdur kim” yerine “otdur ki” var. 22a/14

ağacına benzer evet⁹⁵⁷ kıatı dikenlü olur yimiři⁹⁵⁸ mersin⁹⁵⁹ yemişine benzer (10) eger (T22/b) yemişinden yēseler eski ishāli söke ve rahmden aķan ruķubeti kese (11) eger kökini⁹⁶⁰ yaķu eyleseler cerāhatlere⁹⁶¹ ekseler etin bitüre ve bunun kökiyle⁹⁶² (12) ‘avratı üç kere⁹⁶³ aņulıcaķ⁹⁶⁴ vursalar⁹⁶⁵ içindeki⁹⁶⁶ ođlanı⁹⁶⁷ düřüre⁹⁶⁸ eger⁹⁶⁹ ölüyise (13) ve eger diriyise *iklilü’l-melik* türkce ķoc boynuzı dērler ve egrice yonca⁹⁷⁰ (14) dağı dērler kaçan mey-i puķteyile bişürseler yumurda şarusın ve boy unı (15) ve ketān⁹⁷¹ toğmı unı ve degirmen tuzın ķarıřdursalar⁹⁷² ve rahmdede ve maķ‘adda⁹⁷³

[27b]

(1) ve ĥāyada olan isi⁹⁷⁴ şişlere fāyide ēde ve eger māzūyıla ķarıřdursalar řarābıla (2) yaķu ētseler başda olan⁹⁷⁵ cıbanlara⁹⁷⁶ vursalar⁹⁷⁷ oņulda ve eger boy unıyıla ve řarābıla (3) bişürseler ma‘deye vursalar⁹⁷⁸ ve şuyından içseler ağrıların sākin ēde ve eger (4) yařını⁹⁷⁹ řıķsalar mey-i puķteyile ķarıřdursalar ķulađa şamzursalar ķulaķ ağrısın (5) gidere ve eger şuyın sirkeyile ve gül yağıyıla ķarıřdursalar bařa dürtseler ağrısın (6) sākin ēde⁹⁸⁰ ve bendükşelerde olan kıatı şişlere yaķu ēdüb vursalar⁹⁸¹ fāyide ēde ve

---

⁹⁵⁷ “evit” 22a/15

⁹⁵⁸ “yemişi” 22a/15

⁹⁵⁹ “mersin” 22a/15

⁹⁶⁰ “köküni” 22b/1

⁹⁶¹ “cirāhatlara” 22b/2

⁹⁶² “kökiyle”den sonra “yüklü” var. 22b/2

⁹⁶³ “kerre” 22b/3

⁹⁶⁴ “aņulcaķ” 22b/3

⁹⁶⁵ “ursalar” 22b/3

⁹⁶⁶ “icindeki” 22b/3

⁹⁶⁷ “oğlanın” 22b/3

⁹⁶⁸ “düşüre”den sonra “ve” var. 22b/3

⁹⁶⁹ “eger”den sonra “ölüyise ve eger diriyise” yerine “diriyise ve eger ölüyise” var. 22b/3

⁹⁷⁰ “yonca” yok. 22b/4

⁹⁷¹ “kettān” 22b/5

⁹⁷² “ķarıřdursalar”dan sonra “yaķu ēdüb gözde olan” var. 22b/6

⁹⁷³ “maķ‘ada” 22b/6

⁹⁷⁴ “issi” 22b/6

⁹⁷⁵ “olan”dan sonra “baş” var. 22b/7

⁹⁷⁶ “cıbanlara” 22b/7

⁹⁷⁷ “ursalar” 22b/7

⁹⁷⁸ “ursalar” 22b/8

⁹⁷⁹ “başını” 22b/9

⁹⁸⁰ “ēde” yok. 22b/11

⁹⁸¹ “ursalar” 22b/11

cigerde (7) ve ʔalaqda olan ʔatı Şişlere yaqı edüb vursalar⁹⁸² yumşada evel⁹⁸³ bu yaqıya afsent̄in (8) ʔatalar ve eger ikl̄ilü'l-melik bulunmasa⁹⁸⁴ babādyā⁹⁸⁵ bedelidür bir dürlü dağı olur ʔađlarda (9) biter uzunı bir arış olur yaprağı uzun uzun olur ve ʔaraya mā̄il olur ve ağacı (10) ʔatı olur ve yemiŐleri⁹⁸⁶ ʔatı olur ʔaçan⁹⁸⁷ ʔurusa (T23/a) açılır içinden⁹⁸⁸ ĥardal dānesi (11) gibi⁹⁸⁹ dānesi olur⁹⁹⁰ dögilür⁹⁹¹ avcılar bu otdan alub Őikār etdikleri cānavarlaruđ (12) ʔarnına ʔoyarlar yēmiyesün dēyü bu ot sidüđi⁹⁹² yüridür ve ĥayz ʔanın yüridür ve ġalīz (13) yēlleri ʔađıdır ve cigeri⁹⁹³ açar⁹⁹⁴ ve ʔalađa fāyide eder öykeni arıdır ve yürek oynamasına (14) fāyide eder ve rebve öksürüğe ve istiskāya fāyide eder *eketmeküt* buğa türkce ʔavŐancıl (15) ʔaŐı dērler ve kerkes daşı dāđı⁹⁹⁵ dērler zīrā kerkesüğ dişisi yumurtlamak istese⁹⁹⁶

[28a]

(1) zaĥmet ʔeker yumurtlaymaz⁹⁹⁷ ve⁹⁹⁸ irkeği varur bu ʔaŐı getirür⁹⁹⁹ altına ʔor zaĥmetsüz yumurtlar (2) bu ʔaŐ serçe yumurdasına beşzer içinde¹⁰⁰⁰ bir ʔaŐ dāđı¹⁰⁰¹ olur finduğ içine¹⁰⁰² beşzer (3) eger bu ʔaŐı oğlan tođuramaz¹⁰⁰³ ʔavrat uyluğına bağlasa fi'l-ĥāl toğura eger¹⁰⁰⁴ (4) Şuyıla ezseler sevdā ve buĥār¹⁰⁰⁵ ʔıĥan yērlere vursalar¹⁰⁰⁶ be-

⁹⁸² “ursalar” 22b/12

⁹⁸³ “evit” 22b/12

⁹⁸⁴ “bulınmasa” 22b/13

⁹⁸⁵ “babadya” 22b/13

⁹⁸⁶ “yemişleri” 22b/15

⁹⁸⁷ “ʔaçan” ve “ʔaçan”dan sonra “yemişi” var. 22b/15

⁹⁸⁸ “icinden” 23a/1

⁹⁸⁹ “bigi” 23a/1

⁹⁹⁰ “olur” yok. 23a/1

⁹⁹¹ “dögilür” 23a/1

⁹⁹² “süddeği” 23a/2

⁹⁹³ “çiger süddelerin” 23a/3

⁹⁹⁴ “acar” 23a/3

⁹⁹⁵ “dağı” 23a/5

⁹⁹⁶ “istese”den sonra “be-ġāyet” var. 23a/5

⁹⁹⁷ “yumurtlamaz” 23a/6

⁹⁹⁸ “ve” yok. 23a/6

⁹⁹⁹ “getürür”den sonra “varur” var. 23a/6

¹⁰⁰⁰ “icinde” 23a/7

¹⁰⁰¹ “dağı” 23a/7

¹⁰⁰² “icine” 23a/7

¹⁰⁰³ “toğuramaz” 23a/7

¹⁰⁰⁴ “eger” yok. 23a/8

gāyet fāyide éde ve eger saḥḥ (5) édüb ‘avrat südiyile¹⁰⁰⁷ ƙarışdursalar¹⁰⁰⁸ bir pāre yünjü ışlatsalar hīc oğlı ƙızı (6) olmayan ‘avrat götürse oğlı ƙızı ola ve eger ƙızılca iplikile yüklü (7) ‘avratlar boyunlarına bağlasalar oğlan düşürmekden emīn¹⁰⁰⁹ ola¹⁰¹⁰ dağı bu tařuñ (8) ḥāřřası budur ki bir kişi şağ elinde tutsa anuñ üzerine kimse gālib olmaya ve (9) eger bir ağaca aşa ƙosalar ol ađacuñ yemiři¹⁰¹¹ hīc dökülmeye *e'l-bunc*¹⁰¹² bu bir kökdür (10) kim hindden gelür buzeydāna beñzer ağ olur üzerinde ƙaraça¹⁰¹³ ƙaraça noğtaçuğlar (11) olur mücerrebdür řarā zaḥmetine evvel gün yigirmi dört dirhem sirkengübīnile bucuğ (12) dirhem içseler ikinci gün bucuđ¹⁰¹⁴ mıřķāl üçünci¹⁰¹⁵ gün bir dirhem içseler ol zaḥmeti (13) heb gidere¹⁰¹⁶ ve (T23/b) eger saḥḥ étselele gül yağıyıla ƙarışdursalar gevdeye dürtselele gine (14) ol zaḥmeti gidere *alumālī* bu bir yağdur kim¹⁰¹⁷ bala beñzer ağacdan ağar buña dāvud (15) peyđamber¹⁰¹⁸ balı dērler otuz dirhem in ezüb şuyıla içseler¹⁰¹⁹ yaramaz ḥıltları gidere ve

[28b]

(1) ve řafrāyı ishāl éder¹⁰²⁰ ve göze sürme gibi¹⁰²¹ çekselele göz ƙararduđın gidere ve uyuza (2) ve sıñirlere¹⁰²² ağrısına dürtselele fāyide éde *alātīnī* bu bir otdur ki yaprağı (3) sarmařıđ¹⁰²³ yaprağına beñzer evet¹⁰²⁴ küçücük¹⁰²⁵ olur degirmice olur

¹⁰⁰⁵ “buḥār” 23a/8

¹⁰⁰⁶ “ursalar” 23a/8

¹⁰⁰⁷ “südiyile” 23a/9

¹⁰⁰⁸ “ƙarışdurub” 23a/9

¹⁰⁰⁹ “imin” 23a/11

¹⁰¹⁰ “ola”dan sonra “ve” var. 23a/11

¹⁰¹¹ “yimişi” 23a/12

¹⁰¹² “e'l-buc” 23a/13

¹⁰¹³ “ƙaraça ƙaraça” yerine “ƙaraca ƙaraca” 23a/14

¹⁰¹⁴ “bucuğ” 23a/15

¹⁰¹⁵ “üçünçi” 23a/15

¹⁰¹⁶ “gidere”den sonra “ve” yok. 23a/15

¹⁰¹⁷ “ki” 23b/2

¹⁰¹⁸ “peyđamber” 23b/2

¹⁰¹⁹ “icseler” 23b/3

¹⁰²⁰ “éde” 23b/3

¹⁰²¹ “bigi” 23b/4

¹⁰²² “sıñirler” 23b/4

¹⁰²³ “sarmusağ” 23b/5

¹⁰²⁴ “evit” 23b/6

¹⁰²⁵ “küçücük” 23b/6

sarmaşıkun¹⁰²⁶ (4) bir dürlüsidür bêşer altışar budagı olur uzunluğı birer qarış olur ekinler arasında (5) ve çukur yerlerde biter yaprağınun dadı mǎzū dadına benzer eger yaprağını arpa (6) unıyla yaqu édüb gözde olan isi¹⁰²⁷ şışlere vursalar¹⁰²⁸ fāyide éde ve akan yaşların (7) kese eger¹⁰²⁹ bu¹⁰³⁰ otı kaynatsalar¹⁰³¹ şuyın¹⁰³² içseler bağarşuk¹⁰³³ cıbanlarından¹⁰³⁴ ishāli (8) kese eger bişürüb isi¹⁰³⁵ şışlere vursalar¹⁰³⁶ fāyide éde¹⁰³⁷ taḥlīl éde eger qurısını¹⁰³⁸ (9) yumşak dögseler cirāhata¹⁰³⁹ ve eski çıbanlara ve od yangunına ekseler be-gāyet fāyide (10) éde ve şol naşūr¹⁰⁴⁰ kim aq iriñi aqa ana saçsalar fāyide éder eger siñirlü yaprağıla (11) dögseler şıksalar şuyıla ılıdub içseler içden giden qanı kese ammā şuyından (12) otuz dirhem içseler ve kendüden iki dirhem yeyeler eger ic yağıyla qarışdursalar (13) sünnet olan oğlançukların¹⁰⁴¹ cirāhatına¹⁰⁴² vursalar¹⁰⁴³ fi'l-hāl bitüre *e'l-asfākus* (14) buña deve (*T24/a*) dili dërler uzun¹⁰⁴⁴ biter çok budakları olur ağacı dört bucaqlı olur (15) aq olur yaprağı ayva yaprağına benzer evet¹⁰⁴⁵ incerek olur eger bu otun

[29a]

(1) budagın yaprağıyla bişürseler çavratlar içse hayzdan¹⁰⁴⁶ yürüde ölmüş (2) oğlançukların¹⁰⁴⁷ çıkara¹⁰⁴⁸ ve ağulu cānavarlar¹⁰⁴⁹ şokduğına fāyide éde eger

¹⁰²⁶ “sarmusaq” 23b/6

¹⁰²⁷ “issi” 23b/8

¹⁰²⁸ “ursalar” 23b/9

¹⁰²⁹ “eger” yok 23b/9

¹⁰³⁰ “bu”dan sonra “bir” var. 23b/9

¹⁰³¹ “kaynadsalar” 23b/9

¹⁰³² “şuyın”dan sonra “içseler” yok. 23b/9

¹⁰³³ “bağırsağ” 23b/9

¹⁰³⁴ “çıbanlarından” 23b/9

¹⁰³⁵ “issi” 23b/10

¹⁰³⁶ “ursalar” 23b/10

¹⁰³⁷ “éde”den sonra “ve” var. 23b/10

¹⁰³⁸ “qurusını” 23b/10

¹⁰³⁹ “çirāhatlara” 23b/11

¹⁰⁴⁰ “nāşūr” 23b/12

¹⁰⁴¹ “oğlançukların” 23b/15

¹⁰⁴² “çirāhatına” 23b/15

¹⁰⁴³ “ursalar” 23b/15

¹⁰⁴⁴ “uzun”dan sonra bir “uzun” daha var. 24a/1

¹⁰⁴⁵ “evit” 24a/2

¹⁰⁴⁶ “hayzların” 24a/3

¹⁰⁴⁷ “oğlançukların” 24a/3

içürseler¹⁰⁵⁰ (3) ve dürtseleler aq kılı qarardur ve cirāhatlara¹⁰⁵¹ fāyide eder ve yaramaz çıbanlara vursalar fāyide (4) ede ve kaynadub şuyın içürseler dil şakīl olduğına ve tatlu söylemege (5) be-gāyet fāyide ede ve kanı keser¹⁰⁵² ve eger yaprağın budagıyla kaynatsalar şuyıyla istincā (6) etseler önden¹⁰⁵³ ve artdan olan giciyiklere fāyide ede eger yétmiş bir¹⁰⁵⁴ dirhem (7) bir küb şırāya qoysalar ol şırā bögrek ve kavuq ağrısına ve kan tükürmesine (8) ve öksürüğe fāyide ede ve āczā sustlığını gidere ve hayz kanın yürüde ve¹⁰⁵⁵ eger (9) içseler *elye* ya'nī kıyruq isi¹⁰⁵⁶ ve yaşdur géc hazm olur ve¹⁰⁵⁷ eger qurulan¹⁰⁵⁸ (10) sinjirlere yaqu edüb vursalar¹⁰⁵⁹ fāyide ede ve qatı şışlere vursalar¹⁰⁶⁰ hall eyleye ve eger (11) yemek isteseler dārcīnī¹⁰⁶¹ ve zencebīl ve büber qatalar isti'māl edeler *emlec* (12) meşhürdur şovukdur qurudur ma'deyi qavī eder ve maq'adı qavī eder ve kıl (13) diplerin¹⁰⁶² muhkem eder şusuzluğu def^c eder ve kalbi ve cimā'ı qavī eder ve kuşmağı (14) ve qağıрмаğı keser ve kan galebesinden olan harāret süretin giderür içi¹⁰⁶³ (15) kabz eder ve bevāşire fāyide ede¹⁰⁶⁴ ve iştahā¹⁰⁶⁵ getirür ve sinjirleri ve gözleri qavī eder

[29b]

(1) ve kan sızduğunu def^c eder eger üç dirhem içseler ve¹⁰⁶⁶ eger kaynatsalar¹⁰⁶⁷ şuyın (2) kınāyıla qarışdurub (*T24/b*) aq kıllara vursalar¹⁰⁶⁸ qararda ve diplerin¹⁰⁶⁹ muhkem

¹⁰⁴⁸ “çıkara”dan sonra “ve ağulu” 24a/3

¹⁰⁴⁹ “cānavar” 24a/3

¹⁰⁵⁰ “icürseler” 24a/4

¹⁰⁵¹ “çirāhatlara” 24a/4

¹⁰⁵² “keser”den sonra “ve eger” yok. 24a/6

¹⁰⁵³ “önde ve ardda” 24a/6

¹⁰⁵⁴ “bir” yok. 24a/7

¹⁰⁵⁵ “ve” yok. 24a/8

¹⁰⁵⁶ “issi” 24a/9

¹⁰⁵⁷ “ve” yok. 24a/9

¹⁰⁵⁸ “qurqıla” 24a/9

¹⁰⁵⁹ “ursalar” 24a/10

¹⁰⁶⁰ “ursalar” 24a/10

¹⁰⁶¹ “dārcīnī” 24a/10

¹⁰⁶² “diblerin” 24a/12

¹⁰⁶³ “ici” 24a/14

¹⁰⁶⁴ “eder” 24a/14

¹⁰⁶⁵ “iştihā” 24a/14

¹⁰⁶⁶ “ve” yok. 24a/15

¹⁰⁶⁷ “kaynadsalar” 24a/15

ède eger saḥḳ (3) êtseler berāber şeker atsalar bādām yağıyla cerb êtseler günde beş dirhem ılıçak (4) şuyıla içseler gözi nūrlandura ve za‘fin gidere ve ic ağrısına fāyide ède ve bevāşire (5) fāyide ède¹⁰⁷⁰ eger iki dirhem in ayva şuyıyla içseler ishāle fāyide ède ve (6) ḥuşūşā ki balgāmı ve sevdā ishāl ola eger iki dirhem¹⁰⁷¹ kes¹⁰⁷² eyleseler atlu şuda (7) ıqlatsalar iki sā‘at tursa andan şonra üç kere¹⁰⁷³ şıqsalar göze amzursalar (8) göze¹⁰⁷⁴ a düşene fāyide ède mücerrebdür mürebbāsı¹⁰⁷⁵ ici yumşadur ve zihni avī èder iştahā¹⁰⁷⁶ (9) ve yūrege getürür ve bunuş şarābı eski bevāşire fāyide èder¹⁰⁷⁷ ve cigere¹⁰⁷⁸ ve ma‘deye¹⁰⁷⁹ öykene (10) ve yūrege uvvet vère¹⁰⁸⁰ ve bağırsuqlara¹⁰⁸¹ ve göze uvvet vèrür ve zihni arturur ve iştahāyı¹⁰⁸² (11) avī èder **terkīb budur** otuz dirhem emlec kes¹⁰⁸³ èdeler üç yüz elli dirhem (12) gül şuyında ıqladalar geçeden şabāha dek evet¹⁰⁸⁴ bucu¹⁰⁸⁵ dirhem şandal ve bir (13) dang ‘ūd üç dirhem atun tuzluğı¹⁰⁸⁶ bile¹⁰⁸⁷ ıqladalar şabāh aynadalar (14) şol adar kim otlaruş uvveti ıa andan şonra süzeler şu midārı bir (15) bucu dirhem¹⁰⁸⁸ şekerile ıvāma getüreler andan isti‘māl èdeler *emrūsiyā* bu bir otdur

---

¹⁰⁶⁸ “ursalar” 24b/1

¹⁰⁶⁹ “diblerin” 24b/1

¹⁰⁷⁰ “ède”den sonra “eger iki dirhem in ayva şuyıyla içseler ishāle fāyide ède ve” yok. 24b/3

¹⁰⁷¹ “dirhem in” 24b/4

¹⁰⁷² “kesr” 24b/4

¹⁰⁷³ “kerre” 24b/5

¹⁰⁷⁴ “göze” 24b/5

¹⁰⁷⁵ “mürebbā ki” 24b/5

¹⁰⁷⁶ “iştihā” ve “iştihā”dan sonra “ve yūrege” yok. 24b/6

¹⁰⁷⁷ “ède” 24b/6

¹⁰⁷⁸ “çigere” 24b/6

¹⁰⁷⁹ “ma‘deye”den sonra “ve” var. 24b/7

¹⁰⁸⁰ “vèrür” 24b/7

¹⁰⁸¹ “bağırsuqlara” 24b/7

¹⁰⁸² “iştihāyı” 24b/8

¹⁰⁸³ “kesr” 24b/8

¹⁰⁸⁴ “evit” 24b/9

¹⁰⁸⁵ “bucu” 24b/9

¹⁰⁸⁶ “tuzluğıyla” 24b/10

¹⁰⁸⁷ “bile” yok. 24b/10

¹⁰⁸⁸ “diren” 24b/11

[30a]

(1) kim¹⁰⁸⁹ çok yaprağı¹⁰⁹⁰ olur uzun¹⁰⁹¹ üçer karşı¹⁰⁹² olur yaprakları bığanūs¹⁰⁹³ (2) yaprağına¹⁰⁹⁴ benzer ve rāyihāsı dağı¹⁰⁹⁵ benzer eger¹⁰⁹⁶ yağı etseler mādde inmesin men^c (3) eder¹⁰⁹⁷ eger mādde inen ʿuzvlara vursalar¹⁰⁹⁸ fāyide¹⁰⁹⁹ éde *amadurayān*¹¹⁰⁰ bu bir ağacdur kim¹¹⁰¹ (4) yaprağı kebere yaprağına benzer gören kişi hemān kebere şanur beytü'l muḳaddesde (5) ḥaram¹¹⁰² içinde¹¹⁰³ (*T25/a*) ve taşırada biter süddeleri açar ve içinde¹¹⁰⁴ olan veremleri (6) giderür ve ciger¹¹⁰⁵ zahmetlerine fāyide éde¹¹⁰⁶ ve bedende zāhir olan şişlere fāyide éde¹¹⁰⁷ (7) ve ağuyı def^c eder eger ḳaynatsalar şuyından yigirmi dört dirhem içseler ve (8) eger yaprağın dögseler aru şokduğına vursalar¹¹⁰⁸ fāyide éde ve yılan (9) ve ʿaḳreb şokduğına dāğı¹¹⁰⁹ fāyide éde ve eger ḳuduz ḫaladduğına şuyın (10) içürseler şifā bula ve uyuza fāyide éde ve gözde olan ağa fāyide eder¹¹¹⁰ (11) eger şuyın şıḳsalar ḫamzursalar ve ḳuru yaprağını dögseler cirāḫata¹¹¹¹ (12) ekseler fāyide éde *umsūḫ* bu bir otdur kim¹¹¹² iki inceçük ḳatıca¹¹¹³ boğun (13) boğun

---

¹⁰⁸⁹ “ki” 24b/12

¹⁰⁹⁰ “yaprakları” 24b/12

¹⁰⁹¹ “uzunı” 24b/12

¹⁰⁹² “karşın” 24b/12

¹⁰⁹³ “bağanūs” 24b/13

¹⁰⁹⁴ “yapraklarına” 24b/13

¹⁰⁹⁵ “dāğı” 24b/13

¹⁰⁹⁶ “eger” yok. 24b/13

¹⁰⁹⁷ “éde” 24b/14

¹⁰⁹⁸ “ursalar” 24b/14

¹⁰⁹⁹ “fāyide éde” yok. 24b/14

¹¹⁰⁰ “amadaryān” 24b/14

¹¹⁰¹ “ki” 24b/14

¹¹⁰² “ḥarām” 24b/15

¹¹⁰³ “icinde” 24b/15

¹¹⁰⁴ “icinde” 25a/1

¹¹⁰⁵ “ciger” 25a/1

¹¹⁰⁶ “éder” 25a/1

¹¹⁰⁷ “éder” 25a/2

¹¹⁰⁸ “ursalar” 25a/3

¹¹⁰⁹ “dağı” 25a/4

¹¹¹⁰ “éde” 25a/5

¹¹¹¹ “cirāḫata ekseler” yok. 25a/5

¹¹¹² “ki” 25a/6

¹¹¹³ “ḳatıca”dan sonra tekrar “ḳatıca” var. 25a/6

budağı¹¹¹⁴ olur zeytün yaprağı gibi¹¹¹⁵ yaprağı olur ve bir dürlüsi (14) dāhı¹¹¹⁶ olur büyük olur sırça barmağ yoğunluğınca¹¹¹⁷ olur budağları (15) çok¹¹¹⁸ olur kızıl yimişi olur evet¹¹¹⁹ olduğu vaktin kara olur türkce

[30b]

(1) bu ikisine dağı at kıyruğı derler eger bu otı şıkub şarāba katub (2) içseler ishāli kaṭ^c eyleye ve kaynatsalar şuyın içseler kāsık yarıldığına (3) fāyide éde¹¹²⁰ bögrek¹¹²¹ ve kavuğ zaḥmetlerine fāyide éder¹¹²² ve cigeri¹¹²³ ve ma^cdeyi¹¹²⁴ öykeni (4) kavī éder ve dağı ‘āzalat sustlığına fāyide éde¹¹²⁵ eger incīrile kaynadub (5) şuyın içseler öksürüğe ve zīkū’n-nefese fāyide éder eger kurusını dögseler (6) cirāhata¹¹²⁶ şaṣsalar et bitüre ve eger yağı eyleseler ḥāya şışine¹¹²⁷ vursalar¹¹²⁸ (7) fāyide éde ve¹¹²⁹ eger şuyıla bişürseler şuyun nişfi kalınca¹¹³⁰ içseler yürege kuvvet (8) vère ve eger her şabāh şuyından bir üsküre ‘avratlar içseler be-gāyet (9) semirde beñizlerin eyü eyleye *ammāriṭan*¹¹³¹ (T25/b) bu bir otdur kim¹¹³² inceçük yaprakları (10) olur ayva dāna yapraklarına beñzer depeleri¹¹³³ degirmice olur rengi altuna (11) beñzer ve güyegü otı depesine beñzer eger uçların¹¹³⁴ şarābıla içseler ḥayz (12) kanın ve sidügi¹¹³⁵ yürüde¹¹³⁶

¹¹¹⁴ “budağı olur” yok, yerine “ yaprağı” var. 25a/6

¹¹¹⁵ “bigi” 25a/7

¹¹¹⁶ “dağı” 25a/7

¹¹¹⁷ “yoğunluğınca” 25a/7

¹¹¹⁸ “çok” 25a/8

¹¹¹⁹ “evit” 25a/8

¹¹²⁰ “éder” 25a/10

¹¹²¹ “bögrek” yok. 25a/10

¹¹²² “éde” 25a/10

¹¹²³ “çigeri” 25a/11

¹¹²⁴ “ma^cdeyi”den sonra “ve” var. 25a/11

¹¹²⁵ “éder” 25a/11

¹¹²⁶ “çirāhata” 25a/13

¹¹²⁷ “şışlerine” 25a/13

¹¹²⁸ “ursalar” 25a/13

¹¹²⁹ “ve” yok. 25a/14

¹¹³⁰ “kalınça” 25a/14

¹¹³¹ “ammāriṭan” 25a/15

¹¹³² “ki” 25b/1

¹¹³³ “dipleri” 25b/1

¹¹³⁴ “uçların” 25b/2

¹¹³⁵ “süddegi” 25b/2

¹¹³⁶ “yürüdü” 25b/3

ve ağulu cānavarlar¹¹³⁷ şokduğına fāyide eder ve (13) ‘ırķu’n-nisāya fāyide eder ve galīz hıltları kaṭ^c eder eger dāvud peygāmbere (14) balıyla içseler kavukda tolan¹¹³⁸ kanı arıda ve karında toğan kanı daḥı¹¹³⁹ arıda (15) eger otuz dirhem¹¹⁴⁰ şarābıla acıla içseler nezleyi¹¹⁴¹ kaṭ^c eder¹¹⁴² eger tomla

[31a]

(1) kosalar güve düşmeye *ümmü vec’ü’l-kebiş* türkce koyun baklāsı derler (2) zīrā koyun anı yemege gāyet sever eger dögseler şıksalar şuyın içseler (3) ciger¹¹⁴³ ağrısına ve şafrāya fāyide eder *ümmü gāylān* meşhūrdur berrīde¹¹⁴⁴ biter (4) şovukdur kurıdır¹¹⁴⁵ eger dögseler şuyın şıksalar yā kurusun kaynatsalar (5) şuyın içseler içden giden kanı keseve raḥimden¹¹⁴⁶ akan yaşları (6) kese¹¹⁴⁷ ve kan tükürmegi ve şalyār aḳmağı keser *ümm-i kelb* bu bir ağacdur ki uzunı (7) bir arış¹¹⁴⁸ olur ve şaru olur ve yaprağı kınāya beñzer be-gāyet mücerrebdür (8) yılan ve ‘aḳreb şokduğına ve ağı icene kaçan¹¹⁴⁹ yaşının¹¹⁵⁰ şuyından (9) içseler iki mışkāl zeytile yā kurusunun yaprağından yēseler iki dirhem¹¹⁵¹ (10) mücerrebdür ağıyı def^c ede¹¹⁵² kuşdurmağıla *em’ā* türkce bağırsaḳlar¹¹⁵³ demek (11) olur kaçan¹¹⁵⁴ şuyıla bişirüb yēseler gēc hażm olur eyle¹¹⁵⁵ gerekdür kim icini (12) etile ve isi¹¹⁵⁶ otıla toldurub bişirüb yēyeler ki tīz

---

¹¹³⁷ “cānavar” 25b/3

¹¹³⁸ “toğan” 25b/4

¹¹³⁹ “daḥı” yok. 25b/4

¹¹⁴⁰ “dirhem” 25b/5

¹¹⁴¹ “nāzileyi” 25b/5

¹¹⁴² “ede” 25b/5

¹¹⁴³ “ciger” 25b/7

¹¹⁴⁴ “perrīde” 25b/8

¹¹⁴⁵ “kırıdır”dan sonra “kabızdur” var. 25b/8

¹¹⁴⁶ “raḥimden” 25b/9

¹¹⁴⁷ “kese” yerine “giderür” 25b/10

¹¹⁴⁸ “kariş” 25b/11

¹¹⁴⁹ “kaçan” 25b/12

¹¹⁵⁰ “başının” 25b/12

¹¹⁵¹ “diren” 25b/13

¹¹⁵² “eder” 25b/13

¹¹⁵³ “bağırsaḳlar” 25b/13

¹¹⁵⁴ “kaçan” 25b/14

¹¹⁵⁵ “eyle” yok. 25b/14

¹¹⁵⁶ “issi” 25b/14

hażm ola *incibār*¹¹⁵⁷ (13) bu bir otdur kim¹¹⁵⁸ ırmaqlar kenārında biter¹¹⁵⁹ (T26/a) it burın¹¹⁶⁰ ağacı arasında biter (14) yapraqları yonca yaprağına benzer budaqları yonca budağından yoğunca (15) olur levni kızılca olur ve çiçekleri dāhı¹¹⁶¹ kızılca olur it burın¹¹⁶²

[31b]

(1) ağacına ʔolaşur türkce¹¹⁶³ eñlik daħı dەرler eger kökini ʔıkarsalar ʔabuğın (2) şoysalar ʔurutsalar ʔan tükürene bir mışkāl vērseler fāyide eder¹¹⁶⁴ ve ʔan (3) sızmağa ve bağırsaqlar¹¹⁶⁵ ağrısına ve bevāsire¹¹⁶⁶ ve ʔamarlar ağzı kiçildüğine¹¹⁶⁷ (4) ve eski ic ağrılarına fāyide ede ve bunun şarābı bağırsaqları ʔavī (5) eder ve ic ishālin ʔutar ve eski öyken cıbanların¹¹⁶⁸ giderür hekim¹¹⁶⁹ (6) eydür üç yıllık öyken cıbanlarına¹¹⁷⁰ ʔilāc etdüm bununıla şifā buldı (7) terkībi budur ki¹¹⁷¹ kökinün ʔabuğundan yaşıken alub şıqalar şuyından (8) yigirmi dört dirhem¹¹⁷² ve¹¹⁷³ yüz yigirmi dirhem şeker ʔatalar ʔıvāma getüreler yāhūd (9) ʔurusından otuz dirhem alub kes édüb ʔaynar şuda¹¹⁷⁴ gece¹¹⁷⁵ irteye¹¹⁷⁶ dek¹¹⁷⁷ (10) ısladalar şabāħ ʔaynadalar şuyın süzeler yüz yigirmi dirhem¹¹⁷⁸ şeker ʔatub (11) ʔıvāma getüreler andan istiʔmāl edeler *enāğurūs* türkce

---

¹¹⁵⁷ “encübār” 25b/15

¹¹⁵⁸ “ki” 25b/15

¹¹⁵⁹ “biter” yok. 25b/15

¹¹⁶⁰ “burın” 26a/1

¹¹⁶¹ “daħı” 26a/2

¹¹⁶² “burın” 26a/2

¹¹⁶³ “türkce” yok. 26a/3

¹¹⁶⁴ “ede” 26a/4

¹¹⁶⁵ “bağırsağ” 26a/4

¹¹⁶⁶ “bevāsire” 26a/4

¹¹⁶⁷ “acılduğına” 26a/4

¹¹⁶⁸ “cıbanların” 26a/6

¹¹⁶⁹ “hekim” 26a/6

¹¹⁷⁰ “cıbanına” 26a/6

¹¹⁷¹ “kim” 26a/7

¹¹⁷² “dirhemine” 26a/7

¹¹⁷³ “ve” yok. 26a/7

¹¹⁷⁴ “şuya” 26a/9

¹¹⁷⁵ “geçe” 26a/9

¹¹⁷⁶ “erteye” 26a/9

¹¹⁷⁷ “degin” 26a/9

¹¹⁷⁸ “diren” 26a/10

toğuz dikenini (12) d rler bu bir ağacdur ki¹¹⁷⁹ be-g yet yaramaz  okusu olur yimişi b grege benzer levni (13) d rl  d rl  olur¹¹⁸⁰  z m vağtinde be-g yet  atı olur eger yaprađını¹¹⁸¹ yaşiken (14) d gseler yağu  tseler balđami¹¹⁸² Şişlere vursalar¹¹⁸³ hall  de eger bir dirhemini it (15) burun¹¹⁸⁴ Őar bıla¹¹⁸⁵ i urseler rebv zağmetine f yide  de ve icindeki oğlanı  ığara

[32a]

(1) eger¹¹⁸⁶  li¹¹⁸⁷ olsun ve¹¹⁸⁸ gerek diri olsun¹¹⁸⁹ eger Őar bıla i seler¹¹⁹⁰ hayz  anın (2) y ride ve baş ağrısına f yide  de ve eger toğurmayan  avratlarun (T26/b) boynına (3) ađacından¹¹⁹¹ aşsalar toğura ve yimişinden y seler tiz kuşdura *ansilis*¹¹⁹² (4) bu ot iki d rl  olur¹¹⁹³ mercimek gibi¹¹⁹⁴ olur yaprağı uzun bir  arıŐa (5) olur yab n mercimeği d rler ve¹¹⁹⁵ birin n yaprağı kem fif s yaprađı¹¹⁹⁶ (6) gibi¹¹⁹⁷ olur eger bundan d rt dirhem isti m l  tseler sid đi¹¹⁹⁸ t tilana (7) f yide¹¹⁹⁹  de ve b greği ağrıyla f yide  de ve u uğ t tana f yide  de ve dağı (8) ikisini sađđ  tseler¹²⁰⁰ g l yağıyla  ariŐdursalar ve suda  atsalar Ő f gibi¹²⁰¹ (9)  avratlar  jinden¹²⁰² g t rse¹²⁰³

---

¹¹⁷⁹ “kim” 26a/11

¹¹⁸⁰ “olur” yok. 26a/12

¹¹⁸¹ “yaprağı” 26a/12

¹¹⁸² “balđami” 26a/12

¹¹⁸³ “ursalar” 26a/13

¹¹⁸⁴ “burnı” 26a/13

¹¹⁸⁵ “Őarabıyla” 26a/13

¹¹⁸⁶ “eger” yerine “gerek” var. 26a/14

¹¹⁸⁷ “ li” 26a/14

¹¹⁸⁸ “ve” yok. 26a/14

¹¹⁸⁹ “olsun” yok. 26a/14

¹¹⁹⁰ “i se ve ” 26a/15

¹¹⁹¹ “ağacdan” 26b/1

¹¹⁹² “anŐilis” ve “anŐilis”den sonra “bu ot” yerine “bu bir otdur ki” var. 26b/2

¹¹⁹³ “olur”dan sonra “biri” var. 26b/2

¹¹⁹⁴ “bigi” 26b/2

¹¹⁹⁵ “ve birin n” yok. 26b/3

¹¹⁹⁶ “yaprağına” 26b/3

¹¹⁹⁷ “gibi olur” yerine “benzer” var. 26b/3

¹¹⁹⁸ “s d ği” 26b/4

¹¹⁹⁹ “f yide  de” yok. 26b/4

¹²⁰⁰ “ d b” 26b/5

¹²⁰¹ “bigi” 26b/5

¹²⁰² “ jinden” 26b/6

¹²⁰³ “g t rseler” 26b/6

rahimlerinün¹²⁰⁴ isi¹²⁰⁵ şişlere¹²⁰⁶ yine¹²⁰⁷ fāyide éde eger (10) kemāfīṭusa beñzeyen nevcini sirkengübünile¹²⁰⁸ içşeler şar‘a fāyide éder¹²⁰⁹ mücerrebdür¹²¹⁰ (11) *encidān* türkce kaşnı ağacı dërler eger bu ağacuñ¹²¹¹ şuyını (12) kaynatsalar hanāzīre dürtseler fāyide éde ve kurusını dögseler cirāhata¹²¹² (13) ekseler fāyide éde eger zeytile yaķu étseler gözde irinlen kañcuğazlara vursalar¹²¹³ (14) gidere eger irsā ve kınā yağıyla yaķu eyleyüb vursalar¹²¹⁴ ‘ırķu’n-nisāya fāyide éder¹²¹⁵ (15) ve¹²¹⁶ eger sirkeyile bişürüb nārķabı¹²¹⁷ ķatsalar yaķu édüb bevāşire ursalar gidere¹²¹⁸

[32b]

(1) eger şuyın içşeler kattāl otlar¹²¹⁹ zararın gidere ve ma‘denün şovuklığına (2) fāyide éde ve hayz kanın yüride ve içinde¹²²⁰ olan¹²²¹ oğlanı çıkara ve (3) tabī‘atı ishāl éde ve ciğeri¹²²² kavī eyleye ve hażmı tīz éde¹²²³ içindeki¹²²⁴ (4) yèlleri tağıda ve zekeri kıvāma getire¹²²⁵ ve bağırsaķları ve böğregi kızdura (5) bu mezkūr fāyide¹²²⁶ éde şamğ dāhı¹²²⁷ éder ki aña kaşnı dërler ve dāhı¹²²⁸ bunu (6) dögseler ekile cıbanlarına¹²²⁹

---

¹²⁰⁴ “rahimlerinün” 26b/6

¹²⁰⁵ “issi” 26b/6

¹²⁰⁶ “şişlerine” 26b/6

¹²⁰⁷ “yine” yok. 26b/6

¹²⁰⁸ “sirkengübünile” 26b/7

¹²⁰⁹ “éde” 26b/7

¹²¹⁰ “mücerrebdür” yük. 26b/7

¹²¹¹ “ağacuñ şuyını” yerine “ağacı” var. 26b/8

¹²¹² “çirāhata” 26b/8

¹²¹³ “ursalar” 26b/9

¹²¹⁴ “vursalar” yok. 26b/10

¹²¹⁵ “éde” 26b/10

¹²¹⁶ “ve” yok. 26b/10

¹²¹⁷ “nārķabını” 26b/10

¹²¹⁸ “gidere”den sonra “ve” var. 26b/11

¹²¹⁹ “otlaruñ” 26b/11

¹²²⁰ “icinde” 26b/12

¹²²¹ “olan”dan sonra “ölü” var. 26b/12

¹²²² “ciğeri” 26b/13

¹²²³ “éde”den sonra “ve” var. 26b/13

¹²²⁴ “içdeki” 26b/13

¹²²⁵ “getüre” 26b/14

¹²²⁶ “fāyide éde” yerine “fāyideleri” var. 26b/14

¹²²⁷ “dāhı” 26b/15

¹²²⁸ “dāhı” 26b/15

¹²²⁹ “çıbana” 26b/15

şaçsalar be-gāyet fāyide (T27/a) éde *anīsōn* meşhūrdur (7) sūdūgi yūridicidür ve yèlleri tağıdır ve ağırları¹²³⁰ sâkin éder ve südde (8) açar ve istiskāya fāyide éder ve ishāli kaṭṭ éder ve artuḡ hılları (9) giderür ve raḥmden ağan yaşları keser ve sūdūgi yūridür ve iştahā-yı¹²³¹ cimā^c (10) getirür talak ve ciger¹²³² süddelerin açar ve ma^cdeyi kavī éder qarında (11) olan kırtları öldürür ve ağılar zararın def^c éder eger içseler iki (12) dirhem in ve eger buḥūr¹²³³ étseler nezleye fāyide éde ve baş ağrısına (13) ve çegzinmesine ki şovukdan ola eger saḥḡ étseler gül yağıyla qarışdursalar (14) kulağa tamzursalar kulaḡda olan zaḥmetlere fāyide éder¹²³⁴ eger (15) yumşak dögseler diş diplerine¹²³⁵ kıosalar ağız kıokusun gidere ve diş

[33a]

(1) ağırlarına fāyide éde¹²³⁶ ve şarābı fāyide éde ciger¹²³⁷ ve kıavuk ve bögrek ve raḥm¹²³⁸ süddelerin açar¹²³⁹ (2) ve eski ısıtmalarına fāyide éder¹²⁴⁰ ve balgami¹²⁴¹ şusuzlığı kese¹²⁴² **terkīb budur** on dirhem (3) anīsōn geçeden irteye¹²⁴³ degin şuda ışladalar şabāḡ şuyın süzeler yüz (4) yigirmi dirhem şekerle kıvāma getüreler evet¹²⁴⁴ beş dirhem buyan¹²⁴⁵ daḡı kıatalar be-gāyet (5) eyü ola *encüre* ışırğan dikenedür¹²⁴⁶ bu otuḡ yimişin ve yapraḡın yaḡu (6) édüb¹²⁴⁷ kulaḡ dibinde olan şişlere vursalar¹²⁴⁸ fāyide éde ve bunun toḡmını¹²⁴⁹ üzüm (7) şuyıla kıaynatsalar içseler cimā^cı kavī éde¹²⁵⁰ be-

¹²³⁰ “ağırları”dan sonra “sâkin éder ve südde” yok. 27a/1

¹²³¹ “iştihāyı” 27a/3

¹²³² “çiger” 27a/3

¹²³³ “buḥūr” 27a/5

¹²³⁴ “éde” 27a/7

¹²³⁵ “diblerine” 27a/7

¹²³⁶ “éde”den sonra “ve şarābı fāyide éde” yok. 27a/8

¹²³⁷ “çiger” 27a/8

¹²³⁸ “raḥm”den sonra “ve” var. 27a/8

¹²³⁹ “açar”dan sonra “fāyide éder” var. 27a/8

¹²⁴⁰ “éde” 27a/9

¹²⁴¹ “balgami” 27a/9

¹²⁴² “keser” 27a/9

¹²⁴³ “erteye” 27a/9

¹²⁴⁴ “evit” 27a/11

¹²⁴⁵ “buyan daḡı” yerine “daḡı buyan” 27a/11

¹²⁴⁶ “dikendür” 27a/12

¹²⁴⁷ “ëyleyüb” 27a/12

¹²⁴⁸ “ursalar” 27a/13

¹²⁴⁹ “toḡmını” 27a/13

gāyet galīz hıltları göğüsden (8) ve öykenden çıkara ve ici¹²⁵¹ ishāl éde¹²⁵² ve ekile cıbanlarına¹²⁵³ dögseler¹²⁵⁴ fāyide éder¹²⁵⁵ (9) eger dögseler tuzıla yaķu édüb it (T27/b) tütduğından olan cirāhata¹²⁵⁶ ve yaramaz (10) cıbanlara¹²⁵⁷ ve siñir büzüldüğüne vursalar¹²⁵⁸ fāyide éder¹²⁵⁹ ve eger ķurusın¹²⁶⁰ tılā édüb (11) talağa vursalar¹²⁶¹ fāyide éde ve eger yaprağın döğüb¹²⁶² burına¹²⁶³ üfürseler ķanın kese (12) ve yaprađın¹²⁶⁴ dögseler¹²⁶⁵ ödile ķarışdursalar şāf gibi¹²⁶⁶ ‘avratlar¹²⁶⁷ öñinden¹²⁶⁸ götürse (13) hayzı¹²⁶⁹ yürüde¹²⁷⁰ ve eger yaprağını tışra¹²⁷¹ çıkan raħme¹²⁷² vursalar¹²⁷³ iķerü¹²⁷⁴ redd¹²⁷⁵ éde (14) eger toħmın iķseler cimāđı istahın¹²⁷⁶ getüre ve raħm ağzın aça eger (15) ķaynatsalar¹²⁷⁷ bal¹²⁷⁸ ķatub yalasalar zīķü’n-nefesi gidere ve öyken şişine fāyide éder¹²⁷⁹

¹²⁵⁰ “eyler” 27a/14

¹²⁵¹ “içi” 27a/14

¹²⁵² “éde” 27a/14

¹²⁵³ “çıbanlara” 27a/15

¹²⁵⁴ “dögseler”den sonra “ekseler” var. 27a/15

¹²⁵⁵ “éde” 27a/15

¹²⁵⁶ “çirāhata” 27b/1

¹²⁵⁷ “çıbanlara” 27b/1

¹²⁵⁸ “ursalar” 27b/1

¹²⁵⁹ “éde” 27b/1

¹²⁶⁰ “ķuru” 27b/2

¹²⁶¹ “ursalar” 27b/2

¹²⁶² “dögseler” 27b/2

¹²⁶³ “buruna” 27b/2

¹²⁶⁴ “yaprağını” 27b/3

¹²⁶⁵ “dögseler” yok. 27b/3

¹²⁶⁶ “bigi” 27b/3

¹²⁶⁷ “‘avratlara” 27b/3

¹²⁶⁸ “öñinden” yok. 27b/3

¹²⁶⁹ “hayz” 27b/3

¹²⁷⁰ “yürüye” 27b/4

¹²⁷¹ “tışara” 27b/4

¹²⁷² “zahmete” 27b/4

¹²⁷³ “ursalar” 27b/4

¹²⁷⁴ “iķerüden” 27b/4

¹²⁷⁵ “redd” yok. 27b/4

¹²⁷⁶ “iştihāsın” 27b/5

¹²⁷⁷ “ķaynadub” 27b/5

¹²⁷⁸ “bala” 27b/5

¹²⁷⁹ “éde” 27b/6

[33b]

(1) ve göğüsde olan artuḳ hıltları çıkara kaçan¹²⁸⁰ yaprağını aynatsalar Őuyın (2) içseler içi yumŐada ve yelleri tağıda ve eger arpayıla biŐürseler içseler göğüsde (3) yaramaz hılttan¹²⁸¹ ne varısa çıkara ve bu Őudan sehelce mürre atsalar içseler (4) hayzı yüride eger Őıksalar Őuyıla maźmaza etseler iger ŐiŐlerine fāyide (5) ede eger iki dirhem toħmını¹²⁸² muaŐŐer etseler Őarābıla içseler balğamı ishāl (6) ede¹²⁸³ ve öykeni ve göğüsi¹²⁸⁴ arıda evet¹²⁸⁵ gerekdür ki¹²⁸⁶ içen kiŐi ‘aabine¹²⁸⁷ gül yağın ie tā kim (7) boğazın yağmaya ve ma‘dedeki yilmeŐük¹²⁸⁸ balğamı ıkara¹²⁸⁹ ve eger sirkengübünile¹²⁹⁰ içseler (8) talak zaħmetine ve bögrekler ağrısına fāyide ede ve toħmın dögseler balıla arıŐdursalar (9) ve zekere dürtsele¹²⁹¹ büyük eyleye ve günde bir dirhem toħmından yēseler bögrekde ve avukda (10) olan taŐları tağıda ve uyuŐmıŐ çanları taħlāl ede eger buyanıla biŐürseler (11) Őuyın içseler avuk ağrıduğına ve göyündüđine¹²⁹² fāyide ede eger yaprağın (12) biŐürseler yađu eyleseler ulađ ardındağı ŐiŐlere vursalar¹²⁹³ (T28/a) fāyide ede *enfurā*¹²⁹⁴ (13) bu bir otdur ki ağaca beñzer yaprakları bādām yaprağına beñzer iinde¹²⁹⁵ yaprağı olur (14) ki sūsāna¹²⁹⁶ beñzer tağlarda biter kaçan¹²⁹⁷ alsalar bu otı urıtsalar¹²⁹⁸ ođusu süci oğusına (15) beñzer eger bu otı biŐürseler vaħŐi¹²⁹⁹ cānavarlara içürsele ādemile¹³⁰⁰ üns ola¹³⁰¹

---

¹²⁸⁰ “kaçan” 27b/6

¹²⁸¹ “hıltları” 27b/7

¹²⁸² “toħmını” 27b/8

¹²⁸³ “eyleye” 27b/9

¹²⁸⁴ “gögsi” 27b/9

¹²⁸⁵ “evit” 27b/9

¹²⁸⁶ “ki” yok. 27b/9

¹²⁸⁷ “aabine” 27b/9

¹²⁸⁸ “yelmeşük” 27b/10

¹²⁸⁹ “ıkarur” 27b/10

¹²⁹⁰ “sirkengübünile” 27b/10

¹²⁹¹ “dürtsele” yok. 27b/12

¹²⁹² “göyündüğine” 27b/15

¹²⁹³ “ursalar” 27b/15

¹²⁹⁴ “en‘arā” 28a/1

¹²⁹⁵ “içinde” 28a/1

¹²⁹⁶ “sūsana” 28a/2

¹²⁹⁷ “kaçan” 28a/2

¹²⁹⁸ “urıtsalar” 28a/2

¹²⁹⁹ “vaħŐi” 28a/3

[34a]

(1) eger yaqu edüb gevdede olan¹³⁰² yaramaz cıbanlara¹³⁰³ vursalar¹³⁰⁴ bitüre *enfü'l-ıicil* buzağı (2) burnı dërler zîrâ yimişi aña beñzer eger bu otı kaynatsalar şuyın içseler ağuyı (3) def^c éde¹³⁰⁵ eger şūsen yağıyla qarışdurub yüze sürseler kim görürse kabül¹³⁰⁶ (4) eyleye *enderüşārūn* bu bir otdur kim¹³⁰⁷ ekin arasında çok biter yaprağı (5) nohūd yaprağına beñzer üzerinde yemişi¹³⁰⁸ olur keci¹³⁰⁹ boynuzına beñzer içinde¹³¹⁰ dāneleri olur (6) kızılca kızılca¹³¹¹ mercimege beñzer dadı acıca olur eger kaynatsalar şuyın içseler (7) ma^cde¹³¹² zahmetlerine fāyide éder¹³¹³ ve kuvvet vërür ve içde¹³¹⁴ olan süddeleri açar¹³¹⁵ eger (8) tohmından dögseler bala qarışdursalar şāf gibi¹³¹⁶ ‘avratlar götürse erleri cimā^c (9) étmezden öñ yüklü olmaya¹³¹⁷ *enderūtāfis* nohūduñ bir nev^cidür hīc¹³¹⁸ yaprağı (10) olmaz evet¹³¹⁹ içlerinde nohūd gibi¹³²⁰ tohmları olur eger tohmından iki dirhem¹³²¹ şarābıla (11) içseler istiskā olan kişi¹³²² çok işede ve eger kaynatsalar niķrīs olan kişiyeye (12) yaqu edüb vursalar¹³²³ fāyide éde *anzurūt*¹³²⁴

---

¹³⁰⁰ “ademilere” 28a/3

¹³⁰¹ “tuta” 28a/3

¹³⁰² “olan” yok. 28a/4

¹³⁰³ “çıbanlara” 28a/4

¹³⁰⁴ “ursalar” 28a/4

¹³⁰⁵ “eyleye” 28a/5

¹³⁰⁶ “kapū” 28a/6

¹³⁰⁷ “ki” 28a/7

¹³⁰⁸ “yimişi” 28a/7

¹³⁰⁹ “keçi” 28a/8

¹³¹⁰ “icinde” 28a/8

¹³¹¹ “kızılca” yok. 28a/8

¹³¹² “ma^cdeye” 28a/9

¹³¹³ “éde” 28a/9

¹³¹⁴ “icinde” 28a/9

¹³¹⁵ “açar”dan sonra “ve” var. 28a/10

¹³¹⁶ “bigi” 28a/10

¹³¹⁷ “ola” 28a/11

¹³¹⁸ “hīc”den sonra “bir” var. 28a/11

¹³¹⁹ “evit” 28a/11

¹³²⁰ “bigi” 28a/12

¹³²¹ “direm” 28a/12

¹³²² “kişiyi” 28a/13

¹³²³ “ursalar” 28a/13

¹³²⁴ “anzerūt” 28a/14

meşhürdür dögseler cirāhatlara¹³²⁵ saçsalar (13) bitüre ve ruṭūbetin kese eger yumurda ağrıyla yā südile saḥḥ ʿetseler ḳurutsalar yumşaq (14) dögseler göz ağrılarına (T28/b) ekseler fāyide ʿede ve bir dirhem in maṭbūḥa ḳatsalar içseler (15) yilmeşük balgamı ishāl ʿede ve¹³²⁶ eger nişāstayıla aḳ şekerile ḳarışdurub istiʿmāl

[34b]

(1) ʿetseler bendükşelerde ve yanbaşlarında ve dizlerde olan ḡalīz balğamları ishāl ʿede¹³²⁷ (2) eger anzurūti¹³²⁸ naṭrūnıla¹³²⁹ ve şuyıla saḥḥ ʿetseler boyında¹³³⁰ olan şişlere ki vardur (3) ḥanāzīre beṅzer fāyide ʿede ve eger baldan fetīl eyleseler yumşaq döğülmiş anzūrūta¹³³¹ (4) bulasalar ḳulağa şoḳsalar ḳulaḳdan aḳan iriṅi ve ḳanı oṅulda evet¹³³² bir ḳac gün ʿede¹³³³ (5) tā¹³³⁴ kim¹³³⁵ fāyide ʿede eger yaluṅuz içmek isteseler bādām yağıyıla¹³³⁶ ṭarīḳ budur kim¹³³⁷ on (6) dirhemine¹³³⁸ yüz dirhem bādām yağın ḳarışdursalar iki dirhem istiʿmāl ʿetseler ancak (7) evet¹³³⁹ ḥekīm¹³⁴⁰ mışır diyārında ḥatun ḳişiler¹³⁴¹ iki dirhem in¹³⁴² ve yigirmi dört dirhem in ḥamāmdan (8) ḳıḳıncaḳ¹³⁴³ istiʿmāl ʿederlerdi bedenleri be-ḡāyet semirir¹³⁴⁴ ḥīc zarar ʿetmez¹³⁴⁵ ʿede *aniṭirūn* (9) ṭaḡlarda biter yabān gendenesi dērler yaprağı gendene¹³⁴⁶ yaprağına¹³⁴⁷ beṅzer ṭaşlar

¹³²⁵ “çirāhatlara” 28a/14

¹³²⁶ “ve eger” yok. 28b/1

¹³²⁷ “eyeye” 28b/2

¹³²⁸ “anzarūti” 28b/3

¹³²⁹ “naṭrūnıla” 28b/3

¹³³⁰ “boyunda” 28b/3

¹³³¹ “anzarūti” 28b/5

¹³³² “evit” 28b/5

¹³³³ “édeler” 28b/6

¹³³⁴ “tā” yok. 28b/6

¹³³⁵ “ki” 28b/6

¹³³⁶ “yağıyıla”dan sonra “ıslāḥ ʿedeler” var. 28b/6-7

¹³³⁷ “ki” 28b/7

¹³³⁸ “dirhemine yüz” yok. 28b/7

¹³³⁹ “evit” 28b/8

¹³⁴⁰ “ḥekīm”den sonra “eydür” var. 28b/8

¹³⁴¹ “ḳişilerüṅ” 28b/8

¹³⁴² “dirhem in”den sonra “ve yigirmi dört dirhem in” yok. 28b/8

¹³⁴³ “ḳıḳıncaḳ” 28b/9

¹³⁴⁴ “semirdürdi” 28b/9

¹³⁴⁵ “étmez ʿede” yerine “étmezdi” 28b/9

¹³⁴⁶ “gendeneye” 28b/10

¹³⁴⁷ “yaprağına” yok. 28b/10

arasında (10) ve denizler kenārında biter eger bu otı dāvud peygāmbere¹³⁴⁸ otıyla içseler balgāmı¹³⁴⁹ ve¹³⁵⁰ şafrāyı (11) ishāl eyleye¹³⁵¹ *anāgālīs* bu bir otdur kim¹³⁵² iki dürlü olur birinün (12) çiçeği aqdur aña dişi dēler ve birinün çiçeği kızıldur aña irkek¹³⁵³ dēler (13) ağaclardur yere düşeni biter uvaçuk degirmice yapraçukları¹³⁵⁴ olur yemişleri¹³⁵⁵ (14) dahı degirmice olur eger qurutsalar yumşaq dögseler cirāhatları¹³⁵⁶ ve gevdede (15) (T29/a) olan yaramaz cıbanlara¹³⁵⁷ ekseler fāyide ēde eger dögseler¹³⁵⁸ şuyını¹³⁵⁹ şıqsalar

[35a]

(1) gārgara ētseler dimāğdağı balgāmı gidere eger buruna tamlatsalar diş¹³⁶⁰ ağrısın (2) sākın eyleye evet¹³⁶¹ ağrıyan tarafuñ muḥālifine¹³⁶² tamladalar eger balıla qarışdursalar¹³⁶³ (3) göze vursalar¹³⁶⁴ za‘fin gidere ve yaramaz cıbanlara¹³⁶⁵ fāyide ēde eger şarābıla (4) içseler af‘ī şoqduğına¹³⁶⁶ bögrek ve ciger¹³⁶⁷ ve kasuq¹³⁶⁸ ağrısına¹³⁶⁹ fāyide ēde eger¹³⁷⁰ (5) aq çiçeklüsini¹³⁷¹ yaqu eyleseler maq‘ad¹³⁷² çıkduğına vursalar¹³⁷³

---

¹³⁴⁸ “peygāmbere” ve “peygāmbere”den sonra “‘aleyhi’s-selām” var. 28b/11

¹³⁴⁹ “balgāmı” 28b/12

¹³⁵⁰ “ve” yok. 28b/12

¹³⁵¹ “ēder” 28b/12

¹³⁵² “ki” 28b/12

¹³⁵³ “erkek” 28b/14

¹³⁵⁴ “yapraçukları” 28b/14

¹³⁵⁵ “yemişleri” 28b/15

¹³⁵⁶ “cirāhatlara” 28b/15

¹³⁵⁷ “cıbanlara” 29a/1

¹³⁵⁸ “dögüb” 29a/1

¹³⁵⁹ “şuyım” 29a/1

¹³⁶⁰ “dişi” 29a/2

¹³⁶¹ “evit” 29a/2

¹³⁶² “muḥālifine” 29a/2-3

¹³⁶³ “qarışdurub” 29a/3

¹³⁶⁴ “ursalar” 29a/3

¹³⁶⁵ “cıbanlara” 29a/3

¹³⁶⁶ “şoqduğına”dan sonra “ve” var. 29a/4

¹³⁶⁷ “ciger” 29a/4

¹³⁶⁸ “kasuq” 29a/4

¹³⁶⁹ “ağrılarına” 29a/4

¹³⁷⁰ “eger” yok. 29a/5

¹³⁷¹ “çiçeklüsün” 29a/5

¹³⁷² “maq‘ad” 29a/5

¹³⁷³ “ursalar” 29a/5

fāyide éde (6) içerü redd¹³⁷⁴ éde eger kızıl¹³⁷⁵ çiçeklüsini¹³⁷⁶ vursalar¹³⁷⁷ taşra¹³⁷⁸ çıkmasını¹³⁷⁹ ziyāde (7) eyleye eger yaşını¹³⁸⁰ şıksalar hırdalıla içseler boğaza yapışan sülügi çıkara eger (8) dişisini¹³⁸¹ şıksalar şuyıla boğaza gārgara étseler ol sülügi öldüre eger (9) bunun¹³⁸² kurasını kaynatsalar şuyın içseler ma^cdeye inen sülügi öldüre eger (10) dişisini¹³⁸³ sırçalı¹³⁸⁴ kabda göyündürseler külünü¹³⁸⁵ şarp¹³⁸⁶ sirkeyile qarışdurub (11) burına tamlatsalar sülügi düşüre eger bu otı¹³⁸⁷ eşek hıyarıyla dögseler (12) qarışdursalar boğaza vursalar¹³⁸⁸ sülügi düşüre *ensü'n-nefes*¹³⁸⁹ bu bir otdur (13) ki kır yerlerde¹³⁹⁰ biter yaprakları şu teresi yaprağına beñzer şaru çiçekleri (14) olur ve türkler ana şaru çiçek dërler eger¹³⁹¹ koyun anı yése südin¹³⁹² yürüde (15) eger ol südden çig iken yā bişürüb içseler şol süci¹³⁹³ feraḥ éder

[35b]

(1) éder¹³⁹⁴ gibi feraḥ eyleye hīc ḥumārı ve sükürü¹³⁹⁵ olmaya eger yaşını dögseler suyından şarāb (2) eyleseler içseler be-gāyet feraḥ eyleye ve sevdāyi teşvīşleri gidere *enfēḥa (T29/b)* türkce māya (3) dërler kuruşak dërler eger tavşan kuruşagın sirkeyile ezsele uçuk¹³⁹⁶ tutan kişiye (4) içürseler fāyide éde eger üç dirhemın şarābıla¹³⁹⁷ ağılu

¹³⁷⁴ “red” 29a/5

¹³⁷⁵ “ak” 29a/5

¹³⁷⁶ “çiçeklüsin” 29a/5

¹³⁷⁷ “ursalar” 29a/6

¹³⁷⁸ “taşra” yok. 29a/6

¹³⁷⁹ “çıkmasın” 29a/6

¹³⁸⁰ “yaşın” 29a/6

¹³⁸¹ “dişisin” 29a/7

¹³⁸² “bunun”dan sonra “eger bunun” var. 29a/8

¹³⁸³ “dişisin” 29a/9

¹³⁸⁴ “sırçalı” 29a/9

¹³⁸⁵ “kökini” 29a/9

¹³⁸⁶ “şarb” 29a/9

¹³⁸⁷ “otu” 29a/10

¹³⁸⁸ “ursalar” 29a/11

¹³⁸⁹ “enesü'n-nefes” 29a/11

¹³⁹⁰ “yërde” 29a/12

¹³⁹¹ “eger” yok. 29a/13

¹³⁹² “südin”den sonra “yürüde eger ol südden” yok. 29a/13

¹³⁹³ “süci”den sonra “ferah éder” yok. 29a/14

¹³⁹⁴ “éder gibi” yok. 29a/14

¹³⁹⁵ “sekeri” 29a/14

¹³⁹⁶ “ucuk” 29b/1

cānavarlar şokduğına¹³⁹⁸ ve eski (5) ishāl¹³⁹⁹ ve qarın ağrısına ve kan tükürmek¹⁴⁰⁰ ki¹⁴⁰¹ göğüsden gele ve ‘avratların rahminden (6) sızan kana fāyide éde ve ma‘dede toñmış kanı tañlil éde eger ‘avratlar hayz arasında (7) tavşan qurşagın sehelce yağ katub yünile şāf étseler götürseler yüklü ola (8) eger hayzdan sonra içse üç güne dek yüklü olmaya ve ağulu¹⁴⁰² otlar zararın (9) def‘ éde eger hatun kişiler yüklü olıcağ¹⁴⁰³ irkek¹⁴⁰⁴ tavşanın māyasın¹⁴⁰⁵ yā hāyasın (10) içseler¹⁴⁰⁶ erkek oğlan toğura eger dişinin¹⁴⁰⁷ içse kız toğura eger tavşanın (11) māyasından şarābıla baqlā kadar içseler rıb¹⁴⁰⁸ ısıtması kıoya eger hatmīyile¹⁴⁰⁹ zeytile (12) qarışdursalar gevdede demren ve kıamış batduğunu¹⁴¹⁰ çıkara eger oğlançuklar içseler (13) şar‘dan¹⁴¹¹ emīn olalar eger bize baqlayub ısıtma dutan¹⁴¹² kişinin¹⁴¹³ baş barmağına baqlasalar (14) ısıtması gide eger şuyıla qarışdursalar burnı tomuran kişiler burnına (15) vursalar¹⁴¹⁴ tizcek kanın tuta eger bir kırāt tılayı maṭbūhıla yılan ve¹⁴¹⁵ ‘akreb

[36a]

(1) ve bunlara beñzer ne ki ağulu cānavarlar varısa cemī‘sinin¹⁴¹⁶ şokduğuna fāyide éder ve (2) oğlançuklara içürseler ma‘delerinde olan süd toñduğundan ve kıusduklarına¹⁴¹⁷ fāyide¹⁴¹⁸ (3) éde¹⁴¹⁹ ve at qurşagı eski ishāllere ve bağarsuğ¹⁴²⁰

¹³⁹⁷ “şarābıla”dan sonra “içürseler” var. 29b/2

¹³⁹⁸ “şokduğuna” 29b/2

¹³⁹⁹ “ishāle” 29b/2

¹⁴⁰⁰ “tükürmege” 29b/3

¹⁴⁰¹ “ki”den sonra “vardur” var. 29b/3

¹⁴⁰² “ağulu” 29b/6

¹⁴⁰³ “olıcağ” 29b/6

¹⁴⁰⁴ “erkek” 29b/6

¹⁴⁰⁵ “māyasın”dan sonra “yā hāyasın” yok. 29b/7

¹⁴⁰⁶ “içse şarābıla” 29b/7

¹⁴⁰⁷ “dişinin” 29b/7

¹⁴⁰⁸ “rüb” 29b/8

¹⁴⁰⁹ “hatmīyile”den sonra “ve” var. 29b/8

¹⁴¹⁰ “batduğunu” 29b/9

¹⁴¹¹ “şar‘adan” 29b/9

¹⁴¹² “tutan” 29b/10

¹⁴¹³ “kişinin” den sonra “baş barmağına baqlasalar ısıtması gide eger şuyıla qarışdursalar burnı tomuran kişiler” yok. 29b/10

¹⁴¹⁴ “vursalar” 29b/10

¹⁴¹⁵ “ve”den sonra “cıyan ve” var. 29b/11

¹⁴¹⁶ “cemī‘nin” 29b/11

¹⁴¹⁷ “kıuşduğundan” 29b/12-13

cıbanlarına¹⁴²¹ ve ağrısına fāyide éde ve (4) andan şonra eşek ve geyik ve buzağı ve oğlak ve deve küşegi māyası hepisinūñ (5) kuvveti birdür eger sirkeyile içseler korkmağı gidere ve ʿavratlar hayzdan şonra şāf (6) édüb götürseler (*T30/a*) yüklü olmaya *avāfinūs* bu bir otdur ki bir qarış uzunu (7) olur ve yoğunluğında¹⁴²² sırca¹⁴²³ barmağ kadar olur ve rengi dağı yeşil¹⁴²⁴ olur ve hem¹⁴²⁵ (8) bozırağ çiçekleri¹⁴²⁶ olur depesi¹⁴²⁷ degirmice olur tobtolu tohmı¹⁴²⁸ olur eger şarābıla (9) yağı édüb kasağı vursalar¹⁴²⁹ kıl bitürmeye¹⁴³⁰ eger yimişini şıksalar şarābıla qarışdurub (10) içseler şaruluğı¹⁴³¹ gidere eger kökini¹⁴³² yağı eyleyüb oğlanlar kasağına vursalar¹⁴³³ (11) géc ihtilām eyleye eger kökini¹⁴³⁴ içseler eski ishālleri kabz eyleye ve südüğü¹⁴³⁵ (12) yürüde ve ağulu cānavarlar şokduğına fāyide éde ve yimişini içseler eski ishālleri (13) kabz eyleye ve yarağana fāyide éde *avnūbirūhīş*¹⁴³⁶ bu bir otdur ki vīrānlarda biter (14) ve yaş yerlerde biter uzunı bir qarış olur yabrağı¹⁴³⁷ uvaçuk olur mercimek yabrağına¹⁴³⁸ (15) beñzer kıızılca çiçekleri¹⁴³⁹ olur eger tāze yabrağın¹⁴⁴⁰ alsalar gevdeye¹⁴⁴¹ vursalar¹⁴⁴²

¹⁴¹⁸ “halāş” 29b/13

¹⁴¹⁹ “éder” 29b/13

¹⁴²⁰ “bağarsık” 29b/13

¹⁴²¹ “cıbanlarına” 29b/13

¹⁴²² “yoğunluğda” 30a/1

¹⁴²³ “sırca” 30a/1

¹⁴²⁴ “yaşıl” 30a/2

¹⁴²⁵ “hem” yok 30a/2

¹⁴²⁶ “cicekleri” 30a/2

¹⁴²⁷ “debesi” 30a/2

¹⁴²⁸ “tohm” 30a/3

¹⁴²⁹ “ursalar” 30a/3

¹⁴³⁰ “bitirmeye” 30a/3

¹⁴³¹ “şaruluğı” 30a/4

¹⁴³² “köküni” 30a/4

¹⁴³³ “ursalar” 30a/4

¹⁴³⁴ “kökin” 30a/5

¹⁴³⁵ “südüğü” 30a/5

¹⁴³⁶ “unūberūhīş” 30a/7

¹⁴³⁷ “yabrağı” 30a/8

¹⁴³⁸ “yabrağına” 30a/8

¹⁴³⁹ “cicekleri” 30a/9

¹⁴⁴⁰ “yabrağın” 30a/9

¹⁴⁴¹ “gövdeye” 30a/9

¹⁴⁴² “ursalar” 30a/9

[36b]

(1) mesāmları açā ve cirāhatı taḥlīl ēde eger yaprağın¹⁴⁴³ ḳurıtsalar¹⁴⁴⁴ şarābıla içseler
(2) sidük ṭutulmasına ḡāyet fāyide ēde¹⁴⁴⁵ eger zeytile ḳarışdursalar gevdeye dürtsele
(3) deri yürıde ve eger şıḳsalar şuyın şarābıla içseler sidük ṭutulmasını¹⁴⁴⁶ kese (4)
*unūnūmā*¹⁴⁴⁷ enlık neḡīndendür türkce oğlan düşürücidür¹⁴⁴⁸ yabraḳları¹⁴⁴⁹ uzunı (5)
dört barmaḳ olur ini bir barmaḳ olur yere düşeni biter çiceḡi¹⁴⁵⁰ ve yimişi olmaz¹⁴⁵¹ (6)
köki kızılça olur ḳır yerlerde biter eger yaprağından döḡüb şarābıla içseler (7)
ḳarındaḡı oğlanı öldürür¹⁴⁵² fi'l-ḥāl çıkarur¹⁴⁵³ eger yüklü 'avratlar üzerinden geḡse¹⁴⁵⁴
(8) oğlanın (*T30/b*) düşüre *avīḡlaşan*¹⁴⁵⁵ türkce at dili dērler yabraḡı¹⁴⁵⁶ mersin
yabraḡına¹⁴⁵⁷ (9) beḡzer dişi¹⁴⁵⁸ degirmi olur dikenlü olur ve yabraḡınun¹⁴⁵⁹ dibinde
alūsana¹⁴⁶⁰ beḡzer (10) ot biter ḳaçan bu otdan başı aḡrıyan ḳişinün başına¹⁴⁶¹ aḡa
ḳosalar başı (11) aḡrısı diḡe ve merhem ēdüb ḳatı cirāhatlara vursalar¹⁴⁶² yumşada
*avz*¹⁴⁶³ ördek¹⁴⁶⁴ bunda (12) ruṭbet-i faḫliyye vardur ḡāyet isidür¹⁴⁶⁵ geḡc haḡm olur
ḳaz etinden yiynidür (13) ḳaz¹⁴⁶⁶ etinden ḡıdālıḡı¹⁴⁶⁷ eyüdür¹⁴⁶⁸ *anūṭūliyyūn* ḳabaḡa

---

¹⁴⁴³ “yabraḡın” 30a/10

¹⁴⁴⁴ “ḳurıtsalar” 30a/10

¹⁴⁴⁵ “ēde”den sonra “ve” var. 30a/10

¹⁴⁴⁶ “ṭamlamasını” 30a/12

¹⁴⁴⁷ “anūnūmā” 30a/12

¹⁴⁴⁸ “düşürücidür” 30a/12

¹⁴⁴⁹ “yabraḳları” 30a/13

¹⁴⁵⁰ “çiceḡi” 30a/13

¹⁴⁵¹ “olmaz”dan sonra “ve” var. 30a/14

¹⁴⁵² “öldüre” 30a/15

¹⁴⁵³ “çıḳara” 30a/15

¹⁴⁵⁴ “geḡse” 30a/15

¹⁴⁵⁵ “avni‘laşan” 30b/1

¹⁴⁵⁶ “yabraḡı” 30b/1

¹⁴⁵⁷ “yabraḡına” 30b/1

¹⁴⁵⁸ “debesi” 30b/1

¹⁴⁵⁹ “yabraḡınun” 30b/2

¹⁴⁶⁰ “alūsine” 30b/2

¹⁴⁶¹ “başına” yok. 30b/3

¹⁴⁶² “dürtsele” 30b/4

¹⁴⁶³ “ivez” 30b/4

¹⁴⁶⁴ “ördekdür” 30b/4

¹⁴⁶⁵ “issidür” 30b/5

¹⁴⁶⁶ “ḳaz etinden” yok. 30b/5

¹⁴⁶⁷ “ḡıdālıḡı” 30b/5

benzer bir otdur yabān (14) kabağı d rler cir hatlara vursalar¹⁴⁶⁹ ŐiŐlerin¹⁴⁷⁰ gider r¹⁴⁷¹ ve etler bit r r¹⁴⁷² * s d* (15) n l fer n  bir d rl sided r eger bir dirhemini iÇseler g l z y lleri tağıdur

[37a]

(1) ve ruŐubeti gider r ve tođmından¹⁴⁷³ iŐseler yılan Őokduđına¹⁴⁷⁴ ve ağulu c navarlar Őokduđına (2) f yide  de eger b berile¹⁴⁷⁵ iŐseler ‘ırku’n-nis ya f yide  de *an m l * ma‘nisi (3) Őar bıla bal d mek olur iki desti Őar ba bir desti bal k tsalar k ynadsalar¹⁴⁷⁶ (4) iŐseler ici¹⁴⁷⁷ yumŐadur¹⁴⁷⁸ ve sid gi y rid r eger ta‘ m  zerine iŐseler zarar  der ve (5) ta‘ m iŐtah sın¹⁴⁷⁹ gider r *av n *¹⁴⁸⁰ bu bir otdur ki Őu teresi yabrađına¹⁴⁸¹ benzer (6) yabrađı¹⁴⁸² evet¹⁴⁸³  ok d k kleri olur g ve yimiŐi¹⁴⁸⁴ gibi¹⁴⁸⁵ t rkler buňa bir d rl  gelinc k (7)  iŐegi¹⁴⁸⁶ d rler eger Őıksalar Őuyını g ze d rtseler g z k rard ğın gider r¹⁴⁸⁷ (8) *aym r k lis*¹⁴⁸⁸ t rkce g z (*T31/a*)  igdemide d rler Őaru s send r eger yumŐak d g b (9) ‘avratlar iŐse¹⁴⁸⁹ y  balıla k riŐdurub y nle¹⁴⁹⁰ g t rse rahmlerinde olan kanı (10) ve yaŐlıđı gidere eger yabrađını¹⁴⁹¹ d gseler yađu  d b ‘avratlar¹⁴⁹² oğlan

¹⁴⁶⁸ “ey d r”den sonra “g yet” var. 30b/5

¹⁴⁶⁹ “ursalar” 30b/6

¹⁴⁷⁰ “Şişleri” 30b/7

¹⁴⁷¹ “gidere” 30b/7

¹⁴⁷² “bit re” 30b/7

¹⁴⁷³ “toğumından” 30b/8

¹⁴⁷⁴ “Şokduğına”dan sonra “f yide  de” var. 30b/9

¹⁴⁷⁵ “b ber birle” 30b/9

¹⁴⁷⁶ “k ynatsalar” 30b/11

¹⁴⁷⁷ “işi” 30b/11

¹⁴⁷⁸ “yumşada” 30b/11

¹⁴⁷⁹ “iŐtih sın” 30b/12

¹⁴⁸⁰ “unay ” 30b/12

¹⁴⁸¹ “yabrağına” 30b/13

¹⁴⁸² “yabrağı” 30b/13

¹⁴⁸³ “evit” 30b/13

¹⁴⁸⁴ “yimişini” 30b/13

¹⁴⁸⁵ “bigi” 30b/13

¹⁴⁸⁶ “ iŐegi” yok. 30b/14

¹⁴⁸⁷ “gidere” ve “gidere”den sonra “bi-iznill h te‘ l  ve faŐliyye” var. 30b/15

¹⁴⁸⁸ “im r k les” 30b/15

¹⁴⁸⁹ “iÇseler” 31a/1

¹⁴⁹⁰ “y nile” 31a/1

¹⁴⁹¹ “yabrağın” 31a/2

¹⁴⁹² “‘avratlar” yok. 31a/2

toğurduğundan (11) sonra emceklerinde olan isi¹⁴⁹³ şişlere vursalar¹⁴⁹⁴ fāyide éde ve gözde olan (12) isi¹⁴⁹⁵ şişlere vursalar¹⁴⁹⁶ fāyide éde ve kökini yaprağını¹⁴⁹⁷ yaçu édüb od yanığına¹⁴⁹⁸ (13) vursalar¹⁴⁹⁹ fāyide éde *ayārānūṭānī* bu bir otdur ki birer arış¹⁵⁰⁰ budakları olur (14) yaprakları¹⁵⁰¹ belīd¹⁵⁰² yaprağına¹⁵⁰³ beñzer kökini¹⁵⁰⁴ şarābıla içseler ağulu cānavar¹⁵⁰⁵ şokduğuna (15) fāyide éde ve yaçu édüb üzerine vursalar¹⁵⁰⁶ daḥı fāyide éde ve yaprağını¹⁵⁰⁷ bir dirhem¹⁵⁰⁸

[37b]

(1) acla üç dirhem günlükle¹⁵⁰⁹ ve yētmış dirhem eski sücile¹⁵¹⁰ içse¹⁵¹¹ dört güne dek (2) yaraḳān zahmetin gidere yaprağını¹⁵¹² yaçu édüb balgāmī eski şişlere ve¹⁵¹³ isi şişlere ve (3) yaramaz cıbanlara vursalar¹⁵¹⁴ fāyide éde¹⁵¹⁵ ve eger şarābıla bişürseler gārgāra étseler diş diplerindeki¹⁵¹⁶ (4) yaramaz cıbanları gidere¹⁵¹⁷ ve¹⁵¹⁸ eger bu otı ḳaynatsalar ol şuyı bir eve şaşsalar ol evde (5) oturanlar biribirine¹⁵¹⁹ muḥabbet éde¹⁵²⁰

---

¹⁴⁹³ “issi” 31a/3

¹⁴⁹⁴ “ursalar” 31a/3

¹⁴⁹⁵ “issi” 31a/4

¹⁴⁹⁶ “ursalar” 31a/4

¹⁴⁹⁷ “yabrağı” 31a/4

¹⁴⁹⁸ “yanığına” 31a/4

¹⁴⁹⁹ “ursalar” 31a/4

¹⁵⁰⁰ “arşın” 31a/5

¹⁵⁰¹ “yaprakları” yok. 31a/5

¹⁵⁰² “pelīd” 31a/5

¹⁵⁰³ “yabrağına” 31a/5

¹⁵⁰⁴ “köküni” 31a/6

¹⁵⁰⁵ “cānavarlar” 31a/6

¹⁵⁰⁶ “ursalar” 31a/7

¹⁵⁰⁷ “yabrağınuḡ” 31a/7

¹⁵⁰⁸ “dirhem” 31a/7

¹⁵⁰⁹ “günlükile” 31a/7

¹⁵¹⁰ “sücile”den sonra “her gün” var. 31a/8

¹⁵¹¹ “icse” 31a/8

¹⁵¹² “yabrağı” 31a/8

¹⁵¹³ “ve”den sonra “isi şişlere ve yaramaz cıbanlara” yerine “yaramaz cıbanlara ve issi şişlere” var. 31a/9

¹⁵¹⁴ “ursalar” 31a/9

¹⁵¹⁵ “éde”den sonra “ve eger” yok. 31a/9

¹⁵¹⁶ “diblerindeki” 31a/9

¹⁵¹⁷ “giderür” 31a/10

¹⁵¹⁸ “ve” yok. 31a/10

¹⁵¹⁹ “birbirine” 31a/11

¹⁵²⁰ “édeler” 31a/11

ve eger şuyından rib^c ısıtması olan kişiye içürseler (6) fāyide éde türkce buña¹⁵²¹ kutluca otı dërler *abzā irizā*¹⁵²² mersin¹⁵²³ yaprağına¹⁵²⁴ beñzer (7) bir otdur üzüm çıbuğına beñzer¹⁵²⁵ uzun olur birbirine¹⁵²⁶ şarmaşur¹⁵²⁷ bir yaprakda¹⁵²⁸ bir (8) çiçek¹⁵²⁹ olur eger şuyın¹⁵³⁰ içseler ishāli ve kani kabz eyleye ve bağırsaqlar¹⁵³¹ çıbanına¹⁵³² (9) fāyide éde ve raħimden¹⁵³³ eskiden ağan yaşları kese ve kan sızduğın dağı kese gidere¹⁵³⁴ (10) *abzīgūr*¹⁵³⁵ bu bir otdur kim (T31/b) kargu kamışına beñzer boyacılar isti'māl ederler eger (11) yağı édüb balgamı ve isi¹⁵³⁶ şışlere ve yaramaz çıbanlara¹⁵³⁷ vursalar¹⁵³⁸ be-gāyet fāyide eder¹⁵³⁹ éde (12) *abrīgādin*¹⁵⁴⁰ uzunı bir arış olur kızıla māl yaprağı¹⁵⁴¹ olur şu teresine (13) beñzer ba^czılar buña ülker otı dërler çiçegi¹⁵⁴² koğusu alma koğusına beñzer yaprağını¹⁵⁴³ (14) ve çiçegini¹⁵⁴⁴ mey-i puħteyile¹⁵⁴⁵ yağı édüb ħāyada ve mağ^cadda olan şışlere vursalar¹⁵⁴⁶ fāyide éde (15) gidere ve eger günlük unıyıla karışdursalar¹⁵⁴⁷ siñirde ve gayrı yerde olan cirāhatlara

---

¹⁵²¹ “buña” yok. 31a/12

¹⁵²² “abdā arizā” 31a/12

¹⁵²³ “mersin” 31a/12

¹⁵²⁴ “yabrağına” 31a/13

¹⁵²⁵ “beñzer” yok. 31a/13

¹⁵²⁶ “birbirine” 31a/13

¹⁵²⁷ “şarmaşurlar” 31a/13

¹⁵²⁸ “yabrağda” 31a/13

¹⁵²⁹ “çiçegi” 31a/14

¹⁵³⁰ “şuyın” yok. 31a/14

¹⁵³¹ “bağırsaqları” 31a/14

¹⁵³² “cıbanına” 31a/14

¹⁵³³ “zahmetden” 31a/14

¹⁵³⁴ “gidere” yok. 31a/15

¹⁵³⁵ “abzīgūr” 31a/15

¹⁵³⁶ “issi” 31b/1

¹⁵³⁷ “cıbanlara” 31b/2

¹⁵³⁸ “ursalar” 31b/2

¹⁵³⁹ “éder” yok. 31b/2

¹⁵⁴⁰ “abrīgāzin” 31b/2

¹⁵⁴¹ “yabrağı” 31b/3

¹⁵⁴² “cicegi” 31b/3

¹⁵⁴³ “yabrağını” 31b/4

¹⁵⁴⁴ “çiceğini” 31b/4

¹⁵⁴⁵ “meybuħteyile” 31b/4

¹⁵⁴⁶ “ursalar” 31b/5

¹⁵⁴⁷ “karışdurub” 31b/5

[38a]

(1) vursalar¹⁵⁴⁸ fāyide éde eger sirkeyile yaķu étseler vursalar¹⁵⁴⁹ girü bu fāyideleri éde *irsā* (2) gök sūsene dērler köki ķatı olur boĝun boĝun olur eyü ķoķulu olur (3) ķızdurıcudur ve āhlātı laṭīf éder ve göĝüsde olan balĝamı¹⁵⁵⁰ giderür yumşadur çıkarur (4) eger yēdi dirhem mā’ü’l-‘aselile içseler ĝalīz balĝamı¹⁵⁵¹ ve acı şafrāyı ishāl éder (5) ve göz yaşını keser ve ic aĝrısın giderür eger sirkeyile içseler ĥayzı yürüde eger¹⁵⁵² (6) bişürseler yaķu édüb ĥatun kişiler vurunsa¹⁵⁵³ raĥmleri ķatı olduĝın gidere ve (7) aĝzın açā eger şuyıla ‘ırķu’n-nisāya ĥuķne étseler fāyide éde¹⁵⁵⁴ eger döĝseler ķurusını (8) yaramaz cıbanlara ve nāşür etlere¹⁵⁵⁵ ekseler be-ĝāyet fāyide éde ve eger balıla şāf (9) eyleseler ‘avratlar öñinden¹⁵⁵⁶ götürse içdeki¹⁵⁵⁷ öli¹⁵⁵⁸ oĝlanı çıkarur eger bişürseler (10) yaķu eyleseler ĥanāzīre¹⁵⁵⁹ ve ķatı şişlere vursalar¹⁵⁶⁰ yumşada ve (T32/a) ķurusını döĝseler balıla (11) ķarışdursalar cıbanlara vursalar¹⁵⁶¹ arıda etlerin bitüre ve şol kemikler¹⁵⁶² kim¹⁵⁶³ üzerlerinde¹⁵⁶⁴ etleri (12) yokdur vursalar¹⁵⁶⁵ et bitüre ve eger sirkeyile ve gül yaĝıyla ķarışdurub başā dürtsele (13) aĝrısın¹⁵⁶⁶ gidere ve¹⁵⁶⁷ eger aķ ĥarbaķ ķatsalar çıĝıda vursalar¹⁵⁶⁸ gidere ve eger yaĝā (14) ķarışdursalar süstendām

---

¹⁵⁴⁸ “ursalar” 31b/6

¹⁵⁴⁹ “ursalar” 31b/6

¹⁵⁵⁰ “balĝamī” 31b/8

¹⁵⁵¹ “balĝamī” 31b/9

¹⁵⁵² “eger”den sonra alt satır tekrar “eger”le başlıyor. 31b/10-11

¹⁵⁵³ “urınsa” 31b/11

¹⁵⁵⁴ “éde”den sonra “ve” var. 31b/12

¹⁵⁵⁵ “etlerine” 31b/13

¹⁵⁵⁶ “öñinde” 31b/14

¹⁵⁵⁷ “icdeki” 31b/14

¹⁵⁵⁸ “ölü” 31b/14

¹⁵⁵⁹ “ĥanāzīre” 31b/15

¹⁵⁶⁰ “ursalar” 31b/15

¹⁵⁶¹ “ursalar” 32a/1

¹⁵⁶² “kemükler” 32a/1

¹⁵⁶³ “ki” 32a/1

¹⁵⁶⁴ “üzerinde” 32a/2

¹⁵⁶⁵ “ursalar” 32a/2

¹⁵⁶⁶ “aĝrısını” 32a/3

¹⁵⁶⁷ “ve” 32a/3

¹⁵⁶⁸ “ursalar” 32a/3

kişileri ovsalar¹⁵⁶⁹ fāyide éde ve eger şarābıla içseler çiger¹⁵⁷⁰ (15) ağrısın ki şovuğdan
ola sākin éde ve ʿāzalāt¹⁵⁷¹ zahmetin gidere eger kaynatsalar

[38b]

(1) şuyıla mażmaża étseler diş agrıların sākin eyleye ve çeñe şişlerine¹⁵⁷² fāyide éder¹⁵⁷³
(2) ve¹⁵⁷⁴ eger kaynatsalar ʿavratlar şuyına girseler rahmleri katılığın ki şovuğdan olmuş
ola (3) giderür¹⁵⁷⁵ ve eger sirkeyile karışdurub kulağa tamzursalar ağrısın ve
güvüldüsin¹⁵⁷⁶ (4) ve nezleleri¹⁵⁷⁷ sākin éde ve bunun yağı¹⁵⁷⁸ bevāşir agrıların açar ve
süstendāmlaruñ¹⁵⁷⁹ (5) sustılığın giderür **terkīb budur** on iki dirhem selīhe ve kuş on
iki dirhem (6) ve¹⁵⁸⁰ ḥabbü'l-belesān on iki dirhem ve¹⁵⁸¹ saķız on iki dirhem ve
ķaranful altı dirhem (7) ve¹⁵⁸² cevz altı dirhem ve zaʿferān¹⁵⁸³ on iki¹⁵⁸⁴ dirhem bu
edviyeleri yumşak dögeler ve bir sırca¹⁵⁸⁵ (8) kabuñ içine koyalar üzerine yüz yigirmi
dirhem şirlüğün¹⁵⁸⁶ yağın katalar ve gök süsen (9) çiçeginden otuz dirhem¹⁵⁸⁷
koyalar¹⁵⁸⁸ bir gölgede koyalar bir gün bir gece tura andan sonra¹⁵⁸⁹ (10) şıķalar yağın
alalar ve istiʿmāl édeler **eyyil** pārsīce gāv-ı kühī dërler ve türkce (11) şığın geyikdür
ve baʿzılar eydür eti geç (T32/b) hażm olur ğalīz kan eyler baʿzılar (12) eydür eti
ğalīzdir evet¹⁵⁹⁰ maʿdeden tiz iner sidügi yüridür baʿzılar eydür (13) yègregi budur ki
etin hīc yemeyeler dër ḥuşuşā ki oğlağı ola ğalīzdir yaramaz (14) hılt eyler eger¹⁵⁹¹

¹⁵⁶⁹ “ursalar” 32a/4

¹⁵⁷⁰ “çiger” 32a/5

¹⁵⁷¹ “ġāzalāt” 32a/5

¹⁵⁷² “şişlere” 32a/6

¹⁵⁷³ “eyleye” 32a/7

¹⁵⁷⁴ “ve” yok. 32a/7

¹⁵⁷⁵ “gidere” 32a/8

¹⁵⁷⁶ “gürüldüsin gidere” 32a/8

¹⁵⁷⁷ “nezlelerin” 32a/9

¹⁵⁷⁸ “yağmı” 32a/9

¹⁵⁷⁹ “süstendāmları” 32a/9

¹⁵⁸⁰ “ve” yok. 32a/10

¹⁵⁸¹ “ve” yok. 32a/11

¹⁵⁸² “ve” yok. 32a/11

¹⁵⁸³ “zaʿferān” 32a/12

¹⁵⁸⁴ “iki” yok. 32a/12

¹⁵⁸⁵ “sırca” 32a/12

¹⁵⁸⁶ “şirlüğün” 32a/13

¹⁵⁸⁷ “dirhem”den sonra “çiçek” var. 32a/14

¹⁵⁸⁸ “koyalar”dan sonra “bir gölgede koyalar” yok. 32a/14

¹⁵⁸⁹ “sonra” yok. 32a/14

¹⁵⁹⁰ “evit” 32b/1

¹⁵⁹¹ “eger” yok. 32b/3

yemek isdeseler¹⁵⁹² gerekdür ki müherrā bişüreler¹⁵⁹³ sehelce yağıyla kavurma (15) eyleyeler üzerine mā'ü'l-‘asel içeler ve encir şerbetin içeler eger boynuzın göyündürseler

[39a]

(1) iki mışkāl kitreyile¹⁵⁹⁴ içseler kan tükürmege ve bağarşuk¹⁵⁹⁵ cıbanlarına¹⁵⁹⁶ ve eski ishāle (2) ve kavuğ ağrısına fāyide éde¹⁵⁹⁷ ve şol ‘avratlar ki rahimlerinden¹⁵⁹⁸ yaşlar akar kadimden (3) içseler fāyide éder¹⁵⁹⁹ eger boynuzın uvaçuk¹⁶⁰⁰ toğrasalar bir taş çölmege kıoyşalar (4) ağzın balçığıla sıvasalar¹⁶⁰¹ fūrına¹⁶⁰² bırakşalar çölmek ağarınca tursa andan çıkarsalar (5) yusalar akākıyā yur gibi kıurıtsalar¹⁶⁰³ yumşak dögseler gözlerine ekseler yaşın (6) kese ve cıbanlarına fāyide éde eger diş diblerine kıosalar arıda pāk eyleye eger evde (7) dütüzseler¹⁶⁰⁴ kıurd kıuş gide eger sirkeyile bişürseler mażmaza eyleseler diş (8) ağrısın sākın eyleye¹⁶⁰⁵ eger göyünmiş boynuza sirke kıatub kıarışdursalar (9) bahāka ve paraşa¹⁶⁰⁶ güneşe kıarşu dürtseler gidere ve eger talağı şişen¹⁶⁰⁷ kışi (10) içse talağı şişi¹⁶⁰⁸ gide¹⁶⁰⁹ eger şıgırur şa yağıyla kıarışdursalar¹⁶¹⁰ el ve ayak (11) yarıldığına dürtseler gidere ve eger ‘avratlar¹⁶¹¹ emcekine ve kıasığına¹⁶¹² dürtseler (12) hayzların yüridür¹⁶¹³ eger yüklü ‘avratlar bir pāre boynuzın (T33/a)

---

¹⁵⁹² “isteyeler” 32b/3

¹⁵⁹³ “bişireler” 32b/3

¹⁵⁹⁴ “kesireyile” 32b/5

¹⁵⁹⁵ “bağırsak” 32b/5

¹⁵⁹⁶ “cıbanlarına” 32b/5

¹⁵⁹⁷ “éde” 32b/5

¹⁵⁹⁸ “rahimlerinden” 32b/5

¹⁵⁹⁹ “éde” 32b/7

¹⁶⁰⁰ “uvacuk” 32b/7

¹⁶⁰¹ “şıvasalar” 32b/7

¹⁶⁰² “fūrına” 32b/8

¹⁶⁰³ “kıurıtsalar” 32b/9

¹⁶⁰⁴ “tütüzseler” 32b/10

¹⁶⁰⁵ “éde” 32b/11

¹⁶⁰⁶ “barāşa” 32b/12

¹⁶⁰⁷ “şişmiş” 32b/13

¹⁶⁰⁸ “şişin” 32b/13

¹⁶⁰⁹ “gidere” 32b/13

¹⁶¹⁰ “kıarışdurub” 32b/14

¹⁶¹¹ “‘avratlaruñ” 32b/14

¹⁶¹² “kıasuğına” 32b/15

¹⁶¹³ “yüride” 32b/15

boynuna¹⁶¹⁴ aşıa kosalara¹⁶¹⁵ (13) ođlanın¹⁶¹⁶ zaħmetsüz¹⁶¹⁷ toğura eğer bir pāre derisin götürseler¹⁶¹⁸ ol kişıye hīc (14) yılan yağın olmaya mücerrebdür ve eğer oğlağının māyasını¹⁶¹⁹ ĥayzdan¹⁶²⁰ ōnra (15) ‘avratlar üc gün götürseler yüklü olmaya eğer içi yağını teſennüce dürtselele

[39b]

(1) be-ğāyet fāyide éde ve kının kavarma eyleseler bağırsak cıbanlarına¹⁶²¹ ve eski ishāllere¹⁶²² fāyide (2) éde ve dağı içselele ağuyı def^c éde¹⁶²³ ve çavunun eyleseler kuruetsalar sađk étseler (3) afđı¹⁶²⁴ yılan sođduđına¹⁶²⁵ içselele fāyide éde ve kının içselele kavuğdağı taşı tağıda (4) ve çavununu kuruetsalar¹⁶²⁶ yumſak dögseler ſarābıla içselele cimā^c¹⁶²⁷ ġāyet kavī éder¹⁶²⁸ (5) ve¹⁶²⁹ eđer bāzūsına bağlasa yılandan ve cıyandan¹⁶³⁰ ve¹⁶³¹ ‘akrebden korkmaya ve kuyruğını (6) göyündürselele ſarābıla sađk édülele zekere dürtselele çok cimā^c éde ve yüreginde (7) bir taş olur buña¹⁶³² bāz-ı zehr-i ĥayvān derlele eđer¹⁶³³ içen kişı on iki arpa (8) ağırı kağar döğüb içselele¹⁶³⁴ ölmekden kurtara ve ağuyı def^c éde ba^cızılara eydür¹⁶³⁵ (9) arpa ağırı dağı kifāyetdür¹⁶³⁶ eđer iki

---

¹⁶¹⁴ “boynuna” 33a/1

¹⁶¹⁵ “koya” 33a/1

¹⁶¹⁶ “oğlanı” 33a/1

¹⁶¹⁷ “zaħmetsiz” 33a/1

¹⁶¹⁸ “götürelele” 33a/1

¹⁶¹⁹ “māyasın” 33a/2

¹⁶²⁰ “ĥayzından” 33a/2

¹⁶²¹ “cıbanlarına”dan sonra “fāyide éde” var. 33a/4

¹⁶²² “ishāllele” 33a/4

¹⁶²³ “eylelele” 33a/5

¹⁶²⁴ “afđı” 33a/5

¹⁶²⁵ “soğduğına” 33a/6

¹⁶²⁶ “kuruetsalar” 33a/7

¹⁶²⁷ “cimā^cı” 33a/7

¹⁶²⁸ “éde” 33a/7

¹⁶²⁹ “ve” yok. 33a/7

¹⁶³⁰ “cıyandan korkmaya” 33a/8

¹⁶³¹ “ve”den sonra “akrebden korkmaya ve” yok. 33a/8

¹⁶³² “ağa” 33a/9

¹⁶³³ “eğer” yok. 33a/10

¹⁶³⁴ “içselele” 33a/10

¹⁶³⁵ “eydür”den sonra “iki var. 33a/11

¹⁶³⁶ “kifāyetdür” yerine “kifāyet éder” 33a/11

arpa ağırı¹⁶³⁷ şuyıla ezüb aḥī¹⁶³⁸ yılanın ağızına (10) tamlatsalar öldüre eger altun yüzük
kaşına koşalar ay ʿakreb burcındayiken (11) üzerine ʿakreb şüretin nakş¹⁶³⁹ eyleseler
götürse¹⁶⁴⁰ ʿakreb şokduğundan¹⁶⁴¹ (12) emīn ola¹⁶⁴² ve gözi ağrıyan kişi ol taş yalasa
gözi ağrısı¹⁶⁴³ gide¹⁶⁴⁴ ve günde (13) buçuk dang içseler guşşadan¹⁶⁴⁵ kalbi zaʿīf olan
ve ağı içen kişiye be-ğāyet (14) fāyide ʿede (T33/b) *ḥarfī'l-bā bābūnec* bābādyadur
güle yakın¹⁶⁴⁶ leḥāfetde ve¹⁶⁴⁷ (15) sustlığına¹⁶⁴⁸ fāyide ʿede¹⁶⁴⁹ ve¹⁶⁵⁰ āʿzādağı ağırları
sākin eyler¹⁶⁵¹ ve katıları

[40a]

(1) yumşadur¹⁶⁵² içindeki veremleri giderür ve gevdedeki mesāmları açar ve
kızdurıcıdur¹⁶⁵³ (2) ve āḥlāṭı¹⁶⁵⁴ laṭīf ʿedīcidür eger kaynatsalar şuyundan ʿavratlar içse¹⁶⁵⁵
ve içine (3) girse otursa ḥayzların yüride¹⁶⁵⁶ oğlan toğurduğu vaktin şonın (4) düşüre ve
sidügi¹⁶⁵⁷ yüride ve taşları tağıda eger kaynatsalar şuyın (5) içseler yeli tağıda ve
ilāvsun¹⁶⁵⁸ adlu kıluncı gidere ve şaruluğı¹⁶⁵⁹ ve ciger (6) ağrısın gidere ve
kaynanmışın¹⁶⁶⁰ kavuğa vursalar¹⁶⁶¹ kavuk ağrısın gidere ve (7) içindeki¹⁶⁶² taş eride

¹⁶³⁷ “ağırın” 33a/11

¹⁶³⁸ “aḥī” 33a/12

¹⁶³⁹ “nakş” yok. 33a/13

¹⁶⁴⁰ “götürse” yerine “ğēyseler” var. 33a/13

¹⁶⁴¹ “şokduğundan” 33a/13

¹⁶⁴² “olalar” 33a/14

¹⁶⁴³ “ağrısın” 33a/14

¹⁶⁴⁴ “gidere” 33a/14

¹⁶⁴⁵ “guşşadan” 33a/15

¹⁶⁴⁶ “yakındur” 33b/1

¹⁶⁴⁷ “ve” yok. 33b/1

¹⁶⁴⁸ “sustlığı” 33b/1-2

¹⁶⁴⁹ “eder” 33b/2

¹⁶⁵⁰ “ve” yok. 33b/2

¹⁶⁵¹ “eder” 33b/2

¹⁶⁵² “yumşadur”dan sonra “ve” var. 33b/3

¹⁶⁵³ “kızdurıcıdur” yerine “kıruducıdur” var. 33b/3

¹⁶⁵⁴ “āḥlāṭları” 33b/3

¹⁶⁵⁵ “içüb” 33b/4

¹⁶⁵⁶ “yüride”den sonra “ve” var. 33b/5

¹⁶⁵⁷ “sidügin” 33b/5

¹⁶⁵⁸ “ilāvas” 33b/6

¹⁶⁵⁹ “şaruluğı” 33b/7

¹⁶⁶⁰ “kaynanmış” 33b/7

¹⁶⁶¹ “ursalar” 33b/7

eger yaqu eyleseler uyuza vursalar¹⁶⁶³ gidere ve çeyneseler ağız (8) ağrısın gidere ve eger sahq  tseler zeyt yağıyla qarışdursalar her g n ısıtma (9) tutan kişiyi ovsalar¹⁶⁶⁴ f yide  de eger k kini qurutsalar¹⁶⁶⁵ yumşak d gseler¹⁶⁶⁶ s ddeleri (10) aqar iqmegile¹⁶⁶⁷ ve siřiri¹⁶⁶⁸ qav  eyleye ve¹⁶⁶⁹ dim ği qav  eyleye ve şovuk (11) baş ağrısına f yide  de eger yaqu eyleseler vursalar¹⁶⁷⁰ dağı f yide  de eger (12) qaynatsalar şuyına řeker¹⁶⁷¹ qatub iqşeler bedeni arıda cem c yaramaz h ltlardan¹⁶⁷² (13) eger arpa unıyla ve řir yıyla¹⁶⁷³ yaqu  d b issi şişlere vursalar¹⁶⁷⁴ f yide  der (14) ve t rmiş unıyla¹⁶⁷⁵ yaqu eyley b¹⁶⁷⁶ balgam  şişlere vursalar¹⁶⁷⁷ f yide  de ve  z dağı (15) ve iqdeki¹⁶⁷⁸ zağmetlere f yide  de ve b b dya yağında l deni¹⁶⁷⁹ h ll  tseler (T34/a) ađrır¹⁶⁸⁰ y rlere vursalar¹⁶⁸¹

[40b]

(1) ağrısın s kin eyleye ve¹⁶⁸² acı¹⁶⁸³ b d m yağıyla balıla qarışdurub¹⁶⁸⁴ gevdeyi¹⁶⁸⁵ ovsalar¹⁶⁸⁶ (2) derlede ne değl  yaramaz h lt varısa qıqara ve t tsi  tseler n zleye¹⁶⁸⁷

¹⁶⁶² “icindeki” 33b/8

¹⁶⁶³ “ursalar” 33b/8

¹⁶⁶⁴ “ursalar” 33b/10

¹⁶⁶⁵ “qurutsalar” 33b/10

¹⁶⁶⁶ “d gseler”den sonra “iqşeler” var. 33b/10

¹⁶⁶⁷ “iqmegile” yok. 33b/11

¹⁶⁶⁸ “sişirleri” 33b/11

¹⁶⁶⁹ “ve”den sonra “dim ği qav  eyleye ve” yok. 33b/11

¹⁶⁷⁰ “ursalar” 33b/12

¹⁶⁷¹ “şekker” 33b/12

¹⁶⁷² “h ltlarından” 33b/13

¹⁶⁷³ “şar bıla” 33b/13

¹⁶⁷⁴ “ursalar” 33b/14

¹⁶⁷⁵ “unıla” 33b/14

¹⁶⁷⁶ “ d b” 33b/14

¹⁶⁷⁷ “ursalar” 33b/14

¹⁶⁷⁸ “icdeki” 33b/15

¹⁶⁷⁹ “l den” 33b/15

¹⁶⁸⁰ “ağrır” 34a/1

¹⁶⁸¹ “ursalar” 34a/1

¹⁶⁸² “dağı” 34a/1

¹⁶⁸³ “acı” yok. 34a/1

¹⁶⁸⁴ “qarışdursalar” 34a/1

¹⁶⁸⁵ “gevdeyi” 34a/1

¹⁶⁸⁶ “ursalar” 34a/1

¹⁶⁸⁷ “nezleye” 34a/2

fāyide éde eger (3) sirkeyile ve şuyıla bişürseler gözi ağrıyan kişi buhārına tursa gözi (4) ağrısın gidere¹⁶⁸⁸ ve kaynatsalar şuyıla gözi yusalar ağrısın sâkin eyleye (5) ve kaynadub kulağı buhārına dutsalar¹⁶⁸⁹ kulağ ağrılarına fāyide éde *bādrencibūya*¹⁶⁹⁰ (6) türkce oğul otı dërler eger yaprağını¹⁶⁹¹ şarābıla içseler yā yaqu édüb vursalar¹⁶⁹² (7) ‘akreb ve yılan ve kuduz it tladuğına be-gāyet fāyide éde¹⁶⁹³ eger kaynadub (8) şuyın ol yêrlere dürtseler fāyide éde eger şuyına ‘avratlar girüb otursalar (9) hayzların yüride eger mażmaza êtseler diş ağrılarına fāyide éde eger yaprağını¹⁶⁹⁴ (10) naṭrūnıla içseler bağarsuḳ¹⁶⁹⁵ cıbanlarına ve hunnāk¹⁶⁹⁶ ve ic ağrısına¹⁶⁹⁷ ve zīkū’n-nefese¹⁶⁹⁸ (11) yêdürseler fāyide éde ve eger tuzıla yaqu édüb¹⁶⁹⁹ hanāzīre ve yaramaz cıbanlara¹⁷⁰⁰ (12) vursalar¹⁷⁰¹ fāyide éde ve eger yaqu édüb bendükşeler ağrısına vursalar¹⁷⁰² ağrısın (13) diñdüre ve eger yigirmi dirhem yaprağınuñ şuyından içseler kalbi ferah eyleye (14) balgami¹⁷⁰³ ve sevdāyi zahmetlere fāyide éde ve ağız koḳusın gidere¹⁷⁰⁴ ve sevdādan olan (15) uyuza fāyide éde¹⁷⁰⁵ ve dimāguñ süddelerin açā ve hażmı¹⁷⁰⁶ ḳavī éde¹⁷⁰⁷ ve inçkuruğı¹⁷⁰⁸

¹⁶⁸⁸ “sâkin éde” 34a/4

¹⁶⁸⁹ “tutsalar” 34a/5

¹⁶⁹⁰ “bādirencūya” 34a/5

¹⁶⁹¹ “yabrağını” 34a/6

¹⁶⁹² “dürtseler” 34a/6

¹⁶⁹³ “éder” 34a/7

¹⁶⁹⁴ “yabrağını” 34a/9

¹⁶⁹⁵ “bağırsaḳ” 34a/9

¹⁶⁹⁶ “hunāk” 34a/9

¹⁶⁹⁷ “ağrısına”dan sonra “fāyide éde” var. 34a/10

¹⁶⁹⁸ “zīkū’n-nefese”den sonra “lu‘ūḳı” var. 34a/10

¹⁶⁹⁹ “eyleseler” 34a/10

¹⁷⁰⁰ “cıbanlara” 34a/11

¹⁷⁰¹ “ursalar” 34a/11

¹⁷⁰² “ursalar” 34a/11-12

¹⁷⁰³ “balgami” 34a/13

¹⁷⁰⁴ “eyü eyleye” 34a/13

¹⁷⁰⁵ “eyleye” 34a/14

¹⁷⁰⁶ “hażm” 34a/14

¹⁷⁰⁷ “eyleye” 34a/14

¹⁷⁰⁸ “inçkuruğı”dan sonra “ve uğunmağı (34a/15) gidere ve bir dürlüsi olur turunc koḳusu bigi olur eger kökinden ve yaprağından ve tohmından (34b/1) (**T34/b**) kurudub bir beze bağlasalar üzerine ebrişim şarsalar eger ceyde götürseler be-gāyet maḥbūb (34b/2) ve maḥbūl ola her gören ḳatında cemī‘i ḥāceti bite ferahlığı gitmeye mādām ki biledür eger (34b/3) acila yêseler ma‘de şovuḳlana ve yaşlığına fāyide éde ve yürek za‘ifine ve ağrısına fāyide (34b/4) éde ve ğalīz ta‘āmları hażm eyleye ve eyü koḳulu gegirde ve yêlleri tağıda ve bağırsaḳlarıdağı (34b/5)

[41a]

(1) yaşını çeyneseler kulağa tamzursalar kulağ ağrılarının sâkin éde¹⁷⁰⁹ **bâkıla** meşhûrdur
(2) bişürüb yêseler bağırsağ ağrılarına¹⁷¹⁰ ishâle fâyide éde evet¹⁷¹¹ nefâhdur¹⁷¹² géc
hazm (3) olur eger bişürseler tekrâr niķrîse vursalar¹⁷¹³ fâyide éde eger şuyını toņuzun
(4) ici¹⁷¹⁴ yağıyla qarışdurub niķrîse ve siñirlere¹⁷¹⁵ ve¹⁷¹⁶ üzerindeki cıbanlara
vursalar¹⁷¹⁷ fâyide éde (5) ve unını sirkeyile (**T35/b**) ve balıla qarışdurub siñirlerde
olan zarbdan şişlere ve cıbanlara¹⁷¹⁸ (6) vursalar¹⁷¹⁹ fâyide éde ve oğlançukların¹⁷²⁰
kasuğına yaķu édüb vursalar¹⁷²¹ kıl bitürmeye (7) ve öksürüğe fâyide éde ve âdemi

---

zahmetlere fâyide éde ve sevdâyî teşvîşlere ve sevdâdan ve balğam göyünmesinden olan (34b/6) yürek oynamasına fâyide éde ve vahşeti gidere ve dimâğî kavî eyleye ve ma'deyi ve cigeri (34b/7) dağı kavî eyleye ve ağır başduğına fâyide eyleye ve toğmından buçuk mıskâl yêseler yahûd (34b/8) yabrağınun şuyıyla hammâmın ortancı öni şıvasalar gayetde tûv ürperdigini ve ısıtmayı (34b/9) gidere ferah étmekde bedeli ebrîşimdür **bâduvürd** boğa dikenidür kuruducudur (34b/10) kabz édicidir ishâli kať éder ve ma'de za'flığına fâyide éder ve kan tükürmesini (34b/11) men^c éder eger yaķu eyleseler şişlere ursalar fâyide éde kaynatsalar şuyıla maźmaza (34b/12) étseler dişi ağrıyana fâyide éde ve bu şudan teşennüc olan kişilere içseler fâyide (34b/13) éde ve sidügi yürüde ve yaķu eyleseler balgamı şişlere ursalar fâyide éde ve köküni (34b/14) kaynatsalar maźmaza étseler dişi ağrılarına fâyide éde ve toğmını oğlançuklar icse zahmetine ve ağılu (34b/15) cânavar şokduğına fâyide éde ve bir evde kosalar kuş kurd kaça gide ve köküni dâ'ü's-sa'lebe sürseler fâyide éde (35a/1) (**T35/a**) mücerredür ve köküni kaynadub içseler eski ısıtmalara ve balgamı ısıtmalara fâyide étmekde bedeli şahteredür (35a/2) **bâzrunc** türkce tere-yi ĥorâsanî dërler eger yaķu étseler unıla ve gül (35a/3) yağıyla ve şirliğün yağıyla issi veremlere ursalar fâyide éde eger yalnızca yaķu (35a/4) étseler yılan ve 'akreb şokduğına fâyide éde eger şarâbıla yaķu étseler göze ursalar (35a/5) sancısın kese ve şuyın şıksalar göze dürtseler göze cilâ vère ve aķan yaşın (35a/6) kese eger toğmın içseler ağuya fâyide éde ve sidügi tıtılana fâyide éde ve içindeki yelleri (35a/7) tağıda yimişi dağı böyle fâyide éde ve içi yumşadur ve cimâ^c şehvetin götürür ve sidügi yürüdüür (35a/8) géc hazm olur yemeyeler gözi qarardur eger sirkeyile ıslâh étseler ma'deye fâyide éde (35a/9) ve yürece fâyide éde ve nefesi ferah eyler ĥafaķana ve ra'seye fâyide éder eger şıksalar (35a/10) şuyından buruna tamlatsalar burun kanın tura ve kan tükürmegi tura ve aru şokduğına (35a/11) fâyide éde şokduğını yère kosalar eger bir iki keret evvel bahârda çeyneseler ol yıl (35a/12) dişi ağrımaya eger" var. 34a/14- 35a/12

¹⁷⁰⁹ "eyleye" 35a/12

¹⁷¹⁰ "ağrılarına"dan sonra "ve" var. 35a/13

¹⁷¹¹ "evit" 35a/13

¹⁷¹² "nefâhdur"dan sonra "kim" var. 35a/13

¹⁷¹³ "ursalar" 35a/14

¹⁷¹⁴ "içi" 35a/15

¹⁷¹⁵ "siñirler" 35a/15

¹⁷¹⁶ "ve" yok. 35a/15

¹⁷¹⁷ "ursalar" 35a/15

¹⁷¹⁸ "cıbanlara" 35b/1

¹⁷¹⁹ "ursalar" 35b/1

¹⁷²⁰ "oğlançukların" 35b/2

¹⁷²¹ "ursalar" 35b/2

sümürdür¹⁷²² bişürüb yemek evet¹⁷²³ géc hażm olur ve yaramaz (8) düşler görür eger şuyıla ve sirkeyile bişürseler ve arpa unıyla yaķu édüb (9) ĥayāda¹⁷²⁴ olan issi şişlere vursalar¹⁷²⁵ fāyide éde eger¹⁷²⁶ ĥabıyıla yēseler baĥarşuķ¹⁷²⁷ cıbanlarında¹⁷²⁸ olan (10) ishāli kese ve eski ishāli de¹⁷²⁹ kese eger¹⁷³⁰ şuyıla bişürseler ya‘nī bir şuyıla(11) ĥaynadub anı döküb bir şu dāĥı¹⁷³¹ ĥoyub bişürseler ol vaķt nefĥi (12) az ola eger baķlā unını bişürüb yaķu édüb¹⁷³² isi¹⁷³³ şişlere vursalar¹⁷³⁴ fāyide éde (13) ve şol emcekler ki anda süd¹⁷³⁵ tōkübdür aña vursalar¹⁷³⁶ fāyide éde ve sidüĥi¹⁷³⁷ aķduĥını (14) kese eger boy unıyla ve balıla ĥarışdursalar¹⁷³⁸ ĥulaķ dibindeki şişlere (15) yaķu édüb vursalar¹⁷³⁹ fāyide éde ve gözün altı ĥarardüĥına vursalar¹⁷⁴⁰ fāyide éde eger

[41b]

(1) gülile ve¹⁷⁴¹ ĥünlükile¹⁷⁴² ve yumurda aĥıla¹⁷⁴³ ĥarışdurub bebek böyüdüĥine ve göz şişdüĥine vursalar¹⁷⁴⁴ (2) fāyide éde eger ĥabuĥın şoyşalar cēyneseler¹⁷⁴⁵ alına vursalar¹⁷⁴⁶ gözden aķar¹⁷⁴⁷ yaşı ve gözden (3) aķan nezleyi kese eger şarābıla bişürüb

---

¹⁷²² “semürdür” 35b/3

¹⁷²³ “evit” 35b/3

¹⁷²⁴ “ĥāyada” 35b/4

¹⁷²⁵ “ursalar” 35b/4

¹⁷²⁶ “eger” yok. 35b/5

¹⁷²⁷ “baĥırsaq” 35b/5

¹⁷²⁸ “cıbanlarında” 35b/5

¹⁷²⁹ “dāĥı” 35b/5

¹⁷³⁰ “eger”den sonra “iki” var. 35b/6

¹⁷³¹ “dāĥı” 35b/6

¹⁷³² “eyleseler” 35b/8

¹⁷³³ “isi” yok. 35b/8

¹⁷³⁴ “ursalar” 35b/8

¹⁷³⁵ “südde” 35b/8

¹⁷³⁶ “ursalar” 35b/9

¹⁷³⁷ “sidük” 35b/9

¹⁷³⁸ “ĥarışdurub” 35b/9

¹⁷³⁹ “ursalar” 35b/10

¹⁷⁴⁰ “ursalar” 35b/10

¹⁷⁴¹ “ve” yok. 35b/11

¹⁷⁴² “ĥünlükile” 35b/11

¹⁷⁴³ “aĥıyıla” 35b/11

¹⁷⁴⁴ “ursalar” 35b/12

¹⁷⁴⁵ “ĥēyneseler” 35b/12

¹⁷⁴⁶ “ursalar” 35b/12

¹⁷⁴⁷ “aķan” 35b/13

hāya şışine vursalar¹⁷⁴⁸ gidere ve eger yaķu  d b (4) oĝlancuķlar ķaşıĝına¹⁷⁴⁹ vursalar¹⁷⁵⁰ geĝ bālig olur ve bahaķa vursalar¹⁷⁵¹ gidere ve ķabuĝın (5) yaķu  d b¹⁷⁵² ķılı yolınan yere vursalar¹⁷⁵³ incec k za ıfca (*T36/a*) ķıllar bitire eger baķlā unın (6) eski zeytile¹⁷⁵⁴ ve unıla ķarıřdurub yaķu eyleseler hanāzire vursalar¹⁷⁵⁵ hall eyley b yumşada (7) ve baķlāyı bişurseler şuyıla y nler boyasalar rengi ey  ola eger baķlāyı ikişer (8) ayırsalar s l k vurulan¹⁷⁵⁶ yere vursalar¹⁷⁵⁷ ķan şızmasın kese¹⁷⁵⁸ şuyın iĝseler ve tuzsuz (9) y seler boĝazı yumşada ve eger tuz yerine sirke ķatub y seler ici tuta evet¹⁷⁵⁹ ķulunca¹⁷⁶⁰ (10) ve ķavluca zarar  der ve ma dede balĝamı¹⁷⁶¹  ok eyler ve baĝarřuķda¹⁷⁶² ve b grekde taş olmaĝı (11) men   der ba zılar eyd r hunāķ  der der yegregi budur kim  zerine bir pāre bādām yaĝı (12) yā řirliĝ n yaĝı¹⁷⁶³ iĝe zararın def  de eger fulfulıla ve tuzıla ve g yeg  otıyla (13) aķını¹⁷⁶⁴ bişurseler y seler g ĝsden ve  ykenden olan yaraķanı gidere ve¹⁷⁶⁵ eger tavuĝa (14) y durseler yumurtlamaz ola ve  ok yemek ĝuřřa getir r¹⁷⁶⁶ eger bādām yaĝıyla unını (15) ķarıřdursalar¹⁷⁶⁷ y seler¹⁷⁶⁸  ks r ge ve zāt 'l-cenebe fāyide  de eger be-ĝāyet saħķ  d b¹⁷⁶⁹

---

¹⁷⁴⁸ “ursalar” 35b/14

¹⁷⁴⁹ “ķaşıĝına” 35b/14

¹⁷⁵⁰ “ursalar” 35b/14

¹⁷⁵¹ “ursalar” 35b/15

¹⁷⁵² “eyleseler” 35b/15

¹⁷⁵³ “ursalar” 35b/15

¹⁷⁵⁴ “zeyt nıla” 36a/1

¹⁷⁵⁵ “ursalar” 36a/1

¹⁷⁵⁶ “urılan” 36a/3

¹⁷⁵⁷ “ursalar” 36a/3

¹⁷⁵⁸ “kese”den sonra “ķacan” var. 36a/3

¹⁷⁵⁹ “evit” 36a/4

¹⁷⁶⁰ “ķulınca” 36a/4

¹⁷⁶¹ “balĝamı” 36a/5

¹⁷⁶² “baĝırsaķda” ve sonra “y lleri  ok eyler ve baķlanuř şuyı g ĝs  arıdur ve yumşadur ve ķavuķda” var. 36a/5-6

¹⁷⁶³ “yaĝın” 35a/7

¹⁷⁶⁴ “aĝını” 35a/8

¹⁷⁶⁵ “ve eger” yok. 35a/9

¹⁷⁶⁶ “g t r r ve” 35a/9

¹⁷⁶⁷ “ķarıřdurub” 35a/10

¹⁷⁶⁸ “y seler” yok. 35a/10

¹⁷⁶⁹ “ tseler” 35a/10

[42a]

(1) hārīden alsalar göze çekseler¹⁷⁷⁰ mādde inmesin def^c éde eger şığıruñ ödinde (2) bulunan taşcuğazıla bir dirhem¹⁷⁷¹ bakladan bir dāng¹⁷⁷² ol taşdan saḥḥ étsele (3) göze tūtiyā¹⁷⁷³ étsele¹⁷⁷⁴ kabaḳlar kızdugına fāyide édüb¹⁷⁷⁵ gidere eger şarābıla issi yaḳu édüb¹⁷⁷⁶ (4) isi¹⁷⁷⁷ şişlere vursalar¹⁷⁷⁸ fāyide éde eger na^cnā yabrağıyla bişürüb göğüsde olan (5) süd toñduğına vursalar¹⁷⁷⁹ ḥall eyleye eger yaşını zencebīlile yéseler zekeri kıvāma (6) getüre ve yeşil yabrağıni¹⁷⁸⁰ dögseler (T35/b) od yanuğına vursalar¹⁷⁸¹ fāyide éde *bāḳilā-yı kıbī* (7) yabān baklāsıdur¹⁷⁸² turu şularda biter uzunluğı birer arış olur barmaḳ yoğunluğınca¹⁷⁸³ (8) olur rengi kızıl güle beñzer ve eger dögseler unıla içsele ishāle ve bağırsaḳda (9) olan cıbana fāyide éde eger kabağı unūmālī şarābıla içsele¹⁷⁸⁴ her şabāḥ bir üsküre icse¹⁷⁸⁵ (10) girü bu fāyide éde ve eger saḥḥ étsele bādām yağına kıatsalar kıulağa tamzursalar girü (11) bu fāyide éde *bāzıncān*¹⁷⁸⁶ meşhūrdur şol ma^cdeye kim ta^cāmı istifrāğ¹⁷⁸⁷ éde (12) fāyide éder evet¹⁷⁸⁸ başa ve göze¹⁷⁸⁹ yaramazdur demregüler ve bevāşire ve göz ağırları ve (13) sevdāvi¹⁷⁹⁰ ḥastalıklar ḥāşıl éder ve evet¹⁷⁹¹ çigerüñ¹⁷⁹² ve talağuş süddelerin açā¹⁷⁹³ (14) kaçān¹⁷⁹⁴

---

¹⁷⁷⁰ “cekseler” 35a/11

¹⁷⁷¹ “diren” 35a/12

¹⁷⁷² “dang” 35a/12

¹⁷⁷³ “tūtiyā” 35a/12

¹⁷⁷⁴ “eyleseler” 35a/12

¹⁷⁷⁵ “éde” 35a/13

¹⁷⁷⁶ “eyleseler” 35a/13

¹⁷⁷⁷ “issi” 35a/13

¹⁷⁷⁸ “ursalar” 35a/13

¹⁷⁷⁹ “ursalar” 35a/14

¹⁷⁸⁰ “yabrağıni” 35a/14

¹⁷⁸¹ “ursalar” 35b/1

¹⁷⁸² “baklasıdur” 35b/1

¹⁷⁸³ “yoğunluğınca” 35b/2

¹⁷⁸⁴ “icseler” 35b/4

¹⁷⁸⁵ “icse” yok. 35b/4

¹⁷⁸⁶ “bāzıncān” 35b/5

¹⁷⁸⁷ “istifrāğ” 35b/5

¹⁷⁸⁸ “evit” 35b/6

¹⁷⁸⁹ “göze”den sonra “yaramazdur demregüler” yok. 35b/6

¹⁷⁹⁰ “sevdāyi” 35b/6

¹⁷⁹¹ “evit” 35b/7

¹⁷⁹² “çigerüñ” 35b/7

ھاşlasalar¹⁷⁹⁵ şirliġün veyā bādām yaġıyla avurub y eseler zararın def   der¹⁷⁹⁶ (15)
eger sirkeyile avursalar issi miz aclu kiřiler¹⁷⁹⁷ ve cigeri ar retl  olan kişiler

[42b]

(1) y eseler¹⁷⁹⁸ zararın def   de eger b zinc nuġ¹⁷⁹⁹ abuġın şoyub tuz şaçsalar (2)
řovuġ şuda ışlatsalar bir nie¹⁸⁰⁰ zam n tursa¹⁸⁰¹ ol şuyı d kseler bir ac (3) kerret¹⁸⁰²
arşu şuyın degřurseler¹⁸⁰³ şonra uzı etiyile bişurseler y  buzaġu y  tavuġ (4) y 
oġlaġ etiyile biş r b y eseler ish li abz  de ve ma deyi av   de ve anı (5) kese eger
ھاşlanmıř b zinc nuġ içinden on iki dirhem alsalar şar b (6) içinde oġ ovsalar¹⁸⁰⁴ daġı
içseler s d ġi¹⁸⁰⁵ y ride eger g y nd rseler k lini¹⁸⁰⁶ (7) sirkeyile arıřdurub¹⁸⁰⁷
sigillere vursalar taġıda eger b zinc nuġ şarusını (8) abaġ yaġıyla t dursalar fur na
oysalar şonra yaġını s zseler aġrıyan¹⁸⁰⁸ ulaġa (9) tamzursalar fi'l-h l aġrısın¹⁸⁰⁹
(T36/a) kese eger uvauġını¹⁸¹⁰ bişurseler azauġ¹⁸¹¹ tuzlu¹⁸¹² (10) şu iinde¹⁸¹³ ve ol
şuyı şıksalar ol şu ber beri zeyt atsalar şol adar (11) bişurseler ki şu gide¹⁸¹⁴ zeyt
alsa ol zeyti bişmiş b zinc nla¹⁸¹⁵ d gseler (12) sigillere vursalar¹⁸¹⁶ gidere evet¹⁸¹⁷

¹⁷⁹³ “açar” 35b/7

¹⁷⁹⁴ “acan” 35b/7

¹⁷⁹⁵ “ھاşlayalar” 35b/7

¹⁷⁹⁶ “ de” 35b/8

¹⁷⁹⁷ “kişilere” 35b/9

¹⁷⁹⁸ “y eseler” yok. 35b/9

¹⁷⁹⁹ “b zinc nuġ” 35b/10

¹⁸⁰⁰ “nice” 35b/10

¹⁸⁰¹ “tursalar” 35b/11

¹⁸⁰² “keret” 35b/11

¹⁸⁰³ “d kseler” 35b/11

¹⁸⁰⁴ “ursalar” 35b/14

¹⁸⁰⁵ “s d ġi” 35b/14

¹⁸⁰⁶ “k k ni” 35b/15

¹⁸⁰⁷ “arışdurub”dan sonra “sigillere vursalar taġıda eger b zinc nuġ şarusını abaġ yaġıyla t dursalar fur na oysalar şonra yaġını” yok. 35b/15

¹⁸⁰⁸ “aġrıyan” yok. 35b/15

¹⁸⁰⁹ “aġrısını” 35b/15

¹⁸¹⁰ “uvacuġını” 36a/1

¹⁸¹¹ “azacuk” 36a/1

¹⁸¹² “tuzlu” 36a/1

¹⁸¹³ “içinde” 36a/1

¹⁸¹⁴ “gid b” 36a/2

¹⁸¹⁵ “b zinc nla” 36a/2-3

¹⁸¹⁶ “ursalar” 36a/3

gēce irteye¹⁸¹⁸ dek gündüz yağıla döğüb girü vuralar¹⁸¹⁹ (13) fāyide ēde mücerrebdür eger şaru bāzıncānı¹⁸²⁰ bezīrile bişürseler ol bezīre şaru (14) mūm kıatsalar topuqlar yarılmasına ve barmaqlar arası yarılđına dürtsele fāyide (15) ēde eger bāzıncānuñ¹⁸²¹ toħmını¹⁸²² acı bādāmıla¹⁸²³ berāber kıatsalar döğsele benefşe yağına

[43a]

(1) kıarışdırsalar bevāşire dürtsele be-ğāyet fāyide ēde **bān** bir ağacdur yılğun¹⁸²⁴ (2) ağacına beñzer yemişi¹⁸²⁵ finduğa beñzer çığıda ve uyuza eyüdü eger şuyını şıksalar (3) dürtsele ve eger bir mışkāl balıla içsele güçile¹⁸²⁶ kıuşdura ve aşāğadan ishāl (4) ēde eger¹⁸²⁷ ciger kıatılığına¹⁸²⁸ ve talağ kıatılığına vursalar¹⁸²⁹ yumşada¹⁸³⁰ eger sirkeyile kıarışdırub (5) uyuza dürtsele gidere eger yemişini¹⁸³¹ döğsele azacuk sirkeyile kıarışdırsalar (6) içsele¹⁸³² talağı arıda eger külücür unıyıla ve mā’ü’l-karāñinile¹⁸³³ yaqu ēdüb talağa (7) ve nıkrīse vursalar¹⁸³⁴ fāyide ēde eger sirkeyile kıarışdırub bahaquñ kıankı nev’ine (8) vururlarsa¹⁸³⁵ fāyide ēde ve cıbandan deri kıarardığın giderür¹⁸³⁶ eger sidükile¹⁸³⁷ (9) kıarışdırub sigillere vursalar¹⁸³⁸ giderür¹⁸³⁹ eger yağın

¹⁸¹⁷ “evit” 36a/3

¹⁸¹⁸ “erteve” 36a/3

¹⁸¹⁹ “uralar” 36a/4

¹⁸²⁰ “bāzıncānı” 36a/4

¹⁸²¹ “bādıncānuñ” 36a/6

¹⁸²² “toħmunı” 36a/6

¹⁸²³ “bādemile” 36a/6

¹⁸²⁴ “ılğun” 36a/7

¹⁸²⁵ “yimişi” 36a/8

¹⁸²⁶ “güçile” 36a/9

¹⁸²⁷ “eger” yok. 36a/9

¹⁸²⁸ “kıatılığına”dan sonra “fāyide ēde” var. 36a/10

¹⁸²⁹ “vursalar” yok. 36a/10

¹⁸³⁰ “yumşadur” 36a/10

¹⁸³¹ “yemişini” 36a/11

¹⁸³² “içsele” 36a/11

¹⁸³³ “mā’ü’l-karāñini” 36a/12

¹⁸³⁴ “ursalar” 36a/12

¹⁸³⁵ “ururlarsa” 36a/13

¹⁸³⁶ “gidere” 36a/14

¹⁸³⁷ “südükile” 36a/14

¹⁸³⁸ “ursalar” 36a/14

¹⁸³⁹ “gidere” 36a/14

içseler¹⁸⁴⁰ ishāl eder¹⁸⁴¹ (10) ve yimişini kırudub¹⁸⁴² dögseler buruna üfürseler diş (T36/b) dibin muhkem (11) éde¹⁸⁴³ bedeli bir buçuğ bu kadar seliğe¹⁸⁴⁴ kabuğudur vezninüñ on ülide bir ülüsi (12) kadar besbāsedür¹⁸⁴⁵ *bāhurūci* bir ağacdur kim¹⁸⁴⁶ üç arış¹⁸⁴⁷ uzunı olur kır (13) yerlerde biter kızılca çiçeklü¹⁸⁴⁸ nohūd gibi yemişleri¹⁸⁴⁹ olur türkler aña delüce¹⁸⁵⁰ nohūd (14) dërler eger yimişini dögseler zeytile qarışdurub od üstinde azacuç saħğ (15) eyleseler sigillere bir kaç kere¹⁸⁵¹ vursalar¹⁸⁵² gidere eger yaprağını balıla

[43b]

(1) ovsalar¹⁸⁵³ şıksalar şuyın içseler göğüsden qan tükürmegi kese evet¹⁸⁵⁴ (2) bir kere¹⁸⁵⁵ içeler ziyāde içmeyeler *bārīlümāyin* bu ota gözlüce ot dërler uvaçuğ¹⁸⁵⁶ (3) dağılmış¹⁸⁵⁷ yabraqları¹⁸⁵⁸ olur budağı olmaz yabraqlarınun¹⁸⁵⁹ üzerinde yemişleri¹⁸⁶⁰ (4) olur katı olur üzülmesi güc olur ve çukur¹⁸⁶¹ yerlerde biter eger toħminun ve yaprağınun¹⁸⁶² (5) şuyından zeyte qarışdurub gevdeye sürseler talağa fāyide éde eger (6) şarābıla bir mışkālını içseler zīkū'n-nefese fāyide éde evet¹⁸⁶³ menī kırıdur (7)

---

¹⁸⁴⁰ “icseler” 36a/15

¹⁸⁴¹ “éde” 36a/15

¹⁸⁴² “kırudub” 36a/15

¹⁸⁴³ “éder” 36b/1

¹⁸⁴⁴ “seliğe” 36b/1

¹⁸⁴⁵ “besbāsedür” 36b/2

¹⁸⁴⁶ “ki” 36b/2

¹⁸⁴⁷ “arşın” 36b/2

¹⁸⁴⁸ “çicekləri” 36b/3

¹⁸⁴⁹ “yemişleri” 36b/3

¹⁸⁵⁰ “delüce”den sonra “dërler” var. 36b/3

¹⁸⁵¹ “keret” 36b/4

¹⁸⁵² “ursalar” 36b/4

¹⁸⁵³ “ursalar” 36b/5

¹⁸⁵⁴ “evit” 36b/5

¹⁸⁵⁵ “keret” 36b/5

¹⁸⁵⁶ “uvacuç” 36b/6

¹⁸⁵⁷ “tağılmış” 36b/6

¹⁸⁵⁸ “yabraqları” 36b/6

¹⁸⁵⁹ “yabraqlarınun” 36b/7

¹⁸⁶⁰ “yemişleri” 36b/7

¹⁸⁶¹ “çukur” 36b/7

¹⁸⁶² “yabrağınun” 36b/8

¹⁸⁶³ “evit” 36b/9

hattā bir kaç kez içseler¹⁸⁶⁴ oğuldan¹⁸⁶⁵ kızdan kıla otuz yedi gün¹⁸⁶⁶ kişi içse kan (8) işeye içdüğü evvelinden āhirine degin eger¹⁸⁶⁷ yemişinden¹⁸⁶⁸ gölgede kurutsalar kırk (9) güne dek¹⁸⁶⁹ günde¹⁸⁷⁰ bir dirhem içseler şarābıla talağ şişini eyü éde ve sustluğa (10) fāyide éde ve nefes tarlıgına¹⁸⁷¹ fāyide ve inçkuruğı sâkin eyleye¹⁸⁷² ve oğlan (11) toğurmasın āsān eyleye ve yağıla qarışdurub ısıtma tutan kişiniñ gevdesine (12) dürtsele tüyi ürperdüğün gidere *bāblaş* haşhāşuñ bir dürlüsidür yaprağı¹⁸⁷³ (13) bığanūs yaprağına¹⁸⁷⁴ beñzer yapraklarınuñ¹⁸⁷⁵ dibinde degirmice yemişleri olur bustānlarda (14) (*T37/a*) ve bāğlarda¹⁸⁷⁶ biter eger unūmālī¹⁸⁷⁷ şarābıla içseler¹⁸⁷⁸ balgāmı¹⁸⁷⁹ ve şafrāyı¹⁸⁸⁰ ishāl eyleye (15) *buḥūr-ı meryem* bārsice¹⁸⁸¹ şalgāmek dērler türkce toñuz ağırşığı dērler göze cilā éder ve süddeleri

[44a]

(1) acar¹⁸⁸² ve ḥanāzīri taḥlīl éder ve balıla qarışdurub göze kuḥl étseler göze inen (2) şuya fāyide éde eger şuyından buruna tamlatsalar dimāğı tenkiye éde kökini¹⁸⁸³ (3) ‘avratlar önünden şāf gibi¹⁸⁸⁴ götürseler içindeki¹⁸⁸⁵ oğlanı düşüre eger (4) şıksalar şuyın içseler¹⁸⁸⁶ süddeleri açā¹⁸⁸⁷ eger üç mışkālın şarābıla içseler¹⁸⁸⁸ (5) yā mā’ü’l-‘aselile

¹⁸⁶⁴ “içse” 36b/9

¹⁸⁶⁵ “oğlandan” 36b/10

¹⁸⁶⁶ “gün”den sonra “bir” var. 36b/10

¹⁸⁶⁷ “eger”den sonra “olmuş” 36b/11

¹⁸⁶⁸ “yemişinden” 36b/11

¹⁸⁶⁹ “degin” 36b/11

¹⁸⁷⁰ “günde” yok. 36b/11

¹⁸⁷¹ “tarlıguna” 36b/12

¹⁸⁷² “éde” 36b/13

¹⁸⁷³ “yabrağı” 36b/15

¹⁸⁷⁴ “yabrağına” 36b/15

¹⁸⁷⁵ “yabrağınuñ” 36b/15

¹⁸⁷⁶ “bāğlar arasında” 37a/1

¹⁸⁷⁷ “anūmālī” 37a/1

¹⁸⁷⁸ “içseler” 37a/1

¹⁸⁷⁹ “balgāmī” 37a/1

¹⁸⁸⁰ “şafrāyı” 37a/1

¹⁸⁸¹ “pārsice” 37a/2

¹⁸⁸² “açar” 37a/3

¹⁸⁸³ “kökin” 37a/4

¹⁸⁸⁴ “bigi” 37a/5

¹⁸⁸⁵ “icindeki” 37a/5

¹⁸⁸⁶ “içseler” 37a/5

dā'ü's-ša^clebe ve çığıda vursalar¹⁸⁸⁹ fāyide éde eger kökinüñ qurusından (6) alsalar unūmālī¹⁸⁹⁰ şarābıla yaqu édüb tağa vursalar¹⁸⁹¹ taḥlīl éde eger kökinüñ (7) qurusından alsalar unūmālī¹⁸⁹² şarābıla içseler¹⁸⁹³ balgamı ishāl éde ḥekīm eydür (8) 'avratlar üzerinden geçse¹⁸⁹⁴ oğlanın düşüre der eger ol buḥūr-ı meryemden (9) 'avratlar boynına yā bāzūsına bağlasa ol ibile olduğınca yüklü olmaya (10) eger şarābıla içseler¹⁸⁹⁵ kıttāl otlaruñ ve ağulu cānavarlaruñ şokduğınuñ¹⁸⁹⁶ (11) zararın def^c éde eger süciyile qaynatsalar be-ğāyet serḥōş eyleye eger (12) üç mişkālını¹⁸⁹⁷ mā'ü'l-ḳarāṭīn şuyıla ezüb içürseler yaraqānı gidere evet¹⁸⁹⁸ (13) ısıcaḳ evüñ içinde çok örti örteler tā kim derleye şaru deri çıqa ve daḥı balıla (14) qarışdursalar buruna tamlatsalar dimāği arıda¹⁸⁹⁹ ve yünji tolasalar şāf gibi götürseler (15) ici¹⁹⁰⁰ ishāl eyleye eger qarındağı zaḥmetlere ve qasuḳdağı zaḥmetlere sürseler

[44b]

(1) yumşada şuyın balıla qarışdurub (*T37b*) göze tamlatsalar za^cfin giderüb¹⁹⁰¹ ḳavī (2) eyleye eger şuyını sirkeyile qarışdurub çıkan maḳ^cada dürtsele içerü redd¹⁹⁰² éde (3) eger balıla ve sirkeyile qarışdursalar¹⁹⁰³ uvacuḳ qabarcuqlara vursalar¹⁹⁰⁴ gidere ve¹⁹⁰⁵ eger (4) yaqu eyleseler siñir büzüldüğüne ve niḳrīse vursalar¹⁹⁰⁶ fāyide éde eger bişürüb şuyıla (5) başı yusalar başda olan başı bartı gidere ve eger zeytile qarışdurub

¹⁸⁸⁷ "aca" 37a/5

¹⁸⁸⁸ "icseler" 37a/6

¹⁸⁸⁹ "ursalar" 37a/6

¹⁸⁹⁰ "anūmālī" 37a/7

¹⁸⁹¹ "ursalar" 37a/7

¹⁸⁹² "anūmālī" 37a/8

¹⁸⁹³ "icseler" 37a/8

¹⁸⁹⁴ "geçse" 37a/9

¹⁸⁹⁵ "icseler" 37a/10

¹⁸⁹⁶ "şokduğınuñ" 37a/11

¹⁸⁹⁷ "mişkālın" 37a/11

¹⁸⁹⁸ "evit" 37a/11

¹⁸⁹⁹ "arıdur" 37a/14

¹⁹⁰⁰ "ici" yok. 37a/14

¹⁹⁰¹ "gidere" 37b/1

¹⁹⁰² "red" 37b/2

¹⁹⁰³ "qarışdurub" 37b/2-3

¹⁹⁰⁴ "ursalar" 37b/3

¹⁹⁰⁵ "ve" yok. 37b/3

¹⁹⁰⁶ "ursalar" 37b/4

şovukdan (6) yarılan yerlere dürtsele fāyide éde ve azacuk mūm kıatsalar dağı yég ola şuyından (7) rebv zağmetine içürsele be-gāyet fāyide éde *berencāsaf* türkce ayva dāna dērler (8) bögrekde olan taşları tađıda¹⁹⁰⁷ eger üç dirhem içsele¹⁹⁰⁸ sidügi yüride (9) ve kavukdağı taşı çıkara ve ici kızdura ve āhlātı lafif éder ve içdeki (10) öli¹⁹⁰⁹ oğlanı çıkarur ve rađm ağrılarına fāyide éde ve hayz kıanın yüridür (11) eger kıaynatsalar ‘avratlar icine¹⁹¹⁰ girsele otursalar¹⁹¹¹ girü bu¹⁹¹² fāyide éde eger (12) yađu édüb başa vursalar¹⁹¹³ şovukdan olan baş ağrısın gidere eger (13) kıaynatsalar şuyını başa¹⁹¹⁴ dökseler burunda olan süddelere ve nezlelere ve zükāma fāyide (14) éder¹⁹¹⁵ ve baş çegzinmesine dağı fāyide éde¹⁹¹⁶ eger göyündürsele külini kıatun kışilerün (15) fercinde olan cıbanlara ekseler kıurıda eger balıla yalasalara içindeki¹⁹¹⁷ kıurtları

[45a]

(1) ve namāz-boz kıurdın çıkara *persiyāvşān*¹⁹¹⁸ türkce baldırı kıara dērler eger (2) yağu édüb (*T38/a*) dā’ü’s-sa’lebe¹⁹¹⁹ vursalar¹⁹²⁰ kıılların bitüre ve kıanāzire vursalar¹⁹²¹ tağlil (3) éde eger kıaynatsalar şuyın içsele¹⁹²² rebv¹⁹²³ zağmetine ve yarakān ve talak ağrısına (4) ve südügi¹⁹²⁴ tutulmasına be-gāyet fāyide éder¹⁹²⁵ ve taşları tağıdur ve yılmeşük¹⁹²⁶ balgāmı¹⁹²⁷ (5) ishāl éder ve kıan tükürmegi gidere ve içi kıabz eyleye¹⁹²⁸

---

¹⁹⁰⁷ “tağıdur” 37b/7

¹⁹⁰⁸ “icseler” 37b/8

¹⁹⁰⁹ “öli” 37b/9

¹⁹¹⁰ “içine” 37b/10

¹⁹¹¹ “otursalar” yok. 37b/10

¹⁹¹² “bu” yok. 37b/10

¹⁹¹³ “ursalar” 37b/11

¹⁹¹⁴ “baş” yok. 37b/12

¹⁹¹⁵ “éde” 37b/12

¹⁹¹⁶ “éder” 37b/13

¹⁹¹⁷ “icindeki” 37b/14

¹⁹¹⁸ “berisiyāvşān” 37b/15

¹⁹¹⁹ “dā’ü’s-sa’leb rencine” 38a/1

¹⁹²⁰ “ursalar” 38a/1

¹⁹²¹ “ursalar” 38a/1

¹⁹²² “icseler” 38a/2

¹⁹²³ “rebve” 38a/2

¹⁹²⁴ “südük” 38a/2

¹⁹²⁵ “éde” 38a/3

¹⁹²⁶ “yelmeşük” 38a/3

¹⁹²⁷ “balgāmı” 38a/3

¹⁹²⁸ “éde” 38a/4

eger şarābıla içseler (6) ağulu cānavar¹⁹²⁹ şokduğına fāyide éde ve yaramaz hılflar¹⁹³⁰ inmesin men^c eyleye¹⁹³¹ (7) hayzı yürüde ve qanı kese ve yaramaz cıbanlara yaqu édüb vursalar¹⁹³² fāyide éde (8) eger şuyını şarāba qatsalar gül şuyıla qarışdursalar kılları yusalar (9) muhkem eyleye dökülmesin men^c éde eger şuyın içseler ma^cdede¹⁹³³ ve bağırsağda¹⁹³⁴ (10) olan şafrāyı¹⁹³⁵ ve sevdāyı ishāl éde üç dirhem veyā yēdi dirhem (11) içseler bu fāyideleri¹⁹³⁶ éde eger yaşımı dögseler eline yā yana¹⁹³⁷ ursalar bedende (12) olan eti çıkara ve nāşūra fāyide éde ve baş cıbanlarına fāyide éde eger döküb (13) saçsalar ve külini¹⁹³⁸ sirkeyile ve zeytile qarışdurub dā'ü's-sa'lebe ve dā'ü'l-hayyeye¹⁹³⁹ (14) vursalar¹⁹⁴⁰ fāyide éde eger üç dirhem içseler 'avratlar nifāsın arıda ve şoñın (15) düşüre¹⁹⁴¹ eger şarābıla içürseler quduz it taladuğına fāyide éde bedeli

[45b]

(1) benefşe çiçegidür ve şūsen kökidür *berdiyy* türkce қоға dērler eger (2) sirkeyile ve şuyıla ve şarābıla ışlatsalar yēni cirāhata¹⁹⁴² vursalar¹⁹⁴³ fāyide éder¹⁹⁴⁴ eger göyündürüb¹⁹⁴⁵ (3) ağızda vesāir ā'zāda olan¹⁹⁴⁶ cıbanlara vursalar¹⁹⁴⁷ fāyide éde göğüzden (*T38/b*) qan sızmağa (4) ve ma^cde cıbanlarına¹⁹⁴⁸ fāyide éde bir dirhem¹⁹⁴⁹ içseler fāyide éde ve hıqne etseler (5) bağırsağ¹⁹⁵⁰ cıbanlarına fāyide éde eger tütsi

¹⁹²⁹ “cānavarlar” 38a/4

¹⁹³⁰ “hılfları” 38a/5

¹⁹³¹ “éde” 38a/5

¹⁹³² “ursalar” 38a/6

¹⁹³³ “ma^cde” 38a/8

¹⁹³⁴ “bağırsağda” 38a/8

¹⁹³⁵ “şafrāyı”dan sonra “ve sevdāyı” yok. 38a/8

¹⁹³⁶ “fāyide” 38a/9

¹⁹³⁷ “ayaya” 38a/9

¹⁹³⁸ “köküni” 38a/10

¹⁹³⁹ “dā'ü'l-hayye” 38a/11

¹⁹⁴⁰ “ursalar” 38a/11

¹⁹⁴¹ “düşüre” 38a/12

¹⁹⁴² “cirāhatlara” 38a/14

¹⁹⁴³ “ursalar” 38a/14

¹⁹⁴⁴ “éde” 38a/14

¹⁹⁴⁵ “göyündürseler” 38a/15

¹⁹⁴⁶ “olan”dan sonra “yaramaz” var. 38a/15

¹⁹⁴⁷ “ursalar” 38a/15

¹⁹⁴⁸ “cıbanlarına”dan sonra “fāyide éde” yok. 38b/1

¹⁹⁴⁹ “diren” 38b/1

¹⁹⁵⁰ “bağırsağ” 38b/1

eyleseler zükām¹⁹⁵¹ kişiye fāyide éde eger (6) şoğan ve şarımsak¹⁹⁵² yeyen ve süci içen¹⁹⁵³ kişi yése koğusun def^x éde eger (7) yeşil yaprağını¹⁹⁵⁴ dögseler şıksalar şuyını talağı şişen kişi içse sirkeyile¹⁹⁵⁵ (8) fāyide éde eger¹⁹⁵⁶ kökini yédürseler girü bu fāyide éde bunun göyünmişinün bedeli kâğıd (9) göyünmişidür *bertānīkī* bu bir otdur ki kuzı¹⁹⁵⁷ kulağı¹⁹⁵⁸ yaprağına¹⁹⁵⁹ beşzer (10) toluca olur kıridub cirāhata ekseler eyü eyleye eger bişürseler şuyını (11) ağızda dutsalar¹⁹⁶⁰ ağız cıbanlarına¹⁹⁶¹ ve çeşe şişlerine fāyide éde *berenc* türkce (12) buña kâbilī¹⁹⁶² dërler iki dürlü olur bir dürlüsi uvacuk bir dürlüsi iri (13) olur eger on dirhem dögseler südile içseler balğamları ishāl éde namāz-boz (14) kırdın ve kıarında olan cıyanı¹⁹⁶³ çıkara ve bağırsağdan¹⁹⁶⁴ dāhı¹⁹⁶⁵ yilmeşük¹⁹⁶⁶ (15) balğamı¹⁹⁶⁷ çıkara *berbīne*¹⁹⁶⁸ bir otdur kim uzunca yapraçukları¹⁹⁶⁹ olur rengi

[46a]

(1) gāyet yeşil olur ve dördül bucaqları olur birer¹⁹⁷⁰ arış uzunluğı olur (2) uclarında çiçekleri olur kişnic çiçegine beşzer yabān kişniçi¹⁹⁷¹ dağı (3) dërler eger yaprağından¹⁹⁷² içseler¹⁹⁷³ yilmeşük¹⁹⁷⁴ balğamı¹⁹⁷⁵ kuşdura ve uyuda ve yelleri (4)

¹⁹⁵¹ “zükāmı olan” 38b/2

¹⁹⁵² “şarımsak” 38b/3

¹⁹⁵³ “icen” 38b/3

¹⁹⁵⁴ “yabrağını” 38b/3

¹⁹⁵⁵ “sirkeyile” yok. 38b/4

¹⁹⁵⁶ “eger”den sonra “göyündürseler talağı olan kişiye sirkeyile içürseler fāyide éde eger” var. 38b/4-5

¹⁹⁵⁷ “kuzu” 38b/7

¹⁹⁵⁸ “kulağına” 38b/7

¹⁹⁵⁹ “yabrağına” 38b/7

¹⁹⁶⁰ “tutsalar” 38b/8

¹⁹⁶¹ “cıbanlarına” 38b/8

¹⁹⁶² “bertaki kâbilī” 38b/9

¹⁹⁶³ “cıbanı” 38b/11

¹⁹⁶⁴ “bağırsağdan” 38b/11

¹⁹⁶⁵ “dağı” 38b/11

¹⁹⁶⁶ “yelmeşük” 38b/11

¹⁹⁶⁷ “balğamı” 38b/11

¹⁹⁶⁸ “berbīne”den sonra “ve bu” var. 38b/12

¹⁹⁶⁹ “yabraçukları” 38b/12

¹⁹⁷⁰ “bir” 38b/13

¹⁹⁷¹ “kişnici” 38b/14

¹⁹⁷² “yabrağından” 38b/14

¹⁹⁷³ “icseler” 38b/14

tağıda ve ğaşıye fāyide éde eger bişürseler içseler¹⁹⁷⁶ kan ğalebesinden olan (5) harāreti sâkin eyleye eger şıksalar şuyın hanāzīre (*T39/a*) dürtsele tahlīl éde (6) *barķāmaşrā* bir baķlādur¹⁹⁷⁷ yabrağı¹⁹⁷⁸ ħardal yabrağına¹⁹⁷⁹ beñzer kokuşu rāzyāne¹⁹⁸⁰ (7) kokuşına beñzer bitişu kereyse beñzer depelerinde yaşılca toħumları (8) olur yabān ħardalı dērler eyüdür ma‘deye ve toħmı geviden kişilere fāyide éde (9) ve¹⁹⁸¹ çiger zaħmetine fāyide éde şovukdan olsa dāim yēseler eger toħmından (10) dāim çeyneseler bir dirhem¹⁹⁸² miķdārı ħumārı zāil eyleye ve ma‘deyi kavī eyleye (11) ve bedenüñ mizācını¹⁹⁸³ ğāyet eyü eyleye ve beñiz¹⁹⁸⁴ şarulığın¹⁹⁸⁵ gidere¹⁹⁸⁶ ve cigerün (12) ve tağağun süddelerin açā¹⁹⁸⁷ ve sidüği¹⁹⁸⁸ yüride ve böğregi yağlu¹⁹⁸⁹ eyleye ve kavuğı (13) arıda eger gül yabrağıyla¹⁹⁹⁰ ve topalagıla yaķu eyleseler ma‘deye vursalar¹⁹⁹¹ (14) işlāh eyleye dimāğdan ğalīz yēlleri tağıda kokuşulasalar¹⁹⁹² bevāşire fāyide (15) éde eger yaķu eyleseler vursalar¹⁹⁹³ daħı¹⁹⁹⁴ fāyide éde *bersiyānā* bu bir otdur ki

[46b]

(1) kokuşu eyü olur ve depesinde toħmları olur çiçeği olmaz temmuz¹⁹⁹⁵ ayınun (2) evvelinde olur nefesi be-ğāyet eyü eyler¹⁹⁹⁶ ve ma‘deyi kızdurur ve göze cilā (3) vērür

¹⁹⁷⁴ “yelmeşük” 38b/14

¹⁹⁷⁵ “balğamī” 38b/14

¹⁹⁷⁶ “içseler” yok. 38b/15

¹⁹⁷⁷ “baķladur ki” 39a/1

¹⁹⁷⁸ “yabrağı” 39a/1

¹⁹⁷⁹ “yabrağına” 39a/1

¹⁹⁸⁰ “rāziyāne” 39a/2

¹⁹⁸¹ “ve çiger zaħmetine fāyide éde” yok. 39a/3

¹⁹⁸² “direm” 39a/4

¹⁹⁸³ “mizācı” 39a/4

¹⁹⁸⁴ “beñzi” 39a/5

¹⁹⁸⁵ “şarulığı” 39a/5

¹⁹⁸⁶ “giderür” 39a/5

¹⁹⁸⁷ “açar” 39a/5

¹⁹⁸⁸ “südüği” 39a/5

¹⁹⁸⁹ “bağlu” 39a/6

¹⁹⁹⁰ “yabrağıyla” 39a/6

¹⁹⁹¹ “ursalar” 39a/6

¹⁹⁹² “kokuşalar” 39a/7

¹⁹⁹³ “ursalar” 39a/8

¹⁹⁹⁴ “daħı”dan sonra “fāyide éde” yok. 39a/8

¹⁹⁹⁵ “temmüz” 39a/9

¹⁹⁹⁶ “éder” 39a/9

ve dimāği kavī eyler ve rūhı ferah eyler eger şuyından gül yaprağıyla¹⁹⁹⁷ (4) qarışdurub üç¹⁹⁹⁸ kez hamāmda dürtseles bereden gevde qararduğın gidere (5) eger buruna tamlatsalar dimāği arıda ve bāzrenbūya gibi şuyını çıkarsalar (6) isti'māl edeler¹⁹⁹⁹ kalbi kavī ve nefesi ferah eyleye *burnūk* nār ağacına (7) beñzer bir ağacdur yapraqları alūc yaprağına²⁰⁰⁰ beñzer çiçeği ayva dāna çiçeğine (8) beñzer eger yaprağını şıksalar oğlançukların bendükşelerin ve burnın ve toluñların (9) ve boyunların ve qarınların ve tabanların ovsalar²⁰⁰¹ ve içürseles cemī' ağırlarına (*T39/b*) ve 'arız (10) olan uçuklarına ve içlerine vesāir ağırsına fāyide ede ve dimāğlarındaki (11) süddeyi açā²⁰⁰² eger analarına bunun şuyından otuz dirhem²⁰⁰³ içürseles (12) girü bu fāyideyi ede ve ma'delerin kavī eyleye ve şalyārların kese ve balgāmı²⁰⁰⁴ (13) göyündüğinden²⁰⁰⁵ olan ağırları²⁰⁰⁶ kese eger erler ve 'avratlar yaprağınuñ²⁰⁰⁷ (14) şuyına sehelce cāvşir katub içseles kulunc zahmetin gidere ve tabī'atların (15) yumşada ve koçulamak zükāma fāyide ede *bezr-i kātūnā* bezir-i²⁰⁰⁸ kātūnādur kaçan²⁰⁰⁹

[47a]

(1) sirkeyile ve gül yağıyla yaķu edüb bendükşeler ağırsına ve kulaķ diplerinde²⁰¹⁰ olan şişlere (2) dürtseles²⁰¹¹ balgāmı²⁰¹² şişlere daħı vursalar²⁰¹³ fāyide ede ve siñir büzüldüğüne (3) daħı fāyide ede²⁰¹⁴ yaķu eyleseler oğlançukların²⁰¹⁵ bağırsaqları²⁰¹⁶

¹⁹⁹⁷ “yaprağıyla” 39a/10

¹⁹⁹⁸ “üç” 39a/11

¹⁹⁹⁹ “eyleseler” 39a/12

²⁰⁰⁰ “yabrağına” 39a/13

²⁰⁰¹ “ursalar” 39a/15

²⁰⁰² “açar” 39b/2

²⁰⁰³ “direm” 39b/2

²⁰⁰⁴ “balgām” 39b/3

²⁰⁰⁵ “göyündüğinden” 39b/3

²⁰⁰⁶ “ağırların” 39b/3

²⁰⁰⁷ “yabrağınuñ” 39b/4

²⁰⁰⁸ “bezr” 39b/6

²⁰⁰⁹ “kaçan” 39b/6

²⁰¹⁰ “diblerinde” 39b/7

²⁰¹¹ “ursalar” 39b/7

²⁰¹² “balgāmı” 39b/7

²⁰¹³ “ursalar” 39b/7

²⁰¹⁴ “ede”den sonra “eger” var. 39b/8

²⁰¹⁵ “oğlançukların” 39b/8

²⁰¹⁶ “bağırsaqları” 39b/8

zahmetine ve (4) göbekleri çıkduğuna vursalar²⁰¹⁷ fāyide éde eger lu‘ābın çıkarırsalar (5) içseler tabī‘atı yumşada ve susuzluğu²⁰¹⁸ kese ve şafrādan olan²⁰¹⁹ (6) harāreti sākin eyleye ve kılları yumşada eger iki dirhem in şuya (7) ısladub içseler ishāl éde ve ısıtmalara fāyide éde ve yaqu eyleseler başa (8) vursalar²⁰²⁰ ağrısın sākin éde²⁰²¹ eger lu‘ābını²⁰²² bādām yağıyla içseler şafrādan (9) olan şusuzluğu²⁰²³ sākin eyleye eger kavursalar iki dirhem in gül yağıyla (10) karışdurub içseler ishālī kaṭ‘ eyleye²⁰²⁴ ve ic ağrıların gidere ve guşşayı²⁰²⁵ (11) ve baş ağrısın sākin eyleye ve bağırsakda²⁰²⁶ olan cıbanları²⁰²⁷ yumşada²⁰²⁸ ve (12) süddeleri açā eger bezr-i kaṭūnā içmekden (T40/a) zahmet olsa mā‘ū’l-‘asel içürseler²⁰²⁹ (13) on iki dirhem torak otı şuyın içüreler ve bedeli ici²⁰³⁰ yumşatmağda (14) ayva çekirdegidür *bezr-i kettān* ketān²⁰³¹ tohmıdur ma‘deye yaramazdur (15) géc hazm olur sidüğü²⁰³² yüridür eger kavursalar yéseler içi²⁰³³ kabz éde

[47b]

(1) hām iken²⁰³⁴ bala²⁰³⁵ zeyte kıtsalar yaqu édüb isi²⁰³⁶ şışlere vursalar²⁰³⁷ yumşada (2) eger encirile naṭrūnıla yaqu étseleler çığıda vursalar²⁰³⁸ gidere ve eger şuyıla (3)

²⁰¹⁷ “ursalar” 39b/9

²⁰¹⁸ “susuzluğu” 39b/10

²⁰¹⁹ “olan” yok. 39b/10

²⁰²⁰ “ursalar” 39b/12

²⁰²¹ “eyleye” 39b/12

²⁰²² “lu‘ābın” 39b/12

²⁰²³ “şusuzlukları” 39b/13

²⁰²⁴ “kaṭ‘ eyleye” yerine “kese” 39b/14

²⁰²⁵ “guşşa” 39b/14

²⁰²⁶ “bağırsakda” 39b/15

²⁰²⁷ “cıbanları” 39b/15

²⁰²⁸ “yumşada” yok. 39b/15

²⁰²⁹ “içüreler” 40a/1

²⁰³⁰ “ici” 40a/2

²⁰³¹ “kettān” 40a/2

²⁰³² “südüğü” 40a/3

²⁰³³ “ici” 40a/3

²⁰³⁴ “hām iken” 40a/4

²⁰³⁵ “bala”dan sonra “ve” var. 40a/4

²⁰³⁶ “issi” 40a/4

²⁰³⁷ “ursalar” 40a/4

²⁰³⁸ “ursalar” 40a/5

karışdursalar kulağ dibinde ve ğayrı yerlerde olan şişlere vursalar²⁰³⁹ yumşada (4) eger şarâbıla bişürseler cıbanlara²⁰⁴⁰ vursalar²⁰⁴¹ fâyide éde eger buña berâber bâbâdya (5) ve bala kıatsalar dırnağ yarıldığına vursalar²⁰⁴² fâyide éde eger balıla karışdursalar (6) lu'ûğ gibi²⁰⁴³ yalasalar göğüsde²⁰⁴⁴ olan artuğ hıltları çıkara ve öksürüğü sâkin (7) eyler²⁰⁴⁵ eger balıla ve büberile karışdursalar²⁰⁴⁶ yêseler cimâ'ı kavî²⁰⁴⁷ eyleye eger bişürüb şuyıla (8) hığne êtseler bağırsaqda²⁰⁴⁸ ve raħmde²⁰⁴⁹ olan yaramaz hıltları çıkara eger (9) kaynadsalar²⁰⁵⁰ 'avratlar içine girse otursa raħmde olan şişlere fâyide éde (10) begrek²⁰⁵¹ ve kavuğda²⁰⁵² olan²⁰⁵³ cıbanlarına²⁰⁵⁴ fâyide éde eger yaqu édüb vursalar²⁰⁵⁵ fâyide éde (11) eger mûmıla ve balıla karışdurub dırnağların²⁰⁵⁶ yaramazın eyü eyleye²⁰⁵⁷ teşennücin (12) gidere ve teni ziyâde eyleye ve²⁰⁵⁸ göğüs²⁰⁵⁹ ve bağırsaq²⁰⁶⁰ ağrılarına fâyide éde²⁰⁶¹ eger çiy²⁰⁶² (13) kaynatsalar şuyın yağıyla karışdurub hığne êtseler bağırsaq ağrılarına²⁰⁶³ (14) be-ğâyet fâyide éder²⁰⁶⁴ eger gülile

---

2039 "ursalar" 40a/6

2040 "cıbanlara" 40a/6

2041 "ursalar" 40a/7

2042 "ursalar" 40a/8

2043 "bigi" 40a/8

2044 "gögüzde" 40a/8

2045 "eyleye" 40a/9

2046 "karışdurub" 40a/9

2047 "kavî" 40a/10

2048 "bağarsıqda" 40a/10

2049 "raħimde" 40a/10

2050 "kaynatsalar" 40a/11

2051 "bögrek" 40a/12

2052 "kavuğ" 40a/12

2053 "olan" yok. 40a/12

2054 "cıbanlarına" 40a/12

2055 "ursalar"dan sonra "fâyide éde" yok. 40a/12

2056 "dırnağlara ursalar" 40a/13

2057 "eyleye"den sonra "ve" var. 40a/13

2058 "ve" yok. 40a/14

2059 "gögüz" 40a/14

2060 "bağarsıq" 40a/14

2061 "eyleye" 40a/14

2062 "çiy" 40a/14

2063 "ağrılarına" yok. 40a/15

2064 "éde" 40a/15

ve bûreyile²⁰⁶⁵ (*T40/b*) yaķu  d b sigillere vursalar²⁰⁶⁶ gidere (15) ve²⁰⁶⁷ eger saķķ  tseler Şuyıla ķarıŐdursalar başa  c gece vursalar²⁰⁶⁸ isi²⁰⁶⁹

[48a]

(1) baş aĝrısın gidere ve baş Şişlerine f yide  de eger  c dirhem iĉseler (2)  yken aĝrısın gidere ve yaķu  d b Şişlere ve demreg ye vursalar²⁰⁷⁰ f yide  de (3) ve y kl   avratlar Şuyın iĉse oĝlanın t z  oĝura bedeli boydur (4) *pesf yic*²⁰⁷¹ meşh rdur t rkce buņa pel d Őoņı daķı d rler ve  ayan (5) otı da d rler kaĉan²⁰⁷² ķurıtsalar²⁰⁷³ yumŐaķ d oĝseler m ' 'l- asele Őaĉsalar balĝamı²⁰⁷⁴ (6) ve Őafr y  ish l  de eger yaķu eyleseler siņir b z ld ğine vursalar²⁰⁷⁵ barmaķlar (7) arası yarıldıĝına vursalar²⁰⁷⁶ f yide  de eger bir dirhemın Őekerile²⁰⁷⁷ (8) kaķub iĉseler kara sevd y  ish l eyleye eger d rt dirhem²⁰⁷⁸ ķarıŐdursalar (9) Şuyına biraĝub²⁰⁷⁹ iĉseler sevd y  ve yilmeŐ k²⁰⁸⁰ ish l eyleye ma' de ve bend kŐeler (10) aĝrısına f yide  de²⁰⁸¹ ve ķuluncı aĉar ve y lleri taĝıdur eger her g n (11) iki dirhemın bir  sk re hıy r Şenber Şuyıla iĉseler y di g ne deĝin ve²⁰⁸² (12) m lih ly  ve   zz m²⁰⁸³ zaķmetine be-ĝ yet f yide  de ve sevd v  teŐviŐleri (13) gidere bedeli vezin²⁰⁸⁴ kaĉar efit m n ola *besb se* meşh rdur eger iĉseler²⁰⁸⁵ (14) ķan t k rmeĝe²⁰⁸⁶ ve baĝırsaķ cıbanlarına²⁰⁸⁷ ve ķarına artuķ hılt

---

²⁰⁶⁵ “b re ile” 40a/15

²⁰⁶⁶ “ursalar” 40b/1

²⁰⁶⁷ “ve” yok. 40b/1

²⁰⁶⁸ “ursalar” 40b/2

²⁰⁶⁹ “issi” 40b/2

²⁰⁷⁰ “ursalar” 40b/3

²⁰⁷¹ “besf yic” 40b/5

²⁰⁷² “kaĉan” 40b/6

²⁰⁷³ “ķurıtsalar” 40b/6

²⁰⁷⁴ “balĝam ” 40b/6

²⁰⁷⁵ “ursalar” 40b/7

²⁰⁷⁶ “ursalar” 40b/7

²⁰⁷⁷ “Şekkere” 40b/8

²⁰⁷⁸ “dirhemın” 40b/9

²⁰⁷⁹ “Şekker biraĝub” 40b/9

²⁰⁸⁰ “yilmeŐ k”den sonra “aĝl tı” 40b/9

²⁰⁸¹ “ de” 40b/10

²⁰⁸² “ve” yok. 40b/11

²⁰⁸³ “c zz m” 40b/11

²⁰⁸⁴ “vezni” 40b/12

²⁰⁸⁵ “iĉseler” 40b/13

²⁰⁸⁶ “t k rmek” 40b/13

ağduğına (15) ve talak ağrısına fāyide ēde²⁰⁸⁸ ma‘deyi kavī eyleye ve yēlleri tağıda ve ağız

[48b]

(1) kokuşın eyü eyler ve cigeri kavī eyler ve içdeki katıları yumşada²⁰⁸⁹ (T41/a) ve rahmi (2) eyü eyler ve selesü'l-bevli keser ve eski²⁰⁹⁰ ishāli keser ve eskiden bađarsuk²⁰⁹¹ (3) cıbanlarına²⁰⁹² fāyide ēde²⁰⁹³ ve eger şuyıla ve benefşe yağıyla karışdurub (4) buruna tamlatsalar baş ağrısına fāyide ēde bedeli cevzdür *büssed* (5) türkce merçān²⁰⁹⁴ köki dērler eger yumşak dögseler eski cıbanlara²⁰⁹⁵ saçsalar (6) yaramaz etlerin gidere yēni et bitüre eger bir kaç kat harīrden eleseler (7) göze sürme ētseler gözdeki cıbanlara²⁰⁹⁶ be-gāyet fāyide ēder²⁰⁹⁷ eger şuyıla (8) içseler ‘usr-ı nefese²⁰⁹⁸ ve talaka fāyide ēde ve kalbi kavī ēde ve hafakāna²⁰⁹⁹ (9) fāyide²¹⁰⁰ ēde ve²¹⁰¹ rūhı ferah eyler ve eger uçuk tutan kişinüñ boynına (10) aşsalar yā niķrīs olan kişiler²¹⁰² ayağına aşsalar fāyide ēder²¹⁰³ ve eger (11) saħķ ētseler diş diblerine kosalar muħkem eyleye eger üç dang²¹⁰⁴ (12) göyünmişinden alsalar buçuk dirhem şamğıla²¹⁰⁵ ve yumurda ağıyla karışdurub²¹⁰⁶ (13) şuyıla içseler kan tükürmesini men‘ eyleye²¹⁰⁷ göyündürmesinüñ tarīķi (14) budur kim on iki dirhemini²¹⁰⁸ bir çölmege²¹⁰⁹ koyalar

²⁰⁸⁷ “çıbanlarına” 40b/13

²⁰⁸⁸ “ēde”den sonra “ve” 40b/14

²⁰⁸⁹ “yumşadur” 40b/15

²⁰⁹⁰ “eski” yok. 41a/1

²⁰⁹¹ “bağırsak” 41a/1

²⁰⁹² “çıbanlarına” 41a/1

²⁰⁹³ “ēder” 41a/2

²⁰⁹⁴ “mercān” 41a/3

²⁰⁹⁵ “çıbanlara” 41a/4

²⁰⁹⁶ “çıbanlara” 41a/5

²⁰⁹⁷ “ēde” 41a/5

²⁰⁹⁸ “‘usr-u nefese” 41a/6

²⁰⁹⁹ “hafakāni” 41a/6

²¹⁰⁰ “fāyide ēde” yerine “giderür” 41a/6

²¹⁰¹ “ve rūhı” yok. 41a/6

²¹⁰² “kişilenüñ” 41a/7

²¹⁰³ “ēde” 41a/8

²¹⁰⁴ “dāng” 41a/9

²¹⁰⁵ “şam‘ıla” 41a/9

²¹⁰⁶ “karışdurub”dan sonra “şovuk” var. 41a/10

²¹⁰⁷ “ēde” 41a/10

²¹⁰⁸ “dirhemini” 41a/11

ağzını balçığıla²¹¹⁰ şıvayalar tennūra (15) bırağalar irteye dek²¹¹¹ tura çıkarub isti‘māl edeler her kankı yèrden

[49a]

(1) kan sızarsa aña ekseler tuta eger saħk édüb kulağa tamzursalar zaħmetlerine (2) fāyide éde *büsr* hürmā koruğı dèrler eger (3) şuyıla bişürseler şuyını anūmālī²¹¹² şarābına katub içseler harāret-i ġarīziyyeyi (4) kavī eyleye ic ‘alavlanduğı²¹¹³ gidere eger hoşāf²¹¹⁴ édüb şuyın²¹¹⁵ (5) ağızda tutsalar (*T41/b*) diş diplerin²¹¹⁶ muħkem eyleye *başal* türkce şoğandır (6) eger maḳ^cada şokşalar tamarlarınuñ ağızın açā kanı yürüde eger sirkeyile (7) döğüb bahaḳa vursalar²¹¹⁷ güneşe karşı tursalar gidere eger dā’ü’s-sa‘lebe (8) dürtsele kıl bitüre eger şuyından göze tamlatsalar kıl bitirmegi²¹¹⁸ gidere ve (9) göze inen şuya fāyide éder²¹¹⁹ ve göz kararduğı gidere evet²¹²⁰ yèl eyler²¹²¹ gönüle²¹²² (10) ta‘ām istedür aħlaṭı laṭīf éder şuşadır gönül döndürür²¹²³ kuşdurur (11) ve içi yumşadır ve bevāşir tamarlarınuñ²¹²⁴ ağızın açar eger kabuğın (12) şoyub zeyte baturub²¹²⁵ götüricek ve eger²¹²⁶ balıla karşıdursalar²¹²⁷ göze kuhl étsele (13) hunāḳa fāyide éde eger içseler hayz kanın yürüde ve eger dimāğa tamlatsalar (14) arıda eger tuzıla ve bığanūsıla²¹²⁸ ve balıla karşıdursalar it tutduğına (15) vursalar²¹²⁹ fāyide éde ve eger şuyınıñ berāberi merārıla karşıdurub nebāt

²¹⁰⁹ “çölmekde” 41a/11

²¹¹⁰ “balçığıla” 41a/11

²¹¹¹ “degin” 41a/11

²¹¹² “unūmālī” 41a/14

²¹¹³ “‘alavlanduğı” 41a/14

²¹¹⁴ “hoşāf” 41a/15

²¹¹⁵ “şuyın”dan sonra “içseler kabz eyleye eger kaynatsalar şuyın” var. 41a/15

²¹¹⁶ “diblerin” 41b/1

²¹¹⁷ “ursalar” 41b/2

²¹¹⁸ “bitürmegin” 41b/3

²¹¹⁹ “ède” 41b/4

²¹²⁰ “evit” 41b/4

²¹²¹ “eyler”den sonra “ve” vardır. 41b/5

²¹²² “gönle” 41b/5

²¹²³ “dönderür” 41b/5

²¹²⁴ “ağnlarınuñ” 41b/6

²¹²⁵ “bişürüb” 41b/7

²¹²⁶ “eger”den sonra “şuyın” var. 41b/7

²¹²⁷ “karışdurub” 41b/7

²¹²⁸ “bağanūsıla” 41b/9

[49b]

(1) şekerle²¹³⁰ saḥḥ édüb göze kuḥl étseles giciyigin kese eger tuzıla qarışdursalar (2) sigillere vursalar²¹³¹ fāyide éde gidere eger tavuḡuñ içi yaḡıyıla qarışdursalar (3) ayaqda olan zahmetlere vursalar²¹³² fāyide éde eger yalnızca²¹³³ şuyın kulaḡa²¹³⁴ (4) tamzursalar işitmezligin gidere ve kan²¹³⁵ iriñ aḡduḡına fāyide éde eger (5) çok yéseler baş aḡrıda daḡı çok yéseler ‘aqlı²¹³⁶ gidere eger bişürseler (6) yéseler sidügi²¹³⁷ yürüde cimā‘ı be-gāyet kavī eyleye eger çiçegin dövseler²¹³⁸ (7) koḡulasalar göñüle ta‘ām istede (T42/a) daḡı bedendeki mesāmları aca²¹³⁹ buḡārları (8) taḡlīl éde eger seferlerde yéseler şulardan ve havālardan olan zararı (9) def^c éde²¹⁴⁰ göḡüsü²¹⁴¹ ve öykeni ve yilmeşük²¹⁴² hıtları arıda huşuḡa ki nesnelere (10) bişe eger aḡ şoḡan²¹⁴³ bişürseler ic yaḡı veyā şa yaḡı yā yumurda şarusıla²¹⁴⁴ (11) qarışdurub maḡ‘ada ursalar aḡrıların ve şişlerin gidere eger çiçegini²¹⁴⁵ (12) tuzıla döḡüb başa vursalar²¹⁴⁶ başda olan cıbanlara fāyide éde eger çok (13) yéseler uyuda ve şalyarı çok eyleye evet²¹⁴⁷ yaraḡāna fāyide éder ve koḡulaması (14) sām yēlin def^c éder ve sirkeyile²¹⁴⁸ bıraḡsalar bir kaç gün tursa andan yéseler (15) ma‘deyi kavī eyleye şafrādan ve balḡamdan olan göñül dönmeḡligin

---

²¹²⁹ “ursalar” 41b/9

²¹³⁰ “şeker ile” 41b/10

²¹³¹ “ursalar” 41b/11

²¹³² “ursalar” 41b/12

²¹³³ “yalnuzca” 41b/12

²¹³⁴ “kulaḡa” 41b/13

²¹³⁵ “kan”dan sonra “ve” var. 41b/13

²¹³⁶ “‘aql” 41b/14

²¹³⁷ “südügi” 41b/14

²¹³⁸ “dögseler” 41b/15

²¹³⁹ “aça” 42a/1

²¹⁴⁰ “eyleye” 42a/2

²¹⁴¹ “göḡüzi” 42a/2

²¹⁴² “yelmeşük” 42a/2

²¹⁴³ “şoḡanı” 42a/3

²¹⁴⁴ “şarusıyla” 42a/3

²¹⁴⁵ “çiçegini” 42a/4

²¹⁴⁶ “ursalar” 42a/4

²¹⁴⁷ “evit” 42a/5

²¹⁴⁸ “sirkeye” 42a/6

[50a]

(1) gidere²¹⁴⁹ ve müşhil icen²¹⁵⁰ kişi koçulasa göñli²¹⁵¹ döndüğün giderür eger (2) ocağa gömüb yêseler öksürüğe fâyide êde ve hem göğüsi²¹⁵² yumşadur *beşâm* (3) belesân dêrler yêrinde dêyavuz *başalü'z-zîb* türkce it keseridür²¹⁵³ (4) çok yêseler cimā'ı²¹⁵⁴ kavî eyler²¹⁵⁵ ve çığıda ve bahağa dürtseleler gidere ve cıbandan²¹⁵⁶ (5) deri kararduğın²¹⁵⁷ gidere²¹⁵⁸ fâyide êde²¹⁵⁹ ve yumurda şarusıla qarışdurub (6) sigillere vursalar²¹⁶⁰ gidere eger balık başıyla bişürseleler cıbanlara²¹⁶¹ vursalar²¹⁶² (7) fâyide êde eger balıla qarışdursalar sinir büzüldüğüne vursalar²¹⁶³ fâyide êder (8) ve bendükşelere ve niķrîse vursalar²¹⁶⁴ fâyide êde eger balıla yaķu êdüb ķuduz (9) ŧaladüğüne²¹⁶⁵ ve sünnet olan oğlançukların beresine²¹⁶⁶ vursalar²¹⁶⁷ fâyide êde ve (10) ağrısın sâkin eyleye eger naŧrûnıla bişürüb başa vursalar²¹⁶⁸ ķoñağın (11) gidere ve baş²¹⁶⁹ cıbanların²¹⁷⁰ dađı²¹⁷¹ gidere (*T42/b*) *buşāk* tükruk demek olur (12) eger ac kişinün tükrukünü²¹⁷² oğlançukların demregüsine dürtseleler (13) fâyide êde eger oruc ŧutan kişi buğday ceyneye²¹⁷³ isi²¹⁷⁴ şişlere vursalar²¹⁷⁵ (14) gidere ve 'akreb ağzına ŧamlatsalar

---

²¹⁴⁹ “giderür” 42a/7

²¹⁵⁰ “içen” 42a/8

²¹⁵¹ “göñül” 42a/8

²¹⁵² “göğüzi” 42a/9

²¹⁵³ “keseridür” yerine “keseri dêrler” 42a/9

²¹⁵⁴ “cimā'ı” 42a/10

²¹⁵⁵ “eyleye” 42a/10

²¹⁵⁶ “cıbandan” 42a/10

²¹⁵⁷ “karardüğüne” 42a/10

²¹⁵⁸ “dürtseleler” 42a/11

²¹⁵⁹ “êde” yok. 42a/11

²¹⁶⁰ “ursalar fâyide êde” 42a/11

²¹⁶¹ “cıbanlara” 42a/12

²¹⁶² “ursalar” 42a/12

²¹⁶³ “ursalar” 42a/13

²¹⁶⁴ “ursalar” 42a/13

²¹⁶⁵ “ŧalayana” 42a/14

²¹⁶⁶ “yarasına” 42a/14

²¹⁶⁷ “ursalar” 42a/14

²¹⁶⁸ “ursalar” 42a/15

²¹⁶⁹ “başı” 42a/15

²¹⁷⁰ “cıbanların” 42a/15

²¹⁷¹ “dağı” 42a/15

²¹⁷² “tükrukünü” 42b/1

²¹⁷³ “ceynese” 42b/2

öldüre ve gözde olan kırtcuğazlara (15) tamlatsalar öldüre çıkara ve gözde olan çapağa²¹⁷⁶ dürtsele²¹⁷⁷ gidere *baṭam*²¹⁷⁸

[50b]

(1) meneviş ağacına²¹⁷⁹ dërler²¹⁸⁰ sidügi²¹⁸¹ yürüdür ve talağa fâyide éde²¹⁸² eger yemişini²¹⁸³ yêseler (2) ma^cdeye yaramazdur kızdurıcıdur cimā^cı kavî éder géc hazm olur balgamları (3) giderür ve iştahâyı giderür ve gögüsü²¹⁸⁴ kızdurur ve öksürüğe eyüdür bögreği kızdurur (4) laḳvaya ve felce eyüdür evet²¹⁸⁵ başı²¹⁸⁶ ağrıdur ağız zaḫmetin getürür sirkengübîn (5) muşlihdür ve ḫayz kanın yürüdür ve bevāşir kanın yürüdür ve kavuğı arıdur ve (6) bögreği semirdür ve yelleri tağıdur eger külini yaḳu eyleyüb dā^u's-sa^clebe vursalar²¹⁸⁷ (7) kılın bitüre ve yaprağını²¹⁸⁸ kurutsalar saḫḳ édüb başa vursalar²¹⁸⁹ kılları uzada ve bitüre (8) ve eyü eyleye *baṭiḥ* kavundur eger olmışını²¹⁹⁰ yêseler sidügi²¹⁹¹ yürüde eger (9) yaḳu édüb göz şişlerine vursalar²¹⁹² sākin éde eger alına ḳosalar göze inen (10) nezleyi²¹⁹³ eger kavunun içini çekirdegiyle döğüb buğday unıyla ḳarışdurub (11) güneşde ḳurutsalar yumşak dögseler gövdeyi²¹⁹⁴ ve yüzi ovsalar²¹⁹⁵ be-ğāyet cilā vère (12) kirlerin gidere ve eger kökinden bir dirhem anūmālī

²¹⁷⁴ “issi” 42b/2

²¹⁷⁵ “ursalar” 42b/2

²¹⁷⁶ “çabağa” 42b/4

²¹⁷⁷ “ursalar” 42b/4

²¹⁷⁸ “baṭum” 42b/4

²¹⁷⁹ “ağacıdur” 42b/5

²¹⁸⁰ “dërler” yok. 42b/5

²¹⁸¹ “südügi” 42b/5

²¹⁸² “éder” 42b/5

²¹⁸³ “yemişini” 42b/5

²¹⁸⁴ “gögüzi” 42b/7

²¹⁸⁵ “evit” 42b/8

²¹⁸⁶ “baş” 42b/8

²¹⁸⁷ “ursalar” 42b/10

²¹⁸⁸ “yabrağını” 42b/10

²¹⁸⁹ “ursalar” 42b/11

²¹⁹⁰ “olmuşın” 42b/12

²¹⁹¹ “südügi” 42b/12

²¹⁹² “ursalar” 42b/12

²¹⁹³ “nezleyi”den sonra “kese” var. 42b/13

²¹⁹⁴ “gevdeyi” 42b/14

²¹⁹⁵ “ursalar” 42b/15

şarābıla (*T43/a*) içseler istifrāg (13) êtdüre eger balıla bile²¹⁹⁶ kârışdurub yaķu êtseler cıbanlara²¹⁹⁷ vursalar²¹⁹⁸ gidere heķīm eydür (14) kavun şovukdur ve yaşdur dër ma‘deden tiz iner ve yufķa bahaķları²¹⁹⁹ ve çıgıdları (15) ovsalar²²⁰⁰ gidere eger toħmını yëseler kavuķda olan taşları tağıda ve kendüyi

[51a]

(1) çok yëseler tuħme olur²²⁰¹ ve ma‘dede nice hılt bulursa aña döner vaķt olur ma‘deyi (2) fesāda vërür hemān tizcek kuşmak gereķdür²²⁰² eger toħmını dögseler şuyıla (3) ezüb içseler isi²²⁰³ öksürüklere ve göz ağrılarına ki isi²²⁰⁴ veremden olan²²⁰⁵ be-gāyet (4) fāyide êder²²⁰⁶ ve kağırub tükürmegi āsān êder ve²²⁰⁷ çigerün isi²²⁰⁸ şişlere²²⁰⁹ fāyide²²¹⁰ (5) ve süddeleri açā²²¹¹ ve sidügi²²¹² yürüdür ve kavuğı arıdır ve göyünmelerine fāyide (6) êder ve koķulamak²²¹³ dimāđı şovıdır²²¹⁴ eger kavuğını şığır etiyile²²¹⁵ (7) bişürseler hażmını tiz eyleye evet²²¹⁶ kurıdub saħķ êdüb et üzerine (8) andan koyalar ve daħı kavunı çok yemek ısıtma eyler zīrā şafrāya (9) döner gereķdür ki yêdüğinden sonra ekşi sirkengübīn içe biraz çok²²¹⁷ (10) aņul aņul yüriye elbette sađ yanına yatmaya

---

²¹⁹⁶ “bile” yok. 43a/1

²¹⁹⁷ “çıbanlara” 43a/1

²¹⁹⁸ “ursalar” 43a/1

²¹⁹⁹ “bahaķlara” ve “bahaķlara”dan sonra “ve çıgıdları” yok. 43a/2

²²⁰⁰ “ursalar” 43a/2

²²⁰¹ “olurlar” 43a/4

²²⁰² “gerek” 43a/5

²²⁰³ “issi” 43a/5

²²⁰⁴ “issi” 43a/6

²²⁰⁵ “ola” 43a/6

²²⁰⁶ “êde” 43a/6

²²⁰⁷ “ve”den sonra “ağız ve boğaz iriligin yumşadur ve şusuzlığı giderür ve ağrı hastalığına fāyide êder ve” var. 43a/7-8

²²⁰⁸ “issi” 43a/8

²²⁰⁹ “şişlerine” 43a/8

²²¹⁰ “fāyide”den sonra “êder” var. 43a/8

²²¹¹ “açar” 43a/8

²²¹² “südügi” 43a/8

²²¹³ “koķulmak” 43a/9

²²¹⁴ “şıvıdır” 43a/9

²²¹⁵ “etiyile”den sonra “müherrā” var. 43a/9

²²¹⁶ “evit” 43a/10

²²¹⁷ “çok” 43a/12

hażm olunca eger²²¹⁸ bundan (11) sonra dāhı²²¹⁹ hażm olmasa qoruq şuyın yā ekşi enār şuyun içe (12) eger acla yēse defī yetse üzerine nesne içmese ısıtma tuta ve daħı (13) şakınalar²²²⁰ üzerine penyir yēmeyeler çüllāb²²²¹ içeler *baṭīḡ-i hindī* qārbūzdur ağrı (14) haştalığına fāyide ēder ve ısıtmaya²²²² (T43/b) ve ic alavlanduğına gāyet fāyide ēder (15) sidüđi²²²³ be-gāyet yüridür qoqusı harāreti²²²⁴ sākin ēder²²²⁵ ve uyudur²²²⁶ ma‘deyi

[51b]

(1) za‘fī ēder açla²²²⁷ yēseler ic ağrısın eyler ve çigerde²²²⁸ şulu qan eyler (2) ve içi²²²⁹ ishāl ēder *baṭṭ* qazdur cemī‘ ā‘zāsı gēc hażm olur ammā (3) qanatları tīz hażm olur hekīm eydür qaz eti āvāzı ve beñzi eyü eyler ve semürdür²²³⁰ (4) ve cimā‘ı qavī ēder ve yēlleri tağıdır evet²²³¹ ma‘dede çok yatur ve gevdeyi (5) qavī ēder semirdür qazuñ cigeri be-gāyet lezīz olur eyü qan eyler²²³² (6) ve eti yaramaz qan eyler eger iç²²³³ yağıyla ađrur²²³⁴ yērlere sürseler²²³⁵ ağrısın (7) sākin eyleye eger beynisini ma‘ad şişine vursalar²²³⁶ fāyide ēde eger boqın (8) ḡanāzīre vursalar²²³⁷ fāyide ēde *baqlatü’l-ḡamkā* türkce toḡmekāndur eger (9) dögseler ma‘de üzerine vursalar²²³⁸ ma‘de²²³⁹ alavlanduđına²²⁴⁰ vursalar²²⁴¹ gidere ve şıqsalar (10) ağızda tutsalar diş ağrısına fāyide

²²¹⁸ “eger” yok. 43a/12

²²¹⁹ “dāhı” yok. 43a/12

²²²⁰ “şakınalar” 43a/14

²²²¹ “çüllāb” 43a/14

²²²² “ısıtma” 43a/15

²²²³ “südüği” 43b/1

²²²⁴ “harāret” 43b/1

²²²⁵ “eyler” 43b/2

²²²⁶ “uyudur” yerine “eyü ēder ve” var.43b/2

²²²⁷ “acla” 43b/2

²²²⁸ “cigerde” 43b/2

²²²⁹ “içi” 43b/3

²²³⁰ “semirdür” 43b/4

²²³¹ “evit” 43b/5

²²³² “eyler”den sonra “ve eti yaramaz qan eyler” yok. 43b/6

²²³³ “içi” 43b/6

²²³⁴ “ağrı” 43b/6

²²³⁵ “sürtseler” 43b/6

²²³⁶ “vursalar” 43b/7

²²³⁷ “vursalar” 43b/7

²²³⁸ “vursalar” 43b/8

²²³⁹ “ma‘de” yok. 43b/8

²²⁴⁰ “alavlanduğını” 43b/9

éder²²⁴² eger²²⁴³ şuyını ‘avratlar (11) içseler bağırsağda cıbanlara ve sızmağa ve kan tükürmegi giderür (12) fâyide éder eger şuyıla yağu édüb başa vursalar²²⁴⁴ baş ağrısın (13) sâkin éde²²⁴⁵ ve gözlerde olan isi²²⁴⁶ şişlere fâyide éde eger yêseler diş (14) ağrısın²²⁴⁷ ve ma‘de alavlanduğın²²⁴⁸ ve bögrek ve kavuk ağrısın²²⁴⁹ giderür²²⁵⁰ (15) eger şuyın içseler ısıtmalara ve²²⁵¹ bevâşire ve ağulu cānavar şoğduğına

[52a]

(1) fâyide éde²²⁵² ve qarındağı kurdı gidere ve yağu étseler qarına vursalar²²⁵³ em‘āya yaramaz (2) hılt indüğün def‘ eyleye eger hıkne étseler ma‘de fesādından olan (T44/a) hâyalar (3) zağmetin gidere²²⁵⁴ ve eger kuhl étseler issiden olan²²⁵⁵ baş ağrısına²²⁵⁶ fâyide éder (4) eger sigilleri ovsalar²²⁵⁷ gidere eger kaynadmadın²²⁵⁸ şuyını hıkne étseler bağırsaqlara²²⁵⁹ (5) inen şafrāyı def‘ éde ve şafrādan olan ishāli kese eger (6) tohmını kavurmadın yêseler bögrekde olan ve kavukda olan taşları tağıda (7) ve sidüğü²²⁶⁰ yürüde ve tabī‘atı ishāl éde eger kavursalar²²⁶¹ bağırsaqları²²⁶² kavī (8) eyleye ve yêseler ishāli tuta eger koruk şuyıla borāni²²⁶³ édüb yêseler (9) şusuzluğu gidere

²²⁴¹ “vursalar” yok. 43b/9

²²⁴² “éde” 43b/9

²²⁴³ “eger”den sonra “şuyını ‘avratlar içseler bağırsağda cıbanlara ve sızmağa ve kan tükürmegi giderür fâyide éder eger” yok.

²²⁴⁴ “ursalar” 43b/10

²²⁴⁵ “eyleye” 43b/10

²²⁴⁶ “issi” 43b/10

²²⁴⁷ “ağrısın”dan sonra “sâkin éde” var. 43b/11

²²⁴⁸ “alavlanduğı” 43b/11

²²⁴⁹ “ağrıduğın” 43b/12

²²⁵⁰ “gidere” 43b/12

²²⁵¹ “ve”den sonra “bevâşire ve” yok. 43b/12

²²⁵² “éde”den sonra “eger şuyın ‘avratlar içse bağırsağdağı cıbanlara ve kan sızmağa ve kan tükürdüklerine fâyide éde” var. 43b/13-14

²²⁵³ “ursalar” 43b/14

²²⁵⁴ “giderür” 44a/1

²²⁵⁵ “olan”dan sonra “göz ağrısına fâyide éde eger gül yağıyla qarışdurub güneşden olan” var. 44a/2

²²⁵⁶ “ağrısına”dan sonra “ursalar” var. 44a/3

²²⁵⁷ “ursalar” 44a/3

²²⁵⁸ “kaynamadın” 44a/3

²²⁵⁹ “bağırsaqlara” 44a/4

²²⁶⁰ “südüğü” 44a/6

²²⁶¹ “kavursalar”dan sonra “yêseler” var. 44a/7

²²⁶² “bağırsaqları” 44a/7

²²⁶³ “borāni” 44a/8

bedeni şovıda ter eyleye ısıtmalara be-gāyet fāyide eder²²⁶⁴ ve sidügi²²⁶⁵ (10) göyünmesini²²⁶⁶ gidere evet²²⁶⁷ cimā'ı za'f eder eger bundan bir pāre döşege (11) kosalar üzerinde yatan kişi hıc düş görmeye ve ihtilām dahı olmaya hekīm (12) eydür isi²²⁶⁸ mizāclu kişiler cimā'ı ziyāde eyler ciger ve yürek ve ma' de harāretin (13) def eder ve şusuzluğu²²⁶⁹ keser eger yaqu étsele od yanuğına vursalar²²⁷⁰ (14) fāyide eder **bakam** meşhürdur bir ağacdur yumşak dögseler cirāhatlara cıbanlara²²⁷¹ (15) vursalar²²⁷² bitüre qanımi kese evet²²⁷³ kökinden içmeyeler²²⁷⁴ zīrā ki semm-i kātildür²²⁷⁵

[52b]

(1) **bakas** şimşir ağacıdur eger yemişinden yēseler içi²²⁷⁶ kabz eyleye bađırşaklarda²²⁷⁷
(2) (T44/b) olan yaşları kabz eyleye yaşlığın gidere eger dörpüeseler (3) uvağın kınāya katsalar²²⁷⁸ başa dürtsele kılların²²⁷⁹ muhkem eyleye ve ağrısın (4) gidere ve tağılmış saçları cem' eyleye eger yumurda ağıyıla ve degirmen tuzıyıla (5) yaqu edüb sinjirler zahmetine vursalar²²⁸⁰ fāyide eder²²⁸¹ **bakşüküşe**²²⁸² bu bir otdur ki (6) yaprađı²²⁸³ şu teresi yaprađına²²⁸⁴ beñzer dördül budakları²²⁸⁵ çiçeği fesligen çiçeğine (7) beñzer toğmı gendene toğmına beñzer yabān gendenesi dahı derler köki alma gibi

²²⁶⁴ “ede” 44a/9

²²⁶⁵ “südügi” 44a/9

²²⁶⁶ “göyünmişini” 44a/9

²²⁶⁷ “evit” 44a/9

²²⁶⁸ “issi” 44a/11

²²⁶⁹ “şusuzluğu” 44a/12

²²⁷⁰ “ursalar” 44a/13

²²⁷¹ “cıbanlara” 44a/14

²²⁷² “ursalar” 44a/14

²²⁷³ “evit” 44a/14

²²⁷⁴ “içmeyeler”den sonra “zīrā ki” yok. 44a/15

²²⁷⁵ “kātildür” 44a/15

²²⁷⁶ “içi” yok. 44a/15

²²⁷⁷ “bağırşaklara” 44a/15

²²⁷⁸ “koysalar” 44b/1

²²⁷⁹ “kılları” 44b/2

²²⁸⁰ “ursalar” 44b/3

²²⁸¹ “ede” 44b/3

²²⁸² “bakşüküşen” 44b/3

²²⁸³ “yabrağı” 44b/4

²²⁸⁴ “yabrağına” 44b/4

²²⁸⁵ “budakları”dan sonra “olur” var. 44b/4

olur (8) degirmi kara  okusu  ar b  okusuna²²⁸⁶ benzer taşlu yerlerde biter kaçan arpa (9) unıyla yaqu eyleseler şişlere vursalar²²⁸⁷ yumşada ve sigilleri  opara eger bir dirhem (10) yemiřinden²²⁸⁸ y eseler d rl  d rl  d řler²²⁸⁹ g reler ve şafr y  ish l eyleye ve k kinden (11) iki dirhem içseler gir  ish l  der²²⁹⁰ m ' 'l- ar t n şuyula iseler²²⁹¹ f yide  der (12) *baql -i yemeniyye* meşh rdur eger k kini²²⁹² yaqu eyleseler²²⁹³ isi²²⁹⁴ şişlere vursalar²²⁹⁵ (13) f yide  de eger şiksalar şuyun g l yađına²²⁹⁶  arişdurub issiden olan baş (14) ağrısına d rtseler gidere eger y eseler ey  h l lar eyleye isi²²⁹⁷ miz clu kişilere f yide (15)  de  ks r gi s kin  de²²⁹⁸ şafr dan ve  ar retten olan susuzluđı²²⁹⁹ kese

[53a]

(1) eger²³⁰⁰ bişurseler b d m yağı ve tatlu en r şuyunu  atsalar iseler²³⁰¹ f yide (2)  der²³⁰² *baqlat 'r-reml* bu dađı²³⁰³ bir otdur ki buņa  um baqlası d rler z r  (3)  umlu yerlerde biter ma'dehyi ve cigeri ve içi kav  eyler  afak n²³⁰⁴ gider r (4) ve  albi kav  (*T45/a*) eyler ve ağız  okusun ey  eyler eger²³⁰⁵ t tsi eyleseler rub' (5) ısıtmalu²³⁰⁶ ki balđamı ola derlede²³⁰⁷ eger bir pare²³⁰⁸ yaşduğ altına  oyub (6) uyusa²³⁰⁹ ey  d şler

²²⁸⁶ " okusına" 44b/6

²²⁸⁷ "ursalar f yide  de" 44b/7

²²⁸⁸ "yemişinden" 44b/7

²²⁸⁹ "d ş" 44b/8

²²⁹⁰ " de" 44b/9

²²⁹¹ "içeler" ve "içeler"den sonra "f yide  der" yok. 44b/9

²²⁹² "k kin" 44b/10

²²⁹³ " tseler" 44b/10

²²⁹⁴ "issi" 44b/10

²²⁹⁵ "ursalar" 44b/10

²²⁹⁶ "yağıyla" 44b/10

²²⁹⁷ "issi" 44b/12

²²⁹⁸ "eyleye" 44b/12

²²⁹⁹ "susuzluğı" 44b/13

²³⁰⁰ "eger" yok. 44b/13

²³⁰¹ "içseler" yok. 44b/13

²³⁰² " de" 44b/14

²³⁰³ "dağı" 44b/14

²³⁰⁴ " afak nı" 44b/15

²³⁰⁵ "ve" 45a/1

²³⁰⁶ "ısıtmalu kişi"dan sonra "ki balđamı ola" yok. 45a/1

²³⁰⁷ "derleye" 45a/1

²³⁰⁸ "p re" 45a/1

göre *baḳlatü'l-enşār* türkce kelem dەرler eger (7) yēseler yā cirāhatlara vursalar²³¹⁰ ve yaramaz cıbanlara ve şerā zaḫmetine vursalar²³¹¹ fāyide (8) ēder²³¹² mücerrebdür²³¹³ eger toḫmından içseler ḳarındaḡı ḳurdı öldüre ḳıḳara (9) ve daḡı dögüb ḳıḡıda vursalar²³¹⁴ gidere eger bişürüb azaḳuḳ²³¹⁵ ḳaynadub (10) yēseler ishāl ēder²³¹⁶ eger tekrār bişürseler bir ḳac kere²³¹⁷ şuyıla yēseler içi²³¹⁸ (11) ḳabz eyleye ve gözünḡ zaḳfin gidere ve baş aḡrısına ve ditredüḡine fāyide (12) ēde eger mecnūn ḳişi yēse def^c ēde eger için yēseler ma^cdeye fāyide ēdüb²³¹⁹ (13) sidüḡi²³²⁰ yüride evet²³²¹ şuyıla ve tuzıla turşusu²³²² ma^cdeye yaramazdur içi (14) yumşadur eger şıḳsalar gök şūsen kökiyile ḳarışdurub içseler ishāl (15) ēde²³²³ eger şarābıla ḳarışdurub içseler afḡi²³²⁴ yılan şoḳduḡına fāyide ēder²³²⁵

[53b]

(1) eger boy unıyıla ve sirkeyile²³²⁶ niḳrīse ve maḑşallar aḡrısına ve yaramaz (2) cıbanlara²³²⁷ vursalar²³²⁸ fāyide ēde eger şıḳsalar şuyın burına²³²⁹ ṭamlatsalar (3) dimāḡı arıda eger külücür unıyıla ḳarışdurub ḳavratlar öninden götürse (4) ḡayzı yüride eger yapraḡını²³³⁰ yumşaq dögsele arpa unıyıla yaḳu ēdüb (5) isi²³³¹ şışlere²³³² ve balḡami²³³³

²³⁰⁹ “uyısa” 45a/2

²³¹⁰ “ursalar” 45a/3

²³¹¹ “ursalar” 45a/4

²³¹² “ēde” 45a/4

²³¹³ “mücerrebdür” yok. 45a/4

²³¹⁴ “ursalar” 45a/5

²³¹⁵ “azacuk” 45a/5

²³¹⁶ “ēde” 45a/6

²³¹⁷ “kere” yok. 45a/6

²³¹⁸ “ici” 45a/6

²³¹⁹ “ēde” 45a/8

²³²⁰ “südüḡi” 45a/8

²³²¹ “evit” 45a/8

²³²² “turşısı” 45a/8

²³²³ “eyleye” 45a/9

²³²⁴ “afḡi” 45a/10

²³²⁵ “ēde” 45a/10

²³²⁶ “sirkeyile”den sonra “yaḳu ēdüb” var. 45a/11

²³²⁷ “cıbanlara” 45a/11

²³²⁸ “ursalar” 45a/11

²³²⁹ “buruna” 45a/12

²³³⁰ “yabraḡın” 45a/13

²³³¹ “issi” 45a/14

şişlere ve şerā zahmetine ve cıbanlu²³³⁴ uyuza vursalar²³³⁵ (6) fāyide éde eger tuzıla
 ıarışdurub başa (T45/b) vursalar²³³⁶ kılları muhkem éde²³³⁷ (7) eger yaprağını²³³⁸
 cig²³³⁹ iken sirkeyile ıarışdurub yéseler talağa fāyide (8) éde eger çeyneseler şuyın
 şürseler²³⁴⁰ kesilen āvāzları aça eger (9) ıaynatsalar şuyın içseler içi ishāl eyleye ve
 hayz kanın yüride (10) eger çiçegin yüklü ‘avratlar şāf gibi²³⁴¹ götürse içindeki oğlanı
 (11) öldüre ııkara ve tohmını içseler yarākāna fāyide éde eger göyündürseler (12)
 toñuzun içi yağıyla ıarışdurub eski yan ağrısına vursalar²³⁴² sākin (13) eyleye eger
 ıaynadsalar²³⁴³ eski öksürüğe fāyide éde ve ıaynamış şuyın (14) niķrīse ve mafşallar
 ağrısına dökseler²³⁴⁴ vursalar²³⁴⁵ fāyide éde eger bişürüb (15) oğlanıçlara yédürseler
 tiz yürıye²³⁴⁶ eger şuyını hōşāb şuyıla²³⁴⁷

[54a]

(1) bir kaç gün içseler talağ zahmetine fāyide éde ve külin od yanuğına şaşsalar (2)
 gidere ve şuyını uyuza ve giciyüğe dürtseler fāyide éde eger zācıla ve sirkeyile (3)
 ıarışdurub ıığıda ve baraşa ve²³⁴⁸ uyuza dürtseler²³⁴⁹ fāyide éde ve eger külini yumurda
 (4) ağıyla ıarışdurub od yanuğına vursalar²³⁵⁰ gidere ve uyku getüre eger ıutuz²³⁵¹ (5)
 tıalayana yédürseler fāyide éde ve yaķu édüb girü vursalar²³⁵² fāyide éde kelem şōrbāsi

²³³² “şışlere”den sonra “fāyide éde” var. 45a/14

²³³³ “balgami” 45a/14

²³³⁴ “cıbanlu” 45a/15

²³³⁵ “ursalar” 45a/15

²³³⁶ “ursalar” 45b/1

²³³⁷ “eyleye” 45b/1

²³³⁸ “yabrağın” 45b/1

²³³⁹ “çig” 45b/1

²³⁴⁰ “şüzseler” 45b/2

²³⁴¹ “bigi” 45b/3

²³⁴² “ursalar fāyide édüb” 45b/5

²³⁴³ “ıaynatsalar” 45b/6

²³⁴⁴ “dürtseler” 45b/7

²³⁴⁵ “vursalar” yok. 45b/7

²³⁴⁶ “yüride” 45b/7

²³⁴⁷ “şuyıyıla” 45b/8

²³⁴⁸ “ve” yok. 45b/10

²³⁴⁹ “ursalar” 45b/10

²³⁵⁰ “ursalar” 45b/11

²³⁵¹ “ıuduz” 45b/11

²³⁵² “ursalar” 45b/11

(6) öksürüğe ve eski arka ağrısına ve diz ağrısına fāyide êde evet²³⁵³ (7) be-gāyet semüz²³⁵⁴ etile bişürüb yemek gerek tā kim şafra²³⁵⁵ ve sevdā ve galīz kan hāşıl (8) olmaya ve göz karartmasına²³⁵⁶ az ola eger semüz²³⁵⁷ tavuğıla bişürseler göğsinde (9) zaḥmeti olan ve öksürüğü olan yēse fāyide êder²³⁵⁸ külini ic yağıyla (10) karışdurub (T46/a) katı şişlere ve ḥanāzīre vursalar²³⁵⁹ fāyide êde eger yabānda (11) biten kelemün kökini iki dirhem şarābıla içseler ağı zararın ve afgī²³⁶⁰ (12) yılan şoğduğun def^c eyleye mücerrebdür eger toḥmını içseler namāz-bozı (13) çıkara *baḳar* türkce şığırdur²³⁶¹ eti galīz kan hāşıl eyler iş (14) işleyene eyüdür eger oturur kişi yēse ki sevdāvi²³⁶² kişilerdür sertān²³⁶³ (15) ve cüzẓām ve rib^c ısıtmasın ve dürlü dürlü teşvīşler ve istiskā zaḥmetin

[54b]

(1) getüre ve ṭalağın²³⁶⁴ büyüde ve isi²³⁶⁵ mizāclu kişiler müherrā bişdükden (2) sonra sirke ve bal ve sarımsak ve bıganūs katub yēyeler üzerine ve²³⁶⁶ (3) şarāb içeler fāyide êde ve eger etini kişnicile²³⁶⁷ ve²³⁶⁸ sirkeyile ve azaçuk²³⁶⁹ (4) za^cfrānıla terbiyet êdüb yēseler ma^cdeye ve bağırsaqlara²³⁷⁰ mādde (5) inmesin def^c eyleye ve şafra^c ishāl²³⁷¹ inmesin²³⁷² kaṭ^c eyleye ve aruk (6) şığır etini bişürseler kebāb vechile şuyını kulağa

---

²³⁵³ “evit” 45b/13

²³⁵⁴ “semiz” 45b/13

²³⁵⁵ “şafraı” 45b/13

²³⁵⁶ “karartması” 45b/14

²³⁵⁷ “semiz” 45b/14

²³⁵⁸ “êde” 45b/15

²³⁵⁹ “ursalar” 46a/1

²³⁶⁰ “afı” 46a/2

²³⁶¹ “şığır” 46a/3

²³⁶² “sevdāvi” 46a/4

²³⁶³ “sertān” 46a/4

²³⁶⁴ “ṭalağı” 46a/5

²³⁶⁵ “issi” 46a/5

²³⁶⁶ “ve” yok. 46a/6

²³⁶⁷ “kişnicile” 46a/7

²³⁶⁸ “ve sirkeyile” yok. 46a/7

²³⁶⁹ “azacuk” 46a/7

²³⁷⁰ “bağırsaqlara” 46a/7

²³⁷¹ “ishālini” 46a/8

²³⁷² “inmesin” yok. 46a/8

ṭamzursalar (7) kulaḳda olan ḳurdı öldüre çıkara eger od yanuğına vursalar²³⁷³ (8) fāyide ēder²³⁷⁴ eger Şığır boynuzunuğ bürādesini içseler burun anın (9) ve ishāli²³⁷⁵ kese eger boynuzu gōyündürseler Őuyıla²³⁷⁶ içseler an tükürmegi (10) gidere eger ṭopuđını ve ṭoynađını gōyündürseler süciyile saḫḳ ētseler (11) diş ağrısına vursalar²³⁷⁷ fāyide ēde eger balıla içseler namāz-boz ḳurdların²³⁷⁸ (12) ıkara ve sirkengübīnile iseler²³⁷⁹ ṭalađı gidere ve cimā‘ı ziyāde ēde (13) eger Şu Şığır ṭoynađını gōyündürüb saḫḳ ētseler içseler (14) uuḳ ṭutana fāyide ēde eger külini zeytile arıŐdurub ve²³⁸⁰ dā‘ü’s-ṣa‘lebe²³⁸¹ (15) be-gāyet fāyide ēde ve ṭopuđını gōyündürüb saḫḳ ētseler

[55a]

(1) üç miŐḳāl²³⁸² balıla içseler be-gāyet (*T46/b*) feraḫ eyleye ve cigeri avī eyleye (2) ve bedenüñ rengin eyü eyleye ve Őıđırnuđ ödini balıla ğargara ētseler fāyide (3) ēde²³⁸³ eger ma‘dede olan cıbanlara²³⁸⁴ vursalar²³⁸⁵ fāyide ēde yā ‘avrat südile²³⁸⁶ (4) arıŐdurub kulağa ṭamzursalar kulaḳdan aan iriñi²³⁸⁷ ve anı kese cirāhatlarına (5) fāyide ēde eger gendene Őuyıla arıŐdurub kulağa ṭamzursalar (6) ıñlamasın kese ve eger balıla arıŐdurub sehelce naṭrūmıla aynadsalar²³⁸⁸ (7) yaramaz cıbanlara²³⁸⁹ ve zeker²³⁹⁰ ve ḫāya derisi²³⁹¹ ağrısına ve ferc ağrısına ve cıbanlu²³⁹² (8) uyuza ve oñaklu baŐlara

---

²³⁷³ “ursalar” 46a/10

²³⁷⁴ “ēde” 46a/10

²³⁷⁵ “ishālin” 46a/11

²³⁷⁶ “Şuyıla”dan sonra “içseler an” yok. 46a/11

²³⁷⁷ “ursalar” 46a/12

²³⁷⁸ “ḳurdın ıra” 46a/13

²³⁷⁹ “içseler”den sonra “ṭalađı gidere ve cimā‘ı ziyāde ēde eger Şu Şığır ṭoynađını gōyündürüb saḫḳ ētseler içseler” yok. 46a/13

²³⁸⁰ “ve”den sonra “ḫanāzīre ve” var. 46a/14

²³⁸¹ “ṣa‘lebe”den sonra “ursalar” var. 46a/14

²³⁸² “miŐḳālın” 46a/15

²³⁸³ “ēde”den sonra “ve” var. 46b/2

²³⁸⁴ “cıbanlara” 46b/2

²³⁸⁵ “ursalar” 46b/2

²³⁸⁶ “südiyile” 46b/2

²³⁸⁷ “iriñi”den sonra “ve anı” yok. 46b/3

²³⁸⁸ “ḳaynatsalar” 46b/5

²³⁸⁹ “cıbanlara” 46b/5

²³⁹⁰ “zekere” 46b/5

²³⁹¹ “derisin” 46b/5

²³⁹² “cıbanlu” 46b/6

dürtmeler fāyide ēde ve Őu Őıgırınuŕ²³⁹³ ıopuđınuŕ (9) gōyünmiŐini bir kaç kez ĥarīrden eleseler gōze sūrme ētseler nūrly eyleye (10) eger anuŕ terisini tāzeyiken²³⁹⁴ isi²³⁹⁵ ŐiŐlere vursalar²³⁹⁶ fāyide ēde ve ‘ırku’n-nisāya (11) dađı fāyide ēde eger sirkeyile ĥarıŐdursalar²³⁹⁷ ĥanāzīr²³⁹⁸ ŐiŐlerine vursalar²³⁹⁹ fāyide (12) ēde ve ĥall²⁴⁰⁰ eyleye eger tūtsi eyleseler ıaŐra ııĥan rađmi iıerū redd eyleye (13) eger tūtūzseler sivri sigilleri ıađıda eger istiskā olan²⁴⁰¹ kiŐinūŕ gevdesine (14) dūrtseler be-gāyet fāyide ēde eger ĥurutsalar gōyūdūrtseler istiskā olan (15) kiŐiye iıerūrseler fāyide ēde eger²⁴⁰² ısıcaĥ²⁴⁰³ iken sūnūk ŐavuŐduđına²⁴⁰⁴

[55b]

(1) vursalar²⁴⁰⁵ fāyide ēde eger tūtsi eyleseler öykende veremi olan kiŐiye fāyide (2) ēde eger kūlin²⁴⁰⁶ zeytile ĥarıŐdurub niĥrīse vursalar²⁴⁰⁷ fāyide ēde eger gōyūdūrūb (3) sirkeyile ĥarıŐdurub buruna vursalar²⁴⁰⁸ kaanın ıuta eger iıeseler ađulara (4) fāyide ēde (T47/a) ııĥara eger ‘avratlar tūtsi eyleseler iıindeki öli²⁴⁰⁹ ođlanı (5) dūŐüre ve diriyi öldüre eger bir baĥır ıölmege ĥoysalar ũzerine zeyt²⁴¹⁰ (6) ĥoysalar²⁴¹¹ bir kaç gūn gōbekden ĥasuđa dek dađı aŐađa ĥayāya²⁴¹² dek²⁴¹³ (7) yaĥu ēdeler²⁴¹⁴ ĥulunc²⁴¹⁵ ve

---

²³⁹³ “Őıgırın” 46b/6

²³⁹⁴ “tāze iken” 46b/8

²³⁹⁵ “issi” 46b/8

²³⁹⁶ “ursalar” 46b/8

²³⁹⁷ “ĥarıŐdurub” 46b/9

²³⁹⁸ “ĥanāzīre” 46b/9

²³⁹⁹ “ursalar” 46b/9

²⁴⁰⁰ “ĥal” 46b/9

²⁴⁰¹ “olan”dan sonra “kiŐinūŕ gevdesine dūrtseler be-gāyet fāyide ēde eger ĥurutsalar gōyūdūrtseler istiskā olan” yok. 46b/11

²⁴⁰² “eger”den sonra “ĥurutsalar gōyūdūrtseler istiskā olan kiŐiye iıerūrseler fāyide ēde” var. 46b/11-12

²⁴⁰³ “ısıcaĥ” 46b/12

²⁴⁰⁴ “ŐavuŐduđına” 46b/12

²⁴⁰⁵ “ursalar be-gāyet” 46b/13

²⁴⁰⁶ “kūlini” 46b/14

²⁴⁰⁷ “ursalar” 46b/14

²⁴⁰⁸ “ursalar” 46b/15

²⁴⁰⁹ “öli” 47a/1

²⁴¹⁰ “zeyt”den sonra “yağı” var. 47a/2

²⁴¹¹ “ĥoysalar” 47a/2

²⁴¹² “ĥāyaya” 47a/3

²⁴¹³ “degin” 47a/3

²⁴¹⁴ “ētseler” 47a/3

ğalīz yelleri tağıda eger şıgırūn terisini sirkeyile (8) qarışdurub diz ağırlarına vursalar²⁴¹⁶ fāyide éde ve aru şoқduğına vursalar²⁴¹⁷ (9) fāyide²⁴¹⁸ éde eger mürrile saħk édüb kulağa tamzursalar ağırsın gidere eger (10) maқ‘adı ağıryan kişiler içine girse otursa fāyide éde eger arpa unıyla (11) qarışdurub yaқu édüb katı şışlere vursalar²⁴¹⁹ yumşada evet²⁴²⁰ kanın içmeyeler (12) *belesān* meşhürdur ammā yağı oldur ki ağacı²⁴²¹ demürile yaralar koyalar yel (13) tamām olıcaқ²⁴²² sızanın²⁴²³ divşüreler²⁴²⁴ eyüsi oldur ki²⁴²⁵ koқusunūn hīc ekşiligi (14) olmaya ve eger süde tamlatsalar uyuda²⁴²⁶ isidür²⁴²⁷ göz qararmasın giderür (15) eger ‘avratlar ic yağıyla²⁴²⁸ ve gül yağıyla qarışdurub şāf gibi²⁴²⁹ götürseler

[56a]

(1) raħimlerinden²⁴³⁰ şovukluğun²⁴³¹ gidere öli²⁴³² oğlanların ve oğlan şoңın (2) çıkara ve yaramaz cıbanlara²⁴³³ dürtseler arıda eger içseler sidügi²⁴³⁴ yürüde (3) eger südile içseler semmi def‘ éde²⁴³⁵ hāşıl-ı kelām belesān yağı (4) kuvvetlü yağıdur yağından aşığa ħabbıdur ħabbından²⁴³⁶ aşığa ağacıdur (5) eger ħabbını²⁴³⁷ içseler içdeki vereme²⁴³⁸ ve

---

²⁴¹⁵ “kuluncı” 47a/3

²⁴¹⁶ “ursalar” 47a/4

²⁴¹⁷ “ursalar” 47a/4

²⁴¹⁸ “fāyide éde” yerine “eyü eyleye” 47a/5

²⁴¹⁹ “ursalar” 47a/7

²⁴²⁰ “evit” 47a/7

²⁴²¹ “ağacı” 47a/8

²⁴²² “olıcaқ” 47a/8

²⁴²³ “sızanı” 47a/8

²⁴²⁴ “devşüreler” 47a/8

²⁴²⁵ “kim” 47a/9

²⁴²⁶ “eyü éde” 47a/9

²⁴²⁷ “issidür” 47a/9

²⁴²⁸ “yağıyla”dan sonra “ve gül yağıyla” yok. 47a/10

²⁴²⁹ “bigi” 47a/10

²⁴³⁰ “raħimlerinde” 47a/11

²⁴³¹ “şovuklığı” 47a/11

²⁴³² “ölü” 47a/11

²⁴³³ “cıbanlara” 47a/11

²⁴³⁴ “südügi” 47a/12

²⁴³⁵ “eyleye” 47a/12

²⁴³⁶ “ħabdan” 47a/13

²⁴³⁷ “ħabbdan” 47a/14

²⁴³⁸ “verem” 47a/14

öksürüğe²⁴³⁹ ve ırķu'n-nisāya ve şar'a (6) fāyide éde eger bişürseler ʿavratlar içine (T47/b) girseler otursalar rahimleri²⁴⁴⁰ ağrısın (7) gidere ve ağızların açā eger ağacını kaynatsalar şuyın içseler hażmı (8) eyü eyleye²⁴⁴¹ ve ağulu cānavar²⁴⁴² şokduğına fāyide éde ve siñir büzüldüğüne²⁴⁴³ (9) fāyide²⁴⁴⁴ éde gidere ve sidüğü²⁴⁴⁵ yürüde eger gök süsenile kaynadub başā (10) vursalar²⁴⁴⁶ başda²⁴⁴⁷ yaramaz cıbanları²⁴⁴⁸ gidere ve eger yağını içseler taşları taşıda (11) eger ʿavratlar şāf gibi²⁴⁴⁹ götürseler yüklü ola eger yağıyla zekeri ovsalar (12) sustluğu gidere eger muşayķal demüre sürseler od gibi yana eger (13) kulağa tamzursalar ağrıların sākin eyleye ve ʿakreb şokduğına²⁴⁵⁰ (14) vursalar²⁴⁵¹ fāyide éde eger yağınun bir mışķālın bir üsküre zūfā şuyıla içseler (15) şovukdan olan öksürüğe fāyide éde ve eger zanbaķ yağıyla fetīl édüb

[56b]

(1) götürseler sekte zaħmetine fāyide éde ve göze sürme cekselers²⁴⁵² şū indüğüne (2) fāyide éder²⁴⁵³ eger bir dāngını²⁴⁵⁴ on iki dirhem²⁴⁵⁵ acı bādām yağına kıatsalar (3) laķvaya ve ra'şeye ve beden kāhelligine²⁴⁵⁶ fāyide éde ve şovukluğına²⁴⁵⁷ fāyide éde²⁴⁵⁸ (4) eger balıla kıarışdursalar içseler girü bu fāyideyi éde eger ağacını ve (5) dānesini dögseler ʿakreb şokduğına vursalar²⁴⁵⁹ fāyide éde eger yaprağını²⁴⁶⁰ (6) şıksalar şuyın

2439 "öksürüğü" 47a/14

2440 "rahimleri" 47b/1

2441 "ola" 47b/2

2442 "cānavarlar" 47b/2

2443 "büzüldüğü" 47b/2

2444 "fāyide éde" yok. 47b/3

2445 "südüğü" 47b/3

2446 "ursalar" 47b/3

2447 "başdan" 47b/3

2448 "çıbanları" 47b/3

2449 "bigi" 47b/4

2450 "şokduğına" 47b/6

2451 "ursalar" 47b/6

2452 "çekseler" 47b/9

2453 "éde" 47b/9

2454 "dāngı" 47b/9

2455 "dirhem" yok. 47b/9

2456 "kāhelligine"den sonra "ursalar" var. 47b/10

2457 "şovukluğına" 47b/10

2458 "éde"den sonra "ve" var. 47b/11

2459 "ursalar" 47b/12

2460 "yabrağını" 47b/12

ğargara êtseler boğazda yapışan sülügi kıopara (7) ve yaramaz hıltlardan olan baş ağrısına dürtsele fāyide êde²⁴⁶¹ ağacınuñ (8) kıabuğını göyündürsele sirkeyile kıarışdurub sigillere dürtsele gidere (9) eger yaşınuñ kıabuğın balıla terbiyet êtseler belesān yađınuñ bedeli (10) turb yağıdır dēr²⁴⁶² (T48/a) bađzılar²⁴⁶³ eydür kâfūr şuyıdır ħabbınuñ bedeli seliĥe (11) kıabuğıdır ve besbāse²⁴⁶⁴ *belilec* meşhürdür ma‘deyi kıavī eyler yaşlığını (12) ve sustluğını giderür bađzılar²⁴⁶⁵ eydür kıabızdır içi kıabz êder ve (13) bađzılar²⁴⁶⁶ yumşadıur dēr uzun bađarsıđuā²⁴⁶⁷ ve mađcāda²⁴⁶⁸ fāyide êde²⁴⁶⁹ balıla olmuş (14) mürebbāsı ħazmı kıavī êder²⁴⁷⁰ kıızdurub eger²⁴⁷¹ şeker kıatub açla²⁴⁷² ılıcağ şuyıla (15) içsele şalyārı keser gözi tiz eyler bunuñ bedeli emlecdür *bellūf* türkce

[57a]

(1) belīd²⁴⁷³ dērler ‘avratlardan kıan sızduđına²⁴⁷⁴ fāyide êde ve kıan (2) tükürmegine²⁴⁷⁵ ve bađarsıđu²⁴⁷⁶ cıbanlarına²⁴⁷⁷ fāyide êde²⁴⁷⁸ eger²⁴⁷⁹ bişürüb yeşeler (3) eger yabrađını²⁴⁸⁰ döğsele cirāĥata²⁴⁸¹ şaşsalar bitüre ve yimişini yağu (4) eyleseler isi²⁴⁸² şışlere vursalar²⁴⁸³ fāyide êde eger bişürsele²⁴⁸⁴ ishāli olan (5) kışıye²⁴⁸⁵ ve

²⁴⁶¹ “êde”den sonra “ve eger” var. 47b/14

²⁴⁶² “dēr” yok. 48a/1

²⁴⁶³ “ba‘zılar” 48a/1

²⁴⁶⁴ “besbāsedür” 48a/1

²⁴⁶⁵ “ba‘zılar” 48a/2

²⁴⁶⁶ “ba‘zılar” 48a/3

²⁴⁶⁷ “bađarsıđuā” 48a/3

²⁴⁶⁸ “ma‘deye” 48a/3

²⁴⁶⁹ “êder” 48a/3

²⁴⁷⁰ “eyler” ve “eyler”den sonra “ve ma‘deyi kıavī êder” var. 48a/4

²⁴⁷¹ “eger” yok. 48a/4

²⁴⁷² “açla” 48a/4

²⁴⁷³ “belīd dērler” yerine “belīddür” 48a/5

²⁴⁷⁴ “sızduğına”dan sonra “fāyide êde” yok. 48a/6

²⁴⁷⁵ “tükürmege” 48a/6

²⁴⁷⁶ “bağırsak” 48a/6

²⁴⁷⁷ “cıbanlarına” 48a/6

²⁴⁷⁸ “êder” 48a/6

²⁴⁷⁹ “eger” yok. 48a/6

²⁴⁸⁰ “yabrağını” 48a/7

²⁴⁸¹ “cirāĥatlara” 48a/7

²⁴⁸² “issi” 48a/7

²⁴⁸³ “ursalar” 48a/8

bağırşaklarda olan cıbanlara ve kan tükürmeğe fāyide éde eger (6) yēseler veyā²⁴⁸⁶ ‘avratlar şāf gibi²⁴⁸⁷ götürseler eskiden rahimlerinden²⁴⁸⁸ ağan (7) yaşı kese pelīd yemek sidügi²⁴⁸⁹ eyü eyler evet²⁴⁹⁰ baş ağrıdur²⁴⁹¹ içi (8) yēl eyler ve ağulu cānavarlar şokduğına fāyide éde²⁴⁹² eger şıgır südile²⁴⁹³ (9) bişürseler yēseler ağulu otların zararın def’ éde eger toņuzun (10) tuzlu içi²⁴⁹⁴ yağıyla²⁴⁹⁵ yaķu édüb kıtı şışlere vursalar²⁴⁹⁶ be-gāyet²⁴⁹⁷ fāyide²⁴⁹⁸ (11) eger²⁴⁹⁹ kökinün kıbuğını şuyıla bişürseler yumşayınca geçeden (12) irteye degin kııl üzerine vursalar be-gāyet kıarıda eger yaprağını dögseler (13) balgami²⁵⁰⁰ şışlere vursalar²⁵⁰¹ fāyide éde ve za‘if ‘uzvları kıavī eyleye (14) ba‘zılar eydür pelīdün bedeli keçi boynuzıdur dēr ve ba‘zılar mersindür²⁵⁰² (15) dērler²⁵⁰³ *bellūtu’l-arz* türkce yer pelīdi²⁵⁰⁴ dērler kıumlar arasında biter

[57b]

(1) yaprağı²⁵⁰⁵ kāsni (T48/b) ve mārūl yaprağına²⁵⁰⁶ beņzer köki pelīd²⁵⁰⁷ gibi²⁵⁰⁸ olur (2) eger yaķu etseler²⁵⁰⁹ talağa vursalar²⁵¹⁰ şışin gidere eger yēseler artuķ hıltı²⁵¹¹ (3)

²⁴⁸⁴ “bişürseler”den sonra “eski” var. 48a/8

²⁴⁸⁵ “kışıye”den sonra “ve bağırşaklarda olan cıbanlara ve kan tükürmeğe” yok. 48a/8

²⁴⁸⁶ “ve” 48a/9

²⁴⁸⁷ “bigi” 48a/9

²⁴⁸⁸ “rahimlerinden” 48a/9

²⁴⁸⁹ “südügi” 48a/10

²⁴⁹⁰ “evit” 48a/10

²⁴⁹¹ “ağrıdur”dan sonra “ve” var. 48a/10

²⁴⁹² “éder” 48a/11

²⁴⁹³ “südiyile” 48a/11

²⁴⁹⁴ “icini” 48a/12

²⁴⁹⁵ “yağıyla” yok. 48a/12

²⁴⁹⁶ “ursalar” 48a/12

²⁴⁹⁷ “be-gāyet” yok. 48a/12

²⁴⁹⁸ “fāyide”den sonra “éde” var. 48a/12

²⁴⁹⁹ “eger”den sonra “kökinün kıbuğını şuyıla bişürseler yumşayınca geçeden irteye degin kııl üzerine vursalar be-gāyet kıarıda eger” yok. 48a/13

²⁵⁰⁰ “balgami” 48a/13

²⁵⁰¹ “vursalar” yok. 48a/13

²⁵⁰² “mersindür” yerine “mersin yimişidür” 48a/14

²⁵⁰³ “dēr” 48a/14

²⁵⁰⁴ “belīdi” 48a/15

²⁵⁰⁵ “yaprağı” yok. 48a/15

²⁵⁰⁶ “yabrağına” 48b/1

²⁵⁰⁷ “belīd” 48b/1

²⁵⁰⁸ “gibi olur” yerine “kökine beņzer” 48b/1

giderür ve süddeleri açar ve hayz kanın yürüdür ve sidügi²⁵¹² dağı (4) yürüdür eger kökini balıla qarışdursalar yaramaz cıbanlara²⁵¹³ vursalar²⁵¹⁴ be-gāyet (5) fāyide éde eger yēseler kavuğdağı taşı tağıdur *beleḥ*²⁵¹⁵ ḥurmā koruğudur (6) eger süciyile içseler ishāli kaṭ^c eyleye ve raḥmden ağan eski yaşlara (7) fāyide éde²⁵¹⁶ gidere ve bevāşirden ağan kanı kese²⁵¹⁷ eger yaḳu édüb cirāhatlara (8) vursalar²⁵¹⁸ bitüre ve ma^cdeyi def^c éde²⁵¹⁹ ve diş diplerin²⁵²⁰ muḥkem éde ve gögüse²⁵²¹ (9) ve²⁵²² öykene yaramazdur ve ma^cdede çok yatur cigerde süddeler éder²⁵²³ ve ğalīz (10) ḥılḥlar eyler evet²⁵²⁴ çok yemek cüzẓām rencin keser bevli çok ve süddeleri (11) çok eyler *belhiyye* enār ağacı gibi bir ağacdur çiçeği ve yaprağı²⁵²⁵ za^cferān²⁵²⁶ (12) içi bādām çiçeğine beñzer ba^czılar eydür kuş yünine beñzer koḳusu (13) şeftālū koḳusına beñzer bustānlarda ve evlerde çok olur dikerler yēlleri (14) tağıdur ve dimāğı ve süddeleri açar koḳulasalar²⁵²⁷ *bul* hindüstān (15) ḥıyārıdur kebere ḥıyārı gibi olur cigeri ve yüreği ve öykeni kavī éder

[58a]

(1) ve siñir katılığına fāyide éde²⁵²⁸ ve siñir sustılığına ve niḳrīse fāyide éder ve cimā^ca²⁵²⁹ (2) kuvvet²⁵³⁰ eyler ve bevāşir yēlleri fāyide éder *belādur* meşhūrdur

²⁵⁰⁹ “édüb” 48b/1

²⁵¹⁰ “ursalar” 48b/1

²⁵¹¹ “ḥılḥları” 48b/2

²⁵¹² “südügi” 48b/3

²⁵¹³ “çıbanlara” 48b/3

²⁵¹⁴ “ursalar” 48b/4

²⁵¹⁵ “belḥ” 48b/4

²⁵¹⁶ “édüb” 48b/5

²⁵¹⁷ “keser” 48b/6

²⁵¹⁸ “ursalar” 48b/6

²⁵¹⁹ “eyleye” 48b/6

²⁵²⁰ “diblerin” 48b/6

²⁵²¹ “gögüze” 48b/7

²⁵²² “ve” yok. 48b/7

²⁵²³ “éde” 48b/7

²⁵²⁴ “evit” 48b/8

²⁵²⁵ “yabrağı” 48b/9

²⁵²⁶ “za^cferāna” ve “za^cferāna”dan sonra “içi bādām çiçeğine beñzer ba^czılar eydür kuş yünine” yok. 48b/9

²⁵²⁷ “koḳulasalar” 48b/11

²⁵²⁸ “éder” 48b/12

²⁵²⁹ “cimā^cı” 48b/13

²⁵³⁰ “kavī” 48b/13

zihnün fesādın (3) giderür zīrek eyler ve dimāğda²⁵³¹ olan şovukluğu ve yaşlığı giderür (4) ve siñirde²⁵³² olan şovukluğu²⁵³³ ve sustluğu (*T49/a*) giderür ve²⁵³⁴ eger bucuğ dirhem (5) içseler be-gāyet hıfzı ziyāde eyler fālice²⁵³⁵ fāyide eder ve eger balından (6) sigillere ve dā'ü's-sa'lebe vursalar²⁵³⁶ fāyide ede bevāşiri kūrıda²⁵³⁷ ve barası (7) gidere²⁵³⁸ laqvaya²⁵³⁹ ra'şeye fāyide eder²⁵⁴⁰ ve balgami²⁵⁴¹ kişiler yēseler²⁵⁴² fāyide ede²⁵⁴³ muşlihdür (8) kōz içi ve şeker ve şığıruñ şa yağı bedeli miqdāri beş anca finduğ (9) içidür dört ülide bir ülüsince belesān yağıdur ve altıda birince aq (10) neftdür *bilisigī*²⁵⁴⁴ buña çöpān²⁵⁴⁵ süzeği dērler zīrā çōbānlar bunıñıla²⁵⁴⁶ (11) südin süzer²⁵⁴⁷ iki budaklı ot olur yaprağı uzun olur boy (12) yaprağına beñzer yimişi degirmi olur ortası çukur göbege beñzer (13) kaçan²⁵⁴⁸ yimişini ve budağını ve yaprağını şıksalar suyun şarābıla (14) içseler²⁵⁴⁹ yılan şokduğına fāyide ede ve kulağa tamzursalar ağırsın (15) sakin eyler eger eski ic yağıyla yaqu edüb hanāzīre vursalar²⁵⁵⁰

[58b]

(1) fāyide eder²⁵⁵¹ *benefşe* meşhurdur arpa unıyla yaqu eyleseler isi²⁵⁵² şışlere (2) vursalar²⁵⁵³ fāyide ede ve ma'deye vursalar²⁵⁵⁴ alavlanduğın gidere ve gözde (3) olan

²⁵³¹ “dimāğında” 48b/14

²⁵³² “siñirlerde” 48b/15

²⁵³³ “şovukluğu” 48b/15

²⁵³⁴ “ve”den sonra “unutsalığı giderür ve” var. 48b/15-49a/1

²⁵³⁵ “fālce” 49a/1

²⁵³⁶ “ursalar” 49a/2

²⁵³⁷ “kūrıdur” 49a/2

²⁵³⁸ “giderür ve” 49a/2-3

²⁵³⁹ “laqvaya”dan sonra “ve” var. 49a/3

²⁵⁴⁰ “ede” 49a/3

²⁵⁴¹ “balgami” 49a/3

²⁵⁴² “yēse” 49a/3

²⁵⁴³ “eder” 49a/3

²⁵⁴⁴ “bilesigī” 49a/5

²⁵⁴⁵ “çōban” 49a/6

²⁵⁴⁶ “bunıñıla” 49a/6

²⁵⁴⁷ “süzerler” 49a/6

²⁵⁴⁸ “kaçan” 49a/8

²⁵⁴⁹ “içseler” yok. 49a/8

²⁵⁵⁰ “ursalar” 49a/10

²⁵⁵¹ “ede” 49a/10

²⁵⁵² “issi” 49a/11

²⁵⁵³ “ursalar” 49a/11

şışlere ve maḳʿad çıkduğına vursalar²⁵⁵⁵ fāyide ʿede eger ıegin (4) Őuyıla içseler hunāka ve ümmü’ş-şıbyāna fāyide ʿede ve Һarāretten olan (5) ksürüđe²⁵⁵⁶ ve Őafrādan olan baŐ ağrısına ve uykusuzluđa²⁵⁵⁷ fāyide (6) ʿede okulasalar ve eger urusın²⁵⁵⁸ aynatsalar Őuyın içseler maʿdede (7) ve bađırŐaklarda²⁵⁵⁹ olan Őafrāyı ishāl ʿede eger yaŐını yađu ʿedüb (8) (T49/b) baŐa ve oluđa vursalar²⁵⁶⁰ issiden olan baŐ ağrısın sākin eyleye (9) eger Őekerle içseler ishāl eyleye eger erükile ve temürhindiyle ve (10) Őāhtereyle biŐürseler²⁵⁶¹ içseler be-ğāyet ishāl eyleye Őerbetinüň miđdārı (11) c dirhemden²⁵⁶² yedi dirheme degindür berāber Őekerle ve ılıcağ Őuyıla eger (12) ıegin dört dirhem yumŐađ döğüb iki gün yā c gün içseler (13) Őafrāvī Һıltlardan maʿdeyi arıda²⁵⁶³ ve yađu ʿedüb avuđa vursalar²⁵⁶⁴ (14) göyündüđin²⁵⁶⁵ gidere benefŐe Őarābı ksürüđe²⁵⁶⁶ ve öyken ağrısına ve zātü’l-cenebe (15) fāyide ʿede²⁵⁶⁷ içi ishāl ʿeder ve sidüđi²⁵⁶⁸ yüride²⁵⁶⁹ avuđ ve bögrek²⁵⁷⁰

[59a]

(1) ağrısın gidere²⁵⁷¹ ve²⁵⁷² Őafrādan olan uyuza²⁵⁷³ zükāma ve nezlelere ve bađırŐađda²⁵⁷⁴ (2) olan zağmetlere fāyide ʿede eger yağını Őađızıla arıŐdurub barmağlar (3) arasına Őafrāvī Şışlere vursalar²⁵⁷⁵ fāyide ʿede mürebāsı bogazı ve içi (4)

²⁵⁵⁴ “ursalar” 49a/11

²⁵⁵⁵ “ursalar” 49a/12

²⁵⁵⁶ “öksirige” 49a/13

²⁵⁵⁷ “uykusuzluğa” 49a/14

²⁵⁵⁸ “urusın” 49a/14

²⁵⁵⁹ “bağarsuğlarda” 49a/15

²⁵⁶⁰ “ursalar” 49b/1

²⁵⁶¹ “bişürüb” 49b/2

²⁵⁶² “dirhemdür” 49b/3

²⁵⁶³ “arıda”dan sonra “ve” var. 49b/5

²⁵⁶⁴ “ursalar” 49b/5

²⁵⁶⁵ “göyündüğin” 49b/6

²⁵⁶⁶ “öksürige” 49b/6

²⁵⁶⁷ “eder” 49b/7

²⁵⁶⁸ “südüği” 49b/7

²⁵⁶⁹ “yüridür” 49b/7

²⁵⁷⁰ “böğer” 49b/7

²⁵⁷¹ “giderür” 49b/7

²⁵⁷² “ve” yok. 49b/7

²⁵⁷³ “uyıza ve” 49b/8

²⁵⁷⁴ “bağarsığda” 49b/8

²⁵⁷⁵ “ursalar” 49b/10

yumşadur²⁵⁷⁶ ve öksürüğe fāyide eder evet²⁵⁷⁷ ma‘deyi sust eyler²⁵⁷⁸ eger tāze yaprağını (5) döğüb şuyın şıksalar şeker katub maḳ‘adı çıkan oğlançuklara²⁵⁷⁹ (6) içürseler beğāyet fāyide éde bedeli buyan kökidür *pencengüşt*²⁵⁸⁰ (7) ayıd ağacıdur tohmını yēseler cigere ve ʔalağa fāyide éde süddelerin açar²⁵⁸¹ (8) ve hayz ʔanın yürüdür²⁵⁸² evet²⁵⁸³ cimā‘ı za‘if eyler içi kızdurur²⁵⁸⁴ baş ağrısın (9) giderür eger dögseler şuyıla²⁵⁸⁵ (T50/a) süstendāmları ovsalar fāyide eder²⁵⁸⁶ (10) ve yaḳu édüb ʔatı şişlere vursalar²⁵⁸⁷ fāyide eder²⁵⁸⁸ iki dirhem²⁵⁸⁹ şarābıla (11) içseler süddeyi ve hayzı yürüde ve ağulu cānavar şoḳduğına ve ʔalak (12) şişdüğine ve mecnūna fāyide éde eger bişürseler ‘avratlar içine²⁵⁹⁰ girseler (13) otursalar raḫmleri²⁵⁹¹ ağrısın ve şişin²⁵⁹² gidere eger yaḳu eyleseler zeytile (14) ve sirkeyile ʔarışdurub başa vursalar²⁵⁹³ ağrıların gidere eger evde döşeseler²⁵⁹⁴ (15) yā dütüzseler ʔurd ʔuş ʔaça eger yaḳu édüb hayvānāt şoḳduğına

[59b]

(1) vursalar²⁵⁹⁵ fāyide éde eger üzüm yaprağıla ʔarışdurub ḥāya ʔatılıklarına (2) vursalar²⁵⁹⁶ yaḳu édüb maḳ‘ad yarılduğına vursalar²⁵⁹⁷ fāyide éde ve yaprağın yumşak (3) döğüb cirāhata şaḳsalar bitüre ve sinir büzüldüğüne ve ḥanāzīre yaḳu étsele (4)

---

²⁵⁷⁶ “yumşada” 49b/10

²⁵⁷⁷ “evit” 49b/11

²⁵⁷⁸ “éder” 49b/11

²⁵⁷⁹ “oğlançuklara” 49b/12

²⁵⁸⁰ “banāfilin” 49b/13

²⁵⁸¹ “acar” 49b/14

²⁵⁸² “yürüdür” 49b/14

²⁵⁸³ “evit” 49b/14

²⁵⁸⁴ “kızdırır” 49b/15

²⁵⁸⁵ “şuyıyula” 49b/15

²⁵⁸⁶ “éde” 50a/1

²⁵⁸⁷ “ursalar” 50a/1

²⁵⁸⁸ “éde” 50a/1

²⁵⁸⁹ “dirhem” 50a/2

²⁵⁹⁰ “icine” 50a/3

²⁵⁹¹ “raḫimleri” 50a/4

²⁵⁹² “şişlerin” 50a/4

²⁵⁹³ “ursalar” 50a/5

²⁵⁹⁴ “döşeseler”den sonra “yā dütüzseler” yok. 50a/5

²⁵⁹⁵ “ursalar” 50a/6

²⁵⁹⁶ “ursalar” 50a/7

²⁵⁹⁷ “ursalar” 50a/7

fāyide éde ve eger ağacından degnek étseler çöpānlar²⁵⁹⁸ ve musāfirler yorılmayalar (5) *bantāfilir*²⁵⁹⁹ türkce buña bēş barmağ dērler bir otdur iki budaklı olur (6) na‘nā yaprağına beñzer eger kökini şuyıla üç ülide bir ülüsi kalınca²⁶⁰⁰ (7) şuyın ağızda tutsalar diş ağrısın sākin eyleye eger maźmaza étseler (8) ağızda²⁶⁰¹ olan cıbanları gidere eger ġarġara étseler boğazda iriligin gidere eger (9) içseler ishāle²⁶⁰² ve baġarşuğ²⁶⁰³ cıbanlarına ve maşsallar ağrısına ve ‘ırķu’n-nisāya (10) fāyide éde eger döġseler sirkeyile bişürseler yaķu eyleseler gevdede²⁶⁰⁴ olan cıbanlarına²⁶⁰⁵ (11) ve ġanāzire ve ġatı şişlere vursalar²⁶⁰⁶ fāyide éde ve balġami²⁶⁰⁷ (T50/b) şişlere daġı fāyide éde gidere²⁶⁰⁸ (12) ve mağ‘adda olan bevāşire ve ġurluġana²⁶⁰⁹ ve uyuza vursalar²⁶¹⁰ fāyide éde eger (13) kökini şıksalar içseler ciger ve öyken ağrısına²⁶¹¹ ve ġattāl²⁶¹² otlaruñ zararına²⁶¹³ (14) fāyide éde eger yaprağını unūmālī şarābıla ve azacuğ²⁶¹⁴ büberile içseler (15) rıb²⁶¹⁵ ısıtmasına fāyide éder²⁶¹⁶ evet²⁶¹⁷ rıb²⁶¹⁸ ısıtmasına dört budak ve ġıbb²⁶¹⁹

²⁵⁹⁸ “cōbānlar” 50a/9

²⁵⁹⁹ “bencengüş” 50a/10

²⁶⁰⁰ “kalınca”dan sonra “ġaynatsalar” 50a/12

²⁶⁰¹ “ağızda”dan sonra “olan cıbanları gidere eger ġarġara étseler boğazda” yok. 50a/13

²⁶⁰² “ishāl” 50a/13

²⁶⁰³ “baġırsak” 50a/13

²⁶⁰⁴ “gövdede” 50a/15

²⁶⁰⁵ “cıbanlara” 50a/15

²⁶⁰⁶ “ursalar” 50a/15

²⁶⁰⁷ “balġami” 50a/15

²⁶⁰⁸ “ħall éde” 50b/1

²⁶⁰⁹ “ġurluġına” 50b/1

²⁶¹⁰ “ursalar” 50b/2

²⁶¹¹ “ağrısın” 50b/2

²⁶¹² “ġattāl” 50b/2

²⁶¹³ “zararın” 50b/3

²⁶¹⁴ “azaçuğ” 50b/3

²⁶¹⁵ “rub^c”ve rub^c”dan sonra “ve ġab” var. 50b/4

²⁶¹⁶ “éde” 50b/4

²⁶¹⁷ “evit” 50b/4

²⁶¹⁸ “rub^c” 50b/4

²⁶¹⁹ “ġab”50b/4

[60a]

(1) ısıtmasından²⁶²⁰ üç budagından yaprağından²⁶²¹ her gün ısıtmasına bir budak (2) yaprağından içüreler fāyide éde eger her gün otuz güne degin bu (3) yaprağdan şar‘a ya‘nī uçuk²⁶²² tutan kişi içseler²⁶²³ fāyide éder²⁶²⁴ eger (4) yaprağın şıksalar şuyından bir kaç²⁶²⁵ gün her şabāh içseler yarakānı (5) gidere eger yaprağını²⁶²⁶ tuzıla ve balıla yaqu édüb hūreye ve nāşūra ve kurluğana²⁶²⁷ (6) vursalar²⁶²⁸ fāyide éde eger şuyın içseler ve yaqu édüb maç‘ada (7) vursalar²⁶²⁹ içinden kan gelmesin kese eger yaprağınun kurasını dögüb (8) cirāhata şaçsalar bitüre eger yaprağını²⁶³⁰ döşekde kosalar üzerine (9) yatub uyısalar²⁶³¹ ihtilāmı men‘ éde eger dögseler şıksalar şuyını toyıca (10) olmuş atların burnına tamlatsalar tiz kırtıla *penec*²⁶³² türkce bañ otudur²⁶³³ (11) eger tohmını dögseler şıksalar şuyını göze dürtseler ağrısın ve akan (12) yaşını sākin eyleye ve kulağa tamzursalar ağrısın diñdüre²⁶³⁴ ve rahimler²⁶³⁵ ağrısına (13) fāyide éde eger unıyla karışdurub gözde ve (T51/a) ayakda vesāir²⁶³⁶ yerde²⁶³⁷ olan (14) isi²⁶³⁸ şışlere vursalar²⁶³⁹ fāyide éde eger üç dangını²⁶⁴⁰ haşhāş tohmıyla ve mā‘ü'l-karātin (15) şarābıla içseler öksürüğe²⁶⁴¹ ve nezleye ve gözden akan yaşa ve

---

²⁶²⁰ “ısıtmasına” 50b/5

²⁶²¹ “yaprağından” yerine “ve” 50b/5

²⁶²² “uçuk” 50b/6

²⁶²³ “içse” 50b/6

²⁶²⁴ “éde” 50b/7

²⁶²⁵ “kaç” 50b/7

²⁶²⁶ “yaprağın” 50b/8

²⁶²⁷ “kurluğına” 50b/8

²⁶²⁸ “ursalar” 50b/9

²⁶²⁹ “ursalar” 50b/9

²⁶³⁰ “yaprağın” 50b/11

²⁶³¹ “uyusalar” 50b/11

²⁶³² “benc” 50b/13

²⁶³³ “otudur” 50b/13

²⁶³⁴ “diñdire” 50b/15

²⁶³⁵ “rahimler” 50b/15

²⁶³⁶ “vesāirde” 51a/1

²⁶³⁷ “yerde” yok. 51a/1

²⁶³⁸ “isi” yok. 51a/1

²⁶³⁹ “ursalar” 51a/1

²⁶⁴⁰ “dāne” 51a/1

²⁶⁴¹ “öksirige” 51a/2

[60b]

(1) ve şancusına ve rahmden²⁶⁴² akan kana fāyide éde eger dögseler yaķu eyleyüb şarābıla (2) niķrīse ve hāya şışine ve nifāsdan şışen emcege vursalar²⁶⁴³ fāyide éde (3) eger yaprağını tāzeyiken döğüb ağrır yere vursalar²⁶⁴⁴ ağrısın sākin (4) eyleye eger üç yaprağın yā dört yaprağın şarābıla içseler ısıtmaları (5) gidere eger yaprağını bişürseler yēseler²⁶⁴⁵ ‘aķlı fesāda²⁶⁴⁶ vērür²⁶⁴⁷ eger aķ paņ²⁶⁴⁸ (6) kökini ķaynadsalar²⁶⁴⁹ şuyıla maźmaźa étseleler diş ağrısın sākin (7) eyleye ve toħmını yēseler semirde eger yaprağınuñ üçin²⁶⁵⁰ yā dördin yēseler (8) ifrātıla ķan tükürmege fāyide éde ve öksürügi²⁶⁵¹ sākin éder²⁶⁵² eger²⁶⁵³ toħmını ağrır (9) dişe tütsi eyleseler ağrısın sākin eyleye evet²⁶⁵⁴ çok dütüzseler²⁶⁵⁵ ħunāk (10) eyler ve cinnet²⁶⁵⁶ getirür eger baņ toħmıyla efyūndan berāber alub balıla (11) ķarışdurub baķlā²⁶⁵⁷ ķadar yēseler uyuda ve göğüsde²⁶⁵⁸ olan zaħmete ve nezlelere ve diş (12) ağrılarına fāyide éde eger baņ toħmını saħķ étseleler birinc unıyla diş (13) diplerine²⁶⁵⁹ ķosalar et²⁶⁶⁰ ķüridüğine²⁶⁶¹ ve ağrıduğına fāyide éder²⁶⁶² eger yaprağını²⁶⁶³ bişürseler (14) maķ‘ad ağrısına vursalar²⁶⁶⁴

---

²⁶⁴² “rahimden” 51a/3

²⁶⁴³ “ursalar” 51a/4

²⁶⁴⁴ “ursalar” 51a/5

²⁶⁴⁵ “yēseler” yok. 51a/6

²⁶⁴⁶ “fisāda” 51a/6

²⁶⁴⁷ “vère” 51a/6

²⁶⁴⁸ “baņ” 51a/6

²⁶⁴⁹ “ķaynatsalar” 51a/6

²⁶⁵⁰ “üçün” 51a/7

²⁶⁵¹ “öksirigi” 51a/8

²⁶⁵² “éde” 51a/8

²⁶⁵³ “eger” yok. 51a/8

²⁶⁵⁴ “evit” 51a/9

²⁶⁵⁵ “tütüzseler” 51a/9

²⁶⁵⁶ “cinet” 51a/9

²⁶⁵⁷ “baķla” 51a/10

²⁶⁵⁸ “gögüzde” 51a/11

²⁶⁵⁹ “diblerine” 51a/12

²⁶⁶⁰ “eti” 51a/12

²⁶⁶¹ “cüridüğine” 51a/13

²⁶⁶² “éde” 51a/13

²⁶⁶³ “yaprağın” 51a/13

²⁶⁶⁴ “ursalar” 51a/14

yumurda şarusıyla fāyide êde eger kökini kılunc (15) olanuñ boynına aşşalar fāyide êde eger bañ tohmından çok yêseler be-gāyet

[61a]

(1) serhōş eyleye eger²⁶⁶⁵ karasından (*T51/b*) iki dirhem yêseler öldüre ‘ilācı budur (2) ki mā’ü’l-‘asel içüreler kuşdura ve şoñına çok südd²⁶⁶⁶ içüreler kurtıla (3) *bınduk* ma‘deye yaramazdur eger saħk êtseler mā’ü’l-‘aselile içseler eski (4) öksürükleri gidere eger kavursalar azaçuk büberile²⁶⁶⁷ yêseler nezleyi bişüre eger göyündürseler (5) toñuzuñ ve ayınuñ içi yağıyıla²⁶⁶⁸ karışdurub dā’ü’s-şa‘lebe dürtseler kıl (6) bitüre ve bınduğı²⁶⁶⁹ yêseler beyini çok eyleye ve eger göyünmişini²⁶⁷⁰ şarusın²⁶⁷¹ gök (7) gözlü oğlancuklara zeytile karışdurub içürseler gözlerinüñ bebegin ve şaru (8) kılların kararında eger ta‘āmdan öñ yêseler girü ağıyı def‘ eder²⁶⁷² ve şāir²⁶⁷³ (9) adlu bağarsuğa²⁶⁷⁴ fāyide édüb kuvvet vere ve ‘akreb şoğduğına öykenden (10) ve göğüsden²⁶⁷⁵ kan kağırduğına fāyide êde evet²⁶⁷⁶ şafrāyı çok eyler²⁶⁷⁷ kuşdurur (11) ve nefh eder eger ic²⁶⁷⁸ kabuğını çıkarub yêseler hażm olur evet²⁶⁷⁹ şovuk mizāclu²⁶⁸⁰ kişiler (12) üzerine mā’ü’l-‘asel içeler ve isi mizāclu²⁶⁸¹ kişiler cüllāb²⁶⁸² içeler *bınduk-ı hindī* (13) şovuk ma‘delere eyüdür hażmı kavī eyler eger sust ā‘zālara dürtseler (14) muħkem eyler eger bucuğ²⁶⁸³ dirhemin gül şuyıla²⁶⁸⁴ içseler ağıya fāyide eder²⁶⁸⁵ ve

---

²⁶⁶⁵ “eger” yok. 51a/15

²⁶⁶⁶ “süd” 51b/1

²⁶⁶⁷ “büberle” 51b/3

²⁶⁶⁸ “yağlarıyıla” 51b/4

²⁶⁶⁹ “bındukı” 51b/5

²⁶⁷⁰ “göyünmişini” 51b/5

²⁶⁷¹ “şarusın” 51b/5

²⁶⁷² “êde” 51b/7

²⁶⁷³ “şāim” 51b/7

²⁶⁷⁴ “bağırsuğa” 51b/7

²⁶⁷⁵ “gögüzden” 51b/8

²⁶⁷⁶ “evit” 51b/8

²⁶⁷⁷ “eyler”den sonra “ve” var. 51b/9

²⁶⁷⁸ “iç” 51b/9

²⁶⁷⁹ “evit” 51b/10

²⁶⁸⁰ “mizāçlar” 51b/10

²⁶⁸¹ “mizāçlu” 51b/10

²⁶⁸² “çüllāb” 51b/10

²⁶⁸³ “bucuğ” 51b/12

²⁶⁸⁴ “şuyıyıla” 51b/12

göze inen (15) şuya ve rib^c ısıtmasına ve ishâle ve tuhmeye ve şakîkaya ve uyuza ve baş ağrısına

[61b]

(1) fâyide êde²⁶⁸⁶ büber kadar buruna tamlatsalar laqvaya fâyide êde bir niçe²⁶⁸⁷ gün bir karanju (2) evün içinde buruna tamlatsalar uçuga ve baş çegzinmesine fâyide êder²⁶⁸⁸ buruna (3) tamlatsalar şol içindeki²⁶⁸⁹ iriçe²⁶⁹⁰ kabuğunu (T52/a) ümmü's-şıbyâna vecünuna tütsi (4) eyleseler fâyide êde eger sirkeyile qarışdurub hanâzîre dürtseler fâyide êder²⁶⁹¹ eger (5) nohüd kadar bir kaç gün yêseler arka ağrısın ve bögrek ağrısın²⁶⁹² ki yelden ola (6) giderür eger şovuk şuyıla nohüd kadarın ezüb içseler kulıncı hall êde (7) eger merzencüş şuyıla ezüb buruna tamlatsalar gözde olan perdeyi ve karanjulığı (8) gidere eger tütüyâyıla²⁶⁹³ qarışdurub kuhl êtseler aḥvâle²⁶⁹⁴ fâyide êder²⁶⁹⁵ ve laqva (9) olan kişünün laqvadan yanına burnına²⁶⁹⁶ iki tamlam ve ḥoşca olan yanına (10) bir tamlam artursalar²⁶⁹⁷ be-ğâyet fâyide êde²⁶⁹⁸ felce daḥı fâyide êde eger kökinden (11) şarâbıla iki dirhem içseler zâtü'l-cenebe ve rebve²⁶⁹⁹ ve eski öksürüğe²⁷⁰⁰ ve göğüsden (12) kan tükürmege fâyide êde ve içinden iki dirhem yêseler raḥm ağrısına fâyide êder²⁷⁰¹ (13) eger şâf êdüb 'avratlar götürse ḥayz kanın yüride ve oḡlanı içinden (14) çıkara eger üç dirhem şıķılmış şuyından içseler sevdâyı ve şulu

---

²⁶⁸⁵ “êde” 51b/12

²⁶⁸⁶ “êder” 51b/13

²⁶⁸⁷ “nice” 51b/14

²⁶⁸⁸ “êde” 51b/15

²⁶⁸⁹ “icindeki” 51b/15

²⁶⁹⁰ “irice” 51b/15

²⁶⁹¹ “êde” 52a/1

²⁶⁹² “ağrısın”dan sonra “ki yelden ola” yok. 52a/2

²⁶⁹³ “tütüyâyıla” 52a/4

²⁶⁹⁴ “aḥvâle” 52a/4

²⁶⁹⁵ “êde” 52a/4

²⁶⁹⁶ “burnına” yok. 52a/5

²⁶⁹⁷ “tamzursalar” 52a/5

²⁶⁹⁸ “êde”den sonra “felce daḥı fâyide êde” yok. 52a/5

²⁶⁹⁹ “ribve” 52a/6

²⁷⁰⁰ “öksürige” ve “öksürige”den sonra “ve göğüsden” yok. 52a/6

²⁷⁰¹ “êde” 52a/7

balgami²⁷⁰² (15) ve şafrāyī²⁷⁰³ ishāl éde ve baraşı ve yaraqānī²⁷⁰⁴ ve çığıdı ve kılınıcı gidere²⁷⁰⁵ evet²⁷⁰⁶

[62a]

(1) ve²⁷⁰⁷ sirkengübīnile²⁷⁰⁸ içürseler²⁷⁰⁹ fāyide éder eger iki dirhem alsalar dögseler tatlu şarāb (2) ve sirkengübīn²⁷¹⁰ içinde ısladalar bir zamān tura andan süzeler mercimegile (3) yā arpayıla ol şarābı yā sirkengübīnile bişürseler²⁷¹¹ tavuğ eti katalar şörbāsın (4) içeler bir kaç gün şöyle bişürüb isti'māl étseler zekeri (5) hīc²⁷¹² kıvāma gelmeyen kişinüñ elbetde²⁷¹³ kıvāma gele ve bir dürlüsi dağı olur (6) kabuğı üzerinde iplik gibi teller²⁷¹⁴ olur eger bir kişi koparsa eline alsa (7) def'i uçuk tuta elinden gidericek²⁷¹⁵ ile *benek*²⁷¹⁶ ba'zılar eydür muğaylān (8) ağacınun kökidür dërler ba'zılar eydür hindüstāndan gelür bir kabuğdur (9) (*T52/b*) tüt ağacınun kabuğına beñzer evlerde tütüzürler²⁷¹⁷ koğusu gökcek olduğından ötürü (10) eger 'avratlar dütüzseler²⁷¹⁸ rahimlerinüñ²⁷¹⁹ ağzın açar ve ā'zāya yaqu édüb (11) vursalar qavī²⁷²⁰ eyleye deriyi men' éde eger²⁷²¹ gevdenüñ²⁷²² rāyihāsın eyü eyleye deriyi arıda (12) altındağı ruṭübeti gidere ve hırızma koğusun gidere eger yaqu édüb ma'deye (13) ve cigere²⁷²³ vursalar²⁷²⁴

---

²⁷⁰² “balgami” 52a/9

²⁷⁰³ “şafrāyī” 52a/9

²⁷⁰⁴ “yaraqān” 52a/9

²⁷⁰⁵ “giderür” 52a/9

²⁷⁰⁶ “evit” 52a/9

²⁷⁰⁷ “ve” yok. 52a/9

²⁷⁰⁸ “sirkengübīnile” 52a/9

²⁷⁰⁹ “içeler” ve “içeler” den sonra “fāyide éder” yok. 52a/10

²⁷¹⁰ “sirkengübīn” 52a/10

²⁷¹¹ “bişüreler” 52a/11

²⁷¹² “hīc” yok. 52a/13

²⁷¹³ “elbette” 52a/13

²⁷¹⁴ “teller” 52a/14

²⁷¹⁵ “giderücek” 52a/14

²⁷¹⁶ “beng” 52a/14

²⁷¹⁷ “tütüzirler” 52b/1

²⁷¹⁸ “tütüzseler” 52b/2

²⁷¹⁹ “rahimlerinüñ” 52b/2

²⁷²⁰ “eyü” 52b/2

²⁷²¹ “ve” 52b/2

²⁷²² “gövdenüñ” 52b/2

²⁷²³ “çigere” 52b/4

²⁷²⁴ “ursalar” 52b/4

kaḫi²⁷²⁵ eyleye *bentūme*²⁷²⁶ türkce burc d̄erler zeytūn ağacı üzerinde (14) biter bir ot dur
yaprağı zeytūna benzer katı yeşil budakları olur üzerinde kuşlar (15) yumurdlar²⁷²⁷ daḫı
bādām²⁷²⁸ ağacında ve armūd ağacında daḫı²⁷²⁹ olur eger bu oti

[62b]

(1) dögseler şuyın şıksalar²⁷³⁰ içseler süñükler şıñduğına ve şavışduğına²⁷³¹ (2) ve kan
tükürmesine fāyide eder eger enc̄irile bişürseler²⁷³² şuyın içseler (3) öksürüğe²⁷³³ fāyide
eder²⁷³⁴ eger yaprağını kurutsalar²⁷³⁵ kel başa hırızma vurduđdan²⁷³⁶ (4) sonra ekseler
be-gāyet fāyide eder²⁷³⁷ evet²⁷³⁸ ekmedin sidükile²⁷³⁹ ve tuzıla²⁷⁴⁰ ovalar (5) andan
ekeler *benāt-ı verdān* meşhūrdur zeytile saḫḫ etseler bişürüb (6) kulağa tamlatsalar²⁷⁴¹
kulak ağrısın sākin eyleye ve raḫm²⁷⁴² ağrısın²⁷⁴³ ve bögrek (7) ağrısına fāyide ede ve
sidüğü²⁷⁴⁴ yüride ve ḫayz²⁷⁴⁵ kanın yüride eger zeytile (8) ve mūmıla ve yumurda
şarusıyla qarışdurub isti'māl etseler²⁷⁴⁶ eger kurdumānıla (9) isti'māl²⁷⁴⁷ bevāşire ve
ağulu cānavar²⁷⁴⁸ şoğduğına fāyide ede eger dögseler (10) yaḫı edüb incükde olan
cibanlara vursalar²⁷⁴⁹ fāyide eder²⁷⁵⁰ *beḫmen* süsen (11) kökidür aḫ olur kızıl olur eger

²⁷²⁵ “kaḫī” 52b/4

²⁷²⁶ “buntūme” 52b/4

²⁷²⁷ “yımırdlar” 52b/5

²⁷²⁸ “bādēm” 52b/5

²⁷²⁹ “daḫı” yok. 52b/6

²⁷³⁰ “şıḫıḫ” 52b/6

²⁷³¹ “şavışduğına” 52b/6

²⁷³² “bişürüb” 52b/7

²⁷³³ “öksirige” 52b/7

²⁷³⁴ “ede” 52b/7

²⁷³⁵ “kurutsalar” 52b/8

²⁷³⁶ “urduğdan” 52b/8

²⁷³⁷ “ede” 52b/8

²⁷³⁸ “evit” 52b/8

²⁷³⁹ “südükile” 52b/9

²⁷⁴⁰ “tuzıla”dan sonra “yaşı” var. 52b/9

²⁷⁴¹ “tamzursalar” 52b/10

²⁷⁴² “raḫim” 52b/10

²⁷⁴³ “ağrısına” 52b/10

²⁷⁴⁴ “südüğü” 52b/11

²⁷⁴⁵ “ḫayz” 52b/11

²⁷⁴⁶ “etseler” yok. 52b/12

²⁷⁴⁷ “isti'māl”den sonra “etseler” var. 52b/12

²⁷⁴⁸ “cānavarlar” 52b/12

²⁷⁴⁹ “ursalar” 52b/13

yaķu  d b niķr se vursalar²⁷⁵¹ f yide  der²⁷⁵² (12) ķalbi ķav   der²⁷⁵³ ve hafaķanı gider r²⁷⁵⁴ cim c  ziy de²⁷⁵⁵ bedeli t der d r  aŗ fird r (13) *bah r*  ayn 'l-baķar (T53/a) d dikleri²⁷⁵⁶ otuņ Şarusıdur eger m mıla ve yağıla (14) yaķu  d b ķatı Őiŗlere²⁷⁵⁷ ve balđami²⁷⁵⁸ Őiŗlere vursalar²⁷⁵⁹ f yide  de eger h m mdan (15)  ıkıncaķ²⁷⁶⁰ ķaynamıŗ Şuyından iŗseler yaraķ na f yide  der ve levni ey  eyleye

[63a]

(1) ve Şular ķuŗdura²⁷⁶¹ ve ķoķulasalar baŗdađı đal z y lleri gidere ve  iŗegin (2) devŗ r b²⁷⁶² ķurutsalar g z otlarına ķatsalar g z ķararduđın²⁷⁶³ gidere ķabaķların (3) ķuvvetl ²⁷⁶⁴  de ve inen Şuyı def  de ve aķlıđı gidere *behm * tamlar  zerinde biter (4) yarpağı arpa yarpağına beņzer  avdar baŗı gibi²⁷⁶⁵ baŗı olur yedi y  sekiz (5) baŗı olur eger ayva Őar bıyıla iŗseler ish li ķaŗ  yleye ve ķan sızduđına²⁷⁶⁶ (6) f yide  de kese ve  oķ iŗemege f yide  de eger bir kıızıl Ő f p resine bağlayub (7) boyunlarına²⁷⁶⁷ bağlasalar her ķanķı aradan²⁷⁶⁸ sızarsa ķaŗ  yleye *b zeyd n* (8) meŗh rdur uzun ve aķ olur ve niķr se ve mafŗallar²⁷⁶⁹ ağrısına ve Şovuk (9) h stalıķlara f yide  de²⁷⁷⁰ ve đal z h l ları arıdur eger iki dirhem y seler (10) cim c  ķav   der ve đal z balđamları ve Őiŗirleri arıdur ve ağuya f yide  de *b ŗ-ı derbend * (11) eger yaķu  tseler²⁷⁷¹ ve isi²⁷⁷²

²⁷⁵⁰ “ de” 52b/13

²⁷⁵¹ “ursalar” 52b/14

²⁷⁵² “ de” 52b/14

²⁷⁵³ “ de” 52b/14

²⁷⁵⁴ “gidere” 52b/15

²⁷⁵⁵ “ziy de”den sonra “eyleye” var. 52b/15

²⁷⁵⁶ “d dikleri” 53a/1

²⁷⁵⁷ “ŗiŗlere”den sonra “ursalar f yide  de” var. 53a/1

²⁷⁵⁸ “balđami” 53a/1

²⁷⁵⁹ “ursalar” 53a/2

²⁷⁶⁰ “ ıkıncaķ” 53a/2

²⁷⁶¹ “ķuŗdura” 53a/3

²⁷⁶² “devŗ r b” 53a/4

²⁷⁶³ “ķararduđını” 53a/4

²⁷⁶⁴ “ķuvetl ” 53a/4

²⁷⁶⁵ “bigi” 53a/6

²⁷⁶⁶ “sızduğın” ve “sızduğın”dan sonra “f yide  de” yok. 53a/7

²⁷⁶⁷ “boyınlarına” 53a/8

²⁷⁶⁸ “aradan”dan sonra “ķan” var. 53a/8

²⁷⁶⁹ “mafŗıllar” 53a/9

²⁷⁷⁰ “ der” 53a/10

²⁷⁷¹ “yaķsalar” 53a/12

şışlere ve isi²⁷⁷³ niķrīse²⁷⁷⁴ be-ġāyet (12) fāyide éde eger ‘mebū’s-sa‘lebe²⁷⁷⁵ karışdurub şāf édüb götürseler niķrīs (13) zaħmetine²⁷⁷⁶ fāyide²⁷⁷⁷ éde **būşīr** türkce şıġır kıyruġı dērler erkek²⁷⁷⁸ ve dişi (14) olur ve dişisinüñ yapraġı kelem yapraġına beñzer irkeginüñ incecük (15) olur²⁷⁷⁹ ve uzunca²⁷⁸⁰ olur ikisi bile şahrāda ve taşlu yerlerde (**T53/b**) biter köklerin

[63b]

(1) dögseler şuyıla²⁷⁸¹ maźmaza étsele diş aġrısına fāyide éder²⁷⁸² eger şarābıla içseler (2) ishāle fāyide éde eger bişürseler şuyın²⁷⁸³ içseler öksürüğe²⁷⁸⁴ fāyide éder²⁷⁸⁵ eger (3) yaķu édüb dişe vursalar²⁷⁸⁶ aġrısın sākın eyleye eger yapraġını şuyıla bişürseler (4) yaķu édüb balġami²⁷⁸⁷ şışlere vursalar²⁷⁸⁸ fāyide éde eger balıla ve şarābıla yaķu édüb (5) yaramaz cıbanlara vursalar²⁷⁸⁹ be-ġāyet eyü eyleye ve sirkeyile yaķu édüb hüre zaħmetine (6) ve ‘akreb şokduġına vursalar²⁷⁹⁰ fāyide éde eger yapraġını encīr arasına (7) kosalar kırt düşmeye²⁷⁹¹ **bunyūn** bir otdur kim yapraġı kerfes²⁷⁹² yapraġına (8) beñzer çiçeġi toraķ otı çiçeġine beñzer toħmı bañ toħmına beñzer içseler (9) hayz²⁷⁹³ kanın yüridür²⁷⁹⁴ ve ma‘deyi kızdurur²⁷⁹⁵ ve sidüġi²⁷⁹⁶ yüridür²⁷⁹⁷ ve içdeki öli²⁷⁹⁸ (10)

²⁷⁷² “issi” 53a/12

²⁷⁷³ “issi” 53a/12

²⁷⁷⁴ “niķrīse”den sonra “ursalar” 53a/12

²⁷⁷⁵ “‘mebū’s-sa‘lebe” 53a/13

²⁷⁷⁶ “zaħmetin” 53a/13

²⁷⁷⁷ “fāyide éde” yerine “gidere” 53a/13

²⁷⁷⁸ “irkek” 53a/14

²⁷⁷⁹ “olur” yok. 53a/15

²⁷⁸⁰ “uzınca” 53a/15

²⁷⁸¹ “şuyıyıla” 53b/1

²⁷⁸² “éde” 53b/1

²⁷⁸³ “şuyın” 53b/2

²⁷⁸⁴ “öksürige” 53b/2

²⁷⁸⁵ “éde” 53b/2

²⁷⁸⁶ “ursalar” 53b/3

²⁷⁸⁷ “balġamī” 53b/3

²⁷⁸⁸ “ursalar” 53b/4

²⁷⁸⁹ “ursalar” 53b/4

²⁷⁹⁰ “ursalar” 53b/5

²⁷⁹¹ “üşmeye” 53b/6

²⁷⁹² “kerfis” 53b/6

²⁷⁹³ “hayz” 53b/7

²⁷⁹⁴ “yüride” 53b/7

oğlanı çıkara talağ²⁷⁹⁹ ve böğrek ve kavuk²⁸⁰⁰ ağrısına fāyide éde eger şuyından (11) mā'ü'l-ğarā'īn şarābıla içseler ic ağrısına ve sidük²⁸⁰¹ tamladığına (12) fāyide éde eger tuzıla²⁸⁰² ve şarābıla yaqu eyleyüb ħanāzīr zaħmetine vursalar²⁸⁰³ (13) fāyide éde *būlūgān* türkce südd²⁸⁰⁴ otı dēler yaprağı mercimek²⁸⁰⁵ yaprağına (14) beñzer bir qarış uzunu²⁸⁰⁶ olur yēseler süd²⁸⁰⁷ çok olur *būlāmūbuyūn* (15) bir otdur ki²⁸⁰⁸ yaprağı bıganūs²⁸⁰⁹ yaprağından uzunca olur depesinde qaraca²⁸¹⁰

[64a]

(1) toħmları olur ba'zılar çopān²⁸¹¹ dayağı²⁸¹² dēler zīrā yaprakları aña beñzer tağlarda (2) biter ve kıatı yerlerde biter kökinüñ şuyın şarābıla içseler baş ağrısın²⁸¹³ ve bağırsağ²⁸¹⁴ (3) cıbanlarına ve talağ kıatılığına ve ağılu²⁸¹⁵ (T54/a) çānavar²⁸¹⁶ şoğduğına fāyide éde (4) eger bir dirhemini²⁸¹⁷ sirkeyile içseler talağ ağrısına fāyide éde ve kökini (5) boyuna²⁸¹⁸ aša qosalar 'akreb şoğduğuna fāyide éde eger kökini çeyneseler diğ (6) ağrısını sākın eyleye *būlūgānātin* türkce boğunluca²⁸¹⁹ ot dēler

---

²⁷⁹⁵ “kızarda” 53b/8

²⁷⁹⁶ “südüğü” 53b/8

²⁷⁹⁷ “yüride” 53b/8

²⁷⁹⁸ “ölü” 53b/8

²⁷⁹⁹ “talağ” yok. 53b/8

²⁸⁰⁰ “kavık” 53b/8

²⁸⁰¹ “südük” 53b/9

²⁸⁰² “tuzla” 53b/10

²⁸⁰³ “ursalar” 53b/10

²⁸⁰⁴ “süd” 53b/11

²⁸⁰⁵ “mercümek” 53b/11

²⁸⁰⁶ “uzını” 53b/11

²⁸⁰⁷ “südi” 53b/12

²⁸⁰⁸ “kim” 53b/12

²⁸⁰⁹ “bağanūs” 53b/13

²⁸¹⁰ “qaraça” 53b/13

²⁸¹¹ “çöbān” 53b/14

²⁸¹² “tayağı” 53b/13

²⁸¹³ “ağrısına” 53b/15

²⁸¹⁴ “bağarsağ” 53b/15

²⁸¹⁵ “ağılu” 53b/15

²⁸¹⁶ “cānavar” 54a/1

²⁸¹⁷ “dirhemini” 54a/1

²⁸¹⁸ “boynuna” 54a/1

²⁸¹⁹ “yoğunluca” 54a/3

boğunu (7) çok olduğundan ötüri²⁸²⁰ ve tağlarda biter birer arış uzunı olur yaprağı (8) defne²⁸²¹ yaprağına benzer dadı ayva dadına benzer köki ak ve uzun olur boğun²⁸²² (9) olur eger yaqu eyleye²⁸²³ hüre zahmetlerine ve çığıda²⁸²⁴ vursalar²⁸²⁵ fāyide éde ve kökini (10) yaqu édüb çığıda²⁸²⁶ vursalar²⁸²⁷ giderür **būraḳ** meşhürdür eger kimnūnıla saḥḳ (11) étseler unūmālī²⁸²⁸ şarābıla içeler²⁸²⁹ yèlleri tağıda ve yilmeşük²⁸³⁰ hılṭları kaṭc (12) éde ve bucuḳ dirhemini içseler gücile ḳusdura²⁸³¹ ve eger merhem étseler (13) cıbanlu uyuya ve giciyiḡe²⁸³² ve baraşa dürtsele fāyide éde ve eger şuyıla²⁸³³ ve süciyile (14) ḳarışdurub ḳulaḡa ṭamzursalar aḡrıların ve irkilmiş yèlleri²⁸³⁴ ve aḳan yaşın (15) gidere eger sirkeyile ve eşeḡün içi yaḡıyıla ve²⁸³⁵ ṭoḡuzuḡ içi yaḡıyıla

[64b]

(1) ḳarışdurub²⁸³⁶ ḳuduz it ṭutduḡına vursalar fāyide éde eger menefüş saḳızla (2) ḳarışdurub cıbanlara vursalar²⁸³⁷ işlede eger ençirile²⁸³⁸ yaqu édüb istiskāya (3) vursalar²⁸³⁹ fāyide éde eger balıla ḳarışdurub göze sürme eyleseler gözi tiz eyleye²⁸⁴⁰ (4) eger yaqu édüb aruḳ ḳişiler gevdeye²⁸⁴¹ vursalar²⁸⁴² arıḳlıḡın defc éde ḳıruṭıla yaqu

---

2820 “ötür” 54a/3

2821 “defn” 54a/4

2822 “boğun”dan sonra tekrar “boğun” var. 54a/5

2823 “eyleseler” 54a/5

2824 “cığıda” 54a/5

2825 “ursalar” 54a/5

2826 “cığıda” 54a/6

2827 “ursalar” 54a/6

2828 “anūmālī” 54a/7

2829 “içseler” 54a/7

2830 “yelmeşük” 54a/7

2831 “ḳuşdura” 54a/8

2832 “giciyüḡe” 54a/8

2833 “şuyıyıla” 54a/9

2834 “yèllerin” 54a/10

2835 “veyā” 54a/10

2836 “ḳarışdurub”dan sonra “ḳuduzāt ṭutduḡına vursalar fāyide éde eger menefviş saḳızlaḳarışdurub” yok. 54a/11

2837 “ursalar” 54a/11

2838 “encirle” 54a/11

2839 “ursalar” 54a/12

2840 “éde” 54a/12

2841 “gövdeye” 54a/13

2842 “ursalar” 54a/13

édüb (5) felce ve siñir²⁸⁴³ büzüldüğine vursalar²⁸⁴⁴ fāyide éde eger ħamīre ħatub etmek étseler (6) dili sust olan kişiye fāyide éde eger saħħ étseler iri ħıllara ekseler ince (7) eyleye ve (T54/b) eger iki dirhemin içseler balğamın ishāl eyleye eger bābādiya²⁸⁴⁵ yağıyıla (8) ħarıřdurub gevdeye²⁸⁴⁶ dürtseleler derlede eger sirkeyile saħħ édüb ġargara étseler (9) boğazdağı sülügi düşüre evet²⁸⁴⁷ ma‘deye yaramazdur eger balıla ħarıřdurub²⁸⁴⁸ (10) yeşeler ma‘deyi arıda süddelerin aça eger ħulağa ħamzursalar sağırlıġın²⁸⁴⁹ (11) gidere eger iki dirhemin üç dirhem zanbağ yağıyıla ħarıřdursalar zekere (12) dürtseleler cimā‘a²⁸⁵⁰ be-ġāyet ħavī eyleye eger balıla yā řirlüġānıla ħarıřdurub (13) ħasuġa dürtseleler gine²⁸⁵¹ cimā‘a ħavī eyleye altı dirhem alsalar altmış dirhem (14) şu içinde ħall²⁸⁵² étseler oda azacuk ħaynadsalar²⁸⁵³ ħırħ dirhem zeyt (15) ħatsalar ġümüř ma‘deninde işleyenüñ ħuluncı için fāyide éde eger

[65a]

(1) içürseleler²⁸⁵⁴ eger bulunmasa bedeli bir buçuk²⁸⁵⁵ ol ħadar tuzdur *bevl* ādem sidüġidür²⁸⁵⁶ (2) ġirü ħalan ħayvān sidüġinden²⁸⁵⁷ za‘īfdür eger ħayvānāt sidüġiyile²⁸⁵⁸ (3) yaramaz cıbanları ve kemrelü başları yusalar be-ġāyet fāyide éde eger ādem (4) sidüġin²⁸⁵⁹ işeyen²⁸⁶⁰ kiři²⁸⁶¹ içseleler²⁸⁶² yılan řoħduġına ve aġulu otlar yedüġine (5)

²⁸⁴³ “siñiri” 54a/14

²⁸⁴⁴ “ursalar” 54a/14

²⁸⁴⁵ “bābādiya” 54b/1

²⁸⁴⁶ “gövdeye” 54b/1

²⁸⁴⁷ “evit” 54b/2

²⁸⁴⁸ “ħarıřdurub” yok. 54b/3

²⁸⁴⁹ “sağırlıġın” 54b/3

²⁸⁵⁰ “cimā‘ı” 54b/4

²⁸⁵¹ “gine” yok. 54b/5

²⁸⁵² “ħal” 54b/6

²⁸⁵³ “ħaynatsalar” 54b/6

²⁸⁵⁴ “içürseleler”den sonra “ve” var. 54b/7

²⁸⁵⁵ “bucuk” 54b/8

²⁸⁵⁶ “südüġidür” 54b/8

²⁸⁵⁷ “südüġinden” 54b/8

²⁸⁵⁸ “südüġiyile” 54b/9

²⁸⁵⁹ “südüġin” 54b/10

²⁸⁶⁰ “işeyüb” 54b/10

²⁸⁶¹ “kişi” yok. 54b/10

²⁸⁶² “içse” 54b/10

fāyide éde eger ādem sidügin²⁸⁶³ naṭrūnıla qarışdursalar kuduz it taladüğüna (6) ve cıbanlu uyuza ve giciyige²⁸⁶⁴ vursalar²⁸⁶⁵ fāyide éde eski südüğü başda olan (7) cıbanlara ve қоңаға ve қабарчуға²⁸⁶⁶ dürtseler fāyide éde eger nārқabıyıla saḥq (8) étsele kulаға ṭamzursalar kulақdağı қurdı öldürüb çıkara irinini kese bāliğ (9) olmaduқ oğlan sidügi²⁸⁶⁷ zīkü'n-nefese²⁸⁶⁸ olan kiři içse fāyide éder²⁸⁶⁹ (10) baқır қab içinde bişürsele balıla göze dürtseler gözde olan (T55/a) ağı ve cıbanları (11) gidere ve göz ağırsına ve qarardüğüna fāyide éde ve sidük²⁸⁷⁰ çökeliğini қınā (12) yağıyıla saḥq édüb 'avratlar götürse raḥimleri²⁸⁷¹ ağırsın sākin eyleye ve göze (13) dürtseler қabaқları ve gözde cıbandan olan aқlıқları gidere ve şıgır südüğini (14) eger saḥq étsele kulаға ṭamzursalar ağırsın²⁸⁷² sākin eyleye ve toңuz südüğüni (15) қuvveti²⁸⁷³ dāḥı²⁸⁷⁴ şıgır südüğü gibidür evet²⁸⁷⁵ bunun ḥāşıyyeti²⁸⁷⁶ budur ki²⁸⁷⁷ içsele қavuқda

[65b]

(1) olan ṭaşı ṭağıdur ve südüğü yürüdür²⁸⁷⁸ eger eşek²⁸⁷⁹ südüğini içsele bögrek (2) ağırsına fāyide éder²⁸⁸⁰ eger gözi aḥşam ve şabāḥ yusalar қatı olub çapaқlandüğüna²⁸⁸¹ (3) fāyide²⁸⁸² éde eger maқ'adında şiş olan kişi ısıcaқ südükile (4) bir қac gün yusa fāyide éde eger ısıcaқ²⁸⁸³ südüğü ḥuқne étsele bağırsaқda²⁸⁸⁴ (5) olan zaḥmetleri gidere

²⁸⁶³ "südüğini" 54b/11

²⁸⁶⁴ "giciyüge" 54b/12

²⁸⁶⁵ "ursalar" 54b/12

²⁸⁶⁶ "қабарчуға" 54b/13

²⁸⁶⁷ "südüğü" 54b/14

²⁸⁶⁸ "zīkü'n-nefes" 54b/14

²⁸⁶⁹ "éde" 54b/15

²⁸⁷⁰ "südük" 55a/1

²⁸⁷¹ "raḥimleri" 55a/2

²⁸⁷² "ağırsı" 55a/3

²⁸⁷³ "қuveti" 55a/4

²⁸⁷⁴ "dāḥı" 55a/4

²⁸⁷⁵ "evit" 55a/4

²⁸⁷⁶ "ḥāşıyyeti" 55a/4

²⁸⁷⁷ "kim" 55a/4

²⁸⁷⁸ "yürüdür" 55a/5

²⁸⁷⁹ "eşek" yok. 55a/5

²⁸⁸⁰ "éde" 55a/6

²⁸⁸¹ "çabaқlandüğü" 55a/6

²⁸⁸² "fāyide éde" yerine "gidere" 55a/6

²⁸⁸³ "ısıcaқ" 55a/7

²⁸⁸⁴ "bağırsaқda" 55a/8

eger naṭrūnıla ādem²⁸⁸⁵ sūdūgin qarışdursalar dā'u's-sa'lebe (6) bir niçe²⁸⁸⁶ gün dürtsele gidere eger üzüm çubuğı²⁸⁸⁷ küliyle (7) ādem sūdūgin qarışdursalar kan sızduğı yere vursalar²⁸⁸⁸ fāyide ēde eger keçi (8) sūdūgin büreyile ve turunc şuyıla qarışdurub giciyiğe²⁸⁸⁹ ve baraşa ve sinirler ağrısına (9) ve teşennüce ve sinir uzaduğına vursalar²⁸⁹⁰ fāyide ēde eger ādem sūdūgin (10) gendeneyile²⁸⁹¹ kaynadub beş güne dek 'avratlar içine girüb otursalar rahmleri (11) ağrısına fāyide ēde girü ancılayın gendeneyile bişürüb ṭalağı²⁸⁹² olan kişi (12) her gün üç kaşuq içsele²⁸⁹³ zaḥmeti gide ḡāyet mücerrebdür zīrā hekim eydür (13) ṭalağı şişen kişi nice²⁸⁹⁴ ilāc ētdi fāyide bulmadı bir gece düşinde (14) gördi ki²⁸⁹⁵ bir kişi buña eydür her gün şabāḥ sūdūğünden üç kerre yudsa (15) şifā bula²⁸⁹⁶ dedı ol kişi dāḥı²⁸⁹⁷ eyle ētdi şifā buldı eger

[66a]

(1) bir kişi kancık it sūdūgin alsa bir yere kosa koyulunca²⁸⁹⁸ (T55/b) andan sonra ak (2) kılı yusa kara eyleye be-ḡāyet eyü²⁸⁹⁹ boyaya eger ḥayvānātun sūdūgin bişürsele (3) koyulunca yaramaz cıbanlara ve nāşür²⁹⁰⁰ etlere be-ḡāyet fāyide ēde eger ayınun sūdūgin (4) oğlancuqlar gevdesinde²⁹⁰¹ olan yaramaz cıbanlara²⁹⁰² dürtsele be-ḡāyet fāyide (5) ēde evet²⁹⁰³ kaynadalar andan dürteler²⁹⁰⁴ *beyze* türkce yumurda²⁹⁰⁵ dërler ve

²⁸⁸⁵ “ādem” yok. 55a/8

²⁸⁸⁶ “nice” 55a/9

²⁸⁸⁷ “cubuğı” 55a/9

²⁸⁸⁸ “ursalar” 55a/10

²⁸⁸⁹ “giciyüğe” 55a/10

²⁸⁹⁰ “ursalar” 55a/11

²⁸⁹¹ “gendeneyile”den sonra “kaynadub beş güne dek 'avratlar içine girüb otursalar rahmleri ağrısına fāyide ēde giri encileyin gendeneyile bişürüb” yok. 55a/12

²⁸⁹² “ṭalağı” 55a/12

²⁸⁹³ “içse” 55a/12

²⁸⁹⁴ “niçe” 55a/13

²⁸⁹⁵ “ki” yok. 55a/13

²⁸⁹⁶ “ola” 55a/14

²⁸⁹⁷ “daḥı” 55a/15

²⁸⁹⁸ “koyılınca” 55a/15

²⁸⁹⁹ “iyü” 55b/1

²⁹⁰⁰ “nāşır” 55b/2

²⁹⁰¹ “gövdesinde” 55b/2

²⁹⁰² “cıbanlara” 55b/3

²⁹⁰³ “evit” 55b/3

dāhı²⁹⁰⁶ (6) rufūdun²⁹⁰⁷ yumurda²⁹⁰⁸ eyü²⁹⁰⁹ ğidādur kızıl ünügi ve ma‘deyi ve baġarsuġları (7) ve kavuġı yumşadur eger bişmiş şarusın za‘ferānıla²⁹¹⁰ ve gül yaġıyla karışdurub (8) göz şancusına vursalar²⁹¹¹ sâkin eyleye ve eger aġını kulaġa tamlatsalar (9) isi şişlere fâyide éde şovidub aġrısın sâkin eyleye eger (10) od yanuġına dürtseler fâyide éde eger yüze dürtseler gün yaġduġına fâyide éder²⁹¹² (11) eger günlügile karışdurub alına dürtseler nezleye fâyide éde eger gül yaġıyla (12) yâ şarāb-ı anūmālīyile karışdurub bir yünji yaş édüb göze²⁹¹³ vursalar²⁹¹⁴ (13) gözün isi²⁹¹⁵ şişlerin sâkin eyleye eger çig iken aġın içseler yılan (14) şokduġına fâyide éde eger ılıcaġ édüb yudsalar kavuġ ve bögrek cıbanlarına ve (15) göġüs²⁹¹⁶ iriligine ve kan tükürmege ve nezleye ve mādde²⁹¹⁷ inen göġüse²⁹¹⁸ fâyide éder²⁹¹⁹

[66b]

(1) ve rufūdun²⁹²⁰ yumurda öksürüğe²⁹²¹ ve zīkū’n-nefese ve sill zaġmetine²⁹²² ve āvāz²⁹²³ issiden (2) boġulmaġına²⁹²⁴ ve kan tükürmege fâyide éde²⁹²⁵ eger aġını iklīlū’l-melike karışdurub (3) hūkne étsele baġarşuġlar²⁹²⁶ cıbanlarına ve maġ‘ad çıġduġına

---

²⁹⁰⁴ “dürtseler” 55b/3

²⁹⁰⁵ “yumurda” 55b/4

²⁹⁰⁶ “daġı” 55b/4

²⁹⁰⁷ “rufūdun” 55b/4

²⁹⁰⁸ “yumurda” 55b/4

²⁹⁰⁹ “iyü” 55b/4

²⁹¹⁰ “za‘ferānıla” 55b/5

²⁹¹¹ “ursalar” 55b/6

²⁹¹² “éde” 55b/8

²⁹¹³ “göz” 55b/10

²⁹¹⁴ “ursalar” 55b/10

²⁹¹⁵ “issi” 55b/10

²⁹¹⁶ “göġüz” 55b/12

²⁹¹⁷ “māde” 55b/12

²⁹¹⁸ “göġüze” 55b/12

²⁹¹⁹ “éde” 55b/12

²⁹²⁰ “rafūdun” 55b/13

²⁹²¹ “öksürüğe” 55b/13

²⁹²² “rencine” 55b/13

²⁹²³ “āvāzı” 55b/13

²⁹²⁴ “boġulmaġa” 55b/13

²⁹²⁵ “éder” 55b/14

²⁹²⁶ “baġarşuġ” 55b/14

fāyide éde eger (4) yumurda ağıyıla gül yağını qarışdurub bir fetīli batırub²⁹²⁷ götürseler (T56/a) maḳ'ad şışdüğine (5) ve şancuya fāyide éde evet²⁹²⁸ kız yumurdası ve deve kuşu yumurdası ve ördek (6) yumurdası yaramazdur yemeyeler eger tavuk yumurdasını şarusın kıra gömseler bala (7) qarışdurub çığıda²⁹²⁹ ve bejizde olan kıramtılığa vursalar²⁹³⁰ gidere eger toy yumurdasın (8) delseler içine bir pāreçük yünçügez kıoyşalar ki ol yün kıarara şunıa degin (9) ki kıosalar²⁹³¹ ol²⁹³² vaḳt ol kıılı yusalar be-ğāyet kıarara eger kıaplıbağa yumurdasını (10) yéseler şar'a ve öksürüğe²⁹³³ ve oğlancuḳlar ḫastalıḳına be-ğāyet fāyide éde eger ördek (11) yumurdasını²⁹³⁴ zeytile qarışdurub raḫme tamlatsalar dört gündən şonra²⁹³⁵ (12) yüride eger kıarınca yumurdasını şuyıla²⁹³⁶ saḫḳ édüb gevdeye²⁹³⁷ dürtşeler kııl bitürmeye (13) eger yumurda aḡını sevīkıla ya'ñī kıavut demek olur qarışdurub kıan kıuşana (14) içürşeler kese eger yumurda aḡını kıapak²⁹³⁸ şışlerine dürtşeler fāyide éde evet²⁹³⁹ (15) zinhār içine²⁹⁴⁰ dürtmeyeler cıbanlar²⁹⁴¹ eyler eger yumurda şarusın benefşe yağıyla

[67a]

(1) qarışdurub isi²⁹⁴² şışlere vursalar²⁹⁴³ fāyide éde²⁹⁴⁴ bişüre eger²⁹⁴⁵ gül yağıyla ve za'firānıla²⁹⁴⁶ (2) ve mürrile qarışdurub yaḳu édüb ḡalīz kıandan olan şışlere²⁹⁴⁷ fāyide

²⁹²⁷ “baturub” 55b/15

²⁹²⁸ “evit” 56a/1

²⁹²⁹ “cığıda” 56a/2

²⁹³⁰ “ursalar” 56a/3

²⁹³¹ “kıosalar”dan sonra “ki” var. 56a/4

²⁹³² “ol”dan sonra “vaḳt ol” yok. 56a/4

²⁹³³ “öksürige” 56a/5

²⁹³⁴ “yumurdasın” 56a/6

²⁹³⁵ “şonra”dan sonra “ḫayzı” var. 56a/6

²⁹³⁶ “şuyıyla” 56a/7

²⁹³⁷ “gövdeye” 56a/7

²⁹³⁸ “kıapak” 56a/9

²⁹³⁹ “evit” 56a/9

²⁹⁴⁰ “içine” kelimesi “zinhār”dan önce gelmiştir. 56a/9

²⁹⁴¹ “cıbanlar” 56a/9

²⁹⁴² “issi” 56a/10

²⁹⁴³ “ursalar” 56a/10

²⁹⁴⁴ “éde”den sonra “ḫal eyleye” var. 56a/10

²⁹⁴⁵ “eger” yok. 56a/11

²⁹⁴⁶ “za'firānıla” 56a/11

²⁹⁴⁷ “şışlere”den sonra “ursalar” var. 56a/12

(3) éde eger şarusın çigle göze vursalar²⁹⁴⁸ fāyide éde ve yarılan yerlere ve (4) isi²⁹⁴⁹ şişlere dürtsele fāyide éde eger kabuğın göyündürüb saḥḥ édüb (5) göze sürme etseler gözde olan cıbanlara hem²⁹⁵⁰ giciyige²⁹⁵¹ fāyide éde eger yaş (6) kişnic²⁹⁵² şuyıla qarışdurub buruna tamlatsalar burundan aḳan²⁹⁵³ ḳanı kese (7) eger deve ḳuşı yumurdası (*T56/b*) kabuğın göyündürmedin saḥḥ etseler balıla (8) yalasalar böğür²⁹⁵⁴ ağırlarına fāyide éde eger yumurda kabuğınuñ göyünmişini (9) saḥḥ édüb buruna püfgürseler hīc çāre bulunmayan burun ḳanın (10) kese eger rufudun²⁹⁵⁵ yumurdayı²⁹⁵⁶ su teresi toḥmıyıla ve saḳankūr tuzıla yēseler (11) cimā‘a be-gāyet ḳavī eyleye ve öyken iriligin gidere ve göz iriligin gidere²⁹⁵⁷ (12) ve göğüs iriligin gidere eger yumurda şarusın bir üsküreye²⁹⁵⁸ ḳoyub (13) uncuğaz²⁹⁵⁹ qarışdurub çalkasalar her bir şaruya bir dāng büber ḳatsalar (14) bişürseler yēseler tiz hażm ola za‘īf²⁹⁶⁰ ma‘delere²⁹⁶¹ fāyide éde eger (15) sirkeyile bişürüb yēseler bağarsuḳ²⁹⁶² cıbanlarına ve ic ağırsına fāyide éde

[67b]

(1) *bīṣ* bir otdur kim²⁹⁶³ uzunu²⁹⁶⁴ bir arış olur yaprağı mārūl yaprağına (2) beñzer²⁹⁶⁵ ve kāsni yaprağına beñzer bıldırcın²⁹⁶⁶ dāim anı otlar anuñcün²⁹⁶⁷ (3) bıldırcın²⁹⁶⁸ oti

²⁹⁴⁸ “ursalar” 56a/12

²⁹⁴⁹ “issi” 56a/13

²⁹⁵⁰ “ve” 56a/14

²⁹⁵¹ “giciyüge” 56a/14

²⁹⁵² “kişnici” 56a/14

²⁹⁵³ “aḳın” 56a/15

²⁹⁵⁴ “böğür” 56b/1

²⁹⁵⁵ “rufadan” 56b/3

²⁹⁵⁶ “yumurda” 56b/3

²⁹⁵⁷ “gidere”den sonra “ve göğüs iriligin gidere” yok. 56b/4

²⁹⁵⁸ “üsküreye” 56b/4

²⁹⁵⁹ “otcuğaz” 56b/5

²⁹⁶⁰ “za‘īf”den sonra “olan” 56b/6

²⁹⁶¹ “ma‘deye” 56b/6

²⁹⁶² “bağarsuḳ” 56b/6

²⁹⁶³ “ki” 56b/7

²⁹⁶⁴ “uzunu” 56b/7

²⁹⁶⁵ “beñzer”den sonra “ve kāsni yaprağına beñzer” yok. 56b/7

²⁹⁶⁶ “bıldırcın” 56b/8

²⁹⁶⁷ “anuñcün” 56b/8

²⁹⁶⁸ “bıldırcın” 56b/8

dérler türkler sıcan dāhı dérler eger gevdeye²⁹⁶⁹ dürtsele (4) etin yiye eger bucuğ mışkālını yēseler öldüre bedene āsar étmekde ağulu (5) yılanlar ağusından beterdür²⁹⁷⁰ eger içsele başı çegzindüre uçuk tuta (6) ‘ilācı oldur kim çok kUSDuralar²⁹⁷¹ şalgam tohminuñ şuyına şıgıruñ (7) sa yağın içürmegile andan şonra pelīd şarābıla kaynadub kırık dirhemine (8) bucuğ dirhem devāü’l-misk katub içürelér ba‘zılar kebere köki tiryākıdur (9) dérler eger bīši dögüb yaqu eyleseler baraşa dürtsele gidere ve (10) cüzzāmlar için²⁹⁷² düzilen ma‘cūna²⁹⁷³ katub cüzzāmlara yédürsele (11) be-gāyet fāyide éde *bīši-mūşı bīşā*²⁹⁷⁴ bu bir otdur kim bīş yanında (12) biter ve bīşüñ kankı nev‘ī ki ağac²⁹⁷⁵ bite yimişi olmaz ve bu ot dāhı²⁹⁷⁶ (13) bīş gibi²⁹⁷⁷ fāyide éde²⁹⁷⁸ baraşa²⁹⁷⁹ ve cüzzāma ammā bīši-mūşı²⁹⁸⁰ dedükleri bir (14) hayvāndur şıçana²⁹⁸¹ beñzer bīş atlu²⁹⁸² otuñ dibinde olur bu dāhı (15) baraşa ve cüzzāma fāyide éder ve her ağuya tiryākıdur dediler²⁹⁸³

[68a]

(1) *ħarfü’l-te tāynū*²⁹⁸⁴ ħalk buña tenbül²⁹⁸⁵ dérler yaprağı (2) turunc yaprağına beñzer külüçür²⁹⁸⁶ gibi biter ağaclara tolaşur yaprağınuñ dadı (3) karanful yaprağına beñzer eger yaprağın çeyneseler ağız kokuşın eyü²⁹⁸⁷ eyleye (4) ve iştahā²⁹⁸⁸ getüre ve dişleri kızdurur ve nefesi ferah eyler ve bedeni kavī (5) eyler ve çeñe şişdüğine ve kan

²⁹⁶⁹ “gövdeye” 56b/9

²⁹⁷⁰ “biterdür” 56b/10

²⁹⁷¹ “kUSDuralar” 56b/11

²⁹⁷² “icün” 56b/14

²⁹⁷³ “ma‘cūn” 56b/14

²⁹⁷⁴ “bīş mūş bīşā” 56b/15

²⁹⁷⁵ “ağac”dan sonra “(T57/a) dibinde” var. 57a/1

²⁹⁷⁶ “dāhı” yok. 57a/1

²⁹⁷⁷ “bigi” 57a/1

²⁹⁷⁸ “éder” 57a/1

²⁹⁷⁹ “baraşa” yok. 57a/1

²⁹⁸⁰ “mūş” 57a/1

²⁹⁸¹ “şıcana” 57a/2

²⁹⁸² “adlu” 57a/2

²⁹⁸³ “dediler” yok. 57a/3

²⁹⁸⁴ “tābnūr” 57a/3

²⁹⁸⁵ “tebnül” 57a/3

²⁹⁸⁶ “külüçür” 57a/4

²⁹⁸⁷ “iyü” 57a/5

²⁹⁸⁸ “iştihā” 57a/5

sızduğına fāyide ēde²⁹⁸⁹ ağız ve diş etlerin²⁹⁹⁰ (6) ve ma^cdeyi kavī eyler eger yaprağın yēseler üzerine şu içseler nefesi kōkulu (7) eyleye ve ferah eyleye ve kalbi kavī ēde vahşeti gidere ba^czılar buña (8) sādec-i hindī dērler bedeli қaranfuldur *tibn* şamandur üzerine yatmayalar (9) felc eyler siñirlere zarar eyler eger buğday şamanın göyündürüb²⁹⁹¹ külini (10) yaru қadar tuza қarışdursalar²⁹⁹² ve²⁹⁹³ sirkeyile yoğursalar incükde olan cıbanlara (11) vursalar²⁹⁹⁴ gidere eger buğday şamanın қaynadub üşiyen ayağa vursalar²⁹⁹⁵ (12) ve yıldırım²⁹⁹⁶ inmiş ayağa dāhı²⁹⁹⁷ vursalar²⁹⁹⁸ gidere eger arpa şamanın²⁹⁹⁹ göyündürseler (13) uyuzdan gevde³⁰⁰⁰ қарalığına eküb süre süre yusalar eyü³⁰⁰¹ eyleye eger (14) baklā şamanıla aқ kılları yusalar be-ğāyet қарarda eger encir³⁰⁰² ağacını³⁰⁰³ incir³⁰⁰⁴ (15) belürdüğü vaқtin (*T57/b*) baklā şamanın dütüzseler³⁰⁰⁵ yimişin düşürmeye *türmüs*

[68b]

(1) türkce termiyedür eger balıla қarışdursalar³⁰⁰⁶ yalasalar yā sirkeyile içseler yā³⁰⁰⁷ (2) şuyıla қaynadub şuyın içseler қарındağı қurtları öldüre ve cigerün (3) ve talağınun süddelerin aça eger ol şuyı bahaқ üzerine ve bibinglere (4) dürtseler fāyide ēde ve başı yusalar fāyide ēde³⁰⁰⁸ uvacuk³⁰⁰⁹ cıbanlarına³⁰¹⁰ ve eger bıganūs³⁰¹¹ (5) büberle

---

²⁹⁸⁹ “ēder” 57a/6

²⁹⁹⁰ “etlerin”den sonra “iyü eyler” var. 57a/7

²⁹⁹¹ “göyündürseler” 57a/10

²⁹⁹² “қarışdursalar” 57a/10

²⁹⁹³ “ve” yok. 57a/10

²⁹⁹⁴ “ursalar” 57a/11

²⁹⁹⁵ “ursalar” 57a/12

²⁹⁹⁶ “yıldırım” 57a/12

²⁹⁹⁷ “dahı” 57a/12

²⁹⁹⁸ “ursalar zaһmetin” 57a/12

²⁹⁹⁹ “şamanı” ve “şamanı” dan sonra “üzerine yatsalar issi mizāclu kişilerün gevdesine fāyide ēder eger bakıla şamanın” var. 57a/12-13

³⁰⁰⁰ “gövde” 57a/14

³⁰⁰¹ “iyü” 57a/14

³⁰⁰² “incir” 57a/15

³⁰⁰³ “ağacına” 57a/15

³⁰⁰⁴ “inciri” 57a/15

³⁰⁰⁵ “tütüzseler” 57b/1

³⁰⁰⁶ “қarışdursalar” 57b/1

³⁰⁰⁷ “yā” yok. 57b/2

³⁰⁰⁸ “ēde” den sonra “ve” var. 57b/4

³⁰⁰⁹ “uvaçuk” 57b/4

karışdırub içseler cigeri³⁰¹² ve talağı arıda ve süddeleri³⁰¹³ açā ve içindeki (6) ölü oğlanı çıkara eger ununı³⁰¹⁴ yaqu eyleseler yanbaşı ağrısına vursalar³⁰¹⁵ (7) be-ğāyet³⁰¹⁶ fāyide éde eger yaşını³⁰¹⁷ dögseler uyuza ve yaramaz cıbanlara ve hanāzire (8) vursalar³⁰¹⁸ fāyide éde mücerrebdür³⁰¹⁹ eger arpa unıyla ve şuyıla karışdırub isi³⁰²⁰ (9) veremlere ve ırqu'n-nisāya vursalar³⁰²¹ fāyide éde eger sirkeyile bişürseler hanāzire (10) vursalar³⁰²² hall³⁰²³ eyleye eger yağmur şuyıla müherrā olunca³⁰²⁴ bişürseler şuyıla (11) yüzi yusalar gāyet eyü³⁰²⁵ eyleye eger kökini şuyıla bişürseler içseler südüğü (12) yürüde ve şol termiye ki acılığı³⁰²⁶ gitmiş ola kaçan³⁰²⁷ dögseler sirkeyile (13) içseler gönül döndüğün³⁰²⁸ gidere ve gönüle yémek istede eger bişürseler³⁰²⁹ (14) şuyıla uyuz koyunı yusalar uyuzı gide eger aciken yéseler içi arıda eger (15) bişürseler şuyın içseler gevde³⁰³⁰ sustluğına³⁰³¹ fāyide ve³⁰³² eger şuda ıslatsalar

[69a]

(1) ol şuyıla dīvārları yusalar sişekleri kıra eger bir rıtlı³⁰³³ şuyın isti'māl (2) étseler baraşa fāyide éder³⁰³⁴ (T58/a) eger şabāh acıla³⁰³⁵ bir avuc tuzlıca³⁰³⁶ termiye yéseler (3)

³⁰¹⁰ “cıbanlarına” dan sonra “ursalar fāyide éde” var. 57b/4

³⁰¹¹ “bıganūsıla ve” 57b/4

³⁰¹² “çigeri” 57b/5

³⁰¹³ “süddeleri” 57b/5

³⁰¹⁴ “ununı” 57b/6

³⁰¹⁵ “ursalar” 57b/6

³⁰¹⁶ “ğāyet” 57b/6

³⁰¹⁷ “başını” 57b/6

³⁰¹⁸ “ursalar be-ğāyet” 57b/7

³⁰¹⁹ “mücerrebdür” yok. 57b/7

³⁰²⁰ “issi” 57b/8

³⁰²¹ “ursalar” 57b/8

³⁰²² “ursalar” 57b/9

³⁰²³ “hal” 57b/9

³⁰²⁴ “olunca” 57b/9

³⁰²⁵ “iyü” 57b/10

³⁰²⁶ “açılığı” 57b/11

³⁰²⁷ “kaçan” 57b/11

³⁰²⁸ “döndüğün” 57b/12

³⁰²⁹ “bişürüb” 57b/12

³⁰³⁰ “gövde” 57b/14

³⁰³¹ “sustluğına” 57b/14

³⁰³² “ve” yok. 57b/14

³⁰³³ “rıtlı” 57b/15

³⁰³⁴ “éde” 57b/15

gözi be-gāyet nūrlu eyleye eger sirkeyile bişürseler mafşallar ağrısına (4) be-gāyet fāyide eder³⁰³⁷ eger deniz şuyıla³⁰³⁸ qarışdurub oğlancuqlar boynındağı (5) balğami³⁰³⁹ şışlere vursalar³⁰⁴⁰ taħlil éde eger degirmende ögütseler қабуғın (6) giderüb bir baқır çölmek içine қоysalar üzerine tāze südd³⁰⁴¹ қоysalar ol (7) batınca ol қadar қaynatsalar ki südd³⁰⁴² siñe gide andan şonra berāberi şıғıruñ (8) тұzsuz şa yağı қatsalar bişürseler қoyılınca andan bir beze³⁰⁴³ yaқu édüb (9) böğüre³⁰⁴⁴ vursalar³⁰⁴⁵ şafrāvī ishāl éde ve yürek üzerine vursalar³⁰⁴⁶ sevdāyı (10) ishāl éde ve sekirdene vursalar³⁰⁴⁷ hām³⁰⁴⁸ yilmeşük³⁰⁴⁹ hılt ishāl eyleye haddince (11) ishāl étdükden³⁰⁵⁰ şonra gidereler şovuқ şuyıla ol araya süreler ishālī³⁰⁵¹ (12) tura hekim eydür be-gāyet mücerrebdür³⁰⁵² tıbbuñ sırlarındandır oğlancuqlar ve pīrlar (13) ki müşhil ot içmege³⁰⁵³ duymayalar³⁰⁵⁴ bunu isti'māl édeler şifā bula eger (14) termiyeyi³⁰⁵⁵ saħқ étseleler eleseler unını bezir çökeligine qarışdurub yaқu édüb (15) sigillere ve maқ'adda olan bevāşire vursalar³⁰⁵⁶ fāyide³⁰⁵⁷ éde gidere *teżrūc*

---

³⁰³⁵ “açla” 58a/1

³⁰³⁶ “tuzluca” 58a/1

³⁰³⁷ “éde” 58a/2

³⁰³⁸ “şuyıyıla” 58a/2

³⁰³⁹ “balğami” 58a/3

³⁰⁴⁰ “ursalar” 58a/3

³⁰⁴¹ “süd” 58a/4

³⁰⁴² “süd” 58a/5

³⁰⁴³ “bize” 58a/6

³⁰⁴⁴ “bögere” 58a/6

³⁰⁴⁵ “ursalar” 58a/6

³⁰⁴⁶ “ursalar” 58a/7

³⁰⁴⁷ “ursalar” 58a/7

³⁰⁴⁸ “tam” 58a/7

³⁰⁴⁹ “yilmeşik” 58a/7

³⁰⁵⁰ “étdikden” 58a/8

³⁰⁵¹ “ishālleri” 58a/8

³⁰⁵² “mücerrebdür” 58a/9

³⁰⁵³ “icmege” 58a/10

³⁰⁵⁴ “duymasalar” 58a/10

³⁰⁵⁵ “termiyeye” 58a/10

³⁰⁵⁶ “ursalar” 58a/11

³⁰⁵⁷ “fāyide éde” yok. 58a/11

[69b]

(1) türkce süglündür eger ödin³⁰⁵⁸ burına³⁰⁵⁹ tamzursalar vesvese ve³⁰⁶⁰ mālīhūlyāya fāyide éde eger (2) etin³⁰⁶¹ biryān eyleseler üç gün isi³⁰⁶² isi³⁰⁶³ yēseler vesveseyi ve hayālleri gidere cemī’i (3) kuşlar etinden bu efzaldür beyniye³⁰⁶⁴ gāyet yarar ‘aklı ve fehmi ziyāde eyler (4) *türbūd* meşhürdür eger iki dirhemini³⁰⁶⁵ bādām yağıyla işlāh édüb içseler (5) ma’dede olan yilmüşük³⁰⁶⁶ balgamları ve gevdede³⁰⁶⁷ olan (*T58/b*) şulu palgamları³⁰⁶⁸ ve yanbaşında (6) olan çig³⁰⁶⁹ balgamları ishāl eyleye ve siñirler ve mafzallar³⁰⁷⁰ ağrısına fāyide éde (7) ve rahmleri³⁰⁷¹ arıda ve süddelerin açā ağrılarına fāyide éde ve³⁰⁷² ma’deyi ve bedeni ve dimāğı kavī (8) eyleye ve uçuk tütana be-gāyet fāyide éde bedeli tūt ağacı³⁰⁷³ kabuğıdır kökinüñ (9) kabı dāhı³⁰⁷⁴ yēgdür *terencübīn* meşhürdür terengübīn dağı³⁰⁷⁵ dērler mu’tedildür harāretten³⁰⁷⁶ (10) burūdeti yumşadıcıdır tabī’atı ağır hastalıklara fāyide éde³⁰⁷⁷ ve göğüsü ter eyler (11) ve isi mizāclu kişilere fāyide éde³⁰⁷⁸ eger erük ve günāb şuyınuñ³⁰⁷⁹ ezüb içseler (12) şekerden yēg cilā vère ısıtmalara alavın sākin eyleye şusuzluğı³⁰⁸⁰ keser ve tabī’atı (13)

---

³⁰⁵⁸ “ödün” 58a/12

³⁰⁵⁹ “buruna” 58a/12

³⁰⁶⁰ “ve” yok. 58a/12

³⁰⁶¹ “etini” 58a/13

³⁰⁶² “issi” 58a/13

³⁰⁶³ “isi” yok. 58a/13

³⁰⁶⁴ “biyniye” 58a/14

³⁰⁶⁵ “dirhemini” 58a/15

³⁰⁶⁶ “yelmüşük” 58a/15

³⁰⁶⁷ “gövdede” 58a/15

³⁰⁶⁸ “balgamları” 58b/1

³⁰⁶⁹ “çig” yok. 58b/1

³⁰⁷⁰ “mafşillar” 58b/1

³⁰⁷¹ “rahimleri” 58b/2

³⁰⁷² “ve” yok. 58b/2

³⁰⁷³ “ağacı” 58b/3

³⁰⁷⁴ “dağı” 58b/3

³⁰⁷⁵ “dağı” yok. 58b/4

³⁰⁷⁶ “harāretde” 58b/4

³⁰⁷⁷ “éder” 58b/5

³⁰⁷⁸ “éder” 58b/5

³⁰⁷⁹ “şuyıyla” 58b/6

³⁰⁸⁰ “şusuzluğu” 58b/7

ishāl eylereger on mışkāl içseler şafrāyı ishāl eder³⁰⁸¹ şerbeti yigirmi (14) mışkaldur *turāb-ı şaydā* şām vilāyetinde bir maġāradan kazub³⁰⁸² getirürler (15) topraġdur eger bir mışkālını yumşak dögseler sünügi şınan kişiye içürseler³⁰⁸³

[70a]

(1) fi'l-hāl bitüre ve sünügi şavışdıyısıa yérine getüre mücerrebdür³⁰⁸⁴ şahihdür³⁰⁸⁵ (2) *turābu'ş-şārideti* bu bir topraġdur kim rüm deñizinün cezāresinden getirürler (3) eger bundan azaçuk şu içinde ħall³⁰⁸⁶ etseler buruna tamlatsalar boġazdağı (4) sülügi tiz çıkara ve bu toprağıla arpa dağı getirürseler³⁰⁸⁷ ol arpayı at (5) başına aşı kosalar ata yapışan sülügi kese düşüre³⁰⁸⁸ ve ol tavaruñ katına (6) ħuşdan tuyürdan nesne gelmeye *tuffāh* almadur eger yaprağın dögseler cirāhata (7) vursalar³⁰⁸⁹ bitüre veyā issi veremlere vursalar³⁰⁹⁰ fāyide eder³⁰⁹¹ ve ma'ce üzeri³⁰⁹² vursalar³⁰⁹³ (8) kavī eyleye eger evvel bahārda (*T59/a*) olan almayı yēseler şafrāyı ziyāde eyleye ve (9) siñirlere zahmete³⁰⁹⁴ eyleye şafrādan olan şusuzluğı³⁰⁹⁵ gidere ve kuşmağı³⁰⁹⁶ sākin (10) eyleye³⁰⁹⁷ ma'cenün ağızına³⁰⁹⁸ kuvvet vère ġec hażm ola yel eyleye nisyān getüre (11) eger tatlu almayı bişürüb göz ağırsına yağı edüb vursalar³⁰⁹⁹ ağırsın sākin (12) eyleye eger ekşisin yēseler gevden ve kāhel eyleye ve balġamı ziyāde eyleye ve çok³¹⁰⁰ (13)

---

³⁰⁸¹ “ède” 58b/7

³⁰⁸² “kazıb” 58b/8

³⁰⁸³ “icürseler” 58b/9

³⁰⁸⁴ “mücerrebdür” 58b/10

³⁰⁸⁵ “şāhhdür” yok. 58b/10

³⁰⁸⁶ “ħal” 58b/11

³⁰⁸⁷ “karışdursalar” 58b/12

³⁰⁸⁸ “düşire” 58b/13

³⁰⁸⁹ “ursalar” 58b/14

³⁰⁹⁰ “ursalar” 58b/15

³⁰⁹¹ “ède” 58b/15

³⁰⁹² “üzerine” 58b/15

³⁰⁹³ “ursalar” 58b/15

³⁰⁹⁴ “zahmet” 59a/1

³⁰⁹⁵ “şusuzluğı” 59a/1

³⁰⁹⁶ “kuşmağı” 59a/2

³⁰⁹⁷ “eyleye”den sonra “ve tabī'atı kavīeyleye” var. 59a/2

³⁰⁹⁸ “ağırsına” 59a/2

³⁰⁹⁹ “ursalar” 59a/3

³¹⁰⁰ “çok”dan sonra “yēseler” var. 59a/4

uzun ısıtmalar getüre eger nār ve kōruk³¹⁰¹ bişürüb yēseler maʿdeyi kavī edüb şāfrā³¹⁰² (14) ishālin kabz eyleye bişürüb³¹⁰³ zūsantfāriye zahmetine fāyide ede ve tatlu alma (15) ağulara fāyide ede³¹⁰⁴ ve qalbi kavī eder ve rūhı feraḥ eder ve³¹⁰⁵ dimāği kavī eder evet³¹⁰⁶

[70b]

(1) kōkulaması yēgrekdür yemesinden zīrā yemesi³¹⁰⁷ tamar³¹⁰⁸ içinde yel eyler ve ardāleleri (2) ağrıdur vaqt olur ki sill³¹⁰⁹ zahmetin getirür³¹¹⁰ ve öykeni deler ve gēc hazm (3) olur eger yaş yaprağın şıksalar on iki dirhem şuyından içseler (4) tiz ağudan ve ʿakreb şokduğundan emīn ola ve alma şarābı şāfrādan (5) kuşmağı ve gönjül döndüğün giderür ve içi kabz³¹¹¹ eder³¹¹² ḥarāreti sākin (6) eder *tufāk* eşek³¹¹³ mārūlıdur şovukdur kūrudıcıdur³¹¹⁴ eger yaqu edüb (7) maʿdeye vursalar³¹¹⁵ alavın gidere ve isi³¹¹⁶ şişlere vursalar³¹¹⁷ fāyide eder³¹¹⁸ eger şuyından (8) içseler maʿdenüñ ḥarāretin sākin eyleye ve südüğü yüride eger yünile şāf (9) edüb götürseler rahmde ve maḥʿadda olan isi³¹¹⁹ şişlere fāyide eder³¹²⁰ eger bu otı (10) kökiyile³¹²¹ yaprağıyla dögüb ʿakreb şokduğu yere vursalar³¹²² fāyide ede *temr*³¹²³ (11) ḥurmādur gēc hazm olur çok yēseler

³¹⁰¹ “kōruk”dan sonra “şuyıyıla” 59a/5

³¹⁰² “şāfrāyı” 59a/5

³¹⁰³ “bişürüb”den sonra “yēseler” var. 59a/6

³¹⁰⁴ “eder” 59a/6

³¹⁰⁵ “ve” yok. 59a/7

³¹⁰⁶ “evit” 59a/7

³¹⁰⁷ “yemesi” yok. 59a/8

³¹⁰⁸ “tamarlar” 59a/8

³¹⁰⁹ “yel” 59a/8

³¹¹⁰ “götürür” 59a/8

³¹¹¹ “kabız” 59a/10

³¹¹² “eder”den sonra “ve” var. 59a/11

³¹¹³ “işek” 59a/11

³¹¹⁴ “kūrudıcıdur” 59a/11

³¹¹⁵ “ursalar” 59a/12

³¹¹⁶ “issi” 59a/12

³¹¹⁷ “ursalar” 59a/12

³¹¹⁸ “ede” 59a/12

³¹¹⁹ “issi” 59a/14

³¹²⁰ “ede” 59a/14

³¹²¹ “kökiyile”den sonra “ve” var. 59a/14

³¹²² “ursalar” 59a/15

³¹²³ “temr” 59a/15

baş ağrıdır (*T59/b*) cigerde süddeler eyler ve şişlerine (12) zarar eder³¹²⁴ ve ıalāk şişine zarar eder dişe ve diş diplerine zarar eder evet³¹²⁵ (13) bedeni kızdurur levnin eyü³¹²⁶ eyler gögüse³¹²⁷ ve³¹²⁸ öykene ve bağarsuğa³¹²⁹ eyüdür³¹³⁰ bendükşeleri (14) yumşadur sustluğu³¹³¹ giderür³¹³² evet göz ve ağız ağrısına ve hunāka zarar eder muşlih (15) üzerine sirkengübīndür³¹³³ ve ekşi nār şuyın içmekdür ve sirkeyile ğargara etmekdür

[71a]

(1) ve şovuk mizāclu kişiler ve bu zahmeti olmayan kişiler yēseler arka ağrısına³¹³⁴ ve yanbaşı (2) ağrısına fāyide ēde eger tāze süde ızlatsalar³¹³⁵ içine dārçini³¹³⁶ koysalar ol (3) südden içşeler cimācı be-ğāyet kavī eyleye evet³¹³⁷ şovuk günlerde isti‘māl (4) ēdeler ve hurmā yēyen kişi eger za‘īf dişlü olsa şümāk³¹³⁸ şuyıla (5) ağzın yıkaya ve gül şuyıla ağzın ğargara ēde tā kim ağzın³¹³⁹ ağrısından ve (6) hunākdan emīn ola eger yaş³¹⁴⁰ penīrile yēseler ve ağzın isi³¹⁴¹ şuyıla yıkaya (7) ve cüllābıla ğargara ēde tā ki baş ve göz ağrısından emīn ola *temürhindī* (8) meşhurdur kuşmağa ve ısıtmalar şusuzluğına³¹⁴² ve sust ma‘delere fāyide eder³¹⁴³ (9) ve safrāyı ishāl eder altmış dirhem kaynadub içşeler kalbi kavī eyleye³¹⁴⁴ (10) ve göyünmiş hılfları ishāl ēde ve ağız

³¹²⁴ “ēder”den sonra “ve ıalāk şişine zarar eder” yok. 59b/1

³¹²⁵ “evit” 59b/1

³¹²⁶ “iyü” 59b/1

³¹²⁷ “gögüze” 59b/2

³¹²⁸ “ve” yok. 59b/2

³¹²⁹ “bağarsuğa” 59b/2

³¹³⁰ “iyüdür” 59b/2

³¹³¹ “sustluğu” 59b/2

³¹³² “giderür”den sonra “evet göz” yok. 59b/2

³¹³³ “sirkengübīn” 59b/3

³¹³⁴ “ağrısına”dan sonra “ve yan başı ağrısına” yok. 59b/4

³¹³⁵ “ızlatsalar” 59b/5

³¹³⁶ “dārçini” 59b/5

³¹³⁷ “evit” 59b/6

³¹³⁸ “şümān” 59b/7

³¹³⁹ “ağız” 59b/7

³¹⁴⁰ “baş” 59b/8

³¹⁴¹ “issi” 59b/8

³¹⁴² “şusuzluğına” 59b/10

³¹⁴³ “ēde” 59b/10

³¹⁴⁴ “ēde” 59b/11

ağrısına fāyide éde mazmaza étseler (11) isi³¹⁴⁵ yürek oynamasın giderür *timsāh* meşhürdür içi³¹⁴⁶ yağını yağıla (12) qarışdurub fitil eyleseler bir qurbağalu yerde yaqsalar hıc qurbağa ötmeye (13) eger timsāhuq derisini bir köyüñ dāiresine tolandursalar bir tamda (14) aša qosalar ol köye tolu yağmaya eger timsāh ışırdığı yere ic yağın³¹⁴⁷ (15) vursalar³¹⁴⁸ (*T60/a*) fi'l-hāl hōş eyleye eger ici yağını bir uruşıcı qoçuñ alnına sürseler

[71b]

(1) gören qoc qaça³¹⁴⁹ eger ödin³¹⁵⁰ göze sürme étseler aqlığı gidere³¹⁵¹ eger cigerini³¹⁵² (2) mecnūna dütsi³¹⁵³ eyleseler tizcek ayıla eger boqını göze sürme étseler³¹⁵⁴ eskiden (3) ve yèñiden³¹⁵⁵ aqlığı³¹⁵⁶ gidere³¹⁵⁷ eger diriyiken³¹⁵⁸ gözlerin çıkarsalar cüzẓām rencine (4) mübtelā olan kişinüñ belürdügünleyin³¹⁵⁹ boğazına aşsalar ziyāde eylemeye³¹⁶⁰ eger (5) sağ yanındağı dişlerinden bir pāresinden³¹⁶¹ boynına aša qosalar cimācı (6) ziyāde eyleye eger sağ³¹⁶² gözün sağ gözi şil olan götürse ve şol gözün³¹⁶³ (7) gözi şil olan götürse fāyide bula eger içi yağını gül yağıyla (8) qarışdurub bile dürtseler ağız ve bögrek ağrılarına fāyide éde ve cimācı ziyāde éde³¹⁶⁴ (9) eger qanını alsalar belilecile ve emlecile qarışdurub tarğıl olan kişinüñ (10) gevdesine³¹⁶⁵ dürtseler

---

³¹⁴⁵ “isi” yok. 59b/12

³¹⁴⁶ “ici” 59b/12

³¹⁴⁷ “ic yağıyla” 59b/15

³¹⁴⁸ “ursalar” 59b/15

³¹⁴⁹ “qaça” 60a/1

³¹⁵⁰ “ödin” 60a/1

³¹⁵¹ “gide” 60a/2

³¹⁵² “cigerin” 60a/2

³¹⁵³ “tütsi” 60a/2

³¹⁵⁴ “étseler” yok. 60a/2

³¹⁵⁵ “yèñiden”den sonra “olan” var. 60a/3

³¹⁵⁶ “aqlığı” 60a/3

³¹⁵⁷ “giderür” 60a/3

³¹⁵⁸ “diri iken” 60a/3

³¹⁵⁹ “belürdüginleyin” 60a/4

³¹⁶⁰ “eyleye” 60a/4

³¹⁶¹ “pāresin” 60a/4

³¹⁶² “sağ”dan sonra “gözün sağ” yok. 60a/5

³¹⁶³ “gözün” yok. 60a/5

³¹⁶⁴ “eyleye” 60a/7

³¹⁶⁵ “gövdesine” 60a/8

gidere eger alına ve toluña dürtsele şakīka zaḥmetine fāyide (11) éde eger arıḳ³¹⁶⁶ kişiler etini ḳavurma eyleyüb yéseler be-gāyet semirde eger³¹⁶⁷ (12) yağını eritseler bir ḳac gün ḳulağa ṭamzursalar şağırılığın ve ağırsın (13) gidere eger rıbc ısıtması ṭutan kişī yağını gevdesine³¹⁶⁸ sürse ısıtması (14) ḳoya *tun* türkce şırt balığı dërler eger etini yéseler yılan şoḳduğına (15) fāyide éde eger yaḳu édüb ḳuduz it ṭaladuğına vursalar³¹⁶⁹ fāyide éder³¹⁷⁰

[72a]

(1) *tengār* ḳuyumcılar isti‘māl étdüğü³¹⁷¹ ṭuzdur eger diş diplerine³¹⁷² vursalar³¹⁷³ (2) ḳurtların öldüre³¹⁷⁴ etlerin muḥkem édüb sancusın sâkin eyleye ve kirlerin (3) giderür³¹⁷⁵ *tūs* türkce tūşdur içi³¹⁷⁶ yumşadur ma‘deyi fesâda vërür eger (4) şıḳsalar şuyını bakır³¹⁷⁷ ḳabda³¹⁷⁸ bişürseler yâ güneşde ḳosalar be-gāyet ḳābız (5) (*T60/b*) olur eger azacuk baḅ³¹⁷⁹ ḳatsalar ḳıvāma getürseler dimāğda olan şişlere³¹⁸⁰ fāyide (6) éde ve yaramaz cıbanlara ve dilün iki yanında olan şişlere³¹⁸¹ fāyide éder³¹⁸² eger (7) içseler eski ishālī³¹⁸³ olan kişilere ve bağarsuk³¹⁸⁴ cıbanlarına fāyide éde eger (8) kökinün ḳabuğın şuyıla bişürüb içseler içi ishāl eyleye ve namāz-boz ḳurtların (9) çıkara ve ağılu otlaruḅ zararın def‘ éde ve yaprağın zeytile saḥḳ étseler od (10) yanuğına vursalar³¹⁸⁵ gidere eger üzüm yaprağıyla ve ḳara encir³¹⁸⁶ yaprağıyla ve yağmur şuyıla

---

³¹⁶⁶ “aruk” 60a/9

³¹⁶⁷ “eger”den sonra “ici” var. 60a/9

³¹⁶⁸ “gövdesine” 60a/10

³¹⁶⁹ “vursalar” yok. 60a/12

³¹⁷⁰ “éde” 60a/12

³¹⁷¹ “étdiğı” 60a/13

³¹⁷² “diblerine” 60a/13

³¹⁷³ “ursalar” 60a/13

³¹⁷⁴ “öldüre”den sonra “ve” var. 60a/13

³¹⁷⁵ “giderür” yok. 60a/14

³¹⁷⁶ “ici” 60a/14

³¹⁷⁷ “bakıra” 60a/15

³¹⁷⁸ “ḳabda” yerine “fāyide éde” var. 60a/15

³¹⁷⁹ “baḅ ḳatsalar” yerine “ḳatsalar baḅ” 60b/1

³¹⁸⁰ “şişlere”den sonra “fāyide éde” yok. 60b/1

³¹⁸¹ “şişlerine” 60b/2

³¹⁸² “éde” 60b/2

³¹⁸³ “ishāl” 60b/2

³¹⁸⁴ “bağarsuk” 60b/2

³¹⁸⁵ “ursalar” 60b/5

(11) bişürüb aq kılları yusalar qararda ve yaprağınuñ şuyından on sekiz dirhem (12) içseler afi³¹⁸⁷ yılan şoqduğına³¹⁸⁸ fāyide³¹⁸⁹ éde eger kabuğını ve yaprağını kaynatsalar (13) şuyıla mażmaza étseler diş ağırsın sākin éder³¹⁹⁰ eger hırman vaqtinde kökini (14) bıçağıla çizseler ol gün ol gece qosalar şabāh³¹⁹¹ ol şızub tolancaıy³¹⁹² diş (15) ağırlarına ve hūre zaħmetlerine vursalar³¹⁹³ gidere ve içseler ishāl éde eger kökinüñ

[72b]

(1) kabuğın alub otuz dirhem encir³¹⁹⁴ ve yüz yigirmi³¹⁹⁵ dirhem şuyıla yaru qalınca bişürseler (2) andan³¹⁹⁶ şonra el vursalar³¹⁹⁷ şıqsalar şāfi³¹⁹⁸ şuyından altmış dirhem içseler sevdāyı ishāl (3) eyleye eger tüt yaprağın saħk édüb balıla qarışdurub hamāmda çığıda dürtseler (4) gidere eger tütüñ hāmıla kızardığı vaqtin barmaq aralığında ve tobuqda³¹⁹⁹ olan (5) yaruqlara dürtseler fāyide éde eger yaprağın dögseler sirkeyile qarışdurub hamāmda (6) ve başa³²⁰⁰ ve gevdeye³²⁰¹ dürtseler kirlerin ve şerā zaħmetlerin gidere eger kökinüñ kabuğın (7) kaynatsalar şuyın içseler ve (T61/a) arqa ağırsına dökseler hām hıltdan olan (8) arqa ağırsın gidere tatlısı isi mizāclu³²⁰² kişilere³²⁰³ baş ağırdur gerekdür ki (9) üzerine ekşi sirkengübīn³²⁰⁴ içeler ammā ekşisi şafrāyı giderür qanüñ şūretin (10) ekser³²⁰⁵ ikisinüñ dağı şuyıla gārgara étseler hunākı

³¹⁸⁶ “incir” 60b/5

³¹⁸⁷ “afi” 60b/6

³¹⁸⁸ “şoqduğından” 60b/6

³¹⁸⁹ “fāyide éde” yerine “emīn ola” 60b/7

³¹⁹⁰ “éde” 60b/8

³¹⁹¹ “şabāh”dan sonra “varub” var. 60b/8

³¹⁹² “tolmca alsalar” 60b/9

³¹⁹³ “ursalar” 60b/9

³¹⁹⁴ “incir” 60b/10

³¹⁹⁵ “yigirmi” yok. 60b/10

³¹⁹⁶ “andan” yok. 60b/11

³¹⁹⁷ “ursalar” 60b/11

³¹⁹⁸ “şāfi” 60b/11

³¹⁹⁹ “topuqda” 60b/13

³²⁰⁰ “baş” 60b/14

³²⁰¹ “gövdeye” 60b/14

³²⁰² “mizāclu” 61a/1

³²⁰³ “kişiler” 61a/1

³²⁰⁴ “sirkengibin” 61a/2

³²⁰⁵ “keser” 61a/3

gidere *tūderī* türkce kuş (11) etmegi dەرler ba^czılar isbatān³²⁰⁶ dەرler būsītānlarda ve harāb yerlerde biter yaprağı (12) tere yaprağına benzer incecük budakları ve şaruca³²⁰⁷ çiçekleri olur diplerinde (13) boynuz gibi³²⁰⁸ olur depesi gibi içinde uvacuk tohmları olur tere tohmı gibi³²⁰⁹ eger (14) lu^cük eyleseler yalasalar³²¹⁰ gögüsden³²¹¹ ve öykenden yilmeşük³²¹² ğalīz hıltları gidere (15) ve tükürmege ve öksürüğe³²¹³ ve yaraķāna ve ırķu'n-nisāya ve kıttāl otlar zararına fāyide eder³²¹⁴

[73a]

(1) eger şuyıla kıarışdurub yaķu etseler kıulak diplerindeki³²¹⁵ ve göğüsdeki³²¹⁶ ve hāyadaki (2) eski kıatı şışlere vursalar³²¹⁷ fāyide ede ve içde olan seretāna daħı vursalar³²¹⁸ fāyide (3) eder³²¹⁹ *tūtiyā*³²²⁰ meşhūrdur eger dögseler yaramaz cıbanlara vursalar fāyide ede eger (4) gözde olan cıbanlara dāħı³²²¹ ekseler fāyide ede ve gözi kıuvvetlü eyleye bu³²²² tūtiyāyı (5) mersinden³²²³ daħı düzerler yaprağını ve yemişini ve çiçegini tāzeyiken cem^c (6) edüb bir taş çölmege kıoyarlar üzerine balcıķ³²²⁴ şıvarlar çok delücekler³²²⁵ (7) eylerler daħı çölmege furūna bırağurlar çölmek bişince kıursa andan şonra³²²⁶ (8) kııkaralar bir çölmege daħı kıoyalar yine eyle edeler andan şonra

---

³²⁰⁶ “istibān” 61a/4

³²⁰⁷ “şaruca” 61a/5

³²⁰⁸ “gibi”den sonra “olur depesi gibi” yok. 61a/5

³²⁰⁹ “bigi” 61a/6

³²¹⁰ “yalasalar” yok. 61a/6

³²¹¹ “gögüzden” 61a/6

³²¹² “yelmeşük” 61a/6

³²¹³ “öksürüğe” 61a/7

³²¹⁴ “ede” 61a/8

³²¹⁵ “diblerindeki” 61a/8

³²¹⁶ “gözdeki” 61a/8

³²¹⁷ “ursalar” 61a/9

³²¹⁸ “ursalar” 61a/9

³²¹⁹ “ede” 61a/9

³²²⁰ “tūtiyā”dan sonra “meşhūrdur eger dögseler yaramaz cıbanlara vursalar fāyide ede eger gözde olan cıbanlara” yok. 61a/9-10

³²²¹ “daħı” 61a/10

³²²² “bu” yok. 61a/10

³²²³ “mersinden” 61a/10

³²²⁴ “balcıķ” 61a/11

³²²⁵ “delücekler” 61a/12

³²²⁶ “şonra” yok. 61a/13

çıkaralar yuyalar andan³²²⁷ (9) isti'māl édeler ve zeytün ağacından³²²⁸ dağı bi-aynihi böyle³²²⁹ édeler evet³²³⁰ çekirdegin (10) çıkaralar *tüpālu'n-nuhās*³²³¹ bakır ki çeküçden³²³² çıkar şıcrar³²³³ alalarsuyıla (11) yuyalar isti'māl (*T61/b*) édeler³²³⁴ yaramaz cıbanlara ekseler bitüre ve gözdeki cıbanlara (12) isti'māl étsele iriligin gidere be-ğāyet eyü³²³⁵ eyleye kabağda olan zahmetleri (13) gidere ve eger içseler ishāl eyleye balğamı³²³⁶ ve şaru şuyı şerbeti bucuğ³²³⁷ (14) mışkāl meneviş³²³⁸ şakızıyla³²³⁹ ve demürden şıçrayan kuvveti dāğı³²⁴⁰ anuğ gibidür (15) evet³²⁴¹ mā'ü'l-âselile bir bucuğ³²⁴² mışkāl içeler azacuğ³²⁴³ sirke içdükden şonra

[73b]

(1) balğamı³²⁴⁴ ishāl eyleye eger kuğl étsele göz qararduğın gidere³²⁴⁵ ağrısını³²⁴⁶ sâkin (2) eyleye *tün*³²⁴⁷ incirdür³²⁴⁸ eger boy unıyla qarışdursalar çatı şışlere vursalar³²⁴⁹ (3) bişüre³²⁵⁰ eger arpa unıyla qarışdurub vursalar³²⁵¹ tağlil éde ammā şuda bişürsele³²⁵²

³²²⁷ “andan” yok. 61a/14

³²²⁸ “ağacından” 61a/14

³²²⁹ “böyle” yok. 61a/14

³²³⁰ “evit” 61a/14

³²³¹ “tübālu'n-nihās” 61a/15

³²³² “çeküçdür” 61a/15

³²³³ “şıçrar” 61a/15

³²³⁴ “édeler”den sonra “yaramaz cıbanlara ekseler bitüre ve gözdeki cıbanlara isti'māl étsele” yok. 61b/1

³²³⁵ “iyü” 61b/1

³²³⁶ “balğamı” 61b/2

³²³⁷ “bucuğ” 61b/2

³²³⁸ “meneviş” 61b/2

³²³⁹ “şakızla” 61b/2

³²⁴⁰ “dağı” 61b/3

³²⁴¹ “evit” 61b/3

³²⁴² “bucuğ” 61b/3

³²⁴³ “azaçuğ” 61b/3

³²⁴⁴ “balğam” 61b/4

³²⁴⁵ “gidere”den sonra “ve” var. 61b/4

³²⁴⁶ “ağrısın” 61b/4

³²⁴⁷ “tün”den sonra “türkce” var. 61b/5

³²⁴⁸ “incirdür” 61b/5

³²⁴⁹ “ursalar” 61b/5

³²⁵⁰ “bişürelele” 61b/6

³²⁵¹ “ursalar” 61b/6

³²⁵² “bişürüb” 61b/6

(4) ol şuyı içseler ishāl eyleye eger şığır eti çölmegine encir³²⁵³ (5) ağacından³²⁵⁴ bir pāre biraqsalar müherrā bişürseler ol şuyı sigillere vursalar³²⁵⁵ (6) ve yağını dürtsele kōpara ammā³²⁵⁶ ma^cdeye yaramazdur ve şusuzluğu³²⁵⁷ keser hārāreti (7) sākīn eyleye³²⁵⁸ evet³²⁵⁹ kūrısı³²⁶⁰ kızdurıcudur³²⁶¹ ve şuşadıcudur³²⁶² ve yumşadıcudur (8) ve bağırsağda³²⁶³ yaramazdur boğaza ve öykene ve kavuğa ve bögrege ve rebv (9) zahmetine ve eski şayruluğdan³²⁶⁴ tūrub benzi müteğayir³²⁶⁵ olana ve maşrū^clara (10) ve mecnūnlara fāyide eder³²⁶⁶ eger zūfāyıla bişürseler şuyın içseler göğüsde³²⁶⁷ (11) olan artuğ hılıtları gidere ve eski öksürüğe³²⁶⁸ ve eski öyken ağrısına (12) fāyide ede eger naṭrūnıla dögseler yēseler içi yumşada eger bişürüb şuyıla (13) gārgara etseler öyken düdüklerinde olan isi şişlere ve dilūn iki yanında (14) olan şaçınak etlerine fāyide eder³²⁶⁹ eger arpa³²⁷⁰ unıyıla³²⁷¹ ve boy (T62/a) unıyıla bişürseler (15) agrır yērlere yaqu edüb vursalar³²⁷² fāyide ede eger sezābıla kaynadub hūkne

[74a]

(1) etseler ic³²⁷³ ağrısına fāyide ede eger bişürseler dögseler³²⁷⁴ kulak dibinde olan katı (2) şişlere vursalar³²⁷⁵ yumşada eger irsāyıla ve naṭrūnıla ve kireçile³²⁷⁶ karışdurub katı

³²⁵³ “incir” 61b/7

³²⁵⁴ “ağacından” 61b/7

³²⁵⁵ “ursalar” 61b/8

³²⁵⁶ “amā” 61b/8

³²⁵⁷ “şusuzluğu” 61b/9

³²⁵⁸ “eyler” 61b/9

³²⁵⁹ “evit” 61b/9

³²⁶⁰ “kūrısı” 61b/9

³²⁶¹ “kızdurıcı” 61b/9

³²⁶² “uşadıcı” 61b/9

³²⁶³ “bağırsağda” 61b/10

³²⁶⁴ “şayruluğdan” 61b/11

³²⁶⁵ “müteğayir” 61b/11

³²⁶⁶ “ede” 61b/11

³²⁶⁷ “göğüsde” 61b/12

³²⁶⁸ “öksürüğü” 61b/13

³²⁶⁹ “ede” 61b/15

³²⁷⁰ “arpa” 61b/15

³²⁷¹ “unıyıla”dan sonra “ve boy unıyıla” yok. 62a/1

³²⁷² “ursalar” 62a/1

³²⁷³ “iç” 62a/2

³²⁷⁴ “dögseler” yok. 62a/2

³²⁷⁵ “ursalar” 62a/2

(3) şişlere vursalar³²⁷⁷ yumşada ve eger bişürmedinde bu mezkûr otlarla vursalar³²⁷⁸ fâyide (4) eder³²⁷⁹ eger enâr kabuğıyla dögseler vursalar³²⁸⁰ fâyide éde ve kırluğana³²⁸¹ ve incükde³²⁸² (5) olan yaramaz cıbanlara³²⁸³ girü bu fâyideyi éde eger şarâbıla bişürseler afsentîn (6) ve arpa unı³²⁸⁴ karşıdurub mecnûnlara yédürseler³²⁸⁵ be-gâyet fâyide éde eger göyündürseler (7) mûmıla ve zeytile karşıdurub şovukdan yarılan yerlere vursalar³²⁸⁶ gidere eger dögseler (8) hırdalıla ve şuyıla sahk édüb kulağa tamzursalar güvüldüsin³²⁸⁷ ve giciyikin gidere (9) ve südin³²⁸⁸ süde çalsalar³²⁸⁹ uyıda ve uyunmışın eride ve gevdenüj³²⁹⁰ neresine³²⁹¹ degürseler (10) cıban³²⁹² eyleye eger yumurda³²⁹³ şarusıyla ve mûmıla ‘avratlar götürse rahmlerin³²⁹⁴ arıda (11) ve hayızların³²⁹⁵ yüride eger boy unıyla karşıdurub niķrîse³²⁹⁶ yaķu étseleler fâyide eder³²⁹⁷ (12) eger arpa³²⁹⁸ unıyla karşıdurub cıbanlu uyuza ve³²⁹⁹ demregüye ve çığıda³³⁰⁰ ve bahaķa vursalar³³⁰¹ (13) fâyide éde ve ‘akreb şokduğına ve it tutduğına ve ağılu cānavar şokduğına (14) ve tamlatsalar fâyide éde ve bir pāre yünj³³⁰² eti yēnen dişe

³²⁷⁶ “kirecile” 62a/3

³²⁷⁷ “ursalar” 62a/3

³²⁷⁸ “ursalar” 62a/4

³²⁷⁹ “éde” 62a/4

³²⁸⁰ “ursalar” 62a/4

³²⁸¹ “kırluğına” 62a/4

³²⁸² “incikde” 62a/5

³²⁸³ “cıbanlara”dan sonra “girü bu fâyideyi éde” yok. 62a/5

³²⁸⁴ “unun” 62a/5

³²⁸⁵ “yédürseler” 62a/6

³²⁸⁶ “ursalar” 62a/6

³²⁸⁷ “güvüldüsin” 62a/7

³²⁸⁸ “süddin” 62a/8

³²⁸⁹ “içseler” 62a/8

³²⁹⁰ “göydenüj” 62a/8

³²⁹¹ “yöresine” 62a/8

³²⁹² “cıban” 62a/8

³²⁹³ “yumırda” 62a/9

³²⁹⁴ “rahimleri” 62a/9

³²⁹⁵ “hayızların” 62a/9

³²⁹⁶ “niķrîslere” 62a/10

³²⁹⁷ “éde” 62a/10

³²⁹⁸ “arba” 62a/10

³²⁹⁹ “ve”den sonra “cıbansuz uyuza ve” var. 62a/11

³³⁰⁰ “cığıda” 62a/11

³³⁰¹ “ursalar” 62a/11

³³⁰² “yünj kıosalar” 62a/13

kosalar ağrısın (15) gidere eger ic yağıyla sigillere vursalar³³⁰³ kopara kaç³³⁰⁴ südin bişürürken encir³³⁰⁵

[74b]

(1) ağacıyla qarışdursalar kesile andan kesilen südin³³⁰⁶ içseler ishāl eyleye ve (2) hām enciri³³⁰⁷ bişürseler yaķu edüb³³⁰⁸ hanāzire ve қatı (T62/b) yerlere vursalar³³⁰⁹ fāyide³³¹⁰ eder (3) ve bunu sirkeyile ve tuzıla yaķu edüb başda olan yaķ³³¹¹ cıbanlara ve şerā³³¹² zahmetine (4) vursalar³³¹³ gidere eger gözi³³¹⁴ қatı қабақların ovsalar³³¹⁵ yumşada ve қара encir³³¹⁶ yaprağın yaķu edüb (5) aķ bahақа vursalar³³¹⁷ gidere ve hām enciri³³¹⁸ balıla qarışdurub it taladuğına dāhi³³¹⁹ (6) şol şulu cıbanlara vursalar³³²⁰ fāyide ede eger haşhāş yaprağıyla qarışdurub (7) cirāhata vursalar³³²¹ fāyide ede ve şınmış süñük oқların çıkara eger mūmıla qarışdurub (8) қatı cıbanlara vursalar³³²² yumşada³³²³ ve olmuş encir³³²⁴ yēseler cigere³³²⁵ ve talаға ve қavuға ve bögrege (9) fāyide ede ve қurusı şovuқ mizāclu³³²⁶ kişiler³³²⁷ eyüdür³³²⁸ ve sidük³³²⁹ tamladuğına (10) fāyide

---

³³⁰³ “ursalar” 62a/14

³³⁰⁴ “қақан” 62a/14

³³⁰⁵ “incir” 62a/14

³³⁰⁶ “südi” 62a/15

³³⁰⁷ “inciri” 62a/15

³³⁰⁸ “etseler” 62a/15

³³⁰⁹ “ursalar” 62b/1

³³¹⁰ “fāyide eder” yerine “gidere” 62b/1

³³¹¹ “baş” 62b/1

³³¹² “şirā” 62b/1

³³¹³ “ursalar” 62b/2

³³¹⁴ “gözi” 62b/2

³³¹⁵ “ursalar” 62b/2

³³¹⁶ “incir” 62b/2

³³¹⁷ “ursalar” 62b/3

³³¹⁸ “inciri” 62b/3

³³¹⁹ “dağı” 62b/3

³³²⁰ “ursalar” 62b/4

³³²¹ “ursalar” ve “ursalar” dan sonra “fāyide ede ve” yok. 62b/4

³³²² “ursalar” 62b/5

³³²³ “yumşada” dan sonra “ve olmuş” yok. 62b/5

³³²⁴ “incir” 62b/5

³³²⁵ “çigere” 62b/5

³³²⁶ “mizāclu” 62b/6

³³²⁷ “kişilere” 62b/6

³³²⁸ “iyüdür” 62b/6

eder³³³⁰ ve böğregi kızdurur ve zekeri kıvāma getirür ve öykende ve göğüsde³³³¹ olan (11) yaramaz hıltları çıkarur giderür³³³² ve mesāmlarda olan yaramaz hılt gidere³³³³ evet³³³⁴ (12) çok yeyecek ādemi bitlü eyler ‘ilācı budur kim hamām içinde gevdesine³³³⁵ büre³³³⁶ (13) ve nohūd unı saçub ovalar gidere eger kōzıla³³³⁷ yēseler yēlleri tağıda ve kılunca (14) ve yanbaşı ağrısına fāyide ēde ve acla³³³⁸ kōz içiyile yēseler eyü³³³⁹ hılt eyleye ve gevdenün³³⁴⁰ (15) levnin eyü³³⁴¹ eyleye çok yēseler giciyik eyleye dişe yaramazdur içi yumşada³³⁴²

[75a]

(1) evet semirde ve ġazabı³³⁴³ gidere eger berāber boyıla bişürseler müherrā olunca (2) andan süzseler şuyı berāber³³⁴⁴ bal katub kıvāma getürseler rebv zahmetine ve kuru öksürüğe (3) fāyide ēde eger yüz yigirmi dirhemini³³⁴⁵ şüci³³⁴⁶ sirkessinün içinde tokuz güne³³⁴⁷ degin³³⁴⁸ (4) ırlatsalar yaķu ēdüb talağa vursalar³³⁴⁹ ve günde dört dānesin yēse talağı gidere³³⁵⁰ (5) (T63/a) *ħarfü’s-sa sāfisyā*³³⁵¹ ba‘zılar³³⁵² bığanūs saķızı dērler evet³³⁵³ ħaťādur (6) türkce diryās dērler meşhürdur ba‘zılar eydür cezirelerde biter bir

³³²⁹ “südük” 62b/6

³³³⁰ “ēde” 62b/6

³³³¹ “gögüzde” 62b/7

³³³² “giderür” yok. 62b/8

³³³³ “giderür” 62b/8

³³³⁴ “evit” 62b/8

³³³⁵ “gövdesine” 62b/9

³³³⁶ “süre” 62b/9

³³³⁷ “kōzın” 62b/9

³³³⁸ “açla” 62b/10

³³³⁹ “iyü” 62b/11

³³⁴⁰ “gövdenün” 62b/11

³³⁴¹ “iyü” 62b/11

³³⁴² “yumşadır” 62b/12

³³⁴³ “ġazaba” 62b/12

³³⁴⁴ “berāberi” 62b/13

³³⁴⁵ “dirhemini” 62b/14

³³⁴⁶ “süçi” 62b/14

³³⁴⁷ “gün” 62b/14

³³⁴⁸ “degin” yok. 62b/14

³³⁴⁹ “ursalar” 62b/15

³³⁵⁰ “gide” 62b/15

³³⁵¹ “şānisyā” 63a/1

³³⁵² “ba‘zılar”dan sonra “buña” var. 63a/1

³³⁵³ “evit” 63a/2

otdur (7) torağ otına beñzer çiçeği ve tohumı olur³³⁵⁴ eger kökinüñ kabuğını mā'ü'l-
karā'īnile (8) dört dirhemini üç dirhem torağ otı tohumıyla içseler ishāl éde eski (9) yan
ağrısına ve artuğ hıllar tükürmege fāyide éde ve eger kökinüñ şuyından (10) üç
dirhem içeler³³⁵⁵ be-gāyet kuşdura³³⁵⁶ eger günlükile ve mūmıla kökini qarışdurub (11)
yā şuyın qarışdurub tarğıl yüzlere vursalar³³⁵⁷ gidere evet³³⁵⁸ iki sā'atden artuğ (12)
komayalar ve çığıdı da gidere eger şuyını balıla qarışdurub cıbanlara dürtseler gidere
(13) eger kibrītile qarışdurub hūre zahmetlerine vursalar³³⁵⁹ fāyide éder³³⁶⁰ eger eski
yan ağrısına (14) ve diz ve ayak ve mafşallar ağrısına vursalar³³⁶¹ fāyide éde eger
kökini uvaçuk³³⁶² toğrasalar (15) şa yağıyla qarışdurub kavursalar³³⁶³ şovuk yerlere
vursalar³³⁶⁴ kızdura ve ağrır yerlere

[75b]

(1) vursalar³³⁶⁵ ağrısın sākin eyleye ve meflūc ve üşümiş³³⁶⁶ kişiler³³⁶⁷ ol yağdan (2)
içseler fāyide éde ve kökini dögseler arpa unıyla yaqu étseler kesilen ete vursalar³³⁶⁸
(3) fāyide éde bedeli teredür *secīr* üzüm cibresine dērler³³⁶⁹ eger tuzıla qarışdurub (4)
isi şişlere ve emcek şişine fāyide éde eger kaynadub³³⁷⁰ huqne étseler bağırsağ³³⁷¹ (5)
cıbanlarına ve ishāllere ve ma'de sustlığına fāyide éde ve 'aşfūr cibresine (6) sirkeyile
qarışdurub cigerüñ isi şişine vursalar³³⁷² fāyide³³⁷³ éde *sa'leb* (7) türkce dilküdür

---

³³⁵⁴ “olur” yok. 63a/2

³³⁵⁵ “içseler” 63a/5

³³⁵⁶ “kuşdura” 63a/5

³³⁵⁷ “ursalar” 63a/6

³³⁵⁸ “evit” 63a/6

³³⁵⁹ “ursalar” 63a/8

³³⁶⁰ “éde” 63a/8

³³⁶¹ “ursalar” 63a/9

³³⁶² “uvacuk” 63a/9

³³⁶³ “qarışdursalar” 63a/9

³³⁶⁴ “ursalar” 63a/10

³³⁶⁵ “ursalar” 63a/10

³³⁶⁶ “uyuşmuş” 63a/10

³³⁶⁷ “kişilere” 63a/11

³³⁶⁸ “ursalar” 63a/12

³³⁶⁹ “dērler” yok. 63a/12

³³⁷⁰ “kaynadub”dan sonra “suyıla” var. 63a/13

³³⁷¹ “bağarsuk” 63a/14

³³⁷² “ursalar” 63a/15

³³⁷³ “hall” 63a/15

(T63/b) derisi cemî'ci derilerden isidür semüz³³⁷⁴ kişilere ve mizâcı (8) şovuk kişilere fâyide éde³³⁷⁵ semmüz³³⁷⁶ dahı buña yakındur harâretde eger dilküyi (9) şu içinde bişürseler mafzalları³³⁷⁷ ağrıyan kişinün mafzalına³³⁷⁸ vursalar³³⁷⁹ be-gâyet³³⁸⁰ (10) fâyide éde evet³³⁸¹ istifrâğdan sonra gerek eger dilkünün içi yağını mafzallara³³⁸² (11) sürseler fâyide éde eger dilküyi dirile zeyte kıysalar müherrâ olınca bişürseler (12) ol zeyti mafzallar³³⁸³ kıanı³³⁸⁴ olduğına ve hem³³⁸⁵ ağrıduğına³³⁸⁶ ve sinir büzüldüğüne (13) dürtseler be-gâyet fâyide éde eger öykenini³³⁸⁷ kıurutsalar³³⁸⁸ saħk étsele içsele ribv³³⁸⁹ (14) zaħmetine³³⁹⁰ fâyide éde ve öksürüğe³³⁹¹ dahı³³⁹² fâyide éde ve içi yağını kıulağa tãnzursalar (15) ağrısın gidere eger bir mışkālını şuyıla ve balıla içsele kıulağ ağrısın³³⁹³ gidere

[76a]

(1) ve eger göyünmiş yumurda kıabuğıla³³⁹⁴ kıarışdursalar dâ'ü's-sa'lebe sürseler be-gâyet (2) fâyide éde mücerrebdür eger uşğııla ve kerfes³³⁹⁵ şuyıla berâber édüb buruna tãmlatsalar (3) cüzẓãm renci zâhir olduğı vaktin on günde bir tãmlatsalar be-gâyet (4) fâyide éder³³⁹⁶ eger dişini bir kışı³³⁹⁷ elinde tutsa ol kışıye hîc it urmaya (5) eger

³³⁷⁴ “semiz” 63b/1

³³⁷⁵ “éde” 63b/1

³³⁷⁶ “semüz” 63b/1

³³⁷⁷ “mafşalları” 63b/2

³³⁷⁸ “mafşalına” 63b/2

³³⁷⁹ “dökseler” 63b/2

³³⁸⁰ “gâyet” 63b/3

³³⁸¹ “evit” 63b/3

³³⁸² “mafşallara” 63b/3

³³⁸³ “mafşallara” 63b/4

³³⁸⁴ “kıatı” 63b/5

³³⁸⁵ “hem” yok. 63b/5

³³⁸⁶ “ağrıduğına” 63b/5

³³⁸⁷ “öykeni” 63b/5

³³⁸⁸ “kıurutsalar” 63b/5

³³⁸⁹ “rebv” 63b/6

³³⁹⁰ “zaħmetine”den sonra “fâyide éde” yok. 63b/6

³³⁹¹ “öksürige” 63b/6

³³⁹² “dahı” yok. 63b/6

³³⁹³ “ağrısın”dan sonra “gine” var. 63b/7

³³⁹⁴ “kıabuğıyla” 63b/8

³³⁹⁵ “kerefüs” 63b/9

³³⁹⁶ “éde” 63b/10

gögercinün³³⁹⁸ olduğu yerde aşā qosalar ol araya hīc gögercin qonmaya (6) eger içi yağını ısıcaqla bir kaç gün qulağa tamzursalar aqrısın ve şağırlığın (7) gidere eger yağıyla yayan yürüyen kişi ellerin³³⁹⁹ ve ayakların³⁴⁰⁰ ve sıñirlerin (8) ovsā yorulmaya³⁴⁰¹ eger içi yağını bir ağaca sürseler evün bir bucağında (9) qosalar buralar ol arada³⁴⁰² cem^c olalar *selb* bir otdur ki ırmaqlar kenārında (10) biter uzun yapraqları olur iki ādem boyı³⁴⁰³ miqdārı biter ağacı teke saqalı (11) ağacına benzer (T64/a) eger yaprağını dögseler saqlara vursalar³⁴⁰⁴ muhkem eyleye eger kökini aşā (12) qosalar yañaq üzerene diş aqrısın sākın eyleye eger yaprağını yaqu ēdüb sevdāvī (13) qatı şişlere vursalar³⁴⁰⁵ yumşada ve aqrısın sākın ēde³⁴⁰⁶ eger yaprağını dögseler süciyile yaqu (14) eyleye³⁴⁰⁷ sereṭān³⁴⁰⁸ adlu qatı şişlere vursalar³⁴⁰⁹ fāyide³⁴¹⁰ ēde eger yaqu ēdüb eñseye³⁴¹¹ vursalar³⁴¹² (15) yigirmi dört sā^cat qosalar sevdāvī teşvişleri gidere *selc ve celīd*

[76b]

(1) qardur ve ṭoludur qocalara ve şovuq hıltı³⁴¹³ olan kişilere yaramazdur evet³⁴¹⁴ isi diř (2) aqrısın³⁴¹⁵ sākın ēder ve sıñirlere ve şovuq hıltlı ma^cdelere zarar ēder ve öksürük (3) getirür evet³⁴¹⁶ haźmı³⁴¹⁷ eyü³⁴¹⁸ eyler ve boğaza yapışan sülükleri giderür vaqt³⁴¹⁹

³³⁹⁷ “kişi”den sonra “elinde ṭutsa ol kişiye” yok. 63b/10

³³⁹⁸ “gögercinler” 63b/10

³³⁹⁹ “ellerine” 63b/12

³⁴⁰⁰ “ayaklarına” 63b/12

³⁴⁰¹ “yorulmaya” 63b/13

³⁴⁰² “araya” 63b/14

³⁴⁰³ “boyu” 63b/15

³⁴⁰⁴ “ursalar” 64a/1

³⁴⁰⁵ “ursalar” 64a/2

³⁴⁰⁶ “eyleye” 64a/3

³⁴⁰⁷ “eyleseler” 64a/3

³⁴⁰⁸ “serṭān” 64a/3

³⁴⁰⁹ “ursalar” 64a/4

³⁴¹⁰ “ḥal” 64a/4

³⁴¹¹ “eñse” 64a/4

³⁴¹² “ursalar” 64a/4

³⁴¹³ “hıltı” 64a/6

³⁴¹⁴ “evit” 64a/6

³⁴¹⁵ “aqrısın”dan sonra “keser” var. “sākın ēder ve” yok. 64a/6

³⁴¹⁶ “evit” 64a/7

³⁴¹⁷ “haźm” 64a/7

³⁴¹⁸ “iyü” 64a/7

olur ki³⁴²⁰ (4) şuşadur harāreti cem^c étdüğinden ötüri³⁴²¹ *sūm* şarımşağdur kızdurıcudur (5) ve ma^cdeyi³⁴²² kırudıcudur³⁴²³ kırından yèlleri çıkarıçıdır ve şuşadur ve namāz-boz (6) kırđın çıkarur ve südüğü³⁴²⁴ yürüdür ve deride cıbanlar eyler eger vursalar³⁴²⁵ yā şarābıla dögseler (7) içseler afği³⁴²⁶ yılan şokduğına fāyide éder³⁴²⁷ ve³⁴²⁸ şular kırışduğına fāyide éder ve (8) boğazı açā şāfī eyleye ve öksürüğe³⁴²⁹ ki eski ola³⁴³⁰ fāyide éde³⁴³¹ eyleye eger fūzenc-i cebeliyile (9) bişürüb şuyın içseler bitleri öldüre eger göyündürüb balıla kırışdurub³⁴³² göz³⁴³³ (10) altında irkilen kıanı³⁴³⁴ gidere eger tuzıla ve zeytile kırışdurub uvaçuk³⁴³⁵ bibinglere dürtseler (11) gidere ve eger bān yağıyıla kırışdurub dā’ü’s-sa^clebe dürtseler gidere eger tuzıla ve zeytile (12) ve balıla kırışdurub uvaçuk³⁴³⁶ demregüye ve başda olan yaş³⁴³⁷ cıbanlara (T64/b) ve қоңağa ve bahağa (13) ve cıbanlu³⁴³⁸ uyuza vursalar³⁴³⁹ fāyide éde eger şanavber ağacıyıla ve günlükile kırışdurub³⁴⁴⁰ (14) şuyın ağızda tutsalar diş ağrısın sākın eyleye eger encir³⁴⁴¹ yaprağıyıla (15) ve kimnūnıla kırışdurub yaqu étseler yılan şokduğına dürtseler fāyide éde ve eger

---

3419 “vakit” 64a/8

3420 “ki” yok. 64a/8

3421 “ötürü” 64a/8

3422 “ma^cde” 64a/9

3423 “kırudıcudur” 64a/9

3424 “südegi” 64a/10

3425 “ursalar” 64a/10

3426 “afği” 64a/11

3427 “éde” 64a/11

3428 “ve”den sonra “şular kırışduğına fāyide éder ve” yok. 64a/11

3429 “öksürüğe ki eski” yerine “eski ve öksürüğe ki” 64a/11

3430 “ola” yok. 64a/11

3431 “éde” yok. 64a/12

3432 “kırışdursalar” 64a/13

3433 “göze” 64a/13

3434 “kıanı”dan sonra “keser” var. 64a/13

3435 “uvacuk” 64a/14

3436 “uvacuk” 64a/15

3437 “yaş” yok. 64a/15

3438 “cıbanlu” yok. 64b/1

3439 “ursalar” 64b/1

3440 “kıaynadub” 64b/1

3441 “incir” 64b/2

[77a]

(1) özdegin yaprağıyla qarışdurub kaynadsalar³⁴⁴² ‘avratlar içine girse otursa hayzın
(2) yürüde içindeki düşüd³⁴⁴³ oğlanı çıkara eger dürtse bu fāyideyi éde eger kara (3)
zeytūnıla³⁴⁴⁴ qarışdurub yēseler südüğü yürüde ve tamarlar ağzın açā ve mecnūnlara (4)
fāyide éde ve galīz yēlleri ve hıltları kaṭ^c éde ve diş yēndüğüne ve kulunca (5) fāyide
éde ve galīz yēlleri tağıdur ve bağırsaqlar³⁴⁴⁵ ağrısına ve öyken cıbanına³⁴⁴⁶ (6) fāyide
éde ve³⁴⁴⁷ şovuk hıltı kızdurur şuşatmaz egerçi ba‘zılar şuşadur (7) dēse ve dağı
yılmeşük galīz hıltları kaṭ^c éder ve başı ağır eyler ve gözi (8) za‘īf eyler ve içi yürüdür
nisyāna ve talağa ve kasık³⁴⁴⁸ ağrısına fāyide éder³⁴⁴⁹ (9) ba‘zılar menīyi qurıdur dēr ve
ba‘zılar ziyāde eyler dēr ve bevāşire ve ic ağrısına (10) ve ishāle ve hanāzīri olan ve
rib^c ısıtması tūtana ve yüklülere ve hem³⁴⁵⁰ (11) emzükülere yaramazdur eger şuyıla ve
südüle bişürsele hall olunca (12) sonra cıbanlara vursalar³⁴⁵¹ işlede ve yēseler eski
ısıtmalara ve öyken cıbanlarına (13) ve ma‘de ağrısına ve mafzallar³⁴⁵² ağrısına ve
niqrise ve ‘ırku’n-nisāya ve kulunca (14) fāyide éder³⁴⁵³ ve tuzlu balğamdan olan
şusuzluğu³⁴⁵⁴ giderür ve yēnen dişlere (15) qosalar³⁴⁵⁵ yēndüğün gidere ve yēseler arqa
ve yanbaşınur eski ağrılarına

[77b]

(1) fāyide éde ve cimā‘ı kavī éde³⁴⁵⁶ eger ic yağıyla³⁴⁵⁷ qarışdurub yağı etseler (T65/a)
sust³⁴⁵⁸ (2) şişlü cirāhatlara³⁴⁵⁹ vursalar³⁴⁶⁰ be-gāyet fāyide éde eger yağ içinde tekrār

---

³⁴⁴² “kaynatsalar” 64b/3

³⁴⁴³ “düşüt” 64b/4

³⁴⁴⁴ “zeytinile” 64b/5

³⁴⁴⁵ “bağarsuqlar” 64b/7

³⁴⁴⁶ “cıbanına” 64b/7

³⁴⁴⁷ “ve”den sonra “şovuk hıltı kızdurur şuşatmaz egerçi ba‘zılar şuşadur dēse ve” yok. 64b/7

³⁴⁴⁸ “kasık” 64/8

³⁴⁴⁹ “éde” 64b/9

³⁴⁵⁰ “hem” yok. 64b/10

³⁴⁵¹ “vursalar” 64b/11

³⁴⁵² “mafşallar” 64b/12

³⁴⁵³ “éde” 64b/13

³⁴⁵⁴ “şusuzluğu” 64b/13

³⁴⁵⁵ “qosalar” 64b/14

³⁴⁵⁶ “éder” 64b/15

³⁴⁵⁷ “iç yağıyla” 64b/15

³⁴⁵⁸ “sust”dan sonra “ve” var. 65a/1

kavursalar (3) şovukdan yarılan yerlere ve kan tonduğı³⁴⁶¹ yerlere vursalar³⁴⁶² fāyide
 éde eger ol (4) yağı içseler ma^cde ağrılarına ve balgamdan olan kulunclara³⁴⁶³ ve
 yaramaz hıldan olan (5) ic ağrısına fāyide éde eger şa yağıyla kavursalar yéseler
 bağırsak³⁴⁶⁴ ağrısına (6) be-ğāyet fāyide éder³⁴⁶⁵ ve başa vursalar cıbanların oñulda eger
 dögseler şuyın (7) sirkeyile qarışdurub ġarġara étseler boġaza yapışan sülügi öldüre
 eger yéseler (8) māsārīkāda olan südeleri³⁴⁶⁶ aça ve şusuzluġın³⁴⁶⁷ kaṭ^c éde ve şovuk
 mizāclu³⁴⁶⁸ (9) kişinüñ ve pīrlerüñ şihhatini³⁴⁶⁹ şaklaya evet³⁴⁷⁰ dimāğa zarar éder eger
 kōza ve encire³⁴⁷¹ (10) qarışdurub yéseler bu fāyideleri³⁴⁷² éde ve qarında kurd³⁴⁷³
 olmağı men^c éder³⁴⁷⁴ ve südük³⁴⁷⁵ tamlamasın³⁴⁷⁶ (11) kese eger bişürüb yéseler şovuk
 öksürüğe³⁴⁷⁷ fāyide éde eger kunduz hāyasıyla dögseler (12) zeytile qarışdurub yaķu
 édüb ‘akreb şokduġına vursalar³⁴⁷⁸ fāyide éde eger dögseler (13) sirkeyile qarışdurub
 şovuk şişlü yerlere vursalar³⁴⁷⁹ şişin³⁴⁸⁰ gidere şil ayruķ dedükleri³⁴⁸¹ (14) otdur bu³⁴⁸²

3459 “çirāhtlara” 65a/1

3460 “ursalar” 65a/1

3461 “tonduġım” 65a/2

3462 “ursalar” 65a/2

3463 “kulinclara” 65a/3

3464 “baġarsuk” 65a/4

3465 “éde” ve “éde”den sonra “ve başa vursalar cıbanların oñulda” yok. 65a/4

3466 “südeleri” 65a/6

3467 “şusuzluġı” 65a/6

3468 “mizaçlu” 65a/6

3469 “şihhatini” 65a/7

3470 “evit” 65a/7

3471 “incire” 65a/7

3472 “fāyide” 65a/7

3473 “kurt” 65a/8

3474 “éde” 65a/8

3475 “südügi” 65a/8

3476 “tamlasın” 65a/8

3477 “öksürige” 65a/8

3478 “ursalar” 65a/10

3479 “ursalar” 65a/10

3480 “şişlerin” 65a/10

3481 “dedükleri” 65a/11

3482 “bu” yok. 65a/11

bir otdur ki boğuncukları olur uzunca yaprakları olur güyegü³⁴⁸³ otı (15) yaprağına benzer şığır otı dërler eger bu otuñ kökini qaynatsalar şuyın içseler ic³⁴⁸⁴

[78a]

(1) ağrısına ve süddük³⁴⁸⁵ tutulmasına³⁴⁸⁶ ve qavukda olan cıbanlara fāyide êde ve taşları³⁴⁸⁷ tağıdur ve bir (2) dürlüsi dāhı olur yaprağı şarmaşuq yaprağına benzer aq çiçeklüce³⁴⁸⁸ kökleri (T65/b) var (3) peş³⁴⁸⁹ altı olur barmaq yoğunluğınca³⁴⁹⁰ aq ve³⁴⁹¹ yumşaq ve tatlu olur eger şıqsalar şuyını (4) şarābıla ve balıla bişürseler³⁴⁹² bir dirhem mürr ve üç³⁴⁹³ büber qatub qaynatsalar bir bakır qabda (5) şaklayu qosalar evkātda göze dürtseler be-gāyet fāyide êder³⁴⁹⁴ ve toħmını yēseler südügi (6) yüride ve quşmağı ve ishāli qaṭ' êde evvelin kökinüñ dürlüsini kökini dögseler (7) yaqu êdüb cirāhata vursalar³⁴⁹⁵ fāyide êde oñulda³⁴⁹⁶ *harfū'l-cīm cāvşir* (8) eger mā'ü'l-qarāṭinile yā şarābıla içseler ısıtmalara ve ā^czā sustlığına ve yan ve ic³⁴⁹⁷ (9) ağrısına ve süddük³⁴⁹⁸ tamladığına ve qavuq uyuzına fāyide êder³⁴⁹⁹ eger balıla qarışdurub (10) 'avratlar şāf gibi³⁵⁰⁰ götürseler hayzı yüride ve oğlanı öldüre qıqara ve raħmde³⁵⁰¹ (11) olan yēlleri tağıda ve qatılığın yumşada ve 'ırqu'n-nisāya dürtseler fāyide êder³⁵⁰² (12) ve süstendām bağırlarına dürtseler fāyide êde ve baş ağrısı otlarına qatub (13) dürtseler fāyide êde eger diş yēndüğine ekseler ağrısın sākin eyleye eger (14) kuħl êtseler gözi

---

³⁴⁸³ “güyegi” 65a/12

³⁴⁸⁴ “iç” 65a/13

³⁴⁸⁵ “süddük” 65a/13

³⁴⁸⁶ “dutulmasına” 65a/13

³⁴⁸⁷ “taşların” 65a/13

³⁴⁸⁸ “çiçeklüce” 65a/14

³⁴⁸⁹ “bêş” 65b/1

³⁴⁹⁰ “yoğunluğınca” 65b/1

³⁴⁹¹ “ve” yok. 65b/1

³⁴⁹² “bişürüb” 65b/2

³⁴⁹³ “üç”den sonra “dirhem” var. 65b/2

³⁴⁹⁴ “êde” 65b/3

³⁴⁹⁵ “vursalar” 65b/4

³⁴⁹⁶ “oñulda” yok. 65b/5

³⁴⁹⁷ “iç” 65b/6

³⁴⁹⁸ “süddük” 65b/6

³⁴⁹⁹ “êde” 65b/6

³⁵⁰⁰ “bigi” 65b/7

³⁵⁰¹ “raħimde” 65b/7

³⁵⁰² “êde” 65b/8

t̄iz eyleye eger ziftile qarışdurub kuduz taladuğına (15) vursalar³⁵⁰³ f̄ayide ěde eger cāvşir³⁵⁰⁴ ağacınuğ kökünü sirkeyile qarışdurub

[78b]

(1) qarışdurub ‘avratlar şāf gibi³⁵⁰⁵ götürseler qarındađı ölü ođlanı düşüre³⁵⁰⁶ ve eski (2) cıbanlara ekseler bitüre eger saħk ětseler balıla yađu ědüb eti gitmiş süñüklere (3) vursalar³⁵⁰⁷ f̄ayide ěde yimişin afsent̄inile içseler hayz³⁵⁰⁸ kanın yüride (T66/a) eger zirāvendile (4) içseler ağulu cānavarlar³⁵⁰⁹ şođduđına f̄ayide ěde eger şarābıla içseler raħm ağrısına (5) ve ĥunāķına f̄ayide ěde eger bir mışķālını maṭbuħla³⁵¹⁰ içseler ishāl ěde eger merhem ětseler (6) ĥüre zaħmetine vursalar³⁵¹¹ f̄ayide ěde eger bucuđ mışķālını müşhīl otlarıyla qarışdurub (7) içseler şovukdan olan kuluncı³⁵¹² ve ġalīz yělleri ve ĥām ĥıṭları çıkara ve (8) mafzallar³⁵¹³ ağrısına³⁵¹⁴ f̄ayide³⁵¹⁵ eyleye eger bir dirhemini³⁵¹⁶ on iki dirhem merzencüş (9) şuyıla içseler üç güne dek³⁵¹⁷ cimā³⁵¹⁸ ‘aķabince ditremegi gidere siñirlere yaramazdur (10) ümmü’ş-şıbyāna ve şar‘a f̄ayide ěder³⁵¹⁹ eger üç aylık yā dört aylık ođlan öli³⁵²⁰ (11) olsa bundan şāf ětseler ‘avratlar götürse fi’l-ħāl düşüre³⁵²¹ ve eger (12) bucuđ³⁵²² mışķāl içseler cemī’i raħm zaħmetlerine f̄ayide ěde ve balġami³⁵²³ ĥıṭları (13) ishāl ěder³⁵²⁴ ve şovuk ĥastalıklara

---

³⁵⁰³ “ursalar” 65b/11

³⁵⁰⁴ “cāvşir” 65b/11

³⁵⁰⁵ “bigi” 65b/12

³⁵⁰⁶ “düşire” 65b/12

³⁵⁰⁷ “ursalar” 65b/14

³⁵⁰⁸ “hayız” 65b/14

³⁵⁰⁹ “cānavar” 66a/1

³⁵¹⁰ “maṭbuħla” 66a/2

³⁵¹¹ “ursalar” 66a/3

³⁵¹² “kuluncı” 66a/4

³⁵¹³ “mefaşıl” 66a/4

³⁵¹⁴ “ağrısın” 66a/4

³⁵¹⁵ “ħal” 66a/5

³⁵¹⁶ “dirhemini” 66a/5

³⁵¹⁷ “degin” 66a/5

³⁵¹⁸ “cimāġ” 66a/6

³⁵¹⁹ “ěde” 66a/6

³⁵²⁰ “ölü” 66a/7

³⁵²¹ “düşire” 66a/8

³⁵²² “bucuğ” 66a/8

³⁵²³ “balġami” 66a/8

³⁵²⁴ “ěde” 66a/9

fāyide éde felce ve sekteye ve raşeye ve uyuşmış (14) kanlara fāyide éde eger ʿavratlar hūkne étseler raḥmlerinūn³⁵²⁵ katı şişlerine fāyide³⁵²⁶ (15) eger yağıyla karışdurub şovuk ısıtmalu kişilere³⁵²⁷ vursalar³⁵²⁸ fāyide éde bedeli encīr³⁵²⁹ südidür

[79a]

(1) *cāvers* ʿarudur eger kavursalar ʿarına dürtseler³⁵³⁰ ic ağrısına fāyide éde (2) ve ağrır yerlere vursalar³⁵³¹ fāyide éde eger³⁵³² bişürüb yēseler içi kabz éde ve südügi (3) yürüde eger südile bişürseler tīz hazm ola bedene eyü³⁵³³ gīdā ola maʿdeyi (4) kavī éde girü kalan āʿzāyı da³⁵³⁴ kavī éde ve istiskā ve sust olan kişilere (5) fāyide éde (*T66/b*) eger yağıyla yēseler içi yumşada *cāmūs* şu şıgırırdu eti (6) be-ğāyet gālīzdür maʿdede çok yatur ve gēc hazm olur eger bir çölmekde (7) şu şıgır³⁵³⁵ etin bişürseler gēce irteye dek ʿosalar³⁵³⁶ çölmek içinde çölmek gibi (8) bir³⁵³⁷ cānavar ola yüzi üstine yürür gibi eger ʿoynağımı göyündürüb³⁵³⁸ saḥḥ (9) édüb içseler uçuga fāyide éde eger zeytile karışdurub ḥanāzīre dürtseler (10) ve dāʿü's-saʿlebe sürseler be-ğāyet fāyide éder *cübün* peynīrdür eger peynīr³⁵³⁹ (11) ʿarī ʿoñuz etiyile ki tuzlu ola ve geyik etiyile şol ʿadar bişürseler³⁵⁴⁰ müherrā (12) ola yaḳu édüb bendükşelerde olan ʿatı şişlere vursalar³⁵⁴¹ ḥall eyleye³⁵⁴² büzüldüğine (13) ve mafşallar taş gibi olduğına³⁵⁴³ fāyide éde eger ʿoñuzun paçasın (14) mürr ve mūm ve uşak ve zeyt ve penīrile havānda dögseler

³⁵²⁵ “raḥimlerinūn” 66a/10

³⁵²⁶ “fāyide”den sonra “éde” var. 66a/10

³⁵²⁷ “kişiler” 66a/11

³⁵²⁸ “dütunsa” 66a/11

³⁵²⁹ “incīr” 66a/11

³⁵³⁰ “ursalar” 66a/12

³⁵³¹ “ursalar” 66a/13

³⁵³² “eger”den sonra “etmek” var. 66a/13

³⁵³³ “iyü” 66a/14

³⁵³⁴ “daḥı” 66a/15

³⁵³⁵ “şıgırır” 66b/2

³⁵³⁶ “kursalar” 66b/3

³⁵³⁷ “bir” yok. 66b/3

³⁵³⁸ “göyündürseler” 66b/4

³⁵³⁹ “peynīri” 66b/5

³⁵⁴⁰ “bişürseler”den sonra “kim” var. 66b/6

³⁵⁴¹ “ursalar” 66b/7

³⁵⁴² “eyleye”den sonra “ve sinjir” var. 66b/7

³⁵⁴³ “oldığına” 66b/7

merhem olunca³⁵⁴⁴ (15) andan sonra bendükşelerde olan katı şişlere vursalar³⁵⁴⁵ gidere ve şişirler büzüldüğüne

[79b]

(1) vursalar³⁵⁴⁶ açā hekim eydür eger toņuzun paçası³⁵⁴⁷ sünüklerin bişürseler (2) eriyince³⁵⁴⁸ be-ğāyet yıllalmış penīr³⁵⁴⁹ katub mermer üzerinde ezseller mübālağayıla³⁵⁵⁰ andan (3) mafşallar ağrısına bir nice zamān vursalar³⁵⁵¹ hōş eyleye mücerredür nicesin (4) ben teciribe³⁵⁵² êtdüm dēr evet³⁵⁵³ penīr³⁵⁵⁴ yémek şuşadur taşlar bitürür eger (5) yaşiken tuzsuz³⁵⁵⁵ yēseler ma‘deye eyüdür³⁵⁵⁶ tīz hazm olur semirdür ve içi³⁵⁵⁷ (6) yumşadur eger şıksalar yaşiken kavursalar yēseler kabz êde eger yaķu êdüb (7) gözün isi şişlerine vursalar³⁵⁵⁸ fāyide êde ve altı kararduğın gidere (T67/a) ve yemesi (8) balğamı³⁵⁵⁹ ziyāde eyler ve içi alavlandurur ve şuşadur ve ekşi ekşi gegirdür³⁵⁶⁰ (9) yêdüğinden sonra bal yēyeler ve eski peynīr³⁵⁶¹ öyken cıbanlarına eyüdür³⁵⁶² ve³⁵⁶³ tāze (10) peynīr³⁵⁶⁴ nārķabıyıla bişürseler yüze dürtseleler çığdın gidere eger şuda (11) bişürseler ‘avratlar şuyın içseleler südleri çok ola ve çok yémek kulunc³⁵⁶⁵ (12) eyler muşlihi³⁵⁶⁶ baldur *cebsīn* alçıdur eger yumurda³⁵⁶⁷ ağıyıla karışdurub³⁵⁶⁸ (13) göze

---

³⁵⁴⁴ “olunca” 66b/9

³⁵⁴⁵ “ursalar” 66b/9

³⁵⁴⁶ “ursalar” 66b/10

³⁵⁴⁷ “paçasını” 66b/10

³⁵⁴⁸ “eriyince” 66b/11

³⁵⁴⁹ “pinīr” 66b/11

³⁵⁵⁰ “mübālağayıla” 66b/11

³⁵⁵¹ “ursalar” 66b/12

³⁵⁵² “teciribe” 66b/12

³⁵⁵³ “evit” 66b/12

³⁵⁵⁴ “pinīr” 66b/12

³⁵⁵⁵ “tuzsuz” 66b/13

³⁵⁵⁶ “iyüdür” 66b/13

³⁵⁵⁷ “ici” 66b/14

³⁵⁵⁸ “ursalar” 66b/15

³⁵⁵⁹ “balğamī” 67a/1

³⁵⁶⁰ “gegirdür”den sonra “evit” var. 67a/1

³⁵⁶¹ “penīr” 67a/2

³⁵⁶² “iyüdür” 67a/2

³⁵⁶³ “ve” yok. 67a/2

³⁵⁶⁴ “pinīr” 67a/2

³⁵⁶⁵ “kulunc” 67a/4

³⁵⁶⁶ “muşliḥ” 67a/4

vursalar ağrılarına fāyide éde eger degirmen tuzıyla qarışdurub yaqu (14) édüb cirāhata vursalar³⁵⁶⁹ fāyide éde eger göyündürseler kan sızan yerlere (15) ekseler fi'l-hāl tuta eger sirkeyile qarışdurub³⁵⁷⁰ başa dürtsele burın

[80a]

(1) kanın kese evet³⁵⁷¹ zinhār içmeyeler³⁵⁷² helāk eyler *circir* şu teresidür (2) eger yëseler³⁵⁷³ kendüyi yā tohmını cimā'ı ziyāde eyler³⁵⁷⁴ ve içi yumşada ve kızdura³⁵⁷⁵ evet³⁵⁷⁶ (3) baş ağrıdur ve çegzindürür ve gözi qarardur muşlihi³⁵⁷⁷ sirkengübündür ki içeler (4) eger tohmını sahq étseleler çığıda³⁵⁷⁸ dürtseleler gidere ve nīm-bişmiş yumurdaya tuz (5) yerine şaçsalar yëseler cimā'ı be-ğāyet kavī éde³⁵⁷⁹ eger acla³⁵⁸⁰ yëseler kıltuqlar yiydügin³⁵⁸¹ (6) gidere eger şığır ödiyile dögseler yaqu édüb gevdede³⁵⁸² cibandan olan (7) deri qarardığına vursalar³⁵⁸³ gidere eger tohmıyla ve şuyıla kara bahakı³⁵⁸⁴ yusalar (8) fāyide éde eger yëseler üzerine şarāb-ı renhān³⁵⁸⁵ içseleler südügi yürüde ve ağulu cānavarlar (9) şokduğına fāyide éde eger sirkeyile qarışdurub yüze³⁵⁸⁶ dürtseleler tarlıgın³⁵⁸⁷ (10) gidere eger tohmını sirkengübün şuyıla içseleler balgam³⁵⁸⁸ kışdura³⁵⁸⁹ eger (11) dögseler şuyın şıksalar ekşi enār³⁵⁹⁰ ağacı dibine

³⁵⁶⁷ “yumırda” 67a/4

³⁵⁶⁸ “qarışdurub”dan sonra “göze vursalar ağrılarına fāyide éde eger degirmen tuzıyla qarışdurub” yok. 67a/5

³⁵⁶⁹ “ursalar” 67a/5

³⁵⁷⁰ “qarışdursalar” 67a/6

³⁵⁷¹ “evit” 67a/6

³⁵⁷² “icmeyeler” 67a/7

³⁵⁷³ “yëseler kendüyi” yerine “kendüyi yëseler” 67a/7

³⁵⁷⁴ “eyleye” 67a/8

³⁵⁷⁵ “kızdıra” 67a/8

³⁵⁷⁶ “evit” 67a/8

³⁵⁷⁷ “muşliş” 67a/8

³⁵⁷⁸ “cığıda” 67a/9

³⁵⁷⁹ “eyleye” 67a/10

³⁵⁸⁰ “açla” 67a/10

³⁵⁸¹ “yiyidigin” 67a/11

³⁵⁸² “gövdede” 67a/11

³⁵⁸³ “ursalar” 67a/12

³⁵⁸⁴ “bahakı” 67a/12

³⁵⁸⁵ “reyhān” 67a/13

³⁵⁸⁶ “yüz” 67a/14

³⁵⁸⁷ “tarğılın” 67a/14

³⁵⁸⁸ “balgamı” 67a/15

³⁵⁸⁹ “kışdura” 67a/15

(T67/b) dökseler tatlu eyleye (12) eger toħmını döğüb şıgır ödiyile qarışdurub tırnaķ yarıldıgına (13) vursalar³⁵⁹¹ gidere ve yëseler çok yaramaz düşler göre ve kanı tahrîk êde anuñ (14) toħminuñ bedeli havuc³⁵⁹² toħmıdur ba^czılar gendene toħmıdur dërler³⁵⁹³ *cerrey*³⁵⁹⁴ yayın (15) balıgıdur uzun ve düpdüz³⁵⁹⁵ bêlsüz ve başsuz³⁵⁹⁶ olur ve ağızı uzun hortūm gibi³⁵⁹⁷ olur

[80b]

(1) eger t̄zeyiken yëseler eyü³⁵⁹⁸ gıdā olur ve içi yumşadur eger tuzlayub yëseler öyken düdüklerin (2) arıdur ve āvāzı eyü³⁵⁹⁹ eyler eger eski ve tuzlusını demren olduğı (3) yere vursalar³⁶⁰⁰ çıkara eger tuzlusını bişürseler bağarsuğında³⁶⁰¹ cıban olan kişi (4) içine girse otursa be-gāyet fāyide êde ve maķ^catda³⁶⁰² dütsi³⁶⁰³ eyleseler daħı fāyide (5) êde eger şuyıla ħuķne êtseler ‘ırķu’-n-nisāya fāyide êde eger kanını berāber sirkeyile (6) qarışdurub içseler kan tükürene³⁶⁰⁴ fāyide êde evet³⁶⁰⁵ çok yémeyeler ki baraş eyler (7) *cerād* çekürgedür eger ‘avratlar dütüzseler³⁶⁰⁶ südük³⁶⁰⁷ tutulduğın gidere (8) eger ayakların dögseler sigillere vursalar³⁶⁰⁸ gidere eger çekürgenüñ önin (9) alsalar başın ayakların ve kanadın giderseler azaçuk³⁶⁰⁹ kuru mersin (10) qarışdursalar istiskā olan ve südügi tamlayan içse fāyide êde eger (11) bevāşire dütüzseler fāyide êde ve uzun

---

³⁵⁹⁰ “nār” 67a/15

³⁵⁹¹ “ursalar” 67b/1

³⁵⁹² “havıc” 67b/2

³⁵⁹³ “dër” 67b/2

³⁵⁹⁴ “cerri” 67b/3

³⁵⁹⁵ “dübdüz” 67b/3

³⁵⁹⁶ “başsız” 67b/3

³⁵⁹⁷ “bigi” 67b/4

³⁵⁹⁸ “iyü” 67b/4

³⁵⁹⁹ “iyü” 67b/5

³⁶⁰⁰ “ursalar” 67b/5

³⁶⁰¹ “bağarsuğda” 67b/6

³⁶⁰² “maķ^cada” 67b/6

³⁶⁰³ “tütsi” 67b/7

³⁶⁰⁴ “tükirene” 67b/8

³⁶⁰⁵ “evit” 67b/8

³⁶⁰⁶ “tütüzseler” 67b/9

³⁶⁰⁷ “südügi” 67b/9

³⁶⁰⁸ “ursalar” 67b/10

³⁶⁰⁹ “azacuk” 67b/11

boyunlu³⁶¹⁰ çekürgeyi rıb^c ısıtması tutan (12) kişi boynına aşsa fāyide éde eger arnını ve yumurdasını ıgıda drtseler (13) gidere eger göden çekürgeyi avursalar akreb şokduğı kişiye yédürseler (14) fāyide éde *cerādü'l-bahr* deniz çekirgesidür türkce kerevütdür³⁶¹¹ murabba^c (15) başı olur³⁶¹² yanında (*T68/a*) şedef olur yarusından aşıa auk olur

[81a]

(1) on eli ayağı olur uzun uzun³⁶¹³ boynuzı olur anı yémek cüzzāmlara fāyide (2) éder eger cemī^csini bir ölmekte göyündürüb saħ étsele yédi güne dek³⁶¹⁴ (3) iki dirhem in nohūd şuyıla içseler bögrekte ve avukda olan taşları tağıda (4) *ca'de* sa'terüñ bir dürlüsidür a incecük olur uzunı³⁶¹⁵ birer arış (5) olur depesinde tohumları olur cemī^ci ā'zālaruñ süddelerin³⁶¹⁶ aar anı ve (6) südüği yüridür eger urutsalar yumşaq dögseler yaramaz ıbanlara³⁶¹⁷ ekseler (7) be-ğāyet³⁶¹⁸ fāyide éde eger aynadsalar³⁶¹⁹ şuyın içseler ağulu cānavarlar şokduğına (8) ve istiskāya³⁶²⁰ ve yaraana fāyide éde eger sirkeyile içseler ala şişine (9) fāyide éder evet³⁶²¹ baş ağrıdur ve ma^cdeye zarar éder ve abī^catı ishāl éder (10) eger döşenseler yā tütsi eyleseler urt³⁶²² uş aa³⁶²³ eger yau édüb cirāhata (11) vursalar³⁶²⁴ bitüre ve eski ısıtmalara fāyide éde ve arından yılanı ve namāz-bozı (12) ıarur³⁶²⁵ eger aynadub şuyın içseler ve yan ağrısına dāhı³⁶²⁶ fāyide éder³⁶²⁷ (13) ve zīrek eyler³⁶²⁸ ve unutsađılıđı³⁶²⁹ ve ara

---

³⁶¹⁰ “boyunla” 67b/12

³⁶¹¹ “kerevit de dérler” 67b/14

³⁶¹² “olur”dan sonra “ve başı” var. 67b/15

³⁶¹³ “uzun” yok. 68a/1

³⁶¹⁴ “dek”den sonra “her gün” var. 68a/3

³⁶¹⁵ “uzumı” yok. 68a/5

³⁶¹⁶ “süddelerin” 68a/5

³⁶¹⁷ “cıbanlara” 68a/6

³⁶¹⁸ “be-ğāyet” yok. 68a/6

³⁶¹⁹ “aynatsalar” 68a/7

³⁶²⁰ “istiskā” 68a/7

³⁶²¹ “evit” 68a/8

³⁶²² “urt” yok. 68a/9

³⁶²³ “aca” 68a/9

³⁶²⁴ “ursalar” 68a/9

³⁶²⁵ “ıara” 68a/10

³⁶²⁶ “dāhı” 68a/11

³⁶²⁷ “éde” 68a/11

³⁶²⁸ “éde” 68a/11

yarakānı giderür bedeli qarından³⁶³⁰ kırt (14) çıkarmakda ve südük yürütmekde³⁶³¹ nār ağacı³⁶³² yaş kabuğıdur *ceft* (15) bir otdur ki birer qarış biter çok budakları olur nohūda³⁶³³ beşzer yaprakları

[81b]

(1) depelerinde şaru helīle gibi yemişleri³⁶³⁴ olur içinde her bir yemişinün³⁶³⁵ üçer (2) perdesi olur ol perdelerün içinde beşer dāne boy tohmı gibi dāneleri olur (3) eger on iki dirhem (T68/b) şişek etiyile pişürseler³⁶³⁶ gevdesi³⁶³⁷ şişen kişi (4) yēdi gün yēse ve çōrpāsın³⁶³⁸ içse şifā bula eger yaşiken şekerle³⁶³⁹ (5) mürebbā edüb yēseler cimā^c ziyāde eyleye *cūlnār* nār çiçegidür eyüsi³⁶⁴⁰ (6) mışrīdür³⁶⁴¹ eger dögseler cıbanlara³⁶⁴² ekseler tiz bitüre eger bir buçuk³⁶⁴³ dirhemini (7) içseler kıan tükürmege ve bağırsağ³⁶⁴⁴ cıbanlarına³⁶⁴⁵ ve raħmden³⁶⁴⁶ kıan sızduğına (8) fāyide ede eger sirkeyile bişürseler şişlerün dört yanına dürtseler mādde³⁶⁴⁷ (9) inmesin men^c eyleye eger sirkeyile bişürüb mażmaza etseler diş etlerin (10) muħkem eyleye eger iki dirhem³⁶⁴⁸ içseler şafrāvi³⁶⁴⁹ ishāli ve ma‘dede ve (11) bağırsağlarda³⁶⁵⁰ ruṭubetden olan ishāli kese ve uyuzdan olan³⁶⁵¹ ic (12) alavın kese gidere bedeli nārķābıdur *cūlbühneg* bu bir otdur³⁶⁵²

³⁶²⁹ “unutsaklığı” 68a/11

³⁶³⁰ “qarından” yok. 68a/12

³⁶³¹ “yürütmekde” 68a/12

³⁶³² “ağacıdur” ve “ağacıdur” dan sonra “yaş kabuğıdur” yok. 68a/12

³⁶³³ “nohūd” 68a/13

³⁶³⁴ “yemişleri” 68a/14

³⁶³⁵ “yemişinün” 68a/14

³⁶³⁶ “bişürseler” 68b/1

³⁶³⁷ “gövdesi” 68b/1

³⁶³⁸ “şōrbāsın” 68b/1

³⁶³⁹ “şekerile” 68b/2

³⁶⁴⁰ “iyüsi” 68b/3

³⁶⁴¹ “mişridür” 68b/3

³⁶⁴² “cıbanlara” 68b/3

³⁶⁴³ “bucuk” 68b/3

³⁶⁴⁴ “bağarsağ” 68b/4

³⁶⁴⁵ “cıbanlarına” 68b/4

³⁶⁴⁶ “raħimden” 68b/4

³⁶⁴⁷ “māde” 68b/5

³⁶⁴⁸ “dirhemini” 68b/6

³⁶⁴⁹ “şafrāyı” 68b/6

³⁶⁵⁰ “bağarsağlarda” 68b/6

³⁶⁵¹ “olanı” ve “olanı”dan sonra “ic alavın” yok. 68b/7

sūsāma³⁶⁵³ (13) beñzer evet³⁶⁵⁴ acıraķ olur hem iki dürlü olur biri şaru ve biri (14) kıızıl olur toħmından üç barmaķ götürdügince alsalar bir bucuķ³⁶⁵⁵ (15) dang³⁶⁵⁶ aķ ħarbaķ ħatsalar mā'ü'l-ķarā'īnile içseler balģam³⁶⁵⁷ ve şafrā ħusdura³⁶⁵⁸

[82a]

(1) eger şuyıla yaķu eyleseler balģamī şışlere vursalar³⁶⁵⁹ fāyide éde eger meflūclara (2) bucuķ³⁶⁶⁰ dirhem içürseler fāyide éde bir dirhem içürmekde ihtiyāt vardır zīrā (3) çoķ ħusdurur³⁶⁶¹ andan helāk olur *cülūd* derilerdür eger ħoc derisini (4) yüzüldügi sā'at alsalar döğilen kişiyi şarsalar bir gün bir gece ħosalar (5) şifā bula ve eski deriyi göyündürseler od yanuğına ekseler fāyide éde eger (6) kirpinün derisini göyündürseler ziftile ħarışdurub dā'ü's-sa'lebe vursalar³⁶⁶² (7) fāyide éde eger keçi derisini (T69/a) ħazındusın ħanı durmayan³⁶⁶³ yere vursalar³⁶⁶⁴ turgura (8) eger afģi³⁶⁶⁵ yılan derisini ısıcaķ iken yaramaz cıbanlara ve giciyige ve uyuza (9) vursalar³⁶⁶⁶ fāyide éde³⁶⁶⁷ eger ħuşlaruñ ve bidnūsuñ ħursaķları ve ħatları³⁶⁶⁸ (10) içindeki deriyi ħurıdub saħķ édüb içseler ma'de ağrısına fāyide (11) éde eger keçi derisini³⁶⁶⁹ ısıcaķla ağulu cānavar³⁶⁷⁰ şoķduđına³⁶⁷¹ vursalar³⁶⁷² (12) ağrısın ala eger fīl³⁶⁷³ derisini³⁶⁷⁴ şovuķ ısıtması olan kişi

³⁶⁵² “otdur”dan sonra “ki” var. 68b/8

³⁶⁵³ “sūsene” 68b/8

³⁶⁵⁴ “evit” 68b/8

³⁶⁵⁵ “bucuķ” 68b/9

³⁶⁵⁶ “dāng” 68b/10

³⁶⁵⁷ “balģamı” 68b/10

³⁶⁵⁸ “ħuşdura” 68b/10

³⁶⁵⁹ “ursalar” 68b/11

³⁶⁶⁰ “bucuķ” 68b/11

³⁶⁶¹ “ħuşdurur” 68b/12

³⁶⁶² “ursalar” 68b/15

³⁶⁶³ “turmayan” 69a/1

³⁶⁶⁴ “ursalar” 69a/1

³⁶⁶⁵ “afģi” 69a/1

³⁶⁶⁶ “ursalar” 69a/2

³⁶⁶⁷ “éder” 69a/2

³⁶⁶⁸ “ħarınları” 69a/3

³⁶⁶⁹ “derisin” 69a/4

³⁶⁷⁰ “cānavarlar” 69a/4

³⁶⁷¹ “şoķduđı yere” 69a/4

³⁶⁷² “ursalar” 69a/4

³⁶⁷³ “fīl” yok. 69a/5

³⁶⁷⁴ “derisin” 69a/5

bir pāre (13) boynına aṣṣa fāyide éde eger maymūn derisinden yemiş³⁶⁷⁵ ağacına³⁶⁷⁶ bir (14) pāre aṣṣalar şovukdan şaklaya eger yılan derisini³⁶⁷⁷ ṭon arasında ḳosalar (15) güve düşmeye eger göyündürseler bir dirhemin saḥḳ édüb ḳuduz

[82b]

(1) it ṭalayana³⁶⁷⁸ içürseler be-ğāyet fāyide éde *cemīz* bir ağacdur encīr (2) ağacına beñzer südi çok olur yaprağı tūt yaprağına beñzer üç dört kere³⁶⁷⁹ (3) yemişi olur hem bunun yemişi bayağı encīr gibi budak ucında çıkmaz (4) belki ağac yarılıb içinden çıkar ve içindeki toḥmı büyük olmaz buña delüce (5) encīr dērler müshildür ma‘deye yaramazdur eger bunun südin³⁶⁸⁰ cirāḥata (6) dürtseler bitüre ve ḳatı şışlere dürtseler yumşada ve ağulu cānavarlar şokduğına (7) dürtseler fāyide éde ve³⁶⁸¹ ṭalak şışine ve ma‘de ağrısına ve tūv ürperdüğine (8) fāyide éde kıbrısa ve mışırda³⁶⁸² biter eger yemişini şuyıla tekrār bişürseler (9) ol şuyı şekerile³⁶⁸³ ve balıla içseler eski öksürüğe ve göğüsde (10) ve öykende (*T69/b*) olan nāzlelere fāyide éder³⁶⁸⁴ eger yaprağından³⁶⁸⁵ bir dirhem³⁶⁸⁶ saḥḳ (11) édüb acıla içseler ṭabībler ‘aciz olduğı ishāli kese mücerrebdür (12) *cumār* ḥurmā beynisidür şafrāyı keser içi ḳabş³⁶⁸⁷ éder ḥarāreti (13) sākin eyler ve ḳanı³⁶⁸⁸ tīzligin giderür ve ma‘dede çok yatur üzerine (14) mā’ü’l-‘asel içeler tīz ḥazm³⁶⁸⁹ éder³⁶⁹⁰ boğazı yumşadur ve ḳan tükürene (15) ve şafrā ḳusana³⁶⁹¹ fāyide éder eger yaḳu édüb ‘aḳreb ve aru şokduğına

---

³⁶⁷⁵ “yemiş” 69a/6

³⁶⁷⁶ “ağacına” 69a/6

³⁶⁷⁷ “derisin” 69a/7

³⁶⁷⁸ “ṭalayan kimesneye” 69a/8

³⁶⁷⁹ “keret” ve “keret”den sonra “yemişi olur hem bunun” yok. 69a/10

³⁶⁸⁰ “südin” 69a/12

³⁶⁸¹ “ve” yok. 69a/13

³⁶⁸² “mışırda” 69a/14

³⁶⁸³ “şekerile” 69a/15

³⁶⁸⁴ “éde” 69b/1

³⁶⁸⁵ “yabrağından” 69b/1

³⁶⁸⁶ “direm” 69b/1

³⁶⁸⁷ “ḳabş” 69b/2

³⁶⁸⁸ “ḳan” 69b/3

³⁶⁸⁹ “ḥazm” 69b/4

³⁶⁹⁰ “éde” 69b/4

³⁶⁹¹ “ḳusana” 69b/4

[83a]

(1) ve cıbanlara³⁶⁹² vursalar³⁶⁹³ fāyide éde *cümcüm* ba‘zılar buña şaķāķül³⁶⁹⁴ dەرler ba‘zılar (2) behmen dەرler ribve³⁶⁹⁵ ve źikü’n-nefese buçuķ³⁶⁹⁶ dirhem içürseler fāyide éde (3) mücerrebdür ve bedeni semirdür ve cimā‘cı be-gāyet ķavī éder *cemel* devedür (4) kızılı ve aşķarı eyü olur etini ķalye étsele zeytile ve büberile³⁶⁹⁷ ve (5) kimnūnıla mührerā bişürüb yéseler üzerine mey-i puhte³⁶⁹⁸ içseler cimā‘cı be-gāyet³⁶⁹⁹ (6) ķavī eyleye zekeri muķkem ķivāma getüre inzāldan şöra³⁷⁰⁰ sākin olmaz (7) evet³⁷⁰¹ ğalīzdür ğec hażm olur ve sevdāvī hılıt hāşıl olur (8) gerekdür ki yèdükten şöra birazcuk hareket éde andan şöra (9) şol yanına yata uyıya çoķ³⁷⁰² yèmek³⁷⁰³ yaramazdur içi³⁷⁰⁴ kızdurur ve ma‘deyi (10) alavlandurur eger rib‘c ısıtması³⁷⁰⁵ tutan ve yanıbaşı aĝrıyan ve ‘ırķu’n-nisāsı (11) olan sirkesüz mührerā bişürüb yése fāyide éder³⁷⁰⁶ (12) evet³⁷⁰⁷ ğayrı kişiler sirkeyile bişürüb yèmek yègdür eger etini göyündürüb (13) demregüye vursalar³⁷⁰⁸ fāyide éde eger öykenini ısıcaķ iken (14) çıĝıda vursalar³⁷⁰⁹ giderür mücerrebdür evet³⁷¹⁰ (T70/a) öykenini çoķ yéseler gözsüz (15) éder ve inciginüñ iligini bir pāre yünile yā panbuĝıla ‘avratlar

---

³⁶⁹² “cıbanlara” 69b/5

³⁶⁹³ “ursalar” 69b/5

³⁶⁹⁴ “şāķāķül” 69b/6

³⁶⁹⁵ “rebve” 69b/6

³⁶⁹⁶ “bucuķ” 69b/6

³⁶⁹⁷ “büberle” ve “büberle” den sonra “ve kimnūnıla” yok. 69b/8

³⁶⁹⁸ “buhte” 69b/9

³⁶⁹⁹ “be-gāyet” yok. 69b/9

³⁷⁰⁰ “şöra”dan sonra “dāhı” var. 69b/9

³⁷⁰¹ “evit” 69b/10

³⁷⁰² “çoķ” 69b/11

³⁷⁰³ “yèmek” yok. 69b/11

³⁷⁰⁴ “ici” 69b/12

³⁷⁰⁵ “ısıtması” 69b/12

³⁷⁰⁶ “éde” 69b/13

³⁷⁰⁷ “evit” 69b/14

³⁷⁰⁸ “ursalar” 69b/14

³⁷⁰⁹ “ursalar” 69b/15

³⁷¹⁰ “evit” 69b/15

[83b]

(1) hayzı kesildükden³⁷¹¹ sonra şâf gibi götürse üzerine eri cimâ^c (2) étse yüklü ola eger kanın kurutsalar saħk édüb buruna üfürseler (3) burun³⁷¹² kanın kese eger uçuk³⁷¹³ otlarıyla içseler uçuga fâyide éde eger yaķu (4) édüb ħanāzīr zaħmetine ve binbiglere ve sigillere vursalar³⁷¹⁴ be-gāyet fâyide éde (5) evet³⁷¹⁵ yaşıken yaķu édeler eger südügin içseler ciger şişlerine fâyide (6) éde ve cimâ^c ziyāde eyleye ve serĥōşa içürseler fi'l-ĥāl ayıla ve (7) istiskāya ve talaķ katılıġına fâyide éde ĥuşūşā³⁷¹⁶ südile içeler (8) ġazabı dāĥı sākin eyleye ve süddeleri açā ve eger devenüġ gözi (9) süheyl yılduzına tuş olsa fi'l-ĥāl ola eger deve kükrese burnına (10) fütenc şuyın tamlatsalar sākin eyleye³⁷¹⁷ eger yünin göyündürseler (11) kan aķan yêrlere ekseler kanın diñdüre eger yüregın ‘aşıķ kişinüġ (12) yénine baġlasalar ‘ışķı zāīl ola *cunġāyānā*³⁷¹⁸ meşhürdur eger kökinden (13) bir dirhemini biber³⁷¹⁹ ve bıġanūs³⁷²⁰ ve şarābıla içseler aġulu cānavarlar şoķduġına (14) fâyide éde ve şuyından bir dirhem içseler yan aġrısına ve ‘āzālāt³⁷²¹ (15) sustılıġına ve siñir büzüldüġine ve ciger aġrısına ve ma^cde aġrısına fâyide éde³⁷²²

[84a]

(1) ve süddeleri açar ve bedeni tenķiye éder eger kökinden şâf gibi ‘avratlar götürse (2) içindeki oġlanı düşüre eger dögseler cirāĥata ve yaramaz çıbanlara ekseler (3) fâyide éde ve şuyın içseler ‘akreb şoķduġına (T70/b) ve şovuk cigerlere ve talaġa (4) fâyide éde ve süddelerin açā evet³⁷²³ tarīķ budur kim ķurusını³⁷²⁴ kes édeler³⁷²⁵ beş ġün (5)

---

³⁷¹¹ “kesildüġinden” 70a/2

³⁷¹² “burın” 70a/3

³⁷¹³ “uçuk” 70a/3

³⁷¹⁴ “ursalar” 70a/4

³⁷¹⁵ “evit” 70a/5

³⁷¹⁶ “ĥuşūşā” dan sonra “ki” var. 70a/7

³⁷¹⁷ “ola” 70a/9

³⁷¹⁸ “cunġāyānā” 70a/10

³⁷¹⁹ “büber” 70a/11

³⁷²⁰ “baġanūs” 70a/11

³⁷²¹ “ġāzālāt” 70a/12

³⁷²² “éder” 70a/13

³⁷²³ “evit” 70b/1

³⁷²⁴ “ķurusın” 70b/2

³⁷²⁵ “édeler” den sonra “beş ġün” yok. 70b/2

şuda ıslada dağı kaynadalar tā yumşayınca andan şovıdalar³⁷²⁶ süzeler be-gāyet şıklar (6) dağı³⁷²⁷ kıvāma getüreler andan şonra isti‘māl édeler ve yaşını şıklar³⁷²⁸ şuyını (7) kıvāma getüreler eger ol şudan bahağa dürtsele fāyide éde ve göze dürtsele (8) isi³⁷²⁹ şişlerine fāyide éde eger kırusından bucuğ mışkālını³⁷³⁰ yumşak (9) dögseler balıla kıarışdursalar ılıcağ şuyıla içsele ağulu otlar zararın (10) ve ağulu cānavar³⁷³¹ şoğduğın³⁷³² ve kıduz it taladuğın def³⁷³³ éde³⁷³³ ve sidüğü³⁷³⁴ (11) ve hayzı yüride cigerde ve talakda olan kıatı şişleri arıda bedeli asāründür (12) yā kebere³⁷³⁵ kökinün kıabuğıdur *cünd-i bādester*³⁷³⁶ kıunduz hāyasıdur (13) eger iki mışkāl içsele fütenc-i berrīyle ağulu cānavarlar şoğduğına (14) fāyide éde ve hayzı yüride ve düşid³⁷³⁷ oğlanı düşüre kııkara ve oğlanuğ (15) şonını³⁷³⁸ da kııkara eger sirkeyile içsele³⁷³⁹ yelleri tağıda ve ic ağrısına

[84b]

(1) ve incıruğa fāyide éde ve kıattāl otlar zararın³⁷⁴⁰ def³⁷⁴⁰ éde eger gül yağıyla (2) ve sirkeyile kıarışdurub başa dürtsele ağrısın ve cegzinmesin ki balğamdan (3) olur def³⁷⁴⁰ éde eger tütsi étseler gūs zahmetine fāyide éde³⁷⁴¹ eger içsele ve başa (4) dürtsele baş ditredüğüne fāyide éde ve ağrı yèrlere ve teşennüce ve sıjirler (5) ağrısına fāyide éde eger nohūd kıadar içsele rahm kııkduğına ve³⁷⁴² (6) ağzınuğ şovuduğına ve ağulu cānavarlar³⁷⁴³ şoğduğına fāyide éde (*T71/a*) eger (7) zeytile kıarışdursalar³⁷⁴⁴ başa

³⁷²⁶ “şovıdılar” 70b/2

³⁷²⁷ “şuyını” 70b/3

³⁷²⁸ “şıksalar” 70b/3

³⁷²⁹ “issi” 70b/5

³⁷³⁰ “mişkālı” 70b/5

³⁷³¹ “cānavarlar” 70b/6

³⁷³² “şoğduğına” 70b/7

³⁷³³ “éder” 70b/7

³⁷³⁴ “südüğü” 70b/7

³⁷³⁵ “keberedür” 70b/8

³⁷³⁶ “cünd-i bādister” 70b/9

³⁷³⁷ “düşüt” 70b/10

³⁷³⁸ “şonın” 70b/11

³⁷³⁹ “icseler” 70b/11

³⁷⁴⁰ “zararın”dan sonra “da” var. 70b/12

³⁷⁴¹ “éde”den sonra “eger içsele ve başa dürtsele baş ditredüğüne fāyide éde” yok. 70b/14

³⁷⁴² “ve”den sonra “ağzınuğ şovuduğına ve” yok. 70b/15

³⁷⁴³ “cānavar” 70b/15

³⁷⁴⁴ “kıarışdurub” 71a/1

dürtmeler şovukdan ve ğalış yellerden olan (8) baş ağrısına fāyide ēde eger sađđ ēdub tekrār ħarīrden eleseler göze (9) kuđl ētseler cilā vere eger ħāyanuđ derisinden bir pāre alsalar taban altına (10) kosalar niķrīse fāyide ēde eger ‘avratlar yünçügezile götürseler (11) rahmlerindeği yeli gidere eger içseler talağa fāyide ēde ve südüği (12) çok eyleye cigerün ve öykenün ve talağuğ süddelerin açar ve balđamı giderür (13) ve ğalış buđārları tağıdur mālīhūlyāya fāyide ēder ve gövdeyi kızdurur ve (14) āđlātı laťif ēder ve ağrılarını tađlīl ēder ve ğalış yelleri tağıdur (15) ve balđamı³⁷⁴⁵ olan kılunca³⁷⁴⁶ ve ħafaķāna fāyide ēde³⁷⁴⁷ giderür şerbeti rub^c dirhemdür

[85a]

(1) eger mercimek kadarın yağıyla ħall ēdub kulağa tanzursalar şağırlığın (2) ve yellerin gidere eger bu yağdan başa dürtmeler uçuğa fāyide ēde ve ođlançuķlaruđ³⁷⁴⁸ (3) burnı içine³⁷⁴⁹ dürtmeler ümmü’ş-şıbyāna fāyide ēde eger on dirhem zeytile (4) üç dirhem kınduz ħāyasını³⁷⁵⁰ karışdurub uyuşmış yerler³⁷⁵¹ ve felce ve niķrīse (5) dürtmeler fāyide ēde eger tütsi eyleseler ve öykende ve dimāđda olan yař³⁷⁵² ve şovuk (6) ħastalıklara fāyide ēde eger gül yağıyla karışdurub başa ve boyına³⁷⁵³ dürtmeler (7) unutsalığa fāyide ēder³⁷⁵⁴ ve kınduzuğ eti meflüc kişilere fāyide ēder eger (8) yēseler ve kınduzuđ³⁷⁵⁵ ħāyasınuđ bir dirhemden yēseler bir gündend sonra helāk (9) ola³⁷⁵⁶ eger ‘avratlar bir kırātin içseler³⁷⁵⁷ rahm ağrılarını gidere eger bir dirhemden (10) içen kişi üzerine türunc³⁷⁵⁸ řuyın³⁷⁵⁹ yā koroķ řuyın³⁷⁶⁰ yā sirke yā deve südin (11) içse zaratı

---

³⁷⁴⁵ “balđamdan” 71a/6

³⁷⁴⁶ “kılınca” 71a/6

³⁷⁴⁷ “ēder” 71a/7

³⁷⁴⁸ “ođlançuķlaruđ” 71a/8

³⁷⁴⁹ “icine” 71a/9

³⁷⁵⁰ “ħāyasını” 71a/9

³⁷⁵¹ “yerlere” 71a/10

³⁷⁵² “baş” 71a/11

³⁷⁵³ “boyuna” 71a/12

³⁷⁵⁴ “ēde” 71a/12

³⁷⁵⁵ “kınduz” 71a/13

³⁷⁵⁶ “ola”dan sonra “ve” var. “71a/13

³⁷⁵⁷ “icseler” 71a/14

³⁷⁵⁸ “türunc” 71a/14

³⁷⁵⁹ “şuyı” 71a/14

³⁷⁶⁰ “şuyı” 71a/15

def' ola³⁷⁶¹ bedeli müşkdür *cevüz (T71/b)* kōzdur fāyidelerin elif harfinde (12) beyān
étdük anda görüle *cevz-i buvvā* bayağı cevüzdür³⁷⁶² ağız kōkusın³⁷⁶³ ve (13) ma'deyi ve
cigeri eyü eyler kuvvet vērür ta'āmı hazm³⁷⁶⁴ éder talağa fāyide éder (14) çıgıda ve
giciyige³⁷⁶⁵ fāyide éder yēlleri tağıdır ve ciger şişlerin yumşadır ve gözden (15) ağan
yaşı keser ve gözi kavī eyler ve südük tutulmasına fāyide éder eger

[85b]

(1) yağa karışdursalar ağırlara dürtsele fāyide éde³⁷⁶⁶ ve yaş³⁷⁶⁷ ma'deyi kavī eyler
kızdurur (2) ve kurdur dabğ éder em'ā tayıncaqlığın giderür ve ishāle fāyide éder eger
(3) şovukdan olsa ve istiskāya fāyide éde³⁷⁶⁸ ve cigeri kızdurur ve ma'dede olan (4)
azmış hıltılardan ağız kōkusın giderür ve kuşmağı³⁷⁶⁹ men' éder bedeli besbāsedür³⁷⁷⁰
(5) *cevz-i hindī* hindūstān kōzıdır eger yēseler bedeni kızdurur ve südük (6)
taamladığına ve kavuk³⁷⁷¹ şovuklığına fāyide éder ve eski arka ağrısına be-gāyet (7)
fāyide éde menīyi ziyāde eyler içde olan namāz-boz kurdın ve gayrı nesnelere çıkarur
(8) pīrlere ve şovuk mizāclu kişilere fāyide éder evet³⁷⁷² geç hazm olur³⁷⁷³ (9) üzerine
karbüz ve ekşi nesnelere yēyeler³⁷⁷⁴ *cevşışā* bir ağacdur kim inen uzun (10) olmaz
yaprağı³⁷⁷⁵ alma yaprağına³⁷⁷⁶ beşzer depecükleri³⁷⁷⁷ şakāyıkü'n-nu'māna beşzer yemişi

³⁷⁶¹ “éde” 71a/15

³⁷⁶² “cevzdür” 71b/1

³⁷⁶³ “kōkusun” 71b/2

³⁷⁶⁴ “hazm” 71b/2

³⁷⁶⁵ “giciyüge” 71b/3

³⁷⁶⁶ “éder” 71b/5

³⁷⁶⁷ “yaşı” 71b/5

³⁷⁶⁸ “éder” 71b/7

³⁷⁶⁹ “kuşmağı” 71b/7

³⁷⁷⁰ “besbāsedür” 71b/8

³⁷⁷¹ “kavuk”dan sonra “şovuklığına fāyide éder ve eski arka ağrısına be-gāyet fāyide éde menīyi ziyāde eyler içde olan namāz-boz kurdın” yok. 71b/9

³⁷⁷² “evit” 71b/10

³⁷⁷³ “olur”dan sonra “müşliş şekkerdür gerekdür kim issi mizāclu kişiler yēdüginden şonra” var. 71b/10-11

³⁷⁷⁴ “yēyeler”den sonra “*cevz-i māsel* türkce tātüre derler semm-i kātıldür eger bir dirhem kimseye yēdürsele öldürür ol gün ve baş cegzindürür ve gözleri qarardur ve serhōş éder ve şovuk derler dökdürür ve nabzı küçük eyler ve nefesi tar eyler ilācı kuşmağdur naṭrūnıla ve şuyıla ve yağıla ve sūsam yağıyla burnımı issi eylemek gerekdür ve bedeni issi şuyıla yumak (*T72/a*) gerekdür ve issi zeyt yağıyla eṭrāfım ovmaq gerekdür ve semiz şōrbālar yēmek gerekdür ve şarāb-ı reyḥānı icmek gerekdür” var. 71b/11- 72a/2

³⁷⁷⁵ “yabrağı” 72a/3

³⁷⁷⁶ “yabrağına” 72a/3

³⁷⁷⁷ “debecükleri” 72a/3

(11) nohūd kadar olur bunun yemişini³⁷⁷⁸ ta‘āmdan sonra yēseler ma‘dede ve kāsukda
(12) vesāir gevdede³⁷⁷⁹ olan ağırları sākin eyler ve ta‘āmı hażm eyler ve bedeni
kızdurur (13) ve isi³⁷⁸⁰ mizāclu kişiler gerekdür kim üzerine ekşi enār şuyın içeler
cedvār (14) bir otdur ki³⁷⁸¹ yabrağı³⁷⁸² pelīd³⁷⁸³ yabrağına³⁷⁸⁴ benzer evet³⁷⁸⁵
pelīdleyin³⁷⁸⁶ yemiş³⁷⁸⁷ vërmez (15) yabrağı³⁷⁸⁸ gāyet yeşil olur şaruya māil eger
yabrağın³⁷⁸⁹ kurutsalar³⁷⁹⁰ yumşak

[86a]

(1) dögseler şovuk şuyıla içseler³⁷⁹¹ içi³⁷⁹² kabz eyleye eger balıla ve gül yağıyla
karişdurub (2) iki mışkāl içseler³⁷⁹³ zahire fāyide éde eger yaş yabrağın³⁷⁹⁴ dögseler³⁷⁹⁵
isi³⁷⁹⁶ (3) şişlere vursalar³⁷⁹⁷ fāyide éde eger yabrağını³⁷⁹⁸ bişürseler yırtılan yerlere
vursalar³⁷⁹⁹ (4) fāyide éde ve kaynamış şuyına ‘avratlar girse otursa rahmleri yaşlıgın
(5) gidere zahmetlerine fāyide éde **harfū’l-hā hāşā** meşhürdur kızdurıcudur ve (6) hayzı
yürüdicidür ve südügi yürüdicidür³⁸⁰⁰ içdeki³⁸⁰¹ oğlanı çıkarur süddeleri (7) açar kan
tükürmege fāyide éder öykenden ve göğüsden eger tuzıla³⁸⁰² sirkeyile (8) karişdurub

---

³⁷⁷⁸ “yimişin” 72a/4

³⁷⁷⁹ “gövdede” 72a/4

³⁷⁸⁰ “issi” 72a/5

³⁷⁸¹ “kim” 72a/6

³⁷⁸² “yabrağı” 72a/6

³⁷⁸³ “belīd” 72a/6

³⁷⁸⁴ “yabrağına” 72a/6

³⁷⁸⁵ “evit” 72a/6

³⁷⁸⁶ “belīdleyin” 72a/7

³⁷⁸⁷ “yemiş” 72a/7

³⁷⁸⁸ “yabrağı” 72a/7

³⁷⁸⁹ “yabrağın” 72a/7

³⁷⁹⁰ “kurutsalar” 72a/7

³⁷⁹¹ “icseler” 72a/8

³⁷⁹² “ici” 72a/8

³⁷⁹³ “icseler” 72a/9

³⁷⁹⁴ “yabrağın” 72a/9

³⁷⁹⁵ “dögseler”den sonra “yaqu édüb” var. 72a/9

³⁷⁹⁶ “issi” 72a/9

³⁷⁹⁷ “ursalar” 72a/10

³⁷⁹⁸ “yabrağın” 72a/10

³⁷⁹⁹ “ursalar” 72a/10

³⁸⁰⁰ “yürüdicidür” 72a/13

³⁸⁰¹ “içindeki” 72a/13

³⁸⁰² “tuzıla”dan sonra “ve” var. 72a/14

içseler³⁸⁰³ balgâmı ishâl eder eger balıla bişürüb yêseler zîkû'n-nefese (9) ve rebv³⁸⁰⁴ zahmetine fâyide eder³⁸⁰⁵ ve uzun (T72/b) kurd³⁸⁰⁶ çıkara eger sirkeyile yaqu édüb balgâmî (10) şişlere vursalar³⁸⁰⁷ ve kan tönmiş yêrlere vursalar³⁸⁰⁸ hall³⁸⁰⁹ éde ve sigillere vursalar³⁸¹⁰ kôpara (11) eger arpa unıyla ve şarâbıla karışdurub 'ırku'n-nisâya vursalar³⁸¹¹ fâyide éde (12) eger ta'âm içine kâtsalar yêseler göz za'fin gidere³⁸¹² iki mişkâlını şuyıla ve balıla (13) karışdurub içseler³⁸¹³ cigeri ve ma'dehy arıda ve kulanca fâyide éde artuq hılfları (14) tahlîl eder bögreği kavî eder ve cimâ'ı tahrik eder ağız ve boğaz ağrısına fâyide (15) éde³⁸¹⁴ ve sevdâyı ishâl eder şerbeti iki mişkâldür şarâbıla ve sirkeyile

[86b]

(1) siñire ve ağulu cānavarlar şokduğına fâyide éde³⁸¹⁵ ve kış güninde tüv ürperdügin³⁸¹⁶ (2) giderür **terkîbi** budur yüz mişkâlın alalar bir beze koyalar bir küb (3) şıranuñ içine³⁸¹⁷ aşâ koyalar yigirmi günden sonra ol şırayı isti'mâl (4) édeler **habbü'n-nîl** çivit tohmıdır eger sekiz kırâtin sahq édüb bādem³⁸¹⁸ (5) yağıyla cerb édüb isti'mâl etseler balgâmı ishâl éde ve şafrâyı ishâl (6) éde eger helîle ve saqmünyâ kâtsalar yâ türbüd kâtsalar bucuq³⁸¹⁹ dirhemine³⁸²⁰ isti'mâl (7) etseler be-gāyet yilmeşük³⁸²¹ şafrâyı ishâl éde eger çok³⁸²² etseler kUSDura³⁸²³ (8) **habbü's-sümne**

³⁸⁰³ "icseler" 72a/14

³⁸⁰⁴ "rebev" 72a/15

³⁸⁰⁵ "éde" 72a/15

³⁸⁰⁶ "kurdı" 72b/1

³⁸⁰⁷ "ursalar" 72b/1

³⁸⁰⁸ "ursalar" 72b/1

³⁸⁰⁹ "hal" 72b/2

³⁸¹⁰ "ursalar" 72b/2

³⁸¹¹ "ursalar" 72b/3

³⁸¹² "gidere"den sonra "eger" 72b/3

³⁸¹³ "icseler" 72b/4

³⁸¹⁴ "éde" 72b/5

³⁸¹⁵ "éde" 72b/6

³⁸¹⁶ "ürberdügin" 72b/7

³⁸¹⁷ "icine" 72b/8

³⁸¹⁸ "bādām" 72b/9

³⁸¹⁹ "bucuq" 72b/11

³⁸²⁰ "dirhemini" 72b/11

³⁸²¹ "yelmeşük" 72b/11

³⁸²² "çok" 72b/12

ba'zılar buña şāhdāne-i berrī dērler ve ba'zılar eydür (9) ki³⁸²⁴ bir ağacdur ki bir arış uzunu olur yaprağı³⁸²⁵ aķ olur yemişi³⁸²⁶ büber gibi (10) olur ve yağlu olur eger on dirhemin dögseler şuyıla ovsalar daħı (11) sürseler ve azaçuk³⁸²⁷ uncuğaza³⁸²⁸ ve şeker ve bādem³⁸²⁹ yağı veyā şırlıgün katub ve³⁸³⁰ (12) bişürüb yēseler şovukdan (T73/a) müteğayyir olan gövdelere ve yubüsete fāyide éde³⁸³¹ ve cimā'a (13) kuvvet éder eger yaprağın³⁸³² şıksalar şuyından altmış dirhem içseler³⁸³³ ve³⁸³⁴ (14) tabī'atı yumşada balğam³⁸³⁵ ve şafrā³⁸³⁶ ishāl éde *hubārā* tüydür eti (15) tavuk ve ördek ve kaç etinün arasındadur eger³⁸³⁷ içi yağın alsalar

[87a]

(1) tuzıla sünbülile dögseler noħūd kadar yuvalaķlar eyleseler gölgede kurıtsalar³⁸³⁸ beş (2) dānesin ılıcaķ şuyıla acla içseler³⁸³⁹ ic³⁸⁴⁰ ağrısına be-gāyet fāyide éde eger (3) kıtası içindeki³⁸⁴¹ deriyi alsalar kurıtsalar³⁸⁴² yalama tuzıla saħķ étsele berāberi (4) ve harīrden eleyüb göze sürme étsele şu indüğünün evvelinde be-gāyet (5) fāyide éde eger yüregini bir beze³⁸⁴³ bağlayub çok³⁸⁴⁴ uyuyan³⁸⁴⁵ kişinün boynına (6) aşalar³⁸⁴⁶

---

³⁸²³ “kuşdura” 72b/12

³⁸²⁴ “kim” 72b/13

³⁸²⁵ “yabrağı” 72b/13

³⁸²⁶ “yimişi” 72b/13

³⁸²⁷ “azacuk” 72b/14

³⁸²⁸ “otcuğaza” 72b/15

³⁸²⁹ “bādām” 72b/15

³⁸³⁰ “ve” yok. 72b/15

³⁸³¹ “éde”den sonra “ve cimā'a kuvvet éder” yok. 73a/1

³⁸³² “yabrağın” 73a/1

³⁸³³ “icseler” 73a/2

³⁸³⁴ “ve” yok. 73a/2

³⁸³⁵ “balğamı” 73a/2

³⁸³⁶ “şafrāyı” 73a/2

³⁸³⁷ “eger içi” yok. 73a/3

³⁸³⁸ “kırıtsalar” 73a/4

³⁸³⁹ “icseler” 73a/5

³⁸⁴⁰ “ic” yok. 73a/5

³⁸⁴¹ “icindeki” 73a/5

³⁸⁴² “kırıtsalar” 73a/6

³⁸⁴³ “bize” 73a/7

³⁸⁴⁴ “çok” 73a/8

³⁸⁴⁵ “uyıyan” 73a/8

³⁸⁴⁶ “aşsalar” 73a/8

uyukusını³⁸⁴⁷ men^c eyleye ve kıtasında³⁸⁴⁸ bulunan taşı burnı tomuranuñ (7) alınına aşā
 osalar fi'l-hāl anın diñdüre eger anıñdan zīı'n-nefese (8) ve rebv³⁸⁴⁹ zahmetine
 iürseler fāyide ede eger etini şuyıla³⁸⁵⁰ ve tuzıla bişürüb üzerine (9) bādām yağın ve
 hūlincān³⁸⁵¹ ve dārcini³⁸⁵² atub bişürüb³⁸⁵³ yēseler fāyidesi (10) ok ararı az ola **acer-**
i müşakkak³⁸⁵⁴ bir taşdur ki mağribden gelür (11) levni za^cferāna³⁸⁵⁵ beñzer eger avrat
 südiyle ezüb gözlerde olan yaramaz (12) cıbanlar³⁸⁵⁶ ve göz yırtlazına ve abaqlar³⁸⁵⁷
 atılığına dürtseler fāyide ede **acer-i kıbtī** (13) acerü'l- yehūduñ bir nevgīdür³⁸⁵⁸
 mışırda olur aşşārlar anuñla³⁸⁵⁹ bez³⁸⁶⁰ (T73/b) ağardurlar (14) an tükürmege ve eski
 ishāle³⁸⁶¹ ve avuk ağırsına³⁸⁶² fāyide ede eger (15) şuyıla iseler³⁸⁶³ fāyide ede eger
 avratlar şāf gibi götürseler dāim

[87b]

(1) aan ayz anına fāyide ede³⁸⁶⁴ eger bir ac kez arīrden eleyüb göze sürme (2)
 etseler be-ğāyet fāyide ede ve yaramaz cıbanlara ekseler bitüre ve cirāata (3) ekseler
 anın kese bitüre ve ağırsın sākin eyleye mücerrebdür **acer-i abeşī** (4) zebercedüñ
 bir nevcīdür abeşden gelür be-ğāyet yeşil olur eger göze (5) tūtyā³⁸⁶⁵ eyleseler
 ararmasını ve gözde biten eti giderür **acerü'l-yehūd** (6) benī isrāīl zeytūnı dērlər
 pelīde beñzer eger nohūd adar alsalar şuda (7) ezseller üc aşı ısıca şuyıla iseler³⁸⁶⁶

³⁸⁴⁷ “uykusını” 73a/8

³⁸⁴⁸ “atısından” 73a/8

³⁸⁴⁹ “rebev” 73a/10

³⁸⁵⁰ “şuyıla ve “yok. 73a/10

³⁸⁵¹ “avlineān” 73a/11

³⁸⁵² “dārcini” 73a/11

³⁸⁵³ “bişürseler” 73a/11

³⁸⁵⁴ “acer-i müşaffak” 73a/12

³⁸⁵⁵ “za^cfrāna” 73a/13

³⁸⁵⁶ “cıbanlara” 73a/14

³⁸⁵⁷ “abaqlarına” 73a/14

³⁸⁵⁸ “nevcīdür” 73a/15

³⁸⁵⁹ “anuñıla” 73a/15

³⁸⁶⁰ “biz” 73a/15

³⁸⁶¹ “ishāl” 73b/1

³⁸⁶² “ağırsına”dan sonra “fāyide ede” yok. 73b/1

³⁸⁶³ “icseler” 73b/1

³⁸⁶⁴ “eder” 73b/2

³⁸⁶⁵ “tūtiyā” 73b/6

³⁸⁶⁶ “icseler” 73b/8

fi'l-hāl dutılan südüğü³⁸⁶⁷ (8) yüride ve kavukdağı ve bögrekdeki taşı arıda be-gāyet mücerrebdür *hacerü'l-kamer* türkce (9) ay köpüğü³⁸⁶⁸ dërler ak şeffâf taş olur ekşer ma'ribden³⁸⁶⁹ gelür eger³⁸⁷⁰ (10) uçuk tutan kişiye içürseler fāyide éde eger yemişi³⁸⁷¹ olmayan ağaca (11) aşıa kosalar yemişi³⁸⁷² ola *hacer-i efrîkî* buña boyacılar³⁸⁷³ taşı dërler zîrâ ekşer (12) boyacılar³⁸⁷⁴ isti'mâl éderler eger süciyile qarışdursalar yâ balıla yaramaz cıbanlara (13) vursalar³⁸⁷⁵ be-gāyet fāyide éde ve od yanuğına kırutıla³⁸⁷⁶ qarışdurub vursalar³⁸⁷⁷ (14) be-gāyet fāyide éder³⁸⁷⁸ eger göyündürseler göze tütüyâ étseler yaşını kese (15) *hacerü'l kelb* şol taşdur kim³⁸⁷⁹ (T74/a) yavuz itlere atarlar eger yedi taş

[88a]

(1) alsalar iki kişinüñ adına ki biribiriyle düşman étmekden ötüri bir yavuz ite ol (2) yedi taşı ata it ağzına alub bırağduğın divşüre andan ol taşuñ (3) ikisini şuya bırağsalar ol kişiye ol şudan içürseler biribiriyle gāyet (4) şavaşlar³⁸⁸⁰ éderler eger şarāba bırağub içürseler şavaşları³⁸⁸¹ hadden taşıra³⁸⁸² (5) ola eger gögercin turduğı yere bırağsalar gögercin kalmaya tağıla (6) *hacer-i ferāmî* karaca taş olur şuyıla göyündürürler³⁸⁸³ zeytile süyündürürler rahm (7) ağrısına fāyide éder³⁸⁸⁴ eger uçuk³⁸⁸⁵

³⁸⁶⁷ “südüğü” 73b/8

³⁸⁶⁸ “köbüğü” 73b/9

³⁸⁶⁹ “mağribden” 73b/10

³⁸⁷⁰ “eger” den sonra “ezseler” var. 73b/10

³⁸⁷¹ “yimişi” 73b/11

³⁸⁷² “yimişi” 73b/11

³⁸⁷³ “boyacılar” 73b/12

³⁸⁷⁴ “boyacılar” 73b/12

³⁸⁷⁵ “ursalar” 73b/13

³⁸⁷⁶ “kırutıla ya'ni mûm-ı doğanla” var. 73b/14

³⁸⁷⁷ “ursalar” 73b/14

³⁸⁷⁸ “éde” 73b/14

³⁸⁷⁹ “ki” ve “ki”den sonra “yavuz itlere atarlar eger yedi taş alsalar iki kişinüñ adına ki biribiriyle düşman étmekden” yok.73b-15-74a/1

³⁸⁸⁰ “savaş” 74a/4

³⁸⁸¹ “savaşları” 74a/4

³⁸⁸² “taşra” 74a/5

³⁸⁸³ “göyündürseler” 74a/6

³⁸⁸⁴ “éde” 74a/6

³⁸⁸⁵ “ucuk” 74a/7

tutanuñ boynına aşşalar fāyide eder³⁸⁸⁶ eger (8) tütüzseler kırt kuş kaçā³⁸⁸⁷ *ħacer-i a'rābī* 'arab taşı dērler fīl sünjüğine (9) beñzer eger yumşaq dögseler kan sızan yere ekseler diñdüre eger göyündürüb (10) dişe dürtseler arıda *ħacer-i ġāġāṯis* türkce cehennem deresi taşı (11) dērler eger od üzerine kosalar göyünmiş boynuz kokuşu gibi kokuşar eger (12) uçuk³⁸⁸⁸ tutana³⁸⁸⁹ tütsi eyleseler uçūġı³⁸⁹⁰ tutmaya ve raħm ağrısından olan (13) ġışşı³⁸⁹¹ gidere ve niķrīs otlarına³⁸⁹² bile ursalar fāyide ede *ħacerü'l-isfenc* (14) türkce sünger taşı dērler sünger içinde³⁸⁹³ olur eger süciyile içseler³⁸⁹⁴ kavuķdaġı (15) ve bögrekdeki taşı taġıdur *ħacer-i ħezif*³⁸⁹⁵ bir taşdur ki çölmekci³⁸⁹⁶

[88b]

(1) balcıġı gibi yaruķ yaruķ olur mışırda³⁸⁹⁷ (T74/b) hırızma yerine isti'māl ederler eger iki (2) dirhemini³⁸⁹⁸ süciyile karışdurub içseler³⁸⁹⁹ ħayz kanın yürüde eger bir dirhemini (3) 'avratlar erü³⁹⁰⁰ olduķdan sonra dört gün içseler³⁹⁰¹ yüklülüġi³⁹⁰² men' eder³⁹⁰³ (4) eger balıla karışdurub şişen emceklere ve yaramaz cıbanlara vursalar³⁹⁰⁴ beġāyet (5) fāyide ede *ħacerü'l-eşdā* türkce emcek taşı dērler eger kuħl etseler göz karardūġın (6) gidere eger şuyıla karışdurub emcege³⁹⁰⁵ ve yaramaz cıbanlara ve ħāya şişlerine (7) vursalar³⁹⁰⁶ fāyide ede *ħacerü'l-ħayye* yılan taşı dērler ba'zılar bunu

³⁸⁸⁶ "ède" 74a/7

³⁸⁸⁷ "kaçā" 74a/7

³⁸⁸⁸ "ucuķ" 74a/11

³⁸⁸⁹ "dütana" 74a/11

³⁸⁹⁰ "ucuġı" 74a/12

³⁸⁹¹ "ġışşı" 74a/12

³⁸⁹² "otlarına"dan sonra "katub" var. 74a/13

³⁸⁹³ "icinde" 74a/14

³⁸⁹⁴ "icseler" 74a/14

³⁸⁹⁵ "ħacer-i ħerfī" 74a/15

³⁸⁹⁶ "cölmekci" 74a/15

³⁸⁹⁷ "mışırda" 74a/15

³⁸⁹⁸ "dirhemini" 74b/1

³⁸⁹⁹ "icseler" 74b/1

³⁹⁰⁰ "eri" 74b/2

³⁹⁰¹ "icseler fāyide ede" 74b/2

³⁹⁰² "yüklülüġi" 74b/2

³⁹⁰³ "ède" 74b/3

³⁹⁰⁴ "ursalar" 74b/3

³⁹⁰⁵ "emceklere" 74b/5

³⁹⁰⁶ "ursalar" 74b/5

zebercedün (8) bir dürlüsidür dërler ki kara olur gövdede aša qosalar afî³⁹⁰⁷ şokduğına ve (9) baş ağrısına ve lîşügüs zahmetine fâyide eder³⁹⁰⁸ *hacerü'l-hindî* meşhürdur (10) eger maq'adda bağarşuklar ağzından ve tamarlar ağzından çıkan³⁹⁰⁹ kan için (11) içseler³⁹¹⁰ ve ekseler kat' eder mücerrebdür ve 'akreb şokduğına ve bevâşire fâyide (12) eder³⁹¹¹ *hacer-i menfi*³⁹¹² mışırda³⁹¹³ bulunur eger saħk êtseler dağı şuyıla qarışdurub (13) kesecek³⁹¹⁴ yâ tağlayacak 'uzva dürtselele fâyide êde ağrısın toydurmaya *hacer-i billür* (14) eger götürseler ceza'ı ve feza'ı def' eder *hacerü'l-kerki* bir taşdur ki (15) ğāyet aq olur hindüstan denizinin kenārında çok³⁹¹⁵ olur eger andan yüzün

[89a]

(1) yüzük qaşına qosalar ol yüzügi götürseler sihr kār êtmeye ve göz degmeye ve (2) düşmanlara muħabbetlü³⁹¹⁶ gözüke eger saħk êtseler göze sürme êtseler gözde olan (3) aqlığı gidere eger boyında yā yüzük qaşında götürseler aña bühtān (*T75/a*) āsar êtmeye (4) her kim görürse seve hindistanda³⁹¹⁷ begleri bundan qadeħ êdüb şarāb (5) içlerdi aralarında muħabbet ziyāde olub fesād olmasun dēyü eger saħk (6) êdüb dişe dürtselele be-ġāyet arıdur³⁹¹⁸ *hacer-i 'irākî* bilegidür³⁹¹⁹ eger yeşil (7) bileğünün üzerine³⁹²⁰ bileğü qosalar kız emzürür ħatun kişinin südiyile ezüb göze (8) tamlatsalar gözdeki aqlığı gidere dağı bögrek ağrısına ve 'usr-ı nefese fâyide êde (9) *hacerü'd-dîk* bidnüs qarında bulunan taşdur baklā kadar yā bakladan küçük³⁹²¹ (10) olur eger şuya bıraqsalar ol şuyı içselele³⁹²² ğāyet şusuzluđın³⁹²³ ve nefesün (11) ğuşşasın ve teşvîşin

³⁹⁰⁷ "af'i" 74b/7

³⁹⁰⁸ "êde" 74b/8

³⁹⁰⁹ "çıkan" 74b/9

³⁹¹⁰ "icseler" 74b/9

³⁹¹¹ "êde" 74b/10

³⁹¹² "hacer-i munakî" 74b/10

³⁹¹³ "mişırda" 74b/10

³⁹¹⁴ "kesicek" 74b/11

³⁹¹⁵ "çok" 74b/13

³⁹¹⁶ "muħabbetlü" 74b/14

³⁹¹⁷ "hindüstanda" 75a/1

³⁹¹⁸ "arıda" 75a/2

³⁹¹⁹ "bilegidür" 75a/3

³⁹²⁰ "üzerine"den sonra "bir yeşil" var. 75a/3

³⁹²¹ "küçük" 75a/6

³⁹²² "icseler" 75a/6

³⁹²³ "şusuzluğı" 75a/7

giderür *hacerü'n-nār* od taşı dērler türkce çakmağdur (12) dürlü dürlü olur kimi aq kimi kızıl³⁹²⁴ kara olur eger oqlan toğururken (13) ‘avratlaruñ uyluğına bēzile bağlasalar tiz toğura eger saħk ēdüb (14) hanāzire ekseler qurıda eger yaramaz cıbanlara dāhı ekseler bitüre *hacer-i bülse*n (15) naṭrūna beñzer evet³⁹²⁵ üzerinde noqṭacıqlar olur altun rengi gibi eger zeytile ve

[89b]

(1) qaynadub süstendām kişiyē dürtseler fāyide ēder³⁹²⁶ *hacerü'l-meşāne* ādem kavuğından (2) çıkan taşdur eger ezseler içseler³⁹²⁷ kavuğda³⁹²⁸ bögrekde olan taşlara fāyide ēder³⁹²⁹ (3) eger saħk ētseler³⁹³⁰ gözde³⁹³¹ aqlığı gidere *hacerü'l-baḡar* şıgıruñ ödinde bulunan taşdur (4) aña türkce ḡaraza³⁹³² dērler eger dört arpa³⁹³³ ağırın³⁹³⁴ ḡamāmdan çıkıncaq yā ḡamām (5) içinde³⁹³⁵ içseler³⁹³⁶ üzerine semüz tavuğ şōrbāsın içseler³⁹³⁷ be-ḡāyet semirde mücerrebdür (6) eger saħk ēdüb göze sürme ētseler gözi tiz eyleye eger yaramaz cıbanlara ekseler (7) fāyide ēde eger mercimek deñlüsin ezüb çügündür³⁹³⁸ şuyıla burına ṭamlatsalar (8) göze şu indüğine fāyide ēder³⁹³⁹ eger saħk ēdüb şarābıla qarışdurub boz yērlere (9) dürtseler kara kıllar bitüre dā’ü’s-sa’leb ve baraş gibi *hacerü'l-ḡūt* balıq beynisinde (10) bulunan aqca aqca³⁹⁴⁰ qatıca taşdur eger ezüb içseler³⁹⁴¹ kavuğda bögrekde olan taşı (11) eride *hacer-i bahri* deniz kenārında olur aq taşdur panbuğ ṭulubına beñzer (12) eger bir dang ki on arpa ağıridür³⁹⁴²

³⁹²⁴ “kızıl”dan sonra “kimi” var. 75a/8

³⁹²⁵ “evit” 75a/10

³⁹²⁶ “ēde gidere” 75a/12

³⁹²⁷ “icseler” 75a/13

³⁹²⁸ “kavuğda”dan sonra “ve” var. 75a/13

³⁹²⁹ “ēde” 75a/13

³⁹³⁰ “ētseler”den sonra “göze sürme ētseler” var. 75a/14

³⁹³¹ “gözdeki” 75a/14

³⁹³² “ḡaraza” 75a/15

³⁹³³ “arba” 75a/15

³⁹³⁴ “ağırın” 75a/15

³⁹³⁵ “icinde (T75/b) cülābıla” 75a/15-75b/1

³⁹³⁶ “icseler” 75b/1

³⁹³⁷ “icseler” 75b/1

³⁹³⁸ “çügündür” 75b/3

³⁹³⁹ “ēde” 75b/4

³⁹⁴⁰ “aqca” yok. 75b/6

³⁹⁴¹ “icseler” 75b/6

³⁹⁴² “ağıridür” 75b/8

içseler³⁹⁴³ kavukda ve bögrekde olan³⁹⁴⁴ taşı tağıda (13) çıkara³⁹⁴⁵ *hacerü'r-rahā* degirmen taşınuñ uvağıdur eger kan zızan³⁹⁴⁶ yèrlere ve isi³⁹⁴⁷ (14) veremlere ekseler be-gāyet fāyide éde *hacer-i ermenī* bir taşdur yumşaq üzerinde ba'zı (15) lajiverdcük³⁹⁴⁸ olur ma'deye yaramazdur yunmaduğı gönül dönderür³⁹⁴⁹ ve sevdā ishāl

[90a]

(1) éder qalbi kavī éder ferah eyler *hacerü'l-busa* hicāz denizinden gelür bir aq taşdur (2) eger kavuk üzerine aña qosalar südügi yürüdür³⁹⁵⁰ ve qalbi³⁹⁵¹ kavī éder³⁹⁵² *hacerü'l-bārki* aya (3) kadar bir taşdur istiskā olan kişiyeye vèrseler qarın³⁹⁵³ üzerine qosalar içinden³⁹⁵⁴ şuyın (4) çeke gāyet fāyide éde³⁹⁵⁵ *hacI (T76/a)* türkce keklikdür beynisini süciyile qarışdurub (5) yaraqān olan kişiyeye içürseler³⁹⁵⁶ be-gāyet fāyide éder eger cigerin bucuq mışkāl içseler (6) uçuk tutana fāyide éde eger ödin göze sürme étseler gözdeki berdeyi³⁹⁵⁷ ve qarajuluğı³⁹⁵⁸ gidere (7) ibtidāsında eger ödinden ayda bir kerre³⁹⁵⁹ tamlatsalar be-gāyet zīrek eyleye (8) ve unıtsalığı³⁹⁶⁰ gidere ve gözi kavī eyleye eger ödinden delinmedük incüyile ve berāber (9) müşkile sahq édüb göze tütüyā eyleseler gözde olan aqlığı gidere ve biten eti tağıda (10) eger qarın qurıtsalar³⁹⁶¹ sırcayıla³⁹⁶² ve dār-ı fulful³⁹⁶³ ile berāber édüb dögseler bir kaç kat (11)

³⁹⁴³ “içseler” 75b/8

³⁹⁴⁴ “olan taşı” yerine “taşı olan kişi icse” 75b/8

³⁹⁴⁵ “çıkara” 75b/9

³⁹⁴⁶ “sızan” 75b/9

³⁹⁴⁷ “issi” 75b/10

³⁹⁴⁸ “laciverdcük” 75b/11

³⁹⁴⁹ “döndürür” 75b/12

³⁹⁵⁰ “yüride” 75b/13

³⁹⁵¹ “qalb” 75b/14

³⁹⁵² “eyler” 75b/14

³⁹⁵³ “qarın” 75b/15

³⁹⁵⁴ “icinden” 75b/15

³⁹⁵⁵ “eyleye” 75b/15

³⁹⁵⁶ “içürseler”den sonra “be-gāyet fāyide éder eger cigerin bucuq mışkāl içseler” yok. 76a/1

³⁹⁵⁷ “berdeyi” 76a/1

³⁹⁵⁸ “qarajuluğı” 76a/2

³⁹⁵⁹ “keret” 76a/3

³⁹⁶⁰ “unıtsalığı” 76a/3

³⁹⁶¹ “qurıtsalar” 76a/5

³⁹⁶² “sırcayıla” 76a/5

³⁹⁶³ “fulful ile” yerine “fulfulıla” 76a/5

harīrden eleyüb balıla qarışdurub göze sürme etseler gözdeki aklığa ve perdeye (12) ve uyuza be-gāyet fāyide éde eger yumurdasını yabān şoğanı sirkeyile bişürüb (13) yéseler ic aǵrısına fāyide éde ve eti mu^ctedildür tīz hazm³⁹⁶⁴ olur eyü ğıdādur (14) **hadīd** demürdür kaçan demüri kızdursalar şuya yā süciye³⁹⁶⁵ batursalar ol şuyı³⁹⁶⁶ (15) veyā süciyi içseler³⁹⁶⁷ eski ishāle³⁹⁶⁸ ve baǵarsuq³⁹⁶⁹ cıbanlarına ve talaq şışine

[90b]

(1) ve tuhmeye ve ma^cde sustlıǵına fāyide éder³⁹⁷⁰ eger demürçiler teknesinde olan şuyı (2) içseler³⁹⁷¹ kuduz tala yana fāyide éde bī-ħaberken ve şafrādan azmış ma^cdeye ve ishāle (3) fāyide éde³⁹⁷² ve cimā^ca³⁹⁷³ gāyet³⁹⁷⁴ kavī éder eger büradesini aǵulu şerbetler içine³⁹⁷⁵ koysalar (4) aǵusın içe ol şerbeti içen³⁹⁷⁶ kişiye zarar étmeye eger bir kişi pōlād³⁹⁷⁷ büradesin (5) içse³⁹⁷⁸ fi'l-ħāl üzerine iki dirhem mıknā^cis taşın içse³⁹⁷⁹ üzerine tāze (6) süd içürelers müshil otlarıla şa yağın ve tere yağın yédürelers be-gāyet fāyide éde³⁹⁸⁰ (7) ve büradeyi bizile baǵlayub (**T76/b**) boyuna³⁹⁸¹ aşı koysalar uykuda belinlediği gide eger ^cavratlar (8) şāf gibi götürseler kan sızdıǵın³⁹⁸² kese eger demür boķın sirkeyile qarışdursalar (9) kırılığana ve bevāşire ve niķrīse ve uçuq³⁹⁸³ cıbanlara vursalar³⁹⁸⁴ fāyide éde ve diş (10) diplerin³⁹⁸⁵ muħkem eyleye ve südük tamladıǵın

³⁹⁶⁴ “hazm” 76a/8

³⁹⁶⁵ “süciye” 76a/9

³⁹⁶⁶ “şuyı veya süciyi” yerine “süciyi yā şuyı” 76a/9

³⁹⁶⁷ “icseler” 76a/10

³⁹⁶⁸ “ishāli” 76a/10

³⁹⁶⁹ “baǵarsıq” 76a/10

³⁹⁷⁰ “éde” 76a/11

³⁹⁷¹ “icseler” 76a/11

³⁹⁷² “éder” 76a/12

³⁹⁷³ “cimā^cı” 76a/12

³⁹⁷⁴ “be-gāyet” 76a/12

³⁹⁷⁵ “icine” 76a/13

³⁹⁷⁶ “icen” 76a/13

³⁹⁷⁷ “bōlād” 76a/13

³⁹⁷⁸ “icse” 76a/14

³⁹⁷⁹ “icse” 76a/14

³⁹⁸⁰ “éder” 76a/15

³⁹⁸¹ “boynına” 76b/1

³⁹⁸² “sızdıǵın” 76b/2

³⁹⁸³ “ucuq” 76b/3

³⁹⁸⁴ “ursalar” 76b/3

³⁹⁸⁵ “diblerin” 76b/3

kese eger demür boķınıñ bir dāngını³⁹⁸⁶ (11) sirkeyile yā eski ḥōṣāb³⁹⁸⁷ şuyından ıslāḥ
édüb içseler³⁹⁸⁸ selesü'l-bevli (12) kese *ḥadā'* devlüngecdür etin yeyeler evet³⁹⁸⁹ ƙanın
azacuk müşk (13) ve gül şuyıla ƙarışdurub içseler³⁹⁹⁰ acıla rebv zaḥmetine ve zīķü'n-
nefese fāyide éde (14) eger iligini gendeneyile ve³⁹⁹¹ balıla ƙarışdurub bevāzire³⁹⁹² ve
zaḥīr zaḥmetlü olan kişi (15) içse³⁹⁹³ fāyide éder³⁹⁹⁴ eger başından ğayrı yünlerin
göyündürseler üç barmaq götürdügince

[91a]

(1) şuyıla içseler³⁹⁹⁵ niķrişe be-ġāyet fāyide éder³⁹⁹⁶ eger ödin gölgede ƙurıtsalar³⁹⁹⁷ (2)
ḥācet vaķtinde aġulu cānavar şoķduġınıñ muḥālif yanındaġı gözine üç (3) kerre³⁹⁹⁸
sürme gibi cekseler gidere eger yumurdasını yağıla vursalar³⁹⁹⁹ ol yaġı taŗıl (4)
yerlere dürtseler gidere *ḥadaķ* ba'zılar buña yabān bādincānıdır⁴⁰⁰⁰ derler eger tütsi (5)
eyleseler bevāşire be-ġāyet fāyide éder⁴⁰⁰¹ mücerrebdür eger zeyt içinde⁴⁰⁰² ƙavursalar
ol zeyti (6) aġrıyan ƙulaġa taḡzursalar aġrısın sākin eyleye ve bunun üzerinde
dikencükleri (7) olur ol dikencükleri dögseler 'aķreb şoķduġı yere vursalar⁴⁰⁰³ fāyide
éder⁴⁰⁰⁴ (8) *ḥarmel* yüzerlikdür ġalīz ḥıltları keser sidügile çıkarur (*T77/a*) eger balıla
ve (9) şarābıla saḥķ étsele tavuķ ödi⁴⁰⁰⁵ ve za'firān⁴⁰⁰⁶ ve rāzyāne şuyın ƙatsalar göze

---

³⁹⁸⁶ “dangını” 76b/4

³⁹⁸⁷ “ḥōṣāf” 76b/4

³⁹⁸⁸ “icseler” 76b/4

³⁹⁸⁹ “evit” 76b/5

³⁹⁹⁰ “icseler” 76b/6

³⁹⁹¹ “veyā” 76b/7

³⁹⁹² “bevāşir” 76b/7

³⁹⁹³ “icse” 76b/7

³⁹⁹⁴ “éde” 76b/8

³⁹⁹⁵ “icseler” 76b/8

³⁹⁹⁶ “éde” 76b/9

³⁹⁹⁷ “ƙurıtsalar” 76b/9

³⁹⁹⁸ “keret” 76b/10

³⁹⁹⁹ “ursalar” 76b/11

⁴⁰⁰⁰ “bāzincānıdır” 76b/12

⁴⁰⁰¹ “éde” 76b/13

⁴⁰⁰² “icinde” 76b/13

⁴⁰⁰³ “ursalar” 76b/15

⁴⁰⁰⁴ “éde” 76b/15

⁴⁰⁰⁵ “ödin” 77a/1

⁴⁰⁰⁶ “za'firān” 77a/1

(10) dürtmeler be-ğāyet cilā vēre kuvvetli⁴⁰⁰⁷ eyleye eger bir bucuḡ⁴⁰⁰⁸ miṣḡāl iḡseler⁴⁰⁰⁹ namāz-boz (11) ḡurtların ḡıḡara ve ḡulunc def^c eyleye eger šıḡsalar šuyın yanbašı aḡrısına (12) vursalar⁴⁰¹⁰ fāyide ēde ve eger iki miṣḡālın iḡseler⁴⁰¹¹ saḡḡ ētmedin⁴⁰¹² göḡüsde (13) ve öykende olan yilmešük balḡamları ve sevdāyı ve baḡaršuḡda olan ḡalīz yēlleri (14) ḡıḡara ḡayz ḡanın ve bevli yūride evet⁴⁰¹³ baš⁴⁰¹⁴ aḡrıdur ve cegzindürür eger (15) išlatsalar šuyın iḡseler⁴⁰¹⁵ sevdāyı gidere ve ḡanı šāfī eyleye dimāḡ⁴⁰¹⁶ šovuḡluḡın⁴⁰¹⁷

[91b]

(1) gidere eger on dirhem dānesinden alsalar tekrār tatlu šuyıla yusalar ḡurutsalar⁴⁰¹⁸ (2) havānda döḡseler ince elekden eleseler ḡırḡ dirhem ḡaynar šu ḡatsalar avadan saḡḡ (3) ētseler otuz dirhem bal ve yigirmi dirhem šırlıḡūn⁴⁰¹⁹ ḡatub⁴⁰²⁰ iḡseler be-ğāyet ḡusdura⁴⁰²¹ (4) evet⁴⁰²² süci gibi serḡōš ēder eger yūzerliginden biraz ḡölmeḡe⁴⁰²³ ḡoysalar (5) üzerine üc biḡ dirhem šarāb ḡoysalar šol ḡadar ḡaynatsalar kim dört ülide (6) bir ülüsi gide günde on dirhemini uçuk⁴⁰²⁴ ḡutan ḡišiye iḡürseler be-ğāyet fāyide (7) ēde eger šol ‘avratlar ki bir kez yūklü ola dāḡı ayruḡ olmaya üc gün iḡseler⁴⁰²⁵ (8) be-ğāyet fāyide ēde ‘alāmet budur kim ḡusdura⁴⁰²⁶ evet⁴⁰²⁷ levni göḡcek⁴⁰²⁸ eyler cimā‘a⁴⁰²⁹

---

⁴⁰⁰⁷ “ḡuvetli” 77a/2

⁴⁰⁰⁸ “bucuḡ” 77a/2

⁴⁰⁰⁹ “iḡseler” 77a/2

⁴⁰¹⁰ “dürtmeler” 77a/3

⁴⁰¹¹ “iḡseler” 77a/4

⁴⁰¹² “ētmedin” 77a/4

⁴⁰¹³ “evit” 77a/5

⁴⁰¹⁴ “bašı” 77a/5

⁴⁰¹⁵ “iḡseler” 77a/6

⁴⁰¹⁶ “dimāḡı ve beden” 77a/6

⁴⁰¹⁷ “šovuḡlıḡı” 77a/6

⁴⁰¹⁸ “ḡurutsalar” 77a/7

⁴⁰¹⁹ “šırlıḡūn” 77a/9

⁴⁰²⁰ “ḡatub”dan sonra “iḡseler be-ğāyet” yok. 77a/9

⁴⁰²¹ “ḡusdura” 77a/9

⁴⁰²² “evit” 77a/9

⁴⁰²³ “cölmeḡe” 77a/10

⁴⁰²⁴ “ucuk” 77a/11

⁴⁰²⁵ “iḡseler” 77a/12

⁴⁰²⁶ “ḡusdura” 77a/13

⁴⁰²⁷ “evit” 77a/13

⁴⁰²⁸ “gökcük” 77a/13

(9) kavî eyler ve semirdür ve hayz kanın ve südüğü yürüdür ve ıışk olan kişilere fâyide
(10) éder⁴⁰³⁰ eger on iki gecedde her gece bir buçuk⁴⁰³¹ mışkâl sahk étmedin içseler⁴⁰³²
(11) ırku'n-nisâyı gidere mücerrebdür bedeli kırdımānedür bir dürlüsü dāhı olur (12)
(T77/b) yabrağı⁴⁰³³ çivid⁴⁰³⁴ yabrağına⁴⁰³⁵ benzer yere düşeni biter çiçegi⁴⁰³⁶ benefşe⁴⁰³⁷
çiçegi gibi (13) olur vaqt olur yerden yoķaru dört arış kalker başı sarmaşuk gibi (14)
olur eger sahk étmeler kökin şusen yağıyla ıavratlar şāf gibi götürse (15) rahm agrılarının
aça eger külücür unıyla yaķu édub ferçe⁴⁰³⁸ vursalar⁴⁰³⁹ açılmış⁴⁰⁴⁰

[92a]

(1) rahmler⁴⁰⁴¹ agrısına fâyide éder⁴⁰⁴² *harmele* kargu kamışıdır baızılar katında eger
südin (2) yün veyā pamuk üzerine ekseler⁴⁰⁴³ on güne dek tursa andan sonra uyuza
sürüb (3) güneşe turgursalar gidere *herf* teredür hardal gibi ırku'n-nisāya⁴⁰⁴⁴ ve (4)
şovukdan baş agrısına fâyide éde⁴⁰⁴⁵ ve rebv zahmetine⁴⁰⁴⁶ ve ırku'n-nisāya fâyide (5)
éder eger tohmin yéseler galiz hıltları tahtlil éder içindeki⁴⁰⁴⁷ oğlanı öldürür (6) cimāı
tahtrik éder cıbanlu uyuzı ve demregüyi giderür eger balıla yaķu eyleseler talak (7)
şışine ve yaramaz cıbanlara vursalar⁴⁰⁴⁸ hall éde şışini⁴⁰⁴⁹ gidere⁴⁰⁵⁰ ve cıbanları⁴⁰⁵¹

4029 “cimāı” 77a/13

4030 “éde” 77a/14

4031 “bucuk” 77a/14

4032 “icseler” 77a/15

4033 “yabrağı” 77b/1

4034 “civid” 77b/1

4035 “yabrağına” 77b/1

4036 “cicegi” 77b/1

4037 “benefşe çiçegi” yok. 77b/1

4038 “ferce” 77b/4

4039 “ursalar” 77b/4

4040 “acılmış” 77b/4

4041 “rahm” 77b/4

4042 “éde” 77b/4

4043 “alsalar” 77b/5

4044 “ırku'n-nisāya”dan sonra “fâyide éder” var. 77b/7

4045 “éder” 77b/7

4046 “zahmetine”den sonra “ve ırku'n-nisāya” yok. 77b/7

4047 “icdeki” 77b/8

4048 “ursalar” 77b/10

4049 “şışı” 77b/10

4050 “gidere” yok. 77b/10

4051 “cıbanları bitüre” yerine “bitüre cıbanları” 77b/10

bitüre eger (8) bişürseler şuyın içseler⁴⁰⁵² göğüsde olan artuq hıltları çıkara ve ağulu cānavar⁴⁰⁵³ (9) şokduğına fāyide éder⁴⁰⁵⁴ eger tütsi eyleseler kırt kuş kaçā ve dökilen (10) kılı muhkem eyleye⁴⁰⁵⁵ eger yēseler balgamı kavuğa indüre ve çok⁴⁰⁵⁶ yēseler südük tamlamasın (11) getüre eger arpa unıyla ve⁴⁰⁵⁷ sirkeyile qarışdurub yaqu édüb ‘ırku’n-nisāya ve isi⁴⁰⁵⁸ (12) şişlere vursalar⁴⁰⁵⁹ be-ğāyet fāyide éde şuyıla ve tuzıla yaqu édüb cıbanlara vursalar⁴⁰⁶⁰ (13) bitüre ve yaprağın⁴⁰⁶¹ dağı vursalar⁴⁰⁶² bu fāyideyi⁴⁰⁶³ éde eger şuyın (*T78/a*) içseler⁴⁰⁶⁴ gövde (14) sustlğın gidere eger tohmını ısıcaq şuyıla içseler⁴⁰⁶⁵ kuluncı hall éde ve namāz-boz (15) kırdın çıkara⁴⁰⁶⁶ ve gönüle yémek istede cimā‘ı ziyāde eyleye evet⁴⁰⁶⁷ bögrege ve ma‘deye

[92b]

(1) yaramazdur eger tohmından bēş dirhem kavurmadın isi⁴⁰⁶⁸ şuyıla içseler⁴⁰⁶⁹ ishāl (2) eyleye ve bağarsakda⁴⁰⁷⁰ olan yēlleri tağıda eger kavrulmuş içseler⁴⁰⁷¹ içi⁴⁰⁷² kabz eyleye ve (3) huşūşā kim sahq olmamış ola ve şovuk bögrekleri kızdura ve ‘ırku’n-nisāya (4) fāyide éde kavrulmadın içseler⁴⁰⁷³ ve ma‘deden yilmeşük hıltları kıpara eger ic (5) tutan şerbetlere kıoyub içseler⁴⁰⁷⁴ kabz eyleye zahīre fāyide eyleye eger eski (6)

⁴⁰⁵² “icseleler” 77b/11

⁴⁰⁵³ “cānavarlar” 77b/11

⁴⁰⁵⁴ “éde” 77b/12

⁴⁰⁵⁵ “éde” 77b/13

⁴⁰⁵⁶ “çok” 77b/13

⁴⁰⁵⁷ “ve” yok. 77b/14

⁴⁰⁵⁸ “issi” 77b/14

⁴⁰⁵⁹ “ursalar” 77b/14

⁴⁰⁶⁰ “ursalar” 77b/15

⁴⁰⁶¹ “yabrağın” 77b/15

⁴⁰⁶² “ursalar” 77b/15

⁴⁰⁶³ “fāyide” 77b/15

⁴⁰⁶⁴ “icseleler” 78a/1

⁴⁰⁶⁵ “icseleler” 78a/1

⁴⁰⁶⁶ “kıqara” 78a/2

⁴⁰⁶⁷ “evit” 78a/2

⁴⁰⁶⁸ “issi” 78a/3

⁴⁰⁶⁹ “icseleler” 78a/3

⁴⁰⁷⁰ “bağarsakda” 78a/3

⁴⁰⁷¹ “icseleler” 78a/4

⁴⁰⁷² “ici” 78a/4

⁴⁰⁷³ “icseleler” 78a/5

⁴⁰⁷⁴ “icseleler” 78a/6

cıbanlara vursalar⁴⁰⁷⁵ fāyide eder⁴⁰⁷⁶ eger şuyıla başı yusalar arıda ve kıl döküldüğün men^c (7) éde eger bişürmedin saḥḥ étseler ağza birağub yudsalar baraşa⁴⁰⁷⁷ fāyide éde (8) eger dögseler sirkeyile qarışdurub baraşa ve aḳ bahaḳa dürtseler fāyide éde eger (9) qarlağuc ḳanıyıla dögseler taḡıl yêrlere vursalar⁴⁰⁷⁸ gidere eger ziftile dögseler (10) başda⁴⁰⁷⁹ olan⁴⁰⁸⁰ cıbanlara vursalar⁴⁰⁸¹ fāyide eder⁴⁰⁸² eger defn yemişiyile qarışdurub (11) üşiyen yêrlere vursalar⁴⁰⁸³ ağrısın⁴⁰⁸⁴ sākin eyleye eger balıla qarışdurub (12) yalasalar ḡalīz hılḡlardan olan öksürüğe fāyide eder⁴⁰⁸⁵ ve süddeden yan ağrılarına (13) fāyide éde eger saḥḥ étseler balıla yā şābūnıla qarışdurub çıḡıda dürtseler (14) gidere mücerrebdür ve eger yumşaq dögseler rūfuzūn⁴⁰⁸⁶ yumurdaya eküb içseler⁴⁰⁸⁷ göğüsde (15) olan zaḥmetlere fāyide eder⁴⁰⁸⁸ eger ḳavrulmuşını döğmedin rūfuzūn⁴⁰⁸⁹ yumurdayıla

[93a]

(1) yéseler ic ishāline ve balğamdan olan ic ağrısına fāyide eder eger yaḳu édüb (2) ‘aḳreb şoḳduḡına (T78/b) vursalar⁴⁰⁹⁰ fāyide éde *herşef* kenger dibidür südüğü (3) yürüdür ḳoltuḳ ve beden yiysin gidere⁴⁰⁹¹ ve şarābıla bişürüb yéseler eger sirkeyile (4) bişürüb yéseler üzerine sirkengübīn⁴⁰⁹² içseler yêlleri taḡıda ḳavuḡı ve böğregi (5) ḳızdura ve rebv zaḥmetine ve öksürüğe fāyide eder⁴⁰⁹³ eger şuyıla gevdeyi⁴⁰⁹⁴ yusalar

---

⁴⁰⁷⁵ “ursalar” 78a/7

⁴⁰⁷⁶ “éde” 78a/7

⁴⁰⁷⁷ “baraşa” 78a/8

⁴⁰⁷⁸ “ursalar” 78a/10

⁴⁰⁷⁹ “başdağı” 78a/10

⁴⁰⁸⁰ “olan” yok. 78a/10

⁴⁰⁸¹ “ursalar” 78a/10

⁴⁰⁸² “éde” 78a/11

⁴⁰⁸³ “ursalar” 78a/11

⁴⁰⁸⁴ “ağrısın”dan sonra “gidere” var. 78a/11

⁴⁰⁸⁵ “éde” 78a/12

⁴⁰⁸⁶ “rūfadan” 78a/14

⁴⁰⁸⁷ “icseler” 78a/14

⁴⁰⁸⁸ “éde” 78a/14

⁴⁰⁸⁹ “rūfadan” 78a/15

⁴⁰⁹⁰ “ursalar” 78b/1

⁴⁰⁹¹ “giderür” 78b/1

⁴⁰⁹² “sirkengübīn” 78b/2

⁴⁰⁹³ “éde” 78b/3

⁴⁰⁹⁴ “gövdeyi” 78b/3

(6) bitleri öldüre eger yaqu eyleseler od yanuğına vursalar⁴⁰⁹⁵ fāyide éde ve siñir büzüldüğüne (7) fāyide éder⁴⁰⁹⁶ eger şuyın içseler⁴⁰⁹⁷ cimā^c ziyāde eyleye böğregi ve kavuđı⁴⁰⁹⁸ ve içi⁴⁰⁹⁹ (8) kabz eyleye eger başı şuyıla yusalar giciyiğın gidere ve şuyın yağıla ve mūmıla (9) karışdurub yüze vursalar⁴¹⁰⁰ bir kaç kez çığıdı gidere ve dağı çok yémek baş ve diş (10) ağrıdur *hıruzūn*⁴¹⁰¹ karı kelerdür eger yüregini rib^c ısıtması tutan kişi (11) gökce bizile boynına bağlasa ısıtması kıoya eger derisini göyündürseler (12) gevdeye⁴¹⁰² dürtseler döğilmekden⁴¹⁰³ kesilmekden korkmaya ve kanını⁴¹⁰⁴ göze sürme etseler (13) gözi tiz eyleye eger kıuru kığıını⁴¹⁰⁵ gāyet ak ve yumşak ola alsalar⁴¹⁰⁶ yüze (14) dürtseler be-gāyet cilā vère beñzi hūb eyleye *hercūvān* göden çekürgedür⁴¹⁰⁷ (15) eger bişürmedin ve tuzlamadın kıurıduş şarābıla içseler⁴¹⁰⁸ ʿakreb şokduğına

[93b]

(1) fāyide éde *hırebā* kelerün bir nev^cidür ki güneşe tıpar eger kanını kıılı⁴¹⁰⁹ yolunmuş (2) yère dürtseler⁴¹¹⁰ bitürmeye⁴¹¹¹ *hırazūʿş-şahr*⁴¹¹² taş kıınāsıdur eger yaqu etseler isi⁴¹¹³ (3) şişlere vursalar⁴¹¹⁴ ve kıan çıқан yerlere ve demregüye vursalar⁴¹¹⁵ be-gāyet fāyide éder (4) eger eliyile karışdurub (*T79/a*) ğarğara etseler yaraқāna fāyide éde ve dil şişini sākın (5) eyleye dimāğa yapışdursalar⁴¹¹⁶ dāđı eyü éde⁴¹¹⁷ *hızāhe* kışnic gibi

⁴⁰⁹⁵ “ursalar” 78b/4

⁴⁰⁹⁶ “éde” 78b/5

⁴⁰⁹⁷ “icseler” 78b/5

⁴⁰⁹⁸ “kavudı”dan sonra “kızdura” var. 78b/5

⁴⁰⁹⁹ “ici” 78b/5

⁴¹⁰⁰ “ursalar” 78b/6

⁴¹⁰¹ “hırdūn” 78b/7

⁴¹⁰² “gövdeye” 78b/9

⁴¹⁰³ “döğülmekden” 78b/9

⁴¹⁰⁴ “kıanın” 78b/9

⁴¹⁰⁵ “kığıını”dan sonra “kı” var. 78b/11

⁴¹⁰⁶ “eleseler” 78b/11

⁴¹⁰⁷ “cekürgedür” 78b/11

⁴¹⁰⁸ “icseler” 78b/12

⁴¹⁰⁹ “kıılı” yok. 78b/13

⁴¹¹⁰ “dürtseler”den sonra “kııl” var. 78b/13

⁴¹¹¹ “bitüre” 78b/13

⁴¹¹² “hırazūʿş-şahr” 78b/13-14

⁴¹¹³ “issi” 78b/14

⁴¹¹⁴ “ursalar” 78b/14

⁴¹¹⁵ “ursalar” 78b/15

⁴¹¹⁶ “yabışdursalar” 79a/1

biter evet⁴¹¹⁸ (6) kişinücden⁴¹¹⁹ böyücek olur delüce kişnic daħı dërler ma‘deyi kızdurur (7) yemeği hażm eder ġalīz⁴¹²⁰ yelleri taġıdır ekşi gegirmege fāyide eder ve aġulu (8) cānavarlar şokduġına ve⁴¹²¹ aġız koħusına fāyide eder⁴¹²² ve sūdügi yürüdür evet⁴¹²³ isi⁴¹²⁴ (9) mizāclu kişilere yaramazdur ħatī şuşadur başı cegzindürür ve uyuz eyler ve gözi⁴¹²⁵ (10) aġrıdır *ħazā* yabān sezābıdır aġu içene⁴¹²⁶ ve ‘aħreb şokana ve ġalīz yelleri (11) olana ve ekşi gegirene ve sūdügi⁴¹²⁷ tıtılana fāyide eder ve ma‘deyi kızdurur ve yemeği (12) hażm eder⁴¹²⁸ ve balġamı zāīl eder ve meniye ħa‘c eder evet⁴¹²⁹ baħ aġrıdır süddeler eyler (13) ma‘de şovukluġın gidere⁴¹³⁰ ve uyuz eyler ve gözi⁴¹³¹ aġrıdır ve şafrāyı ziyāde eder ve ħatī (14) şuşadur *ħızāt-ı uħrā*⁴¹³² bir otdur ki⁴¹³³ kerefüs⁴¹³⁴ gibi biter yabān kerefüsü⁴¹³⁵ dāħı dërler (15) ma‘deye eyüdür yelleri taġıdır yemeği hażm eder ħumārı zāīl eder bedenüġ mizācın

[94a]

(1) eyü eyler şovuk cigeri kızdurur ve çok⁴¹³⁶ yëseler gövde şaruluġın giderür ve talak (2) süddelerin açar ve bögreği kızdurur ve semirdür ve ħavuġı arıdır zükāma fāyide eder (3) ve bevāşire fāyide eder eger yaħu edüb vursalar⁴¹³⁷ ve yëseler *ħarunbul*⁴¹³⁸ bir

⁴¹¹⁷ “ola” 79a/2

⁴¹¹⁸ “evit” 79a/2

⁴¹¹⁹ “kişinücden” 79a/2

⁴¹²⁰ “ġalīz” yok. 79a/3

⁴¹²¹ “ve”den sonra “aġız koħusına”yok, “aġrısına” var. 79a/4

⁴¹²² “ède” 79a/4

⁴¹²³ “evit” 79a/4

⁴¹²⁴ “issi” 79a/4

⁴¹²⁵ “göz” 79a/5

⁴¹²⁶ “icene” 79a/6

⁴¹²⁷ “südigi” 79a/6

⁴¹²⁸ “éder” yok. 79a/7

⁴¹²⁹ “evit” 79a/7

⁴¹³⁰ “giderür” 79a/8

⁴¹³¹ “göz” 79a/8

⁴¹³² “ħarat-ı aħra” 79a/9

⁴¹³³ “kim” 79a/9

⁴¹³⁴ “kerfes” 79a/9

⁴¹³⁵ “kerfesi” 79a/9

⁴¹³⁶ “çok” 79a/11

⁴¹³⁷ “ursalar” 79a/12

⁴¹³⁸ “ħurunbul” 79a/13

ot kökidür (4) yılan⁴¹³⁹ inine kosalar yılanı⁴¹⁴⁰ ininden çıkarur eger buçuğ⁴¹⁴¹ dirhemini⁴¹⁴² yā bir dirhemini (5) içseler⁴¹⁴³ ağulu cānavarlar şokduğuna fāyide eder evet⁴¹⁴⁴ māʾü'l-ʿaselile içeler (6) *hasek* demür dikenine dērler eger⁴¹⁴⁵ kaynadub şuyın içseler⁴¹⁴⁶ bögrekte ve kavuğda (7) olan taşları tağıda çıkarara⁴¹⁴⁷ ağız ve boğaz ve diş dipleri⁴¹⁴⁸ ağrısına ve yaramaz (8) cıbanlara ve boğaz şişlerine ve kavuğ ağrısına ve südüğü tutulmasına⁴¹⁴⁹ ve kılınca⁴¹⁵⁰ (9) be-gāyet fāyide eder cimāğı⁴¹⁵¹ ziyāde eyler eger iki dirhemini şarābıla içseler⁴¹⁵² (10) ağulu cānavarlar şokduğuna ve ağı⁴¹⁵³ otlara fāyide ede eger yağı edüb isi⁴¹⁵⁴ (11) şişlere vursalar⁴¹⁵⁵ fāyide⁴¹⁵⁶ eger kaynadub şuyın evlere şacsalar⁴¹⁵⁷ burayı kıra evet⁴¹⁵⁸ (12) paşa⁴¹⁵⁹ zarar eder muşlihi⁴¹⁶⁰ bādem yağıdır ve sirligündür eger çigle⁴¹⁶¹ veyā taʿāmıla (13) bişürüb yēseler maʿdeyi işlāh eyleye⁴¹⁶² ve ekşi gegirmegi kese yemegi hazm eyleye (14) ve ağız koğusun eyü eyleye eger şıksalar şıkındusun göze dürtsele fāyide ede (15) *haşīšetü'z-zücāc* türkçe şırca⁴¹⁶³ otı dērler eger dögseler isi⁴¹⁶⁴

---

⁴¹³⁹ “ılan” 79a/13

⁴¹⁴⁰ “ilani” 79a/13

⁴¹⁴¹ “bucuğ” 79a/13

⁴¹⁴² “dirhemini”den sonra “yā bir dirhemini” yok. 79a/13

⁴¹⁴³ “icseler” 79a/14

⁴¹⁴⁴ “evit” 79a/14

⁴¹⁴⁵ “eger” yok. 79a/15

⁴¹⁴⁶ “icseler” 79a/15

⁴¹⁴⁷ “çıkarara”dan sonra “(T79/b) ve” var. 79a/15-79b/1

⁴¹⁴⁸ “dibleri” 79b/1

⁴¹⁴⁹ “dutulmasına” 79b/2

⁴¹⁵⁰ “kılınca” 79b/2

⁴¹⁵¹ “cimāğı” 79b/2

⁴¹⁵² “icseler” 79b/3

⁴¹⁵³ “ağulu” 79b/3

⁴¹⁵⁴ “issi” 79b/3

⁴¹⁵⁵ “ursalar” 79b/4

⁴¹⁵⁶ “fāyide”den sonra “ede” var. 79b/4

⁴¹⁵⁷ “şacsalar” 79b/4

⁴¹⁵⁸ “evit” 79b/4

⁴¹⁵⁹ “başa” 79b/4

⁴¹⁶⁰ “muşliğ” 79b/5

⁴¹⁶¹ “cigle” 79b/5

⁴¹⁶² “ede” 79b/6

⁴¹⁶³ “şırca” 79b/7

⁴¹⁶⁴ “issi” 79b/8

[94b]

(1) şişlere evvelinde vursalar⁴¹⁶⁵ be-ğāyet fāyide eder⁴¹⁶⁶ eger şıksalar şuyını gül yağıyla (2) kulağa t̄amzursalar ağrısın s̄ākin ēde ve eger şuyıla gārgara ētseler boğaz şişine (3) fāyide ēde ve eger içseler⁴¹⁶⁷ eski öksürüğe fāyide ēde eger yaprağını⁴¹⁶⁸ dögüb (4) yaqu ēdüb maḳ^cadda olan bevāsire ve od yanuğına vursalar⁴¹⁶⁹ balgam şişlerine (5) vursalar⁴¹⁷⁰ be-ğāyet fāyide ēde eger şuyını isfīdācıla qarışdurub yüzde (6) olan çığıda ve gayrıya dahı vursalar gidere eger kınā yağıyla ve tekenün içi⁴¹⁷¹ (7) yağıyla qarışdurub niḳrīse vursalar⁴¹⁷² fāyide ēde eger şıksalar şuyın içseler⁴¹⁷³ (8) eski öksürüğe fāyide ēde eger gül yağıyla qarışdurub kulağa t̄amzursalar ağrısın (9) s̄ākin ēde eger yaprağın⁴¹⁷⁴ demregüye sürseler gidere mücerrebdür⁴¹⁷⁵ fāyide eder (10) *ḥaşısetü'd-dāḥıs* ḳurluğan otudur eger yaqu ētseler ḳurluğana (11) ve yaramaz cıbanlara ve başda olan yaş⁴¹⁷⁶ cıbanlara vursalar⁴¹⁷⁷ (T80/a) fāyide ēde *ḥısrım* (12) ḳoruḳdur içi⁴¹⁷⁸ ḳabz eder şafrāyı ḳoparur ḳanın keser evet⁴¹⁷⁹ yel eyler ve ic ağrısın (13) ḳavī eyler eger gölgede ḳurutsalar⁴¹⁸⁰ ḥamāma⁴¹⁸¹ girseler yumşaq dögüb gövdeyi (14) anuñla⁴¹⁸² ovsalar ḥaşbe zahmetin gidere ve bedeni ḳavī eyleye ve şovıda eger (15) şıksalar bir bakır ḳaba ḳoysalar güneşe ḳosalar t̄oñınca t̄ura⁴¹⁸³ andan

---

⁴¹⁶⁵ “ursalar” 79b/8

⁴¹⁶⁶ “ēde” 79b/8

⁴¹⁶⁷ “icseler” 79b/10

⁴¹⁶⁸ “yabrağını” 79b/10

⁴¹⁶⁹ “ursalar” 79b/11

⁴¹⁷⁰ “ursalar” ve “ursalar” dan sonra “be-ğāyet fāyide ēde eger şuyını isfīdācıla qarışdurub yüzde olan çığıda ve gayrıya dahı vursalar” yok. 79b/11

⁴¹⁷¹ “ici” 79b/12

⁴¹⁷² “ursalar”

⁴¹⁷³ “icseler” 79b/12

⁴¹⁷⁴ “yabrağın” 79b/14

⁴¹⁷⁵ “mücerrebdür”den sonra “fāyide eder” yok. 79b/14

⁴¹⁷⁶ “baş” 79b/15

⁴¹⁷⁷ “ursalar” 79b/15

⁴¹⁷⁸ “ici” 80a/1

⁴¹⁷⁹ “evit” 80a/1

⁴¹⁸⁰ “ḳurutsalar” 80a/2

⁴¹⁸¹ “ḥammāma” 80a/2

⁴¹⁸² “anuñla” 80a/3

⁴¹⁸³ “t̄ursa” 80a/4

[95a]

(1) bir pāre alub bala kıatsalar içseler⁴¹⁸⁴ dil şışine ve ağız ağrısına ve diş dipleri⁴¹⁸⁵ (2) ağrısına ve çeçe şışine fāyide éde eger hıķne étseler bağıarsuķ⁴¹⁸⁶ cıbanlarına (3) ve raķimde⁴¹⁸⁷ olan eski zaķmetlere fāyide éde eger şuyın kıulağa şamzursalar (4) aķan iriņi kese eger göze sürme étseler tiz⁴¹⁸⁸ kıatılığın gidere eger içseler⁴¹⁸⁹ (5) eski⁴¹⁹⁰ kıan tükürmesine⁴¹⁹¹ fāyide éde⁴¹⁹² vebā ısıtmasına fāyide éde şarābı ma'dehyi (6) ve hażmı kıavī éder⁴¹⁹³ sustluğı giderür ve kıulunca fāyide éder **terkīb budur** ki kıoruğı (7) şıķalar güneşde üç gün kıoyalar küplere⁴¹⁹⁴ kıoyalar řura rubbı ma'dehyi (8) řabğ⁴¹⁹⁵ éder ishāl⁴¹⁹⁶ kıaş éder şafrādan olan susuzluğı ve teşviş (9) ve kıuşmağı kıaş^c éde⁴¹⁹⁷ hıumārı def^c éde cigeri kıavī éde ma'de alavın gidere (10) ve yüklü hātun kıışiler içse⁴¹⁹⁸ ma'delerin kıavī eyleye bedeli ekşi alma şuyıdır (11) **hıużāz** havalāndur meşhūrdur eger yabrağımı⁴¹⁹⁹ dögseler şuyın (12) alsalar balıla kıarışdurub⁴²⁰⁰ çığıda vursalar⁴²⁰¹ gidere ve ağızda olan cıbanlara⁴²⁰² (13) fāyide éde ve şol kıulaķ ki iriņ⁴²⁰³ aķar şamlatsalar fāyide éder⁴²⁰⁴ (**T80/b**) eger göze sürseler (14) göz kıararduğın ve göz zaķmetlerine fāyide éde ve içseler⁴²⁰⁵ ic ishāline (15) ve bağıarsuķ⁴²⁰⁶ cıbanlarına⁴²⁰⁷ fāyide éde eger ğargara étseler boğaz şışine fāyide éde

---

⁴¹⁸⁴ “icseler” 80a/5

⁴¹⁸⁵ “dibleri” 80a/5

⁴¹⁸⁶ “bağıarsıķ” 80a/6

⁴¹⁸⁷ “raķimde” 80a/6

⁴¹⁸⁸ “tiz”den sonra “eyleye” var. 80a/7

⁴¹⁸⁹ “icseler” 80a/8

⁴¹⁹⁰ “eski” yok. 80a/8

⁴¹⁹¹ “tükürmegine” 80a/8

⁴¹⁹² “éde”den sonra “vebā ısıtmasına fāyide éde” yok, “ve sustluğı giderür” var. 80a/8

⁴¹⁹³ “éder”den sonra “sustluğı giderür ve kıulunca fāyide éder” yok, “vebā ısıtmasına fāyide éde” var. 80a/9

⁴¹⁹⁴ “küblere” 80a/10

⁴¹⁹⁵ “şabğ^c” 80a/10

⁴¹⁹⁶ “ishāli” 80a/10

⁴¹⁹⁷ “éder” 80a/11

⁴¹⁹⁸ “icse” 80a/12

⁴¹⁹⁹ “yabrağımı” 80a/13

⁴²⁰⁰ “kıarışdursalar” 80a/14

⁴²⁰¹ “ursalar” 80a/14

⁴²⁰² “cıbanlara”dan sonra “ve ğayrı yerde olan şışlere ursalar” var. 80a/14-15

⁴²⁰³ “iriņi” 80a/15

⁴²⁰⁴ “éde” 80a/15

⁴²⁰⁵ “icseler” 80b/1

[95b]

(1) eger diř⁴²⁰⁸ dibine sürseler yaramaz cıbanlara fāyide éder⁴²⁰⁹ eger maḳ^cada dürtseler
(2) yarıldığına fāyide éder⁴²¹⁰ eger hıḳne étseler eski ishāle ve bađarsuḳ cıbanlarına
(3) fāyide éde eger içseler ḳan tükürmege ve öksürüğe fāyide éde ve ḳuduz ṭalayana
(4) fāyide éde ve ḳılı ḳızdurur eger yaḳu édüb ḳırluđana ve çığıda ve yaramaz
cıbanlara⁴²¹¹ (5) vursalar⁴²¹² fāyide éde ve řāf gibi götürseler eski yaşlar ki raḫmden⁴²¹³
aḳar kese (6) eger yemiřinden⁴²¹⁴ budaklarıyıla ḳaynadsalar⁴²¹⁵ sirkeyile ḳarıřdurub
içseler⁴²¹⁶ ṭalak (7) şişine ve yaraḳāna fāyide éde ve ḫayz ḳanın yürüde eger
yimişinden bir bucuḳ⁴²¹⁷ dirhem (8) içseler⁴²¹⁸ balđamı⁴²¹⁹ ishāl eyleye ve ḳattāl⁴²²⁰
otlarıuğ zararın def^c éde vaḳt (9) olur ḫuzazi ḫatun tuzluğından düzerler ol vaḳtin
ḳuvveti dem ola (10) ḫavayan ḳuvveti gibi olur gevdede⁴²²¹ olan şişlere vursalar⁴²²²
fāyide éder⁴²²³ ve ḳanı (11) keser⁴²²⁴ ve ḳıllara vursalar⁴²²⁵ çoḳ eyler göz ağrısına ve
şişine ve çüzzāma⁴²²⁶ ve⁴²²⁷ (12) bevāşire ve ağulu cānavarlar řoḳduđına ve tırnaḳ
dibinde olan ḳatı (13) şişlere ve ḳuduz ṭalayana dürtseler fāyide éde ve günde řovuḳ⁴²²⁸

⁴²⁰⁶ “bađarsuḳda” 80b/2

⁴²⁰⁷ “cıbanlarına” 80b/2

⁴²⁰⁸ “diş” yok. 80b/2

⁴²⁰⁹ “éde” 80b/3

⁴²¹⁰ “éde” ve “éde”den sonra “eger hıḳne étseler eski ishāle ve bađarsuḳ cıbanlarına fāyide éde eger içseler ḳan tükürmege ve öksürüğe fāyide éde” yok. 80b/3

⁴²¹¹ “cıbanlara” 80b/5

⁴²¹² “ursalar” 80b/5

⁴²¹³ “raḫimden” 80b/5

⁴²¹⁴ “yimişinden” 80b/6

⁴²¹⁵ “ḳaynatsalar” 80b/6

⁴²¹⁶ “içseler” 80b/6

⁴²¹⁷ “bucuḳ” 80b/7

⁴²¹⁸ “içseler” 80b/7

⁴²¹⁹ “balđam” 80b/7

⁴²²⁰ “ḳatāl” 80b/8

⁴²²¹ “gövdede” 80b/9

⁴²²² “ursalar” 80b/9

⁴²²³ “éde” 80b/9

⁴²²⁴ “keser” yok. 80b/10

⁴²²⁵ “ursalar” 80b/10

⁴²²⁶ “çüzzāma” 80b/10

⁴²²⁷ “ve”den sonra “baraşa ve” var. 80b/10

⁴²²⁸ “řovuḳ şuyıla bucuḳ miřāl” yerine “bucuḳ miřāl řovuḳ şuyıla” 80b/12

şuyıla buçuk (14) mişkāl içseler⁴²²⁹ ve ġarġara  tseler bu mezk r zahmetlere ve hun ka f yide  der⁴²³⁰ (15) *hulbe*⁴²³¹ boydur eger biş rseler⁴²³² şuyın bala⁴²³³ katub içseler⁴²³⁴ ish l  de

[96a]

(1) ve baġarsuġda yaramaz hıltları  ıkara eger y seler ma deye f yide  de ve  ok (2) y seler tuġme eyleye ve bař⁴²³⁵ aġrıdur eger m ' 'l- ar t nile  arişdurub biş r b (3) yaġu (*T81/a*)  tseler  atı şişlere vursalar⁴²³⁶ yumşada eger unını naşr nıla  arişdurub (4) yaġu  d b  alak şişine vursalar⁴²³⁷ f yide  der⁴²³⁸ ve biş rseler  avratlar i ine⁴²³⁹ (5) gir b otursa raġmlerinde⁴²⁴⁰ olan zaġmeti gidere eger biş r b şuyıla başı (6) yusalar kılların muġkem eyleye ve  oġaġı gide ve baş cibanlarına f yide  de (7) eger  rdeg n i i⁴²⁴¹ yaġıyla  arişdurub ş f  tseler iki ş f cugazın  avratlar g t rse (8) raġmleri⁴²⁴²  atılıġın ve aġız⁴²⁴³ yumulduġın gidere eger biş rseler şuyın i seler⁴²⁴⁴ (9) g g si arıda ve yilmeř k⁴²⁴⁵ balġamları  ıkara ve  ykene ey  g d  ola eger b ş dirhem (10) boyıla i seler⁴²⁴⁶ ġayz  anın y ride ve aġız  okusun ey  eyleye eger şuyın i seler⁴²⁴⁷ (11) boġazı ve⁴²⁴⁸ i i⁴²⁴⁹ yumşada ve  ks r ge ve verem zaġmetine ve⁴²⁵⁰ balġamları gider r ve  usr-ı nefese (12) f yide  de ve cim 'cı  av   de ve bev şire f yide  de y lleri ve

⁴²²⁹ “i seler” 80b/12

⁴²³⁰ “ de” 80b/13

⁴²³¹ “hulye” 80b/13

⁴²³² “biş r b” 80b/13

⁴²³³ “balıla” 80b/13

⁴²³⁴ “i seler” 80b/14

⁴²³⁵ “başı” 80b/15

⁴²³⁶ “ursalar” 81a/1

⁴²³⁷ “ursalar” 81a/2

⁴²³⁸ “ de” 81a/2

⁴²³⁹ “icine” 81a/2

⁴²⁴⁰ “raġimlerinde” 81a/2

⁴²⁴¹ “i i” 81a/4

⁴²⁴² “raġimleri” 81a/5

⁴²⁴³ “aġzı” 81a/5

⁴²⁴⁴ “i seler” 81a/5

⁴²⁴⁵ “yelmeş k” 81a/6

⁴²⁴⁶ “i seler” 81a/6

⁴²⁴⁷ “i seler” 81a/7

⁴²⁴⁸ “d ġı” 81a/7

⁴²⁴⁹ “i i” yok. 81a/7

⁴²⁵⁰ “ve”den sonra “balġamları gider r ve” yok. 81a/8

balgamları (13) giderür ve südüğü çok eyler ve yarılan tırnağa vursalar⁴²⁵¹ eyü eyleye eger (14) lu‘ābını gül yağıyla qarışdurub şovukdan yarılan yerlere ve od yanuğına (15) vursalar⁴²⁵² fāyide éde ve şuyın içseler⁴²⁵³ āvāzı eyü eyleye ve oğlanı⁴²⁵⁴ tiz çoğırda⁴²⁵⁵

[96b]

(1) eger boyı tāzeyiken yēseler arka ağrısına ve⁴²⁵⁶ kavuğ şovuduğına ve südük tamladuğına (2) ve rahimler⁴²⁵⁷ ağrısına fāyide éde ve kanı ziyāde eyleye *halbīsā* yabān toħmekanıdır⁴²⁵⁸ (3) evet⁴²⁵⁹ bê ħarfinde beyān olundı anda görile *halķ* bir ağacdur ki⁴²⁶⁰ bāğ (4) arasında biter yaprağı⁴²⁶¹ ve salķımı üzümbeñzer evvel kıpkızıl⁴²⁶² olur şonra (5) kararur (*T81/b*) şafrādan olan tırlığı giderür ve ħumārı def^c éder ve şusuzluğı (6) keser ve ma‘de alavlanduğın giderür *ħulbīb* sūrincāna beñzer (7) bir otdur balğamı⁴²⁶³ ishāl éder ve namāz-boz kırtların çıkarur ve galiz ħıltları (8) ishāl éder ve mafşallar⁴²⁶⁴ ağrısına fāyide éder *ħalfā* düğün otı dērler (9) eger üçin alub dört yanın göyündürseler kabarcuğı tağlasalar belürdüğü (10) vaqtin külile başı yusalar arıda eger balıla ve sirkeyile qarışdurub içseler⁴²⁶⁵ kırtları⁴²⁶⁶ (11) öldüre gidere evet⁴²⁶⁷ üç güne dek étmek gerek *ħulāb* bir qarış miğdār biter (12) uvaçuk⁴²⁶⁸ aķ çiçekleri⁴²⁶⁹ olur eger unını arpa unıyla qarışdurub yaķu étseler (13) şınmış ve şavuşmış ve sust olmış yerlere vursalar⁴²⁷⁰ be-gāyet fāyide éde eger (14) kınāyıla qarışdursalar

---

⁴²⁵¹ “ursalar” 81a/9

⁴²⁵² “ursalar” 81a/11

⁴²⁵³ “icseler” 81a/11

⁴²⁵⁴ “oğlan” 81a/11

⁴²⁵⁵ “çoğırda” 81a/11

⁴²⁵⁶ “ve”den sonra “ciger ağrısına ve” var. 81a/12

⁴²⁵⁷ “rahimler” 81a/13

⁴²⁵⁸ “toħmekandır” 81a/14

⁴²⁵⁹ “evet” 81a/14

⁴²⁶⁰ “kim” 81a/14

⁴²⁶¹ “yabrağı” 81a/15

⁴²⁶² “kıpkızıl” 81a/15

⁴²⁶³ “balğam” 81b/1

⁴²⁶⁴ “mafşallar” 81b/3

⁴²⁶⁵ “icseler” 81b/6

⁴²⁶⁶ “kırtları” yok. 81b/6

⁴²⁶⁷ “evit” 81b/6

⁴²⁶⁸ “uvacuk” 81b/7

⁴²⁶⁹ “cicekleri” 81b/7

⁴²⁷⁰ “ursalar” 81b/8

oğlancukların eline yaqsalar uyuzlarına⁴²⁷¹ fāyide éde ve aqar (15) şuların dāhı⁴²⁷² kese *hultīt* qaşnıdır eger balıla qarışdursalar göze sürme

[97a]

(1) étseler tīz eyleye göze inen şuya ibtidāsında fāyide éde ve diş diplerinde⁴²⁷³ (2) yēnen⁴²⁷⁴ ete⁴²⁷⁵ ekseler bitüre ve aqrısın sākın eyleye eger günlükile⁴²⁷⁶ qarışdursalar (3) bize yaqu édüb dişe vursalar⁴²⁷⁷ aqrısın sākın⁴²⁷⁸ éde ve eger zūfāyıla (4) ve encīrile ve sirkeyile qaynadub şuyın aqza mażmaza étseler girü bu fāyideyi (5) éde eger yaqu édüb kuduz it taladuğına vursalar⁴²⁷⁹ fāyide éde eger içseler⁴²⁸⁰ (6) yaḥūd dürtseler ağulu cānavar⁴²⁸¹ şoqduğına fāyide (*T82/a*) éde eger zeytile qarışdurub (7) ‘aqreb şoqduđına⁴²⁸² yere vursalar⁴²⁸³ fāyide éde ve eger veremi çizseler⁴²⁸⁴ üzerine qaşnı (8) ve sezābı⁴²⁸⁵ ve naṭrūnı⁴²⁸⁶ ve balı⁴²⁸⁷ qarışdurub vursalar⁴²⁸⁸ fāyide éder⁴²⁸⁹ eger sigillere vursalar⁴²⁹⁰ (9) fāyide éde evet⁴²⁹¹ kırıtıyıla ve kōzuḡ ve encīrūḡ içiyile⁴²⁹² qarışdurub vuralar⁴²⁹³ (10) eger sirkeyile qarışdurub demregüye vursalar⁴²⁹⁴ gidere eger jengārile qarışdurub (11) burına tamlatsalar bir qaç kerre⁴²⁹⁵ burunda biten artuq eti

---

⁴²⁷¹ “uyuza” 81b/9

⁴²⁷² “daḡı” 81b/10

⁴²⁷³ “dibleri” 81b/11

⁴²⁷⁴ “yēndüğine” 81b/11

⁴²⁷⁵ “ete” yok. 81b/12

⁴²⁷⁶ “günlükde” 81b/12

⁴²⁷⁷ “ursalar” 81b/13

⁴²⁷⁸ “sākın éde” yerine “diḡdüre” 81b/13

⁴²⁷⁹ “ursalar” 81b/15

⁴²⁸⁰ “icseler” 81b/15

⁴²⁸¹ “cānavarlar” 81b/15

⁴²⁸² “şoqduğı” 82a/1

⁴²⁸³ “ursalar” 82a/1

⁴²⁸⁴ “cizseler” 82a/1

⁴²⁸⁵ “sezāb” 82a/2

⁴²⁸⁶ “naṭrūn” 82a/2

⁴²⁸⁷ “bal” 82a/2

⁴²⁸⁸ “ursalar” 82a/2

⁴²⁸⁹ “éde” 82a/2

⁴²⁹⁰ “ursalar” 82a/3

⁴²⁹¹ “evit” 82a/3

⁴²⁹² “iciyile” 82a/3

⁴²⁹³ “uralar” 82a/3

⁴²⁹⁴ “ursalar” 82a/4

⁴²⁹⁵ “keret” 82a/5

gidere eger şuyıla ezseler (12) içseler⁴²⁹⁶ ün boğulduğun gidere ve eski boğaz iriligine fāyide éde eger balıla (13) karışdurub dimāğa yaqu étsele çeçe⁴²⁹⁷ ağrısına fāyide éde ve şişin gidere eger (14) yumurdayı rufudūn⁴²⁹⁸ édüb içine⁴²⁹⁹ ekseler yéseler kıru öksürüğe fāyide éde ve ‘usr-ı⁴³⁰⁰ nefese (15) dāhı fāyide éde eger kıru⁴³⁰¹ encīrile yéseler yaraqāna ve kırkıya fāyide éde eger şarābıla

[97b]

(1) ve büberle⁴³⁰² karışdurub içseler⁴³⁰³ küzāz zahmetine fāyide éde eger mūmıla karışdurub ve⁴³⁰⁴ (2) isti‘māl étsele felce fāyide éde eger sirkeyile karışdurub ğargara étsele (3) boğaza⁴³⁰⁵ yapışan⁴³⁰⁶ sülügi çıkarur eger sirkengübīnile içseler⁴³⁰⁷ içde⁴³⁰⁸ südde⁴³⁰⁹ tonduğun (4) gidere ve şar‘a fāyide éde eger mürrile ve büberle içseler⁴³¹⁰ hayz kanın yüride eger üzüm (5) dānesiyile isti‘māl étsele eski ishāle fāyide éde eger eyü şarābıla içseler⁴³¹¹ (6) ve zeker delüğine azacuk⁴³¹² karışdurub kıysalar be-ğāyet kıvāma getüre eger zanbağ (7) yağınuñ içine⁴³¹³ kıysalar bir kaç gün turdukdan şonra zekere dürtsele er ve ‘avrat (8) be-ğāyet lezzet⁴³¹⁴ ala eger yēnmiş dişlere kıosalar fāyide éde evet⁴³¹⁵ ma‘deye ve çigere (9) zarar éder (T82/b) bevāşire ve ic ağrısına ve eski şovuk ishāle ve rib‘ ısıtmasına (10) fāyide éde südügi yüridür namāz-boz kıurtların

---

⁴²⁹⁶ “icseler” 82a/5

⁴²⁹⁷ “çeçe” 82a/6

⁴²⁹⁸ “rufadan” 82a/7

⁴²⁹⁹ “icine” 82a/7

⁴³⁰⁰ “‘usr-ı nefese” yerine “‘usr nefese” 82a/8

⁴³⁰¹ “kıru” yok. 82a/8

⁴³⁰² “büberile” 82a/9

⁴³⁰³ “icseler” 82a/9

⁴³⁰⁴ “ve” yok. 82a/9

⁴³⁰⁵ “boğazda” 82a/10

⁴³⁰⁶ “yabışan” 82a/10

⁴³⁰⁷ “icseler” 82a/11

⁴³⁰⁸ “icde” 82a/11

⁴³⁰⁹ “süd” 82a/11

⁴³¹⁰ “icseler” 82a/12

⁴³¹¹ “icseler” 82a/13

⁴³¹² “azacuk” 82a/13

⁴³¹³ “icine” 82a/14

⁴³¹⁴ “lezzet” 82a/15

⁴³¹⁵ “evit” 82a/15

çıkarur eger sinirlü yaprak⁴³¹⁶ (11) şuyında bucuğ⁴³¹⁷ dirhem ezüb içseler⁴³¹⁸ içde⁴³¹⁹ olan irinlü veremlere ve ğalīz (12) yilmeşük hıtlara ve ishāle fāyide éde eger bucuğ⁴³²⁰ dirhemini berāberi sikencübīnile (13) bir kaç gün içseler⁴³²¹ felce ve uyuşmış ā'zāya ve sinir ve mafzallar⁴³²² ağrısına (14) fāyide éde eger ağulu cānavarlar şokduğına dürtseler fāyide éde⁴³²³ eger (15) şarumsağıla⁴³²⁴ yā cıntıyānāyıla qarışdurub içseler⁴³²⁵ kuduz taladığına

[98a]

(1) fāyide éder⁴³²⁶ *ħalbūb* iki dürlü olur biri erkek⁴³²⁷ ve biri dişi olur dişisine (2) aqca ot dērler sultān otı daħı dērler ħalīme dāħı dērler irkeğine kulunc (3) otı dērler ebemgümece çiçeği⁴³²⁸ gibi⁴³²⁹ olur ħarbağdur⁴³³⁰ ba'zılar qatında (4) eger yaqu édüb balğami⁴³³¹ şişlere vursalar⁴³³² taħlīl éde eger bişürseler yēseler içi⁴³³³ (5) yumşada eger şuyıla bişürüb şuyın içseler⁴³³⁴ sevdā⁴³³⁵ ve şulu balğami ishāl (6) eyleye ol ki dişisidür yimişi şalkım olur⁴³³⁶ irkeginüñ yimişi uvaçuğ⁴³³⁷ degirmice (7) olur eger dişisini saħq étsele 'avratlar yüklü olduğı vaktin şāf gibi (8) götürsele toğurıcağ kız toğura eger⁴³³⁸

---

⁴³¹⁶ “yabrağ” 82b/2

⁴³¹⁷ “bucuğ” 82b/2

⁴³¹⁸ “icseler” 82b/3

⁴³¹⁹ “icde” 82b/3

⁴³²⁰ “bucuğ” 82b/4

⁴³²¹ “icseler” 82b/4

⁴³²² “mafşallar” 82b/5

⁴³²³ “éde” yok. 82b/6

⁴³²⁴ “şarumsağıla” 82b/6

⁴³²⁵ “icseler” 82b/6

⁴³²⁶ “éde” 82b/6

⁴³²⁷ “irkek” 82b/7

⁴³²⁸ “ciceği” 82b/8

⁴³²⁹ “gibi” yok. 82b/8

⁴³³⁰ “ħarbağdur ba'zılar qatında” yerine “ba'zılar qatında ħarbağdur” 82b/9

⁴³³¹ “balğami” 82b/9

⁴³³² “ursalar” 82b/9

⁴³³³ “içi” 82b/10

⁴³³⁴ “icseler” 82b/10

⁴³³⁵ “sevdāyı” 82b/10

⁴³³⁶ “şalkımdur” 82b/11

⁴³³⁷ “uvacuğ” 82b/11

⁴³³⁸ “eger” yok. 82b/13

irkeginün yaprağını⁴³³⁹ götürseler (9) toğurıcağ irkek toğura *helezün* burma şedüfdür⁴³⁴⁰ eger göyündürseler (10) külini yeşil mazīyula ve aq büberle⁴³⁴¹ qarışdurub⁴³⁴² ta^{cām} saçub⁴³⁴³ yēseler bağırsağdağı⁴³⁴⁴ (11) cıbanlara fāyide ēde eger içiyile⁴³⁴⁵ taşını (*T83/a*) dögseler istiskā olan (12) kişinün qarında ve bendükşelerde olan şişlere ve kulak dibinde olan qatı (13) şişlerün üzerine vursalar⁴³⁴⁶ fāyide ēder⁴³⁴⁷ eger deniz helezünün yēseler ma^cdeye be-gāyet (14) fāyide ēde eyü eyleye ve quru yerde olan ki ağaclar⁴³⁴⁸ ve dikenlere yapışur⁴³⁴⁹ ki⁴³⁵⁰ aqa sümüklü (15) qurt dērler eger yēseler ici ishāl ēde ve kuşdura⁴³⁵¹ eger qabuğını göyündürüb⁴³⁵²

[98b]

(1) sahq edüb cıbanlu⁴³⁵³ uyuza ve bahaqa ve dişlere vursalar⁴³⁵⁴ be-gāyet fāyide ēde eger (2) qabuğını içiyile⁴³⁵⁵ bile göyündürüb sahq etseler balıla qarışdurub göze sürme (3) etseler gözde olan cıbanları⁴³⁵⁶ ve cıbandan⁴³⁵⁷ eşerleri gidere ve çıqıda vursalar⁴³⁵⁸ (4) be-gāyet fāyide ēde ve gözde olan perdeyi⁴³⁵⁹ gidere eger göyündürmedin niqrise vursalar⁴³⁶⁰ (5) şişini sākin eyleye ve eger gevdeye⁴³⁶¹ vursalar⁴³⁶² demreni çıkara eger

4339 “yabrağını” 82b/13

4340 “şedefdür” 82b/14

4341 “büberile” 82b/14

4342 “qarışdursalar” 82b/15

4343 “şacub” 82b/15

4344 “bağarsuğdağı” 82b/15

4345 “iciyile” 82b/15

4346 “ursalar” 83a/2

4347 “ēde” 83a/2

4348 “ağaclara” 83a/3

4349 “yabışur” 83a/3

4350 “kim” 83a/3

4351 “kuşdura” 83a/4

4352 “göyündürseler” 83a/4

4353 “cıbanlu” 83a/5

4354 “ursalar” 83a/5

4355 “iciyile” 83a/5

4356 “cıbanları” 83a/6

4357 “cıbandan” 83a/7

4358 “ursalar” 83a/7

4359 “berdeyi” 83a/7

4360 “ursalar” 83a/8

4361 “gövdeye” 83a/8

4362 “ursalar” 83a/8

saḥḳ ʿetseler (6) yüklü ʿavratlar götürse ḥayz ƙanın yüride eger yaƣu ʿdüb siñirler üzerine (7) vursalar⁴³⁶³ be-ġāyet fāyide ʿde eger dögseler sirkeyile burun ƙanına vursalar⁴³⁶⁴ tuta (8) eger bişürüb yeşeler maʿde aġrısına fāyide ʿde eger ƙabuġıyla döġüb saḥḳ (9) ʿetseler azacuk⁴³⁶⁵ şarābıla içseler⁴³⁶⁶ ƙulunca ve ƙavuk aġrısına fāyide ʿde eger igne (10) ucıyıla eti⁴³⁶⁷ üzerinde olan yilmeşük⁴³⁶⁸ olub gözde biten ƙıla ƙosalar gidere (11) ve etini ƙuduz it⁴³⁶⁹ taladuġına vursalar⁴³⁷⁰ fāyide ʿde eger ƙabuġıyla etini saḥḳ (12) ʿdüb ƙatı şişlere vursalar⁴³⁷¹ ḥall⁴³⁷² ʿde⁴³⁷³ eger mürrile şabırla luʿābın ƙarışdurub (13) niġrīse vursalar fāyide ʿde luʿābın almaġuñ tarīġ budur ki ġāyet (14) ucı tīz demürile etini delük delük (*T83/b*) ʿdeler od kenārında ƙoyalar aƣan (15) luʿābın alalar *ḥamāmā* meşhürdur eger yaƣu ʿdüb alına vursalar⁴³⁷⁴ baş aġrısına⁴³⁷⁵

[99a]

(1) sākin eyleye be-ġāyet uyıda eger isi⁴³⁷⁶ şişlere ve ʿaƣreb şoġduġına ve gözde (2) olan isi⁴³⁷⁷ şişlere vursalar⁴³⁷⁸ fāyide ʿde eger⁴³⁷⁹ zeytile yaƣu ʿdüb içde olan ƙatı (3) şişlere vursalar fāyide ʿde eger şāf gibi ʿavratlar götürse raḥmde⁴³⁸⁰ olan (4) şişlere fāyide ʿde ve eger ƙaynadub içine⁴³⁸¹ girseler ve şuyın içseler⁴³⁸² maʿdeyi⁴³⁸³ arıda (5)

⁴³⁶³ “ursalar” 83a/10

⁴³⁶⁴ “ursalar” 83a/10

⁴³⁶⁵ “azacuk”dan sonra “mürr ƙatub” var. 83a/12

⁴³⁶⁶ “icseler” 83a/12

⁴³⁶⁷ “et” 83a/13

⁴³⁶⁸ “yilmeşüġi” 83a/13

⁴³⁶⁹ “it” yok. 83a/14

⁴³⁷⁰ “ursalar” 83a/14

⁴³⁷¹ “ursalar” 83a/15

⁴³⁷² “fāyide” 83a/15

⁴³⁷³ “ʿde”den sonra “eger mürrile şabırla luʿābın ƙarışdurub niġrīse vursalar fāyide ʿde” yok. 83a/15

⁴³⁷⁴ “ursalar” 83b/2

⁴³⁷⁵ “aġrısın” 83b/2

⁴³⁷⁶ “issi” 83b/2

⁴³⁷⁷ “issi” 83b/3

⁴³⁷⁸ “ursalar” 83b/3

⁴³⁷⁹ “eger”den sonra “zeytile yaƣu ʿdüb içde olan ƙatı şişlere vursalar fāyide ʿde eger” yok. 83b/3

⁴³⁸⁰ “raḥimde” 83b/4

⁴³⁸¹ “icine” 83b/4

⁴³⁸² “icseler” 83b/5

⁴³⁸³ “maʿdeyi”den sonra “şovıda” var. 83b/5

ve y lleri tağıda ve cigeri kav   de s ddelerin aa kızdura rađmlerine⁴³⁸⁴ f yide  de (6) bedeli as r n y  egir y  karanfuldur y  ađ kimn ndur *h mmaş* noğuddur y l (7) eyler içi yumşadur s d gi y rid r s di ve meniyi ođ⁴³⁸⁵ eyler  ayz  anın y rid r (8)  ara noğud s d gi ziy de y rid r eger Őuda biş r b Őuyın iseler⁴³⁸⁶ begrekdeki⁴³⁸⁷ (9) kavuğı y rid r⁴³⁸⁸ ve taşı eride ma‘deyi⁴³⁸⁹ arıda ciger ve  alak s ddelerin aa kavuğ (10) ve b grek taşların tağıda  ayz  anın y ride yarağana f yide  de eger balıla (11)  arişdurub uyuza ve demreg ye ve  ulađda ve h ya yumurdasında olan  atı Őişlere (12) vursalar⁴³⁹⁰ be-đ yet f yide  de eger ay evvelinde her bir sigil n  zerine bir noğud  osalar (13) d h  bir s ‘at durduğdan Őonra bize bağlayub arda atsalar sigilleri (14) gide eger unını balıla  arişdurub başdağı yaş cıbanlara ve g vdedeki giciyige⁴³⁹¹ (15) ve sereťan adlu cıbanlara f yide  de eger unını s dile biş rseler y seler (T84/a)  ykene be-đ yet

[99b]

(1)  id  ola ve cıbanlarına f yide  de ve Őehveti ziy de eyleye eger ışlatsalar dağı Şuyın (2) iseler⁴³⁹² kend yi ala⁴³⁹³ y seler cim đi⁴³⁹⁴ be-đ yet ziy de eyleye zekeri  iv ma (3) get re eger sirkede bir gece irteye değin ışlatsalar Őab h acla y seler  yleye dek (4) Şabr  tseler  arında olan  urtları  ld re ığara ve ar a ağrısına ve uyuşmış (5) yerler⁴³⁹⁵ f yide  de eger yaşını y seler y zde olan çığıda ve ar a ağrısına f yide  de (6) s rseler eger  urusını ışlatsalar Şuyın ağızda dutsalar diş ağrısına (7) ve diplerin n⁴³⁹⁶ Şişine f yide  de yağını demreg ye s rseler f yide  de ve noğud (8) iki d rl  olur biri tuzlu ve⁴³⁹⁷ biri⁴³⁹⁸ tuzsuz olur⁴³⁹⁹ tuzlusı içi yumşadur (9) ve tuzsuzı

⁴³⁸⁴ “rağimlerine” 83b/6

⁴³⁸⁵ “oğ” 83b/8

⁴³⁸⁶ “icseler” 83b/9

⁴³⁸⁷ “b gregi ve” 83b/9

⁴³⁸⁸ “yuya arıda” ve “yuya arıda”dan sonra “ve taşı eride” yok. 83b/9

⁴³⁸⁹ “ma‘deyi”den sonra “bile” var. 83b/9

⁴³⁹⁰ “ursalar” 83b/12

⁴³⁹¹ “giciy ge” 83b/15

⁴³⁹² “icseler” 84a/2

⁴³⁹³ “acla” 84a/2

⁴³⁹⁴ “cim ‘ı” 84a/2

⁴³⁹⁵ “yerlere” 84a/4

⁴³⁹⁶ “diblerin n” 84a/6

⁴³⁹⁷ “olur” 84a/7

südüğü yürüdür nefah eder eger şuyıla kan bulaşmış geyesiyi (10) yusalar gidere eger nohüdü bişürseler şişmiş hâyayı buğına tutsalar (11) be-gâyet fâyide éde ağrısına⁴⁴⁰⁰ fâyide⁴⁴⁰¹ éder⁴⁴⁰² eger kara nohüdü bişürseler şuyın içseler⁴⁴⁰³ (12) ve kendüiyi yêseler ciger ve talak süddelerin açâ ve hem istiskâ ve yarakân zahmetine (13) fâyide éde bögrekte ve kavuğda olan taşları tağıda içdeki⁴⁴⁰⁴ namâz-boz kırtların (14) ve ölü oğlanı çıkara ve aq nohüdü bişürüb yêseler menîyi ve süddeleri⁴⁴⁰⁵ ziyâde eyleye (15) ve sidüğü yürüde ve beñzi gökcek eyleye evet ta‘âm ortasında yêyeler⁴⁴⁰⁶

⁴³⁹⁸ “birisi” 84a/7

⁴³⁹⁹ “olur” yok. 84a/8

⁴⁴⁰⁰ “ağrısın” 84a/10

⁴⁴⁰¹ “sâkin” 84a/10

⁴⁴⁰² “eyleye” 84a/10

⁴⁴⁰³ “icseler” 84a/10

⁴⁴⁰⁴ “icdeki” 84a/12

⁴⁴⁰⁵ “süddeyi” 84a/13

⁴⁴⁰⁶ “yêyeler”den sonra “(84a/14) öñ ve soñ yémeyeler kanı ziyâde édüb bedeni kavî eyler eger kara nohüdü (84a/15) kimnünla ve toraq otıyıla bişürüb yêseler felce ve maşşal ağrısına şovuk zahmetlere (**T84b**) (84b/1) ve balğamî zahmetlere fâyide éder **hummâz** ba‘zılar kuzu kılağıdur dërler eger tohmını (84b/2) yêseler bağarsak cıbanlarına ve ishâle fâyide éde eger kuzu kılağın bişürseler (84b/3) yêseler ve şuyın icseler ici yumşada eger yaqu édüb gül yağı ve za‘frân katub katı (84b/4) şişlere ursalar hal eyleye eger tohmını süciyile icseler gönül döndüğüne ve eski (84b/5) ishâle ve bağarsak cıbanlarına ve ‘akreb şokduğına fâyide éde eger kökini sirkeyile (84b/6) yaqu êtseler bişürüb yâ bişürmedin cıbanlu uyuya ve demregüye ve dırnaqlar (84b/7) parladuğına ve kırluğana ursalar be-gâyet fâyide éde eger kökini bişürseler (84b/8) gövdede olan giciyüğe sürseler fâyide éde eger şarâbıla bişürseler ağızda (84b/9) mazmaza êtseler diş ağırların sâkin eyleye eger bişürüb yaqu êtseler hanâzîre (84b/10) ve kılak dibinde olan şişlere ursalar hal eyleye eger sirkeyile bişürüb (84b/11) talak şişine ursalar hal éde eger kökinden bir pâresini hanâzîr olan (84b/12) kişi boynına aşâ qosalar fâyide éde eger sahq édüb ‘avratlar şâf (84b/13) gibi öñinden götürse eskiden rahimden akan yaşları kese eger şarâbıla (84b/14) bişürseler yêseler yarakâni gidere ve kavuğdağı taşları tağıda ve hayz kanın (84b/15) yürüde ve ‘akreb şokduğına fâyide éde eger tohmını kavursalar yêseler (**T85a**) (85a/1) ici kabz éde ma‘de dab‘ éde ve şusuzlığı gidere eger yabrağıni yêseler (85a/2) safrâyı ve kıuşmağı ve şusuzlığı kaţ‘ éde gönüle yemek istede harâreti sâkin (85a/3) eyleye ve gönül döndüğün gidere ve humârı def‘ éde ve cimâ‘ı za‘if éde (85a/4) ve bir dürlüsi dâhı olur yabrağı kâsni yabrağına beñzer depesinde tohumcuğı cem‘ (85a/5) olur eger bişürseler yêseler ici yumşada eger tohmını sahq êtseler süciyile (85a/6) icseler nefesi ferağ eyleye guşşaların gidere ve sevmegi ve issi yürek (85a/7) oynamasını gidere **hamâhim** bustân arasında biten yarpuzdur kalb (85a/8) kavî éder dimağı ve başda olan balğamî süddeleri açar zükâma fâyide (85a/9) éder eger yabrağıni yaqu édüb od yanuğına ursalar fâyide éde (85a/10) eger tohmını gül yağıyıla ve şovuk şuyıla icseler eski ishâli keser **hamâm** (85a/11) gögercindür eti bögrege fâyide éder menîyi ve kanı ziyâde eyler anacı (85a/12) yiyidür büresinden eger diriyiken anı yarsalar ısıcağıken ‘akreb (85a/13) şokduğı yere ursalar fâyide éde eger başını göyündürseler (85a/14) sahq édüb göze sürme êtseler perdesin ve karanlığın gidere (85a/15) eger ici yağını tarmak yerlere sürseler gidere eger (**T85b**) (85b/1) kişi yanında gögercin ölse emîn ola eger ısıcağ iken gün (85b/2) cekseler gözde olan cirâhata ve irkilen kana ve perdeye fâyide éde (85b/3) ve buruna tamlatsalar kanın keser eger baş ağrısına dürtseler fâyide éde (85b/4) eger boqmı arpa unıyıla ve sirkeyile kıarışdurub hanâzîr zahmetine ursalar fâyide éde (85b/5) eger balıla ve ketân tohmıyıla kıarışdurub yaqu édüb katı şişlere ursalar yumşada eger zeytile kıarışdurub (85b/6) od yanuğına ursalar gidere eger boqmı tere tohmıyıla yâ hırdalıla yumşak döğüb isti‘mâl êtseler

(85b/7) şovuk hastalıklara be-ğayet fāyide ēde huşūşā eski niķrīse ve yağırın ağrısına fāyide (85b/8) ēde eger arpa unıyla karışdırub şuyıla şol kadar karışdursalar çalkasalar ki hal ola andan (85b/9) sonra sirkeyile balıla bişürüb yaķu ēdüb katı şişlere ve hanāzīre ursalar fāyide ēde (85b/10) arpa unıyla karışdırub şuyıla çalkasalar kaķrān kaķsalar saħķ ēdüb baraşa ursalar üç gün (85b/11) kosalar giri yükleseler bir kaç keret şöyle ētseler gidere eger boķın şuyıla bişürseler sidügi tutılan (85b/12) kişi icine girse otursa şifā bula eger sirkeyile karışdırub istiskā olan kişiyē dürtseler (85b/13) gidere ve sirkengübīn dāhī icseleser fāyide ēde eger kızıl gögercin boķın iki dirhem yā üç (85b/14) dirhem dārçinīyile icseleser taşı taģıda eger ketān bizinūğ icinde göyündürseler zeytile karışdırub (85b/15) od yanūğına ursalar fāyide ēde eger gögercini bir kaç gün ketān toħmīyıla yemleseler boķını cem´ ētseler **(T86/a)** (86a/1) iki dirhemini üç dirhemini dārçinīyile içürseler taşları taģıdur mücerredür (86a/2) **hīmār-ı ehli** ev eşegidür eti ma´deye be-ğayet yaramazdur gēc hażm olur (86a/3) nefes kabul ētmez lezzet yoktur eger toynağın göyündürseler zeytile karışdırub hanāzīre (86a/4) ursalar taħlīl ēder eger toynağın külini el ve ayak zaħmetinde olan yerlere ekseler (86a/5) fāyide ēde eger her gün tırnaķ kadar külini maşrū´lar icse fāyide ēde eger bir kaç gün (86a/6) icseleser ve eger zeytile karışdırub şovukdan yarılan yere dürtseler fāyide ēde eger (86a/7) cigerin kebāb eyleyüb uçuk tutan kişi acila yēse fāyide ēde ve eger altından (86a/8) bir karış yer derisini alsalar uçuk tutan kişi başına yaksalar bir yıl ahirine degin (86a/9) yılda yenilese uçuk tutmaya eger sağ ayağın toynağından yüzük ētdürüb götürse (86a/10) uçuk dutmaya eger ici yağın cıbanlara sürseler be-ğayet fāyide ēde ve cıbandan (86a/11) müteğayyir olan deriye sürseler gidere eger eşegün ve atın başı derisini (86a/12) sirkeyile karışdırub kan akan yerlere ursalar kanın kese eger ķurusını (86a/13) şarābıla karışdursalar dāhī süzseler şaf şarāb icseleser ‘akreb (86a/14) şokduğına fāyide ēde eger alnı derisini oğlancukların boynına aşı (86a/15) kosalar ümmü’s-şıbyāna fāyide ēde eger kulağı çirginden dirhemīn sekiz ülisinden **(T86/b)** (86b/1) bir ülüsi miķdārı ağlayan oğlancukların ağladuğicün içürseler ağlamaz ola eger terisini (86b/2) ursalar dāhī burnına şıksalar tamar ezüldüğünden kanayan burnın kanın tuta eger sirke (86b/3) şaķsalar koķulasalar burun kanını kese eger yaşiken dāhī şıksalar şuyın tamlatsalar burun (86b/4) kanın kese şuyın içseler taşları taģıda ‘akreb şokan kişiyē eşege ters bindürseler (86b/5) ağrısı eşege vēre eger ‘akreb şokduğı sā‘at segirtse kulağına çağırssa (86b/6) eyitse beni ‘akreb şokduyssa ağrısı sākin ola eşek ağırduğı eyite ğayet zarar ēder (86b/7) hatta aluşırlar ve yabān eşeginün gözine bakmak gözün şıħhatini dāim ēder ve şıvanmasını men´ ēder (86b/8) eger yabān eşeginün etin tuzla şuyıla dārçinī ve zencebīl katub şörbāsın icseleser ve semiz (86b/9) etinden yēseler mafşallar ağrısına ve ğalīz yēllere fāyide ēde eger ici yağın kuştıyağıla (86b/10) kaynadub balğamdan ve ğalīz yēlden olan arķa ve bögrek ağrısına dürtseler fāyide ēde (86b/11) ve yabān eşeginün ödin dā‘ü’s-şalebe ursalar fāyide ēde **hanṭal** (86b/12) ebū cehil ķarpuzıdur eger tāzeyiken yan başına sürseler ağrısın gidere eger şarāb-ı (86b/13) unūmālīyile ve naṭrūnıla ve balıla karışdırub cerbler ēdüb isti‘māl ētseler ishāl (86b/14) eyleye şerbeti dirhemün altı bölüğe bir bölügdür eger ķurutsalar saħķ ēdüb (86b/15) ĩuķne ētseler ‘ırķu’n-nisāya ve felce ve ķulunca fāyide ēde ve balğam ishāl ēde **(T87/a)** (87a/1) eger ‘avratlar şāf gibi öñinden götürse icindeki ölü oğlanı cıķara ķarpuzı (87a/2) icini cıķarsalar palcık şıvasalar icine sirke koyub kaynatsalar ağızda mażmaza ētseler (87a/3) diş ağrısın gidere eger icinde mā‘ü’l-‘asel bişürseler icseleser ishāl eyleye eger yaşiken (87a/4) yemişini ‘ırķu’n-nisāya sürseler fāyide ēde eger başı ağrıyana yā şar´ olana (87a/5) ve felce ve eski laķvāya ve rebv zaħmetine ve eski öksürüğe ve mafşallar ağrısına ve bögrek (87a/6) ve ķavuk zaħmetine fāyide ēde icürseler ğalīz balğamı ishāl ēde eger şuyından burnına (87a/7) tamlatsalar gözdeki şarulıģı gidere evet şovuk günde yā katı isi günde içürmeyeler (87a/8) eger icinden bucuķ dirhemini otuz altı dirhem mā‘ü’l-‘aselle içürseler (87a/9) mafşallarda olan ğalīz balğamı cıķara ve eger dört dirhemini şaķmūniya katub kaynadub ĩuķne (87a/10) ētseler ķulunca fāyide ēde ve ĩam ĩılt cıķara ve sevdāyī cıķara eger yaş yaprağın (87a/11) dögseler şişlere ursalar hal eyleye ve kan akan yerlere ursalar bitüre (87a/12) eger baķla bişürdüğün gibi yaprağın şuyıla bişürüb yēseler tabī‘atı ishāl eyleye eger (87a/13) māliħūlyā ve şar´ ve dā‘ü’s-şaleb ve dā‘ü’l-ħayyesi olan kişi anisön ve eftimüm (87a/14) ve milħ-i hindi ve şabr su ķūturīve ayāric-i fayķarā birle isti‘māl ētseler be-ğayet (87a/15) fāyide ēde bulalar eger cüzām olan kişi isti‘māl ētse ziyāde olmaya eger kökini **(T87/b)** (87b/1) bişürüb istiskā olan ve ağılu cānavarlar şokan icseleser fāyide ēde eger saħķ ēdüb ‘akreb (87b/2) şokduğı yere ursalar fāyide ēde eger zeyt icinde bişürseler ol zeyti ķulağa tamzursalar güvüldüsün (87b/3) kese ve eger dişe degürseler cıķara ve ķarına dürtseler ķulunca fāyide ēde eger ķarpuzı delseleser (87b/4) icinden dānesin dögseler icine zanbaķ yağın taldursalar deligin

hamurla yā balcıgla berketseler (87b/5) od üzerine koyub kaynatsalar indürseler ol yağı çıkarsalar ak şakala dürtsele kabkara (87b/6) eyleye ağarmağa komaya eger kuru kabuğun göyündürüb mağ'ada ekseler ağrısın gidere eger (87b/7) içiyile taşını tütsi eyleseler diş ağrısına fâyide éde eger kaynadub şuyın içseler (87b/8) burı kıra **hınt u daķık** buğday ve undur ata yédürmeyeler be-gāyet (87b/9) zarar éder eger ceyneseler it taladuğı yere ursalar fâyide éde eger cigle yéseler qarında (87b/10) kırt eyler eger gövdeye dürtsele kızdura ve bişmiş buğday yéseler tefrih éde gerekdür kim üzerine (87b/11) kimnün cevāriş yéyeler üzerine zinhār şu icmeyeler kulunc eyler eger unını yaķu édüb (87b/12) bal şuyıyla madde inen sinirlere ve yél olan bağarsaklara ursalar fâyide éde (87b/13) eger sirkengübīnile qarışdurub binbiglere ursalar fâyide éde eger sirkeyile yā şarābıla qarışdurub (87b/14) ağulu cānavarlar şokduğına ursalar fâyide éde eger bişürseler kuluncı öksürüğü (87b/15) olan ve gögüsinden kan tükürür kişi yalasa fâyide éde eger şuyıla ve na'nāyıla bişürüb (**T88/a**) (88a/1) yéseler öksürüğe ve gögüs iriligine fâyide éde ve daħı degirmen tuzın şarābıla bişürüb mā'u'l-karāfīnile (88a/2) yā şuyıyla ve zeytile bişürüb yaķu édüb isi şişlere ursalar fâyide éde **handakūkā** (88a/3) şaru yoncadur ba'zılar dırfil dērler eger şuyını şıksalar balıla qarışdurub gözdeki cıbanlara (88a/4) dürtsele fâyide éde ve perdesin gidere **handakūkā-yı perri** yabān (88a/5) dırfıldur eger balıla qarışdurub yüzdeki çığıda dürtsele gidere eger dögseler şarābıla (88a/6) icsele kavuķ ağrısına ve istiskāya ve hāya ağrısına fâyide éder ve ğalīz yēlleri çıkara (88a/7) şuyı ici kabz éder toħmı fâyide éder ve südüğü ve hayzı yürüdür ve öykenler ağrısına fâyide (88a/8) éder evit başı ağrıdur isi mizāclı kişinün boğazın ağrıdur eger şuyından buruna (88a/9) tamlatsalar mecnūna ve ucuğa fâyide éder eger toħmından isi şuyıla icsele ve böğür ağrılarına (88a/10) ve süddelere fâyide éder eger kaynadub şuyına oğlancuķlar otursalar tīz yūriye eger toħmını isti'māl (88a/11) cimā'ı kavī eyleye eger yağını yürimeyen kişi ayağına dürtsele yūriye eger şuyın şıķub (88a/12) 'akreb şokduğı yere dökseler fâyide éder **hunnā** kınādur eger şuyıla bişürüb (88a/13) od yanuğına ve isi şişlere dökseler fâyide éde eger şuyın ağıza alub bir pāre tıtsalar (88a/14) ağız ağrısın def' éde ve yaprağın ceynemek dāħı ağızda olan cıbanlara fâyide (88a/15) éder eger kınāyı şuyıla yoğursalar kıllara dürtsele kızdura eger ciceğini saħķ édüb (**T88/b**) (88b/1) sirkeyile alına ursalar baş ağrısın sākın eyleye eger yaķu édüb sinirlere ursalar yumşada (88b/2) ve kızdura eger talaķ otına katub talağa ursalar taħlīl éde eger mūmla ve gül yağıyla bişürüb (88b/3) yan ağrısına ursalar be-gāyet fâyide éde eger yoğursalar tırnaķlara ursalar fâyide éde (88b/4) eger kına yaprağın tatlu şuda işlatsalar yigirmi güne dek günde kırķ dirhem in on dirhem (88b/5) şekerle icsele cüzām renci zāħir olduğı vaķt be-gāyet fâyide éde eger sa yağıyla qarışdurub (88b/6) isi şişlere kim şaru şular aķar fâyide éde mücerrebdür eger cicek ve ğayrı kabarcuķ (88b/7) çıkarān oğlancuķlaruñ ayaķlarını yıkasalar gözinde çıķmaķdan men' éde eger gözde yubüset (88b/8) olan yerlere dürtsele fâyide éde eger toħmından bir mişķālını balıla qarışdurub icsele (88b/9) be-gāyet dimāğa kuvet vére harāretten ve ruṭubetden olan zaħmetlerin gidere (88b/10) eger yaprağın saħķ édüb yaķu édüb oğlancuķlaruñ alına ve toluñlarına ursalar (88b/11) gözlerine mādde inmegi men' eyleye eger yaş kişnic şuyıla qarışdurub od yanuğına (88b/12) ursalar fâyide éde eger zeytile qarışdurub başa dürtsele kıllar bitüre ve eyü eyleye (88b/13) eger ziftile saħķ édüb zeyt yağıyla yā gül yağıyla qarışdurub başa dürtsele başda (88b/14) olan cıbanları gidere **hūr** kavaķ ağacıdur eger kabuğında bir mişķāl (88b/15) icsele 'ırķu'n-nisāya ve sidük tutulduğına fâyide éde eger kıtı yēgregile'avratlar ice (**T89/a**) (89a/1) yüklü olmaya yaprağı daħı yine böyledür şıksalar ılıcağiken kulağa tamlatsalar kulakda olan (89a/2) zaħmetlere fâyide éde eger yemişini alsalar daħı yaprağında dögseler balıla qarışdurub göze (89a/3) ursalar be-gāyet fâyide éde perdesin gidere eger yaprağın sirkeyile yaķu édüb (89a/4) niķrişe ursalar sancusın gidere eger yemişin sirkeyile içseler fâyide éde eger pusını (89a/5) içseler ma'deye ve bağarsakda mādde inmekde saķlaya **hayyü'l-ālem** uruz otı dērler (89a/6) eger yaprağın yaķu édüb yalnız unıla yaramaz cıbanlara ve gözde olan issi şişlere (89a/7) ve od yanuğına ve niķrişe ursalar fâyide éde eger şıksalar şuyın gül yağıyla qarışdurub (89a/8) başa dürtsele baş ağrısın fâyide éde eger şarābıla içseler ishāle ve bağırsak cıbanlarına (89a/9) ve ağulu cānavarlar şokduğına fâyide éde ve qarından uzun kırdı çıkara (89a/10) eger 'avratlar şāf gibi götürseler eskiden raħimden aķan yaşı kese eger şuyını ağrıır (89a/11) göze dürtsele fâyide éde ve bir dürlüsü daħı olur dīvārlarda ve taşlarda (89a/12/) olur eger gövdede olan yaramaz cıbanlara yaķu édüb ursalar fâyide éde eger yaprağın (89a/13) eski iç yağıyla qarışdurub ħanāzīre zaħmetine ursalar ħal eyleye ve issi şişlere daħı (89a/14) ursalar fâyide éde **ħarfü'l-ħā ħānıķu'n-nemir** kaþlan otıdur (89a/15) ba'zılar türkçe yapaķa dērler eger yaķu étseler bevaşire ve sigillere ursalar koþara gidere (**T89/b**)

(89b/1) evit zinhār içmeyeler zīrā helāk eyler eger yaprağını dögseler iç yağıyla qarışdursalar etmege (89b/2) kıatsalar ite ve kıurda ve kıaplana ve dilküye ve toınuza bıraıksalar yēseler fı'l-hāl düşe eger (89b/3) yaıu ēdüb kıatı Őiřlere ursalar fāyide ēde **hāmā-yı Őūnī** bir otdur ki budağı (89b/4) olur uzunlığı dōrt barmaıı olur yēre yaıın biter yaprağı mercimek yaprağına beızer ba'zılar (89b/5) tađ encīri dēmiřlerdür evit eger bunuı südin sigillere dūrtseler fāyide (89b/6) ēde eger balıla kıarışdurub gözde olan zaımetlere ursalar cilā vēre kıarardığın gidere (89b/7) ve řu inmesin men' ēde eger budakların dōgüb řarābıla kıarışdursalar řāf gibi 'avratlar gōtürse raıım (89b/8) ağrısın gidere eger yaıu ēdüb balđamī Őiřlere ursalar be-gāyet fāyide ēde eger şürub(89b/9) yēseler içi yumşada eger 'avrat Őıkıdıđı yēre südin dūrtseler fāyide ēde **ıubbāzī** ebe (89b/10) gōmecedür eger yēseler ma'deye yaramazdur içi yumşadur ve sidigi yüridür ve kıavuğa fāyide ēder (89b/11) eger yaprağın çığ iken çēyneseler tuzıla yaıu ēdüb gōze dūrtseler gözde olan nāřür (89b/12) gidere ve bařa dūrtseler başda olan yaşları ve çıbanları ve kıonağı gidere evit südügile (89b/13) yaıu ēdüb aru şokıdığına ursalar fāyide ēde eger tuzsuz yaıu ēdüb gōze ursalar (89b/14) cirāhatların bitüre eger yumşak dögseler zeytile kıarışdurub od yanuğına ursalar fāyide (89b/15) ēde eger bişürseler 'avratlar içine girüb otursalar raıımleri ve maı'adları kıatılığın gidere **(T90/a)** (90a/1) eger kökiyile yaprağını bişürüb kıattāl otlar içen içse kıuşa fāyide ēde ve eger ağulu cānavarlar (90a/2) Őokıdıđına içseler fāyide ēde ve süddeyi yüride eger yaprağını bişürüb çıbanlara (90a/3) ve Őiřlere ursalar işlede eger şuyını hıııne eyleseler bağarsak ve raıım ve maı'ad zaımetine fāyide (90a/4) ēde eger toıımını yēseler gōgüs ve öyken ve kıavuk iriligine fāyide ēde eger yağıla bişürseler (90a/5) kıavukda ve bögrekde olan Őiřlere ursalar fāyide ēde eger issi Őiřlere ursalar (90a/6) sākin eyleye eger ebe gümecini bişürüb yēseler gōgüs iriliginden olan kıuru öksürtüğe fāyide (90a/7) ēde **ıubbe** bir toıımdur haşııaş toıımına beızer ba'zılar tüderi dērler eger südile ve şekkerile içseler (90a/8) gövdeyi eyü eyleye semirde ve sevdāvē kıişilere fāyide ēde **ıubas** demür boııdır (90a/9) süciden dōnmiř sirkeyile saıı kıetseler andan şonra bişürüb süzseler eskiden kıulaııdan (90a/10) aıan iriıılere fıııleyeyüb şokıalar fāyide ēde eger sirkengübīnile içseler kıattāl otların zararın (90a/11) def' ēde ve boğaz iriligin ve Őiřlerin gidere ma'deyi kıāvī ēde sustlığı gidere eger hōřāb (90a/12) şuyıyıla içseler bevāřirden sızan kıanı kese ve haıı kıanın kıat' ēde ve südük tamlamasın (90a/13) kese cigere ve talağa fāyide ēde bağarsak ve kıavuk çıbanlarına fāyide ēde evit gerekdür kim(90a/14) isti'māl ētmezden öı sirke ile saıı ēdüb güneşde kıurıdalar ağrın isti'māl ēdeler (90a/15) eger demür boıımı dögseler yigirmi kerret yusalar bir çölmege kıoysalar üzerine üç barmaıı **(T90/b)** (90b/1) yuııarı gelince zeyt kıoyalar üç baıışında bir baıış gidince kıaynadub üzerine on iki dirhem (90b/2) saıı pāresin döküb eleyüb kıoysalar her řabāıı bir barmaıı yalasalar cimāğı (90b/3) kıāvī eyleye ve talağ Őiřini gidere ve beızi eyü eyleye ve gözde olan artuk hıııları (90b/4) gidere kıurşün boıın merhem ētseler çıbanlara ursalar fāyide ēde gümüş boıın dāıı (90b/5) buncılayındur **ıubz** etmekdür buğday epmegin yaıu eyleseler gövdeye ursalar deriııde olan (90b/6) hıııları ceke taıılıl ēde simīd epmek eyü gidādur eger buğday epmegin mā'ü'l-karāıınile bişürseler (90b/7) yā bişürmedin hāmīrile yaıu ēdüb issi Őiřlere ursalar fāyide ēde ve kıatı kıuru epmek yēmek (90b/8) içi kıabz ēder ve yumşak epmek şuyıla ve tuzıla işladub eski demregüye ursalar gidere ve (90b/9) hāmīrsüz epmek südde ēder furūn epmek eyüdür ve yēıı buğdaydan olan epmekdür ādemi (90b/10) semirdür eger epmek üzerine haşııaş toıımın eküb yēseler uyıda eger çörek otı ve kimnūnıla (90b/11) yoğırılmış epmek yēseler nefah olmaya ve yumşak epmek yēmek eyüdür kıuru epmek yēmekden zīrā tīz (90b/12) haıım olur evit içi kıabz ēder ma'de yaııığın giderür ve simīd epmegi çok yēmek bögrekde (90b/13) tař ve cigerde südde eyler ve ğalıı yēller ve talağ ve maışallar zaımetine yaramazdur gerekdür kim (90b/14) hāmīri çok būraıı çok olur ve daıı üzerine sirkengübīn içseler ve furūnepmegini (90b/15) çok yēmek uyuz ve giciyük eyler ve bevāřir eyler arpa epmegi yēl eyler ve bedeni şoııdır **(T91/a)** (91a/1) gerekdür kim balıla ve kıuruğıla bişürüb yēyeler üzerine mā'ü'l-āsel içeler tā ki maışallar ağrısı (91a/2) ve kıulunc hāřıl olmaya **ıurnüb** keci boınuzıdır yaıı ma'deye yaramazdur içi yumşadur (91a/3) ve kıurusı ma'deye eyüdür içi kıabz ēder ve sidügi yüridür ve eger hām keçi boınuziyıla (91a/4) sigilleri ursalar elbette giderür eger hatun kıişiler yēseler haıı kıanın kese evit gōgüse ve öykene (91a/5) yaramazdur ma'deyi kıāvī ēder evit kıarından tīz çıkımaz kim mā'ü'l-āsel içeler eger içenler yēseler (91a/6) içi kıabz ēde ve eger ögütseler řuda işlatsalar Őııřsalar kııvāma getürseler rubb olur (91a/7) içi ishāl eyler **ıardal** kıızdırur aıılatı laııfııdır cüzab ēder balđam kıoparur çēyneseler (91a/8) eger dögseler şuyıla çalkasalar řarāb-ı abrummānīyile kıarışdurub ğarđara ētseler diliıı iki yanından (91a/9) olan Őiřlere ve öyken didiklerinde olan eskiden olan iriligine fāyide ēde (91a/10) eger dögele kıokıayalar çok aıışırda ve raıımi hūnaıı olan

[100a]

(1) ve yaramaz demregüye vursalar⁴⁴⁰⁷ fāyide eder⁴⁴⁰⁸ (T91/b) ve eger kes⁴⁴⁰⁹ eyleyüb döğüb şuyıla içseler ısıtmaya (2) fāyide éde eger encīrile⁴⁴¹⁰ karşıdurub kulağa vursalar güvüldüsin ve işitmekde (3) ağırlığın gidere eger döğüb şuyıla çalkasalar bala karşıdurub göze sürme eyleseler⁴⁴¹¹ (4) berdesine⁴⁴¹² fāyide éde ve kapak iriligin gidere hardal yemek başdan ve ma‘deden vesāīr (5) bedenden ruṭūbeti taḥlīl⁴⁴¹³ eder çiger⁴⁴¹⁴ ve talak ağrısına fāyide éde yelleri tağıdır ve (6) balgamı taḥlīl⁴⁴¹⁵ eder ve balgamdan olan dil ağırlığın giderür evet⁴⁴¹⁶ şuşadur ve gönül⁴⁴¹⁷ (7) döndürür⁴⁴¹⁸ eger saḥḥ etseler balıla⁴⁴¹⁹ karşıdurub şovuk mizāclu kişilerinün alnına (8) vursalar⁴⁴²⁰ dimāğların kızdura ve hem⁴⁴²¹ nezleye fāyide éde⁴⁴²² eger şovuk ‘uzvlara dürtsele (9) kızdura hareketi kavī eyleye ta‘ām şacsalar⁴⁴²³ ma‘deyi kızdura eger çügündürle yēseler (10) balgamı kaṭ‘ eder eger şarābıla toḥmından açla içseler cimāğı⁴⁴²⁴ kavī eder⁴⁴²⁵ eger balıla (11) yēseler öksürüğe fāyide éde eger yılanlu yerlere⁴⁴²⁶ tütüzseler yılanı⁴⁴²⁷ tağıda⁴⁴²⁸ eger

---

ḥatun kişilere fāyide éde (91a/11) eger yaḳu édüb işergūs zahmetine ursalar fāyide éde eger encīrile karşıdurub (91a/12) ‘ırķu’n-nisāya ve talak şişne derisi kızarıncı ursalar fāyide éde eger eski ağırlara ursalar (91a/13) fāyide éde ve yaḳu édüb dā’ü’s-sa‘lebe ursalar gidere ve eger mūmıla ve balıla ve zeytile ve (91a/14) iç yağıyla karşıdurub yüze dürtsele arıda ve göz altında irkilen kāmı gidere ve eger (91a/15) sirke ile karşıdurub cıbanlu uyuza” var. 84a/14-91a/15

⁴⁴⁰⁷ “ursalar” 91a/15

⁴⁴⁰⁸ “éde” 91a/15

⁴⁴⁰⁹ “keş” 91b/1

⁴⁴¹⁰ “encīrile”den sonra “karşıdurub kulağa vursalar güvüldüsin ve işitmekde ve ağırlığın gidere eger döğüb şuyıla çalkasalar bala karşıdurub göze” yok. 91b/1

⁴⁴¹¹ “etseler” 91b/1

⁴⁴¹² “perdesine” 91b/2

⁴⁴¹³ “taḥlīl” 91b/3

⁴⁴¹⁴ “ciger” 91b/3

⁴⁴¹⁵ “taḥlīl” 91b/4

⁴⁴¹⁶ “evit” 91b/4

⁴⁴¹⁷ “gönli” 91b/4

⁴⁴¹⁸ “dönderür” 91b/4

⁴⁴¹⁹ “balıla” yok. 91b/5

⁴⁴²⁰ “ursalar” 91b/5

⁴⁴²¹ “hem” yok. 91b/5

⁴⁴²² “éde” 91b/6

⁴⁴²³ “şacsalar” 91b/6

⁴⁴²⁴ “cimāğı” 91b/7

⁴⁴²⁵ “eyleye” 91b/8

⁴⁴²⁶ “yerlerde” 91b/8

peyn̄irle (12) karışdurub şarābila içseler kırtları çıkara eger kelem şuyıla ve sekb̄inecile (13) karışdurub hanāz̄ire dürtseler hal⁴⁴²⁹ éde eger şuyın⁴⁴³⁰ ağızda tıtsalar ve kulağa (14) tamlatsalar diş⁴⁴³¹ ve kulağ ağrısın⁴⁴³² s̄akin⁴⁴³³ eger aq h̄ardalı yaqu eyleyüb katı şışlere (15) vursalar⁴⁴³⁴ s̄akin éde eger sahq̄ édüb aqrır dişlere vursalar⁴⁴³⁵ ağrısın diñdüre⁴⁴³⁶ çok yemeyeler

[100b]

(1) gam getirür eger baraşa dürtseler f̄ayide éde eger çügündürle yēseler⁴⁴³⁷ uçuk tütana⁴⁴³⁸ ve dağı⁴⁴³⁹ (2) balgamdan başı çegzinene ve cemī'ci balgamdan göyünmiş sevdādan olan aqrırlara f̄ayide (3) éde⁴⁴⁴⁰ ve bedende⁴⁴⁴¹ göyünmiş balgamı çıkara eger çig iken ve bişmiş iken çok (4) yēseler baş aqrıdır ma'deye yaramazdur *h̄irva'* (T92/a) kene tohminuñ ağacıdır eger (5) otuz dāne kene kabuğın ayırtlayub sahq̄ édüb içseler balgamı ishāl éde kuşdura (6) evet⁴⁴⁴² ma'deyi sust eyler eger dögseler yaqu édüb sigillere vursalar⁴⁴⁴³ f̄ayide éde ve dağı⁴⁴⁴⁴ (7) çıgıda vursalar⁴⁴⁴⁵ arıda eger yaprağın dögseler unıla karışdurub yaqu édüb balgami⁴⁴⁴⁶ (8) şışlere ve gözde olan issi şışlere vursalar⁴⁴⁴⁷ s̄akin éde eger sirkeyile⁴⁴⁴⁸ yaqu édüb (9) nifāsda emcek şışdüğine ve

---

⁴⁴²⁷ “yılan” 91b/8

⁴⁴²⁸ “tağıla” 91b/8

⁴⁴²⁹ “hal” 91b/10

⁴⁴³⁰ “şuyın ağızda” yerine “ağızda şuyın” 91b/10

⁴⁴³¹ “diş” yok. 91b/10

⁴⁴³² “ağrısın”dan sonra “ve diş ağrısın” var. 91b/11

⁴⁴³³ “s̄akin”den sonra “éde” var. 91b/11

⁴⁴³⁴ “ursalar” 91b/11

⁴⁴³⁵ “ursalar” 91b/12

⁴⁴³⁶ “gidere” 91b/12

⁴⁴³⁷ “yēseler” yok. 91b/13

⁴⁴³⁸ “dütana” 91b/13

⁴⁴³⁹ “dağı” yok. 91b/13

⁴⁴⁴⁰ “éder” 91b/14

⁴⁴⁴¹ “bedenden” 91b/14

⁴⁴⁴² “evit” 92a/2

⁴⁴⁴³ “ursalar” 92a/2

⁴⁴⁴⁴ “dağı” yok. 92a/3

⁴⁴⁴⁵ “ursalar” 92a/3

⁴⁴⁴⁶ “balgami” 92a/4

⁴⁴⁴⁷ “ursalar” 92a/4

⁴⁴⁴⁸ “sirke ile” 92a/4

niķrīse ve ıřırġuya dūrtseler sākin ēde ve sıñirlere (10) vursalar⁴⁴⁴⁹ yumşada eger içseler ishāl eyleye tamarları arıda ve hām hıltları çıkara (11) ve felce fāyide ēde ve⁴⁴⁵⁰ ā'zāyı kavī ēde ba'zılar eydür şerbeti on bir dāne yā yigirmi⁴⁴⁵¹ (12) tokuz yā yēdi dānedür ba'zılar eydür on bir dānedür dērler ancak evet⁴⁴⁵² kabı dahı (13) ayrıtlanmış ola eger tāze yapraġı⁴⁴⁵³ bişürüb yaķu ēdüb niķrīse ve mafşallar aġrısına (14) vursalar⁴⁴⁵⁴ fāyide ēde eger yēseler laķvāya fāyide ēde eger ruṭubetden olsa ve (15) bedene şıḥḥat vēre evet⁴⁴⁵⁵ itleri öldürür kaçan yapraġın⁴⁴⁵⁶ kızdursalar boġazda olan

[101a]

(1) şışlere bir hafteye dek her gün üç kerre⁴⁴⁵⁷ ve her ġece üç kerre⁴⁴⁵⁸ vursalar⁴⁴⁵⁹ gidere mücerrebdür (2) *ḥarbak-ı ebyaz* türkce qar çiçeġi dērler ve tokuz depelü dērler evvelā budur ki⁴⁴⁶⁰ ekin (3) vaķtinde divşüreler⁴⁴⁶¹ eger aķ ḥarbakı içseler ma'deyi arıda dürlü dürlü nesnelere çıkara (4) eger göz şāfına kıatsalar perdeyi götüre eger koķulasalar aķsırda⁴⁴⁶² eger unıla ve balıla (5) kıarışdurub sıcanlara⁴⁴⁶³ kıosalar öldüre eger etile⁴⁴⁶⁴ bişürüb şōrbāsın mā'ü'l-karāṭinile⁴⁴⁶⁵ (6) (T92/b) şuyıla kıarışdurub içseler ḥunāk zaḥmetine ve bedenüñ za'fına fāyide ēder⁴⁴⁶⁶ (7) evet⁴⁴⁶⁷ çok içmeyeler helāk ēder yēgreġi budur ki⁴⁴⁶⁸ beş mıřķālın yüz dirhem yağmur şuyında⁴⁴⁶⁹ (8) üç gün ışladalar

---

⁴⁴⁴⁹ “ursalar” 92a/6

⁴⁴⁵⁰ “ve” yok. 92a/7

⁴⁴⁵¹ “yigirmi”den sonra “yā” var. 92a/7

⁴⁴⁵² “evit” ve “evit”den sonra “kabı dahı” yok. 92a/8

⁴⁴⁵³ “yapraġını” 92a/9

⁴⁴⁵⁴ “ursalar” 92a/9

⁴⁴⁵⁵ “evit” 92a/10

⁴⁴⁵⁶ “yapraġını” 92a/10

⁴⁴⁵⁷ “kerret” 92a/11

⁴⁴⁵⁸ “kerret” 92a/11

⁴⁴⁵⁹ “ursalar” 92a/12

⁴⁴⁶⁰ “kim” 92a/13

⁴⁴⁶¹ “devşüreler” 92a/13

⁴⁴⁶² “aķsırda” 92a/14

⁴⁴⁶³ “sıcanlara” 92a/15

⁴⁴⁶⁴ “etile”den sonra “müherrā” var. 92a/15

⁴⁴⁶⁵ “mā'ü'l-karāṭin” 92a/15

⁴⁴⁶⁶ “ēde” 92b/1

⁴⁴⁶⁷ “evit” 92b/1

⁴⁴⁶⁸ “kim” 92b/2

⁴⁴⁶⁹ “şuyından” 92b/2

andan sonra süzeler içeler fāyide éde bundan dāhı⁴⁴⁷⁰ yégrek budur (9) kim yüz yigirmi dirhem in alalar sekiz yüz dirhem yağmur şuyında⁴⁴⁷¹ üç⁴⁴⁷² gün ışladalar (10) andan kaynadalar üç⁴⁴⁷³ bahşında bir bahşı kalınca şuyın süzeler iki yüz dirhem bal (11) katalar kıvāma getüreler isti‘māl édeler⁴⁴⁷⁴ be-gāyet fāyide éde *harbak-ı esved* karaca (12) otdur eger yaķu édüb bahaķa ve demregüye ve uyuza ve giciyige⁴⁴⁷⁵ vursalar⁴⁴⁷⁶ fāyide éde eger (13) harbakı katı nāşür⁴⁴⁷⁷ etine şokşalar iki üç⁴⁴⁷⁸ günde gidere eger sirkeyile⁴⁴⁷⁹ karışdurub (14) maźmaza étseler diř ağrısın sākın éde eger bir dirhemini yalunuz yā maħmüde (15) ve tuz birle içseler balğamı ve sevdāyı ishāl éde eger mercimegile bişürüb şörbāsın

[101b]

(1) içseler şar‘a ve felce ve mālīhūlyāya ve mecnūnlara ve mafzallar⁴⁴⁸⁰ ağrısına fāyide éde eger ‘avratlar (2) götürse öñinden hayzı yüride içindeki⁴⁴⁸¹ oğlanı öldüre çıkara eger arpa unıyla ve şarābıla (3) yaķu édüb şaru şu aķan yerlere vursalar⁴⁴⁸² fāyide éde ve içseler şafrāyı ishāl éde yaraķāna (4) ve öyken düdüklerinde olan zaħmete ve kavuķ ve gögüs zaħmetine ve göze inen māddeyi (5) def‘ éde ve şaķīķa zaħmetine fāyide éde evet⁴⁴⁸³ kökinden gerek kim mā’ü’l-‘aselile⁴⁴⁸⁴ içeler⁴⁴⁸⁵ (6) ba‘zılar eydür bucuķ⁴⁴⁸⁶ mişķāl kifāyetdür eger tütsi eyleseler diř ağrısına (T93/a) fāyide (7) éde eger harbakı⁴⁴⁸⁷ saħķ étse türmisile⁴⁴⁸⁸ ve balıla karışdurub yüze dürtseler çığıdı (8) gidere

4470 “dāhı” yok. 92b/3

4471 “şuyından” 92b/4

4472 “üç” 92b/4

4473 “üç” 92b/4

4474 “édeler” yok. 92b/5

4475 “giciyüğe” 92b/7

4476 “ursalar” 92b/7

4477 “nāşır” 92b/7

4478 “üç” 92b/7

4479 “sirke ile” 92b/8

4480 “mafşallar” 92b/10

4481 “içdeki” 92b/11

4482 “ursalar” 92b/12

4483 “evit” 92b/14

4484 “mā’ü’l-‘asel ile” 92b/15

4485 “içseler” 92b/15

4486 “buçuķ” 92b/15

4487 “harbak” 93a/1

4488 “türmisile” 93a/1

hürsükümü türkce altun başı dèrler bir otdur uzunı bir qarış olur (9) zūfāya beñzer gölgelü ve taşlu yerlerde biter eger kökini mā'ü'l-^caselile⁴⁴⁸⁹ bişürseler ve⁴⁴⁹⁰ (10) içseler ciger ağrısına ve öykende olan issi şişlere fāyide éde ve hayz kanın (11) yüride *havamur* bir otdur kim büstānlar⁴⁴⁹¹ arasında biter çok yaprakları olur çiçeği (12) benefşe çiçeğine beñzer belki dāhı gökçek olur⁴⁴⁹² çiçeğinden yağ çıkarırsalar başa (13) dürtsele ferah eyleye ğuşşayı gidere eger yüz⁴⁴⁹³ gece⁴⁴⁹⁴ bu yağdan sürseler tañla gine yusalar (14) yüzi kızdurur⁴⁴⁹⁵ ve ğuşşayı giderür⁴⁴⁹⁶ *harātīn* yer bağırsağıdur eger saħk étsele (15) kesilmiş siñire vursalar⁴⁴⁹⁷ fi'l-hāl fāyide éde eger üzüm şuyıla içsele sidügi yüride

[102a]

(1) eger ördegün içi yağıyla bişürüb kulağa tamzursalar ağrısın sākın eyleye (2) eger zeytile bişürüb ağrıyan kulağın muhālifine tamlatsalar fāyide éder⁴⁴⁹⁸ eger degirmen (3) tuzıyla dögseler sigillere vursalar⁴⁴⁹⁹ ve süñük savuşduğı yere vursalar⁴⁵⁰⁰ fāyide éder⁴⁵⁰¹ (4) eger kırutsalar torak otı şuyıla içsele kulunca fāyide éde eger bādām yağıyla (5) saħk édüb baş eñleri ayrıldığına vursalar⁴⁵⁰² fāyide éde eger yaqu édüb bağırsaqlar (6) yarıldığına vursalar⁴⁵⁰³ fāyide éde eger kırutsalar yumşak döğüb tılayıla içsele kavukdağı (7) (T93/b) ve bögrekdeki taşı tağıda yarakāna⁴⁵⁰⁴ fāyide⁴⁵⁰⁵ éde eger yaqu édüb issi şişlere vursalar⁴⁵⁰⁶ (8) sākın éde eger yusalar kırutsalar saħk

---

⁴⁴⁸⁹ “mā'ü'l-^casel ile” 93a/3

⁴⁴⁹⁰ “ve” yok. 93a/3

⁴⁴⁹¹ “bustānlar” 93a/5

⁴⁴⁹² “olur”dan sonra “yaprağımı avucda yā cebinde yā yanında götürseler gören kişi seve eger” var. 93a/6-7

⁴⁴⁹³ “yüze” 93a/7

⁴⁴⁹⁴ “gece” yok. 93a/7

⁴⁴⁹⁵ “kızdura” 93a/8

⁴⁴⁹⁶ “gidere” 93a/8

⁴⁴⁹⁷ “ursalar” 93a/9

⁴⁴⁹⁸ “éde” 93a/11

⁴⁴⁹⁹ “ursalar” 93a/12

⁴⁵⁰⁰ “ursalar” 93a/12

⁴⁵⁰¹ “éde” 93a/12

⁴⁵⁰² “ursalar” 93a/14

⁴⁵⁰³ “ursalar” 93a/15

⁴⁵⁰⁴ “yarakānı” 93b/1

⁴⁵⁰⁵ “fāyide éde” yerine “gidere” 93b/1

⁴⁵⁰⁶ “ursalar” 93b/1

édüb şirlügan⁴⁵⁰⁷ yağıyla qarışdurub zekere (9) dürtsele böyüde *haref*⁴⁵⁰⁸ saqsudur⁴⁵⁰⁹ eyüsi tennür saqsıdır⁴⁵¹⁰ eger yumşaq döğüb (10) cirāhata ve yaramaz cıbanlara⁴⁵¹¹ ekseler fāyide éde eger sirkeyile⁴⁵¹² qarışdurub giciyige ve bibinglere (11) ve niķrīse vursalar⁴⁵¹³ fāyide éde eger kırıtıla qarışdurub hanāzīre vursalar⁴⁵¹⁴ fāyide éde (12) ve ķuru ‘uzvlarda⁴⁵¹⁵ olan cıbanlara⁴⁵¹⁶ ve dişlere dürtsele cilā vēre⁴⁵¹⁷ *hurāmā* bir otdur (13) ki uzunca budakları ve uvaçuk yaprakları olur ķum arasında biter ķokusu (14) ķınā ķokusına beņzer eger şovuk başlara⁴⁵¹⁸ vursalar⁴⁵¹⁹ kızdurur⁴⁵²⁰ eger içsele ciger ve talak (15) zaķmetine fāyide éde eger tütsi eyleseler yaramaz rāyihaları giderür ve raķmi kızdurur eskiden⁴⁵²¹

[102b]

(1) yaşları keser yüklü eyler şāf gibi götürseler mücerrebdür *has*⁴⁵²² mārıldur⁴⁵²³ eyüdür ve (2) ma‘deyi şovıdır sidügi yürüdür eger yumadın bişürsele yā bişürmedin yēseler ve (3) ma‘deye be-ğāyet eyüdür eger toķmını içsele cimā‘ arzūsın keser ihtilāmı (4) men‘ éder eger dāīm yēseler gözde perde eyler yabān mārılı şuyın buçuk dirhem şuyıla (5) ve sirkeyile⁴⁵²⁴ içsele qarışdurub şulu balģamı ishāl eyleye eger gül yağıyla qarışdurub (6) başa dürtsele baş ağrısına fāyide éde ve göze dürtsele gözde olan cıbanları⁴⁵²⁵ gidere (7) eger yabān mārılın yēseler uyıda ağrıyı sākin eyleye ve hayz kanın yürüde ‘akreb (8) ve ağulu cānavarlar şoķduģına fāyide éde ve toķmın

⁴⁵⁰⁷ “şirlügan” 93b/2

⁴⁵⁰⁸ “haref” 93b/3

⁴⁵⁰⁹ “saqsıdır” 93b/3

⁴⁵¹⁰ “saqsıdır” 93b/3

⁴⁵¹¹ “cıbanlara” 93b/4

⁴⁵¹² “sirke ile” 93b/4

⁴⁵¹³ “ursalar” 93b/4

⁴⁵¹⁴ “ursalar” 93b/4

⁴⁵¹⁵ “‘uzvlarında” 93b/5

⁴⁵¹⁶ “cıbanlar” 93b/5

⁴⁵¹⁷ “éde” 93b/5

⁴⁵¹⁸ “başlar” 93b/7

⁴⁵¹⁹ “ursalar” 93b/7

⁴⁵²⁰ “kızdura” 93b/7

⁴⁵²¹ “eskiden”den sonra “akan” var. 93b/8

⁴⁵²² “has” 93b/9

⁴⁵²³ “mārıldur” 93b/9

⁴⁵²⁴ “sirke ile” 93b/12

⁴⁵²⁵ “cıbanları” 93b/14

yéseler (*T94/a*) iħtilāmi⁴⁵²⁶ kaṭc' éde ve süci (9) aralığında yéseler siñürlerden⁴⁵²⁷ olan zaħmetleri gidere yunmışı yaramazdur eger dögseler (10) yaķu édüb eñseye vursalar⁴⁵²⁸ dimāġ ħarāretin sākın eyleye hezeyān söylemegi giderür⁴⁵²⁹ (11) eger sirkeyile⁴⁵³⁰ yéseler kāmı sākın eyleye ve şafrāyı kaṭc' éde eger yaġıla ve sirkeyile⁴⁵³¹ (12) bişürüb yéseler yaraķānı gidere⁴⁵³² ve emcek aġrısın sākın eyleye toħmı⁴⁵³³ 'aķreb şoķduġına (13) ve göġüs aġrısına fāyide éder⁴⁵³⁴ ve mārūl⁴⁵³⁵ yemek şular ħarışduġından (14) olan zaħmetlere ve şafrādan ve kāvuk göyündüğinden fāyide éde eger mārūl şuyıla (15) arpa unıyıla⁴⁵³⁶ ħarışdurub gözde olan issi şişlere vursalar⁴⁵³⁷ be-ġāyet fāyide éde ve

[103a]

(1) eger yapraġın sirkeyile⁴⁵³⁸ döġüb başa vursalar⁴⁵³⁹ şafrāvi⁴⁵⁴⁰ buħārdan olan aġrıyı (2) gidere⁴⁵⁴¹ ve yemek ħuru öksürüġe fāyide éde⁴⁵⁴² evet⁴⁵⁴³ çoķ yemek göz ħarardur *ħaşħaş* (3) meşhürdur cemī'sin bişürseler şuyını başa dökseler uyıda eger tāzeyiken ve⁴⁵⁴⁴ (4) başların dögseler unıla ħarışdurub yaķu édüb issi şişlere vursalar⁴⁵⁴⁵ ve ısırguya (5) vursalar⁴⁵⁴⁶ fāyide éde eger bişürseler şuda şu eksilince şonra süzseler bala (6) ħarışdurub kıvāma getürseler lu'ūk gibi yalasalar öksürüġe ve öyken düdüklerinde olan (7) artuķ ħılırlara ve eski ishāle fāyide éde eger ħaşħaşuñ toħmın dögseler şarābıla

⁴⁵²⁶ “iħtilām” 94a/1

⁴⁵²⁷ “siñürlerde” 94a/1

⁴⁵²⁸ “ursalar” 94a/2

⁴⁵²⁹ “gidere” 94a/3

⁴⁵³⁰ “sirke ile” 94a/3

⁴⁵³¹ “sirke ile” 94a/4

⁴⁵³² “gidere” yok. 94a/4

⁴⁵³³ “toħmını” 94a/4

⁴⁵³⁴ “éde” 94a/5

⁴⁵³⁵ “mārūl” 94a/5

⁴⁵³⁶ “unını” 94a/7

⁴⁵³⁷ “ursalar” 94a/7

⁴⁵³⁸ “sirke ile” 94a/8

⁴⁵³⁹ “ursalar” 94a/8

⁴⁵⁴⁰ “şafrāyı” 94a/8

⁴⁵⁴¹ “gide” 94a/8

⁴⁵⁴² “éder” 94a/9

⁴⁵⁴³ “evit” 94a/9

⁴⁵⁴⁴ “ve” yok. 94a/10

⁴⁵⁴⁵ “ursalar” 94a/11

⁴⁵⁴⁶ “ursalar” 94a/11

(8) içseler eski ishāle ve rahmden akan eski yaşlara fāyide eder⁴⁵⁴⁷ eger şuyıla qarışdurub (9) alına ve toluña (*T94/b*) dürtseler uykusuzlığı giderür⁴⁵⁴⁸ eger haşhāşun başı⁴⁵⁴⁹ dögseler (10) alına vursalar⁴⁵⁵⁰ issi baş⁴⁵⁵¹ ağrısın sākin eyleye uyıda eger⁴⁵⁵² berāberi boyıla bişürseler⁴⁵⁵³ (11) gül şuyıla issi göz ağrısına vursalar⁴⁵⁵⁴ sākin eyleye ve inen māddeyi def^c eyleye eger (12) öksürük⁴⁵⁵⁵ otlarına qarışdurub isti‘māl etseler fāyide éde ve boğaza mādde inmegi def^c (13) éde eger kabuğın saħk édüb berāberi şamgıla yoğursalar şuyıla hamīr édüb noħūd (14) kadar yuvalaqlar eyleseler her gece unın yudsalar⁴⁵⁵⁶ şafrādan olan kanlu ishāle fāyide⁴⁵⁵⁷ (15) éder⁴⁵⁵⁸ mücerrebdür⁴⁵⁵⁹ ve kavuğ göyündüğine fāyide éde mücerrebdür eger kabuğından bucuğ dirhem⁴⁵⁶⁰

[103b]

(1) aħşam isti‘māl etseler ishāl-i demeviyyi kese mücerrebdür *haşhāş-ı makrūn*⁴⁵⁶¹ (2) bu bir haşhāşdur ki denizler kenārında biter şaru çiçeği olur (3) egrice⁴⁵⁶² yimişleri olur boy gibi ba‘zılar buña deniz haşhāşı dērler eger (4) kökini şuyıla bişürüb şunuğ yarısı kalınca ol şuyı içseler ‘ırķu’n-nisāya (5) ve ciger ağrısına fāyide éde ve şol kişiler kim sidüklerinde örümcek avı (6) gibi nesne olur aña dāhı fāyide éde⁴⁵⁶³ eger tohmından mā’ü’l-ķarāfīnile içseler (7) içi⁴⁵⁶⁴ ishāl édüb şulu balgamı çıkara eger yaprağın balıla⁴⁵⁶⁵ ve zeytile yaķu édüb (8) yaramaz cıbanlara⁴⁵⁶⁶ vursalar⁴⁵⁶⁷ yaramazın gidere

⁴⁵⁴⁷ “éde” 94a/15

⁴⁵⁴⁸ “gidere” 94b/1

⁴⁵⁴⁹ “yaşımı” 94b/1

⁴⁵⁵⁰ “ursalar” 94b/1

⁴⁵⁵¹ “baş” yok. 94b/1

⁴⁵⁵² “eger”den sonra “berāberi boyıla” yerine “boyıla berāber” 94b/2

⁴⁵⁵³ “bişürüb” 94b/2

⁴⁵⁵⁴ “ursalar” 94b/3

⁴⁵⁵⁵ “öksürüğe” 94b/3

⁴⁵⁵⁶ “yuşsalar” 94b/6

⁴⁵⁵⁷ “kaş” 94b/6

⁴⁵⁵⁸ “éde” 94b/6

⁴⁵⁵⁹ “mücerrebdür” yok. 94b/6

⁴⁵⁶⁰ “dirhem”den sonra “şabāh ve bucuğ dirhem” var. 94b/7

⁴⁵⁶¹ “haşhāş-ı makrūn” 94b/8

⁴⁵⁶² “egrice” 94b/9

⁴⁵⁶³ “éder” 94b/12

⁴⁵⁶⁴ “içi” 94b/12

⁴⁵⁶⁵ “bal ile” 94b/13

⁴⁵⁶⁶ “cıbanlara” 94b/13

eyü etler bitüre ve eger hayvānāt gözine (9) sürme etseler gözlerindeki cıbanları⁴⁵⁶⁸ gidere *haşhāş-ı zebedī* ak otdur (10) aklıqda köpüğe benzer birer qarış uzunı⁴⁵⁶⁹ (T95/a) olur uvaçuk⁴⁵⁷⁰ yaprağı olur eger (11) yay güninde divşürseler bir dirhem mā'ü'l-karāṭin şuyıla içseler kuşdurmağıla⁴⁵⁷¹ (12) içi arıda maşrū'lara fāyide éde tohmı balgāmı ishāl éder⁴⁵⁷² *huşyetü'l-keleb* (13) it hāyası dërler bir otdur ki yaprağı yere düşeni biter zeytün yaprağına (14) benzer budaklarınuñ uzunı birer qarış olur kökleri it keseri gibi olur (15) iki çatal⁴⁵⁷³ yumrıca biribiri üzerine olur biri tolu biri boş olur

[104a]

(1) çiçeği mōrca olur eger tolusın er yése cimā'ı arta er oğlanı ola eger 'avratlar⁴⁵⁷⁴ boşın (2) yése kız toğura eger yaşını keçi südile içseler cimāğı ziyāde eyleye eger (3) kurusın⁴⁵⁷⁵ içseler cimā'ı⁴⁵⁷⁶ kaç' éde eger yaqu eyleyüb balgāmı⁴⁵⁷⁷ şışlere vursalar⁴⁵⁷⁸ hall (4) eyleye evet⁴⁵⁷⁹ bu şol nev'idür ki yaprağı gendene yaprağına benzer üzerinde yilmeşük (5) olur ele yabışur⁴⁵⁸⁰ eger yaqu eyleyüb gövdede yaramaz cıbanlara⁴⁵⁸¹ vursalar⁴⁵⁸² ve issi şışlere (6) ve maç'atda⁴⁵⁸³ olan bevāşire vursalar⁴⁵⁸⁴ fāyide éde eger kurusını yumşak dögseler gövdede⁴⁵⁸⁵ (7) tağılan cıbanlara⁴⁵⁸⁶ vursalar⁴⁵⁸⁷ fāyide éde bütün kurıtsalar yumşak döğüb içseler kabz (8) eyleye *huşyetü's-sa'leb* dilkü taşağı⁴⁵⁸⁸

⁴⁵⁶⁷ "ursalar" 94b/13

⁴⁵⁶⁸ "çıbanı" 94b/14

⁴⁵⁶⁹ "uzun" 94b/15

⁴⁵⁷⁰ "uvacuk" 95a/1

⁴⁵⁷¹ "kuşdurmağ ile" 95a/2

⁴⁵⁷² "éde" 95a/3

⁴⁵⁷³ "catal" 95a/5

⁴⁵⁷⁴ "'avrat" 95a/7

⁴⁵⁷⁵ "kurusını" 95a/8

⁴⁵⁷⁶ "cimāğı" 95a/8

⁴⁵⁷⁷ "balgāmı" 95a/8

⁴⁵⁷⁸ "ursalar" 95a/8

⁴⁵⁷⁹ "evit" 95a/9

⁴⁵⁸⁰ "yabışur" 95a/10

⁴⁵⁸¹ "çıbanlara" 95a/10

⁴⁵⁸² "ursalar" 95a/10

⁴⁵⁸³ "maç'atda" 95a/11

⁴⁵⁸⁴ "ursalar" 95a/11

⁴⁵⁸⁵ "gevdede" 95a/11

⁴⁵⁸⁶ "çıbanlara ve ağızda olan çıbanlara" 95a/12

⁴⁵⁸⁷ "ursalar" 95a/12

⁴⁵⁸⁸ "hāyası" 95a/13

dédükleri otdur eger eliyile⁴⁵⁸⁹ tutsa cimā'ı (9) kavī éde ve içseler be-gāyet kavī éde saķanķūr kuvveti gibi kuvvet olur balıla⁴⁵⁹⁰ mürebbā (10) édeler girü bu⁴⁵⁹¹ fāyideyi éde eger şarābıla içseler felce teşennüce fāyide éde (T95/b) eger (11) zeyte bırağub isti'māl étseler zekeri muhķem kıvāma getüre bir dürlü dāhı olur (12) kızıl yaprağı olur eger kıoparsalar anı eli tıtmaz olur 'ilācı oldur kim girü (13) ol otı göyündüreler mūmıla⁴⁵⁹² yağıla saħķ éderler⁴⁵⁹³ ele dürteler şifā bula (14) *ħuşyetü'd-dīk* bidnūs ħāyasıdır aķça⁴⁵⁹⁴ degirmice dāneler olur kirās (15) çekirdegi gibi ġalīz yēlleri tağıdır eger yaķu étseler kıatı şışlere vursalar⁴⁵⁹⁵

[104b]

(1) be-gāyet fāyide éde eger bucuķ⁴⁵⁹⁶ dirhemini anīsōn⁴⁵⁹⁷ şuyıla içseler girü bu fāyideyi⁴⁵⁹⁸ (2) éde *ħuşyetü'l-mevārī* ħayvānāt ħāyasıdır ġec ħazm olur buzağı (3) ħāyasını dögseler⁴⁵⁹⁹ cimā'ı ziyāde éde içseler girü ancılayın bidnūs ve (4) semmūr⁴⁶⁰⁰ ħāyasını⁴⁶⁰¹ tuzla güyegü otıla yēseler cimā'ı kavī éde *ħatmī* taħlīl (5) édicidür ve şışmekden men^c éder ağırları sākin éder bahakı giderür eger (6) toħmını yēseler bögrekte olan taşları tağıdır eger şuyıla bişürüb ol (7) şuyı içseler bağarşuķ⁴⁶⁰² cıbanlarına⁴⁶⁰³ ve kıan tükürmege ve ic ishāline fāyide éder⁴⁶⁰⁴ (8) eger mā'ü'l-karāṭin ile bişürseler yaşla döğüb kıulaķ dibinde olan⁴⁶⁰⁵ kıatı şışlere ve ħanāzīre (9) ve emcekde olan isi⁴⁶⁰⁶ şışlere ve maķ'ad şışine ve siñirler uzandığına⁴⁶⁰⁷ (10) vursalar⁴⁶⁰⁸ fāyide

⁴⁵⁸⁹ “el ile” 95a/14

⁴⁵⁹⁰ “bal ile” 95a/15

⁴⁵⁹¹ “bu” yok. 95a/15

⁴⁵⁹² “mūmıla”dan sonra “ve” var. 95b/3

⁴⁵⁹³ “édeler” 95b/3

⁴⁵⁹⁴ “aķça” 95b/4

⁴⁵⁹⁵ “ursalar” 95b/5

⁴⁵⁹⁶ “buçuķ” 95b/5

⁴⁵⁹⁷ “anīsōn” 95b/5

⁴⁵⁹⁸ “fāyide” 95b/6

⁴⁵⁹⁹ “dögseler”den sonra “yēseler” var. 95b/7

⁴⁶⁰⁰ “semmūr” 95b/8

⁴⁶⁰¹ “ħāyasın” 95b/8

⁴⁶⁰² “bağırşuķ” 95b /10

⁴⁶⁰³ “cıbanlarına” 95b/11

⁴⁶⁰⁴ “éde” 95b/11

⁴⁶⁰⁵ “olan” yok. 95b/12

⁴⁶⁰⁶ “issi” 95b/12

⁴⁶⁰⁷ “uzadığına” 95b/13

ède eger şarābıla bişürseler ördegün içi yağıyıla ve benevüş sakızıyıla (11) döğüb şāf gibi ‘avratlar öninden götürse rahmde⁴⁶⁰⁹ olan şişlere fāyide éde ağızların (12) açā ve şuyın içseler girü bu⁴⁶¹⁰ fāyideyi⁴⁶¹¹ éde ve nifās gören (T96/a) ‘avratların artuķ hıltların (13) gidere⁴⁶¹² eger kökini şarābıla bişürüb içseler sidügi⁴⁶¹³ yürüde ve ğalīz hām hıltları (14) çıkāra ve ‘ırķu’n-nisāya ve bağarsuķ cıbanlarına⁴⁶¹⁴ ve ditremege fāyide éde eger sirkeyile⁴⁶¹⁵ (15) bişürüb mażmaza étsele diş ağrısın sākin eyleye eger toħmını tāzeyiken yā kuruyiken

[105a]

(1) saħķ édüb sirkeyile⁴⁶¹⁶ ķarışdurub ğüneşe ķarşu bahaķa dürtseler be-ğāyet fāyide éde eger (2) yaprağın⁴⁶¹⁷ zeytile⁴⁶¹⁸ ķarışdurub yaķu édüb od yanuğına ve ağulu cānavar⁴⁶¹⁹ soķduğına (3) vursalar⁴⁶²⁰ fāyide éde eger kökini saħķ édüb şuya ķarışdurub⁴⁶²¹ şuyı toħdura (4) eger yaprağını yaķu édüb zātü’l-cenebe ve zātü’r-riye zaħmetine vursalar⁴⁶²² fāyide éde (5) eger lu‘ābını⁴⁶²³ şuyıla⁴⁶²⁴ çıkārsalar şekerle⁴⁶²⁵ içseler öksürüğe fāyide éde eger kökinüğ (6) ķabuğın şuyıla⁴⁶²⁶ bişürüb ķatı siñirlere ve ķatı bendüķşelere vursalar⁴⁶²⁷ yumşada (7) eger toħmını yumşak döğüb şuya ķarışdursalar uyıda eger hıķneye⁴⁶²⁸ ķatsalar (8) maķ‘ad zararın def‘ éde evet⁴⁶²⁹ lu‘ābın

⁴⁶⁰⁸ “ursalar” 95b/13

⁴⁶⁰⁹ “rahimden” 95b/14

⁴⁶¹⁰ “bu” yok. 95b/15

⁴⁶¹¹ “fāyide” 95b/15

⁴⁶¹² “arda” 96a/1

⁴⁶¹³ “sidigi” 96a/1

⁴⁶¹⁴ “cıbanlarına” 96a/2

⁴⁶¹⁵ “sirke ile” 96a/3

⁴⁶¹⁶ “sirke ile” 96a/4

⁴⁶¹⁷ “yaprağını” 96a/5

⁴⁶¹⁸ “zeyt ile” 96a/5

⁴⁶¹⁹ “cānavarlar” 96a/5

⁴⁶²⁰ “ursalar” 96a/6

⁴⁶²¹ “ķarışdursalar” 96a/6

⁴⁶²² “ursalar” 96a/7

⁴⁶²³ “lu‘ābın” ve “lu‘ābın”dan sonra “issi” var. 96a/7

⁴⁶²⁴ “şu ile” 96a/8

⁴⁶²⁵ “şekerle” 96a/8

⁴⁶²⁶ “şu ile” 96a/8

⁴⁶²⁷ “ursalar” 96a/9

⁴⁶²⁸ “hıķne” 96a/10

⁴⁶²⁹ “evit” 96a/10

çıkarmağa şuya koyıcağ⁴⁶³⁰ bize bağlayub (9) andan koymak gerek eger yaprağını⁴⁶³¹ bişürüb şa yağıyla qarışdurub issi şişlere (10) vursalar⁴⁶³² bişüre⁴⁶³³ eger hurmā çekirdegin ve haṭmī toḥmindan berāber olub yumşaq dögseler (11) sirkeyile⁴⁶³⁴ qarışdurub yaqū edüb zekerde olan şişlere ki ‘ilāc étmesinde⁴⁶³⁵ (12) ‘āciz qalmışlardur dürtseler şifā ola⁴⁶³⁶ eger yaprağın qurıtsalar⁴⁶³⁷ dögseler başı (13) çeṇeyi yusalar be-ğāyet arıda eger ısıcağ şuyıla⁴⁶³⁸ lu‘ābın çıkarırsalar hīc (14) yüklü olmaz ‘avratlar⁴⁶³⁹ ve bağlular (T96/b) içseler fāyide éde *huṭṭāf* qarlagucdur (15) eger göyündürüb hunnāk olan ve çeṇesi şişen kişi boynına vursa⁴⁶⁴⁰

[105b]

(1) fāyide éde eger yüklü olsa göze sürme étsele tīz eyleye eger qurıtsalar saḥk étsele (2) bir mıṣkāl içseler hunāka fāyide éde eger ay artarken yavrısınuḡ evvel cıқанını⁴⁶⁴¹ (3) boğazlayub iki yarsalar içinde olan taşuḡ ikisinde alsalar kiçi geyigüḡ (4) yere degmedük yā buzağınuḡ derisin alsalar uçuk tutan kişinüḡ bāzūsına (5) yā boynına bağlasalar uçuğı⁴⁶⁴² gide eger anasıyla yavrusını bir çölmekde (6) göyündürsele külini balıla⁴⁶⁴³ qarışdurub göze sürme étsele tīz eyleye eger külini (7) dimāğa yapışdursalar boğaz ve çeṇe şişine fāyide éde ve eger bişürüb qurıtsalar (8) iki dirhemini şuyıla içseler hunnāka⁴⁶⁴⁴ fāyide éde ve eger gözini⁴⁶⁴⁵ saḥk edüb zanpağ⁴⁶⁴⁶ (9) yağıyla nifās gören ‘avratlarıḡ göbegine sürseler fāyide éde eger beynisini (10)

⁴⁶³⁰ “koyıcağ” 96a/11

⁴⁶³¹ “yaprağın” 96a/11

⁴⁶³² “ursalar” 96a/12

⁴⁶³³ “bişüreler” 96a/12

⁴⁶³⁴ “sirke ile” 96a/13

⁴⁶³⁵ “étmesinden” 96a/13

⁴⁶³⁶ “bula” 96a/14

⁴⁶³⁷ “qurıtsalar” 96a/14

⁴⁶³⁸ “şu ile” 96a/15

⁴⁶³⁹ “‘avrat” 96a/15

⁴⁶⁴⁰ “ursa” 96b/1

⁴⁶⁴¹ “cıқанını” 96b/4

⁴⁶⁴² “uçuğı” 96b/6

⁴⁶⁴³ “bal ile” 96b/6

⁴⁶⁴⁴ “hunāka” 96b/8

⁴⁶⁴⁵ “gözün” 96b/9

⁴⁶⁴⁶ “zanpağ” 96b/9

balıla qarışdırub göze şu indüginün ibtidāsında dürtsele fāyide eder⁴⁶⁴⁷ (11) eger irkeginün ve dişisinün başların göyündürüb şarāba kıatsalar içsele (12) esritmeye eger kanını bilmeziken ‘avratlara⁴⁶⁴⁸ içürsele cimā^c ārzūsını⁴⁶⁴⁹ gidere (13) ödin buruna tamzursalar saçı sakalı qararda ammā ağzı tolu tāze⁴⁶⁵⁰ süd (14) tutmaq gerek ki diş qarartmaya südi evvel tutalar eger boķını şıgır (15) ödiyile qarışdırub kara kıllara dürtsele fi’l-hāl ağarda eger boķını

[106a]

(1) göze⁴⁶⁵¹ kuhl etseler aqlığın gidere mücerrebdür *huffāş* yarasadur eger boğazlasalar kanını bālig (2) olmaduķ (T97/a) oğlanuķların kuşuğına dürtsele kııl bitürmeye eger bişürsele şırlıgün (3) yağınun içinde tā eriyince andan ol yağıla bir niçe zamān ‘ırķu’n-nisāya dürtsele fāyide (4) ede eger bişürsele şörbāsın içsele ishāl eyleye ve yanpaşı⁴⁶⁵² ağrısına fāyide ede (5) eger göyündürüb külini göze sürme etseler fāyide ede eger başını demür yā baķır kabda (6) zanbaķ yağı içinde müherrā olınca bişürsele ol yağı süzüb niķrīse ve eski (7) felce ve ra‘şeye ve gövdede⁴⁶⁵³ olan şişlere dürtsele fāyide ede ve rebv⁴⁶⁵⁴ zaħmetine dāhı (8) fāyide ede eger ödiyile oğlan toğurmayan ‘avratun fercin ovsalar⁴⁶⁵⁵ fi’l-hāl tođıra⁴⁶⁵⁶ (9) mücerrebdür beynisini şabana dürtsele cimā^cı kavī eyleye eger şuyıla⁴⁶⁵⁷ müherrā olınca bişürüb (10) sidügi⁴⁶⁵⁸ tutılan kışı zekerine sürse fi’l-hāl işeye eger şuyına felc kışı girse (11) otursa fāyide ede⁴⁶⁵⁹ beynisini göyündürüb göze sürme etseler aqlıđını⁴⁶⁶⁰ gidere eger boķını (12) demregüye dürtsele gidere eger beynisini şoğan şuyıla göze kuhl etseler inen şuya (13) fāyide ede eger başını uyur ādemün uğurlayın başı altına kıosalar uyukusu uça (14)

⁴⁶⁴⁷ “ede” 96b/10

⁴⁶⁴⁸ “avratlara” yok. 96b/12

⁴⁶⁴⁹ “ārzūsın” 96b/12

⁴⁶⁵⁰ “tāze” yok. 96b/13

⁴⁶⁵¹ “göze” yok. 96b/14

⁴⁶⁵² “yanpaşı” 97a/3

⁴⁶⁵³ “gevdede” 97a/5

⁴⁶⁵⁴ “rebve” 97a/6

⁴⁶⁵⁵ “ursalar” 97a/7

⁴⁶⁵⁶ “toğırda” 97a/7

⁴⁶⁵⁷ “şu ile” 97a/8

⁴⁶⁵⁸ “südügi” 97a/8

⁴⁶⁵⁹ “ede”den sonra “eger” var. 97a/9

⁴⁶⁶⁰ “aqlığın” 97a/10

yüregi dāhı⁴⁶⁶¹ bu fāyideyi⁴⁶⁶² éde eger başını gögercin yuvasına göme osalar ol yuvadan (15) gögercin gitmeye eger başını sıan⁴⁶⁶³ delüğine osalar aa eger anını ız olan⁴⁶⁶⁴

[106b]

(1) emcegine dürtsele böyütmeye ve oltuına dürtsele ıl bitürmeye *hall* sirkedür ovuducudur (2) ma‘deye eyüdüür iştiā getirür ve ankı ‘uzvdan an (*T97/b*) sizarsa keser eger içsele (3) ve eger yésele biürsele ine artu ıllar aduını men‘ éde eger süngerile veyā yutmadu (4) yünjü sirkede işladub cirāata evvelinde vursalar⁴⁶⁶⁵ anını kese ışduın men‘ éder⁴⁶⁶⁶ (5) eger aşra ıan göbege ve rame vursalar⁴⁶⁶⁷ içeri redd éder⁴⁶⁶⁸ ve aızda ıtsalar di diplerine⁴⁶⁶⁹ (6) sürseler mukem eyleye ve eger cıbanlara⁴⁶⁷⁰ sürseler fāyide éde eger uyuza ve demregü⁴⁶⁷¹ ve bevāşir otlarına (7) arıdurub vursalar⁴⁶⁷² fāyide éde eger yaramaz cıbanlara⁴⁶⁷³ ve ekile cıbanlarına⁴⁶⁷⁴ ve urluana (8) vursalar⁴⁶⁷⁵ be-gāyet fāyide éde eger kibritile arıdurub ısıcak iken nirīse vursalar⁴⁶⁷⁶ (9) fāyide éde ve eger balıla arıdurub göz altında irkilen ana vursalar⁴⁶⁷⁷ gidere eger gül yaıyıla (10) arıdurub içsele yā süngerile⁴⁶⁷⁸ işladub vursalar⁴⁶⁷⁹ gün isisinden⁴⁶⁸⁰ arısın gidere (11) ve buını istisā olan kii isti‘māl

---

⁴⁶⁶¹ “daı” 97a/12

⁴⁶⁶² “fāyide” 97a/12

⁴⁶⁶³ “sıan” 97a/13

⁴⁶⁶⁴ “olanu” 97a/14

⁴⁶⁶⁵ “ursalar” 97b/2

⁴⁶⁶⁶ “éde” 97b/3

⁴⁶⁶⁷ “ursalar” 97b/3

⁴⁶⁶⁸ “éde” 97b/3

⁴⁶⁶⁹ “diblerine” 97b/4

⁴⁶⁷⁰ “ıbanlara” 97b/4

⁴⁶⁷¹ “demregüye” 97b/5

⁴⁶⁷² “ursalar” 97b/5

⁴⁶⁷³ “ıbanlara” 97b/6

⁴⁶⁷⁴ “ıbanlara” 97b/6

⁴⁶⁷⁵ “ursalar” 97b/6

⁴⁶⁷⁶ “dökseler” 97b/7

⁴⁶⁷⁷ “ursalar” 97b/8

⁴⁶⁷⁸ “sünger ile” 97b/8-9

⁴⁶⁷⁹ “ursalar” 97b/9

⁴⁶⁸⁰ “issisinden” 97b/9

êtseler⁴⁶⁸¹ fāyide éde eger kulağı gürleyen (12) ve çınlayan ve işitmeyen sirke buhārına dutsa⁴⁶⁸² fāyide éde eger kulağa tamlatsalar (13) içinde olan kurdı öldüre çıkara eger süngeri sirkeye⁴⁶⁸³ ısladub ısıcağ iken (14) şiş yêrlere vursalar⁴⁶⁸⁴ fāyide éde ve gövdeye⁴⁶⁸⁵ vursalar⁴⁶⁸⁶ giciyigin gidere ve ağulu cānavarlar (15) şokduğına vursalar⁴⁶⁸⁷ fāyide éde eger içseler kıttāl otlaruñ zararın def^c éde eger

[107a]

(1) tuzıla⁴⁶⁸⁸ içseler ağuyı def^c éde eger gargara édeler boğazda olan sülüğü öldüre (2) gidere eger içseler eski öksürüğü gidere⁴⁶⁸⁹ (T98/a) yēnisin getüre eger ısıcağ iken içseler (3) zīkū'n-nefese fāyide éde eger gargara êtseler boğaza akan hıltları kese hunāk (4) ve çeñe düşdüğine fāyide éde eger issiyiken⁴⁶⁹⁰ mazmaza êtseler diş ağrısına fāyide (5) éde eger içseler galīz hıltları laṭīf éde ve susuzluğu kese ve od yanuğına (6) vursalar⁴⁶⁹¹ fi'l-ḥāl söyündüre eger öykeni za'īf kişiler dāīm isti'māl êtseler (7) istiskā eyleye evet⁴⁶⁹² sevdāyi⁴⁶⁹³ ve balgami⁴⁶⁹⁴ kişilere zarar éder siñirlere ve rahme ve ma'deye (8) kuvvet éde⁴⁶⁹⁵ talağa fāyide éde⁴⁶⁹⁶ evet beñzi şarardur gözi za'īf eyler şafrāyı (9) kaṭ^c éder evet⁴⁶⁹⁷ mafşallar ağrısına ve cimā'a zarar éder bedeni aruqladur ve kuvveti⁴⁶⁹⁸ (10) keser sevdāyı ziyāde éder ve eger şırf içseler öykenden kan akduğın kese eger (11) tuzıla ve müşkile karışdurub diş çıkardukları yere kosalar kanın tuta (12) eger uyuza ve giciyigi⁴⁶⁹⁹ ve baraş ve bahağ edviyyesine⁴⁷⁰⁰ kıtab⁴⁷⁰¹ dürtseler

---

⁴⁶⁸¹ “étse” 97b/10

⁴⁶⁸² “tutsa” 97b/11

⁴⁶⁸³ “sirkeyile” 97b/12

⁴⁶⁸⁴ “ursalar” 97b/12

⁴⁶⁸⁵ “gevdeye” 97b/12

⁴⁶⁸⁶ “ursalar” 97b/12

⁴⁶⁸⁷ “ursalar” 97b/13

⁴⁶⁸⁸ “tuz ile” 97b/14

⁴⁶⁸⁹ “gidere” yok. 97b/15

⁴⁶⁹⁰ “issi iken” 98a/2

⁴⁶⁹¹ “ursalar” 98b/4

⁴⁶⁹² “evit” 98a/5

⁴⁶⁹³ “sevdāvi” 98a/5

⁴⁶⁹⁴ “balgami” 98a/5

⁴⁶⁹⁵ “éder” 98a/6

⁴⁶⁹⁶ “éder” 98a/6

⁴⁶⁹⁷ “evit” 98a/7

⁴⁶⁹⁸ “kuvvet” 98a/8

⁴⁶⁹⁹ “giciyik” 98a/10

fāyide éde eger (13) sirkede kuru enc̄iri m̄uherrā olinca bişürüb gövdede⁴⁷⁰² göyünmiş ve iri olmuş (14) yerlere vursalar⁴⁷⁰³ be-ğāyet fāyide éde eger yüz yigirmi⁴⁷⁰⁴ dirhem sirkeye on iki dirhem gölgede k̄urmuş (15) başal-ı ‘unşul k̄oysalar yēdi gün t̄ursa andan şonra açla iki dirhem in içseler

[107b]

(1) içeriiden olan ağız k̄okusun gidere eger iki bal bir sirke k̄atub k̄aynadsalar⁴⁷⁰⁵ bal k̄alınca (2) ol baluñ bir k̄aşuğına iki k̄aşuğ ş̄u k̄atub içseler süddeleri aç̄a ve ş̄usuzluğ̄ı kese (3) mafşallar ve yanbaşı ağırsına ve sekteye ve ħunāka fāyide éde ve öksürüğe (T98/b) ve t̄alağa ve cemī‘i (4) ısıtmalara fāyide éde eger turpı⁴⁷⁰⁶ sirkengüb̄in içinde ışladub ol turpı⁴⁷⁰⁷ yēseler be-ğāyet (5) k̄uşdura *ħalenc* cam⁴⁷⁰⁸ ağacıdur ba‘zılar k̄atında bir ağacıdur ki ādem boyı deñlü çıkar yaprağı (6) yilgun yaprağına beñzer uvaçuk⁴⁷⁰⁹ kızılca tolica⁴⁷¹⁰ çiçekleri olur içinde⁴⁷¹¹ arpa gibi nesneleri (7) olur yumşak olur eger yaprağın⁴⁷¹² ve çiçeğin⁴⁷¹³ yağı édüb ağılu cānavarlar şokduğ̄ına vursalar⁴⁷¹⁴ (8) gidere eger çiçeğin cem‘c édüb yağ içine k̄oyub üç⁴⁷¹⁵ hefte güneşde k̄osalar şonra (9) ol yağı süstendām kişileri⁴⁷¹⁶ ve niķrīs⁴⁷¹⁷ ve mafşallar ağırsını⁴⁷¹⁸ ovsalar⁴⁷¹⁹ be-ğāyet fāyide éde (10) *ħulāf* söğüd⁴⁷²⁰ ağacıdur⁴⁷²¹ eger çiçeğin k̄oķulasalar issi mizāclu

⁴⁷⁰⁰ “edviyesine” 98a/10

⁴⁷⁰¹ “k̄atub” yok. 98a/10

⁴⁷⁰² “gevdede” 98a/11

⁴⁷⁰³ “ursalar” 98a/12

⁴⁷⁰⁴ “yigirmi” yok. 98a/12

⁴⁷⁰⁵ “k̄aynatsalar” 98a/14

⁴⁷⁰⁶ “turpı” 98b/1

⁴⁷⁰⁷ “turpı” 98b/1

⁴⁷⁰⁸ “cam” 98b/2

⁴⁷⁰⁹ “uvacuk” 98b/3

⁴⁷¹⁰ “tolica” yok. 98b/3

⁴⁷¹¹ “icinde” 98b/3

⁴⁷¹² “yaprağını” 98b/4

⁴⁷¹³ “çiçeğini” 98b/4

⁴⁷¹⁴ “ursalar” 98b/5

⁴⁷¹⁵ “üç” 98b/5

⁴⁷¹⁶ “kişilere” 98b/6

⁴⁷¹⁷ “niķrīs” 98b/6

⁴⁷¹⁸ “ağırsına” 98b/6

⁴⁷¹⁹ “ursalar” 98b/6

⁴⁷²⁰ “söğüdüdür” 98b/7

⁴⁷²¹ “ağacıdur” yok. 98b/7

kişilerün dimāğların⁴⁷²² eyü (11) eyleye şafrā süddelerinden olan baş ağrısını⁴⁷²³ sâkin eyleye ba^czılar buña şorkundur⁴⁷²⁴ (12) dërler eger vaktinde çiçegin divşürüb⁴⁷²⁵ sūsāmıla terbiyet édüb yağın çıkarsalar be-ğāyet (13) koçulu yağ ola *huld*⁴⁷²⁶ gözsüz sepekdür şol kıan ki kıyruğındadır kaçan⁴⁷²⁷ hanāzīre dürtseler (14) gidere göyündürüb başını⁴⁷²⁸ saħk étsele kıulağa üfürsele beynisini gidere ve⁴⁷²⁹ eger yoķaru tudağımı⁴⁷³⁰ (15) rıbc ısıtması olan kişinün boynına aşı koşalar gidere eger beynisini gül yağıyla

[108a]

(1) kıarışdurub baraşı ve bahaka ve demregüye ve uyuza ve çığıda ve hanāzīre vursalar⁴⁷³¹ fāyide éde gidere (2) *hamir* buğday unından olan kızdurıcudur lañif édicidür huşuşā kim tabandağı (3) şışlere vuralar⁴⁷³² (T99/a) eger tuzıla⁴⁷³³ kıarışdurub cıbanlara⁴⁷³⁴ vursalar⁴⁷³⁵ oldura ağızların (4) aşı eger hamiri şuda ışlatsalar ol şuyı iki sâ'atden şonra süzseler⁴⁷³⁶ bir dang (5) tebāşir⁴⁷³⁷ bir kıırāt za^cfrān ve bir dāng⁴⁷³⁸ şeker cem^c édüb ol şunun otuz altı (6) dirhemine kıatub içsele humarı sâkin eyleye ve şusuzluğı gidere eger hamiri şuda (7) ezsele ol şunun dört ülüsünde bir ülüsü kıadar benefşe yağı kıatub ğarğara étsele (8) boğazda olan şışı gidere eger şuyıla ezsele azacuk sirke kıatub içsele içi⁴⁷³⁹ (9) kabz eyleye⁴⁷⁴⁰ *hamr* sücidür eskisi şinjirlere ve 'akla vesāir kuvvetlere zarar éder evet⁴⁷⁴¹ (10) dadı eyü olur azacuk içsele zarar⁴⁷⁴²

---

⁴⁷²² "dimāğun" 98b/8

⁴⁷²³ "ağrısın" 98b/8

⁴⁷²⁴ "şorkundur" 98b/9

⁴⁷²⁵ "devşürüb" 98b/9

⁴⁷²⁶ "halad" 98b/10

⁴⁷²⁷ "kaçan" 98b/11

⁴⁷²⁸ "yaşımı" 98b/11

⁴⁷²⁹ "ve" yok. 98b/12

⁴⁷³⁰ "tudağımı" 98b/12

⁴⁷³¹ "ursalar" 98b/14

⁴⁷³² "ursalar" 98b/15

⁴⁷³³ "tuz ile" 99a/1

⁴⁷³⁴ "cıbanlara" 99a/1

⁴⁷³⁵ "ursalar" 99a/1

⁴⁷³⁶ "sürsele" 99a/2

⁴⁷³⁷ "tebāşire ve" 99a/2

⁴⁷³⁸ "dang" 99a/3

⁴⁷³⁹ "içi" 99a/6

⁴⁷⁴⁰ "éde" 99a/7

⁴⁷⁴¹ "evit" 99a/7

étmez sidügi yürüdür çok içseler baş ağrıdur (11) ma‘deye zarar éder yēnisi yēl eyler ve géc hazm olur ve yaramaz düşler gösterür evet⁴⁷⁴³ (12) sidügi yürüdür orta şarāb ki ne inen yēni ve ne inen⁴⁷⁴⁴ eski ola bunuñ zararı (13) azdur ve şayrulukda isti‘māl étmekde bu yarar aķ şarāb ma‘deye eyüdür gerekdür (14) ki eski şarābı şusuz içmeyeler ve serhōşlık zāhir olduğı vaқtin қoyalar (15) ifrāt étmeyeler tā kim⁴⁷⁴⁵ siñirler za‘f olub sust olmaya eger i‘tidālıla içseler

[108b]

(1) taḥlīl éde balgami⁴⁷⁴⁶ artuķ hılt çıkara ammā қarışdurub⁴⁷⁴⁷ қара şarāb galīzdür géc hazm olur serhōş (2) éder evet⁴⁷⁴⁸ et⁴⁷⁴⁹ çok eyler kızıl şarāb ortadur aқıla қара arasında қувveti⁴⁷⁵⁰ ve (3) dāḥı böyledür ve tatlu (*T99b*) şarāb galīzdür géc hazm olur ma‘deyi yēl eyler ve içi⁴⁷⁵¹ (4) ishāl eyler қавуға ve bögrege fāyide éder⁴⁷⁵² ve şol kekre olan şarāb ki deñiz şuyı (5) қatıla ol ma‘deye yaramazdur ici⁴⁷⁵³ ishāl éder ve siñirlere zarar éder şol tatlu (6) şarāb ki rāzaқи üzümден ola be-gāyet semirdür eger şırayı alsalar bişürüb (7) zeytile içseler ici қabz éde ve sust olmış⁴⁷⁵⁴ қувvetlerün sustlığın gidere ve ağılu⁴⁷⁵⁵ (8) zararın def‘⁴⁷⁵⁶ éde ma‘dede⁴⁷⁵⁷ toñmış südi gidere ve қавуқ ve bögrek göyündügin (9) ve cıbanların⁴⁷⁵⁸ gidere ve ishāli қаt‘ eyleye eski şarāb та‘āmı hazm éder ve rūḥı (10) қavī éder ve içi tutar ma‘deye eyüdür қавуға ve perdesi olan kişiyе yaramazdur eyü şarāb (11) ki serhōş eyleye bedeni қızdurur hazmı қavī éder ve cigeri қavī éder eger şuyıla (12) қarışdurub içseler şusuzluğı қаt‘ éder

⁴⁷⁴² “zarar”dan sonra “étmez sidügi yürüdür çok içseler baş ağrıdur ma‘deye zarar” yok. 99a/8

⁴⁷⁴³ “evit” 99a/9

⁴⁷⁴⁴ “inen” yok. 99a/10

⁴⁷⁴⁵ “ki” 99a/12

⁴⁷⁴⁶ “balgami” 99a/13

⁴⁷⁴⁷ “қarışdurub” yok. 99a/14

⁴⁷⁴⁸ “evit” 99a/14

⁴⁷⁴⁹ “eti” 99a/14

⁴⁷⁵⁰ “қувvet” 99a/15

⁴⁷⁵¹ “ici” 99b/1

⁴⁷⁵² “éde” 99b/2

⁴⁷⁵³ “içi” 99b/2

⁴⁷⁵⁴ “olan” 99b/4

⁴⁷⁵⁵ “ağılu otlar” 99b/4-5

⁴⁷⁵⁶ “def‘ éde” yerine “gidere” 99b/5

⁴⁷⁵⁷ “ma‘dede” 99b/5

⁴⁷⁵⁸ “cıbanların” 99b/6

eger çok yemek üzerine içseler bedeni semirdür levni (13) gökcek⁴⁷⁵⁹ eyley artuğ
hıltları def^c eder derile gövdeden⁴⁷⁶⁰ çıkarur ve şafrâyı sidügile (14) çıkarur şihhati
şaklar i'tidālile içseler ma'deyi⁴⁷⁶¹ budur ki⁴⁷⁶² nefesi ferağ olub uyğu (15) gelince içe
eger bu hadden artuğ içseler baş ve göz ağrıdur ve cigeri göyündürür

[109a]

(1) ve ta'ām arzūsın keser ve gönül döndüğün ve baş çekzindüğün⁴⁷⁶³ giderür ve ā'zâyı
(2) ditredür ve sekte getirür vaqt olur uvacuğ mālühülyā hāşıl olur hafakān ve (3)
teşennüc hāşıl olur eger bundan olan (T100/a) hafakāna bu devāyı etseler fāyide eder
terkīb (4) budur gül ve tebāşir⁴⁷⁶⁴ ve kişnic⁴⁷⁶⁵ ve kehrübā on ikişer dirhem ve
delinmedük incü (5) altı dirhem misk⁴⁷⁶⁶ iki dirhem şeker elli dirhem cemī'isin döğüb
ekşi alma şuyıla (6) şekeri⁴⁷⁶⁷ kıvāma getüreler türunc⁴⁷⁶⁸ yaprağın döğüb bu otlarıla
karışdurub fınduğ (7) kadar isti'māl etseler hafakānı gidere⁴⁷⁶⁹ kalbi⁴⁷⁷⁰ kavī eyleye
eger bu terkibi isti'māl (8) etseler şüciden olan teşennüce ve şar'a ve sekteye ve felce
ve göz dikildüğine (9) fāyide ede terkīb budur taze ustuhūṭūs iki dirhem uvaçuğ⁴⁷⁷¹
kañtariyün bir dirhem (10) ebücehl karpūzı içi iki dāng⁴⁷⁷² gārīkūn dört dāng⁴⁷⁷³
ferfiyün bir dāng⁴⁷⁷⁴ (11) zencebīl bir dāng⁴⁷⁷⁵ egir bir dāng⁴⁷⁷⁶ kunduğ hāyası bir
dāng⁴⁷⁷⁷ cem^c edüb dögseler (12) karışdurub isti'māl etseler mezkūr zaḥmetlere fāyide

---

⁴⁷⁵⁹ “gökçek” 99b/10

⁴⁷⁶⁰ “gevdeden” 99b/10

⁴⁷⁶¹ “haddeyi” 99b/11

⁴⁷⁶² “kim” 99b/12

⁴⁷⁶³ “cegzindüğün” 99b/14

⁴⁷⁶⁴ “tebāşir” 100a/1

⁴⁷⁶⁵ “kişnic” 100a/1

⁴⁷⁶⁶ “müşk” 100a/2

⁴⁷⁶⁷ “şekkeri” 100a/3

⁴⁷⁶⁸ “turunc” 100a/3

⁴⁷⁶⁹ “gidere”den sonra “ve” var. 100a/4

⁴⁷⁷⁰ “kalb” 100a/4

⁴⁷⁷¹ “uvacuğ” 100a/6

⁴⁷⁷² “dang” 100a/7

⁴⁷⁷³ “dang” 100a/7

⁴⁷⁷⁴ “dang” 100a/7

⁴⁷⁷⁵ “dang” 100a/7

⁴⁷⁷⁶ “dang” 100a/8

⁴⁷⁷⁷ “dang” 100a/8

ède *ḥumān*⁴⁷⁷⁸ bir otdur kim (13) yaprağı kōz yaprağına beñzer ağacı aḳ olur budadı ucında üç⁴⁷⁷⁹ yā dört (14) yaprağı olur çiçeği aḳca olur ve yemişi menefüş yimişine beñzer eger yaprağın (15) bişürüb yēseler istiskāya ve ağulu cānavar⁴⁷⁸⁰ şoḳduğına fāyide eder⁴⁷⁸¹ eger şuyıla

[109b]

(1) bişürüb ‘avratlar içine girse⁴⁷⁸² otursa⁴⁷⁸³ rahmlerin⁴⁷⁸⁴ yumşada ağızların aça eger kıla (2) dürtsele kararada eger yaprağını tāzeyiken arpa unıyla qarışdurub yaḳu édüb issi (3) şişlere⁴⁷⁸⁵ fāyide eder⁴⁷⁸⁶ od yanuğına ve⁴⁷⁸⁷ it ḫaladuğına ve nāşūra bu yaḳuyı vursalar⁴⁷⁸⁸ fāyide (4) éde eger tekenün içi yağıyla qarışdurub (*T100/b*) yaḳu édüb niḳrīse vursalar⁴⁷⁸⁹ fāyide eder⁴⁷⁹⁰ (5) eger bunun şuyın içseler sünük şınduğına ve şavuşduğına⁴⁷⁹¹ ve ḳuduz it⁴⁷⁹² (6) ḫaladuğına fāyide eder *ḥamāhān* türkce şandali⁴⁷⁹³ dērler bir kara ḫaşdur ki şulu (7) olur şeffāf olmaz iki dürlü olur biri irkek ve biri dişi olur irkegi ḳatı (8) ve dişisi yumşak olur bilegüye sürseler şaru zernih gibi renk olur eger (9) ezsele şişlere yēlegile dürtsele sākin eyleye şancuların gidere ve göze dürtsele (10) şişini ve ağrısını sākin eder⁴⁷⁹⁴ eger ezülmişini içseler ic ağrısın gidere fāyide⁴⁷⁹⁵ éde (11) *ḥenderiyī* ba‘zılar buña yabān kāsñisi mārūlī⁴⁷⁹⁶ dērler eger bunun pūsını saḫḳ (12) édüb mürrile qarışdursalar bir bize bağlasalar zeytūn ḳadarca eyleyüb ‘avratlar (13) öñinden götürsele ḫayz ḳanın yüride ve pūsını gözde olan kıla ḳosalar

---

⁴⁷⁷⁸ “ḥamān” 100a/9

⁴⁷⁷⁹ “üç” 100a/10

⁴⁷⁸⁰ “cānavarlar” 100a/11

⁴⁷⁸¹ “ède” 100a/12

⁴⁷⁸² “girseler” 100a/12

⁴⁷⁸³ “otursalar” 100a/12

⁴⁷⁸⁴ “rahimleri” 100a/12

⁴⁷⁸⁵ “şişlere”den sonra “ursalar” var. 100a/14

⁴⁷⁸⁶ “ède”den sonra “eger” var. 100a/14

⁴⁷⁸⁷ “evit” 100a/14

⁴⁷⁸⁸ “ursalar” 100a/15

⁴⁷⁸⁹ “ursalar” 100b/1

⁴⁷⁹⁰ “ède” 100b/1

⁴⁷⁹¹ “savuşduğına” 100b/2

⁴⁷⁹² “it” yok. 100b/2

⁴⁷⁹³ “şandali” 100b/2

⁴⁷⁹⁴ “eyleye” 100b/6

⁴⁷⁹⁵ “fāyide éde” yok. 100b/6

⁴⁷⁹⁶ “mārūlī” 100b/7

(14) gidere eger şarābıla iki dirhem in içseler ağulu cānavarlar⁴⁷⁹⁷ şokduğına fāyide (15) eder⁴⁷⁹⁸ *handerūs* ba'zılar buña kızılca buğday dērler içi kabz eder ve

[110a]

(1) ma'fdeye eyüdür eger sirkeyile⁴⁷⁹⁹ bişürüb cıbanlu⁴⁸⁰⁰ uyuza ve tırnaç yarıldığına vursalar⁴⁸⁰¹ (2) fāyide éde vaqt olur bişürürler şuyıla hıķne ederler bağırsuķ⁴⁸⁰² cıbanlarına⁴⁸⁰³ fāyide (3) eder⁴⁸⁰⁴ *hansā* meşhürdur yaprağı gendene yaprağına beñzer depesinde aķca⁴⁸⁰⁵ çiçekleri (4) olur köki pelīde beñzer eger içseler sidügi⁴⁸⁰⁶ ve hayzı yürüdür⁴⁸⁰⁷ eger iki dirhem in şarābıla (5) içseler bögrekler ağrısına ve öksürüğe ve ardale sustluğına fāyide (*T101/a*) eder eger bu otuñ kökinden (6) bir arpa kadar yēseler tiz kuşdura eger üç⁴⁸⁰⁸ dirhem in içseler ağulu cānavar⁴⁸⁰⁹ (7) şokduğına fāyide éde eger kökini çökelikile⁴⁸¹⁰ bişürüb yaķu édüb yaramaz (8) cıbanlara ve emcekde ve hāyada olan şişlere vursalar⁴⁸¹¹ fāyide éde eger şarābıla⁴⁸¹² karışdurub (9) issi şişlere vursalar⁴⁸¹³ fāyide éde eger kökini dögseler şuyın şıķsalar eski şarābıla (10) ve mürrile ve za'frānıla⁴⁸¹⁴ karışdurub göze⁴⁸¹⁵ dürtseleler fāyide éde eger şuyını günlükile⁴⁸¹⁶ (11) ve balıla⁴⁸¹⁷ ve mürrile⁴⁸¹⁸ karışdurub kulağa tāmzursalar iriñi⁴⁸¹⁹ kese eger dişi ağrıyan

---

⁴⁷⁹⁷ “cānavar” 100b/9

⁴⁷⁹⁸ “éde” 100b/10

⁴⁷⁹⁹ “sirke ile” 100b/11

⁴⁸⁰⁰ “cıbanlu” 100b/11

⁴⁸⁰¹ “ursalar” 100b/12

⁴⁸⁰² “bağırsak” 100b/12

⁴⁸⁰³ “cıbanlarına” 100b/13

⁴⁸⁰⁴ “éde” 100b/13

⁴⁸⁰⁵ “aķca” 100b/14

⁴⁸⁰⁶ “sidügi ve hayzı” yerine “hayzı ve sidügi” 100b/14

⁴⁸⁰⁷ “yüride” 100b/14

⁴⁸⁰⁸ “üç” 101a/1

⁴⁸⁰⁹ “cānavarlar” 101a/2

⁴⁸¹⁰ “çiğ şarābıla” 101a/2

⁴⁸¹¹ “ursalar” 101a/3

⁴⁸¹² “şarāb ile” 101a/4

⁴⁸¹³ “ursalar” 101a/4

⁴⁸¹⁴ “za'frān ile” 101a/5

⁴⁸¹⁵ “gözde” 101a/5

⁴⁸¹⁶ “günlük ile” 101a/6

⁴⁸¹⁷ “bal ile” 101a/6

⁴⁸¹⁸ “mürrile”den sonra “ve şarābıla” var. 101a/6

⁴⁸¹⁹ “iriñin” 101a/7

(12) kişi muhālif yanına tamzursa⁴⁸²⁰ be-gāyet fāyide ēde ağrısın sākin eyleye ve eger (13) kökini göyündürüb külini yağu ēdüb dā'ü's-sa'lebe vursalar⁴⁸²¹ kıl bitüre evet⁴⁸²² (14) evvel iri bezile süreler andan dürteler⁴⁸²³ eger içini oysalar zeyt koyub ve⁴⁸²⁴ (15) kaynatsalar şovukdan olan yaruğlara ve od yanuğına dürtseleler fāyide ēder⁴⁸²⁵ eger

[110b]

(1) kulağa tamzursalar ağrısın ve şağırlığın gidere eger ađ bahağı iri bezile ovduğdan (2) sonra güneşe karşı bu kökden dürtseleler fāyide ēde eger yimişini⁴⁸²⁶ çiçeğini (3) şarābıla içseleler ağulu cānavarlar şokduğına fāyide ēde içi dāhı ishāl eyleye (4) ve kökini yumşak dögseler harīrden tekrār eleseler göze tūtiyā ētseleler gözün yaşına (5) ve kabak⁴⁸²⁷ göyündüğine fāyide ēde eger kökini⁴⁸²⁸ sađk ēdüb diři şızlayan kiři şızlayan (6) yanınuğ bađ barmağına dürtse (*T101/b*) ağrısın sākin eyleye eger sađk ētseleler balıla⁴⁸²⁹ (7) karıřdurub⁴⁸³⁰ istiskā olan kişinün karına dürtseleler fāyide ēde eger yađ budağların (8) şuda bişürüb zeytile ve⁴⁸³¹ sirkeyile yeşeler yarağana be-gāyet fāyide ēder⁴⁸³² ve istiskā olan (9) kiřide⁴⁸³³ yeşer fāyide ēde eger kökini göyündürüb çığıda ve bahağa dürtseleler fāyide ēde (10) eger göyündürüb mübālađayıla sađk ēdüb tekrār harīrden giçürseleler göze sürme ētseleler (11) ağlığın gidere eger kükürdile karışdurub demregüye vursalar⁴⁸³⁴ fāyide ēde eger şuyını (12) termiye unıyla karışdurub giciyiđe⁴⁸³⁵ dürtseleler fāyide ēde evet⁴⁸³⁶ tekrār dürteler (13) *hūnfeşā*⁴⁸³⁷ toņuzlan

---

⁴⁸²⁰ “tamzursalar” 101a/7

⁴⁸²¹ “ursalar” 101a/8

⁴⁸²² “evit” 101a/9

⁴⁸²³ “dürtseleler” 101a/9

⁴⁸²⁴ “ve” yok. 101a/9

⁴⁸²⁵ “ēde” 101a/10

⁴⁸²⁶ “yimişini çiçeğini” yerine “çiçeğini ve yimişini” 101a/12

⁴⁸²⁷ “kapak” 101a/14

⁴⁸²⁸ “kökini”den sonra “sirke ile” var. 101a/15

⁴⁸²⁹ “bal ile” 101b/1

⁴⁸³⁰ “karışdursalar” 101b/1

⁴⁸³¹ “ve sirkeyile” yok. 101b/2

⁴⁸³² “ēde” 101b/3

⁴⁸³³ “dahı” 101b/3

⁴⁸³⁴ “ursalar” 101b/5

⁴⁸³⁵ “giciyüğe” 101b/6

⁴⁸³⁶ “evit” 101b/6

⁴⁸³⁷ “hūnfeşā” 101b/7

kurdudur eger zeytde kaynadub kulak agrısına tamzursalar (14) agrısın⁴⁸³⁸ def^c ede eger küle göme kosalar öle boğa göme kosalar dirile ve⁴⁸³⁹ (15) eger başların alsalar gögercin olduğı yere kosalar üzerine cem^c ola⁴⁸⁴⁰ eger kıyruğından

[111a]

(1) yanını keseler⁴⁸⁴¹ mİL şokub yaşını⁴⁸⁴² göze çekseler gözi kavī eyleye za^cfin (2) gidere perdesin açā eger zeytde⁴⁸⁴³ bişürüb tekrār tekrār kulağa tamzursalar (3) agrısın sâkin⁴⁸⁴⁴ yēni olmış şağırlığın⁴⁸⁴⁵ gidere eger⁴⁸⁴⁶ dögseler incikde olan (4) cıbanlara⁴⁸⁴⁷ dürtsele fāyide ede eger zeytde bişürüb kuvveti çıkınca maḳ^cadda olan (5) bevāşire dürtsele fāyide ede eger bir zamān bunun üzerine isti^cmāl etseler gidere (6) ‘akreb şokduğına vursalar⁴⁸⁴⁸ gidere *hinzir* tonuzdur eger irkeginün cigerin (7) kuru olsun yaş olsun saḳk edüb şarābıla (T102/a) içsele ağulu cānavar⁴⁸⁴⁹ şokduğına (8) fāyide eder⁴⁸⁵⁰ eger topuğın ağarınca göyündürsele saḳk edüb içsele ağulu (9) cānavarlar şokduğına fāyide ede ve kuluncı ḥall ede ve eski ic⁴⁸⁵¹ agrısına (10) fāyide ede eger tonuzun sidüğün içsele kavvuḳda⁴⁸⁵² olan taşı tağıda eger (11) sidüğün yā boḳın şarābıla içsele göğüsden kan⁴⁸⁵³ tükürmegi kese ve eski böğür (12) agrıların sâkin eyleye eger ödin kuduz talayan kişiye içürsele fi'l-hāl yaraya (13) mücerrebdür eger sirkeyile⁴⁸⁵⁴ isti^cmāl etseler ardale sustlığına fāyide ede eger mūm⁴⁸⁵⁵ ve (14) gül yağıyla karşıdurub siñir büzüldüğüne vursalar⁴⁸⁵⁶ fāyide ede eger ödin kulakda⁴⁸⁵⁷ (15)

⁴⁸³⁸ “agrısın” yok. 101b/7

⁴⁸³⁹ “ve” yok. 101b/8

⁴⁸⁴⁰ “olalar” 101b/9

⁴⁸⁴¹ “kesseler” 101b/9

⁴⁸⁴² “başını” 101b/10

⁴⁸⁴³ “zeytde de” 101b/11

⁴⁸⁴⁴ “sâkin”den sonra “edüb” var. 101b/11

⁴⁸⁴⁵ “şarılığın” 101b/12

⁴⁸⁴⁶ “eger” yok. 101b/12

⁴⁸⁴⁷ “çıbanlara” 101b/12

⁴⁸⁴⁸ “ursalar” 101b/14

⁴⁸⁴⁹ “cānavarlar” 102a/1

⁴⁸⁵⁰ “ede” 102a/1

⁴⁸⁵¹ “ic” 102a/2

⁴⁸⁵² “kavvuḳda” 102a/3

⁴⁸⁵³ “aḳan” 102a/4

⁴⁸⁵⁴ “sirke ile” 102a/5

⁴⁸⁵⁵ “mūmla” 102a/6

⁴⁸⁵⁶ “ursalar” 102a/6

ve ğayrı yêrde olan cıbanlara⁴⁸⁵⁸ sürseler fâyide êde eger ödin balıla⁴⁸⁵⁹ karşıdurub kel başa

[111b]

(1) dürtseler kıl bitüre mücerrebdür eger içi yağını rahm ve maḳ'ad ağrısına ve od yanuğına (2) dürtseler fâyide êde eger topuğını göyündürüb balıla⁴⁸⁶⁰ karşıdurub baraşa dürtseler (3) fâyide êde ve teke topuğı dâhı bunuğ gibidür *ḥūlincān*⁴⁸⁶¹ meşhürdur ma'deye eyüdür (4) ağız koḳusın eyü êder⁴⁸⁶² ve hażmı⁴⁸⁶³ ḳavī eyler ḳulıncı ve ekşi gegirmegi giderür cimā'ı ḳavī (5) êder şovuk bögreklere fâyide êder ma'dede olan balğamı giderür eger bir bāresini⁴⁸⁶⁴ ağızda (6) tutsalar cimā'ı be-ġāyet eyü⁴⁸⁶⁵ eyleye eger bir dirhemın yumşak döğüb bucuḳ⁴⁸⁶⁶ mışḳāl tāze inek (7) südine şacub⁴⁸⁶⁷ acla⁴⁸⁶⁸ içseler cimā'ı be-ġāyet⁴⁸⁶⁹ ḳavī êdüb zekeri muḳkem ḳıvāma getüre (8) şahīḥ⁴⁸⁷⁰ mücerrebdür eger yemege şacub⁴⁸⁷¹ yēseler şovuk ma'deye ve cigere fâyide êde ḳalbi ve (9) cigeri⁴⁸⁷² ve öykeni (T102/b) ve ma'deyi ḳavī eyleye ve çok işemege fâyide êde bedeli dārcinīdür⁴⁸⁷³ *ḥūḥ* (10) şeftālūdur eger yaprağını döğüb göbege vursalar⁴⁸⁷⁴ içdeki ḳurtları öldüre çıḳara ve (11) olmuş şeftālū yemek ma'deye eyüdür içi yumşadur ḥāmı içi ḳabzı êder eger ḳurutsalar (12) ḳabzı⁴⁸⁷⁵ ziyāde êder⁴⁸⁷⁶ eger ḳurumuşın bişürüb

---

⁴⁸⁵⁷ “ḳulaḳda”dan sonra “ve ğayrı yêrde” yok. 102a/7

⁴⁸⁵⁸ “cıbanlara” 102a/7

⁴⁸⁵⁹ “bal ile” 102a/7

⁴⁸⁶⁰ “bal ile” 102a/9

⁴⁸⁶¹ “ḥavlıncān” 102a/10

⁴⁸⁶² “êde” 102a/11

⁴⁸⁶³ “hażm” 102a/11

⁴⁸⁶⁴ “pāresini” 102a/13

⁴⁸⁶⁵ “ḳavī” 102a/13

⁴⁸⁶⁶ “buçuḳ” 102a/13

⁴⁸⁶⁷ “şaçub” 102a/14

⁴⁸⁶⁸ “açla” 102a/14

⁴⁸⁶⁹ “be-ġāyet” yok. 102a/14

⁴⁸⁷⁰ “şaḥīḥ” yok. 102a/15

⁴⁸⁷¹ “şaçub” 102a/15

⁴⁸⁷² “cigeri ve” yok. 102a/15

⁴⁸⁷³ “dārcinīdür” 102b/1

⁴⁸⁷⁴ “ursalar” 102b/2

⁴⁸⁷⁵ “ḳabzı” yok. 102b/3

⁴⁸⁷⁶ “êder” yok. 102b/4

şuyın içseler ma‘deden⁴⁸⁷⁷ karından artuğ (13) hıltları gidere kurusu géc hażm olur yaşı şovuğdur kurusu galīz balğam (14) eyler ma‘dede tīz azar eger yaprağı⁴⁸⁷⁸ yā çiçeğı⁴⁸⁷⁹ döğüb şıķub şuyın içseler namāz-boz (15) kurdın ve⁴⁸⁸⁰ içde olan yılanları çıkara ve eger yaprağıyla hırızma vurılan⁴⁸⁸¹ yeri ovsalar

[112a]

(1) rāyihāsın gidere eger şafrāvī kişiler yése cimā‘ı ziyāde eyleye ve ağız kōķusın eyü éde⁴⁸⁸² (2) ve iki günde bir ısıtma tutan kişi yése fāyide éde evet⁴⁸⁸³ çok yémeyeler bir aydan iki (3) aydan şonra elbetde⁴⁸⁸⁴ ısıtma eyler *hıyār* şinhiyārdur⁴⁸⁸⁵ hıyārdan şovuğdur ve galīz (4) balğam hāşıl éder ve ma‘dede sinjirlere zarar éder géc hażm olur galīz ve şovuk hıltlar (5) eyler gerekdür kim için yèyeler zīrā tīz hażm olur ma‘deye ve cigere alavına fāyide (6) éder eger kōķulasalar harāretten olan oğunmağı gidere eger hıyārı ağır hastalığı (7) olan kişi yése fāyide éde⁴⁸⁸⁶ eger toħmını issi şışlere ki cigerde ve talakda olur yèseler fāyide (8) éde öyken ağırlarına ve cıbanlarına⁴⁸⁸⁷ fāyide éder hıyārın kendüzi géc hażm olur ve sidüğü⁴⁸⁸⁸ (9) be-gāyet (*T103/a*) yüridür evet⁴⁸⁸⁹ çok yémek kulunc ve galīz yeller eyler böğürde şancular eyler gerekdür (10) kim üzerine şol çevāriş⁴⁸⁹⁰ yèyeler kim otları nānhuvāh ve günlük ve kızıl üzüm ola eger (11) dört dirhem kabuğundan toğırumaz ‘avrat içse fi’l-hāl toğıra⁴⁸⁹¹ *hıyār şenber* (12) meşhürdur eyüsi oldur⁴⁸⁹² ici⁴⁸⁹³ kara ola ve ışlaya ve ağır ola eger üç⁴⁸⁹⁴ dirheminden (13) on

⁴⁸⁷⁷ “ma‘deden”den sonra “ve” var. 102b/4

⁴⁸⁷⁸ “yaprağı” 102b/6

⁴⁸⁷⁹ “çiçeğini” 102b/6

⁴⁸⁸⁰ “ve” yok. 102a/6

⁴⁸⁸¹ “urılan” 102b/7

⁴⁸⁸² “eyleye” 102b/8

⁴⁸⁸³ “evit” 102b/9

⁴⁸⁸⁴ “elbette” 102b/10

⁴⁸⁸⁵ “şin hıyārdur” 102b/10

⁴⁸⁸⁶ “éder” 102b/14

⁴⁸⁸⁷ “cıbanlarına” 102b/15

⁴⁸⁸⁸ “südüğü” 102b/15

⁴⁸⁸⁹ “evit” 103a/1

⁴⁸⁹⁰ “cevāriş” 103a/2

⁴⁸⁹¹ “toğıra” 103a/3

⁴⁸⁹² “oldur”dan sonra “ki” var. 103a/4

⁴⁸⁹³ “içi” 103a/4

⁴⁸⁹⁴ “üç” 103a/5

dirheme dek isi⁴⁸⁹⁵ şuyıla ezseler içseler şafrāyı ishāl eyleye ve kan galebesin (14) sākīn eyleye⁴⁸⁹⁶ issi veremleri hāl eyleye ve gögüsü⁴⁸⁹⁷ yumşada ve sinirleri arıda ve katı şişleri (15) yumşadur dürtseleler eger zeytile qarışdurub gārgara  tseler boğaz şişine fāyide  der⁴⁸⁹⁸

[112b]

(1) eger içseler yarakāna ve ciger ağrısına fāyide  de eger niķrīse ve bend kşelere d rtseleler fāyide  de (2) eger yaş kişnic⁴⁸⁹⁹ şuyıla ezseler biraz bezr-i ķāt nā lu abıyıla gārgara  tseler ħunāķa (3) fāyide  de eger içseler cigeri arıda ve p lını⁴⁹⁰⁰ ağızda t tsalar şuyın s zseleler⁴⁹⁰¹ ħunāķa⁴⁹⁰² (4) fāyide  de eger enc r şuyıla ez b içseler boğaz⁴⁹⁰³ ađrılarına⁴⁹⁰⁴ fāyide  de şişlerin işled r (5) eger ħıy r şenberden t kuz dirhem ez b ısıcaķ şuyıla içseler ısıtmalar fāyide  de (6) ve i i yumşadur ishāl  der ma deyi ve bađırsaķları şafrādan ve ru ubetden arıdur (7) ve t n b taş gibi olmuş⁴⁹⁰⁵ necisi  ıkarur eger tem rhind yle⁴⁹⁰⁶ i seler şırf şafrā ishāl (8)  der eger turpıla⁴⁹⁰⁷ i seler⁴⁹⁰⁸ balgām ishāl  der eger k sn  y  m r l şuyıla y  it  z mi (9) şuyıla (T103/b) i seler yarakāna ve cigerden olan isi⁴⁹⁰⁹ şişlere fāyide  de bağırşağı za f (10) olanlaruğ i in ağrıdur gerekd r kim isti m l  tmezden  n t tl  b d m yağında ısladalar (11) andan isti m l  deler *ħ r * meşh rdur bir⁴⁹¹⁰ otdur ki⁴⁹¹¹ d rl  d rl   i ekleri (12) olur ba zı aķ ve ba zı şaru ve m r olur evet⁴⁹¹² isti m l olan şarusıdur (13) bu  i eg n ķurusını

---

⁴⁸⁹⁵ “issi” 103a/5

⁴⁸⁹⁶ “eyleye”den sonra “ve” var. 103a/6

⁴⁸⁹⁷ “g gsin” 103a/6

⁴⁸⁹⁸ “ de” 103a/8

⁴⁸⁹⁹ “kişnic” 103a/9

⁴⁹⁰⁰ “b lını” 103a/11

⁴⁹⁰¹ “s zeler” 103a/11

⁴⁹⁰² “ħunāķa” 103a/11

⁴⁹⁰³ “boğazı” 103a/12

⁴⁹⁰⁴ “ağrıyanlara” 103a/12

⁴⁹⁰⁵ “olur” 103a/15

⁴⁹⁰⁶ “tem rhind yile” 103a/15

⁴⁹⁰⁷ “turb ile” 103a/15

⁴⁹⁰⁸ “i seler”den sonra “balgām ishāl  der eger k sn  y  m r l şuyıla y  it  z mi şuyıla i seler” yok. 103b/1

⁴⁹⁰⁹ “issi” 103b/1

⁴⁹¹⁰ “bir otdur” yok. 103b/3

⁴⁹¹¹ “kim” 103b/3

⁴⁹¹² “evit” 103b/4

yumşak döğüb göze tütüyā eyleseler fāyide éde eger şuyın içseler (14) hayz kanın yürüdür⁴⁹¹³ öli oğlanı ve oğlan şonın çıkara eger içine⁴⁹¹⁴ girüb otursa (15) bu fāyideyi⁴⁹¹⁵ éde eger şuyın rahm üzerine dögseler rahmde⁴⁹¹⁶ olan şişlere fāyide éde eger⁴⁹¹⁷

---

⁴⁹¹³ “yüride” 103b/6

⁴⁹¹⁴ “icine” 103b/6

⁴⁹¹⁵ “fāyide” 103b/7

⁴⁹¹⁶ “rahimde” 103b/7

⁴⁹¹⁷ “eger”den sonra “(103b/8) şuyın mūmıla qarışdurub çıbanlara dürtseler bitüre eger bal ile qarışdurub şāf (103b/9) gibi ‘avratlar götürse qarında olan ölü oğlanı ve diriyi çıkara eger kökini (103b/10) sirke ile qarışdurub katı talağ şişine ursalar fāyide éde eger bahıla qarışdurub (103b/11) ağız ağrısına dürtseler fāyide éde eger tohmından iki mışkāl içseler hayz kanın yürüde (103b/12) ve mafşalda olan şişlere dağı dürtseler fāyide éde eger kurudub bişürüb (103b/13) ‘avratlarıçine girse otursa rahmleri şişine fāyide éde ve hayzı yürüde eger (103b/14) kırılıla qarışdurub barmağda ve mağ‘adda olan yaruqlara ursalar bitüre eger (103b/15) bal ile qarışdurub ağız ağrısına ursalar fāyide éde eger kökini sirke ile **(T104/a)** (104a/1) bişürüb gārgāra étseler diş ağrısın gidere uvacukqākule dērlē ahlātı lañif éder (104a/2) şovuk ma‘deye ve cigere fāyide éde kuşmağı kať éde **ħarfū’l-dāl** (104a/3) **dārcīnī** meşhūrdur kızdurucıdur ve südügi ve hayz yürüdür içindeki ölü (104a/4) oğlanı çıkarur içseler yā mürrile qarışdurub şāf gibi götürseler ve ağulu otlar ve cānavarlar (104a/5) şokduğunun zararın def éder ve göz qarardüğün giderür eger yēmege kıtsalar eger bal ile (104a/6) qarışdurub şulu sigillere ve çığıda dürtseler fāyide éde eger yalasalar öksürüğe ve nezlelere (104a/7) ve bögrek ağrısına ve ‘usr-ı bevlē fāyide éde eger öksürüğe yalasalar fāyide éde ma‘deyi (104a/8) eyü eyleye ve cigeri kızdura ve süddeleri açā gözi tiz eyle başda ve ma‘dede olan (104a/9) yaşları giderür yēseler ve eger tekrār ħarīrdēn eleyüb sürme étseler gözi cilā éde (104a/10) ağan yaşm kese eger yēseler boğaza inen balğamı taħlīl eyleye āvāzı açā ve öyken (104a/11) düdüklēnde olan yilmeşük balğamı gidere ve istiskā olan kişilere be-ğāyet (104a/12) fāyide éde ve eger kābiliyile qarışdurub yēseler zihni kavī eyleye ve yēlleri tağıda ve (104a/13) rahm ağrılarına fāyide éde ve yēmege şaçub yēseler rebv zahmetine ve göğüsde gālīz ħıltları (104a/14) olana fāyide éde ve cimā‘ı kavī éder eger şakızıla bişürseler şuyın içseler (104a/15) inckuruğı gidere başa ve göze ve öykene inen nāzlelere fāyide éde ve feraħ **(T104/b)** (104b/1) eyleye bedeli ħavlıncāndur yā iki ol kadar arduc yemişidür **dār-ı şişa‘ān** (104b/2) ‘ūd-ı frengi dērlē ağacdur bir zirāc çıkar inceçük budakları olur üzerinde (104b/3) gözlüce yaprakları olur birbirinden ırak şaru çıçegi olur ba‘zılar buña şimşek (104b/4) ağacı dērlē eger bunun ağacına günlük tütüzseler bir pāre ħarīre tolasalar yaşduğ (104b/5) altında kıosalar ayuñ on dördünci geçesi yaşduğ altında kıosalar murādı neyise (104b/6) düşünde göre eger kurıdub yumşak döğüb yaramaza şaçsalar fāyide éde eger şarāb (104b/7) ile bişürüb mażmaza étseler ağız ağrısına ve ağızda olan yaramaz çıbanlara fāyide (104b/8) éde eger şuyıyıla ħuqne étseler gevdede olan yaramaz çıbanlara fāyide éde ve (104b/9) yumşadub içinde olan oğlanı çıkarur eger bişürüb şuyın içseler (104b/10) kabz eyleye ve kan tükürmegi kese ve südügi tutulmağa ve gālīz yēllere fāyide éde (104b/11) ve kavuğı kurı éde ve gālīz balğamları giderür ve siñir sustlığına fāyide (104b/12) éde eger mażmaza étseler şuyıla dişleri muħkem eyleye eger kurıdub saħğ étseler (104b/13) ħāya ile mağ‘ad ve zeker aralığında olan çıbanlara ekseler fāyide éde bedeli (104b/14) asārūndur siñir sustlığına fāyide étmekde **dārī** dānelērdür arpa (104b/15) gibi evit arpadan uzunca ve inceçük olur ba‘zılar yūlāf dērlē **(T105/a)** (105a/1) eger iki dirhemın saħğ édüb zeytile cerb étseler bevāşire ve ağulu nesnelere fāyide éde (105a/2) eger bişürseler icine girüb otursalar rahm ve mağ‘ad ağrılarına fāyide éde ve (105a/3) kıatılıklarına ve sustlığına taşra çıçduğına eger bal ile qarışdurub lu‘ūk gibi (105a/4) yalasalar içde olan kıurtları ve yılanları öldüre çıkara ba‘zılar eydür iki dirhemın (105a/5) şekerle qarışdurub içseler bevāşire fāyide éde bedeli arduc yemişidür **dār-ı fulful** (105a/6) meşhūrdur kızdurucıdur yēmegi ħazm éder cimā‘ı kavī éder ve yēlleri tağıdur (105a/7) ve issi mizāclu kişilere yaramazdur şovuk mizāclunūñ ma‘desine ve cigere fāyide (105a/8) éder siñirleri ve ardāleleri kızdurur

şovuğdan olan ağırlara ve teşennüce be-gāyet fāyide (105a/9) éde eger şahḫ édüb tuzla ve şoğanla qarışdurub dā'ü's-sa'lebe yaḫu édüb ursalar (105a/10) kıl bitüre eger arpa unıla qarışdurub balḡamī şişlere ursalar eyü eyleye eger noḫūd (105a/11) unıyla qarışdurub bahaḫa ursalar cilā éde eger zeytile ḳaynatsalar ol zeyti felce ve (105a/12) uyuşmış yère dürtsele fāyide éde ve yemege şaçub yésele anuñ zararın def' éde (105a/13) gidere hażmı tīz eyleye ma'ḏeyi ve cigeri kızdura ve bağırsaḫları saḫlaya ḳulunc olmaḫdan (105a/14) göḡüsü saḫlaya yilmeşük ḫılı olmaḫdan ve levni gökcek eyleye vesevdāyī (105a/15) āsānlıḡıla çıḫara ve göz ḳararduḡın gidere eger sirke ile ışladub süzsele (T105/b) (105b/1) ağızda tutsalar dış aḡrısın sākin eyleye **dālic** hindustān 'aşfūridur (105b/2) toḫmın dērler menīyi ziyāde eyler cimā'ı ḳavī éder **dabḫ** türkce ökse dērler eyüsi (105b/3) oldur ki yēñi ola taşrası kızıl iḫerüsi kendüre beñzer eger rātincile (105b/4) ve mūmıla qarışdurub yaḫu eyleseler ḫürelere ve ḳulaḫ dibinde (105b/5) olan ve ḡayrı yerde olan şişlere ursalar gidere eger yaḫu édüb şirā zaḫmetine ursalar gidere eger (105b/6) ḡünlükile qarışdurub eski çıbanlara ursalar fāyide éde eger ḡünlükile qarışdurub (105b/7) bişürüb yaramaz şişlere ursalar ḳopara ve ḳatı talaḫ şişlerine ursalar ḫall éde (105b/8) eger şaru zernīḫle veyā kızıl zernīḫle qarışdurub yaramaz dırnaḫlara ursalar ḳopara **debīdāiryā** (105b/9) bu bir otdur ki hindde olur bir zirā' yerden yoḫaru olur yapraḡını(105b/10) bahār yapraḡına beñzer zanpaḫ ḳozaḫları gibi üzerinde ḳozaḫları olur felce ve laḳvaya ve (105b/11) niḫrīse eyüdüür bişürüb yésele eger sirke ile bişürüb yésele ma'ḏeye ve dış diblerine (105b/12) ve çiger ruḫbetine fāyide éder evit gözi göyündürür **dibis** bekmezdir cilā éder (105b/13) ḫuşḫla ve tuzla qarışdurub çıḡıda dürtsele gidere eger yésele iḫi yumşada eyü ḡidā (105b/14) ola evit ḡalīz ḫılı eyler budur muşliḫ kim bādām ve ḫaşḫaş ḳatıb yeyeler üzerine (105b/15) sirkengübün iḫeler **dubb** ayudur eger ödin bal ile ve büberle ezüb kele dürtsele (T106/a) (T106a/1) gidere iri kıl bitüre evit beş altı kez dürteler eger ödin sirkengübün ile iḫsele (T106a/2) ciger aḡrısına fāyide éde eger iḫi yaḡını dānesi çıkarılmış nār iḫinde kızdursalar berāber (T106a/3) zeyt ḳatub ḳaşlara dürtsele ḳılları ḳoḫ bitüre ve nāşura dürtsele be-gāyet (T106a/4) fāyide éde eger ayunuñ ḳanın mecnūñlara dürtsele be-gāyet fāyide éde eger baraşa bir (T106a/5) niḫe zamān dürtsele gidere eger iki gözi beze baḡlasalar rıb' ısıtması tūtan ḳişinüñ (T106a/6) gözine aşa ḳosalar ısıtması ḳoya ayunuñ 'acāyibinden birisi budur kim dışisi (T106a/7) bir pāre nesne toḡurur anuñla ki ḫīc şüret ve ā'zā yoḫ diliyile ol ḳadar yalar (T106a/8) kim şüreti ve ā'zāsı zāḫir olur eger iḫi yaḡını dā'ü's-sa'lebe dürtsele kıl (T106a/9) bitüre ve şovuğdan yarılan yerlere dürtsele fāyide éde eger iḫi yaḡını güneşe ḳarşu (T106a/10) süñük şavuşduḡı yere ve çıḫduḡı ve siñir büzüldüḡi yere dürtsele ḳoḫ ovsalar ḡāyet (T106a/11) fāyide éder eger ḳanını saḫḫ iken şişlere ursalar tīz bitüre ödi gibi eger (T106a/12) bunuñ ödin bala qarışdursalar uçuk dutan ḳişi yalasa fāyide éde eger ayunuñ (T106a/13) ḳurşaḡında olan māyayı iḫsele semirde eger ödin yaş rāzyāne şuyıla qarışdurub (T106a/14) göze sürme étsele tīz eyleye eger ḳanını ḳapaḫda olan kılı yolduḫdan şoñra dürtsele (T106a/15) ayruk bitürmeye eger oḡlancuḫları iḫi yaḡıyıla yaḡlasalar cemī' yaramazlıḫdan saḫlaya etin yemeyeler yaramaz ḡidādur (T106/b) (T106b/1) ve derisi ḡāyet issi olur niḫrīsi olan ḳişilere döşek édinse be-gāyet fāyide éde (T106b/2) **decāc** tavuḫdur ḳavurması mizāca eyüdüür ḳarı bidnūs şörbāsı iḫi ishāl éde (T106b/3) eger beynisin şarābıla iḫsele aḡulu cānavarlar şoḫduḡına ve dimāḡ perdesinden ḳan tükürmege fāyide éde (T106b/4) tavuḡı yarsalar ısıcaḫ iken aḡulu cānavarlar şoḫduḡına ursalar fāyide éde eger bidnūsı (T106b/5) yarsalar ḳurşaḡınıñ ic yüzünde olan perdeyi alsalar ḳurutsalar saḫḫ édüb iḫsele ma'ḏe (T106b/6) aḡrısına fāyide éde büluc şörbāsı ḫasta ḳişilere ve ma'ḏesi alavlanan ḳişilere fāyide éde (T106b/7) bidnūs şörbāsı ra'şeye ve sıtmalara ve rebve zaḫmetine ve mafşallar aḡrısına ve ma'ḏe yeline (T106b/8) ve ḳulunca fāyide éde evit ḳarı bidnūs iḫin ayrıtılsalar yerine tuz ḳoysalar şol ḳadar (T106b/9) bişürsele kim bişdüḡi şunuñ üç ülide birisi ḳala andan isti'māl édele eger yigirmi dirhem (T106b/10) besfāyicle bişürüb isti'māl étsele ḡāyetde ḡalīz yilmeşük ḫām ḳara ḫılı çıḫara genc tavuḫ eti (T106b/11) menīyi ziyāde eyleye 'aḫlı arturur āvāzi açar ve 'aḫlı az lan ḳişilere be-gāyet fāyide éder (T106b/12) eger 'aşfūr toḫmıyıla on iki ḡün besleseler daḫı ḳarının yarub yaḡın çıḫarsalar ve eridüp cüzām 'alāmeti (T106b/13) zāḫir olan ḳişilerin başına sürseler be-gāyet fāyide éde eger sevdavī māliḫülyāsı (T106b/14) olan ḳişinüñ başına tavuḫ iḫi yaḡın sürseler kızdurub tekrār sürseler be-gāyet fāyide éde (T106b/15) eger üç ḡüne dek semiz tavuḫ şörbāsın yese beñzi şaru olan ki sebebi ma'lūm olmaya beñzini be-gāyet (T107/a) (T107a/1) ḫüb eyleye evit gereḫdür ki ḡünde bir tavuḡı şörbāsıyıla yeye arı etmekḡile eger sirke (T107a/2) yā şarābıla yā boḫını qarışdurub iḫsele ḳatāl otlar zararın def' éde ve ḳulunc fāyide (T107a/3) éde eger bidnūs boḫını sirke ile saḫḫ édüb ḳuduz taḫaduḡı yere ursalar fāyide éde (T107a/4) ḫāşıl-ı kelām göḡercin boḫı neye

yararsa tavuk dağı aña yarar **duhn** tarudur içi(T107a/5) kabz eder sidigi yürüdür evit geç hażm olur ma'dede çok yatur eger südile bişürseler(T107a/6) zararı az ola ve kāvdi şafradan olan kuşmağı keser sakin eder **duhān** (T107a/7) tütündür eyüsi kaṭrān(T107a/8) isidür andan neftandan zift andan kara günlük andan benefşe isidür göze sürme etseler yaşını eger issiden şişen ve çiban olan gözlere çekseler (T107a/9) be-ğāyet fāyide ede eger zift isini göze çekseler kanlu yaşını kese ve tīz eyleye (T107a/10) **derdār** kara ağacdur eger yaprağını döğüb cirāhata ursalar bitüre eger budağını sirkeyile (T107a/11) dögseler yaķu edüp çibanlu uyuza ve cirāhata vursalar bitüre eger kaḅuğunu bir mışkāl (T107a/12) şarābıla yā şovuk şuyıla içseler balgāmı ishāl ede eger yimişini zāhir oldığı vakit üzerinden (T107a/13) olan yilmeşügi alup yüze dürtsele cilā vere eger ol yaşcuğaz kurası bir hayvān (T107a/14) olur sivri sinege beñzer ol ağacın yaprağını yer eger ol ağacın kaḅuğun sirkeyile saḥķ (T107a/15) edüp baraşa ursalar gidere eger kökinden bir pāresin ucuğa kızdurub akan şuyın divşürüb (**T107b**) (T107b/1) de almışsalar fāyide ede eger yaprağını dögseler şıksalar şuyın ılıcaķ edüb kulağa ūmzursalar şişine (T107b/2) fāyide ede eger karışdurub göze sürme etseler perdesin gidere **derīnec** çıyan (T107b/3) otudur galīz yeller ve ağulu cānavarlar şokduğına ve şovuk raḥm ağrısına ve şovukdan (T107b/4) olan yürek oynamasına ve bađırsaķda ve raḥmde olan yeller fāyide ede içseler yüregi (T107b/5) ve ma'deyi ve cigeri kızdırur ta'ām hażm eder mālīhülyāya fāyide eder eger encīr ile yaķu edüb (T107b/6) 'akreb şokduğına ursalar fāyide eder eger ev içinde bir pāresini kendü egirdügi (T107b/7) iplik ile boynına aşı kosalar oğlanını düşmekden şaklıya eger oğlan tođıncaķ vakt boynına aşı kosa (T107b/8) tīz doğura eger bir pāresini evde aşı kosalar ol evde fā'ün girmeye eger (T107b/9) uzunca bir kişı boynına aşı kosa yaramaz düşler görmekten ve uyķudan beleklemekden (T107b/10) emīn ola bedeli zurunpāddur cökelegdür eger sirkeyi göyündürüb çibanlara ekseler artuķ etlerin (T107b/11) yeye yēni et bitüre eger mersinile karışdurub göyündürseler balgāmī şişlere ursalar fāyide ede (T107b/12) eger mersin ile yaķu edüb karına ve ma'deye ursalar fāyide ede muḥkem duta yaş aķduđın muḥkem (T107b/13) edüp men' eyleye eger bu yağı karın altında ursalar hayz kanı dāīm sızduğın men' eyleye (T107b/14) ve emcegi şişene ve ağzı dutan çibanlara fāyide ede eger göyünmiş cökelegi rātinle karışdurub (T107b/15) dırnaķlara ursalar üzerine düşen aķları gidere ve eger şığır yağıyıla karışdurub saķile dürtsele (**T108a**) (T108a/1) bir gece irteye dek dursa kıbķızılca ile eger yusalar göyünmiş cökelegi göz otına karışdurub göze (T108a/2) sürme etseler gözün perdesin gidere eger şüci cökelegin çığıda dürtsele evit berāber çoğanla (T108a/3) saḥķ edüp her gün isti'māl edeler **dürīrac** eti yēđdür keklık etinden yēyeni ve 'aķlı ve menīyi (T108a/4) ziyāde eyle **derifūn** bir otudur ki yaprağı zeytūn yaprağına beñzer aķ çiçekleri (T108a/5) olur icinde noḥūd gibi yimişi olur içinde beş altı dāne toğmı olur yerden (T108a/6) yoķaru uzunu bir arış olur daşlu yerlerde biter eger mā'ū'l-ķarāfīnile (T108a/7) yā deve südiyile yā keçi sidiyile içseler ağulu otlar zararın def' ede (T108a/8) **derūbatāris** eyreltinün bir nev'īdür pelīd ağacı köklerinde çok biter (T108a/9) eger bu otun cemī'isini yaķu edüb başa ursalar saçı dōke felce ve laķvaya fāyide ede (T108a/10) gövdelerine sürseler **dest-enbüye** yılağacdur kaḅuğı isidür (T108a/11) ta'āmı hażm eder ma'deyi kavī eder yelleri dağıdur içi geç (T108a/12) hażm olur eger yalasalar ūmađı kızdurur süddelerin açar yelleri dağıdur (T108a/13) **defī** ađu ağacdur yaprağı iti ve eşegi (T108a/14) ve katırı ve vesāir hayvānātı öldürür eger şarābıla (T108a/15) içseler ağulu cānavarlar şokduğına fāyide ede (**T108b**) (T108b/1) huşūsā kim bigānūs katub içeler eger yaprağını bişürüb (T108b/2) merhem gibi edüb şişlere ursalar arıda gidere eger yaprağını (T108b/3) döğüb şıķalar şuyını giciyüge ve uyuza dürtsele (T108b/4) fāyide ede eger çiçeğini yaķu edüp raḥme ve dize ve eski arķa ağrısına (T108b/5) ursalar fāyide ede eger ağacınun bir pāresin alub için oysalar bir tarafını (T108b/6) ur gözine ve bir tarafını kurdı olan dişe kosalar düttini çıkınca dursa (T108b/7) beğāyet fāyide ede eger bişürüb şuyın eve saçsalar buraları kıra ve eger bu (T108b/8) ağacın gözlerin tāze iken düşürüb dögseler yumşak edüp şa yağı içinde (T108b/9) muḥerrā olunca bişürseler süzüb ol yağı kel başa dürtsele fāyide ede (T108b/10) eger ol yağı tīvārda olan kaḅarcıķlara dürtsele gidere eger yaprağını (T108b/11) batacaķca şu içinde bişürseler muḥerrā olunca andan süzüb her yüz yüz yigirmi (T108b/12) dirheminde altmış dirhem eski zeyt kaķsalar şol kağar (T108b/13) bişürseler ki şonunda zeyt kıala ol zeyte yigirmi dirhem (T108b/14) mūm kaķalar uyuza ve giciyüge dürteler fāyide ede eger tenķiye (T108b/15) edtdükden şonra on iki kerret baraşa dürtsele gidere eger gözlerinin ucunu divşürseler kes (**T109a**) (T109a/1) içinde muḥerrā olunca bişürseler uyuza ve giciyüge ve kele tenķiye edtdükden şonra dürtsele (T109a/2) fāyide ede ve kaṭı şişlere yumşatmaķda bedeli encīr yaprağıdur eger yaprağını kurdub yumşak (T109a/3) dögseler çibanlara saçsalar kurduda **dūlb** çınārdur eger

[113a]

(1) eger üstün⁴⁹¹⁸ kökin⁴⁹¹⁹ oğlancuqlar içse⁴⁹²⁰ bağırsaqları yarıldıǵına fāyide éde eger kökini⁴⁹²¹ (2) hōşābda ıslatsalar ol hōşābdan her gün yüz yigirmi dirhem içseler⁴⁹²² maḳ‘adda (3) olan yēlleri ve bevāşir zahmetine⁴⁹²³ fāyide⁴⁹²⁴ éde mücerrebdür eger günde bu kökden bir dirhemini (4) mā‘ü’l-‘aselile içseler⁴⁹²⁵ girü bu fāyideyi éde ve gövdeyi semirde ve beñzi⁴⁹²⁶ hūb eyleye mücerrebdür⁴⁹²⁷ (5) **dalaḳ** sengisārdur semmūr gibidür cemī‘i hālinde evet⁴⁹²⁸ ağırdur götürmege mu‘tedil (6) kızdurur **dilfin** toñuz balığıdur eger ici yağını ebūcehl karpūzınun icini⁴⁹²⁹ (7) çıkarduǵdan şonra icine⁴⁹³⁰ koysalar kaynadub kulaǵa tamzursalar yēñiden⁴⁹³¹ olan şağırlığı (8) gidere eti şovuǵdur ve galīzdür gēc hazm olur eger dişini oğlancuqlar⁴⁹³² boynına⁴⁹³³ (9) aşıa qosalar

---

tāze yapraǵından saḥḳ (T109a/4) édüb yaḳu gibi düzde olan şişlere ursalar fāyide éder eger kabuǵını (T109a/5) sirkeyile bişürüb ağızda mażmaza étseler diş aǵrısın sākin eyleye eger yapraǵını (T109a/6) süciyile bişürseler gözde olan şişlere ursalar be-ġāyet fāyide éde eger (T109a/7) yimişini tāze iken süciyile icseler aǵulu cānavarlar şokduǵına fāyide éde eger ic (T109a/8) yağıyla karışdurub çıǵıda ve kuduz it taladuǵına ve aǵulu cānavarlar şokduǵına (T109a/9) ursalar fāyide éde eger kabuǵını göyündürseler baraşa dürtseler cilā éde eger (T109a/10) yimişini devşürseler birazı nesneniñ içinde kurutsalar üzerinde olan çiçegin (T109a/11) alsalar yumşak döǵüb buruna üfürseler burun kanın tuta eger yapraǵını ve yimişini (T109a/12) evde tütüzseler toñuzlan kurdı kaça evit yimişiniñ ve yapraǵınıñ şuyı kulaǵa (T109a/13) toḳunmaya zīrā be-ġāyet zarar éder **dilyūs** kıızıl süsendür bazılar buña kuzǵun (T109a/14) kılıcı dērler yapraqları kılıca beñzer yimişleri degirmi olur yērden bir arşun yoḳaru (T109a/15) çıkar iki köki olur biribiri üzerine binmişdür uvacuk şoǵana beñzer altındaǵı (**T109b**) (T109b/1) şolmış üstündeki tolu olur eger üstündeki kökini günlükile ve şarābıla yaḳu édüb (T109b/2) gövdeye ursalar demrenleri çıkara eger külücür unıyıla ve şarāb unūmāliyyile yaḳu (T109b/3) édüb katı şişlere ursalar hāl éde eger şāf édüb bu köki ‘avratlar götürse (T109b/4) hayzı yüride eger üstündeki köki şarābıla icseler cimā‘ı kavī eyleye eger altındaǵı (T109b/5) köki yēse keşe”var. 103b/8-109b/5

⁴⁹¹⁸ “üstün” 109b/5

⁴⁹¹⁹ “kökün” 109b/5

⁴⁹²⁰ “icse” 109b/5

⁴⁹²¹ “kökini” 109b/6

⁴⁹²² “icseler” 109b/6

⁴⁹²³ “zahmetin” 109b/7

⁴⁹²⁴ “fāyide éde” yerine “gidere” 109b/7

⁴⁹²⁵ “icseler” 109b/8

⁴⁹²⁶ “beñzin” 109b/8

⁴⁹²⁷ “mücerrebdür” yok. 109b/9

⁴⁹²⁸ “evit” 109b/9

⁴⁹²⁹ “içi” 109b/11

⁴⁹³⁰ “içine” 109b/11

⁴⁹³¹ “yēñiden”den sonra “ve eskiden” var. 109b/11

⁴⁹³² “oğlancuqlara” 109b/12

⁴⁹³³ “boynına” yok. 109b/12

çığırmaç⁴⁹³⁴ zahmetinden em̄in ola eger ici yağını yēseler mafşallar ağrısına (10) fāyide eder⁴⁹³⁵ *dem* k̄andur⁴⁹³⁶ keçi k̄anını bala k̄arışdurub içseler⁴⁹³⁷ k̄orkağ (11) kişilere fāyide ēde⁴⁹³⁸ ve eger bişürüb yēseler ishāle ve içinden yilmeşük nesnelere gitdüğine (12) fāyide ēde eger bednūs ve tavuğ k̄anını k̄urıdub dögseler buruna⁴⁹³⁹ üfürseler dimāğ (13) (T110/a) perdesinden olan burun k̄anını kese eger devlengec⁴⁹⁴⁰ k̄anını uçuğ⁴⁹⁴¹ tutan ve k̄an (14) tüküren kiři acila isti‘māl ētse fāyide ēde şureti budur ki⁴⁹⁴² yüz yigirmi dirhem devlügecün (15) toñmıř k̄anını berāber sirkeye k̄atub řol k̄adar k̄aynadalar kim üç kez řařa

[113b]

(1) gine ine andan süzeler üç güne dek her gün acila içeler fāyidesi zāhir ola eger (2) eyü k̄anını ısıcağ iken şişlere vursalar⁴⁹⁴³ bitüre teke ve k̄oc ve şığır k̄anı dāhı böyledür (3) eger menmün⁴⁹⁴⁴ k̄anını k̄abağ içinde olan k̄ılı yolub dürtsele ayruğ bitürmeye eger sıcan⁴⁹⁴⁵ k̄anını (4) sigillere dürtsele ve gövdede olan miħlere dürtsele k̄opara eger ördek ve tavuğ ve k̄az ve (5) k̄uzı ve oğlağ ve teke ve keçi ve geyik ve şavşan k̄anını k̄avursalar yēseler eski (6) ishāli kese eger řarābıla içseler⁴⁹⁴⁶ ağular zararın def‘ ēde eger teke k̄anını k̄urıtsalar⁴⁹⁴⁷ (7) yēseler bögrekde olan şaşları şağıda evet⁴⁹⁴⁸ řarīk budur kim üzüm vağtinde dört (8) yaşında tekeyi alalar bir çölmek hāzır eyleyeler tekeyi boğazlayalar evvel ağan k̄anıyıla āħir ağan (9) k̄anını yabāna dökeler ortasın alalar t̄ökince⁴⁹⁴⁹ çölmekde t̄ura⁴⁹⁵⁰ pāre pāre keseler güneşe (10) k̄arşu bez⁴⁹⁵¹ üzerine

⁴⁹³⁴ “çığırmaç” 109b/13

⁴⁹³⁵ “ēde” 109b/14

⁴⁹³⁶ “k̄andur”dan sonra “eger” var. 109b/14

⁴⁹³⁷ “icseler” 109b/14

⁴⁹³⁸ “ēde”den sonra “ve eger bişürüb yēseler ishāle ve içinden yilmeşük nesnelere gitdüğine fāyide ēde” yok. 109b/15

⁴⁹³⁹ “burına” 109b/15

⁴⁹⁴⁰ “devlügec” 110a/1

⁴⁹⁴¹ “ucuğ” 110a/1

⁴⁹⁴² “kim” 110a/2

⁴⁹⁴³ “ursalar” 110a/5

⁴⁹⁴⁴ “meymün” 110a/5

⁴⁹⁴⁵ “sıcan” 110a/6

⁴⁹⁴⁶ “icseler” 110a/9

⁴⁹⁴⁷ “k̄urıtsalar” 110a/9

⁴⁹⁴⁸ “evit” 110a/10

⁴⁹⁴⁹ “t̄ökünce” 110a/12

sere sere koyalar evet⁴⁹⁵² üzerine harīr örteler tā ki tuz konmaya kuruyınca⁴⁹⁵³ (11) tura sonra alalar şaklayalar hācet vaktinde bögreginde taş olan bir kaşuğın tatlu (12) şarābıla⁴⁹⁵⁴ yā kerfes şuyıla ezüb ağrısı⁴⁹⁵⁵ sākin olduğu vaktin içürseler (T110/b) be-ğāyet (13) fāyide éde *demü'l- aḥaveyn* türkce iki kardeş⁴⁹⁵⁶ kanıdur eger yumşak dögseler kılıc yarasına (14) ve cirāhata ekseler be-ğāyet fāyide éde eger ḥuḳne édüb isti'māl étseler ici ḳabz (15) éde⁴⁹⁵⁷ eger rufuzūn yumurdaya bucuḳ⁴⁹⁵⁸ dirhemini alub yēseler ḳan sızduğına ve bağırsuḳ⁴⁹⁵⁹

[114a]

(1) ağrısına fāyide éde ve ma'deyi ḳavī éder ve maḳ'adda olan yaruḳlara fāyide éder⁴⁹⁶⁰ eger ekseler (2) *dimāg* beyindür⁴⁹⁶¹ galīzdür gēc hazm olur ve gönül döndürür ve ma'deye zarar éder ve (3) iştihāy keser ve ma'deyi yaş eyler balgami⁴⁹⁶² ḥılṫ ziyāde eyler yēmek isteyen kişi üzerine (4) na'nā ve güyegü otı ve büber ve ḥardal ve dārçini⁴⁹⁶³ sirkeyile bişürüb yēyeler ağılara ve (5) ağılu cānavarlar şoḳduğına fāyide éde *dend* ḥabbü's-selāṫindür eger bir bucuḳ⁴⁹⁶⁴ (6) dānesin keşirā ve nişāsta birle ıslāḥ édüb içseler⁴⁹⁶⁵ sevdā ve balgam ve ḥām ḥılṫ⁴⁹⁶⁶ (7) ishāl eyleye ve mafşallar⁴⁹⁶⁷ ağrısına fāyide éder⁴⁹⁶⁸ *duhnü'l-idḥir* idḥir yağı dērler (8) cemī'i giciyiklere ḥattā bahāyimedde olana ve süstendām kişilere ve baraşa be-ğāyet fāyide éde⁴⁹⁶⁹ (9) dürtüb

⁴⁹⁵⁰ “tura”dan sonra “şoḳra” var. 110a/12

⁴⁹⁵¹ “biz” 110a/13

⁴⁹⁵² “evit” 110a/13

⁴⁹⁵³ “kuruyınca” 110a/14

⁴⁹⁵⁴ “şarābıla” 110a/15

⁴⁹⁵⁵ “ağrısı” yok. 110a/15

⁴⁹⁵⁶ “kardaş” 110b/1

⁴⁹⁵⁷ “éde” yok. 110b/3

⁴⁹⁵⁸ “bucuḳ” 110b/3

⁴⁹⁵⁹ “bağırsak” 110b/4

⁴⁹⁶⁰ “éde” 110b/5

⁴⁹⁶¹ “beynidür” 110b/5

⁴⁹⁶² “balgami” 110b/6

⁴⁹⁶³ “dārçini” 110b/7

⁴⁹⁶⁴ “bucuḳ” 110b/9

⁴⁹⁶⁵ “icseler” 110b/9

⁴⁹⁶⁶ “ḥılṫ” 110b/10

⁴⁹⁶⁷ “mafşallar” 110b/10

⁴⁹⁶⁸ “éde” 110b/10

⁴⁹⁶⁹ “éder” 110b/12

ovsalar⁴⁹⁷⁰ eger ılıcağ edüb ağızda tıtsalar diş ağrısına ve dibinde olan şişlere (10) ağızda⁴⁹⁷¹ olan⁴⁹⁷² binbiglere fāyide ede⁴⁹⁷³ eger saçalı géc biten⁴⁹⁷⁴ kişi yüzine dutsa⁴⁹⁷⁵ saçalı (11) bite *duhñü'l-uğhuvān* şıgır babādyası yağıdur kızdurıcıdur⁴⁹⁷⁶ tamarların ağızın (12) (*T111/a*) açıcıdur sidüğü⁴⁹⁷⁷ yüridicidür yēseler⁴⁹⁷⁸ eger mağ'ada dürtsele beväsīre ve mağ'ad şişine (13) fāyide ede eger 'avratlar yün ışladub şāf gibi⁴⁹⁷⁹ götürseler hayz kanın yüride ve raħm (14) katılığın gidere ve balgami⁴⁹⁸⁰ şişlere fāyide ede ve şıjirler savuşduğına ve ardale zahmetine (15) yünji ışladub üzerine qosalar fāyide ede eger üç dirhemini içseler⁴⁹⁸¹ kılunca ve

[114b]

(1) kavuğ ağrısına ve talağ katılığına bu fāyideyi⁴⁹⁸² ede⁴⁹⁸³ ve deri yüride ve kulağa tāmzursalar (2) ağrısına fāyide ede nāşūra ve yaramaz cıbanlara⁴⁹⁸⁴ fāyide eder⁴⁹⁸⁵ **terkīb budur** çiçegini⁴⁹⁸⁶ düşüreler⁴⁹⁸⁷ (3) kuş ve ħamāmā ve nārdīn ve selīhe ve belesān dānesi ve mürrü qarışdurub (4) zeyte qoysalar⁴⁹⁸⁸ güneşe aşı koyalar bir nice⁴⁹⁸⁹ zamān tura ħattā yayuñ evvelinden āħirine dek (5) ve yāħūd çiçeklerin⁴⁹⁹⁰ divşüreler⁴⁹⁹¹ bir sırçalı kab içinde batınca şuya koyalar güneşe (6) koyalar bir ay tura

---

⁴⁹⁷⁰ “ursalar” 110b/12

⁴⁹⁷¹ “ağızdağı” 110b/14

⁴⁹⁷² “olan” yok. 110b/14

⁴⁹⁷³ “ede” yok. 110b/14

⁴⁹⁷⁴ “biter” 110b/14

⁴⁹⁷⁵ “dürtse” 110b/14

⁴⁹⁷⁶ “kındur” 110b/15

⁴⁹⁷⁷ “südüğü” 111a/1

⁴⁹⁷⁸ “yēseler eger” yerine “eger yēseler” 111a/1

⁴⁹⁷⁹ “gibi” yok. 111a/2

⁴⁹⁸⁰ “balgami” 111a/3

⁴⁹⁸¹ “icseler” 111a/5

⁴⁹⁸² “fāyide” 111a/5

⁴⁹⁸³ “ede”den sonra “ve deri yüride ve” yok. 111a/5

⁴⁹⁸⁴ “çıbanlara” 111a/6

⁴⁹⁸⁵ “ede” 111a/6

⁴⁹⁸⁶ “çiçegini” 111a/7

⁴⁹⁸⁷ “divşüreler” 111a/7

⁴⁹⁸⁸ “koyalar” 111a/8

⁴⁹⁸⁹ “niçe” 111a/8

⁴⁹⁹⁰ “çiçeklerin” 111a/9

⁴⁹⁹¹ “devşüreler” 111a/9

andan⁴⁹⁹² isti'māl edeler *duhñü'l-ās* mersin⁴⁹⁹³ yağıdır cirāhata (7) ve od yanuğına ve başda olan cıbanlara⁴⁹⁹⁴ ve binbiglere ve maķ'ad yaruğına ve bevāşire (8) ve maşal sustluğına fāyide ede ve kılları muħkem eyleye dökölmekden men' ede ve (9) **terķib budur** kim mersin⁴⁹⁹⁵ tāzeyiken⁴⁹⁹⁶ yaprağın şıķalar berāberi zeyt ķatalar bişüreler (10) kim şu gide zeyt ķala ol zeyti isti'māl edeler bir dürlü dāhı budur ki mersin⁴⁹⁹⁷ (11) yaprağını zeyte (*T111/b*) ışladalar güneşe ķoyalar bir nice zamān ũura andan isti'māl (12) edeler *duhñü'l-merzencüş* merzencüş yağıdır kızdurıcıdır laũif edicidir (13) raħm ağzı yumulduğına fāyide eder ģayz kanın yürüdür ve oğlan şonın ķıķarur ve raħmde⁴⁹⁹⁸ (14) olan ģanāziri giderür ve arķa ve bögrek ağrılarına fāyide ede⁴⁹⁹⁹ balıla ķarışdurub isti'māl (15) edeler ve süstendām kişilere dürtseleler fāyide eder⁵⁰⁰⁰ ve felce dürtseleler fāyide eder⁵⁰⁰¹ ve teşennüci olan

[115a]

(1) kişiyi ovsalar fāyide ede **terķib budur** kim mersin⁵⁰⁰² yaprağın ve seliħe ve ayva dāna ve (2) mersin çiçeği ve merzencüş çiçeği berāber alub dögeler zeyte ķatalar dört (3) gün ķoyalar andan şıķalar igiledin yerişin ķoyalar yine dört gün ũura üç (4) kerre⁵⁰⁰³ böyle edeler andan isti'māl edeler *duhñü'l-bāzerüc* tere-i ģorasāni⁵⁰⁰⁴ yağıdır (5) fāyide eder şovuk ağrılara ve raħm ağzı yumulduğına ve sinjirleler zaħmetine **terķib budur** (6) ki⁵⁰⁰⁵ ũatlu zeytden iki biñ yüz dirhem alalar reyħāndan biñ yüz seksen dirhem alalar (7) zeytden bir gün bir gece ışladalar şıķalar bir ayarın ışladalar üç kez böyle edeler (8) andan süzüb isti'māl edeler *duhñü'l-ķayşüm*⁵⁰⁰⁶ ayva dāna yağıdır

---

⁴⁹⁹² “andan”dan sonra “şonra” var. 111a/10

⁴⁹⁹³ “mersin” 111a/11

⁴⁹⁹⁴ “cıbanlara” 111a/12

⁴⁹⁹⁵ “mersin” 111a/13

⁴⁹⁹⁶ “tāze iken” 111a/14

⁴⁹⁹⁷ “mersin” 111a/15

⁴⁹⁹⁸ “raħimde” 111b/4

⁴⁹⁹⁹ “eder” 111b/4

⁵⁰⁰⁰ “ede” 111b/5

⁵⁰⁰¹ “ede” 111b/6

⁵⁰⁰² “mersin” 111b/7

⁵⁰⁰³ “kerret” 111b/9

⁵⁰⁰⁴ “ģorasāni” 111b/10

⁵⁰⁰⁵ “kim” 111b/11

⁵⁰⁰⁶ “ķayşüm” 111b/14

fāyide éder (9) raḥm ağzı tütulduğına ve katılımına ve ḥayzı⁵⁰⁰⁷ yürüde⁵⁰⁰⁸ oğlan şonın çıkarur ve (10) **terkīb budur** toğuz yüz elli dirhem (*T112/a*) zeyt⁵⁰⁰⁹ sekiz yüz dirhem ayva dāna yaprağın (11) ışladalar üçe dek böyle édeler dāhı isti‘māl édeler **duhnü’ş-şibt**⁵⁰¹⁰ torağ (12) otı yağıdır raḥimde⁵⁰¹¹ olan katılımı yumşadır ağzın açar süstendāmlara⁵⁰¹² mafşallar⁵⁰¹³ (13) ağrısına ve ditremege fāyide éde ve ısıtmadan tüv ürpermege dürtterlerse fāyide éde (14) **terkībi budur** kim biñ dirhem zeyte toğuz yüz dirhem torağ otı (15) koyalar üç kez karşı değişdüreler andan süzüb isti‘māl édeler evet⁵⁰¹⁴

[115b]

(1) her ışlatduğları bir gün bir gece tura **duhnü’s-süsenü’l-ebyağ** ak⁵⁰¹⁵ süsendür⁵⁰¹⁶ (2) yağıdır kızdurıcıdır raḥm ağzın açıcıdır⁵⁰¹⁷ issi şışleri ḥal⁵⁰¹⁸ éder ḥāşıl-ı kelām (3) raḥm ağrılarına⁵⁰¹⁹ buncılayın fāyide éder yağ yokdur ve başda olan yađ⁵⁰²⁰ cıbanlara⁵⁰²¹ (4) sigillere fāyide éder ve ḥayz kanın yürüdür ve başda olan koñađları giderür eger (5) içseler⁵⁰²² şafrā ishāl éde ve sidüđi⁵⁰²³ yürüde⁵⁰²⁴ evet⁵⁰²⁵ ma‘deye yaramazdur gönül (6) döndürür siñir ve bögrek ağrısına ki şovuğdan ola ve fālice⁵⁰²⁶ ve ditremege fāyide éde⁵⁰²⁷ (7) dürtseleler ovsalar siñir büzüldüğüne ve kulağ siñirinde olan şışlere dürtseleler

---

⁵⁰⁰⁷ “ḥayz” 111b/15

⁵⁰⁰⁸ “yürüdür” 111b/15

⁵⁰⁰⁹ “zeyte” 112a/1

⁵⁰¹⁰ “duhnü’ş-şibs” 112a/2

⁵⁰¹¹ “raḥimde” 112a/2

⁵⁰¹² “süstendāmlara”dan sonra “ve” var. 112a/3

⁵⁰¹³ “mafşallara ve siñirler” 112a/3

⁵⁰¹⁴ “evit” 112a/6

⁵⁰¹⁵ “ak” yok. 112a/6

⁵⁰¹⁶ “süsen” 112a/7

⁵⁰¹⁷ “açıcıdır” 112a/7

⁵⁰¹⁸ “ḥal” 112a/7

⁵⁰¹⁹ “ağzına” 112a/8

⁵⁰²⁰ “yağ” yok. 112a/8

⁵⁰²¹ “cıbanlara” 112a/8

⁵⁰²² “icseler” 112a/10

⁵⁰²³ “südüği” 112a/10

⁵⁰²⁴ “yürüdür” 112a/10

⁵⁰²⁵ “evit” 112a/10

⁵⁰²⁶ “felce” 112a/11

⁵⁰²⁷ “éde” 112a/11

fāyide (8) eder⁵⁰²⁸ eger kulağa ʔamzursalar balgamī nezlelerden olan süddeleri açar şişlerin (9) taḥlīl eder ve şovuk ağrılarına fāyide eder **terkīb budur** ʔokuz yüz elli dirhem (10) zeyti alalar bēş mışkāl mürrile ʔarışduralar ʔokusu eyü şarābıla bişüreler andan (11) her üç bucuḡ⁵⁰²⁹ rıṭla⁵⁰³⁰ (*T112/b*) yağmur şuyıla ışlanmış ʔurdumāne ʔoyalar ve biḡ dāne (12) süsen ʔoyalar bir ʔağara ʔoyalar ele bal dürtüb bir gün bir gece ʔarışduralar (13) ʔoyalar ertesi şıḡalar bir ʔaba dāḡı ʔoyalar bir nice kerre⁵⁰³¹ böyle edeler ve üzerine yumşak (14) döğülmiş ʔuz şaḡalar girü üzerine üç bucuḡ⁵⁰³² rıṭıl⁵⁰³³ yağ ʔoyalar on mışkāl (15) ʔurdumāne ʔoyalar girü elile ḡareket étdürelér andan azacuḡ ʔoyalar ʔura dāḡı⁵⁰³⁴

[116a]

(1) şıḡalar girü ol zeytden üç bucuḡ⁵⁰³⁵ rıṭıl⁵⁰³⁶ ʔoyalar on mışkāl ʔurdumāne ʔoyalar aḡa (2) göre bal ve ʔuz ʔoyalar elile ḡareket étdürelér biraz ʔoyalar şıḡalar yağın alalar gine bayağılayın (3) yağ ve ʔurdumāne ve ʔuz ʔoyalar girü ele bal dürtüb ʔarışdurub şıḡalar yağı alalar siflini⁵⁰³⁷ (4) yabāna atalar igiledin biḡ dirhem⁵⁰³⁸ daḡı ʔatalar evvel şıḡalar yağ ʔoyalar ʔurdumāne ʔatalar şıḡalar ve⁵⁰³⁹ (5) gine ikinci şıḡılan yağı ʔoyalar gine ʔurdumāne ʔoyalar şıḡalar üç kez böyle edeler andan şonra (6) kırk mışkāl mür⁵⁰⁴⁰ kırk mışkāl ʔurdumāne on mışkāl za^ʕfrān⁵⁰⁴¹ ʔatalar andan şonra isti^ʕmāl (7) edeler bir dürlü dāḡı olur ki süsenüḡ ʔiçegin alalar zeyte ʔoyalar ışladub güneşe ʔoyalar (8) kırk gün⁵⁰⁴² güneşde ʔura andan şonra süzeler isti^ʕmāl edeler *duhñü'n-nercis* nergis (9) yağıdur siḡirler⁵⁰⁴³ ağrısına ki şovukdan ola fāyide éde⁵⁰⁴⁴ **terkīb budur** kim

⁵⁰²⁸ “éde” 112a/13

⁵⁰²⁹ “bucuḡ” 112a/15

⁵⁰³⁰ “rıṭlı” 112a/15

⁵⁰³¹ “kerret” 112b/3

⁵⁰³² “bucuḡ” 112b/3

⁵⁰³³ “rıṭı” 112b/4

⁵⁰³⁴ “daḡı” 112b/5

⁵⁰³⁵ “bucuḡ” 112b/5

⁵⁰³⁶ “rıṭı” 112b/5

⁵⁰³⁷ “sufłumi” 112b/8

⁵⁰³⁸ “dirhem”den sonra “süsen” var. 112b/8

⁵⁰³⁹ “ve” yok. 112b/9

⁵⁰⁴⁰ “mürr” 112b/10

⁵⁰⁴¹ “za^ʕferānıla” 112b/11

⁵⁰⁴² “günde” 112b/13

⁵⁰⁴³ “siḡirlere” 112b/14

zeytten tokuz (10) yüz elli dirhem dār-ı şīṣḡān altı yüz yigirmi dirhem andan evvel (T113/a) dögeler şuyıla ışladalar (11) andan Őnra zeyte atalar evet⁵⁰⁴⁵ ol Őu zeytile berāber ola biřüre⁵⁰⁴⁶ zeyt alınca⁵⁰⁴⁷ gide zeyti (12) alalar hind amışından bēř yüz seksen dirhem dögüb eleyeler arışduralar ve bir pāre mürri dağı (13) dögüb bile atalar andan Őnra eyü oulu řarāba atalar bişüreler zeyt alınca andan ol (14) zeyti alalar bir tağara oyalar üzerine o nergis iegin oyalar iki gün oyalar andan alkayalar⁵⁰⁴⁸ (15) süzeler girü ayru iek oyalar üçe dek Őöyle ēdeler süzüb isti‘māl ēdeler mezkūr

[116b]

(1) fāyidelerden ġayrı rađm ağrılarına ve atılıqlarına fāyide ēder⁵⁰⁴⁹ **duhnü’l-ħamāħim**⁵⁰⁵⁰ yarpuz (2) ieginün ġađıdur isidür⁵⁰⁵¹ süddeleri aar kim dimāġ⁵⁰⁵² perdesinde ola burına amlatsalar bařda⁵⁰⁵³ (3) olan yēlleri tağıdur eger mafşallara ve Őiñirlere dürtsele yēllerin tağıdur ve süddelerin aar (4) **terkīb budur** kim biñ dirhem zeyt⁵⁰⁵⁴ tokuz yüz dirhem yarpuz iegin oyalar Őnra⁵⁰⁵⁵ güneşe (5) oyalar Őnra süzeler⁵⁰⁵⁶ isti‘māl ēdeler **duhnü’z-za‘frān** za‘frān ġađıdur ızdurıcıdur (6) eyü⁵⁰⁵⁷ ēdicidür eger şişlere vursalar⁵⁰⁵⁸ ve yaramaz cıbanlara⁵⁰⁵⁹ vursalar⁵⁰⁶⁰ fāyide ēde ve rađm (7) atılıġın ve ađız⁵⁰⁶¹ yumulduġın giderür evet⁵⁰⁶² cıbanlara⁵⁰⁶³ vurıa⁵⁰⁶⁴ müm

⁵⁰⁴⁴ “ēder” 112b/14

⁵⁰⁴⁵ “evit” 113a/1

⁵⁰⁴⁶ “bişüreler” 113a/1

⁵⁰⁴⁷ “alınca”dan sonra “şu” var. 113a/2

⁵⁰⁴⁸ “alkasalar” 113a/5

⁵⁰⁴⁹ “ēde” 113a/7

⁵⁰⁵⁰ “duhnü’l-ħamāħim” 113a/7

⁵⁰⁵¹ “issidür” 113a/7

⁵⁰⁵² “dimāġı” 113a/8

⁵⁰⁵³ “başda”dan sonra “ve burunda” var. 113a/8

⁵⁰⁵⁴ “zeyte” 113a/10

⁵⁰⁵⁵ “ve” 113a/10

⁵⁰⁵⁶ “süzüb” 113a/11

⁵⁰⁵⁷ “eyü ēdicidür” yok. 113a/11

⁵⁰⁵⁸ “ursalar” 113a/12

⁵⁰⁵⁹ “ıbanlara” 113a/12

⁵⁰⁶⁰ “ursalar” 113a/12

⁵⁰⁶¹ “ağzı” 113a/12

⁵⁰⁶² “evit” 113a/13

⁵⁰⁶³ “ıbanlara” 113a/13

ve za'frān ve yumurda (8) şarusın katub isti'māl edeler **terkīb budur** üç bucuğ rıtıl zeyt⁵⁰⁶⁵ elli mışkāl (9) za'frān katalar hareket êdüreler bēş gün koyalar andan süzeler igiledin za'frān (10) koyalar andan üçe dek böyle êdüb süzeler (*T113/b*) üzerine kırk mışkāl mürr saħk êdüb eleyeler (11) üzerine koyalar⁵⁰⁶⁶ ve bir sırçalı⁵⁰⁶⁷ kab içine koyub isti'māl edeler *duhnü'l-hinnā*⁵⁰⁶⁸ kınā yağıdır (12) rahme⁵⁰⁶⁹ ve siñirlere⁵⁰⁷⁰ ve tamarlaruñ ağızın açar ve sünük şınuğına ve fālice⁵⁰⁷¹ ve hunāka ve issi (13) şişlere ve süstendām kişilere ve⁵⁰⁷² bu fāyideyi êder **terkīb budur** zeyt ve yağmur şuyı⁵⁰⁷³ (14) yüz dirhem şöyle ki elli dirhem zeyt elli dirhem yağmur şuyıla qarışdurub dāhı⁵⁰⁷⁴ (15) dār-ı şişgāndan⁵⁰⁷⁵ bēş yüz dirhem hind kāmışından altı yüz altmış dirhem ve yüz yigirmi dirhem⁵⁰⁷⁶

[117a]

(1) kurdumāne üç yüz toksan dirhem zeytten toköz yüz⁵⁰⁷⁷ elli dirhem dār-ı şişgān⁵⁰⁷⁸ (2) dögeler şuyıla ısladub zeyte katalar kaynadalar mürr dögeler zeyte koyalar kurdumāne⁵⁰⁷⁹ (3) dāhı dögeler qarışdurub⁵⁰⁸⁰ şovuynca andan sonra zeytün yigirmi toköz rıtılına (4) kırk toköz rıtıl⁵⁰⁸¹ kınā çiçegin koyalar bir gün bir gece koyalar andan sonra tekrār (5) üçe dek böyle edeler andan şıķub isti'māl edeler bir dāhı budur kim biñ dirhem (6) zeyte toköz yüz dirhem kınā çiçegin koyalar yigirmi gün güneşde tura üçe dek (7) böyle edeler andan süzüb isti'māl edeler *duhnü'l-ırsā*⁵⁰⁸² gök süsen (8)

⁵⁰⁶⁴ “uracağ” 113a/13

⁵⁰⁶⁵ “zeyte” 113a/14

⁵⁰⁶⁶ “koyalar” yok. 113b/1

⁵⁰⁶⁷ “sırçalı” 113b/1

⁵⁰⁶⁸ “duhnü'l-hinnā” 113b/2

⁵⁰⁶⁹ “rahm” 113b/2

⁵⁰⁷⁰ “siñirlere”den sonra “fāyide êder” 113b/2

⁵⁰⁷¹ “felce” 113b/3

⁵⁰⁷² “ve” yok. 113b/4

⁵⁰⁷³ “şuyunu” 113b/4

⁵⁰⁷⁴ “dāhı” yok. 113b/5

⁵⁰⁷⁵ “şişgāndan” 113b/5

⁵⁰⁷⁶ “dirhem”den sonra “mürrü” var. 113b/6

⁵⁰⁷⁷ “yüz” yok. 113b/6

⁵⁰⁷⁸ “şişgānı” 113b/7

⁵⁰⁷⁹ “kurdumāneyi” 113b/7

⁵⁰⁸⁰ “qarışduralar” 113/8

⁵⁰⁸¹ “rıtıl” 113b/8

⁵⁰⁸² “ersā” 113b/11

yağıdur⁵⁰⁸³ yumşadur kirleri⁵⁰⁸⁴ ve ʿufūnetleri arıdur⁵⁰⁸⁵ rahm ağrısına ve issi şişine (9) ve ağzı yumulduğuna fāyide ʿede ve içdeki⁵⁰⁸⁶ öli⁵⁰⁸⁷ oğlanı çıkarı ve bevāsir ağızların (10) açā kulağ güvüldüğüne fāyide ʿede sirkeyile ve bıganūs ve acı bādām⁵⁰⁸⁸ yağıyla (11) qarışdurub istiʿmāl ʿedeler⁵⁰⁸⁹ ve eski nezlelere ve burun yiyisine dürtsele (12) fāyide ʿede eger on iki dirhem (T114/a) içsele ishāl ʿede ve iblāvus adlu kulanca (13) fāyide ʿede ve sidüğü yürüde eger barmağa ve bilege dürtüb boğaza soğsalar defī (14) kuşdura⁵⁰⁹⁰ ve hunākı olan ve öyken düdüğünde iriligi olan dimāğına yapışdursa (15) fāyide ʿede **terkīb⁵⁰⁹¹ budur** kim toğuz yüz dirhem⁵⁰⁹² zeyt beş yüz dirhem belesān

[117b]

(1) ağacın döğüb katalar bişürelele andan şonra zeyti süzelele toğuz yüz toğsan (2) dirhem hind kāmışın koyalar bir pāre mürri⁵⁰⁹³ eyü koğulu sücude⁵⁰⁹⁴ işladub koyalar⁵⁰⁹⁵ iki⁵⁰⁹⁶ (3) gece koyalar andan⁵⁰⁹⁷ şıkalı üç dek böyle ʿedeler andan süzüb istiʿmāl ʿedeler (4) **duhnü ʿaşrūʿl-ʿmeb** üzüm şuyı yağıdur fāyide ʿeder siñirlele ve rahm ağrısına (5) ve süstendāmlara dürtselele fāyide ʿede zeyt ve hind kāmışın⁵⁰⁹⁸ ve sünbül-i rümī (6) ve dār-ı şişʿān⁵⁰⁹⁹ ve iklīlüʿl-melik ve kuş berāber olub döğeler şırayıla işladalar üç (7) gün tura⁵¹⁰⁰ her gün iki kez hareket ʿetdürelele girü şıra ve zeyt koyalar otuz güne dek (8) tura andan süzüb istiʿmāl ʿedeler **duhnüʿd-dārcīnī⁵¹⁰¹** dārcīnī⁵¹⁰² yağıdur rahm (9)

⁵⁰⁸³ “yağıdur”dan sonra “siñirlele” var. 113b/12

⁵⁰⁸⁴ “kirlele” yok. 113b/12

⁵⁰⁸⁵ “arıdub” 113b/12

⁵⁰⁸⁶ “icdeki” 113b/13

⁵⁰⁸⁷ “ölü” 113b/13

⁵⁰⁸⁸ “bādem” 113b/14

⁵⁰⁸⁹ “ʿede” 113b/15

⁵⁰⁹⁰ “kuşdura” 114a/2

⁵⁰⁹¹ “terkībī” 114a/3

⁵⁰⁹² “dirhem”den sonra “zeyt beş yüz dirhem” yok. 114a/3

⁵⁰⁹³ “mürri” 114a/4

⁵⁰⁹⁴ “sücude” 114a/5

⁵⁰⁹⁵ “koyalar”dan sonra “kaynadalar zeyti kalinca süzelele berāberi gök süsen koyalar” var. 114a/5

⁵⁰⁹⁶ “iki”den sonra “gün iki” var. 114a/6

⁵⁰⁹⁷ “andan”dan sonra “şonra”var. 114a/6

⁵⁰⁹⁸ “kāmışı” 114a/8

⁵⁰⁹⁹ “şişʿān” 114a/9

⁵¹⁰⁰ “tura”dan sonra “her gün iki kez hareket ʿetdürelele girü şıra ve zeyt koyalar otuz güne dek tura” yok. 114a/10

⁵¹⁰¹ “dārcīnī” 114a/10

⁵¹⁰² “dārcīnī” 114a/10

ağrısına ve tamarlar ağzın açmağa fāyide éde ve ruṭūbetini⁵¹⁰³ ḥall éder⁵¹⁰⁴ ve yèlleri tağıdır eger (10) kırdumāneyile kıarışdurub bevāřire dürtsele fāyide éde ve cıbanlara⁵¹⁰⁵ dürtsele fāyide éder⁵¹⁰⁶ (11) ve eger ḥām encirile⁵¹⁰⁷ kıarışdurub ve ağılu cānavarlar şokduğına fāyide éde **terkīb**⁵¹⁰⁸ **budur** (12) belesān yağıını ve hind kıamışını ve dārçinī ve belesān dānesini ve mürr⁵¹⁰⁹ cem^c édüb zeyte (13) kıoyalar otuz gün kıoyalar andan isti‘māl édeler **dahnü’n-nārdīn** sünbül-i rümī yağıdır (14) fāyide éde⁵¹¹⁰ ma^cde ve ciger ağrısına ve kıulunca ve ic řovuqluğına⁵¹¹¹ (T114/b) içsele⁵¹¹² ve⁵¹¹³ dürtsele (15) ve ḥuķne étsele ve uyıřan⁵¹¹⁴ ā‘zāya dürtsele fāyide éde ve ‘avratlar řāf gibi gütürsele

[118a]

(1) raḥm ağrısına fāyide éde⁵¹¹⁵ eger kıulağa tamzursalar ağrısın sākin eyleye ve buruna tamlatsalar⁵¹¹⁶ (2) baş ve řakīka ağrısın sākin eyleye ve zekere tamlatsalar⁵¹¹⁷ sustluğına fāyide éder⁵¹¹⁸ (3) **terkīb**⁵¹¹⁹ **budur** biş dirhem zeyte toķuz yüz dirhem sünbül-i rümī kıatub otuz gün (4) kıoyalar andan süzüb isti‘māl édeler bir dürlü dāḥı budur baņ yağı yüz yigirmi dirhem (5) sünbül⁵¹²⁰ altı dirhem topalak ve kırdumāne ve maştaki ve ıdḥır⁵¹²¹ her birinden bir mıřkāl (6) dögeler yağı kıoyalar yigirmi gün güneşde kıoyalar andan süzüb isti‘māl édeler (7) **dahnü’l-ḥulbe** boy yağıdır fāyide éder maķ‘ad şişine

⁵¹⁰³ “ruṭūbeti” 114a/11

⁵¹⁰⁴ “éde” 114a/11

⁵¹⁰⁵ “çıbanlara” 114a/12

⁵¹⁰⁶ “éde” 114a/12

⁵¹⁰⁷ “incirile” 114a/12

⁵¹⁰⁸ “terkibi” 114a/12

⁵¹⁰⁹ “mürri” 114a/13

⁵¹¹⁰ “éder” 114a/15

⁵¹¹¹ “řovuķlandığına” 114a/15

⁵¹¹² “icseler” 114b/1

⁵¹¹³ “ve”den sonra “dürtsele ve” yok. 114b/1

⁵¹¹⁴ “üşüyen” 114b/1

⁵¹¹⁵ “éder” 114b/2

⁵¹¹⁶ “tamzursalar” 114b/3

⁵¹¹⁷ “tamzursalar” 114b/4

⁵¹¹⁸ “éde” 114b/4

⁵¹¹⁹ “terkibi” 114b/4

⁵¹²⁰ “sünbül-i rümī” 114b/6

⁵¹²¹ “adḥır” 114b/7

ve rahimde⁵¹²² olan katılımına⁵¹²³ (8) hıkkne etseler toğurmayan ‘avrata āsān eder ve zahīr olan kişiye etseler fāyide eder⁵¹²⁴ (9) ve başa dürtsele baş cıbanların⁵¹²⁵ ve koñağın gidere eger mūmıla karışdurub od yanuğına (10) vursalar⁵¹²⁶ fāyide eder⁵¹²⁷ **terkīb**⁵¹²⁸ **budur** poy⁵¹²⁹ toğuz yüz dirhem zeyt bēş yüz dirhem (11) kurdumāne ve yüz yigirmi dirhem topalağ iki yüz kırk dirhem bu edviyeyi⁵¹³⁰ dōgeler zeyt (12) içinde ısladalar yēdi gün tura andan sūzūb isti‘māl edeler bu fāyideyi eder⁵¹³¹ (13) **duhnū’s-sezāb** bığanūs⁵¹³² yağıdur fāyide ede⁵¹³³ bögrek ve kavuğ ve⁵¹³⁴ arka ve rahm şovuğlığına⁵¹³⁵ (14) ve siñir ve yanlar ağırsına ve eski ağırlara (*T115/a*) ve yēlleri tağıdur eger altı dirhemini (15) hamām⁵¹³⁶ içinde⁵¹³⁷ içseler baş ditremegin gidere mücerrebdür ve gövdede⁵¹³⁸ olan ağırlara dürtsele

[118b]

(1) fāyide ede⁵¹³⁹ ve kulağa tamzursalar süddelerin açar ve şovuğ ağırlarına fāyide eder eger hıkkne (2) etseler kulunca ve ic ağırsına fāyide eder **terkībi budur**⁵¹⁴⁰ tāze bığanūs⁵¹⁴¹ yaprağın (3) kırk dirhem zeyt dōrt yüz dirhem tatlu şu yüz seksen dirhem cemī‘i⁵¹⁴² (4) bir yēni çölmege koyalar şol kadar kaynaya kim şu⁵¹⁴³ gidüb⁵¹⁴⁴ yağ kala

⁵¹²² “rahimde” 114b/9

⁵¹²³ “katılığa” 114b/9

⁵¹²⁴ “ède” 114b/10

⁵¹²⁵ “çıbanların” 114b/10

⁵¹²⁶ “ursalar” 114b/11

⁵¹²⁷ “ède” 114b/11

⁵¹²⁸ “terkībi” 114b/11”

⁵¹²⁹ “boy” 114b/12

⁵¹³⁰ “edveyeyi” 114b/13

⁵¹³¹ “ède” 114b/14

⁵¹³² “bağanūs” 114b/14

⁵¹³³ “éder” 114b/15

⁵¹³⁴ “ve”den sonra “arka ve” yok. 114b/15

⁵¹³⁵ “şovuğlandığına” 114b/15

⁵¹³⁶ “hamāmda” 115a/1

⁵¹³⁷ “içinde” yok. 115a/1

⁵¹³⁸ “gevdede” 115a/1

⁵¹³⁹ “éder” 115a/2

⁵¹⁴⁰ “budur” yok. 115a/3

⁵¹⁴¹ “bağanūs” 115a/4

⁵¹⁴² “cemī‘i”den sonra “edviyeyi” var. 115a/5

⁵¹⁴³ “şuyı” 115a/5

⁵¹⁴⁴ “gide” 115a/5

andan süzüb (5) isti‘māl edeler gāyet⁵¹⁴⁵ fāyide eder⁵¹⁴⁶ *duhnü’n-nesrīn* nesrīn yağıdır
koçulaması (6) dimāği kızdurur kavī eyler ve dimāğda olan yelleri tağıdır aqsırtmağıla
ve rahm ağrısına (7) fāyide ede⁵¹⁴⁷ ve zīkū’n-nefese fāyide ede⁵¹⁴⁸ *terkibi sezāb* yağı
gibidür⁵¹⁴⁹ *duhnü’l-bābūnec* (8) babādyā⁵¹⁵⁰ yağıdır fāyide eder cemī‘i ağrılara ve
süstendāmlara ve ısıtmalara ve bağarsuğda⁵¹⁵¹ (9) olan yellere⁵¹⁵² ve şişleri taḥlīl eder
*terkīb*⁵¹⁵³ *budur* yaş çiçegin divşüreler⁵¹⁵⁴ kırk (10) dirhem bābādyaya yüz yigirmi
dirhem zeyt yağı eger zeyt yağı ele girmeye şirlügān (11) yağın dartub bir şişiyeye eger
şişe ele girmeye bir gayrı kaba koyalar dāḥı içine (12) bābādyāyı döğeler ḥarāniye
veyā bir tencireye şu kıya andan ol yağı içine oturdu (13) koyalar şuyun altına od
vuralar tā kim şu kaynayub ol yağ şuyun buğından (14) şu miqdār kaydada kim
çiçegün kuvveti yağa cıka andan ol yağı süzeler çiçegin yabāna (15) atalar girü ol
miqdār bābādyā koyalar andan kırk gün güneşde dura inşā’llāh

[119a]

(1) cemī‘i çiçekleri böyle edeler issi olanları zeytile şovuk olanları şirlügāniyla (2) **bir
dürlü dāḥı** yaş çiçegin divşüreler zeyte koyalar⁵¹⁵⁵ güneşde koyalar kırk gün dura⁵¹⁵⁶
(3) andan şonra isti‘māl edeler fāyide ede *duhnü’s-sefercel* ayva yağıdır fāyide eder
(4) yaramaz cıbanlara⁵¹⁵⁷ ve baş kınağına ve şovukdan yarılan yerlere⁵¹⁵⁸ ve ağız

⁵¹⁴⁵ “be-gāyet” 115a/6

⁵¹⁴⁶ “ède” 115a/6

⁵¹⁴⁷ “éder” 115a/8

⁵¹⁴⁸ “éder” 115a/8

⁵¹⁴⁹ “gibidür”den sonra “hemān” var. 115a/9

⁵¹⁵⁰ “bābādyā” 115a/9

⁵¹⁵¹ “bağırsaklarda” 115a/10

⁵¹⁵² “yellere”den sonra “fāyide eder” var. 115a/10

⁵¹⁵³ “terkibi” 115a/11

⁵¹⁵⁴ “devşüreler” ve “devşüreler”den sonra “kırk dirhem bābādyaya yüz yigirmi dirhem zeyt yağı eger zeyt yağı
ele girmeye şirlügān yağın dertüb bir şişiyeye eger şişe ele girmeye bir gayrı kaba koyalar dāḥı içine bābādyāyı
döğeler ḥarāniye veyā bir tencireye şu kıya andan ol yağı içine oturdu koyalar şuyun altına oduralar tā kim şu
kaynayub ol yağ şuyun buğından şu miqdār kaydada kim çiçegün kuvveti yağa cıka andan ol yağı süzeler çiçegin
yabāna atalar girü ol miqdār bābādyā koyalar andan kırk gün güneşde dura inşā’llāh cemī‘i çiçekleri böyle edeler
issi olanları zeytile şovuk olanları şirlügāniyla **bir dürlü dāḥı** yaş çiçegin divşüreler” yok. 115a/11

⁵¹⁵⁵ “katalar” 115a/11

⁵¹⁵⁶ “tura” 115a/12

⁵¹⁵⁷ “cıbanlara” 115a/13

⁵¹⁵⁸ “yaralara” 115a/14

cıbanlarına⁵¹⁵⁹ eger (5) hıķne  tseler raħme f yide  der⁵¹⁶⁰ eger zekere  amlatsalar s d k g y nd ğine f yide  de⁵¹⁶¹ (6) eger i cseler⁵¹⁶² (T115/b)  an t k rmesine ve issi baş ağrısına ve issi z k ma ve  iger⁵¹⁶³ Şişine (7) ve eski ish le ve zaħire f yide  der eger hıķne  tseler bağırşak g y nd ğine (8) f yide  de⁵¹⁶⁴ eger  ın yıla  arıŐdurub binbiglere vursalar⁵¹⁶⁵ f yide  der **terkibi budur** kim (9) ayva Şuyı iki y z  ır  dirhem s nb l  c dirhem besb se  c dirhem⁵¹⁶⁶  aranful (10)  c dirhem afsent n altı dirhem sa ız⁵¹⁶⁷ bir miŐ al  ud bu edviyeleri cem   d b (11) işladalar bir g n bir gece andan⁵¹⁶⁸ Şonra  aynadub s zeler ber ber g l yağın  atub  aynada⁵¹⁶⁹ (12) Şu gid b yağ  alınca andan Şonra isti m l  deler f yide  der bir d hi budur kim (13) g l yağı bir rıtl ayva Şuyı bir rıtl biŐ reler Şuyı gid b yağı  alınca andan  c (14) dirhem sa ız⁵¹⁷⁰ ve  c dirhem ıd iri⁵¹⁷¹ saħ   d b  atalar andan bir dirhem s nb l ve rub  (15) miŐ al  anber-i h m eger⁵¹⁷² bulunursa eger bulunmazsa⁵¹⁷³ bedeli  c dirhem l den  oyalar

[119b]

(1)  aynadalar s zeler isti m l  deler bir d rl si⁵¹⁷⁴ d hi⁵¹⁷⁵ budur kim ayva Şuyın eski s ciyile⁵¹⁷⁶ (2) ve g l yağıyıla otuzar dirhem  artub  arıŐdurub⁵¹⁷⁷ afsent n-i r m  iki dirhem  ora  (3) otı toħmı ve ıd ir ve s nb l her birinden ikişer dirhem işladalar bir g n bir gece andan  aynadalar (4) s zeler d rt dirhem l den ve iki dirhem maştaki

⁵¹⁵⁹ “ ıbanlarına f yide  de ve” 115a/14

⁵¹⁶⁰ “ de” 115a/15

⁵¹⁶¹ “ der” 115a/15

⁵¹⁶² “icseler” 115a/15

⁵¹⁶³ “ciger” 115b/1

⁵¹⁶⁴ “ der” 115b/2

⁵¹⁶⁵ “ursalar” 115b/3

⁵¹⁶⁶ “dirhem”den sonra “ aranful  c dirhem” yok. 115b/4

⁵¹⁶⁷ “sa ız” 115b/4

⁵¹⁶⁸ “andan Şonra” yok. 115b/5

⁵¹⁶⁹ “ aynadalar” 115b/5

⁵¹⁷⁰ “sa ız” 115b/7

⁵¹⁷¹ “ıd ir” 115b/7

⁵¹⁷² “eger”den sonra “bulunursa eger” yok. 115b/8

⁵¹⁷³ “bulunmazısa” 115b/8

⁵¹⁷⁴ “d rl ” 115b/9

⁵¹⁷⁵ “d hi” 115b/9

⁵¹⁷⁶ “s ciyile” 115b/9

⁵¹⁷⁷ “ arıŐduralar” 115b/10

zaʿfrān bir dirhem ʿanber (5) hām bir dāng dögüb qarışdurub⁵¹⁷⁸ yağı qalınca kaynadalar istiʿmāl edeler *duhñü'l-verd* (6) gül yağıdır eger içseler⁵¹⁷⁹ içi ishāl ede⁵¹⁸⁰ maʿdenüñ alavın⁵¹⁸¹ sâkin ede⁵¹⁸² dimāğa kuvvet (7) vère⁵¹⁸³ fehmi ziyāde eyleye⁵¹⁸⁴ başa dürtsele⁵¹⁸⁵ ağrısın sâkin eyler ve başda olan yaş (8) cıbanları⁵¹⁸⁶ gidere⁵¹⁸⁷ ve eski cıbanlara⁵¹⁸⁸ dürtsele yèñi et bitüre⁵¹⁸⁹ ve ağızda mazmaza (9) etseler diş ağrısın sâkin eyler ve galîz olan qabaqlara dürtsele ve göze kuhl etseler (10) fâyide ede⁵¹⁹⁰ ve huqne etseler bağırsağ⁵¹⁹¹ ve rahm ağrısına ve cıbanlara⁵¹⁹² fâyide eder⁵¹⁹³ ve şafrāyı⁵¹⁹⁴ (11) ishālî kese içseler⁵¹⁹⁵ āʿzāyı qavî eder mādde inmekden saqlar qarışdurub ve (12) eñseye dürtsele dimāğı arıda ve issi ve⁵¹⁹⁶ şovuk şişlerine fâyide ede eger sirkeyile qarışdurub (13) kiremüdi kızdursalar tekrâr bitürsele dimāğ şişlerine qosalar fâyide eder⁵¹⁹⁷ (14) eger ılıtsalar pamucuğıla tamlatsalar sancusın sâkin eyleye⁵¹⁹⁸ ve issi şişlerden (15) olan sancuların ve ağrıların sâkin eyleye eger gövdeye⁵¹⁹⁹ ve cemîci āʿzāya yaş mersin⁵²⁰⁰

⁵¹⁷⁸ “qarışduralar” 115b/13

⁵¹⁷⁹ “icseler” 115b/14

⁵¹⁸⁰ “ede”den sonra “ve” var. 115b/14

⁵¹⁸¹ “alavun” 115b/15

⁵¹⁸² “eyler” 115b/15

⁵¹⁸³ “vêrür” 115b/15

⁵¹⁸⁴ “eyler” 115b/15

⁵¹⁸⁵ “dökseler (*T116/a*) baş” 115b/15-116a/1

⁵¹⁸⁶ “çıbanları” 116a/1

⁵¹⁸⁷ “giderür” ve “giderür”den sonra “ve eski” yok. 116a/1

⁵¹⁸⁸ “çıbanlara” 116a/1

⁵¹⁸⁹ “bitürür” 116a/2

⁵¹⁹⁰ “eder” 116a/3

⁵¹⁹¹ “bağarsuğ” 116a/3

⁵¹⁹² “çıbanlara” 116a/4

⁵¹⁹³ “ede” 116a/4

⁵¹⁹⁴ “şafrāvî” 116a/4

⁵¹⁹⁵ “icseler” 116a/4

⁵¹⁹⁶ “ve” yok. 116a/5

⁵¹⁹⁷ “ede” 116a/6

⁵¹⁹⁸ “ede” 116a/7

⁵¹⁹⁹ “gevdeye” 116a/8

⁵²⁰⁰ “mersin şuyunı” 116a/8

[120a]

(1) ve süci sirkeyile karşıdurub dürtseleler tamardan kan sızduğun kese eger türunc⁵²⁰¹
(2) iciyile⁵²⁰² karşıdurub ısıtma tutanuç tabanına dürtseleler ısıtmadan olan baş (3)
çegzinmesin ve ağrısın sâkin eyleye eger ılıcağ eyleyüb yumurda şarusıyıla (4)
karşıdurub hıknê etseler uzun bağarsıkda⁵²⁰³ olan cıbanlara⁵²⁰⁴ ve zağire fâyide eder⁵²⁰⁵
(5) eger hüre zahmetlerine dürtseleler et bitüre hâşıl-ı kelâm cemî'î⁵²⁰⁶ yaramaz
cıbanlara⁵²⁰⁷ ve binbiglere (6) ve dâ'ü'l-hayyeye ve deri şoyılduğına⁵²⁰⁸ dürtseleler fâyide
ède eger kırıtıla sahk'êdüb (7) issi şişlere ve ısırguya fâyideède⁵²⁰⁹ vursalar⁵²¹⁰ eger iki
dirhemin torağ otı (8) şuyıla isti'mâl etseler dâhı kosalardan beş dirhemini bir
dirhem tiryâğ-ı fârûkıla (9) içseler⁵²¹¹ emîn olalar (T116/b) **terkîb budur** beş yüz⁵²¹²
seksen dirhem ıdğırı (10) dögeler iki piñ⁵²¹³ elli dirhem zeytile karşıdurub andan sonra
yatacağca şu koyalar (11) karşıdurub bişüreler andan süzeler biñ dirhem gül yaprağın
icine⁵²¹⁴ koyalar ele bal (12) dürtüb karşıdurub⁵²¹⁵ ağılca ağılca şıkaca şıkaca andan
koyalar bir gün bir gece tura irteye⁵²¹⁶ dek⁵²¹⁷ (13) şöyle edeler andan sonra isti'mâl
edeler bir dürlü dâhı budur kim güli dögeler zeyte ısladalar (14) yedi günde bir
tâzeleyeler üç keze degin *duhnü'l-benefsec* benefşe yağıdır şovıdır ve eyüdür (15) ve
harâreti sâkin eyler ve uyuza fâyide eder ve issi baş ağrısına fâyide eder buruna
tıamlatsalar⁵²¹⁸

---

⁵²⁰¹ “turunc” 116a/9

⁵²⁰² “iciyile” 116a/9

⁵²⁰³ “bağarsıkda” 116a/11

⁵²⁰⁴ “cıbanlara” 116a/11

⁵²⁰⁵ “ède” 116a/12

⁵²⁰⁶ “cemî'î” yok. 116a/12

⁵²⁰⁷ “cıbanlara” 116a/13

⁵²⁰⁸ “şoyılduğına” 116a/13

⁵²⁰⁹ “eder” 116a/14

⁵²¹⁰ “ursalar” 116a/14

⁵²¹¹ “icseler” 116a/15

⁵²¹² “yüz” yok. 116b/1

⁵²¹³ “biñ” 116b/1

⁵²¹⁴ “içine” 116b/3

⁵²¹⁵ “karşıduralar” 116b/3

⁵²¹⁶ “erteye” 116b/4

⁵²¹⁷ “dek”den sonra “üç keze dek” var. 116b/4

⁵²¹⁸ “tıamlatsalar” 116b/6

[120b]

(1) kavuḡ ve zeker göyündüğine fāyide éde⁵²¹⁹ éder eger aḡ mūmıla ḡarıřdurub oḡlancuḡların göḡsine (2) dürtsele öksürüklerine fāyide éde ve dimāḡları⁵²²⁰ ḡuruduklarına fāyide éde eger iki dirhem (3) acıla ḡammām⁵²²¹ içinde derledükden Őonra dürtsele saḡal ve bař ve ḡař ḡılları döküldüğüne⁵²²² (4) fāyide éde evet⁵²²³ her cum'a bir kere⁵²²⁴ édele mafřal⁵²²⁵ ve sinir ḡatılıḡın yumşada ve tırnaḡ (5) řıḡḡatin řaḡlar dürtsele **terkīb budur** diplerin⁵²²⁶ keseler kırḡ dirhem şartalar yüz yigirmi dirhem (6) řirlüḡānıla⁵²²⁷ ḡarıřdurub şencereye ḡoyub sehelce ḡaynadalar issi güneşe ḡoyalar **duhnü'n-nīlūfer** (7) nīlūfer yaḡıdır uyuza eyüdü ve isi⁵²²⁸ bař aḡrısına⁵²²⁹ fāyide⁵²³⁰ éder ḡāřıl-ı kelām (8) 'ameli benefşe yaḡı⁵²³¹ gibidür **duhnü ḡıfāḡü'l-ḡılāf** řorḡun yaḡıdır ifrātıla ḡarāretten (9) olan bař aḡrısın sākin éder řafrāyı ve buḡārları def' éder ḡanun ḡalebesin (10) (T117/a) sākin eyler eger buruna şamlatsalar ve hem⁵²³² ḡoḡulasalar 'ameli ḡül yaḡı gibidür **duhnü'z-zanbaḡ** (11) zanbaḡ yaḡıdır fāyide éder felce ve řar'a ve laḡvāya ve şovuk řaḡıḡaya ve bař aḡrısına ve gövdeye⁵²³³ (12) ve řoluḡlara dürtsele yā⁵²³⁴ buruna şamlatsalar eger gövdeye⁵²³⁵ dürtsele derleri ḡeker ḡıḡarur ve süstendāmlara (13) fāyide éder⁵²³⁶ ve mafřallar⁵²³⁷ aḡrısına⁵²³⁸ fāyide⁵²³⁹

---

⁵²¹⁹ "éder" 116b/6

⁵²²⁰ "dimāḡları" 116b/7

⁵²²¹ "ḡammām" 116b/8

⁵²²² "döküldüklerine" 116b/9

⁵²²³ "evit" 116b/9

⁵²²⁴ "kerret" 116b/9

⁵²²⁵ "mafşıla" 116b/9

⁵²²⁶ "diblerin" 116b/10

⁵²²⁷ "řirlüḡāna" 116b/11

⁵²²⁸ "issi" 116b/12

⁵²²⁹ "aḡrısın" 116b/13

⁵²³⁰ "sākin" 116b/13

⁵²³¹ "yaḡı"dan sonra "'ameli" var. 116b/14

⁵²³² "hem" yok. 117a/1

⁵²³³ "gevdeye" 117a/2

⁵²³⁴ "yā" yok. 117a/3

⁵²³⁵ "gevdeye" 117a/3

⁵²³⁶ "éde" 117a/4

⁵²³⁷ "mafşıl" 117a/4

⁵²³⁸ "aḡrısın" 117a/4

⁵²³⁹ "sākin" 117a/4

éder⁵²⁴⁰ eger aḳ mūmıla arıřdurub (14) atı řiřlere vursalar⁵²⁴¹ yumřada gidere eger zekere tekrār amlatsalar ovsalar bōyūde **terkīb budur** (15) zanbaḳ ieġin cem^c edeler řirligūn⁵²⁴² yaġınuġ iine⁵²⁴³ iřladalar dāhı gūneře ařa oyalar

[121a]

(1) kırık gūn ura andan isti^cmāl edeler **duhnū^l-ḥasek** demūr dikenini yaġıdur ve cemⁱci mefāřıla (2) ve bōgrek ve ara aġrısına fāyide ede⁵²⁴⁴ ve cimā^cı ziyāde eyleye⁵²⁴⁵ ve beņzi gōkcek eyleye⁵²⁴⁶ eger (3) bundan iki dirhemini meypuḥteyile arıřdurub iseler⁵²⁴⁷ mezkūr zaḥmetlere fāyide ede ve avuḳda (4) ve bōgrekde olan ařları aġıda ve araya ve sekirdene ve ḥāyaya dūrtseler bu fāyideleri (5) ede ve sūdūk utulduġına fāyide ede **terkīb budur** kim demūr dikenini uvauḳ⁵²⁴⁸ oġrayalar řirligūn⁵²⁴⁹ (6) yaġına oyalar otuz gūn ura giri oyalar ūe dek bōyle edeler andan sūzūb (7) isti^cmāl edeler bu fāyideyi⁵²⁵⁰ eder⁵²⁵¹ **duhnū^l-ar^c** abaḳ yaġıdur fāyide eder dimāġ ḥarāretine (8) ve yubūsetine buruna amlatsalar ve bařa dūrtseler sersāme (*T117/b*) ve mālīḥūlyāya fāyide ede ve bedende (9) olan ḥarāreti sākin eyleye eger azacuḳ sirkeyile⁵²⁵² atub dūrtseler **terkīb budur** abaġı (10) arıdalar dōgeler řuyın řıalar dōrt yūz dirhem řirligūn atalar yaġ alınca biřūreler (11) isti^cmāl edeler ve ekirdeġinūn yaġı⁵²⁵³ řafrāya ve issiye ve bař aġrısına ve burun iriligine (12) fāyide eder amladsalar⁵²⁵⁴ gōyūndūġına ve ḥāya gōyūndūġına fāyide ede⁵²⁵⁵ **terkīb budur** abaḳ (13) ekirdeġinūn abın gidereler yumřaḳ dōgeler ıřıcaḳ řu saalar⁵²⁵⁶

---

⁵²⁴⁰ “eyler” 117a/4

⁵²⁴¹ “ursalar” 117a/5

⁵²⁴² “řirligūn” 117a/6

⁵²⁴³ “iinde” 117a/6

⁵²⁴⁴ “eder” 117a/8

⁵²⁴⁵ “eyler” 117a/9

⁵²⁴⁶ “eyler” 117a/9

⁵²⁴⁷ “icseler” 117a/10

⁵²⁴⁸ “uvacuḳ” 117a/12

⁵²⁴⁹ “řirligūn” 117a/12

⁵²⁵⁰ “fāyide” 117a/14

⁵²⁵¹ “ede” 117a/14

⁵²⁵² “sirkeye” 117b/1

⁵²⁵³ “yaġını” 117b/3

⁵²⁵⁴ “amlatsalar” 117b/4

⁵²⁵⁵ “eder” 117b/5

⁵²⁵⁶ “saalar” 117b/5

karışduralar⁵²⁵⁷ od (14) üstinde⁵²⁵⁸ yağı çıkınca tura⁵²⁵⁹ andan isti'mâl edeler *duhni'l-emlec* emlec yağıdır (15) kılı karardur muhkem ve gökcek⁵²⁶⁰ eyler dökülmekden ve çatallanmağdan **terkib budur**

[121b]

(1) çekirdegi ayrıtlanmış mersin⁵²⁶¹ ve emlec ve köknâr ağacı köki kabuğı berâber dögeler (2) şuyıla bişürelere ol şu yarusı kadar şirligün katub şol kadar kaynadalar kim (3) şu gidüb yağı kâla isti'mâl edeler *duhn-ı nuvârü'l-kundül* kuds-i mübârek tağlarında (4) biter muğaylân ağacına⁵²⁶² benzer dikenlüçe⁵²⁶³ ağacın çiçegi⁵²⁶⁴ yağıdır fâyide eder niķrîse (5) ve şovukdan olan mafşallar⁵²⁶⁵ ağrısına ve mafşallarda⁵²⁶⁶ olan kuru⁵²⁶⁷ yelleri ve bögrek ve kavuk (6) ağrısına fâyide eder dürtsele ve ovsalar eger bile ve uyluklara ve zekere ve hâyaya dürtsele (7) zekeri muhkem kıvâma getüre ve şovuk katı şişlere dürtsele yumşada eger koķulasalar yâ buruna (8) tamlatsalar eski ve yeni şovuk baş ağrıların gidere ve zükâma ve nezlelere ve şakîkaya⁵²⁶⁸ fâyide (9) eder⁵²⁶⁹ ve dimâğ (*T118/a*) perdesinde olan yelleri tağıda ve lakvâdan olan süddeleri açar ve âcâza (10) sustlığına fâyide ede⁵²⁷⁰ eger huķneye⁵²⁷¹ katub isti'mâl etseler içi kabz eyleye eger râseniye (11) cerer şarâbıyla içseler⁵²⁷² ma'de ağrısına ve ağzına kuvvet vère ve şovukdan olan (12) za'fin gidere **terkib budur** iki yüz kırk dirhem şirligün yağına mezkûr çiçekden (13) batıncaķca koyalar her yedi günde bir şıklar yenisin koyalar üç keze degin böyle edeler (14) şıklar bir sırçalı kaba koyub isti'mâl

---

⁵²⁵⁷ “karışdurub” 117b/6

⁵²⁵⁸ “üstünde” 117b/6

⁵²⁵⁹ “tura andan” yok. 117b/6

⁵²⁶⁰ “gökcek” 117b/7

⁵²⁶¹ “mersin” 117b/8

⁵²⁶² “ağacına” 117b/11

⁵²⁶³ “dikenlüçe” 117b/11

⁵²⁶⁴ “çiçegi” yok. 117b/11

⁵²⁶⁵ “mafşallar” 117b/12

⁵²⁶⁶ “mefaşallarda” 117b/12

⁵²⁶⁷ “kuru” 117b/12

⁵²⁶⁸ “şakîka” 117b/15

⁵²⁶⁹ “eder” 117b/15

⁵²⁷⁰ “eder” 118a/2

⁵²⁷¹ “huķne” 118a/2

⁵²⁷² “icseler” 118a/3

édeler *duhnü'l-acürr* kiremid yağıdır ve⁵²⁷³ (15) balgamî zahmetlere be-ğâyet fâyide éde⁵²⁷⁴ ve südüğü yürüdür eger bir mışkâlını südile⁵²⁷⁵ yâ şarâbıla

[122a]

(1) içseler⁵²⁷⁶ kırında olan kırtları ve yılanı⁵²⁷⁷ öldüre çıkara eger fâlice⁵²⁷⁸ ve laqvâya dürtseler (2) be-ğâyet fâyide éde eger 'ırku'n-nisâya ve mafşallar ağrısına dürtseler be-ğâyet fâyide éde (3) eger 'ırku'n-nisâya vursalar⁵²⁷⁹ bu fâyideyi éde eger uşakı⁵²⁸⁰ hall édüb bu yağuş içinde (4) talağ şişine vursalar⁵²⁸¹ tızcek⁵²⁸² gidere ve şovukdan olan kıtı şişlere vursalar⁵²⁸³ gidere eger (5) burına⁵²⁸⁴ tamlatsalar⁵²⁸⁵ uçuk tütana⁵²⁸⁶ fâyide éde eger ağrıyan dişe tamlatsalar ağrısın gidere (6) eger 'avratlar fercinde götürse hayz kanın yürüde⁵²⁸⁷ öli⁵²⁸⁸ ve diri oğlanı çıkara eger (7) yünile süzüb ardından götürseler mak'atda⁵²⁸⁹ olan uvacuk⁵²⁹⁰ kırtları öldüre çıkara ve (8) tamarlar ağzın aç ve tönmiş kanı eride eger şarâbı⁵²⁹¹ zûfâya azacuk⁵²⁹² kıtab içseler⁵²⁹³ (T118/b) galiz (9) hıtları arıtlaya⁵²⁹⁴ ve zikü'n-nefese fâyide éde eger gövdeye⁵²⁹⁵ dürtseler şovukları gidere eger (10) göze sürme etseler göze inen şuya fâyide éde gidere⁵²⁹⁶ eger ağulu cānavarlar

---

⁵²⁷³ “ve” yok. 118a/6

⁵²⁷⁴ “éder” 118a/7

⁵²⁷⁵ “südüle” 118a/7

⁵²⁷⁶ “icseler” 118a/8

⁵²⁷⁷ “yılanları” 118a/8

⁵²⁷⁸ “felce” 118a/8

⁵²⁷⁹ “ursalar” 118a/10

⁵²⁸⁰ “uşak” 118a/10

⁵²⁸¹ “ursalar” 118a/11

⁵²⁸² “tizcek” 118a/11

⁵²⁸³ “ursalar” 118a/12

⁵²⁸⁴ “buruna” 118a/12

⁵²⁸⁵ “tamzursalar” 118a/12

⁵²⁸⁶ “tütana” 118a/12

⁵²⁸⁷ “yürüde”den sonra “ve” var. 118a/13

⁵²⁸⁸ “öli” 118a/13

⁵²⁸⁹ “mak'atda” 118a/14

⁵²⁹⁰ “uvacuk” 118a/14

⁵²⁹¹ “şarâb” 118a/15

⁵²⁹² “azacuk” 118a/15

⁵²⁹³ “icseler” 118a/15

⁵²⁹⁴ “arıtlaya” 118b/1

⁵²⁹⁵ “gevdeye” 118a/1

⁵²⁹⁶ “gidere” yok. 118b/2

şoꖑduęı (11) yere dürtsele ve aęu ienle isele⁵²⁹⁷ fāyide ēder⁵²⁹⁸ **terkīb budur** Őu doęunmaduę⁵²⁹⁹ kıızıl (12) kiremidī⁵³⁰⁰ pāre pāre keseler her pāresi on iki dirhem yā yigirmi dōrt dirhem ola kıızduralar (13) eski zeyt içine bırağalar girü kıızduralar girü bırağalar tā yumşayınca andan yumşak (14) dōgeler farağ abnīka ęoyalar ęamlayan Őucuęazın alalar isti‘māl ēdeler *duhnü’l-ęārī* (15) defnenüň yemişiniň yağıdur fāyide ēder süstendāmlara ve siňirle ağrısına ve tüv ürperdüğine

[122b]

(1) ve ęulaę ağrısına ve nezlelere ve baŐ ağrısına dürtsele ve ęamlatsalar⁵³⁰¹ eger isele⁵³⁰² göňül (2) dōndürür giciyige⁵³⁰³ ve uyuza ve demregüye ęamām⁵³⁰⁴ içinde dürtsele fāyide ēde ęurtları ve biti öldüre (3) ve dā’ü’s-ša‘lebe fāyide ēde ve segriyen yere⁵³⁰⁵ ve Őovuę zağmete ve Őaķıķaya dürtsele fāyide ēde **terkīb budur** (4) kim yemişini⁵³⁰⁶ Őuyıla bişürele üzerine gelen yaęcuęazi⁵³⁰⁷ alalar bir dürlü dāhi⁵³⁰⁸ budur kim tāze (5) yaprağından alalar zeyte ęoyalar ęaynadalar süzeler ol zeyti isti‘māl ēdeler *duhnü’s-ęecerü’l- maŐtaki* (6) saķız⁵³⁰⁹ aęaçmuň⁵³¹⁰ yağıdur fāyide ēder uyuza ve süstendāma ve derlemez gövdelere⁵³¹¹ **terkīb**⁵³¹² **budur**⁵³¹³ (7) defn yağı gibidür *duhnü’l-maŐtaki*⁵³¹⁴ fāyide ēde⁵³¹⁵ raĥm aęrılarına⁵³¹⁶ ve ęatıların yumşadur eger (8)

---

⁵²⁹⁷ “içsele” 118b/3

⁵²⁹⁸ “ēde” 118b/3

⁵²⁹⁹ “toğunmaduğ” 118b/3

⁵³⁰⁰ “kiremidī” 118b/3

⁵³⁰¹ “ęamzursalar fāyide ēder” 118b/8

⁵³⁰² “içsele” 118b/8

⁵³⁰³ “giciyüğe” 118b/9

⁵³⁰⁴ “ęammām” 118b/9

⁵³⁰⁵ “yere” yok. 118b/10

⁵³⁰⁶ “yemişini” 118b/11

⁵³⁰⁷ “yağcuğazın” 118b/11

⁵³⁰⁸ “dāhi” 118b/11

⁵³⁰⁹ “Őaķız” 118b/13

⁵³¹⁰ “aęaçmuň” 118b/13

⁵³¹¹ “gövdeye” 118b/13

⁵³¹² “terkībī” 118b/14

⁵³¹³ “budur” yok. 118b/14

⁵³¹⁴ “maştaki”den sonra “maştaki yağıdur” var. 118b/14

⁵³¹⁵ “ēder” 118b/14

⁵³¹⁶ “ağrısına” 118b/14

yağū ēdūb ma^cdēye vursalar⁵³¹⁷ za^cfina fāyide ēde ve eski ishālleri keser (*T119/a*) ve bağırsak⁵³¹⁸ (9) cıbanlarına⁵³¹⁹ fāyide ēde ve yüzde olan çığıda ve ğayrına dürtsele gidere **terkīb**⁵³²⁰ **budur** kim⁵³²¹ (10) üç yüz dirhem şirlığūn⁵³²² altmış dirhem sakız⁵³²³ koyalar ħall olunca⁵³²⁴ bişürelele dağı⁵³²⁵ (11) isti^cmāl ēdelele *duhñü'l-ħurva^c* kene yağıdur fāyide ēde⁵³²⁶ uyuza ve başda olan yağ cıbanlara⁵³²⁷ (12) ve mağ^catda⁵³²⁸ olan isi şişlele ve raħm ağı yumulduğına ve cıbandan⁵³²⁹ olan⁵³³⁰ ħaralara ve (13) ħulağ ağırsına fāyide ēde⁵³³¹ dürtselele ve eger içselele⁵³³² ishāl ēdelele⁵³³³ ħarındağı ħurdu çığara (14) ve siñirlelede⁵³³⁴ olan yilmeşük ħıllılele giderür **terkīb** **budur** ki⁵³³⁵ kenenüñ ħabların gidereler içindegin (15) devşürelele⁵³³⁶ havāna koyub dögelele bir ħalaylu ħaba koyub ħaynadalar şuyıla indürelele

[123a]

(1) üzerine gelen yağı⁵³³⁷ alalar isti^cmāl ēdelele *duhñü'l-levvüzü'l-mürr* acı bādem yağıdur raħm ağırsına (2) ve issi şişlelele ve baş ve ħulağ ağırsına ve güvüldüsine ve ħıñladuğına ve bögrek ağırsına (3) ve südük dutulmasına fāyide ēdelele⁵³³⁸ dürtselele ve eger yēseler ve ħamlatsalar eger balıla ve süsen (4) kökiyle ve mūmıla ve gül yağıyla ħarışdurub isti^cmāl ētselele bögrek ve ħavuk ağırsına (5) ve ħaşına ve rebv zaħmetine ve

⁵³¹⁷ “ursalar” 118b/15

⁵³¹⁸ “bağırsak” 119a/1

⁵³¹⁹ “cıbanlarına” 119a/1

⁵³²⁰ “terkībī” 119a/1

⁵³²¹ “kim” yok. 119a/2

⁵³²² “şirlığūna” 119a/2

⁵³²³ “sakızı” 119a/2

⁵³²⁴ “olunca” 119a/2

⁵³²⁵ “dağı” yok. 119a/2

⁵³²⁶ “ēdelele” 119a/3

⁵³²⁷ “cıbanlara” 119a/3

⁵³²⁸ “mağ^catda” 119a/3

⁵³²⁹ “cıbanlara” 119a/4

⁵³³⁰ “olan ħaralara” yok. 119a/4

⁵³³¹ “ēdelele” 119a/5

⁵³³² “icseler” 119a/5

⁵³³³ “ēdelele” 119a/5

⁵³³⁴ “siñirleledeki” 119a/5

⁵³³⁵ “kim” 119a/6

⁵³³⁶ “devşürelele” 119a/6

⁵³³⁷ “yağın” 119a/7

⁵³³⁸ “ēdelele” 119a/10

talak şişine ve çığıda ve göz bulandığına fāyide eder⁵³³⁹ dürtmeler (6) ve içseler⁵³⁴⁰ eger süciyile⁵³⁴¹ karşıdurub başa dürtmeler başda olan yaş cıbanlara⁵³⁴² ve koñağa (7) fāyide éde⁵³⁴³ **terkibi budur**⁵³⁴⁴ kene yağı gibidür **duhnü'l-levvüzü'l-ḥulv**⁵³⁴⁵ tatlu bādem yağıdur mu'tedildür (8) fāyide eder bögrek ve kavuk ağrısına ve süduk tutulmasına ve taşları tağıdur kulunc⁵³⁴⁶ ve (9) kuduz it taladığına ve yaş ma'de ağrısına (*T119/b*) ve sersāme ve boğaz ve öyken düdüğü iriligine (10) ve öksürüğe fāyide éde evet⁵³⁴⁷ za'if içseler⁵³⁴⁸ zahmet éder⁵³⁴⁹ teşennüce fāyide éder⁵³⁵⁰ ve arka oğurgalarına⁵³⁵¹ (11) dāim dürtmeler tekavvüs zahmetinden ki kocalıkda bel bükülmekdür andan emīn (12) eyleye ḥarāreti kavī eyleye fālice⁵³⁵² ve laḳvāya⁵³⁵³ ve teşennüce fāyide éde burunlarına tamlatsalar ve (13) gövdelerin⁵³⁵⁴ ovsalar⁵³⁵⁵ anılaya ve⁵³⁵⁶ göz⁵³⁵⁷ yanında olan nāşūra⁵³⁵⁸ ve şovuk mizāclu kişilere fāyide éde (14) şıñirleri yumşada ve şovuk ağrılara fāyide éder demregüye ve dā'ü's-şalebe⁵³⁵⁹ dürtmeler fāyide éder⁵³⁶⁰ (15) eger üç dirhem içseler⁵³⁶¹ yanbaşı ağrısına be-gāyet fāyide éde mücerrebdür ḥuşūşā kim⁵³⁶²

⁵³³⁹ “éde” 119a/12

⁵³⁴⁰ “icseler” 119a/12

⁵³⁴¹ “süciyile” 119a/12

⁵³⁴² “çıbanlara” 119a/13

⁵³⁴³ “éde”den sonra “bunuñ dağı” var. 119a/13

⁵³⁴⁴ “budur” yok. 119a/13

⁵³⁴⁵ “duhnü'l-levvüzü'l-ḥulv” 119a/14

⁵³⁴⁶ “kulunca” 119a/15

⁵³⁴⁷ “evit” 119b/1

⁵³⁴⁸ “icseler” 119b/1

⁵³⁴⁹ “éde” 119b/2

⁵³⁵⁰ “éde” 119b/2

⁵³⁵¹ “oğurgalarına” 119b/2

⁵³⁵² “felce” 119b/3

⁵³⁵³ “laḳvāya”dan sonra “ve teşennüce” yok. 119b/3

⁵³⁵⁴ “gövdelerine” 119b/4

⁵³⁵⁵ “ursalar” 119b/4

⁵³⁵⁶ “ve”den sonra “teşennüce ve” var. 119b/4

⁵³⁵⁷ “göz” yok. 119b/4

⁵³⁵⁸ “nāşıra” 119b/4

⁵³⁵⁹ “dā'ü's-şalebe”den sonra “ve göze” var. 119b/6

⁵³⁶⁰ “éde” 119b/6

⁵³⁶¹ “icseler” 119b/6

⁵³⁶² “ki” 119b/6

[123b]

(1) bir kaç gün günde yedi dirhem isti'mâl edeler eger gövdeye⁵³⁶³ dürtsele bitin öldüre mücerredür (2) *duhn-ı lübbü'l-hüh* şeftâlû çekirdegi içinün yağıdur fâyide éde⁵³⁶⁴ kulak güvüldüsine (3) ve süddelerin açar ve ağrısın giderür dürtsele büzülmüş sinirleri yumşadur *duhn-ı lübbü'l-mişmiş* (4) zerdâlû çekirdegi yağıdur mağ'ad şişine ve içde⁵³⁶⁵ ve taşda olan bevâşire (5) dürtsele ve şâf étsele fâyide éde ve şovukdan olan ic ağrısına fâyide éder *duhnü'n -nârcîl* (6) hindüstân kōzı yağıdur fâyide éder kavuk ağrısına ve arkada ve yanbaşında (7) olan yèllere fâyide éde⁵³⁶⁶ ve sevdâdan ve balgamdan olan bevâşire⁵³⁶⁷ fâyide éder⁵³⁶⁸ (8) eger zerdâlû ve şeftâlû yağıyla içsele⁵³⁶⁹ bu mezkûr fâyideleri éde bögrege kızdura ve cimâ'ı (9) ziyâde eyleye ve zihni tîz eyleye⁵³⁷⁰ ve bevâşire⁵³⁷¹ dürtsele fâyide éde ve maşallarda⁵³⁷² olan (10) galîz yilmeşük hıtları gidere eger hamâm⁵³⁷³ içinde dürtsele ve içsele⁵³⁷⁴ *duhnü'l-bân* (11) (T120/a) yabân fıstukı içi⁵³⁷⁵ yağıdur fâyide éder kulak ağrısına ve güvüldüsine eger kazuñ (12) içi yağıyla qarışdurub tamlatsalar ağrısın gidere ve süddelerin açar ve eger yüze (13) dürtsele yüzde olan çığıda fâyide éder⁵³⁷⁶ ve sigillere ve cıban⁵³⁷⁷ yerlerine dürtsele (14) eyü eyleye ve sinirleri yumşada ve kışın şovukdan yarılan yerlere dürtsele fâyide éder⁵³⁷⁸ (15) eger içsele⁵³⁷⁹ ishâl éde evet⁵³⁸⁰ ma'cdeye yaramazdur eger ağızda mażmaza étsele

---

⁵³⁶³ “gevdeye” 119b/7

⁵³⁶⁴ “éde” 119b/8

⁵³⁶⁵ “icde” 119b/10

⁵³⁶⁶ “éde” 119b/12

⁵³⁶⁷ “bevâşire” 119b/13

⁵³⁶⁸ “éde” 119b/13

⁵³⁶⁹ “icseler” 119b/13

⁵³⁷⁰ “éde” 119b/14

⁵³⁷¹ “bevâşire” 119b/14

⁵³⁷² “maşallarda” 119b/15

⁵³⁷³ “hammâm” 119b/15

⁵³⁷⁴ “icseler” 119b/15

⁵³⁷⁵ “içi” yok. 120a/1

⁵³⁷⁶ “éde” 120a/3

⁵³⁷⁷ “cıban” 120a/3

⁵³⁷⁸ “éde” 120a/4

⁵³⁷⁹ “icseler” 120a/4

⁵³⁸⁰ “evet” yok. 120a/4

[124a]

(1) şovukdan olan diş ağrısına⁵³⁸¹ fâyide⁵³⁸² eyleye eger başa dürtsele şovukdan olan
(2) ağrıları gidere eger azacuk müşk kıtsalar alına dürtsele kızdura ve nezlelere fâyide
ède (3) eger şovukdan ağrıyan yerlere ve meflūca⁵³⁸³ uyuşmuş⁵³⁸⁴ dürtsele fâyide ède
eger (4) ma^cdeye⁵³⁸⁵ dürtsele üzerine dögülmiş şakız⁵³⁸⁶ şaçsalar balgami⁵³⁸⁷ kuşmağı
kese ve kavī (5) eyleye eger yün ve panbuk ısladub ısıcağ iken ma^cdeye vursalar⁵³⁸⁸
şovuk ağrıların (6) gidere şakızı⁵³⁸⁹ ezseler içinde dāhi⁵³⁹⁰ ciger ve talağ kıtlığına
vursalar⁵³⁹¹ fâyide ède ve cigeri (7) kızdura evet⁵³⁹² bir kaç gün vuralar⁵³⁹³ **duhnü'l-bezīr**
bezir yağıdır issidür ma^cdeye yaramazdur (8) evet⁵³⁹⁴ yelleri taħlīl èder tağıdır
tamarlar şancusına ve bağarsağda⁵³⁹⁵ olan (9) cıbanlara⁵³⁹⁶ fâyide èder eger senderüsü⁵³⁹⁷
ezseler yēni cirāhata dürtsele defgi bitüre (10) **duhnü'l-fistuk** fistuk yağıdır ciger
ağrısına fâyide ède⁵³⁹⁸ evet⁵³⁹⁹ ma^cdeye zarar (11) èder **duhnü'l-finduk** finduk yağıdır
şovuk öksürüğe ve göğüs ve ciger ağrısına (12) fâyide èder evet⁵⁴⁰⁰ ma^cdeye zarar èder
bu mezkūr yağlar (**T120/b**) hep bādām yağı gibidür (13) **duhnü'l-buṭm** menevüş⁵⁴⁰¹
yağıdır defn yağı⁵⁴⁰² çıkarur gibi çıkar eger içseler⁵⁴⁰³ kavukda (14) ve bögrekde olan

⁵³⁸¹ “ağrısını” 120a/5

⁵³⁸² “sākin” 120a/5

⁵³⁸³ “meflūca”dan sonra “ve” var. 120a/7

⁵³⁸⁴ “uyuşmuş”dan sonra “yere” var. 120a/7

⁵³⁸⁵ “mağ^cada” 120a/7

⁵³⁸⁶ “şakız” 120a/8

⁵³⁸⁷ “balğam” 120a/8

⁵³⁸⁸ “ursalar” 120a/9

⁵³⁸⁹ “şakızı” 120a/9

⁵³⁹⁰ “dāhi” yok. 120a/10

⁵³⁹¹ “ursalar” 120a/10

⁵³⁹² “evit” 120a/10

⁵³⁹³ “uralar” 120a/11

⁵³⁹⁴ “evit” 120a/11

⁵³⁹⁵ “bağırsağda” 120a/12

⁵³⁹⁶ “çıbanlara” 120a/12

⁵³⁹⁷ “sindurüsü” 120a/13

⁵³⁹⁸ “èder” 120a/14

⁵³⁹⁹ “evit” 120a/14

⁵⁴⁰⁰ “evit” 120a/15

⁵⁴⁰¹ “meneveş” 120b/1

⁵⁴⁰² “yağı”dan sonra “çıkarur gibi” yok. 120b/1

⁵⁴⁰³ “icseler” 120b/1

taşları eridür fālice⁵⁴⁰⁴ ve laḳvāya ve şovuk ā'zāya ve bendükşelere (15) ve arḳa ve yanbaşı ağrısına fāyide eder⁵⁴⁰⁵ ḥamāmda veyā⁵⁴⁰⁶ güneşde dürtsele

[124b]

(1) ve şovuk ma'celeri kızdurur⁵⁴⁰⁷ ve hażmı ḳavī eyler ma'deye dürtsele ve şovuk böğregi (2) kızdura ve süddelerin açar içsele⁵⁴⁰⁸ ve sürseler *duhnü's-sitenc* bañ toḥminuñ yağıdır (3) ḳulaḳ ağrısına fāyide eder ṭamlatsalar eger buruna ṭamlatsalar uyḳusuzluğu gidere⁵⁴⁰⁹ (4) ve şafrādan olan baş ağrısına⁵⁴¹⁰ fāyide⁵⁴¹¹ eyleye⁵⁴¹² ve baş cıbanlarına fāyide eder uyuza (5) ve giciyige⁵⁴¹³ fāyide ede⁵⁴¹⁴ ve ṭoluñlara dürtsele uyḳu getüre ve ḳıl biten yerlerden ḳılın⁵⁴¹⁵ (6) yolub dürtsele ayrıḳ ḳıl bitürmeye *terkīb*⁵⁴¹⁶ budur aḳ bañ toḥmin alalar döğeler (7) issi şuyıla ḳarışdurub güneşe ḳoyalar⁵⁴¹⁷ bir ḳac def'a edeler yumşayınca andan (8) şıḳalar⁵⁴¹⁸ isti'māl edeler *duhn-ı bezrü'l-fücl* turb toḥminuñ yağıdır ḳulaḳda olan (9) yellere ve şovuk ağrılarına fāyide ede⁵⁴¹⁹ eger ṭamlatsalar ve yüze dürtsele cilā ede ve cemī'ci (10) zaḫmetlere ve bahāḳa ve baraşa be-gāyet fāyide ede⁵⁴²⁰ dürtsele *terkīb budur*⁵⁴²¹ bañ yağı terkībi⁵⁴²² (11) gibidür⁵⁴²³ *duhnü'l-ḳurṭüm* aspür⁵⁴²⁴ yağıdır ısırgan diken toḥmı yağı⁵⁴²⁵ gibidür

---

⁵⁴⁰⁴ “felce” 120b/2

⁵⁴⁰⁵ “ede” 120b/3

⁵⁴⁰⁶ “ve” 120b/3

⁵⁴⁰⁷ “kızdurur”dan sonra “ve hażmı ḳavī eyler ma'deye dürtsele ve şovuk böğregi kızdura” yok. 120b/4

⁵⁴⁰⁸ “icseler” 120b/4

⁵⁴⁰⁹ “giderür” 120b/6

⁵⁴¹⁰ “ağrısını” 120b/6

⁵⁴¹¹ “sākin” 120b/6

⁵⁴¹² “eyler” 120b/6

⁵⁴¹³ “giciyüğe” 120b/7

⁵⁴¹⁴ “eder” 120b/7

⁵⁴¹⁵ “ḳılın” yok. 120b/8

⁵⁴¹⁶ “terkībi” 120b/8

⁵⁴¹⁷ “ḳoyalar” yerine “ḳarşu dürteler” 120b/9

⁵⁴¹⁸ “şıḳar” 120b/10

⁵⁴¹⁹ “eder” 120b/11

⁵⁴²⁰ “eder” 120b/12

⁵⁴²¹ “budur” yok. 120b/12

⁵⁴²² “terkībidür” 120b/12

⁵⁴²³ “gibidür” yok. 120b/12

⁵⁴²⁴ “asbūr” 120b/13

⁵⁴²⁵ “yağı” yok. 120b/13

kuvveti (12) evet⁵⁴²⁶ tohumu yağı baras eyler mücerrebdür *duhñü bezrû'l-encire* ısırgan diken tohumu yağıdır (13) içseler⁵⁴²⁷ içi ishâl eder ve galîz balgamları çıkarur arka ağrısına (14) fâyide eder içseler⁵⁴²⁸ ve dürtseleler (T121/a) *terkîb*⁵⁴²⁹ baş tohumu gibidir *duhñü's-şünîz*⁵⁴³⁰ (15) çörek otu yağıdır bu dâhî turb yağı gibidir dimâğda olan süddeleri açar merzencüş

[125a]

(1) şuyıla buruna⁵⁴³¹ tamlatsalar fâlice⁵⁴³² ve laqvāya ve uyuşmuşa⁵⁴³³ ve başı ditreyene ve dimâğda (2) ve siñirde⁵⁴³⁴ olan süddeleri açar *duhñü'l-ħardal* ħardal yağıdır cemîci eski (3) ağrılara fâyide eder eger kulağa tanzursalar eski sağırlığa ve kulak⁵⁴³⁵ şişlerine (4) be-gâyet fâyide eder ve süddelerin açar ve katı şovuk şişlere vursalar yumşada (5) ve şovuk âczâyı dâhî yumşada siñirde ve arka oğurğalarında⁵⁴³⁶ olan zahmetlere (6) fâyide eder⁵⁴³⁷ ve eñşe oğurğalarında⁵⁴³⁸ olan süddeleri aca⁵⁴³⁹ ve uyuşmuş yerlere fâyide (7) ede eger ħammânda⁵⁴⁴⁰ dâim dürtseleler eñşeye ve fâlice⁵⁴⁴¹ ve nisyāna ve raşeye (8) be-gâyet fâyide eder cemîci gövdeye dürtseleler ve vursalar⁵⁴⁴² *terkîbi budur* ħardalı (9) dögeler issi şuda ısladalar andan zeytile karışdursalar⁵⁴⁴³ şıklar bir dürlüsi (10) dâhî budur⁵⁴⁴⁴ ħardalı issi şuyıla karışduralar hareket êtdüreler yağını çıkaralar (11) hareket êdüb isti'mâl edeler şirligün yağını çıkarur gibi *duhñü'l-ħarmel* (12)

---

⁵⁴²⁶ “evit” 120b/13

⁵⁴²⁷ “icseler” 120b/14

⁵⁴²⁸ “icseler” 120b/15

⁵⁴²⁹ “terkîbi” 121a/1

⁵⁴³⁰ “duhñü's-şevnîz” 121a/1

⁵⁴³¹ “burına” 121a/2

⁵⁴³² “felce” 121a/2

⁵⁴³³ “uyuşmuşa” yerine “uyuşmuş âczāya” 121a/3

⁵⁴³⁴ “siñirlerde” 121a/3

⁵⁴³⁵ “kulak”dan sonra “şişlerine be-gâyet fâyide eder ve süddelerin açar ve katı şovuk şişlere vursalar yumşada ve şovuk âczâyı dâhî yumşada siñirde” yok. 121a/5

⁵⁴³⁶ “oğurğalarında” 121a/5

⁵⁴³⁷ “ede” 121a/6

⁵⁴³⁸ “oğurğalarında” 121a/6

⁵⁴³⁹ “açā” 121a/6

⁵⁴⁴⁰ “ħammânda” 121a/7

⁵⁴⁴¹ “felce” 121a/7

⁵⁴⁴² “ovsalar” 121a/8

⁵⁴⁴³ “karışdurub” 121a/9

⁵⁴⁴⁴ “budur”dan sonra “dögeler” var. 121a/9

yüzerlik tohmi yağıdır fāyide eder felce ve şar‘ı⁵⁴⁴⁵ olana ve laqvāya (13) fāyide eder gövdeye dürtsele eger arka oğurgalarına⁵⁴⁴⁶ dürtsele sinirlerde (14) olan yelleri tağıda ve şovukdan olan mafşallar⁵⁴⁴⁷ ağrısına fāyide (15) ede ve bögreği kızdura ve ‘ırku’n-nisāya ve uyuşmışa⁵⁴⁴⁸ ve ditremege fāyide ede⁵⁴⁴⁹

[125b]

(1) yağı hardal yağı gibi çıkar *duhnü’z-zakḳūm* zakḳūm yağıdır fāyide eder (2) balgamī hastalığa (*T121/b*) ve mafşallar⁵⁴⁵⁰ ve sinirde ve arka oğurgasında⁵⁴⁵¹ olan (3) yelleri tağıda⁵⁴⁵² ve galīz balgamı çıkarur içi⁵⁴⁵³ ishāl eder⁵⁴⁵⁴ beş dirhemini içsele⁵⁴⁵⁵ (4) ve hammānda⁵⁴⁵⁶ dürtsele eger şarābı uşuliyıla yedi dirhem içsele⁵⁴⁵⁷ mafşallar⁵⁴⁵⁸ (5) ağrısına ve ‘ırku’n-nisāya fāyide eder *terkibi* bādām yağı gibidür çekirdeginün (6) içinden çıkaralar *duhnü’l-ütrünc* ağac kavunu yağıdır fāyide eder pīrler (7) zahmetine ve şovukdan olan rib⁵⁴⁵⁹ ısıtmasına eger seferde tabana dürtsele (8) be-gāyet kızdura şovukdan emīn ola eger tenkiye étdükden sonra mafşallar⁵⁴⁶⁰ (9) ağrısına ve fālice⁵⁴⁶¹ ve laqvāya ve ra‘şeye ve gövde segirdüğine ve ‘ırku’n-nisāya (10) ve arka ağrısına fāyide eder⁵⁴⁶² dürtsele ve ovsalar eger buruna tamlatsalar⁵⁴⁶³ toluñlar (11) ağrısına ve şar‘a ve sevdāyi⁵⁴⁶⁴ zahmetlere fāyide eder ve eger sinirlere dürtsele (12) şovukdan

---

⁵⁴⁴⁵ “şar‘ı olana ve laqvāya” yerine “laqvāya ve şar‘ı olana” 121a/12

⁵⁴⁴⁶ “oğurgalarına” 121a/12

⁵⁴⁴⁷ “mafşillar” 121a/13

⁵⁴⁴⁸ “uyuşmuş yere” 121a/14

⁵⁴⁴⁹ “eder” 121a/15

⁵⁴⁵⁰ “mafşillarda” 121b/1

⁵⁴⁵¹ “oğurgasında” 121b/1

⁵⁴⁵² “tağıdır” 121b/1

⁵⁴⁵³ “içi” 121b/2

⁵⁴⁵⁴ “eyler” 121b/2

⁵⁴⁵⁵ “icseler” 121b/2

⁵⁴⁵⁶ “hammānda” 121b/2

⁵⁴⁵⁷ “icseler” 121b/3

⁵⁴⁵⁸ “mafşillar” 121b/3

⁵⁴⁵⁹ “rub” 121b/5

⁵⁴⁶⁰ “mafşillar” 121b/6

⁵⁴⁶¹ “felce” 121b/6

⁵⁴⁶² “ede” 121b/6

⁵⁴⁶³ “tamzursalar” 121b/7

⁵⁴⁶⁴ “sevdāvi” 121b/7

olan zaḥmetlere ve sustlığına fāyide eder⁵⁴⁶⁵ bögrek ve kavuḫ (13) zaḥmetlerine ki şovuḫdan ola ve diş ağrısına dürtsele fāyide eder⁵⁴⁶⁶ (14) ve şovuḫdan olan baş ağrısına ve kıl bitmeyen yerlere dürtsele ovsalar (15) fāyide eder⁵⁴⁶⁷ **terkibi** budur ki yeşil⁵⁴⁶⁸ ḥām turuncı alalar sırçayıla yā⁵⁴⁶⁹ mürrile

[126a]

(1) üsdin⁵⁴⁷⁰ ḳabuḡın alalar bir çölmege ḳoyalar üzerine her üç tūrunca yüz yigirmi (2) dirhem zanbaḫ yaḡı ve gül şuyı ḳoyalar bişürele yumşaq odıla şol ḳadar (3) bişürele ki ağara tūruncuḡ ḳoḫusı çıḳa bir gün bir gece ḳapayı ḳoyalar (4) irtesi⁵⁴⁷¹ süzeler müşk ve kāfūr ḳoyub isti‘māl edeler *duhnü'l-kādī* (5) ḥurmā ağacına beñzer bir ağacın yaḡıdır ḥammāmda dürtünseler⁵⁴⁷² arḳa ve yanbaşı (6) ağrısına ve mafşallar⁵⁴⁷³ fāyide eder ve yelleri⁵⁴⁷⁴ taḡıdır ve sust (7) ā‘zāyı⁵⁴⁷⁵ muḫkem eyler (*T122/a*) ve içi⁵⁴⁷⁶ ḳabz eyler ve ḥarāreti sākin eyler ve ma‘deyi (8) ḳavī eyler *duhn-ı ḳıssā‘ü'l-ḥimār*⁵⁴⁷⁷ eşek ḥıyārı dibi yaḡıdır fāyide eder gevde⁵⁴⁷⁸ (9) şovuḫluḡına ve artuḫ ḫılḫları çeker çıḳarur ve çıḡıda fāyide eder dürtsele⁵⁴⁷⁹ (10) ve ovsalar eger ḳulaḡa ḫamzursalar güvüldüsin ve çınladuḡın kese ve içindeki (11) ḳurdı öldüre ve çıḳara ve işitmezliḡın gidere **terkibi budur** ki eşek (12) ḥıyārın tāzeyiken toḡrayalar zeyte ḳoyalar andan bir şişeye ḳoyub ağzın (13) baḡlayub güneşe aşalar kırḳ gün tūra andan süzeler isti‘māl (14) edeler bir dürlüsi⁵⁴⁸⁰ dāḫı budur ki eşek ḥıyārın şıḳalar şuyın berāber (15) zeyte ḳatalar şol ḳadar bişürele ki şu gide zeyt ḳala andan isti‘māl

---

⁵⁴⁶⁵ “ède” 121b/9

⁵⁴⁶⁶ “ède” 121b/9

⁵⁴⁶⁷ “ède” 121b/9

⁵⁴⁶⁸ “yaşıl” 121b/10

⁵⁴⁶⁹ “veyā” 121b/10

⁵⁴⁷⁰ “üstün” 121b/10

⁵⁴⁷¹ “ertesi” 121b/13

⁵⁴⁷² “dürtsele” 121b/14

⁵⁴⁷³ “mafşillara” 121b/15

⁵⁴⁷⁴ “yellerin” 121b/15

⁵⁴⁷⁵ “ā‘zaları” 121b/15

⁵⁴⁷⁶ “içi” 122a/1

⁵⁴⁷⁷ “duhn-ı ḳıssā‘ü'l-ḥamāri” 122a/1

⁵⁴⁷⁸ “gövde” 122a/2

⁵⁴⁷⁹ “dürtsele”den sonra “ve ovsalar” yok. 122a/3

⁵⁴⁸⁰ “dürlü” 122a/6

[126b]

(1) andan isti'māl edeler *duhnü'd-difli* ağı ağacı yağıdır fâyide edeler⁵⁴⁸¹ (2) yağ uyuza mücerredür dürtmeler gidere **terkīb budur** ağı ağacının (3) şuyını⁵⁴⁸² bir çölmege koyalar yüz yigirmi dirhemine almış dirhem zeyt (4) katalar şol kadar bişürelere kim⁵⁴⁸³ yağı kıla andan istiğmāl⁵⁴⁸⁴ edeler *duhnü's-şāhdānec* (5) esrār tohmi yağıdır fâyide eder siñir ağrısına ve (6) katılığına ve⁵⁴⁸⁵ rahm katılığına ve kulak ağrısına ve katı şişlere fâyide (7) ede şan'atı hardal yağı gibidür *duhnü haşhāşü'l-esved*⁵⁴⁸⁶ kıra (8) haşhāş yağıdır uyuşmışa⁵⁴⁸⁷ baş ağrılarına dürtmeler fâyide ede (9) ve kulağa tamsursalar issiden olan ağrısın giderür ve issi şişlere (10) vursalar⁵⁴⁸⁸ şancusın gidere⁵⁴⁸⁹ harâretin sâkin eyler ve ak haşhāş (*T122/b*) tohmi yağı (11) öksürüğe fâyide eder göğüse dürtmeler ve içseler⁵⁴⁹⁰ **terkibi**⁵⁴⁹¹ hardal (12) yağı gibidür *duhnü'l-ħanṭal* ebücehl karpuzı yağıdır olmuş (13) ebücehl karpuzın şıklar dört yüz seksen dirhem alalar andan üzerine (14) berâber zeyt yağın koyalar şol kadar bişürelere ki şu gide yağ kıla bir (15) dürlüsi⁵⁴⁹² dāhı budur ki otuz dirhem içini alalar çekirdeksüz ve kabaksuz⁵⁴⁹³

[127a]

(1) yüz yigirmi dirhem zeyt katalar şol kadar kaynadalar kim kuvveti çıka süzeler (2) isti'māl edeler şovuk hastalıklara fâyide eder eger içseler⁵⁴⁹⁴ hām (3) balgamı çıkarur ve namāz-boz kırtların çıkarur eger hıķne etseler kılunca (4) fâyide ede ğalīz hıṭlıları⁵⁴⁹⁵ çıkara ve başa dürtmeler koņağın giderür (5) ve kılların muḥkem eder

---

⁵⁴⁸¹ “eder” 122a/8

⁵⁴⁸² “şuyunu” 122a/9

⁵⁴⁸³ “ki” 122a/10

⁵⁴⁸⁴ “isti'māl” 122a/11

⁵⁴⁸⁵ “ve”den sonra “rahm katılığına ve” yok. 122a/12

⁵⁴⁸⁶ “duhnü haşhāşü'l-esved” 122a/13

⁵⁴⁸⁷ “uyuşmış” 122a/14

⁵⁴⁸⁸ “vursalar” yok. 122a/15

⁵⁴⁸⁹ “giderür” 122a/15

⁵⁴⁹⁰ “icseler” 122b/1

⁵⁴⁹¹ “terkīb” 122b/1

⁵⁴⁹² “dürlü” 122b/4

⁵⁴⁹³ “kabsuz” 122a/5

⁵⁴⁹⁴ “icseler” 122a/6

⁵⁴⁹⁵ “yelleri” 122a/8

dökülmekden men^c eder eger kulağa t̄amzursalar güvüldüsin⁵⁴⁹⁶ (6) ve çınladusın gidere ve kırtların öldüre çıkara ve çöbcigezile (7) ağrıyan dişe kosalar ağrısın sākin eyleye ve şovukdan (8) ağrıyan yerlere dürtseler ağrısın sākin eyleye⁵⁴⁹⁷ gidere *duhnü'l-beyzā*⁵⁴⁹⁸ (9) yumurda yağıdur maḥ^cad ağrısına⁵⁴⁹⁹ ve şancusına fāyide ede⁵⁵⁰⁰ dürtseler (10) eger kulağa t̄amzursalar ağrısın sākin eyleye ve diş ağrısın⁵⁵⁰¹ (11) sākin⁵⁵⁰² eyleye eger gēc biten saḫala dürtseler t̄iz bitüre **terkīb budur** (12) yüz yumurdayı kabıyıla bişüreler katı olunca andan şaruların cem^c edüb (13) yoğuralar çörek gibi eyleyeler sac üzerine koyalar göyünince (*T123/a*) t̄ura aḫan (14) yağın cem^c edüb isti^cmāl edeler *duhnü'l-ḫamḥ*⁵⁵⁰³ buğday yağıdur (15) demregüye fāyide ede⁵⁵⁰⁴ eger⁵⁵⁰⁵ dürtseler **terkīb**⁵⁵⁰⁶ budur yüz yigirmi dirhem

[127b]

(1) aru⁵⁵⁰⁷ aḫ buğday bir ağzı t̄araçuk⁵⁵⁰⁸ kaba koyalar ağzına puran koyalar t̄a (2) dökülmeye bir çölmeği daḫı yere gömeler bardağın ağzını⁵⁵⁰⁹ çölmek (3) ağzına giçüreler⁵⁵¹⁰ balçığıla kıranların şıvayalar üzerine od yakalar bardaḫ (4) ağarınca⁵⁵¹¹ andan çölmekden yağı çıkaralar isti^cmāl edeler *duhnü'l-ḫımmaz*⁵⁵¹² (5) noḫüd yağıdur demregüye⁵⁵¹³ ve issiluğa dürtseler fāyide eder⁵⁵¹⁴ (6) şan^catı buğday⁵⁵¹⁵ yağı gibidür *duhnü'ş-şeylem* külücür yağıdur demregüye (7) dürtseler giderür **terkīb budur** ki

⁵⁴⁹⁶ “güvüldüsin”den sonra “ve çınladusın” yok. 122b/9

⁵⁴⁹⁷ “ede” 122b/11

⁵⁴⁹⁸ “duhnü'l-beyz”122b/11

⁵⁴⁹⁹ “ağrısına”dan sonra “ve şancusına” yok. 122b/12

⁵⁵⁰⁰ “eder” 122b/12

⁵⁵⁰¹ “ağrısına” 122b/13

⁵⁵⁰² “sākin eyleye” yerine “fāyide eder” 122b/13

⁵⁵⁰³ “duhnü'l-ḫumḥ” 123a/1

⁵⁵⁰⁴ “eder” 123a/2

⁵⁵⁰⁵ “eger” yok. 123a/2

⁵⁵⁰⁶ “terkīb” 123a/2

⁵⁵⁰⁷ “aru aḫ” yerine “aḫ arı” 123a/2

⁵⁵⁰⁸ “t̄araçuk” 123a/3

⁵⁵⁰⁹ “ağzın” 123a/4

⁵⁵¹⁰ “geçüreler” 123a/4

⁵⁵¹¹ “ağrınca” 123a/5

⁵⁵¹² “duhnü'l-ḫımmaş”123a/6

⁵⁵¹³ “demregüye”den sonra “ve issiluğa” yok. 123a/6

⁵⁵¹⁴ “ede” 123a/7

⁵⁵¹⁵ “buğday” yok. 123a/7

külücürü⁵⁵¹⁶ mermer üzerine dökeler (8) üzerine demürden düzülmiş tahtayı kızdurub koyalar tamlayan yağın (9) alalar ve buğday yağının bir dürlü çıkarması dāhı böyledür *duhñü'l-afsentin* (10) pelin⁵⁵¹⁷ yağıdur eger içseler⁵⁵¹⁸ ciger süddelerin açar yarakāna (11) fāyide éde⁵⁵¹⁹ ve hayz kanın yüridür ma'dehyi kavī éder eger kulağa tamzursalar (12) içindeki kurdın öldüre çıkara eger içseler⁵⁵²⁰ kurtları ve yılıanı⁵⁵²¹ öldüre çıkara (13) eger şarābdan öñ içseler⁵⁵²² esriklüğün⁵⁵²³ gidere eger kırıtıla karışdurub (14) za'f ma'deye dürtsele kavī eyleye eger agrır göze dürtsele agrısın (15) gidere eger sirkengübünile içseler⁵⁵²⁴ ağulu otlar zararın def' éde ve ciger

[128a]

(1) süddelerin açar kavī eyler (*T123/b*) şan'atı budur yeşil yaprağından ve çiçeğinden yüz yigirmi (2) dirhem alalar dört yüz dirhem zeyte katalar bir kaba koyub güneşe aşı koyalar kırk (3) gün dura⁵⁵²⁵ andan isti'māl édeler *duhñü'l-kuş* kuş yağıdur eger içseler⁵⁵²⁶ (4) ve gevdeye⁵⁵²⁷ dürtsele ma'de ve ciger şovukluğuna⁵⁵²⁸ ve ısıtmalara ve tüv ürpermesine fāyide (5) éder⁵⁵²⁹ kılları gökcek⁵⁵³⁰ eyler ve cemī'ci şovuk zahmetlerine fāyide éde⁵⁵³¹ **terkīb budur** otuz (6) dirhem kuş yumşak dögeler şarāb-ı reyhānı da bir gün bir geçe⁵⁵³² ısladalar andan (7) sonra dört yüz dirhem zeyt koyalar kaynadalar zeyt kalınca andan isti'māl (8) édeler *duhn-i 'ākırkarhā*⁵⁵³³ 'ākırkarhā⁵⁵³⁴

⁵⁵¹⁶ "külücürri" 123a/8

⁵⁵¹⁷ "belin" 123a/10

⁵⁵¹⁸ "icseler" 123a/10

⁵⁵¹⁹ "éde" 123a/11

⁵⁵²⁰ "icseler" 123a/12

⁵⁵²¹ "ilani" 123a/12

⁵⁵²² "icseler" 123a/13

⁵⁵²³ "esriklüğün" 123a/13

⁵⁵²⁴ "icseler" 123a/15

⁵⁵²⁵ "tura" 123b/2

⁵⁵²⁶ "icseler" 123b/3

⁵⁵²⁷ "gövdeye" 123b/3

⁵⁵²⁸ "şovukluğuna" 123b/4

⁵⁵²⁹ "éde" 123b/4

⁵⁵³⁰ "gökçek" 123b/4

⁵⁵³¹ "éde" 123b/5

⁵⁵³² "gece" 123b/6

⁵⁵³³ "duhn-i 'ākırkarhā" 123b/7

⁵⁵³⁴ "'ākırkarhā" 123b/8

yağıdır fāyide eder üşiyen ā^czāya (9) ve felce ve sinir sustluđına⁵⁵³⁵ ve gevde sustluđına⁵⁵³⁶ ve şovuğdan ā^czā dutmaduđına⁵⁵³⁷ (10) ve arka ağrısına ve ısıtmalara ve gevde şancusına dürtsele⁵⁵³⁸ ve ovsalar fāyide (11) eder ma^cdeyi kavī eder uyuşmuş yerlere dürtsele fāyide eder⁵⁵³⁹ eger uçuk tutan (12) kişinüñ burnına tamlatsalar fāyide eder **terkīb**⁵⁵⁴⁰ **budur** kim otuz dirhem ‘ākırkarhāyı (13) dögele yumşak şarāb-ı reyhānı da ışladalar bir gün bir gece andan yüz (14) dirhem zeyt yağına koyub⁵⁵⁴¹ kaynadalar zeyt kalınca andan isti‘māl edeler (15) **duhnü’l-hayyāt** ilan⁵⁵⁴² yağıdır demregüle⁵⁵⁴³ ğāyet fāyide eder ve başa dürtsele

[128b]

(1) kıllar bitüre ve (T124/a) dökülmekden men^c eyleye beş yüz kırk dirhem sirlügan⁵⁵⁴⁴ yađını⁵⁵⁴⁵ (2) bir bakır kaba koyalar üzerine kırk elli ilan koyalar ağzın muhkem şıvayalar müherrā (3) bişürele şovıdalar ağzın açalar buhārından şakınalar şovudalar⁵⁵⁴⁶ süzeler isti‘māl (4) edeler **duhnü’l-‘akārib** ‘akreb yağıdır kavuğda olan taşā dürtsele (5) giderür mücerrebdür ve kulağa tamzursalar ağrısın ve şađırlıđın⁵⁵⁴⁷ giderür ve göze sürme (6) etseler perdelerin giderür ve hāyaya dürtsele yellerin giderür **terkīb budur kim**⁵⁵⁴⁸ (7) zeyti bir şişeye koyalar icine⁵⁵⁴⁹ ‘akreble koyalar ve bir⁵⁵⁵⁰ kınā dāhı koyalar andan (8) güneşe aşā koyalar yay ıssisinde üç hefte tura andan isti‘māl (9) edeler ve bevāşire dāhı vursalar⁵⁵⁵¹ fāyide ede **dehne**⁵⁵⁵² dehne-i

⁵⁵³⁵ “sustluğına” 123b/8

⁵⁵³⁶ “sustluğına” 123b/9

⁵⁵³⁷ “tutmaduğına” 123b/9

⁵⁵³⁸ “dürtsele”den sonra “ve ovsalar” yok. 123b/10

⁵⁵³⁹ “ède” 123b/11

⁵⁵⁴⁰ “terkībı” 123b/12

⁵⁵⁴¹ “katub” 123b/14

⁵⁵⁴² “ilanlar” 123b/15

⁵⁵⁴³ “demregüye” 123b/15

⁵⁵⁴⁴ “şırlığın” 124a/1

⁵⁵⁴⁵ “yağın” 124a/1

⁵⁵⁴⁶ “şovıdalar” 124a/3

⁵⁵⁴⁷ “şağırlığın” 124a/5

⁵⁵⁴⁸ “ki” 124a/6

⁵⁵⁴⁹ “içine” 124a/6

⁵⁵⁵⁰ “bir kınā dāhı” yerine “bir dāhı kınā” 124a/7

⁵⁵⁵¹ “ursalar” 124a/8

⁵⁵⁵² “dehne” 124a/8

ferengîdür eger (10) sirkeyile ezseller ağu icen⁵⁵⁵³ kişi içse⁵⁵⁵⁴ fâyide eder⁵⁵⁵⁵ eger ʿakreb şokduğı (11) yere dürtsele⁵⁵⁵⁶ sâkin⁵⁵⁵⁷ eyleye⁵⁵⁵⁸ eger saḥḥ êtseler sirkeyile qarışdurub demregüye (12) dürtsele fâyide êde eger saḥḥ êdüb müşk kıatsalar uçuk⁵⁵⁵⁹ tutan (13) kişinün burnına üç⁵⁵⁶⁰ kez tamlatsalar ve tütsi eyleseler gidere *devser* (14) çavdardur⁵⁵⁶¹ kaçan⁵⁵⁶² arpa unıyla yaqu êdüb⁵⁵⁶³ şışlere vursalar⁵⁵⁶⁴ yumşada ve dâḥı (15) emcek şışlerine ve nâşūra vursalar⁵⁵⁶⁵ gidere eger şışsalar unıla qarışdurub

[129a]

(1) dâʾü's-saʿlebe dürtsele gidere *darkas*⁵⁵⁶⁶ bir otdur ki rāzyāneye⁵⁵⁶⁷ beñzer ve yaprakları (2) depesi kişnice beñzer aḥ toluca⁵⁵⁶⁸ yimişi (*T124/b*) olur yêrden yoḡaru bir qarış çıkar ve bir (3) dürlüsi dâḥı olur kerfese⁵⁵⁶⁹ beñzer ve bir dürlüsi dâḥı olur yaprağı kişnice (4) beñzer depesi toraḥ otına beñzer eger yêseler sidügi⁵⁵⁷⁰ ve ḥayḥ kanın yüride⁵⁵⁷¹ (5) eger yaprağını yaqu êdüb balgami⁵⁵⁷² şışlere vursalar⁵⁵⁷³ yumşada⁵⁵⁷⁴ ve eger toḥmını (6) içsele⁵⁵⁷⁵ ic aḡrısın ve eski öksürügi sâkin êde⁵⁵⁷⁶ ve maʿdeyi kızdurur (7) ve içindeki oḡlanı çıkarur eger şarâbıla içsele⁵⁵⁷⁷ aḡulu

---

⁵⁵⁵³ “içen” 124a/9

⁵⁵⁵⁴ “icse” 124a/9

⁵⁵⁵⁵ “êde” 124a/9

⁵⁵⁵⁶ “dürtsele”den sonra “aḡrısın” var. 124a/10

⁵⁵⁵⁷ “sâkîn” 124a/10

⁵⁵⁵⁸ “êde” 124a/10

⁵⁵⁵⁹ “uçuk” 124a/11

⁵⁵⁶⁰ “üç” 124a/11

⁵⁵⁶¹ “çavdardur” 124a/12

⁵⁵⁶² “kaçan” 124a/12

⁵⁵⁶³ “êdüb”den sonra “kıatı” var. 124a/13

⁵⁵⁶⁴ “ursalar” 124a/13

⁵⁵⁶⁵ “ursalar” 124a/14

⁵⁵⁶⁶ “durḡas” 124a/14

⁵⁵⁶⁷ “rāzyāneye” 124a/15

⁵⁵⁶⁸ “toluca” 124a/15

⁵⁵⁶⁹ “kerfese” 124b/1

⁵⁵⁷⁰ “südügi” 124b/2

⁵⁵⁷¹ “yüridür” 124b/3

⁵⁵⁷² “balgami” 124b/3

⁵⁵⁷³ “ursalar” 124b/3

⁵⁵⁷⁴ “yumşada” 124b/3

⁵⁵⁷⁵ “icseler” 124b/4

⁵⁵⁷⁶ “eyleye” 124b/4

⁵⁵⁷⁷ “icseler” 124b/5

cānavar⁵⁵⁷⁸ şokduğına (8) fāyide éde ve kökini⁵⁵⁷⁹ dāhı süciyile⁵⁵⁸⁰ içseler⁵⁵⁸¹ girü bu fāyideyi éde⁵⁵⁸² eger (9) bişürüb şuyın içseler⁵⁵⁸³ yèleri tağıda ve rahmi arıda ve yüklü eyleye (10) ve cimā^c arzūsın kese ve gögüsü arıda ve ma^cdeden ğalīz hıtları (11) çıkara ve ic agrısına fāyide éde eger tohminı içseler⁵⁵⁸⁴ ma^cdeden ve bağırsağdan (12) yèleri tağıda agrıların sākın éde⁵⁵⁸⁵ yèlden olan istiskāyı (13) gidere⁵⁵⁸⁶ uyudukları vaktin döşege bıraksalar büreleri kaçura evet⁵⁵⁸⁷ zeytile (14) ovub şaçalar *dūdū’l-baklā*⁵⁵⁸⁸ baklā kurdın⁵⁵⁸⁹ zeytile karışdurub dürtseler (15) ağılu⁵⁵⁹⁰ cānavarlar şokduğına fāyide éde *dūdū’z-zebil* boğ içinde olan

[129b]

(1) şaruca kırtları zeyt içinde bişürseler ol zeyti kel başa ve dā’ü’s-sa^clebe (2) tekrār dürtseler fāyide éde *dūdū’l-harīr* gönül kurdıdur⁵⁵⁹¹ eger kurdub beze⁵⁵⁹² (3) bağlasalar boyına aşsalar ısıtmayı gidere eger saħk édüb üç dirhemini (4) bir kaç gün buğday hēlimesiyile içseler⁵⁵⁹³ (T125/a) be-ğāyet beñzi gökcek⁵⁵⁹⁴ eyleye ve (5) semirde *dīvudār*⁵⁵⁹⁵ türkce cin ağacı dērler arduc ağacına beñzer siñir (6) sustluğına⁵⁵⁹⁶ fāyide éder ve laqvāya ve şovukdan olan dimāğdağı hastalıklara (7) ve sekteye ve şar^ca ve kavukdağı ve bögrekdegi taşlara⁵⁵⁹⁷ ve içi⁵⁵⁹⁸ kabz (8) étmege⁵⁵⁹⁹ ve ma^cde sustluğın

---

⁵⁵⁷⁸ “cānavarlar” 124b/5

⁵⁵⁷⁹ “köküni” 124b/5

⁵⁵⁸⁰ “süciyile” 124b/6

⁵⁵⁸¹ “icseler” 124b/6

⁵⁵⁸² “éder” 124b/6

⁵⁵⁸³ “icseler” 124b/6

⁵⁵⁸⁴ “icseler” 124b/8

⁵⁵⁸⁵ “eyleye ve” 124b/9

⁵⁵⁸⁶ “gidere”den sonra “eger” 124b/9

⁵⁵⁸⁷ “evit” 124b/10

⁵⁵⁸⁸ “dūdū’l-bakla” 124b/10-11

⁵⁵⁸⁹ “kurdımı” 124b/11

⁵⁵⁹⁰ “ağılu” 124b/11

⁵⁵⁹¹ “kurdı dērler” 124b/14

⁵⁵⁹² “bize” 124b/14

⁵⁵⁹³ “icseler” 124b/15

⁵⁵⁹⁴ “gökçek” 125a/1

⁵⁵⁹⁵ “dīv-dār” 125a/1

⁵⁵⁹⁶ “sustluğına” 125a/2

⁵⁵⁹⁷ “taşlara”dan sonra “fāyide éde” var. 125a/3

⁵⁵⁹⁸ “içi” 125a/3

⁵⁵⁹⁹ “eyleye” 125a/3

gidermege⁵⁶⁰⁰ eger bişürüb içine girüb otursalar (9) *dīkarūcīs* bakır taşdır eger yumşak dögseler yaramaz cirāhata (10) ekseler bitüre ve ağızda olan yaramaz çıbanlara ekseler bitüre eger balıla (11) qarışdursalar ğargara étsele ħunāka fāyide éde ve kaşukda ve ma‘dede⁵⁶⁰¹ olan (12) çıbanlara⁵⁶⁰² ve gevdede⁵⁶⁰³ olan yaramaz çıbanlara ve başda olan⁵⁶⁰⁴ çıbanlara ekseler bitüre (13) eger menevüş şakızıyla yā kırıtıla qarışdurub ağulu cānavarlar şoğduğına (14) dürtsele fāyide éde eger sirkeyile qarışdurub giciyige dürtsele gidere (15) eger yumşak dögseler ğalīz kıllara ekseler incelde ve yumşada *deysākūs*⁵⁶⁰⁵

[130a]

(1) çöbān⁵⁶⁰⁶ tarağı⁵⁶⁰⁷ derler eger kökini⁵⁶⁰⁸ bişürüb şarābıla döğüb yağu édüb (2) mağ‘ada ve bevāşire vursalar⁵⁶⁰⁹ mağ‘ad yarıldığına fāyide éde ve bevāşire fāyide⁵⁶¹⁰ (3) eger sigillere dürtsele gidere eger içindeki kırtcuğazları bir deriye (4) bağlayub boyuna yā bāzūya bağlasalar rıb⁵⁶¹¹ ısıtmasını⁵⁶¹² ve ğayrını⁵⁶¹³ gidere eger (5) çiçegini kuru olsun⁵⁶¹⁴ bir aru⁵⁶¹⁵ bize bağlasalar (*T125/b*) bir pāre süd içinde ovsalar (6) bezde⁵⁶¹⁶ ħic nesne qalmayınca andan ol südi bir çanağ süde qoysalar (7) fi’l-ħāl uyuda eger bişürsele yağu édüb kesilecek yerlere vursalar⁵⁶¹⁷ (8) ħissini⁵⁶¹⁸ gidere kesdüklerin tuymaya eger şuda ħall⁵⁶¹⁹ étsele üç şabāħ (9) acla ol şuyı⁵⁶²⁰ içsele⁵⁶²¹

---

⁵⁶⁰⁰ “gidermege”den sonra “fāyide éder” var. 125a/4

⁵⁶⁰¹ “mağ‘adda” 125a/7

⁵⁶⁰² “cıbanlara” 125a/7

⁵⁶⁰³ “gövdede” 125a/7

⁵⁶⁰⁴ “olan”dan sonra “yaş” var. 125a/8

⁵⁶⁰⁵ “deysānkūs” 125a/11

⁵⁶⁰⁶ “cöbān” 125a/11

⁵⁶⁰⁷ “tayağı” 125a/11

⁵⁶⁰⁸ “köküni” 125a/11

⁵⁶⁰⁹ “ursalar” 125a/12

⁵⁶¹⁰ “fāyide”den sonra “éder” var. 125a/13

⁵⁶¹¹ “rub” 125a/14

⁵⁶¹² “ısıtmasını” 125a/14

⁵⁶¹³ “ğayrın” 125a/15

⁵⁶¹⁴ “olsun”dan sonra “yaş olsun” var. 125a/15

⁵⁶¹⁵ “arı” 125a/15

⁵⁶¹⁶ “bizde” 125b/1

⁵⁶¹⁷ “ursalar” 125b/2

⁵⁶¹⁸ “acısmı” 125b/3

⁵⁶¹⁹ “ħal” 125b/3

talak şışın gidere eger bişürseler yéseler⁵⁶²² (10) kızdura sidügi⁵⁶²³ yüride ve tüv ürperdügin⁵⁶²⁴ ve nefesi kavī eyleye eger (11) bu otı bişürseler afī yılan şokduğı yere vursalar⁵⁶²⁵ zararın defc éde (12) vallāhü a^clem bi'ş-şavāb *harfū'z-zāl zāfisi* bu bir⁵⁶²⁶ (13) otdur kim yaprağı mersin yaprağına benzer yemişi⁵⁶²⁷ yaprakları arasında (14) yeşil olur nohūd kadar uzunluğı bir qarış olur türkce iskenderānī defnel⁵⁶²⁸ (15) dërler eyü koğusu olur ba^czılar buña şakākul dërler tağlarda olur

[130b]

(1) eger kökinden altı dirhem içseler⁵⁶²⁹ toğırımayan⁵⁶³⁰ avratlar tiz toğura ve (2) sidügi⁵⁶³¹ tamladüğün⁵⁶³² gidere ve kan işedüklerin kese ve hayz kanın ve südügi⁵⁶³³ (3) yüride eger yaprağını yumşak döğüb yaqu édüb başa vursalar⁵⁶³⁴ baş (4) ağrısın sakin eyleye ve ma^cdeye ursalar alavlandüğün gidere eger (5) şarābıla içseler⁵⁶³⁵ ic ağrısın sakin eyleye ve eger şuyın şıkub (6) şarābıla içseler⁵⁶³⁶ sidügi ve hayzı yüride *zafinūdüs (T126/a)* ba^czılar (7) buña māzeryün dërler bir zirā^c uzunu olur inceçük çok budakları (8) olur yarusından yoğaru yaprakları olur mersin yaprağı gibi (9) yemişleri⁵⁶³⁷ olur olıcağ qaraca olur tağlarda biter eger yaprağını yaşiken (10) ve kuruyiken⁵⁶³⁸ içseler balgamı ishāl eyleye ve kuşdura ve hayzı yüride (11) ve ağızda çeyneseler balgamı çeke eger dānesinden on bēş dāne yéseler (12) içi⁵⁶³⁹ ishāl eyleye

⁵⁶²⁰ “şuyımı” 125b/4

⁵⁶²¹ “icseler” 125b/4

⁵⁶²² “yéseler”den sonra “ma^cdeyi” var. 125b/4

⁵⁶²³ “südügi” 125b/5

⁵⁶²⁴ “ürperdügin”den sonra “gidere” var. 125b/5

⁵⁶²⁵ “ursalar” 125b/6

⁵⁶²⁶ “bir” yok. 125b/8

⁵⁶²⁷ “yimişi” 125b/8

⁵⁶²⁸ “zefel” 125b/9

⁵⁶²⁹ “icseler” 125b/11

⁵⁶³⁰ “toğurmayan” 125b/11

⁵⁶³¹ “südük” 125b/11

⁵⁶³² “tamladüğünü” 125b/11

⁵⁶³³ “sidügi” 125b/12

⁵⁶³⁴ “ursalar” 125b/13

⁵⁶³⁵ “icseler” 125b/14

⁵⁶³⁶ “icseler” 125b/15

⁵⁶³⁷ “yemişleri” 126a/2

⁵⁶³⁸ “kuruyiken”den sonra “içseler balgamı ishāl eyleye ve kuşdura ve hayzı yüride ve ağızda” yok. 126a/3

⁵⁶³⁹ “içi” 126a/4

zebul hindüstân⁵⁶⁴⁰ kaplubâğası⁵⁶⁴¹ derisidür eger (13) tarağ düzseler kılları tarasalar
kõnağın ve yavsıların gidere eger (14) göyündürseler külini yumurda ağıyla
karişdurub topukda ve barmağda (15) olan yaruğa ve ‘avratlaruñ nifās vaktinde
içdeki⁵⁶⁴² yaruğlarına⁵⁶⁴³

[131a]

(1) vursalar⁵⁶⁴⁴ fāyide éde⁵⁶⁴⁵ *zubāb* siñekdür⁵⁶⁴⁶ eger sinegi alsalar başların (2) keseler
gövdesiyile⁵⁶⁴⁷ göz kabağında⁵⁶⁴⁸ biten kılı çok sürseler gidere eger⁵⁶⁴⁹ (3) sinegi
yumurda şarusıyla saħk⁵⁶⁵⁰ etseler icinde⁵⁶⁵¹ kızıl et biten göze vursalar⁵⁶⁵² (4) fi’l-hāl
fāyidesi zāhir ola eger aru⁵⁶⁵³ şoğduğına⁵⁶⁵⁴ sürseler ağırsın (5) sākin eyleye eger
dā’ü’s-sa‘lebe çokluk⁵⁶⁵⁵ sürseler kıl (6) bitüre *zerāyic* bāmbāl kurdıdur eger çibanlu
uyuza ve yaramaz demregüye (7) ve seretān adlu şişe vursalar⁵⁶⁵⁶ gidere eger şāflara
katub ‘avratlar (8) önünden⁵⁶⁵⁷ götürse⁵⁶⁵⁸ hayz kanın yürüde eger mecnūnlara düzilen
ma‘cūna (9) katub yēseler gāyet fāyide éde ve sidügi⁵⁶⁵⁹ yürüde eger sirkeyile
karişdurub (10) gövdeye⁵⁶⁶⁰ sürseler bitleri öldüre ve eger zeytile bişürüb ol zeyti (11)
dā’ü’s-sa‘lebe ve baraşa (*T126/b*) dürtseler be-gāyet fāyide éde eger ‘akreb (12)
şoğduğı yere sürseler gidere eger yağa koysalar ve güneşe aşa (13) kosal bir hefte

---

⁵⁶⁴⁰ “hindüstān” 126a/4

⁵⁶⁴¹ “kablubāğası” 126a/4

⁵⁶⁴² “icdeki” 126a/7

⁵⁶⁴³ “yaruğlarına” 126a/7

⁵⁶⁴⁴ “vursalar” 126a/7

⁵⁶⁴⁵ “éde” 126a/7

⁵⁶⁴⁶ “siñekdür” yok. 126a/7

⁵⁶⁴⁷ “gevdesiyile” 126a/8

⁵⁶⁴⁸ “kabağında” 126a/8

⁵⁶⁴⁹ “ve” 126a/9

⁵⁶⁵⁰ “ısıcak” 126a/9

⁵⁶⁵¹ “içinde” 126a/9

⁵⁶⁵² “vursalar” 126a/9

⁵⁶⁵³ “aru” 126a/10

⁵⁶⁵⁴ “şoğduğı yere” 126a/10

⁵⁶⁵⁵ “çokluk” 126a/11

⁵⁶⁵⁶ “vursalar” 126a/12

⁵⁶⁵⁷ “önünden” 126a/13

⁵⁶⁵⁸ “götürseler” 126a/13

⁵⁶⁵⁹ “südügi” 126a/14

⁵⁶⁶⁰ “gevdeye” 126a/14

dursalar⁵⁶⁶¹ andan ağır kılağa tamzursalar ağrısın (14) sâkin eyleye ve şağırlığın gidere ve balgami⁵⁶⁶² şişlere dürtsele fâyide eder⁵⁶⁶³ (15) *zurre* tarunun bir nev⁵⁶⁶⁴ idür⁵⁶⁶⁴ buğday boyunca olur çok yaprakları olur

[131b]

(1) ve yaşşı olur eyüsi ak ve ağır olandur ishâli kaḫ^c eder eger yaḫu edüb (2) taşradan⁵⁶⁶⁵ vursalar⁵⁶⁶⁶ içi şovuda⁵⁶⁶⁷ kabz ede *zefidâ*⁵⁶⁶⁸ yabân sezâbıdır eger (3) yaprağın dögüb içseler ic ağrısın ve rib⁵⁶⁶⁹ ısıtmasın ve ciger ağrısın (4) giderür⁵⁶⁷⁰ *zenebü'l-hayl*⁵⁶⁷¹ türkce ulama yonca derler eger⁵⁶⁷² yaprağın yaḫu (5) edüb cirâhata vursalar⁵⁶⁷³ be-gâyet fâyide eder⁵⁶⁷⁴ eger şuyıla içseler⁵⁶⁷⁵ bağarşağa⁵⁶⁷⁶ (6) inen kılunca ve kan tükürmege ve avratların rahminden kan sızduğına (7) ve bağarşuk⁵⁶⁷⁷ çıbanlarına ve ishâle ve kavuḫda olan cirâhata fâyide ede⁵⁶⁷⁸ eger (8) şıksalar şuyın buruna tamlatsalar kanın kese eger şarâbıla içseler⁵⁶⁷⁹ bağarşuk⁵⁶⁸⁰ (9) çıbanlarına fâyide⁵⁶⁸¹ ede ve sidügi yüride eger yaprağını⁵⁶⁸² dögüb yaḫu edüb yaramaz (10) çıbanlara ve cirâhatlara vursalar⁵⁶⁸³ be-gâyet fâyide ede eger kökini⁵⁶⁸⁴ isti^cmâl etseler

---

⁵⁶⁶¹ “tursa” 126b/2

⁵⁶⁶² “balgami” 126b/3

⁵⁶⁶³ “ede” 126b/3

⁵⁶⁶⁴ “nev^cidür”den sonra “boyı” var. 126b/4

⁵⁶⁶⁵ “taşradan” 126b/5

⁵⁶⁶⁶ “ursalar” 126b/6

⁵⁶⁶⁷ “şovuda” 126b/6

⁵⁶⁶⁸ “zefidâ” 126b/6

⁵⁶⁶⁹ “rub^c” 126b/7

⁵⁶⁷⁰ “gidere” 126b/7

⁵⁶⁷¹ “zenebü'l-cayl” 126b/7

⁵⁶⁷² “eger” yok. 126b/8

⁵⁶⁷³ “ursalar” 126b/8

⁵⁶⁷⁴ “ede” 126b/8

⁵⁶⁷⁵ “icseler” 126b/9

⁵⁶⁷⁶ “bağırsakda” 126b/9

⁵⁶⁷⁷ “bağırsak” 126b/10

⁵⁶⁷⁸ “eder” 126b/11

⁵⁶⁷⁹ “icseler” 126b/11

⁵⁶⁸⁰ “bağırsak” 126b/11

⁵⁶⁸¹ “fâyide ede” yerine “gidere” 126b/12

⁵⁶⁸² “yaprağın” 126b/12

⁵⁶⁸³ “ursalar” 126b/13

⁵⁶⁸⁴ “köküni” 126b/13

(11) öksürüğe ve zīkū'n-nefese fāyide éde eger yaprağını şuyıla içseler⁵⁶⁸⁵ bağarsuḳ⁵⁶⁸⁶
(12) üzöldüğüne fāyide éde⁵⁶⁸⁷ eger sirkeyile yaḳu édüb hūre zaḫmetine vursalar⁵⁶⁸⁸ be-
gāyet (13) fāyide éde eger şarābıla yā şuyıla içseler⁵⁶⁸⁹ ma'de ve ciger şişine (T127/a)
ve istiskāya (14) fāyide éde⁵⁶⁹⁰ *zēnebū'l-ʿaḳreb* ʿaḳreb ḳuyruḡı⁵⁶⁹¹ dēler bir otdur
azacuḳ (15) yapraḡı var toḫmları⁵⁶⁹² olur ʿaḳreb ḳuyruḡına beḫzer eger toḫmını yaḳu
édüb

[132a]

(1) ʿaḳreb şoḳduḡı yere sürseler fāyide éde *zeheb* altundur eger ağızda (2) tutsalar ağız
koḳusın gidere eger dörpüeseler yaḳu édüb dā'ü's-sa'lebe ve dā'ü'l-ḫayyeye (3)
vursalar⁵⁶⁹³ be-gāyet fāyide éde ve eger tekrār ḫarīrden eleseler göze (4) sürme étseler
be-gāyet ḳavī eyleye eger içseler⁵⁶⁹⁴ yürek oynamasına ve gönülünden (5) yaramaz
nesneler gecmege fāyide éde eger altun igneyile ḳulaḡı delseler (6) bitişmeye eger bir
oḡlancuḡuḡ boynına⁵⁶⁹⁵ altun ḫalka geçürseler ucuḳ⁵⁶⁹⁶ (7) tutmaḳdan ve ümmü's-
şıbyāndan⁵⁶⁹⁷ emīn ola eger altun yüzük (8) daḳınsalar ḳurluḡandan emīn *zīb*⁵⁶⁹⁸
ḳurtdur cigerin ḳurıtsalar (9) saḫḳ édüb bir mıḫḳalını tatlu şarābıla içseler⁵⁶⁹⁹ ciger
aḡrılarına fāyide (10) éde eger boḳını ḳulunc olana içürseler fāyide éde eger ḳurdı bir
(11) ḳac gün kemügile besleyüb andan boḳını tuzıla ve büberle ḳarışdurub (12) şuyıla
içseler⁵⁷⁰⁰ ḳuluncı gidere eger aḡrıyan ayaḡuḡ uyluḡı üzerine ve (13) ḳoc yününden⁵⁷⁰¹

---

⁵⁶⁸⁵ “icseler” 126b/14

⁵⁶⁸⁶ “baḡarsıḳ” 126b/14

⁵⁶⁸⁷ “éder” 126b/14

⁵⁶⁸⁸ “ursalar” 126b/15

⁵⁶⁸⁹ “icseler” 126b/15

⁵⁶⁹⁰ “éder” 127a/1

⁵⁶⁹¹ “ḳuyruḡı” 127a/1

⁵⁶⁹² “toḫumları” 127a/2

⁵⁶⁹³ “ursalar” 127a/4

⁵⁶⁹⁴ “icseler” 127a/5

⁵⁶⁹⁵ “boynuna” 127a/7

⁵⁶⁹⁶ “ucuḳ” 127a/7

⁵⁶⁹⁷ “ümmü's-şıbyān olmaḳdan” 127a/7-8

⁵⁶⁹⁸ “zīb” 127a/8

⁵⁶⁹⁹ “icseler” 127a/9

⁵⁷⁰⁰ “icseler” 127a/11

⁵⁷⁰¹ “yününden” 127a/12

olan ipile kırt boķını baēlasalar be-gāyet fāyide ēde (14) eger kıyruēını⁵⁷⁰² Őıēır aēurına baēlasalar ol kıyruē anda olduēca (15) Őıēır yōresine uēramaya eger boķını bir yēde tūtsi eyleseler Őıcanlar⁵⁷⁰³

[132b]

(1) anda cem^c ola eger kırt sidūēi⁵⁷⁰⁴ ũzerine ‘avratlar⁵⁷⁰⁵ otursa herēiz yũklũ olmaya (2) eger kırt bırakđūēı yũnũnden ēeēecek ēdũb geyseler (T127/b) uyuzdan herēiz kırtulmaya (3) eger Őaē ēāyasin zeyte bıraēub ıēarsalar yũnũēzele⁵⁷⁰⁶ ‘avratlar (4) Őāf gibi Őnũnden⁵⁷⁰⁷ ēōtũrse Őehvet ārēũsın kese eger Ődinden bir (5) dāngını⁵⁷⁰⁸ balıla iseler⁵⁷⁰⁹ eski ısıtması olan kiŐi⁵⁷¹⁰ ısıtması ķoya eger diŐi ķurduē (6) ēōzin ēōtũrseler uēēı ve aēulu cānavarlar zaēmetini def^c ēde⁵⁷¹¹ ve eger (7) Ődin burına Őamlatsalar nezlelere fāyide ēder⁵⁷¹² eger ii⁵⁷¹³ yaēını dā’ũ’s-sa‘lebe ve dā’ũ’l-hayyeye (8) dũrtseler fāyide ēde eger ķurduē baŐını ķoyun aēılına ēōmseler ķoyunlar (9) helāk ola eger ēōēercin Őamına ēōmseler yılan ve ēayrı incidici gelmeye⁵⁷¹⁴ (10) eger kırt⁵⁷¹⁵ paraladūēı⁵⁷¹⁶ ķoyunuē derisine ciēāz yazsalar ol erile ‘avrat (11) hiç barıŐmaya eger azusını ve ēōzin⁵⁷¹⁷ cem^c ēdũb bir kiŐi ēōtũrse ēaŐmına (12) ēālīb ola⁵⁷¹⁸ ve cemī‘ci ēalk ķatında maēbũb ola ve dāēı ķurduē Ődin (13) ucuk Őutan kiŐiye iũrseler ucūēı ķoya mũcerrebdũr *ħarfũ’r- rā* (14) *rāsen* tũrkce anduza dērler eger Őıēsalar Őuyunı⁵⁷¹⁹ lu‘ũē

---

⁵⁷⁰² “kıyruēını” 127a/13

⁵⁷⁰³ “Őıcanlar” 127a/14

⁵⁷⁰⁴ “sũdũēi” 127a/14

⁵⁷⁰⁵ “bir ‘avrat” 127a/15

⁵⁷⁰⁶ “yũnũēzele” 127b/1

⁵⁷⁰⁷ “ōnũnde” 127b/2

⁵⁷⁰⁸ “dāng” 127b/2

⁵⁷⁰⁹ “içseler” 127b/2

⁵⁷¹⁰ “kişiyi” 127b/3

⁵⁷¹¹ “ēder” 127b/4

⁵⁷¹² “ēde” 127b/5

⁵⁷¹³ “içi” 127b/5

⁵⁷¹⁴ “gelmeye”den sonra “ve dāēı ķurduē Ődũn ucuk Őutan kiŐiye iũrseler ucūēı ķoya mũcerrebdũr” var. 127b/7-8

⁵⁷¹⁵ “ķurd” 127b/8

⁵⁷¹⁶ “yaraladūēı” 127b/8

⁵⁷¹⁷ “ēōzũni” 127b/9

⁵⁷¹⁸ “ola”dan sonra “ve cemī‘ci ēalk ķatında maēbũb ola ve dāēı ķurduē Ődin ucuk Őutan kiŐiye iũrseler ucūēı ķoya mũcerrebdũr” yok. 127b/10

⁵⁷¹⁹ “Şuyunı” 127b/11

etseler balıla (15) yalasalar öksürüğe ve zikü'n-nefese ve göğüsden galiz yilmeşik
hıltlar⁵⁷²⁰

[133a]

(1) tükürmege ve bele ve agulu canavarlar şokduğına fayide ede eger bişürüb
şuyın⁵⁷²¹ (2) içseler⁵⁷²² sidügi⁵⁷²³ ve hayz kanın yürüde⁵⁷²⁴ ve guşşayı gidere ve ma'deyi
kavî (3) eyleye ve kavuğı kavî eyleye ve şovuğdan olan südük zahmetin kese (4) ve
cemî'ci şovuğdan⁵⁷²⁵ ağırları sâkin eyleye tamarda olan artuğ hıltları (5) südükile çıkara
ve yelleri tağıda ve içi⁵⁷²⁶ yumşada ve nefesi ferah eyleye (6) yürege kuvvet vere ve
mâlihülyâyı⁵⁷²⁷ gidere ve ciger ve talak süddelerin (7) aç ve yanbaşı ve mafşallar⁵⁷²⁸
ağırlarına fayide ede eger yaprağını (8) şarâbıla bişürüb yağu edüb 'ırku'n-nisâyâ
vursalar⁵⁷²⁹ be-gâyet fayide eder⁵⁷³⁰ (9) eger 'avratlar tütsi etseler hayzı⁵⁷³¹ yürüde eger
dögseler balıla karışdurub (10) bir mışkâl içseler⁵⁷³² üşiyen⁵⁷³³ â'zâları kızdura ve
balgamı kaç' eyleye⁵⁷³⁴ (11) ve cimâ'c arzûsın getüre ve mafşallar⁵⁷³⁵ segirdüğün gidere
ve ta'amî hazm (12) eyleye evet çok yemek kanı fâsid eder⁵⁷³⁶ ve menîyi az eyler eger
köklerinden (13) birisin içseler⁵⁷³⁷ agulu canavarlar⁵⁷³⁸ şokduğuna⁵⁷³⁹ fayide ede⁵⁷⁴⁰

---

⁵⁷²⁰ "hıltları" 127b/13

⁵⁷²¹ "şuyun" 127b/14

⁵⁷²² "icseler" 127b/14

⁵⁷²³ "südügi" 127b/14

⁵⁷²⁴ "yürüde" 127b/14

⁵⁷²⁵ "şovuğdan"dan sonra "(T128/a) olan" var. 128a/1

⁵⁷²⁶ "ici" 128a/2

⁵⁷²⁷ "mâlihülyâyı" 128a/2

⁵⁷²⁸ "mafşillar" 128a/3

⁵⁷²⁹ "ursalar" 128a/4

⁵⁷³⁰ "ede" 128a/4

⁵⁷³¹ "hayz kanın" 128a/5

⁵⁷³² "icseler" 128a/5

⁵⁷³³ "üşüyen" 128a/5

⁵⁷³⁴ "ede" 128a/6

⁵⁷³⁵ "mafşillar" 128a/6

⁵⁷³⁶ "eyler" 128a/7

⁵⁷³⁷ "icseler" 128a/7

⁵⁷³⁸ "canavar" 128a/8

⁵⁷³⁹ "şokduğuna" 128a/8

⁵⁷⁴⁰ "eder" 128a/8

rāvend-i ċinī (14) meşhūrdur eger içseler⁵⁷⁴¹ bir yā iki dirhemini yēlleri tağıdur ve ma‘de⁵⁷⁴² za‘iflığın (15) giderür çok ağırlara fāyide éder ve ardale sustlığına ve talak

[133b]

(1) şişine ve ciger ve bögrek ve ic ağrısına ve kavuğ ve gögüs⁵⁷⁴³ ve raħm ağrısına (2) ve ‘ırku’n-nisāya ve gögüsden⁵⁷⁴⁴ kan tükürmesine ve rebv zahmetine ve inçkuruğa ve bağırsak (3) çibanlarına ve ishāle ve ısıtmalara ve ağılu cānavarlar şokduğına fāyide⁵⁷⁴⁵ (4) eger sirkeyile qarışdurub demregüye ve bereden olan zahmetlere vursalar⁵⁷⁴⁶ gidere (5) eger yaqu édüb eski isi⁵⁷⁴⁷ şişlere vursalar⁵⁷⁴⁸ gidere eger sirkeyile qarışdurub (6) çığıda vursalar⁵⁷⁴⁹ gidere eger bir⁵⁷⁵⁰ bucuğ⁵⁷⁵¹ dirhem içseler⁵⁷⁵² ishāli kaṭ⁵⁷⁵³ ki ma‘de (7) za‘iflığından ola (*T128/b*) ve cigeri ve öykeni ve yüregi kavī éde ve süddelerin açā (8) ve galīz⁵⁷⁵⁴ yilmeşük hıltları çıkara ve istiskāya fāyide éde ve cigerde olan (9) issi şişlere fāyide éde ve kavuğda ve bögrekde olan taşları tağıda⁵⁷⁵⁵ ve ağırlarına (10) fāyide éder⁵⁷⁵⁶ ve südügi yüridür ve süddeleri açar eger yağıla iki yağrın arasına (11) dürtüb ovsalar yürekden kōrkuyı gidere⁵⁷⁵⁷ kavī éde⁵⁷⁵⁸ eger ağızda tutsalar (12) kağırub balgam tükürmeği āsān éde eger bir dirhemini içseler⁵⁷⁵⁹ tuħme (13) zahmetin giderür eger kabilīyile isti‘māl etseler⁵⁷⁶⁰ dimāğı be-gāyet arıdur (14) ve zihni

---

⁵⁷⁴¹ “içseler” 128a/9

⁵⁷⁴² “ma‘deyi” 128a/9

⁵⁷⁴³ “gögüz” 128a/11

⁵⁷⁴⁴ “gögüzden” 128a/11

⁵⁷⁴⁵ “fāyide”den sonra “éder” var. 128a/13

⁵⁷⁴⁶ “ursalar” 128a/13

⁵⁷⁴⁷ “issi” 128a/14

⁵⁷⁴⁸ “ursalar” 128a/14

⁵⁷⁴⁹ “ursalar” 128a/15

⁵⁷⁵⁰ “bir” yok. 128a/15

⁵⁷⁵¹ “buçuğ” 128a/15

⁵⁷⁵² “içseler” yok. 128a/15

⁵⁷⁵³ “kaṭ”den sonra “éde” var. 128a/15

⁵⁷⁵⁴ “galīz”den sonra “ve” var. 128b/1

⁵⁷⁵⁵ “tağıdur” 128b/3

⁵⁷⁵⁶ “éde” 128b/3

⁵⁷⁵⁷ “giderür” 128b/4

⁵⁷⁵⁸ “éder” 128b/5

⁵⁷⁵⁹ “içseler” 128b/6

⁵⁷⁶⁰ “édeler” 128b/6

eyü eyler⁵⁷⁶¹ balğamdan ve şovuk zaħmetden⁵⁷⁶² olan baş ağrısına fāyide (15) ēde⁵⁷⁶³ ve uyuşmış kişiye ve felce ve dimāğun şovuk zaħmetlerine ve balğamdan

[134a]

(1) olan⁵⁷⁶⁴ ve yelden olanķulunca eski ısıtmalara be-ğāyet fāyide ēde⁵⁷⁶⁵ evet⁵⁷⁶⁶ (2) ısıtmaların evvelinde isti'māl ētmeyeler ve ķasık yarıldığına ve talaķ (3) şişine ve bař ağrısına fāyide ēde⁵⁷⁶⁷ *rāzyānec* meřhūr kızdurucudur⁵⁷⁶⁸ (4) eger toħmını iķseler⁵⁷⁶⁹ ĥayz kanın yüride ve bögrek ve kavuķ ağrısına fāyide (5) ēder⁵⁷⁷⁰ eger biřürüb⁵⁷⁷¹ şuyın řarābıla iķseler⁵⁷⁷² ağulu cānavarlar řoķduđına (6) fāyide ēde⁵⁷⁷³ eger şovuk şuyıla toħmın iķseler⁵⁷⁷⁴ ısıtmalardan olan göñül (7) dönmesin⁵⁷⁷⁵ gidere ve ma'ce alavlandığın giderür⁵⁷⁷⁶ eger kökini⁵⁷⁷⁷ yaķu ēdüb (8) (T129/a) balıla it talağına vursalar⁵⁷⁷⁸ fāyide ēder eger şuyın güneşde ķurıtsalar (9) sürmelere ķoysalar gözi tiz eyleye eger kökini ve yaprağını döğüb şuyın (10) şıksalar ol şuyı ķaynadub köpüğün alsalar ol şuyı bal řarābı veyā⁵⁷⁷⁹ (11) sirkengübīnile iķseler⁵⁷⁸⁰ eski ısıtmalara fāyide ēde ve ciğer ve talaķ süddelerin (12) aķar eger toħmını iķseler gözi⁵⁷⁸¹ tiz eyleye ādem peygāberden 'aleyhi's-selām (13) rivāyetdür kim yay faşlınuğ evvel günlerinde her

---

⁵⁷⁶¹ “ēder” 128b/7

⁵⁷⁶² “zaħmetinden” 128b/7

⁵⁷⁶³ “ēder” 128b/8

⁵⁷⁶⁴ “olan” yok. 128b/8

⁵⁷⁶⁵ “ēder” 128b/9

⁵⁷⁶⁶ “evit” 128b/9

⁵⁷⁶⁷ “ēder” 128b/11

⁵⁷⁶⁸ “kızdurucudur” 128b/11

⁵⁷⁶⁹ “iķseler” 128b/12

⁵⁷⁷⁰ “ēde” 128b/12

⁵⁷⁷¹ “bişürseler” 128b/13

⁵⁷⁷² “iķseler” 128b/13

⁵⁷⁷³ “ēder” 128b/14

⁵⁷⁷⁴ “iķseler” 128b/14

⁵⁷⁷⁵ “dönmeķliğin” 128b/14

⁵⁷⁷⁶ “gidere” 128b/15

⁵⁷⁷⁷ “köküni” 128b/15

⁵⁷⁷⁸ “ursalar” 129a/1

⁵⁷⁷⁹ “yā” 129a/3

⁵⁷⁸⁰ “iķseler” 129a/3

⁵⁷⁸¹ “göz” 129a/4

gün rāzyāne tohmından (14) bir dirhem berāber şekerle dögüb yēseler ol yıl ol kişi hīc⁵⁷⁸² hasta (15) olmaya egerçi ʿömri āhir oldıyısıa dāhı ve bu otuñ ʿacāyibinden

[134b]

(1) birisi⁵⁷⁸³ budur kim yılan kıışın yabānda ininde yata yata gözleri görmez olur (2) bahārda ininden çıkaçak vaqt⁵⁷⁸⁴ haq teʿālā celle celāluhu ininüñ (3) ağızında bu otdan yaradur hemān çıkdüğınlayın gözün aña sürer gözleri (4) açılır çok şükür olsun ol pādīşāh kim dermānsuzlara dermān (5) vērür eger bunun tāze yaprağın şıksalar yā tohmın bişürseler içseler böğür ve (6) göğüs⁵⁷⁸⁵ ağırsına fāyide ēde⁵⁷⁸⁶ ve ğalīz yēlleri tağıdır ve süddeleri açar ve göğüsden⁵⁷⁸⁷ (7) ğalīz hıltları çıkarur ve kağırub tükürmegi āsān ēder ve maʿdeyi kızdurur ve sidük (8) yolın arıdır ve eger kökini kaynadub içseler içi kabz ēde ve ağılu⁵⁷⁸⁸ cānavar⁵⁷⁸⁹ (9) şokduğına fāyide ēder ve böğrekde ve kavuğda olan taşları (T129/b) tağıda⁵⁷⁹⁰ ve yaraķāna (10) fāyide ēde⁵⁷⁹¹ *riclüʿl- ğurāb* karga ayağı dēler yerden yoķaru bir karış (11) çıkar üçer yaprağı olur tere yaprağına beñzer depesindeki yaprağı uzunca (12) iki yanındağı kışacuk olur karga ayağına beñzer⁵⁷⁹² eger zeytile ve tuzıla bişürüb (13) yēseler arķa ve yanbaşı ve dizler ağırsına fāyide ēder eger⁵⁷⁹³ iki dirhem (14) dögüb eleyüb içseler niķrīs zahmetine fāyide ēder eger şıksalar şuyın (15) kaynadub üç bahşda bir bahışı kalınca ve bir sırça⁵⁷⁹⁴ kaba koyub güneşe

[135a]

(1) kosalar kırıtıslar vaqt-i hācetde iki dirhemini⁵⁷⁹⁵ ezüb mafşallar⁵⁷⁹⁶ ağırsına dürtsele (2) ağırsın sākin ēder⁵⁷⁹⁷ *ruhām*⁵⁷⁹⁸ mermerdür üç⁵⁷⁹⁹ güne degin her gün bir

---

⁵⁷⁸² “hīc” yok. 129a/6

⁵⁷⁸³ “biri” 129a/7

⁵⁷⁸⁴ “vaqt” yok. 129a/8

⁵⁷⁸⁵ “gögüz” 129a/12

⁵⁷⁸⁶ “ēder” 129a/12

⁵⁷⁸⁷ “gögüzden” 129a/13

⁵⁷⁸⁸ “ağılu” 129a/15

⁵⁷⁸⁹ “cānavarlar” 129a/15

⁵⁷⁹⁰ “tağıdır” 129b/1

⁵⁷⁹¹ “ēder” 129b/1

⁵⁷⁹² “beñzer”den sonra “eger zeytile” yok. 129b/3

⁵⁷⁹³ “eger” yok. 129b/4

⁵⁷⁹⁴ “sırca” 129b/5

⁵⁷⁹⁵ “dirhemini” 129b/6

mıṣkālın yumşaq (3) döğüb bala qatub içseler gövdede olan çıbanları qurıda gidere ve qan galebesin (4) sākin eyleye eger göyündürüb saḥq édüb tāze yaralara ekseler oñılda⁵⁸⁰⁰ ve hem (5) şışlerin men^c édüb qanın kese eger maqbereler üzerinde olan yazılı mermerden (6) alub ezüb içseler ‘āşıqların ‘ışqın zāil éde⁵⁸⁰¹ eger keçinün boynuzın (7) göyündürseler külin alsalar ve mermerden berāber saḥq édüb bir demüre dürtseler (8) andan qızdursalar tuzlu şuya şoqsalar demür be-gāyet qatı ola *ruḥām* kartaldur (9) eger ödinden alub benefşe⁵⁸⁰² yağıyla toluñı ağıryan kişinün muḥālif yanındağı (10) qulağına tamzursalar fāyide éde ve oğlancuqların qulaqlarına tamzursalar (11) yéline fāyide éder⁵⁸⁰³ eger ödin ezüb şovuk şuyıla göze dürtseler ağın gidere (12) eger boqını tütsi étseler ölü oğlanı düşire⁵⁸⁰⁴ eger zeytile qarışdurub (13) géc işiden qulağına tamzursalar fāyide éde ağılu⁵⁸⁰⁵ cānavar şoqduğı yere dürtseler (14) fāyide éde eger etini ḥardalıla qarışdurub qurutsalar bağılu kişilere yedi kez (*T130/a*) tütsi (15) eyleseler bağı şeşile eger sağı qanadından bir yélük⁵⁸⁰⁶ alsalar zahmetile toğuran⁵⁸⁰⁷ ‘avratın⁵⁸⁰⁸

[135b]

(1) iki ayağı arasına qosalar⁵⁸⁰⁹ fi’l-ḥāl toğura⁵⁸¹⁰ eger yünin evde tütüzseler müzīler (2) qaça⁵⁸¹¹ eger boqını süci sirkesiyle qarışdurub baraşa dürtseler gidere eger (3) cigerin kebāb édüb süci sirkesiyle qarışdurub mecnūn olan kişiyi üç⁵⁸¹² (4) güne degin

⁵⁷⁹⁶ “mafşillar” 129b/6

⁵⁷⁹⁷ “éde” 129b/6

⁵⁷⁹⁸ “ruḥām” 129b/6

⁵⁷⁹⁹ “üç” 129b/6

⁵⁸⁰⁰ “oñılda” ve “oñılda” dan sonra “ve hem” yok.129b/8

⁵⁸⁰¹ “eyleye” 129b/9

⁵⁸⁰² “benefşe” 129b/11

⁵⁸⁰³ “éde” 129b/13

⁵⁸⁰⁴ “düşüre” 129b/14

⁵⁸⁰⁵ “ağılu” 129b/14

⁵⁸⁰⁶ “yélék” 130a/1

⁵⁸⁰⁷ “toğıra” 130a/1

⁵⁸⁰⁸ “avratın” 130a/1

⁵⁸⁰⁹ “qosalar” yok. 130a/2

⁵⁸¹⁰ “toğıra” 130a/2

⁵⁸¹¹ “qaça” 130a/2

⁵⁸¹² “üç” 130a/4

günde⁵⁸¹³ üç⁵⁸¹⁴ güne degin üç kez⁵⁸¹⁵ kırtıla⁵⁸¹⁶ kırtısınuñ⁵⁸¹⁷ ic⁵⁸¹⁸ yüzindeki⁵⁸¹⁹ (5) derisin kırtısalar saħķ edüb içseler her ağunuñ zararın def^c éde eger (6) başını oğlan toğırmañ⁵⁸²⁰ ‘avratuñ boynına aña kıosalar tiz toğura mücerrebdür⁵⁸²¹ (7) *rişâş*⁵⁸²² kıurşundur elif bābında zıkrı⁵⁸²³ olunubdur *ruṭab* yaş ħurmādur (8) gövdede⁵⁸²⁴ yel eyler evet⁵⁸²⁵ kıızdurur ġalīz kıan eyler safrāya tiz döner cigeri (9) issi olan ve başı gözi ağrıyan ve ağızda kııbanları olan ve cigerinde ve ıalağında (10) süddeleri olan kışıye yaramazdur dış etlerine ve dıplerine⁵⁸²⁶ yaramazdur gerekdür⁵⁸²⁷ (11) issi mizāclu kışiler yeyicek ağızların evvel issi şuyıla yıķayub şonra sirkeyile (12) ġarġara édeler şovuk mizāclu kışileruñ ma‘desine eyüdüri meniyi ziyāde eyler ve (13) içi yumşadır⁵⁸²⁸ *ra‘l ibl* bir otdur kim yaprağı ħabbetü’l-ħazrā yaprağına beñzer toħmı (14) torak otı toħmına beñzer köki üç⁵⁸²⁹ barmaķ olur aķ ve ıtıtlı olur türkce⁵⁸³⁰ buña (15) deve otı dırler zırā eger deve yeyicek⁵⁸³¹ aġulu cānavar řokduġına⁵⁸³² fāyide⁵⁸³³ éder⁵⁸³⁴

⁵⁸¹³ “günde” yok. 130a/4

⁵⁸¹⁴ “üç” ve “üç”den sonra “güne degin üç” yok. 130a/4

⁵⁸¹⁵ “kez”den sonra “yese” var. 130a/4

⁵⁸¹⁶ “kırtıla”dan sonra “eger” var. 130a/5

⁵⁸¹⁷ “kıaşınuñ” 130a/5

⁵⁸¹⁸ “iç” 130a/5

⁵⁸¹⁹ “yüzinde” 130a/5

⁵⁸²⁰ “toğırmañ” 130a/6

⁵⁸²¹ “mücerrebdür” 130a/7

⁵⁸²² “rışâş” 130a/7

⁵⁸²³ “zıkrı” 130a/7

⁵⁸²⁴ “gevdede” 130a/8

⁵⁸²⁵ “evit” 130a/8

⁵⁸²⁶ “dıplerine” 130a/10

⁵⁸²⁷ “gerekdür”den sonra “kı” var. 130a/10

⁵⁸²⁸ “yumşadır” 130a/12

⁵⁸²⁹ “üç” 130a/13

⁵⁸³⁰ “türkce” 130a/13

⁵⁸³¹ “yeyicek” 130a/14

⁵⁸³² “řokduġın” 130a/14

⁵⁸³³ “def” 130a/14

⁵⁸³⁴ “éder”den sonra “(130a/14) eger toħmından řarābıla yılan ve ‘akreb şokan kışıye icürseler (130a/15) zararın def éder *ra‘ād* bir balıkdur kim inlüce ve üstı taşıl olur içi aķ olur (T130b) (T130b/1) eger ol balıġı diriyiken eskiden başı ağrıyan kışınüñ başına yaķu étsele ağrıısın fı’l-ħāl def éde (T130b/2) ve maķ‘ad kııđuġına daġı yaķu étsele icerü red eyleye eger zeyt yağı icinde bışürsele ol yağı (T130b/3) maşıllar ağrıısına dırtsele fāyide éde ve sākın éde *rummān* enārdur ekşi enār (T130b/4) alavlanan ma‘deye eyüdüri ve sıdüġı yürıdüri eger ekşi nāruñ cekırdeġın ġüneşde kırtısalar (T130b/5) döġüb ta‘āma şacsalar yā ta‘āmıla bışürüb yesele ma‘deye ve baġırsaġa artuķ ħıltları (T130b/6) inmiş def éde eger yaġmur şuyında ışladub içsele kıan tükürdüġına fāyide éde eger

ekşinün (T130b/7) şuyını bala qarışdırub yaramaz cıbanlara ve artuq etlere ursalar gidere ve kulaq agrısına tamlatsalar (T130b/8) sâkin eyleye eger buruna tamlatsalar burun içindeki yaramaz cıbanlara fâyide éde eger çiçegin qarışdırub (T130b/9) yumuşaq döğüb diş diblerine ve cirâhata ekseler fâyide éde eger yaqu édüb qasığı yarılan (T130b/10) ki bağırsağ inüb hâyaya dıxılmış ola ursalar bitüre eger üç dâne nâr cicegin küçük (T130b/11) iken yutsalar ol yel göz agrısının görmeye eger çiçegin şıkub şuyıla maźmaza étselele diş diblerin (T130b/12) muhkem eyleye ve nâr ağacı kökünü bişürüb içselele namâz-boz kırtların öldüre çıkara eger ekşi (T130b/13) ve tatlu enârı şıksalar altmış dirhemini yigirmi dirhem şekkerle içselele şafrâyı ishâl eyleye (T130b/14) ve ma'deyi kavî eyleye eger yüz dirhemini on dirhem şekerle içselele eski ısıtmaları gidere ma'deden (T130b/15) azmış yaramaz hıltları çıkara ve uyuz ve giciyüğe fâyide éde ve ma'deyi dabğ éde ve humârı def' éde (**T131/a**) (T131a/1) ve tatlu nâr nef' éder ve zekeri kıvâma getürür ve ta'âmı ma'de ağzından aşığa indirür kendü (T131a/2) gécirek haźm olur ekşisi dağı géc haźm olur yel eyler ve cigeri şovıdır ve ishâle fâyide (T131a/3) éder ve cimâ' arzusun giderir ve tatlu nâr kanuñ galebesele ve kuşmağı giderür tatlu nâr (T131a/4) ferağ eyler ve cigeri kavî eyler eger şuyın şıksalar şışeye koyub güneşe aşı (T131a/5) kosalar koyılınca tursa andan göze sürme étselele gözi tız eyleye ekşisi gözi (T131a/6) kavî éder ve hâm enâr ısıtmalara fâyide éder ve ma'de alavın giderür gıdâlardan şonra (T131a/7) şuyın şürselele ma'deye eyüdür ve hafakâmı giderür ve yürece cilâ éder eger tatlu nârı (T131a/8) şarâbıla bişürüb yéselele ve yaqu édüb kulağa ursalar kulaq şışin gidere ve ekşi (T131a/9) nârı şıksalar göze dürtselele gözde biten eti gidere eger tatlusun ve ekşisin (T131a/10) şıksalar bakır kabda bişürselele galîz olınca göze sürme étselele uyuzın (T131a/11) ve giciyigin giderir gözi kuvvetlü eyler eger içinden dânesin çıkarsalar içini gül yağıyla taldursalar (T131a/12) od üzerinde kızdırsalar agrısının sâkin eyleye eger benefşe yağıyla isti'mâl étselele (T131a/13) kuru öksürige fâyide éde eger enâr kabını 'avratlar bişürüb içine girseler otursalar (T131a/14) raħimlerinden kan sızduğın gidere oğlanuqlar girse maq'adları çıduğına fâyide (T131a/15) éde eger kabuğünü şuda bişürselele muħerrâ olınca andan dirhemini alsalar şuyıla yigirmi dört (**T131/b**) (T131b/1) dirhem unıla yoğursalar pöğâça gibi bişürselele hâm zeytile ishâl olan kişiye icürselele (T131b/2) kať éde eger kaynamış şuyından içselele sidik aqduğına fâyide éde eger yaşınuñ (T131b/3) kabuğın berâber mâzûyıla qarışdırsalar saħk édüb sirkeyile bişürüb koyılınca andan haħlar eyleseler (T131b/4) büber denlü on yedi dânededen yigirmi dâneye dek yutsalar iç agrısına ve ishâle ve bağırsağ (T131b/5) ve maq'ad cıbanlarına fâyide éde eger kabuğünü göyündürüb balıla qarışdırub cicek ve ğayrı (T131b/6) kabarcuqlar yerine ursalar fâyide éde eger şuyıla maźmaza étselele diş dibin muhkem éde (T131b/7) ve eger istincâ étselele şuyıyla maq'adı muhkem ve bevâşir ağzından akan kanı kese eger kabuğın (T131b/8) saħk édüb on dirhemini sovuq gibi yéselele üzerine ısıcaq şu içeler icinden (T131b/9) namâz-bozi çıkara gücile eger nârıla etmek yéselele ma'dede etmek fâsid olmağdan şaklaya (T131b/10) ve ma'dedeki balğamları kať éde ve eger ta'âmıla bişürselele ol ta'âmı ma'dede fâsid olmağdan (T131b/11) şaklar ve şarâbin içselele gevdede aħlâl azduğın men' éder eger bir nârnuñ depesini dirhem (T131b/12) delselele tılınca benefşe yağın koysalar göz üstüne koysalar kaynasa ol yağı içe (T131b/13) bir dağı koysalar girü içselele yine koysalar oddan indirselele kabuğın yabâna atsalar göğisi (T131b/14) be-ğâyet yumşada ve südüğü yürüde eger tatlusunuñ şuyını bakır kabda bişürselele burına tamlatsalar (T131b/15) burunda olan cıbanlara ve yaramaz koqulara fâyide éder ve ekşisinün şuyı (**T132/a**) (T132a/1) yaramaz cıbanlara be-ğâyet fâyide éder ağızda tutsalar eger ta'âm yediginden şonra tatlu nâr dânelerele (T132a/2) şürselele çekirdegin yabâna atsalar ta'âmı eyü haźm éde ve issi buħârları sâkin eyleye (T132a/3) ve bedeni gökcek eyleye eger ekşi ve tatlu nârnuñ şuyın kaynadub kıvâma getürselele isti'mâl étselele (T132a/4) issi ma'deyi kavî eyleye şusızlığı ve göñül dönmeği ve kuşmağı kese eger na'nâ kıatsalar kuvveti ziyâde ola (T132a/5) eger bir nârı bişürselele göz agrılarına ursalar sâkin eyleye eger şuyın çıkarşalar çiçegile koyılınca (T132a/6) bişürselele ve yaqu édüb â'zâya ursalar kavî eyleye ve mâdde inmekden şaklaya evit agrı (T132a/7) göze gül şuyıla ezib dürtselele eger it üzümü şuyıla ezib zekeri cıbanlarına dürtselele fâyide (T132a/8) éder eger şuyıla ezib kurluğana dürtselele fâyide éde **remâd** küldür eger üzüm çubuğı (T132a/9) külini eski iç yağıyla ve zeytile ve sirkeyile qarışdırub yaqu étselele mafşillar sustlığına ve sinirler büzildigine (T132a/10) be-ğâyet fâyide éde eger na'rûnıla ve sirkeyile qarışdırub yaqu édüb deride ve hâyâ üzerinde olan (T132a/11) artuq etlere ursalar gidere eger bakla şamanının külini tâzeyiken alsalar hammâm icinde gevdeye (T132a/12) şürselele kara uyuz eşerlerele gevdeden gidere eger belîd ağacı külinde iç günden (T132a/13) her gün acıla iki dirhemini alma şarâbıla içselele ma'de yaşlığına fâyide éde **remi**

kumdur (T132a/14) eger beze koyub ağırır yerlere ursalar sâkin ede **remes** nohûduñ bir nev'îdür (T132a/15) eger tütsi eyleseler zükâma fâyide eder **refûlelerîd** gül kökidür bu bir kökdür kim kuşta beñzer (**T132b**) (T132b/1)koçusı anuñ gibidür eger sünbülile qarışdırub şuyını şıksalar başa ve alına ve toluña dürtseles agrısına (T132b/2) fâyide ede **rû'us** başlardur eger uvaq balıñ başların ki kurımıñ ve tuzlanmıñ ola alalar (T132b/3) göyündürseles maç'adda olan yarıklara ve çeñe şişlerine ursalar be-gâyet fâyide eder eger (T132b/4) koyun başını bişürseles şuyın huqne etseler bağırsağ ve bögrek ve siñir kuruluğına fâyide ede (T132b/5) ve cimâ' ziyâde eyleye ve safrâvî kişilere fâyide eder ve bedeni kavî eyleye ve kızdıra ve menî zîyâde ede (T132b/6) evit gegirmegi ma'deye zarar eder geç hazm olur evit gözleri tîz hazm olur yeynidür (T132b/7) çok yêseler kulınc eder gerekdür ki beyini ħardalıla ve güyegü otıyıla ve sirkeyile yeyeler ve gözi çok (T132b/8) tuzıla yeyeler ve yañaqlar etini ve kulağ diblerin sirkeyile ve ħardalıla ve güyegü otıyıla yeyeler (T132b/9) dil etini tuzıla yeyeler ma'desi şâf olan ve ħareket etmeyen kişiler yemeyeler (T132b/10) **ribâs** meşhûrdur çügündür yapraqları gibi yapraqları olur tağlarda biter dili kavî eder (T132b/11) ve şusuzluğ ve kuşmağı keser eger şâf ħafâkân için isti'mâl etseler fâyide eder ve safrâdan (T132b/12) olan ishâli keser gönle iştiĥâ vürür ve bevâşire ve ħumâra ve ħabarcuğa ve tâ'ûna (T132b/13) fâyide eder dâim yêseler çibanları giderir safrâyı ve ħan ħalebesin keser eger şuyın kuñıl etseler (T132b/14) gözi tîz eyleye ve vebâya fâyide ede **riye** öykendür eger kuızı öykenin sökülseler tuzsuz şucuğazın (T132b/15) alsalar sigiller ve ħuru demregülere dürtseles gidere eger bişürseles kimnûnıla ve sirkeyile (**T133a**) (T133a/1) yêseler tîz hazm ola **riyetü'l-baħr** deniz öykenidür denizün kenârında olur sırca (T133a/2) gibi eger saħğ etseler yaqu edüb niħrîse ve elde ve ayakda şovuğdan yarılan yaruğa ursalar (T133a/3) fâyide eder **reyĥân** fesligendür eger sirkeyile qarışdırub ısırğuya ve balğamî şişlere (T133a/4) ve niħrîse ve yaramaz çibanlara ve laqvâya ursalar fâyide ede eger 'akreb soğduğı (T133a/5) yere ursalar fâyide ede **reyĥânü'l-kâfir** bu bir fesligendür ki (T133a/6) koçusı kâfir koçusına beñzer yaprağı kâsnî mârûl yaprağına beñzer eger dâim (T133a/7) koçulasalar dimâğda olan 'akıl qarışduğın gidere şovuğ mizâcluya eyüdü (T133a/8) issi mizâcluya yaramazdur **reys** yüñdür eger kuşlar yünini (T133a/9) göyündürseles külini cirâĥata ekseler ħuruda bitüre eger çelekleri şınan buruna (T133a/10) eyleseler bitüre bâzen **ĥarfü'l-ze zâc** (T133a/11) meşhûrdur kızdırıcıdur eger iki dirhemini balıla qarışdırub yêseler qarındağı ħurtları (T133a/12) ve namâz-bozi çıkara eger şuyıla içseler kuşdura ve ağılu otlarıñ zararın gidere (T133a/13) ve eger şuyıla ezseles bir yünî işlatsalar buruna tamlatsalar dimâğı ve gözleri arıda (T133a/14) eger kendüye şuyıla qarışdırub 'avratlar isti'mâl etseler raħimden ağan ħanı kese (T133a/15) ve buruna tamlatsalar burun ħanın kese eger ħuruyiken yumuşak döğüb diğ diblerine (**T133b**) (T133b/1) ve ağızda olan çibanlara ekseler şişlerin ve çibanların gidere ve damağ ve çeñe (T133b/2) şişlerine fâyide ede eger göyündürüb saħğ edüb balıla qarışdırub göze dürtseles (T133b/3) ħapaqlar iriligin gidere eger şâf edüb maç'ada ursalar bevâşiri divşüre eger yumuşak (T133b/4) döğüb bir kaç ħat ħarîrden eleyüb ağıryan ve kımıldayan dişlere ħosalar agrısın (T133b/5) sâkin ede eger süciyile qarışdırub huqne etseler 'ırku'n-nisâyâ fâyide ede eger şuyıla (T133b/6) qarışdırub binbiglere ursalar gidere ve sağal qarardan otlara ħatsalar qararda eger (T133b/7) balıla qarışdırub fitilcik eyleseler ağıryan kulağa şoksalar kulağ icinde olan çibanlara (T133b/8) fâyide ede eger göyinmiş yaşıl zâcı qarışdırub dil altında ħosalar dilde (T133b/9) ve icinde olan ħurur be-gâyet fâyide ede ve bedende ħan şızan yerlere ekseler ħanı ħağ' ede ve buruna üfürseles (T133b/10) ħanın sâkin ede evit siñirlerde olan cirâĥata ekseler teşennüc eder eger biraz dögseler şuyıla qarışdırub ħusıl (T133b/11) eyleseler sust olan â'zaları muħkem ede **zebîb** ħuru üzumdür ma'deyi kavî eder ve ici ħabz eder eger (T133b/12) yêseler öyken didiklerindeki balğamı giderür ve öksirige ve bögrege ve ħavuğa fâyide ede ve bağırsağ çibanlarına fâyide (T133b/13) eger etini alsalar taru unıyıla qarışdırub ħavırub yêseler balğamı ağızdan çıkara eger bağla unıyıla ve kimnûnıla qarışdırub (T133b/14) yaqu edüb issi şişlere ve ħâyada olan issi şişlere ursalar sâkin eyleye eger şarâbıla saħğ edüb gevdede (T133b/15) ve maşşalda yaramaz çibanlara fâyide ede eger cävşire qarışdırub niħrîse ursalar fâyide ede eger kımıldayan dırnaqlara ursalar (**T134a**) (T134a/1) tîz ħopara eger cegirdegıyile yêseler yaş mizâclu kişilere fâyide ede ve tîz hazm ede **zebîbü'l-cebel** (T134a/2) yabân üzümüdür mevîzec dërler eger dâneçüklerin alsalar yâ ħarğara etseler çok balğam çıkara ve eger on beş dânesin (T134a/3) alsalar döğüb saħğ etseler mâ'û'l-ħarâfîn ile içseler ħalîz balğam kuşdura evit gerekdür kim yürıye (T134a/4) içen kişiye mâ'û'l-ħarâfîn içürelere tâ kim ħunağdan ve boğaz göyündüğinden emîn ola (T134a/5) eger saħğ etseler kızıl zernîhile yâ zeytile qarışdırub gıcıyüğe ve uyuza dürtseles fâyide ede (T134a/6) ve diğ etlerin yaşlığın gidere eger balıla qarışdırub ağız

ağrısına dürtmeler gidere (T134a/7) eger yaqu edüb dā'ü's-sa'lebe ursalar kıl bitüre eger saħk etseler kaṭrānıla karışdırıb ağrıyan (T134a/8) dişin delüceğine ṭamlatsalar ağrısın sākin eyleye eger başa dürtmeler kılların muħkem ede ve uzada (T134a/9) eger şakızıla ve günlükile çeyneseler çok balgām çıkara ve dil tolaşdıgım gidere bedeli 'ākırkarhā (T134a/10) *zebedü'l-baħr* deniz köpügidür eger yumuşak dögseler göyindirdüğinden sonra kızıl süciyile karışdırıb (T134a/11) dā'ü's-sa'lebe ursalar fāyide eder eger icirseler südük ṭutulmağa ve böğürde ve kavuğda olan taşā (T134a/12) ve istiskāya ve ṭalağ ağrısına fāyide eder ṭuzıla karışdırıb çıgıda dürtmeler be-gāyet fāyide eder (T134a/13) *zübde* tere yağıdır kulak diblerine ve ağızda olan şişlere fāyide eder eger gevdeye (T134a/14) dürtmeler be-gāyet yumuşadır eger küçük oğlançukların dişleri yerine sürseler tiz bitüre (T134a/15) ve her kaṭı şiş olan yere sürseler yumuşada eger balıla karışdırıb lu'ük gibi yalasalar öykenden nesne (*T134b*) (T134b/1) tükürmege zātü'l-cenebe fāyide eger balıla ve acı bādāmıla karışdırsalar yēseler gögisten kağırıp (T134b/2) tükürmeği āsān ede eger içseler ishāl eyler va kaṭāl otların zararın def' eder eger (T134b/3) yumuşak etmeğile yēseler eyü gıda olur gevdeyi semirdür eger 'avratlar ḥukne etseler rahimlerinde olan (T134b/4) şişlere ve bağırsağda olan cıbanlara fāyide eder ve sinirde olan cirāhata ve dimāğ perdesinde (T134b/5) olan cıbanlara fāyide eder af'ı yılan şokduğına ursalar fāyide ede eger isi eleseler göze sürme (T134b/6) etseler akan yaşın kese ve cıbanların tiz bitüre eger bal ile ve şekerile karışdırıb yēseler şovuğdan (T134b/7) olan kuru öksürüğe ve kavuğ ağzında olan cirāhata ve boğaz irilğine fāyide eder eger kuru demregüye (T134b/8) dürtmeler fāyide eder *zübād* kalye müşkdür eger cıbanlara dürtmeler kurıdır ağrısın sākin eder (T134b/9) ve zükām olan koçulasa fāyide eder eger bir dirhem in berāber za'ferānıla semiz tavuğ şorbāsına kaṭub (T134b/10) toğurmayan 'avratlar içse tiz toğıra eger bir kırāṭın on iki dirhem şaraba kaṭub içseler (T134b/11) ḥafaḳānı gidere yüregi kavī eyleye *zibl* adem tersidür kızdırcıdır taḥlil edicidür (T134b/12) eger ḥunāk olan kişünün burnına balıla karışdırıb dürtmeler gidere eger yaqu edüb cirāhata (T134b/13) ursalar kızılığın gidere bitüre eger kurutsalar balıla karışdırıb dimāğa yapışdırsalar ḥunāka (T134b/14) fāyide eder eger adem tersinün kurusun balıla yā süciyile içseler cemi' ısıtmaya ve ağulu cānavarlar (T134b/15) şokduğına ve kaṭfāl otlar zararına ve yaraḳāna fāyide eder ve ishālī kaṭ' ede eger leglek (*T135a*) (T135a/1) boçını içseler uçuk ṭutana fāyide ede *zücāc* sırcadır eger yumuşak döğüb şarābıla (T135a/2) içseler kavuğda olan taşları tağıdır eger zanbağ yağıyla karışdırsalar kıllara dürtmeler (T135a/3) bitüre ve dişlere sürseler cilā vère ve kaṭ kaṭ ḥarīrden eleseler göze sürme etseler (T135a/4) cilā vère ağın gidere bir mişḳāl şarābıla yā issi şuyıla içseler böğrekde ve kavuğda olan (T135a/5) taşı çıkara evit göyinmiş isti'māl edeler *zurunbād* meşhürdür be-gāyet (T135a/6) semirdicidür ve feraḥ edicidür ve ḳalbi kavī eder eger yēseler şogan ve sarımsağ ve şarāb rāyihāsın (T135a/7) giderir ve yelleri tağıdır ḥuşūşā rahimde olsa ve kuşmağı keser ve ağulu cānavarlar şokduğına (T135a/8) fāyide eder ve cigeri kavī eder ḥafaḳānı giderir ve rahminde olan kaṭı şişleri tağıdır (T135a/9) ve ḥayzı ve südügi yüridür ve sevdāvi ḡuşşaları ve yalnızlık sevmegi giderür (T135a/10) ve ma'deyi kurıdır eger dāim ağızda dutsalar diş ağrısın sākin eyler ve ağız koçusun (T135a/11) giderir eger yaşını dögseler ṭabana sürseler başda ve toluğda olan ağrıları gidere (T135a/12) eger tütsi eyleseler evden karınca kaça eger dā'ü'l-fıl olan kişiye dürtmeler fāyide ede (T135a/13) eger sekirdene aşa koşalar cimā'dan ḳalmış kişilerin cimā'n ziyāde eyleye zekerin kıvāma (T135a/14) getüre bedeli zerūnedür yā turunc çekirdegidür *zemeb* bir koçuluca otdur çerçilerde (T135a/15) bulunur meşhürdür koçusu turunc koçusına beñzer türkce çekürge ayağı dèrler (*T135b*) (T135b/1) yaprağı yılğun yaprağına beñzer şaruca olur nefesi feraḥ eder ve ḳalbi kavī ve içi ḳabz eder (T135b/2) eger benefşe yağıyla karışdırıb burına ṭamlatsalar şovuğdan olan baş ağrısın sākin eder (T135b/3) bedeli sitenciye dārçinidür *zerāvend* meşhürdür iki dürlü olur biri uzun (T135b/4) degirmi olur degirmisin şuyıla içseler niḳrīs olana ve uçuk ṭutana ve inçkırıḳ (T135b/5) ve rebv olana fāyide eder ve içdeki azmış ḥılṭları çıkarır ve yaramaz cıbanları eyü eder (T135b/6) ve diş diblerin muħkem eder eger uzunun iki dirhem in şarābıla içseler 'avratlar rahmindeki ḥayz (T135b/7) ḳanın ve ölü oğlanın çıkara eger şāf gibi götürseler girü bu fāyideyi ede eger sirkeyile (T135b/8) karışdırıb ṭalağa ursalar gidere ve sinir sustlığına fāyide ede ve levni gökcek (T135b/9) eyleye eger bir bucuğ dirhem in bal şarābıla içseler şar'a ve eñşe çekildüğüne ve ağulu cānavarlar (T135b/10) şokduğına ve cigerde olan yèllere ve ma'deye be-gāyet fāyide eder ve balgāmı ve şafra' ishāl (T135b/11) eder bedeli zencebıldür *zerniḥ* meşhürdür eger kızılımlı ve şarusını bir çölmege (T135b/12) koşalar ağzın şıvasalar furuna bıraḳsalar çölmek aḳ ola ve koçusu eyü ola eger (T135b/13) zerniḥi yumuşak dögseler cıbanlara ekseler artuḳ etlerin gidere yèni et bitüre (T135b/14) eger göyinmişini rātinecile

[136a]

(1) ve baş ağrıdır ve ağır eyler ve uyku getirür ve dāhı ol olduğu evde (2) keler⁵⁸³⁵ gelmez⁵⁸³⁶ eger iki dirhemini⁵⁸³⁷ za‘frānu⁵⁸³⁸ toğırmayan⁵⁸³⁹ ‘avrat içse fi’l-ḥāl (3) toğura⁵⁸⁴⁰ evet⁵⁸⁴¹ ma‘deye yaramazdur gönül döndürür⁵⁸⁴² vaqt olur kuşdurur (4) eger saḥḳ étseler yoğursalar boncuḳ eyleseler ‘avratlar toğurduḳdan⁵⁸⁴³ sonra (5) boynına aṣa ḳosalar oğlan ṣoñın cıḳara⁵⁸⁴⁴ eger za‘frān yaprağın cirāḥata (6) vursalar⁵⁸⁴⁵ bitüre eger şuyıla ḳarışdurub göze dürtseleler ḥastalıḳdan olan (7) göz şarulığın gidere ve eger bir dirhem in içseleler⁵⁸⁴⁶ gövdeyi⁵⁸⁴⁷ gökcek ve ma‘deyi (8) ve cigeri ḳavī éde ḳavuğı ve

---

ḳarışdırsalar dā‘ü’s-sa‘lebe dürtseleler fāyide éde eger ziftile (T135b/15) ḳarışdırub tırnaḳlara ursalar gidere eger zeytile ḳarışdırub gevdeye (**T136/a**) (T136a/1) sürseler bitleri öldüre eger iç yağıyla ḳarışdırub burunda ve ḡayrı yerlerde olan cıbanlara sürseler (T136a/2) gidere eger ḳatı şışlere ursalar taḥlīl éde eger gül yağıyla ḳarışdırub bevāşire ve maḳ‘adda (T136a/3) olan bibinglere ursalar be-ḡāyet fāyide éde eger kızıl zernīḥün göyınmışını şarāb-ı unumāliyle (T136a/4) içseleler göğüsde cem‘ olan irinleri gidere eger rātinecile tütsi eyleseler eski öksürüğü olan (T136a/5) ḳarğucığıla ol tütünü boğazına alsa fāyide eger bala ḳatıb lu‘ūk gibi eyleseler āvāzi aça (T136a/6) eger çam şakızıyla ḳarışdırub ḥablar étseleler rebüz zaḥmetine ve zīḳü’n-nefese fāyide éde (T136a/7) eger şaru zernīḥi saḥḳ étseleler yeşil bal şuyıla ḳarışdırsalar ḳoltuḳ altına dürtseleler kılları (T136a/8) yolduḳdan sonra artuḳ bitmeye eger kızıl zernīḥi ağız otına ḳatsalar ağızda ve burunda olan (T136a/9) cıbanlara dürtseleler fāyide éde eger berāber ḳöz içi ve ḳara günlük ḳatsalar bucuḳ dirhem in (T136a/10) od üstine ḳosalar duḥāmı ağıza alsalar şovuk öksürüğe ve zīḳü’n-nefese fāyide éde (T136a/11) evit bir ḳac gün acıla isti‘māl édeleler tā ki fāyidesi zāḥir ola evit bu zernīḥi içen ḳişiye (T136a/12) vaqt oldur kim iç ağrısın ve bağırsaḳ cıbanları zāḥir olur ‘ilācı budur kim cülābıla (T136a/13) issi şuyıla içeler bir nece kez andan sonra birinc ve arpa şuyın içeler ol zaḥmetler (T136a/14) gide bedeli kızıl zernīḥiñ şaru zernīḥidür **za‘ferān** meşḥürdur eger mey puḥteyile içseleler (T136a/15) ḥumārı def‘ éde ve beñzi gökcek eyleye ve südüğü yüride ve icdeki veremleri bişüre eger ‘avrat südiyle (**T136/b**) (T136b/1) ezseleler göze tütsi eyleseler göze inen yaşı kese eger açlar içinde olan ağrıları gidere eger şāf (T136b/2) étseleler ‘avratlar öninde götürse raḥimleleri ağrısına fāyide éde eger yaḳu édüb maḳ‘ada ursalar fāyide (T136b/3) éde ve cimā‘ı taḥlīl éde ve ḳulaḳ şışin gidere eger üç mişḳāl içseleler öldüre evit yemege şaḳub (T136b/4) yeşeler rūḥi feraḥ ve ḳalbi ḳavī édeve yemeği ḥazm éder ve göz perdesin cilā éder ve öykeni ve ḫalağı (T136b/5) ḳavī éder cigerde süddeleri açar evit çok yeşeler gözi ḳarardur ve ta‘ām iştahısın (T136b/6) giderür ve serḥōş éder” 130a/14-136b/6

⁵⁸³⁵ “kelür” 136b/7

⁵⁸³⁶ “gelmez” yok. 136b/7

⁵⁸³⁷ “dirhem” 136b/7

⁵⁸³⁸ “za‘ferānı” 136b/8

⁵⁸³⁹ “toğurmayan” 136b/7

⁵⁸⁴⁰ “toğıra” 136b/7

⁵⁸⁴¹ “evit” 136b/8

⁵⁸⁴² “dönderür” 136b/8

⁵⁸⁴³ “toğırdıḳdan” 136b/9

⁵⁸⁴⁴ “cıḳara” 136b/10

⁵⁸⁴⁵ “ursalar” 136b/10

⁵⁸⁴⁶ “içeler” 136b/11

⁵⁸⁴⁷ “gevdeyi” 136b/12

bögreği⁵⁸⁴⁸ arıda eger bişürseler şuyın başa dökseler (9) tuzlu balğamdan uykusuzluğa⁵⁸⁴⁹ fāyide éde eger kökini⁵⁸⁵⁰ içseler sidügi (10) yürüde ve içi kızdura gidere⁵⁸⁵¹ bedeli türunc⁵⁸⁵² çekirdegidür yā sünbil (11) yā kuştdur eger kuhl étseleler göz kararduğın giderür *za'rūd*⁵⁸⁵³ alūcdur⁵⁸⁵⁴ (12) eger yéseleler ma'cdeyi eyü eyler içi⁵⁸⁵⁵ kabz éder (T137/a) şafrāyı ve kani⁵⁸⁵⁶ sākin (13) éder ve çok yéseleler kulunc eyler *zift* kel başa fāyide éder ve (14) vursalar⁵⁸⁵⁷ eger balıla qarışdurub luğū⁵⁸⁵⁸ gibi yalasalar göğüsde ve öykende (15) olan irinleri tağıdur öksürüğe ve rebv zahmetine fāyide éde⁵⁸⁵⁹ ve kattāl

[136b]

(1) otlaruñ zararın def^c éder ve ardale şişine vursalar⁵⁸⁶⁰ fāyide éder⁵⁸⁶¹ kuru ünüğe (2) ve cigere ve hunāk şişine vursalar⁵⁸⁶² fāyide éde eger bādām yağıyla qarışdurub⁵⁸⁶³ (3) kulağa tamzursalar kulakdan ağan yaşa fāyide éde eger tuzıla qarışdurub⁵⁸⁶⁴ (4) yaqu édüb ağulu cānavar şokduğına vursalar⁵⁸⁶⁵ fāyide éde eger mūmıla berāber (5) qarışdurub⁵⁸⁶⁶ tırnağda olan aqlara vursalar⁵⁸⁶⁷ gidere ve demregüye vursalar⁵⁸⁶⁸ gidere⁵⁸⁶⁹ (6) kōpara ve katı şişleri hall éder⁵⁸⁷⁰ ve maç^cada⁵⁸⁷¹ ve raħmde⁵⁸⁷² olan

⁵⁸⁴⁸ “bögrek” 136b/12

⁵⁸⁴⁹ “uykusuzluğa” 136b/13

⁵⁸⁵⁰ “köküni” 136b/13

⁵⁸⁵¹ “gidere” yok. 136b/14

⁵⁸⁵² “türunc” 136b/14

⁵⁸⁵³ “zu'rūr” 136a/15

⁵⁸⁵⁴ “alūcdur” 136b/15

⁵⁸⁵⁵ “ici” 136b/15

⁵⁸⁵⁶ “kani”dan sonra “ve kuşmağı” var. 137a/1

⁵⁸⁵⁷ “ursalar” 137a/2

⁵⁸⁵⁸ “lu'ūq” 137a/2

⁵⁸⁵⁹ “éder” 137a/3

⁵⁸⁶⁰ “ursalar” 137a/4

⁵⁸⁶¹ “éde” 137a/4

⁵⁸⁶² “ursalar” 137a/4

⁵⁸⁶³ “qarışdırıb” 137a/5

⁵⁸⁶⁴ “qarışdırıb” 137a/6

⁵⁸⁶⁵ “ursalar” 137a/6

⁵⁸⁶⁶ “qarışdırıb” 137a/7

⁵⁸⁶⁷ “ursalar” 137a/7

⁵⁸⁶⁸ “ursalar” 137a/7

⁵⁸⁶⁹ “gidere” yok. 137a/7

⁵⁸⁷⁰ “éde” 137a/8

katılıkları yumşada⁵⁸⁷³ (7) eger arpa unıyla ve oğlan sidügiyle⁵⁸⁷⁴ bişürüb⁵⁸⁷⁵ hanāzīre vursalar aça (8) eger kibritile⁵⁸⁷⁶ qarışdurub⁵⁸⁷⁷ gevdede olan binbiglere vursalar⁵⁸⁷⁸ gidere eger günlükile⁵⁸⁷⁹ (9) ve mürrile qarışdurub eski çıbanlara vursalar⁵⁸⁸⁰ gidere eger maḳʿad yarıklarına⁵⁸⁸¹ (10) dürtsele fāyide éde eger balıla qarışdurub cirāhata vursalar⁵⁸⁸² fāyide éde eger (11) zifti arpa unıyla qarışdurub dāʾüʿs-ṣaʿlebe vursalar⁵⁸⁸³ kııl bitüre eger⁵⁸⁸⁴ iki (12) dirhemin içseler öyken ve maʿde ve ciger zahmetlerine fāyide éde eger isin (13) alsalar göze sürme étseler kirpüklerin⁵⁸⁸⁵ muḳkem éder⁵⁸⁸⁶ zaʿfın giderür yaşını (14) keser çıbanlarına fāyide éde eger zifti ḥuḳne étseler ʿaḳreb zararın (15) defʿ éder⁵⁸⁸⁷ eger başuḳ ortasını yolsalar қаṭrān dürtsele boğaza giden⁵⁸⁸⁸

[137a]

(1) çıkara (*T137/b*) mücerrebdür *zūḳṣite*⁵⁸⁸⁹ bir otdur ki⁵⁸⁹⁰ yapağı ve yemişi⁵⁸⁹¹ şaḳız ağacı (2) yapağına beñzer budakları birer qarış olur barmaḳ yoğınlıgınca⁵⁸⁹² ve⁵⁸⁹³ depeleri (3) degirmi olur çıbanlu⁵⁸⁹⁴ uyuza fāyide éde⁵⁸⁹⁵ ve kıılı eyü eyler ve başdağı bitleri öldürür (4) *zümürüd* sekiz arpa miḳdārı içseler aḡuyı defʿ éde ve her kim çok

⁵⁸⁷¹ “maḳʿadda” 137a/8

⁵⁸⁷² “raḥimde” 137a/8

⁵⁸⁷³ “yumuşada” 137a/8

⁵⁸⁷⁴ “südügi birle” 137a/9

⁵⁸⁷⁵ “bişürüb”den sonra “hanāzīre vursalar” yok. 137a/9

⁵⁸⁷⁶ “kibritile” 137a/9

⁵⁸⁷⁷ “qarışdırıb” 137a/9

⁵⁸⁷⁸ “vursalar” 137a/9

⁵⁸⁷⁹ “günlükile” 137a/10

⁵⁸⁸⁰ “vursalar” 137a/10

⁵⁸⁸¹ “yarıklarına” 137a/10

⁵⁸⁸² “vursalar” 137a/11

⁵⁸⁸³ “vursalar” 137a/12

⁵⁸⁸⁴ “eger”den sonra “on” var. 137a/12

⁵⁸⁸⁵ “kirbiklerin” 137a/13

⁵⁸⁸⁶ “éde” 137a/14

⁵⁸⁸⁷ “éde” 137a/15

⁵⁸⁸⁸ “giden”den sonra “sülügi” var. 137a/15

⁵⁸⁸⁹ “zūḳṣite” 137b/1

⁵⁸⁹⁰ “kim” 137b/1

⁵⁸⁹¹ “yemişi” 137b/1

⁵⁸⁹² “yoğınlıgınca” 137b/2

⁵⁸⁹³ “eved” 137b/2

⁵⁸⁹⁴ “cıbanlu” 137b/2

⁵⁸⁹⁵ “éder” 137b/2

nazar eylese (5) gözde olan zahmetlerin⁵⁸⁹⁶ gidere eger yüzük kaşına kosalar yāhūd boyına (6) aša kosalar uçuk⁵⁸⁹⁷ tutana⁵⁸⁹⁸ fāyide éde⁵⁸⁹⁹ eger içseler kan ishāline ve sızduğına (7) fāyide éde ve cüzzām rencine fāyide éde ve oğlancukların toğduğu vaktin (8) boynına aša kosalar uçukdan emīn ola⁵⁹⁰⁰ eger afī gözi tuş olsa (9) gözi şoğıla *zemeḥ*⁵⁹⁰¹ atmacadur etin yemek za‘īf kalbe ve ḥafaḳāna fāyide (10) éde⁵⁹⁰² ve boğın çığıda dürtseler gidere eger ödin sürmelere katub göze sürme (11) etseler gözün perdesine⁵⁹⁰³ ve karanlığına⁵⁹⁰⁴ fāyide éde *zūlābiyye*⁵⁹⁰⁵ kaṭāyıfdir (12) ḥafīfdür tiz hażm olur öksürüğe ve göğüse⁵⁹⁰⁶ ve öyken yaşığına fāyide éde⁵⁹⁰⁷ (13) ve içi kızdırur⁵⁹⁰⁸ gerekdür ki üzerine sirkengübīn ve ekseri nār şuyın⁵⁹⁰⁹ (14) içeler kavukda ve begrekte⁵⁹¹⁰ olan taşı men^c éder *zencebīl* meşhürdür ve (15) kızdırıcıdır⁵⁹¹¹ ta‘āmı hażm éder ve içi⁵⁹¹² yumşadur ve ma^cdeyi⁵⁹¹³ eyü éder göz

[137b]

(1) kararmasına⁵⁹¹⁴ eyüdür cigerde⁵⁹¹⁵ olan süddeleri açar ve cimā‘ı kavī éder bağırsakda⁵⁹¹⁶ (2) olan yelleri tağıdır ma^cdede olan yaşığı giderür menīyi ziyāde eyler⁵⁹¹⁷ şovuk ma^cdeyi (3) ve cigeri ıslāḥ éder eger iki dirhem in berāber şekerle⁵⁹¹⁸ issi

⁵⁸⁹⁶ “zahmetler” 137b/4

⁵⁸⁹⁷ “uçuk” 137b/5

⁵⁸⁹⁸ “dutana” 137b/5

⁵⁸⁹⁹ “éder” 137b/5

⁵⁹⁰⁰ “ola” yok. 137b/6

⁵⁹⁰¹ “zemeḥ” 137b/7

⁵⁹⁰² “éder” 137b/7

⁵⁹⁰³ “perdesin” 137b/8

⁵⁹⁰⁴ “karanlığına” 137b/9

⁵⁹⁰⁵ “zalābiyye” 137b/9

⁵⁹⁰⁶ “gögüs” 137b/9

⁵⁹⁰⁷ “éder” 137b/10

⁵⁹⁰⁸ “kızdırur” 137b/10

⁵⁹⁰⁹ “şuyın” yok. 137b/10

⁵⁹¹⁰ “bögrekte” 137b/11

⁵⁹¹¹ “kızdırıcıdır” 137b/11

⁵⁹¹² “içi” 137b/12

⁵⁹¹³ “ma^cdeyi”den sonra “eyü éder” yerine “yumşadur” var. 137b/12

⁵⁹¹⁴ “karasına” 137b/12

⁵⁹¹⁵ “cigerde” 137b/12

⁵⁹¹⁶ “bağırsakda” 137b/13

⁵⁹¹⁷ “éder” 137b/14

⁵⁹¹⁸ “şekerle”den sonra “ve” var. 137b/15

şuyıla içseler yilmeşük⁵⁹¹⁹ (4) balgāmı ishāl eder⁵⁹²⁰ ve hıltı ziyāde eyler⁵⁹²¹ başda ve boğazda olan yaşlığı (T138/a) giderür⁵⁹²² (5) eger yemege şacub⁵⁹²³ yēseler ici kabz eder ve ağılu cānavar⁵⁹²⁴ şoğduğına fāyide eder (6) eger balıla terbiyet edüb yēseler balgāmı⁵⁹²⁵ ve sevdāyı āsānılgıla çıkarur eger issi şuyıla (7) içseler bedeni kızdura ve gövdede⁵⁹²⁶ şovuk⁵⁹²⁷ havādan olan zararı def’ ede eger (8) kecinüñ⁵⁹²⁸ cigerin kebāb eyleseler şuyıla zencebīl⁵⁹²⁹ karışdurub⁵⁹³⁰ kurıtsalar saħk (9) edüb göze sürme etseler perdesini⁵⁹³¹ ve kararduğıni⁵⁹³² gidere eger saķızıla⁵⁹³³ çeyneseler (10) dimāğdan çok balgāmı⁵⁹³⁴ indüre ve zencebīl mürebbāsı cimācı ziyāde eyleye ve ma’deyi (11) ve bedeni kızdurur⁵⁹³⁵ ve ta’āmı⁵⁹³⁶ hażm eder⁵⁹³⁷ balgāmı kurıdur pīrlige fāyide eder gevdeye (12) gālib olan balgāmı giderür bedeli dār-ı fulfuldur ve aķ büberdür ba’zılar eydür (13) bir bucuķ vezince anduzdur *zencebīlü’l-kilāb* it⁵⁹³⁸ zencebīlidür yaprağı (14) şorgun yaprağına beñzer evet⁵⁹³⁹ şaruca olur⁵⁹⁴⁰ it yēse öldürür⁵⁹⁴¹ eger tāzesini (15) toħmıyıla dögüb uyuza vursalar⁵⁹⁴² ki eskiden olsa giderür eger yaprağıni

⁵⁹¹⁹ “yelmeşük” 137b/15

⁵⁹²⁰ “eder” yok. 137b/15

⁵⁹²¹ “eyler” yok. 137b/15

⁵⁹²² “giderir” 138a/1

⁵⁹²³ “şaçub” 138a/1

⁵⁹²⁴ “cānavarlar” 138a/1

⁵⁹²⁵ “balgāmı” 138b/2

⁵⁹²⁶ “gevdede” 138a/3

⁵⁹²⁷ “şovuk” yerine “issi” 138a/3

⁵⁹²⁸ “kecinüñ” 138a/3

⁵⁹²⁹ “zencebīlile” 138a/4

⁵⁹³⁰ “karışdırıb” 138a/4

⁵⁹³¹ “perdesin” 138a/4

⁵⁹³² “kararduğın” 138a/4

⁵⁹³³ “şakızı” 138a/4

⁵⁹³⁴ “balgām” 138a/5

⁵⁹³⁵ “kızdırır” 138a/6

⁵⁹³⁶ “ta’ām” 138a/6

⁵⁹³⁷ “eyler” 138a/6

⁵⁹³⁸ “itler” 138a/8

⁵⁹³⁹ “evit” 138a/8

⁵⁹⁴⁰ “olur” yok. 138a/8

⁵⁹⁴¹ “öldirir” 138a/8

⁵⁹⁴² “ursalar” 138a/9

[138a]

(1) döğüb şuyını⁵⁹⁴³ şıksalar yemege katub yëseler yëlleri tağıda eger tohmıyıla yaprağını (2) döğüb katı şişlere vursalar⁵⁹⁴⁴ hall eyleye **zencār** kalem-i jengārdur ‘amelisi (3) dāhı olur ‘amelisinün **terkibi**⁵⁹⁴⁵ budur kim bir pāre bakır⁵⁹⁴⁶ bir pāre bakır⁵⁹⁴⁷ dāhı sürseler (4) şol kadar süreler kim⁵⁹⁴⁸ koyıla öñ⁵⁹⁴⁹ sirkenün⁵⁹⁵⁰ yigirmi dört dirhemine (5) yā kırk altı dirhemine dört dirhem şeb ve dört dirhem yalama tuz koysalar (6) yay isisinde⁵⁹⁵¹ güneşe karşı sahq édüb⁵⁹⁵² tā kim rengi jengār⁵⁹⁵³ gibi ola (7) bir dürlü dāhı budur⁵⁹⁵⁴ bakır büradesin alub her gün (**T138/b**) üzerine dört (8) kerre⁵⁹⁵⁵ sirke koyub çalkayalar şol kadar ki jengār gibi ola ve bir dürlü⁵⁹⁵⁶ dāhı (9) budur kim elli dirhem sirkeye yüz dirhem eski sidük⁵⁹⁵⁷ katalar dört dirhem (10) şeb dört dirhem⁵⁹⁵⁸ tuz katalar bir reng azacük mermer üzerine bakırla⁵⁹⁵⁹ ezeler (11) eger ol rengi dāhı bakırdan olsa be-gāyet hūb ola eger jengāri (12) kuhl etseler gözde çıbanlardan⁵⁹⁶⁰ olan eşerleri gidere yaşların kese eger (13) zeytile ve mūmıla karışdursalar⁵⁹⁶¹ yaramaz cıbanlara dürtseler⁵⁹⁶² bitüre ve cirāhatlara (14) dürtseler şişürmeye eger balıla bişürseler bevāzire⁵⁹⁶³ ve yaramaz çıbanlara⁵⁹⁶⁴ vursalar⁵⁹⁶⁵ (15)

---

⁵⁹⁴³ “şuyın” 138a/10

⁵⁹⁴⁴ “ursalar” 138a/11

⁵⁹⁴⁵ “terkīb” 138a/12

⁵⁹⁴⁶ “bakır” 138a/12

⁵⁹⁴⁷ “bakıra” 138a/12

⁵⁹⁴⁸ “ki” 138a/12

⁵⁹⁴⁹ “andan” 138a/13

⁵⁹⁵⁰ “sirkeniñ” 138a/13

⁵⁹⁵¹ “issisinde” 138a/14

⁵⁹⁵² “édüb”den sonra “kırıldalar” 138a/15

⁵⁹⁵³ “jengār”dan sonra “rengi” var. 138a/15

⁵⁹⁵⁴ “budur”dan sonra “kim” var. 138a/15

⁵⁹⁵⁵ “kerret” 138b/1

⁵⁹⁵⁶ “dürlüsi” 138b/1

⁵⁹⁵⁷ “südük” 138b/2

⁵⁹⁵⁸ “dirhem”den sonra “yalama” var. 138b/2

⁵⁹⁵⁹ “bakırlar” 138b/3

⁵⁹⁶⁰ “çıpandan” 138b/4

⁵⁹⁶¹ “karışdursalar” 138b/5

⁵⁹⁶² “dürtseler”den sonra “bitüre ve cirāhatlara dürtseler” yok. 138b/5

⁵⁹⁶³ “bevāşire” 138b/6

⁵⁹⁶⁴ “cıbanlar” 138b/6

⁵⁹⁶⁵ “ursalar” 138b/6

bevāziri⁵⁹⁶⁶ ve çıbanları⁵⁹⁶⁷ arıda ve diş diplerin arıda ve şişine⁵⁹⁶⁸ fāyide éde ve çıbandan⁵⁹⁶⁹

[138b]

(1) olan artuğ etleri gidere eger bala⁵⁹⁷⁰ karışdırub⁵⁹⁷¹ göze dürtsele kabak zahmetine
(2) fāyide éde⁵⁹⁷² eger meneviş⁵⁹⁷³ sağızıla ve naṭrūnıla karışdırub⁵⁹⁷⁴ çıbanlu⁵⁹⁷⁵ uyuza
(3) ve baraşa dürtsele gidere eger göz otlarına katub⁵⁹⁷⁶ kuhl etseler be-gāyet fāyide
(4) éde dāhı şol kadar jengār kim nūşādur⁵⁹⁷⁷ ve şeb ve sirkeden düzüldi (5) eger saḥk
etseler⁵⁹⁷⁸ buruna üfürsele burun yiyisini⁵⁹⁷⁹ ve yaramaz çıbanları⁵⁹⁸⁰ gidere evet (6)
ağız ṭolu şuyıla ṭuta tā kim boğazına inmeye eger başa dürtecek otlara karışdırub (7)
baş dürtsele başda olan çıbanları def^c éde eger göz otlarına katub⁵⁹⁸¹ göze sürme (8)
etseler gözde olan artuğ eti ve yaşı ve aklığı gidere ve gözi tiz eyleye eger (9) balıla ve
sirkeyile bişürsele ağızda olan cıbanlara⁵⁹⁸² ve burunda ve kulağda olan (10)
çıbanlara⁵⁹⁸³ vursalar⁵⁹⁸⁴ be-gāyet fāyide éder⁵⁹⁸⁵ ve diş diplerin muḥkem eyleye
*zencifir*⁵⁹⁸⁶ (11) iki dürlü⁵⁹⁸⁷ olur biri ma^cdenī ve biri ^camelī olur ^camelisi budur kim

---

⁵⁹⁶⁶ “bevāziri” 138b/6

⁵⁹⁶⁷ “cıbanları” 138b/6

⁵⁹⁶⁸ “şişe” 138b/6

⁵⁹⁶⁹ “çıbanda” 138b/7

⁵⁹⁷⁰ “balıla” 138b/7

⁵⁹⁷¹ “karışdırub” 138b/7

⁵⁹⁷² “éde” 138b/8

⁵⁹⁷³ “meneviş” 138b/8

⁵⁹⁷⁴ “karışdırub” 138b/8

⁵⁹⁷⁵ “cıbanlu” 138b/8

⁵⁹⁷⁶ “katub” 138b/9

⁵⁹⁷⁷ “nūşādur” 138b/9

⁵⁹⁷⁸ “édüb” 138b/10

⁵⁹⁷⁹ “yiyisin gidere” 138b/10

⁵⁹⁸⁰ “çıbanları”dan sonra “gidere evetağız ṭolu şuyıla ṭuta tā kim boğazına inmeye eger başa dürtecek otlara karışdırub başa dürtsele başda olan çıbanları” yok. 138b/10

⁵⁹⁸¹ “katub” 138b/11

⁵⁹⁸² “cıbanlar” 138b/12

⁵⁹⁸³ “cıbanlara” 138b/13

⁵⁹⁸⁴ “vursalar” 138b/13

⁵⁹⁸⁵ “éde” 138b/13

⁵⁹⁸⁶ “zencifir” 138b/13

⁵⁹⁸⁷ “dürlü” 138b/14

kibrīt⁵⁹⁸⁸ (12) ve jīve berāber olub saḥḥ édeler bir çölmege koyalar ağzın şıvayalar hikmetile tezek (13) korına gömeler bir gün bir gece tura (*T139/a*) andan isti‘māl⁵⁹⁸⁹ édeler eger göz otlarına (14) kıtsalar be-gāyet eyü⁵⁹⁹⁰ eyleye eger kırıtıla qarışdurub od yanuğına ve binbiglere (15) ve kıabarçuqlara⁵⁹⁹¹ dürtseleler oñalda⁵⁹⁹² eger cirāḥata ve yaramaz cirāḥata⁵⁹⁹³ dürtseleler

[139a]

(1) bitüre ve dişe ekseler eti yēnmekden emīn ola *zuhre* bir otdur kim be-gāyet eyü (2) kıokusu⁵⁹⁹⁴ olur serv ağacları dibinde biter iri yapraqları olur benefşe yaprağına (3) beñzer mōrca çiçekleri olur ağa māīl ve uzunı bir arış olur ba‘zılar buña (4) türkce yabān kıaranful⁵⁹⁹⁵ dērler kökleri olur kıara ḥarbağ gibi⁵⁹⁹⁶ kıokusu⁵⁹⁹⁷ dārçinīye⁵⁹⁹⁸ (5) beñzer eger şuyıla kökini bişürüb şuyın içseleler zīkū’n-nefese ve eski öksürüğe (6) ve sidük⁵⁹⁹⁹ tıutulmasına be-gāyet fāyide éde⁶⁰⁰⁰ ve ḥayz kıanın yüride⁶⁰⁰¹ eger köklerinden (7) birisin yaşıken ‘avratlar öñinden götürse öli⁶⁰⁰² oğlanı çıkara eger bişürüb (8) şuyına nifās gören ‘avratlar girse otursa nifāsa fāyide éde eger yaprağını⁶⁰⁰³ (9) yaķu édüb başda olan⁶⁰⁰⁴ ve gözde olan issi şişe ve nāşūra ve oğlan toğduğından⁶⁰⁰⁵ (10) şoñra şişen emceklere vursalar⁶⁰⁰⁶ fāyide éde *zehretü’l-milḥ* türkce (11) tıuz çiçeğı dērler şol nesnedür kim nīlden çıkar ve şu egreklelerinde biter levni (12) za‘ferān⁶⁰⁰⁷ kıokusına⁶⁰⁰⁸

---

⁵⁹⁸⁸ “kibrīt” 138b/14

⁵⁹⁸⁹ “isti‘māl édeler” yerine “isti‘māle getüreler” 139a/1

⁵⁹⁹⁰ “eyü eyleye” yerine “fāyide éde” 139a/1

⁵⁹⁹¹ “kıabarçuqlara” 139a/2

⁵⁹⁹² “oñılda” 139a/2

⁵⁹⁹³ “çıbanlara” 139a/2

⁵⁹⁹⁴ “kıokısı” 139a/4

⁵⁹⁹⁵ “kıaranfulı” 139a/5

⁵⁹⁹⁶ “bigi” 139a/6

⁵⁹⁹⁷ “kıokısı” 139a/6

⁵⁹⁹⁸ “dārçinīye” 139a/6

⁵⁹⁹⁹ “südük” 139a/7

⁶⁰⁰⁰ “éder” 139a/7

⁶⁰⁰¹ “yüridür” 139a/8

⁶⁰⁰² “öli” 139a/8

⁶⁰⁰³ “yaprağını” 139a/9

⁶⁰⁰⁴ “olan” yok. 139a/10

⁶⁰⁰⁵ “toğurduğından” 139a/10

⁶⁰⁰⁶ “ursalar” 139a/11

⁶⁰⁰⁷ “za‘ferāna” 139a/12

benzer⁶⁰⁰⁹ çıbanlara ve ekile çıbanlarına ekseler fāyide eder⁶⁰¹⁰ ve kulağdan (13) akan yaşı kese ve göze sürme etseler perdesin gidere ve çıbanlardan (14) olan eşeri dāhı giderür eger süciyile ve şuyıla qarışdurub⁶⁰¹¹ içseler içi (15) ishāl eyleye evet⁶⁰¹² ma^cdeye yaramazdur eger zeyt yağıyla qarışdurub gövdeye⁶⁰¹³

[139b]

(1) dürtseler (*T139/b*) sustlığına fāyide eder *zuhretü'n-nuḥās*⁶⁰¹⁴ bakır arıdurken⁶⁰¹⁵ arķalarında kalan (2) bakır şonıdur eger yumşak⁶⁰¹⁶ dögseler çıbanlara⁶⁰¹⁷ ekseler artuķ etlerin gidere ve (3) şişlere vursalar⁶⁰¹⁸ taḥlīl ede ve göze sürme etseler perdesin gidere eger (4) dört dirhem in içseler galīz balğamlar⁶⁰¹⁹ ishāl eder⁶⁰²⁰ ve burunda ve maḳ^cadda (5) olan etleri arıdur eger süciyile qarışdurub⁶⁰²¹ binbiglere dürtseler gidere eger (6) ağını saḥḳ etseler kulağa üfürseler kulaḳ zaḥmetlerine fāyide ede ve eski (7) şağırlığı giderür⁶⁰²² eger balıla qarışdurub⁶⁰²³ çeñe şişlerine vursalar⁶⁰²⁴ yā dimāğa (8) yapışdursalar şişlerin taḥlīl ede eger göyündürseler⁶⁰²⁵ göze sürme etseler (9) kabaḳda olan zaḥmetlere fāyide ede⁶⁰²⁶ ve yaramaz çıbanlara ekseler bitüre⁶⁰²⁷ *zūfā-yı yābis* (10) kızdurıcıdur⁶⁰²⁸ eger şuyıla ve encīrile ve bığanūsıla⁶⁰²⁹ bişürüb içseler eski

---

⁶⁰⁰⁸ “koķusına” yok. 139a/12

⁶⁰⁰⁹ “benzer”den sonra “yaramaz” var. 139a/12

⁶⁰¹⁰ “ede” 139a/13

⁶⁰¹¹ “qarışdırıb” 139a/14

⁶⁰¹² “evit” 139a/15

⁶⁰¹³ “gevdeye” 139a/15

⁶⁰¹⁴ “zehrü'n-nuḥās” 139b/1

⁶⁰¹⁵ “arıdırken” 139b/1

⁶⁰¹⁶ “yumuşak” 139b/2

⁶⁰¹⁷ “cıbanlara” 139b/2

⁶⁰¹⁸ “ursalar” 139b/2

⁶⁰¹⁹ “balğamları” 139b/3

⁶⁰²⁰ “ede” 139b/4

⁶⁰²¹ “qarışdırıb” 139b/4

⁶⁰²² “gidere” 139b/6

⁶⁰²³ “qarışdırıb” 139b/6

⁶⁰²⁴ “ursalar” 139b/6

⁶⁰²⁵ “göyündürseler” 139b/7

⁶⁰²⁶ “ede” yok. 139b/7

⁶⁰²⁷ “bitüre” yerine “fāyide ede” 139b/8

⁶⁰²⁸ “kızdurıcıdur” 139b/8

⁶⁰²⁹ “bağanūsıla” 139b/9

öksürüğe (11) ve issi öyken şişine ve rebv⁶⁰³⁰ zahmetine ve başda⁶⁰³¹ ve göğüsde⁶⁰³² ve boğaza inen nezleye⁶⁰³³ (12) fāyide éde ve zīkū'n-nefese fāyide éder⁶⁰³⁴ eger balıla qarışdurub⁶⁰³⁵ lu^cūķ étsele (13) girü bu fāyide⁶⁰³⁶ éder⁶⁰³⁷ eger bişürsele şuyın sirkengübīnile içsele ishāl (14) éde eger saħķ étsele kırdumāne qarışdursalar⁶⁰³⁸ ve gök süsen qarışdursalar⁶⁰³⁹ (15) yésele ishāl⁶⁰⁴⁰ éde eger saħķ édüb yaş encīrle yésele içi yumşada⁶⁰⁴¹ eger şarābıla

[140a]

(1) qarışdurub⁶⁰⁴² yaķu édüb issi şişlere vursalar⁶⁰⁴³ fāyide éde eger kıynar şuyıla qarışdurub⁶⁰⁴⁴ (2) yaķu édüb göz altında olan kınlara vursalar⁶⁰⁴⁵ gidere eger encīrile⁶⁰⁴⁶ bişürüb ħunāķa (3) vursalar⁶⁰⁴⁷ (T140/a) fāyide éde eger sirkeyile qarışdurub⁶⁰⁴⁸ bişürüb mażmaża étsele diş ağrısın (4) sākin eyleye eger kılağa tütsi eyleseler içindeki⁶⁰⁴⁹ yēllele taħlīl éde eger şarābıla bir (5) kaç⁶⁰⁵⁰ gün içsele istiskāya ve ağulu cānavarlar⁶⁰⁵¹ şoķduđına fāyide éde mücerrebdür⁶⁰⁵² (6) *zūfā-yı ratb* yaş zūfādur kıyun yapağısınuğ arasında olan kırdür (7) eger yapağuyı ışlatsalar kıynadub şıķsalar

---

⁶⁰³⁰ “rebev” 139b/9

⁶⁰³¹ “başdan” 139b/9

⁶⁰³² “göğüse” 139b/10

⁶⁰³³ “nazileye” 139b/10

⁶⁰³⁴ “éde” 139b/10

⁶⁰³⁵ “qarışdırıb” 139b/10

⁶⁰³⁶ “fāyideleri” 139b/11

⁶⁰³⁷ “éde” 139b/11

⁶⁰³⁸ “qarışdırsalar” 139b/12

⁶⁰³⁹ “qarışdırsalar” 139b/12

⁶⁰⁴⁰ “ishāli kavī” 139b/12

⁶⁰⁴¹ “yumuşada” 139b/13

⁶⁰⁴² “qarışdırıb” 139b/13

⁶⁰⁴³ “ursalar” 139b/14

⁶⁰⁴⁴ “qarışdırıb” 139b/14

⁶⁰⁴⁵ “ursalar” 139b/15

⁶⁰⁴⁶ “encīrle” 139b/15

⁶⁰⁴⁷ “ursalar” 139b/15

⁶⁰⁴⁸ “qarışdırıb” 140a/1

⁶⁰⁴⁹ “içindeki” 140a/2

⁶⁰⁵⁰ “kaç” 140a/2

⁶⁰⁵¹ “cānavar” 140a/3

⁶⁰⁵² “mücerrebdür” yok. 140a/3

koyılınca güneşe kosalar (8) andan mûmıla ve zeytile ve ic yağıyla⁶⁰⁵³ karışdurub⁶⁰⁵⁴ mağ⁶⁰⁵⁵adda ve rahimde⁶⁰⁵⁵ olan (9) çıpanlara⁶⁰⁵⁶ dürtsele yumşada⁶⁰⁵⁷ eger ördegün içi yağıyla karışdurub⁶⁰⁵⁸ kulağ ve zeker (10) çıpanlarına vursalar⁶⁰⁵⁹ fâyide eder⁶⁰⁶⁰ ve gözün kabağlarında⁶⁰⁶¹ olan uyuza ve kirpük (11) döküldüğüne⁶⁰⁶² fâyide ede ve teşennüce dürtsele fâyide ede eger bir çölmek içinde (12) göyündürüb⁶⁰⁶³ isin alsalar göze tütüyā⁶⁰⁶⁴ etseler be-ğāyet fâyide ede kavukda ve (13) rahimde⁶⁰⁶⁵ olan katılıkları yumşada⁶⁰⁶⁶ *zūfārā*⁶⁰⁶⁷ bir otdur ki⁶⁰⁶⁸ uzunı bir arış olur (14) inceçük olur boğun boğun ve yaprağı rāzyāne⁶⁰⁶⁹ yaprağına benzer kokuşu eyü (15) olur depesinde bir çiçegi olur altun rengine benzer eger yimişini⁶⁰⁷⁰ ve çiçegini⁶⁰⁷¹

[140b]

(1) saħk edüb bala karışdursalar⁶⁰⁷² çıpanlara ve yaralara ve ekilesi olana dürtsele be-ğāyet (2) fâyide ede eger şarābıla içsele yā benefşe yağıyla karışdurub⁶⁰⁷³ agulu cānavarlar şokduğına⁶⁰⁷⁴ (3) sürseler be-ğāyet fâyide ede *zeytūn* meşhürdur eger dögseler yaqu edüb (4) ısırguya ve yaramaz çıpanlara ve şerā zahmetine ve kurluğana vursalar⁶⁰⁷⁵ be-ğāyet (5) fâyide ede eger balıla⁶⁰⁷⁶ yaqu edüb kirlü yaramaz çıpanlara

---

⁶⁰⁵³ “iç yağıyla” 140a/5

⁶⁰⁵⁴ “karışdırub” 140a/5

⁶⁰⁵⁵ “rahimde” 140a/5

⁶⁰⁵⁶ “çıpanlara” 140a/5

⁶⁰⁵⁷ “yumşada” 140a/5

⁶⁰⁵⁸ “karışdırub” 140a/6

⁶⁰⁵⁹ “vursalar” 140a/6

⁶⁰⁶⁰ “ede” 140a/6

⁶⁰⁶¹ “kabağlarında” 140a/6

⁶⁰⁶² “döküldüğüne” ve “döküldüğüne”den sonra “kaş döküldüğüne” var. 140a/7

⁶⁰⁶³ “göyindirib” 140a/8

⁶⁰⁶⁴ “tütüyā” 140a/8

⁶⁰⁶⁵ “rahimde” 140a/9

⁶⁰⁶⁶ “yumşada” 140a/9

⁶⁰⁶⁷ “zūfā” 140a/9

⁶⁰⁶⁸ “ki” yok. 140a/9

⁶⁰⁶⁹ “rāzyāne” 140a/10

⁶⁰⁷⁰ “yimiş” 140a/11

⁶⁰⁷¹ “çiçegin” 140a/11

⁶⁰⁷² “karışdursalar” 140a/11

⁶⁰⁷³ “karışdırub” 140a/12

⁶⁰⁷⁴ “şokduğı yere” 140a/13

⁶⁰⁷⁵ “vursalar” 140a/15

dürtseler arıda (*T140/b*) eger (6) şişlere vursalar⁶⁰⁷⁷ hāl⁶⁰⁷⁸ êde ve kıpan derisin bitüre eger ceyneseler ağızda olan (7) çıbanlara ve ağız ağrılarına fāyide êde eger yaprağını arpa unıyla yaķu eyleyüb⁶⁰⁷⁹ kıarına⁶⁰⁸⁰ (8) vursalar⁶⁰⁸¹ ishāli kese evet⁶⁰⁸² şuyın içseler ishāl êde ve şıkındusını⁶⁰⁸³ ‘avratlar (9) şāf bigi⁶⁰⁸⁴ götürse⁶⁰⁸⁵ aķan yaşların⁶⁰⁸⁶ ve kıan sızduğın kese ve göz çıbanlarına⁶⁰⁸⁷ fāyide⁶⁰⁸⁸ (10) evet⁶⁰⁸⁹ sıkındusını şöyle çıkarmak gerek⁶⁰⁹⁰ yaprağını dögeler üzerine süci şaçalar (11) şıkalar güneşde kıurıdalar isti‘māl êdeler eger zeytün yaprağın bişürüb ağızda (12) tutsalar diş yëndüđine⁶⁰⁹¹ fāyide êde eger zeytün yaprağını kıoruk şuyıla hıķne (13) êtseler maķ‘ad içinde ve raķminde⁶⁰⁹² olan çıbanlara fāyide êde eger yabān zeytününü⁶⁰⁹³ (14) yaprağın göyündürseler⁶⁰⁹⁴ issi şuyıla kıarışdurub⁶⁰⁹⁵ ‘ırķu’n-nisāya tamarlardan yoķaru (15) dört barmaķ ölçseler vursalar⁶⁰⁹⁶ şol kıadar vurular⁶⁰⁹⁷ kim delüb şular aķıda⁶⁰⁹⁸ eger başa

---

⁶⁰⁷⁶ “balıla” yok. 140a/15

⁶⁰⁷⁷ “ursalar” 140b/1

⁶⁰⁷⁸ “hāl” 140b/1

⁶⁰⁷⁹ “êdüb” 140b/2

⁶⁰⁸⁰ “maķ‘adına” 140b/2

⁶⁰⁸¹ “ursalar” 140b/3

⁶⁰⁸² “evit” 140b/3

⁶⁰⁸³ “şıkındusın” 140b/3

⁶⁰⁸⁴ “bigi” yok. 140b/4

⁶⁰⁸⁵ “götürseler raķimden” 140b/4

⁶⁰⁸⁶ “yaşları” 140b/4

⁶⁰⁸⁷ “çıpanlarına” 140b/4

⁶⁰⁸⁸ “fāyide”den sonra “êde” var. 140b/4

⁶⁰⁸⁹ “evit” 140b/5

⁶⁰⁹⁰ “gerekdür ki” 140b/5

⁶⁰⁹¹ “yëndüđine” 140b/7

⁶⁰⁹² “raķimde” 140b/8

⁶⁰⁹³ “zeytününü” 140b/9

⁶⁰⁹⁴ “göyündürseler” 140b/9

⁶⁰⁹⁵ “kıarışdırıb” 140b/9

⁶⁰⁹⁶ “ursalar” 140b/10

⁶⁰⁹⁷ “urular” 140b/10

⁶⁰⁹⁸ “çıķara” 140b/11

[141a]

(1) dürtmeler k̄onağın gidere eger yaş zeytün ağaçından⁶⁰⁹⁹ çıkan yaş⁶¹⁰⁰ demregüye (2) ve uyuza dürtmeler be-ğāyet fāyide éde ve başa dürtmeler k̄onağın gidere eger zeytün (3) kökinden bir pāresin ‘aḳreb şoḳan kiři boynına daḳsa şararın⁶¹⁰¹ def^c éder⁶¹⁰² (4) eger kökini ve yaprağını şuyıla bişürseler maḳmaza étseler şovukdan başı ağrıyan (5) kiřinüñ ağrısın sākin eyleye eger zükām olan kiřinüñ başına dökseler (6) (T141/a) başda olan balğamı sākin éde ve zükāma fāyide éde eger zeytün yimişini yaḳu édüb başa (7) vursalar⁶¹⁰³ k̄onağın gidere eger yaramaz cıbanlara⁶¹⁰⁴ dürtmeler bitüre eger yimiřinüñ çekirdegin (8) çıkarub içi⁶¹⁰⁵ yağıyla ve unıyla ḳarıřdurub⁶¹⁰⁶ tırnaḳda olan aḳlara vursalar⁶¹⁰⁷ gidere eger (9) yeşil zeytünü sirkeyile terbiyet édüb yēseler içi ḳabz éde ve⁶¹⁰⁸ ma‘deyi ḳavī éde ve tiz (10) haḳm ola evet⁶¹⁰⁹ sirkesin⁶¹¹⁰ yēseler gēc⁶¹¹¹ haḳm olur eger zeytünü⁶¹¹² tuzla⁶¹¹³ maḳmaza étseler (11) diř diplerin⁶¹¹⁴ muḳkem eyleye⁶¹¹⁵ ve ırğanmıřın⁶¹¹⁶ gidere ve řol zeytün ki rengi ḳızıl yāḳūt rengine (12) beñzer yēseler içi⁶¹¹⁷ ḳabz éder⁶¹¹⁸ ma‘deyi be-ğāyet eyü éder ve ḳara olmiş zeytün tiz (13) fāsıd olur ma‘deye ve göze yaramazdur eger yaḳu édüb yaramaz cıbanlara vursalar⁶¹¹⁹ bitüre (14) eger⁶¹²⁰ ḳara zeytün çekirdegiyle tütsi eyleseler rebv zaḳmetine

---

⁶⁰⁹⁹ “ağacından” 140b/11

⁶¹⁰⁰ “yaşını” 140b/11

⁶¹⁰¹ “zararın” 140b/13

⁶¹⁰² “éde” 140b/14

⁶¹⁰³ “ursalar” 141a/1

⁶¹⁰⁴ “cıbanlara” 141a/2

⁶¹⁰⁵ “içi” 141a/2

⁶¹⁰⁶ “ḳarıřdursalar” 141b/3

⁶¹⁰⁷ “ursalar” 141b/3

⁶¹⁰⁸ “ve”den sonra “ma‘deyi ḳavī éde ve” yok. 141a/4

⁶¹⁰⁹ “evit” 141a/4

⁶¹¹⁰ “sirkesüz” 141a/4

⁶¹¹¹ “gēc” 141a/5

⁶¹¹² “zeytün” 141a/5

⁶¹¹³ “şuyıla” 141a/5

⁶¹¹⁴ “diblerin” 141a/5

⁶¹¹⁵ “éde” 141a/5

⁶¹¹⁶ “ırğanmasın” 141a/6

⁶¹¹⁷ “içi” 141a/6

⁶¹¹⁸ “éde ve” 141a/6

⁶¹¹⁹ “ursalar” 141a/8

⁶¹²⁰ “ve” 141a/8

ve öykeninde⁶¹²¹ zahmeti olan (15) kişiye⁶¹²² fāyide eder⁶¹²³ **zeyt** meşhūrdur ma'deye eyüdü eger ağızda tıtsalar

[141b]

(1) diş etlerin muhkem éde ve gövdeye⁶¹²⁴ dürtsele deriyi men' éde ve yumşadur⁶¹²⁵ ve şovuk (2) zahmetlerin gidere⁶¹²⁶ eger icüb⁶¹²⁷ kuşşalar ağulu⁶¹²⁸ cānavar ve ağulu otlar zararın (3) def' éde eger toksan dirhemini berāber arpa unuyıla⁶¹²⁹ ve şuyıla içseler ici⁶¹³⁰ (4) ishāl eyleye şarābıla bişürüb toksan dirhemini⁶¹³¹ ısıcağ içseler ic⁶¹³² ağrısın (5) gidere⁶¹³³ ve qarında olan kırtları çıkara⁶¹³⁴ eger hūkne etseler bağarsuk⁶¹³⁵ şışinden (6) ve süddeden olan kılunca⁶¹³⁶ fāyide éde⁶¹³⁷ (**T141/b**) eskisi gāyetde kızdurıcıdur⁶¹³⁸ ve taḥlīl (7) édüçidür⁶¹³⁹ eger göze sürseler gözi tiz eyleye eger eski zeyt bulunmassa (8) yēni zeytden bir tencereye⁶¹⁴⁰ koyalar bal gibi olınca bişüreler isti'māl édeler (9) kuvveti eski zeyt bigi⁶¹⁴¹ olur **zeytūnū'l-berri'** yabān zeytūnı yağıdır (10) menfa'ati bayağı yağdan aşığadur eger başı ağrıyanuñ başına dürtsele (11) ağrısın sakin eyleye⁶¹⁴² ve baş çıbanlarına fāyide éde ve çıbanlu⁶¹⁴³ uyuza dürtsele (12) fāyide

---

⁶¹²¹ “öykende” 141a/9

⁶¹²² “nesneye” 141a/10

⁶¹²³ “éde” 141a/10

⁶¹²⁴ “gevdeye” 141a/11

⁶¹²⁵ “yumuşak” 141a/11

⁶¹²⁶ “giderir” 141a/12

⁶¹²⁷ “içüb” 141a/12

⁶¹²⁸ “ağulu”dan sonra “cānavar ve ağulu” yok. 141a/12

⁶¹²⁹ “unuyıla” 141a/13

⁶¹³⁰ “içi” 141a/13

⁶¹³¹ “dirhemini” 141a/14

⁶¹³² “iç” 141a/14

⁶¹³³ “giderir” 141a/14

⁶¹³⁴ “çıkırır” 141a/15

⁶¹³⁵ “bağırsak” 141a/15

⁶¹³⁶ “kılınca” 141a/15

⁶¹³⁷ “éder” 141a/15

⁶¹³⁸ “kızdurıcıdur” 141b/1

⁶¹³⁹ “édicidür” 141b/1

⁶¹⁴⁰ “tencereye” 141b/2

⁶¹⁴¹ “gibi” 141b/3

⁶¹⁴² “éde” 141b/5

⁶¹⁴³ “cıbanlara” 141b/5

èder⁶¹⁴⁴ her gün gevdeye dürtselec gèc⁶¹⁴⁵ p̄ir eyleye mażmaża ètseler diř (13) etin⁶¹⁴⁶ muħkem eyleye⁶¹⁴⁷ eger saħķ èdüb bir p̄are yünj bir ağaca 7olayub batursalar⁶¹⁴⁸ (14) diř dibine 7osalar diř etin muħkem⁶¹⁴⁹ eyleye ve ırđanmasın gidere eger siñirler (15) ağrısına dürtselec f̄ayide ède eger göze sürme⁶¹⁵⁰ ètseler yařını gidere ve 7abak7a

[142a]

(1) olan zaħmetleri gidere eger aķ zeyti şuyıla bişürselec gözinde olan kişiyi (2) bir 7ac⁶¹⁵¹ gün müdāvet èdüb gözine dürtse aķını gidere ve řu inen göze (3) be-ġayet f̄ayide ède eger 7aķreb řokduġı⁶¹⁵² yere 7ızdursalar⁶¹⁵³ dürtselec ağrısın⁶¹⁵⁴ (4) s̄akin eyleye *zeytub̄ar* zeyt siflidür ba7zılar zeyt 7ökegidür d̄erler (5) cirāhata dürtselec⁶¹⁵⁵ ve nāřura dürtselec bitürür aķ baķır 7abı⁶¹⁵⁶ i7inde (6) bişürselec bal bigi⁶¹⁵⁷ olınca andan sirkeyile yā řarābı⁶¹⁵⁸ unümāliyile 7arışdurub (7) ağrır dişlere (*T142/a*) dürtselec ve cirāhata dürtselec f̄ayide ède eger (8) eskisin ħuķne ètseler ma7dede⁶¹⁵⁹ ve raħimde⁶¹⁶⁰ olan 7ıbanlara f̄ayide èder⁶¹⁶¹ (9) eger 7oruk şuyıla bişürüb bal bigi⁶¹⁶² olınca andan yenen dişlere dürtselec (10) 7opara eger tāzesini saħķ èdüb⁶¹⁶³ mafşallar⁶¹⁶⁴ ağrısına vursalar⁶¹⁶⁵ f̄ayide èder⁶¹⁶⁶ (11) eger bir deriye dürtüb mecnūnlaruġ⁶¹⁶⁷ 7arına

---

⁶¹⁴⁴ “ède” 141b/5

⁶¹⁴⁵ “gèc” 141b/6

⁶¹⁴⁶ “etini” 141b/6

⁶¹⁴⁷ “ède” 141b/6

⁶¹⁴⁸ “batursalar” 141b/7

⁶¹⁴⁹ “muħkem”den sonra “eyleye ve ırđanmasın gidere eger siñirler ağrısına dürtselec f̄ayide” yok. 141b/8

⁶¹⁵⁰ “sürme”den sonra “ve ırđanmıřın gidere eger siñirler ağrısına dürtselec f̄ayide ède eger göze sürme” var. 141b/8-9

⁶¹⁵¹ “7ac” 141b/10

⁶¹⁵² “řokduġını” 141b/12

⁶¹⁵³ “7ızdırsalar” 141b/12

⁶¹⁵⁴ “aġrısın” 141b/12

⁶¹⁵⁵ “dürtselec” yok. 141b/14

⁶¹⁵⁶ “7ab” 141b/14

⁶¹⁵⁷ “gibi” 141b/15

⁶¹⁵⁸ “řarābıla” 141b/15

⁶¹⁵⁹ “ma7deye” 142a/1

⁶¹⁶⁰ “raħimde” 142a/1

⁶¹⁶¹ “ède” 142a/2

⁶¹⁶² “gibi” 142a/2

⁶¹⁶³ “èdib” 142a/3

⁶¹⁶⁴ “mafşallar” 142a/3

⁶¹⁶⁵ “ursalar” 142a/3

vursalar⁶¹⁶⁸ fāyide éde **zībak** jīvedür (12) eger jīveyi oldursalar sirkeyile qarışdurub⁶¹⁶⁹ uyuza ve giciyige⁶¹⁷⁰ dürtseler gidere (13) eger etmege qarışdurub⁶¹⁷¹ sıçan⁶¹⁷² delüklerine qosalar sıçanları⁶¹⁷³ kıra eger (14) bir yerde tütsi eyleseler ağulu cānavarlar kaçaa⁶¹⁷⁴ evet⁶¹⁷⁵ zinhār tütüninden (15) kendüye doқundurmamaқ⁶¹⁷⁶ gerek⁶¹⁷⁷ zīrā felc zahmeti ve gövde⁶¹⁷⁸ ditremek ve şağırlıқ

[142b]

(1) ve beñzi şararmak ve baş ditremek hāşıl olur eger ilāvus olan kişiyi (2) çārmıh étseleler ağzına bādem⁶¹⁷⁹ yağı⁶¹⁸⁰ koyub ‘akabince bir dāng jīve qoysalar ilāvusı (3) açaa eger göyündürseleler⁶¹⁸¹ құлuncı olana otlara қatsalar⁶¹⁸² içürseleler⁶¹⁸³ fāyide éde eger (4) ziyāde içseleler öldüre ‘ilācı budur kim çok süd ve süci içe қuşdura (5) yā afsentīn toһmı⁶¹⁸⁴ ice⁶¹⁸⁵ қuşdura **zīr** çırlayıkdur⁶¹⁸⁶ uvaçuқ⁶¹⁸⁷ hayvāndur ‘arablar (6) қurıdurlar⁶¹⁸⁸ құлuncı⁶¹⁸⁹ olana bişini yēdi dāne būberle içürseleler құлuncı sākin eyler⁶¹⁹⁰ (7) ve bögrek ağrısına fāyide éder mücerrebdür **harfū’s-sīn** (8) **sādec** meşhürdur

⁶¹⁶⁶ “éde” 142a/4

⁶¹⁶⁷ “mecnūnlarıñ” 142a/4

⁶¹⁶⁸ “ursalar” 142a/4

⁶¹⁶⁹ “қarışdırıb” 142a/5

⁶¹⁷⁰ “giciyüge” 142a/5

⁶¹⁷¹ “қarışdırıb” 142a/6

⁶¹⁷² “şıçan” 142a/6

⁶¹⁷³ “şıçanları” 142a/6

⁶¹⁷⁴ “қаça” 142a/7

⁶¹⁷⁵ “evit” 142a/7

⁶¹⁷⁶ “toқındırmaya” 142a/7

⁶¹⁷⁷ “gerek” yok. 142a/7

⁶¹⁷⁸ “gevdede” 142a/8

⁶¹⁷⁹ “bādam” 142a/9

⁶¹⁸⁰ “yağın” 142a/9

⁶¹⁸¹ “göyındırseler” ve “göyındırseler”den sonra “құлuncı olana” yok. 142a/10

⁶¹⁸² “қatsalar”dan sonra “құлuncı olana” var. 142a/10

⁶¹⁸³ “içırseler” 142a/11

⁶¹⁸⁴ “toһmın” 142a/12

⁶¹⁸⁵ “içe” 142a/12

⁶¹⁸⁶ “cızlayıқdır” 142a/12

⁶¹⁸⁷ “uvacuқ” 142a/12

⁶¹⁸⁸ “қurıdurlar” 142a/13

⁶¹⁸⁹ “құлuncı” 142a/13

⁶¹⁹⁰ “eyler”den sonra “ve bögrek” yok. 142a/13

sidügi⁶¹⁹¹ yürüdür ma^cdeye eyüdür gözde olan⁶¹⁹² issi (9) şişlere fāyide ède⁶¹⁹³ eger⁶¹⁹⁴ şarābıla qarışdurub⁶¹⁹⁵ kaynadub⁶¹⁹⁶ dürtseles eger (T142/b) dil (10) altında qosalar ağız koqusın⁶¹⁹⁷ eyü eyleye ve dişler diplerin⁶¹⁹⁸ muhkem eyleye ve (11) hafakāna fāyide ède *sāc* bir ağacdur kim⁶¹⁹⁹ çok budakları olur kış yaz (12) müteğayyir olmaz eger göyündürseles⁶²⁰⁰ māmīsā şuyında saħk ètseles göze (13) sürme ètseles be-ğāyet fāyide ède⁶²⁰¹ ve binbiglere kuvvet vèrür ve kabağda olan (14) şişlere fāyide ède⁶²⁰² eger ol ağacdān bir taşā sürseles şovuk şuyıla ezüb⁶²⁰³ (15) dürtseles baş ağırsına⁶²⁰⁴ fāyide⁶²⁰⁵ ède ve şāfrāvī ve demevī şişlere dürtseles

[143a]

(1) gidere eger ağacuñ külinden yēseler qarındağı kırtları kıra *sādervān* (2) bir şamğdur ki kızıl olur eger bir dirhemini saħk èdüb lisān-ı hamel (3) şuyıla içseles kan tükürmege fāyide èder⁶²⁰⁶ ve içi kabz ède eger sirkeyile qarışdurub (4) şāf ètseles ‘avratlar öñinden götürseles raħmden⁶²⁰⁷ şızan kanı kese ve raħmün (5) tamarların muhkem eyleye eger yeşil mersin⁶²⁰⁸ şuyından iki mışkālın ezseles (6) üç⁶²⁰⁹ yā beş dirhem mersin⁶²¹⁰ yağıyıla qarışdurub ‘avratlar dürtseles⁶²¹¹ kılların (7) muhkem eyleye eger sirkeyile qarışdurub zeker ve hāya şişine vursalar⁶²¹² fāyide (8) èder⁶²¹³

---

⁶¹⁹¹ “südügi” 142a/14

⁶¹⁹² “olan issi” yerine “issi olan” 142a/15

⁶¹⁹³ “èder” 142a/15

⁶¹⁹⁴ “eger” yok. 142a/15

⁶¹⁹⁵ “qarışdırıb” 142a/15

⁶¹⁹⁶ “kaynadıb” 142a/15

⁶¹⁹⁷ “koqusın” 142b/1

⁶¹⁹⁸ “diblerin” 142b/1

⁶¹⁹⁹ “ki” 142b/2

⁶²⁰⁰ “göyündürseles” 142b/2

⁶²⁰¹ “èder” 142b/3

⁶²⁰² “èder” 142b/4

⁶²⁰³ “ezib” 142b/5

⁶²⁰⁴ “ağırsın” 142b/5

⁶²⁰⁵ “fāyide ède” yerine “gidere” 142b/5

⁶²⁰⁶ “ède” 142b/8

⁶²⁰⁷ “raħimden” 142b/9

⁶²⁰⁸ “mersin” 142b/10

⁶²⁰⁹ “üç” 142b/10

⁶²¹⁰ “mersin” 142b/11

⁶²¹¹ “dürtünseles” 142b/11

⁶²¹² “ursalar” 142b/12

sālāmenderā semenderdür eger döğüb uyuzlara ve çıbanlara dürtsele (9) fāyide éde⁶²¹⁴ eger zeytile müherrā bişürüb bala qarışdurub demregüye ve çıbanlu (10) uyuza dürtsele fāyide éde evel⁶²¹⁵ içini ve başını⁶²¹⁶ elini ve ayağını giderdükden (11) şonra boğazlasalar⁶²¹⁷ bişürele *sām-i ābraş* ala kelerdür eger yumşak⁶²¹⁸ (12) dögseler demren olan yere (*T143/a*) vursalar⁶²¹⁹ çeke çıkara eger⁶²²⁰ yarsalar ‘akreb (13) şokduğı yere vursalar⁶²²¹ ağrısın sâkin eyleye eger sidüğün⁶²²² ve kanın sehelce (14) müşkile qarışdurub kasuğı yarılan oğlancuqların zekerine tamlatsalar (15) yāhūd kaynadub içine girüb⁶²²³ otursalar be-gāyet fāyide éde eger kırutsalar⁶²²⁴

[143b]

(1) zeytile qarışdurub kel başa dürtsele kıl bitüre eger cigerin⁶²²⁵ ağrıyan (2) diş kosalar ağrısın eyü eyleye *sibistān*⁶²²⁶ meşhürdür issi mizāclu (3) kişilerin⁶²²⁷ için ishāl eyler⁶²²⁸ ve kurulıktan⁶²²⁹ olan öksürüğe fāyide éder (4) ve göğüsü yumşadur bögrekde⁶²³⁰ ve kavuğda olan şafrā zararın def⁶²³¹ éder ve bağırsuğda⁶²³¹ (5) olan yeli çıkara⁶²³² ve susuzluğı⁶²³³ keser ve içi⁶²³⁴ ve boğazı yumşadur⁶²³⁵ (6) eger ıslatsalar

⁶²¹³ “éde” 142b/12

⁶²¹⁴ “éde”den sonra “eger zeytile müherrā bişürüb bala qarışdurub demregüye ve çıbanlu uyuza dürtsele fāyide éde” yok. 142b/13

⁶²¹⁵ “evit” 142b/13

⁶²¹⁶ “başını”dan sonra “ve” var. 142b/14

⁶²¹⁷ “boğazlayalar” 142b/14

⁶²¹⁸ “yumuşak” 142b/15

⁶²¹⁹ “ursalar” 142b/15

⁶²²⁰ “eger”den sonra “yinen dişlere ursalar çeke çıkara eger” var. 142b/15-143a/1

⁶²²¹ “ursalar” 143a/1

⁶²²² “südüğün” 143a/1

⁶²²³ “girib” 143a/3

⁶²²⁴ “kırutsalar” 143a/3

⁶²²⁵ “çigerin” 143a/4

⁶²²⁶ “sebistān” 143a/4

⁶²²⁷ “kışilerin” 143a/5

⁶²²⁸ “éder” 143a/5

⁶²²⁹ “kurulıktan” 143a/5

⁶²³⁰ “bögrekde” yok. 143a/6

⁶²³¹ “bağırsığda” 143a/6

⁶²³² “çıkarır” 143a/6

⁶²³³ “susuzluğunu” 143a/6

⁶²³⁴ “içi” 143a/6

⁶²³⁵ “yumuşadur” 143a/7

şuyın içseler⁶²³⁶ fāyide éde ısıtmalara *sezāb* ya^cnī (7) bıġanūsdur⁶²³⁷ kızdurıcudur eger yēseler sidüġi⁶²³⁸ ve ġayz kıanın yürüdür (8) ve içi kıabz éder ve aġulu otlara fāyide éder eger yapraġını⁶²³⁹ encīrile ve kıözıla (9) yēseler aġulu otlar zararın def^c éder⁶²⁴⁰ eger kıuru torak otıyıla bışürseler⁶²⁴¹ içseler (10) ic⁶²⁴² aġrısına⁶²⁴³ fāyide⁶²⁴⁴ éder eger kıözıla ve encīrile yēseler böġür aġrısına ve ‘usr-ı nefese (11) ve öksürüġe ve öykende olan issi şışlere ve ‘ırkı’n-nisāya ve mafşallar⁶²⁴⁵ (12) aġrısına fāyide éder⁶²⁴⁶ eger zeytile bışürüb ġukne étseleler baġarsukda⁶²⁴⁷ ve raġmde⁶²⁴⁸ (13) olan yēlleri taġıda eger saġkı étseleler balıla kıarışdurub⁶²⁴⁹ ‘avratlar fercine (14) maķ^cada dek ursalar raġimler⁶²⁵⁰ aġrısına ve ġunāk olduġına fāyide éder⁶²⁵¹ (15) eger zeytile kıaynadub içseler kıarındaġı kıurdı kııkara (*T143/b*) eger balıla kıarışdurub⁶²⁵²

[144a]

(1) yaķu étseleler mafşallar⁶²⁵³ aġrısına fāyide éde eger encīrile⁶²⁵⁴ yaķu édüb kıarına vursalar⁶²⁵⁵ fāyide éde (2) eger şarābıla bışürüb yēseler yaru kıalınca andan şonra içseler laġmiye fāyide éde (3) eger tuzlu ve tuzsuz yēseler gözi tīz eyler⁶²⁵⁶ eger unıyıla yaķu édüb göze vursalar⁶²⁵⁷ (4) gözüñ sancusın sākin eyleye⁶²⁵⁸ eger sirkeyile ve gül

⁶²³⁶ “içseler”den sonra “şuyı” var. 143a/7

⁶²³⁷ “baġanūsdur” 143a/8

⁶²³⁸ “südüġi” 143a/8

⁶²³⁹ “yapraġın” 143a/9

⁶²⁴⁰ “éder”den sonra “evit menīyi kıaķ^c éder” var. 143a/10

⁶²⁴¹ “bışürüb” 143a/10

⁶²⁴² “ic” yok. 143a/10

⁶²⁴³ “aġrısın” 143a/10

⁶²⁴⁴ “fāyide éder” yerine “sākin eyleye” 143a/11

⁶²⁴⁵ “mafşıllara” 143a/12

⁶²⁴⁶ “éde” 143a/13

⁶²⁴⁷ “baġırsakda” 143a/13

⁶²⁴⁸ “raġimde” 143a/13

⁶²⁴⁹ “kıarışdırub” 143a/14

⁶²⁵⁰ “raġimler” 143a/14

⁶²⁵¹ “éde” 143a/15

⁶²⁵² “kıarışdırub” 143b/1

⁶²⁵³ “mafşıllar” 143b/1

⁶²⁵⁴ “incīrile” 143b/1

⁶²⁵⁵ “ursalar” 143b/2

⁶²⁵⁶ “eyleye” 143b/3

⁶²⁵⁷ “ursalar” 143b/4

⁶²⁵⁸ “eyler” 143b/4

yağıyla karışdırub (5) başa dürtseler⁶²⁵⁹ ağrısın sâkin eyleye eger yumşak⁶²⁶⁰ döğüb burına üfürseler (6) burun kanını⁶²⁶¹ kese eger defni⁶²⁶² yaprağıla yağu édüb katı şişlere vursalar⁶²⁶³ fâyide (7) éder⁶²⁶⁴ eger naṭrūnıla ve mersin⁶²⁶⁵ yağıyla karışdırub⁶²⁶⁶ binbiglere dürtseler gidere (8) eger naṭrūnıla karışdırub⁶²⁶⁷ aķ bahaka sürseler fâyide éder⁶²⁶⁸ eger yağu édüb (9) defni⁶²⁶⁹ yağıyla katı şişlere vursalar⁶²⁷⁰ sigillerin gidere eger toraķ otıyla ve balıla (10) karışdırub⁶²⁷¹ demregüye vursalar⁶²⁷² be-gāyet fâyide éde eger şıksalar şuyın nārķabı (11) içinde saħķ étsele⁶²⁷³ kulaĝa ṭamlatsalar kulaķ ağrısın sâkin eyleye eger (12) bunun şuyını rāzyāne⁶²⁷⁴ şuyıla ve balıla karışdırub⁶²⁷⁵ göze dürtseler gözi (13) tīz eyleye za'fin gidere eger sirkeyile ve isfidācıla ve gül yağıyla karışdırub⁶²⁷⁶ (14) başda olan yaş çıbanlara ve kızamuĝa⁶²⁷⁷ dürtseler fâyide éde eger şarmısak (15) yā şoĝan yēye dāhı üzerine sezāb cēyneye⁶²⁷⁸ koķusın gidere (T144/a) eger çok

[144b]

(1) yēseler helāk éde eger sezāb toħmını içseler ic⁶²⁷⁹ ağrısına⁶²⁸⁰ fâyide éder⁶²⁸¹ (2) eger dögseler toħmını bir dirhemini yā iki dirhemini balıla yā sirkengübīnile (3) içseler

⁶²⁵⁹ “ursalar” 143b/5

⁶²⁶⁰ “yumuşak” 143b/5

⁶²⁶¹ “kanın” 143b/6

⁶²⁶² “defn” 143b/6

⁶²⁶³ “ursalar” 143b/7

⁶²⁶⁴ “éde” 143b/7

⁶²⁶⁵ “mersin” 143b/7

⁶²⁶⁶ “karışdırıb” 143b/7

⁶²⁶⁷ “karışdırıb” 143b/8

⁶²⁶⁸ “éde” 143b/8

⁶²⁶⁹ “defn” 143b/9

⁶²⁷⁰ “ursalar” 143b/9

⁶²⁷¹ “karışdırıb” 143b/10

⁶²⁷² “ursalar” 143b/10

⁶²⁷³ “édüb” 143b/11

⁶²⁷⁴ “rāziyāne” 143b/12

⁶²⁷⁵ “karışdırıb” 143b/12

⁶²⁷⁶ “karışdırıb” 143b/14

⁶²⁷⁷ “kızamıĝa” 143b/14

⁶²⁷⁸ “çeynese” 143b/15

⁶²⁷⁹ “iç” 144a/1

⁶²⁸⁰ “aĝnlarına” 144a/1

⁶²⁸¹ “éde” 144a/1

ma^cdedeki yaşda⁶²⁸² ve şovuklukdan⁶²⁸³ olan inçkuruğa fāyide eder⁶²⁸⁴ (4) eger günde bir dirhemini⁶²⁸⁵ yēseler felce ve ra^cşeye ve teşennüce⁶²⁸⁶ fāyide eder⁶²⁸⁷ (5) ve iştahā⁶²⁸⁸ getüre dāhı ma^cdeyi kavī edüb talağa fāyide ede eger bişürüb (6) şuyından yigirmi dirhem balıla içşeler inçkuruğa⁶²⁸⁹ fāyide ede ve kuluncı⁶²⁹⁰ gidere⁶²⁹¹ (7) evet⁶²⁹² ma^cdeye ve baş ağrısına yaramazdur eger yaprağın dögüb şuyın (8) alsalar oğlancukların burnına tamlatsalar ümmü’ş-şıbyāna ve uçuklar rencine (9) fāyide ede eger yaqu eyleyüb qarına vursalar⁶²⁹³ balğamdan ve yelden olan zaḥmetlere (10) fāyide ede⁶²⁹⁴ eger içşeler yā yaqu edüb ‘akreb şokduğına yere vursalar⁶²⁹⁵ fāyide (11) ede eger şuyını sürmelere katub göze sürme çekseler tiz eyleye ve inen şuyına (12) fāyide ede eger ‘avratlar yēseler oğlan eylemeyeler eger yaqu edüb⁶²⁹⁶ hanāzire vursalar⁶²⁹⁷ (13) fāyide⁶²⁹⁸ eyleye eger toḥmından bir dirhem yā iki dirhem içşeler ‘ırku’n-nisāya ve uçuğa (14) fāyide ede eger zeyt içinde bişürüb kavuğa vursalar⁶²⁹⁹ sidügi⁶³⁰⁰ tutulana⁶³⁰¹ fāyide (15) eyleye⁶³⁰² eger kabuğın dā’ü’ş-şalebe yumşak⁶³⁰³ edüb⁶³⁰⁴ vursalar⁶³⁰⁵ gidere eger tağda biten

---

⁶²⁸² “yaşdan” 144a/2

⁶²⁸³ “şovuklukdan” 144a/3

⁶²⁸⁴ “ede” 144a/3

⁶²⁸⁵ “dirhemini” 144a/3

⁶²⁸⁶ “teşennece” 144a/2

⁶²⁸⁷ “ede” 144a/4

⁶²⁸⁸ “iştahayı” 144a/4

⁶²⁸⁹ “inçkuruğa” 144a/5

⁶²⁹⁰ “kuluncı” 144a/5

⁶²⁹¹ “giderir” 144a/5

⁶²⁹² “evit” 144a/5

⁶²⁹³ “vursalar” 144a/8

⁶²⁹⁴ “eder” 144a/8

⁶²⁹⁵ “vursalar” 144a/9

⁶²⁹⁶ “edib” 144a/11

⁶²⁹⁷ “vursalar” 144a/11

⁶²⁹⁸ “fāyide”den sonra “eyleye eger toḥmından bir dirhem yā iki dirhem içşeler ‘ırku’n-nisāya ve uçuğa fāyide” yok. 144a/11

⁶²⁹⁹ “vursalar” 144a/12

⁶³⁰⁰ “südük” 144a/12

⁶³⁰¹ “dutilduğına” 144a/12

⁶³⁰² “ede” 144a/12

⁶³⁰³ “yumşak” 144a/13

⁶³⁰⁴ “edib” 144a/13

⁶³⁰⁵ “vursalar” 144a/13

[145a]

(1) sezābı⁶³⁰⁶ şıksalar şuyıla qarışdurub⁶³⁰⁷ dā'ü's-sa'lebe vursalar⁶³⁰⁸ kıl bitüre *serhes*⁶³⁰⁹ (2) eyreltidür eger dört mışkāl eyrelti kökinden mā'ü'l-^caselile içseler namāz-boz (3) kırtların çıkara eger balıla (*T144/b*) qarışdurub⁶³¹⁰ lu'ük gibi yalasalar girü bu fāyideyi⁶³¹¹ éde (4) eger üç dirhemini şarābıla içseler uzun kırdı çıkara eger ^cavratlara içürseler (5) hergiz yüklü olmaya kıritsalar saḥḥ édüb oñulmaz⁶³¹² yaş çıbanlara ekseler bitüre (6) eger tāzeyiken yaprağım⁶³¹³ bişürüb yéseler içi yumşada⁶³¹⁴ ve süddeleri açā ve (7) ma^cdeyi balgamdan cilā eyleye eger budakları tāzeyiken gözine çöb yā ğayrı (8) nesne düşen kişi yése taşıra bırağa gözi fi'l-ḥāl redd kıla mücerredür (9) eger⁶³¹⁵ kökini saḥḥ édüb⁶³¹⁶ bir mışkāl günde rufudun yumurdaya eküb üç⁶³¹⁷ (10) güne⁶³¹⁸ dek bu vechile isti^cmāl étsele kıl düşmekden ve et kesilmekden (11) fāyide éde eger kökinden tāzeyiken alsalar yusalar toprağın giderdikden⁶³¹⁹ sonra (12) uvaçuk⁶³²⁰ toğrayub⁶³²¹ dögseler altı yüz dirhemini biñ iki yüz dirhem bala (13) qarışdurub⁶³²² şol yanbaşları ağrısından kötrüm⁶³²³ olan kişiler⁶³²⁴ mütevātir (14) bu zikri olınan miqdārı⁶³²⁵ yéseler tamām olmadın şifā bula eger yaprağım⁶³²⁶ (15) kıruyiken dögseler kınā qarışdursalar⁶³²⁷ başā vursalar⁶³²⁸ gözde⁶³²⁹ şu indüğinden⁶³³⁰

---

⁶³⁰⁶ “sezāb” 144a/13

⁶³⁰⁷ “qarışdırıb” 144a/13

⁶³⁰⁸ “ursalar” 144a/14

⁶³⁰⁹ “sereḥis” 144a/14

⁶³¹⁰ “qarışdırıb” 144b/1

⁶³¹¹ “fāyide” 144b/1

⁶³¹² “oñulmaz” 144b/3

⁶³¹³ “yaprağım” 144b/3

⁶³¹⁴ “yumuşada” 144b/4

⁶³¹⁵ “eger”den sonra “yaçu édüb gevdedeki demrenlere ursalar fi'l-ḥāl redd kıla mücerredür eger” var. 144b/6-7

⁶³¹⁶ “édib” 144b/7

⁶³¹⁷ “üç” 144b/8

⁶³¹⁸ “güne dek” yerine “günde” 144b/8

⁶³¹⁹ “giderdikden” 144b/9

⁶³²⁰ “uvacuk” 144b/9

⁶³²¹ “toğrayıb” 144b/10

⁶³²² “qarışdırıb” 144b/10

⁶³²³ “kötirüm” 144b/11

⁶³²⁴ “kişilere” 144b/11

⁶³²⁵ “miqdār” 144b/12

⁶³²⁶ “yaprağım” 144b/12

⁶³²⁷ “qarışdırıb” 144b/13

[145b]

(1) sonra olan zahmetleri gidere *serv* türkce servdür eger yaprağını sahk (2) etseler⁶³³¹ azacuk⁶³³² şu ve mürr katub içseler kavuğa inen yaramaz hıltları (3) (T145/a) ve südük tutulmasına fāyide éde ve serv kōzını eger yaşıken dögseler (4) süciyile içseler kan tükürmesine ve bağarsuk⁶³³³ çıbanlarına ve artuk hılt akdüğünden⁶³³⁴ (5) ve ‘usr-ı nefese ve öksürüğe⁶³³⁵ fāyide éde eger bişürseler şuyın encirile (6) karışdurub⁶³³⁶ katı şişlere vursalar⁶³³⁷ ve burun icinde biten⁶³³⁸ artuk ete vursalar⁶³³⁹ (7) giderür⁶³⁴⁰ eger sirkeyile bişürseler termiyeyile karışdurub dögseler dırnağda olan (8) aklara vursalar gidere eger yaçu édüb kılunca⁶³⁴¹ vursalar⁶³⁴² fāyide éde eger tütüzseler (9) sivri sişegi tağıda eger yaprağını yaçu édüb cirāhata vursalar⁶³⁴³ bitüre eger (10) sirkeyile karışdurub⁶³⁴⁴ kıllara dürtseler qararda eger yaçu édüb unıla gözde olan (11) issi şişlere ve ışırğuya⁶³⁴⁵ fāyide éde eger mūm ve tatlu⁶³⁴⁶ zeytile karışdurub ma‘deye (12) vursalar⁶³⁴⁷ kuvvet vère eger kaynadub şuyın sirkeyile karışdurub⁶³⁴⁸ ağızda dutsalar⁶³⁴⁹ (13) diş ağırsına fāyide éde eger göyündürseler⁶³⁵⁰ külini⁶³⁵¹ od yanuğına ve yaş çıbanlara (14) şaşsalar fāyide éde

---

⁶³²⁸ “ursalar” 144b/13

⁶³²⁹ “göze” 144b/13

⁶³³⁰ “indiginden” 144b/13

⁶³³¹ “édüb” 144b/15

⁶³³² “azacuk” 144b/15

⁶³³³ “bağırsak” 145a/2

⁶³³⁴ “akduğundan” 145a/2

⁶³³⁵ “öksirige” 145a/2

⁶³³⁶ “karışdırıb” 145a/3

⁶³³⁷ “ursalar” 145a/3

⁶³³⁸ “biten” yok. 145a/3

⁶³³⁹ “ursalar” 145a/3

⁶³⁴⁰ “gidere” ve “gidere”den sonra “eger sirkeyile bişürseler termiyeyile karışdurub dögseler dırnağda olanağlara vursalar gidere” yok. 145a/4

⁶³⁴¹ “kılınca” 145a/4

⁶³⁴² “ursalar” 145a/4

⁶³⁴³ “ursalar” 145a/5

⁶³⁴⁴ “karışdırıb” 145a/5

⁶³⁴⁵ “ışırğuya”dan sonra “ursalar” var. 145a/6

⁶³⁴⁶ “datlu” 145a/7

⁶³⁴⁷ “ursalar” 145a/7

⁶³⁴⁸ “karışdırıb” 145a/8

⁶³⁴⁹ “tutsalar” 145a/8

⁶³⁵⁰ “göyündürseler” 145a/8

⁶³⁵¹ “külin” 145a/9

serakṣāne saftere beñzer bir otdur yapraqları ayva dānaya (15) beñzer bir otdur tohumları sūsama beñzer eger tohmından içseler ishāl êde balğamı

[146a]

(1) ve şafrāyı çıkarı *sereṭān-ı bahri* ırmağ yingecidür⁶³⁵² eger yalunuzca yēseler ve vursalar (2) it ṭaladıgına be-ğāyet fāyide êde⁶³⁵³ eger göyündürüb⁶³⁵⁴ külinden üç⁶³⁵⁵ bucuğ mışkālını (3) cıntāyānāyıla qarışdurub üç⁶³⁵⁶ gün şarābıla içseler kuduz it ṭaladıgına⁶³⁵⁷ (4) fāyide êde eger balıla qarışdurub ayakda ve barmağda olan yarıqlara⁶³⁵⁸ vursalar⁶³⁵⁹ (5) fāyide êde eger şudan çıkardıklayın⁶³⁶⁰ saḥk êdüb⁶³⁶¹ deve südiyile⁶³⁶² (T145/b) içseler (6) ağılu cānavarlar⁶³⁶³ şoğduğına fāyide êde eger bişürüb şōrvāsıla⁶³⁶⁴ yēseler (7) öninde olan⁶³⁶⁵ çıbanlara fāyide êde eger şarābıla içseler sidük⁶³⁶⁶ yolındağı (8) zahmetlere fāyide êde ve taşları tağıda çıkarı eger rāzyāneyile ve kerefüsile⁶³⁶⁷ (9) bişürüb şuyın süzüb içseler sidüğü⁶³⁶⁸ ve hayzı yüride eger çig (10) iken saḥk êtseler⁶³⁶⁹ şuyıla yuyub süzseler ol şunuğ bir üsküresini (11) gārgara êtseler hunāka ve çeñeler ağırsına fāyide êde eger gözün⁶³⁷⁰ iki günde bir (12) ısıtma ṭutan kişi boynına aşa ḳosa⁶³⁷¹ ısıtması ḳoya eger etile şōrbā (13) eyleyüb yēseler öykende veremi olan kişiye fāyide êde ve cimāi⁶³⁷² ziyāde êde eger (14) ḳarnın yarsalar

---

⁶³⁵² “yengecidür” 145a/12

⁶³⁵³ “êder” 145a/12

⁶³⁵⁴ “göyindirib” 145a/13

⁶³⁵⁵ “üç” 145a/13

⁶³⁵⁶ “üç” 145a/13

⁶³⁵⁷ “ṭalaṭuğına” 145a/14

⁶³⁵⁸ “yarıqlara” 145a/15

⁶³⁵⁹ “ursalar” 145a/15

⁶³⁶⁰ “çıkardıklayın” 145a/15

⁶³⁶¹ “êdib” 145a/15

⁶³⁶² “südüyile” 145a/15

⁶³⁶³ “cānavar” 145b/1

⁶³⁶⁴ “şōrvāsıyla” 145b/1

⁶³⁶⁵ “olan” yok. 145b/1

⁶³⁶⁶ “südük” 145b/2

⁶³⁶⁷ “kerefisile” 145b/3

⁶³⁶⁸ “südüğü” 145b/4

⁶³⁶⁹ “êdüb” 145b/4

⁶³⁷⁰ “gözini” 145b/6

⁶³⁷¹ “ḳosalar” 145b/7

⁶³⁷² “cimāği” 145b/8

tuzıla⁶³⁷³ ve külile yusalar arpayıla bişürüb yéseler mezkür (15) hastalığa fāyide éde eger yarsalar afī ve ğayrı cānavarlar şokduđına⁶³⁷⁴

[146b]

(1) vursalar⁶³⁷⁵ fāyide éde ve kıatı şışlere vursalar⁶³⁷⁶ fāyide éde eger külini yaķu édüb bahaķavursalar⁶³⁷⁷ (2) gidere ve sirkeyile⁶³⁷⁸ külini kıarışdurub kıuduz şaladuğına vursalar⁶³⁷⁹ fāyide éder⁶³⁸⁰ (3) eger deve südiyile⁶³⁸¹ içseler göğüsden kıan ve irin tükürmege fāyide éde⁶³⁸² eger (4) arpayıla bişürüb yéseler göğüsde ve öykende olan veremlere fāyide éde evet⁶³⁸³ ğec (5) hazm olur eger yaķu édüb gövdedeki⁶³⁸⁴ veremlere vursalar⁶³⁸⁵ gidere eger külinden řin-i maħdūmıla (6) (T146/a) ve řamđıla ve keşireyile ve rubbū's-sūsile kıarıřdurub⁶³⁸⁶ yéseler öykende veremi⁶³⁸⁷ (7) olan kışıye fāyide éde eger sereřānı toraķ otıyıla bişürüb⁶³⁸⁸ şuyıla ğarđara (8) etseler ağulu cānavar şokduğına fāyide éde eger ayağını yimiřlü⁶³⁸⁹ ağaca (9) ařa kıosalar yimişi dökile eger göyündürüb⁶³⁹⁰ emcege dürtseles sereřānı gide⁶³⁹¹ (10) *sereřān-ı bahri* deniz yingecidür⁶³⁹² ki řin denizinde kııķar havā řokınıcaķ (11) řař olur eger yumřaķ⁶³⁹³ dögüb göze ekseler kııbanlardan olan eřeri⁶³⁹⁴ gidere⁶³⁹⁵ (12) ve gözi řiz eyler eger diř

---

⁶³⁷³ “külile ve tuzıla” 145b/8-9

⁶³⁷⁴ “şokduğı yere” 145b/10

⁶³⁷⁵ “vursalar” 145b/10

⁶³⁷⁶ “vursalar” 145b/11

⁶³⁷⁷ “vursalar” 145b/11

⁶³⁷⁸ “külini sirkeyile” 145b/12

⁶³⁷⁹ “vursalar” 145b/12

⁶³⁸⁰ “éde” 145b/12

⁶³⁸¹ “südiyile” 145b/12

⁶³⁸² “éde” yok. 145b/13

⁶³⁸³ “evit” 145b/4

⁶³⁸⁴ “gevedeki” 145b/15

⁶³⁸⁵ “vursalar” 145b/15

⁶³⁸⁶ “kıarışdurub” 146a/1

⁶³⁸⁷ “verem” 146a/1

⁶³⁸⁸ “bişürüb” 146a/2

⁶³⁸⁹ “yemişlü” 146a/3

⁶³⁹⁰ “göyündirib” 146a/3

⁶³⁹¹ “gidere” 146a/4

⁶³⁹² “yengecidür” 146a/4

⁶³⁹³ “yumřaķ” 146a/5

⁶³⁹⁴ “eşerleri” 146a/6

⁶³⁹⁵ “giderir” 146a/6

diplerine sürseler cilā êde eger odıla göyündürseler⁶³⁹⁶ (13) be-ğāyet laṭīf olur eger tūtiyāya koyub⁶³⁹⁷ göze sürme êtseler gözi kavī (14) ve tīz eyleye *sirācū'l-ḳuṭrub*⁶³⁹⁸ yebrūhū'ş-şanemdür⁶³⁹⁹ buña süleymān peygāmbere ağacı (15) dērlere zīrā süleymān peygāmbere⁶⁴⁰⁰ yüzüğü ḳaşında bu ağacdan varıdı

[147a]

(1) anuñcün⁶⁴⁰¹ insa ve cinne ḥüküm êderdi dāḥı zū'l-ḳarneyn mağribile maşrıḳa ḥüküm
(2) êtdüğü anuñla bileydi andan ötürü ḥüküm ḳıldı dērlere imdi bu kökün şūreti (3) oldur
ki yer altında bir kökdür ki ādem vaz'ında biter cemī'ci endāmı ādeme beñzer ayagın
(4) ṭurur yaprağı yer yüzinde it burın⁶⁴⁰² yaprağına beñzer ḳızılca yemişcükleri⁶⁴⁰³ olur
(5) ḳoḳusu⁶⁴⁰⁴ bal ḳoḳusına⁶⁴⁰⁵ beñzer bāğlarda⁶⁴⁰⁶ ve ṭağlarda olur ḳıḳarmasınuñ vaḳti
şol (6) vaḳitdür kim merriḥ ḥamel burucında⁶⁴⁰⁷ yāḥūd cedy burcınıñ yigirmi dördünci
derecesinde (7) ola dāḥı (*T146/b*) ay merriḥe muḳārin ola yā ikisi dāḥı⁶⁴⁰⁸ bir burcda
ola ṭariḳ budur (8) kim se-şenbih⁶⁴⁰⁹ gün⁶⁴¹⁰ açıḳmış⁶⁴¹¹ it getüreler boynına ip⁶⁴¹²
bağlayalar ipüñ bir ucını⁶⁴¹³ (9) ol ota bağlayalar geñ yere gideler dāḥı ite çağırılar⁶⁴¹⁴
ol it çekinüb (10) ol otı ḳoparduğı vaḳtin düşer ölür imdi bu ot fāyide êder cinnete ve
mālḥūlyāya⁶⁴¹⁵ (11) ve dürlü dürlü şaḳrayı fikirlere fālice⁶⁴¹⁶ ve laḳvāya ve cüzẓām

---

⁶³⁹⁶ “göyündürseler” 146a/7

⁶³⁹⁷ “ḳatıḳ” 146a/7

⁶³⁹⁸ “sirācū'l-ḳuṭrāb” 146a/8

⁶³⁹⁹ “yeprūhū'ş-şanemdür” 146a/8

⁶⁴⁰⁰ “peygāmbereñ” 146a/9

⁶⁴⁰¹ “anuñcün” 146a/10

⁶⁴⁰² “burunı” 146a/13

⁶⁴⁰³ “yemişcükleri” 146a/13

⁶⁴⁰⁴ “ḳoḳısı” 146a/14

⁶⁴⁰⁵ “ḳoḳısına” 146a/14

⁶⁴⁰⁶ “bāğlarda”dan sonra “ve ṭağlarda” yok. 146a/14

⁶⁴⁰⁷ “burcında” 146a/15

⁶⁴⁰⁸ “dāḥı” yok. 146b/1

⁶⁴⁰⁹ “şe-şenbe” 146b/1

⁶⁴¹⁰ “gün”den sonra “ gün ṭoğariken ol otı ḳazalar dört yanına mu'laḳ ḳoyalar bir ḳaç gün” var. 146b/2

⁶⁴¹¹ “acıḳmış” 146b/2

⁶⁴¹² “ip” yok. 146b/3

⁶⁴¹³ “ucını” 146b/3

⁶⁴¹⁴ “çağırılar” 146b/4

⁶⁴¹⁵ “mālḥūlyāya” 146b/5

⁶⁴¹⁶ “felce” 146b/5

rencine ve (12) ‘aql⁶⁴¹⁷ karışduğına ve şar‘a ve unutsalığa⁶⁴¹⁸ fāyide éde⁶⁴¹⁹ eger bir kiři⁶⁴²⁰ bunun⁶⁴²¹ (13) ā‘zāsından bir ‘uzvın azacuk yemişile⁶⁴²² sahk étselele zanbak yağında ezüb⁶⁴²³ (14) ol yağdan alınlarına dürtselele pādīşāhlara varsalar pādīşāhlar katında (15) muqarrebi ola cemī‘i hācetlerin bitüre eger yemişi olmadın āgiken alsalar

[147b]

(1) döğüb gül yağıyla karışdurub⁶⁴²⁴ ‘avratlar⁶⁴²⁵ karnına ve arkasına dürtselele oğlan (2) düşürmeye emīn ola eger çiçeginden acmaduğın⁶⁴²⁶ bir goncacuğın (3) alsalar kettān bezine şarşalar yedi dürlü yün iplikile bağlasalar uçuk⁶⁴²⁷ (4) tutan oğlancuğın⁶⁴²⁸ boynına aşı kosalar mādēm⁶⁴²⁹ ki boynındadır ol (5) zaħmetden biri ola ve eger açılmış çiçeginden alsalar döğselele zeytile (6) kavursalar ol zeyti toğurmayan ‘avratları⁶⁴³⁰ karnına sürseler tīz toğura āgrısuz (7) açısuz⁶⁴³¹ eger kökinden evde tütüzselele cīnden⁶⁴³² (T147/a) ve şeyā‘inden nesne kalmaya (8) gide eger ‘aqlı karışan ve fāsīd olan ve hezyān söyleyen kişilere tütüzselele (9) ol zaħmetleri gidere eger ādem derisine kosalar bir ‘uzvın yāhūd küllini götürseler (10) boynında veyā bāzūda şuya⁶⁴³³ gark olmaya ve oda yanmaya ve yıldırım urmaya ok (11) geçmeye⁶⁴³⁴ ve kılıc kesmeye oğurıdan⁶⁴³⁵ ve haramīden emīn ola ve cemī‘i zaħmetlerden emīn ola (12) eger bir pāresini uçuk tutan kiři⁶⁴³⁶ boynında götürselele uçuğı koya eger ay toğarken (13)

---

⁶⁴¹⁷ “‘aql” 146b/6

⁶⁴¹⁸ “unutsalığa” 146b/6

⁶⁴¹⁹ “éde” 146b/6

⁶⁴²⁰ “kişiniğ” 146b/7

⁶⁴²¹ “bunun” yok. 146b/7

⁶⁴²² “yemişile” 146b/7

⁶⁴²³ “ezib” 146b/8

⁶⁴²⁴ “karışdırsalar” 146b/10

⁶⁴²⁵ “‘avrat” 146b/10

⁶⁴²⁶ “açımaduğın” 146b/11

⁶⁴²⁷ “ucuk” 146b/12

⁶⁴²⁸ “oğlancuğın” 146b/12

⁶⁴²⁹ “mādām” 146b/12

⁶⁴³⁰ “‘avratları” 146b/14

⁶⁴³¹ “acısuz” 146b/15

⁶⁴³² “cīniden” 146b/15

⁶⁴³³ “şuda” 147a/3

⁶⁴³⁴ “gecmeye” 147a/4

⁶⁴³⁵ “oğrıdan” 147a/4

⁶⁴³⁶ “kişi” yok. 147a/5

bir pāresini boynında götürse uçuğı kıya eger yumşak⁶⁴³⁷ dögseler ekileye ve yaramaz çıbanlara (14) ekseler fāyide éde eger ay toğarken bir pāresini boynında götürseler hīç kimse ana (15) gāzab étmeye cemī'i halk içinde muhtār ola eyü⁶⁴³⁸ yüzlü⁶⁴³⁹ola ve dağı hekim⁶⁴⁴⁰ eydür

[148a]

(1) anuñ 'alāmeti oldur⁶⁴⁴¹ kim gece olıcağ ağacınuñ⁶⁴⁴² kabuğı od gibi ışılar eger kırusa (2) ışılamaz ola eger ışılsalar bize⁶⁴⁴³ şarsalar kıosalar yine ışılaya ve dağı hekim eydür bir (3) pāre kökini götürdüm evüñ⁶⁴⁴⁴ bucağında kıodum der dün yarısı olıcağ od yandı gördüm (4) evüñ⁶⁴⁴⁵ içi şu'lelenür kıurur⁶⁴⁴⁶ geldüm ta'accüb étdüm bu şu'le yeñi dedüm gördüm ki ol kökten (5) çıkar kıuruyınca kıurduğınlayın gitdi *sīsāliyūs* ba'zılar buña bidnūs⁶⁴⁴⁷ gözi (6) derler yaprakları rāzyāne⁶⁴⁴⁸ yaprağına beñzer depesi kıorağ otına beñzer köki kıuvvetlüdür (7) yaprağından⁶⁴⁴⁹ yeşeler sidügi⁶⁴⁵⁰ yürüdür içi kıızdırur⁶⁴⁵¹ (T147/b) şar'a fāyide éder eger kıaynadsalar⁶⁴⁵² (8) şuyın içşeler südük⁶⁴⁵³ kıutulduğın⁶⁴⁵⁴ gidere ve kıikü'n-nefese ve rahm⁶⁴⁵⁵ ağırlarına ve eski (9) öksürüğe fāyide éde düşüd oğlanı kııkarur⁶⁴⁵⁶ ve ağırlarına fāyide éder eger büber ve şarābıla (10) icşeler⁶⁴⁵⁷ şovuk zahmetinden emīn⁶⁴⁵⁸ olalar⁶⁴⁵⁹ eger keçiye⁶⁴⁶⁰ ve kıoyuna

---

⁶⁴³⁷ “yumuşak” 147a/6

⁶⁴³⁸ “ay” 147a/8

⁶⁴³⁹ “yüzli” 147a/8

⁶⁴⁴⁰ “hekim” 147a/8

⁶⁴⁴¹ “oldır” 147a/9

⁶⁴⁴² “ağacınuñ” 147a/9

⁶⁴⁴³ “beze” 147a/10

⁶⁴⁴⁴ “evüñ”den sonra “bir” var. 147a/11

⁶⁴⁴⁵ “evüñ” 147a/12

⁶⁴⁴⁶ “kıurur” 147a/12

⁶⁴⁴⁷ “bednūs” 147a/14

⁶⁴⁴⁸ “rāzyāne” 147a/14

⁶⁴⁴⁹ “yaprağından”dan sonra “eger” var. 147a/15

⁶⁴⁵⁰ “südügi” 147a/15

⁶⁴⁵¹ “kıızdırır” 147a/15

⁶⁴⁵² “kıaynadalar” 147b/1

⁶⁴⁵³ “südük” 147b/1

⁶⁴⁵⁴ “kıutulduğın” 147b/1

⁶⁴⁵⁵ “rahim” 147b/2

⁶⁴⁵⁶ “kııkara” 147b/2

⁶⁴⁵⁷ “içşeler” 147b/3

⁶⁴⁵⁸ “imīn” 147b/3

vesāir dişi hayvānāta yēdürseler (11) dōli çok ola eger şuyın içürseler südük ve hayz tutulduğına⁶⁴⁶¹ fāyide ēde (12) eger tohmından üç⁶⁴⁶² güne degin meypuhteyile⁶⁴⁶³ içseler bögrek ağrısın gidere eger kökinden (13) dögüb ve bala qarışdurub lu'ük gibi yēseler⁶⁴⁶⁴ içindeki⁶⁴⁶⁵ ve göğüsündeki⁶⁴⁶⁶ artuq hıltları çıkara (14) ve oğlan toğurmasın⁶⁴⁶⁷ āsān eyleye ve toñmış balgamı eride ve süddeleri açā ma'deye ve bögrege (15) ve kavuğa fāyide ēde ve yelleri tağıda *saṭuvā*⁶⁴⁶⁸ ba'zılar buña şorgun dēmişler⁶⁴⁶⁹ galīzdür

[148b]

(1) bu otuñ yaprağı ve yimişi kábısdur⁶⁴⁷⁰ eger kaynadub şuyıla huqne ētseler bağırsaq (2) çıbanlarına fāyide ēde⁶⁴⁷¹ eger kulağa tamzursalar irün⁶⁴⁷² aqduğına fāyide⁶⁴⁷³ eger yaprağını (3) yaqu eyleyüb göze vursalar⁶⁴⁷⁴ göz delügi böyüdüğine fāyide ēde⁶⁴⁷⁵ eger kurısını⁶⁴⁷⁶ kan sızduğına⁶⁴⁷⁷ (4) vursalar⁶⁴⁷⁸ fāyide ēder⁶⁴⁷⁹ *serṭarāṭiyūtīs* şu yoşuñıdur⁶⁴⁸⁰ köki olmaz (5) yaprakları hayyü'l-ālem yaprağına benzer eger içseler bögrekden zızan⁶⁴⁸¹ kanı kese⁶⁴⁸² sirkeyile (6) yaqu ēdüb cirāhata vursalar⁶⁴⁸³ şışdügini

⁶⁴⁵⁹ “ola” 147b/3

⁶⁴⁶⁰ “keciye” 147b/3

⁶⁴⁶¹ “tutulduğına” 147b/5

⁶⁴⁶² “üç” 147b/5

⁶⁴⁶³ “mey-i puhteyile” 147b/5

⁶⁴⁶⁴ “yalasalar” 147b/6

⁶⁴⁶⁵ “icdeki” 147b/6

⁶⁴⁶⁶ “göğüsdeki” 147b/6

⁶⁴⁶⁷ “toğırmasın” 147b/7

⁶⁴⁶⁸ “saṭvā” 147b/8

⁶⁴⁶⁹ “demişlerdür” 147b/9

⁶⁴⁷⁰ “kábızdur” 147b/9

⁶⁴⁷¹ “ēder” 147b/10

⁶⁴⁷² “iriñ” 147b/10

⁶⁴⁷³ “fāyide ēde” 147b/11

⁶⁴⁷⁴ “ursalar” 147b/11

⁶⁴⁷⁵ “ēder” 147b/12

⁶⁴⁷⁶ “kurusını” 147b/12

⁶⁴⁷⁷ “sızduğı yere” 147b/12

⁶⁴⁷⁸ “ursalar” 147b/12

⁶⁴⁷⁹ “ēde” 147b/12

⁶⁴⁸⁰ “yoşuñıdur” 147b/13

⁶⁴⁸¹ “sızan” 147b/14

⁶⁴⁸² “kese” yok. 147b/14

⁶⁴⁸³ “ursalar” 147b/14

gidere ve balgami⁶⁴⁸⁴ şişlere vursalar⁶⁴⁸⁵ (7) hall eder⁶⁴⁸⁶ *setā* farāsiyūna benzer bir
otdur evet⁶⁴⁸⁷ ak olur farāsiyūn uzun (8) (T148/a) olur yaprakları uvaçuk⁶⁴⁸⁸ sidügi⁶⁴⁸⁹
ve hayzı yürüdür ve içdeki⁶⁴⁹⁰ oğlanı (9) ve oğlan şonım⁶⁴⁹¹ çıkarur⁶⁴⁹² bişürüb şuyın
içseler hafakāna fāyide éde ve yüregi (10) kavī eder⁶⁴⁹³ ic ağrısına⁶⁴⁹⁴ ve kuduz it⁶⁴⁹⁵
taladugına fāyide⁶⁴⁹⁶ yèdürüb⁶⁴⁹⁷ kuşdursalar (11) eger zeytde kaynadsalar⁶⁴⁹⁸ diş
ağrısına dürtsele fāyide eder⁶⁴⁹⁹ *su'd* topalakdur (12) eger yumşak⁶⁵⁰⁰ döğüb
oñulmaz⁶⁵⁰¹ çıbanlara⁶⁵⁰² ekseler oñulda⁶⁵⁰³ eger içseler sidügi⁶⁵⁰⁴ ve kavukda (13) olan
taşı tağıda çıkara ve hayzı indüre ve 'akreb şokduğına fāyide eder⁶⁵⁰⁵ (14) ve rahm⁶⁵⁰⁶
yumulduğına⁶⁵⁰⁷ ve şovukluğına⁶⁵⁰⁸ fāyide eder⁶⁵⁰⁹ eger kuruyiken saħk édüb⁶⁵¹⁰ (15)
ağızda olan çıbanlara⁶⁵¹¹ ve ekile çıbanlarına⁶⁵¹² ekseler fāyide⁶⁵¹³ eger menevüş⁶⁵¹⁴
yağıyla

---

⁶⁴⁸⁴ “balgami” 147b/14

⁶⁴⁸⁵ “ursalar” 147b/15

⁶⁴⁸⁶ “éde” 147b/15

⁶⁴⁸⁷ “evit” 147b/15

⁶⁴⁸⁸ “uvacuk olur” 148a/1

⁶⁴⁸⁹ “südügi” 148a/1

⁶⁴⁹⁰ “icdeki” 148a/1

⁶⁴⁹¹ “şonım” 148a/1

⁶⁴⁹² “çıkarrır eger” 148a/2

⁶⁴⁹³ “éde” 148a/2

⁶⁴⁹⁴ “ağrılarına” 148a/2

⁶⁴⁹⁵ “it” yok. 148a/2

⁶⁴⁹⁶ “fāyide”den sonra “éde eger” 148a/3

⁶⁴⁹⁷ “yèdirüb” 148a/3

⁶⁴⁹⁸ “kaynatsalar” 148a/3

⁶⁴⁹⁹ “éde” 148a/3

⁶⁵⁰⁰ “yumuşak” 148a/4

⁶⁵⁰¹ “oñulmaz” 148a/4

⁶⁵⁰² “cıbanlara” 148a/4

⁶⁵⁰³ “oñulda” 148a/4

⁶⁵⁰⁴ “südügi” 148a/4

⁶⁵⁰⁵ “éde” 148a/5

⁶⁵⁰⁶ “rahim” 148a/5

⁶⁵⁰⁷ “yumıldugına” 148a/6

⁶⁵⁰⁸ “şovukluğına” 148a/6

⁶⁵⁰⁹ “éde” 148a/6

⁶⁵¹⁰ “édib” 148a/6

⁶⁵¹¹ “cıbanlara” 148a/6

⁶⁵¹² “çıbanlara” 148a/6

⁶⁵¹³ “fāyide”den sonra “éde” var. 148a/7

[149a]

(1) içseler ‘aklı ziyāde eyleye ağız hoşusun eyü eyleye ve böğregi kızdura ve şovuk kavuğa (2) fāyide éde za‘fını gidere ve sidüğü⁶⁵¹⁵ tamladığını kese çigeri⁶⁵¹⁶ ve ma‘deyi kızdura⁶⁵¹⁷ (3) burunda olan yaramaz hoşuları gidere ve diş diplerin muhkem⁶⁵¹⁸ ve hıfzı ziyāde (4) eyleye ve eski ısıtmalara fāyide éde eyleye⁶⁵¹⁹ ve sıjirleri kavī eyleye evet⁶⁵²⁰ çok (5) yemeyeler tā kim kanı göyündürüb⁶⁵²¹ cüzzām rencin getürmeye eger yemege saçub (6) yēseler dāhı bu fāyideleri éde eger yaqu édüb ma‘deye vursalar⁶⁵²² kuşmağı (7) kaṭ‘ éde eger ziftile karışdurub⁶⁵²³ binbiglere vursalar⁶⁵²⁴ fāyide éde⁶⁵²⁵ *su‘ūd* (8) bir otdur kim yaprağı uzun olur zeytün yaprağına beñzer diplerinde babādyā gibi (9) degirmice nesnelere olur budakları ayva dāna budığına beñzer⁶⁵²⁶ yaprağını (10) çiçeğiyle yaqu eyleyüb⁶⁵²⁷ göze vursalar⁶⁵²⁸ göz altında irkilen kanı kese eger (11) baraşaya⁶⁵²⁹ vursalar⁶⁵³⁰ fāyide éde eger çiçeğin hoşulasalar be-ğāyet aqşırda⁶⁵³¹ (12)

⁶⁵¹⁴ “meneviş” 148a/7

⁶⁵¹⁵ “sidük” 148a/8

⁶⁵¹⁶ “cigeri” 148a/8

⁶⁵¹⁷ “kızdura”dan sonra “ve” var. 148a/9

⁶⁵¹⁸ “muhkem”den sonra “éde” var. 148a/9

⁶⁵¹⁹ “eyleye” yok. 148a/10

⁶⁵²⁰ “evit” 148a/10

⁶⁵²¹ “göyündürüb” 148a/11

⁶⁵²² “vursalar” 148a/12

⁶⁵²³ “karışdırub” 148a/12

⁶⁵²⁴ “vursalar” 148a/13

⁶⁵²⁵ “éde”den sonra “(148a/13) *sefercel* türkce ayvadur ikinci derecenin evvelinde şovuktur (148a/14) ikinci derecede yābisdür tatlısı bar ve raṭb dereceyi evvelde bağırsaqlar fazalātının (148a/15) aqmasın men‘ éder şuyı nefes tutilmasına fāyide éder nefesi ferah éder kalbi ve ma‘deyi (*T148/b*) (148b/1) kavī éder humāra ve kuşmağı fāyide éder ‘aṭaşı teskīn éder şuyı efzaldür cirminden bağırsağdan (148b/2) kan gelmege fāyide éder ve rāyīha kalbi ve dimāğı kavī éder ta‘ām üzerine yense ishāl (148b/3) olmanuñ tefrīhi bundan ziyādedür ammā kalbe ve dimāga kuvvet vèrmesi bunuñ ziyādedür ḥazret-i (148b/4) resül ‘aleyhi’s-selām dağı ḥaqqında yuqavī dēyübdür acıa yēyicek kabz éder ve gönül dönmesin men‘ éder (148b/5) ve çekirdegi lu‘ābı ısladıcak maḥmūmların ḥarāretin ve ağızındağı olan yubūsetin (148b/6) giderir ve şekerle mürebbāsın étseler kalbe kuvvet éder ve şarābı dağı kalbe kuvvet éder ḥarāreti sākin (148b/7) éder ve ishāl kabz éder ve ‘avrat ki dört aylık ḥāmile olsa ayva yemek ve hoşulamağ gāyetde (148b/8) eyüdüür toğan oğlan laṭif ve maḥbüb ve ḥalūk ola mine’l-üstād e’l-muṭṭabib” var. 148a/13-148b/8

⁶⁵²⁶ “beñzer”den sonra “eger” var. 148b/10

⁶⁵²⁷ “édüb” 148b/11

⁶⁵²⁸ “vursalar” 148b/11

⁶⁵²⁹ “baraşa” 148b/11

⁶⁵³⁰ “vursalar” 148b/11

⁶⁵³¹ “aqşırda” 148b/

aķsırtmađıla dimāđı arıda eğer bu otuğ küllisini dgseler⁶⁵³² yaķu db⁶⁵³³ (13) yüzdeki çığıda vursalar⁶⁵³⁴ gidere *sefdkes* bir otdur kim uzunı iki (14) ķarıř olur yabraķları ađuķ⁶⁵³⁵ olur şhtere yabrağına beņzer olur (15) iekleri şaru olur evet⁶⁵³⁶ ortası aķ olur eğer igle y bişmişle

[149b]

(1) yseler içi ishl eyleye ma‘deye eyüdür (*T149/a*) ve sidđi⁶⁵³⁷ yridr eğer bişürüb (2) şuyın iseler⁶⁵³⁸ uyuza ve giciyige ve ķavuķ ve bögrek ve ciger zağmetine fyide der (3) ve ķanı şf eyler eğer çiçeginden ķurudub⁶⁵³⁹ beş dirhemini berberi (4) şaru helleyile içseler içi ishl eyleye eğer sıķsalar⁶⁵⁴⁰ şuyından c yüz dirhem⁶⁵⁴¹ (5) beş dirhem şaru helleyile içseler ishl de *sufundliyn* bir otdur (6) kim yabrađı⁶⁵⁴² ınr yabrađına⁶⁵⁴³ beņzer ve vřr⁶⁵⁴⁴ yabrađına⁶⁵⁴⁵ beņzer uzunluđı⁶⁵⁴⁶ (7) bir arış olur depesi oraķ otı depesine beņzer aķ çiçekleri olur⁶⁵⁴⁷ dğı (8) aķ olur trpa beņzer yaş yrlerde biter eğer toğmını içseler balđamı ishl der⁶⁵⁴⁸ (9) ve ciger ağrısına ve yaraķna ve ‘usr-ı nefese fyide de ve uuđada⁶⁵⁴⁹ fyide der⁶⁵⁵⁰ (10) ve rağm ađrısına⁶⁵⁵¹ fyide de eğer ttsi eyleseler oķ uyuyan⁶⁵⁵² kişilere fyide de eğer (11) şuyıla zeyti ķarıřdurub başa drtseler⁶⁵⁵³ baş ağrısına fyide de eğer (12) şarbıla yaķu

---

⁶⁵³² “dögseler” yok. 148b/13

⁶⁵³³ “db” 148b/13

⁶⁵³⁴ “ursalar” 148b/13

⁶⁵³⁵ “ađıķ” 148b/14

⁶⁵³⁶ “evit” 148b/15

⁶⁵³⁷ “südüği” 149a/1

⁶⁵³⁸ “içseler” 149a/1

⁶⁵³⁹ “ķurıdub” 149a/2

⁶⁵⁴⁰ “řıķsalar” 149a/3

⁶⁵⁴¹ “dirhemini” 149a/3

⁶⁵⁴² “yabrağı” 149a/5

⁶⁵⁴³ “yabrağına” 149a/5

⁶⁵⁴⁴ “cvşr” 149a/5

⁶⁵⁴⁵ “yabrağına dğı” 149a/5

⁶⁵⁴⁶ “uzunluğı” 149a/5

⁶⁵⁴⁷ “olur”dan sonra “ve köki” var. 149a/6

⁶⁵⁴⁸ “de” 149a/7

⁶⁵⁴⁹ “dğı” 149a/8

⁶⁵⁵⁰ “de” 149a/8

⁶⁵⁵¹ “ağnılarına” 149a/8

⁶⁵⁵² “uyuyan” 149a/9

⁶⁵⁵³ “dökseler” 149a/10

eyleyüb gövdede⁶⁵⁵⁴ olan çıbanlara vursalar⁶⁵⁵⁵ fāyide éde eger kökinden (13) içseler yarakān⁶⁵⁵⁶ ve çiger⁶⁵⁵⁷ ağrısına ve rebv zaḥmetine fāyide éde⁶⁵⁵⁸ eger bir pāresini (14) bevāšire ōkalar be-gāyet fāyide éde eger çiçegini ōıksalar ōuyın (15) kulağa tamzursalar kulağda olan çıbanlara vursalar⁶⁵⁵⁹ fāyide éde eger içseler

[150a]

(1) yarakāna ve çiger⁶⁵⁶⁰ ağrısına ve rebv zaḥmetine fāyide éder⁶⁵⁶¹ *saḫmūniyā* meṣhūrdur (2) eger sirkeyile bişürseler⁶⁵⁶² yumşaq döğüb arpa unıyla qarışdurub yaqu édüb⁶⁵⁶³ (3) (T149/b) ‘ırqu’n-nisāya dürtseler fāyide éde ve eger yünçügeze koyub ‘avratlar (4) şāf gibi götürseler⁶⁵⁶⁴ içindeki oğlanı öldüre çıkara eger bala ve zeyte (5) qarışdurub hūre zaḥmetlerine dürtseler taḥlīl éde eger sirkeyile bişürüb⁶⁵⁶⁵ (6) çıbanlu uyuza dürtseler baş ağrısın gidere eger bir dirhemini mā’ū’l-ḳarāṭīnile (7) içseler⁶⁵⁶⁶ şafrāyı ishāl éde ve yilmeşük balgamı ve hılı çıkara eger (8) berāber⁶⁵⁶⁷ saḳızıla saḫk édüb ayva içinde bişürseler çekirdegin⁶⁵⁶⁸ çıkarduğdan⁶⁵⁶⁹ (9) ōnra ol ayvayı yēseler zaḥmetsüz ishāl eyleye eger baraş ve bahak (10) ve çığıd otlarına ḳatsalar⁶⁵⁷⁰ ishāl⁶⁵⁷¹ etseler be-gāyet fāyide éde eger (11) saḫmūniyā ağacınuḡ kökini dögseler baraşa vursalar⁶⁵⁷² gidere şerbeti (12) bir dāngdan bir bucuḡ dirheme degdür⁶⁵⁷³ eger zencebīl

---

⁶⁵⁵⁴ “gevdede” 149a/10

⁶⁵⁵⁵ “ursalar” 149a/11

⁶⁵⁵⁶ “kan” 149a/11

⁶⁵⁵⁷ “ciger” 149a/11

⁶⁵⁵⁸ “éder” 149a/12

⁶⁵⁵⁹ “ursalar” 149a/13

⁶⁵⁶⁰ “ciger” 149a/14

⁶⁵⁶¹ “éde” 149a/14

⁶⁵⁶² “bişürüb” 149a/15

⁶⁵⁶³ “etseler” 149a/15

⁶⁵⁶⁴ “götürse” 149b/1

⁶⁵⁶⁵ “bişürüb” 149b/3

⁶⁵⁶⁶ “icseler” 149b/4

⁶⁵⁶⁷ “berāberi” 149b/5

⁶⁵⁶⁸ “çekürdegin” 149b/5

⁶⁵⁶⁹ “çıkarduğdan” 149b/5

⁶⁵⁷⁰ “aḳıtsalar” 149b/6-7

⁶⁵⁷¹ “isti’ māl” 149b/7

⁶⁵⁷² “ursalar” 149b/8

⁶⁵⁷³ “degindür” 149b/8

ve anisōn⁶⁵⁷⁴ ve büber ve (13) tuz atub isti‘māl etseler ovuk mizāclu kiilerūn ma‘desin avī (14) eyleye eger gūl uyıla ve ayva uyıla aridurub isti‘māl etseler (15) isi mizāclu kiilerūn ma‘desin avī eyleye evet⁶⁵⁷⁵ gōnūl dōndūrūr⁶⁵⁷⁶

---

⁶⁵⁷⁴ “anisōn” 149b/8

⁶⁵⁷⁵ “evit” 149b/11

⁶⁵⁷⁶ “dōnderūr” 149b/11

**T.C
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TERCÜME-İ MÜFREDÂT-I İBN-İ BAYTÂR
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİN)
İKİNCİ CİLT**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin YILDIZ

**Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Dili**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER

HAZİRAN-2016

T.C
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TERCÜME-İ MÜFREDAT-I İBN-İ BAYTAR
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİN)
İKİNCİ CİLT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin YILDIZ

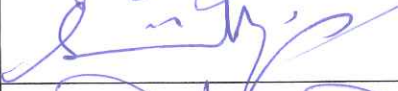
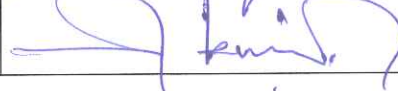
Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Dili

“Bu tez 01.06/2016 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRI ÜYESİ

KANAATI

İMZA

Prof. Dr. M. Mehmet ERGİNEL	Basarılı	
Prof. Dr. İsmail DOĞAN	Basarılı	
Doç. Dr. Peki KÜÇÜKKELE	Basarılı	

İÇİNDEKİLER
İKİNCİ CİLT

BÖLÜM 4: DİZİN.....	409
SONUÇ.....	835
KAYNAKÇA.....	837
ÖZGEÇMİŞ	845

DİZİN

-A-

a: O

a. + ɲa (103b/6), (116a/1), (134b/3),
(147b/14), (20b/12), (28b/10), (32b/5),
(34a/2), (34b/12), (34b/12), (35a/14),
(41a/13), (43a/13), (49a/1), (51a/1),
(64a/1), (89a/3), (89b/4), (8a/11),
(98a/14)

a. + nda (132a/14), (132b/1), (22a/7),
(41a/13), (85a/12), (96b/3)

a. + ndan (101a/10), (101a/8), (105a/9),
(106a/3), (107a/15) (110a/14),
(112b/11), (113b/1), (114b/11),
(114b/6), (115a/15), (115a/3),
(115a/4), (115a/8), (115b/10),
(115b/15), (116a/10), (116a/11),
(116a/13), (116a/13), (116a/14),
(116a/5), (116a/6), (116a/8),
(116b/10), (116b/9), (117a/3),
(117a/4), (117a/5), (117a/7), (117b/1),
(117b/13), (117b/3), (117b/3),
(117b/8), (118a/12), (118a/4),
(118a/6), (118b/12), (118b/14),
(118b/15), (118b/4), (119a/11),
(119a/12), (119a/13), (119a/14),
(119a/3), (119b/3), (11a/5), (120a/10),
(120a/11), (120a/12), (120a/13),
(120a/8), (121a/1), (121a/14), (121a/6),
(122a/13), (123a/11), (124b/7),
(125a/9), (126a/12), (126a/13),
(126a/15), (126b/1), (126b/13),
(126b/4), (127a/12), (127b/4),
(128a/13), (128a/14), (128a/3),
(128a/6), (128a/7), (128b/7), (128b/8),

(130a/6), (131a/13), (132a/11),
(135a/8), (138b/13), (140a/8),
(142a/6), (142a/9), (144a/2), (147a/2),
(14a/11), (15b/6), (23a/3), (24b/10),
(24b/14), (25a/12), (29b/14), (29b/15),
(29b/7), (31b/11), (36a/4), (38b/9),
(39a/4), (3a/10), (3a/8), (49b/14),
(4b/4), (51a/8), (5a/5), (62a/2),
(62b/5), (66a/1), (66a/5), (67b/7),
(69a/7), (69a/8), (6b/10), (6b/11),
(6b/12), (6b/13), (72b/2), (73a/7),
(73a/8), (73a/8), (74b/1), (75a/2),
(79a/15), (79b/2), (82a/3), (83a/8),
(84a/5), (84a/6), (88a/2), (88b/15),
(92a/2), (94b/15)

a. + nı (104a/12), (31a/2), (35a/14),
(41a/11), (67b/2), (81a/1), (9a/15)

a. + nlara (17b/5)

a. + nuɲ (148a/1), (23b/10), (23b/11),
(26a/11), (28a/8), (2b/7), (2b/7),
(55a/10), (73a/14), (80a/13)

a. + nuɲcün (147a/1), (67b/2)

a. + nuɲla (147a/2), (87a/13), (94b/14),
(9b/15)

[= 182]

ābanūs: <Far.Abanoz denilen, sert ve siyah bir
ağaç; (*Laburnum anagyroides*).

ā. (3b/10)

[= 1]

ablak: 1. Çok beyaz. 2. Alabula, siyahlı beyazlı.

a. (20b/15)

[= 1]

abnik: <? İmbik.

a. + a (122a/14)

[= 1]

abriğadin: <? Su teresine benzeyen, kızıl yapraklı bir bitki.

a. (37b/12)

[= 1]

abükānis: <Gr. Rumî çöven otu. Krş. ġāsülü'r-rūmī. "alūkānis"

a. (3b/15)

[= 1]

abzā irizā: <? Mersin yaprağına benzeyen ve her yaprağında çiçeği olan bir ot.

a. (37b/6)

[= 1]

abziğün: <? Genellikle boyacıların kullandığı kargı kamışına benzeyen bir ot. "abdigun"

a. (37b/10)

[= 1]

ac: Acıkmış olma. "aç"

a. (50a/12)

a. + iken (68b/14)

a. + la (111b/7), (113a/14), (113b/1), (120b/3), (130a/9), (22b/5), (30b/15), (37b/1), (3a/11), (51a/12), (69a/2), (74b/14), (80a/5), (82b/11), (87a/2), (90b/13), (99b/3)

[= 19]

ac-: 1. Bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek. 2. Sarılmış, katlanmış, örtülmüş veya iliklenmiş olan şeyleri bu durumdan kurtarmak

a.-a (125a/6), (49b/7)

a.-ar (44a/1), (6a/10)

a.-maduğın (147b/2)

[= 5]

'acāyib: <Ar. Çok tuhaf şey, anlaşılmaz.

'a. + inden (134a/15)

[= 1]

acı: Bazı maddelerin dilde bıraktığı yakıcı duyu, tatlı karşıtı.

a. (38a/4), (42b/15)

a. + ca (34a/6)

a. + rağ (81b/13)

[= 4]

acı bādām: 1. Gülgillerden, dikenli veya dikensiz, meyvelerinin kabukları kalın, çekirdekleri küçük olan bir tür badem ağacı (*Amygdalus amara*). 2. Bu ağacın hidrosiyanik içermesinden dolayı fazla tüketildiğinde zehirlenmeye sebep olan, krem, koku ve ayakkabı boyası yapımında kullanılan acımtırak, keskin kokulu meyvesi.

a. + ıla (42b/15)

a. + yağına (56b/2)

a. + yağıyla (117a/10), (40b/1)

[= 4]

acı bādēm: Bk. acı bādām

a. + yağıdur (123a/1)

[= 1]

acılığ: Acı olma durumu. “acılık”

a. + ı (68b/12)

[= 1]

‘aciz: < Ar. Beceriksiz, çaresiz.

‘ā. + kalmışlardır (105a/12)

‘ā. + olduğu (82b/11)

[= 2]

aç: Acıkmış olma.

a. + la (100a/10), (107a/15), (51b/1),
(56b/14), (99b/2)

[= 5]

aç-: 1. Bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek. 2. Sarılmış, katlanmış, örtülmüş veya iliklenmiş olan şeyleri bu durumdan kurtarmak.

a.-a (104b/12), (107b/2), (108a/4),
(109b/1), (111a/2), (117a/10),
(122a/8), (123b/12), (133a/7),
(133b/7), (136b/7), (13b/8), (142b/3),
(145a/6), (148a/14), (19a/12),
(19b/14), (21b/3), (22b/8), (23b/1),
(24b/11), (26b/15), (33a/14), (36b/1),
(38a/7), (3a/1), (3a/9), (40b/15),
(42a/13), (44a/4), (46a/12), (46b/11),
(47a/12), (49a/6), (51a/5), (53b/8),
(56a/7), (64b/10), (68b/3), (68b/5),
(69b/7), (76b/8), (77a/3), (77b/8),
(79b/1), (83b/8), (84a/4), (91b/15),
(99a/5), (99a/9), (99b/12)

a.-alar (128b/3)

a.-ar (115a/12), (115b/8), (116b/12),
(116b/2), (116b/3), (118b/1), (121b/9),
(123b/3), (124b/15), (124b/2),
(125a/2), (125a/4), (127b/10),
(128a/1), (133b/10), (134a/12),
(134b/6), (137b/1), (13b/14), (14a/12),

(19b/6), (20a/15), (20b/2), (25b/1),
(27a/6), (27b/13), (30a/5), (32b/10),
(32b/8), (33a/1), (34a/7), (38b/4),
(40a/1), (40a/10), (48a/10), (49a/11),
(57b/14), (57b/3), (59a/7), (62a/10),
(81a/5), (84a/1), (84b/12), (86a/7),
(94a/2)

a.-ıdır (114a/12)

a.-ıdır (115b/2)

a.-mağa (117b/9)

[= 100]

açı: Bk.acı

a. + suz (147b/7)

[= 1]

açık-: Yemek yeme gereksinimi duymak. “acı-”

a.-miş (147a/8)

[= 1]

açıl-: 1. Açılmak, açık olma durumu. 2. Ferahlamak, rahatlamak.

a.-a (20a/8)

a.-miş (147b/5), (91b/15)

a.-ur (134b/4), (27b/10)

[= 5]

açuk: Açık.

a. (80b/15)

[= 1]

ad: Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim, nam.

a. + ina (2b/1)

[= 1]

ādem: < Ar. İnsan, adam.

ā. (65a/3), (8b/5)

ā. + boyı (107b/5), (76a/10)

ā. + derisine (147b/9)

ā. + e (147a/3)

ā. + i (41a/7), (74b/12)

ā. + ile (33b/15)

ā. + kavuğundan (89b/1)

ā. + sidügidür (65a/1)

ā. + sidüğini (65a/5)

ā. + südügin (65b/5), (65b/7), (65b/9)

ā. + üñ (106a/13), (2b/15)

ā. + vaz'ında (147a/3)

[= 18]

ādem: < Ar. 1. Dünyâda ilk yaratılan adam. 2. İlk peygamber.

ā. + peygāamberden (134a/12)

[= 1]

‘ādetā: < Ar. Bayağı, basbayağı, enikonu.

‘ā. (1b/3)

[= 1]

adına: Bir şeyin veya bir kimsenin namına, hesabına, yerine.

a. (88a/1)

[= 1]

adlu: İsimli.

a. (117a/12), (131a/7), (20b/9), (40a/5), (4a/5), (61a/9), (76a/14), (99a/15)

[= 8]

af'i (afġi): Bk. af'ī

a. (39b/9)

a. + şokduğına (88b/8)

[= 2]

af'ī (afġī): Engerek yılanı.

a. (137a/8), (146a/15), (26a/4), (35a/4), (39b/3), (53a/15), (54a/11), (6a/1), (72a/12), (76b/7), (82a/8)

a. + başı (8a/11)

a. + nūñ (26a/4)

a. + yılan (130a/11), (26b/8)

a. + yılanı (26a/13), (26a/9)

[= 17]

afnīkūn: < Ar. Boynuzlu kimyon; (*Hypecoum procumbens*) "afikun"

a. (25b/3)

[= 1]

afsentīn: < Gr. Anadolu'da yirmi kadar türü olduğu bilinen ve veronika olarak da adlandırılan bir bitki; pelin otu, yavşan otu; (*Artemisia absinthium*)

a. (119a/10), (24a/11), (27b/7), (74a/5)

a. + ile (23b/14), (78b/3)

a. + toħmı (142b/5)

[= 7]

afsentin-i rümi: Bir tür afsentin.

a. (119b/2)

[= 1]

ağ: Beyaz.

a. + a (139a/3), (30a/10)

a. + ı (65a/10)

a. + ıdur (22a/9)

a. + iken (147a/15)

a. + ıla (20b/15), (41b/1)

a. + ın (135a/11), (66a/13)

a. + ını (139b/6), (66a/8), (66b/13),
(66b/14), (66b/2)

a. + ıyla (130b/14), (34a/13), (48b/12),
(52b/4), (54a/4), (66b/4), (79b/12)

[= 21]

ağac: Bk. ağaç

a. (67b/12), (82b/4)

a. + a (141b/13), (146b/8), (28a/9),
(33b/13), (76a/8), (87b/10)

a. + dan (142b/14), (146b/15), (28a/14)

a. + dur (107b/5), (13b/3), (142b/11),
(27a/8), (2b/13), (30a/3), (31a/6),
(31b/12), (43a/1), (43a/12), (46b/7),
(52a/14), (57b/11), (6a/11), (82b/1),
(85b/9), (86b/9), (8b/5), (96b/3)

a. + ı (109a/13), (121b/1), (126b/1),
(129b/5), (137a/1), (13b/2), (27b/9),
(28b/14), (31a/13), (32a/11), (57b/11),
(62a/13), (76a/10), (7a/7), (80a/11),
(81a/14), (8b/6), (8b/6)

a. + ıdur (107b/10), (12a/4), (52b/1),
(56a/4), (59a/7)

a. + ın (10a/2), (117b/1), (8b/9)

a. + ına (126a/5), (129b/5), (13b/3),
(27a/9), (31b/1), (43a/2), (46b/6),
(50b/1), (76a/11), (82b/2)

a. + ında (62a/15), (62a/15)

a. + ından (17a/7), (32a/3), (59b/4)

a. + ını (56a/7), (56b/4), (68a/14)

a. + ını (126b/2), (148a/1), (150a/11),
(23a/6), (56b/7), (62a/8), (62a/9),
(78a/15)

a. + ını (23a/1)

a. + ıyla (74b/1), (76b/13)

a. + lar (98a/14)

a. + lara (68a/2)

a. + lardur (34b/13)

a. + ları (139a/2)

a. + u (121b/4), (126a/5), (143a/1),
(28a/9), (2b/14), (32a/11)

a. + u külini (7a/8)

[= 96]

ağac kavunu: Turunçgillerden bir ağaç; (*Citrus medica*). Krş. ütrunc, turunc.

a. + dur (5b/4)

a. + yağıdur (125b/6)

[= 2]

ağaç: Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

a. + ı (55b/12), (69b/8)	a. + eyleye (9a/7)
a. + ina (121b/4), (82a/13)	[= 3]
a. + ından (141a/1), (73a/9), (73b/5)	ağır: Tehlikeli, vahim.
[= 7]	a. + hastalığı (112a/6)
ağar-: 1. Beyazlaşmak 2. Rengi açık hâle gelmek.	a. + hastalıklara (69b/10)
a.-a (126a/3)	[= 2]
a.-inca (111a/8), (127b/4), (26b/2), (39a/4)	ağır-: Ağrımak, acı duymak.
[= 5]	a.-r (40a/15)
ağard-: 1. Ak duruma getirmek, beyazlatmak. 2. Dokunan bezleri sığır, inek veya manda mayısına koyduktan sonra suda çalkalılarak beyazlatmak.	[= 1]
a.-a (105b/15), (13a/9)	ağırlıg: Etki, baskı, güçlük.
a.-urlar (87a/13)	a. + ın (100a/3), (100a/6)
[= 3]	[= 2]
ağıl: Evcil küçükbaş hayvanların barındığı çit veya duvarla çevrili yer.	ağırsağ: Diz kapağı, aşık kemiği.
a. + ina (132b/8)	a. + ı (43b/15)
[= 1]	[= 1]
ağır: Ağır.	ağız: 1.Yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye yarayan ve besinlerin sindirilmeye başlandığı organ. 2. Uç, kenar.
a. (112a/12), (131b/1)	a. (138b/6), (40a/7), (48a/15), (68a/5), (71b/8), (86a/14), (94a/7)
a. + dur (113a/5)	a. + ağırlarına (140b/7)
a. + ı (39b/8), (39b/9), (39b/9)	a. + ağrısına (11b/7), (70b/14), (71a/10), (95a/1)
a. + ıdur (89b/12)	a. + cıbanlarına (119a/4), (45b/11)
a. + ın (89b/4)	a. + da (100a/13), (106b/5), (111b/5), (112b/3), (114a/10), (114a/9), (119b/8), (11a/10), (123b/15), (129b/10), (130b/11), (132a/1), (133b/11), (135b/9), (138b/9),
[= 8]	
ağır: Sıkıntı veren, bunalıcı.	
a. + eyler (136a/1), (77a/7)	

(140b/11), (140b/6), (141a/15),
(145b/12), (148b/15), (22b/1), (2b/8),
(45b/11), (45b/3), (49a/5), (51b/10),
(59b/7), (59b/8), (5b/15), (76b/14),
(95a/12), (99b/6)

a. + *koğusun* (107b/1), (111b/4),
(112a/1), (11b/5), (132a/2), (142b/10),
(149a/1), (32b/15), (40b/14), (53a/4),
(68a/3), (85a/12), (85b/4), (94a/14),
(96a/10)

a. + *koğusına* (93b/8)

a. + *koğusını* (5b/15)

a. + *ların* (104b/11), (108a/3), (109b/1),
(117a/9), (135b/11), (56a/7)

a. + *yumulduğın* (116b/7), (96a/8)

a. + *zağmetin* (50b/4)

[= 72]

ağires: <Gr. Rum cevizi. “ağiris”

a. (22a/15)

[= 1]

ağrı: Vücutun herhangi bir yerinde duyulan
şiddetli acı.

a. + *lara* (100b/2), (115a/5), (118a/14),
(118a/15), (118b/8), (123a/14),
(125a/3), (133a/15), (85b/1)

a. + *ları* (104b/5), (124a/2), (133a/4),
(25b/8), (32b/7), (39b/15), (42a/12),
(46b/13), (7b/1), (84b/14), (85b/12)

a. + *ların* (111a/12), (119b/15),
(121b/8), (124a/5), (129a/12),
(13b/15), (14a/7), (27b/3), (2b/9),
(38b/1), (38b/4), (41a/1), (47a/10),
(49b/11), (56a/13), (59a/14), (64a/14),
(85a/9), (8b/15), (91b/15)

a. + *larına* (112a/8), (112b/4),
(114b/14), (115b/3), (115b/9),
(116b/1), (118b/1), (122b/7), (124b/9),
(126b/8), (132a/9), (133a/7), (133b/9),
(140b/7), (148a/8), (148a/9), (14a/13),
(15a/3), (20b/10), (20b/10), (24b/1),
(31b/4), (33a/1), (34a/14), (40b/5),
(40b/9), (41a/2), (44b/10), (46b/9),
(47b/12), (47b/13), (51a/3), (55b/8),
(60b/12), (67a/8), (69b/7), (71b/8),
(72a/15), (77a/15), (77b/4), (79b/13),
(92b/12), (9a/6)

a. + *sı* (113b/12), (15a/5), (15a/5),
(36b/11), (39b/12), (78a/12)

a. + *sm* (100a/14), (100a/15),
(101a/14), (102a/1), (102b/12),
(103a/10), (104b/15), (106b/10),
(109b/10), (10a/15), (110a/12),
(110b/1), (110b/14), (110b/6),
(111a/3), (118a/1), (118a/2), (119b/7),
(119b/9), (6a/15), (11a/10), (11a/7),
(120a/3), (120b/9), (122a/5),
(123b/12), (123b/3), (126b/9),
(127a/10), (127a/10), (127a/7),
(127a/8), (127b/14), (128b/5),
(129a/6), (130b/4), (130b/5),
(131a/13), (131a/4), (131b/3),
(131b/3), (135a/2), (140a/3), (141a/5),
(141b/11), (141b/4), (142a/3),
(143a/13), (143b/2), (144a/11),
(144a/5), (148a/12), (150a/6), (15a/1),
(15a/6), (17a/2), (17a/3), (17b/2),
(18a/13), (18a/2), (20a/13), (25b/11),
(25b/6), (25b/9), (27b/4), (27b/5),
(2a/14), (2b/11), (35a/1), (38a/13),
(38a/15), (38a/5), (38b/3), (39a/8),
(40a/6), (40a/6), (40a/8), (40b/1),
(40b/12), (40b/4), (40b/4), (42b/9),
(44b/12), (47a/11), (47a/8), (48a/1),
(48a/2), (50a/10), (51b/1), (51b/12),
(51b/14), (51b/14), (51b/6), (52b/3),
(55b/9), (56a/6), (58a/14), (58b/8),

(59a/1), (59a/13), (59a/8), (59b/7),
(5a/14), (60a/11), (60a/12), (60b/3),
(60b/6), (60b/9), (61b/5), (61b/5),
(62b/6), (62b/6), (63b/3), (64a/2),
(65a/12), (65a/14), (66a/9), (6a/15),
(70a/11), (71b/12), (72a/13), (72b/8),
(74a/14), (75b/1), (75b/15), (75b/15),
(76a/12), (76a/13), (76a/6), (76b/14),
(76b/2), (78a/13), (82a/12), (84b/2),
(87b/3), (88b/13), (8a/15), (8b/5),
(91a/6), (92b/11), (94b/12), (94b/2),
(94b/8), (97a/2), (97a/3), (9a/10),
(9b/11), (9b/5)

a. + sina (100a/5), (100b/13), (101b/1),
(101b/10), (101b/6), (102b/13),
(102b/6), (103a/11), (103b/5),
(106a/4), (107a/4), (107a/9), (107b/3),
(10b/15), (110a/5), (110b/13),
(111b/1), (112b/1), (113a/9), (114a/1),
(114a/7), (114a/9), (114b/1), (114b/2),
(115a/13), (115b/6), (116a/9),
(117a/8), (117b/14), (117b/4),
(117b/9), (101b/1), (146a/11),
(118a/1), (118a/14), (118b/2),
(118b/6), (119a/6), (119b/10), (11b/7),
(11b/8), (120a/15), (120b/11),
(120b/13), (120b/7), (121a/11),
(121a/2), (121b/11), (121b/5),
(121b/6), (122a/15), (122a/2),
(122b/1), (122b/1), (122b/13),
(123a/1), (123a/15), (123a/2), (123a/2),
(123a/4), (123a/8), (123a/9),
(123b/11), (123b/5), (123b/6),
(124a/1), (124a/10), (124a/11),
(124a/15), (124b/13), (124b/3),
(124b/4), (125a/14), (125b/10),
(125b/11), (125b/13), (125b/14),
(125b/5), (125b/9), (126a/6), (126b/5),
(126b/6), (127a/9), (128a/10),
(129a/11), (133b/1), (133b/1),
(133b/14), (134a/3), (134a/4),
(134b/13), (134b/6), (135a/1),
(141b/15), (142a/10), (142b/15),

(142b/7), (143b/10), (143b/10),
(143b/12), (143b/14), (144a/1),
(144b/1), (144b/7), (145b/13),
(146a/11), (148b/10), (148b/11),
(149b/10), (149b/11), (149b/13),
(149b/9), (14b/10), (14b/10), (150a/1),
(17b/15), (18a/1), (19b/14), (21a/12),
(21b/10), (22a/12), (22a/12), (22b/2),
(23b/8), (24b/5), (25a/14), (25a/4),
(26b/3), (27a/6), (28b/2), (29a/7),
(29b/4), (31a/3), (31b/3), (32a/2),
(32b/12), (33b/8), (35a/4), (35b/5),
(36a/3), (39a/2), (3b/13), (40a/11),
(40b/10), (40b/12), (45a/3), (46b/10),
(47a/1), (48a/10), (48a/15), (48b/4),
(4a/15), (4a/6), (51b/10), (52a/3),
(52b/14), (53a/11), (53b/1), (53b/12),
(53b/14), (54a/6), (54a/6), (54b/11),
(55a/7), (55a/7), (56b/7), (58b/14),
(58b/5), (59b/13), (59b/9), (5b/3),
(60a/12), (60b/14), (61a/15), (61b/12),
(62b/7), (63a/8), (63b/1), (63b/10),
(63b/11), (64a/4), (65a/11), (65b/11),
(65b/2), (65b/8), (67a/15), (68b/6),
(69a/3), (69b/6), (70a/11), (70b/14),
(71a/1), (71a/10), (71a/2), (72b/7),
(74a/1), (74b/14), (75a/13), (75a/14),
(75a/9), (77a/13), (77a/13), (77a/5),
(77a/8), (77a/9), (77b/5), (77b/5),
(78a/1), (78a/9), (78b/4), (78b/8),
(79a/1), (79b/3), (81a/12), (82a/10),
(82b/7), (83b/14), (83b/15), (83b/15),
(84a/15), (84b/5), (84b/8), (85b/6),
(86a/14), (87a/14), (87a/2), (88a/7),
(88b/9), (89a/8), (90a/13), (91a/11),
(92a/1), (92a/4), (93a/1), (94a/7),
(94a/8), (95a/1), (95a/2), (95b/11),
(96b/1), (96b/2), (96b/8), (97a/13),
(97b/13), (97b/9), (98b/15), (98b/8),
(98b/9), (99b/11), (99b/4), (99b/5),
(99b/6), (9a/7)

a. + smdan (145a/13), (71a/5), (71a/7),
(88a/12), (145a/13)

a. + sını (107b/11), (107b/9),
(109b/10), (64a/6), (73b/1), (107b/9)

a. + suz (147b/6)

a. + yı (102b/7), (103a/1)

[= 504]

ağrı: 1. Soğuktan ileri gelen bir çeşit hastalık.
2. Yara, çıban gibi hastalıklara verilen ad. 3.
Tifo.

a. (15a/7), (51a/13)

[= 2]

ağrı-: Vücutun bir yeri ağırlı durumda olmak.

a.-duğma (33b/11), (60b/13), (75b/12)

a. -madın (2b/10)

a.-mağı (12a/11)

a.-mağdan (2b/10)

a.-r (127b/14), (131a/13), (142a/7),
(60b/3), (60b/8), (73b/15), (75a/15),
(79a/2), (84b/4)

a.-r dişlere (100a/15)

a.-sa (22a/10)

a.-yan (102a/2), (110a/11), (122a/5),
(124a/3), (127a/7), (127a/8), (12b/7),
(132a/12), (135a/9), (135b/9),
(141a/4), (143b/1), (15b/10), (19b/8),
(35a/2), (36b/10), (39b/12), (40b/3),
(42b/8), (55b/10), (75b/9), (83a/10),
(91a/6)

a.-yana (14a/9), (2b/11), (32a/7),
(6a/14)

a.-yanuñ (141b/10), (22b/9)

[= 46]

ağrıd-: Ağrımına yol açmak.

a.-a (26a/2), (49b/5)

a.-ur (100b/4), (108a/10), (108b/15),
(112b/10), (136a/1), (21a/11), (22b/4),
(50b/4), (57a/7), (70b/11), (70b/2),
(72b/8), (80a/3), (81a/9), (91a/14),
(93a/10), (93b/10), (93b/12), (93b/13),
(96a/2)

[= 22]

ağru-: Bk. ağrı-

a.-r (51b/6)

[= 1]

ağu: Zehir.

a. (122a/11), (126b/2), (128b/10),
(14a/7), (22b/5), (25b/3), (31a/8),
(39b/13), (4b/1), (54a/11), (93b/10)

a. + ağacı yağıdur (126b/1)

a. + dan (70b/4)

a. + dur (13b/4)

a. + lar (113b/6), (19b/6), (32b/11)

a. + lara (114a/4), (55b/3), (70a/15)

a. + ları (12b/13), (24b/3)

a. + nuñ (135b/5)

a. + otlara (94a/10)

a. + sını (90b/4)

a. + sından (67b/5)

a. + ya (61a/14), (63a/10), (67b/15)

a. + yı (107a/1), (137a/4), (30a/7),
(31a/10), (34a/2), (39b/2), (39b/8),
(61a/8)

[= 37]

ağulu: Zehirli.

a. (106b/14), (108b/7), (110a/6), (111a/8), (134b/8), (135a/13), (21a/3), (21a/7), (35b/8), (56a/8), (57a/9), (62b/9), (64a/3), (65a/4), (67b/4), (74a/13), (78b/4), (80a/8), (81a/7), (82a/11), (82b/6), (83b/13), (84a/10), (84a/13), (84a/9), (84b/6), (86b/1), (91a/2), (93b/7), (94a/10), (94a/5), (95b/12), (97a/6), (97b/14)

a. + cānavar (141b/2), (37a/14), (51b/15), (59a/11)

a. + cānavarlar (132b/6), (142a/14), (29a/2), (30b/12), (36a/1), (37a/1), (57a/8), (92a/8)

a. + cānavarlar şokduğu (122a/10)

a. + cānavarlar şokduğuna (102b/8), (107b/7), (109b/14), (110b/3), (114a/5), (117b/11), (129a/15), (129b/13), (133a/1), (133a/13), (133b/3), (134a/5), (140a/5), (140b/2), (146a/6), (35b/4), (36a/12), (8a/14)

a. + cānavarların şokduğunu (44a/10)

a. + cānavar şokduğuna (109a/15), (111a/7), (129a/7), (135b/15), (136b/4), (137b/5), (146b/8), (45a/6)

a. + cānavar şokduğuna (105a/2)

a. + otlar (127b/15), (13a/5), (143b/9)

a. + otlara (143b/8)

a. + otların zararını (72a/9)

a. + otların zararını (141b/2)

a. + şerbetler (90b/3)

[= 82]

ağ(ı)z: Bk. ağız

a. + a (92b/7), (97a/4)

a. + ı (105b/13), (127b/1), (31b/3), (80a/15)

a. + in (114a/11), (115a/12), (115b/2), (116b/12), (117b/9), (122a/8), (126a/12), (128b/2), (128b/3), (138b/12), (19a/12), (23a/7), (23b/9), (26b/1), (27a/6), (33a/14), (38a/7), (39a/4), (3b/6), (49a/11), (49a/6), (62a/10), (71a/5), (71a/5), (71a/6), (77a/3)

a. + ina (121b/11), (127b/1), (127b/3), (142b/2), (39b/9), (50a/14), (70a/10), (88a/2)

a. + in ağrısından (71a/5)

a. + ında (134b/3)

a. + ından (88b/10), (88b/10)

a. + ını (127b/2), (48b/14)

a. + ını (84b/6)

a. + ı tutulduğuna (115a/9)

a. + ı yumulduğuna (114b/13), (115a/5), (117a/9)

[= 51]

ağval: <Ar. 1. Durumlar, hâller, vaziyetler. 2. Davranışlar

a. + e (61b/8)

[= 1]

ağırşac: Bir çeşit elma ağacı? "ağırşag"

a. (8b/5)

[= 1]

ağinūs: <Gr. Kunduztaşağı, cavşir otu. "arhīnūs"

a. (8a/15)

[= 1]

āhīr: < Ar. Son, sonraki.

ā. (113b/8), (134a/15)

ā. + ine (114b/4), (43b/8)

[= 4]

aḥiyūn: < Gr. Yılanbaşı otu. "aḥyūn"

a. (8a/10)

[= 1]

āḥlāṭ: Ar. İnsan vücudunda farz olunan dört unsur veya usare kan, salya, safra, dalak; karışım

a. + ı (14a/13), (38a/3), (40a/2),
(44b/9), (5b/5), (84b/14)

[= 6]

āḥlāṭ: Bk. aḥlāṭ

a. + ı (49a/10)

[= 1]

aḥşam: Akşam

a. (103b/1), (65b/2)

[= 2]

aḥur: Hayvanların barındığı yer, ahır, tavla.

a. + a (2a/1)

a. + ına (132a/14)

[= 2]

aḥ: Beyaz

a. (103b/9), (109a/13), (112b/12),
(11b/14), (129a/2), (131b/1),
(135b/14), (148b/7), (149a/15),
(149b/7), (149b/8), (20b/4), (23a/4),
(23a/8), (28a/10), (28b/10), (28b/15),
(29a/3), (29b/2), (29b/8), (2a/4),

(34a/15), (35a/5), (38a/13), (49b/10),
(4a/3), (58a/9), (60b/5), (62b/11),
(63a/8), (64a/8), (66a/1), (68a/14),
(72a/11), (78a/2), (78a/3), (81a/4),
(86b/9), (87b/9), (88b/15), (89a/12),
(89b/11), (8b/2), (90a/1), (93a/13),
(96b/12), (98a/10)

a. + aḥ (4a/3)

a. + bahāka (144a/8), (74b/5), (92b/8)

a. + bahākı (110b/1)

a. + baḥır (142a/5)

a. + baḥ toḥmın (124b/6)

a. + buḡday (127b/1)

a. + büberdür (137b/12)

a. + ca (104a/14), (109a/14), (110a/3)

a. + dur (34b/12)

a. + ḥarbaḥ (81b/15)

a. + ḥarbakı (101a/3)

a. + ḥardalı (100a/14)

a. + ḥaḣḣāḣ toḥmı yaḡı (126b/10)

a. + ıla (108b/2)

a. + ını (142a/2), (41b/13)

a. + kimnūndur (99a/6)

a. + lara (136b/5), (141a/8), (145b/8)

a. + mūmıla (120b/1), (120b/13)

a. + noḣūdı (99b/14)

a. + sūsendür (115b/1)

a. + ḣarāb (108a/13)

a. + ḣekerile (3a/11)

a. + zeyti (142a/1)

[= 78]

aķ-: Akmak.

a.-a (19a/12), (24b/15), (28b/10),
(2a/7)

a.-an (101b/3), (103a/8), (107a/3),
(113b/8), (113b/8), (11b/4), (127a/13),
(12a/15), (136b/3), (139a/13),
(140b/9), (16a/15), (16a/9), (19a/10),
(27a/10), (28b/6), (31a/5), (32b/9),
(34b/4), (37b/9), (3b/12), (41b/3),
(4b/11), (55a/4), (57a/6), (57b/6),
(57b/7), (5b/2), (60a/11), (60a/15),
(60b/1), (64a/14), (67a/6), (83b/11),
(85a/15), (87b/1), (95a/4), (98b/14)

a.-ar (28a/14), (39a/2), (41b/2), (7a/2),
(95a/13), (95b/5), (96b/14)

a.-duğın (107a/10)

a.-duğına (148b/2), (48a/14), (49b/4)

a.-duğından (145b/4)

a.-duğını (106b/3), (17a/5), (41a/13)

a.-mağı (31a/6)

[= 58]

akākıyā: < Gr. Akasya ağacı; (*Acacia*).

a. (39a/5)

[= 1]

akabince: Arkasından, hemen arkadan,
ardından, hemen ardından, akabinde.

‘a. (142b/2), (33b/6), (78b/9)

[= 3]

aķca: Oldukça beyaz, beyazca.

a. (2a/15), (89b/10)

a. + aķca (89b/10)

[= 3]

aķca ot: Sultan otu, gelin çiçeği, ağlayangelin
adlarıyla da bilinen bir bitki; (*Mercurialis
annua*)

a. (98a/2)

[= 1]

aķhuvān: < Ar. Sığırgözü denen iri bir papatya
türü; (*Anthemis nobilis*). “‘ukhuvān”

a. (26b/8)

a. + uņ (9a/12)

[= 2]

aķ harbaķ: Ak çöpleme olarak da bilinen,
yeşilimsi beyaz çiçekli kazık köklü bir bitki;
(*Veratrum album*).

a. (38a/13)

[= 1]

akıd-: Akmasını sağlamak, akmasına yol
açmak, dökmek.

a.-a (140b/15)

[= 1]

akırkarhā: < Ar. Pireotu, nezle otu; (*Anacyclus
pyrethrum*).

‘ā. + yağıdur (128a/8)

‘ā. + yı (128a/12)

‘ā. + yıla (14b/12), (2a/5)

[= 4]

akıl: < Ar. Akıl, us.

‘a. + a (108a/9)

‘a. + ı (147b/8), (149a/1), (49b/5),
(60b/5), (69b/3)

‘a. + karışduğına (147a/12)

[= 7]

aklıg: Aklık, beyazlık.

a. + a (11b/12), (90a/11)

a. + ı (138b/8), (17b/11), (17b/13),
(63a/3), (71b/1), (71b/3), (89a/3),
(89a/8), (89b/3), (90a/9)

a. + ın (106a/1), (110b/11)

a. + ını (106a/11), (3b/12)

[= 16]

aklık: Aklık, beyazlık.

a. + da (103b/10)

a. + ları (65a/13)

[= 2]

aknişin: Gr. Kocabaşı, mavi renkli çiçeği ve nohut büyüklüğünde tohumu olan bir buçuk metre boyundaki dikenli bir ot; (*Onopordon acanthium*).

a. (27a/6)

[= 1]

akraba: < Ar. Aralarında soy yakınlığı olanlar.

‘a. + lar (14a/2)

[= 1]

akreb: < Ar. Akrep.

‘a. (102b/7), (111a/6), (131a/11),
(136b/14), (143a/12), (16a/4), (30a/9),
(31a/8), (35b/15), (39b/11), (39b/11),
(40b/7), (4a/9), (50a/14), (70b/10),
(82b/15)

‘a. + burcındayiken (39b/10)

‘a. + den (39b/5)

‘a. + kuyruğı (131b/14)

‘a. + kuyruğına (131b/15)

‘a. + ler (128b/7)

‘a. + şokan (141a/3)

‘a. + şokana (93b/10)

‘a. + şokduğı (128b/10), (132a/1),
(142a/3), (6a/6), (80b/13), (91a/7)

‘a. + şokduğına (102b/12), (144b/10),
(148b/13), (15b/11), (24a/12),
(56a/13), (56b/5), (61a/9), (63b/6),
(64a/5), (74a/13), (77b/12), (84a/3),
(88b/11), (93a/15), (93a/2), (97a/7),
(99a/1)

‘a. + şokduğundan (70b/4)

‘a. + yağıdur (128b/4)

[= 49]

akşurd-: Bk. akşirt-

a.-a (149a/11)

[= 1]

akşirt-: Birinin aksırmasına sebep olmak, hapşirtmek.

a.-mağıla (118b/6), (149a/12)

[= 2]

akşurd-: Bk. akşirt-

a.-a (101a/4)

[= 1]

aktabas: < ? Armut ağacına benzeyen ve yemişi mersin yemişi gibi olan bir ağaç.

a. (27a/8)

[= 1]

āl: < Ar. 1. aile. 2. evlât. 3. sülâle.

ā. + ine (1b/2)

[= 1]

al: Kırmızı, kızıl.

a. (4a/3)

[= 1]

al-: Almak.

a.-a (82a/12), (97b/8)

a.-alar (101a/9), (113b/11), (113b/8),
(113b/9), (115a/6), (115a/6),
(115b/10), (116a/12), (116a/14),
(116a/2), (116a/3), (116a/7), (122a/14),
(122b/4), (122b/5), (123a/1), (124b/6),
(125b/15), (126a/1), (126b/13),
(126b/15), (127b/9), (128a/2),
(17a/10), (17a/9), (25a/11), (2a/8),
(2a/8), (2a/9), (38b/10), (5a/1),
(73a/10), (86b/2), (98b/15)

a.-ıcağ (17b/3)

a.-mağuş (98b/13)

a.-miş (3a/13)

a.-sa (62a/6), (66a/1), (9a/15)

a.-salar (105b/3), (105b/4), (108b/6),
(10a/2), (110b/15), (12b/5), (131a/1),
(134a/10), (135a/15), (135a/7),
(136b/13), (140a/12), (144b/8),
(145a/11), (147a/15), (147b/3),
(147b/5), (16b/3), (16b/9), (1b/11),
(22b/15), (23b/2), (25a/8), (26b/6),
(33b/14), (36a/15), (3a/15), (3a/7),
(3a/9), (42a/1), (42b/5), (44a/6),
(44a/7), (48b/12), (4a/11), (4a/4),
(4b/11), (4b/5), (62a/1), (64b/13),
(71b/9), (80b/9), (81b/14), (82a/4),
(84b/9), (86b/15), (87a/3), (87b/6),

(88a/1), (8b/3), (91b/1), (93a/13),
(95a/12), (9b/15), (9b/2), (9b/4)

a.-ub (10a/2), (113b/15), (115a/2),
(135a/6), (135a/9), (138a/7), (27b/11),
(31b/7), (31b/9), (60b/10), (72b/1),
(88a/2), (95a/1), (96b/9)

[= 112]

ala: Karışık renkli, çok renkli, alaca.

a. + kelerdür (143a/11)

[= 1]

‘alāmet: < Ar. Belirti.

‘a. (91b/8)

‘a. + i (148a/1)

[= 2]

alāfīnī: < ? Bir çeşit sarmaşık; (*Antirrhinum*
Elatine).

a. (28b/2)

[= 1]

alav: 1. Yanan maddelerin veya gazların türlü biçimlerdeki ışıklı uzantısı, yalım, yalaz, alaz, şule. 2. Sıcaklık.

a. + m (119b/6), (69b/12), (70b/7),
(81b/12), (95a/9)

a. + ina (112a/5)

a. + larına (25a/14)

[= 7]

‘alavlan-: Bk. alavlan-

‘a.-duğımı (49a/4)

[= 1]

alavlan-: Alevlenmek, sıcaklaşmak, yanmak.

a.-duğm (130b/4), (134a/7), (51b/14),
(58b/2), (96b/6)

a.-duğma (51a/14), (51b/9)

a.-duğmı (15a/14)

[= 8]

alavlandur-: Alevlendirmek, yakmak.

a.-ur (79b/8), (83a/10)

[= 2]

alçı: Alçı taşının pişirilip toz durumuna getirilmesinden elde edilerek yapılarda, sanatta, mimarlıkta ve dişçilikte kullanılan madde. Krş. cebsîn.

a. + dur (79b/12)

[= 1]

‘âlem: < Ar. 1. Dünyâ, cihan, 2. İnsanlar, halk.
3. Lüzum, mânâ.

‘â. + üñ (5a/8)

[= 1]

‘aleyhi’s-selâm: < Ar. “Ona selam olsun” anlamında peygamberin ismi anılırken söylenen söz.

‘a. (134a/12)

[= 1]

alın: Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

a. + a (103a/10), (103a/9), (124a/2),
(18b/5), (41b/2), (50b/9), (66a/11),
(71b/10), (98b/15)

a. + larına (147a/14)

[= 10]

allâh: < Ar. Kâinatta var olan her şeyi yaratan, koruyan, tek ve yüce varlık, Tanrı.

a. + a (1b/2)

[= 1]

allahü te‘âlâ: < Ar. Yüce Allah, ulu Allah.

a. (26a/8)

[= 1]

alma: Elma; (*Pirus malus*). Krş. tuffâh

a. (52b/7), (70a/14), (95a/10)

a. + dur (70a/6)

a. + hoşusına (37b/13)

a. + şuyıdur (95a/10)

a. + şuyıla (109a/5)

a. + şarâbı (70b/4)

a. + yaprağına (85b/10)

a. + yı (70a/11), (70a/8)

[= 11]

al(ı)n: Bk. alın

a. + ı (18b/10)

a. + ına (100a/7), (71a/15), (87a/7)

[= 4]

alt: 1. Bir şeyin yere bakan yanı, zir, üst karşıtı.
2. Bir nesnenin tabanı.

a. + ı (41a/15), (79b/7)

a. + ına (106a/13), (118b/13), (28a/1),
(53a/5), (84b/9)

a. + ında (106b/9), (140a/2), (142b/10),
(147a/3), (149a/10), (76b/10)

a. + ındağı (62a/12)

[= 14]

altı: Altı.

a. (108a/5), (109a/5), (116a/10),
(116b/15), (118a/14), (118a/5),
(119a/10), (11a/4), (130b/1), (138a/5),
(145a/12), (20b/14), (21b/14), (24a/4),
(24a/5), (38b/6), (38b/7), (3a/15),
(64b/13), (78a/3), (8b/2)

a. + da (58a/9)

a. + şar (28b/4)

[= 23]

altı yüz: Altı yüz.

a. (116a/10), (116b/15), (145a/12)

[= 3]

altı yüz altmış: Altı yüz altmış

a. (116b/15)

[= 1]

altı yüz yigirmi: Altı yüz yigirmi

a. (116a/10)

[= 1]

altmış: Altmış

a. (116b/15), (122b/10), (126b/3),
(12a/1), (64b/13), (71a/9), (72b/2),
(86b/13)

[= 8]

altun: Altın.

a. (132a/5)

a. + a (30b/10)

a. + başı (101b/8)

a. + dur (132a/1)

a. + halka (132a/6)

a. + rengi (89a/15)

a. + rengine (140a/15)

a. + yüzük (132a/7)

a. + yüzük kaşına (39b/10)

[= 9]

alüc: <Far. Çiçekleri beyaz veya pembe renkli olan genellikle dikenli dallara sahip bir ağaç türü ve bu ağacın meyvesi, alıç; (*Crataegus*).

a. + a (13b/3)

a. + ağacına (13b/3)

a. + yaprağına (46b/7)

[= 3]

alüç: Bk. alüc

a. + dur (136a/11)

[= 1]

alüsan: <Ar. Sarı sümbül; (*Alyssum alpestre*).

a. + a (36b/9)

[= 1]

alumālî: <Gr. Davut peygamber yağı, bulgar yağı.

a. (28a/14)

[= 1]

amāriṭān: <Gr. Sarı papatya çiçeği, altun çiçek; (*Gnaphalium citrinum*). “amārantūn, amāriṭūn”

a. (30b/9)

[= 1]

amadurayān: <Gr. Yaş otu; (*Coix exaltata Jacq.*). “amadrayān”

a. (30a/3)

[= 1]

‘amel: <Ar. Etki, kullanım, işlem.

‘a. + éder (7a/13)

‘a. + i (120b/10), (120b/8)

‘a. + isi (138a/2)

‘a. + isinüj (138a/3)

[= 5]

‘ameli: <Ar. Uygulamalı, pratik.

‘a. + si (138b/11)

[= 1]

‘amelī: Bk. ‘ameli

‘a. (138b/11)

[= 1]

ammā: <Ar. Ama

a. (105b/13), (108b/1), (10a/10), (12b/14), (13b/4), (28b/11), (51b/2), (55b/12), (5b/13), (5b/13), (67b/13), (72b/9), (73b/3), (73b/6), (9a/3)

[= 15]

‘amber: <Ar. 1. Güzel koku, misk. Adabalığı ve kaşalot denilen büyük balıkların bağırsaklarında oluşan güzel kokulu madde. 2. Amber çiçeği, bir tür mimoza; (*Geum urbanum*).

‘a. (119b/4)

‘a. + i (119a/15)

[= 2]

aḡul: Bk. aḡul

a. + ca (120a/12)

a. + ca aḡılca (120a/12)

[= 2]

aḡıla-: Hafiflemek.

a.-ya (123a/13)

[= 1]

aḡul: Yavaş, sakin, hafif.

a. (51a/10)

a. + aḡul (51a/10)

a. + ıcaḡ (27a/12)

[= 3]

ana: 1. Anne. 2. Yavrusu olan dişi hayvan.

a. + larına (46b/11)

a. + sıyıla (105b/5)

[= 2]

anāḡālīs: <Gr. Sülük otu ve horozibiği adlarıyla da bilinen bir ot.

a. (34b/11)

[= 1]

anca: Bk. ancaḡ

a. (58a/8)

[= 1]

ancak: Ancak, yalnızca.

a. (100b/12), (34b/6)

[= 2]

ancılayın: Öylece, o şekilde.

a. (104b/3), (18b/4), (65b/11)

[= 3]

anduz: Andız, yaprakları dikenli olan bir çeşit ardıç, kırlarda yetişen zararlı bir ot; (*Juniperus drupacea*). Krş. rāsen

a. + a (132b/14)

a. + dur (137b/13)

[= 2]

anīsōn: < Far. Anason; (*Pimpinella anisum*).

a. (32b/6), (33a/3)

a. + a (20b/8)

a. + dur (21b/7)

a. + şuyıla (104b/1)

[= 5]

anīsōn: Bk. anīsōn

a. (150a/12)

[= 1]

aniṭrūn: < ? Yaban gendenesi.

a. (34b/8)

[= 1]

ansilīṣ: < Gr. Yaban mercimeği.

a. (32a/3)

[= 1]

anūmālī: < Far. Şarap ve bal karıştırılarak yapılan bir içecek.

a. (37a/2)

a. + şarābıla (50b/12)

a. + şarābına (49a/3)

a. + yile (66a/12)

[= 4]

anūḫūliyūn: < Gr. Yaban kabağı.

a. (36b/13)

[= 1]

anzūrūt: < Far. Göz otu; (*Astragalus sarcocolla*).

a. + a (34b/3)

[= 1]

anzurūt: Bk. anzūrūt

a. (13b/1), (34a/12)

a. + ı (34b/2)

[= 3]

ara: 1. İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, açıklık, aralık, boşluk, mesafe. 2. İki olguyu, iki olayı birbirinden ayıran zaman, fasıla.

a. + da (76a/9)

a. + dan (63a/7)

a. + larında (89a/5)

a. + sı (42b/14), (48a/7)

a. + sına (133b/10), (135b/1), (14a/4), (59a/3), (63b/6)

a. + sında (101b/11), (102a/13), (108b/2), (10a/5), (11a/3), (11b/14), (130a/13), (140a/6), (15b/6), (17a/14),

(21a/1), (24b/7), (28b/4), (31a/13),
(34a/4), (34b/9), (35b/6), (4a/2),
(57a/15), (82a/14), (96b/4), (9b/10)

a. + sındadur (86b/15)

a. + ya (69a/11), (76a/5)

[= 35]

‘arab: < Ar. Arap, Arap halkından olan.

‘a. + lar (142b/5)

‘a. + taş (88a/8)

[= 2]

ārāfuvā: < ? Mercimek külücürü.

ā. (11a/2)

[= 1]

ārākıyūn: < ? Tuzak otu. "arkatyun"

ā. (11a/7)

[= 1]

aralığ: Ara, mesafe.

a. + ında (102b/9), (72b/4)

[= 2]

arcıkna: < ? Sarı çiçekleri ve piriç gibi beyaz yaprakları olan, genellikle boyacıların kullandığı dikenli bir bitki.

a. (11b/13)

[= 1]

ard: Art, arka.

a. + a (99a/13)

a. + ı (16b/4)

a. + ında (6b/10)

a. + ında (33b/12)

a. + ından (122a/7)

[= 5]

ardāle: Bk. addale

a. + leri (70b/1)

[= 1]

ardale: < ? Bu sözcük her iki nüshada da bu şekilde yazılmıştır ve anlam olarak “kas” manasındaki “adale” sözcüğüyle aynı anlama geldiği düşünülmektedir.

a. + sustluğına (111a/13), (133a/15)

a. + sustluğına (110a/5)

a. + şişine (136b/1)

a. + zahmetine (114a/14)

[= 5]

arduc: Ardıç, servigillerden, güzel kokulu, yapraklarını kışın da dökmeyen, yuvarlak kara yemişleri ilaç olarak kullanılan bir ağaççık.

a. + ağacına (129b/5)

a. + yimişine (2b/13)

[= 2]

argīs: < Ar. Hekimlikte göz ilacı olarak da kullanılan karamuk ağacının kabuğu, kadın tuzluğunun kök kabuğu.

a. (2b/5)

[= 1]

arid-: 1. Temizlemek, temiz duruma getirmek, paklamak. 2. Katışksız duruma getirmek, tasfiye etmek.

a.-a (100b/10), (100b/7), (101a/3),
(103b/12), (105a/13), (112a/14),
(112b/3), (119b/12), (129a/10),

(129a/9), (12a/6), (136a/8), (138a/15),
(138a/15), (13a/10), (140b/5),
(149a/12), (14b/2), (20b/10), (21b/5),
(23b/9), (25a/4), (30b/14), (30b/14),
(33b/6), (38a/11), (39a/6), (40a/12),
(43a/6), (44a/14), (45a/14), (46a/13),
(46b/5), (49a/14), (49b/9), (53b/3),
(56a/2), (58b/13), (62a/11), (64b/10),
(68b/14), (68b/5), (69b/7), (6a/8),
(6b/15), (6b/7), (74a/10), (84a/11),
(86a/13), (87b/8), (88a/10), (92b/6),
(96a/9), (96b/10), (99a/4), (99a/9)

a.-alar (121a/10)

a.-ub (13b/7)

a.-ur (112b/6), (117a/8), (133b/13),
(134b/8), (139b/5), (13a/14), (14a/13),
(19b/5), (20a/15), (21a/2), (26a/6),
(27b/13), (50b/5), (51a/5), (63a/10),
(63a/9), (80b/2), (89a/6), (94a/2)

a.-urken (139b/1)

[= 78]

arıq: Zayıf, cılız, kuru, sıska.

a. + éde (5a/7)

a. + kişiler (6b/8), (71b/11)

[= 3]

arıqlıg: Zayıflık.

a. + ın (64b/4)

[= 1]

arış: <Far. Kolun dirsekten parmaklara kadar olan bölümü

a. (10a/9), (11b/9), (139a/3),
(140a/13), (149b/7), (27b/9), (31a/7),
(37a/13), (37b/12), (42a/7), (43a/12),

(46a/1), (64a/7), (67b/1), (86b/9),
(91b/13), (9a/13)

[= 17]

arıtla-: Ayıklamak, temizlemek.

a.-ya (122a/9)

[= 1]

‘arız: <Ar. Vaka, vaki olan şey.

‘ā. (46b/9)

[= 1]

arka: Arka, sırt.

a. (114b/14), (118a/13), (124a/15),
(126a/5), (134b/13), (77a/15)

a. + ağrısın (15a/1), (61b/5), (72b/8),
(8a/15)

a. + ağrısına (121a/2), (124b/13),
(125b/10), (128a/10), (4a/15), (54a/6),
(71a/1), (72b/7), (85b/6), (96b/1),
(99b/4), (99b/5)

a. + da (123b/6)

a. + larında (139b/1)

a. + oğurgalarına (123a/10), (125a/13)

a. + oğurgalarında (125a/5)

a. + oğurgasında (125b/2)

a. + sına (147b/1)

a. + ya (121a/4)

[= 30]

armūd: <Far. Armut; (*Pirus communis*).

a. (27a/8)

a. + ağacına (27a/9)
a. + ağacında (62a/15)
[= 3]

arpa: Buğdaygillerden bir bitki; (*Hordeum vulgare*)
ve bu bitkinin ekmek ve bira yapımında kullanılan,
hayvanlara yem olarak verilen taneleri.

a. (107b/6), (110a/6), (137a/4),
(28b/5), (39b/7), (39b/9), (39b/9),
(40a/13), (52b/8), (70a/4), (89b/12),
(89b/4)

a. + şamanın (68a/12)

a. + şuyıyla (19a/2)

a. + unı (74a/6)

a. + unıyla (101b/2), (102b/15),
(109b/2), (128b/14), (12a/3),
(136b/11), (136b/7), (140b/7),
(141b/3), (150a/2), (15b/8), (16a/6),
(40a/13), (41a/8), (53b/4), (55b/10),
(58b/1), (68b/8), (73b/14), (73b/3),
(74a/12), (75b/2), (86a/11), (92a/11),
(96b/12)

a. + yaprağına (63a/4)

a. + yı (70a/4)

a. + yıla (146a/14), (146b/4), (33b/2),
(62a/3)

[= 46]

arşlan: Arslan.

a. + uñ içi yağıyla (18a/14)

[= 1]

art: Bk. ard

a. + dan (29a/6)

[= 1]

artas-i levhiyā: <Gr. Karga düleği, ziravend-i taviil; (*Ecballium elaterium*). “arestunuhiya, arestuluhiya”

a. (12b/15)

[= 1]

art-: Artmak, çoğalmak.

a.-a (104a/1), (9b/8)

a.-arken (105b/2)

[= 3]

artuq: Fazla.

a. (108b/15), (111b/12), (17b/5),
(20b/1), (25b/15), (75a/11), (8b/13),
(8b/13)

a. + ete (145b/6)

a. + eti (138b/8), (4b/12), (97a/11)

a. + etin (7a/11)

a. + etleri (138b/1), (6b/2)

a. + etlerin (12a/8), (139b/2)

a. + hılt (108b/1), (145b/4), (48a/14)

a. + hıltı (57b/2)

a. + hıltlar (106b/3), (75a/9)

a. + hıltlara (103a/7)

a. + hıltları (108b/13), (126a/9),
(133a/4), (148a/13), (32b/8), (33b/1),
(47b/6), (73b/11), (86a/13), (92a/8)

a. + hıltların (104b/12)

[= 35]

artur-: Arttırmak, çoğaltmak

a.-a (24b/12)

a.-salar (61b/10)	ārzū: <Far. 1. İstek, dilek. 2. Heves.
a.-ur (29b/10)	ā. + sım (102b/3), (109a/1), (129a/10), (132b/4), (133a/11)
[= 3]	ā. + sımı (105b/12)
artükān: <? Aslı sarı olan fakat ateşde rengi kırmızıya dönen küçük taşlar.	[= 6]
a. (12a/6)	ās: <Ar. Mersin ağacı ve yemişi; (<i>Myrtica communis</i>)
[= 1]	ā. (16a/2)
aru: Arı, temiz.	[= 1]
a. (127b/1), (130a/5)	aş-: 1. Bir şeyi aşağıya sarkacak bir biçimde bir yere iliştirip sarkıtmak. 2. Üzerine takınmak, kuşanmak
[= 2]	a.-a (131a/12)
aru: Arı.	a.-a kıosa (146a/12)
a. + şokduğına (131a/4), (30a/8), (55b/8), (82b/15)	a.-a kıosalar (107b/15), (113a/9), (135b/6), (136a/5), (137a/6), (137a/8), (146b/9), (147b/4), (1b/14), (21a/13), (28a/9), (2a/1), (36b/10), (39a/12), (64a/5), (70a/5), (71a/14), (71b/5), (76a/12), (76a/5), (87a/7), (87b/11), (88b/8), (90a/2), (90b/7)
[= 4]	a.-a kıoyalar (114b/4), (120b/15), (128a/2), (128b/8), (86b/3)
aruķ: Bk. arıķ	a.-alar (126a/13), (87a/6)
a. (54b/5)	a.-sa (15a/13), (80b/12), (82a/13)
a. + kişiler (64b/4)	a.-salar (129b/3), (32a/3), (48b/10), (48b/10), (4a/15), (60b/15), (71b/4), (82a/14), (88a/7)
[= 2]	[= 46]
aruķlad-: Zayıflatmak.	aşābi‘ü’s-şufr: <Ar. Meryemeli adıyla da bilinen bir bitki.
a.-ur (107a/9)	a. (20b/11)
[= 1]	[= 1]
aruz: <Far. Piriñ. Krş. riz. “araz, uruz, urz”	
a. (10b/3)	
[= 1]	
ārzu: Bk. ārzū	
a. + sım (8a/6)	
[= 1]	

‘aşāfir: <Ar. Serçe kuşu.

‘a. + dür (62b/12)

[= 1]

āsān: <Far. Kolay.

ā. + éde (133b/12)

ā. + éder (118a/8), (134b/7), (51a/4)

ā. + eyleye (148a/14), (43b/11)

[= 6]

āsānlıg: Kolaylık

ā. + ıla (137b/6)

[= 1]

āşar: <Ar. 1. Vazifeler, görevler. 2. Yükler. 3. Cürümler, kabahatler.

ā. (67b/4)

ā. + étmeye (89a/3)

[= 2]

asārūn: <Gr. Kediotu, asaron; (*Asarum europaeum*).

a. (13b/13), (14a/10), (99a/6)

a. + dur (25a/10), (84a/11)

a. + şarābı (14a/8)

[= 6]

aşfūn: <? Tepesinde incecik başları ve doluca tohumları olan anasona benzeyen bir bitki.

a. (20b/6)

[= 1]

‘aşfūr: <Ar. Aspir denilen, çiçekleri safran yerine boyar madde olarak kullanılan bir bitki,

yalancı safran, haspir, kurtum; (*Carthamus tinctorius*).

‘a. + cibresine (75b/5)

[= 1]

aşhāb: 1. Sahipler. 2. Peygamberimizi görmek ve sohbetine ermek şerefini kazanmış kimseler.

a. + ina (1b/2)

[= 1]

aspūr: <Ar. Aspir denilen, çiçekleri safran yerine boyar madde olarak kullanılan bir bitki, yalancı safran, haspir, kurtum; (*Carthamus tinctorius*). “‘aşfūr”.

a. + yağıdur (124b/11)

[= 1]

aştrāgālīs: <Gr. Tavşancılıtırnağı denilen bitki. “asragalis”. Krş. tavşancıl toynağı.

a. (15b/12)

[= 1]

aştuatīkūs: <Gr. Ayıkulağı denilen bir bitki, çalba, karağan; (*Phlomis grandiflora*). “ustuatninus”. Krş. ayu kulağı

a. (15a/8)

[= 1]

aştuflīn: <Gr. Havuç; (*Daudus carota*). “astafin, ıstafilin, ıstiflin, ıstafilin”.

a. (21a/4)

[= 1]

aş: Yemek.

a. + ıdur (22a/1)

[= 1]

aşağa: Aşağı, alt.

a. (55b/6), (56a/4), (56a/4), (80b/15)

a. + dan (1b/9), (43a/3)

a. + dur (141b/10)

a. + nuñ (23b/8)

[= 8]

‘āşık: < Ar. Birine, bir şeye tutkun, imre, emre.

‘ā. (83b/11)

‘ā. + laruñ (135a/6)

[= 2]

aşkar: < Ar. Koyu kırmızı.

a. + ı (83a/4)

[= 1]

at: At.

a. (36b/8), (70a/4)

a. + a (70a/5)

a. + kırşağı (36a/3)

a. + kıyruğı (30b/1)

a. + laruñ (60a/10)

[= 6]

at-: Atmak.

a.-a (88a/2)

a.-alar (116a/4), (118b/15)

a.-arlar (87b/15)

a.-salar (99a/13)

[= 5]

at dili: Yaprığı mersin yaprağına benzeyen bir bitki; (*Ruscus hypoglossum*). Krş. avîğılaşan

a. (36b/8)

[= 1]

atlu: Bk. adlu.

a. (67b/14)

[= 1]

atmaca: Kartalgillerden, ava alıştırılabilen küçük bir yırtıcı kuş, akkuş; (*Accipiter nisus*).

Krş. zemeñ

a. + dur (137a/9)

[= 1]

av: Ağ.

a. + ı (103b/5)

[= 1]

avadan: < Far. İyice, adamakıllı.

a. (91b/2)

[= 1]

avāfīnūs: < Gr. Kendi yeşil, çiçekleri ise boz renkte olan bir karış uzunluğunda bir ot.

a. (36a/6)

[= 1]

āvāz: < Far. Ses, seda.

ā. (66b/1)

ā. + ı (51b/3), (80b/2), (96a/15)

ā. + ları (53b/8)

[= 5]

avcı: Avı kendine iş edinen kimse.

a. + lar (27b/11)

[= 1]

avīgīlaṣan: <? Yaprığı mersin yaprağına benzeyen bir bitki. (*Ruscus hypoglossum*). “un‘alisin” Krş. at dili.

a. (36b/8)

[= 1]

avīnā: <? Gelincik çiçeğinin bir türü.

a. (37a/5)

[= 1]

avnūbirūḥiṣ: <? Yaş ve viran yerlerde biten, kızıl çiçekleri olan bir bitki.

a. (36a/13)

[= 1]

‘avrat: < Ar. Kadın.

‘a. (112a/11), (132b/10), (136a/2), (28a/6), (2a/13), (97b/7), (9a/15), (9a/5), (9b/7)

‘a. + a (118a/8)

‘a. + ı (27a/12)

‘a. + lar (101b/1), (104a/1), (104b/11), (105a/14), (109b/1), (109b/12), (114a/13), (117b/15), (122a/6), (130b/1), (131a/7), (132b/1), (132b/3), (133a/9), (136a/4), (139a/7), (139a/8), (140b/8), (143a/4), (143a/6), (143b/13), (144b/12), (147b/1), (150a/3), (21a/12), (21a/8), (22a/13), (22b/12), (24b/2), (26b/12), (27a/1), (28a/7), (29a/1), (30b/8), (32a/9), (33a/12), (34a/8), (35b/6), (36a/5), (36b/7), (37a/10), (37a/9), (38a/9), (38b/2), (39a/11), (39a/12), (39a/15), (39a/2), (40a/2), (40b/8), (44a/3), (44a/8), (44a/9), (44b/11), (45a/14), (46b/13), (47b/9), (48a/3), (51b/10), (53b/10), (53b/3), (55b/15), (55b/4),

(56a/11), (56a/6), (57a/6), (59a/12), (61b/13), (62a/10), (65a/12), (65b/10), (74a/10), (77a/1), (78a/10), (78b/1), (78b/11), (78b/14), (79b/11), (80b/7), (83a/15), (84a/1), (84b/10), (85a/9), (86a/4), (87a/15), (88b/3), (90b/7), (91b/14), (91b/7), (96a/4), (96a/7), (98a/7), (98b/6), (99a/3)

‘a. + lara (105b/12), (145a/4)

‘a. + lardan (57a/1)

‘a. + laruḡ (104b/12), (105b/9), (130b/15), (131b/6), (147b/6), (22a/9), (32a/2), (35b/5), (89a/13)

‘a. + südile (55a/3)

‘a. + südiyile (18a/2), (25b/12), (28a/5), (87a/11)

‘a. + uḡ (106a/8), (135a/15), (135b/6), (4a/15)

‘a. + uyluḡına (28a/3)

[= 127]

avuc: Avuç.

a. (69a/2)

[= 1]

avz: < Ar. Ördek. “ivez”

a. (36b/11)

[= 1]

ay: Ay.

a. (105b/2), (114b/6), (147a/7), (147b/12), (147b/14), (39b/10)

a. + da (90a/7)

a. + dan (112a/2), (112a/3)

a. + evvelinde (18b/7), (99a/12)	a. (37a/13)
a. + inuñ (46b/1)	[= 1]
[= 12]	
aya: Aya, avuç içi.	
a. (90a/2)	a. + a (23b/15)
a. + sına (20b/14)	[= 1]
[= 2]	
ayağ: Bk. ayak	
a. + a (68a/11), (68a/12)	
a. + ı (134b/10), (135b/1), (2a/3), (81a/1)	
a. + ın (147a/3)	
a. + ına (134b/12), (48b/10)	
a. + ını (143a/10), (146b/8)	
a. + inuñ (17a/7)	
a. + uñ (132a/12)	
[= 13]	
ayak: Ayak.	
a. (39a/10), (75a/14)	
a. + da (11a/12), (146a/4), (16a/6), (49b/3), (60a/13)	
a. + ların (76a/7), (80b/8), (80b/9)	
a. + larını (4a/15)	
[= 11]	
ayar: < Ar. Ayar, ölçü.	
a. + ın (115a/7)	
[= 1]	
ayārānūṭānī: <? Kutluca otu; (<i>Teucrium scorodonia</i>).	
	a. (87b/9)
	[= 1]
	aylık: Belirli aydan beri var olan.
	a. (78b/10), (78b/10)
	[= 2]
	ayaz: Duru, sakın havada çıkan kuru soğuk.
	a. + a (23b/15)
	[= 1]
	ayı: Ayı.
	a. + nuñ (61a/5)
	a. + nuñ ici yağıyla (12a/12)
	a. + nuñ südüğün (66a/3)
	[= 3]
	ayıld: Ayıt, küçük ince yapraklı, kokulu, mor mavi çiçekli, düzgün dallarından sepet örülen halk indinde kutsal sayılan bir ağaç, hayıt, beşparmak otu; (<i>Vitex agnus castus</i>).
	a. + ağacıdur (59a/7)
	[= 1]
	ayıl-: Sarhoşluk, baygınlık vb. bir durumdan kurtulmak, kendine gelmek.
	a.-a (71b/2), (83b/6)
	[= 2]
	ayır-: Bölmek.
	a.-salar (41b/8)
	[= 1]
	ay köpüğü: Ay köpüğü, geceleri ay ışığında bulunduğu söylenen şeffaf bir çeşit taş. Krş. hācerü'l-kāmer.

aymārūkālīs: <Gr. Gezdigēçti, bataklık süseni, kelbaş, kılıç otu; (*Iridaceae pseudacorus*). “imarukalis”. Krş. göz çiğdemi, şaru süsen

a. (37a/8)

[= 1]

‘aynü’l-bakar: <Ar. İri papatya çiçeği, sığır papatyası, sığır gözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. azeryün.

‘a. (62b/13)

‘a. + ıla (9a/12)

[= 2]

ayran: Ayran.

a. + m (6b/11)

[= 1]

ayrıl-: Ayrılmak.

a.-duğma (102a/5)

a.-mış (15a/11), (8b/1)

[= 3]

ayrılan-: Ayırılmak, ayıklanmak.

a.-mış (100b/13), (121b/1)

[= 2]

ayruğ: Başka, ayrıca.

a. + ı (8b/11)

[= 1]

ayruk: Başka, ayrıca.

a. (10b/8), (113b/3), (116a/15), (124b/6), (77b/13), (91b/7)

[= 6]

ayu: Ayı

a. (15a/8)

[= 1]

ayu kulağı: Ayıkulağı denilen bir bitki, çalba, karağan; (*Phlomis grandiflora*). Krş. asūaṭīkūs.

a. (15a/9)

[= 1]

ayva: Ayva; (*Cydonia vulgaris*).

a. (150a/8)

a. + çekirdegidür (47a/14)

a. + dadına (64a/8)

a. + şuyı (119a/13), (119a/9)

a. + şuyıla (150a/14)

a. + şuyın (119b/1)

a. + şuyıyla (29b/5)

a. + şarābıla (20a/6)

a. + şarābıyla (63a/5)

a. + yağıdur (119a/3)

a. + yağın (4b/3)

a. + yaprağına (28b/15)

a. + yı (150a/9)

[= 14]

ayvadāna: <T.-Far. Ayvadana bitkisi, civan perçemi, pelin, kara pelin; (*Achillea millefolium*). Krş.berencāsaf

a. (115a/1), (44b/7)

a. + budağına (149a/9)

a. + çiçegine (46b/7)

a. + ya (145b/14)

a. + yağıdur (115a/8)

a. + yaprağın (115a/10)

a. + yapraklarına (30b/10)

[= 8]

az: Az, yetersiz.

a. (133a/12), (41a/12), (4b/8), (54a/8),
(87a/10)

a. + dur (108a/13)

[= 6]

az-: 1. Bozulmak, fasid olmak. 2. Kontrolden çıkmak.

a.-ar (111b/14)

a.-duğma (16b/4), (24b/8)

a.-mış (19b/4), (6b/6), (85b/4), (90b/2)

[= 7]

ā'zā: <Ar. Vücudun her bir parçası, organ.

ā. (121b/9), (128a/9)

ā. + da (45b/3)

ā. + dağı (11b/7), (39b/15), (40a/14)

ā. + lara (61a/13)

ā. + ları (133a/10)

ā. + ları (81a/5)

ā. + sı (51b/2)

ā. + sına (25a/9)

ā. + sında (9a/3)

ā. + sından (147a/13)

ā. + sustlığına (78a/8)

ā. + sustlığını (29a/8)

ā. + süstliğine (13a/4)

ā. + ya (117b/15), (119b/15),
(124a/14), (128a/8), (25b/7), (62a/10),
(97b/13)

ā. + yı (100b/11), (109a/1), (119b/11),
(125a/5), (126a/7), (79a/4)

[= 29]

azacuk: Azıcık, biraz, birazcık.

a. (108a/10), (108a/8), (115b/15),
(121a/9), (124a/2), (131b/14),
(147a/13), (22a/4), (43a/14), (43a/5),
(44b/6), (59b/14), (64b/14), (72a/5),
(73a/15), (7b/3), (8a/9), (90b/12),
(98b/9)

[= 19]

azacük: Azacık.

a. (138a/10)

[= 1]

azaçuk: Bk. azacuk

a. (122a/8), (145b/2), (21a/1),
(23b/12), (25a/7), (42b/9), (4b/9),
(53a/9), (54b/3), (61a/4), (70a/3),
(7a/15), (80b/9), (86b/11), (97b/6)

[= 15]

azād-ı dıraht: <Far. Tespih ağacı; (*Melia azedarach*). “azadiraht”

a. (13b/2)

[= 1]

āzalāt: <Ar. Uzuvar, organlar.

ā. (83b/14)

ā. + sustlığına (30b/4)

ā. + zaħmetin (38a/15)

[= 3]

āzānū'l-fār: <Ar. Sıçankulağı, farekulağı adlarıyla da bilinen bir bitki. (*Anagallis arvensis*).

ā. +1 (10a/6)

[= 1]

āzānū'l-fārū'l-bustānī: <Ar. Bir tür sıçankulağı, farekulağı adlarıyla da bilinen bir bitki.

ā. (9b/8)

[= 1]

āzānū'l-hayvānāt: <Ar. Hayvan kulakları.

ā. (10b/1)

[= 1]

azeryūn: <Far. Akhuvan'ın bir türü olan sarı çiçekli ve bir karış uzunluğunda bir bitki, sırgırgözü; (*Anthemis nobilis*).

a. (9a/12)

[= 1]

azfārū't-ṭīb: <Ar. Çan çiçeğigilerden, genellikle dağlarda yetişen bir çeşit bitki, şeytantırnağı, dev tırnağı; (*Phyteuma*). Krş. iblīs tırnağı

a. (22a/6)

[= 1]

azu: Köpek dişlerinden sonra içeriye doğru, alt ve üst çenenin iki yanında beşer tane bulunan ve yiyecekleri öğütmeye yarayan dişlerin ortak adı, azı dişi, öğütücü diş.

a. + sını (132b/11)

[= 1]

bāb: <Ar. Bölüm, kısım

b. + mda (135b/7)

[= 1]

bābādya: <Far. Papatya; (*Matricaria chamomilla*). Krş. bābūnec

b. (118b/15), (47b/4)

b. + çiçegine (15a/10)

b. + çiçekleri (9a/14)

b. + dur (39b/14)

b. + ya (118b/10)

b. + yağında (40a/15)

b. + yağıyla (64b/7)

[= 8]

bābādya: Bk. bābādya

b. + y1 (118b/12)

[= 1]

babādya: Bk. bābādya

b. (27b/8), (149a/8)

b. + nuṭ (26b/9)

b. + s1 (114a/11), (26b/9)

b. + yağıdur (118b/8)

[= 6]

bābīl: <Ar. Asurlular devrinde Irak'ta kurulan şehirlerden biri.

b. + kavmi (15a/4)

[= 1]

bābīlī: <Ar. Babil'e ait, Babil'le ilgili.

b. (22a/8)

[= 1]

bāblaş: <? Haşhaş çiçeği (tohumu). "babilus"

b. (43b/12)

[= 1]

bābūnec: <Far. Papatya; (*Matricaria chamomilla*). Krş. bābādyā

b. (39b/14)

[= 1]

bādām: <Far. Badem ağacı ve bu ağacın yaş ya da kuru yenilen yemişi; (*Amygladus communis*).

b. (15a/8), (22a/3), (23b/10), (25a/6), (25b/10), (29b/3), (34b/5), (34b/6), (42a/14), (47a/8), (53a/1), (56b/2)

b. + ağacında (62a/15)

b. + çiçeğine (57b/12)

b. + ıla (42b/15)

b. + yaprağına (33b/13)

[= 16]

bādām yağı: Bademden çıkarılan ve deri, kösele gibi şeyleri yumuşatmak için kullanılan yağ.

b. (124a/12), (125b/5), (22a/3), (25a/7), (41b/11), (53a/1)

b. + n (10b/5), (34b/6), (87a/9)

b. + na (42a/10)

b. + nda (112b/10)

b. + ndan (23b/10)

b. + yıla (102a/4), (117a/10), (136b/2), (15a/8), (25b/10), (29b/3), (34b/5), (41b/14), (42a/14), (47a/8), (69b/4)

[= 23]

bādēm: Bk. bādām

b. (86b/4)

[= 1]

bādēm yağı: Bk. bādām yağı

b. (142b/2), (86b/11)

b. + dur (94a/12)

[= 3]

bādrencibūya: <Far. Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). "bādrenbūya".

b. (40b/5)

[= 1]

bāğ: <Far. Bağ, üzüm bağı.

b. (96b/3)

b. + larda (147a/5), (43b/14)

[= 3]

bağ: Kemikleri birbirine bağlamaya, iç organları yerinde tutmaya yarayan lif demeti.

b. + ı (135a/15), (18b/7)

[= 2]

bağarşag: Bk. bağarşuk

b. + a (131b/5)

[= 1]

bağarşuğ: Bk. bağarşuk

b. + a (56b/13), (61a/9), (70b/13)

b. + ında (80b/3)

[= 4]

bağarsuk: Bağırsak.

b. (131b/11), (131b/8), (28b/7)

b. + cıbanlarına (104b/7), (39a/1),
(57a/2), (59b/9), (72a/7), (90a/15)

b. + cıbanlarında (41a/9)

b. + çıbanlarına (131b/7)

b. + da (41b/10), (47a/11), (91a/13)

b. + lar ağzından (88b/10)

b. + lar cıbanlarına (66b/3)

[= 16]

bağarsak: Bk. bağarşuk

b. + da (120a/4), (124a/8), (92b/2)

[= 3]

bağarsuk: Bk. bağarşuk

b. (113b/15), (122b/8), (48b/2)

b. + cıbanlarına (104b/14), (36a/3),
(40b/10), (67a/15), (95a/15), (95a/2),
(95b/2)

b. + çıbanlarına (145b/4)

b. + da (118b/8), (137b/1), (143b/12),
(143b/4), (96a/1)

b. + ları (66a/6)

b. + şişinden (141b/5)

[= 18]

bağır: Bağır, karaciğer.

b. + larına (78a/12)

[= 1]

bağırşak: Bk. bağarşuk

b. + ı (112b/9), (17a/1)

[= 2]

bağırşak: Bk. bağarşuk

b. (64a/2), (75b/4)

b. + ağrısına (77b/5)

b. + cıbanlarına (12b/3), (45b/5)

b. + çıbanlarına (81b/7)

b. + çıpanlarına (2b/12)

b. + da (18a/8), (45a/9), (47b/8),
(51b/11), (59a/1), (73b/8)

b. + dağı (7b/11), (98a/10)

b. + dan (129a/11), (45b/14)

b. + göyündüğüne (119a/7)

b. + lar (102a/5), (31a/10)

b. + lara (52a/4), (54b/4)

b. + lar ağrısına (77a/5)

b. + lar çıbanına (37b/8)

b. + larda (52b/1), (57a/5), (58b/7),
(81b/11)

b. + ları (14b/14), (47a/3), (52a/7)

b. + lar zahmetin (7a/3)

[= 32]

bağırşuk: Bk. bağarşuk

b. + cıbanlarına (110a/2)

[= 1]

bağırsak: Bk. bağarşuk

b. (119b/10), (133b/2), (148b/1)

b. + ağırlarına (41a/2), (47b/12),
(47b/13)

b. + ağırsına (10b/15)

b. + cıbanlarına (39b/1), (48a/14)

b. + da (42a/8), (5a/15), (65b/4)

b. + lar ağırsına (31b/3)

b. + ları (112b/6), (113a/1), (31b/4),
(32b/4)

[= 17]

bağırsuk: Bk. bağırsuk

b. + lara (29b/10)

[= 1]

bağla-: Bağlamak, tutmak, durdurmak.

b.-sa (28a/3), (39b/5), (44a/9), (93a/11)

b.-salar (105b/5), (109b/12), (129b/3),
(130a/4), (130a/5), (132a/13),
(132a/14), (147b/3), (23b/15),
(24b/13), (28a/7), (2a/1), (35b/13),
(4b/6), (63a/7), (83b/12), (89a/13)

b.-yalar (147a/8), (147a/9)

b.-yub (105a/8), (126a/13), (130a/4),
(35b/13), (63a/6), (87a/5), (90b/7),
(99a/13)

[= 31]

bağlu: Erkekliği bağlanmış olan, iktidarsız.

b. + kişi (18b/6)

b. + kişilere (135a/14)

b. + lar (105a/14)

[= 3]

bağzi: Bk. ba'zi

b. + lar (56b/10), (56b/12), (56b/13)

[= 3]

bahak: < Ar. Abraşlık hastalığı.

b. (150a/9), (2a/6), (68b/3)

b. + a (101a/12), (105a/1), (108a/1),
(110b/9), (124b/10), (144a/8),
(146b/1), (20a/12), (39a/9), (41b/4),
(49a/7), (50a/4), (74a/12), (74b/5),
(76b/12), (80a/7), (84a/7), (92b/8),
(98b/1)

b. + edviyyesine (107a/12)

b. + ı (104b/5), (110b/1), (12b/1),
(16a/14)

b. + ları (50b/14)

b. + uñ (2a/4), (43a/7)

[= 30]

bahār: < Ar. Aynü'l-bakar adlı otun sarı renkte olan türüdür; (*Anthemis nobilis*).

b. (62b/13)

b. + da (134b/2), (14b/7), (70a/8)

[= 4]

bahāymedde: Cinsel gücü olmayan erkek, iktidarsız.

b. (114a/8)

[= 1]

baḥuş: Bk. bahş

b. + ı (134b/15)

[= 1]

baḥreyn: < Ar. “iki deniz”, Basra körfezi ile Hint denizi, [bâzı rivayetlere göre "Akdeniz'le Hint Denizi" veya "Karadeniz'le Akdeniz"]

b. + de (22a/9)

[= 1]

baḥş: < Ar. Kısım, cüz, parça.

b. + da (134b/15)

b. + ı (101a/10)

b. + ında (101a/10)

[= 3]

bāḥrūrūcī: < Far. Kızıl renkte çiçekleri, nohut büyüklüğünde yemişleri olan bir ağaç. “bāḥrūrūcī”.

b. (43a/12)

[= 1]

baḥam: < Ar. Bakam ağacı, kırmızı boya ağacı da denilen bir ağaç; (*Caesalpinia echinata*).

b. (52a/14)

[= 1]

baḥar: < Ar. Sığır, öküz.

b. (54a/13)

[= 1]

baḥas: < Gr. Şimşir ağacı; (*Buxus sempervirens*). “buḥas”

b. (52b/1)

[= 1]

bāḥlā: < Ar. Bakla. İki çenekliler sınıfının baklagiller familyasından beyaz çiçekleri olan, acı olan taneleri suda tatlılaştırılarak yenilen bir yıllık otsu bitki; (*Vicia faba*).

b. (41a/1)

[= 1]

bāḥlā-yı kıbtī: < Ar. Mısır'da sulak yerlerde yetişen kırmızı çiçekli yaban baklası.

b. (42a/6)

[= 1]

baḥla: Bk. baḥlā

b. + dan (42a/2), (89a/9)

b. + sı (53a/2)

[= 3]

baḥlā: < Ar. Bakla; (*Vicia faba*).

b. (60b/11), (35b/11), (89a/9)

b. + dur (46a/6)

b. + kırdın (129a/14)

b. + şamanıla (68a/14)

b. + şamanın (68a/15)

b. + sı (31a/1)

b. + sıdur (42a/7)

b. + şuyıla (16b/15)

b. + unın (41b/5)

b. + unını (41a/12)

b. + unıyla (17b/7)

b. + y1 (41b/7), (41b/7)

b. + yıla (15a/3)

[= 16]

baḥlā-i yemeniyye: < Ar. Pazı, yabani ıspanak, eşter; (*Chenopodium*).

b. (52b/12)	[= 1]
[= 1]	bağşüküşe: <? Yaban gendenesi; (<i>Allium porrum</i>). “bağşüküşten”.
bağlatü'l-enşâr: <Ar. Lahana; (<i>Brassica oleracea</i>). Krş. kelem.	b. (52b/5)
b. (53a/6)	[= 1]
[= 1]	bal: Bal.
bağlatü'l-ğamğâ: <Ar. Semizlik otu, semizotu; (<i>Portulaca oleracea</i>). Krş. toğmekân.	b. (101a/10), (107b/1), (107b/1), (115b/12), (116a/2), (116a/3), (120a/11), (141b/8), (142a/6), (142a/9), (17b/6), (22b/8), (26b/1), (33a/15), (37a/3), (37a/3), (3b/1), (54b/2), (75a/2), (79b/9), (8b/3), (91b/3)
b. (51b/8)	
[= 1]	
bağlatü'r-reml: <Ar. Kum baklası.	
b. (53a/2)	b. + a (100a/3), (103a/5), (113a/10), (135a/3), (138b/1), (13b/5), (140b/1), (143a/9), (145a/12), (148a/13), (150a/4), (1b/12), (22b/6), (28a/14), (2a/11), (2a/6), (34a/8), (47b/1), (47b/5), (66b/6), (95a/1), (95b/15)
[= 1]	b. + dan (34b/3)
bağır: Bakır.	b. + dur (79b/12)
b. (106a/5), (128b/2), (138a/3), (138a/3), (139b/1), (142a/5), (55b/5), (65a/10), (73a/10), (78a/4), (94b/15)	b. + ı (28a/15), (97a/8)
b. + büredesin (138a/7)	b. + ıla (100a/10), (100a/7), (101a/4), (101b/7), (103b/7), (104a/9), (105b/10), (105b/6), (106b/9), (110a/11), (110b/6), (111a/15), (111b/2), (114b/14), (123a/3), (129b/10), (132b/14), (132b/5), (133a/9), (134a/8), (136a/14), (136b/10), (137b/6), (138a/14), (138b/9), (139b/12), (139b/7), (13a/12), (13a/9), (140b/5), (143b/13), (143b/15), (144a/12), (144a/9), (144b/2), (144b/6), (145a/3), (146a/4), (14a/1), (14b/2), (14b/7), (18a/12), (19a/6), (21a/9), (21b/4), (22b/1), (22b/15), (22b/7), (23a/11), (23b/12),
b. + çölmek (69a/6)	
b. + dan (138a/11)	
b. + kabda (72a/4)	
b. + la (138a/10)	
b. + şonıdur (139b/2)	
b. + taşıdur (129b/9)	
[= 18]	
bâğî 'özür: <Ar. Geriye kalan mazeretler, özürler.	
b. (1b/7)	

(24b/15), (24b/5), (24b/9), (25a/13),
(25a/3), (27a/5), (33b/8), (35a/2),
(37a/9), (38a/10), (38a/8), (3a/14),
(3a/3), (3a/6), (40b/1), (41a/14),
(41a/5), (43a/15), (43a/3), (44a/1),
(44a/13), (44b/1), (44b/15), (44b/3),
(47b/11), (47b/5), (47b/7), (49a/12),
(49a/14), (50a/7), (50a/8), (50b/13),
(54b/11), (55a/1), (55a/2), (55a/6),
(56b/13), (56b/4), (56b/9), (57b/4),
(5b/13), (60a/5), (60b/10), (63b/4),
(64b/12), (64b/3), (64b/9), (65a/10),
(67a/7), (68b/1), (72b/3), (74b/5),
(75a/12), (75b/15), (76b/12), (76b/9),
(78a/4), (78a/9), (78b/2), (82b/9),
(84a/9), (86a/1), (86a/12), (86a/8),
(87b/12), (88b/4), (8a/7), (90a/11),
(90b/14), (91a/8), (92a/6), (92b/11),
(92b/13), (95a/12), (96b/10), (96b/15),
(97a/12), (98b/2), (99a/10), (99a/14)

b. + ından (58a/5)

b. + ıyla (30b/14)

b. + kokusına (147a/5)

b. + şarābı (134a/10)

b. + uş (107b/2)

[= 183]

balāmūd: <Gr. Palamut, meşe türlerinin
uzunca findığa benzeyen meyvesi; (*Quercus*).

b. + yimişi (7a/4)

[= 1]

balcığ: Balçık, kil.

b. + ı (88b/1)

[= 1]

balcığ: Bk. balcığ

b. (73a/6)

[= 1]

balcığ: Bk. balcığ

b. + ıla (127b/3), (39a/4), (48b/14)

[= 3]

baldırıqara: Nemli yerlerde yetişen birçok
eğrelti otu türünün ortak adı; (*Asplenium*
adiantum nigrum). Krş. persiyāvşān

b. (45a/1)

[= 1]

balgam: <Gr. Balgam, solunum organlarının
salgıladığı, ağızdan dışarı atılan sümüksü
madde.

b. (111b/13), (112a/4), (112b/8),
(114a/6), (133b/12), (6a/9), (80a/10),
(81b/15), (86b/14), (9b/5)

b. + dan (100a/6), (100b/2), (100b/2),
(123b/7), (133b/14), (133b/15),
(136a/9), (144b/9), (145a/7), (19a/13),
(19b/5), (49b/15), (77a/14), (77b/4),
(7b/13), (84b/2), (93a/1), (9a/10)

b. + ı (100a/10), (100a/6), (100b/3),
(100b/5), (101a/15), (102b/5),
(103b/12), (103b/7), (111b/5),
(125b/3), (127a/3), (130b/10),
(130b/11), (133a/10), (137b/10),
(137b/11), (137b/12), (137b/4),
(137b/6), (13a/15), (141a/6),
(145b/15), (148a/14), (149b/8),
(14a/15), (150a/7), (17a/7), (19a/10),
(19b/1), (21b/14), (23b/12), (23b/8),
(26b/10), (29b/6), (33b/5), (33b/7),
(34a/15), (34b/10), (35a/1), (38a/3),
(38a/4), (41b/10), (43b/14), (44a/7),
(45a/4), (45b/15), (46a/3), (46b/12),

(48a/5), (4a/5), (53a/5), (61b/14),
(6a/3), (70a/12), (73a/13), (73b/1),
(79b/8), (84b/12), (86a/8), (86b/5),
(92a/10), (93b/12), (95b/8), (96b/7),
(98a/5)

b. + ın (64b/7)

b. + lar (139b/4)

b. + ları (124b/13), (21b/2), (34b/1),
(45b/13), (50b/2), (63a/10), (69b/5),
(69b/6), (91a/13), (96a/11), (96a/12),
(96a/9)

b. + şişlerine (94b/4)

[= 108]

balgami: Bk. balgāmī

b. (100b/7), (107a/7), (33a/2),
(40b/14), (84b/15)

b. + artuk hıltı (108b/1)

b. + hıltı (114a/3)

b. + hıltıları (78b/12)

b. + ısıtmaları (13b/9)

b. + katı şişlere (19a/15)

b. + kişiler (58a/7)

b. + şusuzluğu (33a/2)

b. + şişlere (104a/3), (114a/14),
(129a/5), (131a/14), (148b/6),
(31b/14), (47a/2), (53b/5), (57a/13),
(59b/11), (62b/14), (63b/4), (69a/5),
(98a/4)

[= 26]

balgāmī: < Ar. Balgamla ilgili.

b. (124a/4), (37b/11), (86a/9)

b. + eski şişlere (37b/2)

b. + hastalığa (125b/2)

b. + kişiler (8a/4)

b. + nezlelerden (115b/8)

b. + şişlere (11b/12), (15b/8), (2b/4),
(40a/14), (82a/1)

b. + zahmetlere (121b/15)

[= 13]

balıg: Bk. balık

b. + ı (71b/14)

b. + ıdur (113a/6)

[= 2]

balık: Balık

b. (10a/8), (89b/9)

b. + başıyla (50a/6)

[= 3]

bālig: < Ar. 1. Bulûğa eren. 2. Erişmiş, vâsıl olmuş, varan, yetişen.

b. (106a/1), (65a/8)

b. + olmadın (18b/8)

b. + olur (41b/4)

[= 4]

balmūmi: Bal peteğinde arıların yaptığı, mobilya cilası, ayakkabı cilası, sentetik meyve, kozmetikte krem yapımı gibi birçok alanda kullanılan bir mum.

b. + n (24b/6)

[= 1]

bāmbāl kurdı: Bambal kurdu, kuduz böceği.
Krş. zerāyic

b. + dur (131a/6)

[= 1]

bān: <Ar. Sorgun ağacı, kokar sorgun, sultânî söğüt; (*Salix caprea*).

b. (43a/1)

b. + yağıyla (76b/11)

[= 2]

bañ: Ban otu; (*Hyosciamus niger*).

b. (72a/5)

b. + otudur (60a/10)

b. + toħmı (124b/14)

b. + toħmıdır (26a/4)

b. + toħmın (124b/6)

b. + toħmına (15b/10), (63b/8)

b. + toħmından (60b/15)

b. + toħmını (60b/12)

b. + toħmınun yağıdır (124b/2)

b. + toħmıyla (60b/10)

b. + yağı (118a/4), (124b/10)

[= 13]

bandur-: Bandırmak.

b.-salar (18a/10)

[= 1]

banṭāfilin: <Gr. Beşparmak otu, ayıt ağacı; (*Vitex agnus castus*). “bantafilun”

b. (59b/5)

[= 1]

baraş: <Ar. Vücutta yer yer beyaz ve alaca lekeler meydana getiren bir hastalık, abraşlık hastalığı.

b. (107a/12), (150a/9), (2a/6), (80b/6), (89b/9)

b. + a (100b/1), (108a/1), (111b/2), (114a/8), (124b/10), (131a/11), (135b/2), (138b/3), (150a/11), (54a/3), (5b/14), (64a/13), (65b/8), (67b/13), (67b/15), (67b/9), (69a/2), (92b/8)

b. + aya (149a/11)

b. + eyler (124b/12)

b. + ı (2a/12), (58a/6), (61b/15)

b. + şa (92b/7)

[= 29]

bardağ: Bk. bardak

b. + uñ (127b/2)

[= 1]

bardağ: Su, çay gibi şeyleri içmek için kullanılan, genellikle camdan yapılan kap ve bu kabın alacağı miktarda olan.

b. (127b/3)

[= 1]

bāre: <Far. Pare, parça, cüz.

b. + sini (111b/5)

[= 1]

barış-: İki taraf arasındaki dargınlığı kaldırmak, uzlaşmak, anlaşmak.

b.-maya (132b/11)

[= 1]

bārīlūmāyin: <Gr. Gözlüce yaprak denilen, yapraklarında yemişi olan bir bitki.

b. (43b/2)

[= 1]

barḳāmaşrā: <? Yaban hardalı. “barka-yı mısri”.

b. (46a/6)

[= 1]

barmağ: Bk. barmağ

b. + a (117a/13)

b. + ı (20b/14)

b. + ina (110b/6), (17a/7), (35b/13), (5a/2)

[= 6]

barmağ: Parmak.

b. (135b/14), (137a/2), (140b/15), (30a/14), (36a/7), (36b/5), (36b/5), (42a/7), (59b/5), (81b/14), (90b/15)

b. + aralığında (72b/4)

b. + ca (10a/11)

b. + da (130b/14), (146a/4)

b. + dan (8a/13), (9a/13)

b. + lar (48a/6), (59a/2)

b. + lar arası yarıldığına (42b/14)

b. + yoğunluğınca (78a/3)

[= 21]

bārsice: <Far.-T. Farsça

b. (43b/15)

[= 1]

başal: <Ar. Soğan; (*Allium cepa*).

b. (49a/5)

[= 1]

başal-ı ‘unşul: <Ar. Ada soğanı; (*Urginea maritima*).

b. (107a/15)

[= 1]

başalü’z-zīb: <Ar. İtkasarı; köpek soğanı; (*Solanum nigrum*). “basalü’z-zeneb”

b. (50a/3)

[= 1]

baş: 1. Baş, kafa. 2. Çıban, yara.

b. (100b/4), (108b/15), (118a/2), (120a/2), (120b/3), (123a/2), (130b/3), (136a/1), (13b/11), (22b/4), (23b/3), (40a/11), (49b/5), (52b/13), (57a/7), (64a/2), (70b/11), (71a/7), (91a/14), (93a/9), (93b/12), (96a/2)

b. + a (101b/12), (102b/6), (103a/1), (103a/3), (111a/15), (118a/9), (119b/7), (121a/8), (123a/6), (124a/1), (127a/4), (128a/15), (129b/1), (12b/11), (12b/14), (12b/6), (130b/3), (136a/13), (136a/8), (138b/6), (138b/7), (140b/15), (141a/2), (141a/6), (143b/1), (144a/5), (145a/15), (149b/11), (16b/11), (16b/14), (17a/3), (25b/9), (27b/5), (38a/12), (42a/12), (44b/12), (44b/13), (47a/7), (47b/15), (49b/12), (50a/10), (50b/7), (51b/12), (52b/3), (53b/6), (56a/9), (58b/8), (59a/14), (5a/14), (62b/3), (72b/6), (77b/6), (79b/15), (84b/2), (84b/3), (84b/7), (85a/2), (85a/6)

b. + ağırdur (108a/10), (72b/8),
(80a/3), (81a/9)

b. + ağırların (121b/8)

b. + ağırlarına (126b/8)

b. + ağırsı (78a/12)

b. + ağırsım (103a/10), (120b/9),
(150a/6), (17a/3), (17b/2), (25b/9),
(44b/12), (47a/11), (48a/1), (51b/12),
(58b/8), (59a/8), (64a/2)

b. + ağırsıma (102b/6), (119a/6),
(120a/15), (120b/11), (120b/7),
(121a/11), (122b/1), (124b/4),
(125b/14), (133b/14), (134a/3),
(142b/15), (144b/7), (149b/11),
(17b/15), (32a/2), (32b/12), (40a/11),
(48b/4), (52a/3), (53a/11), (56b/7),
(58b/5), (61a/15), (84b/8), (88b/9),
(92a/4), (98b/15)

b. + ağırsımı (107b/11)

b. + barmağına (110b/6), (35b/13)

b. + cıbanların (118a/9), (50a/11)

b. + cıbanlarına (124b/4), (96a/6)

b. + cıbanlarımı (16a/11)

b. + çegzindüğün (109a/1)

b. + çegzinmesine (44b/14), (61b/2)

b. + cıbanlarına (141b/11), (45a/12)

b. + da (114b/7), (115b/3), (115b/4),
(116b/2), (119b/7), (122b/11),
(123a/6), (129b/12), (137b/4),
(138b/7), (139a/9), (139b/11),
(141a/6), (144a/14), (27b/2), (44b/5),
(49b/12), (56a/10), (65a/6), (74b/3),
(76b/12), (92b/10), (94b/11)

b. + dağı (137a/3), (16b/14), (24b/11),
(63a/1), (99a/14)

b. + dan (100a/4)

b. + ditredüğine (84b/4)

b. + ditremegin (118a/15)

b. + ditremek (142b/1)

b. + ditremesin (14b/5)

b. + enleri (102a/5)

b. + ı (100b/2), (105a/12), (106a/13),
(125a/1), (12a/10), (135b/9), (141a/4),
(141b/10), (16a/10), (16b/15),
(26b/14), (36b/10), (36b/10), (44b/5),
(50b/4), (67b/5), (68b/4), (77a/7),
(80b/15), (91b/13), (92b/6), (93a/8),
(93b/9), (96a/5), (96b/10), (9a/4),
(9a/7)

b. + ı bartı (44b/5)

b. + ın (26a/13), (80b/9)

b. + ına (141a/5), (141b/10), (22b/11),
(36b/10), (70a/5)

b. + ında (17a/11)

b. + ından (90b/15)

b. + ını (106a/13), (106a/14),
(106a/15), (106a/5), (107b/14),
(12a/12), (132b/8), (135b/6), (143a/10)

b. + ı perti (16b/15),

b. + ıyla (26a/9), (50a/6)

b. + ıkoğına (119a/4)

b. + lara (102a/14), (55a/8)

b. + ları (65a/3)

b. + ların (103a/4), (105b/11), (110b/15), (131a/1)	bañih-i hindi: < Ar. Karpuz; (<i>Citrullus vulgaris</i>). “bitih-i hindi, bittih-i hindi, battih-i hindi”.
b. + suz (80a/15)	b. (51a/13)
b. + Şişlerine (48a/1)	[= 1]
b. + uğ (136b/15)	bañt: < Ar. Kaz.
[= 235]	b. (51b/2)
baş: Bir Şeyin genellikle toparlakça ucu.	[= 1]
b. + ı (63a/4), (63a/4), (63a/5), (103a/9), (101b/8)	batır-: Batırmak.
b. + ları (20b/7)	b.-salar (141b/13), (24b/13), (27a/3), (90a/14)
[= 6]	b.-ub (49a/12)
bat-: Batmak, kaybolmak	[= 5]
b.-acaķca (3a/9)	baġaęı: Herhangi bir özelliği olmayan, sıradan, alelade, basit.
b.-duğını (35b/12)	b. (141b/10), (82b/3)
b.-ınca (114b/5), (69a/7)	b. + cevüzdür (85a/12)
b.-ıncaķca (121b/13)	[= 3]
[= 5]	baġılayım: Eskisi gibi.
baťam: < Ar. Menengiç aęacı ve meyvesi; (<i>Pistacia terebinthus</i>). “butum”	b. (116a/2)
b. (50a/15)	[= 1]
[= 1]	baġār: < Ar. Veteriner hekim.
batır-: Bk. batur-	b. + ı (1b/6)
b.-ub (66b/4)	[= 1]
[= 1]	ba’zi: < Ar. Bazı.
bañih: < Ar. Kavun; (<i>Citrullus vulgaris</i>). “bitih, bittih, battih”.	b. (112b/12), (112b/12), (12b/13), (12b/2), (14b/2), (89b/14)
b. (50b/8)	b. + lar (100b/11), (100b/12), (101b/6), (103b/3), (107b/11), (107b/5), (109b/11), (109b/15), (12a/2),
[= 1]	

(130a/15), (130b/6), (137b/12),
(139a/3), (142a/4), (148a/15), (148a/5),
(16b/8), (19b/3), (22a/3), (24a/10),
(24a/4), (24a/4), (24a/5), (37b/13),
(38b/11), (38b/11), (38b/12), (39b/8),
(41b/11), (57a/14), (57a/14), (57b/12),
(62a/7), (62a/8), (64a/1), (67b/8),
(68a/7), (72b/11), (75a/5), (75a/6),
(77a/6), (77a/9), (77a/9), (80a/14),
(83a/1), (83a/1), (86b/8), (86b/8),
(88b/7), (91a/4), (92a/1), (98a/3),
(9a/14)

[= 59]

bāzincān: < Far. Patlıcan; (*Solanum
melongena*).

b. (42a/11)

b. + ı (42b/13)

b. + ıla (42b/11)

b. + uŋ (42b/1), (42b/5), (42b/7)

b. + uŋ toŋmını (42b/15)

[= 7]

bāz-ı zehr-i ḥayvān: Panzehir.

b. (39b/7)

[= 1]

bāzrencebūya: < Far. Oğul otu, melisa, kovan
otu; (*Melissa officinalis*).

b. (46b/5)

[= 1]

bāzū: < Far. Pazi, kolun üst bölümündeki kas.

b. + da (147b/10)

b. + sına (105b/4), (39b/5), (44a/9)

b. + ya (130a/4)

[= 5]

bê: < Ar. Arap alfabesinin ikinci
harfi. “be”.

b. (96b/3)

[= 1]

bebeg: Bk. bebek.

b. + in (61a/7)

[= 1]

bebek: Göz bebeği.

b. + büyüdüğüne (41b/1)

[= 1]

bedel: < Ar. Karşılık, bir şeyin yerine verilen
ve yerini tutan şey.

b. + i (111b/9), (119a/15), (136a/10),
(137b/12), (13b/1), (19b/2), (20a/5),
(21a/4), (21b/6), (23b/10), (23b/11),
(24a/10), (25a/10), (26a/4), (43a/11),
(45a/15), (45b/8), (47a/13), (48a/13),
(48a/3), (48b/4), (56b/10), (56b/15),
(56b/9), (57a/14), (58a/8), (59a/6),
(62b/12), (65a/1), (68a/8), (69b/8),
(75b/3), (78b/15), (7a/10), (80a/14),
(81a/13), (81b/12), (84a/11), (85a/11),
(85b/4), (91b/11), (95a/10), (99a/6)

b. + idür (24a/11), (27b/8)

[= 45]

beden: < Ar. Beden, vücut

b. (93a/3)

b. + de (100b/3), (121a/8), (25b/6),
(26a/6), (30a/6), (45a/11)

b. + deki (49b/7)

b. + den (100a/5)

b. + e (100b/15), (18b/3), (67b/4),
(79a/3)

b. + i (107a/9), (108b/11), (108b/12),
(11a/1), (137b/11), (137b/7), (26a/5),
(26a/6), (40a/12), (52a/9), (68a/4),
(69b/7), (70b/13), (83a/3), (84a/1),
(85b/12), (85b/5), (94b/14)

b. + inde (10b/8)

b. + ini (5a/7)

b. + kâhelligine (56b/3)

b. + leri (34b/8)

b. + üñ (101a/6), (21b/12), (55a/2),
(93b/15)

b. + üñ mizâcını (46a/11)

[= 40]

bednūs: <Gr. Horoz. “bidnus”.

b. (113a/12)

[= 1]

beg: Bey.

b. (1b/5)

b. + leri (89a/4)

[= 2]

be-ğāyet: <Far.-Ar. Oldukça fazla.

b. (101a/11), (102b/15), (102b/3),
(104a/9), (104b/1), (105a/1),
(105a/13), (106b/8), (107a/14),
(107b/12), (107b/4), (107b/9),
(108b/6), (10b/12), (110a/12),
(110b/8), (111b/6), (111b/7), (112a/9),
(113b/12), (113b/14), (114a/8),
(121b/15), (122a/2), (122a/2),
(123a/15), (124b/10), (125a/4),

(125a/8), (125b/8), (129b/4), (12a/4),
(12b/12), (12b/7), (131a/11),
(131b/10), (131b/12), (131b/5),
(132a/13), (132a/3), (132a/4), (133a/8),
(133b/13), (134a/1), (135a/8),
(138a/11), (138b/10), (138b/14),
(138b/3), (139a/1), (139a/6), (13a/14),
(13a/15), (13b/12), (140a/12),
(140b/1), (140b/3), (140b/4),
(141a/12), (141a/2), (142a/3),
(142b/13), (143a/15), (144a/10),
(146a/2), (146b/13), (149a/11),
(149b/14), (14a/1), (14a/10), (14a/14),
(14b/1), (14b/11), (14b/3), (14b/3),
(14b/9), (150a/10), (15a/12), (15a/3),
(16a/10), (17b/11), (17b/14), (17b/15),
(17b/9), (18a/15), (18b/1), (18b/15),
(18b/3), (19a/11), (19b/5), (21b/5),
(21b/9), (23a/4), (23a/4), (23a/8),
(24a/2), (24a/7), (26b/3), (26b/7),
(28a/4), (28b/9), (29a/5), (2b/5),
(30b/8), (31a/7), (31b/12), (31b/13),
(32b/6), (33a/4), (33a/7), (34b/8),
(35b/2), (37b/11), (38a/8), (39b/1),
(39b/13), (3b/1), (3b/14), (3b/15),
(40b/7), (41b/15), (43a/1), (44a/11),
(44b/7), (45a/4), (46b/2), (47b/14),
(48a/12), (48b/7), (49b/6), (4a/12),
(4a/6), (4b/7), (50b/11), (51a/15),
(51a/3), (51b/5), (52a/9), (54a/7),
(54b/15), (55a/1), (55a/14), (57a/10),
(57a/12), (57b/4), (58a/5), (58b/10),
(59a/6), (5a/2), (5a/4), (60b/15),
(61b/10), (62b/4), (63a/11), (63b/5),
(64b/12), (65a/3), (66a/2), (66a/3),
(66a/4), (66b/10), (66b/9), (67a/11),
(67b/11), (68a/14), (68b/7), (69a/12),
(69a/3), (69a/4), (69b/8), (6a/15),
(6b/13), (6b/5), (6b/8), (6b/9), (71a/3),
(71b/11), (72a/4), (73a/12), (74a/6),
(75a/10), (75b/13), (75b/9), (76a/1),
(76a/3), (77b/2), (77b/6), (78a/5),
(79a/10), (79a/6), (79b/2), (7a/14),

(7a/6), (7a/9), (7b/1), (7b/2), (7b/3),
(80a/5), (80b/4), (81a/7), (82b/1),
(83a/3), (83a/5), (83b/4), (84a/5),
(85b/6), (86b/7), (87a/2), (87a/4),
(87b/13), (87b/14), (87b/2), (87b/4),
(87b/8), (88b/4), (89a/6), (89b/14),
(89b/5), (90a/12), (90a/5), (90a/7),
(90b/6), (91a/1), (91a/10), (91a/5),
(91b/3), (91b/6), (91b/8), (92a/12),
(93a/14), (93b/3), (94a/9), (94b/1),
(94b/5), (96b/13), (97b/6), (97b/8),
(98a/13), (98b/1), (98b/4), (98b/7),
(99a/1), (99a/12), (99a/15), (99b/11),
(99b/2), (9a/7), (9b/2)

[= 248]

begrek: Böbrek

b. (47b/10)

b. + de (137a/14)

b. + deki (99a/8)

[= 3]

behmen: < Ar. Kuduzotu, kırmızı türüne kızıl behmen; (*Statice limonium*), beyaz türüne ak behmen adı verilir; (*Centaurea behen*).

b. (62b/10), (83a/2)

[= 2]

behmī: < Ar. Kedi otu; (*Valeriana officinalis*). “bühmi”.

b. (63a/3)

[= 1]

bél: Bel.

b. (123a/11)

b. + e (133a/1)

b. + den (23b/8)

b. + süz (80a/15)

[= 4]

belādur: < Far. Daha çok Hindistan’da yetişen kestaneye benzer bir ağaç, beladır ağacı ve o ağacın meyvesi; (*Semecarpus anacardium*).

b. (58a/2)

[= 1]

beleḥ: < Ar. Hurma koruğu. “belec, belh”.

b. (57b/5)

[= 1]

belesān: < Ar. Pelesenk ağacı ve bundan elde edilen yağ; (*Commiphora opobalsamum*).

b. (117a/15), (50a/3), (55b/12)

b. + dānesi (114b/3)

b. + dānesini (117b/12)

b. + yağı (56a/3)

b. + yağıdır (58a/9)

b. + yağını (117b/12)

b. + yağınur (56b/9)

[= 9]

belhiyye: < Ar. Arabistan meşesi.

b. (57b/11)

[= 1]

belīd: < Ar. Palamut, pelit, meşe palamudu; (*Quercus aegilops*). “bellut, belut”.

b. (57a/1)

b. + yaprağına (37a/14)

[= 2]

belilec: Far. Helile otu, kara helile ve sarı helile gibi türleri bulunur; (*Terminalia*).

b. (56b/11)

b. + ile (71b/9)

[= 2]

beliñle-: Korkmak, ürpermek, korkuyla sıçramak.

b.-dügi (90b/7)

[= 1]

belki: < Ar.-Far. Belki.

b. (101b/12), (82b/4)

[= 2]

bellüt: Bk.belid

b. (56b/15)

[= 1]

bellütu'l-arz: Ar. Yer çamı, yer peliti, kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuja chamaepitys*).

b. (57a/15)

[= 1]

belür-: Belirmek, ortaya çıkmak.

b.-dügi (68a/15), (96b/9)

b.-dügünleyin (71b/4)

[= 3]

ben: Ben.

b. (26a/11), (79b/4)

[= 2]

beñiz: Beniz, çehre.

b. + de (66b/7)

b. + lerin (30b/9), (6b/14)

b. + şarılığın (46a/11)

[= 4]

beñ(i)z: Bk. beñiz

b. + i (107a/8), (113a/4), (11a/2), (121a/2), (129b/4), (142b/1), (51b/3), (6b/5), (73b/9), (93a/14), (99b/15)

[= 11]

beñze-: Benzemek

b.-düginden (8a/11)

b.-r (101b/12), (101b/9), (102a/14), (103b/10), (103b/14), (104a/4), (107b/6), (109a/13), (109a/14), (10a/10), (10a/11), (10a/6), (110a/3), (110a/4), (11a/8), (11b/1), (11b/10), (11b/14), (11b/4), (121b/4), (126a/5), (129a/1), (129a/2), (129a/3), (129a/4), (129a/4), (129b/5), (130a/13), (131b/15), (134b/11), (134b/12), (135b/13), (135b/14), (137a/2), (137b/14), (139a/12), (139a/3), (139a/5), (13b/2), (13b/3), (13b/4), (140a/14), (140a/15), (141a/12), (145b/14), (145b/15), (145b/15), (147a/3), (147a/4), (147a/5), (148a/6), (148a/6), (148b/5), (148b/7), (149a/14), (149a/8), (149a/9), (149b/6), (149b/6), (149b/7), (149b/8), (15a/10), (15b/10), (15b/13), (15b/14), (15b/7), (17a/13), (17a/14), (20b/12), (20b/12), (20b/14), (20b/7), (20b/8), (21a/6), (25b/4), (25b/5), (27a/9), (27a/9), (28a/10), (28a/14), (28a/2), (28a/2), (28b/15), (28b/3), (28b/5), (2a/14), (2a/15), (2a/3), (2b/13),

(2b/13), (30a/2), (30a/2), (30a/4),
(30b/10), (30b/11), (30b/11), (31a/14),
(31a/7), (31b/12), (33b/13), (33b/13),
(33b/14), (33b/15), (34a/2), (34a/5),
(34a/5), (34a/6), (34b/3), (34b/9),
(35a/13), (36a/1), (36a/15), (36b/13),
(36b/9), (36b/9), (37a/14), (37a/5),
(37b/10), (37b/13), (37b/13), (37b/6),
(37b/7), (3a/3), (42a/8), (43a/2),
(43a/2), (43b/13), (45b/9), (46a/2),
(46a/6), (46a/7), (46a/7), (46b/7),
(46b/7), (46b/8), (4a/7), (52b/6),
(52b/7), (52b/7), (52b/8), (57b/1),
(57b/12), (57b/12), (57b/13), (58a/12),
(58a/12), (59b/6), (62a/14), (62a/9),
(63a/14), (63a/4), (63b/14), (63b/8),
(63b/8), (63b/8), (64a/1), (64a/8),
(64a/8), (67b/14), (67b/2), (67b/2),
(68a/2), (68a/3), (6a/12), (72b/12),
(75a/7), (76a/11), (77b/15), (78a/2),
(81a/15), (81b/13), (82b/2), (82b/2),
(85b/10), (85b/10), (85b/14), (87a/11),
(87b/6), (88a/9), (89a/15), (89b/11),
(91b/12), (96b/4), (96b/6), (9a/15),
(9b/10)

b.-yen (32a/10)

[= 188]

benāt-ı verdān: Hamam böceği.

b. (62b/5)

[= 1]

bendükşe: Bk.bendükşe

b. + deki (19a/6)

[= 1]

bendükşe: <Far. Eklem, kiriş.

b. + ler (48a/9)

b. + ler ağrısına (25a/4), (40b/12),
(47a/1)

b. + lerde (27b/6), (34b/1), (79a/12),
(79a/15), (98a/12)

b. + lere (105a/6), (112b/1), (124a/14),
(50a/8)

b. + leri (12b/7), (16a/12), (70b/13)

b. + lerin (46b/8)

[= 17]

benefşe: <Far. Menekşe; (*Viola tricolor*).

b. (58b/1)

b. + çiçeği (91b/12)

b. + çiçegidür (45b/1)

b. + çiçegine (101b/12)

b. + çiçegiyle (24a/8)

b. + mürebbâsı (14b/7)

b. + şarâbı (58b/14)

b. + şarâbını (24a/1)

b. + yağı (108a/7), (120b/8)

b. + yağıdur (120a/14), (23b/11)

b. + yağına (42b/15)

b. + yağıyla (135a/9), (140b/2),
(48b/3), (66b/15)

b. + yaprağına (139a/2)

[= 18]

benek: <Ar. 1. Mugaylan ağacının kökü. 2.
Dut ağacı kabuğuna benzer, hoş kokulu bir
çeşit kabuk. "bunk, bünk".

b. (62a/7)

[= 1]

benevüş: <Far. Menekşe; (*Viola tricolor*).

b. + sağıziyıla (104b/10)

[= 1]

benī isrāʾīl: “benī isrāʾīl zeytūn” Benî israil zeytini denilen bir taş. Krş. hâcerü'l-yehūd.

b. + zeytūnı (87b/6)

[= 1]

bentūme: Far. Burç ağacı denilen genellikle bağ sarmaşığı gibi zeytin ağacına sarılan bir bitki, yelimkara. Krş. burc.

b. (62a/13)

[= 1]

berāber: <Far. Eşit, eşit miktarda; birlikte.

b. (105a/10), (113a/15), (115a/2), (116a/11), (117b/6), (119a/11), (121b/1), (126a/14), (126b/14), (134a/14), (135a/7), (136b/4), (137b/3), (138b/12), (141b/3), (150a/8), (29b/3), (42b/15), (47b/4), (58b/11), (60b/10), (6b/12), (75a/1), (75a/2), (7a/2), (80b/5), (90a/10), (90a/8)

b. + édüb (76a/2)

b. + i (103a/10), (103a/13), (114b/9), (149b/3), (25a/10), (42b/10), (49a/15), (69a/7), (87a/3), (97b/12)

[= 39]

berbīne: <Ar. Yabani kişniş otu. Krş. yabān kişniçi.

b. (45b/15)

[= 1]

berde: Katarakt, perde.

b. + sine (100a/4)

[= 1]

berdiyy: <Ar. Kahire’de dış kabuğundan hasır, içindeki özünden kağıt yapılan bir bitki; hasır otu; (*Papyrus antiquorum*) Krş. çoğa. “berdi”.

b. (45b/1)

[= 1]

bere: Bir yere çarpma, incitme veya vurma sonucu vücudun herhangi bir yerinde oluşan çürük.

b. + den (133b/4), (46b/4)

b. + sine (50a/9)

b. + ye (22b/14)

[= 4]

berenc: <Far. Bir tür helile bitkisi ve meyvesi, helile. (*Terminalia chebula*). Krş. kâbilī.

b. (45b/11)

[= 1]

berencāsaf: <Far. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği; (*Achillea*).

b. (44b/7)

[= 1]

berri: <Ar. Yabani.

b. + de (31a/3)

b. + yile (84a/13)

[= 2]

bersiyānā: <Far. Tohumu kereviz tohumuna benzeyen uyuz hastalığına faydalı bir otdur. Çiçekten önce tohum veren temmuz ayından önce yetişen bir bitkidir.

b. (46a/15)

[= 1]

bertānīkī: <Gr. Kuzukulağı yaprağına benzeyen bir ot.

b. (45b/9)

[= 1]

besbāsā: Bk. besbāse.

b. + dur (85b/4)

[= 1]

besbāse: <Ar. 1. Rezene; (*Foeniculum vulgare*). 2. Ak üzerlik otu, yaprağı söğüt yaprağı şeklinde olan ve kokusu yasemin çiçeğine benzeyen hoş kokulu bir bitki. 3. Küçük Hindistan cevizi; (*Myristica fragrans*).

b. (119a/9), (48a/13), (56b/11)

b. + dür (43a/12)

[= 4]

besle-: Beslemek, yedirmek.

b.-yüb (132a/11)

[= 1]

bēş: Beş.

b. (101a/7), (115b/10), (116a/12), (116b/15), (116b/9), (117a/15), (118a/10), (120a/8), (120a/9), (125b/3), (128b/1), (130b/11), (143a/6), (149b/3), (149b/5), (14a/15), (14b/4), (20b/14), (20b/2), (23b/9), (29b/3), (2a/11), (2a/8), (2a/9), (2a/9), (2b/3), (33a/4), (58a/8), (59b/5), (65b/10), (84a/4), (87a/1), (8b/2), (92b/1), (96a/9), (9a/10)

b. + er (28b/4), (81b/2)

[= 38]

bēşām: <Ar. Hicaz'da yetişen ve misvak yapılan hoş kokulu bir ağaç, pelesenk ağacı, belesan; (*Commiphora opobalsamum*).

b. (50a/2)

[= 1]

bēş barmaq: Beşparmak otu, ayıt ağacı; (*Vitex agnus castus*). Krş. banṭāfilin.

b. (59b/5)

[= 1]

bēş yüz: Beş yüz.

b. (116b/15), (117a/15), (118a/10), (120a/9), (128b/1)

[= 5]

bēş yüz kırk: Beş yüz kırk

b. (128b/1)

[= 1]

bēş yüz seksen: Beş yüz seksen.

b. (116a/12), (120a/9)

[= 2]

beter: <Far. Daha kötü, çok kötü.

b. + dür (67b/5)

[= 1]

bevāşīr: <Ar. Basur.

b. + e (90b/9), (91a/5), (94a/3)

b. + i (18b/9)

[= 4]

bevāşīr: Bk. bevāşīr

b. (49a/11)

b. + ağırların (38b/4)

b. + den (57b/7)

b. + e (104a/6), (111a/5), (114b/7),
(117b/10), (123b/4), (128b/9),
(130a/2), (130a/2), (13a/13),
(149b/14), (16b/2), (27a/6), (29a/15),
(29b/4), (29b/9), (31b/3), (32a/15),
(42a/12), (43a/1), (46a/14), (4b/10),
(4b/4), (51b/15), (59b/12), (62b/9),
(69a/15), (77a/9), (80b/11), (88b/11),
(95b/12), (96a/12), (97b/9)

b. + i (3a/12), (58a/6)

b. + kanın (50b/5)

b. + otlarına (106b/6)

b. + şişlerine (13a/12)

b. + yıllerine (58a/2)

b. + zahmetine (113a/3), (25a/1)

[= 43]

bevāsīr: Bk. bevāšīr

b. + e (114a/12)

[= 1]

bevāsīr: Bk. bevāšīr

b. + ağızların (117a/9)

b. + e (123b/7), (123b/9), (94b/4)

[= 4]

bevāzīr: Bk. bevāšīr

b. + e (138a/14), (90b/14)

b. + i (138a/15)

[= 3]

bevl: < Ar. İdrar, sidik.

b. (65a/1)

b. + i (19b/2), (57b/10), (91a/14)

[= 4]

beyān: < Ar. Açıklamak, bildirmek.

b. + êtdük (85a/12)

b. + olundu (96b/3)

[= 2]

beyin: Beyin.

b. + dür (114a/2)

b. + i (61a/6)

[= 2]

beyni: Bk. beyin

b. + ye (69b/3)

[= 1]

beynisi: Bk. beyin

b. + dür (82b/12)

b. + n (12a/10)

b. + nde (89b/9)

b. + ni (105b/9), (106a/11), (106a/12),
(106a/9), (107b/14), (107b/15),
(51b/7), (90a/4)

[= 11]

beytü'l-mukaddes: < Ar. Mescid-i Aksa,
Kudüs'te bulunan, Müslümanların ilk kiblesi
sayılan kutsal yer.

b. + de (30a/4)

[= 1]

beyze: <Ar. Yumurta. “beyz”

b. (66a/5)

[= 1]

bez: Bez.

b. (113b/10), (87a/13)

b. + de (130a/6)

b. + e (129b/2), (69a/8), (86b/2),
(87a/5)

b. + ile (110a/14), (110b/1)

b. + ine (147b/3)

[= 10]

bez: Salgı oluşturan organ.

b. + ler (17a/8)

[= 1]

bez̄ir: <Ar. Tohum, tane; keten tohumu.

b. + e (42b/13)

b. + ile (42b/13)

[= 2]

bezir: Bk. bez̄ir

b. + çökeliğine (69a/14)

b. + i kâṭūnādur (46b/15)

b. + yağıdur (124a/7)

[= 3]

bezr-i kâṭūnā: <Ar. Pire otu tohumu; (*Plantago ovata*).

b. (112b/2), (46b/15)

[= 2]

bezr-i kâṭūnā: Bk. bezr-i kâṭūnā

b. (47a/12)

[= 1]

bezr-i kettān: <Ar. Keten tohumu; (*Semen linum usitatissimum*).

b. (47a/14)

[= 1]

bıçag: Bıçak.

b. + ıla (72a/14)

[= 1]

bıganūs: <Gr. Sedefotu; (*Ruta graveolens*).
“baganus”

b. (117a/10), (22b/7), (30a/1), (54b/2),
(68b/4), (83b/13)

b. + dur (143b/7), (23b/11)

b. + ı (22b/5)

b. + ıla (139b/10), (49a/14)

b. + sağızı (75a/5)

b. + yağıdur (118a/13)

b. + yaprağı (2a/8)

b. + yaprağın (118b/2)

b. + yaprağına (43b/13)

b. + yaprağından (63b/15)

[= 17]

bıldircin: Bıldircin.

b. (67b/2)

b. + otı (67b/3)

[= 2]

bınduğ: Bk. bınduk	b. (83b/13)
b. + ı (61a/6)	[= 1]
[= 1]	
bınduk: < Ar. Fındık; (<i>Corylus avellana</i>). “bınduk”	bibing: Gövdenin bir yerinde doğuştan ya da sonradan olan et parçası. “bibil”.
b. (61a/3)	b. + lere (102a/10), (68b/3), (76b/10)
[= 1]	[= 3]
bınduk-ı hindî: < Ar. Hint fındığı.	bidnūs: < Gr. Horoz.
b. (61a/12)	b. (104b/3)
[= 1]	b. + gözi (148a/5)
bırağ: Bk. birağ	b. + h̄āyasıdur (104a/14)
b.-a (145a/8)	b. + karnında (89a/9)
b.-alar (122a/13), (122a/13), (48b/15)	b. + uñ (82a/9)
b.-ub (104a/11), (132b/3), (48a/9), (88a/4), (92b/7)	[= 5]
b.-urlar (73a/7)	bigi: Gibi.
[= 10]	b. (140b/9), (141b/9), (142a/6), (142a/9)
bıraç: 1. Bırakmak. 2. Koymak, bekletmek.	[= 4]
b.-duğı (132b/2)	bī-ḥaber: < Far. Habersiz, bilgisiz; vurdumduymaz.
b.-duğımı (88a/2)	b. + ken (90b/2)
b.-salar (129a/13), (39a/4), (49b/14), (5a/8), (73b/5), (88a/3), (88a/5), (89a/10)	[= 1]
[= 10]	bīḥ-i mercān: < Far.-Ar. Mercan bitkisinin kökü.
bi-‘aynihi: < Ar. Aynıyla, olduğu gibi, tıpkı.	b. (3b/9)
b. (13b/3), (17a/13), (73a/9)	[= 1]
[= 3]	bi-‘ināyeti’l-meliki’l-kādir: Mutlak Padişah ve her şeye kadir olan [Allah]’ın yardımıyla.
biber: Biber; (<i>Capsicum annuum</i>).	b. (1b/4)
	[= 1]

bil: Bel.

b. + e (121b/6)

[= 1]

bil-: Bilmek.

b.-eydi (147a/2)

b.-meziken (105b/12)

[= 2]

bile: Birlikte, beraber, ile, vasıtasıyla.

b. (116a/13), (19b/4), (21a/14),
(24b/6), (29b/13), (4b/3), (50b/13),
(63a/15), (71b/8), (88a/13), (98b/2)

[= 11]

bileg: Bilek.

b. + e (117a/13)

[= 1]

bilegi: Bk. bilegü

b. + dür (89a/6)

[= 1]

bilegü: Bileği taşı.

b. (89a/7)

b. + nünj (89a/7)

b. + ye (109b/8)

[= 3]

bilisigi: <? Çobansüzgeci, dal uçlarında sütü kestirmekte kullanılan maya bulunan bir bitki, yoğurt otu; (*Galium*). “beleseği”

b. (58a/10)

[= 1]

biñ: Bin.

b. (115a/14), (115a/6), (115a/6),
(115b/11), (116a/4), (116b/4),
(117a/5), (118a/3), (120a/11),
(145a/12), (91b/5)

[= 11]

binbeg: Bk. bibing

b. + leri (16a/11)

[= 1]

binbig: Bk. bibing

b. + e (21b/13)

b. + i (17a/11)

b. + lere (114a/10), (114b/7), (119a/8),
(120a/5), (136b/8), (138b/14),
(139b/5), (142b/13), (144a/7),
(149a/7), (1b/12), (83b/4), (8b/10)

[= 15]

biñ iki: Bin iki.

b. (145a/12)

[= 1]

biñ iki yüz: Bin iki yüz.

b. (145a/12)

[= 1]

biñ yüz: Bin yüz.

b. (115a/6)

[= 1]

biñ yüz seksen: Bin yüz seksen.

b. (115a/6)

[= 1]

bir: Bir.

b. (100b/11), (100b/12), (101a/1),
(101a/10), (101a/14), (101b/11),
(101b/8), (101b/8), (102a/12),
(103b/11), (103b/13), (103b/2),
(104a/11), (105b/2), (105b/5),
(107b/1), (107b/2), (107b/5), (108a/4),
(108a/5), (108a/5), (108a/7), (109a/10),
(109a/11), (109a/11), (109a/11),
(109a/12), (109a/9), (109b/12),
(109b/6), (10a/10), (10a/9), (10a/9),
(110a/6), (111a/5), (111b/5), (111b/6),
(112a/2), (112a/2), (112b/11),
(113a/3), (113b/11), (113b/8),
(114a/5), (114b/10), (114b/5),
(114b/6), (115a/7), (115a/7), (115a/7),
(115b/1), (115b/1), (115b/12),
(115b/12), (115b/12), (115b/13),
(116a/12), (116a/14), (116a/7),
(116b/11), (117a/4), (117a/4),
(117a/5), (117b/2), (118a/4), (118a/5),
(118b/11), (118b/11), (118b/12),
(118b/4), (119a/10), (119a/11),
(119a/11), (119a/12), (119a/13),
(119a/13), (119a/14), (119a/2),
(119b/1), (119b/3), (119b/3), (119b/4),
(119b/5), (11a/15), (11a/7), (11b/14),
(11b/3), (11b/4), (11b/9), (120a/12),
(120a/12), (120a/13), (120a/14),
(120a/8), (120b/4), (121b/13),
(121b/14), (121b/15), (122b/15),
(122b/4), (123b/1), (124a/7), (124b/7),
(125a/9), (126a/1), (126a/12),
(126a/14), (126a/3), (126a/3), (126a/5),
(126b/14), (126b/3), (127b/1),
(127b/2), (127b/9), (128a/13),
(128a/13), (128a/2), (128a/6), (128a/6),
(128b/2), (128b/7), (128b/7), (129a/1),
(129a/2), (129a/2), (129a/3), (129b/4),
(12b/10), (12b/3), (130a/12),
(130a/14), (130a/3), (130a/5), (130a/5),
(130a/6), (130b/7), (131a/13),
(131a/15), (131b/14), (132a/10),

(132a/15), (132a/6), (132a/9),
(132b/11), (132b/4), (133a/10),
(133a/14), (133b/12), (133b/6),
(134a/14), (134b/10), (134b/15),
(134b/15), (135a/15), (135a/2),
(135a/7), (135b/13), (136a/7),
(137a/1), (137b/13), (138a/10),
(138a/3), (138a/3), (138a/7), (138a/8),
(138b/12), (138b/13), (138b/13),
(139a/1), (139a/3), (13a/12), (13b/11),
(13b/12), (13b/2), (140a/11),
(140a/13), (140a/13), (140a/15),
(140a/4), (141a/3), (141b/13),
(141b/13), (141b/8), (142a/11),
(142a/14), (142a/2), (142b/11),
(142b/14), (142b/2), (143a/2),
(143a/2), (144b/13), (144b/2),
(144b/4), (145a/9), (145b/14),
(145b/15), (146a/10), (146a/11),
(147a/12), (147a/13), (147a/3),
(147a/7), (147a/8), (147b/12),
(147b/13), (147b/14), (147b/2),
(147b/9), (148a/2), (148b/7),
(149a/13), (149a/8), (149b/13),
(149b/5), (149b/7), (14a/5), (14b/2),
(150a/12), (150a/12), (150a/6), (15a/9),
(15b/2), (15b/6), (15b/9), (17a/13),
(17a/7), (17b/10), (18a/1), (18b/11),
(18b/12), (18b/12), (18b/7), (19a/10),
(1b/13), (1b/3), (1b/8), (1b/8),
(20b/12), (20b/3), (20b/7), (21a/11),
(21a/12), (21a/6), (22a/6), (23a/3),
(23a/6), (23b/15), (23b/9), (24a/1),
(24a/10), (24a/3), (25a/11), (25a/11),
(25a/3), (25b/3), (26a/13), (26a/14),
(26a/8), (26a/9), (26b/9), (27a/7),
(27a/8), (27b/8), (27b/9), (28a/12),
(28a/14), (28a/2), (28a/5), (28a/8),
(28a/9), (28a/9), (28b/2), (28b/4),
(29a/6), (29a/7), (29b/12), (29b/14),
(29b/15), (2a/14), (2a/14), (2a/15),
(2a/2), (2a/5), (2b/12), (2b/2),
(30a/12), (30a/13), (30a/3), (30b/8),

(30b/9), (31a/13), (31a/6), (31a/7),
(31b/12), (31b/14), (31b/2), (32a/4),
(33b/13), (33b/9), (34a/14), (34a/4),
(34a/9), (34b/11), (34b/4), (35a/12),
(35b/15), (36a/13), (36a/14), (36a/6),
(36a/6), (36b/13), (36b/15), (36b/15),
(36b/5), (37a/13), (37a/15), (37a/3),
(37a/5), (37a/6), (37b/10), (37b/12),
(37b/4), (37b/7), (37b/7), (37b/7),
(38b/7), (38b/9), (38b/9), (38b/9),
(39a/12), (39a/13), (39a/3), (39b/7),
(3a/9), (3b/5) (3b/6), (41a/10),
(41a/11), (41b/11), (42a/2), (42a/2),
(42a/9), (42b/2), (42b/2), (43a/1),
(43a/11), (43a/11), (43a/12), (43a/15),
(43a/3), (43b/12), (43b/2), (43b/6),
(43b/7), (43b/9), (45b/12), (45b/12),
(45b/15), (45b/4), (45b/9), (46a/10),
(46a/15), (46a/6), (46b/7), (48a/11),
(48a/7), (48b/14), (48b/6), (49b/14),
(4a/1), (4a/11), (4a/7), (4b/1), (4b/12),
(4b/13), (4b/13), (4b/2), (4b/5), (4b/7),
(4b/8), (4b/8), (50b/12), (52a/10),
(52a/14), (52b/5), (52b/9), (53a/10),
(53a/2), (53a/5), (54a/1), (55a/9),
(55b/5), (55b/6), (56a/14), (56a/14),
(56b/2), (57b/11), (58a/9), (59b/5),
(59b/6), (5a/10), (5a/2), (5a/2), (5a/7),
(60a/1), (60a/4), (61b/1), (61b/10),
(61b/5), (62a/14), (62a/2), (62a/4),
(62a/5), (62a/6), (62a/8), (63a/6),
(63b/14), (63b/15), (63b/7), (64a/4),
(65a/1), (65b/13), (65b/14), (65b/4),
(66a/1), (66a/1), (66a/12), (66b/4),
(66b/8), (67a/12), (67a/13), (67a/13),
(67b/1), (67b/1), (67b/11), (67b/13),
(69a/1), (69a/2), (69a/6), (69a/8),
(69b/14), (69b/15), (6a/11), (6a/8),
(70a/2), (71a/12), (71a/13), (71a/13),
(71a/15), (71b/12), (71b/5), (73a/15),
(73a/6), (73a/8), (73b/5), (74a/14),
(75a/6), (75b/15), (76a/3), (76a/4),
(76a/6), (76a/8), (76a/8), (76a/9),

(77b/14), (78a/1), (78a/4), (78a/4),
(78b/5), (78b/8), (79a/6), (79a/8),
(7a/3), (7a/7), (81a/15), (81a/2),
(81a/4), (81b/1), (81b/12), (81b/14),
(81b/6), (82a/12), (82a/13), (82a/15),
(82a/2), (82a/4), (82a/4), (82b/1),
(82b/10), (83a/15), (83b/13), (83b/14),
(84b/9), (85a/8), (85a/8), (85a/9),
(85a/9), (85b/14), (85b/9), (86b/2),
(86b/2), (86b/9), (86b/9), (87a/10),
(87a/13), (87a/5), (87b/1), (87b/4),
(88a/1), (88a/15), (88b/14), (88b/2),
(88b/8), (89b/12), (89b/14), (8a/11),
(8a/15), (8b/1), (8b/5), (90a/1),
(90a/10), (90a/3), (90a/7), (90b/10),
(90b/4), (91a/10), (91b/10), (91b/11),
(91b/6), (91b/7), (93a/9), (93b/1),
(93b/14), (94a/3), (94a/4), (94b/15),
(95a/1), (95b/7), (96b/11), (96b/3),
(96b/7), (97a/11), (97b/13), (97b/7),
(99a/12), (99a/12), (99a/13), (99b/3),
(9a/1), (9a/12), (9a/13), (9a/15), (9a/7),
(9b/12), (9b/12), (114b/11), (114b/4),
(115b/13), (6b/11), (79b/3), (106a/3),
(61b/1), (65b/6)

b. + dür (36a/5)

b. + er (103b/10), (103b/14), (137a/2),
(28b/4), (37a/13), (42a/7), (46a/1),
(64a/7), (81a/15), (81a/4)

b. + i (103b/15), (103b/15), (109b/7),
(109b/7), (138b/11), (138b/11),
(147b/5), (20b/4), (20b/5), (22a/8),
(22a/8), (81b/13), (81b/13), (98a/1),
(98a/1), (99b/8), (99b/8)

b. + in (23a/7)

b. + ince (58a/9)

b. + inden (118a/5), (119b/3)

b. + inüñ (15b/2), (15b/3), (32a/5),
(34b/11), (34b/12)

b. + isi (134b/1), (17a/10)

b. + isin (133a/13), (139a/7)

[= 606]

biraz: Biraz, azıcık.

b. (112b/2), (116a/2), (23a/2),
(24b/14), (51a/9), (91b/4)

b. + cuk (83a/8)

[= 7]

bire: Pire.

b. (19b/2)

b. + bevli (19b/2)

[= 2]

biribiri: Birbiri, karşılıklı olarak bir diğeri.

b. (103b/15), (6b/9)

b. + ne (37b/5), (37b/7), (4b/9), (5a/4)

b. + yile (88a/3)

b. + yle (88a/1)

[= 8]

birinc: <Far. Pirinç; (*Oryza sativa*). Krş. aruz,
riz.

b. (10b/7)

b. + e (10b/3)

b. + unıyla (60b/12)

b. + yaprağına (11b/14)

[= 4]

birle: İle, vasıtasıyla, birlikte.

b. (101a/15), (114a/6), (22b/8),
(24b/1), (3b/9)

[= 5]

biryān: <Far. Tandırda susuz pişirilen kebab,
büryan.

b. + étseleler (12a/10)

b. + eyleseleler (69b/2)

[= 2]

bi'ş-şavāb: Doğru, doğruca.

b. (130a/12)

[= 1]

bismillāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm: <Ar. Besmele,
“Esirgeyen ve bağışlayan Allah’ın adıyla.”

b. (1b/1)

[= 1]

biş: Pişmiş.

b. + ini (142b/6)

[= 1]

biş-: Pişik oluşmak.

b.-üb (16b/4)

[= 1]

biş-: Pişmek.

b.-dükden (54b/1)

b.-e (22a/5), (49b/10)

b.-edururken (5a/8)

b.-eni (22a/2)

b.-ince (73a/7)

b.-meye (5a/8)

b.-miş (100b/3), (25b/11), (42b/11),
(66a/7), (80a/4)

b.-mişle (149a/15)

b.-ür (26a/10)	(126a/3), (126b/14), (126b/4),
[= 14]	(127a/12), (128b/3), (141b/8),
bīṣ: <Far. Bildircın otu denilen Çin’de yetişen zehirli bir ot.	(143a/11), (15a/8), (17a/9), (21b/1), (38b/14)
b. (67b/1), (67b/11), (67b/13), (67b/14)	b.-icidür (21b/8)
b. + i (67b/9)	b.-medin (102b/2), (92b/7), (93a/15)
b. + üj (67b/12)	b.-medinde (74a/3)
[= 6]	b.-mek (10b/9)
bīṣi-mūṣı: <Far. Fareye benzer, genellikle biş adlı ot dibinde yaşayan bir hayvan. “biş-muş”.	b.-mesi (26a/13)
b. (67b/13)	b.-meyeler (24a/9)
[= 1]	b.-se (12b/3), (2b/11)
bīṣi-mūṣı bīṣā: <Far. Biş adlı otun bir türü. Bk. bīṣ.	b.-seler (101b/9), (102b/2), (103a/10), (103a/3), (103a/5), (104b/10), (104b/8), (106a/2), (106a/4), (106a/6), (106b/3), (10a/13), (10a/7), (10b/11), (10b/14), (10b/4), (10b/5), (11a/1), (11a/9), (129b/1), (12a/1), (12a/2), (130a/11), (130a/7), (130a/9), (134b/5), (136a/8), (138a/14), (138b/9), (139b/13), (13b/9), (141a/4), (142a/1), (142a/6), (143b/9), (145b/5), (145b/7), (150a/2), (150a/8), (15a/3), (15b/7), (16a/5), (16a/8), (16b/14), (17a/2), (19b/10), (19b/12), (20a/5), (21a/14), (22b/1), (24a/7), (24a/9), (25a/5), (25a/7), (27a/14), (27b/3), (29a/1), (30b/7), (33b/10), (33b/12), (33b/15), (33b/2), (37b/3), (38a/6), (38a/9), (39a/7), (3a/2), (40b/3), (41a/10), (41a/11), (41a/3), (41a/8), (41b/13), (41b/7), (42b/11), (42b/13), (42b/3), (42b/9), (45b/10), (46a/4), (47b/4), (49a/3), (49b/10), (49b/5), (50a/6), (51a/7), (53a/1), (53a/10), (54a/8), (54b/6), (56a/6), (57a/11), (57a/4), (57a/9), (58b/10), (59a/12), (59b/10), (5b/15), (5b/9), (60b/13), (60b/5), (62a/3), (62b/2), (63b/2),
bīṣir-: Pişirmek.	
b.-üb (31a/11)	
[= 1]	
bīṣü-: Pişirmek.	
b.-seler (10b/11)	
[= 1]	
bīṣür-: 1. Pişirmek. 2. Olgunlaştırmak. 3. Beslemek geliştirmek.	
b.-e (105a/10), (10b/9), (116a/11), (61a/4), (67a/1), (73b/3)	
b.-eler (114b/9), (115b/10), (116a/13), (117b/1), (119a/13), (120a/11), (121a/10), (121b/2), (122b/10), (122b/4), (126a/15), (126a/2),	

(63b/3), (65a/10), (66a/2), (67a/14),
(68b/10), (68b/11), (68b/13), (68b/15),
(68b/9), (69a/3), (69a/8), (6a/14),
(6b/3), (72a/4), (72b/1), (73b/10),
(73b/14), (73b/3), (73b/5), (74a/1),
(74a/5), (74b/2), (75a/1), (75b/11),
(75b/9), (77a/11), (78a/4), (79a/11),
(79a/3), (79a/7), (79b/1), (79b/10),
(79b/11), (80b/3), (81b/8), (82b/8),
(86a/3), (8a/7), (8a/9), (8b/14), (92a/8),
(95b/15), (96a/4), (96a/8), (98a/4),
(99a/15), (99b/10), (99b/11), (9a/8),
(9a/9)

b.-üb (100b/13), (101a/15), (101a/5),
(102a/1), (102a/2), (102b/12),
(103b/4), (104b/13), (104b/15),
(104b/6), (105a/6), (105a/9), (105b/7),
(106a/9), (107a/13), (108b/6),
(109a/15), (109b/1), (10b/6), (110a/1),
(110a/7), (110b/8), (111a/2), (111a/4),
(111b/12), (113a/11), (114a/4),
(129a/9), (129b/8), (130a/1),
(131a/10), (133a/1), (133a/8), (134a/5),
(134b/12), (136b/7), (139a/5),
(139a/7), (139b/10), (140a/2),
(140a/3), (140b/11), (141b/4),
(142a/9), (143a/9), (143b/12),
(144a/2), (144b/14), (144b/5),
(145a/6), (146a/14), (146a/6), (146a/9),
(146b/4), (146b/7), (148b/9), (149b/1),
(14b/15), (150a/5), (16a/5), (28b/8),
(31a/12), (32a/15), (35a/15), (41a/12),
(41a/2), (41a/7), (41b/3), (42a/4),
(42b/4), (44a/4), (47b/7), (50a/10),
(53a/9), (53b/14), (54a/7), (57a/2),
(62a/4), (62b/5), (65b/11), (67a/15),
(70a/11), (70a/13), (70a/14), (72a/11),
(72a/8), (73b/12), (76b/9), (77b/11),
(79a/2), (81b/9), (83a/11), (83a/12),
(83a/5), (86a/8), (86b/12), (87a/8),
(87a/9), (93a/3), (93a/4), (94a/13),
(96a/2), (96a/5), (98a/5), (98b/8),
(99a/8), (99b/14), (90a/12)

b.-ürken (74a/15)

b.-ürler (110a/2)

[= 303]

bit: Bit, parazit.

b. (26a/12), (3b/4)

b. + i (122b/2)

b. + in (123b/1)

b. + leri (131a/10), (137a/3), (76b/9),
(93a/6)

b. + lerin (7b/6)

[= 9]

bit-: 1. Çıkmak, yeşermek. 2. Meydana gelmek.

b.-e (114a/11), (12b/6), (67b/12)

b.-en (114a/10), (124b/5), (127a/11),
(131a/2), (131a/3), (144b/15),
(145b/6), (21a/10), (21a/13), (54a/11),
(87b/5), (90a/9), (97a/11), (98b/10)

b.-enidür (11b/10)

b.-er (101b/11), (101b/9), (102a/13),
(103b/13), (103b/2), (10a/5), (11a/3),
(121b/4), (130b/9), (139a/11),
(139a/2), (147a/3), (149b/8), (15b/13),
(15b/14), (15b/14), (15b/6), (15b/9),
(17b/3), (1b/8), (21a/1), (21a/6),
(22a/7), (25b/4), (27b/9), (28b/14),
(28b/5), (2a/15), (2b/1), (30a/5),
(31a/13), (31a/13), (31a/3), (33b/14),
(34a/4), (34b/10), (34b/13), (34b/9),
(35a/13), (36a/13), (36a/14), (36b/10),
(36b/5), (36b/6), (42a/7), (43a/13),
(43b/14), (43b/4), (4a/2), (52b/8),
(53a/3), (57a/15), (5a/10), (62a/14),
(63a/15), (63a/3), (64a/2), (64a/2),
(64a/7), (67b/12), (68a/2), (72b/11),

(75a/6), (76a/10), (76a/10), (81a/15),
(82b/8), (8b/1), (8b/5), (91b/12),
(93b/14), (93b/5), (96b/11), (96b/4),
(9b/10), (9b/12)

b.-erken (12a/11)

b.-işi (46a/7)

b.-meye (13b/11)

b.-meyen (125b/14)

b.-mez (12b/6)

b.-üb (23a/8)

[= 100]

bitir-: Oluşturmak, meydana getirmek.

b.-megi (49a/8)

[= 1]

bitiş-: Birbirine dokunacak kadar yanaşmak.

b.-meye (132a/6)

[= 1]

bitli: Bitli, üstünde bit bulunan.

b. (74b/12), (7b/6)

[= 2]

bitür-: Oluşturmak, meydana getirmek.

b.-e (103b/8), (110a/13), (111b/1),
(119b/8), (120a/5), (127a/11),
(128b/1), (131a/6), (136b/11),
(140b/6), (143b/1), (145a/1), (18a/7),
(20a/3), (30b/6), (38a/11), (38a/12),
(41b/5), (45a/2), (48b/6), (49a/8),
(50b/7), (50b/7), (61a/6), (89b/9)

b.-meye (106a/2), (106b/1), (113b/3),
(124b/6), (36a/9), (41a/6), (66b/12),
(93b/2)

b.-seler (119b/13)

b.-ür (17b/12), (36b/14), (79b/4)

[= 37]

bitür-: Yok etmek, ortadan kaldırmak.

b.-e (113b/2), (11b/3), (124a/9),
(129b/10), (129b/10), (129b/12),
(12a/8), (136a/6), (138a/13), (139a/1),
(139b/9), (13a/10), (13a/2), (141a/13),
(141a/7), (145a/5), (145b/9),
(147a/15), (15b/15), (17b/4), (18a/11),
(18a/13), (19a/9), (22b/11), (27a/11),
(28b/13), (34a/1), (34a/13), (3a/4),
(52a/15), (57a/3), (57b/8), (59b/3),
(60a/8), (70a/1), (70a/7), (73a/11),
(78b/2), (7a/11), (7a/12), (7b/1),
(7b/8), (81a/11), (81b/6), (82b/6),
(87b/2), (87b/3), (89a/14), (92a/13),
(92a/7), (97a/2)

b.-üb (3a/7)

b.-ür (11b/6), (142a/5)

[= 54]

biz: Biz

b. + üm (1b/3), (1b/7)

biz: Bez.

b. + den (24b/15)

b. + e (105a/8), (109b/12), (130a/5),
(148a/2), (23b/15), (2a/1), (35b/13),
(97a/3), (99a/13)

b. + i (24b/14)

b. + ile (89a/13), (90b/7), (93a/11)

b. + ine (24b/13)

[= 15]

boğaz: Boğaz.

b. (105b/7), (123a/9), (15a/4), (94a/7)

b. + a (103a/12), (107a/3), (117a/13),
(136b/15), (139b/11), (21a/10),
(35a/12), (35a/7), (35a/8), (73b/8),
(76b/3), (77b/7), (97b/3)

b. + ağırların (13b/15)

b. + ağırlarına (112b/4), (15a/3)

b. + ağırsına (86a/14)

b. + da (100b/15), (107a/1), (137b/4),
(22b/1), (56b/6), (59b/8), (108a/8)

b. + dağı (64b/9), (70a/3)

b. + ı (143b/5), (41b/9), (59a/3),
(76b/8), (82b/14), (96a/11)

b. + ın (33b/7)

b. + ına (138b/6), (71b/4)

b. + iriligine (97a/12)

b. + şişine (112a/15), (94b/2), (95a/15)

b. + şişlerine (23b/2), (94a/8)

[= 45]

boğazla-: Boğazlamak.

b.-salar (106a/1), (143a/11)

b.-yalar (113b/8)

b.-yub (105b/3)

[= 4]

boğul-: “üni boğul-” Sesi kısılmak.

b.-duğın (97a/12)

b.-duğına (21b/9)

[= 2]

boğul-: Bunalmak.

b.-mağına (66b/2)

[= 1]

boğun: Boğum, bitkilerin şişkince bölümü.

b. (140a/14), (30a/12), (38a/2), (64a/8)

b. + boğun (140a/14), (30a/13), (38a/2)

b. + cuqları (77b/14)

b. + ı (64a/6)

[= 9]

boğunluca ot: Mührü Süleyman otu, boğumluca otu; (*Polygonatum*). Krş. bülügānātin

b. (64a/6)

[= 1]

boğ: Bok, dışkı, curuf.

b. (129a/15)

b. + a (110b/14)

b. + ın (111a/11), (137a/10), (51b/7),
(90b/8)

b. + ına (23a/3)

b. + ından (18b/14)

b. + ını (105b/14), (105b/15),
(106a/11), (132a/10), (132a/11),
(132a/13), (132a/15), (135a/12),
(135b/2), (71b/2)

b. + ınığ (90b/10)

[= 19]

boncuğ: Cam, taş, sedef, tahta, plastik vb. maddelerden yapılan, ortası delik, çoğu yuvarlak ve renkli süs tanesi.

b. (136a/4)	b. + unı (27a/14)
[= 1]	b. + unıyla (27b/2), (41a/14), (53b/1), (73b/14), (73b/2), (74a/11)
borāni: <Far. Pirinçli, yumurtalı, yoğurtlu ıspanak yemeği.	b. + yağıdur (118a/7)
b. (52a/8)	boya-: Boyamak.
[= 1]	b.-salar (23a/4), (41b/7)
boş: Boş.	b.-ya (66a/2)
b. (103b/15)	[= 3]
b. + ın (104a/1)	boyacı: Boya satan ve boyama işini, boyacılığı meslek edinen kimse.
[= 2]	b. + lar (11b/13), (15b/7), (37b/10)
boşan-: Boşalmak, akmak.	[= 3]
b.-an (18a/9)	boyaçı: Bk. boyacı
[= 1]	b. + lar (87b/12)
boy: Uzunluk.	b. + lar taşı (87b/11)
b. + ı (107b/5), (76a/10)	[= 2]
b. + ınca (8b/6)	boyın: Boyun.
[= 3]	b. + a (129b/3), (137a/5), (85a/6)
boy: Poy otu, çemen otu, tohumları kırmızı bibere benzeyen, 10-50cm. yükseklikte, karabiberle karıştırılarak pastırmaçemeninde kullanılan bir bitki; (<i>Trigonella joenum-graecum</i>). Krş. hülbe.	b. + da (34b/2), (89a/3)
b. (103b/3), (58a/11)	[= 5]
b. + dur (48a/3), (95b/15)	boy(ı)n: Bk. boyun
b. + ı (96b/1)	b. + ına (105a/15), (105b/5), (107b/15), (113a/8), (132a/6), (135b/6), (136a/5), (137a/8), (141a/3), (146a/12), (147a/8), (147b/4), (15a/13), (32a/2), (39a/12), (44a/9), (48b/9), (4a/15), (60b/15), (71b/5), (80b/12), (82a/13), (87a/5), (88a/7), (93a/11)
b. + ıla (103a/10), (75a/1), (96a/10)	b. + ında (147b/10), (147b/12), (147b/13), (147b/14), (18b/8), (9b/6)
b. + tohumı (81b/2)	
b. + tohumına (11b/10)	

b. + indadur (147b/4)

[= 3]

b. + indağı (69a/4)

[= 33]

boynuz: Boynuz.

b. (72b/13)

b. + a (39a/8)

b. + ı (27a/13), (54b/9), (81a/1)

b. + ıdur (57a/14)

b. + m (135a/6), (38b/15), (39a/12),
(39a/3)

b. + ina (34a/5)

b. + muğ (54b/8)

b. + kokuşu (88a/11)

[= 13]

boyun: Boyun.

b. + a (130a/4), (64a/5), (90b/7)

b. + ların (46b/9)

b. + larına (28a/7), (63a/7)

b. + lu (80b/11)

[= 7]

boyunca: Boyu veya uzunluğu kadar.

b. (131a/15)

[= 1]

boz: 1. Açık toprak rengi. 2. Kül rengi, gri.

b. (89b/8)

b. + ca (11b/1)

b. + ıraç (36a/8)

boz-: Bir şeyi kendisinden beklenen işi yapamayacak duruma getirmek; zarar vermek.

b.-maya (26a/1)

[= 1]

bögreg: Bk. bögrek.

b. + deki (20a/4), (3b/14)

b. + e (108b/4), (148a/14), (19a/12),
(31b/12), (73b/8), (74b/8), (92a/15)

b. + i (10b/14), (123b/8), (124b/1),
(125a/15), (136a/8), (149a/1), (14a/2),
(23a/11), (32a/7), (32b/4), (46a/12),
(50b/3), (50b/6), (74b/10), (86a/14),
(93a/4), (93a/7), (94a/2)

b. + inde (113b/11), (12b/4), (2a/1)

[= 30]

bögrek: Böbrek.

b. (118a/13), (121a/2), (121b/5),
(123a/4), (123a/8), (125b/12),
(133b/1), (134a/4), (149b/2), (21b/2),
(29a/7), (30b/3), (33a/1), (35a/4),
(51b/14), (58b/15), (61b/5), (62b/6),
(63b/10), (65b/1), (8b/15)

b. + ağırlarına (114b/14), (71b/8)

b. + ağırsın (148a/12)

b. + ağırsına (115b/6), (123a/2),
(142b/7), (89a/8)

b. + cıbanlarına (66a/14)

b. + de (104b/6), (113b/7), (121a/4),
(124a/14), (133b/9), (134b/9),
(143b/4), (33b/9), (41b/10), (44b/8),
(52a/6), (81a/3), (89b/10), (89b/12),
(89b/2), (94a/6), (99b/13)

b. + degi (129b/7)

b. + deki (102a/7), (14a/7), (2b/3),
(87b/8), (88a/15)

b. + den (148b/5), (26b/12)

b. + göyündüğün (108b/8)

b. + ler (110a/5)

b. + ler ağırsına (33b/8)

b. + lere (111b/5)

b. + leri (92b/3)

b. + taşların (99a/10)

[= 60]

bögür: Böğür.

b. (111a/11), (134b/5)

b. + ağırlarına (67a/8)

b. + ağırsına (143b/10)

b. + de (112a/9)

b. + e (69a/9)

[= 6]

böyle: Böyle, bu şekilde.

b. (115a/11), (115a/4), (115a/7),
(115b/13), (116a/5), (116b/10),
(117a/5), (117a/7), (117b/3), (119a/1),
(121a/6), (121b/13), (73a/9)

b. + dür (108b/3), (113b/2), (127b/9)

[= 16]

böyü-: Büyümek.

b.-düğine (41b/1)

[= 1]

böyücek: Büyükçe.

b. (93b/6)

[= 1]

böyüd-: Bk. büyü-.

b.-e (102a/9), (120b/14), (54b/1)

[= 3]

böyük: Büyük.

b. (11b/1), (13b/2), (30a/14), (33b/9),
(6a/11), (82b/4)

b. + tesbîh ağacı (13b/2)

[= 7]

böyüt-: Büyük duruma getirmek, genişletmek.

b.-meye (106b/1)

[= 1]

bu: Bu.

b. (101b/13), (103b/2), (104a/10),
(104a/4), (104b/1), (104b/12),
(106a/14), (108a/13), (108b/15),
(109a/3), (109a/6), (109a/7), (109b/3),
(10a/5), (10a/9), (110a/5), (110b/2),
(112b/13), (112b/15), (113a/3),
(113a/4), (114b/1), (116b/13),
(118a/11), (118a/12), (119a/10),
(11a/15), (11a/7), (11b/9), (121a/4),
(121a/7), (122a/3), (122a/3), (123b/8),
(124a/12), (124b/15), (129a/8),
(12a/3), (130a/11), (130a/12),
(134a/15), (134b/3), (139b/13),
(13a/1), (13a/8), (145a/10), (145a/14),
(145a/3), (146b/15), (147a/10),
(147a/2), (148a/4), (148b/1),
(149a/12), (149a/6), (14b/10),
(14b/11), (15a/13), (15a/9), (15b/2),
(15b/6), (16a/13), (16a/14), (17a/10),

(17a/12), (18a/12), (18a/3), (1b/10),
(1b/11), (1b/8), (20b/4), (20b/6),
(21b/12), (24b/13), (25a/13), (25b/3),
(26b/8), (27a/7), (27a/8), (27b/11),
(27b/12), (27b/7), (28a/1), (28a/14),
(28a/2), (28a/3), (28a/7), (28a/9),
(28b/15), (28b/2), (28b/7), (29b/15),
(2a/11), (2a/13), (2a/14), (2a/2), (2a/3),
(2b/12), (2b/14), (30a/12), (30a/3),
(30b/1), (30b/1), (30b/9), (31a/13),
(31a/6), (31b/12), (32a/11), (32a/4),
(32b/5), (33a/5), (33b/13), (33b/14),
(33b/15), (33b/3), (34a/2), (34a/4),
(34b/10), (34b/11), (35a/11), (35a/12),
(36a/13), (36a/6), (36b/10), (37a/13),
(37a/5), (37b/10), (37b/4), (38a/1),
(38b/7), (42a/10), (42a/11), (43a/11),
(43b/2), (44b/11), (45a/11), (45b/8),
(45b/9), (46a/15), (46b/12), (4a/1),
(4b/14), (4b/2), (52b/5), (53a/2),
(56b/4), (5b/1), (60a/2), (62a/15),
(67b/11), (67b/12), (67b/14), (69b/3),
(6a/11), (70a/2), (70a/4), (70b/9),
(71a/1), (73a/4), (74a/3), (74a/5),
(77a/2), (77b/10), (77b/14), (77b/15),
(7a/13), (7a/13), (7a/4), (7a/7), (7a/8),
(7b/1), (7b/3), (7b/4), (81b/12),
(85a/2), (8a/15), (8b/5), (92a/13),
(95b/14), (97a/4), (9a/11)

b. + dur (101a/2), (101a/7), (101a/8),
(108b/14), (109a/4), (109a/9),
(113a/14), (113b/7), (114b/10),
(114b/2), (114b/9), (115a/1),
(115a/10), (115a/14), (115a/5),
(115b/9), (116b/13), (116b/4),
(116b/8), (117a/15), (117a/5),
(117b/11), (118a/10), (118a/3),
(118a/4), (118b/2), (118b/9),
(119a/12), (119a/8), (119b/1),
(120a/13), (120a/9), (120b/14),
(120b/5), (121a/12), (121a/15),
(121a/5), (121a/9), (121b/12),
(122a/11), (122b/14), (122b/3),

(122b/4), (122b/6), (122b/9), (123a/7),
(124b/10), (124b/6), (125a/10),
(125a/8), (125b/15), (126a/11),
(126a/14), (126b/15), (126b/2),
(127a/11), (127a/15), (127b/7),
(128a/1), (128a/12), (128a/5),
(128b/6), (134b/1), (138a/3), (138a/7),
(138a/9), (138b/11), (13a/1), (142b/4),
(147a/7), (14a/10), (17a/8), (19b/3),
(25a/11), (25a/13), (26a/2), (28a/8),
(29b/11), (2a/5), (31b/7), (33a/2),
(34b/5), (38b/13), (38b/5), (3b/5),
(41b/11), (48b/14), (5b/12), (61a/1),
(65a/15), (6b/9), (74b/12), (84a/4),
(86b/2), (91b/8), (95a/6), (98b/13)

b. + dur kim (116a/9)

b. + ɲa (103b/3), (107b/11), (109b/11),
(109b/15), (130a/15), (130b/7),
(135b/14), (139a/3), (146b/14),
(148a/15), (148a/5), (17a/13), (26b/9),
(27b/14), (28a/14), (28b/14), (37a/6),
(37b/13), (37b/6), (39b/7), (45b/12),
(47b/4), (48a/4), (53a/2), (58a/10),
(59b/5), (65b/14), (68a/1), (68a/7),
(75b/8), (82b/4), (83a/1), (86b/8),
(87b/11), (91a/4)

b. + nca (9b/12)

b. + nda (36b/11)

b. + ndan (101a/8), (109a/3), (121a/3),
(22a/11), (32a/6), (4b/2), (4b/5),
(51a/10), (52a/10), (70a/3), (78b/11),
(89a/4)

b. + nɪ (11a/3), (12a/7), (15a/11),
(15a/12), (16b/8), (22a/10), (22a/7),
(2b/6), (32b/5), (4b/6), (5a/11),
(69a/13), (74b/3), (88b/7)

b. + nlara (36a/1)

b. + nuş (108a/12), (109b/11), (109b/5), (111a/5), (111b/3), (134b/5), (144a/12), (147a/12), (14b/14), (17a/15), (18a/5), (18b/1), (20b/8), (23b/10), (24a/10), (25a/9), (26a/4), (27a/11), (29b/9), (2a/4), (2b/2), (31b/4), (33a/6), (35a/9), (38b/4), (3a/3), (3b/1), (3b/3), (45b/8), (46b/11), (4a/3), (56b/15), (65a/15), (6b/10), (6b/8), (7a/9), (82b/3), (82b/5), (85b/11), (8a/13), (91a/6)

b. + nuşıla (15a/5), (31b/6), (58a/10)

b. + nuşla (10b/13)

[= 388]

bucağ: Bk. bucağ

b. + ında (148a/3), (76a/8)

[= 2]

bucağ: Kenar, bucağ.

b. + ları (46a/1)

[= 1]

bucağlı: Bucağı olan, kenarlı.

b. (28b/14)

[= 1]

bucuk: Bk. buçuk

b. (101b/6), (104b/1), (111b/6), (113b/15), (114a/5), (115b/11), (115b/14), (116a/1), (116b/8), (11b/9), (133b/6), (137b/13), (13a/12), (146a/2), (150a/12), (17a/9), (28a/11), (28a/12), (29b/12), (58a/4), (64a/12), (67b/4), (67b/8), (73a/13), (73a/15), (84a/8), (90a/5)

[= 27]

buçuk: Buçuk, yarım.

b. (102b/4), (103a/15), (20b/1), (21b/8), (24a/10), (25a/3), (29b/15), (39b/13), (43a/11), (48b/12), (61a/14), (65a/1), (78b/12), (78b/6), (81b/14), (81b/6), (82a/2), (83a/2), (86b/6), (91a/10), (91b/10), (94a/4), (95b/13), (95b/7), (97b/11), (97b/12)

[= 26]

bud: But, kalça ile diz kapağı arasındaki kısım.

b. + lara (19b/9)

[= 1]

budağ: Bk. budağ.

b. + ı (109a/13), (28b/4), (30a/13), (43b/3)

b. + ın (29a/1)

b. + ına (149a/9)

b. + ından (31a/14), (60a/1)

b. + ını (58a/13)

b. + ınış (1b/8)

b. + ıyla (29a/5)

[= 11]

budağ: Bk. budağ.

b. + ı (15b/13)

[= 1]

budağ: 1. Ağacın dal olacak sürgünü. 2. Dalın gövde içindeki başlangıç yeri olan ve tahtalarda görülen yuvarlak koyuca renkte sert bölüm.

b. (11b/14), (59b/15), (60a/1), (82b/3)

b. + lar (9b/12)

b. + ları (102a/13), (10a/10), (10a/5),
(130b/7), (137a/2), (13b/5), (142b/11),
(145a/7), (149a/9), (15a/9), (28b/14),
(30a/14), (31a/14), (37a/13), (52b/6),
(62a/14), (6a/11), (72b/12), (81a/15),
(8b/7)

b. + ların (110b/7)

b. + larının (103b/14)

b. + larıyla (95b/6)

[= 28]

budaklı: Budaklı, saçaklı.

b. (13b/3), (58a/11), (59b/5), (5a/10),
(8b/2)

[= 5]

buğ: Buğu.

b. + ı (24b/5)

b. + ına (99b/10)

b. + ından (118b/13)

b. + ını (106b/11)

[= 4]

buğday: Buğday; (*Triticum aestivum*).

b. (127b/1), (131a/15), (50a/13)

b. + helimesiyile (129b/4)

b. + şamanın (68a/11), (68a/9)

b. + unından (108a/2)

b. + unıyla (50b/10)

b. + yağı (127b/6)

b. + yağıdır (127a/14)

b. + yağının (127b/9)

[= 11]

buḥār: < Ar. Buhar.

b. + ı (16b/10)

b. + ından (128b/3)

b. + ları (120b/9)

[= 3]

buḥār: Bk. buḥār

b. (28a/4)

b. + dan (103a/1)

b. + étseleler (22a/10)

b. + ına (106b/12), (40b/3), (40b/5)

b. + ları (49b/7), (84b/13)

[= 8]

buḥūr: < Ar. Buhur, tütsü.

b. + étseleler (32b/12)

[= 1]

buḥūr-ı meryem: < Ar. Devetabanı bitkisi;
(*Cyclamen coum*). Krş. şalgıamek, toņuz
ağırsağı.

b. (43b/15)

b. + den (44a/8)

[= 2]

bul: < Ar. Hindistan hıyarı. “bil”.

b. (57b/14)

[= 1]

bul-: Bulmak.

b.-a (104a/13), (145a/14), (16a/13),
(30a/10), (65b/15), (69a/13), (71b/7),
(81b/4), (82a/5)

b.-alar (10a/3)

b.-dı (26a/11), (31b/6), (65b/15)

b.-dılar (26a/12)

b.-madı (65b/13)

b.-urlardı (15a/5)

b.-ursa (51a/1)

[= 17]

bula-: Bulamak, sürmek.

b.-salar (34b/4)

[= 1]

būlāmūbuyūn: <? Çoban dayağı.
“bulamerniyun”

b. (63b/14)

[= 1]

bulan-: Parlaklığını ve açıklığını yitirmek.

b.-duğına (123a/5)

[= 1]

bulaş-: Bir nesne, üzerine sürülen bir şey yüzünden kirlenmek.

b.-mış (99b/9)

[= 1]

bulm-: Bulunmak.

b.-an (42a/2), (87a/6), (89a/9),
(89b/10), (89b/3)

b.-mazsa (119a/15)

b.-ur (88b/12)

b.-ursa (119a/15)

[= 8]

bulun-: Bulunmak.

b.-masa (13b/1), (19b/2), (27b/8),
(65a/1)

b.-massa (141b/7)

b.-mayan (67a/9)

[= 6]

būlūgān: <? Vercina süt otu; (*Polygala*).

b. (63b/13)

[= 1]

būlūgānāḥin: <? Mührü Süleyman otu,
boğumluca otu; (*Polygonatum*).

b. (64a/6)

[= 1]

buncılayın: Bunun gibi, böyle.

b. (115b/3)

[= 1]

bunyūn: <? Aksar çiçeği; (*Bunium*).

b. (63b/7)

[= 1]

bura: Bura, buraya, burada; bu yer.

b. + lar (76a/9)

b. + ları (25a/2)

b. + yı (94a/11)

[= 3]

būraq: <Far. Genelde kuyumcuların kullandığı
tuza benzer madde, doğal sodyum bikarbonat.

b. (64a/10)

[= 1]

burc: <Ar. Burç ağacı denilen genellikle bağ sarmaşığı gibi zeytin ağacına sarılan bir bitki, yelimkara. Krş. bentūme.

b. (62a/13)

[= 1]

burc: <Ar. Zodyak üzerinde yer alan on iki takımyıldıza verilen ortak ad.

b. + da (147a/7)

b. + ındayiken (39b/10)

b. + muñ (147a/6)

[= 3]

büre: <Far. Kuyumcuların kullandığı tuza benzer bir madde, boraks; nebat şekeri.

b. (74b/12)

b. + yile (47b/14), (65b/8)

[= 3]

burın: Burun.

b. (79b/15)

b. + a (116b/2), (122a/5), (132b/7), (144a/5), (14b/3), (33a/11), (35a/11), (53b/2), (69b/1), (89b/7), (97a/11), (9b/4)

b. + қанın (16b/12)

[= 14]

burma şedüf: Kabuklu sümüklü böcek, mühre. Krş. helezūn.

b. + dür (98a/9)

[= 1]

bur(u)n: Burun.

b. + ı (34a/2), (35b/14), (85a/3), (87a/6)

b. + ın (46b/8)

b. + ına (128a/12), (128b/13), (144b/8), (17a/14), (26a/1), (2a/13), (35b/14), (60a/10), (61b/9), (83b/9)

[= 15]

burnük: <Ar. Sancı kesen, özellikle Mısır'da çok yetişen bileşikgillerden bir bitki. "e'l-burnuf"

b. (46b/6)

[= 1]

buruc: Bk. burc

b. + ında (147a/6)

[= 1]

burüdet: Soğukluk, soğuk niteliğe sahip.

b. + i (69b/10)

[= 1]

burun: Burun

b. (144a/6), (67a/9), (7a/12), (83b/3), (98b/7)

b. + a (105b/13), (113a/12), (118a/1), (120a/15), (120b/10), (120b/12), (121a/8), (121b/7), (124b/3), (125a/1), (125b/10), (131b/8), (138b/5), (35a/1), (43a/10), (44a/14), (44a/2), (46b/5), (48b/4), (55b/3), (61b/1), (61b/2), (61b/2), (61b/7), (67a/6), (67a/9), (70a/3), (76a/2), (7a/12), (83b/2)

b. + da (138b/9), (139b/4), (149a/3), (44b/13), (97a/11)

b. + dan (67a/6)

b. + icinde (145b/6)

b. + iriligine (121a/11)

b. + қанın (54b/8)

- b. + anı (113a/13)
- b. + larına (123a/12)
- b. + yiyisine (117a/11)
- b. + yiyisini (138b/5)
- [= 48]
- buşak:** < Ar. Tükürük. “basak”
- b. (50a/11)
- [= 1]
- būsītān:** Bk. būsītān.
- b. + larda (72b/11)
- [= 1]
- būřır:** < Ar. Sıgırkuyruęu denilen, erkeęi ve diřisi olan, bir ot; (*Verbascum*) “busira”.
- b. (63a/13)
- [= 1]
- būsītān:** < Far. Bostan.
- b. (9b/10)
- b. + da (11b/10)
- b. + lar (101b/11)
- [= 3]
- bustān:** Bk. būsītān.
- b. + larda (43b/13), (57b/13)
- [= 2]
- būř-1 derbendī:** Ermeni diyārından getirilen, tıpta fitil yapımında ve gut hastalığının tedavisinde kullanılan bir bitki.
- b. (63a/10)
- [= 1]
- buyan:** Meyan kökü; (*Glycyrrhiza glabra*).
- b. (24a/9), (33a/4)
- b. + ıla (33b/10)
- b. + kökidür (59a/6)
- [= 4]
- buyur-:** Bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını kesin olarak söylemek, emretmek.
- b.-ur (26a/8)
- [= 1]
- buzadı:** Yeni doğmuş, ana sütüyle beslenen sığır yavrusu.
- b. + nuğ (105b/4)
- [= 1]
- buzadı:** Bk. buzağı.
- b. (104b/2), (34a/1), (36a/4), (42b/3)
- [= 4]
- buzadı burnı:** Buzağıburnu isimli bir ot. Krş. enfü’l-‘icil.
- b. (34a/2)
- [= 1]
- büzeydān:** < Far. Tilkitaşağı, itkasarı, koğ otu; (*Solanum nigrum*).
- b. (63a/7)
- [= 1]
- büzeydān:** Bk. büzeydān
- b. + a (28a/10)
- [= 1]

büber: < Gr. Biber; (*Piper*).

b. (114a/4), (13a/6), (148a/9),
(150a/12), (29a/11), (61b/1), (67a/13),
(78a/4), (86b/9)

b. + dür (137b/12)

b. + ile (37a/2), (47b/7), (59b/14),
(61a/4), (83a/4), (9a/1)

b. + le (132a/11), (142b/6), (68b/5),
(97b/1), (97b/4), (98a/10)

[= 22]

bühtân: < Ar. Yalan, iftira.

b. (89a/3)

[= 1]

bükül-: Bükülmek, eğilmek.

b.-mekdür (123a/11)

[= 1]

bürâde: Eğeden çıkan talaş, kırıntı, toz.

b. + sini (54b/8)

[= 1]

bürade: Bk. bürâde.

b. + sin (138a/7), (90b/4)

b. + sini (90b/3)

b. + yi (90b/7)

[= 4]

büre: Pire.

b. + leri (129a/13)

[= 1]

büsr: < Ar. Hurma kuruğu.

b. (49a/2)

[= 1]

büssed: < Ar. Mercan kökü; (Deniz canlısı).

b. (48b/4)

[= 1]

bütün: Bütün.

b. (104a/7)

b. + ce (12b/3)

b. + le (12b/6)

[= 3]

büzil-: Bk. büzül-

b.-en (27a/3)

[= 1]

büzül-: Büzülmek.

b.-digin (22b/8)

b.-dügin (23b/1)

b.-dügine (111a/14), (115b/7),
(33a/10), (44a/4), (47a/2), (48a/6),
(50a/7), (56a/8), (59b/3), (64b/5),
(75b/12), (79a/12), (79a/15), (83b/15),
(93a/6)

b.-miş (123b/3)

[= 18]

-C-

ca'de: < Ar. Kavliyun adıyla da bilinen bir tür sa'ter.

c. (81a/4)	(134a/5), (140a/5), (140b/2), (146a/15), (146a/6), (78b/4), (82b/6), (83b/13), (94a/10), (95b/12), (97b/14)
[= 1]	
cağır-: Çağırmaq.	
c.-alar (147a/9)	c. + ları (27b/11), (44a/10)
[= 1]	c. + şoqduğına (109a/15), (111a/7), (129a/7), (135b/15), (136b/4), (137b/5), (146b/8), (62b/9), (74a/13), (97a/6)
cam ağacı: Çamgillerin örnek bitkisi olan, dört mevsim yeşil kalabilen, iğne yapraklı, yurdumuzda birçok türü yetişen bir orman ağacı; (<i>Pinus</i>). Krş. halenc.	c. + şoqduğınuş (91a/2)
c. + dur (107b/5)	c. + şoqduğına (105a/2)
[= 1]	[= 75]
cāmūs: <Far. Manda, su sığırı.	cāvers: <Ar. Darı; (<i>Panicum miliaceum</i>). Krş. taru.
c. (79a/5)	c. (79a/1)
[= 1]	[= 1]
cānavar: <Far. Canlı, hayvan.	cāvşir: <Ar. Cavşir otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk, kunduztaşağı, oğlanaşı; (<i>Ferula alaeochytris</i>).
c. (110a/6), (134b/8), (135a/13), (141b/2), (21a/3), (21a/7), (37a/14), (45a/6), (51b/15), (56a/8), (59a/11), (79a/8), (82a/11), (84a/10)	c. (46b/14), (78a/7)
c. + dur (12b/10)	c. + ağacınıuş (78a/15)
c. + lar (102b/8), (106b/14), (132b/6), (142a/14), (146a/15), (18b/12), (18b/4), (29a/2), (30b/12), (35b/4), (36a/1), (36a/12), (37a/1), (57a/8), (80a/8), (81a/7), (84a/13), (84b/6), (86b/1), (8a/14), (93b/8), (94a/5)	[= 3]
c. + lara (33b/15)	cebsin: <Far. Kireç, alçı.
c. + lar şoqduğı (122a/10)	c. (79b/12)
c. + lar şoqduğına (107b/7), (109b/14), (110b/3), (111a/9), (114a/5), (117b/11), (129a/15), (129b/13), (133a/1), (133a/13), (133b/3),	[= 1]
	cedvār: <Ar. Zencefil cinsinden, kokulu uyarıcı olarak kullanılan bir safran kökü; (<i>Curcuma zedoaria</i>). “cadvar, jedvar”
	c. (85b/13)
	[= 1]
	cedy: <Ar. Oğlak burcu. “cedi”.
	c. + burcınıuş (147a/6)
	[= 1]

ceft: <? Nohuda benzeyen, genellikle bir karış uzunluğunda ve çok budaklı bir bitki.

c. (81a/14)

[= 1]

cegzin-: Çegzinmek, dönmek.

c.-mesin (84b/2)

[= 1]

cegzindür-: Çegzindürmek, döndürmek.

c.-ür (91a/14), (93b/9)

[= 2]

cehennem deresi taşı: Cehennem deresi taşı.
Krş. hacet-i gâgâfîs

c. (88a/10)

[= 1]

cek-: Çizgi durumundan uzatmak.

c.-seler (56b/1), (91a/3)

[= 2]

cekirdeg: Etlî meyvelerin içinde bir veya birden çok bulunan, çoğu sert bir kabukla kaplı tohum; çekirdek.

c. + inden (6a/5)

[= 1]

cekirdek: Bk. çekirdeg

c. + lerin (7b/11)

[= 1]

celîd: < Ar. Dolu, kırağı, çiy.

c. (76a/15)

[= 1]

cem: < Ar. Toplam, toplama.

c. (24a/13), (73a/5)

c. + edeler (120b/15)

c. + edüb (107b/8), (108a/5), (109a/11),
(117b/12), (119a/10), (127a/12),
(127a/14), (132b/11)

c. + êtdüğinden (76b/4)

c. + eyleye (52b/4)

c. + ola (110b/15), (132b/1)

c. + olalar (76a/9)

[= 16]

cemel: < Ar. Deve.

c. (83a/3)

[= 1]

cemî: < Ar. Bütün.

c. (17a/8), (24b/15), (25a/7), (40a/12),
(46b/9), (9a/9), (51b/2)

c. + i (100b/2), (107b/3), (113a/5),
(114a/8), (118b/3), (118b/8), (119a/1),
(119b/15), (11b/8), (120a/5), (121a/1),
(124b/9), (125a/2), (125a/8), (128a/5),
(132b/12), (133a/4), (147a/15),
(147a/3), (147b/11), (147b/15),
(18b/3), (18b/3), (1b/14), (69b/2),
(75b/7), (78b/12), (81a/5)

c. + i hâcetin (18b/6)

c. + isin (109a/5)

c. + si (3a/10)

c. + sin (103a/3)

c. + sini (81a/2)

c. + sinün (36a/1)

[= 40]

cemiz: <Far. Yaprığı dut yaprağına benzeyen, daha çok Arabistan'da yetişen bir incir türü, Arabistan inciri, firavun inciri; (*Opuntia ficus-indica*).

c. (82b/1)

[= 1]

cemre: İltihaplı bir çıban, kara kabarcık.

c. (22b/13)

[= 1]

cerād: <Ar. Çekirge.

c. (80b/7)

[= 1]

cerādū'l-bahr: <Ar. Deniz çekirgesi, su çekirgesi, teke.

c. (80b/14)

[= 1]

cerāḥat: <Ar. Yara.

c. + lere (27a/11)

[= 1]

cerb: <Far. Yağlı. “çerb”.

c. + édüb (86b/5)

c. + étseler (29b/3)

[= 2]

cerer: Küp. “cerre”

c. (121b/11)

[= 1]

cerrey: <Ar. Yayın balığı; (*Silurus glanis*).

c. (80a/14)

[= 1]

cevşīšā: <? Elma ağacına benzer yaprakları ve nohut tanesi kadar yemişleri olan bir ağaçtır. “cevşiyt”

c. (85b/9)

[= 1]

cevüz: Bk. cevz

c. (85a/11)

c. + dür (85a/12)

[= 2]

cevz: <Ar. Ceviz; (*Juglans regia*).

c. (38b/7)

c. + dür (48b/4)

[= 2]

cevz-i buvvā: <Ar. Küçük hindistan cevizi; (*Myristica fragrans*). “cevz-i buva, cevz-i bevva”

c. (85a/12)

[= 1]

cevz-i hindī: Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*).

c. (85b/5)

[= 1]

céyne-: Çiğnemek.

c.-se (23a/15)

c.-seler (140b/6), (22b/13), (23b/3), (41b/2)

c.-ye (144a/15), (50a/13)

[= 7]

ceza: 1. Hüzünle ağlayıp sızlanmak. 2. Sabırsızlık yüzünden telaş ve teessür göstermek.

c. + ı (88b/14)

[= 1]

cezire: < Ar. Ada.

c. + lerde (75a/6)

c. + sinden (70a/2)

[= 2]

cıban: Çıban.

c. (123b/13), (80b/3)

c. + a (25b/14), (42a/9)

c. + dan (122b/12), (43a/8), (50a/4),
(65a/13), (80a/6), (98b/3)

c. + eyleye (74a/10)

c. + ina (77a/5)

c. + lar (13b/11), (76b/6), (87a/12)

c. + lara (102a/10), (102a/12),
(103b/8), (104a/5), (104a/7), (106b/6),
(106b/7), (108a/3), (110a/8),
(111a/15), (111a/4), (114b/2),
(114b/7), (115b/3), (116b/6), (116b/7),
(117b/10), (119a/4), (119b/10),
(119b/8), (11b/12), (11b/6), (120a/4),
(120a/5), (122b/11), (123a/6),
(124a/9), (12a/8), (138a/13), (138b/9),
(13a/10), (13a/2), (16a/6), (16b/2),
(17b/6), (18a/12), (18a/7), (18a/8),
(19a/8), (21a/10), (21b/13), (23a/14),
(27b/2), (33a/10), (34a/1), (34b/15),
(35a/3), (37b/3), (38a/11), (38a/8),
(40b/11), (41a/4), (41a/5), (44b/15),
(45a/7), (45b/3), (47b/4), (48b/5),
(48b/7), (49b/12), (50a/6), (50b/13),
(51b/11), (52a/14), (53a/7), (53b/2),
(55a/3), (55a/7), (56a/2), (57a/5),
(57b/4), (62b/10), (63b/5), (64b/2),
(65a/7), (66a/3), (67a/5), (68a/10),
(68b/7), (72a/6), (73a/11), (73a/11),
(73a/3), (73a/4), (74a/5), (74b/3),
(74b/6), (74b/8), (75a/12), (76b/12),

(77a/12), (78a/1), (78b/2), (7a/11),
(7a/12), (82a/8), (87b/12), (87b/2),
(88b/4), (88b/6), (89a/14), (89b/6),
(8b/10), (90b/9), (92a/12), (92a/7),
(92b/10), (92b/6), (94a/8), (94b/11),
(94b/11), (95a/12), (95b/1), (95b/4),
(98a/11), (99a/14), (99a/15)

c. + larda (17b/12), (17b/5)

c. + ları (102b/6), (103b/9), (119b/8),
(17a/11), (17a/12), (37b/4), (47a/11),
(56a/10), (59b/8), (65a/10), (65a/3),
(7b/1), (92a/7), (98b/3)

c. + ların (108b/9), (118a/9), (31b/5),
(50a/11), (77b/6)

c. + larına (104b/14), (104b/7),
(106b/7), (110a/2), (112a/8), (119a/4),
(122b/9), (124b/4), (12b/3), (17b/8),
(19a/4), (23b/4), (31b/6), (32b/6),
(33a/8), (36a/3), (39a/1), (39a/6),
(39b/1), (40b/10), (45b/11), (45b/4),
(45b/5), (47b/10), (48a/14), (48b/3),
(57a/2), (59b/10), (59b/9), (64a/3),
(66a/14), (66b/3), (67a/15), (68b/4),
(72a/7), (75b/5), (77a/12), (79b/9),
(90a/15), (95a/15), (95a/2), (95b/2),
(96a/6), (99b/1)

c. + larında (41a/9)

c. + larından (28b/7)

c. + larını (16a/11)

[= 200]

cıbanlı: Çıbanlı, çıbanı olan.

c. (55a/7), (64a/13)

c. + uyuz (110a/1), (53b/5), (65a/6),
(74a/12), (76b/13), (98b/1)

c. + uyuzı (92a/6)

[= 9]

cık-: Elde edilmek, sağlanmak.

c.-a (118b/14)

c.-masını (35a/6)

[= 2]

cıkar-: İçeriden dışarıya varmak, gitmek.

c.-a (136a/5), (21b/6)

c.-ur (24a/14)

[= 3]

cıntāyānā: < Gr.-(Lat.) Çentiyana otu;
(*Gentiana lutea*). “cıntıyana”.

c. (83b/12)

c. + yıla (146a/3)

[= 2]

cıntıyānā: Bk. cıntāyānā.

c. + yıla (97b/15)

[= 1]

cıpan: Çıban

c. + lar (66b/15)

[= 1]

cıyan: Çıyan.

c. + dan (39b/5)

c. + ı (45b/14)

[= 2]

cibre: Üzüm posası. “cebre”.

c. + sine (75b/3), (75b/5)

[= 2]

cig: Çiy, ham.

c. (53b/7)

[= 1]

ciger: Ciğer.

c. (102a/14), (124a/6), (127b/15),
(133a/6), (133b/1), (134a/11),
(22a/12), (25a/14), (2b/11), (33a/1),
(35a/4), (40a/5), (52a/12), (59b/13),
(8b/15), (99a/9), (99b/12)

c. + ağırlarına (132a/9)

c. + ağrısın (131b/3)

c. + ağrısına (101b/10), (103b/5),
(112b/1), (117b/14), (124a/10),
(124a/11), (149b/9), (19b/14), (31a/3),
(83b/15)

c. + de (112a/7), (133b/8), (137b/1),
(27b/6), (57b/9), (70b/11), (7b/12),
(84a/11), (8b/12), (9a/4)

c. + den (112b/9)

c. + e (111b/8), (112a/5), (136b/2),
(21b/4), (29b/9), (59a/7), (62a/13),
(74b/8)

c. + i (108b/11), (108b/15), (111b/9),
(112b/3), (124a/6), (133b/7), (135b/8),
(136a/8), (137b/3), (20b/10), (24b/12),
(27b/13), (2b/11), (30b/3), (32b/3),
(3a/1), (42a/15), (48b/1), (51b/5),
(53a/3), (55a/1), (57b/15), (68b/5),
(6a/14), (7b/10), (7b/9), (85a/13),
(85b/3), (86a/13), (8a/10), (94a/1),
(95a/9), (99a/5)

c. + in (111a/6), (132a/8), (135b/3),
(137b/8), (143b/1), (90a/5)

c. + inde (135b/9), (14a/9)

c. + ini (71b/1)

c. + katılığına (43a/4)

c. + lere (84a/3)

c. + şovukluğına (128a/4)
c. + süddelerin (127b/10), (32b/10)
c. + şişine (131b/13), (25a/6)
c. + şişlerin (85a/14)
c. + şişlerine (83b/5)
c. + üñ (14a/6), (46a/11), (5b/5),
(68b/2), (75b/6), (84b/12)
c. + üñ süddelerin (21b/3)
c. + zaħmetine (149b/2)
c. + zaħmetlerine (136b/12), (30a/6)
[= 109]

ciħāz yaz-: Çeyiz sermek.

c.-salar (132b/10)
[= 1]

cilā: < Ar. Parlaklık, canlılık.

c. (46b/2)
c. + êde (124b/9), (146b/12)
c. + êder (43b/15)
c. + êdiciđür (24a/13)
c. + eyleye (145a/7)
c. + vère (102a/12), (18a/14), (50b/11),
(69b/12), (84b/9), (91a/10), (93a/14)
c. + vèrür (46b/3)
[= 14]

cilālandur-: Parlatmak, canlandırmak.

c.-ur (14a/13)
[= 1]

cimā^c: < Ar. Cinsel birleşme.

c. (32b/9), (34a/8), (78b/9), (83b/1)

c. + a (107a/9), (14a/4), (18a/15),
(21b/5), (27a/2), (39b/4), (50a/4),
(58a/1), (64b/12), (64b/13), (67a/11),
(86b/12), (90b/3), (91b/8)

c. + ārzūsın (102b/3), (129a/10),
(133a/11)

c. + ārzūsını (105b/12)

c. + da (10a/3)

c. + êde (10a/1), (10a/4), (39b/6)

c. + ı (104a/1), (104a/3), (104a/8),
(104b/3), (104b/4), (106a/9), (111b/4),
(111b/6), (111b/7), (112a/1), (121a/2),
(123b/8), (137b/1), (137b/10),
(146a/13), (21a/5), (29a/13), (33a/7),
(47b/7), (49b/6), (50b/2), (51b/4),
(52a/10), (52a/12), (54b/12), (59a/8),
(62b/12), (63a/10), (71a/3), (71b/5),
(71b/8), (77b/1), (80a/2), (80a/5),
(81b/5), (83a/3), (83a/5), (83b/6),
(86a/14), (92a/15), (92a/6), (93a/7),
(96a/12)

[= 69]

cimāğ: Bk. cimā^c

c. + ı (100a/10), (104a/2), (94a/9),
(99b/2)

c. + istahın (33a/14)

[= 5]

cīn: Dinî inanışa göre duyularla kavranamayan,
insanlar gibi irade ve anlama yeteneğine sahip,
ilahî emirlere uymakla yükümlü tutulan yaratık.

c. + den (147b/7)

[= 1]

cin: <? Cin ağacı, deva ağacı. Krş. dīvudār.

c. + ağacı (129b/5)

[= 1]

cinn: Bk. c̄in.	c. (80a/1)
c. + e (147a/1)	[= 1]
[= 1]	
cinnet: < Ar. Delilik.	c. (30a/15)
c. + e (147a/10)	[= 1]
c. + getirür (60b/10)	
[= 2]	
cirāhat: < Ar. Yara.	c. (82b/12)
c. + a (102a/10), (106b/4), (113b/14), (114b/6), (124a/9), (129b/9), (131b/5), (131b/7), (136a/5), (136b/10), (138b/15), (138b/15), (142a/5), (142a/7), (145b/9), (148b/6), (17b/4), (18a/11), (22b/3), (23b/6), (28b/9), (30a/11), (30b/6), (32a/12), (33a/9), (45b/10), (45b/2), (57a/3), (59b/3), (60a/8), (70a/6), (74b/7), (78a/7), (79b/14), (81a/10), (82b/5), (84a/2), (87b/2)	[= 1]
c. + ı (36b/1)	
c. + ına (28b/13)	
c. + lara (10b/13), (131b/10), (138a/13), (20a/3), (29a/3), (34a/12), (36b/11), (36b/14), (37b/15), (4b/7), (52a/14), (53a/7), (57b/7), (77b/2), (8b/10)	
c. + ları (34b/14)	
c. + ların (12a/8)	
c. + larına (55a/4)	
[= 58]	
circir: < Ar. Su teresi, kekeş; (<i>Nasturtium officinale</i>). “cırır”	
	coğ: Çok
	c. (30a/15)
	[= 1]
	cumār: < Ar. Hurma çekirdeği. “cemār”
	c. (82b/12)
	[= 1]
	cum‘a: < Ar. Cuma günü.
	c. (120b/4)
	[= 1]
	cübün: < Ar. Peynir. “cübñ”
	c. (79a/10)
	[= 1]
	cülbühneg: < Far. Sığır ödü, sığır otu ve sarı diken denilen bitkinin tohumu. “cülāhenc”
	c. (81b/12),
	[= 1]
	cüllāb: < Far. Gül suyu, gül şerbeti. “gülāb”
	c. (24a/1), (61a/12)
	c. + ıla (71a/7)
	[= 3]
	cülñār: < Far. Yabani nar ağacı; (<i>Punica granatum</i>).
	c. (81b/5)
	[= 1]
	cülūd: < Ar. Hayvan derileri.
	c. (82a/3)
	[= 1]

cümcüm: <Ar. Behmen, kuduzotu, kırmızı türüne kızıl behmen; (*Statice limonium*);beyaz türüne ak behmen adı verilir;(*Centaurea behen*). Krş. şakākül, behmen.

c. (83a/1)

[= 1]

cünd-i bādester: <Far. Kunduztaşağı otu ve kökü, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula elaeochytris*). “cünd-i bādester”

c. (84a/12)

[= 1]

cünün: <Ar. Delilik.

c. + a (61b/3)

[= 1]

cüzzām: <Ar. Cüzzam, hansel basilinin (mikrobunun) sebep olduğu bulaşıcı bir deri hastalığı.

c. (54a/15)

c. + a (67b/13), (67b/15)

c. + lar (67b/10)

c. + lara (67b/10), (81a/1)

c. + renci (26a/7), (76a/3)

c. + rencin (149a/5), (57b/10)

c. + rencinden (26a/12)

c. + rencine (137a/7), (147a/11), (71b/3)

[= 14]

-Ç-

çakır diken: <Far. Dikenli ve otsu bir bitki; (*Eryngium campestre*). Krş. işhīş

ç. (20a/6)

[= 1]

çakmak: Çakmak taşı, od taşı. Krş. hācerü'n-nār.

ç. + dur (89a/11)

[= 1]

çal-: 1. Bir şeyin üzerine bir şeyi sürmek, bulaştırmak. 2. Yoğurt mayalamak, dövmek, vurmak, vurarak yapıştırmak. 3. Çalkalayıp karıştırmak

ç.-salar (74a/9)

[= 1]

çalqa-: Çalkalamak.

ç.-salar (100a/3), (67a/13)

ç.-yalar (116a/14), (138a/8)

[= 4]

çanak: Çanak.

ç. (130a/6)

[= 1]

çānavar: <Far. Canlı, hayvan.

ç. + şokduğına (64a/3)

[= 1]

çapağ: Göz pınarında ve kirpiklerde birikerek pıhtılaşan veya kuruyan akıntı, çapak.

ç. + a (50a/15)

[= 1]

çapaklan-: Çapak oluşmak.

ç.-duğına (65b/2)

[= 1]

çāre: <Far. Çare, umar.

ç. (67a/9)

ç. + olmaya (5a/9)

[= 2]

çārmıḥ: <Far. Suçluyu haça germek için kurulmuş put şeklindeki darağacı, salıp.

ç. + étseleler (142b/2)

[= 1]

çatal: Dallı olan şeylerin her kolu.

ç. (103b/15)

[= 1]

çatallan-: Çatal gibi ikiye ayrılmak.

ç.-mağdan (121a/15)

[= 1]

çavdar: Buğdaygillerden, unlu tane veren bir bitki; (*Secale cereale*) ve bu bitkinin esmer ve uzun tanesi.

ç. + başı (63a/4)

ç. + dur (128b/14)

[= 2]

çāvšīr: <Far. Oğlan aşısı denilen bir ot ve bundan elde edilen tıbbi bir zamk; (*Ferula elaeochytris*).

ç. + yaprağına (149b/6)

[= 1]

çavun: Hayvanların erkeklik organı.

ç. + ın (39b/2)

ç. + ını (39b/4)

[= 2]

çayan otı: Çıyanotu; (*Polygonum bistorta*). Krş. pesfāyic.

ç. (48a/5)

[= 1]

çegzin-: Dönmek.

ç.-dügin (109a/1)

ç.-ene (100b/2)

ç.-mesin (120a/3)

ç.-mesine (32b/13), (44b/14), (61b/2)

[= 6]

çegzindür-: Döndürmek.

ç.-e (67b/5)

ç.-ür (80a/3)

[= 2]

çek-: Bir şeyi emip dışarıya çıkarmak.

ç.-e (130b/11), (143a/12), (90a/4)

ç.-er (120b/12), (126a/9)

[= 5]

çek-: Güç durumlara dayanmak, katlanmak.

ç.-er (28a/1)

[= 1]

çek-: Çizgi durumunda uzatmak, sürmek.

ç.-seler (111a/1), (12b/12), (144b/11), (14a/1), (17b/11), (18b/2), (28b/1), (42a/1), (5b/2), (5b/8), (7b/3), (7b/7), (8b/3)

[= 13]

çekin-: Canı istemek.

ç.-üb (147a/9)

[= 1]

çekirdeg: Bk. çekirdek

ç. + i (104a/15), (121b/1), (17a/15)

ç. + idür (136a/10), (47a/14)

ç. + in (105a/10), (141a/7), (150a/8),
(73a/9)

ç. + inüj (121a/11), (121a/13),
(125b/5)

ç. + iyile (50b/10)

[= 13]

çekirdek: Etili meyvelerin içinde bir veya birden çok bulunan, çoğu sert bir kabukla kaplı tohum; çekirdek.

ç. + süz (126b/15)

[= 1]

çeküç: Çivi çakma, madenleri dövme vb. işlerde kullanılan saplı bir el aleti, çekiç.

ç. + den (73a/10)

[= 1]

çekürge: Çekirge; (*Acridium*).

ç. + dür (80b/7)

ç. + nün (80b/8)

ç. + yi (80b/11)

[= 3]

çeçe: <Far. Canlılarda baş bölümünde yer alan, kemik veya kıkırdak ile desteklenen, altlı üstlü dişleri taşıyan ve ağızın kapanıp açılmasını sağlayan kasları üzerinde barındıran iki parçaya verilen ad.

ç. (8a/2)

ç. + ağrısına (97a/13)

ç. + düşdüğine (107a/4)

ç. + ler (146a/11)

ç. + si (105a/15)

ç. + şişdüğine (68a/5)

ç. + şişine (105b/7), (95a/2)

ç. + şişlerine (139b/7), (38b/1),
(45b/11)

ç. + yi (105a/13)

[= 12]

çevāriş: <Ar. (<Far. güvāriş). Daha çok mide rahatsızlıkları ve hazım problemleri için hazırlanan bir grup macunun genel adı. “cevariş”.

ç. (112a/10)

[= 1]

çeyne-: Çiğnemek.

ç.-seler (130b/11), (137b/9), (40a/7),
(41a/1), (46a/10), (53b/8), (64a/5),
(68a/3)

[= 8]

çıban: Vücudun herhangi bir yerinde oluşan ve çoğu, deride veya deri altında şişkinlik, kızartı, ağrı ve ateş ile kendini gösteren irin birikimi

ç. (12b/14)

ç. + a (22b/13)

ç. + da (4b/12)

ç. + dan (138a/15)

ç. + ı (26b/8)

ç. + ina (37b/8)

ç. + lar (11a/11), (5a/1)

ç. + lara (11b/2), (129b/10), (129b/12),
(129b/12), (129b/12), (131b/10),
(136b/9), (138a/14), (138b/10),
(139a/12), (139b/2), (139b/9),
(140a/9), (140b/1), (140b/13),
(140b/4), (140b/7), (141a/13),
(141a/7), (142a/8), (143a/8), (144a/14),
(145a/5), (145b/13), (146a/7),
(147b/13), (148b/12), (148b/15),
(149b/12), (149b/15), (15b/15),
(20a/12), (28b/9), (29a/3), (37b/11),
(3b/7), (4b/10), (4b/4), (5a/12),
(66a/4), (6b/2), (7b/11), (81a/6),
(81b/6), (83a/1), (84a/2)

ç. + larda (20a/15)

ç. + lardan (138a/12), (139a/13),
(146b/11)

ç. + ları (135a/3), (135b/9), (138a/15),
(138b/5), (138b/7), (24b/11), (3b/11),
(5b/1)

ç. + larına (131b/7), (131b/9), (133b/3),
(136b/14), (139a/12), (140a/10),
(140b/9), (141b/11), (145b/4),
(148b/15), (148b/2), (45a/12), (81b/7)

[= 79]

çıbanlu: Çıbanlı.

ç. (143a/9)

ç. + uyuza (131a/6), (137a/3), (138b/2),
(141b/11), (150a/6)

[= 6]

çıbuğ: Körpe dal; çubuk.

ç. + ina (37b/7)

[= 1]

çığd: Çığıt, yüzde beliren çil, çiller.

ç. + a (100b/7), (108a/1), (110b/9),
(122b/9), (123a/5), (123b/13),
(126a/9), (133b/6), (137a/10),
(149a/13), (18b/2), (1b/12), (20a/14),
(38a/13), (43a/2), (44a/5), (47b/2),
(50a/4), (53a/9), (54a/3), (64a/10),
(64a/9), (66b/7), (72b/3), (74a/12),
(80a/4), (80b/12), (83a/14), (85a/14),
(92b/13), (94b/6), (95a/12), (95b/4),
(98b/3), (99b/5)

ç. + ı (101b/7), (10b/14), (12b/1),
(16b/15), (61b/15), (75a/12), (93a/9)

ç. + m (79b/10)

ç. + mı (23a/10)

ç. + ları (50b/14)

ç. + otlarına (150a/10)

[= 46]

çığır-: Bağırarak, haykırmak.

ç.-mak (113a/9)

[= 1]

çık-: Bitmek, büyüme, sürmek.

ç.-ar (107b/5), (129a/2), (134b/11),
(15a/9), (82b/4)

[= 5]

çık-: Elde edilmek, sağlanmak.

ç.-an (141a/1)

ç.-ar (124a/13), (125b/1), (146b/10),
(73a/10)

ç.-mca (121a/14)

[= 6]

çık-: Bir yerden çıkma, kopma, ayrılma.

ç.-a (126a/3), (127a/1), (29b/14),
(2a/10), (44a/13), (9b/1)

ç.-açak (134b/2)

ç.-alar (26b/2)

ç.-an (106b/5), (28a/4), (33a/13),
(44b/2), (55a/12), (59a/5), (88b/10),
(89b/2), (93b/3)

ç.-anı (11a/8)

ç.-anını (105b/2)

ç.-ar (10a/9), (11b/14), (139a/11),
(148a/5), (5a/10), (9b/12)

ç.-duğı (13b/12)

ç.-duğına (16a/9), (35a/5), (47a/4),
(58b/3), (7a/9), (84b/5), (66b/3)

ç.-duğınlayın (134b/3)

ç.-inca (111a/4)

ç.-incağ (34b/8), (62b/15), (89b/4)

ç.-maz (82b/3)

[= 39]

çık-: Elde etmek, sağlamak.

ç.-alar (125a/10), (125b/6)

ç.-mağ (140b/10)

ç.-ması (127b/9)

ç.-masınuy (147a/5)

ç.-salar (101b/12), (105a/13), (22b/2),
(23a/8), (47a/4)

ç.-ur (124a/13), (125a/11)

[= 12]

çık-: Birinin ya da bir şeyin çıkmasını sağlamak, sebep olmak.

ç.-a (101a/3), (103b/7), (104b/14),
(108b/1), (117a/9), (122b/13),
(127a/4), (129a/11), (133b/8),
(139a/7), (141b/5), (143a/12),
(143b/15), (143b/5), (145a/3),
(145a/4), (150a/4), (35a/7), (45a/12),
(74b/7), (98b/5), (122a/6)

ç.-alar (73a/10), (73a/8)

ç.-mağa (105a/8)

ç.-salar (105a/5), (107b/12), (39a/4),
(46b/5), (31b/1)

ç.-ub (48b/15), (61a/11)

ç.-ur (114b/13), (115a/9), (125b/3),
(126a/9), (127a/3), (127a/3), (129a/7),
(134b/7), (148a/9), (148b/9), (94a/4),
(96b/7)

[= 44]

çık-: Atmak.

ç.-a (100a/12), (100b/10), (100b/3),
(101b/2), (106b/13), (10a/8),
(111b/10), (111b/15), (112b/14),
(122a/1), (122a/7), (126a/11), (127a/6),
(127b/12), (127b/12), (133a/5),
(137a/1), (13a/8), (13b/8), (146a/1),
(146a/8), (148a/13), (148b/13),
(14b/8), (150a/7), (19a/11), (20a/7),
(21a/9), (22b/6), (23a/13), (24a/10),
(25a/4), (26b/11), (29a/2), (2b/3),
(31b/15), (32b/2), (33a/8), (33b/1),
(33b/3), (33b/7), (35b/12), (3a/12),
(40b/2), (44b/9), (45a/1), (45b/14),
(45b/15), (47b/6), (47b/8), (50a/15),
(53a/8), (53b/11), (54a/13), (54b/12),
(54b/7), (55b/4), (56a/2), (5a/15),
(5b/10), (61b/14), (63b/10), (65a/8),
(68b/6), (70a/4), (72a/9), (77a/2),

(78a/10), (78b/7), (80b/3), (84a/14),
(84a/15), (86a/9), (89b/13), (91a/11),
(91a/14), (92a/15), (92a/8), (96a/1),
(96a/9), (99b/14), (99b/4), (94a/7)

ç.-alar (127b/4), (73a/8)

ç.-dukdan (113a/7), (150a/8)

ç.-dukları (107a/11)

ç.-duklayım (146a/5)

ç.-ıçıdır (76b/5)

ç.-mağdan (7a/8)

ç.-mağda (81a/14)

ç.-salar (132b/3), (25a/8), (4a/8),
(71b/3)

ç.-ub (141a/8)

ç.-ur (108b/13), (108b/14), (112b/7),
(120b/12), (124b/13), (137b/6),
(19a/14), (25b/2), (25b/2), (27a/5),
(36b/7), (38a/3), (38a/9), (44b/10),
(74b/11), (76b/6), (81a/12), (85b/7),
(86a/6), (91a/8), (97b/10), (97b/3)

[= 119]

çıkard-: Çıkartma işini yapmak.

ç.-ur (11b/9)

[= 1]

çınla-: Çınlamak, (kulak) çınlamak

ç.-duğma (123a/2)

ç.-dugım (126a/10)

ç.-dusin (127a/6)

ç.-masın (55a/6)

ç.-yan (106b/12)

[= 5]

çınār: <Far. Çınar ağacı; (*Platanus orientalis*).

ç. + yaprağma (149b/6)

[= 1]

çıpan: Bk. çıban.

ç. + lara (17b/5), (3a/4)

ç. + larına (2b/12)

ç. + uş (4b/7)

[= 4]

çırılaiyık: Ağustos böceği. Krş. zīr. “çırılaiyık,
çirtlailiyık, çirtlailiyık”.

ç. + dur (142b/5)

[= 1]

çıyan: Çok ayaklılardan, sarımtırak renkte,
zehirli bir böcek; (*Scolopendra*).

ç. (20a/9), (4a/8)

[= 2]

çiçeg: Çiçek.

ç. + i (101b/11), (103b/2), (104a/1),
(109a/14), (10a/10), (111b/14),
(115a/2), (115a/2), (121b/4),
(140a/15), (15b/13), (2a/4), (34b/12),
(34b/12), (36b/5), (37a/7), (37b/13),
(46b/1), (46b/7), (52b/6), (57b/11),
(63b/8), (6a/13), (75a/7), (8a/13),
(8b/13), (8b/2), (91b/12), (91b/12),
(98a/3)

ç. + idür (45b/1), (81b/5)

ç. + in (107b/10), (107b/12), (107b/7),
(107b/8), (116a/14), (116a/7),
(116b/4), (117a/4), (117a/6),
(118b/14), (118b/9), (119a/2),
(120b/15), (13b/8), (149a/11), (15b/1),

(25a/8), (49b/6), (53b/10), (58b/12),
(58b/3), (63a/1)

ç. + inden (101b/12), (128a/1),
(147b/2), (147b/5), (149b/3), (14b/7),
(38b/9), (8b/12)

ç. + ine (101b/12), (10a/10), (15a/10),
(46a/2), (46b/7), (52b/6), (57b/12),
(63b/8)

ç. + ini (110b/2), (114b/2), (130a/5),
(140a/15), (149b/14), (37b/14),
(49b/11), (73a/5)

ç. + inüj (116b/2)

ç. + iyile (149a/10), (24a/8)

ç. + üj (112b/13), (118b/14)

[= 83]

çiçek: Çiçek.

ç. (116a/15), (35a/14), (37b/8)

ç. + den (121b/12)

ç. + leri (107b/6), (110a/3), (112b/11),
(119a/1), (11b/15), (139a/3),
(149a/15), (149b/7), (15a/10),
(20b/13), (2a/15), (31a/15), (35a/13),
(36a/15), (36a/8), (46a/2), (4a/3),
(5a/11), (72b/12), (96b/12), (9a/13),
(9a/14)

ç. + lerin (114b/5)

[= 27]

çiçekli: Çiçekli.

ç. (43a/13)

ç. + ce (78a/2)

ç. + sini (35a/5), (35a/6)

[= 4]

çig: Çiy, ham.

ç. (100b/3), (146a/9), (66a/13)

ç. + balgamları (69b/6)

ç. + iken (35a/15)

ç. + le (149a/15), (21a/11), (26b/5),
(67a/3), (94a/12)

[= 10]

çigdem: Çiğdem çiçeği; (*Crocus cancellatus*).

ç. + i (37a/8)

[= 1]

çiger: Ciğer.

ç. (100a/5), (38a/14)

ç. + ağrısına (149b/13), (150a/1)

ç. + de (51b/1)

ç. + e (97b/8)

ç. + i (149a/2)

ç. + şişine (119a/6)

ç. + şişlerine (33b/4)

ç. + üj (42a/13), (51a/4)

ç. + zahmetine (46a/9)

[= 12]

çin: < Far. Çin.

ç. + denizinde (146b/10)

[= 1]

çirāhat: < Ar. Cerahat, yara.

ç. + a (25b/12)

ç. + lara (7b/8)

[= 2]

çirkin: <Far. Çirkin.

ç. (7a/11)

[= 1]

çivid: Bk. çivit

ç. + yaprağına (91b/12)

[= 1]

çivit: Çivit otu, turpgillerden, yapraklarından mavi boya çıkarılan bitki; (*Isatis tinctoria*).

ç. + tohumudur (86b/4)

[= 1]

çiy: Çiğ, ham.

ç. (47b/12)

[= 1]

çiz-: Çizgi biçiminde yaralamak.

ç.-seler (97a/7), (72a/14)

[= 2]

çöbân: <Far. Koyun ve keçi sürülerini otlatan kimse.

ç. + lar (58a/10)

[= 1]

çöbân tarığı: Çobantarağı ve tarıklık olarak bilinen bir bitki; (*Dipsacus*). Krş. deysākūs.

ç. (130a/1)

[= 1]

çoğan: Çöven otu, kökü ve dalları, suyu sabun katılmış gibi köpürten, kir temizleyici bir bitki, sabun otu, helvacı kökü; (*Gypsophila struthium*) Krş. ušnān.

ç. + a (20a/15)

[= 1]

çok: Çok, fazla.

ç. (100a/15), (100b/3), (101a/7), (101b/11), (103a/2), (108a/10), (108b/12), (108b/2), (10a/11), (10b/11), (111b/9), (112a/2), (112a/9), (116a/14), (130b/7), (131a/15), (131a/2), (133a/12), (133a/15), (134b/4), (136a/13), (137a/4), (137b/10), (13b/3), (142b/11), (142b/4), (144a/15), (148a/11), (149a/4), (149b/10), (15a/5), (15b/14), (18a/1), (1b/2), (1b/2), (22a/4), (22b/6), (23a/12), (24a/3), (24a/9), (24b/14), (25b/9), (26a/12), (26a/2), (26a/2), (26b/8), (26b/8), (28b/14), (30a/1), (34a/11), (34a/4), (37a/6), (39b/6), (3b/8), (3b/9), (41b/10), (41b/14), (42b/6), (44a/13), (49b/12), (49b/13), (49b/5), (49b/5), (50a/4), (51a/1), (51a/8), (51a/9), (51b/4), (57b/10), (57b/10), (57b/11), (57b/13), (57b/9), (5a/10), (5a/3), (60b/15), (60b/9), (61a/10), (61a/2), (61a/6), (63a/6), (63b/14), (64a/7), (67b/6), (70a/12), (70b/11), (73a/6), (74b/12), (74b/15), (79a/6), (79b/11), (79b/11), (7b/14), (80a/13), (80b/6), (81a/15), (82a/3), (82b/13), (82b/2), (83a/14), (83a/9), (84b/12), (86b/7), (87a/10), (87a/5), (88b/15), (8a/15), (8b/7), (92a/10), (93a/9), (94a/1), (95b/11), (96a/1), (96a/13), (99a/7), (9a/5), (9a/7)

[= 117]

çokluk: Çokluk, fazlalık.

ç. (131a/5)

[= 1]

çöpân: Bk. çöbân

ç. (58a/10)

ç. + lar (59b/4)

[= 2]

çopān dayağı: Çobandayağı, çobandeğneği;
(*Polygonum aviculare*). Krş. bülāmūbuyūn.

ç. (64a/1)

[= 1]

çōpān süzeği: Çobansüzgeci, dal uçlarında sütü kestirmekte kullanılan maya bulunan bir bitki, yoğurt otu; (*Galium*). Krş. bilisigī.

ç. (58a/10)

[= 1]

çōrpā: < Far. Çorba.

ç. + sın (81b/4)

[= 1]

çōb: 1. Saman inceliğinde herhangi bir sap, dal veya tahta parçası. 2. Yararsız, pis veya zararlı olduğu için atılan ufak tefek şeylerin hepsi, gübür.

ç. (145a/7)

ç. + cigezile (127a/6)

[= 2]

çōkeg: Çöküntü, çirk, tortu.

ç. + idür (142a/4)

[= 1]

çōkelig: Bk.çökelik

ç. + ine (69a/14)

ç. + ini (65a/11)

[= 2]

çökelik: Yağı alınmış süt veya yoğurdun kaynatılmasıyla elde edilen bir çeşit peynir, kesik, ekşimik, torak.

ç. + ile (110a/7)

[= 1]

çölmeg: Çömlük.

ç. + e (118b/4), (126a/1), (126b/3), (12b/3), (138b/12), (26a/14), (26b/1), (39a/3), (3a/9), (3b/12), (48b/14), (4a/11), (55b/5), (73a/6), (73a/8), (91b/4)

ç. + i (127b/2), (73a/7)

ç. + ine (73b/4)

ç. + ün (23a/6), (4b/12)

[= 21]

çölmek: Çömlük

ç. (113b/8), (127b/2), (140a/11), (23a/7), (26b/2), (39a/4), (4b/14), (69a/6), (73a/7), (79a/7)

ç. + ci (88a/15)

ç. + de (105b/5), (113b/9), (79a/6), (81a/2)

ç. + den (127b/4)

ç. + içinde (79a/7)

[= 17]

çōrek: Değirmi ekmek.

ç. (127a/13)

[= 1]

çörek otu: 1. Dügün çiçeğigillerden, çiçekleri sapının ucunda bulunan otsu bir bitki, karacaot; (*Nigella sativa*). 2. Bu bitkinin hamur işlerine lezzet ve koku vermek için ekilen, susam iriliğindeki siyah tohumu.

ç. + yağıdur (124b/15)

[= 1]

çubuğ: Körpe dal.

ç. + ı (65b/6)

[= 1]

çukal: Eskiden savaşta atlara giydirilen, bir çeşidini savaşçıların da giydiği zırhlı bir örtü.

ç. (22a/7)

[= 1]

çukur: Çukur.

ç. (28b/5), (43b/4), (58a/12)

[= 3]

çügündür: Pancar; (*Beta vulgaris*).

ç. + le (100a/9), (100b/1)

ç. + şuyıla (16b/14), (89b/7)

[= 4]

çüllâb: Bk. cüllâb.

ç. (51a/13)

[= 1]

çüri-: Çürümek.

ç.-dügine (60b/13)

ç.-yen (19a/8)

ç.-yenin (3a/6)

[= 3]

çürük: Çürük.

ç. (18a/7)

[= 1]

çüzzâm: Bk. cüzzâm

ç. + zaħmetine (48a/12)

[= 1]

çüzzâm: Bk. cüzzâm

ç. + a (95b/11)

[= 1]

-D-

da: da, de, dahi.

d. (128a/6), (149b/9), (48a/5), (6a/12), (75a/12), (79a/4), (84a/15), (32a/8), (128a/13)

[= 9]

dabğ: < Ar. Sepilemek, onarmak, tabaklamak.

d. + eder (85b/2)

[= 1]

dad: Tat, lezzet.

d. + ı (108a/10), (28b/5), (34a/6), (64a/8), (68a/2), (6a/12)

d. + ına (28b/5), (64a/8)

[= 8]

dağıl-: Toplu durumdayken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak.

d.-miş (43b/3)

[= 1]

dāḥi: dahi, da, de, daha, hâlâ, hem, ve, yine.

d. (101a/8), (101b/12), (103b/6), (104a/11), (106a/14), (106a/7), (108b/3), (10b/12), (110b/3), (111b/3), (113b/2), (114b/10), (115a/11), (115b/13), (115b/15), (116a/7), (116b/14), (117a/5), (118a/4), (118b/11), (119a/12), (119a/2), (119b/1), (11b/6), (120a/13), (120a/8), (120b/15), (122b/4), (124a/6), (124b/15), (125a/10), (125a/5), (126a/14), (126b/15), (127b/9), (128b/14), (128b/7), (128b/9), (129a/3), (129a/3), (129a/8), (132b/12), (134a/15), (136a/1), (138a/11), (138a/3), (138a/3), (138a/7), (138a/8), (138b/4), (139a/14), (13b/3), (144a/15), (144b/5), (147a/1), (147a/7), (147a/7), (147a/9), (149a/6), (149b/7), (15a/6), (15b/9), (16a/10), (19a/10), (19a/12), (20b/8), (21a/6), (24b/4), (26a/11), (26a/13), (26a/7), (27b/15), (28a/2), (2b/7), (2b/8), (30a/14), (30a/9), (31a/15), (32b/5), (32b/5), (3b/12), (3b/13), (41a/11), (45b/14), (4b/12), (51a/11), (5b/2), (5b/7), (65a/15), (65b/15), (66a/5), (67b/12), (67b/14), (67b/3), (68a/12), (69b/9), (73a/14), (73a/4), (74b/5), (78a/2), (7a/8), (81a/12), (83b/8), (89a/14), (91b/11), (91b/7), (93b/14), (93b/5), (96b/15), (97a/15), (98a/2), (99a/13), (9a/1)

[= 113]

dāḥi: Bk. dāḥi

d. (94b/6)

[= 1]

dāḥi: Bk. dāḥi

d. (100b/1), (100b/12), (100b/6), (10b/7), (10b/8), (116a/12), (116a/4), (117a/3), (11a/15), (122b/10), (127b/2), (12b/11), (12b/13), (12b/3), (13a/1), (13b/13), (147b/15), (148a/2), (14a/3), (14b/6), (15a/15), (15b/1), (15b/15), (17a/1), (17a/13), (17b/8), (18a/13), (18b/10), (19a/7), (20b/12), (22a/10), (22a/14), (25b/12), (26b/1), (27a/14), (27b/8), (28a/7), (2b/10), (2b/12), (2b/15), (2b/9), (30a/2), (30b/1), (30b/14), (30b/4), (31b/1), (32a/7), (33a/4), (34b/14), (36a/7), (37a/15), (37b/9), (39b/2), (39b/9), (3a/1), (3a/12), (3a/4), (3a/6), (3a/7), (3a/9), (3b/1), (3b/15), (3b/7), (40a/11), (42b/6), (44a/13), (44b/14), (44b/6), (46a/15), (46a/2), (47a/2), (47a/3), (48a/4), (49b/5), (49b/7), (4a/11), (4a/9), (4b/12), (4b/13), (4b/15), (4b/5), (4b/6), (50a/11), (51a/12), (51a/8), (52a/11), (52b/7), (53a/2), (53a/9), (55a/11), (55b/6), (57b/3), (59b/11), (5a/6), (5a/7), (5b/1), (5b/11), (5b/15), (5b/3), (61b/10), (62a/15), (62a/15), (62a/5), (69b/9), (6a/15), (6a/2), (6a/2), (6a/3), (6a/4), (6a/5), (6a/7), (6b/1), (6b/10), (6b/14), (6b/8), (70a/4), (72b/10), (73a/2), (73a/5), (73a/7), (73a/8), (73a/9), (75b/14), (75b/8), (77a/7), (7a/12), (7a/2), (7a/7), (7b/10), (7b/2), (7b/7), (80b/4), (84a/5), (84a/6), (86b/10), (88b/12), (89a/8), (8a/2), (8a/3), (8b/14), (8b/8), (92a/13), (93a/9), (93b/6), (98a/2), (99b/1), (9a/2), (9a/3), (9a/6), (9a/7), (9a/9), (9b/1), (9b/1), (9b/11), (9b/12), (9b/3), (9b/8)

[= 157]

dāim: <Ar. Sürekli, her zaman.

d. (102b/4), (107a/6), (10b/7),
(123a/11), (125a/7), (46a/10), (46a/9),
(67b/2), (7a/2), (87a/15), (9a/2)

d. + olsalar (7b/12)

[= 12]

dāire: <Ar. Kavramlarda belli sınırlar, ölçü.

d. + sine (71a/13)

[= 1]

dağ: Özür, kusur.

d. + zahmetlerin (26b/11)

[= 1]

dağ-: Takmak.

d.-sa (141a/3)

[= 1]

dağın-: Takınmak.

d.-salar (132a/8), (5a/7)

[= 2]

dalak: Midenin arkasında, diyaframın altında, sol böbreğin üstünde, yassı, uzunca, akyuvar üreten ve yıpranmış alyuvarları toplayan, damarlı, gevşek bir dokudan oluşmuş organ.

d. (113a/5)

[= 1]

dāme tevfiķuhu ile'l-hayrāt mā dāme fī-beķaihi:

<Ar. Hayatta kaldıkça hayırlı işlerde başarılı olmaya devam etsin.

d. (1b/5)

[= 1]

damzur-: Damlatmak, damla damla akıtmak.

d.-salar (23a/11)

[= 1]

dāne: <Far. Tane, tohum.

d. (100b/11), (100b/5), (115b/11),
(130b/11), (142b/6), (81b/2)

d. + dür (100b/12), (100b/12)

d. + ler (104a/14)

d. + leri (34a/5), (81b/2)

d. + si (114b/3), (27b/10), (27b/11)

d. + sin (114a/6), (75a/4), (87a/2)

d. + sinden (130b/11), (91b/1)

d. + sini (117b/12), (56b/5)

d. + siyile (97b/5)

[= 22]

dāng: <Far. Bir dirhem altıda biri.

d. (108a/5), (109a/10), (109a/10),
(109a/10), (109a/11), (109a/11),
(109a/11), (119b/5), (142b/2), (42a/2),
(67a/13)

d. + dan (150a/12)

d. + mı (132b/5), (56b/2), (90b/10)

[= 15]

dang: Bk. dāng

d. (108a/4), (29b/13), (39b/13),
(48b/11), (81b/15), (89b/12)

d. + mı (60a/14)

[= 7]

dārcīnī: Bk. dārcīnī	d. (117a/1)
d. (87a/9)	d. + dan (116b/15)
[= 1]	[= 2]
dārcīnī: < Far. Tarçın; (<i>Cinnamomum</i>).	darqas: < Ar. Pire otu; (<i>Pastinaca salvatica</i>). “dukas”
d. (114a/4), (29a/11)	d. (129a/1)
d. + dür (111b/9)	[= 1]
d. + yağıdur (117b/8)	dart-: Tartmak.
d. + ye (139a/4)	d.-ub (118b/11)
[= 5]	[= 1]
dārçīnī: Bk. dārcīnī	daş: Taş.
d. (117b/12), (14b/15)	d. + ı (27b/15)
[= 2]	[= 1]
dārçīnī: Bk. dārcīnī	dā'ü'l-ḥayye: : < Ar. Deri soyulması biçiminde görülen bir hastalık; (<i>Psoriasis</i>).
d. (71a/2)	d. + ye (120a/6), (132a/2), (132b/7), (24b/10), (45a/13)
[= 1]	[= 5]
dār-ı fulful: < Far.-Ar. Baş biberi, uzun biber; (<i>Piper longum</i>).	dā'ü's-şaleb: < Ar. Saç, sakal, kıl dökülmesi şeklinde görülen bir hastalık, kılkıran.
d. (90a/10)	d. (89b/9)
d. + dur (137b/12)	d. + e (110a/13), (122b/3), (123a/14), (129a/1), (129b/1), (131a/11), (131a/5), (132a/2), (132b/7), (136b/11), (144b/15), (145a/1), (22b/11), (22b/14), (24b/9), (26b/5), (44a/5), (45a/13), (45a/2), (49a/7), (50b/6), (54b/14), (58a/6), (61a/5), (65b/5), (76a/1), (76b/11), (79a/10), (82a/6)
[= 2]	[= 30]
dār-ı şışgān: Bk. dār-ı şışgān	
d. (116a/10)	
[= 1]	
dār-ı şışgān: : < Far.-Ar. Hint sümbülü; (<i>Nardostachys jatamansi</i>).	
d. (117b/6)	
[= 1]	
dār-ı şışgān: Bk. dār-ı şışgān	

dāvud: İsrail oğullarının bir hükümdarı ve peygamberidir.

d. (28a/14)

d. + peygamber balıyla (30b/14)

d. + peygamber balı (28a/15)

d. + peygamber otıyla (34b/10)

[= 4]

de: da/-de, dahi.

d. (110b/9), (41a/10), (74a/3)

[= 3]

dê-: Demek, söylemek.

d.-di (26a/10), (65b/15)

d.-dikleri (13a/1)

d.-diler (67b/15)

d.-dügüm (10a/5)

d.-dükleri (104a/8), (22b/13), (62b/13),
(67b/13), (77b/13)

d.-düm (148a/4), (26a/11)

d.-mek (14a/12), (31a/10), (37a/3),
(50a/11), (66b/13)

d.-mişler (148a/15)

d.-r (148a/3), (38b/13), (41b/11),
(44a/8), (50b/14), (56b/10), (56b/13),
(57a/14), (77a/9), (77a/9), (79b/4)

d.-rler (100b/12), (101a/2), (101a/2),
(101b/8), (103b/13), (103b/3),
(107b/12), (109b/11), (109b/15),
(109b/6), (10a/9), (10b/3), (10b/3),
(114a/7), (11a/3), (129b/5), (12b/14),
(12b/15), (130a/1), (130a/15),
(130a/15), (130b/7), (131b/14),

(131b/4), (132b/14), (134b/10),
(135b/15), (139a/11), (139a/4),
(13b/2), (142a/4), (146b/15), (147a/2),
(148a/6), (15a/8), (15a/9), (15b/13),
(19b/3), (19b/3), (20a/15), (20a/6),
(20b/11), (20b/12), (24a/11), (24a/11),
(26b/9), (27a/13), (27a/14), (27a/7),
(27b/15), (27b/15), (28a/15), (28b/14),
(2a/3), (2b/2), (30b/1), (31a/1),
(31b/1), (31b/12), (32a/11), (32a/5),
(32b/5), (34a/2), (34b/12), (34b/12),
(34b/9), (35a/14), (35b/3), (35b/3),
(36b/14), (36b/8), (37a/7), (37a/8),
(37b/13), (37b/6), (38a/2), (38b/10),
(39b/7), (40b/6), (43a/14), (43b/15),
(43b/15), (43b/2), (44b/7), (45a/1),
(45b/1), (45b/12), (46a/3), (46a/8),
(48a/4), (48a/5), (48b/5), (49a/2),
(4a/1), (4a/7), (4a/7), (50a/3), (50b/1),
(52b/7), (53a/2), (53a/6), (57a/1),
(57a/15), (57a/15), (58a/10), (59b/5),
(5a/9), (5b/4), (62a/13), (62a/8),
(63a/13), (63b/13), (64a/1), (64a/6),
(66a/5), (67b/3), (67b/3), (67b/9),
(68a/1), (68a/8), (69b/9), (6a/11),
(71b/14), (72b/11), (72b/11), (75a/5),
(75a/6), (75b/3), (77b/15), (7a/10),
(7a/10), (7a/4), (7b/13), (7b/8),
(80a/14), (82b/5), (83a/1), (83a/2),
(86b/8), (87b/11), (87b/6), (87b/9),
(88a/11), (88a/14), (88a/8), (88b/5),
(88b/7), (88b/8), (89a/11), (89b/4),
(8a/11), (8b/11), (91a/4), (93b/14),
(93b/6), (94a/15), (94a/6), (96b/8),
(98a/15), (98a/2), (98a/2), (98a/2),
(98a/3), (9b/14), (9b/9)

d.-rse (77a/7)

d.-yavuz (50a/3)

d.-yü (27b/12), (89a/5)

[= 198]

debecük: Tepecik.

d. + leri (15a/10)

[= 1]

debret-: Hareket ettirmek, kımıldatmak.

d.-seler (23a/3)

[= 1]

def: < Ar. Savmak, def etmek.

d. (103a/12), (61a/8)

d. + ède (101b/5), (105a/8), (106b/15),
(107a/1), (108b/8), (110b/14),
(113b/6), (11a/7), (127b/15), (12b/1),
(12b/13), (132b/6), (135b/5), (137a/4),
(137b/7), (138b/7), (141b/3), (16a/8),
(16b/11), (1b/11), (31a/10), (34a/3),
(35b/9), (39b/2), (39b/8), (41b/12),
(42a/1), (42b/1), (44a/11), (45b/6),
(49b/9), (4a/11), (52a/5), (53a/12),
(56a/3), (57a/9), (57b/8), (63a/3),
(64b/4), (72a/9), (130a/11), (84a/10),
(84b/1), (84b/3), (8a/5), (95a/9),
(95b/8)

d. + èder (108b/13), (120b/9), (136b/1),
(136b/15), (141a/3), (143b/4),
(143b/9), (16b/12), (19b/6), (24b/3),
(29a/13), (29b/1), (30a/7), (32b/11),
(42a/14), (49b/14), (4a/9), (52a/13),
(61a/8), (6a/3), (7b/2), (88b/14),
(96b/5)

d. + eyleye (103a/11), (13b/6),
(16a/15), (17a/4), (52a/2), (54a/12),
(54b/5), (91a/11)

d. + i (62a/7)

d. + ï (117a/13), (51a/12)

d. + ola (85a/11)

[= 83]

defa: < Ar. Defa, kez, kere.

d. (124b/7)

[= 1]

defğ: Bk. def

d. + i (124a/9)

[= 1]

defn: Bk. defne

d. + yağı (122b/7), (124a/13)

d. + yemişiyile (92b/10)

[= 3]

defne: < Gr. Yaprakları güzel kokulu ve yaz
kış yeşil olan bir ağaç, develik; (*Laurus
nobilis*).

d. + nün yemişiniün yağıdır (122a/15)

d. + yaprağına (64a/8)

[= 2]

defni: Bk. defne

d. + yağıyla (144a/9)

d. + yaprağıla (144a/6)

[= 2]

deg: Dek, denk, eşit, uygun.

d. + dür (150a/12), (24a/3)

[= 2]

deg-: Aralık kalmayınca kadar birbirine
yaklaşmak, dokunmak, temas etmek.

d.-medük (105b/4)

[= 1]

deg-:"Göz değmek."

d.-meye (89a/1)

[= 1]

degin: Değın, kadar.

d. (120a/14), (121b/13), (122b/14),
(12b/4), (135a/2), (135b/4), (135b/4),
(148a/12), (20b/13), (24a/4), (33a/3),
(43b/8), (48a/11), (57a/12), (60a/2),
(66b/8), (6b/4), (75a/3), (99b/3),
(9a/1), (9a/10)

d. + dür (58b/11)

[= 22]

degirmen: Değirmen.

d. (102a/2)

d. + de (69a/5)

d. + taşınuñ (89b/13)

d. + tuzın (27a/15)

d. + tuzıyla (52b/4), (79b/13)

[= 6]

degirmi: Değirmi, yuvarlak.

d. (137a/3), (17a/14), (2b/1), (36b/9),
(52b/8), (58a/12), (5a/11)

d. + ce (104a/14), (11a/2), (11b/15),
(149a/9), (15b/3), (28b/3), (30b/10),
(34b/13), (34b/14), (36a/8), (43b/13),
(98a/6)

[= 19]

degişdür-: Değıştirmek.

d.-eler (115a/15)

[= 1]

degnek: Elde taşınacak incelikte düzgün ağaç,
sopa, çomak.

d. (59b/4)

[= 1]

değşür-: Değıştirmek.

d.-seler (42b/3)

[= 1]

degül: Değil.

d. + dür (22a/3)

[= 1]

degür-: Değdirmek.

d.-seler (74a/9)

[= 1]

dehne: Kıbrıs'ta bulunan zümrüt gibi kıymetli
bir taş. "dehne-iferengî". Krş. dehnec.

d. + i ferengîdür (128b/9)

[= 1]

dehnec: <Ar. Kıbrıs'ta bulunan zümrüt gibi
kıymetli bir taş.

d. (128b/9)

[= 1]

dek: Kadar, değin.

d. (101a/1), (112a/13), (113b/1),
(114b/4), (115a/11), (116a/15),
(116b/10), (117a/5), (117a/6),
(117b/3), (117b/7), (120a/12),
(121a/6), (143b/14), (145a/10),
(14a/5), (1b/9), (29b/12), (2a/11),
(2a/2), (2a/7), (2a/9), (2b/3), (31b/9),
(35b/8), (37b/1), (42b/12), (43b/9),
(48b/15), (55b/6), (55b/6), (65b/10),

(78b/9), (79a/7), (81a/2), (92a/2), (96b/11), (99b/3)	d. + ler (3b/6)
[= 38]	d. + lerine (142a/13)
del-: Delmek	[= 4]
d.-er (70b/2)	dem: < Ar. Kan.
d.-seler (132a/5), (66b/8)	d. (113a/10)
d.-üb (140b/15)	[= 1]
[= 4]	dem: < Far. An.
delin-: Delinmek.	d. (95b/9)
d.-medük (109a/4), (90a/8)	[= 1]
[= 2]	demevî: Ar. Bünyesinde dört unsurdan biri olan kan maddesinin baskın olması, kanlı mizaç.
delüce: Buğday aralarında biten siyah, acı bir bitki.	d. + şişlere (142b/15)
d. (82b/4)	[= 1]
d. + kişnic (93b/6)	demregü: Temriye hastalığı, deride yer yer küme durumundaki birtakım kabartılarla kendini gösteren hastalık.
d. + nohūd (43a/13)	d. (106b/6)
[= 3]	d. + ler (42a/12)
delücek: Küçük delik.	d. + lere (128a/15)
d. + ler (73a/6)	d. + sine (23b/5), (50a/12)
[= 1]	d. + ye (100a/1), (101a/12), (106a/12), (108a/1), (110b/11), (122b/2), (123a/14), (127a/15), (127b/5), (127b/6), (128b/11), (131a/6), (133b/4), (136b/5), (141a/1), (143a/9), (144a/10), (20a/11), (23a/4), (48a/2), (74a/12), (76b/12), (83a/13), (93b/3), (94b/9), (97a/10), (99a/11), (99b/7)
delüg: Bk.delük	d. + yi (92a/6)
d. + i büyüdüğüne (148b/3)	[= 34]
d. + ine (106a/15), (97b/6)	
[= 3]	
delük: Delik	
d. (98b/14)	
d. + delük (98b/14)	

demren: Diken.

d. (143a/12), (35b/12), (80b/2)

d. + i (98b/5)

[= 4]

demü'l-aḥaveyn: <Ar. İki kardeşkanı ağacı
(*Calamus draco*).

d. (113b/13)

[= 1]

demür: Demir.

d. (106a/5), (135a/8), (3b/6)

d. + boḳın (90b/8)

d. + boḳına (23a/3)

d. + boḳınuḡ (90b/10)

d. + den (127b/8), (73a/14)

d. + dür (90a/14)

d. + e (135a/7), (56a/12), (5a/6)

d. + i (90a/14)

d. + ile (4b/15), (55b/12), (98b/14)

d. + ḳab içinde (3a/7)

d. + ḳabuḡ içine (3b/6)

[= 18]

demür̄ci: Demir satan, demir eşya yapan veya onaran kimse.

d. + ler teknesinde (90b/1)

[= 1]

demür diken̄i: Demir diken̄i, sürünücü ve sarı çiçekli bir bitki; (*Tribulus terrestris*). Krş. ḥasek.

d. (2b/2)

d. + ne (94a/6)

d. + ni (121a/5)

d. + yaḡıdur (121a/1)

[= 4]

deḡiz: Deniz.

d. (4a/2)

d. + den (22a/7)

d. + ḥelezünın (98a/13)

d. + inde (146b/10)

d. + inden (90a/1)

d. + inüḡ (70a/2), (88b/15)

d. + kenārında (89b/11)

d. + ler (103b/2), (21a/1), (34b/10)

d. + şuyı (108b/4)

d. + şuyıla (69a/4)

d. + yingecidür (146b/10)

[= 14]

deḡiz çekirgesi: Deniz çekirgesi, su çekirgesi, karides, teke. Krş. cerādü'l-baḥr, kerevüt.

d. + dür (80b/14)

[= 1]

deḡiz ḥaṣḥāṣı: <T.-Ar. Deniz kenarında yetişen bir tür ḥaṣḥāṣ. Krş. ḥaṣḥāṣ-ı maḳren.

d. (103b/3)

[= 1]

deḡiz taṣṣanı: Kabuksuz bir deniz salyangozu türüdür. Krş. erneb-i baḥrī.

d. (12b/10)

[= 1]

deñlü: Kadar

d. (107b/5), (25b/8), (2b/1), (40b/2)

d. + sin (89b/7)

[= 5]

dend: <? Genellikle Horasan bölgesinde yetişen, kiraza benzer meyvesi olan ağaç; (*Cerasus aproniana*). Krş. ḥabbü's-selāṭīn.

d. (114a/5)

[= 1]

depe: Tepe, başın üst bölümü.

d. + leri (11b/15), (137a/2), (30b/10)

d. + lerinde (20b/7), (46a/7), (4a/3), (81b/1)

d. + si (129a/2), (129a/4), (148a/6), (149b/7), (2a/15), (36a/8), (72b/13), (8b/1)

d. + sinde (110a/3), (12b/10), (140a/15), (46b/1), (63b/15), (81a/5)

d. + sindeki (134b/11)

d. + sine (149b/7), (20b/13), (30b/11)

[= 25]

depeciük: Tepecik.

d. + leri (15b/10), (85b/10)

[= 2]

depelü: Tepeli

d. (101a/2)

[= 1]

der: Ter.

d. + i (114b/1), (36b/3), (44a/13)

d. + ile (108b/13)

d. + leri (120b/12), (27a/4)

[= 6]

derece: < Ar. Bir süreç içindeki durumlardan her biri, basamak, aşama, rütbe, mertebe.

d. + sinde (147a/6)

[= 1]

deri: Deri.

d. + de (76b/6)

d. + kararduğın (43a/8), (50a/5)

d. + kararduğına (80a/7)

d. + kararduğını (3a/5)

d. + lerden (75b/7)

d. + lerdür (82a/3)

d. + şoyılduğına (120a/6)

d. + si (18b/9), (55a/7), (75b/7)

d. + sidür (130b/12)

d. + sin (105b/4), (135b/5), (140b/6), (18b/11), (18b/7), (39a/13)

d. + sinden (18b/10), (82a/13), (84b/9)

d. + sine (132b/10), (147b/9)

d. + sini (18b/12), (71a/13), (82a/11), (82a/12), (82a/14), (82a/3), (82a/6), (82a/8), (93a/11)

d. + sinünj (82a/7)

d. + ye (130a/3), (142a/11), (18b/5)

d. + yi (141b/1), (62a/11), (62a/11), (82a/10), (82a/5), (87a/3)

[= 42]

derle-: Terlemek.

d.-dügin (16b/5)

d.-dükden (120b/3)	deve: Deve. Krş. cemel.
d.-mez (122b/6)	d. (135b/15), (19b/3), (28b/14), (83b/9)
d.-ye (44a/13)	d. + dür (83a/3)
d.-yince (2a/10)	d. + küşegi (36a/4)
[= 5]	d. + nünğözi (83b8)
derled-: Terletmek.	d. + otı (135b/15)
d.-e (40b/2), (53a/5), (64b/8)	d. + südin (85a/10)
[= 3]	d. + südiyile (146a/5), (146b/3)
dermân: <Far. İlaç, derman	[= 11]
d. (134b/4)	deve diken: Devedikeni, karayandık otu; (<i>Alhagi maurorum</i>). Krş. uşturğâz.
d. + suzlara (134b/4)	d. (19b/3)
[= 2]	[= 1]
deste: <Far. Sap, elle tutulacak yer.	deve dili: Deve dili, ada çayı, acı elma otu; (<i>Salvia Grande</i>). Krş. e'l-asfâkus.
d. + siyile (4b/3)	d. (28b/14)
[= 1]	[= 1]
desti: <Far. 1. Geniş gövdeli, dar boğazlı, emzikli veya emziksiz olabilen, toprak, cam, metal vb. maddelerden yapılan su kabı. 2. Bu kabın alabileceği miktarda olan.	deve kuşu: Devekuşu.
d. (37a/3), (37a/3)	d. + yumurdası (66b/5), (67a/7)
[= 2]	[= 2]
devâ: <Ar. İlaç	devlengec: Bk. devlüngec.
d. + eyleye (18b/6)	d. + kanını (113a/13)
d. + yı (109a/3)	[= 1]
[= 2]	devlügec: Bk. devlüngec.
devâü'l-misk: Güzel kokulu bir çeşit terkip, ilaç.	d. + üñ (113a/14)
d. (67b/8)	[= 1]
[= 1]	

devlüngeç: Çaylak cinsinden bir alıcı kuş. Krş. hadāʾ.

d. + dür (90b/12)

[= 1]

devser: <? Buğdaygiller familyasından otsu bir bitki, çavdar; (*Triticum ovata*).

d. (128b/13)

[= 1]

deysākūs: <Gr. Çobantarağı ve taraklık olarak bilinen bir bitki; (*Dipsacus*). Krş.çōbān ʾarağı. “dinsafus”.

d. (129b/15)

[= 1]

dırnağ: Tırnak.

d. + da (145b/7)

d. + lar (11a/11)

d. + laruñ (47b/11)

d. + yarılıduğına (47b/5)

[= 4]

dīb: Dip, kök

d. + i (126a/8)

d. + idür (93a/2)

d. + in (43a/10)

d. + inde (104b/8), (114a/9), (11a/11), (139a/2), (33a/6), (36b/9), (43b/13), (47b/3), (67b/14), (74a/1), (8a/12), (95b/12), (98a/12)

d. + indeki (41a/14)

d. + inden (20b/13)

d. + ine (12a/11), (141b/14), (17b/9), (23a/6), (6b/3), (80a/11), (95b/1), (9b/12)

d. + leri (8a/2)

d. + lerine (39a/6), (3a/6), (48b/11), (6a/7)

[= 31]

dik-: Dikmek, ekmek.

d.-erler (57b/13)

[= 1]

dīkarūcīs: Bakır taşı. “difurcas”.

d. (129b/9)

[= 1]

diken: Diken.

d. + dür (27a/7)

d. + i (18b/1), (19b/3), (20a/6), (2b/2), (31b/11)

d. + ine (94a/6)

d. + lere (98a/14)

d. + leri (11b/15), (4a/2)

[= 10]

dikencük: Küçük diken.

d. + leri (91a/6), (91a/7)

[= 2]

dikenlü: Dikenli.

d. (27a/9), (36b/9), (8a/12)

d. + ce (11b/1)

d. + çe (121b/4)

[= 5]

dikil-: Göz belli bir noktaya uzun süre bakmak.

d.-düğine (109a/8)

[= 1]

dil: Dil, konuşma sistemi.

d. (142b/9), (29a/4)

d. + ağırlığın (100a/6)

d. + i (28b/14), (36b/8), (64b/6)

d. + ince (1b/6)

d. + şişine (95a/1)

d. + şişini (93b/4)

d. + üñ (72a/6), (73b/13)

[= 11]

dile-: Arzu etmek, dilemek.

d.-rse (10a/4)

d.-seler (21b/1)

[= 2]

dilfin: Domuz balığı, yunusgillerden bir memeli türü; (*Phocaena communis*). “deflin”

d. (113a/6)

[= 1]

dilkü: Tilki.

d. + dür (75b/7)

d. + nüñ (75b/10)

d. + yi (75b/11), (75b/8)

[= 4]

dilkü taşığı: İtkasarı bitkisi; (*Orchis hircina*).
Krş. ħuşyetü’s-sa’leb

d. (104a/8)

[= 1]

dimāğ: < Ar. Beyin.

d. (102b/10), (113a/12), (114a/2), (91a/15)

d. + a (105b/7), (119b/6), (11b/7), (139b/7), (49a/13), (77b/9), (93b/5), (97a/13)

d. + da (118b/6), (124b/15), (125a/1), (13b/8), (58a/3), (72a/5), (85a/5)

d. + dağı (129b/6), (35a/1)

d. + dan (137b/10), (19b/1), (46a/14), (9b/5)

d. + ħarāretine (121a/7)

d. + ı (118b/6), (119b/12), (133b/13), (149a/12), (14a/13), (14b/1), (14b/3), (40a/10), (44a/14), (44a/2), (46b/3), (46b/5), (51a/6), (53b/3), (57b/14), (69b/7), (70a/15)

d. + ina (117a/14)

d. + ını (23b/9)

d. + ların (100a/8), (107b/10)

d. + larındaki (46b/10)

d. + perdesinde (116b/2), (121b/9)

d. + şişlerine (119b/13)

d. + uñ (133b/15), (40b/15)

[= 53]

dimāk: Bk. dimāğ

d. + ları (120b/2)

[= 1]

diñ-: Dinmek, durmak.

d.-e (36b/11)

[= 1]

dırdür-: Dindirmek, durdurmak.

d.-e (100a/15), (40b/13), (60a/12),
(7a/12), (83b/11), (87a/7), (88a/9)

[= 7]

dip: Dip, kök.

d. + leri (20a/13), (94a/7), (95a/1)

d. + lerin (120b/5), (138a/15),
(138b/10), (13a/10), (141a/11),
(142b/10), (149a/3), (23b/3), (29a/13),
(29b/2), (49a/5), (57b/8), (90b/10)

d. + lerinde (149a/8), (47a/1), (72b/12),
(97a/1)

d. + lerindeki (37b/3), (73a/1)

d. + lerine (106b/5), (135b/10), (13a/9),
(146b/12), (16a/12), (19b/10),
(32b/15), (60b/13), (70b/12), (72a/1)

d. + lerini (99b/7)

[= 33]

dirhem: Bk. dirhem

d. (12b/4), (20b/1), (3a/15)

[= 3]

dirhem: < Ar. Okkanın dört yüzde biri
değerinde bir ağırlık ölçüsü.

d. (101a/10), (101a/7), (101a/9),
(102b/4), (103a/15), (107a/14),
(107a/14), (109a/4), (109a/5), (109a/5),
(109a/5), (109a/9), (109a/9), (112a/11),
(112b/5), (113a/14), (113a/2),
(115a/10), (115a/10), (115a/14),
(115a/14), (115a/6), (115a/6),
(115b/9), (116a/10), (116a/10),
(116a/12), (116a/4), (116b/14),
(116b/14), (116b/14), (116b/15),
(116b/15), (116b/15), (116b/4),

(116b/4), (117a/1), (117a/1),
(117a/15), (117a/15), (117a/5),
(117a/6), (117b/2), (118a/10),
(118a/10), (118a/11), (118a/11),
(118a/3), (118a/3), (118a/4), (118a/5),
(118b/10), (118b/10), (118b/3),
(118b/3), (118b/3), (119a/10),
(119a/10), (119a/14), (119a/14),
(119a/14), (119a/15), (119a/9),
(119a/9), (119a/9), (119b/2), (119b/2),
(119b/3), (119b/4), (119b/4), (119b/4),
(11b/3), (11b/3), (120a/10), (120a/11),
(120a/8), (120a/9), (120b/5), (120b/5),
(121a/10), (121b/12), (122a/12),
(122a/12), (122b/10), (122b/10),
(123a/15), (123b/1), (125b/4),
(126a/2), (126b/13), (126b/15),
(126b/3), (127a/1), (127a/15),
(128a/12), (128a/14), (128a/2),
(128a/2), (128a/6), (128a/7), (128b/1),
(12a/1), (130b/1), (133b/6), (134a/14),
(138a/10), (138a/5), (138a/5), (138a/9),
(138a/9), (138a/9), (13a/12), (13a/15),
(143a/6), (144b/13), (144b/13),
(144b/6), (145a/12), (149b/4),
(149b/5), (14a/5), (14b/1), (14b/5),
(19a/1), (1b/13), (20a/7), (20b/4),
(21a/12), (21b/14), (21b/8), (22a/11),
(23b/6), (23b/7), (24a/1), (24a/5),
(24a/5), (24a/6), (25a/11), (25a/12),
(26a/15), (26a/15), (26a/2), (26b/1),
(26b/10), (27a/4), (28a/11), (28a/12),
(28a/12), (28b/12), (28b/12), (29b/1),
(29b/11), (29b/11), (29b/12), (29b/13),
(29b/15), (29b/3), (29b/6), (2a/14),
(2a/2), (2a/5), (2a/8), (2a/8), (2a/9),
(30a/7), (30b/15), (31a/9), (31b/10),
(31b/8), (31b/8), (31b/9), (32a/6),
(33a/2), (33a/4), (33a/4), (33b/5),
(33b/9), (34a/10), (34b/6), (34b/6),
(37b/1), (37b/1), (38a/4), (38b/5),
(38b/5), (38b/6), (38b/6), (38b/6),
(38b/7), (38b/7), (38b/8), (38b/9),

(3a/11), (3a/11), (3a/15), (3a/15),
(3a/9), (3b/5), (40b/13), (42a/2),
(42b/5), (43b/9), (44b/8), (45a/10),
(45a/10), (45a/14), (45b/13), (45b/4),
(46a/10), (46b/11), (47a/13), (48a/1),
(48a/8), (48b/12), (50b/12), (52b/11),
(52b/9), (54a/11), (56b/2), (58a/4),
(58b/12), (61a/1), (61b/11), (61b/12),
(61b/14), (62a/1), (63a/9), (64b/11),
(64b/13), (64b/13), (64b/14), (67b/8),
(6b/13), (70b/3), (71a/9), (72a/11),
(72b/1), (72b/1), (72b/2), (75a/10),
(75a/8), (78a/4), (78b/8), (7a/6),
(81b/10), (82a/2), (82a/2), (82b/10),
(83a/2), (83b/14), (85a/3), (85a/4),
(86b/13), (8b/3), (8b/3), (90b/5),
(91b/1), (91b/2), (91b/3), (91b/3),
(91b/5), (92b/1), (95b/7), (96a/9),
(97b/11), (9b/2)

d. + den (24a/3), (24a/4), (58b/11)

d. + dūr (84b/15)

d. + e (112a/13), (150a/12), (24a/3),
(24a/4), (58b/11)

d. + in (101a/9), (103b/11), (107a/15),
(109b/14), (110a/4), (110a/6),
(111b/6), (117a/12), (120a/7),
(120b/2), (134b/13), (136a/7),
(136b/12), (137b/3), (139b/4), (13a/4),
(141b/3), (14a/14), (14a/15), (14a/5),
(14b/2), (20b/2), (20b/3), (20b/5),
(23b/12), (23b/15), (24b/15), (25a/2),
(25a/3), (28a/15), (29a/6), (29b/5),
(2a/5), (31b/14), (32b/12), (34a/14),
(34b/7), (34b/7), (35b/4), (37a/15),
(3a/14), (3b/14), (47a/6), (47a/9),
(48a/11), (48a/7), (59a/10), (61a/14),
(64b/11), (64b/7), (81a/3), (81b/3),
(82a/15), (85a/8), (85a/9), (86b/10),
(94a/4), (94a/4), (94a/9)

d. + inden (112a/12)

d. + ine (108a/6), (126b/3), (138a/4),
(138a/5), (21a/11), (34b/6), (67b/7),
(86b/6)

d. + ini (101a/14), (104b/1), (105b/8),
(113a/3), (113b/15), (114a/15),
(118a/14), (120a/8), (121a/3),
(125b/3), (129b/3), (133a/14),
(133b/12), (135a/1), (136a/2),
(141b/4), (143a/2), (144b/2), (144b/2),
(144b/4), (145a/12), (145a/4),
(149b/3), (150a/6), (36b/15), (48b/14),
(64a/12), (64a/4), (69b/4), (75a/3),
(75a/8), (78b/8), (81b/6), (83b/13),
(88b/2), (88b/2), (91b/6), (97b/12)

[= 381]

diri: Diri, canlı.

d. (20b/3), (32a/1)

d. + le (75b/11)

d. + oğlamı (122a/6)

d. + yi (55b/5)

d. + yiken (71b/3)

d. + yise (27a/13)

[= 7]

diril-: Canlanmak.

d.-e (110b/14)

[= 1]

diryās: < Ar. Deryas, yaprakları rezene yaprağına benzeyen bir ot; (*Thalictrum minus*). Krş. sāfisyā.

d. (75a/6)

[= 1]

diş: Diş

d. (100a/14), (107a/11), (141b/12), (32b/15), (39a/7), (3a/6), (51b/13), (60b/11), (60b/12), (64a/5), (72a/14), (76b/1), (90b/9), (93a/9)

d. + ağırların (38b/1)

d. + ağırlarına (40b/9)

d. + ağırsım (101a/14), (104b/15), (119b/9), (11a/10), (127a/10), (140a/3), (35a/1), (59b/7), (60b/6), (72a/13), (76a/12), (76b/14), (9b/5)

d. + ağırsıma (101b/6), (107a/4), (114a/9), (124a/1), (125b/13), (145b/13), (148b/11), (51b/10), (54b/11), (63b/1), (99b/6)

d. + dibin (43a/10)

d. + dibine (141b/14), (17b/9), (95b/1)

d. + dibleri (8a/2)

d. + diblerine (39a/6), (48b/11), (6a/7)

d. + dipleri (20a/13), (94a/7), (95a/1)

d. + diplerin (138a/15), (138b/10), (141a/11), (149a/3), (23b/3), (49a/5), (57b/8)

d. + diplerinde (97a/1)

d. + diplerindeki (37b/3)

d. + diplerine (106b/5), (13a/9), (146b/12), (16a/12), (32b/15), (70b/12), (72a/1)

d. + e (122a/5), (127a/7), (139a/1), (143b/2), (60b/9), (63b/3), (70b/12), (74a/14), (74b/15), (88a/10), (89a/6), (97a/3)

d. + etin (141b/14)

d. + etlerin (141b/1), (68a/5), (81b/9)

d. + etlerine (135b/10)

d. + i (105b/14), (110a/11), (110b/5), (12a/11), (13a/9), (23a/5)

d. + i dibine (12a/11)

d. + ini (113a/8), (76a/4)

d. + ler (6a/15), (6b/2)

d. + lerdiplerin (142b/10)

d. + lere (100a/15), (102a/12), (13a/10), (142a/7), (142a/9), (77a/14), (97b/8), (98b/1)

d. + leri (68a/4)

d. + lerinden (71b/5)

d. + lü (71a/4)

d. + yindüğine (140b/12), (77a/4), (78a/13)

[= 110]

diş: Çark, testere, tarak vb. çentikli şeylerdeki çıkıntuların her biri.

d. (36b/9)

[= 1]

dişi: Dişi, erkeği tarafından döllenecek biçimde oluşmuş hayvan veya bitki.

d. (109b/7), (34b/12), (63a/13), (98a/1)

d. + hayvānāta (148a/10)

d. + kurdun (132b/5)

d. + si (109b/8), (27b/15)

d. + sidür (98a/6)

d. + sine (98a/1)

d. + sini (35a/10), (35a/8), (98a/7)	d.-üb (107b/12), (63a/2)
d. + sinüñ (105b/11), (35b/10), (63a/14)	[= 10]
[= 16]	dīvudār: <Far. Cin ağacı, deva ağacı. “div-dar”.
ditre-: Titremek.	d. (129b/5)
d.-dügine (53a/11), (84b/4)	[= 1]
d.-mege (104b/14), (115a/13), (115b/6), (125a/15)	diyār: <Ar. Ülke, memleket.
d.-megi (78b/9)	d. + mnda (34b/7)
d.-megin (118a/15)	[= 1]
d.-mek (142a/15), (142b/1)	diz: Diz.
d.-mesin (14b/5)	d. (75a/14)
d.-yen (12a/10)	d. + ağırlarına (55b/8)
d.-yene (125a/1)	d. + ağırsına (54a/6)
[= 13]	d. + lerağırsına (134b/13)
ditred-: Titretmek.	d. + lerde (34b/1)
d.-ür (109a/2)	[= 5]
[= 1]	doğun-: Değmek, temas etmek.
dīvār: <Far. Duvar.	d.-maduğ (122a/11)
d. + larda (5a/9)	[= 1]
d. + ları (69a/1)	doğundur-: Değdirmek, temas ettirmek, el sürdürmek.
d. + larında (26b/6)	d.-mamağ (142a/15)
[= 3]	[= 1]
divşür-: 1. Bir araya getirmek, derlemek, toplamak. 2. Katlamak, düzgün duruma getirmek.	dög-: Dövmek, ezmek.
d.-e (88a/2)	d.-eler (115a/2), (116a/10), (117a/2), (117a/2), (117a/3), (117b/6), (118a/11), (118a/6), (118b/12), (120a/10), (120a/13), (121a/10), (121a/13), (121b/1), (122a/14), (122b/15), (124b/6), (125a/9),
d.-eler (101a/3), (114b/5), (118b/9), (119a/2), (122b/15), (55b/13)	
d.-seler (103b/11)	

(128a/13), (128a/6), (140b/10),
(17a/9), (26a/15), (38b/7)

d.-medin (92b/15)

d.-seler (100b/6), (100b/7), (102a/3),
(102b/9), (103a/4), (103a/7), (103a/9),
(104a/6), (104b/3), (105a/10),
(105a/12), (109a/11), (10a/14),
(10b/12), (110a/9), (110b/4), (111a/3),
(112b/15), (113a/12), (113b/13),
(11b/11), (11b/6), (129b/15), (129b/9),
(133a/9), (139b/2), (13a/2), (13b/5),
(140b/3), (143a/12), (144b/2),
(145a/12), (145a/15), (145b/3),
(145b/7), (147b/13), (147b/5),
(149a/12), (14a/3), (14b/4), (150a/11),
(15a/11), (15a/13), (15b/10), (15b/15),
(16a/12), (16a/14), (16b/1), (16b/15),
(16b/3), (17a/6), (17b/10), (17b/5),
(17b/8), (1b/12), (1b/13), (20a/2),
(21a/9), (22b/15), (22b/9), (23a/10),
(23a/14), (23a/2), (24b/13), (25b/14),
(25b/6), (26b/10), (26b/5), (28b/11),
(28b/9), (2a/11), (2a/13), (2a/6),
(30a/11), (30a/8), (30b/5), (31a/2),
(31a/4), (31b/14), (32a/12), (32b/15),
(32b/6), (33a/12), (33a/8), (33a/9),
(33b/8), (34a/12), (34a/14), (34a/8),
(34b/14), (34b/15), (35a/11), (35b/1),
(37a/10), (38a/10), (38a/7), (39a/5),
(39b/4), (3a/12), (3a/13), (3a/3), (3a/6),
(3b/15), (3b/2), (3b/8), (3b/9), (40a/9),
(42a/6), (42a/8), (42b/11), (42b/15),
(43a/10), (43a/14), (43a/5), (45a/11),
(45b/13), (45b/7), (48a/5), (48b/5),
(4b/11), (4b/6), (50b/11), (51a/2),
(51b/9), (52a/14), (53b/4), (56b/5),
(57a/12), (57a/3), (59a/9), (59b/10),
(5b/2), (60a/11), (60a/9), (60b/1),
(62a/1), (62b/1), (62b/9), (63b/1),
(68b/12), (68b/7), (69b/15), (6a/8),
(6b/12), (6b/2), (6b/8), (70a/6),
(72b/5), (73a/3), (73b/12), (74a/1),

(74a/4), (74a/7), (75b/2), (76a/11),
(76a/13), (76b/6), (77b/11), (77b/12),
(77b/6), (78a/6), (79a/14), (7a/10),
(7a/6), (7b/6), (80a/11), (80a/6),
(80b/8), (81a/6), (81b/6), (84a/2),
(84a/9), (86a/1), (86a/2), (86b/10),
(87a/1), (88a/9), (90a/10), (91a/7),
(91b/2), (92b/14), (92b/8), (92b/9),
(92b/9), (94a/15), (95a/11), (98a/11),
(98b/7)

d.-üb (100a/1), (100a/3), (102a/6),
(102a/9), (103a/1), (104a/7),
(104b/11), (104b/8), (105a/7),
(109a/5), (109a/6), (111b/10),
(111b/14), (111b/6), (112b/13),
(116a/12), (116a/13), (117b/1),
(119b/5), (130a/1), (130b/3), (131b/3),
(131b/9), (134a/14), (134a/9),
(134b/14), (135a/3), (137b/15),
(138a/1), (138a/2), (143a/8), (144a/5),
(144b/7), (146b/11), (147b/1),
(148a/13), (148b/12), (150a/2),
(20a/3), (24b/6), (27a/7), (33a/11),
(36b/6), (37a/8), (39b/8), (42b/12),
(49a/7), (49b/12), (50b/10), (53a/9),
(58b/12), (59a/5), (59b/3), (5a/12),
(60a/7), (60b/3), (67b/9), (70b/10),
(7a/4), (80a/12), (94b/13), (94b/3),
(98b/8), (9b/4)

[= 277]

dögil- Dövülmek; dayak yemek.

d.-en (82a/4)

d.-mekden (93a/12)

[= 2]

dögil- Bk.dögül-

d.-ür (27b/11)

[= 1]

dögül-: Bir şeyin toz durumuna getirilmesi, ezilmesi.

d.-miş (115b/14), (124a/4), (34b/3)

[= 3]

dök-: Üstünde bulunan bir şeyi düşürmek.

d.-e (12b/11), (12b/14)

[= 2]

dök-: Sıvı veya tane durumunda olan şeyleri buldukları kaptan başka bir yere boşaltmak.

d.-eler (113b/9), (127b/7)

d.-seler (103a/3), (11a/13), (136a/8), (141a/5), (42b/2), (44b/13), (53b/14), (72b/7), (80a/11), (8b/8), (9b/3), (9b/3), (14b/6)

d.-üb (41a/11), (45a/12)

[= 17]

dökül-: Bk. dökül-

d.-e (146b/9)

d.-en (3b/2), (92a/9)

[= 3]

dökük: Dökülmüş.

d. + leri (37a/6)

[= 1]

dökül-: Dökme işi yapılmak veya dökme işine konu olmak.

d.-dügin (92b/6)

d.-dügine (120b/3), (140a/11)

d.-en (12a/12)

d.-mekden (114b/8), (121a/15), (127a/5), (128b/1), (5a/3)

d.-mesin (45a/9)

d.-meye (127b/2), (28a/9)

d.-miş (13b/7), (27a/5)

[= 14]

döl: Canlılarda üremeyi sağlayan tohum.

d. + i (148a/11)

[= 1]

dön-: 1. Dönmek, dönüşmek. 2. Bulanmak, altüst olmak.

d.-dügin (109a/1), (50a/1), (68b/13), (70b/5)

d.-er (135b/8), (51a/1), (51a/9)

d.-mekligin (49b/15)

d.-mesin (134a/7)

[= 9]

dönder-: Bk. döndür-

d.-ür (89b/15)

[= 1]

döndür-: Döndürmek.

d.-ür (100a/7), (114a/2), (115b/6), (122b/2), (136a/3), (150a/15), (19b/4), (49a/10)

[= 8]

dörd: Dört

d. + in (60b/7)

[= 1]

dördül: Dört köşeli.

d. (11b/9), (46a/1), (52b/6)

[= 3]

dördüncü: Dördüncü.

d. (147a/6)

[= 1]

dörpüle-: Törpü ile düzeltmek.

d.-seler (132a/2), (52b/2)

[= 2]

dört: Dört.

d. (108a/7), (109a/10), (109a/13),
(112a/11), (113b/7), (115a/2),
(115a/3), (118b/3), (119b/4),
(121a/10), (122a/12), (126b/13),
(128a/2), (128a/7), (138a/10), (138a/4),
(138a/5), (138a/5), (138a/7), (138a/9),
(139b/4), (140b/15), (145a/2),
(23b/11), (24a/4), (25a/11), (26a/11),
(26b/10), (28a/11), (28b/14), (2a/8),
(30a/7), (31b/8), (32a/6), (34b/7),
(36b/5), (37b/1), (48a/8), (58a/9),
(58b/12), (59b/15), (60b/4), (66b/11),
(75a/4), (75a/8), (76a/15), (78b/10),
(81b/8), (82b/2), (88b/3), (89b/4),
(8b/3), (91b/13), (91b/5), (96b/9),
(9b/2)

[= 56]

dört yüz: Dört yüz.

d. (118b/3), (121a/10), (126b/13),
(128a/2), (128a/7)

[= 5]

dört yüz seksen: Dört yüz seksen.

d. (126b/13)

[= 1]

döşe-: Sermek, yaymak, açmak.

d.-seler (4b/13), (59a/14)

d.-yüp (4b/14)

[= 3]

döşeg: Bk. döşek

d. + e (129a/13), (12b/8), (52a/10)

[= 3]

döşek: Döşek, yatak.

d. + de (60a/8)

[= 1]

döşen-: Sermek, yaymak, açmak.

d.-seler (81a/10)

d.-ür (10a/5)

[= 2]

döv-: Döğmek, ezmek.

d.-seler (49b/6)

[= 1]

dūdū'l-bakl: Bakla kurdu

d. (129a/14)

[= 1]

dūdū'l-ḥarīr: İbrişim kurdu, ipek böceği;
(*Bombyx mori*).

d. (129b/2)

[= 1]

dūdū'z-zebil: Bok içinde olan kurt.

d. (129a/15)

[= 1]

duḥān: < Ar. 1. Darı. 2. Tütün, duman.

d. (22a/15)

[= 1]

duhn-1 bezrü'l-fücl: Turp tohumunun yağı

d. (124b/8)

[= 1]

duhn-1 'akırkarhā: Akırkarha yağı.

d. (128a/8)

[= 1]

duhn-1 kıssā'ü'l-ḥimār: Eşek hıyarı dibinin yağı.

d. (126a/8)

[= 1]

duhn-1 lübbü'l-ḥūḥ: Şeftali çekirdeği içinin yağı.

d. (123b/2)

[= 1]

duhn-1 lübbü'l-mişmiş: Zerdali çekirdeği yağı.

d. (123b/3)

[= 1]

duhn-1 nuvārü'l-ḳundül: Genellikle Kudüs-i Şerif dağlarında biten, mugaylan ağacına benzeyen dikenli ağacın yağı. “duhnü'n-neva el-mürrü'l-kandul”

d. (121b/3)

[= 1]

duhnü bezrü'l-encire: Isırgan dikenli tohumunun yağı. “encere, encüre, encür, ancura”

d. (124b/12)

[= 1]

duhnü 'aşrü'l-'neb: Üzüm suyu yağı.

d. (117b/4)

[= 1]

duhnü'd-dārcinī: Tarçın yağı.

d. (117b/8)

[= 1]

duhnü'd-dıflī: Ağu ağacı yağı.

d. (126b/1)

[= 1]

duhnü ḥaşḥaşü'l-esved: Kara haşhaş yağı.

d. (126b/7)

[= 1]

duhnü kıfāḥü'l-ḥilāf: Sorgun yağı. “duhn-1 fukah-1 istihlaf”

d. (120b/8)

[= 1]

duhnü'l-ās: Mersin yağı.

d. (114b/6)

[= 1]

duhnü'l-acürr: Kiremit yağı.

d. (121b/14)

[= 1]

duhnü'l-afsentin: Pelin otu yağı.

d. (127b/9)

[= 1]

duhnü'l-bābūnec: Papatya yağı.

d. (118b/7)

[= 1]

duhnü'l-bān: Yaban fıstığı içi yağı.

d. (123b/10)

[= 1]

duhnü'l-bāzerüc: Tere-i horasani yağı.
“duhnü'l-badruc”

d. (115a/4)

[= 1]

duhnü'l-benefsec: Menekşe yağı.

d. (120a/14)

[= 1]

duhnü'l-beyzā: Yumurta yağı.

d. (127a/8)

[= 1]

duhnü'l-bezīr: Bezir yağı.

d. (124a/7)

[= 1]

duhnü'l-butm: Meneviş yağı.

d. (124a/13)

[= 1]

duhnü'l-akārib: Akrep yağı

d. (128b/4)

[= 1]

duhnü'l-emlec: Emlec yağı.

d. (121a/14)

[= 1]

duhnü'l-fınduk: Fındık yağı.

d. (124a/11)

[= 1]

duhnü'l-fistuk: Fıstık yağı.

d. (124a/10)

[= 1]

duhnü'l-ğārī: Defne yemişinin yağı.

d. (122a/14)

[= 1]

duhnü'l-ḥamāḥim: Yarpuz çiçeği yağı.
“duhnü'l-ḥamāḥim”

d. (116b/1)

[= 1]

duhnü'l-ḥarmel: Yüzerlik tohumu yağı.

d. (125a/11)

[= 1]

duhnü'l-ḥasek: Demir dikenini yağı.

d. (121a/1)

[= 1]

duhnü'l-ḥayyāt: Yılan yağı.

d. (128a/15)

[= 1]

duhnü'l-ḥımmaz: Nohut yağı.

d. (127b/4)

[= 1]

duhnü'l-ḥınnā: Kına yağı.

d. (116b/11)

[= 1]

duhnü'l-ḥulbe: Boy otu yağı.

d. (118a/7)

[= 1]

duhnü'l-ḥantal: Ebucahl karpuzu yağı.

d. (126b/12)

[= 1]

duhnü'l-ḥardal: Hardal yağı.

d. (125a/2)

[= 1]

duhnü'l-ḥirvaḥ: Kene yağı.

d. (122b/11)

[= 1]

duhnü'l-idḥur: Mekke ayrığı yağı.

d. (114a/7)

[= 1]

duhnü'l-īrsā: Mavi zambak kökünün yağı.

d. (117a/7)

[= 1]

duhnü'l-ḳamḥ: Buğday yağı.

d. (127a/14)

[= 1]

duhnü'l-ḳarḥ: Kabak yağı.

d. (121a/7)

[= 1]

duhnü'l-ḳayṣūm: Ayvadane yağı.

d. (115a/8)

[= 1]

duhnü'l-ḳuṣṭ: Kust yağı.

d. (128a/3)

[= 1]

duhnü'l-kādī: Hurma ağacına benzer bir ağacın yağı. “duhnü'l-kāzī”

d. (126a/4)

[= 1]

duhnü'l-ḳurṭūm: Aspir yağı.

d. (124b/11)

[= 1]

duhnü'l-levvüzü'l-ḥulv: Tatlı badem yağı.
“duhnü'l-levzü'l-hulv”.

d. (123a/7)

[= 1]

duhnü'l-levvüzü'l-mürr: Acı badem yağı.
“duhnü'l-levzü'l-mür”

d. (123a/1)

[= 1]

duhnü'l-maṣṭaki: Mastaki yağı.

d. (122b/7)

[= 1]

duhnü'l-merzencūṣ: Merzencuṣ yağı.

d. (114b/12)

[= 1]

duhnü'l-uḳḥuvān: Sığır papatyası yağı.

d. (114a/11)

[= 1]

duhnü'l-ütrūnc: Ağaç kavunu yağı.

d. (125b/6)

[= 1]

duhnü'l-verd: Gül yağı.

d. (119b/5)

[= 1]

duhnü'n-nārcīl: Hindistan cevizi yağı.

d. (123b/5)

[= 1]

duhnü'n-nārdīn: Sümbül-i Rumi yağı.
"duhnü'n-nadirin"

d. (117b/13)

[= 1]

duhnü'n-nercis: Nergis yağı.

d. (116a/8)

[= 1]

duhnü'n-nesrīn: Nesrin yağı.

d. (118b/5)

[= 1]

duhnü'n-nīlūfer: Nilüfer çiçeği yağı.

d. (120b/6)

[= 1]

duhnü's-sefercel: Ayva yağı.

d. (119a/3)

[= 1]

duhnü's-sezāb: Biganus yağı.

d. (118a/13)

[= 1]

duhnü's-sītenc: Ban tohmu yağı.

d. (124b/2)

[= 1]

duhnü's-sūsenü'l-ebyaż: Beyaz zambak yağı.

d. (115b/1)

[= 1]

duhnü'ş-şāhdānec: Esrar tohmu yağı. "şah-danek, şah-danik, şah-dane"

d. (126b/4)

[= 1]

duhnü'ş-şecerü'l-maşṭakī: Sakız ağacı yağı.

d. (122b/5)

[= 1]

duhnü'ş-şeylem: Külücür yağı.

d. (127b/6)

[= 1]

duhnü'ş-şibt: Torak otu yağı. "duhnü'ş-şibs"

d. (115a/11)

[= 1]

duhnü'ş-şūnīz: Çörek otu yağı.

d. (124b/14)

[= 1]

duhnü'z-za'frān: Şölen yağı, zaferan yağı.
"duhnü'z-za'ferān"

d. (116b/5)

[= 1]

duhnü'z-zakḳūm: Zakkum yağı.

d. (125b/1)

[= 1]

duhnü'z-zanbak: Zambak çiçeği yağı.

d. (120b/10)

[= 1]

dur-: Durmak.

d.-a (118b/15), (119a/2), (128a/3),
(23a/8)

d.-dukdan (99a/13)

d.-mayan (82a/7)

d.-salar (131a/13)

d. -urken (5a/8)

[= 8]

durıp: Turp.

d. + ıla (3b/10)

[= 1]

dut-: Hastalığa yakalanmak.

d.-an (35b/13), (4b/5)

[= 2]

dut-: Bırakmamak.

d.-salar (145b/12), (45b/11), (99b/6)

[= 3]

dut-: Tutmak, kullanmak.

d.-maduğına (128a/9)

d.-sa (114a/10), (106b/12)

d.-salar (16a/5), (1b/12), (40b/5)

[= 6]

dutul-: Bk. dutul-

d.-an (87b/7)

[= 1]

dutul-: Bir organ veya bir Şey hareket edemez olmak.

d.-masına (123a/3)

[= 1]

duy-: Duymak.

d.-mayalar (69a/13)

[= 1]

düdüg: Bk. düdük.

d. + inde (117a/14)

[= 1]

düdük: “öyken düdüğü”; Nefes borusu.

d. + lerin (80b/1)

d. + lerinde (101b/4), (103a/6),
(73b/13)

[= 4]

düğün otu: Kındıra, düğün otu, dağ otu ve yakı otu da denilen bitki; (*Stipa tenacissima*) Krş. halfâ.

d. (96b/8)

[= 1]

düleg: Bk. qarđa dülegi.

d. + i (12b/15)

[= 1]

dün: Gece

d. (148a/3)

[= 1]

düpdüz: Baştan başa, tamamıyla, dümdüz.

d. (80a/15)

[= 1]

dürlü: Türlü, çeşitli.

d. (101a/3), (104a/11), (109b/7),
(112b/11), (114b/10), (116a/7),
(118a/4), (119a/2), (120a/13),
(122b/4), (127b/9), (138a/7), (138a/8),
(138b/11), (147a/11), (147b/3),
(15b/2), (15b/9), (20b/4), (22a/8),
(26a/13), (27b/8), (31b/13), (32a/4),
(34b/11), (37a/6), (45b/12), (52b/10),
(54a/15), (81b/13), (89a/12), (98a/1),
(99b/8)

d. + dürlü (101a/3), (112b/11),
(147a/11), (31b/13), (52b/10),
(54a/15), (89a/12)

d. + si (119b/1), (11a/15), (125a/9),
(126a/14), (126b/15), (129a/3),
(129a/3), (17a/13), (21a/6), (30a/13),
(45b/12), (45b/12), (62a/5), (78a/2),
(91b/11), (9b/12)

d. + sidür (26b/9), (28b/4), (36b/15),
(43b/12), (81a/4), (88b/8)

d. + sini (78a/6)

[= 63]

dürt-: Sürmek, ilaç/merhem ve benzeri şeyleri sürmek.

d.-e (120b/3)

d.-ecek (138b/6)

d.-eler (104a/13), (110a/14), (110b/12),
(66a/5)

d.-erlerse (115a/13)

d.-meyeler (66b/15)

d.-se (110b/6), (142a/2), (5a/3)

d.-seler (100a/13), (100a/8), (100b/1),
(100b/9), (101b/13), (101b/7),

(102a/12), (102a/9), (102b/6),
(102b/6), (103a/9), (105a/1),
(105a/12), (105b/10), (105b/15),
(106a/12), (106a/2), (106a/3), (106a/7),
(106a/9), (106b/1), (106b/1),
(107a/12), (107b/13), (109b/2),
(109b/9), (109b/9), (110a/10),
(110a/15), (110b/12), (110b/2),
(110b/7), (110b/9), (111a/4), (111a/5),
(111b/1), (111b/2), (111b/2),
(112a/15), (112b/1), (113b/3),
(113b/4), (113b/4), (114a/12),
(114b/15), (114b/15), (115b/7),
(115b/7), (116b/3), (117a/11),
(117b/10), (117b/10), (117b/14),
(117b/15), (117b/5), (118a/15),
(118a/9), (119b/12), (119b/7),
(119b/8), (119b/9), (11a/11), (11b/6),
(120a/1), (120a/2), (120a/5), (120a/6),
(120b/12), (120b/12), (120b/2),
(120b/5), (121a/4), (121a/8), (121a/9),
(121b/6), (121b/6), (121b/7), (122a/1),
(122a/11), (122a/2), (122a/9),
(122b/1), (122b/13), (122b/2),
(122b/3), (122b/9), (123a/11),
(123a/14), (123a/3), (123a/5), (123a/6),
(123b/1), (123b/10), (123b/13),
(123b/13), (123b/14), (123b/3),
(123b/5), (123b/9), (124a/1),
(124a/15), (124a/2), (124a/3), (124a/4),
(124a/9), (124b/1), (124b/10),
(124b/14), (124b/5), (124b/6),
(124b/9), (125a/13), (125a/13),
(125a/7), (125a/8), (125b/10),
(125b/11), (125b/13), (125b/14),
(125b/4), (125b/7), (126a/9),
(126b/11), (126b/2), (126b/8),
(127a/11), (127a/15), (127a/4),
(127a/8), (127a/9), (127b/14),
(127b/14), (127b/5), (127b/7),
(128a/10), (128a/11), (128a/15),
(128a/4), (128b/11), (128b/12),
(128b/4), (128b/6), (129a/1),

(129a/14), (129b/14), (129b/14),
(129b/2), (12b/14), (12b/6), (130a/3),
(131a/11), (131a/14), (132b/8),
(135a/1), (135a/11), (135a/13),
(135a/7), (135b/2), (136a/6),
(136b/10), (136b/15), (137a/10),
(138a/13), (138a/14), (138b/1),
(138b/15), (138b/15), (138b/3),
(138b/7), (139b/1), (139b/5), (13a/10),
(13a/10), (13a/11), (13a/9), (13b/11),
(13b/12), (140a/11), (140a/9),
(140b/1), (140b/5), (141a/1), (141a/2),
(141a/2), (141a/7), (141b/1),
(141b/10), (141b/11), (141b/12),
(141b/15), (142a/12), (142a/3),
(142a/5), (142a/5), (142a/7), (142a/7),
(142a/9), (142b/15), (142b/15),
(142b/9), (143a/10), (143a/6),
(143a/8), (143b/1), (144a/12),
(144a/14), (144a/5), (144a/7),
(145b/10), (146b/9), (147a/14),
(147b/1), (148b/11), (149b/11),
(150a/3), (150a/5), (150a/6), (17b/14),
(17b/15), (17b/15), (18b/1), (18b/2),
(18b/3), (18b/5), (20a/12), (20a/12),
(21b/12), (23a/10), (23b/5), (25a/9),
(25b/9), (26a/1), (27a/2), (27a/2),
(27b/5), (28a/13), (28b/2), (29a/3),
(32a/12), (33b/9), (36b/2), (37a/7),
(38a/12), (39a/11), (39a/11), (39a/15),
(39a/9), (39b/6), (3b/3), (40b/8),
(42b/14), (43a/1), (43a/3), (43a/5),
(43b/12), (44b/2), (44b/6), (46a/5),
(46b/4), (47a/2), (49a/8), (4a/13),
(4b/10), (4b/5), (50a/12), (50a/15),
(50a/4), (52b/14), (52b/3), (54a/2),
(54a/3), (55a/14), (55a/8), (56a/2),
(56b/7), (56b/8), (5a/6), (60a/11),
(61a/13), (61a/5), (61b/4), (64a/13),
(64b/12), (64b/13), (64b/8), (65a/10),
(65a/13), (65a/7), (65b/6), (66a/10),
(66a/10), (66a/11), (66a/4), (66b/12),
(66b/14), (67a/4), (67b/3), (67b/9),

(68b/4), (71b/10), (71b/10), (71b/8),
(72b/3), (72b/5), (72b/6), (73b/6),
(75a/12), (75b/13), (76b/10), (76b/11),
(76b/15), (77a/2), (78a/11), (78a/12),
(78a/13), (78a/5), (79a/1), (79a/9),
(79b/10), (79b/15), (7a/14), (7b/6),
(7b/8), (80a/4), (80a/9), (80b/12),
(81b/8), (82b/6), (82b/6), (82b/7),
(84a/7), (84a/7), (84b/2), (84b/4),
(84b/7), (85a/2), (85a/3), (85a/5),
(85a/6), (85b/1), (87a/12), (88a/10),
(88b/13), (89a/6), (89b/1), (89b/9),
(91a/10), (91a/4), (92b/13), (92b/8),
(93a/12), (93a/14), (93b/2), (94a/14),
(95b/1), (95b/13), (97a/6), (97b/14),
(97b/7)

d.-üb (114a/9), (115b/12), (116a/3),
(117a/13), (120a/12), (133b/11),
(142a/11)

[= 377]

dürtün-: İlaç sürünmek.

d.-se (18b/4)

d.-seler (126a/5), (18b/9)

[= 3]

düş: Düş, rüya.

d. (52a/11)

d. + inde (26a/8), (65b/13)

d. + ler (108a/11), (41a/8), (52b/10),
(53a/6), (80a/13)

[= 8]

düş-: Olmak, olumsuz bir duruma girmek.

d.-düğine (107a/4)

d.-en (17b/13), (145a/8), (2b/14),
(6b/5)

d.-ene (29b/8), (14a/9)

[= 7]

düş-: Bulunmak; gelmek.

d.-mekden (18b/13)

d.-meye (31a/1), (82a/15), (63b/7)

[= 4]

düş-: Durduğu, bulunduğu, tutunduğu yerden ayrılarak veya dayanağını, dengesini yitirerek yukarıdan aşağıya inmek.

d.-en (15b/13),

d.-eni (103b/13), (34b/13), (36b/5), (91b/12)

d.-er (147a/10)

d.-mekden (145a/10)

[= 7]

düşid: Bk. düşüd

d. + oğlanı (19a/14), (84a/14)

[= 2]

düşir-: Bk. düşür-

d.-e (135a/12)

[= 1]

düşman: < Far. Birinin kötülüğünü isteyen, ondan nefret eden, ona zarar vermeye çalışan kimse, hasım.

d. + étmekden (88a/1)

d. + lara (89a/2)

[= 2]

düşüd: Doğum vaktinden evvel ölü olarak anası rahminden çıkan çocuk.

d. + oğlanı (148a/9), (77a/2)

d. + oğlanları (21a/3)

[= 3]

düşür-: Düşmesine yol açmak, düşmesine sebep olmak.

d.-e (27a/12), (2a/13), (35a/11), (35a/12), (36b/8), (3a/6), (40a/4), (44a/3), (44a/8), (45a/15), (55b/5), (64b/9), (70a/5), (78b/1), (78b/11), (84a/14), (84a/2), (9b/1)

d.-eler (114b/2)

d.-mekden (28a/7)

d.-meye (147b/2), (68a/15)

d.-ücidür (36b/4)

d.-ür (20b/2), (21a/3)

[= 25]

dütsi: Dinî törenlerde veya çevrenin güzel kokmasını sağlamak amacıyla yakılan kokulu madde, buhur, tütsü.

d. + eyleseler (80b/4)

d. + eyleseler (71b/2)

[= 2]

dütüz-: Koku vermek için bir şey yakıp tütürmek, tütsülemek.

d.-seler (20b/6), (21b/15), (39a/7), (59a/15), (60b/9), (62a/10), (68a/15), (80b/11), (80b/7)

[= 9]

düz: Düz, eğri olmayan.

d. (3b/10)

[= 1]

düz-: Yapmak, tertip etmek.

d.-erler (73a/5), (95b/9)

d.-seler (130b/13), (4b/3)

[= 4]

düzil-: Bk. düzül-

d.-en (131a/8), (67b/10), (8b/14)

[= 3]

düzül-: Yapılmak, tertip, tanzim olunmak, hazırlanmak

d.-di (138b/4)

d.-miş (127b/8)

[= 2]

-E-

ebengümeçi: Ebegümeçigillerden, mor renkli çiçekleri ilaç, yaprakları sebze olarak kullanılan, kendiliğinden yetişen çok yıllık bir bitki; (*Malva sylvestris*).

e. + çiçeği (98a/3)

[= 1]

ebhel: < Far. Dağ servisi, kara ardıcı; (*Juniperus sabina*). “ebhül, ubhul”

e. (3a/2)

[= 1]

ebrişüm: < Far. İpek iplik, ibrişim.

e. (3b/3)

[= 1]

ebücehl: < Ar. Ebucehil karpuzu, acı kavun, eşek hıyarı, acidüle; (*Citrullus colocynthis*).

e. + karpüzü (109a/10)

e. + karpüzim (126b/13)

e. + karpüzünün icini (113a/6)

e. + karpüzü yağıdır (126b/12)

[= 4]

eczā: < Ar. Ecza, ilaç ham maddesi.

e. + sım (17a/8)

[= 1]

éd-: Etmek, yapmak.

è.-e (100a/11), (100a/13), (100a/15), (100a/2), (100a/4), (100a/5), (100a/8), (100b/1), (100b/11), (100b/11), (100b/14), (100b/14), (100b/3), (100b/5), (100b/6), (100b/8), (100b/9), (101a/11), (101a/12), (101a/14), (101a/15), (101a/8), (101b/1), (101b/10), (101b/15), (101b/3), (101b/3), (101b/5), (101b/5), (101b/7), (102a/10), (102a/11), (102a/11), (102a/15), (102a/4), (102a/5), (102a/6), (102a/7), (102a/8), (102b/11), (102b/14), (102b/15), (102b/6), (102b/8), (102b/8), (103a/12), (103a/13), (103a/15), (103a/2), (103a/5), (103a/7), (103b/12), (103b/5), (103b/6), (104a/10), (104a/10), (104a/3), (104a/6), (104a/7), (104a/9), (104a/9), (104b/1), (104b/10), (104b/11), (104b/12), (104b/14), (104b/2), (104b/3), (104b/4), (105a/1), (105a/14), (105a/3), (105a/4), (105a/5), (105a/8), (105b/1), (105b/2), (105b/7), (105b/8), (105b/9), (106a/11), (106a/13), (106a/14), (106a/4), (106a/4), (106a/5), (106a/7), (106a/8), (106b/11), (106b/12), (106b/14), (106b/15), (106b/15), (106b/3), (106b/6),

(106b/7), (106b/8), (106b/9), (107a/1),
(107a/12), (107a/14), (107a/3),
(107a/4), (107a/5), (107a/5), (107a/8),
(107a/8), (107b/3), (107b/4), (107b/9),
(108a/1), (108b/1), (108b/7), (108b/8),
(109a/12), (109a/9), (109b/10),
(109b/10), (109b/3), (109b/4),
(109b/6), (10a/1), (10a/14), (10a/15),
(10a/4), (10b/12), (10b/13), (10b/5),
(110a/10), (110a/12), (110a/2),
(110a/7), (110a/8), (110a/9),
(110b/11), (110b/12), (110b/14),
(110b/2), (110b/3), (110b/5), (110b/7),
(110b/9), (110b/9), (111a/10),
(111a/13), (111a/14), (111a/15),
(111a/4), (111a/5), (111a/9), (111a/9),
(111b/2), (111b/3), (111b/8), (111b/9),
(112a/1), (112a/2), (112a/7), (112a/8),
(112b/1), (112b/1), (112b/13),
(112b/15), (112b/15), (112b/3),
(112b/4), (112b/4), (112b/5), (112b/9),
(6b/1), (7b/4), (4a/14), (113a/1),
(113a/11), (113a/12), (113a/14),
(113a/3), (113a/4), (113b/13),
(113b/14), (113b/15), (113b/6),
(114a/1), (114a/10), (114a/13),
(114a/14), (114a/15), (114a/5),
(114a/8), (114b/1), (114b/14),
(114b/2), (114b/8), (114b/8), (115a/1),
(115a/13), (115a/13), (115b/5),
(115b/6), (116a/9), (116b/6),
(117a/10), (117a/12), (117a/12),
(117a/13), (117a/15), (117a/9),
(117b/10), (117b/11), (117b/14),
(117b/15), (117b/5), (117b/9),
(118a/1), (118a/13), (118b/1),
(118b/7), (118b/7), (119a/3), (119a/5),
(119a/8), (119b/10), (119b/12),
(119b/6), (119b/6), (11a/1), (11a/11),
(11a/13), (11a/15), (11a/2), (11a/7),
(11b/12), (11b/13), (11b/4), (11b/6),
(11b/8), (120a/6), (120a/7), (120b/1),
(120b/2), (120b/2), (120b/4),

(121a/12), (121a/2), (121a/3), (121a/5),
(121a/5), (121a/8), (121b/10),
(121b/15), (122a/10), (122a/2),
(122a/2), (122a/3), (122a/5), (122a/9),
(122b/11), (122b/13), (122b/2),
(122b/3), (122b/3), (122b/7), (122b/8),
(122b/9), (123a/10), (123a/12),
(123a/13), (123a/15), (123a/7),
(123b/15), (123b/2), (123b/5),
(123b/7), (123b/8), (123b/9),
(124a/10), (124a/2), (124a/3), (124a/6),
(124b/10), (124b/5), (124b/9),
(124b/9), (125a/15), (125a/15),
(125a/7), (126b/7), (126b/8),
(127a/15), (127a/4), (127a/9),
(127b/11), (127b/15), (128a/5),
(128b/12), (128b/9), (129a/11),
(129a/12), (129a/15), (129a/6),
(129a/8), (129a/8), (129b/11),
(129b/14), (129b/2), (12a/10),
(12a/11), (12a/13), (12a/15), (12a/3),
(12a/4), (12a/9), (12b/1), (12b/13),
(12b/3), (12b/3), (12b/5), (12b/8),
(130a/2), (131a/1), (131a/11), (131a/9),
(131b/10), (131b/11), (131b/12),
(131b/13), (131b/14), (131b/2),
(131b/7), (131b/9), (132a/1),
(132a/10), (132a/10), (132a/13),
(132a/3), (132a/5), (132b/6), (132b/8),
(133a/1), (133a/13), (133a/7),
(133b/11), (133b/12), (133b/15),
(133b/7), (133b/8), (133b/9), (134a/1),
(134a/11), (134a/3), (134a/6),
(134b/10), (134b/6), (134b/8),
(135a/10), (135a/13), (135a/14),
(135a/6), (135b/5), (136a/15),
(136a/8), (136a/9), (136b/10),
(136b/10), (136b/12), (136b/14),
(136b/2), (136b/3), (136b/4),
(137a/10), (137a/11), (137a/12),
(137a/3), (137a/4), (137a/6), (137a/7),
(137a/7), (137b/7), (138a/15),
(138b/2), (138b/4), (138b/7),

(139a/10), (139a/6), (139a/8),
 (139b/12), (139b/14), (139b/15),
 (139b/3), (139b/6), (139b/8), (139b/9),
 (13a/11), (13a/12), (13a/12), (13a/14),
 (13a/14), (13a/15), (13a/4), (13a/4),
 (13a/5), (13a/6), (13b/12), (13b/6),
 (140a/1), (140a/11), (140a/11),
 (140a/12), (140a/3), (140a/4), (140a/5),
 (140b/12), (140b/13), (140b/2),
 (140b/3), (140b/5), (140b/6), (140b/7),
 (140b/8), (141a/2), (141a/6), (141a/6),
 (141a/9), (141a/9), (141b/1), (141b/1),
 (141b/11), (141b/15), (141b/3),
 (141b/6), (142a/11), (142a/3),
 (142a/7), (142b/11), (142b/13),
 (142b/14), (142b/15), (142b/3),
 (142b/9), (143a/10), (143a/15),
 (143a/3), (143a/9), (143b/6), (144a/1),
 (144a/1), (144a/10), (144a/14),
 (144a/2), (144b/1), (144b/10),
 (144b/11), (144b/12), (144b/14),
 (144b/5), (144b/6), (144b/9),
 (145a/11), (145a/3), (145b/11),
 (145b/13), (145b/14), (145b/15),
 (145b/3), (145b/5), (145b/8),
 (146a/11), (146a/13), (146a/13),
 (146a/15), (146a/2), (146a/4), (146a/5),
 (146a/6), (146a/7), (146a/8), (146b/1),
 (146b/1), (146b/12), (146b/3),
 (146b/4), (146b/7), (146b/8),
 (147a/12), (147b/14), (148a/11),
 (148a/15), (148a/9), (148b/2),
 (148b/3), (148b/9), (149a/11),
 (149a/2), (149a/4), (149a/6), (149a/7),
 (149a/7), (149b/10), (149b/10),
 (149b/11), (149b/12), (149b/13),
 (149b/14), (149b/15), (149b/5),
 (149b/9), (14a/2), (14a/8), (14b/11),
 (14b/12), (14b/3), (14b/4), (14b/9),
 (150a/10), (150a/3), (150a/5), (150a/7),
 (15a/12), (15a/15), (15a/15), (15a/2),
 (15a/2), (15a/3), (15a/4), (15a/7),
 (15b/1), (15b/12), (15b/5), (15b/8),
 (15b/9), (16a/1), (16a/1), (16a/10),
 (16a/11), (16a/14), (16a/2), (16a/8),
 (16b/10), (16b/11), (16b/11), (16b/3),
 (16b/3), (17a/1), (17a/12), (17a/5),
 (17a/7), (17b/14), (17b/15), (17b/15),
 (17b/7), (17b/8), (17b/9), (18a/1),
 (18a/12), (18a/3), (18a/4), (18a/9),
 (18b/10), (18b/3), (18b/9), (19a/10),
 (19a/11), (19a/12), (19a/4), (19a/5),
 (19a/8), (19b/10), (19b/12), (19b/13),
 (19b/14), (19b/14), (19b/2), (19b/5),
 (19b/9), (1b/11), (1b/11), (20a/11),
 (20a/12), (20a/12), (20a/2), (20a/5),
 (20a/7), (20a/9), (20b/10), (20b/10),
 (20b/11), (20b/11), (20b/9), (21a/12),
 (21b/10), (21b/10), (21b/12), (21b/13),
 (21b/15), (21b/2), (21b/3), (21b/4),
 (21b/5), (22a/10), (22a/12), (22a/14),
 (22a/15), (22b/10), (22b/12), (22b/2),
 (22b/3), (22b/9), (22b/9), (23a/11),
 (23a/14), (23a/15), (23a/4), (23a/4),
 (23a/5), (23a/9), (23b/12), (23b/14),
 (23b/2), (23b/3), (23b/4), (23b/5),
 (24a/12), (24a/12), (24a/2), (24a/3),
 (24a/6), (24a/6), (24a/7), (24a/8),
 (24a/9), (24b/10), (24b/12), (24b/3),
 (24b/4), (24b/5), (24b/7), (24b/8),
 (24b/8), (25a/1), (25a/1), (25a/14),
 (25a/15), (25a/4), (25a/5), (25a/6),
 (25a/6), (25a/9), (25b/10), (25b/12),
 (25b/13), (25b/15), (25b/6), (25b/6),
 (25b/8), (25b/8), (26b/10), (26b/13),
 (26b/14), (26b/15), (26b/15), (26b/3),
 (26b/5), (26b/6), (26b/7), (27a/3),
 (27a/5), (27a/8), (27b/1), (27b/3),
 (27b/6), (27b/6), (28a/4), (28b/10),
 (28b/2), (28b/6), (28b/8), (28b/8),
 (29a/10), (29a/15), (29a/2), (29a/4),
 (29a/5), (29a/6), (29a/8), (29b/2),
 (29b/4), (29b/5), (29b/5), (29b/8),
 (2a/10), (2b/12), (2b/5), (2b/5), (2b/7),
 (2b/8), (30a/10), (30a/12), (30a/3),
 (30a/6), (30a/6), (30a/8), (30a/9),

(30b/3), (30b/4), (30b/7), (31a/10),
(31b/14), (31b/15), (31b/4), (32a/12),
(32a/13), (32a/2), (32a/7), (32a/7),
(32a/7), (32a/9), (32b/12), (32b/2),
(32b/3), (32b/3), (32b/5), (32b/6),
(33a/1), (33a/1), (33a/11), (33a/13),
(33a/6), (33a/7), (33a/8), (33b/10),
(33b/11), (33b/11), (33b/12), (33b/5),
(33b/6), (33b/8), (34a/12), (34a/14),
(34a/15), (34a/3), (34b/1), (34b/15),
(34b/3), (34b/4), (34b/5), (34b/8),
(35a/3), (35a/4), (35a/5), (35a/6),
(35b/4), (35b/6), (35b/6), (35b/9),
(36a/12), (36a/13), (36a/3), (36a/3),
(36b/1), (36b/2), (37a/11), (37a/12),
(37a/13), (37a/15), (37a/15), (37a/2),
(37a/2), (37b/11), (37b/14), (37b/3),
(37b/5), (37b/6), (37b/9), (38a/1),
(38a/1), (38a/14), (38a/15), (38a/7),
(38a/8), (38b/4), (39a/2), (39a/6),
(39b/1), (39b/14), (39b/15), (39b/2),
(39b/2), (39b/3), (39b/6), (39b/8),
(3a/13), (3b/1), (3b/14), (3b/15),
(3b/7), (40a/11), (40a/11), (40a/14),
(40a/15), (40a/9), (40b/11), (40b/12),
(40b/14), (40b/15), (40b/15), (40b/2),
(40b/5), (40b/7), (40b/8), (40b/9),
(41a/1), (41a/12), (41a/13), (41a/15),
(41a/15), (41a/2), (41a/3), (41a/4),
(41a/6), (41a/7), (41a/9), (41b/12),
(41b/15), (41b/2), (42a/1), (42a/10),
(42a/11), (42a/11), (42a/4), (42a/6),
(42a/9), (42b/1), (42b/13), (42b/15),
(42b/4), (42b/4), (43a/1), (43a/11),
(43a/4), (43a/7), (43a/8), (43b/10),
(43b/5), (43b/6), (43b/9), (44a/11),
(44a/2), (44a/2), (44a/4), (44a/5),
(44a/6), (44a/7), (44b/10), (44b/11),
(44b/14), (44b/2), (44b/6), (44b/7),
(45a/10), (45a/11), (45a/12), (45a/12),
(45a/14), (45a/15), (45a/3), (45a/6),
(45a/7), (45a/9), (45b/11), (45b/13),
(45b/3), (45b/4), (45b/4), (45b/5),

(45b/5), (45b/6), (45b/8), (45b/8),
(46a/15), (46a/15), (46a/4), (46a/5),
(46a/8), (46a/9), (46b/10), (46b/12),
(46b/15), (47a/15), (47a/2), (47a/3),
(47a/4), (47a/7), (47a/7), (47a/8),
(47b/10), (47b/10), (47b/12), (47b/4),
(47b/5), (47b/9), (48a/1), (48a/10),
(48a/12), (48a/15), (48a/2), (48a/6),
(48a/7), (48b/3), (48b/4), (48b/8),
(48b/8), (48b/9), (49a/13), (49a/15),
(49a/2), (49b/12), (49b/2), (49b/3),
(49b/4), (49b/8), (49b/9), (4a/11),
(4a/12) , (4a/13), (4a/14), (4a/5),
(4a/6), (4a/9), (4b/10), (4b/5), (4b/6),
(4b/7), (50a/13), (50a/2), (50a/5),
(50a/7), (50a/8), (50a/9), (50b/1),
(50b/9), (51b/13), (51b/13), (51b/7),
(51b/8), (52a/1), (52a/5), (52a/7),
(52b/13), (52b/15), (52b/15), (53a/12),
(53a/12), (53a/15), (53b/11), (53b/13),
(53b/14), (53b/2), (53b/6), (53b/6),
(53b/8), (54a/1), (54a/10), (54a/2),
(54a/3), (54a/5), (54a/5), (54a/6),
(54b/11), (54b/12), (54b/14), (54b/15),
(54b/3), (55a/10), (55a/11), (55a/12),
(55a/14), (55a/15), (55a/3), (55a/3),
(55a/5), (55a/8), (55b/1), (55b/10),
(55b/2), (55b/2), (55b/4), (55b/8),
(55b/9), (56a/14), (56a/15), (56a/3),
(56a/6), (56a/8), (56a/9), (56b/1),
(56b/13), (56b/3), (56b/3), (56b/4),
(56b/5), (56b/7), (57a/1), (57a/13),
(57a/2), (57a/4), (57a/5), (57a/8),
(57a/9), (57b/5), (57b/7), (57b/8),
(57b/8), (58a/1), (58a/14), (58a/6),
(58a/7), (58b/15), (58b/2), (58b/3),
(58b/4), (58b/6), (58b/7), (59a/12),
(59a/2), (59a/3), (59a/6), (59a/7),
(59b/1), (59b/10), (59b/11), (59b/11),
(59b/12), (59b/14), (59b/2), (59b/4),
(5a/1), (5a/13), (5a/2), (5a/4), (5a/7),
(5a/7), (5b/3), (60a/13), (60a/14),
(60a/2), (60a/6), (60a/9), (60b/1),

(60b/12), (60b/14), (60b/15), (60b/2),
(60b/8), (61a/10), (61b/1), (61b/1),
(61b/10), (61b/10), (61b/12), (61b/15),
(61b/4), (61b/6), (62a/11), (62b/14),
(62b/7), (62b/9), (63a/10), (63a/12),
(63a/13), (63a/3), (63a/3), (63a/6),
(63a/6), (63a/9), (63b/10), (63b/12),
(63b/13), (63b/2), (63b/4), (63b/6),
(64a/12), (64a/13), (64a/3), (64a/4),
(64a/5), (64a/9), (64b/1), (64b/15),
(64b/3), (64b/4), (64b/5), (64b/6),
(65a/11), (65a/3), (65a/5), (65a/6),
(65a/7), (65b/11), (65b/3), (65b/4),
(65b/7), (65b/9), (66a/10), (66a/11),
(66a/14), (66a/3), (66a/5), (66a/9),
(66b/10), (66b/14), (66b/2), (66b/3),
(66b/5), (67a/1), (67a/14), (67a/15),
(67a/3), (67a/3), (67a/4), (67a/5),
(67a/8), (67b/11), (67b/13), (68a/5),
(68a/7), (68b/4), (68b/4), (68b/7),
(68b/8), (68b/9), (69a/10), (69a/15),
(69a/5), (69a/9), (69b/1), (69b/10),
(69b/11), (69b/6), (69b/7), (69b/8),
(6a/15), (6a/2), (6a/2), (6a/3), (6a/7),
(6b/3), (6b/8), (70a/14), (70a/15),
(70b/10), (71a/10), (71a/10), (71a/2),
(71a/5), (71a/7), (71b/11), (71b/15),
(71b/8), (71b/8), (72a/12), (72a/15),
(72a/6), (72a/7), (72a/9), (72b/5),
(73a/2), (73a/3), (73a/4), (73b/12),
(73b/15), (73b/3), (74a/1), (74a/13),
(74a/14), (74a/4), (74a/5), (74a/6),
(74b/14), (74b/6), (74b/7), (74b/9),
(75a/14), (75a/3), (75a/8), (75a/9),
(75b/10), (75b/11), (75b/13), (75b/14),
(75b/14), (75b/2), (75b/3), (75b/4),
(75b/5), (75b/6), (75b/8), (76a/13),
(76a/14), (76a/2), (76b/13), (76b/15),
(76b/8), (77a/2), (77a/4), (77a/4),
(77a/5), (77a/6), (77b/1), (77b/1),
(77b/10), (77b/11), (77b/12), (77b/2),
(77b/3), (77b/5), (77b/8), (78a/1),
(78a/12), (78a/13), (78a/15), (78a/6),

(78a/7), (78b/12), (78b/13), (78b/14),
(78b/15), (78b/3), (78b/4), (78b/5),
(78b/5), (78b/6), (79a/1), (79a/13),
(79a/2), (79a/2), (79a/4), (79a/4),
(79a/5), (79a/9), (79b/13), (79b/14),
(79b/6), (79b/7), (7a/1), (7a/9),
(7b/11), (7b/12), (7b/2), (80a/13),
(80a/5), (80a/8), (80a/9), (80b/10),
(80b/11), (80b/12), (80b/14), (80b/4),
(80b/5), (80b/5), (80b/6), (81a/11),
(81a/7), (81a/8), (81b/8), (82a/1),
(82a/11), (82a/13), (82a/2), (82a/5),
(82a/7), (82a/9), (82b/1), (82b/7),
(82b/8), (83a/1), (83a/13), (83a/2),
(83a/8), (83b/14), (83b/15), (83b/3),
(83b/4), (83b/6), (83b/7), (84a/10),
(84a/14), (84a/3), (84a/4), (84a/7),
(84a/8), (84b/1), (84b/1), (84b/10),
(84b/11), (84b/15), (84b/3), (84b/3),
(84b/4), (84b/5), (84b/6), (84b/8),
(85a/2), (85a/3), (85a/5), (85a/6),
(85b/1), (85b/3), (85b/7), (86a/10),
(86a/11), (86a/13), (86a/15), (86a/2),
(86a/3), (86a/4), (86a/5), (86b/1),
(86b/12), (86b/14), (86b/5), (86b/6),
(86b/7), (87a/12), (87a/14), (87a/15),
(87a/2), (87a/5), (87a/8), (87b/1),
(87b/10), (87b/13), (87b/2), (88a/13),
(88b/13), (88b/5), (88b/7), (89a/8),
(89b/14), (89b/7), (8a/14), (8a/5),
(8a/6), (8a/6), (8a/8), (8a/8), (8b/14),
(90a/12), (90a/13), (90a/4), (90a/6),
(90b/13), (90b/2), (90b/3), (90b/6),
(90b/9), (91a/12), (91b/7), (91b/8),
(92a/12), (92a/13), (92a/14), (92a/4),
(92a/7), (92b/13), (92b/4), (92b/7),
(92b/7), (92b/8), (93a/2), (93a/6),
(93b/1), (93b/4), (93b/5), (94a/10),
(94a/14), (94b/11), (94b/2), (94b/3),
(94b/3), (94b/5), (94b/7), (94b/8),
(94b/9), (95a/13), (95a/14), (95a/15),
(95a/15), (95a/2), (95a/3), (95a/5),
(95a/5), (95a/9), (95a/9), (95a/9),

(95b/13), (95b/15), (95b/3), (95b/3),
(95b/4), (95b/5), (95b/7), (95b/8),
(96a/1), (96a/12), (96a/12), (96a/12),
(96a/15), (96a/6), (96b/13), (96b/14),
(96b/2), (97a/1), (97a/12), (97a/13),
(97a/14), (97a/15), (97a/15), (97a/3),
(97a/5), (97a/5), (97a/6), (97a/7),
(97a/9), (97b/1), (97b/10), (97b/12),
(97b/14), (97b/14), (97b/2), (97b/4),
(97b/5), (97b/8), (98a/11), (98a/14),
(98a/15), (98a/4), (98b/1), (98b/11),
(98b/12), (98b/13), (98b/4), (98b/7),
(98b/8), (98b/9), (99a/10), (99a/12),
(99a/15), (99a/2), (99a/3), (99a/4),
(99a/5), (99a/5), (99b/1), (99b/11),
(99b/13), (99b/5), (99b/5), (99b/7),
(99b/7), (9a/11), (9a/11), (9a/3), (9a/5),
(9a/6), (9a/7), (9b/11), (9b/5),
(130a/11), (22b/12)

è.-eler (101a/11), (104a/10), (107a/1),
(112b/11), (114b/10), (114b/12),
(114b/15), (114b/6), (115a/11),
(115a/11), (115a/15), (115a/4),
(115a/4), (115a/7), (115a/8),
(115b/13), (116a/15), (116a/15),
(116a/5), (116a/7), (116a/8),
(116b/11), (116b/5), (116b/8),
(117a/11), (117a/5), (117a/5), (117a/7),
(117a/7), (4b/15), (117b/13), (117b/3),
(117b/3), (117b/8), (118a/12),
(118a/4), (118a/6), (118b/5), (119a/1),
(119a/12), (119a/3), (119b/1),
(119b/5), (120a/13), (120a/13),
(120b/15), (120b/4), (121a/1),
(121a/11), (4b/8), (121a/14), (121a/6),
(121a/7), (121b/13), (121b/14),
(121b/3), (122a/14), (122b/11),
(122b/5), (123a/1), (123b/1), (124b/7),
(124b/8), (125a/11), (126a/14),
(126a/4), (126b/1), (126b/1), (126b/4),
(127a/14), (127a/2), (127b/4),
(128a/14), (128a/3), (128a/8),
(128b/4), (128b/9), (135b/12),

(138b/12), (138b/13), (140b/11),
(141b/8), (14a/12), (14b/8), (14b/9),
(16b/10), (19b/4), (24a/5), (25a/13),
(26a/3), (26b/2), (26b/3), (29a/11),
(29b/11), (29b/15), (2a/9), (2b/8),
(31b/11), (38b/10), (3a/11), (46b/6),
(48b/15), (4b/8), (7b/4), (55b/7),
(69a/13), (71a/4), (73a/11), (73a/8),
(73a/9), (73a/9), (83b/5), (84a/4),
(84a/6), (86b/4), (88a/4), (98b/14)

è.-en (1b/3)

è.-er (100a/1), (100a/10), (100a/10),
(100a/5), (100a/6), (101a/6), (101a/7),
(102a/2), (102a/3), (102b/13),
(102b/4), (103a/15), (103a/8),
(103b/12), (104b/5), (104b/5),
(104b/7), (105b/10), (106b/4),
(106b/5), (107a/10), (107a/7),
(107a/9), (107a/9), (108a/11), (108a/9),
(108b/10), (108b/11), (108b/11),
(108b/12), (108b/13), (108b/2),
(108b/4), (108b/5), (108b/5), (108b/9),
(109a/15), (109a/3), (109b/15),
(109b/15), (109b/4), (10b/4),
(110a/15), (110a/3), (110a/5),
(110b/8), (111a/8), (111b/11),
(111b/12), (111b/4), (111b/5),
(111b/5), (112a/15), (112a/4),
(112a/4), (112a/6), (112a/8), (112b/6),
(112b/8), (112b/8), (113a/10),
(114a/1), (114a/1), (114a/2), (114a/7),
(114b/13), (114b/15), (114b/15),
(114b/2), (115a/5), (115a/8), (115b/2),
(115b/3), (115b/4), (115b/8), (115b/9),
(115b/9), (116b/1), (116b/13),
(117b/10), (117b/4), (117b/9),
(118a/10), (118a/12), (118a/2),
(118a/7), (118a/8), (118a/8), (118b/1),
(118b/2), (118b/5), (118b/8), (118b/9),
(119a/12), (119a/3), (119a/5), (119a/7),
(119a/8), (119b/10), (119b/11),
(119b/13), (11b/8), (11b/8), (120a/15),

(120a/15), (120a/4), (120b/1), (143b/12), (143b/14), (143b/3),
 (120b/11), (120b/13), (120b/13), (143b/4), (143b/8), (143b/8), (143b/9),
 (120b/7), (120b/9), (120b/9), (144a/7), (144a/8), (144b/1), (144b/3),
 (121a/12), (121a/7), (121a/7), (144b/4), (146b/2), (147a/10),
 (121b/4), (121b/6), (121b/9), (148a/7), (148a/9), (148b/10),
 (122a/11), (122a/15), (122b/13), (148b/11), (148b/13), (148b/14),
 (122b/6), (123a/10), (123a/10), (148b/4), (148b/7), (149b/2), (149b/8),
 (123a/14), (123a/14), (123a/3), (149b/9), (14a/13), (14a/14), (14a/15),
 (123a/5), (123a/8), (123b/11), (14a/8), (150a/1), (16a/3), (16a/4),
 (123b/13), (123b/14), (123b/5), (16a/7), (16b/12), (16b/2), (17a/1),
 (123b/6), (123b/7), (124a/11), (17a/2), (18b/14), (19a/1), (19a/14),
 (124a/12), (124a/12), (124a/15), (19b/5), (19b/6), (19b/6), (20b/4),
 (124a/8), (124a/9), (124b/13), (21a/10), (21a/11), (21a/11), (21a/2),
 (124b/14), (124b/3), (124b/4), (21a/2), (21a/3), (21a/8), (21b/13),
 (125a/12), (125a/13), (125a/3), (21b/14), (22a/2), (22a/5), (22a/5),
 (125a/4), (125a/6), (125a/8), (125b/1), (22b/1), (22b/2), (22b/7), (23b/8),
 (125b/10), (125b/11), (125b/12), (24a/13), (24a/15), (24b/1), (24b/1),
 (125b/13), (125b/15), (125b/3), (24b/12), (24b/3), (24b/4), (24b/6),
 (125b/5), (125b/6), (126a/6), (126a/8), (25b/1), (25b/3), (25b/7), (26a/2),
 (126a/9), (126b/11), (126b/5), (26a/6), (27a/6), (27a/6), (27b/13),
 (127a/2), (127a/5), (127a/5), (27b/14), (27b/14), (28b/1), (28b/10),
 (127b/11), (127b/5), (128a/11), (29a/12), (29a/12), (29a/13), (29a/13),
 (128a/11), (128a/11), (128a/12), (29a/13), (29a/15), (29a/15), (29a/3),
 (128a/15), (128a/5), (128a/8), (29b/1), (29b/11), (29b/8), (29b/9),
 (128b/10), (129b/6), (131a/14), (30a/10), (30a/3), (30a/7), (30b/12),
 (131b/1), (131b/5), (132b/7), (30b/13), (30b/13), (30b/15), (30b/3),
 (133a/12), (133a/15), (133a/8), (30b/4), (30b/5), (31a/3), (31b/2),
 (133b/10), (134a/5), (134a/8), (31b/5), (32a/10), (32a/14), (32b/10),
 (134b/13), (134b/14), (134b/7), (32b/11), (32b/14), (32b/5), (32b/7),
 (134b/9), (135a/11), (135a/2), (32b/8), (32b/8), (33a/10), (33a/15),
 (135b/15), (136a/12), (136a/13), (33a/2), (33a/8), (34a/7), (35a/15),
 (136a/13), (136b/1), (136b/1), (35b/1), (36a/1), (37a/4), (37b/11),
 (136b/13), (136b/15), (136b/6), (38a/3), (38a/4), (38b/1), (39a/3),
 (137a/14), (137a/15), (137a/15), (39b/4), (3b/4), (40a/13), (41b/10),
 (137b/1), (137b/11), (137b/11), (41b/11), (41b/11), (42a/12), (42a/13),
 (137b/3), (137b/4), (137b/5), (137b/5), (42a/14), (43a/9), (43b/15), (44a/1),
 (138b/10), (139a/12), (139b/1), (44b/14), (44b/9), (45a/4), (45a/5),
 (139b/12), (139b/13), (139b/4), (45b/2), (47b/14), (48b/10), (48b/7),
 (13a/9), (13b/14), (13b/15), (13b/4), (49a/10), (49a/9), (49b/13), (49b/14),
 (140a/10), (141a/12), (141a/12), (4a/9), (5b/6), (50a/7), (50b/2),
 (141a/15), (141a/3), (141b/12), (51a/14), (51a/14), (51a/15), (51a/4),
 (142a/10), (142a/8), (142b/7), (51a/4), (51a/6), (5b/15), (51b/1),
 (143a/3), (143a/8), (143b/10), (51b/10), (51b/12), (51b/2), (51b/4),

(51b/5), (52a/10), (52a/13), (52a/14),
(52a/3), (52a/9), (52b/11), (52b/11),
(52b/5), (53a/10), (53a/15), (53a/2),
(53a/8), (54a/9), (54b/8), (56b/12),
(56b/14), (56b/2), (57b/15), (57b/9),
(58a/1), (58a/2), (58a/5), (58a/7),
(58b/1), (58b/15), (59a/10), (59a/4),
(59a/9), (59b/15), (5a/3), (5b/10),
(5b/11), (5b/5), (5b/5), (5b/6), (5b/8),
(60a/3), (60b/13), (60b/8), (61a/11),
(61a/14), (61a/8), (61b/12), (61b/2),
(61b/4), (61b/8), (62a/1), (62b/10),
(62b/11), (62b/12), (62b/15), (62b/2),
(62b/3), (62b/4), (63a/10), (63b/1),
(63b/2), (65a/9), (65b/2), (66a/10),
(66a/15), (67b/15), (69a/2), (69a/4),
(69b/13), (6a/10), (6a/3), (70a/15),
(70a/15), (70a/15), (70a/7), (70b/12),
(70b/12), (70b/12), (70b/14), (70b/5),
(70b/6), (70b/7), (70b/9), (71a/8),
(71a/9), (71b/15), (72a/13), (72a/6),
(72b/15), (73a/3), (73b/10), (73b/14),
(74a/11), (74a/4), (74b/10), (74b/2),
(75a/13), (76a/4), (76b/2), (76b/2),
(76b/7), (76b/7), (77a/14), (77a/7),
(77a/8), (77b/10), (77b/6), (77b/9),
(78a/11), (78a/5), (78a/9), (78b/10),
(78b/13), (79a/10), (7a/13), (7a/14),
(7b/1), (7b/11), (7b/13), (7b/15),
(7b/2), (81a/12), (81a/2), (81a/9),
(81a/9), (81a/9), (82b/10), (82b/12),
(82b/14), (82b/15), (83a/11), (83a/15),
(83a/3), (84a/1), (84b/13), (84b/14),
(84b/14), (85a/13), (85a/13), (85a/14),
(85a/15), (85a/7), (85a/7), (85b/2),
(85b/2), (85b/4), (85b/6), (85b/8),
(86a/14), (86a/14), (86a/14), (86a/15),
(86a/7), (86a/8), (86a/9), (86b/13),
(87b/14), (88a/7), (88a/7), (88b/11),
(88b/12), (88b/14), (88b/3), (88b/9),
(89b/1), (89b/2), (89b/8), (8a/10),
(8a/4), (8b/13), (90a/1), (90a/1),
(90a/2), (90a/5), (90b/1), (90b/15),

(90b/3), (91a/1), (91a/5), (91a/7),
(91b/10), (91b/4), (92a/1), (92a/5),
(92a/5), (92a/6), (92a/9), (92b/10),
(92b/12), (92b/15), (92b/6), (93a/1),
(93a/5), (93a/7), (93b/11), (93b/12),
(93b/12), (93b/12), (93b/13), (93b/15),
(93b/15), (93b/3), (93b/7), (93b/7),
(93b/8), (94a/12), (94a/2), (94a/3),
(94a/5), (94a/9), (94b/1), (94b/12),
(94b/9), (95a/13), (95a/6), (95a/6),
(95a/8), (95a/8), (95b/1), (95b/10),
(95b/14), (95b/2), (96a/4), (96b/5),
(96b/7), (96b/8), (96b/8), (97a/8),
(97b/9), (98a/1), (98a/13), (99b/11),
(99b/9)

è.-erdi (147a/1)

è.-erler (104a/13), (110a/2), (15b/7),
(37b/10), (87b/12), (88b/1)

è.-erlerdi (34b/8)

è.-evüz (1b/3)

è.-icek (22a/15)

è.-icidiür (104b/5), (108a/2), (114b/12),
(116b/6), (11b/2), (24a/13), (40a/2)

è.-içidiür (19b/7)

è.-üb (100a/15), (100b/13), (100b/5),
(100b/6), (100b/7), (100b/8),
(101a/12), (101b/3), (102a/5),
(102a/5), (102a/7), (102a/8),
(102b/10), (103a/13), (103a/13),
(103a/4), (103b/7), (103b/7), (105a/1),
(105a/11), (105a/2), (105a/3), (105a/4),
(105b/8), (107b/12), (107b/7),
(107b/8), (108a/5), (109a/11),
(109b/12), (109b/2), (109b/4),
(110a/13), (110a/7), (110b/10),
(110b/5), (111a/7), (111a/8), (111b/7),
(113b/14), (114a/6), (114a/9),
(116b/10), (116b/10), (117b/12),

(119a/10), (119a/14), (120a/6),
(122a/3), (122b/8), (125a/11),
(127a/12), (127a/14), (128b/12),
(128b/14), (129a/5), (129b/3),
(12b/14), (130a/1), (130a/7), (130b/3),
(131b/1), (131b/12), (131b/15),
(131b/5), (131b/9), (132a/2), (132a/9),
(132b/11), (132b/2), (133a/8),
(133b/5), (134a/7), (135a/4), (135a/5),
(135a/7), (135b/3), (135b/5), (136b/4),
(137b/6), (137b/9), (138a/6), (139a/9),
(139b/15), (13a/12), (13a/15), (13a/5),
(13a/8), (13b/15), (140a/1), (140a/2),
(140b/1), (140b/3), (140b/5),
(141a/13), (141a/6), (141a/9),
(141b/13), (142a/10), (142a/2),
(143a/2), (144a/1), (144a/3), (144a/6),
(144a/8), (144b/10), (144b/12),
(144b/15), (144b/5), (145a/5),
(145a/9), (145b/10), (145b/8),
(145b/9), (146a/5), (146b/1), (146b/5),
(148b/14), (148b/6), (149a/12),
(149a/6), (14b/2), (150a/2), (150a/8),
(18b/2), (19a/6), (19b/1), (1b/2),
(23a/13), (24a/2), (24b/2), (27a/1),
(27b/6), (27b/7), (28a/5), (28b/6),
(29a/10), (31b/9), (32a/15), (33a/10),
(33a/6), (33a/9), (34a/1), (34a/12),
(36a/6), (36a/9), (36b/11), (37a/10),
(37a/12), (37a/15), (37b/11), (37b/14),
(37b/2), (38a/6), (39b/6), (40a/13),
(40b/11), (40b/12), (40b/6), (41a/12),
(41a/15), (41a/6), (41a/8), (41b/15),
(41b/3), (41b/5), (42a/3), (42a/3),
(43a/6), (44a/6), (44b/12), (45a/2),
(45a/7), (47a/1), (47b/1), (47b/10),
(47b/14), (48a/2), (49a/1), (49a/4),
(49b/1), (50a/8), (50b/7), (50b/9),
(51a/7), (51b/12), (52a/8), (52b/5),
(53a/12), (53b/4), (54a/5), (54b/4),
(55b/11), (55b/9), (56a/15), (57a/10),
(57b/7), (58a/15), (58b/13), (58b/7),
(59a/10), (59a/15), (59b/2), (5a/12),

(5a/6), (5b/2), (5b/6), (5b/8), (60a/5),
(60a/6), (61a/9), (61b/13), (62a/10),
(62a/12), (62b/10), (62b/11), (62b/14),
(63a/12), (63b/3), (63b/4), (63b/4),
(63b/5), (64a/10), (64b/2), (64b/4),
(64b/4), (64b/8), (65a/12), (66a/12),
(66a/14), (66b/12), (67a/2), (67a/4),
(67a/9), (69a/14), (69a/8), (69b/4),
(6a/7), (70a/11), (70a/13), (70b/6),
(70b/9), (71b/15), (72a/2), (72b/3),
(73a/6), (73b/15), (74a/8), (74b/2),
(74b/3), (74b/4), (75a/4), (76a/12),
(76a/14), (76a/2), (77b/12), (78a/7),
(78b/2), (79a/12), (79a/9), (79b/14),
(79b/6), (80a/6), (81a/10), (81b/5),
(82a/10), (82a/15), (82b/11), (82b/15),
(83b/2), (83b/4), (84b/8), (85a/1),
(86a/9), (86b/4), (86b/5), (89a/13),
(89a/4), (89a/6), (89b/6), (89b/8),
(90a/10), (90a/9), (90b/11), (91b/15),
(92a/11), (92a/12), (93a/1), (94a/10),
(94a/3), (94b/4), (95b/4), (96a/4),
(97a/14), (97a/3), (97a/5), (98a/4),
(98b/1), (98b/12), (98b/15), (98b/6),
(99a/2), (2b/5), (3a/5), (4a/13), (4a/15),
(5a/3)

è.-üçidür (141b/7)

[= 2547]

edviye: < Ar. İlaç, ilaçlar.

e. + den (10b/14), (10b/15)

e. + leri (119a/10), (38b/7), (4a/9)

e. + yi (118a/11)

[= 6]

edviye: Bk. edviye

e. + sine (107a/12)

[= 1]

eftimün: <Gr. Eftimon, bağboğan, serent, bağbozan, bostanbozan, gelinsaçı, küşüt, cinsaçı, kızıl sarmaşık, küsus, ükşus; (*Cuscuta epythimum*).

e. (23b/11), (48a/13)

[= 2]

efyün: <Gr. Afyon, haşhaş bitkisinden elde edilen uyuşturucu bir madde.

e. (25b/7)

e. + dan (60b/10)

e. + kuvvetine (25b/5)

[= 3]

efzal: <Ar. 1. Daha fazîletli, efdal. 2. En âlâ, üstün.

e. + dür (69b/3)

[= 1]

eger: <Far. Eğer.

e. (100a/1), (100a/10), (100a/10), (100a/11), (100a/11), (100a/12), (100a/13), (100a/14), (100a/15), (100a/2), (100a/3), (100a/7), (100a/8), (100a/9), (100b/1), (100b/1), (100b/10), (100b/13), (100b/14), (100b/14), (100b/3), (100b/4), (100b/6), (100b/7), (100b/8), (101a/12), (101a/12), (101a/13), (40b/8) (101a/14), (101a/15), (101a/3), (101a/4), (101a/4), (101a/4), (101a/5), (101b/1), (101b/13), (101b/14), (101b/15), (101b/2), (101b/6), (101b/7), (101b/9), (102a/1), (102a/10), (102a/11), (102a/14), (102a/14), (102a/15), (102a/2), (102a/2), (102a/4), (102a/4), (102a/5), (102a/6), (102a/7), (102a/8), (102a/9), (102b/11), (102b/11), (102b/14),

(102b/2), (102b/3), (102b/4), (102b/5), (102b/7), (102b/9), (103a/1), (103a/10), (103a/11), (103a/13), (103a/15), (103a/3), (103a/5), (103a/7), (103a/8), (103a/9), (103b/10), (103b/3), (103b/6), (103b/7), (103b/8), (104a/1), (104a/1), (104a/10), (104a/10), (104a/12), (104a/15), (104a/2), (104a/2), (104a/3), (104a/5), (104a/6), (104a/8), (104b/1), (104b/10), (104b/13), (104b/14), (104b/15), (104b/5), (104b/6), (104b/8), (105a/1), (105a/10), (105a/12), (105a/13), (105a/15), (105a/3), (105a/4), (105a/5), (105a/5), (105a/7), (105a/7), (105a/9), (105b/1), (105b/1), (105b/11), (105b/12), (105b/14), (105b/15), (105b/2), (105b/5), (105b/6), (105b/7), (105b/8), (105b/9), (106a/1), (106a/10), (106a/11), (106a/12), (106a/13), (106a/14), (106a/15), (106a/15), (106a/2), (106a/4), (106a/5), (106a/5), (106a/8), (106a/9), (106b/11), (106b/12), (106b/13), (106b/15), (106b/15), (106b/2), (106b/3), (106b/3), (106b/5), (106b/6), (106b/6), (106b/7), (106b/8), (106b/9), (106b/9), (107a/1), (107a/10), (107a/10), (107a/12), (107a/12), (107a/14), (107a/2), (107a/2), (107a/3), (107a/4), (107a/5), (107a/6), (107b/1), (107b/10), (107b/12), (107b/14), (107b/15), (107b/4), (107b/7), (107b/8), (108a/15), (108a/3), (108a/4), (108a/6), (108a/8), (108b/11), (108b/12), (108b/15), (108b/6), (109a/14), (109a/15), (109a/3), (109a/7), (109b/1), (109b/10), (109b/11), (109b/14), (109b/2), (109b/4), (109b/5), (109b/8), (10a/1), (10a/14), (10a/6), (10b/11), (10b/4), (10b/4), (10b/9), (110a/1),

(110a/10), (110a/11), (110a/12), (110a/14), (110a/15), (110a/4), (110a/4), (110a/5), (110a/6), (110a/7), (110a/8), (110a/9), (110b/1), (110b/10), (110b/11), (110b/11), (110b/13), (110b/14), (110b/15), (110b/15), (110b/2), (110b/5), (110b/6), (110b/7), (110b/9), (111a/10), (111a/10), (111a/12), (111a/13), (111a/13), (111a/14), (111a/15), (111a/2), (111a/3), (111a/4), (111a/5), (111a/6), (111a/8), (111b/1), (111b/10), (111b/11), (111b/12), (111b/14), (111b/15), (111b/2), (111b/5), (111b/6), (111b/8), (112a/1), (112a/10), (112a/12), (112a/15), (112a/6), (112a/6), (112a/7), (112b/1), (112b/1), (112b/13), (112b/14), (112b/15), (112b/15), (112b/2), (112b/3), (112b/4), (112b/5), (112b/7), (112b/8), (112b/8), (113a/1), (113a/1), (113a/11), (113a/12), (113a/13), (113a/3), (113a/6), (113a/8), (113a/9), (113b/1), (113b/13), (113b/14), (113b/15), (113b/3), (113b/3), (113b/4), (113b/6), (113b/6), (114a/1), (114a/10), (114a/12), (114a/13), (114a/15), (114a/5), (114a/9), (115b/4), (115b/8), (116b/3), (116b/6), (117a/12), (117a/13), (117b/11), (117b/9), (118a/1), (118a/14), (118a/9), (118b/1), (118b/10), (118b/11), (119a/15), (119a/15), (119a/4), (119a/5), (119a/6), (119a/7), (119a/8), (119b/12), (119b/14), (119b/15), (119b/6), (11a/1), (11a/13), (11b/5), (120a/1), (120a/3), (120a/5), (120a/6), (120a/7), (120b/1), (120b/10), (120b/12), (120b/13), (120b/14), (120b/2), (121a/2), (121a/9), (121b/10), (121b/10), (121b/15), (121b/6), (121b/7), (122a/1), (122a/10), (122a/2), (122a/3), (122a/3), (122a/4), (122a/5), (122a/6), (122a/6), (122a/8), (122a/9), (122a/9), (122b/1), (122b/13), (122b/7), (123a/15), (123a/3), (123a/3), (123a/6), (123b/1), (123b/10), (123b/11), (123b/12), (123b/15), (123b/15), (123b/8), (124a/1), (124a/13), (124a/2), (124a/3), (124a/3), (124a/5), (124a/9), (124b/3), (124b/9), (125a/13), (125a/3), (125a/7), (125b/10), (125b/11), (125b/4), (125b/7), (125b/8), (126a/10), (127a/10), (127a/11), (127a/15), (127a/2), (127a/3), (127a/5), (127b/10), (127b/11), (127b/12), (127b/13), (127b/13), (127b/14), (127b/15), (128a/11), (128a/3), (128b/10), (128b/11), (128b/12), (128b/15), (128b/9), (129a/11), (129a/4), (129a/5), (129a/5), (129a/7), (129a/8), (129b/10), (129b/13), (129b/14), (129b/15), (129b/2), (129b/3), (129b/8), (129b/9), (12a/12), (12a/3), (12a/7), (12b/6), (130a/1), (130a/10), (130a/3), (130a/3), (130a/4), (130a/7), (130a/8), (130a/9), (130b/1), (130b/11), (130b/12), (130b/13), (130b/3), (130b/4), (130b/5), (130b/9), (131a/1), (131a/10), (131a/11), (131a/12), (131a/2), (131a/4), (131a/5), (131a/6), (131a/7), (131a/8), (131a/9), (131b/1), (131b/10), (131b/11), (131b/12), (131b/13), (131b/15), (131b/2), (131b/4), (131b/5), (131b/7), (131b/8), (131b/9), (132a/1), (132a/10), (132a/10), (132a/12), (132a/14), (132a/15), (132a/2), (132a/3), (132a/4), (132a/5), (132a/6), (132a/7), (132b/1), (132b/10), (132b/11), (132b/14), (132b/2), (132b/3), (132b/4), (132b/5), (132b/6), (132b/7), (132b/8), (132b/9), (133a/1), (133a/12), (133a/14), (133a/7),

(133a/9), (133a/9), (133b/10),
 (133b/11), (133b/12), (133b/13),
 (133b/4), (133b/5), (133b/5), (133b/6),
 (134a/12), (134a/4), (134a/5), (134a/6),
 (134a/7), (134a/8), (134a/9),
 (134b/12), (134b/13), (134b/14),
 (134b/5), (134b/8), (135a/11),
 (135a/12), (135a/12), (135a/14),
 (135a/15), (135a/4), (135a/5), (135a/6),
 (135a/9), (135b/1), (135b/15),
 (135b/2), (135b/2), (135b/5),
 (136a/11), (136a/12), (136a/14),
 (136a/2), (136a/4), (136a/5), (136a/6),
 (136a/7), (136a/8), (136a/9),
 (136b/10), (136b/10), (136b/11),
 (136b/12), (136b/14), (136b/15),
 (136b/2), (136b/3), (136b/4), (136b/7),
 (136b/8), (136b/8), (136b/9),
 (137a/10), (137a/5), (137a/6), (137a/8),
 (137b/14), (137b/15), (137b/3),
 (137b/5), (137b/6), (137b/6), (137b/7),
 (137b/9), (138a/1), (138a/11),
 (138a/11), (138a/12), (138a/14),
 (138b/1), (138b/13), (138b/14),
 (138b/15), (138b/2), (138b/3),
 (138b/5), (138b/6), (138b/7), (138b/8),
 (139a/14), (139a/15), (139a/5),
 (139a/6), (139a/7), (139a/8),
 (139b/10), (139b/12), (139b/13),
 (139b/14), (139b/15), (139b/15),
 (139b/2), (139b/3), (139b/5), (139b/5),
 (139b/7), (139b/8), (13a/10), (13a/4),
 (13a/6), (13a/9), (13b/1), (13b/15),
 (140a/1), (140a/11), (140a/15),
 (140a/2), (140a/3), (140a/4), (140a/4),
 (140a/7), (140a/9), (140b/11),
 (140b/12), (140b/13), (140b/15),
 (140b/2), (140b/3), (140b/5), (140b/5),
 (140b/6), (140b/7), (141a/1),
 (141a/10), (141a/13), (141a/14),
 (141a/15), (141a/2), (141a/4), (141a/5),
 (141a/6), (141a/7), (141a/7), (141a/8),
 (141b/10), (141b/13), (141b/14),
 (141b/15), (141b/2), (141b/3),
 (141b/5), (141b/7), (141b/7), (142a/1),
 (142a/10), (142a/11), (142a/12),
 (142a/13), (142a/13), (142a/3),
 (142a/7), (142a/9), (142b/1),
 (142b/12), (142b/14), (142b/3),
 (142b/3), (142b/9), (142b/9), (143a/1),
 (143a/11), (143a/12), (143a/13),
 (143a/15), (143a/2), (143a/3), (143a/5),
 (143a/7), (143a/8), (143a/9), (143b/1),
 (143b/10), (143b/12), (143b/13),
 (143b/15), (143b/15), (143b/6),
 (143b/7), (143b/8), (143b/9), (144a/1),
 (144a/10), (144a/11), (144a/13),
 (144a/14), (144a/15), (144a/2),
 (144a/3), (144a/3), (144a/4), (144a/5),
 (144a/6), (144a/7), (144a/8), (144a/8),
 (144a/9), (144b/1), (144b/10),
 (144b/11), (144b/12), (144b/12),
 (144b/13), (144b/14), (144b/15),
 (144b/15), (144b/2), (144b/4),
 (144b/5), (144b/7), (144b/9),
 (145a/11), (145a/14), (145a/2),
 (145a/3), (145a/4), (145a/4), (145a/6),
 (145a/7), (145a/9), (145b/1),
 (145b/10), (145b/11), (145b/12),
 (145b/13), (145b/15), (145b/3),
 (145b/5), (145b/7), (145b/8), (145b/8),
 (145b/9), (145b/9), (146a/1),
 (146a/11), (146a/12), (146a/13),
 (146a/15), (146a/2), (146a/4), (146a/5),
 (146a/6), (146a/7), (146a/8), (146a/9),
 (146b/1), (146b/11), (146b/12),
 (146b/12), (146b/13), (146b/3),
 (146b/3), (146b/5), (146b/5), (146b/7),
 (146b/8), (146b/9), (147a/12),
 (147a/15), (147b/12), (147b/12),
 (147b/13), (147b/14), (147b/2),
 (147b/5), (147b/7), (147b/8), (147b/9),
 (148a/1), (148a/10), (148a/11),
 (148a/12), (148a/12), (148a/2),
 (148a/7), (148a/9), (148b/1),
 (148b/11), (148b/12), (148b/12),

(148b/14), (148b/15), (148b/2),
(148b/2), (148b/3), (148b/5),
(149a/10), (149a/11), (149a/12),
(149a/15), (149a/5), (149a/6), (149a/7),
(149b/1), (149b/10), (149b/10),
(149b/11), (149b/12), (149b/13),
(149b/14), (149b/15), (149b/3),
(149b/4), (149b/8), (14a/1), (14a/14),
(14a/15), (14a/2), (14b/4), (150a/10),
(150a/12), (150a/14), (150a/2),
(150a/3), (150a/4), (150a/5), (150a/6),
(150a/7), (150a/9), (15a/3), (15b/10),
(15b/14), (15b/3), (15b/4), (15b/8),
(16a/15), (16a/5), (16a/8), (16b/11),
(16b/13), (16b/14), (16b/15), (16b/3),
(16b/6), (17a/2), (17a/3), (17a/7),
(17b/15), (17b/4), (17b/7), (17b/7),
(18a/1), (18a/10), (18a/11), (18a/12),
(18a/15), (18a/2), (18a/3), (18a/6),
(18a/7), (18b/12), (18b/13), (18b/14),
(18b/2), (18b/3), (18b/4), (18b/6),
(18b/8), (19a/10), (19a/15), (19a/2),
(19a/5), (19b/14), (19b/9), (1b/11),
(1b/12), (1b/13), (1b/14), (20a/1),
(20a/1), (20a/11), (20a/4), (20a/4),
(20a/7), (20a/8), (20a/8), (20a/9),
(20b/1), (20b/6), (21a/11), (21a/14),
(21a/8), (21a/9), (21b/1), (21b/12),
(21b/12), (21b/8), (22a/11), (22a/3),
(22a/4), (22b/1), (22b/10), (22b/12),
(22b/14), (22b/15), (22b/5), (22b/5),
(22b/6), (22b/7), (22b/8), (22b/9),
(23a/1), (23a/10), (23a/11), (23a/13),
(23a/15), (23a/2), (23a/4), (23a/5),
(23a/9), (23b/1), (23b/13), (23b/14),
(23b/14), (23b/4), (24a/11), (24a/7),
(24a/8), (24b/10), (24b/13), (24b/15),
(24b/7), (24b/9), (24b/9), (25a/1),
(25a/3), (25a/5), (25a/5), (25a/6),
(25a/8), (25b/10), (25b/11), (25b/14),
(25b/5), (25b/7), (25b/8), (25b/9),
(26a/1), (26a/5), (26a/7), (26b/12),
(26b/13), (26b/14), (26b/15), (26b/9),
(27a/1), (27a/10), (27a/11), (27a/12),
(27a/13), (27a/3), (27a/4), (27a/4),
(27a/7), (27b/1), (27b/2), (27b/3),
(27b/5), (27b/8), (28a/13), (28a/3),
(28a/3), (28a/4), (28a/6), (28a/9),
(28b/10), (28b/12), (28b/15), (28b/5),
(28b/7), (28b/8), (28b/8), (29a/10),
(29a/2), (29a/5), (29a/6), (29a/8),
(29a/9), (29b/1), (29b/1), (29b/2),
(29b/5), (29b/6), (2a/1), (2a/11),
(2a/12), (2a/7), (2b/13), (2b/4), (2b/4),
(2b/9), (30a/11), (30a/2), (30a/3),
(30a/7), (30a/8), (30a/9), (30b/1),
(30b/11), (30b/13), (30b/15), (30b/15),
(30b/4), (30b/5), (30b/6), (30b/7),
(30b/8), (31a/2), (31a/4), (31b/1),
(31b/13), (31b/14), (32a/1), (32a/1),
(32a/11), (32a/13), (32a/14), (32a/15),
(32a/2), (32a/6), (32a/9), (32b/1),
(32b/11), (32b/12), (32b/13), (32b/14),
(33a/10), (33a/11), (33a/13), (33a/14),
(33a/14), (33a/9), (33b/10), (33b/11),
(33b/15), (33b/2), (33b/4), (33b/5),
(33b/7), (34a/1), (34a/10), (34a/11),
(34a/13), (34a/15), (34a/2), (34a/3),
(34a/6), (34a/7), (34b/10), (34b/14),
(34b/15), (34b/2), (34b/3), (34b/5),
(35a/1), (35a/11), (35a/14), (35a/15),
(35a/2), (35a/3), (35a/4), (35a/6),
(35a/7), (35a/7), (35a/8), (35a/9),
(35b/1), (35b/10), (35b/10), (35b/11),
(35b/12), (35b/13), (35b/14), (35b/15),
(35b/3), (35b/4), (35b/6), (35b/8),
(35b/9), (36a/10), (36a/11), (36a/15),
(36a/5), (36a/8), (36a/9), (36b/1),
(36b/15), (36b/2), (36b/3), (36b/6),
(36b/7), (37a/10), (37a/2), (37a/4),
(37a/7), (37a/8), (37b/10), (37b/15),
(37b/3), (37b/4), (37b/5), (37b/8),
(38a/1), (38a/12), (38a/13), (38a/13),
(38a/14), (38a/15), (38a/4), (38a/5),
(38a/5), (38a/7), (38a/7), (38a/8),
(38a/9), (38b/14), (38b/15), (38b/2),

(38b/3), (39a/10), (39a/11), (39a/12),
(39a/13), (39a/14), (39a/15), (39a/3),
(39a/6), (39a/6), (39a/7), (39a/8),
(39a/9), (39b/10), (39b/5), (39b/7),
(39b/9), (3a/1), (3a/4), (3a/5), (3b/12),
(3b/14), (40a/11), (40a/11), (40a/13),
(40a/2), (40a/4), (40a/7), (40a/8),
(40a/9), (40b/11), (40b/12), (40b/13),
(40b/2), (40b/6), (40b/7), (40b/9),
(40b/9), (41a/10), (41a/12), (41a/14),
(41a/15), (41a/3), (41a/3), (41a/8),
(41a/9), (41b/12), (41b/13), (41b/14),
(41b/15), (41b/2), (41b/3), (41b/3),
(41b/5), (41b/7), (41b/9), (42a/1),
(42a/10), (42a/15), (42a/3), (42a/4),
(42a/5), (42a/8), (42a/9), (42b/1),
(42b/13), (42b/15), (42b/5), (42b/6),
(42b/7), (42b/9), (43a/14), (43a/15),
(43a/2), (43a/3), (43a/4), (43a/4),
(43a/5), (43a/6), (43a/7), (43a/8),
(43a/9), (43b/14), (43b/4), (43b/5),
(43b/8), (44a/10), (44a/11), (44a/11),
(44a/15), (44a/2), (44a/3), (44a/4),
(44a/4), (44a/5), (44a/6), (44a/8),
(44b/11), (44b/11), (44b/12), (44b/14),
(44b/15), (44b/2), (44b/3), (44b/3),
(44b/5), (44b/8), (45a/1), (45a/11),
(45a/12), (45a/14), (45a/15), (45a/3),
(45a/5), (45a/8), (45a/9), (45b/1),
(45b/10), (45b/13), (45b/2), (45b/5),
(45b/5), (45b/6), (45b/8), (46a/13),
(46a/15), (46a/3), (46a/4), (46a/5),
(46a/9), (46b/11), (46b/13), (46b/3),
(46b/5), (46b/8), (47a/12), (47a/15),
(47a/4), (47a/6), (47a/8), (47a/9),
(47b/10), (47b/11), (47b/12), (47b/14),
(47b/15), (47b/2), (47b/2), (47b/4),
(47b/4), (47b/5), (47b/7), (47b/7),
(47b/8), (48a/1), (48a/10), (48a/13),
(48a/6), (48a/7), (48a/8), (48b/10),
(48b/11), (48b/3), (48b/5), (48b/6),
(48b/7), (48b/9), (49a/1), (49a/11),
(49a/12), (49a/13), (49a/13), (49a/14),

(49a/15), (49a/2), (49a/4), (49a/6),
(49a/6), (49a/7), (49a/8), (49b/1),
(49b/10), (49b/11), (49b/12), (49b/2),
(49b/3), (49b/4), (49b/5), (49b/6),
(49b/8), (4a/14), (4a/14), (4a/9),
(4b/1), (4b/11), (4b/7), (4b/8), (4b/8),
(50a/1), (50a/10), (50a/12), (50a/13),
(50a/6), (50a/7), (50a/8), (50b/1),
(50b/10), (50b/12), (50b/13), (50b/15),
(50b/6), (50b/8), (50b/8), (50b/9),
(51a/10), (51a/12), (51a/2), (51a/6),
(51b/10), (51b/12), (51b/13), (51b/15),
(51b/6), (51b/7), (51b/7), (51b/8),
(52a/10), (52a/13), (52a/2), (52a/3),
(52a/4), (52a/4), (52a/5), (52a/7),
(52a/8), (52b/1), (52b/12), (52b/13),
(52b/14), (52b/2), (52b/4), (52b/9),
(53a/1), (53a/10), (53a/12), (53a/12),
(53a/14), (53a/15), (53a/4), (53a/5),
(53a/6), (53a/8), (53a/9), (53b/1),
(53b/10), (53b/11), (53b/13), (53b/14),
(53b/15), (53b/2), (53b/3), (53b/4),
(53b/6), (53b/7), (53b/8), (53b/8),
(54a/10), (54a/12), (54a/14), (54a/2),
(54a/3), (54a/4), (54a/8), (54b/10),
(54b/11), (54b/13), (54b/14), (54b/3),
(54b/7), (54b/8), (54b/9), (55a/10),
(55a/11), (55a/12), (55a/13), (55a/13),
(55a/14), (55a/15), (55a/3), (55a/5),
(55a/6), (55b/1), (55b/10), (55b/14),
(55b/15), (55b/2), (55b/2), (55b/3),
(55b/4), (55b/5), (55b/7), (55b/9),
(55b/9), (56a/10), (56a/11), (56a/11),
(56a/12), (56a/12), (56a/14), (56a/15),
(56a/2), (56a/3), (56a/5), (56a/6),
(56a/7), (56a/9), (56b/14), (56b/2),
(56b/4), (56b/4), (56b/5), (56b/9),
(57a/11), (57a/12), (57a/2), (57a/3),
(57a/4), (57a/5), (57a/8), (57a/9),
(57b/2), (57b/2), (57b/4), (57b/5),
(57b/6), (57b/7), (58a/15), (58a/4),
(58a/5), (58b/11), (58b/3), (58b/6),
(58b/7), (58b/9), (58b/9), (59a/12),

(59a/13), (59a/14), (59a/15), (59a/2),
(59a/4), (59a/9), (59b/1), (59b/10),
(59b/12), (59b/14), (59b/4), (59b/6),
(59b/7), (59b/8), (59b/8), (5a/13),
(5a/14), (5a/4), (5b/14), (60a/11),
(60a/13), (60a/14), (60a/2), (60a/3),
(60a/5), (60a/6), (60a/7), (60a/8),
(60a/9), (60b/1), (60b/10), (60b/12),
(60b/13), (60b/14), (60b/15), (60b/3),
(60b/4), (60b/5), (60b/5), (60b/7),
(60b/8), (61a/1), (61a/11), (61a/13),
(61a/14), (61a/3), (61a/4), (61a/4),
(61a/6), (61a/8), (61b/10), (61b/13),
(61b/14), (61b/4), (61b/4), (61b/6),
(61b/7), (61b/8), (62a/1), (62a/10),
(62a/11), (62a/12), (62a/15), (62a/6),
(62b/11), (62b/13), (62b/14), (62b/2),
(62b/3), (62b/7), (62b/8), (62b/9),
(63a/11), (63a/12), (63a/5), (63a/6),
(63a/9), (63b/1), (63b/10), (63b/12),
(63b/2), (63b/2), (63b/3), (63b/4),
(63b/6), (64a/10), (64a/12), (64a/13),
(64a/15), (64a/4), (64a/5), (64a/9),
(64b/1), (64b/10), (64b/11), (64b/12),
(64b/15), (64b/2), (64b/3), (64b/4),
(64b/5), (64b/6), (64b/7), (64b/7),
(64b/8), (64b/9), (65a/1), (65a/14),
(65a/2), (65a/3), (65a/5), (65a/7),
(65b/1), (65b/15), (65b/2), (65b/3),
(65b/4), (65b/5), (65b/6), (65b/7),
(65b/9), (66a/10), (66a/11), (66a/11),
(66a/13), (66a/14), (66a/2), (66a/3),
(66a/7), (66a/8), (66a/9), (66b/10),
(66b/12), (66b/13), (66b/14), (66b/15),
(66b/2), (66b/3), (66b/6), (66b/7),
(66b/9), (67a/1), (67a/10), (67a/12),
(67a/14), (67a/3), (67a/4), (67a/5),
(67a/7), (67a/8), (67b/3), (67b/4),
(67b/5), (67b/9), (68a/11), (68a/12),
(68a/13), (68a/14), (68a/3), (68a/6),
(68a/9), (68b/1), (68b/10), (68b/11),
(68b/13), (68b/14), (68b/14), (68b/15),
(68b/3), (68b/4), (68b/6), (68b/7),

(68b/8), (68b/9), (69a/1), (69a/13),
(69a/2), (69a/3), (69a/4), (69a/5),
(69b/1), (69b/1), (69b/11), (69b/13),
(69b/15), (69b/4), (6a/4), (6a/7),
(6b/6), (70a/11), (70a/12), (70a/13),
(70a/3), (70a/6), (70a/8), (70b/3),
(70b/6), (70b/7), (70b/8), (70b/9),
(71a/13), (71a/14), (71a/15), (71a/2),
(71a/4), (71a/6), (71b/1), (71b/1),
(71b/10), (71b/11), (71b/11), (71b/13),
(71b/14), (71b/15), (71b/2), (71b/3),
(71b/4), (71b/6), (71b/7), (71b/9),
(72a/1), (72a/10), (72a/12), (72a/13),
(72a/15), (72a/3), (72a/5), (72a/6),
(72a/7), (72b/13), (72b/3), (72b/4),
(72b/5), (72b/6), (73a/1), (73a/13),
(73a/3), (73a/3), (73b/1), (73b/10),
(73b/12), (73b/12), (73b/14), (73b/15),
(73b/2), (73b/3), (73b/4), (74a/1),
(74a/10), (74a/11), (74a/12), (74a/15),
(74a/2), (74a/3), (74a/4), (74a/5),
(74a/6), (74a/7), (74b/13), (74b/4),
(74b/6), (74b/7), (75a/1), (75a/10),
(75a/12), (75a/13), (75a/13), (75a/14),
(75a/3), (75a/7), (75a/9), (75b/10),
(75b/11), (75b/13), (75b/15), (75b/3),
(75b/4), (75b/8), (76a/1), (76a/11),
(76a/11), (76a/12), (76a/13), (76a/14),
(76a/2), (76a/4), (76a/5), (76a/6),
(76a/7), (76a/8), (76b/10), (76b/11),
(76b/11), (76b/13), (76b/14), (76b/15),
(76b/6), (76b/8), (76b/9), (77a/11),
(77a/2), (77a/2), (77b/1), (77b/11),
(77b/11), (77b/12), (77b/15), (77b/2),
(77b/3), (77b/5), (77b/6), (77b/7),
(77b/9), (78a/13), (78a/13), (78a/14),
(78a/15), (78a/3), (78a/8), (78a/9),
(78b/10), (78b/11), (78b/14), (78b/15),
(78b/2), (78b/3), (78b/4), (78b/5),
(78b/5), (78b/6), (78b/8), (79a/1),
(79a/10), (79a/13), (79a/2), (79a/3),
(79a/5), (79a/6), (79a/8), (79a/9),
(79b/1), (79b/10), (79b/12), (79b/13),

(79b/14), (79b/15), (79b/4), (79b/6),
(79b/6), (7a/12), (7a/4), (7a/6), (7b/6),
(80a/10), (80a/10), (80a/12), (80a/2),
(80a/4), (80a/5), (80a/6), (80a/7),
(80a/8), (80a/9), (80b/1), (80b/1),
(80b/10), (80b/12), (80b/13), (80b/2),
(80b/3), (80b/5), (80b/5), (80b/7),
(80b/8), (80b/8), (81a/10), (81a/10),
(81a/12), (81a/2), (81a/6), (81a/7),
(81a/8), (81b/10), (81b/3), (81b/4),
(81b/6), (81b/6), (81b/8), (81b/9),
(82a/1), (82a/1), (82a/11), (82a/12),
(82a/13), (82a/14), (82a/15), (82a/3),
(82a/5), (82a/7), (82a/8), (82a/9),
(82b/10), (82b/15), (82b/5), (82b/8),
(83a/10), (83a/12), (83a/13), (83b/10),
(83b/11), (83b/12), (83b/2), (83b/3),
(83b/3), (83b/5), (83b/9), (83b/8),
(84a/1), (84a/13), (84a/15), (84a/2),
(84a/7), (84a/8), (84b/1), (84b/10),
(84b/11), (84b/3), (84b/3), (84b/5),
(84b/6), (84b/8), (84b/9), (85a/1),
(85a/15), (85a/2), (85a/3), (85a/5),
(85a/6), (85a/7), (85a/9), (85a/9),
(85b/15), (85b/2), (85b/5), (86a/1),
(86a/11), (86a/12), (86a/2), (86a/3),
(86a/7), (86a/8), (86a/9), (86b/10),
(86b/13), (86b/15), (86b/4), (86b/6),
(86b/7), (87a/11), (87a/14), (87a/15),
(87a/2), (87a/5), (87a/7), (87a/8),
(87b/1), (87b/10), (87b/12), (87b/14),
(87b/15), (87b/4), (87b/6), (87b/9),
(88a/11), (88a/11), (88a/14), (88a/4),
(88a/5), (88a/7), (88a/7), (88a/9),
(88a/9), (88b/1), (88b/10), (88b/12),
(88b/14), (88b/15), (88b/2), (88b/4),
(88b/5), (88b/6), (89a/10), (89a/12),
(89a/13), (89a/14), (89a/15), (89a/2),
(89a/3), (89a/5), (89a/6), (89b/10),
(89b/12), (89b/13), (89b/2), (89b/3),
(89b/4), (89b/6), (89b/6), (89b/7),
(89b/8), (8a/13), (8a/14), (8a/6),
(90a/10), (90a/12), (90a/2), (90a/5),

(90a/6), (90a/7), (90a/8), (90b/1),
(90b/10), (90b/14), (90b/15), (90b/3),
(90b/4), (90b/7), (90b/8), (91a/1),
(91a/10), (91a/11), (91a/12), (91a/14),
(91a/3), (91a/4), (91a/5), (91a/8),
(91b/1), (91b/10), (91b/14), (91b/15),
(91b/4), (91b/7), (92a/1), (92a/10),
(92a/11), (92a/13), (92a/14), (92a/5),
(92a/6), (92a/7), (92a/9), (92b/1),
(92b/10), (92b/11), (92b/13), (92b/14),
(92b/15), (92b/2), (92b/4), (92b/5),
(92b/6), (92b/7), (92b/8), (92b/8),
(92b/9), (93a/1), (93a/10), (93a/11),
(93a/13), (93a/15), (93a/3), (93a/5),
(93a/6), (93a/7), (93a/8), (93b/1),
(93b/2), (93b/4), (94a/10), (94a/11),
(94a/12), (94a/14), (94a/15), (94a/3),
(94a/4), (94a/6), (94a/9), (94b/1),
(94b/10), (94b/13), (94b/14), (94b/2),
(94b/3), (94b/3), (94b/5), (94b/6),
(94b/7), (94b/8), (94b/9), (95a/11),
(95a/13), (95a/15), (95a/2), (95a/3),
(95a/4), (95a/4), (95b/1), (95b/1),
(95b/15), (95b/2), (95b/3), (95b/4),
(95b/6), (95b/7), (96a/1), (96a/10),
(96a/13), (96a/2), (96a/3), (96a/5),
(96a/7), (96a/8), (96a/9), (96b/1),
(96b/10), (96b/12), (96b/13), (96b/15),
(96b/9), (97a/10), (97a/10), (97a/11),
(97a/12), (97a/13), (97a/15), (97a/15),
(97a/2), (97a/3), (97a/5), (97a/5),
(97a/6), (97a/7), (97a/8), (97b/1),
(97b/10), (97b/12), (97b/14), (97b/14),
(97b/2), (97b/3), (97b/4), (97b/4),
(97b/5), (97b/6), (97b/8), (98a/11),
(98a/13), (98a/15), (98a/15), (98a/4),
(98a/4), (98a/5), (98a/7), (98a/8),
(98a/9), (98b/1), (98b/11), (98b/12),
(98b/15), (98b/4), (98b/5), (98b/5),
(98b/6), (98b/7), (98b/8), (98b/8),
(98b/9), (99a/1), (99a/10), (99a/12),
(99a/14), (99a/15), (99a/2), (99a/3),
(99a/4), (99a/8), (99b/1), (99b/10),

(99b/11), (99b/3), (99b/5), (99b/6),
(99b/9), (9a/11), (9a/8), (9b/10),
(9b/15), (9b/3), (9b/4), (9b/6)

e. + çî (134a/15), (77a/6)

[= 2166]

egil-: Bir yana doğru eğik duruma gelmek.

e.-mesini (23a/10)

[= 1]

egir: < Gr. Egir, karın ağrısını sağaltmak için kullanılan şifalı bir köktür, kasıkotu, azakeğeri, hazambel, yel otu, eğil; (*Acorus calamus*).

e. (109a/11), (99a/6)

[= 2]

egrek: Akarsuların yataklarını meydana getiren girintili çıkıntılı topraklar.

e. + lerinde (139a/11)

[= 1]

egri: Eğri.

e. + ce (103b/3)

[= 1]

egrice yonca: Koçboynuzu otu, kokulu yonca, eşek yoncası da denilen çiçekleri boyar madde olarak kullanılan bir bitki; (*Melilotus officinalis*). Krş. iklîlü'l-melik, koc boynuzu.

e. (27a/13)

[= 1]

ek-: Dökmek, serpmek.

e.-eler (62b/5)

e.-erlerdi (15a/4)

e.-medin (62b/4)

e.-seler (102a/10), (10b/13), (113b/14),
(114a/1), (11b/6), (11b/7), (129b/10),
(129b/10), (129b/12), (129b/15),
(12a/8), (135a/4), (139a/1), (139a/12),
(139b/2), (139b/9), (145a/5),
(146b/11), (147b/14), (148b/12),
(148b/15), (15b/15), (16b/4), (17b/5),
(22b/3), (23b/4), (23b/6), (25b/14),
(27a/11), (28b/9), (30a/12), (32a/13),
(34a/14), (34b/15), (38a/8), (39a/5),
(3b/15), (44b/15), (45b/10), (49a/1),
(4b/7), (62b/4), (64b/6), (6b/3), (6b/8),
(73a/11), (73a/4), (78a/13), (78b/2),
(79b/15), (7a/11), (7a/12), (81a/6),
(81b/6), (82a/5), (83b/11), (84a/2),
(87b/2), (87b/3), (88a/9), (88b/11),
(89a/14), (89a/14), (89b/14), (89b/6),
(92a/2), (97a/14), (97a/2)

e.-üb (145a/9), (68a/13), (92b/14)

[= 74]

eketmeküt: < Sür. Siyah, katı, ceviz büyüklüğünde bir taş, tavşancıltaşağı, kerkes taşı, tavşancıl taşı. “ekitmekit”

e. (27b/14)

[= 1]

ekile: Ülser. “ekele”

e. + cıbanlarına (106b/7), (32b/6),
(33a/8)

e. + cıbanlarına (139a/12), (148b/15)

e. + si (140b/1)

e. + ye (147b/13)

[= 7]

ekin: 1. Ekilmiş tahılın filiz vermiş biçimi, tarlada bitmiş tahıl. 2. Buğday. 3. Kültür.

e. (101a/2), (25b/4), (2b/1), (34a/4)

e. + ler (28b/4)	e. + e (104a/13), (104a/5), (115b/12), (116a/3), (118b/10), (118b/11), (120a/11), (17b/3)
[= 5]	
ekser: < Ar. Çoğunlukla, genellikle.	e. + e alsalar (1b/11)
e. (72b/10), (87b/11), (87b/9)	e. + i (104a/12), (20b/11), (81a/1)
e. + i (137a/13)	e. + ile (115b/15), (116a/2)
[= 4]	e. + inde (28a/8), (76a/4)
eksil-: Eksilmek, azalmak.	e. + inden (62a/7)
e.-ince (103a/5)	e. + ine (45a/11), (62a/6), (96b/14), (9a/15)
[= 1]	e. + ini (143a/10)
ekşi: Ekşi.	e. + iyile (104a/8), (93b/4)
e. (51a/11), (51a/9), (70b/15), (72b/9), (79b/8), (80a/11), (85b/13), (85b/9), (93b/7), (95a/10)	e. + lerin (21a/15), (76a/7)
e. + alma şuyıla (109a/5)	e. + vursalar (72b/2)
e. + dür (5b/4)	[= 29]
e. + ekşi (79b/8)	el-âniük: < Ar. Kurşun, kalay. “el-âhnek, ânek”
e. + gegirene (93b/11)	e. (4b/2)
e. + gegirmegi (111b/4), (94a/13)	[= 1]
e. + si (72b/9)	e'l-alisun: < Ar. Sarı sümbül; (<i>Alyssum alpestre</i>). “alusan”.
e. + sin (70a/12)	e. (1b/8)
[= 18]	[= 1]
ekşilig: 1. Ekşi olma durumu. 2. Ekşi tat	e'l-asfâkus: < Gr. Deve dili, ada çayı, acı elma otu; (<i>Salvia Grande</i>). “asfaks”.
e. + i (55b/13)	e. (28b/13)
[= 1]	[= 1]
el: El.	elbetde: Bk. elbette
e. (39a/10)	e. (112a/3), (62a/5)
e. + de (11a/11)	[= 2]

elbette: <Ar. Elbet, elbette.

e. (51a/10)

[= 1]

e'l-bunc: <Ar. Hind'den gelen buzeydana benzeyen beyaz renkli üzerinde siyah noktacıkları olan bir kök. Ban otu; nebat-ı muhaddir.

e. (28a/9)

[= 1]

ele-: Elemek.

e.-seler (110b/4), (12b/12), (132a/3), (17b/10), (20a/3), (2a/11), (3b/11), (48b/6), (55a/9), (69a/14), (84b/8), (91b/2)

e.-yeler (116a/12), (116b/10)

e.-yüb (134b/14), (87a/4), (87b/1), (90a/11)

[= 18]

elek: Taneli veya un gibi toz durumunda olan şeyleri yabancı maddelerden ayıklamak veya incisini kabasından ayırmak için kullanılan, tahta bir kasnak ve tek tarafa gerilmiş, gözenekli tel, kıl, bez ve benzerinden oluşan araç.

e. + den (91b/2)

[= 1]

elif: Elif harfi.

e. (135b/7), (1b/8)

e. + ħarfinde (85a/11)

[= 3]

elli: Elli.

e. (109a/5), (115a/10), (115b/9), (116a/10), (116b/14), (116b/14),

(116b/8), (117a/1), (120a/10), (128b/2), (138a/9), (29b/11)

[= 12]

elye: <Ar. Koyun kuyruğu, kuyruk yağı.

e. (29a/9)

[= 1]

em-: Emmek.

e.-er (20b/14)

[= 1]

emceg: Bk. emcek.

e. + e (146b/9), (60b/2), (88b/6)

e. + ine (106b/1)

[= 4]

emcek: Meme.

e. + ağrısın (102b/12)

e. + de (104b/9), (110a/8)

e. + ine (39a/11)

e. + ler (41a/13)

e. + lere (139a/10), (22b/7), (88b/4)

e. + lerinde (37a/11)

e. + şişdüğine (100b/9)

e. + şişine (75b/4)

e. + şişlerine (128b/15), (15a/12)

e. + taş (88b/5)

[= 14]

em'â: <Ar. Bağırsak.

e. (31a/10), (85b/2)

e. + ya (52a/1)

[= 3]

emîn: < Ar. Emniyette olma, güven içinde olma, kurtulma.

e. (113a/9), (123a/11), (132a/8), (6a/6)

e. + ola (125b/8), (132a/7), (137a/8), (139a/1), (147b/11), (147b/11), (147b/2), (28a/7), (39b/12), (6a/7), (70b/4), (71a/6), (71a/7)

e. + olalar (120a/9), (148a/10), (35b/13), (7a/8)

[= 21]

emir: < Ar. Buyruk, komut, talimat, ferman.

e. + eden (1b/3)

[= 1]

emlec: < Far. Hindistan'da yetişen amlac olarak bilinen bitki ve bu bitkinin şifalı meyvesi; (*Phyllanthus emblica*).

e. (121b/1), (29a/11), (29b/11)

e. + dür (56b/15)

e. + ile (71b/9)

e. + yağıdır (121a/14)

[= 6]

emlîles: < ? Yaprığı mersin yaprağına, yemişi ardıç yemişine benzeyen bir ağaç.

e. (2b/12)

[= 1]

emr: Bk. emir.

e. + e (1b/3)

[= 1]

emrûsiyâ: < Gr. 1. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği, ak yavşan, barsama otu; (*Achillea*); 2. Dikenüzümü, sarıçalı, kadıntuzluğu (*Berberis vulgaris*).

e. (29b/15)

[= 1]

emzükli: Çocuğunu emziren (kadın).

e. + lere (77a/11)

[= 1]

emzür: Kadın veya dişi hayvan, memesindeki sütü yavruya vermek.

e.-ür (25b/12), (89a/7)

[= 2]

eñ: Eklem.

e. + leri (102a/5)

[= 1]

eñlik: < Ar. Beşparmak otu; (*Potentilla erecta*). "encübar"

e. (31b/1), (36b/4)

[= 2]

eñşe: Ense.

e. + oğurgalarında (125a/6)

e. + ye (102b/10), (119b/12), (125a/7), (76a/14)

[= 5]

enâgurûs: < Gr. Domuz dikenini, kurre dikenini, pişik geveni, at geveni, çobanyastığı, kar dikenini, kirpi otu; (*Acantholimon*).

e. (31b/11)

[= 1]

enār: <Far. Nar; (*Punica granatum*).

e. + ağacı (57b/11), (80a/11)

e. + kabuğuyla (74a/4)

e. + şuyın (85b/13)

e. + şuyını (53a/1)

e. + şuyun (51a/11)

[= 6]

encīr: <Far. İncir ağacı ve meyvesi; (*Ficus carica*).

e. (26a/15), (72b/1), (73b/4), (74a/15), (74b/4), (74b/8), (82b/1), (82b/3), (82b/5)

e. + ağacı (8b/6)

e. + ağacını (68a/14)

e. + arasına (63b/6)

e. + dür (73b/2)

e. + e (77b/9)

e. + i (107a/13), (74b/2), (74b/5)

e. + ile (100a/2), (117b/11), (139b/10), (140a/2), (143b/10), (143b/8), (144a/1), (145b/5), (22b/5), (3a/12), (47b/2), (62b/2), (97a/15), (97a/4)

e. + le (139b/15)

e. + şuyıla (112b/4)

e. + südidür (78b/15)

e. + şerbetin (38b/15)

e. + üñ (97a/9)

e. + yaprağı (8b/6)

e. + yaprağıyla (72a/10), (76b/14)

[= 39]

encidān: <Far. Kasnı ağacı ve zamkı, çakşır otu, heliz, engüjed; (*Ferula assa-foetida*). “encüdān”.

e. (32a/11)

[= 1]

encüre: <Far. Isırgan dikeni; (*Urtica pilulifera*). “encere”.

e. (33a/5)

[= 1]

ençīr: Bk. encīr

e. + ile (64b/2)

[= 1]

endām: <Far. Vücut, beden, boy pos.

e. + ı (147a/3)

[= 1]

enderūšārūn: <? Ekin aralarında biten keçiboynuzu yemişine benzer yemişleri olan yabani bir bitki.

e. (34a/4)

[= 1]

enderūāfis: <? Yapraksız, tohumları kabuğunun içinde olan bir tür nohut.

e. (34a/9)

[= 1]

enfeha: <Ar. Maya. “enfiha”

e. (35b/2)

[= 1]

enfurā: <? Çiçeği nar çiçeğine benzeyen kökünden şarap kokusu gelen bir ağaç. “enfirā”

e. (33b/12)	e.-e (122a/8), (148a/14), (40a/7), (74a/9), (89b/11), (99a/9)
[= 1]	
enfü'l-ııcıl: < Ar. Buzağburnu otu.	e.-ür (124a/14)
e. (34a/1)	[= 7]
[= 1]	êriş-: Ulaşmak, olgunlaşmak.
ensü'n-nefes: <? Sarı çiçek; (<i>Helichrysum plicatum</i>).	è.-ince (23a/8)
e. (35a/12)	[= 1]
[= 1]	erit-: Bk. erid-
envā': < Ar. Çeşitler, türler.	e.-seler (71b/12)
e. (8a/8)	[= 1]
[= 1]	erkek: Erkek.
er: Erkek.	e. (35b/10), (63a/13), (98a/1)
e. (104a/1), (104a/1), (97b/7)	[= 3]
e. + i (83b/1)	ermāl: <? Genellikle Hindistan'dan gelen, karanfile benzeyen bir bitki. "ermalik"
e. + ile (132b/10)	e. (11b/4)
e. + ler (46b/13)	[= 1]
e. + leri (34a/8)	ermiyyen: <? Tohmu boy tohmuna benzeyen bir bitki.
e. + ü (88b/3)	e. (11b/9)
[= 8]	[= 1]
erāk: < Ar. Misvak ağacı.	erneb-i bahri: Üzerinde küçük bir taş olan deniz tavşanı.
e. (12a/4)	e. (12b/9)
[= 1]	[= 1]
eri-: Erimek.	erneb-i berri: Kuru yer tavşanı.
e.-yince (106a/3), (79b/2)	e. (12a/9)
[= 2]	[= 1]
erid-: Eritmek.	

erte: Sabah, bir şeyin sonrası.

e. + si (115b/13)

[= 1]

erüg: Bk. erük.

e. + i (8a/10), (8a/8)

[= 2]

erük: Erik ağacı ve meyvesi; (*Prunus domestica*).

e. (69b/11), (7b/13)

e. + ile (58b/9)

e. + püsüyıla (18a/6)

[= 4]

erüşte: Hamurdan kibrit çöpü gibi doğranan makarna.

e. + aşıdur (22a/1)

[= 1]

esed: Arslan.

e. (18a/14)

[= 1]

eşel: < Ar. Kara ılgın ağacı yemişi, palamut yemişi; (*Quercus*). “esl”

e. (6a/11)

[= 1]

eşer: < Ar. İz, belirti, etki.

e. + i (139a/14), (146b/11)

e. + leri (138a/12), (98b/3)

[= 4]

eski: Eski, müzmin.

e. (103a/8), (106a/6), (108a/12),
(108a/14), (108b/9), (111a/11),

(113b/5), (121b/8), (122a/13),
(125a/2), (133b/5), (138a/9), (139b/6),
(13a/9), (141b/7), (148a/8), (17b/13),
(22b/13), (27a/10), (29b/9), (2b/9),
(31b/5), (33a/2), (35b/4), (37b/1),
(37b/2), (3a/4), (41b/6), (48b/2),
(4b/7), (53b/12), (53b/13), (54a/6),
(57b/6), (58a/15), (5a/1), (5b/3),
(61a/3), (65a/6), (72a/7), (73b/9),
(75a/13), (75a/8), (76b/8), (77a/15),
(78b/1), (79b/9), (80b/2), (81a/11),
(82a/5), (82b/9), (85b/6), (87a/14),
(90b/11), (92b/5), (95a/3), (95a/5),
(95b/5), (97a/12), (97b/9)

e. + ağırlara (118a/14)

e. + cıbanlara (119b/8), (18a/12),
(48b/5)

e. + çıbanlara (11b/2), (136b/9),
(15b/15), (28b/9), (5a/12)

e. + çıpanlara (17b/5)

e. + den (102a/15), (137b/15), (37b/9),
(48b/2), (57a/6), (71b/2)

e. + ısıtmalara (134a/1), (134a/11),
(149a/4), (77a/12)

e. + ısıtması (132b/5)

e. + ic ağırlarına (31b/4)

e. + ic ağırsına (111a/9)

e. + ishāle (103a/7), (103a/8), (119a/7),
(39a/1), (90a/15), (95b/2), (97b/5)

e. + ishāli (41a/10)

e. + ishāllere (36a/3), (39b/1), (7a/1)

e. + ishālleri (122b/8), (36a/11),
(36a/12)

e. + katı şişlere (73a/2)

e. + nezlelere (117a/11)

e. + öksürüğe (139a/5), (139b/10),
(25b/8), (61b/11), (73b/11), (94b/3),
(94b/8)

e. + öksürüğü (107a/2), (129a/6)

e. + öyken ağrısına (73b/11)

e. + sağırlığa (125a/3)

e. + si (108a/9), (141b/6)

e. + sin (142a/8)

e. + sinüj (23b/3), (23b/4)

e. + süciyile (119b/1)

e. + şarābıla (110a/9)

e. + şişlere (37b/2)

e. + zeyt (141b/9)

[= 119]

esl: <Ar. Kara ılgın ağacı yemişi, palamut yemişi.

e. (15b/1)

[= 1]

esrār: <Ar. Kadıntuzluğu, diken üzümü, karamuk.

e. (7b/8)

[= 1]

esrār: <? Hint kenevirinden çıkarılan ve kullanılacak miktara göre uyarıcı, sarhoş edici veya uyuşturucu etkileri olan bir madde; (*Cannabis sativa*).

e. + tohmı yağıdır (126b/5)

[= 1]

esrenc: <Far. Erimiş kurşun. “isrinc, esperenc”

e. (18a/6)

[= 1]

esriklüg: Sarhoşluk.

e. + in (127b/13)

[= 1]

esrit-: Sarhoş etmek.

e.-meye (105b/12)

[= 1]

esyūs: Çin'den gelen rengi sarıya dönük küçük bir taş, bir tür güherçile.

e. (17b/3)

[= 1]

eşeg: Bk. eşek.

e. + üj (64a/15)

[= 1]

eşek: Eşek.

e. (126a/11), (36a/4)

e. + burnına (26a/1)

e. + südüğini (65b/1)

[= 4]

eşek hıyārı: Sarı çiçekli otsu bir bitki; (*Ecballium elaterium*).

e. + dibi yağıdır (126a/8)

e. + n (126a/14)

e. + yıla (35a/11)

[= 3]

eşek mārūlī: Sarı çiçekli sütlü, otsu bir bitki;
(*Sonchus oleraceus*)

e. + dur (70b/6)

[= 1]

ēt-: Etmek, yapmak

è.-di (26a/11), (65b/13), (65b/15)

è.-diler (26a/11)

è.-dügi (147a/2), (72a/1)

è.-düginden (76b/4)

è.-dük (1b/3), (85a/12)

è.-dükden (125b/8), (69a/11)

è.-dükleri (27b/11)

è.-düm (148a/4), (31b/6), (79b/4)

è.-medin (91a/12), (91b/10)

è.-mege (129b/8)

è.-mek (96b/11)

è.-mekde (108a/13), (67b/4)

è.-mekden (88a/1)

è.-mekdür (70b/15)

è.-mesinde (105a/11)

è.-meye (147b/15), (22b/6), (89a/1),
(89a/3), (90b/4), (9a/2)

è.-meyeler (108a/15), (134a/2)

è.-mez (108a/10), (34b/8)

è.-mezden (112b/10), (34a/9)

è.-se (101b/7), (113a/14), (14a/6),
(2b/10), (2b/10), (83b/2)

è.-seler (100a/7), (101a/14), (101b/14),
(103a/12), (103b/1), (103b/9),
(104a/11), (104a/15), (104b/15),
(105b/1), (105b/1), (105b/6), (106a/1),
(106a/11), (4b/4), (106a/12), (106a/5),
(106b/11), (107a/3), (107a/4),
(107a/6), (107b/14), (108a/7),
(109a/12), (109a/3), (109a/7), (109a/8),
(10a/2), (110b/10), (110b/4), (110b/6),
(111a/13), (111a/5), (112a/15),
(112b/2), (113b/14), (117b/15),
(118a/8), (118a/8), (118b/2), (119a/5),
(119a/7), (119b/10), (119b/9),
(119b/9), (120a/4), (120a/8),
(121b/10), (122a/10), (123a/4),
(123b/15), (123b/5), (127a/3),
(128b/11), (128b/6), (129b/11),
(12a/10), (12a/3), (130a/8), (131a/3),
(131b/10), (132a/4), (132b/14),
(133a/9), (133b/13), (135a/12),
(136a/11), (136a/4), (136b/13),
(136b/14), (137a/11), (137b/9),
(138a/12), (138b/3), (138b/5),
(138b/8), (139a/13), (139b/12),
(139b/14), (139b/3), (139b/6),
(139b/8), (140a/12), (140a/3),
(140b/13), (141a/10), (141a/4),
(141b/12), (141b/15), (141b/5),
(142a/8), (142b/12), (142b/13),
(142b/2), (143a/4), (143b/12),
(143b/13), (144a/1), (144a/11),
(145a/10), (145b/2), (146a/10),
(146a/11), (146b/13), (146b/8),
(147a/13), (148b/1), (14b/1),
(150a/10), (150a/13), (150a/14),
(18a/13), (18a/8), (19a/15), (19b/1),
(19b/1), (19b/9), (1b/11), (20a/13),
(20a/2), (20a/4), (21b/4), (22a/10),
(22b/11), (23a/1), (23a/11), (23a/5),
(23b/15), (23b/2), (23b/6), (24a/5),
(25a/6), (26a/5), (26b/7), (27b/2),
(28a/13), (29a/6), (29b/3), (29b/3),
(2b/12), (2b/4), (2b/6), (2b/7), (30a/2),

(31b/14), (32a/13), (32a/6), (32a/8),
(32b/12), (32b/13), (33b/4), (33b/5),
(34a/13), (34b/1), (34b/2), (34b/6),
(35a/1), (35a/8), (35b/7), (37b/3),
(38a/1), (38a/7), (38b/1), (39b/2),
(3a/15), (3b/11), (3b/13), (3b/2),
(3b/8), (3b/9), (40a/15), (40a/8),
(40b/2), (40b/9), (42a/10), (42a/2),
(42a/3), (44a/1), (45b/4), (47b/13),
(47b/15), (47b/2), (47b/8), (48b/11),
(48b/7), (49a/12), (49b/1), (4b/11),
(50b/13), (52a/1), (52a/13), (52a/2),
(52a/3), (52a/4), (54b/10), (54b/13),
(54b/15), (55a/2), (55a/9), (56b/6),
(56b/9), (57b/2), (59b/3), (59b/4),
(59b/7), (59b/8), (60b/12), (60b/6),
(61a/3), (61b/8), (62a/4), (62b/5),
(62b/8), (63a/11), (63b/1), (64a/11),
(64a/12), (64b/14), (64b/5), (64b/6),
(64b/8), (65a/14), (65a/8), (65b/4),
(66b/3), (67a/5), (67a/7), (69a/14),
(69a/2), (70a/3), (71a/10), (71b/1),
(71b/2), (72a/13), (72a/9), (72b/10),
(73a/1), (73a/12), (73b/1), (73b/13),
(74a/1), (74a/11), (75b/13), (75b/2),
(75b/4), (76b/15), (77b/1), (77b/7),
(78a/14), (78b/11), (78b/14), (78b/2),
(78b/5), (80a/4), (80b/5), (81a/2),
(81b/9), (83a/4), (84b/3), (84b/9),
(86b/5), (86b/7), (86b/7), (87a/3),
(87a/4), (87b/14), (87b/2), (88b/12),
(88b/5), (89a/2), (89a/2), (89b/3),
(89b/6), (8a/1), (90a/11), (90a/6),
(91a/9), (91b/14), (91b/3), (92b/13),
(92b/7), (93a/12), (93b/2), (93b/4),
(94b/10), (94b/2), (95a/15), (95a/2),
(95a/4), (95b/14), (95b/2), (96a/3),
(96a/7), (96b/12), (97a/1), (97a/13),
(97a/4), (97b/2), (97b/2), (97b/5),
(98a/7), (98b/2), (98b/3), (98b/5),
(98b/9), (99b/4)

[= 348]

et: 1. İnsanlarda, hayvanlarda deri ile kemik arasındaki kas ve yağdan oluşan tabaka. 2. Meyvelerin kabuk dışında, yenen kısmı.

e. (108b/2), (119b/8), (120a/5),
(131a/3), (13a/2), (19a/9), (19a/9),
(21a/10), (30b/6), (38a/12), (3a/7),
(48b/6), (51a/7), (5a/7)

e. + çürüdüğüne (60b/13)

e. + e (145b/6), (75b/2), (97a/2)

e. + i (113a/8), (138b/8), (139a/1),
(20a/12), (38b/11), (38b/12), (45a/12),
(4b/12), (51b/3), (51b/6), (54a/13),
(62a/3), (6b/3), (73b/4), (74a/14),
(78b/2), (79a/5), (85a/7), (86b/14),
(87b/5), (90a/13), (90a/9), (97a/11),
(98b/10)

e. + ile (101a/5), (146a/12), (31a/12),
(3a/2), (54a/7)

e. + in (12b/8), (137a/9), (13a/2),
(141b/13), (141b/14), (18a/13),
(26b/8), (27a/11), (38b/13), (67b/4),
(69b/2), (79a/7), (7a/11), (90b/12)

e. + inden (36b/12), (36b/13), (69b/3)

e. + ine (101a/13)

e. + ini (135a/14), (4a/15), (54b/3),
(54b/6), (71b/11), (71b/14), (83a/12),
(83a/4), (87a/8), (98b/11), (98b/11),
(98b/14)

e. + inünj (86b/15)

e. + iyile (21b/3), (42b/3), (42b/4),
(51a/6), (79a/11), (79a/11), (81b/3)

e. + kesilmekten (145a/10)

e. + ler (103b/8), (17b/12), (18a/7),
(20a/3), (36b/14)

e. + lere (38a/8)

e. + leri (138b/1), (139b/5), (17b/13),
(17b/6), (20b/1), (26a/4), (38a/11),
(6b/2)

e. + lerin (12a/8), (139b/2), (141b/1),
(18a/7), (19a/9), (38a/11), (48b/6),
(68a/5), (72a/2), (81b/9)

e. + lerine (135b/10), (73b/14)

e. + süz (22a/2)

[= 113]

étdür-: Ettirmek, yaptırmak.

é.-e (50b/13)

é.-eler (115b/15), (116a/2), (116b/9),
(117b/7), (125a/10)

[= 6]

etmeg: Bk. etmek.

e. + e (142a/13)

e. + i (72b/11)

e. + in (6b/13)

[= 3]

etmek: Ekmek.

e. (2b/4), (64b/5)

[= 2]

ev: Ev.

e. (25a/2), (9b/3)

e. + de (135b/1), (136a/1), (147b/7),
(14a/2), (14a/3), (1b/14), (1b/14),
(20b/6), (21a/13), (37b/4), (39a/6),
(59a/14), (7a/7), (7a/7)

e. + den (9b/1)

e. + dīvārlarında (26b/6)

e. + e (37b/4)

e. + lerde (57b/13), (62a/9)

e. + lere (94a/11)

e. + üñ (148a/3), (148a/4), (44a/13),
(61b/2), (76a/8)

[= 27]

eveden: Tamamiyle, büsbütün, iyice.

e. (4b/4)

[= 1]

evet: Evet; fakat, ancak.

e. (100a/6), (100b/12), (100b/15),
(100b/6), (101a/7), (101b/5), (103a/2),
(104a/4), (105a/8), (107a/7), (107a/8),
(107a/9), (108a/11), (108a/9),
(108b/2), (10a/12), (10a/4), (10b/8),
(110a/13), (110b/12), (112a/2),
(112a/9), (112b/12), (113a/5),
(113b/10), (113b/7), (115a/15),
(115b/5), (116a/11), (116b/7), (11b/1),
(120b/4), (123a/10), (123b/15),
(124a/10), (124a/12), (124a/7),
(124a/8), (124b/12), (129a/13),
(133a/12), (134a/1), (135b/8),
(136a/3), (137b/14), (138b/5),
(139a/15), (13b/4), (140b/10),
(140b/8), (141a/10), (142a/14),
(143a/10), (144b/7), (146b/4),
(148b/7), (149a/15), (149a/4),
(150a/15), (15b/5), (17a/13), (19a/12),
(20b/4), (21a/10), (21b/1), (22b/4),
(24a/9), (25b/15), (26a/12), (27a/9),
(27b/7), (28b/15), (28b/3), (29b/12),
(2a/15), (2a/9), (30a/15), (33a/4),
(33b/6), (34a/10), (34b/4), (34b/7),
(35a/2), (37a/6), (38b/12), (41a/2),
(41a/7), (41b/9), (42a/12), (42a/13),

(42b/12), (43b/1), (43b/6), (44a/12),
(49a/9), (49b/13), (50b/4), (51a/7),
(51b/4), (52a/10), (52a/15), (53a/13),
(54a/6), (55b/11), (57a/7), (57b/10),
(59a/4), (59a/8), (59b/15), (60b/9),
(61a/10), (61a/11), (61b/15), (62b/4),
(64b/9), (65a/15), (66a/5), (66b/14),
(66b/5), (6a/13), (70a/15), (70b/12),
(70b/14), (71a/3), (73a/15), (73a/9),
(73b/7), (74b/11), (75a/1), (75a/11),
(75a/5), (75b/10), (76b/1), (76b/3),
(77b/9), (79b/4), (7a/13), (7b/15),
(80a/1), (80a/2), (80b/6), (81a/9),
(81b/13), (83a/12), (83a/14), (83a/7),
(83b/5), (84a/4), (85b/14), (85b/8),
(89a/15), (90b/12), (91a/14), (91b/4),
(91b/8), (92a/15), (93b/12), (93b/5),
(93b/8), (94a/11), (94a/5), (94b/12),
(96b/11), (96b/3), (97a/9), (97b/8),
(99b/15)

[= 167]

evit: Bk. evet.

e. (10b/4), (9a/11), (5b/14)

[= 3]

evkāt: < Ar. Zamanlar, vakitler.

e. + da (78a/5)

[= 1]

evren yavşanı: < Gr. Pelin otu, yavşan otu. Anadolu'da yirmi kadar türü bilinen ve veronika olarak da adlandırılan bir bitki; (*Artemisia absinthium*). Krş. pelīn, afsentīn.

e. (24a/11)

[= 1]

evvel: < Ar. Önce, ilk, birinci.

e. (105b/14), (105b/2), (110a/14),
(113b/8), (116a/10), (116a/4),

(134a/13), (135b/11), (21b/1),
(28a/11), (70a/8), (96b/4)

e. + iñ (78a/6)

e. + inde (106b/4), (134a/2), (18b/7),
(46b/2), (87a/4), (94b/1), (99a/12)

e. + inden (114b/4), (43b/8)

[= 22]

evvelā: < Ar. Birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce.

e. (101a/2)

[= 1]

ey: < Ar. Nida için ve nidaya cevap için kullanılır.

e. (26a/8)

[= 1]

ey(i)d-: Söylemek, demek.

e.-ür (100b/11), (100b/12), (101b/6),
(10a/3), (12a/2), (12b/14), (12b/2),
(137b/12), (147b/15), (148a/2),
(14b/2), (1b/11), (24a/10), (24a/4),
(24a/4), (24a/5), (26a/7), (31b/6),
(38b/11), (38b/12), (38b/12), (39b/8),
(41b/11), (44a/7), (50b/13), (51b/3),
(52a/12), (56b/10), (56b/12), (57a/14),
(57b/12), (62a/7), (62a/8), (65b/12),
(65b/14), (69a/12), (75a/6), (79b/1),
(7a/13), (7a/4), (7a/9), (86b/8), (9a/14)

[= 43]

eyegü: Kaburga.

e. + ler ağrısına (14b/10)

[= 1]

eyle: Öyle, o şekilde.

e. (19b/4), (22a/3), (31a/11), (65b/15),
(73a/8)

[= 5]

eyle- Yapmak, etmek.

e.-meye (71b/4)

e.-meyeler (144b/12)

e.-meyen (9b/7)

e.-r (100b/6), (102b/1), (102b/4),
(107a/8), (108a/11), (108b/13),
(108b/2), (108b/3), (108b/4), (10a/3),
(10b/7), (111b/14), (111b/4), (112a/3),
(112a/5), (112a/9), (112a/9), (114a/3),
(114a/3), (118b/6), (119b/7), (119b/9),
(120a/15), (120b/10), (121a/15),
(124b/1), (124b/12), (126a/7),
(126a/7), (126a/7), (126a/8),
(126b/10), (128a/1), (128a/5), (12a/5),
(12a/5), (12b/15), (133a/12),
(133b/14), (135b/12), (135b/8),
(135b/8), (136a/1), (136a/12),
(136a/13), (137a/3), (137b/2),
(137b/4), (13a/14), (142b/6), (143b/3),
(144a/3), (146b/12), (149b/3), (16a/3),
(19a/13), (21a/5), (22b/4), (25b/2),
(26a/12), (38b/11), (38b/14), (39b/15),
(3b/3), (3b/4), (41b/10), (46b/2),
(46b/3), (46b/3), (47b/7), (48b/1),
(48b/1), (48b/2), (48b/9), (49a/9),
(50a/4), (51a/8), (51b/1), (51b/1),
(51b/3), (51b/5), (51b/6), (52a/12),
(53a/3), (53a/4), (53a/4), (54a/13),
(56b/11), (56b/15), (57a/7), (57a/8),
(57b/10), (57b/11), (58a/15), (58a/2),
(58a/3), (58a/5), (59a/4), (59a/8),
(5b/15), (5b/7), (5b/9), (60b/10),
(61a/10), (61a/13), (61a/14), (66b/15),
(68a/4), (68a/5), (68a/6), (68a/9),
(68a/9), (69b/10), (69b/13), (69b/3),
(70b/1), (70b/11), (70b/13), (74b/12),

(76b/3), (76b/6), (77a/7), (77a/8),
(77a/9), (79b/12), (79b/8), (7b/15),
(7b/9), (80a/1), (80a/2), (80b/2),
(80b/6), (81a/13), (82b/13), (85a/13),
(85a/15), (85b/1), (85b/12), (85b/12),
(85b/7), (90a/1), (91b/8), (91b/9),
(93b/12), (93b/13), (93b/9), (94a/1),
(94a/9), (94b/12), (94b/13), (95b/11),
(96a/13), (99a/7), (99a/7), (9a/4)

e.-rler (73a/7)

e.-se (137a/4), (22a/13), (9b/7)

e.-seler (100a/3), (101b/6), (102a/15),
(103a/14), (10a/15), (112b/13),
(11a/6), (11b/12), (128b/13), (12b/11),
(12b/11), (12b/12), (132a/15),
(135a/15), (136a/4), (137b/8),
(140a/4), (141a/14), (142a/14),
(149b/10), (14b/7), (15a/11), (15a/7),
(16a/6), (16b/13), (16b/2), (16b/9),
(17a/3), (17a/4), (18a/4), (25a/5),
(25b/13), (27a/11), (29b/6), (30b/6),
(33b/12), (34b/3), (35a/5), (35b/2),
(38a/10), (38a/9), (39a/7), (39b/1),
(39b/11), (39b/2), (40a/11), (40a/7),
(41b/6), (43a/15), (44a/4), (45b/5),
(46a/13), (46a/15), (47a/3), (47a/7),
(48a/6), (4b/5), (4b/9), (52b/12),
(52b/9), (53a/4), (55a/12), (55b/1),
(55b/4), (57a/4), (58b/1), (59a/13),
(59b/10), (5b/14), (5b/3), (60b/9),
(61b/4), (64b/3), (67b/9), (68b/6),
(69b/2), (71a/12), (72b/14), (7a/5),
(7a/9), (7b/4), (80b/4), (81a/10),
(82a/1), (85a/5), (87a/1), (87b/5),
(88a/12), (8b/9), (90a/9), (91a/5),
(92a/6), (92a/9), (93a/6), (9b/10)

e.-ye (100a/9), (100b/10), (101b/13),
(102a/1), (102b/10), (102b/11),
(102b/12), (102b/5), (102b/7),
(103a/10), (103a/11), (103a/11),
(104a/2), (104a/4), (104a/8),

(104b/15), (105b/1), (105b/6), (20a/14), (20a/4), (21b/11), (21b/11),
 (106a/4), (106a/9), (106b/6), (107a/7), (22b/11), (23a/12), (23b/10), (23b/10),
 (107b/11), (107b/11), (108a/6), (26b/4), (26b/4), (26b/8), (29a/10),
 (108a/9), (108b/11), (108b/9), (30b/2), (30b/9), (32b/3), (33b/9),
 (109a/7), (109b/9), (10a/13), (34a/4), (34b/11), (35a/2), (35a/7),
 (110a/12), (110b/3), (110b/6), (35b/1), (35b/2), (36a/11), (36a/11),
 (111a/1), (111a/12), (111b/6), (36a/13), (37b/8), (38b/1), (39a/6),
 (111b/9), (112a/1), (112a/13), (39a/8), (3a/1), (3a/4), (3a/7), (40a/10),
 (112a/14), (112a/14), (113a/4), (40a/10), (40b/1), (40b/13), (40b/4),
 (114a/7), (114b/8), (118a/1), (118a/2), (42a/5), (43b/10), (43b/11), (43b/14),
 (119b/14), (119b/15), (119b/7), (44a/11), (44a/15), (44b/2), (45a/5),
 (11a/2), (120a/3), (121a/2), (121a/2), (45a/6), (45a/9), (45b/10), (46a/10),
 (121a/9), (121b/10), (123a/12), (46a/10), (46a/11), (46a/12), (46a/14),
 (123a/12), (123b/14), (123b/9), (46a/5), (46b/12), (46b/6), (47a/10),
 (123b/9), (124a/1), (124a/5), (124b/4), (47a/11), (47a/6), (47a/9), (47b/11),
 (127a/10), (127a/11), (127a/7), (47b/12), (47b/7), (48a/15), (48a/8),
 (127a/8), (127b/14), (128b/1), (48a/9), (48b/11), (48b/13), (49a/4),
 (128b/11), (129a/9), (129b/4), (49a/5), (49b/13), (49b/15), (49b/6),
 (12b/13), (130a/10), (130b/10), (50a/10), (50b/8), (51a/7), (51b/7),
 (130b/12), (130b/4), (130b/5), (52a/2), (52a/8), (52a/9), (52b/1),
 (131a/14), (131a/5), (132a/4), (52b/10), (52b/14), (52b/2), (52b/3),
 (133a/10), (133a/12), (133a/3), (52b/4), (53a/11), (53b/13), (53b/9),
 (133a/3), (133a/4), (133a/5), (134a/12), (54a/12), (54b/5), (54b/5), (55a/1),
 (134a/9), (135a/4), (137b/10), (55a/1), (55a/12), (55a/12), (55a/2),
 (138a/2), (138b/10), (138b/14), (55a/9), (56a/13), (56a/8), (57a/13),
 (138b/8), (139a/15), (13a/10), (13b/6), (57b/6), (58b/10), (58b/8), (58b/9),
 (140a/4), (141a/11), (141a/5), (59b/7), (5a/15), (5a/3), (5b/4),
 (141b/11), (141b/12), (141b/13), (60a/12), (60b/4), (60b/7), (60b/9),
 (141b/14), (141b/4), (141b/7), (61a/1), (61a/6), (62a/11), (62a/11),
 (142a/4), (142b/10), (142b/10), (62a/13), (62b/15), (62b/6), (63a/5),
 (143a/13), (143a/5), (143a/7), (63a/7), (63b/3), (63b/5), (64a/6),
 (143b/2), (144a/11), (144a/13), (64a/9), (64b/12), (64b/13), (64b/3),
 (144a/4), (144a/5), (144b/11), (64b/7), (64b/7), (65a/12), (65a/14),
 (144b/13), (144b/15), (145a/7), (66a/13), (66a/2), (66a/8), (66a/9),
 (146b/14), (148a/14), (149a/1), (67a/11), (68a/13), (68a/3), (68a/7),
 (149a/1), (149a/4), (149a/4), (149a/4), (68a/7), (68b/10), (68b/11), (69a/10),
 (149b/1), (149b/4), (14a/2), (14a/4), (69a/3), (69b/12), (69b/6), (69b/8),
 (14b/10), (14b/4), (14b/6), (14b/8), (6a/4), (6a/9), (6b/1), (6b/14),
 (150a/14), (150a/15), (150a/9), (70a/10), (70a/10), (70a/12), (70a/12),
 (15b/1), (15b/4), (16a/12), (16a/15), (70a/12), (70a/14), (70a/8), (70a/8),
 (17a/12), (17a/4), (17a/6), (17b/7), (70a/9), (70b/8), (71a/15), (71a/3),
 (18b/6), (19a/15), (19a/4), (19a/6), (71a/9), (71b/6), (72a/2), (72a/8),
 (19b/11), (19b/11), (19b/15), (19b/15), (72b/3), (73a/12), (73a/13), (73a/4),

(73b/1), (73b/2), (73b/4), (73b/7),
(74a/10), (74b/1), (74b/14), (74b/15),
(74b/15), (75b/1), (76a/11), (76a/12),
(76a/14), (76b/14), (76b/8), (76b/8),
(78a/13), (78a/14), (78b/8), (79a/12),
(79b/3), (7a/1), (7a/5), (7a/6), (80a/11),
(81b/10), (81b/5), (81b/9), (83a/6),
(83b/10), (83b/6), (83b/8), (84b/12),
(86a/1), (87a/6), (87b/3), (89b/6),
(8a/15), (90a/7), (90a/8), (90b/10),
(91a/10), (91a/11), (91a/15), (91a/6),
(92a/10), (92a/15), (92b/11), (92b/2),
(92b/2), (92b/5), (92b/5), (93a/13),
(93a/14), (93a/7), (93a/8), (93b/5),
(94a/13), (94a/13), (94a/14), (94b/14),
(95a/10), (95b/8), (96a/10), (96a/13),
(96a/15), (96a/2), (96a/6), (96b/2),
(97a/1), (97a/2), (98a/14), (98a/6),
(98b/5), (99a/1), (99b/1), (99b/14),
(99b/15), (99b/2), (9a/7)

e.-yeler (113b/8), (127a/13), (38b/15)

e.-yeseler (71b/2)

e.-yici (6b/11)

e.-yüb (100a/1), (100a/14), (104a/3),
(104a/5), (109b/12), (11b/5), (120a/3),
(12a/4), (140b/7), (144b/9), (146a/13),
(148b/3), (149a/10), (149b/12),
(14a/4), (15b/5), (15b/8), (16a/7),
(17a/7), (18a/1), (20a/11), (32a/14),
(36a/10), (3a/13), (40a/14), (41b/6),
(50b/6), (5b/1), (60b/1), (63b/12),
(71b/11), (9a/4), (9b/14), (9b/3)

[= 706]

eyrelti: <Ar. Kuzgun otu, eğrelti otu;
(*Driopteris filix-mas*). Krş. serşes

e. + dür (145a/2)

e. + kökinden (145a/2)

[= 2]

eyü: İyi.

e. (103b/8), (107b/10), (108a/10),
(108b/10), (10b/10), (113b/2),
(115b/10), (116a/13), (116b/6),
(117b/2), (123b/14), (12b/12),
(130a/15), (139a/1), (140a/14),
(147b/15), (16a/3), (18a/7), (20a/3),
(21b/11), (22a/4), (22b/11), (38a/2),
(3b/9), (41b/7), (43b/9), (46b/1),
(47b/11), (51b/5), (52b/14), (62b/15),
(66a/2), (66a/6), (74b/14), (79a/3),
(80b/1), (83a/4), (90a/13), (96a/9),
(97b/5)

e. + dür (102b/1), (102b/3), (106b/2),
(108a/13), (108b/10), (110a/1),
(111b/11), (111b/3), (120a/14),
(120b/7), (135b/12), (137b/1),
(141a/15), (142b/8), (149b/1),
(14b/13), (17a/2), (23b/10), (36b/13),
(43a/2), (46a/8), (50b/3), (50b/4),
(54a/14), (5b/13), (61a/13), (70b/13),
(74b/9), (79b/5), (79b/9), (7b/15),
(93b/15)

e. + düşler (53a/6)

e. + ède (112a/1), (26b/15), (93b/5)

e. + èder (111b/4), (137a/15),
(141a/12), (19b/5)

e. + eyler (133b/14), (136a/12),
(137a/3), (46b/2), (48b/1), (48b/2),
(51b/3), (53a/4), (57a/7), (5b/15),
(70b/13), (76b/3), (80b/2), (85a/13),
(94a/1)

e. + eyleye (111b/6), (138b/14),
(142b/10), (143b/2), (149a/1), (19a/4),
(23a/12), (30b/9), (45b/10), (46a/11),
(50b/8), (55a/2), (56a/8), (62a/11),
(63b/5), (68a/13), (68a/3), (68b/11),
(73a/12), (74b/15), (94a/14), (96a/10),
(96a/13), (96a/15), (98a/14)

e. + ola (33a/5)

e. + si (102a/9), (112a/12), (131b/1),
(22a/9), (3b/10), (3b/3), (55b/13),
(7b/13), (81b/5)

[= 130]

eyyām-ı fā'ün: Veba günleri.

e. + da (6a/2)

[= 1]

eyyil: < Ar. Erkek geyik, ala geyik.

e. (38b/10)

[= 1]

ez-: Ezmek.

e.-eler (138a/10)

e.-seler (108a/7), (108a/8), (109b/9),
(112a/13), (112b/2), (124a/6),
(124a/9), (128b/10), (143a/5), (18a/3),
(19a/5), (24b/5), (26a/1), (28a/4),
(35b/3), (79b/2), (7b/11), (87b/7),
(89b/2), (97a/11)

e.-üb (112b/4), (112b/5), (113b/12),
(135a/1), (135a/11), (135a/6),
(142b/14), (147a/13), (17b/14),
(28a/15), (39b/9), (44a/12), (51a/3),
(61b/6), (61b/7), (69b/11), (87a/11),
(89a/7), (89b/10), (89b/7), (97b/11)

[= 42]

ezül-: Ezilmek.

e.-mişini (109b/10)

[= 1]

-F-

fālic: < Ar. Felçli, felç hastalığı.

f. + e (115b/6), (116b/12), (122a/1),
(123a/12), (124a/14), (125a/1),
(125a/7), (125b/9), (147a/11), (58a/5)

[= 10]

farāğ: Boş, suyu dökülmüş.

f. (122a/14)

[= 1]

farāsiyün: < Gr. Soğanak da denilen keskin, fena kokulu bir çeşit ot, yabancı sarımsak, it siyegi, yaban pırasası, dağ gendenesi; (*Allium porrum*).

f. (148b/7)

f. + a (148b/7)

[= 2]

fārsice: < Far. Farsça.

f. (4a/7), (5b/4)

[= 2]

fāsid: < Ar. Bozan, bozucu.

f. (147b/8)

f. + eder (133a/12)

f. + olur (141a/13)

[= 3]

faş(ı): < Ar. Fasıl, bölüm, fasıla, mevsim.

f. + ınuğ (134a/13)

[= 1]

fāyide: < Ar. Fayide, yarar.

f. (100b/2), (101b/6), (103a/14),
(106a/3), (107a/4), (109b/14),
(109b/3), (110a/2), (112a/5), (112a/7),
(115b/7), (121b/8), (125a/14),
(125a/6), (126b/6), (128a/10),
(128a/4), (130a/2), (132a/9),
(133b/14), (133b/3), (134a/4),
(135a/13), (137a/9), (138b/3),
(140b/9), (143a/7), (144a/6),
(144b/10), (144b/14), (148b/10),
(148b/15), (148b/2), (17a/11), (18a/8),
(21a/7), (21b/9), (25a/4), (28b/9),
(29a/3), (31b/15), (33b/11), (33b/4),
(36a/2), (39b/1), (40a/11), (40a/11),
(40a/9), (42b/14), (43b/10), (44b/13),
(46a/14), (51a/4), (51a/5), (52b/14),
(53a/1), (53a/11), (53a/7), (53b/7),
(55a/11), (55a/2), (55b/1), (57a/10),
(58b/5), (63b/2), (65b/13), (66a/4),
(67a/2), (68b/15), (71b/10), (72a/5),
(73a/2), (74a/3), (78b/14), (80b/4),
(81a/1), (82a/10), (83b/5), (86a/14),
(88b/11), (91b/6), (91b/9), (92a/4),
(94a/11)

f. + bula (16a/13), (71b/7)

f. + ède (100a/11), (100a/2), (100a/4),
(100a/5), (100a/8), (100b/1),
(100b/11), (100b/14), (100b/14),
(100b/6), (101a/11), (101a/12),
(101a/8), (101b/1), (101b/10),
(101b/15), (101b/3), (101b/5),
(102a/10), (102a/11), (102a/11),
(102a/15), (102a/4), (102a/5), (102a/6),
(102a/7), (102b/14), (102b/15),
(102b/6), (102b/8), (103a/12),
(103a/15), (103a/2), (103a/5), (103a/7),
(103b/12), (103b/5), (103b/6),
(104a/10), (104a/6), (104a/7),
(104b/1), (104b/10), (104b/11),
(104b/14), (105a/1), (105a/14),

(105a/3), (105a/4), (105a/5), (105b/1),
(105b/2), (105b/7), (105b/8), (105b/9),
(106a/11), (106a/13), (106a/4),
(106a/5), (106a/7), (106a/8),
(106b/11), (106b/12), (106b/14),
(106b/15), (106b/6), (106b/7),
(106b/8), (106b/9), (107a/12),
(107a/14), (107a/3), (107a/4), (107a/8),
(107b/3), (107b/4), (107b/9), (108a/1),
(109a/12), (109a/9), (109b/10),
(109b/3), (109b/6), (10a/14), (10a/15),
(10b/13), (110a/10), (110a/12),
(110a/2), (110a/7), (110a/8), (110a/9),
(110b/11), (110b/12), (110b/2),
(110b/3), (110b/5), (110b/7), (110b/9),
(110b/9), (111a/10), (111a/13),
(111a/14), (111a/15), (111a/4),
(111a/5), (111a/9), (111b/2), (111b/3),
(111b/8), (111b/9), (112a/2), (112a/7),
(112b/1), (112b/1), (112b/13),
(112b/15), (112b/3), (112b/4),
(112b/4), (112b/5), (112b/9), (113a/1),
(113a/11), (113a/12), (113a/14),
(113a/3), (113b/13), (113b/14),
(114a/1), (114a/10), (114a/13),
(114a/14), (114a/15), (114a/5),
(114a/8), (114b/14), (114b/2),
(114b/8), (115a/1), (115a/13),
(115a/13), (115b/6), (116a/9),
(116b/6), (117a/10), (117a/12),
(117a/13), (117a/15), (117a/9),
(117b/10), (117b/11), (117b/14),
(117b/15), (117b/5), (117b/9),
(118a/1), (118a/13), (118b/1),
(118b/7), (118b/7), (119a/3), (119a/5),
(119a/8), (119b/10), (119b/12),
(11a/1), (11a/11), (11a/13), (11a/15),
(11b/12), (11b/4), (11b/6), (11b/8),
(120a/6), (120a/7), (120b/1), (120b/2),
(120b/2), (120b/4), (121a/12),
(121a/2), (121a/3), (121a/5), (121a/8),
(121b/10), (121b/15), (122a/10),
(122a/2), (122a/2), (122a/5), (122a/9),

(122b/11), (122b/13), (122b/2),
 (122b/3), (122b/3), (122b/7), (122b/8),
 (122b/9), (123a/10), (123a/12),
 (123a/13), (123a/15), (123a/7),
 (123b/2), (123b/5), (123b/7), (123b/9),
 (124a/10), (124a/2), (124a/3), (124a/6),
 (124b/10), (124b/5), (124b/9),
 (125a/15), (126b/8), (127a/15),
 (127a/4), (127a/9), (127b/11),
 (128a/5), (128b/12), (128b/9),
 (129a/11), (129a/15), (129a/8),
 (129b/11), (129b/14), (129b/2),
 (12a/10), (12a/13), (12a/15), (12a/4),
 (12a/9), (12b/3), (12b/3), (12b/5),
 (12b/8), (130a/2), (131a/1), (131a/11),
 (131a/9), (131b/10), (131b/11),
 (131b/12), (131b/13), (131b/14),
 (131b/7), (131b/9), (132a/1),
 (132a/10), (132a/13), (132a/3),
 (132a/5), (132b/8), (133a/1),
 (133a/13), (133a/7), (133b/8),
 (133b/9), (134a/1), (134a/11),
 (134a/3), (134a/6), (134b/10),
 (134b/6), (135a/10), (135a/14),
 (136a/15), (136a/9), (136b/10),
 (136b/10), (136b/12), (136b/14),
 (136b/2), (136b/3), (136b/4),
 (137a/11), (137a/12), (137a/3),
 (137a/6), (137a/7), (137a/7), (138a/15),
 (138b/2), (139a/10), (139a/6),
 (139a/8), (139b/12), (139b/6),
 (139b/9), (13a/11), (13a/12), (13a/12),
 (13a/14), (13a/14), (13a/15), (13a/4),
 (13a/4), (13a/5), (13a/6), (13b/12),
 (13b/6), (140a/1), (140a/11),
 (140a/11), (140a/12), (140a/3),
 (140a/5), (140b/12), (140b/13),
 (140b/2), (140b/3), (140b/5), (140b/7),
 (141a/2), (141a/6), (141b/11),
 (141b/15), (141b/6), (142a/11),
 (142a/3), (142a/7), (142b/11),
 (142b/13), (142b/14), (142b/15),
 (142b/3), (142b/9), (143a/10),
 (143a/15), (143a/9), (143b/6),
 (144a/1), (144a/1), (144a/10),
 (144a/14), (144a/2), (144b/10),
 (144b/12), (144b/14), (144b/5),
 (144b/6), (144b/9), (145a/11),
 (145b/11), (145b/13), (145b/14),
 (145b/3), (145b/5), (145b/8),
 (146a/11), (146a/13), (146a/15),
 (146a/2), (146a/4), (146a/5), (146a/6),
 (146a/7), (146a/8), (146b/1), (146b/1),
 (146b/3), (146b/4), (146b/7), (146b/8),
 (147a/12), (147b/14), (148a/11),
 (148a/15), (148a/9), (148b/2),
 (148b/3), (148b/9), (149a/11),
 (149a/2), (149a/4), (149a/7),
 (149b/10), (149b/10), (149b/11),
 (149b/12), (149b/13), (149b/14),
 (149b/15), (149b/9), (14a/8), (14b/11),
 (14b/12), (14b/9), (150a/10), (150a/3),
 (15a/12), (15a/15), (15a/15), (15a/2),
 (15a/2), (15a/3), (15a/4), (15a/7),
 (15b/1), (15b/12), (15b/5), (15b/8),
 (15b/9), (16a/10), (16a/14), (16a/2),
 (16b/10), (16b/11), (16b/3), (16b/3),
 (17a/5), (17b/14), (17b/15), (17b/15),
 (17b/7), (17b/8), (17b/9), (18a/1),
 (18a/3), (18a/4), (18b/10), (18b/9),
 (19a/11), (19a/4), (19a/8), (19b/10),
 (19b/13), (19b/14), (19b/2), (19b/5),
 (19b/9), (1b/11), (20a/11), (20a/12),
 (20a/12), (20a/2), (20a/5), (20a/7),
 (20a/9), (20b/10), (20b/10), (20b/11),
 (20b/11), (21a/12), (21b/10), (21b/13),
 (21b/15), (21b/4), (21b/5), (22a/10),
 (22a/12), (22a/14), (22a/15), (22b/10),
 (22b/12), (22b/2), (22b/3), (22b/9),
 (22b/9), (23a/11), (23a/14), (23a/15),
 (23a/4), (23b/14), (23b/2), (23b/4),
 (23b/5), (24a/12), (24a/12), (24a/2),
 (24a/6), (24a/8), (24a/9), (24b/10),
 (24b/3), (24b/4), (24b/5), (24b/7),
 (24b/8), (25a/1), (25a/1), (25a/14),
 (25a/15), (25a/6), (25a/6), (25a/9),

(25b/12), (25b/13), (25b/15), (25b/6),
(25b/8), (26b/13), (26b/3), (26b/5),
(26b/6), (27a/3), (27a/5), (27a/8),
(27b/1), (27b/6), (28a/4), (28b/2),
(28b/6), (28b/8), (29a/10), (29a/15),
(29a/2), (29a/5), (29a/6), (29a/8),
(29b/4), (29b/5), (29b/5), (29b/8),
(2a/10), (2b/12), (2b/5), (30a/10),
(30a/12), (30a/3), (30a/6), (30a/6),
(30a/8), (30a/9), (30b/3), (30b/4),
(30b/7), (31b/15), (31b/4), (32a/12),
(32a/13), (32a/2), (32a/7), (32a/7),
(32a/7), (32a/9), (32b/12), (32b/2),
(32b/5), (32b/6), (33a/1), (33a/1),
(33a/11), (33a/6), (33b/12), (33b/8),
(34a/12), (34a/14), (34b/15), (34b/3),
(34b/5), (35a/3), (35a/4), (35a/5),
(35b/4), (35b/6), (36a/12), (36a/13),
(36a/3), (36b/2), (37a/11), (37a/12),
(37a/13), (37a/15), (37a/15), (37a/2),
(37a/2), (37b/14), (37b/3), (37b/6),
(37b/9), (38a/1), (38a/14), (38a/7),
(38a/8), (39a/2), (39a/6), (39b/1),
(39b/14), (39b/15), (39b/3), (3a/13),
(3b/1), (3b/14), (3b/15), (3b/7),
(40a/11), (40a/11), (40a/14), (40a/15),
(40a/9), (40b/11), (40b/12), (40b/14),
(40b/15), (40b/2), (40b/5), (40b/7),
(40b/9), (41a/12), (41a/13), (41a/15),
(41a/15), (41a/2), (41a/3), (41a/4),
(41a/6), (41a/7), (41a/9), (41b/15),
(41b/2), (42a/10), (42a/11), (42a/4),
(42a/6), (42a/9), (42b/13), (43a/1),
(43a/7), (43a/8), (43b/10), (43b/5),
(43b/6), (44a/2), (44a/4), (44a/5),
(44b/10), (44b/11), (44b/14), (44b/6),
(44b/7), (45a/12), (45a/12), (45a/14),
(45a/15), (45a/6), (45a/7), (45b/11),
(45b/3), (45b/4), (45b/4), (45b/5),
(45b/5), (45b/8), (45b/8), (46a/15),
(46a/4), (46a/8), (46a/9), (46b/10),
(46b/15), (47a/2), (47a/3), (47a/4),
(47a/7), (47b/10), (47b/10), (47b/12),

(47b/4), (47b/5), (47b/9), (48a/1),
(48a/10), (48a/12), (48a/15), (48a/2),
(48a/7), (48b/3), (48b/4), (48b/8),
(48b/9), (49a/13), (49a/15), (49a/2),
(49b/12), (49b/2), (49b/3), (49b/4),
(4a/12), (4a/13), (4a/14), (4a/6), (4a/9),
(4b/10), (4b/5), (4b/6), (4b/7),
(50a/13), (50a/2), (50a/5), (50a/7),
(50a/8), (50a/9), (50b/1), (51b/13),
(51b/7), (51b/8), (52a/1), (52b/13),
(53b/11), (53b/13), (53b/14), (53b/2),
(53b/6), (54a/1), (54a/10), (54a/2),
(54a/3), (54a/5), (54a/5), (54a/6),
(54b/11), (54b/14), (54b/15), (54b/3),
(55a/10), (55a/11), (55a/14), (55a/15),
(55a/3), (55a/5), (55a/8), (55b/1),
(55b/10), (55b/2), (55b/4), (55b/8),
(55b/9), (56a/14), (56a/15), (56a/6),
(56a/8), (56a/9), (56b/1), (56b/13),
(56b/3), (56b/3), (56b/5), (56b/7),
(57a/1), (57a/13), (57a/2), (57a/4),
(57a/5), (57a/8), (57b/5), (57b/7),
(58a/1), (58a/14), (58a/6), (58a/7),
(58b/15), (58b/2), (58b/3), (58b/4),
(59a/12), (59a/2), (59a/3), (59a/6),
(59a/7), (59b/1), (59b/10), (59b/11),
(59b/11), (59b/12), (59b/14), (59b/2),
(59b/4), (5a/1), (5a/13), (5a/2), (5a/4),
(5b/3), (60a/13), (60a/14), (60a/2),
(60a/6), (60b/1), (60b/12), (60b/14),
(60b/15), (60b/2), (60b/8), (61a/10),
(61b/1), (61b/1), (61b/10), (61b/10),
(61b/12), (61b/4), (62b/14), (62b/7),
(62b/9), (63a/10), (63a/12), (63a/13),
(63a/6), (63a/6), (63a/9), (63b/10),
(63b/12), (63b/13), (63b/2), (63b/4),
(63b/6), (64a/13), (64a/3), (64a/4),
(64a/5), (64a/9), (64b/1), (64b/15),
(64b/3), (64b/5), (64b/6), (65a/11),
(65a/3), (65a/5), (65a/6), (65a/7),
(65b/11), (65b/3), (65b/4), (65b/7),
(65b/9), (66a/10), (66a/11), (66a/14),
(66a/3), (66a/9), (66b/10), (66b/14),

(66b/2), (66b/3), (66b/5), (67a/1),
(67a/14), (67a/15), (67a/3), (67a/4),
(67a/5), (67a/8), (67b/11), (67b/13),
(68a/5), (68b/4), (68b/4), (68b/7),
(68b/8), (68b/9), (69a/15), (69b/1),
(69b/10), (69b/11), (69b/6), (69b/7),
(69b/8), (6a/15), (6a/2), (6a/2), (6a/3),
(6b/1), (6b/8), (70a/14), (70a/15),
(70b/10), (71a/10), (71a/2), (71b/15),
(71b/8), (72a/12), (72a/7), (72b/5),
(73a/2), (73a/3), (73a/4), (73b/12),
(73b/15), (74a/1), (74a/13), (74a/14),
(74a/4), (74a/6), (74b/14), (74b/6),
(74b/7), (74b/9), (75a/14), (75a/3),
(75a/9), (75b/10), (75b/11), (75b/13),
(75b/14), (75b/14), (75b/2), (75b/3),
(75b/4), (75b/5), (75b/6), (75b/8),
(76a/14), (76a/2), (76b/13), (76b/15),
(76b/8), (77a/4), (77a/5), (77a/6),
(77b/1), (77b/11), (77b/12), (77b/2),
(77b/3), (77b/5), (78a/1), (78a/12),
(78a/13), (78a/15), (78a/7), (78b/12),
(78b/13), (78b/14), (78b/15), (78b/3),
(78b/4), (78b/5), (78b/6), (79a/1),
(79a/13), (79a/2), (79a/5), (79a/9),
(79b/13), (79b/14), (79b/7), (7a/1),
(7a/9), (7b/11), (7b/12), (7b/2),
(80a/8), (80a/9), (80b/10), (80b/11),
(80b/12), (80b/14), (80b/4), (80b/5),
(80b/6), (81a/11), (81a/7), (81a/8),
(81b/8), (82a/1), (82a/13), (82a/2),
(82a/5), (82a/7), (82a/9), (82b/1),
(82b/7), (82b/8), (83a/1), (83a/13),
(83a/2), (83b/14), (83b/15), (83b/3),
(83b/4), (83b/7), (84a/14), (84a/3),
(84a/4), (84a/7), (84a/8), (84b/1),
(84b/10), (84b/11), (84b/15), (84b/3),
(84b/4), (84b/5), (84b/6), (84b/8),
(85a/2), (85a/3), (85a/5), (85a/6),
(85b/1), (85b/3), (85b/7), (86a/11),
(86a/13), (86a/2), (86a/3), (86a/4),
(86a/5), (86b/1), (86b/12), (87a/12),
(87a/14), (87a/15), (87a/2), (87a/5),

(87a/8), (87b/1), (87b/10), (87b/13),
(87b/2), (88a/13), (88b/13), (88b/5),
(88b/7), (89a/8), (89b/14), (89b/7),
(8a/14), (8a/8), (8b/14), (90a/12),
(90a/13), (90a/4), (90a/6), (90b/13),
(90b/2), (90b/3), (90b/6), (90b/9),
(91a/12), (91b/8), (92a/12), (92a/4),
(92b/13), (92b/4), (92b/7), (92b/8),
(93a/2), (93a/6), (93b/1), (93b/4),
(94a/10), (94a/14), (94b/11), (94b/3),
(94b/3), (94b/5), (94b/7), (94b/8),
(95a/13), (95a/14), (95a/15), (95a/15),
(95a/2), (95a/3), (95a/5), (95a/5),
(95b/13), (95b/3), (95b/3), (95b/4),
(95b/5), (95b/7), (96a/1), (96a/12),
(96a/12), (96a/15), (96a/6), (96b/13),
(96b/14), (96b/2), (97a/1), (97a/12),
(97a/13), (97a/14), (97a/15), (97a/15),
(97a/5), (97a/6), (97a/7), (97a/9),
(97b/1), (97b/10), (97b/12), (97b/14),
(97b/14), (97b/2), (97b/4), (97b/5),
(97b/8), (98a/11), (98a/14), (98b/1),
(98b/11), (98b/13), (98b/4), (98b/7),
(98b/8), (98b/9), (99a/10), (99a/12),
(99a/15), (99a/2), (99a/3), (99a/4),
(99a/5), (99b/1), (99b/11), (99b/13),
(99b/5), (99b/5), (99b/7), (99b/7),
(9a/11), (9a/3), (9a/5), (9a/6), (9a/7),
(9b/11)

f. + ède (40b/8)

f. + èdeler (126b/1)

f. + èder (100a/1), (101a/6), (102a/2),
(102a/3), (102b/13), (103a/8),
(104b/7), (105b/10), (108b/4),
(109a/15), (109a/3), (109b/4),
(110a/15), (110a/5), (110b/8),
(111a/8), (111b/5), (112a/15),
(112a/8), (113a/10), (114a/1), (114a/7),
(114b/13), (114b/15), (114b/15),
(114b/2), (115a/5), (115a/8), (115b/3),
(115b/4), (115b/9), (117b/10),

(117b/4), (118a/10), (118a/2), (22b/2), (22b/7), (23b/8), (24b/1),
 (118a/7), (118a/8), (118b/1), (118b/2), (24b/12), (24b/4), (24b/6), (25b/1),
 (118b/5), (118b/8), (119a/12), (25b/3), (27a/6), (27a/6), (27b/13),
 (119a/3), (119a/5), (119a/7), (119a/8), (27b/14), (27b/14), (28b/10), (29a/3),
 (119b/10), (119b/13), (120a/15), (29b/9), (30a/10), (30b/12), (30b/13),
 (120a/15), (120a/4), (120b/11), (30b/3), (30b/5), (31a/3), (31b/2),
 (120b/13), (120b/13), (120b/7), (32a/10), (32a/14), (32b/14), (32b/8),
 (121a/12), (121a/7), (121b/4), (33a/10), (33a/15), (33a/2), (33a/8),
 (121b/6), (122a/11), (122a/15), (34a/7), (36a/1), (37b/11), (38b/1),
 (122b/6), (123a/10), (123a/14), (39a/3), (40a/13), (42a/12), (45a/4),
 (123a/14), (123a/3), (123a/5), (123a/8), (45b/2), (47b/14), (48b/10), (48b/7),
 (123b/11), (123b/13), (123b/14), (49a/9), (49b/13), (50a/7), (51a/14),
 (123b/6), (123b/7), (124a/12), (51a/14), (51a/4), (51b/10), (51b/12),
 (124a/15), (124a/9), (124b/14), (52a/14), (52a/3), (52a/9), (52b/11),
 (124b/3), (124b/4), (125a/12), (52b/5), (53a/15), (54a/9), (54b/8),
 (125a/13), (125a/3), (125a/4), (125a/6), (56b/2), (58a/1), (58a/2), (58a/5),
 (125a/8), (125b/1), (125b/10), (58a/7), (58b/1), (59a/10), (59a/4),
 (125b/11), (125b/12), (125b/13), (59a/9), (59b/15), (5b/10), (5b/11),
 (125b/15), (125b/5), (125b/6), (5b/15), (5b/8), (60a/3), (60b/13),
 (126a/6), (126a/8), (126a/9), (61a/14), (61b/12), (61b/2), (61b/4),
 (126b/11), (126b/5), (127a/2), (61b/8), (62a/1), (62b/11), (62b/15),
 (127b/5), (128a/11), (128a/12), (62b/2), (62b/3), (62b/4), (63b/1),
 (128a/15), (128a/8), (128b/10), (63b/2), (65a/9), (65b/2), (66a/10),
 (129b/6), (131a/14), (131b/5), (66a/15), (67b/15), (69a/2), (69a/4),
 (132b/7), (133a/15), (133a/8), (70a/7), (70b/7), (70b/9), (71a/8),
 (133b/10), (134a/8), (134b/13), (71b/15), (72a/6), (72b/15), (73b/10),
 (134b/14), (134b/9), (135a/11), (73b/14), (74a/11), (74b/10), (74b/2),
 (135b/15), (136a/13), (136b/1), (75a/13), (76a/4), (76b/7), (76b/7),
 (137b/11), (137b/5), (138b/10), (77a/14), (77a/8), (77b/6), (78a/11),
 (139a/12), (139b/1), (139b/12), (78a/5), (78a/9), (78b/10), (79a/10),
 (139b/13), (13a/9), (13b/14), (7a/14), (7b/13), (81a/12), (81a/9),
 (140a/10), (141a/15), (141b/12), (82b/10), (82b/15), (83a/11), (84b/13),
 (142a/10), (142a/8), (142b/7), (85a/13), (85a/14), (85a/15), (85a/7),
 (143a/3), (143b/10), (143b/12), (85a/7), (85b/2), (85b/6), (85b/8),
 (143b/14), (143b/3), (143b/8), (86a/7), (86a/9), (87b/14), (88a/7),
 (144a/8), (144b/1), (144b/3), (144b/4), (88a/7), (88b/9), (89b/1), (89b/2),
 (146b/2), (147a/10), (148a/7), (89b/8), (90a/5), (90b/1), (90b/15),
 (148a/9), (148b/11), (148b/13), (91a/1), (91a/5), (91a/7), (92a/1),
 (148b/14), (148b/4), (149b/2), (92a/9), (92b/10), (92b/12), (92b/15),
 (149b/9), (14a/14), (14a/8), (150a/1), (92b/6), (93a/1), (93a/5), (93a/7),
 (16a/3), (16a/4), (16a/7), (16b/2), (93b/11), (93b/3), (93b/7), (93b/8),
 (17a/2), (21a/10), (21a/2), (21a/3), (94a/2), (94a/3), (94a/5), (94a/9),
 (21b/13), (22a/5), (22a/5), (22b/1), (94b/1), (94b/9), (95a/13), (95a/6),

(95b/1), (95b/10), (95b/14), (95b/2),
(96a/4), (96b/8), (97a/8), (98a/1),
(98a/13), (99b/11)

f. + eder (62b/10), (116b/1), (123b/5)

f. + edüb (42a/3), (53a/12), (61a/9)

f. + eyleye (124a/1), (124b/4),
(144b/13), (78b/8), (92b/5)

f. + lerden (116b/1)

f. + leri (121a/4), (123b/8), (45a/11)

f. + leri éde (149a/6), (21b/12), (38a/1),
(77b/10), (9a/11)

f. + lerin (85a/11)

f. + si (113b/1), (131a/4), (87a/9)

f. + sin éde (2b/7), (2b/8)

f. + yi (104a/10), (104b/1), (104b/12),
(106a/14), (10a/3), (112b/15),
(113a/4), (114b/1), (116b/13),
(118a/12), (121a/7), (122a/3), (129a/8),
(46b/12), (74a/5), (97a/4)

f. + yi éde (12a/3), (145a/3), (18a/12),
(56b/4), (77a/2), (92a/13)

[= 1611]

fehm: < Ar. Anlama yetisi, idrak.

f. + i (119b/7), (69b/3)

[= 2]

felc: < Ar. Felç, nüzul, inme. Vücudun bir bölümünde veya tamamında hareket ve hissetmenin kalkması.

f. (106a/10)

f. + e (100b/11), (101b/1), (104a/10),
(106a/7), (109a/8), (114b/15),
(120b/11), (125a/12), (128a/9),

(133b/15), (144b/4), (19b/2), (27a/8),
(50b/4), (61b/10), (64b/5), (78b/13),
(85a/4), (97b/13), (97b/2)

f. + eyler (68a/9)

f. + zahmeti (142a/15)

[= 23]

ferah: < Ar. 1. Bol, geniş. 2. Havadar, aydınlık, iç açıcı.

f. (108b/14), (19b/13)

f. + eder (35a/15), (70a/15)

f. + eyler (3b/4), (46b/3), (48b/9),
(5b/7), (68a/4), (90a/1)

f. + eyleye (101b/13), (133a/5),
(14b/4), (14b/8), (35b/1), (35b/2),
(40b/13), (46b/6), (55a/1), (68a/7)

f. + ları (9b/8)

[= 21]

ferc: Bk. ferç.

f. + ağrısına (55a/7)

f. + in (106a/8)

f. + inde (122a/6), (44b/15)

f. + ine (143b/13)

[= 5]

ferç: < Ar. Kadın cinsel organı.

f. + e (91b/15)

[= 1]

ferfiyün: < Ar. Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zambak; (*Euphorbia officinarum*).

f. (109a/10)

[= 1]

fesād: <Ar. Bozulma, fasid olma.

f. (89a/5)

f. + a (25b/15), (60b/5), (72a/3)

f. + a vèrür (51a/2)

f. + m (58a/2)

f. + mdan (52a/2)

[= 7]

fesligen: <Gr. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*).

f. + çiçegine (52b/6)

[= 1]

fetîl: <Ar. Fıtıl, genellikle makattan kullanılan bir grup ilaç.

f. + édüb (56a/15)

f. + eyleseler (34b/3)

f. + i (66b/4)

[= 3]

feza': 1. Korku. 2. Uykudan korku ile uyanmak.

f. + ı (88b/14)

[= 1]

finduğ: Bk. finduğ

f. + a (43a/2)

[= 1]

finduğ: <Far. Fındık; (*Corylus colurna*).

f. (109a/6), (58a/8)

f. + içidür (58a/9)

f. + içine (28a/2)

f. + yağıdur (124a/11)

[= 5]

fistuğ: <Ar. Fıstık; (*Pistacia vera*).

f. + yağıdur (124a/10)

[= 1]

fikir: <Ar. Fikir, düşünce.

f. + lere (147a/11)

fil: <Ar. Fil, daha çok Hindistan ve Asya gibi yerlerde bulunan iri vücutlu, hortumlu bir hayvan.

f. + derisini (82a/12)

f. + sünjüğine (88a/8)

[= 2]

fi'l-cümle: <Ar. Bütün, hepsi, tüm.

f. (11b/8)

[= 1]

fi'l-hâl: <Ar. Muhakkak, hemen, derhal.

f. (101b/15), (105b/15), (106a/10), (106a/8), (107a/6), (111a/12), (112a/11), (130a/7), (131a/4), (135b/1), (136a/2), (145a/8), (20a/8), (28a/3), (28b/13), (36b/7), (42b/9), (6a/4), (70a/1), (71a/15), (78b/11), (79b/15), (7a/7), (83b/6), (83b/9), (87a/7), (87b/7), (90b/5)

[= 28]

fitîl: Bk. fetîl

f. + eyleseler (71a/12)

[= 1]

fulful: <Ar. Biber. (*Capsicum annuum*).

f. (22a/3)

f. + ıla (41b/12)

[= 2]

fūrun: Bk. fūrun

f. + a (39a/4)

[= 1]

fūrun: <Gr. Fırın, içinde genellikle odun yanan, her yanda aynı derecede ısı oluşturarak ekmek, pasta ve benzeri şeyleri pişirmeye yarayan, tavanı tonoz biçiminde, önünde tek açıklık bulunan ocak.

f. + a (26b/1)

[= 1]

furūn: Bk. fūrun

f. + a (42b/8), (73a/7)

[= 2]

fütenc: <Ar. Yarpuz; (*Mentha pulegium*).

f. + i berrīyile (84a/13)

f. + şuyın (83b/10)

[= 2]

fūzenc-i cebeli: <? Dağ yarpuzu, güneyik otu; (*Cichorium endiva*).

f. + yile (76b/8)

[= 1]

-G-

gādiz: <Ar. İç, vücudun iç kısımları.

ğ. (22a/11)

[= 1]

galebe: <Ar. Üstünlük, fazlalık.

ğ. + sin (112a/13), (120b/9), (135a/3)

ğ. + sinden (29a/14), (46a/4)

[= 5]

gālib: <Ar. 1. Bir yarışma, karşılaşma, çatışma vb. sonunda yenen, üstün gelen, başarı kazanan. 2. Fazla, üstün, çok.

ğ. + ola (132b/12)

ğ. + olan (137b/12)

ğ. + olmaya (28a/8)

[= 3]

gālīz: <Ar. Yoğun, kesif, yapışkan.

ğ. (111b/13), (112a/3), (112a/4), (119b/9), (122a/8), (135b/8), (27b/12), (38b/11), (54a/13), (54a/7), (57b/9), (97b/11)

ğ. + balğamı (125b/3), (19a/10), (38a/4)

ğ. + balğamlar (139b/4)

ğ. + balğamları (124b/13), (21b/2), (34b/1), (63a/10)

ğ. + buḥārları (84b/13)

ğ. + dūr (108b/1), (108b/3), (10b/2), (113a/8), (114a/2), (148a/15), (38b/12), (38b/13), (79a/6), (83a/7)

ğ. + hıltları (63a/9)

ğ. + hām hıltları (104b/13)

ğ. + hıltlardan (92b/12)

ğ. + hıltları (107a/5), (127a/4), (129a/10), (134b/7), (20b/9), (21a/2),

(30b/13), (33a/7), (72b/14), (77a/7),
(91a/8), (92a/5), (96b/7)

ğ. + kandan (67a/2)

ğ. + kıllara (129b/15)

ğ. + olur (10b/11)

ğ. + yeller (112a/9)

ğ. + yellerden (84b/7)

ğ. + yelleri (104a/15), (134b/6),
(14b/10), (15b/11), (21b/11), (21b/5),
(25a/15), (26b/14), (27b/13), (36b/15),
(46a/14), (4b/1), (55b/7), (63a/1),
(77a/4), (77a/5), (78b/7), (84b/14),
(91a/13), (93b/10), (93b/7)

ğ. + yilmeşik hıltlar (132b/15)

ğ. + yilmeşik hıltları (123b/10),
(133b/8)

[= 76]

ğam: < Ar. Tasa, kaygı, üzüntü.

ğ. + getirür (100b/1)

[= 1]

ğani: < Ar. Zengin, varlıklı.

ğ. (26a/8)

[= 1]

ğargara: Gargara, ilacı ağızda çalkalama.

ğ. (146b/7), (93b/4)

ğ. + éde (71a/5), (71a/7)

ğ. + édeler (107a/1), (135b/12)

ğ. + étmekdür (70b/15)

ğ. + étseler (107a/3), (108a/7),
(112a/15), (112b/2), (129b/11),
(146a/11), (19b/1), (23b/2), (35a/1),

(35a/8), (37b/3), (55a/2), (56b/6),
(59b/8), (64b/8), (72b/10), (73b/13),
(77b/7), (8a/1), (94b/2), (95a/15),
(95b/14), (97b/2)

[= 30]

ğarîkûn: < Ar. Katranköpüğü, çayır mantarlarından, şapkasının alt yüzü dilim dilim ve bir halka ile çevrili bulunan bir cins mantar; (*Polyporus ignarius*).

ğ. (109a/10)

[= 1]

ğarîziyye: < Ar. İç, vücudun iç kısımları.

ğ. + yi (49a/3)

[= 1]

ğark: Suya batma, boğulma.

ğ. + olmaya (147b/10)

[= 1]

ğäsülü'r-rümü: <? Rumî çöven otu. Krş. abükānis.

ğ. (4a/1)

[= 1]

ğaşr: Bk. ğaşy

ğ. (22a/14)

[= 1]

ğaşy: < Ar. Bayılma, baygınlık. "ğaşş"

ğ. + e (46a/4)

[= 1]

ğāv-ı kühî: < Far. Sığın geyik. Krş. eyyil

g. (38b/10)

[= 1]

ġāyet: < Ar. Gayet, oldukça, çok.

ġ. (10b/13), (118b/5), (11a/13),
(11a/6), (128a/15), (131a/9), (14a/4),
(19a/4), (20b/15), (22a/2), (2a/10),
(31a/2), (36b/12), (36b/2), (39b/4),
(3b/10), (46a/1), (46a/11), (51a/14),
(65b/12), (68b/11), (69b/3), (6b/14),
(6b/4), (85b/15), (88a/3), (88b/15),
(89a/10), (90a/4), (90b/3), (93a/13),
(98b/13)

ġ. + de (141b/6), (8a/10)

[= 34]

ġayrı: < Ar. Başka, diğer.

ġ. (111a/15), (116b/1), (118b/11),
(132b/9), (145a/7), (146a/15),
(15a/15), (37b/15), (47b/3), (83a/12),
(85b/7), (90b/15)

ġ. + na (122b/9)

ġ. + nı (130a/4)

ġ. + ya (94b/6)

[= 15]

ġāzab: < Ar. Öfke, kızgınlık.

ġ. + étmeye (147b/15)

ġ. + ı (75a/1), (83b/8)

[= 3]

ġéc: Kararlaştırılan, beklenen veya alışılan zamandan sonra, geç.

g. (104b/2), (108a/11), (108b/1),
(108b/3), (10b/2), (111b/13), (112a/4),
(112a/8), (113a/8), (114a/10), (114a/2),
(127a/11), (135a/13), (141a/10),
(141b/12), (146b/4), (21a/15), (22a/1),
(29a/9), (31a/11), (36a/11), (36b/12),
(41a/2), (41a/7), (47a/15), (50b/2),

(51b/2), (5b/11), (70a/10), (70b/11),
(70b/2), (79a/6), (83a/7)

[= 33]

ġec-: Etki yapmak, işlemek.

g.-en (1b/10)

[= 1]

ġec-: Gitmek, geçip gitmek.

g.-mege (132a/5)

[= 1]

ġèce: Gece.

g. (101a/1), (101b/13), (103a/14),
(115a/7), (115b/1), (115b/12),
(117a/4), (117b/3), (119a/11),
(119b/3), (120a/12), (126a/3),
(128a/13), (138b/13), (148a/1),
(25a/11), (31b/9), (38b/9), (42b/12),
(47b/15), (65b/13), (72a/14), (79a/7),
(82a/4), (91b/10), (99b/3)

g. + de (91b/10)

g. + den (29b/12), (33a/3), (57a/11)

[= 30]

ġèç: Bk. ġéc

g. (38b/11), (41b/4), (85b/8)

[= 3]

ġeç-: Gitmek, geçip gitmek.

g.-meye (147b/11)

g.-se (36b/7), (44a/8)

[= 3]

ġèçe: Bk. ġèce

g. (128a/6)

g. + den (6b/4)

[= 2]

geçür-: Geçirmek.

g.-seler (132a/6)

[= 1]

geğir-: Midede toplanan gazı ağızdan sesli bir biçimde çıkarmak, geğirmek.

g.-ene (93b/11)

g.-mege (93b/7)

g.-megi (111b/4), (94a/13)

[= 4]

geğird-: Geğirme işini yaptırmak.

g.-ür (79b/8)

[= 1]

gel-: Gelmek.

g.-düm (148a/4)

g.-e (35b/5), (62a/5), (9b/4)

g.-en (122b/4), (123a/1)

g.-ince (108b/15)

g.-mesin (60a/7)

g.-meye (132b/9), (70a/6)

g.-meyen (62a/5)

g.-mez (136a/2)

g.-ür (11b/4), (28a/10), (62a/8),
(87a/10), (87b/4), (87b/9), (90a/1)

[= 19]

gelincük: Gelincik çiçeği, yazın kırlarda, özellikle ekin tarlalarında yetişen, kırmızı ve otsu bitki, gün gülü; (*Papaver rhoeas*).

g. (37a/6)

g. + çiçeği (37a/7)

[= 2]

gên: 1. Geniş. 2. Boş yer, hâli arazi, sürülmemiş işlenmemiş arazi.

g. (147a/9)

[= 1]

gendene: <Far. Pırasa; (*Allium porrum*).

g. + şuyıla (55a/5)

g. + si (34b/9), (52b/7)

g. + tohmidur (80a/14)

g. + tohmina (52b/7)

g. + yaprağına (104a/4), (110a/3),
(34b/9)

g. + yile (26a/10), (26a/6), (65b/10),
(65b/11), (90b/14)

[= 13]

gerek: Gerekmek, ihtiyaç duymak.

g. (101b/5), (105a/9), (105b/14),
(140b/10), (142a/15), (15b/6), (20b/2),
(20b/3), (32a/1), (54a/7), (75b/10),
(96b/11)

g. + dür (108a/13), (112a/5), (112a/9),
(112b/10), (135b/10), (137a/13),
(19b/4), (31a/11), (33b/6), (38b/14),
(51a/2), (51a/9), (72b/8), (83a/8),
(85b/13), (8a/2)

[= 28]

gerin-: Kolları açarak gövdeyi gergin bir duruma sokmak, gerinmek.

g.-mege (25a/15)

[= 1]

getir-: Gelmesini sağlamak.

g.-e (32b/4)

[= 1]

getür-: Gelmesini sağlamak.

g.-e (104a/11), (107a/2), (111b/7), (121b/7), (124b/5), (133a/11), (144b/5), (42a/6), (68a/4), (83a/6), (97b/6), (99b/3)

g.-eler (101a/11), (109a/6), (25a/13), (33a/4), (84a/6), (84a/7), (31b/11), (31b/8)

g.-se (9b/6)

g.-seler (103a/6), (23b/2), (72a/5), (75a/2)

g.-ür (106b/2), (109a/2), (136a/1), (29a/15), (29b/9), (41b/14), (60b/10), (74b/10), (28a/1)

g.-ürler (22a/7), (69b/14), (70a/2)

[= 37]

getür-: Yanında veya üstünde bulundurmak.

g.-eler (147a/8)

g.-se (22b/12)

[= 2]

getür-: Sebep olmak, ortaya çıkarmak.

g.-dükden (1b/2)

g.-e (10a/1), (33a/14), (54a/4), (54b/1), (70a/1), (70a/10), (70a/13), (92a/11)

g.-eler (14a/11), (29b/15)

g.-meye (149a/5)

g.-seler (17a/4), (70a/4), (7a/2)

g.-ür (100b/1), (21b/1), (32b/10), (50b/4), (5b/12), (70b/2), (76b/3)

[= 22]

gevde: Gövde.

g. (126a/8)

g. + de (129b/12), (136b/8), (26a/12), (26b/8), (34a/1), (34b/14), (35b/12), (59b/10), (69b/5), (80a/6), (85b/12), (95b/10), (9a/9)

g. + deki (40a/1)

g. + den (27a/4)

g. + kararlığına (68a/13)

g. + karardüğün (46b/4)

g. + nüñ (62a/11), (74a/9), (74b/14)

g. + şancusına (128a/10)

g. + si (12b/2), (81b/3)

g. + sinde (66a/4)

g. + sine (16b/5), (43b/11), (55a/13), (71b/10), (71b/13), (74b/12)

g. + sustlığına (128a/9)

g. + sustluğına (68b/15)

g. + ye (128a/4), (137b/11), (141b/12), (28a/13), (36a/15), (36b/2), (3a/5), (43b/5), (64b/4), (64b/8), (66b/12), (67b/3), (72b/6), (93a/12), (98b/5)

g. + yi (40b/1), (51b/4), (93a/5)

[= 51]

geyden: <Far. Sersem, ahmak, şaşkın, anlayışsız.

g. (70a/12)

g. + kişilere (46a/8)	ğ. + lığı (10b/5), (36b/13)
[= 2]	ğ. + sı (10b/10), (22a/4)
gey- : Giymek.	[= 10]
g.-se (3b/4)	ğışş : < Ar. Bayılma, baygınlık. “gaşş”
g.-seler (132b/2)	ğ. + ı (88a/13)
[= 2]	[= 1]
gèyecek : Giysi.	gibi : Gibi.
g. (132b/2)	g. (102b/1), (103a/6), (103b/14),
[= 1]	(103b/3), (103b/6), (104a/15),
gèyesi : Giysi, kıyafet.	(104a/9), (104b/11), (107b/6),
g. (24b/7)	(109b/8), (10a/3), (112b/7), (114a/13),
g. + yi (99b/9)	(117b/15), (124a/13), (125a/11),
[= 2]	(125b/1), (127a/13), (130b/8),
geyig : Bk. geyik	(132b/4), (136a/14), (138a/6),
g. + üç (105b/3)	(138a/8), (139a/4), (141b/8), (145a/3),
[= 1]	(148a/1), (148a/13), (149a/8), (14b/7),
geyik : Geyik.	(14b/9), (150a/4), (16b/10), (17b/11),
g. (113b/5), (36a/4)	(21a/8), (21b/8), (22a/6), (23b/6),
g. + dür (38b/11)	(26a/11), (27b/11), (28b/1), (30a/13),
g. + etiyile (79a/11)	(32a/4), (32a/6), (32a/8), (33a/12),
[= 4]	(34a/10), (34a/8), (35b/1), (37a/6),
ğıbb : < Ar. İki günde bir, gün aşırı.	(39a/5), (3b/13), (43a/13), (44a/14),
ğ. (59b/15)	(44a/3), (46b/5), (4a/2), (52b/7),
ğ. + ısıtmasından (60a/1)	(53b/10), (55b/15), (56a/11), (56a/12),
[= 2]	(57a/6), (57b/1), (57b/11), (57b/15),
ğıdā : < Ar. Besin, besleyici madde.	(62a/6), (63a/4), (67b/13), (68a/2),
ğ. (79a/3), (80b/1), (96a/9), (99b/1)	(72b/13), (72b/13), (72b/13), (78a/10),
ğ. + dur (66a/6), (90a/13)	(78b/1), (79a/13), (79a/7), (79a/8),
	(7a/13), (7b/4), (7b/7), (80a/15),
	(81b/1), (81b/2), (82b/3), (83b/1),
	(84a/1), (86b/9), (87a/15), (88a/11),
	(88b/1), (89a/15), (89b/9), (8b/6),
	(8b/6), (90b/8), (91a/3), (91b/12),
	(91b/13), (91b/14), (91b/4), (92a/3),
	(93b/14), (93b/5), (95b/10), (95b/5),
	(98a/3), (98a/7), (99a/3), (9a/14),
	(9b/1), (9b/7), (47b/6)

g. + dür (111b/3), (113a/5), (118b/7),
(120b/10), (120b/8), (122b/7),
(123a/7), (124a/12), (124b/11),
(124b/11), (124b/14), (124b/15),
(125b/5), (126b/12), (126b/7),
(127b/6), (65a/15), (73a/14)

[= 131]

giciyig: Bk. giciyik

g. + e (101a/12), (102a/10), (110b/12),
(122b/2), (124b/5), (129b/14),
(142a/12), (149b/2), (64a/13), (65a/6),
(65b/8), (67a/5), (82a/8), (85a/14),
(99a/14)

g. + i (107a/12), (8a/8)

g. + in (106b/14), (49b/1), (93a/8)

g. + ine (3b/13)

[= 21]

giciyik: Kaşıntı.

g. + eyleye (74b/15)

g. + in (74a/8)

g. + lere (114a/8), (29a/6)

[= 4]

giciyüg: Bk. giciyik

g. + e (54a/2)

[= 1]

giçür: Takmak

g.-eler (127b/3)

g.-se (17a/8)

g.-seler (110b/10)

[= 3]

gid-: Akmak.

g.-en (31a/5)

[= 1]

gid-: Yok olmak, elden çıkmak.

g.-e (105b/5), (10b/14), (114b/10),
(116a/11), (126a/15), (126b/14),
(12b/9), (12b/9), (146b/9), (147b/8),
(17a/10), (18b/8), (21a/14), (22a/11),
(23a/9), (25a/3), (2a/2), (2a/7),
(35b/14), (39a/10), (39a/7), (39b/12),
(42b/11), (65b/12), (68b/14), (69a/7),
(6b/5), (90b/7), (91b/6), (96a/6),
(99a/14)

g.-eler (147a/9)

g.-en (136b/15), (28b/11), (6b/1)

g.-üb (118b/4), (119a/12), (119a/13),
(121b/3)

[= 39]

gider-: Ortadan kaldırmak, yok etmek.

g.-dükden (143a/10), (145a/11)

g.-e (100a/3), (100a/4), (101a/1),
(101a/13), (101b/13), (101b/8),
(102b/12), (102b/6), (102b/9),
(103a/2), (103b/8), (103b/9),
(104b/13), (105b/12), (106a/1),
(106a/11), (106a/12), (106b/10),
(106b/14), (106b/9), (107a/2),
(107a/2), (107b/1), (107b/14),
(107b/14), (107b/15), (107b/8),
(108a/1), (108a/6), (108a/8), (108b/7),
(108b/8), (108b/9), (109a/7),
(109b/10), (109b/14), (109b/9),
(10b/1), (10b/15), (110b/1), (110b/11),
(111a/2), (111a/3), (111a/5), (111a/6),
(111b/13), (112a/1), (112a/6),
(113a/8), (114a/14), (118a/15),
(118a/9), (119b/8), (11a/10), (11b/7),
(120b/14), (121b/12), (121b/8),
(122a/10), (122a/4), (122a/4), (122a/5),
(122a/9), (122b/9), (123b/10),
(123b/12), (124a/2), (124a/6),

(124b/3), (126a/11), (126b/10),
 (126b/2), (127a/6), (127a/8),
 (127b/13), (127b/15), (128b/13),
 (128b/15), (129a/1), (129a/13),
 (129b/14), (129b/3), (12a/13), (12b/2),
 (12b/5), (130a/3), (130a/4), (130a/8),
 (130a/9), (130b/13), (130b/2),
 (130b/4), (131a/12), (131a/14),
 (131a/2), (131a/7), (132a/12), (132a/2),
 (133a/11), (133a/2), (133a/6),
 (133b/11), (133b/4), (133b/5),
 (133b/6), (134a/7), (135a/11),
 (135a/3), (135b/2), (136a/10),
 (136a/7), (136b/5), (136b/5), (136b/8),
 (136b/9), (137a/10), (137a/5),
 (137b/9), (138a/12), (138b/1),
 (138b/3), (138b/5), (138b/8),
 (139a/13), (139b/2), (139b/3),
 (139b/5), (13a/7), (13b/10), (140a/2),
 (141a/1), (141a/11), (141a/2), (141a/7),
 (141a/8), (141b/14), (141b/15),
 (141b/2), (141b/5), (142a/1),
 (142a/12), (142a/2), (143a/1),
 (144a/13), (144a/15), (144a/7),
 (144a/9), (144b/15), (144b/6),
 (145b/1), (145b/8), (146b/11),
 (146b/2), (146b/5), (147b/9),
 (148a/12), (148a/8), (148b/6),
 (149a/13), (149a/2), (149a/3), (14a/1),
 (14a/15), (14a/6), (14a/7), (14b/5),
 (14b/8), (150a/11), (150a/6), (15a/1),
 (15a/14), (15b/11), (16a/11), (16a/15),
 (16a/6), (16b/15), (16b/4), (16b/6),
 (16b/7), (17a/1), (17a/3), (17a/8),
 (17b/11), (18a/14), (18a/2), (18a/7),
 (19a/2), (19a/3), (19a/5), (19b/13),
 (19b/5), (1b/12), (20a/14), (21a/15),
 (21b/11), (21b/15), (21b/15), (21b/3),
 (22a/13), (22a/14), (22b/14), (22b/15),
 (23a/1), (23a/10), (23b/13), (24a/8),
 (25a/5), (25a/8), (25b/10), (25b/11),
 (26a/7), (26b/11), (26b/12), (26b/13),
 (26b/4), (26b/7), (27a/4), (27b/5),
 (28a/13), (28a/14), (28a/15), (28b/1),
 (29a/8), (29b/4), (2a/12), (2a/14),
 (2b/11), (2b/15), (2b/3), (2b/8), (2b/9),
 (32a/14), (32a/15), (32b/1), (32b/15),
 (33a/15), (35a/1), (35a/3), (35b/2),
 (36a/10), (36a/5), (37a/10), (37b/15),
 (37b/2), (37b/4), (37b/9), (38a/13),
 (38a/13), (38a/15), (38a/6), (39a/11),
 (39a/9), (3a/12), (3a/2), (3a/5), (3a/7),
 (3b/12), (3b/12), (3b/3), (40a/5),
 (40a/6), (40a/6), (40a/7), (40a/8),
 (40b/14), (40b/4), (41b/13), (41b/3),
 (41b/4), (42a/3), (42b/12), (43a/15),
 (43a/5), (43b/12), (44a/12), (44b/12),
 (44b/3), (44b/5), (45a/5), (46a/11),
 (46b/14), (46b/4), (47a/10), (47b/12),
 (47b/14), (47b/2), (48a/1), (48a/13),
 (48a/2), (48b/6), (49a/4), (49a/7),
 (49a/8), (49a/9), (49b/11), (49b/2),
 (49b/4), (49b/5), (4b/1), (4b/1),
 (4b/12), (50a/1), (50a/11), (50a/11),
 (50a/14), (50a/15), (50a/4), (50a/5),
 (50a/6), (50b/12), (50b/13), (50b/15),
 (51b/9), (52a/1), (52a/10), (52a/3),
 (52a/4), (52a/9), (52b/14), (52b/2),
 (52b/4), (53a/11), (53a/9), (54a/2),
 (54a/4), (54b/10), (54b/12), (55b/9),
 (56a/1), (56a/10), (56a/12), (56a/7),
 (56a/9), (56b/8), (57b/2), (57b/7),
 (58a/7), (58b/14), (58b/2), (59a/1),
 (59a/13), (59a/14), (59b/11), (59b/8),
 (59b/8), (5a/12), (5a/14), (5b/1),
 (60a/5), (60b/5), (61a/4), (61b/15),
 (61b/8), (62a/12), (62a/12), (63a/1),
 (63a/2), (63a/3), (64a/15), (64b/11),
 (65a/11), (65a/13), (65b/5), (65b/6),
 (66b/7), (67a/11), (67a/11), (67a/12),
 (67b/9), (68a/11), (68a/12), (68a/7),
 (68b/13), (69a/15), (69b/2), (6a/10),
 (6a/15), (6a/6), (6b/2), (6b/3), (70a/9),
 (70b/7), (71b/1), (71b/10), (71b/13),
 (71b/3), (72a/10), (72a/15), (72b/10),
 (72b/14), (72b/4), (72b/6), (72b/8),

(73a/12), (73a/13), (73b/1), (73b/11),
(74a/15), (74a/7), (74a/8), (74b/11),
(74b/13), (74b/4), (74b/5), (75a/1),
(75a/11), (75a/12), (75a/12), (75a/4),
(75b/15), (75b/15), (76a/15), (76a/7),
(76b/10), (76b/11), (76b/11), (77a/15),
(77b/13), (78b/9), (79a/15), (79b/10),
(7a/11), (7a/3), (7b/10), (7b/4), (7b/7),
(7b/9), (80a/10), (80a/13), (80a/4),
(80a/6), (80a/7), (80b/13), (80b/7),
(80b/8), (81b/12), (84b/11), (85a/2),
(85a/9), (86a/12), (86a/5), (88a/13),
(88b/6), (89a/3), (89a/8), (89b/3),
(8a/15), (8a/2), (8a/6), (8a/8), (8a/9),
(8b/10), (8b/15), (8b/5), (8b/8),
(90a/6), (90a/8), (90a/9), (91a/15),
(91a/3), (91a/4), (91b/1), (91b/11),
(92a/14), (92a/3), (92a/7), (92b/14),
(92b/9), (93a/3), (93a/8), (93a/9),
(93b/13), (94b/14), (94b/6), (94b/9),
(95a/12), (95a/4), (95a/9), (96a/5),
(96a/8), (96b/11), (97a/10), (97a/11),
(97a/12), (97a/13), (97b/4), (98b/10),
(98b/3), (98b/4), (99b/10), (9a/1),
(9a/10), (9a/5), (9b/11), (9b/15),
(9b/6), (26a/9), (79b/7)

g.-eler (121a/13), (122b/14), (69a/11)

g.-icek (62a/7)

g.-mege (129b/8), (3b/9)

g.-seler (80b/9), (24b/14)

g.-üb (12a/8), (13a/2), (19a/9), (44b/1),
(69a/6)

g.-ür (100a/6), (101b/14), (102a/15),
(102b/10), (103a/9), (104b/5),
(109a/1), (111b/4), (111b/5),
(114b/14), (115b/4), (116b/7),
(11a/12), (11b/5), (122b/14), (123b/3),
(126b/9), (127a/4), (127b/7), (128b/5),
(128b/5), (128b/6), (128b/6), (12a/2),

(131b/4), (133a/15), (133b/13),
(134a/7), (136a/11), (136b/13),
(137b/12), (137b/15), (137b/2),
(137b/4), (139a/14), (139b/7),
(13b/15), (145b/7), (14b/14), (15a/6),
(15a/7), (17a/2), (17b/13), (17b/13),
(17b/2), (17b/2), (18b/10), (18b/2),
(19a/14), (19a/2), (20b/5), (24b/1),
(26a/7), (29a/14), (2a/5), (2b/9),
(30a/6), (31b/5), (32b/9), (36b/14),
(37a/1), (37a/5), (37a/7), (38a/3),
(38a/5), (38b/3), (38b/5), (3b/5),
(40a/1), (43a/8), (43a/9), (50a/1),
(50b/3), (50b/3), (51b/11), (51b/14),
(53a/3), (55b/14), (56b/12), (57b/3),
(58a/3), (58a/3), (58a/4), (59a/9),
(5b/7), (5b/8), (5b/9), (61b/6),
(62b/12), (64a/10), (6a/1), (70b/14),
(70b/5), (71a/11), (72a/3), (72b/9),
(74b/11), (76b/3), (77a/14), (81a/13),
(82b/13), (83a/14), (84b/12), (84b/15),
(85b/2), (85b/4), (86b/2), (87b/5),
(89a/11), (8b/12), (92a/6), (94a/1),
(95a/6), (96a/11), (96a/13), (96b/5),
(96b/6)

[= 630]

gine: Gene, yine.

g. (101b/13), (113b/1), (116a/2),
(116a/5), (116a/5), (11a/5), (13b/12),
(18b/4), (28a/13), (64b/13)

[= 10]

gir-: Girmek.

g.-meye (118b/10), (118b/11)

g.-se (106a/10), (109b/1), (12b/7),
(139a/8), (16a/13), (19b/8), (26b/12),
(40a/3), (47b/9), (55b/10), (77a/1),
(80b/4), (86a/4), (9a/5)

g.-seler (13b/12), (16a/9), (20a/1),
(38b/2), (44b/11), (56a/6), (59a/12),
(94b/13), (99a/4)

g.-üb (112b/14), (129b/8), (143a/15),
(40b/8), (65b/10), (96a/5)

[= 31]

giri: 1. Yine, tekrar, bir daha, sonra. 2. Artık.
3. Başka, gayri.

g. (104a/10), (104a/12), (104b/1),
(104b/12), (104b/3), (113a/4),
(115b/14), (115b/15), (116a/1),
(116a/15), (116a/3), (117b/7),
(118b/15), (121a/6), (122a/13),
(122a/13), (129a/8), (139b/13),
(13a/11), (145a/3), (18a/10), (18a/12),
(18a/3), (1b/11), (38a/1), (42a/10),
(42a/10), (42b/12), (44b/11), (45b/8),
(46b/12), (52b/11), (54a/5), (56b/4),
(61a/8), (65a/2), (65b/11), (74a/5),
(79a/4), (97a/4)

[= 40]

git-: Gitmek, geçmek, yok olmak.

g.-di (148a/5)

g.-düğine (113a/11)

g.-meye (106a/15)

g.-mezse (2a/7)

g.-miş (68b/12), (78b/2)

g.-mişile (6a/6)

[= 7]

giy-: Giymek.

g.-ib (22a/7)

[= 1]

gonca: <Far. Henüz açılmamış veya açılmak üzere olan çiçek, tomurcuk.

g. + cuğın (147b/2)

[= 1]

göbeg: Bk. göbek

g. + e (106b/5), (111b/10), (58a/12)

g. + ine (105b/9), (22b/10)

[= 5]

göbek: Göbek.

g. + den (55b/6)

g. + leri (47a/4)

[= 2]

göden: Kanatsız çekirge. “göden çekirge”

g. (80b/13)

g. + çekürgeçür (93a/14)

g. + çekürgeyi (80b/13)

[= 3]

gögercin: Güvercin.

g. (106a/15), (110b/15), (76a/5),
(88a/5), (88a/5)

g. + tamına (132b/9)

g. + üñ (76a/5)

g. + yuvasına (106a/14)

[= 8]

gögez: Bk. gög(ü)s

g. + ağrılarına (14a/13)

[= 1]

gögis: Bk. gög(ü)s

g. + de (19a/3)

[= 1]

gög(ü)s: Göğüs.

g. + i (13a/14)

g. + inde (54a/8)

g. + ine (120b/1)

[= 3]

gögüs: Göğüs.

g. (124a/11), (133b/1), (20b/9),
(21b/10), (47b/12)

g. + ağrısı (15a/5)

g. + ağrısına (102b/13), (134b/6)

g. + de (136a/14), (139b/11), (146b/4),
(15a/1), (33b/1), (33b/2), (38a/3),
(42a/4), (47b/6), (60b/11), (73b/10),
(74b/10), (82b/9), (91a/12), (92a/8),
(92b/14)

g. + deki (73a/1)

g. + den (111a/11), (132b/15),
(133b/2), (134b/6), (146b/3), (33a/7),
(35b/5), (41b/13), (43b/1), (61a/10),
(61b/11), (72b/14), (86a/7)

g. + e (126b/11), (137a/12), (21a/10),
(57b/8), (66a/15), (70b/13)

g. + i (10a/14), (112a/14), (129a/10),
(143b/4), (14b/13), (33b/6), (49b/9),
(50a/2), (50b/3), (69b/10), (96a/9)

g. + iriligin (67a/12)

g. + iriligine (15a/2), (66a/15)

g. + ündeki (148a/13)

g. + zahmetine (101b/4)

[= 60]

gögüz: Bk. gög(ü)s

g. + den (11b/3), (45b/3)

[= 2]

gök: 1. Gök, gökyüzü. 2. Yeşil, mavi.

g. (38a/2), (38b/8), (53a/14), (56a/9),
(61a/6)

[= 5]

gökce: 1. Gök rengi, mavi. 2. Bu renkte olan. 3. Güzel, hoş a giden.

g. + bizile (93a/11)

[= 1]

gökçek: Bk. gökçek

g. (136a/7), (62a/9)

g. + eyler (108b/13), (121a/15),
(128a/5), (13a/14)

g. + eyleye (10a/13), (121a/2),
(129b/4), (6b/14), (99b/15)

[= 11]

gökçek: Güzel, sevimli, iyi.

g. (101b/12)

g. + eyler (91b/8)

[= 2]

gök şüsen: Bk. gök şüsen

g. (53a/14)

[= 1]

gök şüsen: <T.-Far. Mavi zambak, menevşe;
(*İris cermanica*).

g. (139b/14), (38b/8)

g. + e (38a/2)

g. + ile (56a/9)

g. + yağdır (117a/8)

[= 5]

gölge: Gölge.

g. + de (107a/14), (16b/9), (38b/9),
(43b/8), (4a/10), (87a/1), (91a/1),
(94b/13)

g. + sinde (23a/9)

[= 9]

gölgeli: Gölge altında olan.

g. (101b/9)

g. + yerlerde (15b/14)

[= 2]

göm-: Gömmek.

g.-e kosalar (106a/14), (110b/14),
(110b/14)

g.-eler (127b/2), (138b/13)

g.-seler (132b/8), (132b/9), (66b/6)

g.-üb (50a/2)

[= 9]

göñ(ü): Bk.gönül

g. + i (50a/1)

[= 1]

gönlek: Gömlek.

g. (3b/4)

[= 1]

gönül: Gönül, kalp.

g. (100a/6), (115b/5), (122b/1),
(134a/6), (14b/15), (49a/10), (49b/15)

g. + den (132a/4)

g. + dönderür (89b/15)

g. + döndüğün (109a/1), (68b/13),
(70b/5)

g. + döndürür (114a/2), (136a/3),
(150a/15), (19b/4), (49a/10)

g. + dönmecligin (49b/15)

g. + e (21b/6), (49a/9), (49b/7),
(68b/13), (92a/15)

g. + kırdıdur (129b/2)

[= 24]

gör-: Görmek.

g.-di (26a/8), (65b/14)

g.-düm (148a/3), (148a/4)

g.-e (80a/13)

g.-eler (52b/10)

g.-en (13a/6), (30a/4), (71b/1),
(104b/12), (105b/9), (139a/8)

g.-icek (4b/2)

g.-meye (52a/11)

g.-mez (134b/1)

g.-ür (41a/8)

g.-ürse (18b/5), (34a/3), (89a/4)

[= 16]

göre: Göre, nazaran.

g. (116a/2), (18b/6), (53a/6)

[= 3]

göril-: Görülmek.

g.-e (85a/12), (96b/3)

[= 2]

göster-: Göstermek.

g.-ür (108a/11)

[= 1]

götür-: Sokmak; taşımak; kaldırmak; gidermek.

g.-düğince (81b/14), (90b/15)

g.-düm (148a/3)

g.-e (101a/4)

g.-icek (49a/12)

g.-mege (113a/5)

g.-se (101b/2), (104b/11), (122a/6), (131a/8), (132b/11), (132b/4), (139a/7), (140b/9), (147b/12), (147b/13), (18b/11), (18b/8), (21a/8), (28a/6), (32a/9), (33a/12), (34a/8), (37a/9), (38a/9), (39b/11), (53b/10), (53b/3), (5b/1), (61b/13), (65a/12), (71b/6), (71b/7), (74a/10), (78b/11), (83b/1), (84a/1), (91b/14), (96a/7), (98b/6), (99a/3), (9b/7)

g.-seler (102b/1), (109b/13), (114a/13), (117b/15), (122a/7), (132b/6), (13a/8), (143a/4), (147b/14), (147b/9), (150a/4), (21b/9), (23a/13), (25b/13), (35b/7), (36a/6), (39a/13), (39a/15), (44a/14), (44a/3), (55b/15), (56a/11), (56b/1), (57a/6), (63a/12), (66b/4), (70b/9), (78a/10), (78b/1), (84b/10), (87a/15), (88b/14), (89a/1), (89a/3), (90b/8), (95b/5), (98a/8), (98a/8)

[= 80]

götürün-: Sokmak, fitil türü ilaç kullanmak.

g.-se (24b/2), (27a/1)

g.-seler (7b/5)

[= 3]

gövde: 1. İnsan bedeninde baş, kol ve bacaklar dışında kalan bölüm. 2. Ağaç ve bitkilerin dallarının dışında kalan ana bölümü. 3. Hayvanlarda baş, ayak ve kuyruktan geri kalan bölüm.

g. (92a/13), (94a/1)

g. + de (104a/5), (104a/6), (106a/7), (107a/13), (113b/4), (118a/15), (135a/3), (135b/8), (137b/7), (149b/12), (17b/6), (21b/13), (88b/8)

g. + deki (146b/5), (99a/14)

g. + den (108b/13)

g. + ditremek (142a/15)

g. + lere (122b/6), (86b/12)

g. + lerin (123a/13)

g. + segirdüğine (125b/9)

g. + sine (7b/6)

g. + siyile (131a/2)

g. + ye (106b/14), (119b/15), (120b/11), (120b/12), (122a/9), (123b/1), (125a/13), (125a/8), (131a/10), (139a/15), (141b/1)

g. + yi (113a/4), (136a/7), (50b/11), (84b/13), (94b/13)

[= 41]

göyün-: Bk. göyün-

g.-miş kurşunu (4b/11)

[= 1]

göyün-: Yanmak, sızlamak; olgunlaşmak.

g.-düğün (108b/8), (58b/14)

g.-düginden (102b/14), (46b/13)

g.-düğine (103a/15), (110b/5),
(119a/5), (119a/7), (120b/1),
(121a/12), (121a/12), (33b/11)

g.-ince (127a/13)

g.-melerine (51a/5)

g.-mesinden (5b/11)

g.-mesine (15a/2), (16a/3)

g.-mesini (52a/10)

g.-miş (100b/2), (107a/13), (24a/14),
(39a/8), (76a/1), (88a/11)

g.-miş balgımı (100b/3)

g.-miş hıllıları (71a/10)

g.-mişidür (45b/9)

g.-mişin (18a/12)

g.-mişinden (18a/13), (3b/5), (48b/12)

g.-mişini (55a/9), (61a/6), (67a/8)

g.-mişiniñ (45b/8)

g.-miş kurşun (7a/13)

g.-miş kurşundur (18a/6)

g.-üğine (17a/5)

[= 38]

göyündür-: Yakmak, sızlatmak.

g.-dükden (3b/6)

g.-eler (104a/13)

g.-medin (18a/10), (3b/8), (67a/7),
(98b/4)

g.-mesiniñ (48b/13)

g.-seler (105b/6), (111a/8), (12a/12),
(12a/7), (12b/4), (12b/5), (130b/14),
(135a/7), (139b/8), (140b/14),
(142b/12), (142b/3), (145b/13),
(146b/12), (16b/6), (18a/9), (22b/10),
(22b/12), (23b/5), (26b/6), (35a/10),
(38b/15), (39b/6), (3b/12), (42b/6),
(44b/14), (4a/11), (4b/6), (53b/11),
(54b/10), (54b/9), (55a/14), (56b/8),
(5b/14), (61a/4), (68a/12), (74a/6),
(79b/14), (82a/15), (82a/5), (82a/6),
(83b/10), (87b/14), (90b/15), (93a/11),
(96b/9), (98a/9)

g.-üb (105a/15), (105b/11), (106a/11),
(106a/5), (107b/14), (110a/13),
(110b/10), (110b/9), (111b/2),
(135a/4), (140a/12), (146a/2),
(146b/9), (149a/5), (23b/5), (45b/2),
(54b/13), (54b/15), (55b/2), (67a/4),
(68a/9), (76b/9), (79a/8), (81a/2),
(83a/12), (88a/9), (98a/15), (98b/2)

g.-ür (108b/15)

g.-ürler (16b/8), (88a/6)

[= 85]

göz: Göz.

g. (101a/4), (108b/15), (123a/13),
(136a/7), (137a/15), (138b/7),
(140a/2), (2b/9), (37a/8), (3b/13),
(5b/2), (70b/14), (76b/9), (86a/12)

g. + ağrıları (42a/12)

g. + ağrıların (2b/9)

g. + ağrılarına (34a/14), (51a/3)

g. + ağrısın (18a/13), (18a/2)

g. + ağrısına (103a/11), (11b/8),
(18a/1), (3b/13), (65a/11), (70a/11),
(95b/11)

g. + ağırsından (71a/7)	(141b/15), (141b/7), (142a/2),
g. + altında (106b/9), (149a/10)	(142b/12), (144a/12), (144a/3),
g. + bulduğuna (123a/5)	(144b/11), (146b/11), (146b/13),
g. + cıbanlarına (19a/4)	(148b/3), (149a/10), (14a/1), (17b/11),
g. + cıbanlarına (140b/9)	(18a/13), (18a/14), (18a/3), (18b/2),
g. + de (100b/8), (102b/15), (102b/4),	(20a/3), (23a/1), (26b/3), (28b/1),
(102b/6), (109b/13), (11b/11),	(29b/10), (29b/7), (29b/8), (2b/9),
(137a/5), (138a/12), (138b/8),	(35a/3), (37a/7), (3b/11), (42a/1),
(139a/9), (142b/8), (145a/15),	(42a/12), (42a/3), (43b/15), (44a/1),
(145b/10), (22b/14), (22b/2), (24b/15),	(44a/1), (44b/1), (46b/2), (48b/7),
(28b/6), (30a/10), (32a/13), (37a/11),	(49a/12), (49a/8), (49a/9), (49b/1),
(3b/11), (3b/7), (50a/14), (50a/15),	(50b/9), (55a/9), (56b/1), (5b/2),
(58b/2), (5a/12), (60a/13), (61b/7),	(5b/8), (5b/9), (60a/11), (61a/14),
(65a/10), (65a/13), (67a/5), (73a/4),	(64b/3), (65a/10), (65a/12), (66a/12),
(7a/11), (7b/4), (87b/5), (89a/2),	(67a/3), (67a/5), (71b/1), (71b/2),
(89b/3), (90a/9), (98b/10), (98b/3),	(78a/5), (79b/13), (7b/3), (84a/7),
(98b/4), (99a/1), (9b/10), (9b/14)	(84b/8), (87a/4), (87b/1), (87b/14),
g. + degmeye (89a/1)	(87b/4), (89a/2), (89a/7), (89b/6),
g. + deki (16a/7), (48b/7), (73a/11),	(89b/8), (8b/3), (90a/11), (90a/6),
(89a/8), (90a/11), (90a/6)	(90a/9), (91a/9), (93a/12), (94a/14),
g. + delügi büyüdüğüne (148b/3)	(95a/13), (95a/4), (96b/15), (97a/1),
g. + den (3b/11), (41b/2), (41b/2),	(98b/2), (9b/14)
(4b/11), (60a/15), (85a/14)	g. + giciyigine (3b/13)
g. + dikildiğine (109a/8)	g. + i (107a/8), (111a/1), (134a/12),
g. + e (100a/3), (101b/4), (102b/6),	(134a/9), (135b/9), (137a/8), (137a/9),
(105b/1), (105b/10), (105b/6),	(138b/8), (141b/7), (144a/12),
(106a/1), (106a/11), (106a/12),	(144a/3), (145a/8), (146b/12),
(106a/5), (109b/9), (110a/10),	(146b/13), (148a/5), (14a/13), (18b/4),
(110b/10), (110b/4), (111a/1),	(29b/4), (2b/9), (39b/12), (39b/12),
(112b/13), (119b/9), (122a/10),	(40b/3), (40b/3), (40b/4), (56b/15),
(122a/10), (127b/14), (128b/5),	(64b/3), (65b/2), (69a/3), (71b/6),
(12b/12), (131a/3), (132a/3),	(71b/7), (73a/4), (77a/7), (78a/14),
(135a/11), (136a/6), (136b/13),	(80a/3), (83b/8), (85a/15), (89b/6),
(137a/10), (137b/9), (138b/1),	(90a/8), (93a/13), (93b/13), (93b/9)
(138b/7), (139a/13), (139b/3),	g. + in (132b/11), (132b/6), (134b/3),
(139b/8), (140a/12), (141a/13),	(146a/11), (71b/6), (71b/6)
	g. + inde (142a/1)
	g. + ine (103b/8), (142a/2), (145a/7),
	(17b/13), (7b/2), (91a/2)

g. + ini (105b/8)	g. + üç kabağları (25a/1)
g. + iriligin (67a/11)	g. + üç kabağlarında (140a/10)
g. + kabağında (131a/2)	g. + üç perdesin (23a/1)
g. + karardüğün (136a/11), (28b/1), (37a/7), (49a/9), (63a/2), (73b/1), (88b/5), (95a/14)	g. + üç perdesine (137a/11)
g. + karardur (103a/2)	g. + yırtlazına (87a/12)
g. + kararmasın (55b/14)	g. + zahmetlerine (95a/14)
g. + karartmasına (54a/8)	[= 318]
g. + ler (7b/2)	göz çiğdemi: Gezdigeçti, sarı süsen, bataklık süseni, kelbaş, kılıç otu; (<i>Iridaceae pseudacorus</i>). Krş. aymārūkālīs
g. + lerde (51b/13), (87a/11)	g. (37a/8)
g. + lere (24b/14), (7b/7)	[= 1]
g. + leri (134b/1), (134b/3), (29a/15), (7b/1)	gözen: Keler, bir çeşit kertenkele. Krş. ibn-i ʿirus, rāsū.
g. + lerin (26a/1), (71b/3)	g. (4a/7)
g. + lerindeki (103b/9)	[= 1]
g. + lerine (39a/5)	gözlü: Herhangi bir biçimde veya renkte gözü olan.
g. + lerinüj (61a/7)	g. (61a/7)
g. + otlarına (138b/13), (138b/3), (5a/1), (63a/2)	[= 1]
g. + perdesine (24b/5)	gözlüce ot: Gözlüce yaprak denilen, yapraklarında yemişi olan bir bitki. Krş. bārīlümāyin
g. + şancusına (66a/8)	g. (43b/2)
g. + süz (83a/14)	[= 1]
g. + şişdüğine (41b/1)	gözsüz sepek: Kör sıçan, köstebek olarak da bilinen bir hayvan. Krş. ħuld.
g. + şişlerine (50b/9)	g. + dür (107b/13)
g. + ün (3b/7)	[= 1]
g. + üç (110b/4), (144a/4), (24b/11), (41a/15), (53a/11), (66a/13), (74b/4), (79b/7)	

gözük-: Görünmek.

g.-e (89a/2)

[= 1]

gözyaşı: Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

g. + n (7b/7), (8b/3)

g. + mı (38a/5)

[= 3]

gunâb: <Ar. Hünnap, kızılığde, üvez ağacı; (*Sorbus aucuparis*). “unnâb”

ğ. + şuyınuğ (69b/11)

[= 1]

güs: <Ar. Menejit hastalığı. “leysegüs?”

ğ. + zaħmetine (84b/3)

[= 1]

guşsa: <Ar. Keder, üzüntü.

ğ. (41b/14)

ğ. + sın (89a/11)

ğ. + yı (101b/13), (101b/14), (133a/2), (47a/10)

[= 6]

guzza: Bk. guşsa

ğ. + dan (39b/13)

[= 1]

güc: Bk. güç

g. (43b/4)

g. + ile (64a/12), (9b/3)

[= 3]

güç: Güç, kuvvet; zor.

g. + ile (43a/3)

[= 1]

gül: <Far. 1. Gül. (*Rosa*). 2. Çiçek.

g. (109a/4), (16b/1), (17b/15), (18a/2), (25b/9), (27b/5), (28a/13), (29b/12), (32a/8), (32b/13), (33b/6), (38a/12), (45a/8), (47a/1), (47a/9), (52b/13), (55b/15)

g. + e (39b/14), (42a/8)

g. + i (120a/13)

g. + ile (41b/1), (47b/14)

g. + yaprağıla (46b/3)

g. + yaprağın (120a/11)

g. + yaprağıyla (46a/13)

[= 25]

gül şuyı: Gül suyu.

g. (126a/2)

g. + la (103a/11), (150a/14), (18a/2), (2b/8), (45a/8), (61a/14), (71a/5), (90b/13)

g. + n (2b/8)

g. + nda (29b/12)

[= 11]

gül yağı: Gül yağı.

g. (119a/13), (120b/10), (16b/1), (4b/10)

g. + dur (119b/6)

g. + la (12b/6)

g. + n (119a/11), (17b/15), (24b/6),
(33b/6)

g. + na (52b/13)

g. + ni (66b/4)

g. + yıla (102b/5), (106b/9), (107b/15),
(10a/14), (111a/14), (119b/2),
(123a/4), (13b/10), (144a/13),
(144a/4), (147b/1), (25b/9), (27b/5),
(28a/13), (32a/8), (32b/13), (38a/12),
(47a/1), (55b/15), (66a/11), (66a/7),
(67a/1), (71b/7), (84b/1), (85a/6),
(86a/1), (94b/1), (94b/8), (96a/14)

g. + yla (47a/9)

[= 42]

gümüş: Gümüş.

g. + ma' deninde (64b/15)

[= 1]

gün: Gün, yirmi dört saatlik zaman dilimi;
güneş.

g. (101a/1), (101a/8), (101a/9),
(106b/10), (107a/15), (113a/2),
(113b/1), (115a/3), (115a/3), (115a/7),
(115b/1), (115b/12), (116a/14),
(116a/8), (116b/9), (117a/4), (117a/6),
(117b/13), (117b/7), (117b/7),
(118a/12), (118a/3), (118a/6),
(118b/15), (119a/11), (119a/2),
(119b/3), (120a/12), (121a/1),
(121a/6), (123b/1), (124a/7),
(126a/13), (126a/3), (128a/13),
(128a/3), (128a/6), (129b/4), (12a/1),
(12a/14), (12b/8), (132a/11),
(134a/13), (135a/2), (138a/7),
(138b/13), (13b/11), (140a/5),
(141b/12), (142a/2), (146a/3),
(147a/8), (14b/4), (18a/2), (23a/3),
(23b/6), (24b/10), (25a/11), (28a/11),

(28a/12), (28a/12), (34b/4), (38b/9),
(39a/15), (40a/8), (43b/7), (48a/10),
(49b/14), (54a/1), (55b/6), (58b/12),
(58b/12), (60a/1), (60a/2), (60a/4),
(61b/1), (61b/5), (62a/4), (65b/12),
(65b/14), (65b/4), (65b/6), (66a/10),
(69b/2), (6b/10), (6b/11), (6b/12),
(6b/9), (71b/12), (72a/14), (76a/6),
(81b/4), (82a/4), (84a/4), (88b/3),
(91b/7), (95a/7), (97b/13), (97b/7)

g. + de (101a/13), (112a/2), (113a/3),
(120a/14), (121b/13), (123b/1),
(12a/1), (135b/4), (13b/12), (144b/4),
(145a/9), (146a/11), (14a/5), (14b/5),
(18b/9), (20a/7), (23b/9), (29b/3),
(2a/12), (2a/9), (33b/9), (39b/12),
(3a/11), (43b/9), (4b/7), (4b/8), (4b/8),
(6b/13), (75a/4), (76a/3), (91b/6),
(95b/13), (9a/1)

g. + den (66b/11), (85a/8), (86b/3)

g. + e (113b/1), (117b/7), (12b/4),
(135a/2), (135b/4), (135b/4),
(145a/10), (148a/12), (14a/5), (2a/2),
(2a/9), (2b/3), (35b/8), (37b/1),
(43b/9), (48a/11), (60a/2), (65b/10),
(75a/3), (78b/9), (81a/2), (92a/2),
(96b/11), (9a/1), (9a/10), (2a/11)

g. + inde (103b/11), (2a/10), (86b/1)

g. + lerde (71a/3)

g. + lerinde (134a/13)

g. + yağduğına (66a/10)

[= 167]

gündüz: Gündüz.

g. (42b/12)

[= 1]

güneş: Güneş

g. + de (107b/8), (116a/8), (117a/6),
(118a/6), (118b/15), (119a/2), (11a/5),
(124a/15), (134a/8), (140b/11),
(50b/11), (72a/4), (95a/7)

g. + e (105a/1), (110b/2), (113b/9),
(114b/11), (114b/4), (114b/5),
(116a/7), (116b/4), (120b/15),
(120b/6), (124b/7), (126a/13),
(128a/2), (128b/8), (131a/12),
(134b/15), (138a/6), (140a/7), (2a/10),
(2a/6), (39a/9), (49a/7), (92a/3),
(93b/1), (94b/15)

[= 38]

güneyik: Hindiba, yaban marulu, güneyik,
göyinek; (*Cichorium endiva*).

g. + kokusına (9a/15)

[= 1]

günlük: Bk. günlük

g. + ile (75a/10)

g. + le (37b/1)

[= 2]

günlüg: Bk. günlük

g. + ile (66a/11)

[= 1]

günlük: Günlük ağacı ve bundan elde edilen
zank; ak günlük (*Boswelîa*), kara günlük
(*Cortex styracis*) olmak üzere iki türü bulunur.

g. (112a/10)

g. + dür (21b/7)

g. + ile (110a/10), (136b/8), (41b/1),
(76b/13), (97a/2)

g. + unıyla (37b/15)

[= 8]

gürle-: Gürlemek.

g.-yen (106b/11)

[= 1]

güve: Kurtçuğu yapığı, yünlü kumaş ve
dokuma yiyen pul kanatlılardan bir böcek;
(*Tine pellionella*).

g. (18b/13), (31a/1), (82a/15)

g. + kesmekten (6a/5)

g. + si (18b/13)

g. + yi (24b/7)

g. + yimişi (37a/6)

[= 7]

güvüldü: Kulak uğultusu.

g. + gine (117a/10)

g. + sin (100a/2), (126a/10), (127a/5),
(38b/3), (74a/8)

g. + sine (123a/2), (123b/11), (123b/2)

[= 9]

güwegü otı: Güveği otu, kekik otu, zater;
(*Origanum vulgare*).

g. (114a/4), (30b/11), (77b/14)

g. + la (104b/4)

g. + yıla (41b/12)

[= 5]

-H-

habb: < Ar. 1. Tane, çekirdek, tohum. 2.
Yuvarlak olarak hazırlanmış ilaç, hap.

- h. + ıdur (56a/4)
- h. + ından (56a/4)
- h. + ını (56a/5)
- h. + ını (56b/10)
- [= 4]
- h̄abbetü'l-hazrā:** < Ar. Sakız ağacının yemişi, meneviş, çitlembik; (*Pistacia terebinthus*).
- h. + yaprağına (135b/13)
- [= 1]
- h̄abbü'l-belesān:** < Ar. Pelesenk ağacı tohumu; (*Commiphora opobalsamum*).
- h. (38b/6)
- [= 1]
- h̄abbü'n-nīl:** < Ar. Mavi gece sefası, çivit tohumu; (*Ipomoea hederacea*).
- h. (86b/4)
- [= 1]
- h̄abbü's-selāṭīn:** < Ar. Sütleğen bitkisinin tohumu; (*Euphorbia*). Krş. dend.
- h. + dür (114a/5)
- [= 1]
- h̄abbü's-sümne:** < Ar. Yabani kenevir tohumu; (*Cannabis sativa*). Krş. şāhdāne-i berrī
- h. (86b/8)
- [= 1]
- h̄abeş:** < Ar. Afrika'nın Kızıldeniz sahilinin güneyinde yer alan bir ülke, Etiyopya.
- h. + den (87b/4)
- [= 1]
- h̄acer-i a'rābī:** Fil kemiğine benzeyen bir taş, Arap taşı.
- h. (88a/8)
- [= 1]
- h̄acer-i bahrī:** Deniz kenarlarından çıkartılan beyaz bir taş. "Mercan"; (*Corallium rubrum*).
- h. (89b/11)
- [= 1]
- h̄acer-i billūr:** < Ar. Gayet parlak ve şeffaf taş veya pek saf ve temiz beyaz cam, kristal.
- h. (88b/13)
- [= 1]
- h̄acer-i bülse:** Natruna benzeyen, üzerinde noktacıklar olan altın rengi bir taş. "hacer-i bulis"
- h. (89a/14)
- [= 1]
- h̄acer-i ırākī:** Bilegü taşı.
- h. (89a/6)
- [= 1]
- h̄acer-i efrikī:** Siyah boya çıkartan bir taş, boyacılar taşı. "hacer-i afriki"
- h. (87b/11)
- [= 1]
- h̄acer-i ermenī:** Lacivert renkli bir taş.
- h. (89b/14)
- [= 1]
- h̄acer-i ferāmī:** Karaca bir taş.
- h. (88a/6)
- [= 1]

hacer-i gāzāfī: Cehennem deresi taşı.

h. (88a/10)

[= 1]

hacer-i habeşī: Yeşil renkli olan ve genellikle Habeş'den gelen bir tür zebercet.

h. (87b/3)

[= 1]

hacer-i hezfi: Mısır'da hamamotu, yerine kullanılabilen tüy dökücü toz elde edilen ve çömlekçi balçığı gibi yarık yarık olan bir taş. "hacer-i hurfi"

h. (88a/15)

[= 1]

hacer-i kibtī: Benî İsrail zeytini denilen bir taş. Krş. hacherü'l-yehūd

h. (87a/12)

[= 1]

hacer-i menfi: Genellikle Mısır'da bulunan, zeytin hacminde bir taştır. "hacer-i münifi"

h. (88b/12)

[= 1]

hacer-i müşakkak: Rengi safrana benzeyen, genellikle batı bölgelerinden olan bir taş.

h. (87a/10)

[= 1]

hacerü'd-dik: Horoz karnından çıkan bir taş.

h. (89a/9)

[= 1]

hacerü'l-barkī: Aya kadar bir taş.

h. (90a/2)

[= 1]

hacerü'l-bakar: Sığırın öd kesesinden çıkan ve kıl düşürme ilacı olarak kullanılan bir taş.

h. (89b/3)

[= 1]

hacerü'l-busa: Genellikle Hicaz denizinde bulunan beyaz bir taş.

h. (90a/1)

[= 1]

hacerü'l-esdā: Emcek taşı, meme taşı, süt taşı.

h. (88b/5)

[= 1]

hacerü'l-hayye: Yılan taşı, rengi ve billur yapısı farklı birçok türü olan, minerallerin başkalaşmasıyla oluşan kütle, serpantin.

h. (88b/7)

[= 1]

hacerü'l-hüt: Balık beyrinde bulunan beyaz ve berrak bir taş.

h. (89b/9)

[= 1]

hacerü'l-hindī: Kan kesici bir taş.

h. (88b/9)

[= 1]

hacerü'l-isfenc: Sünger taşı.

h. (88a/13)

[= 1]

hacerü'l-kamer: Ay köpüğü, geceleri ay ışığında bulunduğu söylenen şeffaf bir çeşit taş.

h. (87b/8)

[= 1]

ḥacerü'l-kelb: Köpek taşı.

h. (87b/15)

[= 1]

ḥacerü'l-kerkî: Genellikle Hindistan denizinin kenarında çok bulunan beyaz bir taş.

h. (88b/14)

[= 1]

ḥacerü'l-meşâne: İnsanın mesanesinden çıkan taş.

h. (89b/1)

[= 1]

ḥacerü'l-yehūd: Benî İsrâil zeytini deneni bir taş.

h. (87b/5)

h. + uḥ (87a/13)

[= 2]

ḥacerü'n-nār: Çakmak taşı.

h. (89a/11)

[= 1]

ḥacerü'r-raḥā: Değirmen taşı, değirmende, dönerek taneleri ezen yuvarlak taş.

h. (89b/13)

[= 1]

ḥācet: < Ar. İhtiyaç.

h. + de (135a/1), (16b/9)

h. + lerin (147a/15)

h. + vaktinde (113b/11), (4a/4), (91a/2)

[= 6]

ḥacl: < Ar. Keklik kuşu; (*Perdrix*). “hacel”

h. (90a/4)

[= 1]

ḥad: < Ar. Had, sınır; derece; hummalarda ağırlaşma dönemleri.

h. + den (108b/15), (88a/4)

h. + dince (69a/10)

[= 3]

ḥadāʔ: < Ar. Dölengeç kuşu, çaylak kuşu; (*Milvus migrans*).

h. (90b/12)

[= 1]

ḥadāk: < Ar. Patlıcan; (*Solanum melongena*).

h. (91a/4)

[= 1]

ḥadīd: < Ar. Demir.

h. (90a/14)

[= 1]

ḥafakān: < Ar. Kalp sıkışması, çarpıntı. Krş. yürek oynaması.

h. (109a/2), (53a/3)

h. + a (109a/3), (137a/9), (142b/11), (148b/9), (17a/1), (22a/12), (48b/8), (84b/15)

h. + ı (109a/7), (3b/9), (62b/12), (5b/8)

[= 14]

ḥaffif: < Ar. Miktarı az, sindirimi kolay (yiyecek).

h. + dür (137a/12), (22a/2)

[= 2]

ḥaḳ te'ālā celle celāluhu: <Ar. Şanı yüce olan Allah.

ḥ. (134b/2)

[= 1]

ḥāl: <Ar. Durum.

ḥ. + i (22a/4)

ḥ. + inde (113a/5)

[= 2]

ḥalḥiṣā: <? Yabani semiz otunun sütlüsü.

ḥ. (96b/2)

[= 1]

ḥalḥüb: <Ar. Akça otu, sultan otu, yer fesleğeni, halime. “hulbub”

ḥ. (98a/1)

[= 1]

ḥalenc: <? Demircilerin kömür yaptığı bir çam ağacı türü.

h. (107b/5)

[= 1]

ḥalfā: <Ar. Kırdıra, düğün otu, dağ otu ve yakı otu da denilen bitki; (*Stipa tenacissima*).

ḥ. (96b/8)

[= 1]

ḥalīme: <Ar. Akça otu. Krş. ḥalḥüb

ḥ. (98a/2)

[= 1]

ḥalk: <Ar. Halk.

h. (147b/15), (18b/11), (68a/1)

h. + ı (1b/14)

h. + katında (132b/12)

[= 5]

ḥalk: <Ar. Etrafında olan ağaç dallarına ve benzeri çubuklara sarılmış asma, yemeklere konulan üzüm salkımı gibi olan bir bitki. “halık, hullak, hılk”

ḥ. (96b/3)

[= 1]

ḥalka: <Ar. Çeşitli metallerden veya tahtadan yapılmış çember.

ḥ. (132a/6)

ḥ. + cuḳ (17a/7)

[= 2]

ḥall: <Ar. Sirke.

h. (106b/1)

[= 1]

ḥall: Bk. ḥall

h. + éder (148b/7)

[= 1]

ḥall: <Ar. Ezilme, erime, yumuşama.

ḥ. (104a/3), (122b/10), (5b/3)

ḥ. + éde (100a/13), (111a/9), (140b/6), (86a/10), (26b/7), (2b/5), (61b/6), (92a/14), (92a/7), (98b/12), (31b/14)

ḥ. + éder (115b/2), (117b/9), (136b/6)

ḥ. + édüb (122a/3), (19b/1), (85a/1)

ḥ. + étseler (130a/8), (64b/14), (70a/3), (19b/1), (40a/15), (19a/15)

ḥ. + eyleseler (18a/4)

h. + eyleye (112a/14), (55a/12),
(68b/10) (5b/4), (138a/2), (14b/10),
(19a/15), (19a/6), (19b/15), (29a/10),
(42a/5), (79a/12)

h. + eyleyüb (41b/6)

h. + olunca (77a/11)

[= 42]

hām: <Ar. Olgunlaşmamış, işlenmemiş,
pişmemiş, ham.

h. (119a/15), (119b/5), (125b/15),
(127a/2), (69a/10)

h. + encīri (74b/2), (74b/5)

h. + encīrile (117b/11)

h. + hıltıdan (72b/7)

h. + hıltı (114a/6)

h. + hıltları (100b/10), (104b/13),
(78b/7)

h. + ı (111b/11)

h. + ıdur (3b/3)

h. + la (72b/4)

[= 16]

hām: Bk. hām

h. + iken (47b/1)

[= 1]

hamāhān: <Far. Demir sandalı olarak bilinen
siyah renkli bir taştır; erkeği ve dişisi olur.
“humahan”

h. (109b/6)

[= 1]

hamām: <Ar. Yıkılacak yer, yunak, ısıdam.
hamam.

h. (118a/15), (120b/3), (122b/2),
(123b/10), (89b/4)

h. + a (13b/12), (94b/13)

h. + da (124a/15), (125a/7), (125b/4),
(17b/9), (46b/4), (72b/3), (72b/5)

h. + dan (34b/7), (62b/14), (89b/4)

h. + içinde (74b/12)

[= 18]

hamāmā: <Ar. Hamama otu, güvercin otu,
kestek; (*Amomum granum paradisi*).

h. (114b/3), (98b/15)

[= 2]

hamel: <Ar. Semânın kuzey yarımküresinde
Sevr burcu ile Süreyya manzumesinin
yakınlarında bulunan bir burç ki, Güneş buraya
Martın dokuzunda dâhil olur.

h. (143a/2)

h. + burucında (147a/6)

[= 2]

hamīr: <Ar. 1. Maya, mayalamak. 2.Hamur.

h. (108a/2)

h. + e (64b/5)

h. + édüb (103a/13)

h. + i (108a/4), (108a/6)

h. + süzdür (22a/2)

[= 6]

hammām: Bk. hamām

h. + da (126a/5)

[= 1]

ḥamr: <Ar. Sarhoş edici içecek, şarap. Krş. süci.

h. (108a/9)

h. + dan (24a/14)

[= 2]

ḥanāzīr: <Ar. Sıracı adı da verilen bir tür çıban.

h. + e (102a/11), (104b/8), (107b/13), (108a/1), (136b/7), (144b/12), (32a/12), (34b/3), (38a/10), (40b/11), (41b/6), (45a/2), (46a/5), (51b/8), (54a/10), (58a/15), (59b/11), (59b/3), (5b/3), (68b/7), (68b/9), (74b/2), (79a/9), (89a/14)

h. + i (114b/14), (19a/1), (44a/1), (77a/10)

h. + rencine (26b/7)

h. + şişlerine (55a/11)

h. + zahmetine (63b/12), (83b/4)

h. + zahmetlerin (26b/4)

[= 33]

ḥanāzīr: Bk. ḥanāzīr

h. + e (4a/12)

[= 1]

ḥanāzīr: Bk. ḥanāzīr

h. (9b/6)

h. + e (100a/13), (61b/4)

[= 3]

ḥanderūs: <Gr. 1. Çavdar türünden bir ot; (*Secale cereale*). 2. Aksırık otu, kündüs; (*Gypsophila struthium*).

h. (109b/15)

[= 1]

ḥansā: <? Yapağı gendene yapağına benzeyen, tepesinde beyaz çiçekleri olan bir bitki.

h. (110a/3)

[= 1]

ḥarāb: <Ar. Bozulmuş, harap.

h. + yerlerde (72b/11)

[= 1]

ḥaram: <Ar. 1. Din kurallarına aykırı olan, dinî bakımdan yasak olan, helal karşıtı. 2. Yasak.

h. (30a/5)

[= 1]

ḥarāmī: <Ar. Hırsız, haydut, yol kesen.

h. + den (147b/11)

[= 1]

ḥarāni: Küçük tencere.

h. + ye (118b/12)

[= 1]

ḥarāret: <Ar. 1. Sıcaklık. 2. Susama, susuzluk.

h. (29a/14)

h. + de (75b/8)

h. + den (112a/6), (120b/8), (25a/15), (52b/15), (58b/4), (69b/9)

h. + i (120a/15), (121a/9), (123a/12), (126a/7), (46a/5), (47a/6), (49a/3), (51a/15), (70b/5), (73b/6), (76b/4), (7b/4), (82b/12)

h. + in (102b/10), (126b/10), (52a/12), (70b/8)

h. + ine (121a/7)	h. (101a/2)
h. + ini (5b/5)	[= 1]
[= 27]	ħarbaħ-ı esved: <Ar. Kara ħöpleme otı; (<i>Helleborus orientalis</i>).
ħarāret-i ħarīziyye: <Ar. Vücut ısısı, doĝal ısı.	h. (101a/11)
h. + yi (49a/3)	[= 1]
[= 1]	ħardal: <Ar. Hardal, turpgillerden, sarı ħiħekli, deriyi yakıcı nitelikte olan ve tohumu hekimlikte kullanılan, tadı acı ve bir yıllık bir bitki; ve bu tohumun toz durumuna getirilmiş veya sirke ile karıştırılarak yapılmış macunu.
ħarāretlü: ısısı, sıcaklıĝı fazla olan.	h. (100a/4), (114a/4), (92a/3)
h. (42a/15)	h. + dānesi (27b/10)
[= 1]	h. + ı (100a/14), (125a/10), (125a/8), (46a/8)
ħarāřin: <Ar. Yer solucanı, halkalılardan, nemli topraklarda yaşayan bir solucan; (<i>Lumbricus terrestris</i>).	h. + ıla (135a/14), (35a/7), (74a/8)
h. (101b/14)	h. + yaĝı (125b/1), (126b/7)
[= 1]	h. + yaĝıdur (125a/2)
ħaraza: <Ar. Sıĝırın öd kesesinden ħıkan ve kıl dūřürme ilacı olarak kullanılan bir tař. Krř. ħacerü'l-baħar.	h. + yapraĝına (46a/6)
h. (89b/4)	[= 15]
[= 1]	ħardal: Bk. ħardal
ħarbaħ: <Ar. ħöpleme otu; Ak ħöpleme, (<i>Helleborus albus</i>) ve kara ħöpleme, (<i>Helleborus orientalis</i>) olmak üzere başlıca iki türü vardır.	h. (126b/11)
h. (139a/4), (38a/13), (81b/15)	[= 1]
h. + dur (98a/3)	ħaref: <Ar. ħamurdan yapılan, ateşe dayanıklı kap, ħanak, ħömlök. “ħazef, fahhar, sifal”
h. + ı (101a/13), (101a/3), (101b/7)	h. (102a/9)
[= 7]	[= 1]
ħarbaħ-ı ebyaz: <Ar. Kar ħiħeĝi, dokuzdipli, gelgeĝ, süsengillerden, beyaz ve pembe ħiħekler aħan soĝanlı bitki; (<i>Leuconium</i>)	ħareket: <Ar. Hareket.
	h. (83a/8)

h. + édüb (125a/11)	h. (68a/1)
h. + étdürelér (115b/15), (116a/2), (116b/9), (117b/7), (125a/10)	[= 1]
h. + i (100a/9)	ḥarfü'r-rā: < Ar. Arap alfabesinin onuncu harfi. "re".
[= 8]	h. (132b/13)
ḥarf: Bk. ḥarf	[= 1]
h. + inde (96b/3)	ḥarfü's-sa: < Ar. Arap alfabesinin dördüncü harfi. "se".
[= 1]	h. (75a/5)
ḥarf: < Ar. Dildeki bir sesi gösteren ve alfabeyi oluşturan işaretlerden her biri, kod.	[= 1]
h. + inde (85a/11)	ḥarfü's-sīn: < Ar. Arap alfabesinin on ikinci harfi. "sin".
h. + ül (1b/8)	h. (142b/7)
[= 2]	[= 1]
ḥarfü'l-bā: < Ar. Arap alfabesinin ikinci harfi. "be".	ḥarfü'z-zāl: < Ar. Arap alfabesinin dokuzuncu harfi. "zel".
h. (39b/14)	h. (130a/12)
[= 1]	[= 1]
ḥarfü'l-cīm: < Ar. Arap alfabesinin beşinci harfi. "cim".	ḥarfīr: < Ar. 1. İpek. 2. Hararetli, ateşli.
h. (78a/7)	h. (113b/10)
[= 1]	h. + den (110b/10), (110b/4), (12b/12), (132a/3), (17b/10), (20a/3), (3b/11), (3b/4), (42a/1), (48b/6), (55a/9), (84b/8), (87a/4), (87b/1), (90a/11)
ḥarfü'l-elif: < Ar. Arap alfabesinin ilk harfi. "elif".	[= 16]
h. (1b/8)	ḥarmel: < Ar. Üzerlik otu tohumu; (<i>Peganum harmala</i>).
[= 1]	h. (91a/8)
ḥarfü'l-ḥā: < Ar. Arap alfabesinin altıncı harfi. "ha".	[= 1]
h. (86a/5)	
[= 1]	
ḥarfü'l-te: < Ar. Arap alfabesinin üçüncü harfi. "te".	

ħarmele: < Ar. Kargı kamışı; (*Arundo donax*).

h. (92a/1)

[= 1]

ħārr: < Ar. Hararetli, kızgın, sıcak, yakıcı.

ħ. (2b/1)

[= 1]

ħarunbul: < ? Bir ot kökü.

h. (94a/3)

[= 1]

ħaşbe: < Ar. Kızamık hastalığı.

h. + zaħmetin (94b/14)

[= 1]

ħasek: < Ar. Demir diken, çoban kalkitan; (*Tribulus terrestris*).

h. (94a/6)

[= 1]

ħāşıl: < Ar. Meydana gelen şey.

ħ. (54a/7)

ħ. + éder (112a/4), (42a/13)

ħ. + eyler (54a/13)

ħ. + ı (56a/3)

ħ. + olan (15a/6)

ħ. + olur (109a/2), (109a/3), (142b/1), (83a/7)

[= 10]

ħāşıl-ı kelām: < Ar. Sözü'n kısası, kısacası.

ħ. (115b/2), (120a/5), (120b/7), (56a/3)

[= 4]

ħāşıyyet: < Ar. Özellik.

h. + i (65a/15)

[= 1]

ħaşm: < Ar. 1. Düşman. 2. Muhalif, karşı taraf.

h. + ına (132b/11)

[= 1]

ħass: < Ar. Marul; (*Lactuca sativa*).

h. (102b/1)

[= 1]

ħāşşa: < Ar. Bir kimseye, ya da bir şeye özel olan nitelik, kuvvet, güç.

h. + sı (19b/3), (28a/8)

[= 2]

ħasta: < Far. 1. Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız, hasta.

h. (134a/14)

[= 1]

ħastalığ: Bk. ħastalık

h. + a (125b/2), (146a/15)

h. + ı (112a/6)

h. + ına (51a/14), (66b/10)

[= 5]

ħastalık: Organizmada birtakım değişikliklerin ortaya çıkmasıyla sağlığın bozulması durumu, rahatsızlık, çor, dert, sayrılık, illet, maraz, maraza.

h. + dan (12a/10), (136a/6), (1b/14)

h. + lar (42a/13)

h. + lara (127a/2), (129b/6), (63a/9),
(69b/10), (78b/13), (85a/6)

[= 10]

hāṣā: <Far. 1. Kekik otu, dağ nanesi, güveği otu; (*Origanum vulgare*). 2. Eski binalarda, terk edilmiş viran yerlerde, kayalarda yetişen papatya çiçeği gibi çiçekleri olan yabani bir bitki.

h. (24a/11), (86a/5)

[= 2]

haṣerāt: <Ar. Böcekler.

h. (25a/3)

h. + dan (21a/13)

[= 2]

haṣḥāṣ: <Ar. Haşhaş, gelincikgillerden, kapsüllerinden afyon elde edilen, tohumlarından yağ çıkarılan bir yıllık ve otsu bir kültür bitkisi.

h. (103a/2), (126b/8), (25b/7)

h. + dur (103b/2)

h. + ı (103b/3)

h. + südidür (25b/7)

h. + toḥmı yağı (126b/10)

h. + toḥmıyla (60a/14)

h. + uḥ (103a/7), (103a/9), (43b/12)

h. + yaprağıyla (74b/6)

[= 12]

haṣḥāṣ-ı makren: <Ar. Deniz kenarında yetişen bir tür haşhaş. “haşhaş-ı mukarren, haşhaş-ı makrun”

h. (103b/1)

[= 1]

haṣḥāṣ-ı zebedī: <Ar. Sütü zehirli bir haşhaş türü.

h. (103b/9)

[= 1]

haṣḥāṣetü'd-dāḥıs: <Ar. Büyük diken, kalkan diken, kurluğan diken, devedikeni.

h. (94b/10)

[= 1]

haṣḥāṣetü'z-zücāc: <Ar. Hindistan'da yetişen bir ot, sırça otu.

h. (94a/15)

[= 1]

haṣla: <Ar.-T. 1. Bir şeyi kaynar suya daldırmak. 2. Bir şeyin üstüne kaynar su dökmek. 3. Suda kaynatarak pişirmek.

h.-salar (42a/14)

[= 1]

haṣlan-: Haşlama işi yapılmak.

h.-mıṣ (42b/5)

[= 1]

ḥatā: <Ar. Hata, yanlışlık.

h. + dur (75a/5)

[= 1]

ḥatmī: <Ar. Hatmi çiçeği, ebegümeçigillerden, bazı cinslerinin kök ve çiçekleri hekimlikte kullanılan, çok yıllık otsu bir süs bitkisi, ağaçküpesi; (*Althaea officinalis*).

h. (104b/4)

h. + toħmından (105a/10)

h. + yile (35b/11)

[= 3]

ħattā: < Ar. Hatta.

h. (114a/8), (114b/4), (23a/7), (43b/7)

[= 4]

ħatun: Kadın.

h. (12a/14), (7b/5)

h. + kişi (15a/12), (19b/8)

h. + kişiler (13a/8), (16b/13), (34b/7),
(35b/9), (38a/6), (5b/1), (95a/10)

h. + kiřilerüñ (44b/14)

h. + kiřinüñ (89a/7)

h. + lara (13a/7)

[= 14]

ħatun tuzluğı: Hatuntuzluğu, dikenüzümü otu;
(*Berberis crataegina*).

h. (29b/13), (2b/5)

h. + ağacı (2b/5)

h. + na (7b/8)

h. + ndan (95b/9)

[= 5]

havā: < Ar. Hava.

h. (146b/10)

h. + dan (137b/7)

h. + lardan (49b/8)

h. + ya (21b/15)

[= 4]

ħavalān: < Ar. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilağ; (*Cyperus rotundus*). Krş. ĥazađ

h. + dur (95a/11)

[= 1]

ħavalān-ı hindī: < ? Bir tür acı ot, huzız

h. (2b/6)

[= 1]

havān: < Far. İçinde bir şey dövüp ufalamaya yarayan, tahta, taş, maden veya plastikten yapılan kap.

h. (4b/2)

h. + a (122b/15)

h. + da (79a/14), (91b/2)

[= 4]

ħavayan: Arslanlar.

h. + kuvveti (95b/10)

[= 1]

havuc: < Far. Maydanozgillerden, koni biçimindeki etli kökü için sebze olarak yetiştirilen, iki yıllık otsu bir kültür bitkisi, yeregeçen; (*Daucus carota*). Krş. ařtuflīn.

h. + dur (21a/5)

h. + ı (21a/13)

h. + toħmıdur (80a/14)

h. + uñ (21a/14)

h. + yaprağına (2a/14)

[= 5]

ħāvī'l-me'ālī ve'l- mefāħir el-maħřūř: < Ar. Yüce makamların ve övgüye layık mertebelerin sahibi.

h. (1b/4)

[= 1]

h̄avmur: < Far. Demirhindi; (*Tamarindus indica*). “havmar”

h. (101b/11)

[= 1]

h̄āya: < Far. Taşak, testis.

h. + da (110a/8), (27b/1), (37b/14)

h. + daki (73a/1)

h. + derisi (55a/7)

h. + göyündüğüne (121a/12)

h. + katılımıklarına (59b/1)

h. + lar (52a/2)

h. + nuş derisinden (84b/9)

h. + sı (103b/13), (109a/11)

h. + sıdur (84a/12)

h. + sın (132b/3), (35b/9)

h. + sını (104b/3), (104b/4), (85a/4)

h. + sınış (85a/8)

h. + sıyıla (77b/11)

h. + şişine (143a/7), (30b/6), (41b/3), (60b/2)

h. + şişlerine (16b/2), (88b/6)

h. + ya (121a/4), (121b/6), (128b/6), (27a/2)

h. + yı (99b/10)

h. + yumurdasında (99a/11)

[= 31]

h̄ayā: Bk. h̄āya

h. + da (41a/9)

h. + lar (13b/6)

h. + sı (20b/12)

h. + ya (55b/6)

[= 4]

h̄ayāl: < Ar. Zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen şey, imge, hülya.

h. + leri (69b/2)

[= 1]

h̄ayvān: < Ar. Hayvan.

h. (4b/2)

h. + dur (142b/5), (4a/7), (67b/14)

h. + sidüğinden (65a/2)

[= 5]

h̄ayvānāt: < Ar. Hayvanlar.

h. + a (148a/10)

h. + gözine (103b/8), (17b/13)

h. + h̄ayasıdur (104b/2)

h. + ı (2a/1)

h. + şokduğına (59a/15)

h. + sidügiyile (65a/2)

h. + uş (10b/1), (66a/2)

[= 9]

h̄ayya: < Far. Taşak, testis, haya.

h. + tamarlaruş (19a/12)

[= 1]

ḥayyü'l-âlem: <Ar. Kaya kuruğu; (*Sedum*).
Krş. ibn-i ârâü'l-kıf.

h. (5a/9)

h. + yaprağına (148b/5)

[= 2]

ḥayz: <Ar. Adet olma, regl olma.

h. (13a/6), (30b/11), (35b/6), (8a/9)

h. + dan (12a/14), (29a/1), (35b/8),
(36a/5), (39a/14)

h. + ı (101b/2), (110a/4), (115a/9),
(130b/10), (130b/6), (133a/9),
(146a/9), (148b/13), (148b/8),
(22b/12), (27a/1), (33a/13), (33b/4),
(38a/5), (45a/7), (53b/4), (59a/11),
(78a/10), (83b/1), (84a/11), (84a/14),
(86a/6)

h. + ın (77a/1)

h. + kanı (17a/5)

h. + kanın (101b/10), (102b/7),
(109b/13), (112b/14), (114a/13),
(114b/13), (115b/4), (122a/6),
(127b/11), (129a/4), (130b/2),
(131a/8), (133a/2), (134a/4), (139a/6),
(13a/7), (143b/7), (17b/1), (20a/1),
(20b/3), (21a/5), (21a/8), (21b/10),
(22a/13), (24b/2), (25b/3), (27b/12),
(29a/8), (32a/1), (32b/2), (44b/10),
(49a/13), (50b/5), (57b/3), (59a/8),
(61b/13), (62b/7), (63b/9), (78b/3),
(7a/1), (88b/2), (8b/11), (91a/14),
(91b/9), (95b/7), (96a/10), (97b/4),
(98b/6), (99a/10), (99a/7), (13b/14),
(13b/7), (3a/14), (53b/9)

h. + kanına (87b/1)

h. + ları (7b/5), (7b/5)

h. + ların (39a/12), (40a/3), (40b/9),
(74a/11)

h. + sızduğuna (23a/14)

h. + tutulduğuna (148a/11)

[= 96]

ḥazā: <Ar. Keçi sedefi, yaban sedefi ve zefri
adı da verilen bir bitki. “hıra, hıza”

h. (93b/10)

[= 1]

ḥazāhe: <Ar. Yabani kişniş otu; (*Coriandrum
sativum*). “ḥarāh, delüce kişniç”

h. (93b/5)

[= 1]

ḥāzır: <Ar. Hazır.

h. (113b/8)

[= 1]

ḥāziyyet: Bk. ḥāsiyyet

h. + i (25a/13)

[= 1]

ḥāzım: Bk. ḥāzım

h. (133a/11)

h. + eyleye (6a/9)

h. + ı (5b/13)

h. + olur (10b/3), (5b/11)

[= 5]

ḥāzım: <Ar. Sindirim.

h. (108a/11), (112a/4), (112a/5),
(22a/1), (41a/2), (51a/10), (70b/2)

h. + éde (21b/3)

h. + éder (108b/9), (137a/15),
(137b/11), (19b/6), (82b/14), (85a/13),
(93b/12), (93b/15), (93b/7)

h. + eyler (85b/12)

h. + eyleye (94a/13)

h. + ı (108b/11), (111b/4), (124b/1),
(26a/1), (32b/3), (40b/15), (56a/7),
(56b/14), (61a/13), (76b/3), (95a/6)

h. + ını (51a/7)

h. + ola (141a/10), (22b/3), (31a/12),
(67a/14), (70a/10), (79a/3)

h. + olmasa (51a/11)

h. + olsa (22a/4)

h. + olur (104b/2), (108b/1), (108b/3),
(111b/13), (112a/8), (113a/8),
(114a/2), (137a/12), (141a/10),
(146b/5), (21b/1), (29a/9), (31a/11),
(36b/12), (38b/11), (41a/7), (47a/15),
(50b/2), (51b/2), (51b/3), (61a/11),
(70b/11), (79a/6), (79b/5), (83a/7),
(85b/8), (90a/13)

[= 66]

heb: Hep.

h. (28a/13)

[= 1]

hefte: <Far. Hafta.

h. (107b/8), (128b/8), (131a/13),
(23a/3)

h. + ye (101a/1)

[= 5]

hekīm: <Ar. Hekim, doktor.

h. (147b/15), (148a/2), (1b/11),
(26a/7), (34b/7), (44a/7), (50b/13),
(51b/3), (52a/11), (65b/12)

h. + ler (12b/13), (14b/2)

[= 12]

hekīm: Bk. hekīm

h. (10a/3), (12b/2), (31b/5), (69a/12),
(79b/1), (7a/9), (7a/13), (7a/4)

[= 8]

helāk: <Ar. Ölme, öldürme, yok etme, yok olma.

h. (85a/8)

h. + éde (144b/1)

h. + éder (101a/7), (13b/4), (20b/4),
(26a/2)

h. + eyler (12b/15), (80a/1)

h. + ola (132b/9)

h. + olur (82a/3)

[= 10]

helezūn: <Far. 1. Bir tür sedef, burma sedef 2. Sümüklü böcek, salyangoz. "helzun".

h. (98a/9)

h. + ın (98a/13)

[= 2]

helīle: < Far. Helile otu, sarı helile, kara helile gibi türleri bulunur; (*Terminalia*).

h. (81b/1), (86b/6)

h. + dür (25a/10)

h. + yile (13b/9), (149b/4), (149b/5)

[= 6]

ḥelīme: <Far. Buğday ve pirinç gibi bazı hububatın kaynamasıyla oluşan koyu ve yapışkanlı su.

h. + siyile (129b/4)

[= 1]

hem: <Far. Hem, daha.

h. (100a/8), (120b/10), (135a/4),
(13a/11), (21a/2), (21b/6), (23b/10),
(36a/7), (50a/2), (67a/5), (75b/12),
(77a/10), (81b/13), (82b/3), (99b/12)

[= 15]

hemān: <Far. Hemen, derhal.

h. (12b/8), (134b/3), (30a/4), (4b/15),
(51a/2)

[= 5]

ḥenderīyī: <Gr. Yabani güneyik, hindiba, acı marul. Bu bitkinin taneleri üzerinde bir zamk vardır. Buna “yer sakızı” denir. Bu zamk akrep ve böcek sokmalarında panzehir olarak kullanılır.

h. (109b/11)

[= 1]

hep: Hep.

h. (124a/12)

[= 1]

hepisi: Hepsi.

h. + nūḡ (36a/4)

[= 1]

her: <Far. Her.

h. (101a/1), (101a/1), (103a/14),
(10b/7), (113a/2), (113b/1), (115b/1),

(115b/11), (117b/7), (118a/5),
(119b/3), (11b/14), (120b/4),
(121b/13), (122a/12), (126a/1),
(134a/13), (135a/2), (135b/5),
(137a/4), (138a/7), (141b/12), (18b/5),
(1b/9), (23a/3), (23b/6), (23b/9),
(25b/6), (25b/8), (2a/3), (2a/5), (2b/2),
(30b/8), (40a/8), (42a/9), (48a/10),
(48b/15), (60a/1), (60a/2), (60a/4),
(63a/7), (65b/12), (65b/14), (67a/13),
(67b/15), (7a/3), (81b/1), (89a/4),
(8a/12), (91b/10), (99a/12)

h. + bir (1b/8)

[= 52]

ḥercüvān: <Gr. Gök çekirge, kanatsız bir çeşit yeşil çekirge, kötürüm çekirge.

h. (93a/14)

[= 1]

herf: <Far. Su teresi tohumu, acı tere tohumu; (*Nasturtium officinale*).

h. (92a/3)

[= 1]

her-gāh: <Far. Her zaman, her vakit.

h. (10b/6)

[= 1]

hergiz: <Far. Asla, hiçbir zaman.

h. (132b/1), (132b/2), (145a/5)

[= 3]

ḥerşef: <Far. Kenger.

h. (93a/2)

[= 1]

hezeyān: <Ar. 1. Sayıklama 2. Saçmalama.

- h. + söylemegi (102b/10)
[= 1]
- hezyān:** Bk. hezeyān
h. (147b/8)
[= 1]
- hıfz:** < Ar. Koruma, hafıza.
h. + ı (58a/5), (149a/3)
[= 2]
- hılāf:** < Ar. Söğüt ağacı; (*Salix*).
h. (107b/10)
[= 1]
- hılāl:** < Ar. Hilal otu, diş otu, kuzgunayağı.
h. (2b/1)
h. + tohmıdır (2a/2)
[= 2]
- hıl̄t:** < Ar. Karışım; besinlerin midede sindirildikten sonra dönüştükleri kan, balgam, safra ve sevda (kara safra) maddelerinden her biri.
h. (145b/4), (38b/14), (40b/2), (48a/14), (51a/1), (52a/2), (74b/11), (83a/7), (69a/10)
h. + dan (33b/3), (6b/6), (72b/7), (77b/4)
h. + eyleye (74b/14)
h. + ı (114a/3), (114a/6), (137b/4), (14b/8), (150a/7), (25b/1), (57b/2), (76b/1), (77a/6)
h. + lar (106b/3), (112a/4), (45a/6), (52b/14), (57b/10), (75a/9)
h. + lara (103a/7), (97b/12)
h. + lardan (40a/12), (56b/7), (58b/13), (6b/15), (85b/4), (92b/12)
- h. + ları (100b/10), (107a/3), (107a/5), (108b/13), (111b/13), (122a/9), (122b/14), (126a/9), (127a/4), (129a/10), (133a/4), (134b/7), (145b/2), (148a/13), (20b/9), (21a/2), (24a/13), (25a/4), (28a/15), (30b/13), (32b/8), (33a/7), (33b/1), (47b/6), (47b/8), (49b/9), (64a/11), (71a/10), (73b/11), (77a/4), (78b/12), (78b/7), (86a/13), (91a/8), (92a/5), (92a/8), (92b/4), (96a/1), (96b/7), (77a/7), (63a/9), (74b/11)
h. + ların (104b/12)
[= 80]
- hıl̄t̄:** < Ar. Kadı ağacı, şeytanboku ve bundan elde edilen zamk; (*Ferula assa-foetida*).
h. (96b/15)
[= 1]
- hıl̄t̄lu:** Hıl̄tli, hıl̄tı olan.
h. (76b/2)
[= 1]
- hımmaş:** < Ar. Nohut; (*Cicer arietinum*).
h. (99a/6)
[= 1]
- hınzır:** Domuz.
h. (111a/6)
h. + lere (20a/10)
[= 2]
- hırebā:** < Ar. Bukalemun, günebakan keleri. “hırba”
h. (93b/1)
[= 1]

hırızma: 1. Arapça nevre olarak da bilinen, kıl gidermek için zırnih ve kireçden yapılan bir nesnedir. 2. Burna takılan süs eşyası, hızma.

h. (111b/15), (62b/3), (88b/1)

h. + kokuşım (62a/12)

[= 4]

hırman: Harman.

h. + vaktinde (72a/13)

[= 1]

hırüzün: < Ar. Bir cins kertenkele, koca keleri. “hardun”

h. (93a/10)

[= 1]

hışırım: < Ar. Koruk, olgunlaşmamış üzüm. “hısrem”

h. (94b/11)

[= 1]

hırva⁴: < Ar. Tanelerinden hintyağı çıkartılan ağaç, kene ağacı; (*Ricinus communis*).

h. (100b/4)

[= 1]

hıyār: < Ar. Hıyar, salatalık; (*Cucumis sativus*).

h. (112a/3), (48a/11)

h. + dan (112a/3)

h. + ı (112a/6), (126a/8)

h. + ıdur (57b/15)

h. + ın (126a/12)

h. + ıyıla (35a/11)

h. + uñ (112a/8)

[= 9]

hıyārşenber: < Ar. Hıyarçember, acur; (*Cassia fistula*).

h. (112a/11), (48a/11)

h. + den (112b/5)

[= 3]

hızāt-ı uḫrā: < Ar. Yaban kerevizi; (*Petroselinum oreo selinum*). “Hazat-ı ahiri, hazat-ı ahra, harat-ı ahra”

h. (93b/14)

[= 1]

hızāzü’ş-şahr: < Ar. Taş kınası.

h. (93b/2)

[= 1]

hīc: < Far. Hiç.

h. (105a/13), (130a/6), (132b/11), (134a/14), (28a/5), (28a/9), (2a/12), (34a/9), (34b/8), (35b/1), (38b/13), (39a/13), (52a/11), (55b/13), (5a/8), (62a/5), (67a/9), (71a/12), (76a/4), (76a/5)

[= 20]

hīcāz: < Ar. Arap yarımadasında, Mekke ve Medine'nin bulunduğu ülke.

h. + denizinden (90a/1)

[= 1]

hīç: < Far. Hiç.

h. (147b/14)

[= 1]

hikmet: < Ar. 1. hakimlik. 2. sebep.

h. + ile (138b/12)

[= 1]

hind: 1. Hindistan 2. Bu bölge halkından veya bu halkın soyundan olan kimse.

h. + den (11b/4), (28a/10)

h. + kâmişin (117b/2), (117b/5)

h. + kâmişinden (116a/12), (116b/15)

h. + kâmişini (117b/12)

[= 7]

hindistan: Hindistan.

h. + da (89a/4)

[= 1]

hindūstan: Bk. hindistan

h. + deñzinüñ (88b/15)

[= 1]

hindūstān: Bk. hindistan

h. (57b/14)

h. + dan (62a/8)

h. + kâplubağası derisidür (130b/12)

[= 3]

hindūstān kōzi: <Ar.-Far. Hindistan cevizi; (*Cocus nucifera*).

h. + dur (85b/5)

h. + yağıdur (123b/6)

[= 2]

hīri: <Far. Nesrin, şebboy; sarı, siyah, kırmızı, katmer, alaca olur; bazı yerlerde karagöz de denir. (*Cheirantus cheiri*).

h. (112b/11)

[= 1]

hiss: <Ar. Duyma kuvveti, duygu.

h. + ini (130a/8)

h. + lerin (23b/9)

[= 2]

horasāni: <Ar. Yavşan türünden bir bitki; (*Artemisia cina*).

h. + yağıdur (115a/4)

[= 1]

horūm: <Ar. Filde ve bazı böceklerde boru biçiminde uzamış ağız veya burun bölümü.

h. (80a/15)

[= 1]

hoş: <Far. Hoş, iyi, iyileşmiş.

h. + eyleye (71a/15), (79b/3)

h. + ola (6b/6)

[= 3]

hoşāb: Bk. hoşāf

h. + da (113a/2)

h. + dan (113a/2)

h. + şuyıla (53b/15)

h. + şuyından (90b/11)

[= 4]

hoşāf: <Far. Bütün veya dilimler hâlindeki kuru meyvenin şekerli suyla kaynatılmasıyla yapılan bir tür tatlı, hoşaf.

h. + édüb (49a/4)

[= 1]

ḥōṣca: 1. Hoş bir biçimde olan. 2. Hoş olarak, iyice, güzelce.

h. (61b/9)

[= 1]

ḥūb: <Far. Güzel.

h. (138a/11)

h. + éde (11a/2)

h. + eyleye (113a/4), (93a/14)

[= 4]

ḥubārā: <Ar.1. Kuş tüyü. 2. Toy kuşu.

h. (86b/14)

[= 1]

ḥuffāṣ: <Ar. Yarasa; (*Vespertilio*).

h. (106a/1)

[= 1]

ḥūḥ: <Ar. Şeftali; (*Persica vulgaris*).

h. (111b/9)

[= 1]

ḥuḳne: <Ar. Makattan ilaç şırınga etme, lavman.

h. (118b/1), (140b/12), (65b/4), (66b/3), (73b/15)

h. + édeler (26a/3)

h. + éderler (110a/2)

h. + édüb (113b/14)

h. + étseler (117b/15), (119a/5), (119b/10), (120a/4), (127a/3), (136b/14), (141b/5), (142a/8), (143b/12), (148b/1), (18a/8), (2b/12),

(38a/7), (45b/4), (47b/13), (47b/8), (52a/2), (52a/4), (66b/3), (75b/4), (78b/14), (80b/5), (95a/2), (95b/2), (118a/8), (119a/7)

h. + ye (105a/7), (121b/10)

[= 36]

ḥulāb: Çocuk düşüren otu.

h. (96b/11)

[= 1]

ḥulbe: <Ar. Poy bitkisinin tohumu; (*Trigonella foenumgraecum*)

h. (95b/15)

[= 1]

ḥulbīb: <Ar. Ussa-yı hürmüs ve hussa-yı hürmüs adı da verilen yer fesleğeni; (*Colchicum autumnale*). “halbub, hulbub”.

h. (96b/6)

[= 1]

ḥuld: <Ar. Kör sıçan, köstebek olarak da bilinen bir hayvan.

h. (107b/13)

[= 1]

ḥūlincān: <Far. Zencefilgillerden, aynı adla anılan kök sapları baharat olarak kullanılan güzel kokulu bir bitki; (*Galanga officinalis*). “havlincan”.

h. (111b/3), (87a/9)

[= 2]

ḥumān: <Ar. Dırfil otu, çimenler arasında biten üç yapraklı bir çeşit ot, üçgül; (*Medicago sativa*).

h. (109a/12)

[= 1]

ḥumār: < Ar. Sarhoşluk.

h. + ı (19b/5), (46a/10)

[= 2]

ḥumār: < Ar. Sarhoşluk.

h. + ı (108a/6), (16a/8), (24a/15),
(35b/1), (93b/15), (95a/9), (96b/5)

[= 7]

ḥunāk: < Ar. Boğmaca.

h. (107a/3), (60b/9), (143b/14)

h. + a (105b/2), (107b/3), (112b/2),
(112b/3), (116b/12), (129b/11),
(140a/2), (146a/11), (15a/14), (24b/3),
(49a/13), (58b/4), (70b/14), (95b/14)

h. + dan (71a/6)

h. + eder (41b/11)

h. + ı (117a/14), (72b/10)

h. + ma (78b/5)

h. + olub (22a/10)

h. + şişine (136b/2)

h. + zahmetine (101a/6)

[= 25]

ḥunfesā: < Far. Bok böceği, domuz böceği.

h. (110b/13)

[= 1]

ḥunnāk: Bk. ḥunāk

h. (105a/15), (40b/10)

h. + a (105b/8)

[= 3]

ḥunnāk: Bk. ḥunāk

h. + ı (19a/14)

[= 1]

ḥunūt: < ? Tükürük otu. “hunta”

h. + a (20b/7)

[= 1]

ḥurāmā: < Ar. Sarı, mor, beyaz çiçekleri olan kokulu bir bitki, lavanta otu; (*Lavandula vera*). “huzama”

h. (102a/12)

[= 1]

ḥüre: Bir cilt hastalığı.

h. + ye (60a/5)

h. + zahmetine (131b/12), (63b/5),
(78b/6)

h. + zahmetlerine (120a/5), (150a/5),
(64a/9), (72a/15), (75a/13)

[= 9]

ḥurmā: < Far. Hurma; (*Phoenix dactylifera*). Krş. tumr.

h. (71a/4)

h. + ağacına (126a/5)

h. + beynisidür (82b/12)

h. + çekirdegin (105a/10)

h. + dur (135b/7), (70b/11)

h. + koruğı (49a/2)

h. + koruğıdur (57b/5)

[= 8]

ḥürsükümü: < ? Altınbaşı denilen bir ot.

h. (101b/8)

[= 1]

huşūşā: <Ar. Özellikle.

h. (108a/2), (123a/15), (15a/8),
(22a/5), (23b/4), (29b/6), (38b/13),
(49b/9), (83b/7), (8a/3), (9a/6)

[= 11]

huşūşā: Bk. huşūşā

h. (92b/3)

[= 1]

huşyetü'd-dîk: <Ar. Horoztaşağı.

h. (104a/14)

[= 1]

huşyetü'l-kelb: <Ar. İttaşağı otu.

h. (103b/12)

[= 1]

huşyetü'l-mevārî: <Ar. Hayvan taşağı.

h. (104b/2)

[= 1]

huşyetü's-şaleb: <Ar. Dildamak çiçeğinin dibi, salep kökü, tilkitaşağı otu, itkasarı; (*Orchis hircina*).

h. (104a/8)

[= 1]

huş: <Far. Çin adalarına mahsus bir kuş.
“huşe, huşi”

h. + dan (70a/6)

[= 1]

huţţāf: <Ar. Kırlangıç.

h. (105a/14)

[= 1]

hużāz: <Ar. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilağ; (*Cyperus rotundus*).

h. (95a/11)

h. + ı (95b/9)

[= 2]

hüdhüd gözi: <? Ayıkulağı, sığirkuyruğu, sıçan kulağı; (*Verbascum speciosum*). Krş. āzānū'l-fārū'l-bustānî.

h. (9b/14)

[= 1]

hüküm: Bk. hüküm

h. (147a/1)

h. + kıldı (147a/2)

[= 2]

hüküm: <Ar. 1. Yargı. 2. Egemenlik, hâkimiyet. 3. Değer, aynı veya benzer nitelik. 4. Önem, geçerlilik. 5. Etki, hız, şiddet. 6. Karar.

h. + ederdı (147a/1)

[= 1]

hürmetlü: 1. Saygılı. 2. Oldukça büyük, okkalı.

h. (18b/5)

[= 1]

-I-

iccās: <Ar. Erik; (*Prunus domestica*).

ı. (7b/13)

[= 1]

ıdhr: <Ar. Mekke ayrığı; (*Andropogon schoenanthus*). “adhır”.

1. (8b/11), (118a/5), (119b/3)

1. + ı (119a/14), (120a/9)

1. + yağ ı (114a/7)

[= 6]

ılıcağ: Bk. ılıcağ

1. + iken (23a/11)

[= 1]

ılıcağ: ılıkça, ılık.

1. (114a/9), (120a/3), (3a/11), (56b/14), (66a/14), (6a/6), (84a/9), (58b/11), (7a/3), (87a/2)

[= 10]

ılıcağ: Bk. ılıcağ

1. (24a/2), (29b/3)

[= 2]

ılıd: Bk. ılıt-

1.-ub (28b/11)

[= 1]

ılıt: ılıtmak, hafif ısıtmak.

1.-salar (119b/14)

[= 1]

ınebü's-ga'leb: <Ar. Tilki üzümü, it üzümü; (*Solanum nigrum*).

ı. (18a/3)

ı. + ile (63a/12)

[= 2]

ırğan: Sallanmak, yerinden oynamak.

1.-masın (141b/14), (6b/3)

1.-mışın (141a/11)

[= 3]

ırku'n-nisā: <Ar. Baş ağrısı.

ı. (11a/14)

ı. + sı (83a/10)

ı. + ya (103b/4), (104b/14), (106a/3), (122a/2), (122a/3), (125a/15), (125b/5), (125b/9), (133a/8), (133b/2), (13b/14), (13b/6), (140b/14), (143b/11), (144b/13), (150a/3), (19a/8), (30b/13), (32a/14), (37a/2), (38a/7), (55a/10), (56a/5), (59b/9), (68b/9), (72b/15), (77a/13), (78a/11), (80b/5), (86a/11), (92a/11), (92a/3), (92a/4), (92b/3)

ı. + yı (91b/11), (19a/2)

[= 38]

ırmak: İrmak.

1. + lar (31a/13), (8b/1)

1. + lar kenārında (76a/9)

1. + yingecidür (146a/1)

[= 4]

ııscağ: Bk. ııscağ

1. (55a/15)

[= 1]

ııscağ: Sıcak

1. (106b/13), (106b/8), (107a/2), (112b/5), (113b/2), (121a/13), (124a/5), (12b/1), (141b/4), (44a/13), (65b/3), (65b/4), (82a/8), (83a/13)

1. + la (76a/6), (82a/11)

1. + şuyıla (92a/14), (105a/13), (87b/7)

[= 19]

ışır-: Isırmak.

1.-duğı (71a/14)

[= 1]

ısrğan: Isırgan dikenini. Krş. encüre.

1. + dikenedür (33a/5)

[= 1]

ısrğan: Isırgan otu; (*Urtica*).

1. (18a/15)

1. + dikenini toğmı yağı (124b/11)

1. + dikenini toğmı yağıdur (124b/12)

1. + dikenini yağıyla (18b/1)

[= 4]

ısrđu: 1. Ağızda kaşıntı ve kabarcıklar yapan, perhizle giderilen bir çeşit hastalık. 2. Hastalık nedeniyle yapılan perhiz. 3. Hastalığın yaptığı titreme, ürperme, ateş. 4. Yılancık hastalığı. 5. Sivilce, ergenlik.

1. + ya (100b/9), (145b/11)

[= 2]

ısrđu: Bk. ısrđu

1. + ya (103a/4), (120a/7), (140b/4), (15b/9)

[= 4]

ısıtma: Sıtma hastalığı.

1. (112a/2), (120a/2), (146a/12), (35b/13), (40a/8), (43b/11), (51a/12), (51a/8)

1. + dan (115a/13), (120a/2)

1. + eyler (112a/3)

1. + lar (112b/5), (70a/13), (71a/8)

1. + lara (107b/4), (118b/8), (128a/10), (128a/4), (133b/3), (134a/1), (134a/11), (143b/6), (149a/4), (15a/7), (24b/12), (47a/7), (51b/15), (52a/9), (69b/12), (77a/12), (78a/8), (7b/13), (81a/11), (9a/10)

1. + lardan (134a/6)

1. + ları (13b/9), (60b/4)

1. + larına (33a/2)

1. + laruğ (134a/2)

1. + sı (107b/15), (132b/5), (132b/5), (146a/12), (35b/11), (35b/14), (37b/5), (71b/13), (71b/13), (77a/10), (80b/11), (82a/12), (83a/10), (93a/10), (93a/11)

1. + sın (131b/3), (54a/15)

1. + sına (125b/7), (59b/15), (59b/15), (60a/1), (61a/15), (95a/5), (97b/9)

1. + sından (60a/1)

1. + sını (130a/4)

1. + ya (100a/1), (18b/9), (51a/14), (5b/10)

1. + yı (129b/3), (8a/9)

[= 71]

ısıtmalu: Sıtma hastalığı olan.

1. (53a/5), (78b/15)

[= 2]

ıslad-: Islatmak.

1.-a (84a/5)

1.-alar (101a/8), (101a/9), (112b/10), (114b/11), (115a/11), (115a/7),

(115a/7), (116a/10), (117b/6),
(118a/12), (119a/11), (119b/3),
(120a/13), (120b/15), (125a/9),
(128a/13), (128a/6), (25a/12),
(29b/12), (29b/13), (31b/10), (33a/3),
(62a/2)

1.-ub (106b/10), (106b/13), (106b/4),
(107b/4), (114a/13), (114a/15),
(116a/7), (117a/2), (117b/2), (124a/5),
(47a/7)

[= 35]

ı̇slāh: < Ar. Düzeltme, ı̇slah etmek.

1. +  der (137b/3)

1. +  d b (114a/6), (69b/4), (90b/11)

1. + eyleye (46a/14), (94a/13)

[= 6]

ı̇şlan-: İslanmak.

1.-mı̇ş (115b/11)

[= 1]

ı̇şlat-: İslatmak.

1.-dukları (115b/1)

1.-salar (108a/4), (113a/2), (140a/7),
(143b/6), (148a/2), (18a/11), (18a/11),
(23b/15), (24b/10), (28a/5), (29b/7),
(2b/15), (2b/8), (42b/2), (45b/2),
(68b/15), (6b/4), (71a/2), (75a/4),
(8a/8), (91a/15), (99b/1), (99b/3),
(99b/6)

[= 25]

ı̇şıla-: 1. İşıldamak, parlamak. 2. Sallamak, silkmek.

1.-maz (148a/2)

1.-r (148a/1)

1.-ya (148a/2)

[= 3]

ı̇şk: < Ar. Sevgi.

ı̇. + ı (83b/12)

ı̇. + ın (135a/6)

ı̇. + olan kişilere (91b/9)

[= 3]

ı̇şla-: Bk. ı̇şıla-

1.-ya (112a/12)

[= 1]

ı̇tr l l: < Ar. Kılır otunun b k lmeyen, daha sert olan bir cinsi; kuzgun ayağı, hılal; (*Ammi visnaga*).

1. (2a/2)

[= 1]

ı̇triyye: Erişte aşı. “ı̇triyyet”

1. (22a/1)

[= 1]

-İ-

ı̇b: İplik, ip.

i. + ile (44a/9)

[= 1]

ı̇bl vus: < Gr. Bir t r kulunç. “ilavus, eylavus, rebb-i erham”

i. (117a/12)

[= 1]

iblis tırnağı: <Ar.-T. Şeytantırnağı, çan çiçeğigilerden, genellikle dağlarda yetişen bir çeşit bitki. Krş. azfârü't-îb.

i. (22a/6)

[= 1]

ibn: <Ar. Oğul.

i. + i (1b/6)

[= 1]

ibn-i arâü'l-kıf: <Ar. Kaya koruğu; (*Sedum*). Krş. hayyü'l-âlem.

i. (5a/9)

[= 1]

ibn-i baytâr: Baytaroğlu olarak da tanınan bir botanik alimi.

i. + ı (1b/6)

[= 1]

ibn-i ırus: <Ar. Gelincik, gezen, gözen de denilen bir hayvan. "ibn-i ıaras"

i. (4a/6)

[= 1]

ibtidâ: <Ar. Başlangıç.

i. + sında (105b/10), (90a/7), (97a/1)

[= 3]

ic: İç, insanın ya da herhangi bir şeyin içi.

i. (31b/4), (49b/10), (77b/15), (78a/8), (81b/11), (92b/4)

i. + ağırların (47a/10)

i. + ağırlarına (9a/6)

i. + ağırsın (109b/10), (129a/6), (130b/5), (131b/3), (141b/4), (38a/5), (51b/1), (94b/12)

i. + ağırsına (111a/9), (118b/2), (123b/5), (129a/11), (133b/1), (143b/10), (144b/1), (148b/10), (29b/4), (40b/10), (63b/11), (67a/15), (74a/1), (77a/9), (77b/5), (79a/1), (84a/15), (87a/2), (90a/13), (93a/1), (97b/9)

i. + alavlanduğına (51a/14)

i. + 'alavlanduğımı (49a/4)

i. + i (108b/5), (108b/7), (10b/12), (10b/4), (112a/12), (113b/14), (12a/12), (137b/5), (141b/3), (14b/13), (15b/10), (15b/4), (16a/1), (18a/14), (22a/11), (22a/6), (22b/9), (29b/8), (37a/4), (3a/12), (41a/4), (41b/9), (44a/15), (47a/13), (71a/15), (7b/15), (7b/15), (8a/5), (8b/7), (98a/15)

i. + inde (131a/3), (145b/6), (8b/7)

i. + indeki (140a/4), (31b/15)

i. + ine (113a/7), (120a/11), (128b/7), (44b/11)

i. + ini (22b/12), (31a/11)

i. + ishâlin (31b/5)

i. + ishâline (104b/7), (93a/1), (95a/14)

i. + i yağını (113a/6), (113a/9), (18b/3)

i. + i yağıyla (12a/12), (18a/14)

i. + iyile (120a/2)

i. + kabağımı (61a/11)

i. + şovukluğına (117b/14)

i. + yüzindeki (135b/4)

[= 93]

ic: Mide, bağırsak, karın.

i. + i (103b/7), (108a/8), (137a/15),
(143b/5), (33a/8), (44b/9), (98a/4)

[= 7]

ic-: İçmek.

i.-e (142b/5)

i.-en (128b/10), (15b/12), (50a/1)

i.-ene (31a/8)

i.-se (42a/9)

i.-seler (148a/10)

i.-üb (141b/2)

[= 8]

icyağı: Geviş getiren hayvanların karın boşluğunda iç organlarını saran kalın yağ, şahım.

i. + n (5a/2), (71a/14)

i. + na (7a/14)

i. + yıla (140a/8), (28b/12), (5b/3),
(74a/15), (77b/1), (54a/9), (55b/15),
(58a/15), (18a/7),

[= 12]

iç: İç, insanın ya da herhangi bir şeyin içi.

i. (2a/14)

i. + de (19a/13), (34a/7), (6a/10),
(73a/2), (97b/3), (99a/2)

i. + deki (40a/1), (48b/1), (56a/5),
(63b/9)

i. + den (19a/10), (28b/11), (6b/1)

i. + i (102a/1), (103b/12), (104b/10),
(108b/3), (109a/10), (109b/15),

(109b/4), (110b/3), (111b/11),
(111b/11), (112b/6), (119b/6),
(121b/10), (126a/7), (130b/12),
(132b/7), (133a/5), (134b/8),
(135b/13), (136a/12), (140a/9),
(143b/8), (145a/6), (148a/4), (148a/7),
(149b/1), (149b/4), (17a/6), (23a/12),
(29a/14), (39a/15), (45a/5), (47a/15),
(49a/11), (49b/2), (51b/2), (52b/1),
(53a/10), (53a/13), (53a/3), (53b/12),
(53b/9), (56b/12), (57a/10), (57a/7),
(57b/12), (58a/8), (58b/15), (59a/8),
(64a/15), (64a/15), (68b/14), (6b/1),
(70b/5), (71a/11), (71b/7), (72a/3),
(72a/8), (73b/12), (74b/15), (75b/10),
(75b/14), (77a/8), (79a/2), (79a/5),
(79b/5), (79b/8), (7b/10), (80a/2),
(80b/1), (82b/12), (83a/9), (86a/1),
(86b/15), (92b/2), (93a/7), (94b/12),
(94b/6), (96a/11), (99a/7), (99b/8),
(9b/13)

i. + idür (58a/9)

i. + in (112a/5), (122b/14), (143b/3),
(53a/12)

i. + inde (105b/3), (106a/3), (106a/6),
(107b/4), (107b/6), (10a/6), (10b/4),
(113b/3), (114b/5), (118a/12),
(118a/15), (120b/3), (122a/3),
(122b/2), (123b/10), (124a/6),
(129a/15), (129b/1), (130a/5),
(140a/11), (140b/13), (142a/5),
(144a/11), (144b/14), (147b/15),
(150a/8), (15a/10), (17a/15), (1b/9),
(23b/15), (25a/2), (25a/7), (25b/4),
(28a/2), (30a/5), (30a/5), (33b/13),
(34a/5), (3a/7), (42b/10), (42b/6),
(44a/13), (61b/2), (62a/2), (64b/14),
(65a/10), (70a/3), (70b/1), (72b/13),
(74b/12), (75a/3), (75b/9), (77b/2),
(79a/7), (81b/1), (81b/2), (88a/14),
(89b/5), (91a/5)

i. + indeki (148a/13), (19a/11),
(27a/12), (53b/10), (55b/4), (5a/15),
(61b/3), (68b/5), (77a/2), (82a/10),
(82b/4), (84a/2), (87a/3)

i. + inden (113a/11), (125b/6),
(27b/10), (42b/5), (61b/12), (61b/13),
(82b/4), (90a/3)

i. + ine (107b/8), (109b/1), (112b/14),
(116b/11), (118b/11), (118b/12),
(120b/15), (122a/13), (129b/8),
(143a/15), (16a/13), (16a/9), (19b/8),
(20a/1), (23a/7), (26b/12), (28a/2),
(38b/8), (3b/6), (40a/2), (47b/9),
(4b/13), (55b/10), (56a/6), (59a/12),
(65b/10), (66b/15), (66b/8), (69a/6),
(71a/2), (77a/1), (80b/4), (85a/3),
(86a/12), (86b/3), (90b/3), (96a/4),
(97a/14), (97b/7), (99a/4), (9a/5),
(9b/3)

i. + ini (110a/14), (126b/15), (22b/13),
(23a/6), (23b/3), (23b/4), (3a/1),
(50b/10)

i. + i yağını (111b/1), (76a/6), (76a/8)

i. + i yağıyla (123b/12), (141a/8),
(61a/5), (96a/7)

i. + iyile (11b/3), (74b/14), (97a/9),
(98a/11), (98b/2)

i. + lerinde (34a/10)

i. + lerine (46b/10)

[= 245]

iç: Mide, bağırsak, karın.

i. + de (111b/15), (123b/4), (85b/7),
(97b/11)

i. + deki (111b/10), (117a/9),
(130b/15), (148b/8), (38a/9), (40a/15),
(44b/9), (86a/6), (99b/13)

i. + den (31a/5)

i. + i (108b/10), (124b/13), (125b/3),
(129b/7), (131b/2), (136a/10),
(137a/13), (139a/14), (139b/15),
(141a/12), (141a/9), (143a/3), (33b/2),
(59a/3)

i. + in (112b/10), (4a/8)

i. + inde (106b/13), (32b/2)

i. + indeki (101b/2), (126a/10),
(127b/12), (129a/7), (130a/3),
(150a/4), (32b/3), (40a/7), (44a/3),
(44b/15), (92a/5)

i. + inden (60a/7)

i. + ini (143a/10), (4a/10)

[= 46]

iç-: İçmek.

i.-dügi (43b/8)

i.-dükden (2a/10), (73a/15)

i.-e (108b/15), (142b/4), (33b/6),
(41b/12), (51a/11), (51a/9), (90b/4)

i.-eler (101a/8), (101b/5), (113b/1),
(137a/14), (24a/5), (24a/6), (38b/15),
(38b/15), (43b/2), (51a/13), (54b/3),
(61a/12), (61a/12), (62a/4), (64a/11),
(6a/6), (72b/9), (73a/15), (75a/10),
(80a/3), (82b/14), (83b/7), (85b/13),
(8a/4), (94a/5)

i.-en (33b/6), (39b/13), (39b/7),
(45b/6), (85a/10), (90b/4)

i.-ene (13a/5), (14a/7), (93b/10)

i.-enler (122a/11)

i.-enlere (25b/3)

i.-erlerdi (89a/5) (108b/7), (109b/10), (109b/14),
i.-mege (69a/13) (109b/5), (10a/13), (10a/7), (110a/4),
i.-megile (40a/10), (2a/5) (110a/5), (110a/6), (110b/3),
i.-mek (15b/6), (34b/5) (111a/10), (111a/11), (111a/7),
i.-mekden (47a/12) (111a/8), (111b/12), (111b/14),
i.-mekdür (18a/5), (70b/15) (111b/7), (112a/13), (112b/1),
i.-mese (51a/12) (112b/13), (112b/3), (112b/4),
i.-meyeler (101a/7), (108a/14), (112b/5), (112b/7), (112b/8), (112b/9),
(12b/14), (18a/5), (25b/15), (43b/2), (113a/10), (113a/2), (113a/4),
(52a/15), (55b/11), (80a/1) (113b/6), (114a/15), (114a/6),
i.-mezden (16a/8) (115b/5), (117a/12), (117b/14),
i.-se (112a/11), (113a/1), (128b/10), (118a/15), (119a/6), (119b/11),
(12a/14), (136a/2), (18b/7), (21a/8), (119b/6), (11b/11), (11b/3), (120a/9),
(29a/1), (2a/2), (2b/2), (35b/10), (121a/3), (121b/11), (122a/1),
(35b/8), (37a/9), (37b/1), (39a/10), (122a/11), (122a/8), (122b/1),
(40a/2), (43b/7), (45b/7), (48a/3), (122b/13), (123a/10), (123a/15),
(5b/10), (65a/9), (6b/11), (6b/15), (123a/6), (123b/10), (123b/15),
(6b/5), (80b/10), (81b/4), (85a/11), (123b/8), (124a/13), (124b/13),
(90b/15), (90b/5), (90b/5), (95a/10) (124b/14), (124b/2), (125b/3),
i.-seler (100a/1), (100a/10), (100a/12), (125b/4), (126b/11), (127a/2),
(100b/10), (100b/5), (101a/15), (127b/10), (127b/12), (127b/13),
(101a/3), (101a/6), (101b/1), (127b/15), (128a/3), (129a/11),
(101b/10), (101b/15), (101b/3), (129a/6), (129a/7), (129a/8), (129a/9),
(102a/14), (102a/4), (102a/6), (129b/4), (12a/1), (12a/15), (12b/13),
(102b/3), (102b/5), (103a/8), (130a/9), (130b/1), (130b/10),
(103b/11), (103b/4), (103b/6), (130b/5), (130b/6), (131b/11),
(104a/10), (104a/2), (104a/3), (104a/7), (131b/13), (131b/3), (131b/5),
(104a/9), (104b/1), (104b/12), (131b/8), (132a/12), (132a/4),
(104b/13), (104b/3), (104b/7), (132a/9), (132b/5), (133a/10),
(105a/14), (105a/5), (105b/11), (133a/13), (133a/14), (133a/2),
(105b/2), (105b/8), (106a/4), (133b/12), (133b/6), (134a/11),
(106b/10), (106b/15), (106b/2), (134a/12), (134a/4), (134a/5), (134a/6),
(107a/1), (107a/10), (107a/15), (134b/14), (134b/5), (134b/8),
(107a/2), (107a/2), (107a/5), (107b/2), (135a/3), (135a/6), (135b/5), (136a/7),
(108a/10), (108a/10), (108a/15), (136a/9), (136b/12), (137a/4),
(108a/6), (108a/8), (108b/12), (137a/6), (137b/3), (137b/7),
(108b/12), (108b/14), (108b/15), (139a/14), (139a/5), (139b/10),
(139b/13), (139b/4), (13a/11),
(13a/15), (13a/3), (13a/5), (13b/5),
(13b/9), (140a/5), (140b/2), (140b/8),
(141b/3), (141b/4), (142b/4), (143a/3),
(143b/15), (143b/6), (143b/9),
(144a/2), (144b/1), (144b/10),

(144b/13), (144b/3), (144b/6),
(145a/2), (145a/4), (145b/15),
(145b/2), (145b/4), (146a/3), (146a/5),
(146a/7), (146a/9), (146b/3),
(148a/12), (148a/8), (148b/12),
(148b/5), (148b/9), (149a/1),
(149b/13), (149b/15), (149b/2),
(149b/4), (149b/5), (149b/8), (14a/14),
(14b/5), (150a/7), (15b/15), (15b/4),
(16a/4), (16a/8), (16b/8), (17a/6),
(17a/6), (17b/1), (18a/2), (19a/1),
(19a/10), (19a/3), (19b/10), (19b/12),
(20a/5), (20a/6), (20b/1), (20b/2),
(20b/9), (21a/12), (21a/12), (21a/7),
(21b/14), (21b/8), (22a/11), (22b/1),
(23a/13), (23a/2), (23b/12), (23b/13),
(23b/14), (23b/8), (24a/15), (24a/15),
(24a/2), (24a/7), (24a/8), (24a/9),
(24b/11), (24b/3), (24b/3), (24b/9),
(26b/10), (26b/14), (27b/3), (28a/12),
(28a/12), (28a/15), (28b/11), (28b/12),
(28b/7), (29a/9), (29b/1), (29b/4),
(29b/5), (2a/12), (2a/14), (2a/9),
(2b/15), (30a/7), (30b/11), (30b/14),
(30b/15), (30b/2), (30b/2), (30b/5),
(30b/7), (30b/8), (31a/2), (31a/5),
(31a/9), (32a/1), (32a/10), (32b/1),
(32b/11), (33a/14), (33a/7), (33b/11),
(33b/2), (33b/2), (33b/3), (33b/5),
(33b/7), (34a/11), (34a/14), (34a/2),
(34a/6), (34b/10), (35a/15), (35a/4),
(35a/7), (35a/9), (35b/10), (35b/11),
(35b/12), (35b/2), (36a/10), (36a/11),
(36a/12), (36a/5), (36b/1), (36b/15),
(36b/3), (36b/6), (37a/1), (37a/14),
(37a/2), (37a/4), (37a/4), (37b/8),
(38a/14), (38a/4), (38a/5), (39a/1),
(39a/3), (39b/13), (39b/2), (39b/3),
(39b/3), (39b/4), (39b/8), (3a/11),
(3a/14), (3a/2), (3a/5), (3b/14), (3b/5),
(40a/12), (40a/5), (40b/10), (40b/13),
(40b/6), (41b/8), (42a/8), (42a/9),
(42b/6), (43a/3), (43a/6), (43a/9),

(43b/1), (43b/14), (43b/6), (43b/7),
(43b/9), (44a/10), (44a/4), (44a/4),
(44a/7), (44b/8), (45a/11), (45a/14),
(45a/3), (45a/5), (45a/9), (45b/13),
(45b/4), (46a/3), (46a/4), (46b/14),
(47a/10), (47a/5), (47a/7), (47a/8),
(48a/1), (48a/11), (48a/13), (48a/8),
(48a/9), (48b/13), (48b/8), (49a/13),
(49a/3), (4a/10), (4a/8), (50b/12),
(51a/3), (51b/11), (51b/15), (52b/11),
(52b/11), (53a/1), (53a/14), (53a/15),
(53a/8), (53b/11), (53b/9), (54a/1),
(54a/11), (54a/12), (54b/11), (54b/12),
(54b/13), (54b/8), (54b/9), (55a/1),
(55b/3), (56a/10), (56a/14), (56a/2),
(56a/3), (56a/5), (56a/7), (56b/15),
(56b/4), (57b/6), (58a/14), (58a/5),
(58b/10), (58b/12), (58b/4), (58b/6),
(58b/9), (59a/11), (59b/13), (59b/14),
(59b/9), (5a/15), (60a/15), (60a/3),
(60a/4), (60a/6), (60b/4), (61a/14),
(61a/3), (61b/11), (61b/14), (61b/6),
(62b/1), (62b/15), (62b/2), (63a/5),
(63b/1), (63b/11), (63b/2), (63b/8),
(64a/12), (64a/2), (64a/4), (64b/7),
(65a/15), (65a/4), (65b/1), (65b/12),
(66a/13), (67b/5), (68a/6), (68b/1),
(68b/11), (68b/13), (68b/15), (68b/2),
(68b/5), (69b/11), (69b/13), (69b/4),
(6a/1), (6a/1), (6b/1), (6b/10), (6b/9),
(70b/3), (70b/8), (71a/3), (71a/9),
(72a/12), (72a/15), (72a/7), (72a/8),
(72b/2), (72b/7), (73a/13), (73b/10),
(73b/4), (74b/1), (75a/8), (75b/13),
(75b/15), (75b/2), (76b/7), (76b/9),
(77b/15), (77b/4), (78a/8), (78b/12),
(78b/3), (78b/4), (78b/4), (78b/5),
(78b/7), (78b/9), (79a/9), (79b/11),
(7a/2), (80a/10), (80a/8), (80b/6),
(81a/12), (81a/3), (81a/7), (81a/8),
(81b/10), (81b/15), (81b/7), (82a/10),
(82b/11), (82b/9), (83a/5), (83b/13),
(83b/14), (83b/3), (83b/5), (84a/13),

(84a/15), (84a/3), (84a/9), (84b/11), (84b/3), (84b/5), (85a/9), (86a/1), (86a/13), (86a/2), (86a/8), (86b/13), (87a/15), (87a/2), (87b/7), (88a/14), (88b/11), (88b/2), (88b/3), (89a/10), (89b/10), (89b/12), (89b/2), (89b/5), (89b/5), (8a/14), (8a/15), (8a/9), (8b/11), (90a/15), (90a/5), (90b/11), (90b/13), (90b/2), (91a/1), (91a/10), (91a/12), (91a/15), (91b/10), (91b/3), (91b/7), (92a/13), (92a/14), (92a/8), (92b/1), (92b/14), (92b/2), (92b/4), (92b/5), (93a/15), (93a/4), (93a/7), (94a/5), (94a/6), (94a/9), (94b/3), (94b/7), (95a/1), (95a/14), (95a/4), (95b/14), (95b/15), (95b/3), (95b/6), (95b/8), (96a/10), (96a/10), (96a/15), (96a/8), (96b/10), (97a/12), (97a/5), (97b/1), (97b/11), (97b/13), (97b/15), (97b/3), (97b/4), (97b/5), (98a/5), (98b/9), (99a/4), (99a/8), (99b/11), (99b/2), (9a/10), (9a/11), (9a/3), (9a/6), (9b/2)

i.-ürseler (6a/15)

[= 723]

içeri: İçeri.

i. (106b/5), (33a/13), (35a/6), (44b/2), (55a/12)

i. + den (107b/1)

[= 6]

içün: İçin

i. (22b/1), (24b/6), (64b/15), (67b/10), (88b/10)

[= 5]

içür-: İçirmek.

i.-e (26a/3)

i.-eler (26a/4), (47a/13), (60a/2), (61a/2), (61a/2), (67b/8), (90b/6)

i.-megile (67b/7)

i.-mekde (82a/2)

i.-seler (105b/12), (111a/12), (113b/12), (11a/15), (12a/6), (12b/9), (132a/10), (132b/13), (13a/7), (13b/13), (142b/3), (142b/6), (145a/4), (148a/11), (15b/11), (17a/11), (18b/14), (1b/10), (20a/11), (20a/7), (20a/8), (24a/12), (25a/6), (25b/3), (27a/8), (29a/2), (29a/4), (2b/11), (2b/14), (30a/10), (31b/15), (33b/15), (35b/4), (36a/2), (37b/5), (44a/12), (44b/7), (45a/15), (46b/11), (46b/9), (47a/12), (4a/5), (55a/15), (59a/6), (61a/7), (62a/1), (65a/1), (66b/14), (69b/15), (6b/6), (6b/7), (7b/11), (82a/2), (82b/1), (83a/2), (83b/6), (87a/8), (87b/10), (88a/3), (88a/4), (8b/15), (90a/5), (91b/6), (9a/1), (9a/8)

[= 75]

içyağı: Geviş getiren hayvanların karın boşluğunda iç organlarını saran kalın yağ, şahım.

i. + yıla (51b/6)

[= 1]

ifrağ: <Ar. Aşırılık

i. + étmeyeler (108a/15)

i. + ıla (120b/8), (14b/11), (22a/1), (22a/1), (25b/5), (60b/8)

[= 7]

igde: İğde ağacı ve meyvesi; (*Elaeagnus angustifolia*).

i. + ye (13b/2)

[= 1]

igiledin: Ekleme, durdurmak, bekletmek.

i. (115a/3), (116a/4), (116b/9)

[= 3]

igne: İğne.

i. (98b/9)

i. + yile (132a/5)

[= 2]

ihtilām: < Ar. Cinsel düş görme, düşte boşalma.

i. (52a/11)

i. + ı (102b/3), (102b/8), (60a/9)

[= 4]

ihtilām: Bk. ihtilām

i. + eyleye (36a/11)

[= 1]

ihtiyāt: < Ar. 1. İlerisini düşünerek, görerek davranma. 2. Sakınma, tedbirli, tedarikli bulunma.

i. (82a/2)

[= 1]

iken: İken.

i. (100b/3), (100b/3), (106b/13), (106b/8), (107a/2), (113b/2), (124a/5), (146a/10), (53b/7), (55a/15), (66a/13), (82a/8), (83a/13)

[= 13]

iki: İki.

i. (101a/10), (101a/13), (103b/15), (105b/3), (105b/8), (107a/14), (107a/15), (107b/1), (107b/2),

(108a/4), (109a/10), (109a/5), (109a/9), (109b/14), (109b/7), (110a/4), (112a/2), (112a/2), (115a/6), (116a/14), (117a/12), (117b/2), (117b/7), (118a/11), (119a/9), (119b/2), (119b/4), (11b/14), (11b/3), (120a/10), (120a/7), (120b/2), (121a/3), (121b/12), (122a/12), (12b/4), (133a/14), (133b/10), (134b/12), (134b/13), (135a/1), (135b/1), (136a/2), (136b/11), (137b/3), (138b/11), (13a/4), (143a/5), (144b/13), (144b/2), (145a/12), (146a/11), (149a/13), (14a/4), (14a/5), (14b/1), (14b/5), (15b/2), (18b/4), (19a/1), (1b/13), (1b/9), (20a/7), (20b/4), (21a/4), (21b/14), (22a/11), (22a/8), (23a/2), (24a/1), (24a/3), (24b/15), (26a/2), (28b/12), (29b/5), (29b/6), (29b/7), (2a/12), (2a/7), (2b/2), (30a/12), (31a/9), (31a/9), (32a/4), (32b/11), (33b/5), (34a/10), (34b/11), (34b/6), (34b/7), (37a/3), (38b/5), (38b/5), (38b/6), (38b/6), (38b/7), (39a/1), (39b/7), (39b/9), (3a/11), (3a/13), (3a/15), (3b/14), (42b/5), (45b/12), (47a/13), (47a/6), (47a/9), (48a/11), (48b/14), (4a/10), (4a/2), (4a/8), (4b/5), (4b/8), (52b/11), (54a/11), (56b/2), (58a/11), (58b/12), (59a/10), (59b/5), (61a/1), (61b/11), (61b/12), (61b/9), (62a/1), (63a/9), (64b/11), (64b/7), (69b/4), (6a/5), (6b/13), (70b/3), (72a/6), (73b/13), (75a/11), (76a/10), (78b/8), (81a/3), (81b/10), (81b/13), (81b/3), (84a/13), (86a/12), (86a/15), (86a/2), (88a/1), (88b/1), (8b/3), (90b/5), (91a/12), (91b/10), (94a/9), (96a/7), (98a/1), (99b/8), (14a/11)

i. + nci (116a/5), (28a/12)

i. + si (147a/7), (17a/10), (63a/15)

- i. + sinde (105b/3)
- i. + sine (30b/1)
- i. + sini (32a/8), (88a/3)
- i. + sinüñ (3a/1), (72b/10)
- i. + şer (109a/4), (119b/3), (41b/7)
- [= 171]
- iki bin:** İki bin.
- i. (115a/6)
- [= 1]
- iki bin yüz:** İki bin yüz.
- i. (115a/6)
- [= 1]
- iki kardeş kanı:** Kardeşkanı ağacı; (*Calamus draco*).
- i. + dur (113b/13)
- [= 1]
- iki piñ:** İki bin.
- i. (120a/10)
- [= 1]
- iki piñ elli:** İki bin elli.
- i. (120a/10)
- [= 1]
- iki yüz:** İki yüz.
- i. (101a/10), (118a/11), (119a/9), (121b/12)
- [= 4]
- iki yüz kırk:** İki yüz kırk.
- i. (118a/11), (119a/9), (121b/12)
- [= 3]
- iklîlü'l-melik:** <Ar. Koçboynuzu otu, kokulu yonca, eşek yoncası da denilen çiçekleri boyar madde olarak kullanılan bir bitki; (*Melilotus officinalis*).
- i. (117b/6), (27a/13), (27b/8)
- i. + e (66b/2)
- i. + ile (25a/5)
- [= 5]
- iksâr:** <Ar. Kılır otu, diş otu; (*Ammi visnaga*).
- i. (2a/14)
- [= 1]
- ilâc:** <Ar. Bir hastalığı iyi etmek veya önlemek için türlü yollarla kullanılan madde, em, deva.
- ‘i. (105a/11), (31b/6), (65b/13)
- ‘i. + ı (104a/12), (142b/4), (26a/2), (61a/1), (67b/6), (74b/12)
- [= 9]
- ilâvsun:** Bk. ilâvus
- i. (40a/5)
- [= 1]
- ilâvus:** <Gr. Bir tür kuluñç. “iblâvus, eylvavus, rebb-i erham”
- i. (142b/1)
- i. + ı (142b/2)
- [= 2]
- ilan:** Yılan.
- i. (128b/2)
- i. + yağıdur (128a/15)
- [= 2]

ile: İle.	i.-düğine (56b/1), (89b/8)
i. (104b/8), (62a/7), (90a/10)	i.-düğünüğ (105b/10), (87a/4)
[= 3]	i.-e (113b/1)
ilig: İlik, kemik iliği.	i.-en (101b/4), (103a/11), (106a/12), (122a/10), (131b/6), (139b/11), (142a/2), (144b/11), (145b/2), (30a/3), (35a/9), (44a/1), (49a/9), (50b/9), (52a/5), (61a/14), (63a/3), (66a/15), (7a/5), (97a/1)
i. + ini (83a/15), (90b/14)	
[= 2]	
illā: < Ar. Mutlaka, ille.	
i. (11b/14), (2a/3)	i.-er (17a/4), (38b/12), (50b/14)
[= 2]	i.-megi (103a/12)
imdi: Şimdi.	i.-mekden (119b/11), (7a/5)
i. (147a/10), (147a/2)	i.-mesi (10b/6)
[= 2]	i.-mesin (30a/2), (42a/1), (45a/6), (54b/5), (54b/5), (81b/9)
imtişāl: < Ar. 1. İcap edeni, gerekeni yapma; bir örneğe göre hareket etme. 2. Alınan emre boyun eğme.	i.-meye (138b/6)
i. (1b/3)	i.-miş (68a/12)
[= 1]	[= 42]
in: 1. Yaban hayvanlarının kendilerine yuva edindikleri kovuk. 2. Mağara.	ince: Kendi cinsinden olanlara göre, dar ve kalınlığı az olan, ince.
i. + i (36b/5)	i. (64b/6), (8a/13), (91b/2)
i. + inde (134b/1)	[= 3]
i. + inden (134b/2), (94a/4)	incecük: Çok ince.
i. + ine (94a/4)	i. (130b/7), (140a/14), (20b/13), (20b/7), (30a/12), (30b/9), (41b/5), (63a/14), (72b/12), (81a/4)
i. + inüğ (134b/2)	[= 10]
[= 6]	inceld-: İnce duruma getirmek.
in-: İnnek.	i.-e (129b/15)
i.-düğün (52a/2)	[= 1]
i.-düğinden (145a/15)	

incerek: Zayıfa yakın, incecik.	i. (109a/4)
i. (28b/15)	i. + yile (90a/8)
[= 1]	[= 2]
incîr: <Far. İncir; (<i>Ficus carica</i>).	incük: Bk. incik
i. (68a/14)	i. + de (2b/4), (62b/10), (68a/10), (74a/4)
i. + ile (30b/4)	[= 4]
[= 2]	inçe: Bk. ince
incibār: <Ar. Beşparmak otu; (<i>Potentilla erecta</i>).	i. (106b/3)
i. (31a/12)	[= 1]
[= 1]	inçkuruğ: Bk. inçkuruğ
incid-: İncitmek.	i. + a (13a/3)
i.-ici (132b/9)	[= 1]
[= 1]	indür-: İndirmek.
incig: Bk. incik	i.-e (137b/10), (148b/13), (19b/1), (22a/13), (92a/10), (9b/5)
i. + inde (23a/15)	i.-eler (122b/15)
i. + inüj (83a/15)	[= 7]
[= 2]	inek: Dişi sığır, inek.
incik: İncik kemiği, diz kapağı ile ayak bileği arasında kalan kemik.	i. (111b/6)
i. + de (111a/3)	[= 1]
i. + ler ağrısına (21a/12)	iñen: Çok, oldukça, fazla.
[= 2]	i. (108a/12), (108a/12), (12b/14), (85b/9)
inçkuruğ: Hıçkırık.	[= 4]
i. + a (133b/2), (144b/3), (144b/6), (84b/1)	ins: <Ar. İnsan.
i. + ı (40b/15), (43b/10)	i. + a (147a/1)
[= 6]	[= 1]
incü: İnci.	

inşāʾillāh: < Ar. İnşallah, Allah nasip ederse.

i. (118b/15)

[= 1]

inzāl: < Ar. Uykuda düş azması, meni boşalması.

i. + dan (83a/6)

[= 1]

ip: İp

i. (147a/8)

i. + ile (132a/13)

i. + üñ (147a/8)

[= 3]

iplik: Pamuk, keten, yün, ipek, naylon vb. dokuma maddelerinin uzun, ince liflerinden her biri.

i. (62a/6)

i. + ile (147b/3), (28a/6)

[= 3]

iri: İri; sert, kalın.

i. (107a/13), (110a/14), (110b/1), (139a/2), (45b/12), (64b/6), (7b/14)

[= 7]

iriçe: İrice, iriye yakın, biraz iri.

i. (61b/3)

[= 1]

irilig: İrilik, sertlik.

i. + i (117a/14)

i. + in (100a/4), (59b/8), (67a/11), (67a/11), (67a/12), (73a/12)

i. + ine (121a/11), (15a/2), (66a/15), (97a/12)

[= 11]

iriğ: Organizmanın herhangi bir yerinde iltihaplanma sonunda ölmüş hücre artıklarından ve bozulmuş akyuvarlardan oluşan, mikroplu veya mikropsuz, genellikle sarımtırak renkte koyuca sıvı, cerahat.

i. (146b/3), (49b/4), (95a/13)

i. + e (11b/4)

i. + i (110a/11), (16a/15), (28b/10), (34b/4), (4b/7), (55a/4), (95a/4)

i. + ini (65a/8)

i. + len (32a/13)

i. + leri (136a/15)

[= 14]

iriğlü: İrin toplamış, cerahatli.

i. (97b/11)

[= 1]

irkeg: Erkek.

i. + i (109b/7), (28a/1)

i. + ine (98a/2)

i. + inüñ (105b/11), (111a/6), (18b/6), (63a/14), (98a/6), (98a/8)

[= 9]

irkek: Erkek.

i. (109b/7), (34b/12), (35b/9), (98a/9)

[= 4]

irkil-: 1. Birdenbire ürkmek; korkmak; tiksinmek. 2. Şaşırıp duraklamak. 3. Vücudun bir yeri dışarıdan gelen bir uyarıcının etkisiyle kanlanıp şişmek, taharrüş etmek. 4. Akan bir

şey, bir engel karşısında duraklayıp birikmek.
5. Su birikmek, toplanmak.

i.-en (106b/9), (149a/10), (76b/10)

i.-miş (64a/14)

[= 4]

irsā: <Gr. Mavi zambak kökü; (*Iris lurida*).

i. (32a/14), (38a/1)

i. + yıla (74a/2)

[= 3]

irte: Ertesi, gelecek, sabah, şafak sökme zamanı, yarın.

i. + si (126a/4)

i. + ye (120a/12), (31b/9), (33a/3),
(42b/12), (48b/15), (57a/12), (79a/7),
(99b/3)

[= 9]

irüḡ: Bk. iriḡ

i. (148b/2)

[= 1]

is: Dumanın değdiği yerde bıraktığı kara leke.

i. + in (136b/12), (140a/12)

[= 2]

işmid: <Ar. Kaba tutya, sürme taşı, antimon.

i. (7a/10)

[= 1]

isbatān: <Far. Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*). Krş. tüderī.

i. (72b/11)

[= 1]

isde-: İstemek, aramak.

i.-seler (38b/14)

[= 1]

ise: İse.

i. (2b/11), (4b/8)

[= 2]

isfahānī sürme: Kaba tutya, sürme taşı, antimon. Krş. işmid.

i. + ye (7a/10)

[= 1]

isfanāḡ: <Gr. Ispanak; (*Spinacia oleracea*).

i. (14b/12)

[= 1]

isfencü'l-bahrī: <Ar. Sünger.

i. (18a/9)

[= 1]

isfidāc: <Far. Helyun, kuşkonmaz bitkisi, tilkişen, tilkikuyruğu, separine; (*Asparagus officinalis*).

i. (3b/13), (7a/15)

i. + ıla (144a/13), (94b/5)

[= 4]

isfidāc: Bk. isfidāc

i. (17b/11)

[= 1]

ishāl: <Ar. Hafifleme, azalma, sehl olma, ishal.

i. (112b/7), (139b/13), (33b/5),
(35b/5), (43a/3), (48a/9), (53a/14),

(54b/5), (64b/7), (69a/11), (72b/2),
(7a/6), (86b/5), (89b/15), (92b/1),
(95a/8), (98a/5)

i. + e (103a/14), (103a/7), (103a/8),
(113a/11), (119a/7), (131b/7),
(133b/3), (29b/5), (39a/1), (41a/2),
(42a/8), (59b/9), (61a/15), (63b/2),
(77a/10), (7b/12), (85b/2), (87a/14),
(90a/15), (90b/2), (95b/2), (97b/12),
(97b/5), (97b/9)

i. + ède (100b/5), (101a/15), (101b/3),
(115b/5), (117a/12), (119b/6),
(123b/15), (139b/15), (140b/8),
(145b/15), (149b/5), (150a/7), (17a/7),
(19a/10), (23b/12), (24a/3), (24a/7),
(26b/10), (32b/3), (33a/8), (34a/15),
(34b/1), (44a/7), (45a/10), (45b/13),
(47a/7), (48a/6), (4a/5), (52a/7),
(58b/7), (61b/15), (69a/10), (69a/9),
(71a/10), (72a/15), (75a/8), (78b/5),
(86b/14), (86b/5), (86b/7), (8a/8),
(95b/15), (98a/15)

i. + èder (103b/12), (108b/5), (112b/6),
(112b/8), (122b/13), (124b/13),
(125b/3), (137b/4), (139b/4), (149b/8),
(14a/15), (19a/14), (21b/14), (24a/13),
(28b/1), (38a/4), (43a/9), (45a/5),
(51b/2), (52b/11), (53a/10), (58b/15),
(69b/13), (71a/9), (78b/13), (81a/9),
(86a/15), (86a/8), (8a/4), (96b/7),
(96b/8)

i. + èdüb (103b/7), (13a/15)

i. + ètseler (150a/10)

i. + eyler (108b/4), (143b/3), (69b/13)

i. + eyleye (100b/10), (102b/5),
(106a/4), (110b/3), (112a/13),
(114a/7), (130b/10), (130b/12),
(139a/15), (141b/4), (149b/1),
(149b/4), (150a/9), (34b/11), (43b/14),

(44a/15), (48a/8), (52b/10), (53b/9),
(58b/10), (58b/9), (69a/10), (69b/6),
(72a/8), (73a/13), (73b/1), (73b/4),
(74b/1), (95b/8)

i. + i (108b/9), (10b/15), (113b/6),
(119b/11), (131b/1), (133b/6),
(13b/13), (140b/8), (16a/1), (16b/7),
(21b/11), (27a/10), (28b/7), (30b/2),
(32b/8), (37b/8), (41a/10), (41a/10),
(42b/4), (47a/10), (48b/2), (52a/5),
(52a/8), (54b/9), (57a/4), (57b/6),
(5a/15), (63a/5), (69a/11), (72a/7),
(78a/6), (81b/10), (81b/11), (82b/11)

i. + i demeviyi (103b/1)

i. + in (31b/5), (70a/14)

i. + ine (104b/7), (137a/6), (93a/1),
(95a/14)

i. + lere (36a/3), (39b/1), (75b/5),
(7a/1)

i. + leri (122b/8), (36a/11), (36a/12)

i. + ola (29b/6)

[= 199]

isi: 1. Sıcak. 2. Kötü, fena.

i. (11a/6), (120b/7), (12a/8), (18a/2),
(19b/14), (21b/1), (22a/11), (25a/3),
(29a/9), (31a/12), (37b/11), (47b/15),
(52b/14), (61a/12), (68b/8), (69b/2),
(71a/11), (76b/1), (86a/2), (89b/13),
(8a/3), (8b/5), (92a/11), (93b/2),
(93b/8), (94a/10), (94a/15)

i. + buḫārı (16b/10)

i. + den (25a/15)

i. + dür (116b/2), (11b/4), (2a/4),
(36b/12), (55b/14), (75b/7)

i. + isi (69b/2)	i. (130a/14)
i. + mizāclu kişi (8a/3)	[= 1]
i. + mizāclu kişiler (52a/12), (54b/1), (85b/13)	islīh: <? Su teresine benzeyen bir bitki.
i. + mizāclu kişilere (72b/8), (69b/11)	i. (15b/6)
i. + mizāclu kiřilerüñ (150a/15)	[= 1]
i. + niķrīse (63a/11)	issi: Bk. isi.
i. + öksürüklere (51a/3)	i. (103a/10), (103a/11), (109b/2), (116b/12), (119a/1), (119a/6), (119a/6), (119b/12), (120a/15), (120b/6), (124b/7), (125a/10), (125a/9), (135b/9), (142b/8), (143b/2), (21b/14), (42a/15), (42a/3), (5b/7)
i. + şuda (6b/4)	
i. + şuyıla (112a/13), (71a/6), (92b/1)	i. + den (126b/9), (52a/3), (52b/13), (58b/8), (66b/1)
i. + sinde (138a/6)	i. + dür (124a/7), (22a/1)
i. + sinden (106b/10)	i. + mizāclu kişiler (135b/11)
i. + şişine (75b/6)	i. + mizāclu kiřilerüñ (107b/10), (5b/7)
i. + şişlere (104b/9), (112b/9), (122b/12), (12a/4), (133b/5), (15a/1), (15a/15), (16a/7), (18a/4), (25b/6), (26b/13), (27b/1), (28b/6), (28b/8), (32a/9), (37a/11), (37a/12), (37b/2), (41a/12), (42a/4), (47b/1), (50a/13), (51a/4), (51b/13), (52b/12), (53b/5), (55a/10), (57a/4), (58b/1), (60a/14), (63a/11), (66a/9), (67a/1), (67a/4), (70b/7), (70b/9), (73b/13), (75b/4), (7b/9), (99a/1), (99a/2)	i. + öyken şişine (139b/11)
i. + şişlerin (66a/13)	i. + şuyıla (135b/11), (137b/3), (137b/6), (140b/14)
i. + şişlerine (79b/7), (84a/8)	i. + sinde (128b/8)
i. + veremden (51a/3)	i. + suyıla (2a/12)
i. + veremlere (11b/5)	i. + şişe (139a/9)
[= 98]	i. + şişine (117a/8)
iskenderānī defnel: <? Yabani havuç, kara kök, mühr-i süleyman; (<i>Pastinaca sativa</i>). Krş. zāfisī, şakākul.	i. + şişlerden (119b/14)
	i. + şişlere (100b/8), (101b/10), (102a/7), (102b/15), (103a/4), (104a/5), (105a/9), (110a/9), (112a/7), (120a/7), (126b/9), (133b/9), (140a/1), (143b/11), (145b/11), (3a/4), (40a/13), (41a/9)
	i. + şişleri (115b/2)
	i. + şişlerine (123a/2)
	i. + veremlere (5a/4), (70a/7)

i. + veremleri (112a/14)	i. + édeler (126b/4)
i. + ye (121a/11)	[= 1]
i. + yiken (107a/4)	isti'māl: < Ar. Kullanma.
[= 65]	i. (109a/7), (112b/12), (114b/11), (114b/14), (116a/6), (126a/13), (126a/15), (128a/7), (128b/3), (128b/8), (20b/5), (34a/15), (62b/9), (69a/1), (71a/3), (86b/3), (86b/6)
issiluğ: Fazla harareten bedende çıkan sivilceler.	i. + édeler (101a/11), (112b/11), (114b/10), (114b/6), (115a/11), (115a/15), (115a/4), (115a/8), (116a/15), (116a/8), (116b/11), (116b/5), (116b/8), (117a/11), (117a/5), (117a/7), (117b/3), (117b/8), (118a/12), (118a/4), (118a/6), (118b/5), (119a/12), (119a/3), (119b/1), (120a/13), (121a/1), (121a/11), (121a/14), (121a/7), (121b/14), (121b/3), (122a/14), (122b/11), (122b/5), (123a/1), (123b/1), (124b/8), (125a/11), (126a/4), (126b/1), (127a/14), (127a/2), (127b/4), (128a/14), (128a/3), (138b/13), (140b/11), (141b/8), (14a/12), (16b/10), (19b/4), (25a/13), (26b/3), (29a/11), (29b/15), (31b/11), (38b/10), (46b/6), (48b/15), (4b/8), (4b/8), (69a/13), (73a/11), (73a/9), (84a/6)
i. + a (127b/5)	i. + édeler (119b/5), (117b/13)
[= 1]	i. + éderler (15b/7), (37b/10), (87b/12), (88b/1)
istah: < Ar. İstek, herhangi bir şeye duyulan istek, iştah.	i. + éderlerdi (34b/8)
i. + m (33a/14)	i. + étdüğü (72a/1)
[= 1]	i. + étmekde (108a/13)
iste-: İstemek, aramak.	i. + étmeyeler (134a/2)
i.-rse (10a/1)	
i.-se (27b/15)	
i.-seler (10b/9), (29a/11), (34b/5)	
i.-yen (114a/3)	
[= 6]	
isted-: İstemesini sağlamak, aratmak.	
i.-e (21b/6), (49b/7), (68b/13), (92a/15)	
i.-ür (49a/10)	
[= 5]	
istifrâğ: < Ar. Kusma.	
i. (50b/12)	
i. + dan (75b/10)	
i. + éde (42a/11)	
[= 3]	
istiğmāl: Bk. isti'māl	

i. + étmezden (112b/10)

i. + étse (113a/14), (14a/6), (2b/10)
(2b/10)

i. + étseler (103a/12), (103b/1),
(104a/11), (106b/11), (107a/6),
(109a/12), (109a/7), (10a/2), (111a/13),
(111a/5), (113b/14), (120a/8),
(121b/10), (123a/4), (12a/3),
(131b/10), (133b/13), (145a/10),
(14b/1), (150a/13), (150a/14), (2b/7),
(32a/6), (34b/6), (62a/4), (62b/8),
(73a/12), (86b/5), (97b/2), (97b/5)

i. + eylemeler (17a/4)

i. + olan (11b/10), (13a/1)

i. + olunan (2a/4)

[= 131]

istincā: < Ar. Pislikten temizlenmek. Abdest bozduktan sonra veya abdest almadan evvel; kan, sidik, meni gibi şeylerin çıktıkları yeri temizlemek.

i. (29a/5)

[= 1]

istiskā: < Ar. Vücudun bazı yerlerinde su toplanması hastalığı, siroz hastalığı.

i. (106b/11), (107a/7), (110b/7),
(110b/8), (14a/8), (20a/10), (2b/14),
(34a/11), (55a/13), (55a/14), (79a/4),
(80b/10), (90a/3), (98a/11), (99b/12)

i. + ya (109a/15), (131b/13), (133b/8),
(140a/5), (27a/5), (27b/14), (32b/8),
(64b/2), (81a/8), (83b/7), (85b/3)

i. + yı (129a/12), (12a/2), (20b/5)

i + zahmetin (54a/15)

[= 30]

iş: Herhangi bir yere düzen verici, günlük yaşayışı sağlayıcı her türlü çalışma.

i. (54a/13)

[= 1]

işāret: < Ar. Belirti, gösterge, alamet.

i. (1b/5)

[= 1]

işe-: İşemek, idrarını yapmak.

i.-düklerin (130b/2)

i.-mege (111b/9), (63a/6)

i.-ye (106a/10), (43b/8)

i.-yen (12b/8), (65a/4)

[= 7]

işed-: İşemesini sağlamak, işemesine yol açmak.

i.-e (34a/11), (3a/5)

[= 2]

işhīş: < ? Çakır diken. "sakız diken".

i. (20a/6)

[= 1]

işid-: Bk. işit-

i.-en (135a/13)

[= 1]

işit-: İşitmek, duymak.

i.-mekde (100a/2)

i.-meyen (106b/12)

i.-mezligin (126a/11), (49b/4)

[= 4]

işle-: Çalışmak, faaliyete geçmek, etki etmek, kullanmak.

i.-yene (54a/14)

i.-yenüj (64b/15)

[= 2]

işled-: Çalıştırmak.

i.-e (64b/2), (77a/12)

i.-ür (112b/4)

[= 3]

iştahā: <Ar. İstek, herhangi bir şeye istek duymak.

i. (29a/15), (29b/8)

i. + getüre (144b/5), (68a/4)

i. + sım (37a/5)

i. + yı (19b/6), (24a/15), (25b/2), (26b/15), (29b/10), (50b/3)

i. + yı cimā' (32b/9)

[= 12]

iştihā: Bk. iştahā

i. (106b/2)

i. + yı (114a/3)

[= 2]

it: İt, köpek.

i. (109b/5), (123a/9), (137b/14), (147a/8), (147a/9), (1b/13), (40b/7), (45a/15), (49a/14), (64b/1), (65a/5), (71b/15), (76a/4), (82b/1), (84a/10), (88a/2), (98b/11)

i. + e (147a/9), (88a/1)

i. + lere (20a/10), (87b/15)

i. + leri (100b/15)

i. + südügin (66a/1)

i. + tıladıgına (109b/3), (134a/8), (146a/2), (146a/3), (148b/10), (74b/5), (97a/5)

i. + tıtdugına (74a/13)

i. + tıtdugından (33a/9)

[= 32]

it burm: Yabani gül, köpek gülü; (*Rosa canina*).

i. (31a/13), (31a/15)

i. + ağacı (31a/13)

i. + ağacına (31b/1)

i. + şarabıla (31b/15)

i. + yaprağına (147a/4)

[= 6]

it hāyası: <T.-Far. Dildamak çiçeğinin dibi, salep kökü, tilkitaşağı otu; (*Orchis hircina*). Krş. hūşyetü'l-keleb.

i. (103b/13)

[= 1]

i'tidāl: <Ar. İtidal, ılımlılık.

i. + ıla (108a/15)

i. + ile (108b/14)

[= 2]

it keseri: İtkasarı; köpek soğanı; (*Bunium bulbocastanum*). Krş. başalı'z-zīb.

i. (103b/14)

i. + dür (50a/3)

[= 2]

it üzümü: Patlıcangillerden, ormanda yetişen bir bitki, itüzümü; (*Solanum nigrum*).

i. (112b/8)

[= 1]

it zencebîli: Zehirli bir zencefil türü, it zencefili, sarı kök. Krş. zencebîlü'l-kilâb.

i. + dür (137b/13)

[= 1]

-J-

jengâr: <Far. Tıpta kullanılan bir tür pas, bakır pası.

j. (138a/6), (138a/8), (138b/4)

j. + ı (138a/11)

j. + ile (97a/10)

[= 5]

jîve: <Far. Civa. Krş. zîbak.

j. (138b/12), (142b/2)

j. + dür (142a/11)

j. + yi (142a/12)

[= 4]

-K-

ķab: Kap.

k. (114b/5), (116b/11), (3a/7), (65a/10)

k. + a (115b/13), (118b/11), (121b/14), (122b/15), (127b/1), (128a/2), (128b/2), (134b/15), (94b/15)

k. + da (106a/5), (35a/10), (72a/4), (78a/4)

k. + ı (142a/5)

k. + uñ (38b/8), (3b/6)

k. + uñ içine (3b/6)

[= 21]

ķab: Kabuk.

k. + ı (100b/12), (69b/9)

k. + ın (121a/13)

k. + ını (6a/1)

k. + ıyla (127a/12), (41a/9)

k. + ların (122b/14)

[= 7]

ķabağ: Kabak; (*Cucurbita*).

k. + a (36b/13)

k. + ı (121a/9), (36b/14)

[= 3]

ķabağ: Kapak, göz kapağı.

k. + ın (3b/7)

k. + ında (131a/2)

[= 2]

ķabak: Kapak, göz kapağı.

k. (113b/3)

k. + da (139b/9), (141b/15), (142b/13), (73a/12)

k. + göyündüğine (110b/5)

k. + lar (42a/3), (87a/12)

k. + lara (119b/9)

k. + ları (25a/1), (65a/13)

k. + ların (63a/2), (74b/4)

k. + larında (140a/10)

k. + zahmetine (138b/1)

[= 15]

ķabak: Kabak; (*Cucurbita*).

k. (121a/12)

k. + yağıdır (121a/7)

k. + yağıyla (42b/8)

k. + yaprağına (11b/1)

[= 4]

ķabak: Kabuk.

k. + suz (126b/15)

[= 1]

ķabarcuę: Bk. ķabarcuķ

k. + ı (96b/9)

[= 1]

ķabarcuķ: Vücutta oluşan sivilce gibi küçük şişkinlik.

k. + lara (44b/3)

[= 1]

ķabarcuę: Bk. ķabarcuķ

k. + a (65a/7)

k. + ı (12b/2)

[= 2]

ķabarcuķ: Bk. ķabarcuķ

k. (7a/8)

k. + lara (11b/5), (138b/15)

[= 3]

ķābıs: Bk. ķābız

k. + dur (148b/1)

[= 1]

ķābız: < Ar. Kabz edici; tutma özelliğine sahip.

k. (72a/4)

k. + dur (56b/12)

[= 2]

ķābılı: < Ar. Helile otu türlerinden biri; (*Terminalia*). Krş. berenc.

k. (45b/12)

k. + yile (133b/13)

[= 2]

ķabş: Bk. ķabz

k. + ęder (82b/12)

[= 1]

ķabıl: < Ar. Bir Şeye isteyerek veya istemeyerek razı olma, kabul.

k. (34a/3), (9a/2)

[= 2]

ķabuę: Bir Şeyin üstünü kaplayan ve onu dış etkilere karşı koruyan, kendiliğinden oluşmuş sertçe bölüm, kışır.

k. + ı (121b/1), (148a/1), (42a/9), (62a/6), (6a/5)

k. + ıdur (2b/6), (43a/11), (56b/11), (69b/8), (81a/14), (84a/12)

k. + ıla (76a/1)

k. + ın (100b/5), (103a/13), (105a/6), (126a/1), (22b/3), (31b/1), (41b/2), (41b/4), (42b/1), (49a/11), (56b/9),

(5b/14), (67a/4), (67a/7), (69a/5),
(72a/8), (72b/1), (72b/6)

k. + ma (62a/9)

k. + ndan (103a/15), (112a/11),
(31b/7)

k. + mı (13b/8), (144b/15), (22a/15),
(22b/10), (23a/1), (23a/2), (23a/5),
(23b/5), (51a/6), (56b/8), (57a/11),
(61a/11), (61b/3), (6a/3), (72a/12),
(75a/7), (98a/15), (98b/2), (2b/15)

k. + nuş (23a/13), (23b/1), (67a/8)

k. + ıyla (23b/9), (74a/4), (98b/11),
(98b/8)

[= 60]

ķabuk: Bk. ķabuę

k. + dur (62a/8)

[= 1]

ķabz: < Ar. Tutma, kabız.

k. (104a/7), (113b/14), (129b/7)

k. + ěde (108b/7), (10b/12), (10b/5),
(131b/2), (134b/8), (141a/9), (143a/3),
(16a/1), (42b/4), (47a/15), (79a/2),
(79b/6)

k. + ěder (109b/15), (10b/4), (111b/11),
(136a/12), (137b/5), (141a/12),
(143b/8), (29a/15), (56b/12), (70b/5),
(7b/15), (8a/10), (8b/13), (94b/12)

k. + eyler (126a/7), (12a/5)

k. + eyleye (108a/9), (121b/10),
(15b/4), (17a/6), (21b/11), (36a/11),
(36a/13), (37b/8), (45a/5), (52b/1),
(52b/2), (53a/11), (6b/1), (70a/14),
(86a/1), (92b/2), (92b/5), (93a/8)

k. + ı (111b/12)

[= 50]

ķac: Kaç.

k. (123b/1), (124a/7), (124b/7),
(129b/4), (132a/11), (13b/11),
(140a/5), (142a/2), (17b/10), (18a/1),
(24a/1), (34b/4), (42b/2), (43b/7),
(48b/6), (49b/14), (53a/10), (54a/1),
(55a/9), (55b/6), (60a/4), (61b/5),
(62a/4), (65b/4), (71b/12), (74a/15),
(76a/6), (87b/1), (90a/10), (93a/9),
(97a/11), (97b/13), (97b/7), (43a/15)

[= 34]

ķac-: Bk. ķaç-

k.-a (135b/2), (142a/14), (71b/1)

[= 3]

ķacan: Bk. ķaçan

k. (107b/13), (10a/12), (11a/3),
(11a/9), (11b/11), (11b/12), (128b/14),
(12a/1), (12a/10), (12a/13), (12a/5),
(12a/7), (12b/10), (12b/5), (13a/1),
(15a/11), (15a/7), (15b/7), (17a/14),
(19a/6), (19b/7), (20b/8), (22a/9),
(22b/3), (23b/11), (27a/14), (2b/2),
(2b/6), (31a/11), (31a/8), (33b/1),
(33b/14), (3a/13), (3a/14), (3a/3),
(3b/10), (46b/15), (48a/5), (4a/3),
(4a/7), (4b/2), (4b/6), (58a/13),
(5a/11), (5a/2), (5b/9), (68b/12),
(6a/14), (6b/1), (7b/12), (7b/15),
(8b/11), (8b/3), (8b/7), (90a/14),
(9b/14)

[= 56]

ķaç-: Kaçmak.

k.-a (106a/15), (18b/12), (18b/4),
(20b/6), (59a/15), (81a/10), (88a/8),
(92a/9), (9b/1), (9b/3)

k.-alar (18b/4)

[= 11]

kaçan: Ne zaman, ne zaman ki.

k. (100b/15), (18b/11), (1b/10),
(21a/7), (23b/7), (27b/10), (36b/10),
(42a/14), (52b/8)

[= 9]

kaçur-: Kaçmasını sağlamak veya kaçmasına
imkan yaratmak.

k.-a (129a/13)

[= 1]

kad-: Katmak, ilave etmek, eklemek.

k.-ub (13b/5)

[= 1]

kadar: <Ar. Kadar.

k. (103a/14), (108a/7), (109a/7),
(10a/1), (10a/4), (110a/6), (113a/15),
(118b/4), (121b/2), (121b/2),
(126a/15), (126a/2), (126b/14),
(126b/4), (127a/1), (130a/14),
(138a/4), (138a/8), (138b/4),
(140b/15), (17a/9), (29b/14), (2a/3),
(35b/11), (36a/7), (39b/8), (3a/10),
(42b/10), (43a/11), (43a/12), (48a/13),
(5a/5), (60b/11), (61b/1), (61b/5),
(65a/1), (68a/10), (69a/7), (6a/13),
(79a/11), (84b/5), (85b/11), (87a/1),
(87b/6), (89a/9), (90a/3), (91b/5)

k. + ca (109b/12)

k. + m (61b/6), (85a/1)

k. + ından (25b/15)

[= 51]

kadeh: <Ar. İçki içmeye yarayan ayaklı
bardak.

k. (89a/4)

[= 1]

kadı: <Ar. Tanzimata kadar her türlü davaya,
Tanzimat ile Medeni Kanun arasındaki
dönemde ise yalnız evlenme, boşanma, nafaka,
miras davalarına bakan mahkemelerin
başkanları.

k. + lar (7b/2)

[= 1]

kadım: <Ar. Eski.

k. + den (39a/2)

[= 1]

kâfir: <Ar. Kâfir ağacından elde edilen,
hekimlikte kullanılan, beyaz ve yarı saydam,
kolaylıkla parçalanan, güzel kokulu bir madde.

k. (126a/4)

k. + şuyıdır (56b/10)

[= 2]

kâğıd: <Far. Kağıt.

k. (45b/8)

k. + ı (24b/8)

[= 2]

kağır-: Kağırmak, öksürerek balgam çıkarmak.

k.-duğına (61a/10)

k.-mağı (29a/14)

k.-ub (133b/12), (134b/7), (51a/4)

[= 5]

kāhel: Güçsüz, tembel.

k. + eyleye (70a/12)

[= 1]

kāhellig: Güçsüzlük, tembellik, gevşeklik.

k. + ine (56b/3)

[= 1]

kal-: Zaman, uzaklık veya nicelik belirtilen miktarda bulunmak.

k.-a (114b/10), (118b/4), (121b/3),
(126a/15), (126b/14), (126b/4),
(17a/10), (43b/7)

k.-an (139b/1), (65a/2), (79a/4)

k.-ınca (101a/10), (103b/4), (107b/1),
(116a/11), (116a/13), (119a/12),
(119a/13), (119b/5), (121a/10),
(128a/14), (128a/7), (134b/15),
(144a/2), (30b/7), (59b/6), (72b/1)

k.-maya (10b/8), (147b/7), (18b/12),
(88a/5)

k.-mayınca (130a/6)

k.-mıslardur (105a/12)

k.-sa (42b/11)

[= 34]

kalan: Geriye kalan, öbür, diğer, başka.

k. + ağırsına (24b/5)

[= 1]

kalaylı: 1. Kalaylanmış. 2. İçinde kalay bulunan.

k. (122b/15)

[= 1]

kalb: <Ar. Kalp.

k. + e (137a/9)

k. + i (109a/7), (111b/8), (11b/8),
(14b/4), (29a/13), (39b/13), (3b/3),
(40b/13), (46b/6), (48b/8), (53a/4),
(62b/12), (68a/7), (70a/15), (71a/9),
(90a/1), (90a/2)

k. + ini (5b/7)

[= 19]

kallem-i jengār: Bakır pası cinsinden, yeşil renkli bir göz taşı. Krş. zencār.

k. + dur (138a/2)

[= 1]

kalķ- Kalkmak.

k.-ar (91b/13)

[= 1]

kalıye: <Ar. Kavurma, kızartma.

k. + etseler (83a/4)

[= 1]

kaşı: Kamış, buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkiler; (*Phragmites australis*).

k. (35b/12)

k. + ın (117b/2), (117b/5)

k. + ına (37b/10)

k. + ından (116a/12), (116b/15)

k. + ını (117b/12)

[= 7]

kan: Atardamar ve toplardamarların içinde dolaşarak hücrelerde özümleme, yadımlama görevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş kırmızı renkli sıvı. Krş. dem.

k. (106b/2), (113a/13), (130b/2), (135b/8), (146b/3), (18a/9), (19a/12), (24b/15), (29b/1), (31b/2), (38b/11), (3a/5), (41b/8), (43b/7), (49a/1), (49b/4), (51b/1), (51b/5), (54a/13), (54a/7), (57a/1), (57a/1), (65b/7), (66b/13), (79b/14), (80b/6), (82b/14), (83b/11), (86a/10), (88a/9), (88b/10), (89b/13), (93b/3), (99b/9), (107b/13)

k. + a (106b/9), (35b/6), (60b/1)

k. + akduğın (107a/10)

k. + cuğazlara (32a/13)

k. + cuğazları (21a/15)

k. + dan (15a/6), (67a/2)

k. + dur (113a/10)

k. + eyler (51b/6)

k. + ğalebesin (112a/13), (135a/3)

k. + ğalebesinden (29a/14), (46a/4)

k. + gelmesin (60a/7)

k. + ı (102b/11), (113b/2), (122a/8), (133a/12), (136a/12), (13b/7), (143a/4), (148b/5), (149a/10), (149a/5), (149b/3), (15b/4), (16b/14), (17a/5), (24b/14), (27a/5), (28b/11), (29a/5), (30b/14), (30b/14), (31a/5), (34b/4), (35b/6), (37a/9), (37b/8), (42b/4), (45a/7), (49a/6), (55a/4), (57b/7), (67a/6), (75b/12), (76b/10), (7a/1), (80a/13), (81a/5), (82a/7), (82b/13), (91a/15), (95b/10), (96b/2)

k. + ın (101b/10), (102b/7), (107a/11), (109b/13), (112b/14), (114a/13), (114b/13), (115b/4), (122a/6), (127b/11), (129a/4), (130b/2), (131a/8), (131b/8), (133a/2), (134a/4), (135a/5), (139a/6), (13a/7), (13b/14), (13b/7), (143a/13), (143b/7), (8a/10), (16b/12), (17b/1), (17b/10), (18a/10), (20a/1), (20b/3), (21a/5), (21a/8), (21b/10), (22a/13), (24b/2), (25b/3), (27b/12), (29a/8), (30b/12), (32a/1), (32b/2), (33a/11), (35b/15), (39b/1), (39b/3), (3a/14), (44b/10), (49a/13), (4a/12), (50b/5), (50b/5), (54b/8), (55b/11), (55b/3), (57b/3), (59a/8), (61b/13), (62b/7), (63b/9), (67a/9), (78b/3), (7a/1), (7a/12), (7b/12), (80a/1), (83b/11), (83b/2), (83b/3), (87a/7), (87b/3), (88b/2), (8b/11), (90a/10), (90b/12), (91a/14), (91b/9), (94b/12), (95b/7), (96a/10), (97b/4), (98b/6), (99a/10), (99a/7)

k. + ina (87b/1), (98b/7)

k. + indan (87a/7)

k. + ını (105b/12), (106a/1), (106a/15), (106b/4), (113a/10), (113a/12), (113a/13), (113a/13), (113a/15), (113b/2), (113b/3), (113b/3), (113b/5), (113b/6), (113b/9), (144a/6), (52a/15), (71b/9), (80b/5), (93a/12), (93b/1)

k. + ıyıla (113b/8), (12b/1), (92b/9)

k. + ishāline (137a/6)

k. + kağırdığına (61a/10)

k. + lara (140a/2), (78b/14)

k. + ları (22a/13), (33b/10), (6b/1)

k. + sızdığına (90b/8)

k. + sızduğın (120a/1), (140b/9), (37b/9)	k. + ları (51b/3)
	[= 1]
k. + sızduğına (113b/15), (131b/6), (148b/3), (57a/1), (63a/5), (68a/5), (81b/7)	ķancık: 1. Dişi kpek. 2. Hayvanlarda dişi.
k. + sızmağa (45b/3)	k. (66a/1)
	[= 1]
k. + toņduđı (77b/3)	ķankı: Hangi.
k. + tkrene (31b/2)	k. (106b/2), (25b/7), (43a/7), (48b/15), (5a/6), (63a/7), (67b/12)
k. + tkrmeğe (104b/7), (131b/6), (13a/3), (143a/3), (16a/2), (20b/11), (39a/1), (48a/14), (57a/5), (60b/8), (61b/12), (66a/15), (66b/2), (6a/15), (81b/7), (86a/7), (87a/14), (95b/3)	[= 7]
k. + tkrmegi (111a/11), (16a/1), (43b/1), (45a/5), (51b/11), (54b/9), (31a/6)	ķanlı: Kan bulaşmış, kanlanmış olan.
k. + tkrmegicn (8b/13)	k. + ishle (103a/14)
k. + tkrmek (35b/5)	[= 1]
k. + tkrmesine (119a/6), (133b/2), (145b/4), (22a/5), (29a/7), (62b/2), (95a/5)	ķantariyn: <Gr. Kantaron otu, hekimlikte kullanılan, sarı iekli, acı kkl, kk bir bitki; (<i>Gentiana lutea</i>).
k. + tkrmesini (48b/13)	k. (109a/9)
k. + uņ (120b/9)	[= 1]
k. + uņ (72b/9)	ķapa-: Kapamak.
[= 259]	k.-yı koyalar (126a/3)
ķanad: Bk. ķanat	[= 1]
k. + ın (80b/9)	ķapak: Kapak, göz kapağı.
k. + ından (135a/15)	k. + iriligin (100a/4)
[= 2]	k. + şişlerine (66b/14)
ķanat: Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ.	[= 2]
	ķaplubađa: Kaplumbağa.
	k. (66b/9)
	k. + sı (130b/12)
	k. + yumurdasını (66b/9)
	[= 3]

kār: <Far. Etki.

k. + étmeye (22b/6), (89a/1)

[= 2]

ķar: Havada beyaz ve hafif billurlar biçiminde donarak yağın su buharı. Krş. şelc.

k. + dur (76b/1)

[= 1]

ķara: 1. En koyu renk, siyah. 2. Bu renkte olan.

k. (108b/2), (112a/12), (139a/4), (13b/8), (141a/12), (21b/7), (23a/4), (23a/9), (30a/15), (3b/10), (45a/1), (48a/8), (52b/8), (72a/10), (77a/2), (88b/8), (89a/12), (99a/8)

k. + bahaķa (80a/7)

k. + ca (101a/11), (11a/2), (11b/11), (130b/9), (15b/3), (22a/8), (63b/15), (88a/6), (8b/2)

k. + ca ķaraca (15b/3)

k. + ķa (28a/10)

k. + ķa ķaraķa (28a/10)

k. + encīr yaprağın (74b/4)

k. + eyleye (66a/2)

k. + ĥaşĥaş südidür (25b/7)

k. + ĥaşĥaş yağıdır (126b/8)

k. + kıllar (89b/9)

k. + kıllara (105b/15)

k. + lara (122b/12)

k. + noĥūdı (99b/11)

k. + sevdāyı (23b/12)

k. + sından (61a/1)

k. + şarāb (108b/1)

k. + taşdur (109b/6)

k. + ya (10a/12), (27b/9)

k. + yarakāni (81a/13)

k. + zeytūn çekirdegiyle (141a/14)

[= 47]

ķara günlük: Kara günlük; (*Cortex styracis*).
Krş. uşturūk, mī'a-i sā'ile.

k. + dūr (21b/7)

[= 1]

ķara ĥarbak: Kara çöpleme; (*Helleborus orientalis*).

k. (139a/4)

[= 1]

ķara helīle: Müşhil olarak da kullanılan kokulu bir bitki; (*Terminalia citrina*).

k. + yile (13b/9)

[= 1]

ķaralığ: Karalık, siyahlık.

k. + ma (68a/13)

[= 1]

ķaramtlığ: Siyahlık, karalık.

k. + a (66b/7)

[= 1]

ķaraņu: Karanlık.

k. (61b/1)

[= 1]

ķaraŋulıg: Karanlık.

k. + ı (61b/7)

[= 1]

ķaraŋuluđ: Bk. ķaraŋulıg

k. + ı (90a/6)

k. + ma (137a/11)

[= 2]

ķaranful: < Ar. Karanfil; (*Eugenia caryophyllata*).

k. (119a/9), (38b/6)

k. + dur (68a/8), (99a/6)

k. + e (11b/4)

k. + yaprağına (68a/3)

[= 6]

ķarar-: Kararmak.

k.-a (5a/5), (66b/8), (66b/9)

k.-duğın (136a/11), (28b/1), (37a/7), (43a/8), (46b/4), (49a/9), (50a/5), (63a/2), (73b/1), (79b/7), (88b/5), (95a/14)

k.-duğına (41a/15), (65a/11), (80a/7)

k.-duğını (137b/9), (3a/5)

k.-mca (3a/8), (4b/9)

k.-masın (55b/14)

k.-masına (137b/1)

k.-masını (87b/5)

k.-ur (96b/5)

[= 26]

ķarard-: Bk. ķarart-

k.-a (105b/13), (109b/2), (145b/10), (16a/5), (29b/2), (57a/12), (61a/8), (68a/14), (72a/11)

k.-ur (103a/2), (121a/15), (29a/3), (80a/3)

[= 13]

ķarart-: Karartmak, kararmasını sağlamak.

k.-masına (54a/8)

k.-maya (105b/14)

[= 2]

ķara sevdā: 1. Umutsuz ve g¼c¼l¼ aşk. 2. Kişinin belirli bir neden olmadan çok¼nt¼ durumuna girip çevreden gelen uyaranlara kapanması, g¼c¼l¼ suç ve g¼nah duyguları içine d¼řmesi durumu, malih¼lya, melankoli.

k. + yı (13b/10), (19a/14), (48a/8)

[= 3]

ķārb¼z: Bk. ķārb¼z

k. (85b/9)

[= 1]

ķārb¼z: < Far. Karpuz; (*Citrullus vulgaris*). Krř. baťih-i hindī.

k. + dur (51a/13)

[= 1]

ķar iegi: Dokuzdipli, gelgeç, s¼sengillerden, beyaz ve pembe çiçekler aan soğanlı bitki; (*Galanthus nivalis*). Krş. ģarbaķ-ı ebyağ

k. (101a/2)

[= 1]

ķarġa ayaġı: Kargaayaġı, kuzgunayaġı; kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi; (*Chenopodium*). Krş. riclü'l- ġurāb.

k. (134b/10)

k. + na (134b/12)

[= 2]

ķarġa düleġi: Kargadöleġi; ebucehil karpuzul (*Ecballium elaterium*). Krş. artas-i levġiyā, zirāvend-i tavīl.

k. (12b/15)

[= 1]

ķarġu: Gövdesi 5-6 metre yüksekliġe erişebilen çok yıllık bir bitki, kamyş, saz; (*Arundo donax*). Krş. ġarmele

k. + ķamyşıdur (92a/1)

k. + ķamyşına (37b/10)

[= 2]

ķarı: Yaşlı, ihtiyar, kart.

k. (79a/11)

k. + kelerdür (93a/10)

[= 2]

ķarın: İnsan ve hayvanlarda gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi.

k. (90a/3)

k. + a (140b/7), (144a/1), (144b/9), (48a/14), (4b/1), (52a/1), (79a/1)

k. + aġrısına (35b/5)

k. + da (10a/8), (122a/1), (141b/5), (17a/12), (19b/12), (21a/8), (2b/3), (30b/14), (32b/10), (3a/12), (3a/5), (45b/14), (77b/10), (99b/4)

k. + daġı (122b/13), (143a/1), (143b/15), (36b/7), (44a/15), (52a/1), (53a/8), (68b/2), (78b/1)

k. + dan (111b/12), (24a/10), (76b/5), (81a/11), (81a/13)

k. + ların (46b/9)

[= 38]

ķarınca: Zar kanatlılardan, toplu olarak yaşıyan, yuvaları topraġın altında olan ve birçok türü bulunan böceklerin genel adı; (*Formica*).

k. + yumurdasını (66b/12)

[= 1]

ķarış: Karış, başparmak ile serçe parmaġın uçları arasındaki açıklık.

k. (101b/8), (103b/10), (103b/14), (129a/2), (130a/14), (134b/10), (137a/2), (149a/14), (28b/4), (30a/1), (36a/14), (36a/6), (63b/14), (81a/15), (81a/4), (8b/1), (96b/11)

k. + ġa (32a/4)

[= 18]

ķarış-: İki veya ikiden çok şey bir araya gelip birbirinin içinde daġılmak, birbirinin içine girmek.

k.-acaķca (2a/6)

k.-an (147b/8)

k.-duġına (147a/12), (76b/7)

k.-duġından (102b/13)

[= 5]

karışdır-: İki veya ikiden çok şeyi bir araya getirip, karışmasını sağlamak.

k.-alar (115b/10), (115b/12),
(116a/12), (121a/13), (125a/10),
(4b/15)

k.-salar (105a/7), (109b/12), (11a/4),
(11a/6), (125a/9), (129b/11), (12a/3),
(12b/6), (138a/13), (139b/14),
(139b/14), (13a/11), (13a/9), (13b/10),
(140b/1), (145a/15), (4a/12), (5a/14),
(14a/3), (14b/1), (14b/2), (15a/14),
(15b/8), (16b/1), (16b/11), (16b/9),
(17b/4), (17b/6), (17b/8), (18a/12),
(1b/12), (20a/9), (21a/9), (21b/13),
(22b/8), (23a/3), (23b/14), (24b/7),
(25b/10), (25b/11), (25b/13), (25b/9),
(27a/15), (27b/1), (27b/4), (27b/5),
(28a/13), (28a/5), (28b/12), (2a/11),
(32a/8), (32b/13), (33a/12), (33b/8),
(34a/8), (34b/6), (35a/12), (35a/2),
(35b/12), (35b/14), (36b/2), (37b/15),
(38a/11), (38a/14), (39a/10), (39a/8),
(3a/3), (3a/6), (40a/8), (41a/14),
(41b/15), (43a/1), (43a/5), (44a/14),
(44b/3), (45a/8), (47b/15), (47b/3),
(47b/5), (47b/7), (48a/8), (49a/12),
(49a/14), (49b/1), (49b/2), (4a/10),
(50a/7), (55a/11), (56b/4), (57b/4),
(64b/11), (65a/5), (65b/5), (65b/7),
(68a/10), (68b/1), (73b/2), (74b/1),
(76a/1), (7a/14), (7a/15), (80b/10),
(84a/9), (84b/7), (85b/1), (87b/12),
(8a/7), (8b/4), (8b/9), (90b/8),
(96b/14), (96b/15), (97a/2)

k.-ub (100a/12), (100a/13), (100a/2),
(100a/3), (100a/7), (100b/7),
(101a/13), (101a/5), (101a/6),
(101b/7), (102a/10), (102a/11),
(102a/8), (102b/15), (102b/5),
(102b/5), (103a/12), (103a/4),
(103a/6), (103a/8), (105a/1), (105a/11),

(105a/2), (105a/3), (105a/9),
(105b/10), (105b/15), (105b/6),
(106b/10), (106b/7), (106b/8),
(106b/9), (107a/11), (108a/1),
(108a/3), (108b/1), (108b/12),
(109a/12), (109a/6), (109b/2),
(109b/4), (110a/10), (110a/11),
(110a/8), (110b/11), (110b/12),
(110b/7), (111a/14), (111a/15),
(111b/2), (112a/15), (113a/10),
(114b/14), (114b/3), (116a/3),
(116b/14), (117a/11), (117a/3),
(117b/10), (117b/11), (118a/9),
(119a/8), (119b/11), (119b/12),
(119b/2), (119b/5), (120a/1),
(120a/10), (120a/11), (120a/12),
(120a/2), (120a/4), (120b/1),
(120b/13), (120b/6), (121a/3),
(123a/4), (123a/6), (123b/12),
(124b/7), (127b/13), (128b/11),
(128b/15), (129a/14), (129b/13),
(129b/14), (12a/13), (130b/14),
(131a/9), (132a/11), (133a/9),
(133b/4), (133b/5), (135a/12),
(135a/14), (135b/2), (135b/3),
(136a/14), (136a/6), (136b/10),
(136b/11), (136b/2), (136b/3),
(136b/5), (136b/8), (136b/9), (137b/8),
(138b/1), (138b/14), (138b/2),
(138b/6), (139a/14), (139a/15),
(139b/12), (139b/5), (139b/7),
(13a/13), (140a/1), (140a/1), (140a/3),
(140a/8), (140a/9), (140b/14),
(140b/2), (141a/8), (142a/12),
(142a/13), (142a/6), (142b/9),
(143a/14), (143a/3), (143a/6), (143a/7),
(143a/9), (143b/1), (143b/13),
(143b/15), (144a/10), (144a/12),
(144a/13), (144a/4), (144a/7), (144a/8),
(145a/1), (145a/13), (145a/3),
(145b/10), (145b/11), (145b/12),
(145b/6), (145b/7), (146a/3), (146a/4),
(146b/2), (146b/6), (147b/1),

(148a/13), (149a/7), (149b/11),
(150a/14), (150a/2), (150a/5), (16b/6),
(17b/14), (17b/7), (18b/1), (19a/3),
(19a/7), (20a/14), (22b/15), (22b/6),
(22b/7), (24b/3), (24b/9), (25a/3),
(29b/2), (34a/15), (34a/3), (35a/10),
(36a/9), (37a/9), (38a/12), (38b/3),
(3a/14), (40b/1), (41a/4), (41a/5),
(41b/1), (41b/6), (42b/7), (43a/14),
(43a/4), (43a/7), (43a/9), (43b/11),
(43b/5), (44a/1), (44b/1), (44b/2),
(44b/5), (45a/13), (46b/4), (47a/10),
(47b/11), (47b/13), (48b/12), (48b/3),
(49a/15), (49b/11), (50a/5), (50b/10),
(50b/13), (52b/13), (53a/14), (53a/15),
(53b/12), (53b/3), (53b/6), (53b/7),
(54a/10), (54a/3), (54a/4), (54b/14),
(55a/4), (55a/5), (55a/6), (55b/11),
(55b/15), (55b/2), (55b/3), (55b/8),
(56b/8), (59a/14), (59a/2), (59b/1),
(60a/13), (60b/11), (61a/5), (61a/7),
(61b/4), (61b/8), (62b/8), (63a/12),
(64a/14), (64b/1), (64b/12), (64b/2),
(64b/3), (64b/8), (64b/9), (65b/8),
(66a/11), (66a/12), (66a/7), (66b/11),
(66b/13), (66b/2), (66b/4), (66b/7),
(67a/1), (67a/13), (67a/2), (67a/6),
(68b/5), (68b/8), (69a/14), (69a/4),
(71a/12), (71b/8), (71b/9), (72b/3),
(72b/5), (73a/1), (73b/3), (74a/11),
(74a/12), (74a/2), (74a/6), (74a/7),
(74b/5), (74b/6), (74b/7), (75a/10),
(75a/11), (75a/12), (75a/13), (75a/15),
(75b/3), (75b/6), (76b/10), (76b/11),
(76b/12), (76b/13), (76b/15), (76b/9),
(77a/1), (77a/3), (77b/1), (77b/10),
(77b/12), (77b/13), (77b/7), (78a/14),
(78a/15), (78a/9), (78b/1), (78b/15),
(78b/6), (79a/9), (79b/12), (79b/13),
(79b/15), (80a/12), (80a/9), (80b/6),
(82a/6), (84b/2), (85a/4), (85a/6),
(86a/1), (86a/11), (86a/13), (86a/8),
(87b/13), (88b/12), (88b/2), (88b/4),

(88b/6), (89b/8), (90a/11), (90a/4),
(90b/13), (90b/14), (92a/11), (92b/10),
(92b/11), (92b/13), (92b/8), (93a/9),
(93b/4), (94b/5), (94b/7), (94b/8),
(95a/12), (95b/6), (96a/14), (96a/2),
(96a/3), (96a/7), (96b/10), (96b/12),
(97a/10), (97a/10), (97a/13), (97a/6),
(97a/8), (97a/9), (97b/1), (97b/1),
(97b/15), (97b/2), (97b/6), (98a/10),
(98b/12), (98b/2), (99a/11), (99a/14)

[= 486]

karlağuc: Kırlangıç kuşu. Krş. हुत्तáf.

k. + dur (105a/14)

k. + kınyıla (92b/9)

[= 2]

karlu: 1. Üstünde kar bulunan. 2. Kar yağın.

k. + yerlerde (15b/14)

[= 1]

kar(ı)n: Bk. qarın

k. + ın (12b/5), (146a/14), (4a/7)

k. + ına (110b/7), (142a/11), (147b/1),
(147b/6), (27b/12)

k. + ında (2a/13), (89a/9), (98a/12)

k. + ından (25b/2)

k. + ını (80b/12)

[= 13]

karpüz: <Far. Karpuz; (*Citrullus vulgaris*).

k. + ı (109a/10), (126b/12)

k. + ın (126b/13)

k. + ınıñ icini (113a/6)

[= 4]

karşu: 1. Karşı. 2. Sonra.

k. (105a/1), (110b/2), (113b/10),
(115a/15), (138a/6), (2a/6), (39a/9),
(42b/3), (49a/7)

[= 9]

kartal: < Ar. Kartal kuşu; (*Aquila*). Krş. ruham.

k. + dur (135a/8)

[= 1]

kaşni: < Far. Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zambak; (*Ferula assa-foetida*) Krş. hiltīt.

k. (97a/7), (32b/5)

k. + ağacı (32a/11)

k. + dür (96b/15)

[= 4]

kāsnī: < Far. Hindiba, yaban marulu, acı marulu, güneyik; (*Cichorium endiva*).

k. (112b/8), (57b/1)

k. + si (109b/11)

k. + yaprağına (67b/2)

[= 4]

kaşşār: < Ar. Yıkayıcı, leke temizleyici.

k. + lar (87a/13)

[= 1]

kaşuğ: Bk. kasık

k. + ma (41b/4)

[= 1]

kaşıg: Bk. kasık

k. + ı (18a/14)

k. + ma (39a/11)

[= 2]

kasık: Kasık, vücudun karın ile uyluk arasındaki bölümü.

k. (16b/4)

k. + ağrısına (77a/8)

k. + da (15a/15)

k. + yarıldığına (134a/2), (30b/2)

[= 5]

kaşuğ: Bk. kasık

k. + a (36a/9), (55b/6), (64b/13)

k. + ı (143a/14)

k. + ma (106a/2), (36a/10), (41a/6),
(4b/6)

[= 8]

kaşuğ: Bk. kasık

k. + ağrısına (35a/4)

k. + da (129b/11), (85b/11)

k. + dağı (44a/15)

[= 4]

kaş: Gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar.

k. (120b/3)

k. + ı (12a/12), (3b/2)

k. + ma (5a/3)

k. + mda (146b/15)

[= 5]

kaş: Yüzük kaşı; yüzük taşının içine oturtulduğu, kenarları tırnaklı yuvaya verilen isim.

k. + ma (137a/5), (39b/10), (89a/1)

k. + nda (89a/3)

[= 4]

kaşık: Sulu veya bazı ufak taneli yiyecekleri ağza götürmeye yarayan saplı sofraya araç.

k. (87b/7)

[= 1]

kaşuğ: Bk. kaşık

k. + m (113b/11)

k. + ma (107b/2)

[= 2]

kaşuk: Bk. kaşık

k. (65b/12), (7a/3), (107b/2)

[= 3]

kat: Ön, yan, nezd.

k. (1b/9), (48b/6), (4b/13), (4b/13), (90a/10)

k. + nda (107b/5), (11b/13), (132b/12), (147a/14), (15b/2), (18b/11), (1b/7), (22a/3), (92a/1), (98a/3)

k. + na (70a/5)

[= 16]

kat-: Katmak, ilave etmek, eklemek.

k.-alar (101a/11), (114b/9), (115a/2), (116a/11), (116a/13), (116a/13), (116a/4), (116a/4), (116a/6), (116b/9), (117a/2), (117b/1), (119a/14), (121a/10), (126a/15), (126b/4), (127a/1), (128a/2), (138a/10), (138a/9), (17a/9), (26b/3), (27b/8), (29a/11), (31b/8), (33a/4), (38b/8), (5a/1), (5a/1), (62a/3)

k.-salar (101a/4), (105a/7), (105b/11), (10a/1), (10a/7), (10b/5), (11a/1), (11a/4), (11a/5), (124a/2), (128b/12), (138b/14), (13a/6), (142b/3), (150a/10), (16a/4), (19a/7), (1b/13), (22a/3), (22a/3), (25a/7), (29b/3), (2a/11), (2a/6), (32a/15), (32a/8), (33b/3), (34a/14), (37a/3), (38a/13), (3b/1), (42a/10), (42b/10), (42b/14), (42b/15), (44b/6), (45a/8), (47b/1), (47b/5), (4b/10), (52b/3), (53a/1), (56b/2), (63a/2), (64b/15), (67a/13), (69a/8), (6b/12), (72a/5), (7b/3), (81b/15), (86a/12), (86b/6), (86b/6), (8a/9), (8b/14), (8b/3), (91a/9), (91b/2), (95a/1), (9b/8)

k.-ub (107a/12), (107b/1), (107b/2), (108a/6), (108a/7), (108a/8), (10b/6), (113a/15), (116b/8), (118a/3), (119a/11), (121a/9), (121b/10), (121b/2), (122a/8), (131a/7), (131a/9), (135a/3), (137a/10), (138a/1), (138b/3), (138b/7), (144b/11), (145b/2), (150a/13), (17a/6), (17b/15), (21a/12), (30b/1), (31b/10), (33a/15), (35b/7), (39a/8), (40a/12), (41b/9), (46b/14), (48a/8), (49a/3), (54b/2), (56b/14), (59a/5), (64b/5), (67b/10), (67b/8), (75a/2), (78a/12), (78a/4), (79b/2), (86b/11), (87a/9), (91b/3), (95b/15)

[= 143]

kağ: < Ar. 1. Kesme, kesilme; biçme, kırma. 2. Halletme, karar verme, sona erdirmeye, bitirme.

k. (133b/6), (64a/11)

k. + ède (102b/11), (102b/8), (104a/3), (149a/7), (16a/1), (20b/9), (77a/4), (77b/8), (78a/6), (95a/9)

k. + éder (100a/10), (107a/9),
(108b/12), (131b/1), (30b/13),
(30b/15), (32b/8), (5b/5), (77a/7),
(7b/11), (88b/11), (93b/12), (95a/8)

k. + édüb (5b/6)

k. + eyleye (108b/9), (133a/10),
(30b/2), (47a/10), (54b/5), (57b/6),
(63a/5), (63a/7)

[= 34]

katâyıf: <Ar. Nişasta, şeker ve yağla yapılan bir tür tatlı, bir tür helva, kadayıf. Krş. zülâbiyye.

k. + dur (137a/11)

[= 1]

katı: Sert; pek; çok; oldukça; şiddetli.

k. (101a/13), (109b/7), (11b/1),
(125a/4), (127a/12), (135a/8), (15a/10),
(17a/15), (18b/15), (20b/15), (23b/5),
(25a/1), (26b/13), (27a/9), (27b/10),
(31b/13), (38a/2), (38a/6), (43b/4),
(62a/14), (64a/2), (73a/2), (74a/1),
(74a/2), (74b/4), (82b/6), (95b/12),
(98a/12), (99a/2), (19a/15)

k. + bendükşelere (105a/6)

k. + ca (30a/12), (89b/10)

k. + cıbanlara (74b/8)

k. + cirâhatlara (36b/11)

k. + ları (39b/15), (48b/1), (82a/9)

k. + ların (122b/7)

k. + larına (25a/14)

k. + na (70a/5)

k. + sı (87a/3)

k. + sında (87a/6)

k. + sınıu (135b/4)

k. + sinjirlere (105a/6)

k. + şişlere (100a/14), (104a/15),
(104b/8), (11a/6), (120b/14), (121b/7),
(122a/4), (126b/6), (138a/2), (144a/6),
(144a/9), (145b/6), (146b/1), (19a/15),
(19a/6), (19a/9), (27b/6), (27b/7),
(29a/10), (38a/10), (54a/10), (55b/11),
(57a/10), (59a/10), (59b/11), (62b/14),
(73b/2), (76a/13), (76a/14), (79a/12),
(79a/15), (96a/3), (98b/12), (99a/11),
(9a/4)

k. + şişleri (112a/14), (136b/6),
(84a/11)

k. + şişlerine (78b/14)

k. + yerlere (74b/2)

[= 84]

katıl-: Eklemek, ilave etmek.

k.-a (108b/5)

[= 1]

katılığ: Bk. katılık

k. + ı (115a/12)

k. + m (114a/14), (116b/7), (120b/4),
(14a/1), (38b/2), (78a/11), (95a/4),
(96a/8)

k. + ma (114b/1), (115a/9), (118a/7),
(124a/6), (126b/6), (126b/6), (43a/4),
(43a/4), (58a/1), (64a/3), (83b/7),
(87a/12)

[= 21]

katılık: Sertlik, katılık.

k. + ları (136b/6), (140a/13)

k. + ların (19a/5), (19b/15)

k. + larına (116b/1), (59b/1)

[=6]

katī: < Ar. Kesin.

k. (65b/2), (93b/13), (93b/9)

[=3]

kātīl: < Ar. Katleden, öldüren.

k. + i (13b/5)

[=1]

katrān: < Ar. Katran, organik maddelerden kuru damıtma yoluyla elde edilen, sıvı yağ kıvamında, kara renkte, ağır, is kokulu, suda erimeyen bir madde.

k. (136b/15)

[=1]

kattāl: < Ar. Öldürücü, zehirli.

k. (136a/15)

k. + edviyeleri (4a/9)

k. + otlar (15b/12), (32b/1), (72b/15), (84b/1)

k. + otlardandır (18a/5)

k. + otların (106b/15), (12b/1), (44a/10), (59b/13), (95b/8)

[=12]

kaṭī: Bk. kaṭī

k. + eyleye (47b/7), (62a/13)

[=2]

kaṭī: < Ar. Güçlü, etkili.

k. (111b/4), (124a/4), (133a/2), (146b/13), (150a/13), (31b/4), (40a/10), (40a/10), (44b/1), (46b/6), (52a/7), (64b/12), (68a/4), (69b/7)

k. + ède (100b/11), (104a/9), (104a/9), (104b/4), (133b/11), (133b/7), (136a/8), (141a/9), (14b/4), (17a/1), (19b/12), (21b/2), (24b/12), (25a/4), (26b/15), (33a/7), (40b/15), (42b/4), (48b/8), (68a/7), (77b/1), (79a/4), (79a/4), (7b/4), (80a/5), (95a/9), (96a/12), (99a/5)

k. + èder (100a/10), (108b/10), (108b/11), (108b/11), (114a/1), (119b/11), (11b/8), (127b/11), (128a/11), (137b/1), (148b/10), (17a/1), (24b/1), (29a/12), (29a/12), (29a/13), (29a/15), (29b/11), (29b/8), (30b/4), (31b/5), (32b/10), (39b/4), (50b/2), (51b/4), (51b/5), (56b/14), (57b/15), (5b/6), (62b/12), (63a/10), (6a/10), (70a/15), (70a/15), (7b/1), (83a/3), (86a/14), (90a/1), (90a/2), (90b/3), (95a/6)

k. + èdüb (111b/7), (144b/5), (70a/13)

k. + eyler (111b/4), (118b/6), (124b/1), (126a/8), (128a/1), (12a/5), (3b/3), (46b/3), (48b/1), (50a/4), (53a/3), (53a/4), (56b/11), (61a/13), (68a/6), (7b/9), (85a/15), (85b/1), (91b/9), (94b/13)

k. + eyleye (100a/9), (106a/9), (109a/7), (111a/1), (111b/9), (123a/12), (127b/14), (130a/10), (132a/4), (133a/3), (149a/4), (14a/2), (14a/4), (150a/15), (19b/11), (23b/10), (26b/4), (32b/3), (3a/1), (40a/10), (40a/10), (46a/10), (46b/12), (48a/15), (49a/4), (49b/15), (49b/6), (55a/1), (57a/13), (62a/11), (64b/13), (67a/11),

(70a/8), (71a/3), (71a/9), (7a/1), (7a/5),
(83a/6), (90a/8), (94b/14), (95a/10)

[= 147]

ıavluc: Fıtık. “kavlıı”

k. + a (41b/10)

[= 1]

ıavm: < Ar. 1. İnsan topluluğu. 2. Bir
peygamberin gönderildiği topluluk.

k. + i (15a/4)

[= 1]

ıavrul-: Kavurma işi yapılmak, kavrulmak.

k.-madın (92b/4)

k.-mış (92b/2)

k.-mışını (92b/15)

[= 3]

ıavuğ: Bk. kavuğ

k. + a (108b/10), (108b/4), (144b/14),
(145b/2), (148a/15), (149a/1), (40a/6),
(58b/13), (73b/8), (74b/8), (92a/10)

k. + ı (12a/6), (133a/3), (136a/8),
(14a/2), (17a/1), (46a/12), (50b/5),
(51a/5), (66a/7), (93a/4), (93a/7),
(94a/2), (99a/9), (9a/9)

k. + ında (12b/4)

k. + ından (89b/1)

[= 27]

ıavuk: Mesane, idrar kesesi.

k. (101b/4), (102b/14), (108b/8),
(118a/13), (120b/1), (121b/5),
(125b/12), (133b/1), (149b/2), (16a/2),

(33a/1), (33b/11), (40a/6), (58b/15),
(66a/14), (90a/2), (99a/9)

k. + ağrısın (40a/6), (51b/14)

k. + ağrısına (114b/1), (123a/4),
(123a/8), (123b/6), (134a/4), (29a/7),
(39a/2), (63b/10), (87a/14), (94a/8),
(98b/9)

k. + da (121a/3), (124a/13), (128b/4),
(131b/7), (133b/9), (134b/9),
(137a/14), (13b/7), (140a/12),
(143b/4), (148b/12), (22a/12),
(30b/14), (33b/9), (47b/10), (50b/15),
(52a/6), (65a/15), (78a/1), (81a/3),
(89b/10), (89b/12), (89b/2), (94a/6),
(99b/13)

k. + dağı (102a/6), (129b/7), (20a/4),
(2b/3), (39b/3), (44b/9), (57b/5),
(87b/8), (88a/14), (8b/15)

k. + dan (26b/12)

k. + göyündüğine (103a/15)

k. + şovuduğına (96b/1)

k. + şovuklığına (85b/6)

k. + uyuzına (78a/9)

k. + zağmetlerine (30b/3)

[= 71]

ıavun: Kavun; (*Cucum*). Krş. bağığ.

k. (50b/14)

k. + dur (50b/8)

k. + ı (125b/6), (51a/8)

k. + ıdur (5b/4)

k. + uğ içini (50b/10)

[= 6]

kavur-: Bir şeyi bir kabın içinde su katmadan kızartarak pişirmek.

k.-madın (52a/6), (92b/1)

k.-salar (113b/5), (147b/6), (42a/15), (47a/15), (47a/9), (52a/7), (61a/4), (75a/15), (77b/2), (77b/5), (79a/1), (79b/6), (80b/13), (91a/5)

k.-ub (42a/14)

[= 17]

kavurma: 1. Kavurmak işi. 2. Kendi yağıyla pişirilip kavrulduktan sonra yenen veya dondurulup saklanan et.

k. (38b/14), (39b/1)

k. + eyleseler (15a/7)

k. + eyleyüb (71b/11)

[= 4]

kavut: Kavrulmuş hububat. Krş. sevîk.

k. (66b/13)

[= 1]

kavvuç: Bk. kavuç

k. + da (111a/10)

[= 1]

kayna-: Bir sıvı, sıcaklığı belli bir dereceyi bulduğunda buhar durumuna geçerek fokurdamak.

k.-mış (53b/13), (62b/15), (86a/4)

k.-r (24b/13), (31b/9), (91b/2)

k.-r şuyıla (140a/1)

k.-ya (118b/4)

k.-yub (118b/13)

[= 9]

kaynad-: Bk. kaynat-

k.-a (118b/14), (119a/11)

k.-alar (101a/10), (113a/15), (117a/2), (119b/1), (119b/3), (119b/5), (120b/6), (121b/2), (122b/15), (122b/5), (127a/1), (128a/14), (128a/7), (25a/12), (29b/13), (31b/10), (66a/5), (84a/5)

k.-madın (52a/4)

k.-salar (107b/1), (148a/7), (148b/11), (37a/3), (47b/9), (53b/13), (55a/6), (60b/6), (64b/14), (77a/1), (81a/7), (95b/6)

k.-ub (110b/13), (113a/7), (119a/11), (134a/10), (134b/15), (134b/8), (140a/7), (142b/9), (143a/15), (143b/15), (145b/12), (148b/1), (20a/1), (25a/2), (26b/14), (27a/3), (29a/4), (2b/6), (30b/4), (40b/5), (40b/7), (41a/11), (53a/9), (56a/9), (65b/10), (67b/7), (68a/11), (68b/2), (71a/9), (73b/15), (75b/4), (81a/12), (89b/1), (94a/11), (94a/6), (97a/4), (99a/4), (9b/2)

[= 71]

kaynan-: Kaynamak.

k.-mış (11a/12), (11a/13)

k.-mışın (40a/6)

[= 3]

kaynat-: Kaynamasını sağlamak.

k.-salar (10a/2), (110a/15), (12a/5), (12b/13), (12b/6), (13a/2), (14b/5), (15b/15), (16a/12), (16a/9), (17a/3), (18a/6), (19b/8), (19b/14), (1b/10), (20a/13), (20a/8), (20b/8), (23a/5), (23b/7), (24a/12), (24a/15), (26b/12), (28b/7), (29a/5), (29b/1), (2b/12), (2b/14), (30a/7), (30b/2), (31a/4), (32a/12), (33a/15), (33a/7), (33b/1),

(34a/11), (34a/2), (34a/6), (35a/9),
(37b/4), (38a/15), (38b/2), (3a/10),
(3a/15), (3a/8), (40a/12), (40a/2),
(40a/4), (40b/4), (44a/11), (44b/11),
(44b/13), (45a/3), (47b/13), (4a/4),
(53b/9), (56a/7), (58b/6), (69a/7),
(6b/15), (6b/9), (72a/12), (72b/7),
(77b/15), (78a/4), (8a/1), (8a/13),
(8a/14), (8b/8), (91b/5), (9a/5)

[= 71]

kaz: Perde ayaklılardan, uzun, beyaz veya gri boyunlu, suda ve karada yaşayan, uçan, yabani veya evcil kuş; (*Anser*). Krş. baş.

k. (113b/4), (86b/15)

k. + dur (51b/2)

k. + eti (51b/3)

k. + etinden (36b/12), (36b/13)

k. + uş (123b/11)

k. + uş cigeri (51b/5)

k. + yumurdası (66b/5)

[= 9]

kaz-: 1. Herhangi bir araçla toprağı açmak, oymak. 2. Bu yolla çukur, kuyu, yol vb. oluşturmak.

k.-ub (69b/14)

[= 1]

kazındı: Kazıyarak çıkarılan parça.

k. + sın (82a/7)

[= 1]

kebāb: 1. Doğrudan doğruya ateşte veya kap içinde susuz olarak pişirilmiş et. 2. Kızartma, çevirme veya kavurma yoluyla hazırlanan her türlü yiyecek.

k. (137b/8), (54b/6)

k. + edüb (135b/3)

[= 3]

kebere: < Ar. Gebere otu, keditırnağı; (*Capparis spinosa*).

k. (30a/4), (84a/12)

k. + hıyārı (57b/15)

k. + köki (67b/8)

k. + yaprağına (30a/4)

[= 5]

keci: Bk. keçi.

k. (34a/5)

[= 1]

keci boynuzı: Bk. keçi boynuzı

k. + na (34a/5)

[= 1]

keçi: Geviş getirenlerden, eti, sütü, derisi ve kılı için yetiştirilen, memeli dişi hayvan; (*Capra hircus*).

k. (113a/10), (113b/5), (57a/14),
(65b/7)

k. + derisini (82a/11)

k. + derisinin (82a/7)

k. + nün (10b/14)

k. + nün boynuzın (135a/6)

k. + nün bögreği (10b/14)

k. + nün bögreği yağıyla (10b/14)

k. + nün cigerin (137b/8)

k. + ödin (25a/7)

k. + südile (104a/2)

k. + südiyile (10b/9), (11a/1)

k. + südüyle (24a/6)

k. + ye (148a/10)

[= 17]

keçi boynuzu: Keçiboynuzu ağacı; (*Ceratonia siliqua*).

k. + dur (57a/14)

[= 1]

kehrübā: < Far. Süs eşyası yapımında kullanılan, açık sarıdan kıızıla kadar türlü renklerde, yarı saydam, kolay kırılır ve bir yere hızlıca sürtüldüğünde hafif cisimleri kendine çeken, fosilleşmiş reçine, samankapan, kılkapan. 2. Bu reçineden yapılmış.

k. (109a/4), (3b/8)

[= 2]

keklik: Sülüngillerden, güvercin büyüklüğünde, eti için avlanan, tüyü boz, ayakları ve gagası kırmızı renkte bir kuş (*Perdrix*). Krş. hacl.

k. + dür (90a/4)

[= 1]

kekre: Tadı acımtırak, ekşimsi ve buruk olan.

k. (108b/4)

[= 1]

kel: < Far. Kel, kellik hastalığı.

k. (111a/15), (129b/1), (62b/3)

k. + başa (136a/13), (143b/1)

[= 5]

kelām: < Ar. Söz, lâkırdı.

k. (56a/3)

[= 1]

kelem: < Far. Lahana; (*Brassica oleracea*).

k. (100a/12), (53a/6)

k. + şörbası (54a/5)

k. + üñ (54a/11)

k. + yaprağına (63a/14)

[= 5]

keler: Keler, kertenkelelerin genel adı.

k. (136a/2), (9b/1)

k. + dür (143a/11), (93a/10)

k. + e (4a/7)

k. + üñ (93b/1)

[= 6]

kemāfītūs: < Gr. Yer çamı, yer peliti, kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*).

k. + a (32a/10)

k. + yaprağı (32a/5)

[= 2]

kemik: İnsanın ve omurgalı hayvanların çatısını oluşturan türlü biçimdeki sert organların genel adı.

k. + ler (38a/11)

[= 1]

kemrelü: Kepekli, kepeği olan.

k. + başları (65a/3)

[= 1]

kemüg: Bk. kemik

k. + ile (132a/11)

[= 1]

kemürdek: Kıkırdak. “kemirdek, kemirtlek, kemirtlik, kemürtlik, kemirtek”.

k. + leri (10b/2)

[= 1]

kenār: Kenar, kıyı.

k. + mda (103b/2), (21a/1), (21a/13),
(21a/6), (31a/13), (34b/10), (76a/9),
(88b/15), (89b/11), (8b/1), (98b/14)

k. + larında (4a/2)

[= 12]

kendü: Kendi.

k. + den (28b/12)

k. + sinüñ (20b/15)

k. + ye (142a/15)

k. + yi (14b/6), (50b/15), (80a/2),
(99b/12), (99b/2)

k. + yile (21a/14)

k. + zi (112a/8), (15a/9)

[= 11]

kene: Koyun, köpek, at gibi hayvanların veya insanların derisinde asalak olarak yaşayan, bulaşıcı hastalıklara neden olan böceklerin genel adı, sakırğa.

k. + қабуғına (100b/5)

k. + nüñ (122b/14)

k. + yağı (123a/7)

k. + yağıdır (122b/11)

[= 4]

kene toħmı: Kene otu tohumu; (*Ricinus communis*). Krş. ħırva^ç.

k. + nuñ ağacıdır (100b/4)

[= 1]

kenger: <Far. Birleşikgillerden, yaprakları dikenli yaban bir bitki, eşek diken, kengel; (*Cynara cardunculus*). Krş. ħerşef.

k. + dibidür (93a/2)

[= 1]

kere: <Ar. Kez, yol, defa, sefer.

k. (120b/4), (27a/12), (29b/7),
(43a/15), (43b/2), (53a/10), (82b/2)

[= 7]

kerefes: <Ar. Kereviz; (*Apium graveolens*).

k. + e (129a/3)

[= 1]

kerefs: Bk. kerefes

k. + e (46a/7)

[= 1]

kerefüs: Bk. kerefes

k. (93b/14)

k. + i (93b/14)

k. + ile (146a/8)

[= 3]

keret: <Ar. Defa, kez.

k. (17b/10)

[= 1]

kerevüt: <Rum. Kabuklular sınıfından, çamurlu tatlı sularında yaşayan bir eklem bacaklı, tatlı su ıstakozu, karavide; (*Potamobius fluviatilis*). Krş. cerādū'l-baħr.

k. + dūr (80b/14)

[= 1]

kerfes: Bk. kerefes

k. + şuyıla (113b/12), (76a/2)

k. + yaprağına (63b/7)

[= 3]

kerkes: <Far. 1. Akbaba kuşu. 2. Tavşancıltaşağı, tavşantopu, yumru köklü, salep yapılan bir çeşit bitki.

k. + daşı (27b/15)

k. + üñ (27b/15)

[= 2]

kerre: <Ar. Defa, kez.

k. (101a/1), (101a/1), (115a/4), (115b/13), (138a/8), (65b/14), (90a/7), (91a/3), (97a/11)

[= 9]

kerret: Bk. kerre

k. (42b/3)

[= 1]

kes: Kuru ot, meyve veya saplının kabaca doğranmış durumu.

k. + édeler (29b/11), (84a/4)

k. + édüb (31b/9)

k. + eyleseler (29b/6)

k. + eyleyüb (100a/1)

k. + olmuş (23a/3)

[= 6]

keşire: Geven dikeninden çıkarılan bir tür zamk

k. + yi (6b/12)

k. + yile (146b/6), (14b/1)

[= 3]

keşirā: Bk. keşire

k. (114a/6)

[= 1]

kes-: Kesmek; son vermek; etkisini önlemek; etkisizleştirmek.

k.-dükden (26a/14)

k.-düklerin (130a/8)

k.-e (103b/1), (106b/4), (107a/10), (107a/3), (107a/5), (107b/2), (110a/11), (111a/11), (113a/13), (113b/6), (119b/11), (120a/1), (124a/4), (126a/10), (129a/10), (12a/15), (130b/2), (131b/8), (132b/4), (133a/3), (135a/5), (138a/12), (139a/13), (140b/8), (140b/9), (143a/4), (144a/6), (148b/5), (149a/10), (149a/2), (15b/4), (16b/12), (16b/14), (17a/5), (17b/10), (19b/11), (23a/2), (23b/7), (27a/10), (28b/11), (28b/7), (28b/8), (31a/5), (31a/6), (33a/11), (33a/2), (34a/13), (36b/3), (37b/9), (37b/9), (39a/6), (41a/10), (41a/10), (41a/14), (41b/3), (41b/8), (42b/5), (42b/9), (43b/1), (45a/7), (46b/12), (46b/13), (47a/5), (49b/1), (4b/12), (52a/15), (52a/5), (52b/15), (54b/9), (55a/4), (55a/6), (57a/7), (57b/7), (5b/2), (60a/7), (63a/6), (65a/8), (66b/14), (67a/10), (67a/6), (70a/5), (77b/11), (7a/1), (7a/2),

(7b/12), (80a/1), (81b/11), (81b/12),
(82b/11), (83b/3), (87b/14), (87b/3),
(8b/4), (90b/10), (90b/12), (90b/8),
(94a/13), (95a/4), (95b/5), (96b/15)

k.-ecek (88b/13)

k.-eler (111a/1), (113b/9), (120b/5),
(122a/12), (131a/2)

k.-er (102b/1), (102b/3), (106b/2),
(107a/10), (109a/1), (114a/3),
(122b/8), (136b/14), (143b/5), (16a/1),
(16b/12), (16b/7), (17b/2), (29a/14),
(29a/5), (31a/6), (32b/9), (38a/5),
(48b/2), (48b/2), (52a/13), (56b/15),
(57b/10), (69b/12), (73b/6), (82b/12),
(85a/15), (91a/8), (94b/12), (95b/11),
(96b/6)

k.-mekten (6a/5)

k.-meye (147b/11)

k.-üb (23a/7)

[= 142]

kesil-: Süt, ayran vb. bozulmak, ekşimek.

k.-e (74b/1)

k.-en (74b/1)

[= 2]

kesil-: Bitkin duruma gelmek, gücü, takati kalmamak, çok yorulmak, tutulmak.

k.-en (53b/8), (75b/2)

k.-mekden (145a/10)

k.-miş (101b/15),

[= 4]

kesil-: Sona ermek, durmak.

k.-dükden (83b/1)

k.-e (7b/5)

k.-mez (7b/5)

k.-miş (12a/14)

[= 4]

kesil-: Kesme işi yapılmak.

k.-ecek (130a/7)

k.-mekden (93a/12)

[= 2]

ketān: < Ar. Keten bitkisi ve bundan elde edilen dokuma, bez. “kettan”

k. (47a/14)

k. + çiçegine (10a/10)

[= 2]

ketān tohumı: < Ar. Keten tohumu; (*Semen linum usitatissimum*). Krş. bezr-i kettān.

k. + dur (47a/14)

k. + unı (27a/15)

[= 2]

kettān: Bk. ketān

k. (24b/13)

k. + bezine (147b/3)

[= 2]

kez: Kez, defa.

k. (113a/15), (115a/15), (115a/7),
(116a/5), (117b/7), (128b/13),
(135a/14), (135b/4), (43b/7), (46b/4),
(4b/7), (55a/9), (87b/1), (91b/7),
(93a/9)

k. + e (120a/14), (121b/13)

[= 17]

kıbkızıl: Bk. kıpkızıl

k. (17a/15)

[= 1]

kıbrıs: Kıbrıs.

k. + da (82b/8)

[= 1]

kıdvetü'l-‘āzim ve'l- ekābir: < Ar. Saygınlarm ve büyüklerin önderi.

k. (1b/4)

[= 1]

kıg: Hayvan dışkısı.

k. + mı (12b/9), (93a/13)

[= 2]

kıl: Bazı hayvanların derisinde, insan vücudunun belli yerlerinde çıkan, üst deri ürünü olan ipliksi uzantı, kıl.

k. (106a/2), (106b/1), (110a/13), (111b/1), (124b/5), (124b/6), (131a/5), (136b/11), (13b/11), (143b/1), (29a/12), (36a/9), (49a/8), (57a/12), (61a/5), (66b/12)

k. + a (109b/1), (109b/13), (23a/8), (98b/10)

k. + bitirmegi (49a/8)

k. + bitmeyen yerlere (125b/14)

k. + bitmez başa (12b/6)

k. + bitüre (145a/1)

k. + bitürmeye (41a/6)

k. + döküldüğün (92b/6)

k. + düşmekden (145a/10)

k. + ı (113b/3), (121a/15), (12b/14), (12b/6), (131a/2), (137a/3), (23a/4), (29a/3), (41b/5), (66a/2), (66b/9), (92a/10), (93b/1), (95b/4)

k. + m (124b/5), (50b/7)

k. + mı (16a/11)

k. + ıyla (18b/7)

k. + lar (128b/1), (41b/5), (89b/9)

k. + lara (105b/15), (129b/15), (145b/10), (16a/5), (29b/2), (64b/6), (95b/11)

k. + ları (114b/8), (120b/3), (128a/5), (130b/13), (45a/8), (47a/6), (50b/7), (53b/6), (5a/3), (68a/14), (72a/11)

k. + ların (127a/5), (143a/6), (45a/2), (52b/3), (61a/8), (96a/6)

[= 72]

kıl-: Kılmak, yapmak, etmek.

k.-a (145a/8)

k.-dı (147a/2)

k.-maduğ (1b/7)

[= 3]

kılıc: Kılıç.

k. + kesmeye (147b/11)

k. + yarasına (113b/13)

[= 2]

kınā: < Ar. 1. Kına, kına ağacının kurutulmuş yapraklarından elde edilen, saç ve elleri boyamakta kullanılan toz. 2. Kadı ağacı; (*Ferula assa-foetida*).

k. (128b/7), (145a/15), (32a/14), (65a/11)	k. + ların (127b/3)
k. + çiçeğin (117a/4), (117a/6)	[= 1]
k. + kökusına (102a/14)	kırk: Kırk.
k. + sıdur (93b/2)	k. (116a/6), (116a/6), (116a/8), (116b/10), (117a/4), (118a/11), (118b/15), (118b/3), (118b/9), (119a/2), (119a/9), (120b/5), (121a/1), (121b/12), (126a/13), (128a/2), (128b/1), (128b/2), (138a/5), (43b/8), (64b/14), (67b/7), (91b/2)
ķ + ya (52b/3), (31a/7)	[= 23]
k. + yağıdur (116b/11)	kırk altı: Kırk altı.
k. + yağryıla (32a/14), (94b/6)	k. (138a/5)
k. + yıla (119a/8), (29b/2), (96b/14)	[= 1]
[= 16]	kırk dokuz: Kırk dokuz.
kıpkızıl: Her yanı kızıl, çok kızıl.	k. (117a/4)
k. (96b/4)	[= 1]
[= 1]	kırıt: Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu boş ve geniş yer, kır.
kır: Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu boş ve geniş yer, kır.	k. (35a/13), (36b/6), (43a/12)
k. (35a/13), (36b/6), (43a/12)	[= 3]
[= 3]	kır-: Kırmak, öldürüp yok etmek.
kır-: Kırmak, öldürüp yok etmek.	k. + ıla (102a/11), (120a/6), (127b/13), (129b/13), (138b/14), (64b/4), (87b/13)
k.-a (142a/13), (143a/1), (14a/3), (18b/14), (20a/10), (25a/2), (69a/1), (94a/11), (7b/7)	k. + ıyıla (97a/9)
[= 8]	[= 8]
[= 8]	kışacuk: Çok kısa.
kırāt: <Gr. Miskalın yirmi dörtte birine eşit bir ölçü.	k. (134b/12)
k. (108a/5), (35b/15)	[= 1]
[= 1]	kısacuk: Bk. kışacuk
k. + m (85a/9), (86b/4)	k. (11b/15)
[= 4]	[= 1]
kıraņ: Kıyı, kenar, çevre, uç.	

kış: Kış, kış mevsimi.

k. (142b/11), (15a/4)

k. + güninde (86b/1)

k. + ın (123b/14), (134b/1)

[= 5]

kıvām: < Ar. 1. Sıvılarda koyuluk, yoğunluk. 2. Sıvıların koyuluk derecesi.

k. + a (42a/5), (62a/5), (62a/5), (99b/2)

k. + a gele (9b/4)

k. + a getire (32b/4)

k. + a getüre (104a/11), (10a/1), (111b/7), (121b/7), (83a/6), (97b/6)

k. + a getüreler (101a/11), (109a/6), (14a/11), (25a/13), (29b/15), (31b/11), (31b/8), (33a/4), (84a/6), (84a/7)

k. + a getürseler (103a/6), (17a/4), (23b/2), (72a/5), (75a/2), (7a/2)

k. + a getürür (21b/1), (74b/10)

[= 30]

kız: Kız.

k. (104a/2), (106a/15), (25b/12), (35b/10), (89a/7), (98a/8), (9b/7)

k. + dan (43b/7)

k. + ı (28a/5), (28a/6), (9b/7)

[= 11]

kız-: 1. Isınmak. 2. Kızarmak.

k.-duğına (42a/3)

[= 1]

kızamug: Genellikle küçük yaşlarda görülen, kuluçka dönemi bir iki hafta süren, bulaşıcı, ateşli, ufak kızıl lekeler döktüren hastalık.

k. + a (144a/14)

[= 1]

kızar-: Kırmızı veya ona yakın bir renk almak.

k.-duğı (72b/4)

k.-ur (12a/7)

[= 2]

kızdur-: Kızdırmak, aşırı ısıtmak.

k.-a (100a/8), (100a/9), (100a/9), (10a/13), (123b/8), (124a/2), (124a/7), (124b/2), (125a/15), (125b/8), (130a/10), (133a/10), (136a/10), (137b/7), (149a/1), (149a/2), (21b/2), (32b/4), (44b/9), (6a/9), (75a/15), (80a/2), (92b/3), (93a/5), (99a/5), (23a/12) (9a/9)

k.-alar (122a/12), (122a/13)

k.-ıçıdur (108a/2), (114a/11), (114b/12), (115b/2), (116b/5), (139b/10), (141b/6), (143b/7), (21b/7), (24a/13), (26a/5), (38a/3), (40a/1), (50b/2), (73b/7), (76b/4), (86a/5)

k.-ıçıdur (137a/15)

k.-salar (100b/15), (119b/13), (135a/8), (142a/3), (90a/14)

k.-ub (127b/8), (56b/14)

k.-ucıdur (134a/3)

k.-ur (101b/14), (102a/14), (102a/15), (108b/11), (113a/6), (118b/6), (124b/1), (129a/6), (134b/7), (135b/8), (137a/13), (137b/11), (148a/7), (46b/2), (50b/3), (50b/3), (59a/8), (63b/9), (68a/4), (70b/13), (74b/10), (77a/6), (83a/9), (84b/13), (85b/1), (85b/12), (85b/3), (85b/5), (8b/13), (93b/11), (93b/6), (94a/1), (94a/2), (95b/4)

[= 89]

kızıl: Kızıl, kırmızı.

k. (122a/11), (131a/3), (143a/2),
(30a/15), (35a/6), (62b/11), (63a/6),
(66a/6), (81b/14), (89a/12), (9b/13)

k. + a (37b/12), (6a/12)

k. + ca (107b/6), (36a/15)

k. + ça (36b/6)

k. + dur (34b/12)

k. + güle (42a/8)

k. + ı (83a/4)

k. + şarāb (108b/2)

k. + üzüm (112a/10)

k. + üzümle (24a/9)

k. + üzümle (24a/7)

k. + yākhūt rengine (141a/11)

k. + yaprağı (104a/12)

[= 25]

kızılca: 1. Kızıla çalan, az kızıl. 2. Aşırı derecede, kızıl. 3. Kızıla çalan bir çeşit buğday.

k. (147a/4), (1b/14), (28a/6), (31a/15),
(31a/15), (34a/6), (43a/13)

k. + buğday (109b/15)

k. + kızılca (34a/6)

[= 9]

kızıl üğüg: Gırtlak, yemek borusu. “kızıl önlük”

k. + i (66a/6)

[= 1]

ki: <Far. Ki.

k. (101a/2), (101a/7), (102a/13),
(103b/13), (103b/2), (104a/4),

(105a/11), (105b/14), (107b/5),
(108a/12), (108a/14), (108b/11),
(108b/14), (108b/4), (108b/6),
(109b/6), (10b/2), (10b/6), (112a/7),
(112b/11), (113a/14), (113b/10),
(114b/10), (115a/6), (115b/6),
(116a/7), (116a/9), (116b/14),
(11a/11), (11a/7), (11b/9), (122b/14),
(123a/11), (125b/13), (125b/15),
(126a/11), (126a/14), (126a/15),
(126a/3), (126b/14), (126b/15),
(127b/7), (129a/1), (133b/6), (137a/1),
(137a/13), (137b/15), (138a/8),
(13b/11), (140a/13), (141a/11),
(143a/2), (146b/10), (147a/3),
(147a/3), (147b/4), (148a/4), (15a/7),
(15a/8), (15a/9), (15b/2), (15b/6),
(17b/3), (17b/5), (18a/5), (18b/10),
(18b/11), (19b/3), (19b/4), (1b/3),
(1b/6), (1b/7), (1b/8), (20b/7), (22a/2),
(22a/5), (22a/7), (22a/9), (23b/4),
(25a/11), (25b/4), (26a/13), (28a/8),
(28b/2), (29b/6), (2a/13), (2a/3),
(2a/5), (2b/13), (31a/12), (31a/6),
(31b/12), (31b/7), (32b/13), (32b/5),
(33b/13), (33b/14), (33b/6), (34b/2),
(35a/13), (35b/5), (36a/1), (36a/13),
(36a/6), (37a/13), (37a/5), (38a/15),
(38b/13), (38b/13), (38b/14), (38b/2),
(39a/2), (41a/13), (42b/11), (45b/9),
(46a/15), (49b/9), (4a/1), (4b/15),
(51a/3), (51a/9), (52a/15), (52b/5),
(53a/2), (53a/5), (54a/14), (55b/12),
(55b/13), (5a/5), (5b/12), (61a/2),
(61b/5), (63b/15), (65a/15), (65b/14),
(66b/8), (66b/9), (67b/12), (68b/12),
(69a/13), (69a/7), (6b/9), (70b/2),
(71a/7), (72b/8), (73a/10), (76a/9),
(76b/3), (76b/8), (77b/14), (79a/11),
(7a/2), (7b/14), (7b/5), (80a/3),
(80b/6), (81a/15), (83a/8), (84b/2),
(85b/14), (86b/9), (86b/9), (87a/10),
(88a/1), (88a/15), (88b/14), (88b/8),

(89b/12), (8a/11), (8a/15), (8a/2),
(8a/3), (8a/4), (8b/5), (91b/7), (93b/1),
(93b/14), (95a/13), (95a/6), (95b/5),
(96b/3), (98a/14), (98a/14), (98a/6),
(98b/13), (107b/13)

[= 186]

kibrīt: < Ar. Kibrit, kükürt.

k. (138b/11)

k. + ile (106b/8), (136b/8), (75a/13),
(8b/4)

[= 5]

kiçi: Küçük, genç.

k. (105b/3)

[= 1]

kiçil-: Küçülmek.

k.-düğine (31b/3)

[= 1]

kifāyet: < Ar. 1. Yeterli miktarda olma, yetme,
kâfi gelme. 2. Bir işi yapabilecek yetenekte
olma, yeterlik.

k. + dür (101b/6), (39b/9)

[= 2]

kim: 1. Kim. 2. Ki.

k. (101a/9), (101b/11), (101b/5),
(103b/5), (104a/12), (108a/15),
(108a/2), (109a/12), (10a/9), (10b/7),
(112a/10), (112a/10), (112a/5),
(112b/10), (113a/15), (113b/7),
(114b/10), (114b/9), (115a/1),
(115a/14), (116b/2), (116b/4),
(117a/15), (117a/5), (118b/13),
(118b/14), (118b/4), (119a/12),
(119a/8), (119b/1), (11a/9), (120a/13),
(121a/5), (121b/2), (122b/4), (122b/4),

(122b/9), (123a/15), (126b/4),
(127a/1), (128a/12), (128b/6),
(130a/13), (134a/13), (134b/1),
(134b/4), (135b/13), (137a/4),
(138a/3), (138a/4), (138a/6), (138a/9),
(138b/11), (138b/4), (138b/6),
(139a/1), (139a/11), (140b/15),
(142b/11), (142b/4), (147a/6),
(147a/8), (148a/1), (149a/13), (149a/5),
(149a/8), (149b/6), (14a/10), (14a/3),
(17a/10), (17a/4), (17a/8), (17a/9),
(18b/10), (18b/5), (25a/13), (25a/14),
(25b/12), (26a/2), (26a/8), (27a/7),
(27a/8), (28a/10), (28a/14), (28b/10),
(29b/14), (30a/1), (30a/12), (30a/3),
(30b/9), (31a/11), (31a/13), (33b/6),
(34a/3), (34a/4), (34b/11), (34b/5),
(34b/5), (37b/10), (38a/11), (3a/10),
(3b/10), (3b/10), (3b/5), (41b/11),
(42a/11), (43a/12), (44a/13), (45b/15),
(48b/14), (4b/14), (4b/15), (54a/7),
(5b/11), (63b/7), (67b/1), (67b/11),
(67b/6), (6b/14), (70a/2), (71a/5),
(74b/12), (7b/2), (84a/4), (85b/13),
(85b/9), (87b/15), (89a/4), (91b/5),
(91b/8), (92b/3), (9a/2), (9a/2), (9a/3),
(10b/10)

[= 135]

kimi: 1. Birtakımı, bazıısı, kimisi. 2. Bazı.

k. (89a/12), (89a/12)

k. + si (22a/9)

[= 3]

kimnūn: < Ar. Kimyon, güzel kokulu ve otsu
bir bitki; (*Cuminum cyminum*) ve bu bitkinin
tohumundan elde edilen baharat olarak
kullanılan toz.

k. + a (11a/8)

k. + dur (99a/6)

k. + ıla (64a/10), (76b/15), (83a/5)

[= 5]

kimse: Kimse, herhangi biri.

k. (147b/14), (28a/8)

k. + ye (9b/6)

[= 3]

kir: Herhangi bir şeyin veya vücudun üzerinde oluşan, biriken pislik.

k. + dür (140a/6)

k. + leri (117a/8)

k. + lerin (50b/12), (72a/2), (72b/6)

[= 5]

kirāmü'n-nās: < Ar. Cömert insanlar.

k. (1b/7)

[= 1]

kirās: < Gr. Kiraz ağacı; (*Cerasus avium*) ve bu ağacın kırmızı veya beyaz renkte, etli, sulu, tek çekirdekli meyvesi.

k. (104a/14)

[= 1]

kireç: < Far. Kireç.

k. + ile (74a/2)

[= 1]

kiremīd: < Gr. Çatıları örtmekte kullanılan, yan yana dizilerek suyu aşağıya geçirmeden dışarı akıtacak biçimde yapılmış, kızıl toprağın renginde, pişmiş balçık levha.

k. + i (122a/12)

[= 1]

kiremid: Bk. kiremīd

k. + yağıdur (121b/14)

[= 1]

kiremūd: Bk. kiremīd

k. + i (119b/13)

[= 1]

kirlü: Leke, toz vb. ile kaplı, pis, murdar.

k. + yaramaz çıbanlara (140b/5)

[= 1]

kirpi: Kirpigillerden, uzunluğu 25-30 santimetre olan, sırtı dikenlerle kaplı memeli hayvan; (*Erinaceus europaeus*).

k. + nün derisini (82a/6)

[= 1]

kirpüg: Bk. kirpük

k. + i (12a/12), (3b/2)

[= 2]

kirpük: Göz kapağının kenarındaki kıllar veya bu kıllardan her biri.

k. (140a/10)

k. + lerin (136b/13)

[= 2]

kişi: Kimse, insan.

k. (105a/15), (106a/10), (106a/10), (106b/11), (110a/12), (110b/5), (110b/9), (112a/2), (112a/7), (113a/14), (114a/10), (114a/3), (128b/10), (12a/10), (12a/14), (12b/2), (12b/7), (132b/11), (132b/5), (134a/14), (141a/3), (145a/8), (146a/12), (147a/12), (147b/12), (15a/12), (16a/13), (16b/5), (18b/6), (19b/8), (23a/15), (23a/15), (25b/14), (26a/10), (26a/8), (28a/8), (2a/1), (2a/6), (2b/2), (30a/4), (33b/6),

(34a/11), (39a/9), (39b/12), (39b/7),
(40b/3), (43b/7), (45b/6), (45b/7),
(4a/14), (50a/1), (50a/13), (52a/11),
(54a/14), (5a/2), (5b/10), (60a/3),
(62a/6), (65a/4), (65a/9), (65b/11),
(65b/13), (65b/14), (65b/15), (65b/3),
(66a/1), (6b/14), (6b/5), (71a/4),
(71b/13), (76a/4), (76a/7), (80b/12),
(80b/3), (81b/3), (82a/12), (85a/10),
(8a/2), (8a/3), (90b/14), (90b/4),
(93a/10), (9a/3), (9a/7), (53a/12)

k. + ler (103b/5), (107a/6), (112a/1),
(13a/8), (145a/13), (16b/13), (17b/9),
(23a/9), (23b/13), (34b/7), (35b/14),
(35b/9), (38a/6), (42a/15), (42a/15),
(48b/10), (52a/12), (54b/1), (55b/10),
(58a/7), (5b/1), (61a/11), (61a/12),
(64b/4), (6b/8), (71a/1), (71a/1),
(71b/11), (74b/9), (75b/1), (83a/12),
(8a/4), (95a/10)

k. + lerdür (54a/14)

k. + lere (107a/7), (10a/4), (113a/11),
(114a/8), (114b/15), (116b/13),
(11a/14), (12b/5), (135a/14), (147b/8),
(149b/10), (15b/12), (19a/8), (22a/15),
(23b/14), (46a/8), (52b/14), (69b/11),
(6b/7), (72a/7), (72b/8), (75b/7),
(75b/8), (76b/1), (78b/15), (79a/4),
(7a/7), (85a/7), (91b/9), (93b/9)

k. + leri (107b/9), (38a/14)

k. + lerünj (143b/3), (25a/9), (44b/14),
(5b/7), (7b/5)

k. + nüñ (105b/4), (107b/15), (110b/7),
(128a/12), (128b/13), (135a/9),
(141a/5), (141a/5), (17a/10), (20b/2),
(35b/13), (36b/10), (43b/11), (48b/9),
(50a/12), (55a/13), (4b/6), (61b/9),
(62a/5), (71b/4), (71b/9), (75b/9),

(77b/9), (7b/6), (83b/11), (87a/5),
(88a/1), (89a/7), (98a/12)

k. + ye (108b/10), (111a/12), (118a/8),
(12a/13), (12b/8), (132b/13),
(133b/15), (135b/10), (141a/15),
(146a/13), (146b/7), (15b/10),
(18b/14), (1b/10), (1b/13), (20a/11),
(26a/11), (2b/14), (34a/11), (35b/3),
(37b/5), (39a/13), (39b/13), (3b/1),
(3b/2), (45b/5), (55a/15), (55b/1),
(57a/5), (64b/6), (69b/15), (76a/4),
(7a/6), (80b/13), (87b/10), (88a/3),
(89b/1), (90a/3), (90a/5), (90b/4),
(91b/6), (9a/1), (9a/2), (9a/8)

k. + yi (115a/1), (135b/3), (142a/1),
(142b/1), (40a/9), (82a/4)

[= 235]

kişniç: Bk. kişniç

k. + den (93b/6)

[= 1]

kişniç: <Far. Kişniş otu; (*Coriandrum sativum*).

k. (109a/4), (93b/5), (93b/6)

k. + çiçegine (46a/2)

k. + e (129a/2), (129a/3)

k. + ile (54b/3)

k. + şuyıla (112b/2), (67a/6)

[= 9]

kişniç: Bk. kişniç

k. + i (46a/2)

k. + ile (4a/10)

[= 2]

kitre: <Ar. Gevenden çıkarılan bir tür zamk, kestere. “kesira, kesire”

k. + yile (39a/1)

[= 1]

ko-: Kovmak, geçirmek, iyileştirmek.

k.-ya (132b/13), (132b/5), (146a/12),
(147b/12), (147b/13), (35b/11),
(71b/14), (93a/11)

[= 8]

ko-: Ekleme, katmak.

k.-salar (6a/4)

k.-ya (118b/12)

k.-yalar (114b/5), (115a/15), (115a/3),
(115b/11), (115b/12), (115b/14),
(115b/15), (116a/1), (116a/1),
(116a/14), (116a/15), (116a/2),
(116a/3), (116a/4), (116a/5), (116a/5),
(116b/10), (116b/11), (116b/4),
(117a/4), (117a/6), (117b/2), (117b/2),
(117b/7), (118a/6), (118b/13),
(121b/13), (118b/15), (119a/15),
(120a/10), (121b/13), (122a/14),
(122b/10), (122b/5), (126a/2),
(126b/14), (128a/7), (128b/2),
(128b/7), (128b/7), (14a/11), (3b/6),
(26b/1), (38b/9), (51a/8), (55b/12),
(26b/1)

k.-yıcak (105a/8)

k.-yub (110a/14), (126a/4), (128a/14),
(138a/8), (142b/2), (146b/13), (92b/5),
(41a/11)

[= 58]

ko-: Bir şeyi bir yere bırakmak, yerleştirmek; bekletmek.

k.-dum (148a/3)

k.-mayalar (75a/12)

k.-r (28a/1)

k.-sa (146a/12), (66a/1)

k.-salar (106a/13), (106a/14),
(106a/15), (107a/11), (107b/15),
(107b/8), (109b/13), (110b/14),
(110b/14), (110b/15), (113a/9),
(114a/15), (119b/13), (11a/5),
(120a/8), (127a/7), (131a/13), (135a/1),
(135b/1), (135b/6), (136a/5), (137a/5),
(137a/6), (137a/8), (140a/7),
(141b/14), (142a/13), (142b/10),
(143b/2), (146b/9), (147b/4), (148a/2),
(16a/12), (17b/10), (19b/10), (23a/3),
(23a/6), (24b/7), (31a/1), (32b/15),
(36b/10), (39a/12), (39a/6), (39b/10),
(48b/11), (50b/9), (52a/11), (60a/8),
(60b/13), (63b/7), (64a/5), (66b/9),
(70a/5), (71a/14), (71b/5), (72a/14),
(72a/4), (74a/14), (76a/12), (76a/15),
(76a/5), (77a/15), (78a/5), (79a/7),
(82a/14), (82a/4), (84b/10), (87a/7),
(87b/11), (88a/11), (88b/8), (89a/1),
(89a/7), (90a/2), (90a/3), (90b/7),
(94a/4), (94b/15), (97b/8), (98b/10),
(99a/12), (76a/9), (101a/5), (1b/14),
(21a/13), (23b/15), (28a/9), (2a/1)

k.-yalar (108a/14), (113b/10),
(114b/11), (114b/4), (114b/6),
(115a/3), (115b/12), (115b/13),
(115b/13), (115b/15), (116a/14),
(116a/14), (116a/2), (116a/7), (116a/7),
(116b/5), (116b/9), (117a/2), (117a/4),
(117b/13), (117b/13), (117b/3),
(118a/4), (118a/6), (118b/11),
(118b/4), (119a/2), (119a/2),
(120a/11), (120a/12), (120b/15),
(120b/6), (121a/6), (121a/6), (124b/7),
(126a/1), (126a/3), (126b/3),

(127a/13), (127b/1), (127b/1),
(127b/8), (128a/2), (128b/2), (128b/7),
(128b/8), (138b/12), (141b/8), (86b/2),
(86b/3), (95a/7), (95a/7), (98b/14),
(126a/12), (3b/6), (4b/15), (73a/8),
(26a/14), (26b/1), (26b/2), (38b/8),
(38b/9), (48b/14)

k.-yarlar (73a/6), (27b/12)

k.-yub (107b/8), (116b/11), (120b/6),
(121b/14), (122b/15), (122b/15),
(126a/12), (128a/2), (134b/15),
(150a/3), (53a/5), (67a/12), (12b/4)

[= 171]

koç: Bk. koç

k. (113b/2), (71b/1)

k. + boynuzu (27a/13)

k. + derisini (82a/3)

k. + yüninden (132a/13)

[= 5]

koça: 1. Bir kadının evlenmiş olduğu erkek, eş,
zevç. 2. Yaşlı, ihtiyar, pır.

k. + lara (76b/1)

k. + ları (10a/3)

[= 2]

koça başı: Kocabaşı, mavi renkli çiçeği ve
nohut büyüklüğünde tohumu olan bir buçuk
metre boyundaki dikenli bir ot; (*Onopordon*
acanthium). Krş. aknışün

k. (27a/7)

[= 1]

koçalık: Yaşlılık, ihtiyarlık.

k. + da (123a/11)

[= 1]

koç: Damızlık erkek koyun.

k. + uñ (71a/15)

[= 1]

koğa: Hasır otu. “koğa, kofa”.

k. (45b/1)

[= 1]

koğ-: Kokmak.

k.-ar (88a/11)

[= 1]

koğu: Koku.

k. + ları (149a/3)

k. + sı (102a/13), (115b/10), (126a/3),
(130a/15), (139a/2), (139a/4),
(140a/14), (147a/5), (31b/12),
(33b/14), (37b/13), (46a/6), (46b/1),
(51a/15), (52b/8), (57b/12), (62a/9),
(88a/11), (9a/14), (9a/14)

k. + sın (107b/1), (111b/4), (112a/1),
(11b/5), (132a/2), (142b/10),
(144a/15), (149a/1), (32b/15),
(40b/14), (45b/6), (48b/1), (53a/4),
(62a/12), (68a/3), (85a/12), (85b/4),
(94a/14), (96a/10)

k. + sına (102a/14), (139a/12),
(147a/5), (33b/14), (37b/13), (46a/7),
(52b/8), (57b/13), (93b/8), (9a/15)

k. + sını (5b/15)

k. + sınıñ (55b/13)

[= 52]

koğula-: Koklamak.

k.-mağ (16b/10), (46b/15), (51a/6),
(6a/3)

k.-ması (118b/5), (49b/13), (70b/1)

k.-sa (50a/1), (9a/7)

k.-salar (101a/4), (107b/10), (112a/6),
(120b/10), (121b/7), (13b/8),
(149a/11), (26b/14), (27a/4), (46a/14),
(49b/7), (57b/14), (58b/6), (63a/1)

[= 23]

koşulu: Kokusu olan.

k. (107b/13), (116a/13), (117b/2),
(38a/2), (68a/6)

[= 5]

koştug: Bk. koştuk

k. + ma (106b/1)

[= 1]

koştuk: Omuz başının altında, kolun gövde ile
birleştiği yer.

k. (16b/3), (93a/3)

k. + lar (80a/5)

[= 3]

koşağ: 1.Saç kepeği. 2. Katarakt.

k. + a (123a/6), (65a/7), (76b/12)

k. + ı (17a/11), (96a/6)

k. + in (118a/9), (127a/4), (130b/13),
(141a/1), (141a/2), (141a/7), (50a/10)

k. + ma (119a/4)

k. + mı (16a/10)

[= 14]

koşak: Bk. koşağ

k. + ları (115b/4)

[= 1]

koşaklı: Konağı olan.

k. (55a/8)

[= 1]

kon-: Kuş, kelebek, uçak, toz vb. bir yere
inmek.

k.-maya (76a/5)

[= 1]

kon-: Koyma işi yapılmak.

k.-maya (113b/10)

[= 1]

kop-: Kopmak, yerinden ayrılmak.

k.-an (140b/6)

[= 1]

kopar-: Kopmasını sağlamak, kopmasına yol
açmak.

k.-a (113b/4), (136b/6), (142a/10),
(52b/9), (56b/6), (73b/6), (74a/15),
(86a/10), (92b/4)

k.-duğı (147a/10)

k.-sa (62a/6)

k.-salar (104a/12), (10a/12)

k.-ur (17b/13), (94b/12)

[= 15]

kor-: İyice yanarak ateş durumuna gelmiş kömür
veya odun parçası.

k. + ma (138b/13)

[= 1]

korq-: 1. Korku duymak, ürkmek, dehşete
kapılmak. 2. Kaygı duymak, endişe etmek.

k.-mağı (36a/5)

k.-maya (39b/5), (93a/12)

[= 3]

korak: Çok çabuk ve olmayacak şeylerden korkan.

k. (113a/10)

[= 1]

korku: 1. Bir tehlike veya tehlike düşüncesi karşısında duyulan kaygı, üzüntü. 2. Kötülük gelme ihtimali, tehlike, muhatara.

k. + sı (9a/2)

k. + ya (97a/15)

k. + yı (133b/11)

[= 3]

korotol: Patates.

k. + u (14a/11)

[= 1]

koru: Bakımlı küçük orman.

k. + da (15b/9)

[= 1]

koruğ: Bk. koruk

k. + ı (49a/2), (95a/6)

[= 2]

koruk: Koruk, henüz olgunlaşmamış üzüm.

k. (70a/13)

k. + dur (94b/12)

k. + şuyıla (140b/12), (142a/9), (52a/8)

k. + şuyın (51a/11), (85a/10)

[= 7]

koy-: Ekleme, katmak.

k.-mağ (105a/9)

k.-salar (107a/15), (131a/12), (134a/9), (138a/5), (142b/2), (16b/1), (24a/2), (29a/7), (4a/8), (55b/6), (66b/8), (69a/6), (71a/2), (7a/15), (91b/5), (97b/7), (20a/10), (3a/10), (6a/4)

[= 20]

koy-: Bir şeyi bir yere bırakmak, yerleştirmek; bekletmek.

k.-salar (113a/7), (114b/4), (130a/6), (147b/9), (18b/13), (23a/7), (39a/3), (42b/8), (55b/5), (69a/6), (75b/11), (90b/3), (91b/4), (94b/15), (97b/6), (3a/9), (3b/12), (4a/11),

[= 18]

koyıl-: Bk. koyul-

k.-a (138a/4)

k.-ınca (140a/7), (69a/8)

[= 3]

koyu: Koyu, yoğun.

k. + ca (14b/15)

[= 1]

koyul-: Koyulaşmak

k.-unca (66a/1), (66a/3)

[= 2]

koyun: Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan; (*Ovis aries*).

k. (14a/3), (31a/2), (35a/14)

k. + a (148a/10)

k. + ağılına (132b/8)

k. + baklası (31a/1)

k. + ı (68b/14)

k. + lar (132b/8)

k. + südiyle (10b/10), (14a/3)

k. + uş derisine (132b/10)

k. + yapasınınu (140a/6)

[= 12]

köz: <Far. Ceviz; (*Juglans regia*).

k. (23a/8), (2b/1)

k. + a (77b/9)

k. + ağacınınu dibine (23a/6)

k. + dur (22a/15), (85a/11)

k. + gölgesinde (23a/9)

k. + ı (22b/15), (22b/3), (22b/8),
(23a/11), (23a/15), (23a/9)

k. + ıla (143b/10), (143b/8), (74b/13)

k. + ını (145b/3)

k. + içi (58a/8)

k. + içini (22b/13)

k. + içiyile (74b/14)

k. + kabuğın (22b/3)

k. + kabuğını (22a/15)

k. + uş (97a/9)

k. + uş yaprağı (22b/15)

k. + yağıyla (22b/14)

k. + yaprağına (109a/13)

[= 26]

kök: Kök, dip.

k. + den (110b/2), (113a/3), (148a/4),
(5a/10), (9b/12)

k. + dür (147a/3), (28a/9)

k. + i (110a/4), (11a/8), (121b/1),
(135b/14), (148a/6), (148b/4),
(15b/14), (20b/14), (2b/1), (36b/6),
(38a/2), (48b/5), (52b/7), (57b/1),
(64a/8), (67b/8), (8a/13), (8b/12)

k. + idür (13a/1), (45b/1), (59a/6),
(62a/8), (62b/11), (94a/3)

k. + in (113a/1), (20a/6), (91b/14),
(9a/9)

k. + inden (101b/5), (110a/5), (11b/3),
(130b/1), (141a/3), (145a/11),
(145a/2), (147b/7), (148a/12),
(149b/12), (2b/4), (50b/12), (52a/15),
(52b/10), (61b/10), (83b/12), (84a/1),
(8b/13)

k. + ini (101b/9), (103b/4), (104b/13),
(105a/3), (110a/13), (110a/7), (110a/9),
(110b/4), (110b/5), (110b/9), (113a/1),
(11a/9), (129a/8), (130a/1), (131b/10),
(134a/7), (134a/9), (134b/8), (136a/9),
(139a/5), (141a/4), (145a/9), (148a/3),
(150a/11), (15b/15), (27a/11), (27a/7),
(31b/1), (36a/10), (36a/11), (37a/12),
(37a/14), (40a/9), (44a/2), (45b/8),
(4a/4), (52b/12), (54a/11), (57b/4),
(59b/13), (59b/6), (60b/14), (60b/6),
(64a/4), (64a/5), (64a/9), (68b/11),
(6a/14), (72a/13), (75a/10), (75a/14),
(75b/2), (76a/11), (77b/15), (78a/15),
(78a/6), (8a/14), (9b/4), (9b/6)

k. + inün (2b/15)

k. + inün (105a/5), (23b/9), (2b/5),
(31b/7), (44a/5), (44a/6), (57a/11),
(64a/2), (69b/8), (72a/15), (72a/8),

(72b/6), (75a/7), (75a/9), (78a/6),
(84a/12)

k. + inün kabuğını (23b/7)

k. + iyile (123a/4), (27a/11), (53a/14),
(70b/10)

k. + leri (103b/14), (139a/4), (78a/2)

k. + lerin (63a/15)

k. + lerinden (133a/12), (139a/6),
(23a/7)

k. + üj (147a/2)

k. + üni (9b/14)

[= 143]

köknär: <Far. Köknar ağacı ve yemiği; (*Abies cilicica*).

k. + ağacı (121b/1)

k. + içiyile (11b/3)

[= 2]

köpüğ: Köpük.

k. + e (103b/10)

k. + in (134a/10)

[= 2]

kötrüm: 1. Yaşlılık veya sakatlık sebebiyle yürüyemeyen, ayağa kalkamayan (kimse), oturak, kötrüm. 2. Yürüyemeyecek derecede sakat (bacak).

k. (145a/13)

[= 1]

köy: Köy.

k. + e (71a/14)

k. + üj (71a/13)

[= 2]

ķuduz: 1. Köpek, kedi, tilki gibi memeli hayvanlardan ısırma, tırmalama veya salya yolu ile insana geçen, genellikle çırpınma, sudan korkma şeklinde beliren, zamanında aşı yapılmazsa ölümlle sonuçlanan hastalık. 2. Bu hastalığa yakalanmış.

k. (109b/5), (111a/12), (123a/9),
(146a/3), (22b/8), (30a/9), (40b/7),
(45a/15), (50a/8), (64b/1), (65a/5),
(71b/15), (82a/15), (84a/10), (98b/11)

k. + it (1b/13)

k. + it ıaladığına (148b/10), (97a/5),
(98b/11)

k. + ıaladığına (146b/2), (78a/14),
(97b/15)

k. + ıalayana (90b/2), (95b/13), (95b/3)

[= 25]

ķuđl: <Ar. 1. Göz ilacı. 2. Göze çekilen sürme.

k. + edüb (5b/8)

k. + etseler (106a/1), (106a/12),
(119b/9), (136a/11), (138a/12),
(138b/3), (3b/13), (44a/1), (49a/12),
(49b/1), (4b/11), (52a/3), (61b/8),
(73b/1), (78a/14), (84b/9), (88b/5)

[= 18]

ķul: Tanrı'ya göre insan.

k. + um (26a/9)

[= 1]

ķulađ: Bk. ķulaķ

k. + a (100a/13), (100a/2), (102a/1),
(106b/12), (107b/14), (110a/11),
(110b/1), (111a/2), (113a/7), (114b/1),
(115b/8), (118a/1), (118b/1), (125a/3),
(126a/10), (126b/9), (127a/10),

(127a/5), (127b/11), (128b/5),
(131a/13), (135a/13), (136b/3),
(139b/6), (140a/4), (144a/11),
(148b/2), (149b/15), (16a/15),
(23a/11), (24b/5), (25a/7), (25b/10),
(27b/4), (32b/14), (34b/4), (38b/3),
(3a/8), (41a/1), (42a/10), (42b/8),
(49a/1), (54b/6), (55a/4), (55a/5),
(55b/9), (56a/13), (58a/14), (60a/12),
(62b/6), (64a/14), (64b/10), (65a/14),
(65a/8), (66a/8), (71b/12), (74a/8),
(75b/14), (76a/6), (85a/1), (8b/4),
(91a/6), (94b/2), (94b/8), (95a/3),
(9b/11)

k. + ağrısın (9b/11)

k. + ı (106b/11), (10a/9), (132a/5),
(15a/9), (40b/5), (45b/9), (9b/9)

k. + ına (10a/6), (135a/10), (9b/9)

k. + uğ (102a/2)

[= 78]

kulak: Başın her iki yanında bulunan işitme
organı

k. (104b/8), (115b/7), (140a/9),
(19b/9), (33b/12), (41a/14), (47a/1),
(95a/13)

k. + ağrıların (41a/1)

k. + ağrılarına (40b/5)

k. + ağrısın (100a/14), (144a/11),
(27b/4), (62b/6), (75b/15)

k. + ağrısına (110b/13), (122b/1),
(122b/13), (123a/2), (123b/11),
(124b/3), (126b/6), (27a/6)

k. + ardı (16b/4)

k. + da (111a/14), (124b/8), (138b/9),
(149b/15), (32b/14), (54b/7), (99a/11)

k. + dağı (65a/8)

k. + dan (136b/3), (139a/12), (16a/15),
(34b/4), (55a/4)

k. + dibinde (33a/6), (47b/3), (74a/1),
(98a/12)

k. + diplerindeki (73a/1)

k. + ğa (49b/3)

k. + gvldğine (117a/10)

k. + gvldsine (123b/2)

k. + larına (135a/10)

k. + larında (10b/2)

k. + şişlerine (125a/3)

k. + zağmetlerine (139b/6)

[= 49]

kulunc: Bk. kulunc

k. + ı (111b/4), (61b/15), (61b/6)

[= 3]

kulunc: < Ar. Kulunç; şiddetli omuz ve sırt
ağrısı.

k. (112a/9), (123a/8), (132a/10),
(15b/11), (55b/7), (60b/14), (79b/11),
(91a/11), (5b/12)

k. + a (102a/4), (114a/15), (117a/12),
(117b/14), (118b/2), (127a/3),
(131b/6), (134a/1), (141b/6), (145b/8),
(25b/1), (41b/9), (74b/13), (77a/13),
(77a/4), (84b/15), (86a/13), (94a/8),
(95a/6), (98b/9)

k. + eyler (136a/13)

k. + ı (111a/9), (132a/12), (142b/3),
(142b/6), (142b/6), (144b/6), (40a/5),
(48a/10), (64b/15), (78b/7), (92a/14)

k. + lara (77b/4)

k. + otı (98a/3)

k. + zahmetin (46b/14)

[= 44]

ķulzümī: < Ar. Kızıldeniz, Kızıldeniz'den elde edilmiş olan.

k. (22a/8)

[= 1]

ķum: Kum.

k. (102a/13), (10a/5)

k. + a (23a/6)

k. + arasında (15b/6)

k. + baklası (53a/2)

k. + lar (21a/1), (57a/15)

[= 7]

ķumlu: İçinde kum bulunan, kumsal.

k. (53a/3)

[= 1]

ķunduz: Kemirgenlerden, kuyruğı geniş ve yassı, art ayak parmaklarının arası perdeli, ağaçları kemirerek beslenen, su kıyılarında yaşayan, yuvalar ve su setleri kuran, postu değerli bir hayvan, kastor (*Castor fiber*).

k. + uñ (85a/8)

k. + uñ eti (85a/7)

[= 2]

ķunduz ģāyası: Kunduztaşağı otu ve kökü, cavşir, oğlanaş; (*Ferula alaeochytris*). Krş. cünd-i bādester

k. (109a/11)

k. + dur (84a/12)

k. + nı (85a/4)

k. + yıla (77b/11)

[= 4]

ķur: Sert, kuru toprak.

k. + a (66b/6)

[= 1]

ķurbağa: Kurbağa.

k. (71a/12)

[= 1]

ķurbağalu: Kurbağa bulunan.

k. (71a/12)

[= 1]

ķurd: Bk. ķurt

k. (39a/7), (59a/15), (77b/10), (86a/9)

k. + ı (106b/13), (122b/13), (126a/11),
(132a/10), (143b/15), (145a/4),
(52a/1), (53a/8), (54b/7), (5a/15),
(65a/8)

k. + ıdur (131a/6)

k. + ın (111b/15), (127b/12), (129a/14),
(19a/11), (22b/6), (23a/12), (45a/1),
(45b/14), (76b/6), (85b/7), (92a/15)

k. + ların (54b/11)

k. + uñ (132b/12), (132b/5), (132b/8)

[= 31]

ḳurdumāne: Bk. ḳurdumāne

k. + dūr (91b/11)

[= 1]

ḳurdumān: Bk. ḳurdumāne

k. + ıla (62b/8)

[= 1]

ḳurdumāne: < Far. Karaman kimyonu, geyik ziresi, geyik kimyonu.

k. (115b/11), (115b/15), (116a/1), (116a/3), (116a/4), (116a/5), (116a/6), (117a/2), (118a/11), (118a/5), (139b/14), (117a/1)

k. + dūr (20a/6)

k. + yile (117b/10)

[= 14]

ḳurı: Kuru.

k. + dur (11b/5), (12a/1), (2a/4), (31a/4)

k. + sını (148b/3), (28b/8)

k. + sınıḡ (24a/3)

k. + yèllei (121b/5)

[= 8]

ḳurı-: Kurumak.

k.-yınca (113b/10)

[= 1]

ḳurıd-: Cılız duruma getirmek, zayıflatmak; yok etmek.

k.-a (135a/3), (19b/11), (24b/11), (89a/14), (23b/6), (44b/15), (58a/6), (7b/12)

k.-ur (43b/6), (137b/11), (77a/9)

[= 11]

ḳurıd-: Suyunu ve ıslaklığını giderip kuru duruma getirmek.

k.-alar (140b/11), (16b/9)

k.-ıcdur (5b/13), (70b/6), (76b/5)

k.-ub (113a/12), (129b/2), (15b/5), (16a/11), (43a/10), (45b/10), (51a/7), (82a/10), (93a/15)

k.-urlar (142b/6)

[= 15]

ḳurıt-: Suyunu ve ıslaklığını giderip kuru duruma getirmek.

k.-salar (102a/8), (104a/7), (105a/12), (105b/1), (105b/7), (113b/6), (132a/8), (134a/8), (135a/1), (135b/5), (137b/8), (143a/15), (145a/5), (33b/14), (36b/1), (39a/5), (39b/4), (40a/9), (48a/5), (4a/10), (4b/3), (62b/3), (75b/13), (85b/15), (87a/1), (87a/3), (90a/10), (91a/1), (91b/1), (94b/13)

[= 30]

ḳurıluḡan: Dolama, etyaran.

k. + a (106b/7), (140b/4), (16b/3), (16b/7), (59b/12), (60a/5), (74a/4), (90b/9), (94b/10), (95b/4)

k. + dan (132a/8)

k. + otıdur (94b/10)

[= 12]

ḳurs: < Ar. Yuvarlak, hap şeklinde ilaç.

k. + lar (16b/9), (6b/11)

[= 2]

ķurřađ: Bk. ķurřak

k. + ı (36a/3)

k. + ın (35b/3), (35b/7)

[= 3]

ķurřak: Kursak, kuşların yemek borusu üzerinde bulunan, yiyeceklerin toplandığı torba biçiminde şişkin organ; mide.

k. (35b/3)

[= 1]

ķursak: Bk. ķurřak

k. + ları (82a/9)

[= 1]

ķurřun: Kurşun.

k. (4b/13), (7a/13)

k. + dan (5a/6)

k. + dur (135b/7), (18a/6), (4b/2)

k. + ı (4b/11), (5a/4), (5a/5), (5a/7)

k. + ıla (5a/2)

[= 11]

ķurt: 1. Yumuşak vücutlu, uzun gövdeli, omurgasız, bacaksız, ayaksız veya çok ilkel ayaklı küçük hayvan. 2. Bazı böceklere veya bazı böcek kurtçuklarına verilen ad.

k. (132b/10), (132b/2), (20b/12), (20b/6), (63b/7), (81a/10), (81a/13), (88a/8), (92a/9), (98a/15)

k. + boķını (132a/13)

k. + cuğazlara (50a/14)

k. + cuğazları (130a/3)

k. + cuğazuğ (22a/6)

k. + dur (132a/8)

k. + ĥayāsı (20b/12)

k. + ları (100a/12), (10a/8), (111b/10), (122a/1), (122a/7), (122b/2), (127b/12), (129b/1), (141b/5), (143a/1), (24a/10), (2b/3), (32b/11), (3a/12), (44b/15), (68b/2), (96b/10), (99b/4)

k. + ların (127a/3), (127a/6), (145a/3), (72a/2), (72a/8), (91a/11), (96b/7), (97b/10), (99b/13)

k. + sidüği (132b/1)

[= 44]

ķurtar-: Kurtarmak.

k.-a (1b/13), (39b/8)

[= 2]

ķurtul-: Bk. ķurtul-

k.-a (135b/4), (15a/13), (60a/10), (61a/2)

k.-ub (26a/12)

[= 5]

ķurtul-: Kurtulmak.

k.-maya (132b/2)

[= 1]

ķuru: 1. Kuru. 2. Eski tıp anlayışına göre, kuru, yaş, soğuk ve sıcak özelliklerden kuru özelliğe sahip nesne.

k. (10a/1), (111a/7), (12a/9), (130a/5), (143b/9), (3b/13), (80b/9), (93a/13), (98a/14)

k. + ca (4a/2)

k. + ʕuzvlarda (102a/12)

k. + dur (29a/12), (5b/4), (6a/14), (7b/9)

k. + enc̄iri (107a/13)

k. + enc̄irile (22b/5), (97a/15)

k. + erügi (8a/8)

k. + göz ağrısına (3b/13)

k. + öksürüğe (103a/2), (75a/2), (97a/14)

k. + sa (148a/1)

k. + sı (111b/13), (111b/13), (73b/7), (74b/9)

k. + sın (104a/3), (10b/12), (16b/3), (26b/9), (31a/4), (33a/10), (58b/6), (8a/8)

k. + sından (31b/9), (44a/5), (44a/7), (84a/8)

k. + sını (104a/6), (112b/13), (17b/4), (20a/2), (30b/5), (32a/12), (35a/9), (38a/10), (38a/7), (4a/14), (60a/7), (6b/7), (84a/4), (99b/6)

k. + sınıj (31a/9)

k. + ünjüğe (136b/1)

k. + yaprağını (30a/11)

k. + yer tavşanıdır (12a/9)

k. + yiken (104b/15), (130b/10), (145a/15), (148b/14), (16b/6)

[= 63]

ķuru-: Kurumak.

k.-duğınlaym (148a/5)

k.-duķlarına (120b/2)

k.-mış (107a/14)

k.-mışın (111b/12)

k.-sa (27b/10)

k.-yınca (148a/5)

[= 6]

ķurud-: Bk. ķurut-

k.-ub (149b/3)

k.-ucıdır (11b/2), (26a/5)

k.-ur (85b/2)

[= 4]

ķurul-: Kurulmak.

k.-an (29a/9)

[= 1]

ķurulıķ-: Kuruluk, kuru özellikte olmak.

k. + dan (143b/3)

[= 1]

ķurut-: 1. Suyunu ve ıslaklığını giderip kuru duruma getirmek. 2. Bitki canlılığını yitirmek.

k.-salar (102a/4), (102a/6), (111b/11), (135a/14), (13a/1), (31b/2), (34a/13), (34b/14), (39b/2), (43b/8), (4a/14), (4a/4), (50b/11), (50b/7), (55a/14), (63a/2), (7b/15), (81a/6), (83b/2)

[= 19]

kuš-: Midesinin içindekilerini ağız yolu ile dışarı atmak, kay etmek, istifra etmek.

k.-ana (66b/13)

k.-dura (130b/10)

k.-mağa (71a/8)

k.-mağı (124a/4), (149a/6), (16b/12), (19b/10), (29a/13), (6a/1), (70b/5), (78a/6), (8a/6), (95a/9)

k.-mağ (51a/2)

k.-salar (141b/2)

[= 15]

kušdur-: Kusmasına yol açmak.

k.-a (100b/5), (107b/5), (110a/6), (142b/4), (142b/5), (23b/8), (32a/3), (43a/3), (46a/3), (61a/2), (63a/1), (75a/10)

k.- alar (26a/3)

k.-mağıla (103b/11), (31a/10)

k.-salar (148b/10)

k.-ur (136a/3), (49a/10), (61a/10)

[= 19]

kus-: Bk. kuş-

k.-a (9a/2)

k.-ana (82b/15)

k.-duklarına (36a/2)

k.-mağı (70a/9), (85b/4)

[= 5]

kusdur-: Bk. kuşdur-

k.-a (117a/14), (23b/13), (64a/12), (6b/6), (80a/10), (81b/15), (86b/7), (91b/3), (91b/8), (98a/15), (9b/2)

k.-alar (67b/6)

k.-ur (19b/4), (22b/5), (82a/3)

[= 15]

kuşt: <Ar. Kıst otu, topalak otu ve bu otun kökünden elde edilen ilaç; kust-ı hindî ve kust-ı arabî olmak üzere iki türü bilinir; (*Costus*).

k. (114b/3), (117b/6), (128a/6), (38b/5)

k. + dur (136a/11)

k. + yağıdur (128a/3)

[= 6]

kuş: Kuş.

k. (20b/6), (39a/7), (59a/15), (81a/10), (88a/8), (92a/9)

k. + lar (62a/14), (69b/3)

k. + laruğ (82a/9)

k. + yüñine (57b/12)

[= 10]

kuş etmegi: Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*). Krş. tūderī, isbatān.

k. (72b/11)

[= 1]

kuşuz: Bk. kuduz

k. (54a/4)

[= 1]

kuşluca ot: Kuşluca otu; (*Teucrium scorodonia*). Krş. ayārānūṭānī

k. (37b/6)

[= 1]

kuşvā: <Ar. Kuvvetler.

k. + ya (11b/8)

[= 1]

kuvvet: <Ar. Güç, kudret, takat; sıhhat, sağlamlık.

k. (104a/9), (119b/6), (27a/2)

k. + éde (107a/8)

k. + éder (86b/13)

k. + eyler (58a/2)

k. + i (104a/9), (107a/9), (108b/2), (111a/4), (118b/14), (124b/11), (127a/1), (141b/9), (25b/4), (29b/14), (36a/5), (65a/15), (73a/14), (95b/10), (95b/9)

k. + ine (25b/5)

k. + lere (108a/9)

k. + lerüñ (108b/7)

k. + vère (11b/7), (121b/11), (133a/6), (145b/12), (14a/1), (17b/11), (18a/15), (21b/5), (25a/9), (26b/3), (29b/10), (30b/8), (61a/9), (70a/10), (9b/8)

k. + vèür (10a/4), (142b/13), (18b/2), (29b/10), (34a/7), (85a/13)

[= 45]

kuvvetlendir-: Güçlendirmek.

k.-ür (19b/6)

[= 1]

kuvvetlü: 1. Gücü çok olan, zorlu, şiddetli. 2. Sağlam, dayanıklı olan.

k. (56a/4), (63a/3), (73a/4), (91a/10)

k. + dür (148a/6)

[= 5]

kuyruğ: Bk. kıyruk

k. + ı (131b/14), (30b/1), (63a/13)

k. + ın (26a/13)

k. + ına (131b/15)

k. + ından (110b/15), (26a/9)

k. + ındadır (107b/13)

k. + ını (132a/14), (39b/5)

[= 10]

kıyruk: 1. Hayvanların çoğunda, gövdenin sonunda bulunan, omurganın uzantısı olan uzun ve esnek organ ve bu organa benzeyen uzantı. 2. Koyunun bazı türlerinde eritilerek yağı alınan bir uzantısı.

k. (132a/14), (29a/9)

[= 2]

kıyumcı: Değerli metal ve taşlardan bilezik, küpe vb. süs eşyası yapan veya satan kimse, sarraf, mücevherci, cevahirici.

k. + lar (72a/1)

[= 1]

kuzgun ayağı: Kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi; kuzgun ayağı, hılal; (*Ammi visnaga*). Krş. ıtrilāl.

k. (2a/3)

[= 1]

kuzu: Kuzu.

k. (113b/5), (45b/9)

k. + etiyile (42b/3)

[= 3]

kuzı kulağı: Kuzukulağı; (*Rumex acetosella*).

k. (45b/9)

[= 1]

küb: Su, pekmez, yağ vb. sıvıları veya un, buğday gibi tahılları saklamaya yarayan, geniş karınlı, dibi dar toprak kap.

k. (29a/7), (86b/2)

[= 2]

küçük: Boyutları, benzerlerinininkinden daha ufak olan, mikro.

k. (12b/10), (89a/9)

[= 2]

küçücük: Küçücük, küçükçe.

k. (28b/3)

[= 1]

kükre-: Bağırmaq.

k.-se (83b/9)

[= 1]

kükürd: Bk. kükürt

k. + ile (110b/11), (20a/14)

[= 2]

kükürt: < Far. Kükürt, doğada saf veya başka cisimlerle birleşik olarak bulunan, sarı renkli element, sülf.

k. (4b/13), (4b/14)

[= 2]

kül: Yanan şeylerden arta kalan toz madde.

k. (5a/1), (8b/9)

k. + e (110b/14)

k. + eyleseler (12b/11), (8b/9)

k. + i (12b/12), (5a/1), (8b/9)

k. + ile (146a/14), (96b/10)

k. + in (135a/7), (23a/13), (26b/6), (4a/11), (54a/1), (55b/2)

k. + inden (12b/4), (143a/1), (146a/2), (146b/5)

k. + ini (105b/6), (105b/6), (106a/5), (110a/13), (130b/14), (145b/13), (146b/1), (146b/2), (42b/6), (44b/14), (45a/13), (4a/13), (50b/6), (54a/3), (54a/9), (54b/14), (68a/9), (98a/10)

k. + iyile (65b/6)

k. + üni (35a/10)

[= 40]

küllü: < Ar. 1. Umumi, bütün. 2. Çok.

k. + ni (147b/9)

k. + sini (149a/12)

[= 2]

külücür: Buğday içinde bulunan siyah taneler. "kileçeri, külçer"

k. + i (11a/3), (127b/7)

k. + unıyla (43a/6), (53b/3), (91b/15)

k. + yağıdur (127b/6)

[= 6]

külüçür: Bk. külücür

k. (68a/2)

[= 1]

küp: Bk. küb	1. + dan (61b/9)
k. + lere (95a/7)	1. + ya (50b/4), (56b/3), (58a/7), (61b/1)
[= 1]	[= 6]
küşeg: Deve yavrusu. “küçek”.	
k. + i (36a/4)	lakvā: Bk. laḳva
[= 1]	1. + dan (121b/9)
küzāz: <Far. Yaradan mikrop almakla görülen sinir gerilmesi, kazıklı humma,tetanoz. “güzaz”.	1. + ya (100b/14), (120b/11), (122a/1), (123a/12), (124a/14), (125a/1), (125a/12), (125b/9), (129b/6), (147a/11)
k. + zaḥmetine (97b/1)	[= 11]
[= 1]	
	laṭīf: <Ar. Temiz, hoş giden, hoş.
	1. + éde (107a/5)
	1. + éder (14a/13), (38a/3), (44b/9), (49a/10), (5b/5)
	1. + édicidür (108a/2), (114b/12), (40a/2)
	1. + olur (146b/13)
	[= 10]
	laṭīf: Bk. laṭīf
	1. + éder (84b/14)
	[= 1]
	leṭāfet: <Ar. 1. Latiflik, hoşluk. 2. Güzellik. 3. Nezaket. 4. Yumuşaklık.
	1. + de (39b/14)
	[= 1]
	levn: <Ar. 1. Beniz, yüzün rengi. 2. Renk, boya; sıfat. 3. Nevi, çeşit.
	1. + de (13b/3)

-L-

lāden: <Far. Laden otu ve bu otun zift gibi siyah, kokulu olan zamkı; (*Citris creticus*).

1. (119a/15), (119b/4)

1. + i (40a/15)

[= 3]

lahmi: <Ar. Etle ilgili, siroz türlerinden.

1. + ye (144a/2)

[= 1]

lajiverd: <Far. 1. Koyu mavi renk. 2. Lacivert taşı.

1. + cük (89b/15)

[= 1]

lakva: <Ar. Yüz felci.

1. (61b/8)

l. + i (108b/12), (10a/12), (139a/11),
(13a/14), (31a/15), (31b/12), (62b/15),
(87a/11), (91b/8)

l. + in (70b/13), (74b/15)

l. + ini (10a/13)

[= 13]

lezi̇z: < Ar. Lezzetli.

l. (51b/5)

[= 1]

lezzet: < Ar. Lezzet, tat.

l. + ala (97b/8)

[= 1]

lisān-ı hāmel: < Ar. Sinirotu, bağa yaprağı;
(*Plantago major media*).

l. (143a/2)

[= 1]

līsūgūs: < Ar. Menenjit hastalığı. “leyseğūs”

l. + zaḥmetine (88b/9)

[= 1]

lu‘āb: < Ar. Salya; bitki suyu.

l. + in (105a/13), (105a/8), (47a/4),
(98b/12), (98b/13), (98b/15)

l. + inı (105a/5), (47a/8), (96a/14)

l. + iyıla (112b/2)

[= 10]

luḡūḡ: Bk. lu‘ūḡ

l. (136a/14)

[= 1]

lu‘ūḡ: Yalanmak üzere hazırlanmış, ilaç olarak
kullanılan bir grup macun.

l. (103a/6), (145a/3), (148a/13),
(47b/6)

l. + étseleler (132b/14), (139b/12)

l. + eyleseler (72b/14)

[= 7]

-M-

mā: < Ar. Su, özsu.

m. + y1 (4a/5)

[= 1]

ma‘cūn: < Ar. Macun, bir grup ilacın genel adı.

m. + a (131a/8), (67b/10), (8b/14)

[= 3]

mādde: < Ar. Madde, element, öge.

m. (54b/4), (66a/15), (7a/5), (7a/5),
(81b/8)

m. + inen (30a/3)

m. + inmegi (103a/12)

m. + inmekden (119b/11)

m. + inmesin (30a/2), (42a/1)

m. + yi (101b/4), (103a/11), (17a/4)

[= 13]

ma‘de: < Ar. Mide.

m. (117b/14), (128a/4), (131b/13),
(133b/6), (136b/12), (15a/14), (48a/9),

(51b/9), (70a/7), (8a/4), (8b/15),
(95a/9)

m. + ağırlarına (24b/1), (77b/4)

m. + ağırsına (121b/11), (123a/9),
(22a/12), (25a/14), (77a/13), (82a/10),
(82b/7), (83b/15), (98b/8)

m. + alavlanduğın (134a/7), (51b/14),
(96b/6)

m. + alavlanduğına (51b/9)

m. + cıbanlarına (45b/4)

m. + de (10b/11), (111b/14), (111b/5),
(112a/4), (129b/11), (137b/2),
(142a/8), (24a/13), (27a/5), (35b/6),
(41b/10), (45a/9), (51a/1), (51b/4),
(55a/3), (57b/9), (58b/6), (69b/5),
(79a/6), (81b/10), (82b/13), (85b/11),
(85b/3), (8b/12), (9a/4)

m. + deki (144b/3), (33b/7)

m. + den (100a/4), (10b/6), (111b/12),
(129a/10), (129a/11), (38b/12),
(50b/14), (92b/4)

m. + fesādından (52a/2)

m. + ḥarāretin (52a/12)

m. + lere (61a/13), (67a/14), (71a/8),
(76b/2)

m. + leri (124b/1), (23a/12)

m. + lerin (46b/12), (6b/6), (95a/10)

m. + lerinde (36a/2)

m. + nūḥ (119b/6), (14a/6), (32b/1),
(70a/10), (70b/8)

m. + şovukluğın (93b/13)

m. + si (9a/2)

m. + sin (150a/13), (150a/15)

m. + sinde (6b/14)

m. + sine (135b/12)

m. + sini (6b/15)

m. + sustluğına (75b/5), (90b/1)

m. + sustluğın (129b/8)

m. + şişlerine (24a/12)

m. + ye (100b/4), (102b/3), (106b/2),
(107a/7), (108a/11), (108a/13),
(108b/10), (108b/5), (110a/1),
(111b/11), (111b/3), (111b/8),
(112a/5), (114a/2), (115b/5), (122b/8),
(123b/15), (124a/10), (124a/12),
(124a/4), (124a/5), (124a/7), (124b/1),
(127b/14), (130b/4), (136a/3),
(139a/15), (13a/15), (141a/13),
(141a/15), (142b/8), (144b/7),
(145b/11), (148a/14), (149a/6),
(149b/1), (17a/4), (21a/11), (21b/4),
(21b/5), (22b/4), (24b/9), (25a/9),
(27b/3), (29b/9), (35a/9), (42a/11),
(46a/13), (46a/8), (47a/14), (50b/2),
(53a/12), (53a/13), (54b/4), (58b/2),
(5b/11), (61a/3), (62a/12), (64b/9),
(70b/7), (73b/6), (79b/5), (7b/15),
(81a/9), (82b/5), (89b/15), (90b/2),
(92a/15), (93b/15), (96a/1), (97b/8),
(98a/13)

m. + yi (100a/9), (100b/6), (101a/3),
(102b/2), (108b/14), (108b/3),
(111b/9), (112b/6), (114a/1), (114a/3),
(126a/7), (127b/11), (128a/11),
(129a/6), (12a/5), (133a/2), (134b/7),
(136a/12), (136a/7), (137a/15),
(137b/10), (137b/2), (141a/12),
(141a/9), (144b/5), (145a/7), (149a/2),
(16a/3), (17a/1), (19b/11), (19b/12),
(19b/5), (20a/15), (21b/11), (21b/2),

(22a/2), (24b/12), (25a/3), (26b/15),
(29a/12), (30b/3), (32b/10), (42b/4),
(46a/10), (46b/2), (48a/15), (49b/15),
(51a/1), (51a/15), (53a/3), (56b/11),
(57b/8), (58b/13), (59a/4), (5b/6),
(63b/9), (64b/10), (66a/6), (68a/6),
(69b/7), (6a/10), (6a/9), (70a/13),
(72a/3), (76b/5), (79a/3), (7a/1),
(7b/14), (7b/9), (83a/9), (85a/13),
(85b/1), (86a/13), (93b/11), (93b/6),
(94a/13), (95a/5), (95a/7), (99a/4),
(99a/9)

m. + za'ifliğim (133a/14)

m. + zahmetlerine (34a/7)

[= 245]

mādem: < Ar. Öyle ki, ne zaman ki.

m. (147b/4)

[= 1]

ma'den: < Ar. Maden, yer kabuğunun bazı bölgelerinde çeşitli iç ve dış doğal etkenlerle oluşan, ekonomik yönden değer taşıyan mineral.

m. + inde (64b/15)

[= 1]

ma'denī: < Ar. Madensel, madenle ilgili.

m. (138b/11)

[= 1]

ma'ide: Bk. ma'de

m. + de (108b/8)

[= 1]

māil: < Ar. Eğilimli, meyl edici.

m. (139a/3), (27b/9), (37b/12), (6a/12),
(6a/13), (85b/15)

m. + dūr (10a/12)

[= 7]

māliḥūlyā: < Ar.-Gr. Melankoli; vesvese, kara sevda, kuruntu, boş hayaller, delilik.

m. (109a/2), (48a/12), (5b/10)

m. + sı (23b/13)

m. + ya (101b/1), (121a/8), (147a/10),
(24a/2), (69b/1), (84b/13)

m. + yı (133a/6), (14a/15), (24a/8)

[= 13]

ma'ni: < Ar. Engel.

m. + si (14a/12), (37a/2)

[= 2]

ma'rib: Bk. mağrib

m. + den (87b/9)

[= 1]

mafsal: < Ar. Eklem.

m. (120b/4)

m. + da (18b/15)

m. + lar (107b/3), (107b/9), (115a/12),
(125b/2), (125b/4), (125b/8), (126a/6),
(143b/11), (53b/1), (79a/13)

m. + lara (116b/3), (19b/15)

m. + lar ağrılarına (133a/7)

m. + lar ağrısının (9a/10)

m. + lar ağrısına (100b/13), (107a/9),
(113a/9), (114a/7), (120b/13),
(121b/5), (122a/2), (125a/14),
(135a/1), (142a/10), (144a/1),

(53b/14), (59b/9), (63a/8), (69a/3), (75a/14), (79b/3)	maḥmūde: <Ar. Mahmudiye otu, mahmude, bingöz; (<i>Convolvulus scammonia</i>).
m. + larda (121b/5), (123b/9)	m. (101a/14)
m. + lar segirdüğün (133a/11)	[= 1]
m. + sustlığına (114b/8)	maḥy: <Ar. Yok etme, ortadan kaldırma; harap etme, perişan etme; batma, bitme, yok olma.
[= 37]	m. (24b/7)
mafzal: Bk. mafşal	m. + olmaya (24b/8)
m. + ına (75b/9)	[= 2]
m. + lar (101b/1), (75b/12)	maḥbere: <Ar. Mezar, mezarlık.
m. + lara (75b/10)	m. + ler (135a/5)
m. + lar ağrısına (69b/6), (77a/13), (78b/8), (96b/8), (97b/13)	[= 1]
m. + ları (75b/9)	maḥbül: <Ar. 1. Kabul olunmuş, alınmış, alınan. 2. Beğenilen, hoş karşılanan; geçer.
[= 10]	m. + dur (1b/7)
mağāra: <Ar. Mağara, in.	[= 1]
m. + dan (69b/14)	maḥʿad: <Ar. Oturak yeri; anüs.
[= 1]	m. + a (114a/12), (130a/2), (136b/6), (143b/14), (44b/2), (49a/6), (49b/11), (56b/13), (60a/6), (95b/1)
mağīnūs: <? Maydonoz.	m. + ağrısına (111b/1), (127a/9), (60b/14)
m. + yaprağına (25b/4)	m. + çıktuğına (35a/5), (58b/3), (7a/9)
[= 1]	m. + çıktuğına (66b/3)
mağrib: <Ar. Mağrib, Batı, Batı ülkeleri.	m. + da (10a/15), (111a/4), (113a/2), (114a/1), (139b/4), (140a/8), (27a/15), (37b/14), (4b/10), (4b/4), (59b/12), (69a/15), (70b/9), (88b/10), (94b/4)
m. + den (87a/10)	m. + ı (29a/12), (55b/10), (59a/5)
m. + ile (147a/1)	m. + ın (18a/15)
[= 2]	
maḥbūb: <Ar. Muhabbet olunmuş, sevilmiş, sevilen, sevgili.	
m. (18b/11)	
m. + ola (132b/12)	
[= 2]	

m. + ında (65b/3)	m. + şuyıla (102b/14), (112b/8)
m. + içinde (140b/13)	m. + yaprağına (57b/1), (67b/1)
m. + şişdüğine (66b/4)	[= 8]
m. + şişine (104b/9), (114a/12), (118a/7), (123b/4), (51b/7)	māsārīkā: < Gr. Bağırsakları tutan karın iç zarı.
m. + yarıldığına (130a/2), (59b/2)	m. + da (77b/8)
m. + yaruğına (114b/7)	[= 1]
m. + yaruğlarına (136b/9)	maşrū: < Ar. Sara hastalığına tutulmuş kişi, saralı.
m. + zararın (105a/8)	m. + lara (103b/12), (73b/9)
[= 49]	[= 2]
maḳʿat: Bk. maḳʿad	maştaki: < Gr. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (<i>Pistacia lentiscus</i>)
m. + da (104a/6), (122a/7), (122b/12), (80b/4)	m. (118a/5)
[= 4]	[= 1]
maḳdūr: < Ar. 1. Güç, kuvvet, kudret. 2. Allah'ın takdiri, kader. 3. Elden gelen.	maştakī: Bk. maştaki
m. + umuzdur (1b/7)	m. (119b/4)
[= 1]	[= 1]
māmīsā: < Far. 1. Kırmızı çiçekli kırlangıç otu; (<i>Glaucium corniculatum</i>). 2. Sarı gelincik, sarılık otu.	maşrık: < Ar. Güneş'in doğduğu taraf, doğu.
m. + şuyında (142b/12)	m. + a (147a/1)
[= 1]	[= 1]
mārūl: < Gr. Marul; (<i>Lactuca sativa</i>).	maṭbūḥ: < Ar. Pişirilmiş, kaynatılmış nesne; pekmez.
m. (102b/13)	m. + a (34a/14)
m. + dur (102b/1)	m. + ıla (35b/15)
m. + ı (109b/11)	[= 2]
m. + ıdur (70b/6)	maṭbuḥ: Bk. maṭbūḥ
	m. + la (78b/5)
	[= 1]

mā'ū'l-ʿasel: < Ar. Bal suyu.

m. (18a/5), (24b/1), (38b/15), (47a/12),
(61a/12), (61a/2), (82b/14), (8a/4)

m. + e (48a/5)

m. + ile (101b/5), (101b/9), (113a/4),
(13b/13), (145a/2), (38a/4), (44a/5),
(61a/3), (73a/15), (94a/5)

[= 19]

mā'ū'l-ḳarāfīn: < Ar.-Gr. Bal suyu.

m. (103b/11), (104b/8), (20b/8),
(44a/12), (52b/11), (60a/14), (4a/5)

m. + ile (101a/5), (103b/6), (150a/6),
(43a/6), (75a/7), (78a/8), (81b/15),
(96a/2)

m. + şarābıla (63b/11)

[= 16]

māya: < Far. Maya; kursak; öz; tohum.

m. (35b/2)

m. + sı (36a/4)

m. + sın (35b/9)

m. + sından (35b/11)

m. + sın (12a/14), (39a/14)

[= 6]

maymūn: < Ar. Dört ayaklı, iki ayağı üzerinde
de yürüyebilen, ormanda toplu olarak yaşayan,
kuyruklu hayvan, primat.

m. + derisinden (82a/13)

[= 1]

māzeryūn: < Far. Anason; (*Pimpinella anisum*).
Krş. zafinūdūs.

m. (130b/7)

[= 1]

māzmaza: < Ar. Gargara.

m. (119b/8)

m. +  tseler (101a/14), (104b/15),
(107a/4), (123b/15), (140a/3),
(141a/10), (141a/4), (141b/12),
(20a/13), (23a/5), (2b/7), (33b/4),
(38b/1), (40b/9), (59b/7), (60b/6),
(63b/1), (71a/10), (72a/13), (81b/9),
(97a/4)

m. + eyleseler (39a/7)

[= 23]

māzū: < Far. Mazı; (*Thuja*).

m. (16b/8)

m. + dadına (28b/5)

m. + dur (7a/10)

m. + yıla (27b/1), (98a/10)

[= 5]

mecmūʿ: < Ar. Cem' olunmuş, toplanmış, bir
araya getirilmiş şey, top, tüm.

m. + ı (10b/1)

[= 1]

mecnūn: < Ar. Deli, çılgın.

m. (135b/3), (53a/12)

m. + a (20a/7), (21a/2), (59a/12),
(71b/2)

m. + lara (101b/1), (131a/8), (73b/10),
(74a/6), (77a/3)

m. + laruĝ (142a/11)

[= 12]

medre: 1. Aşağı yukarı 10 kg. yoğurt alan, dibi geniş, ağzı dar tencere. 2. Şarap güğümü.

m. (17a/9)

[= 1]

mefâsil: < Ar. Oynak yerleri, eklemler.

m. + a (121a/1), (14b/5), (4a/13)

[= 3]

meflûc: < Ar. Felç olmuş, felçli.

m. (75b/1)

m. + a (124a/3)

m. + kişilere (85a/7)

m. + lara (25a/6), (82a/1)

[= 5]

mekke ayruğı: < Ar. Ayrikotu. Krş. idhır

m. (8b/11)

[= 1]

men': < Ar. Yasak etme, bırakmama; durdurma; esirgeme, vermeme, önleme.

m. (30a/2), (92b/6)

m. + êde (106b/3), (114b/8), (12a/11), (141b/1), (22b/12), (24b/8), (45a/9), (60a/9), (62a/11), (9b/5)

m. + êder (102b/4), (104b/5), (106b/4), (127a/5), (137a/14), (24a/15), (3b/4), (41b/11), (5a/3), (77b/10), (85b/4), (88b/3)

m. + êdüb (135a/5)

m. + eyleye (128b/1), (17a/12), (17b/7), (45a/6), (48b/13), (5a/15), (7a/6), (81b/9), (87a/6)

[= 34]

menefûş: Bk. menevüş

m. + sakızla (64b/1)

[= 1]

menefûş: Bk. menevüş

m. + yimişine (109a/14)

[= 1]

menevüş: Bk. menevüş

m. + yağıyla (148b/15)

[= 1]

menevüş: < Far. 1. Menengiç, kara ağaçgillerden, düz kabuklu, kerestesi sert ve dayanıklı bir ağaç, çitlik; (*Pistacia terebinthus*) ve bu ağacın mercimekten büyük, yuvarlak, buruk lezzette meyvesi. 2. Menevşe; (*Viola tricolor*).

m. + ağacına (50b/1)

m. + şakızıyla (129b/13), (73a/14)

m. + sakızla (138b/2)

m. + yağıdur (124a/13)

[= 5]

menfa'ati: < Far. Menfaat, yarar.

m. (141b/10)

[= 1]

meni: Bk. menî

m. + yi (93b/12)

[= 1]

menî: < Ar. Erkeklerin cinsel organından salgılanan madde, er suyu, bel suyu, sperm.

m. (43b/6)

m. + yi (10b/7), (11a/2), (133a/12), (135b/12), (137b/2), (14a/2), (77a/9), (85b/7), (99a/7), (99b/14)

[= 11]

menmūn: <Ar. Dört ayaklı, iki ayağı üzerinde de yürüyebilen, ormanda toplu olarak yaşayan, kuyruklu hayvan, primat, maymun.

m. + kanını (113b/3)

[= 1]

merār: <Ar. Deve semizliği de denilen acı bir ot.

m. + ıla (49a/15)

[= 1]

mercimeg: Bk. mercimek

m. + e (34a/6)

m. + i (32a/5)

m. + ile (101a/15), (62a/2)

[= 4]

mercimek: <Far. 1. Mercimek. 2. Bu bitkinin, besin değeri yüksek, ufak, kırmızı, sarı veya yeşil, yuvarlak ve yassıca tohumu, yasmık; (*Lens culinaris*).

m. (11a/3), (25b/15), (25b/7), (32a/4), (85a/1), (89b/7)

m. + külücüri (11a/3)

m. + yaprağına (36a/14), (63b/13)

[= 9]

merçān: <Ar. Tropik ve ılık denizlerde yaşayan, geniş resifler oluşturan, mercanlar sınıfının örneği olan, kırmızı kalker iskeletli hayvan, mercan balığı; (*Corallium rubrum*).

m. (48b/5)

[= 1]

merçān köki: Mercan kökü. (Deniz canlısı.) Krş. büssed.

m. (48b/5)

[= 1]

merhem: Merhem, deriye sürülerek kullanılan, içinde birçok etkili madde bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız ilaç.

m. + édüb (36b/11)

m. + étseleler (64a/12), (78b/5)

m. + ine (5a/1)

m. + olnca (79a/14)

[= 5]

mermer: <Gr. <Ar. Mermer taşı, bileşiminde % 75'ten çok kalsiyum karbonat bulunan, genellikle beyaz, renkli ve damarlısı da olan, cilalanabilen, billurlaşmış kireç taşı.

m. (127b/7), (138a/10), (79b/2)

m. + den (135a/5), (135a/7)

m. + dür (135a/2)

[= 6]

merriḥ: <Ar. Dünyâ'dan sonra Güneş'e en yakın olan seyyare (gezegen), Sakıt, Mars.

m. (147a/6)

m. + e (147a/7)

[= 2]

mersin: <Gr. Mersin, yaprakları yaz kış yeşil kalan, gıda ve parfüm sanayisinde ham madde olarak kullanılan, meyvesi murt adıyla bilinen, esansı çıkarılan, beyaz çiçekli, güzel kokulu bir ağaç, sazlık; (*Myrtus communis*)

m. + çiçeği (115a/2)

m. + yağın (4b/3)

m. + yaprağı (130b/8)

m. + yaprağına (130a/13), (2b/13)

[= 5]

mersin: Bk. mers̄in

m. (114b/10), (114b/9), (119b/15),
(121b/1), (143a/5), (80b/9)

m. + den (73a/5)

m. + dūr (16a/2), (57a/14)

m. + ūḡ (17a/12)

m. + yağıdur (114b/6)

m. + yağıyla (143a/6), (144a/7)

m. + yaprağın (115a/1)

m. + yaprağına (36b/8), (37b/6)

m. + yemişine (27a/9)

[= 17]

meryem eli: Haçlıgillerden bir bitki türü;
(*Anastatica hierochuntica*). Krş. aşābi'ü's-şufr

m. (20b/11)

[= 1]

merzencūş: <Far. Sıçankulağı; (*Anagallis*),
mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*).

m. (124b/15), (78b/8)

m. + çiçeği (115a/2)

m. + şuyıla (61b/7)

m. + yağıdur (114b/12)

[= 5]

mesām: <Ar. Cilt üzerindeki küçük delikler,
mesāmm.

m. + larda (74b/11)

m. + ları (36b/1), (40a/1), (49b/7)

[= 4]

meşhūr: <Ar. Ünlü, şöhretli, tanınmış.

m. (134a/3)

m. + dur (103a/3), (110a/3), (111b/3),
(112a/12), (112b/11), (11b/13),
(133a/14), (137a/14), (140b/3),
(141a/15), (142b/8), (143b/2),
(14b/12), (150a/1), (18b/15), (23b/11),
(29a/12), (31a/3), (32b/6), (34a/12),
(41a/1), (42a/11), (48a/13), (48a/4),
(52a/14), (52b/12), (55b/12), (56b/11),
(58a/2), (58b/1), (62b/5), (63a/8),
(64a/10), (69b/4), (69b/9), (71a/11),
(71a/8), (73a/3), (75a/6), (83b/12),
(86a/5), (95a/11), (98b/15), (9a/12),
(88b/9)

[= 45]

mey-i buḡte: Bk. meypuḡte

m. + yile (24a/4)

[= 1]

mey-i puḡte: Bk. meypuḡte

m. (83a/5)

m. + yile (27a/14), (27b/4), (37b/14)

[= 4]

meypuḡte: <Far. Pekmez.

m. + yile (121a/3), (148a/12)

[= 2]

mezkūr: <Ar. Adı geçen, anılan.

m. (109a/12), (121b/12), (124a/12),
(25a/8), (26a/14), (32b/5)

m. + otlarıla (74a/3)

m. + zahmetlere (95b/14)

[= 8]

mezkür: Bk. mezkür

m. (116a/15), (121a/3), (123b/8),
(146a/14)

[=4]

mıknatıs: < Ar. Mıknatıs; demiri ve daha başka bazı metalleri çeken demir oksit.

m. + taşın (90b/5)

[= 1]

mıkrâz: < Ar. Kesecek âlet, makas.

m. + ıla (3b/8)

[= 1]

mışır: < Ar. Afrika da bir ülke.

m. + da (82b/8), (87a/13), (88b/1),
(88b/12)

m. + diyârında (34b/7)

[= 5]

mışrî: < Ar. Mısır'a ait, Mısır'la ilgili.

m. + dür (81b/6)

[= 1]

mışkâl: < Ar. Yirmi dört kıratlık bir ağırlık ölçüsü.

m. (101b/6), (105b/2), (111b/6),
(115b/10), (115b/14), (116a/1),
(116a/6), (116a/6), (116a/6),
(116b/10), (116b/8), (118a/5),
(119a/10), (119a/15), (133a/10),
(13b/13), (145a/2), (145a/9), (14a/10),
(14a/11), (19a/10), (23a/2), (28a/12),
(2a/12), (2b/2), (31a/9), (31b/2),
(39a/1), (43a/3), (4a/10), (4a/5), (4a/8),
(55a/1), (69b/13), (6a/5), (6a/8),
(73a/14), (73a/15), (78b/12), (84a/13),

(86a/2), (90a/5), (91a/10), (91b/10),
(95b/14), (9a/1)

m. + dur (69b/14)

m. + dür (86a/15)

m. + ın (101a/7), (135a/2), (143a/5),
(44a/4), (56a/14), (86b/2), (91a/12)

m. + ını (121b/15), (132a/9), (146a/2),
(21b/14), (43b/6), (44a/12), (67b/4),
(69b/15), (75b/15), (78b/5), (78b/6),
(84a/8), (86a/12)

[=68]

mî'a-i sâ'ile: < Ar. Kara günlük. Krş. uşturük

m. (21b/7)

[= 1]

mîh: Tepesi çivi tepesi gibi pütürlenen, saçaklanan ve kolay iyileşmeyen bir tür siğil.

m. + lere (113b/4)

[= 1]

mîl: < Ar. Milçek, göze sürme çekmek için kullanılan araç.

m. (111a/1)

[= 1]

mıkdâr: < Ar. 1. Parça, kısım, bölüm. 2.

Kıymet, değer. 3. Düze, belirlenen gerekli miktar, doz. 4. Derece.

m. (118b/14), (118b/15), (96b/11)

m. + ca (26a/14)

m. + ı (137a/4), (13b/1), (145a/14),
(25a/10), (26a/4), (29b/14), (46a/10),
(58a/8), (58b/10), (76a/10)

m. + ıdur (21a/4)

m. + ın (26a/9)

[= 16]

misk: <Ar. Misk, hoş kokulu bir madde. (Asya'nın yüksek dağlarında yaşayan bir tür erkek ceylanın karın derisi altındaki bir bezden çıkarılan güzel kokulu madde.)

m. (109a/5)

[= 1]

misvāk: <Ar. Kuzey Afrika, İran ve Hindistan'da yetişen dikensiz küçük bir ağaç; (*Salvadora persica*) ve bu ağacın, ucu dövülüp fırça durumuna getirilen ve diş temizliğinde kullanılan çubuğu. Krş. erāk.

m. + ağacıdur (12a/4)

[= 1]

misvakla-: Misvakla dişleri temizlemek.

m.-sa (23b/9)

[= 1]

mizāc: <Ar. Mizaç, bünye özelliği. Mizaç, dört ana unsur olan kan, safra, sevda ve balgam maddelerinden oluşur; bu maddelerin oranları mizaç özelliklerini oluşturur.

m. + azduğına (24b/8)

m. + ı (2a/4), (75b/7)

m. + m (93b/15)

m. + mı (46a/11)

m. + lu (42a/15), (5b/7), (61a/12), (8a/3)

[= 9]

mizāclu: <Ar.-T. Mizaçlı, bünyeye sahip.

m. (143b/2), (52a/12), (52b/14), (54b/1), (61a/11), (69b/11), (71a/1), (72b/8), (74b/9), (93b/9), (77b/8)

m. + kişiler (135b/11), (85b/13)

m. + kişilere (85b/8)

m. + kişilerün (100a/7), (107b/10), (135b/12), (150a/13), (150a/15)

[= 19]

mōr: 1. Kırmızı ile mavinin karışmasından oluşan renk, menekşe renginin kırmızıya çalanı. 2. Bu renkte olan.

m. (112b/12)

m. + ca (104a/1), (139a/3)

m. + çiçegi (10a/10)

[= 4]

mu'azzam: <Ar. 1. Kocaman, koca. 2. Ulu, koskoca. 3. Mühim, ağır.

m. (18b/11)

[= 1]

muğaylān: <Far. Çölde yetişen bir çeşit dikenli çalı, deve dikeni; (*Hercabardui cardui mariae*).

m. (62a/7)

m. + ağaçına (121b/4)

[= 2]

muḥabbet: <Ar. 1. Sevgi. 2. Dostça konuşma, yârenlik.

m. (89a/5)

m. + éde (37b/5)

[= 2]

muḥabbetlü: Çevresindekiler tarafından iyi görülen, sevilen; dost.

m. (89a/2)

[= 1]

muḥālif: <Ar. 1. Muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, uygun olmayan. 2. Birinin düşüncesine zıt düşüncede bulunan.

m. (110a/12), (135a/9), (91a/2)

m. + ine (102a/2), (35a/2)

[= 5]

muḥammed: Peygamber adı. Hz. Muhammed.

m. (1b/2)

[= 1]

muḥkem: <Ar. Sağlam, berk, sağlamlaştırılmış, kuvvetli.

m. (104a/11), (111b/7), (121a/15), (121b/7), (128b/2), (149a/3), (43a/10), (61a/14), (83a/6)

m. + ède (141b/1), (16a/11), (23a/5), (23b/3), (29b/2), (53b/6), (57b/8), (6a/7), (6b/3)

m. + èder (127a/5), (136b/13), (29a/13)

m. + èdüb (72a/2), (5a/3)

m. + eyler (126a/7), (61a/14)

m. + eyleye (106b/6), (114b/8), (138b/10), (13a/10), (141a/11), (141b/13), (141b/14), (142b/10), (143a/5), (143a/7), (16a/12), (19b/11), (3a/7), (45a/9), (48b/11), (49a/5), (52b/3), (76a/11), (81b/10), (90b/10), (92a/10), (96a/6)

[= 47]

muḥtār: <Ar. 1. Seçilmiş, seçkin. 2. Davranışlarında özgür olan, dilediğini yapan. 3. Köy ya da mahalle işlerine bakmak için halkın seçtiği kimse.

m. (147b/15)

[= 1]

muḥārin: <Ar. Bitişik, ulaşılmış, erişmiş, yaklaşmış, bir yere gelmiş.

m. + ola (147a/7)

[= 1]

muḥarreb: <Ar. Karib, birbirine yakın olan.

m. + i (147a/15)

[= 1]

muḥaşşer: <Ar. Taksir edilmiş, kabuğu soyulmuş.

m. + ètseler (33b/5)

[= 1]

mūm: <Far. 1. Bir fitilin etrafına erimiş bal mumu, içyağı, stearik asit veya parafin dökülerek genellikle silindir biçiminde dondurulan ince, uzun aydınlatma aracı. 2. Bal mumu.

m. (111a/13), (116b/7), (145b/11), (42b/14), (44b/6), (79a/14)

m. + ıla (104a/13), (118a/9), (120b/1), (120b/13), (123a/4), (136b/4), (138a/13), (140a/8), (16b/6), (47b/11), (62b/13), (62b/8), (74a/10), (74a/7), (74b/7), (75a/10), (93a/8), (97b/1)

[= 24]

mūmiya: <Gr. 1. Mumya, mum gibi nesne; bir tür ilaç. 2. Arıların kovan deliklerine tıkadıkları macun.

m. + lara (7a/15)

[= 1]

murābbā: 1. Terbiye edilmiş. 2. Kaynayıp kıvama geldikten sonra dondurulmuş meyve suyu tatlısı. “mürebbā”

m. + olmış (5b/13)

[= 1]

murabba': Dört köşeli.

m. (80b/14)

[= 1]

musāfir: < Ar. Konuk, misafir.

m. + ler (59b/4)

[= 1]

muşannif: < Ar. 1. Kitap yazan, müellif. 2. Düzenleyici, donatıcı

m. (1b/6)

[= 1]

muşaykal: < Ar. Cilâlı, parlak, yaldızlı, perdahlı.

m. + demüre (56a/12)

[= 1]

muşlih: < Ar. İslah eden, iyileştiren, düzeltici, arabulucu.

m. (70b/14)

m. + dür (50b/5), (58a/7)

m. + i (19a/13), (79b/12), (80a/3), (94a/12)

[= 7]

mu'tedil: < Ar. Ilımlı, orta.

m. (113a/5)

m. + dür (10b/3), (123a/7), (14b/13), (69b/9), (90a/13)

m. + ola (10b/10)

m. + olur (10b/5)

[= 8]

mūzī: 1. Eşekarısı. 2. Karasinek, öküz sineği. "moz"

m. + ler (135b/1)

[= 1]

mübālağa: 1. İşi, bir şeyi çok büyütme, pek ileri vardırma. 2. Pek fazla, çok aşın. 3. Küçük bir şeyi büyük gösterme.

m. + yıla (79b/2), (110b/10)

[= 2]

mübālğa: Bk. mübālağa

m. (9b/5)

[= 1]

mübtelā: < Ar. 1. Bağımlı. 2. Tutulmuş. 3. Âşık, vurgun.

m. (71b/4)

[= 1]

mücerreb: < Ar. Tecrübe olunmuş, denenmiş, sınanmış.

m. + dür (101a/1), (102b/1), (103a/15), (103a/15), (103b/1), (106a/1), (106a/9), (111a/13), (111b/1), (111b/8), (113a/3), (113a/4), (118a/15), (123a/15), (123b/1), (124b/12), (126b/2), (128b/5), (12a/2), (132b/13), (135b/6), (137a/1), (140a/5), (142b/7), (145a/8), (18b/10), (18b/14), (26b/7), (28a/11), (29b/8), (2b/15), (31a/10), (31a/7), (32a/10), (39a/14), (42b/13), (53a/8), (54a/12), (65b/12), (68b/8), (69a/12), (70a/1), (76a/2), (79b/3), (82b/11), (83a/14), (83a/3), (87b/3), (87b/8), (88b/11), (89b/5), (91a/5), (91b/11), (92b/14), (94b/9)

[= 55]

mücevvef: <Ar. Tecvif olunmuş, oyuk, içi boş [şey].

m. (8b/7), (9b/13)

[= 2]

müdāvemēt: <Ar. 1. Devam etme, bir yere her vakit gidip gelme. 2. Bir işe aralıksız çalışma.

m. + édüb (142a/2)

[= 1]

müferriḥ: 1. Ferahlık veren, iç açan, iç açıcı. 2. Ferahlık veren ilaç.

m. + dür (5b/14)

m. + lere (9b/8)

[= 2]

müfredāt: <Ar. İlaçlar, tedavi edici maddeler.

m. + ı (1b/6)

[= 1]

müfredāt-ı ibn-i baytār: Eser adı.

m. + ı (1b/6)

[= 1]

müherrā: <Ar. Kaynama, iyice kaynama.

m. (38b/14), (54b/1), (73b/5),

[= 3]

müherrā: Bk. müherrā

m. (106a/6), (106a/9), (107a/13), (128b/2), (143a/9), (68b/10), (75a/1), (79a/11), (83a/11), (83a/5)

m. + olınca (75b/11)

[= 11]

mür: <Ar. Acı.

m. (116a/6), (13a/6)

[= 2]

mürdeseng: <Far. Doğal kurşun oksit.

m. + ile (13b/10)

[= 1]

mürebbā: <Ar. Terbiye edilmiş, kaynatılıp kıvama geldikten sonra dondurulmuş; marmelat, reçel.

m. (104a/9)

m. + édüb (81b/5)

m. + étseleler (21b/4), (23a/11)

m. + eyleseler (14b/7)

m. + sı (137b/10), (14b/7), (29b/8), (56b/14), (59a/3)

m. + sın (14b/3)

[= 11]

mürr: <Ar. 1. Acı. 2. Arabistan'da yetişen bir ağacın zımkı.

m. (116a/12), (116b/10), (117a/2), (117b/12), (117b/2), (145b/2), (78a/4), (79a/14)

m. + e (33b/3)

m. + ile (109b/12), (110a/10), (110a/11), (115b/10), (125b/15), (136b/9), (25b/10), (55b/9), (67a/2), (97b/4), (98b/12)

m. + ü (114b/3)

[= 21]

müshîl: <Ar. Bağırsakları çalıştırıp temizleyen, dışkıının kolaylıkla dışarı atılmasını sağlayan ilaç.

m. + otlarıyla (78b/6)

[= 1]

müşhil: Bk. müshîl

m. (50a/1), (69a/13)

m. + dür (82b/5)

m. + otlarla (90b/6)

[= 4]

müşk: <Far. Misk, hoş kokulu bir madde.

m. (124a/2), (126a/4), (128b/12), (7b/3), (90b/12)

m. + dür (85a/11)

m. + ile (107a/11), (143a/14), (90a/9)

[= 9]

müteğayyir: <Ar. 1. Tagayyür eden, değişen, başkalaşan. 2. Bozulmuş, bozuk.

m. (142b/12), (86b/12)

m. + olana (73b/9)

[= 3]

mütevâtir: <Ar. Tevatür eden, ağızdan ağıza dolaşan, halk arasında söylenen.

m. (145a/13)

[= 1]

naķş: <Ar. 1. Noksan, eksiklik. 2. Eksiltme, azaltma

n. + éde (5a/7)

[= 1]

naķş: <Ar. 1. Süslemek, bezemek, nakış yapmak. 2. Kalıcı ve etkili olmasını sağlamak, işlemek.

n. + eyleseler (39b/11)

[= 1]

namāz-boz: <Far.-T. Bir tür bağırsak paraziti.

n. (145a/2), (45b/13), (91a/10), (92a/14), (111b/14)

n. + ı (19a/11), (20a/7), (54a/12), (81a/11)

n. + kırdın (22b/6), (23a/12), (45a/1), (76b/6), (85b/7)

n. + kırdların (54b/11)

n. + kırtların (127a/3), (72a/8), (96b/7), (97b/10), (99b/13)

[= 20]

na'nā: <Ar. Nane; (*Mentha piperita*).

n. (10a/7), (114a/4)

n. + yaprağına (59b/6)

n. + yaprağıyla (42a/4)

[= 4]

nānḥuvāh: <Far. Anason; (*Pinpinella anisum*).

n. (112a/10)

[= 1]

-N-

nār: <Far. Nar ağacı ve meyvesi; (*Punica granatum*). Krş. enār.

n. (70a/13)

n. + ağacı (81a/14)

n. + ağacına (46b/6)

n. + şuyın (137a/13), (70b/15)

[= 5]

nār çiçeği: Nar çiçeği. Krş. cülñār.

n. + dür (81b/5)

[= 1]

nārdīn: <Far. Rum sümbülü, alaman sümbülü, sultanî sümbül.

n. (114b/3)

[= 1]

nārķābī: Nar kabuğu.

n. + dur (81b/12)

[= 1]

nārķabī: Bk. nārķābī

n. (144a/10), (32a/15)

n. + yıla (65a/7), (79b/10)

[= 4]

nās: <Ar. İnsanlar, halk, herkes.

n. (25b/4)

[= 1]

nāşır: Bk. nāşūr

n. + ı (9b/15)

[= 1]

nāşūr: <Ar. 1. Basur, hemoroit; en çok göz pınarında, makatta ve diş etlerinde olan bir hastalık. 2. En çok el ve ayağın sürekli sürtünmelere uğrayan noktalarında üst derinin kalınlaşması ve sertleşmesiyle oluşmuş deri.

n. (38a/8)

n. + a (114b/2), (123a/13), (128b/15), (139a/9), (142a/5), (22b/2), (45a/12), (60a/5), (109b/3)

n. + etine (101a/13)

n. + etlere (66a/3)

[= 12]

naşūr: Bk. nāşūr

n. (28b/10)

[= 1]

naşrūn: <Ar. Doğal sodyum, bikarbonat.

n. + a (89a/15)

n. + ı (97a/8)

n. + ıla (138b/2), (144a/7), (144a/8), (19a/7), (34b/2), (40b/10), (47b/2), (50a/10), (55a/6), (65a/5), (65b/5), (73b/12), (74a/2), (8b/4), (96a/3)

[= 17]

naşar: <Ar. Bakış; bakmak.

n. + etseler (1b/11)

n. + eylese (137a/4)

[= 2]

nāzle: <Ar. Nezle; soğuk almaktan ileri gelen, burun akması, aksırma ile beliren hastalık, ingin, dumağı, zükâm.

n. + lere (82b/10)

n. + ye (21b/9), (40b/2)

[= 3]

ne: Ne.

n. (108a/12), (108a/12), (10a/1),
(10a/4), (21a/14), (33b/3), (36a/1),
(40b/2)

[= 8]

nebāt: < Ar. Bitki.

n. (49a/15)

[= 1]

necis: < Ar. Dışkı.

n. + i (112b/7)

[= 1]

nefāh: 1. Kokusu çok. 2. Hayırlı kimse, hayır
ve iyilik sahibi kimse.

n. + dur (21a/15), (41a/2)

[= 2]

nefāh: Bk. nefāh

n. + eder (99b/9)

[= 1]

nefes: < Ar. Nefes, soluk.

n. + e (48b/8)

n. + i (108b/14), (130a/10), (133a/5),
(14b/8), (46b/2), (46b/6), (68a/4),
(68a/6)

n. + üñ (89a/10)

n. + yolına (6a/9)

[= 11]

nefes tarlığı: Nefes darlığı. Krş. ʿusr-ı nefes.

n. + na (43b/10)

[= 1]

nefh: < Ar. Üfürme.

n. + i (23b/13)

[= 1]

nefh: Bk. nefh

n. + eder (61a/11)

n. + i (41a/11)

[= 2]

nefret: < Ar. 1. Bir kimsenin kötülüğünü,
mutsuzluğunu istemeye yönelik duygu. 2.
Tiksinme, tiksinti.

n. + tutar (14b/15)

[= 1]

neft: < Ar. Neft yağı, çam gibi bazı ağaçlardan
çıkarılan, yanıcı bir yağ olup boyacılıkta ve
sanayide kullanılır.

n. + dür (58a/10)

[= 1]

nére: Nere; nereye; neresi.

n. + sine (74a/9)

[= 1]

nergis: < Far. Nergis çiçeği, zerrinkadeh çiçeği;
(*Narcissus*).

n. + çiçeğin (116a/14)

n. + yağıdur (116a/9)

[= 2]

nesne: Nesne, şey.

n. (103b/6), (130a/6), (145a/8),
(147b/7), (51a/12), (70a/6)

n. + dür (139a/11)

n. + ler (101a/3), (113a/11), (132a/5),
(85b/9)

n. + leri (107b/6), (149a/9), (85b/7)

n. + lerile (49b/9)

[= 15]

nesrīn: < Far. Bir tür yaban gülü.

n. + yağıdır (118b/5)

[= 1]

nev^ç: < Ar. 1. çeşit, türlü. 2. cins. 3. sınıf.

n. (10a/5)

n. + ī (67b/12)

n. + īdür (34a/9), (87b/4), (9a/12)

n. + īni (2a/5)

n. + idür (104a/4), (131a/15), (93b/1)

n. + ine (43a/7)

n. + ini (32a/10)

[= 10]

nevġ: Bk. nev^ç

n. + īdür (87a/13)

n. + īdendür (36b/4)

[= 2]

nezle: Bk. nāzle

n. + lerden (115b/8)

n. + lere (117a/11), (121b/8), (122b/1),
(124a/2), (132b/7), (15a/3), (22a/14),
(44b/13), (59a/1), (60b/11)

n. + leri (38b/4)

n. + ye (100a/8), (139b/11), (32b/12),
(60a/15), (66a/11), (66a/15)

n. + yi (30b/15), (41b/3), (50b/10),
(61a/4)

[= 22]

nıṣf: < Ar. Yarım, yarı.

n. + ı (30b/7)

[= 1]

nice: Nice, kaç, ne kadar; birçok.

n. (51a/1), (65b/13), (7b/1), (114b/11),
(114b/4), (115b/13), (6b/11), (79b/3)

n. + sin (79b/3)

[= 9]

niçe: Bk. nice

n. (42b/2) (106a/3), (61b/1), (65b/6)

[= 4]

nifās: < Ar. Lohusalık hâli.

n. (104b/12), (105b/9), (130b/15),
(139a/8)

n. + a (139a/8)

n. + da (100b/9)

n. + dan (13a/7), (60b/2)

n. + ın (45a/14)

[= 9]

niḡrīs: < Ar. Gut hastalığı, ayak şişmesi.

n. (107b/9), (11a/14), (12b/7),
(34a/11), (48b/10), (63a/12), (8b/8)

n. + e (100b/13), (100b/9), (102a/11),
(106a/6), (109b/4), (112b/1), (121b/4),

(18b/10), (25b/13), (41a/3), (41a/4), (43a/7), (44a/4), (4a/12), (50a/8), (53b/1), (53b/14), (55b/2), (58a/1), (5a/13), (60b/2), (62b/11), (63a/11), (63a/8), (74a/11), (77a/13), (85a/4), (90b/9), (91a/1), (94b/7), (98b/13), (98b/4), (106b/8), (84b/10)

n. + otlarına (88a/13)

n. + zahmetine (134b/14)

[= 43]

nīl: <Far. Mısır'dan geçip Akdeniz'e dökülen nehir.

n. + den (139a/11)

[= 1]

nīlüfer: <Far. Nilüfer çiçeği; (*Nymphaea*).

n. + üj (36b/15)

n. + yağıdur (120b/7)

[= 2]

nīm: <Far. Yan, yarım, buçuk.

n. (80a/4)

[= 1]

nisyān: <Ar. Unutmak, unutkanlık.

n. + a (125a/7), (77a/8)

n. + getüre (70a/10)

[= 3]

nişāsta: <Far. Nişasta.

n. (114a/6)

n. + yıla (34a/15)

[= 2]

noḥūd: <Far. Nohut; (*Cicer arietinum*).

n. (103a/13), (130a/14), (34a/10), (43a/13), (43a/13), (61b/5), (61b/6), (6a/13), (84b/5), (85b/11), (87a/1), (87b/6), (99a/12), (99a/8), (99b/7)

n. + a (15b/13), (81a/15)

n. + dur (99a/6)

n. + ı (99b/10), (99b/11), (99b/14)

n + şuyıla (81a/3)

n. + uñ (34a/9)

n. + unı (74b/13)

n. + yağıdur (127b/5)

n. + yaprağına (34a/5)

[= 26]

noḫṭacıq: <Ar. Çok küçük boyutlarda işaret, benek.

n. + lar (89a/15)

[= 1]

noḫṭaçuk: Bk. noḫṭacıq

n. + lar (28a/10)

[= 1]

nūr: <Ar. Aydınlık, ışık, parlaklık, ziya.

n. + ın (24b/12)

[= 1]

nūrlandur-: Nur gibi yapmak, parlak ve tertemiz bir duruma getirmek.

n.-a (29b/4), (12b/12)

[= 2]

nūrlu: Aydınlık, ışıklı, parlak.

n. (55a/9), (69a/3)

[= 2]

nūşādur: < Far. Nişadır, amonyak.

n. (138b/4)

[= 1]

-O-

ocağ: 1. Ateş yakmaya yarayan, pişirme, ısıtma, ısınma vb. amaçlarla kullanılan yer. 2. Isı vererek üzerine veya içine konulan maddeleri ısıtan, pişiren, kaynatan, eriten araç veya alet.

o. + a (50a/2)

[= 1]

ocağ: Bk. ocağ

o. + da (12a/7)

[= 1]

od: Ateş

o. (118b/13), (121a/13), (127b/3), (148a/1), (148a/3), (16b/7), (17b/14), (18a/4), (28b/9), (37a/12), (3b/15), (42a/6), (43a/14), (4b/15), (52a/13), (54a/1), (54a/4), (54b/7), (56a/12), (66a/10), (7a/14), (88a/11), (98b/14)

o. + a (147b/10), (64b/14)

o. + ıla (126a/2), (146b/12)

o. + ın (5a/8)

o. + taş (89a/11)

[= 29]

od: Ot.

o. (20b/12)

[= 1]

od yanğunı: Bk. od yanığı

o. + na (16b/7), (28b/9)

[= 2]

od yanğunı: Bk. od yanığı

o. + nuğ (11a/10)

[= 1]

od yanığı: 1. Yanmış yer, yanmış olan yerde kalan iz. 2. Yanmış olan.

o. + na (105a/2), (107a/5), (109b/3), (110a/15), (111b/1), (114b/7), (118a/9), (138b/14), (145b/13), (17b/14), (18a/4), (37a/12), (3b/15), (42a/6), (52a/13), (54a/1), (54a/4), (54b/7), (5a/13), (66a/10), (72a/10), (82a/5), (87b/13), (93a/6), (94b/4), (96a/14)

o. + ndan (7a/15)

[= 27]

oğ(u): Erkek evlat.

o. + ı (28a/5), (28a/6), (9b/7)

[= 3]

oğlağ: Bk. oğlak

o. + ı (38b/13)

o. + ınuğ (39a/14)

[= 2]

oğlak: Keçi yavrusu.

o. (113b/5), (36a/4)

o. + etiyile (21b/3), (42b/4)

[= 4]

oğlan: Çocuk.

o. (106a/15), (106a/8), (135b/6),
(139a/9), (144b/12), (147b/1), (18b/8),
(20b/2), (28a/3), (28a/7), (35b/10),
(37a/10), (40a/3), (43b/10), (78b/10),
(89a/12)

o. + düşürücidür (36b/4)

o. + ı (101b/2), (104a/1), (112b/14),
(117a/9), (122a/6), (129a/7), (135a/12),
(139a/7), (13a/8), (148a/9), (148b/8),
(150a/4), (19a/14), (21a/9), (27a/12),
(2a/13), (31b/15), (32b/2), (36b/7),
(38a/9), (3a/6), (44a/3), (44b/10),
(53b/10), (55b/4), (61b/13), (63b/10),
(68b/6), (77a/2), (78a/10), (78b/1),
(84a/14), (84a/2), (86a/6), (92a/5),
(96a/15), (99b/14)

o. + ın (36b/8), (39a/13), (44a/8),
(48a/3), (9a/15)

o. + lar (36a/10)

o. + ları (21a/3)

o. + ların (56a/1)

o. + şonın (112b/14), (114b/13),
(115a/9), (136a/5), (56a/1)

o. + şonını (148b/9)

o. + sidügi (65a/9)

o. + sidügiyile (136b/7)

o. + toğurmasın (148a/14)

o. + uğ (84a/14)

[= 72]

oğlancuğ: Bk. oğlancuğ

o. + uğ (132a/6), (147b/4)

[= 2]

oğlancuğ: Çocuk, küçük çocuk.

o. (20b/14)

o. + lar (113a/1), (113a/8), (23b/5),
(35b/12), (41b/4), (66a/4), (66b/10),
(69a/12), (69a/4)

o. + lara (53b/15), (59a/5), (61a/7),
(6b/6)

o. + ları (19b/13)

o. + ların (29a/2)

o. + laruğ (106a/2), (120b/1), (12a/11),
(135a/10), (137a/7), (143a/14),
(144b/8), (21a/14), (22b/11), (28b/13),
(41a/6), (46b/8), (50a/12), (50a/9),
(96b/14)

[= 31]

oğlançuğ: Bk. oğlancuğ

o. + lara (36a/2)

o. + laruğ (47a/3), (85a/2)

[= 3]

oğul: Bk. oğ(u)l

o. (40b/6), (9b/6)

o. + dan (43b/7)

[= 3]

oğul otu: Soluk sarı veya beyazımtırak çiçekli
otsu bir bitki; (*Melissa officinalis*). Krş.
bādrencibüya.

o. (40b/6)

[= 1]

oğun-: Ağlaya ağlaya bayılmak, kendini yitirmek.

o.-mağı (112a/6)

[= 1]

oğurğa: Bel kemiği, amudu fikari, omurga.

o. + larına (123a/10), (125a/13)

o. + larında (125a/5), (125a/6)

o. + sında (125b/2)

[= 5]

oğuri: Hırsız. “oğur”.

o. + dan (147b/11)

[= 1]

ok: Ok.

o. (147b/10)

o. + ların (74b/7)

[= 2]

ol: O

o. (103b/4), (104a/13), (104b/6), (106a/14), (106a/3), (106a/6), (107b/2), (107b/4), (107b/9), (108a/4), (108a/5), (108a/7), (108b/5), (10a/2), (10a/3), (10a/7), (10b/15), (113a/2), (114b/10), (116a/1), (116a/11), (116a/13), (118b/12), (118b/13), (118b/14), (118b/15), (11a/13), (121b/2), (122b/5), (129b/1), (12a/13), (12b/11), (12b/11), (12b/14), (12b/9), (130a/6), (130a/9), (131a/10), (132a/14), (132b/10), (134a/10), (134a/10), (134a/14), (134a/14), (134b/4), (136a/1), (138a/11), (142b/14), (146a/10), (147a/10), (147a/14), (147a/9), (147a/9),

(147b/4), (147b/6), (147b/9), (148a/4), (150a/9), (15a/13), (15b/3), (15b/5), (16a/10), (18b/12), (19b/12), (1b/14), (1b/3), (20a/5), (21a/13), (23a/8), (24b/11), (24b/14), (24b/15), (24b/8), (26a/10), (28a/12), (28a/14), (28a/9), (29a/7), (2a/2), (2a/7), (2b/7), (2b/8), (35a/15), (35a/8), (37b/4), (37b/4), (39a/13), (39b/12), (3b/3), (40b/8), (41a/11), (42a/2), (42b/10), (42b/10), (42b/11), (42b/13), (42b/2), (44a/8), (44a/9), (4b/10), (4b/14), (4b/4), (4b/9), (5a/1), (5a/5), (62a/3), (65a/1), (65b/15), (66b/8), (66b/9), (66b/9), (68b/3), (69a/1), (69a/11), (69a/6), (69a/7), (6b/8), (70a/4), (70a/5), (71a/14), (71a/2), (72a/14), (72a/14), (72a/14), (73b/4), (73b/5), (75b/1), (75b/12), (76a/4), (76a/5), (76a/9), (77b/3), (7a/5), (7a/7), (81b/2), (82b/9), (84a/7), (86b/3), (88a/1), (88a/2), (88a/3), (88a/3), (89a/1), (89a/10), (8a/1), (8b/9), (90a/14), (90b/4), (91a/3), (91a/5), (91a/7), (95b/9), (98a/6), (9b/2)

o. + dur (104a/12), (112a/12), (148a/1), (3b/10), (55b/12), (55b/13)

[= 160]

ol-: Olmak, bulunmak, meydana gelmek.

o.-a (100b/13), (104a/1), (105a/12), (107b/13), (108a/12), (108b/6), (10b/10), (10b/10), (10b/8), (110b/15), (112a/10), (112a/12), (112a/12), (113a/9), (113b/1), (115b/6), (116a/11), (116a/9), (116b/2), (122a/12), (125b/13), (125b/8), (131a/4), (132a/7), (132b/1), (132b/12), (132b/12), (132b/9), (133b/7), (135a/8), (137a/8), (138a/11), (138a/6), (138a/8), (139a/1), (13b/1), (13b/1), (13b/11), (141a/10),

(147a/15), (147a/7), (147a/7), (147a/7),
(147b/11), (147b/11), (147b/15),
(147b/15), (147b/2), (147b/5),
(148a/11), (148a/2), (14a/3), (18b/11),
(1b/6), (21a/13), (22b/3), (23b/4),
(25a/15), (25b/12), (25b/15), (26a/10),
(28a/6), (28a/7), (29b/6), (2a/10),
(2a/13), (31a/12), (32b/13), (33a/5),
(33b/15), (35b/7), (38a/15), (38b/13),
(38b/2), (39b/12), (3b/10), (3b/10),
(3b/9), (41a/12), (41b/14), (41b/7),
(44b/6), (48a/13), (53a/5), (54a/8),
(56a/11), (5a/1), (61b/5), (67a/14),
(68b/12), (6a/7), (6b/5), (70a/10),
(70b/4), (71a/6), (71a/7), (76b/8),
(79a/11), (79a/12), (79a/3), (79a/3),
(79a/8), (79b/11), (7a/2), (7b/14),
(83b/12), (83b/2), (83b/9), (85a/11),
(85a/9), (87a/10), (87b/11), (88a/5),
(8a/3), (91b/7), (92b/3), (93a/13),
(95b/9), (96a/9), (99b/1), (9a/3),
(9a/3), (9b/1), (9b/7)

o.-alar (120a/9), (148a/10), (35b/13),
(76a/9), (7a/8)

o.-an (100a/6), (100b/15), (100b/2),
(100b/8), (101b/10), (101b/4),
(102a/12), (102b/14), (102b/15),
(102b/6), (102b/9), (103a/1),
(103a/14), (103a/6), (104a/6),
(104b/11), (104b/6), (104b/8),
(104b/9), (105a/11), (105a/15),
(105b/3), (106a/7), (106b/11),
(106b/13), (107a/1), (107b/1),
(107b/11), (107b/15), (108a/2),
(108a/8), (108b/10), (108b/4),
(109a/3), (109a/8), (109b/13),
(10a/15), (10a/8), (10b/15), (10b/15),
(110a/15), (110a/8), (110b/7),
(110b/8), (111a/10), (111a/15),
(111a/3), (111a/4), (111b/15),
(111b/5), (112a/6), (112a/7),
(112b/12), (112b/15), (112b/9),

(113a/13), (113a/3), (113a/7),
(113b/11), (113b/3), (113b/4),
(113b/7), (114a/1), (114a/10),
(114a/9), (114b/15), (114b/7),
(115a/12), (115b/3), (115b/4),
(115b/7), (115b/8), (116b/3),
(117a/14), (117a/14), (118a/15),
(118a/7), (118a/8), (118b/6), (118b/9),
(119b/15), (119b/7), (119b/9),
(11a/14), (11b/10), (11b/11), (120a/2),
(120a/4), (120b/9), (121a/4), (121a/9),
(121b/11), (121b/5), (121b/5),
(121b/9), (121b/9), (122a/1), (122a/4),
(122a/7), (122b/11), (122b/12),
(122b/12), (122b/9), (123a/13),
(123a/6), (123b/13), (123b/7),
(123b/7), (123b/9), (124a/1), (124a/1),
(124a/14), (124a/8), (124b/15),
(124b/4), (124b/8), (125a/14),
(125a/14), (125a/2), (125a/5), (125a/6),
(125b/12), (125b/14), (125b/2),
(125b/7), (126b/9), (128b/4),
(129a/12), (129a/15), (129b/10),
(129b/11), (129b/12), (129b/12),
(129b/6), (12b/5), (12b/7), (130b/15),
(131b/7), (132a/13), (132b/5),
(133a/3), (133a/4), (133b/14),
(133b/4), (133b/8), (133b/9), (134a/1),
(134a/1), (134b/9), (135a/3), (135a/5),
(135b/10), (135b/3), (135b/9),
(135b/9), (136a/15), (136a/6),
(136b/5), (136b/6), (136b/8),
(137a/14), (137a/5), (137b/1),
(137b/12), (137b/2), (137b/2),
(137b/4), (137b/7), (138a/12),
(138b/1), (138b/7), (138b/8), (138b/9),
(138b/9), (139a/14), (139a/9),
(139a/9), (139b/5), (139b/9), (13a/1),
(13a/13), (13a/7), (13b/7), (13b/8),
(140a/10), (140a/13), (140a/2),
(140a/6), (140a/8), (140b/13),
(140b/6), (141a/14), (141a/5),
(141a/6), (141a/8), (141b/5), (141b/6),

(142a/1), (142a/1), (142a/8), (142b/1),
(142b/13), (142b/8), (143a/12),
(143b/11), (143b/13), (143b/3),
(143b/4), (143b/5), (144a/14),
(144b/3), (144b/9), (145a/13),
(145b/1), (145b/10), (145b/7),
(146a/13), (146a/4), (146a/7),
(146b/11), (146b/4), (146b/7),
(147b/8), (148b/13), (148b/15),
(149a/3), (149b/12), (149b/15),
(15a/1), (15a/15), (15a/6), (16a/13),
(16a/6), (16b/7), (17a/12), (17a/12),
(17b/5), (17b/6), (18a/8), (18b/15),
(19a/13), (19a/13), (19a/3), (19b/12),
(19b/5), (1b/12), (1b/14), (20a/10),
(20a/15), (21b/13), (22a/13), (22a/14),
(22a/15), (22b/14), (22b/2), (23a/15),
(23b/13), (23b/13), (24a/13), (24a/14),
(24a/8), (24b/14), (24b/15), (25a/15),
(25a/2), (26a/7), (26b/6), (27b/1),
(27b/2), (27b/6), (27b/7), (28b/13),
(28b/6), (29a/14), (29a/6), (2a/1),
(2a/6), (2a/7), (2b/14), (2b/3), (2b/4),
(2b/8), (30a/10), (30a/5), (30a/6),
(32b/11), (32b/14), (32b/2), (33a/6),
(33a/9), (33b/1), (33b/10), (34a/1),
(34a/11), (34a/11), (34a/7), (34b/1),
(34b/15), (34b/2), (37a/11), (37a/11),
(37a/9), (37b/14), (37b/15), (37b/5),
(38a/3), (39b/13), (3a/12), (3a/8),
(3b/1), (3b/11), (3b/7), (40b/14),
(41a/5), (41a/9), (41a/9), (41b/13),
(42a/15), (42a/4), (42a/9), (44b/12),
(44b/13), (44b/15), (44b/5), (44b/8),
(45a/10), (45a/12), (45b/14), (45b/3),
(46a/4), (46b/10), (46b/13), (47a/1),
(47a/11), (47a/5), (47a/9), (47b/10),
(47b/3), (47b/6), (47b/8), (47b/9),
(48b/10), (49b/12), (49b/15), (49b/3),
(49b/8), (4a/14), (4b/10), (4b/12),
(4b/4), (50a/14), (50a/15), (50a/9),
(50b/15), (51a/3), (51b/13), (52a/3),
(52a/5), (52a/6), (52a/6), (52b/13),

(52b/15), (52b/2), (54a/9), (54a/9),
(54b/7), (55a/13), (55a/14), (55a/3),
(55b/1), (56a/15), (56b/7), (57a/4),
(57a/5), (58a/3), (58a/4), (58b/3),
(58b/4), (58b/5), (58b/7), (58b/8),
(59a/1), (59a/2), (59b/10), (59b/12),
(59b/8), (5a/12), (5b/1), (5b/6),
(60a/13), (60b/11), (61b/7), (61b/9),
(61b/9), (62b/10), (64b/6), (65a/10),
(65a/13), (65a/6), (65a/9), (65b/1),
(65b/11), (65b/3), (65b/5), (66a/4),
(66b/7), (67a/2), (67a/5), (68a/10),
(69a/15), (69b/5), (69b/5), (69b/6),
(6b/7), (70a/8), (70a/9), (70b/9),
(71b/4), (71b/6), (71b/7), (71b/9),
(72a/5), (72a/6), (72a/7), (72b/4),
(72b/7), (73a/12), (73a/2), (73a/4),
(73b/13), (73b/14), (74a/1), (74a/5),
(74b/10), (74b/11), (74b/3), (76b/1),
(76b/12), (77a/10), (77a/14), (77b/4),
(77b/4), (77b/8), (78a/1), (78a/11),
(78b/7), (79a/15), (79a/4), (7a/11),
(7a/15), (7a/6), (7a/7), (7b/12),
(7b/13), (7b/6), (80a/6), (80b/10),
(80b/3), (81a/3), (81b/11), (81b/11),
(82a/12), (82b/10), (83a/11), (84a/11),
(84b/15), (84b/7), (85a/5), (85b/12),
(85b/3), (86b/12), (88a/12), (89a/2),
(89b/10), (89b/12), (89b/2), (8a/9),
(8b/12), (90a/3), (90a/5), (90a/9),
(90b/1), (90b/14), (91a/13), (91a/13),
(91b/9), (92a/8), (92b/10), (92b/15),
(92b/2), (93a/1), (94a/7), (94b/11),
(94b/4), (94b/6), (95a/12), (95a/3),
(95a/8), (95b/10), (95b/12), (96a/5),
(96b/5), (97b/11), (98a/11), (98a/12),
(98a/14), (98b/10), (98b/3), (98b/4),
(99a/11), (99a/2), (99a/2), (99a/3),
(99b/13), (99b/4), (99b/5), (9a/10),
(9a/4), (9a/6), (9a/9), (9b/10), (9b/14),
(9b/6), (114b/14), (122b/14), (123b/4),
(123b/5), (134a/6), (36a/2), (52a/2),

(6a/10), (73b/11), (79a/12), (85b/7),
(87a/11), (92b/12), (98a/12)

o.-ana (114a/8), (125a/12), (132a/10),
(140b/1), (142b/3), (142b/6), (14a/8),
(14a/9), (73b/9), (93b/11)

o.-andur (131b/1), (7b/14)

o.-anları (119a/1), (119a/1)

o.-anların (112b/10)

o.-anun (60b/15)

o.-diyısı (134a/15)

o.-duğı (108a/14), (110b/15),
(113b/12), (136a/1), (30a/15), (76a/3),
(76a/5), (80b/2), (82b/11), (98a/7)

o.-duğın (26b/13), (38a/6)

o.-duğına (143b/14), (25a/1), (75b/12),
(79a/13)

o.-duğına (29a/4)

o.-duğınca (44a/9)

o.-duğından (62a/9), (64a/7)

o.-duğca (132a/14)

o.-duğdan (88b/3)

o.-dur (147a/3), (26a/13), (67b/6)

o.-ıcağ (130b/9), (148a/1), (148a/3),
(35b/9)

o.-ıcağ (55b/13)

o.-ınca (106a/6), (106a/9), (107a/13),
(122b/10), (141b/8), (142a/6),
(142a/9), (51a/10), (68b/10), (75a/1),
(75b/11), (77a/11), (79a/14)

o.-madın (145a/14), (147a/15), (18b/8)

o.-maduk (106a/2), (65a/9)

o.-mağa (13a/14)

o.-mağı (3b/4), (41b/10), (77b/10)

o.-mamış (92b/3)

o.-masa (51a/11)

o.-masına (13b/6)

o.-masun (89a/5)

o.-maya (108a/15), (10b/9), (12a/15),
(132b/1), (134a/15), (145a/5),
(147b/10), (24b/8), (28a/8), (34a/9),
(35b/1), (35b/8), (36a/6), (39a/14),
(39a/15), (44a/9), (52a/11), (54a/8),
(55b/14), (5a/9), (91b/7), (4a/15)

o.-mayan (28a/6), (71a/1), (87b/10)

o.-maz (105a/14), (109b/7), (142b/12),
(148b/4), (15a/9), (15b/2), (34a/10),
(36b/5), (43b/3), (46b/1), (67b/12),
(6a/13), (82b/4), (83a/6), (85b/10),
(9a/14)

o.-miş (107a/13), (108b/7), (111a/3),
(111b/11), (112b/7), (126b/12),
(141a/12), (23a/3), (26b/11), (38b/2),
(56b/13), (60a/10), (96b/13)

o.-mişdur (7b/3)

o.-mişı (5b/13)

o.-mişını (50b/8)

o.-muş (74b/8)

o.-sa (100b/14), (105b/1), (137a/8),
(137b/15), (138a/11), (17a/11),
(17a/11), (17a/14), (22a/11), (22a/4),
(46a/9), (47a/12), (4b/1), (4b/7),
(6b/15), (71a/4), (78b/11), (83b/9),
(85b/3)

o.-salar (7b/12)

o.-sun (111a/7), (111a/7), (130a/5),
(134b/4), (20b/3), (32a/1), (32a/1)

o.-ub (105a/10), (108a/15), (108b/14),
(117b/6), (138b/12), (22a/10), (65b/2),
(89a/5), (98b/10)

o.-unca (127a/12)

o.-ur (101b/11), (101b/12), (101b/8),
(102a/13), (103b/10), (103b/10),
(103b/14), (103b/14), (103b/15),
(103b/15), (103b/2), (103b/3),
(103b/6), (104a/1), (104a/11),
(104a/12), (104a/12), (104a/14),
(104a/5), (104a/9), (104b/2), (107b/6),
(107b/7), (107b/7), (108a/10),
(108a/11), (108b/1), (108b/3),
(109a/13), (109a/14), (109a/14),
(109a/2), (109a/2), (109a/3), (109b/7),
(109b/7), (109b/7), (109b/8), (109b/8),
(10a/10), (10a/10), (10a/11), (10a/11),
(10a/12), (10a/6), (10b/11), (10b/2),
(10b/3), (10b/5), (10b/7), (110a/2),
(110a/4), (111b/13), (112a/4),
(112a/5), (112a/7), (112a/8),
(112b/12), (112b/12), (113a/8),
(114a/2), (116a/7), (11a/11), (11a/15),
(11a/8), (11a/8), (11a/9), (11a/9),
(11b/1), (11b/1), (11b/11), (11b/14),
(11b/15), (11b/15), (11b/2), (11b/9),
(129a/2), (129a/3), (129a/3), (12b/10),
(130a/14), (130a/14), (130a/15),
(130a/15), (130b/7), (130b/8),
(130b/8), (130b/9), (130b/9),
(131a/15), (131a/15), (131b/1),
(131b/15), (134b/1), (134b/11),
(134b/12), (135b/14), (135b/14),
(136a/3), (137a/12), (137a/2), (137a/3),
(137b/14), (138a/3), (138b/11),
(138b/11), (139a/2), (139a/2),
(139a/3), (139a/3), (139a/4), (140a/13),
(140a/14), (140a/15), (140a/15),
(141a/10), (141a/13), (141b/9),
(142b/1), (142b/11), (143a/2),
(146b/11), (146b/13), (146b/5),
(147a/4), (147a/5), (148b/7), (148b/8),
(149a/14), (149a/14), (149a/14),
(149a/15), (149a/15), (149a/8),
(149a/9), (149b/7), (149b/7), (149b/8),
(14a/12), (14b/14), (15a/10), (15a/10),
(15a/11), (15a/11), (15b/10), (15b/2),
(15b/2), (15b/3), (15b/9), (17a/13),
(17a/14), (17a/15), (17a/15), (1b/10),
(1b/9), (1b/9), (20b/12), (20b/13),
(20b/13), (20b/14), (20b/15), (20b/15),
(20b/4), (20b/5), (20b/7), (20b/8),
(21a/1), (21a/1), (21a/6), (21b/1),
(22a/2), (22a/4), (22a/7), (22a/8),
(22a/8), (22a/8), (22a/8), (22a/9),
(22a/9), (27a/9), (27b/10), (27b/10),
(27b/11), (27b/8), (27b/9), (27b/9),
(27b/9), (28a/10), (28a/11), (28a/2),
(28b/14), (28b/14), (28b/15), (28b/15),
(28b/3), (28b/3), (28b/4), (28b/4),
(29a/9), (2a/15), (2a/15), (2a/4), (2b/1),
(30a/1), (30a/1), (30a/13), (30a/13),
(30a/14), (30a/14), (30a/14), (30a/15),
(30a/15), (30a/15), (30b/10), (30b/10),
(31a/11), (31a/11), (31a/15), (31a/15),
(31a/15), (31a/7), (31a/7), (31b/12),
(31b/13), (31b/13), (32a/4), (32a/4),
(32a/5), (32a/6), (33b/13), (34a/10),
(34a/5), (34a/5), (34a/6), (34b/11),
(34b/13), (34b/14), (35a/14), (36a/14),
(36a/14), (36a/15), (36a/7), (36a/7),
(36a/7), (36a/8), (36a/8), (36a/8),
(36b/12), (36b/5), (36b/5), (36b/6),
(36b/9), (36b/9), (37a/13), (37a/3),
(37a/6), (37b/12), (37b/12), (37b/7),
(37b/8), (38a/2), (38a/2), (38a/2),
(38b/11), (39b/7), (41a/3), (41a/7),
(41b/4), (42a/7), (42a/8), (43a/12),
(43a/13), (43b/13), (43b/3), (43b/4),
(43b/4), (43b/4), (45b/10), (45b/12),
(45b/13), (45b/15), (46a/1), (46a/1),
(46a/1), (46a/2), (46a/8), (46b/1),

(46b/1), (47a/15), (4a/1), (4a/3), (4a/3),
(50a/11), (50b/2), (51a/1), (51a/1),
(51b/2), (51b/3), (51b/5), (52b/7),
(57b/1), (57b/13), (57b/15), (58a/11),
(58a/11), (58a/12), (59b/5), (5a/10),
(5a/10), (5a/11), (5b/11), (5b/11),
(5b/13), (61a/11), (62a/14), (62a/15),
(62a/5), (62a/6), (62b/11), (62b/11),
(63a/14), (63a/15), (63a/15), (63a/4),
(63a/5), (63a/8), (63b/14), (63b/14),
(63b/15), (64a/1), (64a/7), (64a/8),
(64a/9), (66b/13), (67b/1), (67b/14),
(6a/12), (6a/12), (6a/13), (6a/13),
(70b/11), (70b/2), (70b/3), (72a/5),
(72b/12), (72b/13), (72b/13), (75a/7),
(76a/10), (76b/3), (77b/14), (77b/14),
(78a/2), (78a/3), (78a/3), (79a/6),
(79b/5), (80a/15), (80a/15), (80b/1),
(80b/15), (80b/15), (80b/15), (81a/1),
(81a/1), (81a/15), (81a/4), (81a/5),
(81a/5), (81b/1), (81b/13), (81b/13),
(81b/14), (81b/2), (81b/2), (82a/3),
(82b/2), (82b/3), (83a/4), (83a/7),
(83a/7), (84b/3), (85b/11), (85b/15),
(85b/8), (86b/10), (86b/10), (86b/9),
(86b/9), (87a/13), (87b/4), (87b/9),
(88a/14), (88a/6), (88b/1), (88b/15),
(88b/15), (88b/8), (89a/10), (89a/12),
(89a/12), (89a/15), (89b/11), (89b/15),
(8a/12), (8a/12), (8a/13), (8a/13),
(8b/1), (8b/1), (8b/2), (8b/2), (8b/2),
(8b/6), (8b/6), (8b/7), (8b/7), (8b/7),
(90a/13), (91a/7), (91b/11), (91b/13),
(91b/13), (91b/14), (93b/6), (95b/10),
(95b/9), (96b/12), (96b/4), (98a/1),
(98a/1), (98a/3), (98a/6), (98a/7),
(99b/8), (99b/8), (9a/13), (9a/13),
(9a/14), (9b/13), (9b/13), (9b/13),
(46b/2)

o.-urdu (15a/5)

o.-ursa (26a/7)

[= 1279]

oldur-: Olgunlaştırmak.

o.-a (108a/3)

[= 1]

oldur-: Olmasını sağlamak.

o.-salar (142a/12)

[= 1]

olun-: Bk. olun-

o.-an (145a/14), (2a/4)

[= 2]

olun-: 1. Yaradılmak, meydana getirilmek. 2. Yapılmak. 3. Olmak.

o.-dı (1b/6), (96b/3)

o.-ubdur (135b/7)

[= 3]

on: On.

o. (100b/11), (100b/12), (107a/14),
(109a/4), (112a/13), (115b/14),
(116a/1), (116a/6), (117a/12),
(122a/12), (12b/4), (130b/11),
(14a/10), (14b/4), (23b/14), (23b/7),
(24a/1), (24a/5), (2a/11), (2a/2), (2b/2),
(33a/2), (34b/5), (38b/5), (38b/5),
(38b/6), (38b/6), (38b/7), (39b/7),
(3a/11), (3a/14), (3a/15), (3a/9),
(42b/5), (43a/11), (45b/13), (47a/13),
(48b/14), (56b/2), (69b/13), (70b/3),
(72a/11), (76a/3), (78b/8), (81a/1),
(81b/3), (85a/3), (86b/10), (89b/12),
(91b/1), (91b/10), (91b/6), (92a/2),
(9a/1), (9a/10)

[= 55]

oñald-: 1. Yarayı iyileştirmek. 2. Hastayı iyileştirmek, onultmak.

o.-a (138b/15)

[= 1]

oğul-: İyileşmek, onulmak.

o.-maz (17b/5)

[= 1]

oğul-: Bk. oğıl-

o.-maz (145a/5), (148b/12)

[= 2]

oğuld-: 1. Yarayı iyileştirmek. 2. Hastayı iyileştirmek.

o.-a (135a/4), (148b/12), (17b/5),
(27b/2), (34b/4), (77b/6), (78a/7),
(7a/11)

[= 8]

on beş: On beş.

o. (2b/3), (9a/10), (2a/11)

[= 3]

on bir: On bir.

o. (100b/11), (100b/12)

[= 2]

on iki: On iki.

o. (107a/14), (117a/12), (122a/12),
(38b/5), (38b/5), (38b/6), (38b/6),
(38b/7), (39b/7), (3a/15), (42b/5),
(47a/13), (48b/14), (78b/8), (81b/3),
(91b/10), (14a/11)

o. + şer (109a/4)

[= 18]

on sekiz: On sekiz.

o. (3a/15), (72a/11)

[= 2]

orta: Orta, ara, mutedil.

o. (108a/12)

o. + dur (108b/2)

o. + sı (149a/15), (58a/12)

o. + sın (113b/9)

o. + sında (99b/15)

o. + sındağı (18b/4)

o. + sını (136b/15)

[= 8]

oruc: Tanrı'ya ibadet amacıyla yeme, içme vb. şeylerden belli bir süre veya biçimlerde kendini alıkoyma.

o. (50a/13)

o. + tutan (23a/15)

[= 2]

ot: Ot, bitki.

o. (147a/10), (26b/8), (27b/12),
(32a/4), (36b/10), (58a/11), (67b/12),
(69a/13), (94a/3), (98a/2), (98a/2)

o. + a (147a/9), (2a/2), (43b/2)

o. + dan (134b/3), (27b/11), (36b/10)

o. + dur (101a/12), (101b/11),
(101b/8), (102a/12), (103b/13),
(103b/9), (104a/8), (109a/12), (10a/9),
(112b/11), (11a/7), (11b/4), (11b/9),
(129a/1), (130a/13), (131b/14),
(135b/13), (137a/1), (139a/1),
(140a/13), (145b/14), (145b/15),
(148b/7), (149a/13), (149a/8),
(149b/5), (15a/9), (15b/2), (15b/6),
(1b/8), (20b/7), (25b/3), (28b/2),
(29b/15), (2a/14), (30a/12), (30b/9),

(31a/13), (33b/13), (34a/4), (34b/11),
(35a/12), (36a/13), (36a/6), (36b/13),
(37a/13), (37a/5), (37b/10), (37b/7),
(45b/15), (45b/9), (46a/15), (4a/1),
(52b/5), (53a/2), (59b/5), (62a/14),
(63b/15), (63b/7), (67b/1), (67b/11),
(75a/6), (76a/9), (77b/14), (77b/14),
(81a/15), (81b/12), (85b/14), (8a/11),
(8a/15), (93b/14), (96b/7)

o. + ı (102a/4), (104a/13), (114a/4),
(115a/12), (115a/14), (119b/3),
(120a/7), (130a/11), (135b/14),
(135b/15), (147a/10), (149b/7),
(1b/10), (24b/13), (26a/15), (28b/7),
(30b/1), (30b/11), (33b/14), (33b/15),
(34a/2), (34b/10), (35a/11), (37b/13),
(37b/4), (37b/6), (40b/6), (47a/13),
(48a/5), (62a/15), (63b/13), (63b/8),
(67b/3), (70b/9), (75a/8), (94a/15),
(96b/8), (98a/3)

o. + ıdur (60a/10), (94b/10)

o. + ıla (104b/4), (11a/13), (31a/12)

o. + ma (129a/4), (148a/6), (2a/15),
(2a/3), (75a/7)

o. + muş (25a/8)

o. + ıyla (143b/9), (144a/9), (146b/7),
(26a/6), (34b/10), (41b/12)

o. + lar (127b/15), (13a/5), (143b/9),
(15b/12), (21b/2), (32b/1), (35b/8),
(65a/4), (72b/15), (84a/9), (84b/1)

o. + lara (138b/6), (142b/3), (143b/8),
(94a/10)

o. + lardandır (18a/5)

o. + ları (112a/10)

o. + larıla (109a/6), (74a/3), (90b/6)

o. + larına (103a/12), (106b/6),
(138b/13), (138b/3), (138b/7),
(150a/10), (5a/1), (63a/2), (78a/12),
(88a/13)

o. + larıyla (78b/6), (83b/3)

o. + ların (106b/15), (12b/1), (29b/14),
(44a/10), (57a/9), (59b/13), (95b/8),
(136b/1), (72a/9)

o. + lar zararın (141b/2)

o. + uş (110a/5), (11a/15), (134a/15),
(13a/1), (148b/1), (149a/12), (15a/13),
(33a/5), (62b/13), (67b/14), (77b/15),
(28b/15)

[= 198]

ot: Od, ateş.

o. + da (15b/5)

[= 1]

otla-: Hayvan, dolaşarak yerdeki ot, çimen,
yaprak vb.ni yemek, yayılmak.

o.-r (67b/2)

[= 1]

otur-: Oturmak.

o.-anlar (37b/5)

o.-dı (118b/12)

o.-mağ (18b/9)

o.-sa (106a/11), (109b/1), (112b/14),
(12b/7), (132b/1), (139a/8), (16a/13),
(40a/3)

(19b/8), (26b/12), (2a/6), (47b/9),
(55b/10), (77a/1), (80b/4), (86a/4),
(96a/5), (9a/5)

o.-salar (129b/8), (143a/15), (16b/13),
(20a/1), (40b/8), (44b/11), (56a/6),
(59a/13), (65b/10)

o.-ur (54a/14)

[= 31]

otuz: Otuz.

o. (100b/5), (108a/5), (117b/13),
(117b/7), (118a/3), (121a/6),
(126b/15), (128a/12), (128a/5),
(12b/8), (21b/14), (28a/15), (28b/12),
(29b/11), (30b/15), (31b/9), (38b/9),
(43b/7), (46b/11), (60a/2), (72b/1),
(91b/3)

o. + ar (119b/2)

[= 23]

otuz altı: Otuz altı.

o. (108a/5)

[= 1]

otuz yedi: Otuz yedi.

o. (43b/7)

[= 1]

ov-: 1. Bir şeyin üzerine bastırarak el
gezdirmek. 2. Bir yere bir şeyi kuvvetle
sürterek temizlemek.

o.-alar (62b/4), (74b/13)

o.-duktan (110b/1)

o.-sa (5a/2), (76a/8)

o.-salar (106a/8), (107b/9), (111b/15),
(114a/9), (115a/1), (115b/7),
(120b/14), (121b/6), (123a/13),
(125b/10), (125b/14), (126a/10),
(128a/10), (12b/2), (130a/5),
(133b/11), (18a/15), (38a/14), (40a/9),
(40b/1), (42b/6), (43b/1), (46b/9),
(50b/11), (50b/15), (52a/4), (56a/11),
(59a/9), (74b/4), (86b/10), (94b/14),
(9b/15)

o.-ub (129a/14)

[= 38]

ova: Çevrelerine göre çukurda kalmış,
çoğunlukla alüvyonla örtülü, eğimi az,
akarsuların derine gömülmediği, geniş veya dar
düzlük, yazı.

o. + larda (15a/5)

[= 1]

ovıl-: Ovma işine konu olmak.

o.-ur (17b/4)

[= 1]

oy-: Keskin, sivri uçlu bir cisimle bir şeyi
yontarak veya delerek çukur oluşturmak.

o.-salar (110a/14)

[= 1]

oyna-: Oynamak, sallanmak, hareket etmek,
(kalp) çarpmak.

o.-masın (16b/5), (71a/11)

o.-masına (132a/4), (19b/13), (27b/13)

o.-masını (3b/4)

o.-yan (16b/5)

[= 7]

-Ö-

öd: Öd maddesi, safra.

ö. + i (91a/9)

ö. + ile (33a/12)

ö. + in (105b/13), (111a/12), (111a/14),
(111a/15), (132b/12), (132b/7),
(135a/11), (137a/10), (25a/7), (69b/1),
(71b/1), (90a/6), (91a/1)

ö. + inde (42a/1), (89b/3)

ö. + inden (132b/4), (135a/9), (18b/4),
(90a/7), (90a/8)

ö. + ini (18b/2), (18b/6), (55a/2)

ö. + iyile (105b/15), (106a/8), (80a/12),
(80a/6)

[= 29]

öğüt-: 1. Bir araçla tane durumundaki nesnelere
bir araçla ezerek un durumuna getirmek. 2.
Ezmek, çiğnemek.

ö.-seler (11a/4), (69a/5)

[= 2]

öksürük: 1. Ciğerlerdeki havanın, solunum
organlarının kasılması ve zorlanmasıyla
ağızdan gürültü ile çıkması. 2. Üşütme gibi bir
sebeple ortaya çıkan göğüs hastalığı.

ö. + e (100a/11), (103a/2), (103a/6),
(105a/5), (107b/3), (10a/14), (110a/5),
(123a/10), (124a/11), (126b/11),
(131b/11), (132b/15), (136a/15),
(137a/12), (139a/5), (139b/10),
(143b/11), (143b/3), (145b/5),
(148a/9), (15a/2), (16b/11), (17a/2),
(20b/10), (21b/9), (22b/4), (25b/8),
(27b/14), (29a/8), (30b/5), (41a/7),
(41b/15), (50a/2), (50b/3), (53b/13),
(56a/15), (56a/5), (58b/14), (58b/5),
(59a/4), (60a/15), (61b/11), (62b/3),
(63b/2), (66b/1), (66b/10), (72b/15),
(73b/11), (75a/2), (75b/14), (76b/8),
(77b/11), (82b/9), (8a/8), (92b/12),
(93a/5), (94b/3), (94b/8), (95b/3),
(96a/11), (97a/14), (54a/6)

ö. + i (107a/2), (129a/6), (47b/6),
(52b/15), (54a/9), (60b/8)

ö. + ine (22a/4)

[= 69]

öksürük: Bk. öksürük

ö. (76b/2)

ö. + lere (51a/3)

ö. + leri (61a/4)

ö. + lerine (120b/2)

ö. + otlarına (103a/12)

[= 5]

öl-: 1. Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek, can
vermek. 2. Bitkinin solması.

ö.-e (110b/14)

ö.-i (63b/9)

ö.-mekden (39b/8)

ö.-miş (21a/9), (29a/1), (2a/13)

ö.-ür (147a/10)

ö.-üyise (27a/12)

[= 8]

ölç-: En, boy, hacim, süre gibi nicelikleri kendi
cinslerinden seçilmiş bir birimle karşılaştırıp
kaç birim geldiklerini belirtmek.

ö.-seler (140b/15)

[= 1]

öldür-: 1. Bir canlının hayatına son vermek;
ölmesine yol açmak. 2. Bitkinin solarak
kurumasına sebep olmak.

ö.-e (101a/5), (101b/2), (106b/13),
(107a/1), (111b/10), (122a/1),
(122a/7), (122b/2), (123b/1),
(126a/11), (127a/6), (127b/12),
(127b/12), (131a/10), (142b/4),
(150a/4), (19a/11), (35a/8), (35a/9),
(39b/10), (50a/14), (50a/15), (53a/8),

(53b/11), (54b/7), (55b/5), (5b/10),
(61a/1), (67b/4), (68b/2), (72a/2),
(76b/9), (77b/7), (78a/10), (93a/6),
(96b/11), (99b/4)

ö.-üb (65a/8)

ö.-ür (100b/15), (137a/3), (137b/14),
(20b/4), (25b/9), (32b/11), (36b/7),
(92a/5)

[= 46]

öli: Bk. ölü

ö. (122a/6), (32a/1), (56a/1), (78b/10)

ö. + oğlanı (112b/14), (117a/9),
(139a/7), (13a/8), (38a/9), (44b/10),
(55b/4)

[= 11]

ölü: Hayatı sona ermiş olan, artık yaşamıyor olan.

ö. (20b/3)

ö. + oğlanı (135a/12), (3a/6), (68b/6),
(78b/1), (99b/14)

[= 6]

ömr: < Ar. Yaşam.

ö. + i (10b/7), (134a/15), (26b/4)

[= 3]

ön: Bir şeyin esas tutulan yüzü, arka karşıtı.

ö. + in (80b/8)

[= 1]

öğ: Ön; önce.

ö. (112b/10), (127b/13), (138a/4),
(16a/8), (21b/6), (24a/15), (34a/9),
(61a/8), (8a/3)

ö. + den (29a/6)

ö. + inde (146a/7), (5b/12)

ö. + inden (101b/2), (104b/11),
(109b/13), (131a/8), (132b/4),
(139a/7), (143a/4), (27a/1), (32a/9),
(33a/12), (38a/9), (44a/3), (53b/3),
(9b/7)

[= 26]

ördeg: Bk. ördek

ö. + üñ (102a/1), (104b/10), (96a/7)

ö. + üñ içi yağıyla (140a/9)

[= 4]

ördek: Perde ayaklılardan, evcil ve yabani türleri bulunan su kuşu. Krş. avz.

ö. (113b/4), (36b/11), (86b/15)

ö. + yumurdası (66b/6)

ö. + yumurdasını (66b/11)

[= 5]

ört-: 1. Korumak, görünmez duruma getirmek veya gizlemek için üstüne bir şey koymak: 2. Kapamak. 3. Kaplamak.

ö.-eler (113b/10), (44a/13)

ö.-seler (23a/7)

[= 3]

örti: Örtmek için kullanılan şey, örtü.

ö. (44a/13)

[= 1]

örümcek: 1. Örümcekler takımından, ince bir ağ kurarak küçük böcekleri avlayan eklemli bir hayvan; (*Aranea.*) 2. Bu hayvanın ördüğü ağ.

ö. + avı (103b/5)

[= 1]

öt-: Ötmek, ses çıkarmak.

ö.-meye (71a/12)

[= 1]

ötürü: Bk. ötürü

ö. (64a/7), (76b/4), (88a/1), (8a/11)

[= 4]

ötürü: Ötürü, dolayı.

ö. (147a/2), (62a/9)

[= 2]

öyken: Akciğer.

ö. (136b/12), (137a/12)

ö. + ağırların (8b/15)

ö. + ağırlarına (112a/8)

ö. + ağırsım (15a/6), (17a/2), (48a/2)

ö. + ağırsıma (21b/10), (58b/14),
(59b/13), (73b/11)

ö. + cıbanına (77a/5)

ö. + cıbanların (31b/5)

ö. + cıbanlarına (17b/8), (31b/6),
(77a/12), (79b/9)

ö. + de (101b/10), (136a/14),
(143b/11), (146a/13), (146b/4),
(146b/6), (55b/1), (74b/10), (82b/10),
(85a/5), (91a/13)

ö. + den (107a/10), (33a/8), (41b/13),
(61a/9), (72b/14), (86a/7)

ö. + düdüğü iriligine (123a/9)

ö. + düdüğünde (117a/14)

ö. + düdüklerin (80b/1)

ö. + düdüklerinde (101b/4), (103a/6),
(73b/13)

ö. + e (29b/9), (57b/9), (70b/13),
(73b/8), (96a/9), (99a/15)

ö. + i (107a/6), (111b/9), (133b/7),
(27b/13), (30b/3), (33b/6), (49b/9),
(57b/15), (70b/2)

ö. + inde (141a/14)

ö. + ini (75b/13), (83a/13), (83a/14)

ö. + iriligin (67a/11)

ö. + öksürüğüne (22a/4)

ö. + şişine (139b/11), (33a/15)

ö. + üñ (84b/12)

[= 64]

öyle: Öğle.

ö. + ye (99b/3)

[= 1]

özdeg: Bk. özdek

ö. + i (10a/10)

ö. + in (77a/1)

[= 2]

özdek: Meyve ve sebzelerin içinde çekirdekte bulunan iç kısmı.

ö. + cüğü (20b/13)

[= 1]

-P-

paça: <Far. 1. Pantolon, şalvar vb. giyeceklerde bacakların çıktığı aşağı bölüm. 2. Kasaplık hayvanların kesilmiş ayağı. 3. Bu ayaktan yapılan çorba.

p. + sı (79b/1)

p. + sın (79a/13)

[= 2]

pādişāh: <Far. Hükümdar, sultan.

p. (134b/4)

p. + lar (147a/14)

p. + lara (147a/14)

[= 3]

pāk: <Far. Pak, temiz.

p. + eyleye (39a/6)

[= 1]

palğam: Balgam.

p. + ları (69b/5)

[= 1]

pamucuğ: <Far-T. Küçük pamuk parçası.

p. + ıla (119b/14)

[= 1]

pamuğ: <Far. Ebegümeçigillerden, koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi; (*Gossypium*). 2. Bu bitkinin tohumlarının çevresinde oluşmuş ince, yumuşak tellerin adı. 3. Bu tellerin işlenmiş biçimi.

p. (92a/2)

[= 1]

pañ: Bk. bañ

p. (60b/5)

[= 1]

panbuğ: Bk. pamuğ

p. + ıla (83a/15)

[= 1]

panbuğ: Bk. pamuğ

p. (124a/5)

p. + tұлubına (89b/11)

[= 2]

parala-: <Far-T. Parçalamak.

p.-duğı (132b/10)

[= 1]

paraş: Bk. baraş

p. + a (39a/9)

[= 1]

pare: Bk. pāre

p. (53a/5)

[= 1]

pāre: <Far. Parça, cüz.

p. (113b/9), (116a/12), (117b/2), (122a/12), (130a/5), (138a/3), (138a/3), (141b/13), (148a/3), (18b/11), (18b/12), (18b/7), (28a/5), (39a/12), (39a/13), (41b/11), (4b/5), (52a/10), (5a/2), (5a/7), (73b/5), (74a/14), (82a/12), (82a/14), (83a/15), (84b/9), (95a/1)

p. + pāre (113b/9), (122a/12)

- p. + si (122a/12)
- p. + sin (141a/3)
- p. + sinden (71b/5)
- p. + sine (63a/6)
- p. + sini (147b/12), (147b/13), (147b/14), (149b/13)
- [= 37]
- pāreçük:** Küçük parça.
- p. (66b/8)
- [= 1]
- pārsice:** < Far.-T. Farsça.
- p. (38b/10)
- [= 1]
- paslan-:** Üzerinde pas oluşmak.
- p.-maya (5a/6)
- [= 1]
- paş:** Baş.
- p. + a (94a/12)
- [= 1]
- pelīd:** < Ar. Meşe, pelit; (*Quercus*).
- p. (19b/7), (48a/4), (57a/7), (57b/1)
- p. + e (110a/4), (87b/6)
- p. + i (57a/15)
- p. + leyin (85b/14)
- p. + şarābıla (67b/7)
- p. + üç bedeli (57a/14)
- p. + yaprağına (85b/14)
- [= 11]
- pelīd şonj:** < Ar.-T. Bespaye, kaya eğreltisi; (*Polypodium vulgare*). Krş. pesfāyic.
- p. (48a/4)
- [= 1]
- pelīd yoşunı:** < Ar.-T. Meşe ağacı, palamut ağacı yosunu; (*Muscus arboreus*). Krş. uşnā.
- p. + dur (19b/7)
- [= 1]
- pelīn:** < Gr. (Rum.) Acı, keskin kokulu otsu bir bitki; (*Artemisia absinthium*). Krş. afsentīn.
- p. + e (24a/11)
- p. + i (24b/6)
- p. + yağıdur (127b/10)
- [= 3]
- pençengüşt:** < Far. Beş parmak otu, ayıd ağacı.
- p. (59a/6)
- [= 1]
- penec:** < Ar. Bengilik otu, ban otu. “benc”.
- p. (60a/10)
- [= 1]
- penīr:** < Far. Peynir.
- p. (79b/2), (79b/4)
- p. + ile (79a/14), (71a/6)
- [= 4]
- penyir:** Bk. penīr
- p. (51a/13)
- [= 1]

perde: <Far. 1. Katarakt. 2. İki yeri birbirinden ayıran bölme. 3. Kaz, ördek, martı gibi hayvanların parmaklarını birbirine bitişiren zar.

p. (102b/4)

p. + lerin (128b/6)

p. + lerün (81b/2)

p. + si (108b/10), (81b/2)

p. + sin (111a/2), (139a/13), (139b/3), (23a/1)

p. + sinde (116b/2), (121b/9)

p. + sinden (113a/13)

p. + sine (137a/11), (24b/5)

p. + sini (137b/9)

p. + ye (90a/11)

p. + yi (101a/4), (61b/7), (90a/6), (98b/4)

[= 20]

persiyāvşān: <Far. Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*).

p. (45a/1)

[= 1]

pesfāyic: <Ar. Bespaye, kaya eğreltisi; (*Polypodium vulgare*).

p. (48a/4)

[= 1]

pēs: Beş.

p. (78a/3)

[= 1]

peygāmbēr: <Far. İnsanlara Tanrı'nın buyruklarını bildiren, onları Tanrı yoluna, dine çağıran kimse, yalvaç, yalavaç, elçi.

p. (30b/13)

p. + den (134a/12)

p. + ün yüzügi (146b/15)

[= 3]

peygāmbēr: Bk. peygāmbēr

p. (28a/15), (34b/10)

[= 2]

peynīr: <Far. Peynir.

p. (79a/10), (79b/10), (79b/9)

p. + dūr (79a/10)

p. + le (100a/11)

[= 5]

piñ: Bin.

p. (120a/10)

[= 1]

pīr: <Far. Yaşlı, ihtiyar.

p. (141b/12)

p. + ler (125b/6), (69a/12), (7b/2)

p. + lere (85b/8)

p. + lerün (77b/9)

[= 6]

pīrlig: Yaşlılık, ihtiyarlık.

p. + e (137b/11)

[= 1]

pişür-: Pişirmek.

p.-seler (81b/3)

[= 1]

pōlād: <Far. 1. Demir, çelik. 2. Mıknatıs. 3. Zırh

p. + büradesin (90b/4)

[= 1]

poy: Boy otu, çemen otu; (*Trigonella foenum-graecum*).

p. (118a/10)

[= 1]

pül: <Far. Zar gibi ince yaprak.

p. + mı (112b/3)

[= 1]

puran: 1. Taş. 2. Alçı taşı, alçı. 3. Kireçli, taşlı toprak. 4. Killi taş. 5. Vurulunca çabuk parçalanan yumuşak taş. 6. Kiremit. “pur”

p. (127b/1)

[= 1]

pūs: <Far. Ağaçların mantarsı kabukları ve bunların üzerinde oluşan reçine ve yosun.

p. + mı (109b/11), (109b/13)

p. + ıyıla (18a/6)

[= 3]

pus: Bk. pūs

p. + mı (23a/14)

[= 1]

püfgür-: Bk. püfür-

p.-seler (67a/9)

[= 1]

püfür-: Üflemek.

p.-seler (7a/12)

[= 1]

pür: <Far. 1. Dolu. 2. Çok fazla.

p. + yaprak (1b/9)

[= 1]

-R-

rahim: <Ar. Döl yatağı; çocuğun, içinde yetiştiği ve dişi canlılara mahsus organ.

r. + de (17a/12)

r. + den (12a/15), (16a/9), (31a/5), (37b/9), (5b/2)

[= 6]

rahm: Bk. rahim

r. (111b/1), (112b/15), (114a/13), (116b/6), (117b/8), (16a/9), (88a/6), (9a/6)

r. + ağrılarının (85a/9), (91b/15)

r. + ağrılarının (115b/3), (116b/1), (122b/7), (148a/8), (44b/10)

r. + ağrısının (62b/6)

r. + ağrısına (117a/8), (117b/4), (118a/1), (118b/6), (119b/10), (123a/1), (133b/1), (149b/10), (61b/12), (78b/4)

r. + ağrısından (88a/12)

r. + ağzının (115b/2), (33a/14)

r. + ağzı tutulduğuna (115a/9)	r. + lerine (99a/5)
r. + ağzı yumulduğuna (114b/13), (115a/5), (122b/12)	r. + lerinün (32a/9), (62a/10), (78b/14)
r. + çıktığına (16a/9), (84b/5)	r. + şovuklığına (118a/13)
r. + de (104b/11), (112b/15), (114b/13), (115a/12), (118a/7), (136b/6), (140a/13), (140a/8), (142a/8), (143b/12), (27a/15), (47b/8), (47b/9), (70b/9), (78a/10), (95a/3), (99a/3)	r. + süddelerin (19b/14), (33a/1)
r. + den (103a/8), (143a/4), (27a/10), (32b/9), (57b/6), (60b/1), (81b/7), (95b/5)	r. + ün (143a/4)
r. + e (106b/5), (107a/7), (116b/12), (119a/5), (33a/13), (66b/11)	r. + yumulduğuna (148b/14)
r. + i (102a/15), (129a/9), (19b/8), (21b/5), (48b/1)	r. + zahmetlerine (78b/12)
r. + inde (140b/13)	[= 111]
r. + inden (131b/6), (35b/5)	raḥm: Bk. raḥim
r. + katılımına (126b/6)	r. + i (55a/12)
r. + ler ağrısına (22a/12), (60a/12), (92a/1), (96b/2), (143b/14)	[= 1]
r. + leri (22a/10), (26b/13), (38a/6), (56a/6), (65a/12), (65b/10), (69b/7), (86a/4)	raʿl ibl: < Ar. Deve otu. “raʿyü’l-ibl”.
r. + leri ağrısın (59a/13)	r. (135b/13)
r. + leri katılımın (96a/8), (38b/2),	[= 1]
r. + lerin (109b/1), (74a/10)	rāsen: < Ar. Andız otu, ardiç ağacı, arduç; (<i>Juniperus drupacea</i>). “rasin”.
r. + lerinde (37a/9), (96a/5), (9a/5)	r. (132b/14)
r. + lerindeği (84b/11)	[= 1]
r. + lerinden (16b/13), (39a/2), (56a/1), (57a/6)	rāseniye: Bk. rāsen
	r. (121b/10)
	[= 1]
	rāsū: < Far. Gelincik, sansar. Krş. ibn-i ʿırus, gözen.
	r. (4a/7)
	[= 1]
	raʿşe: < Ar. Titremek.
	r. + ye (106a/7), (125a/7), (125b/9), (144b/4), (56b/3), (58a/7), (78b/13)
	[= 7]

rāvend-i çini: <Far. Kökleri ve sapları ilaç olarak kullanılan, karabuğdaygillerden bir bitki.

r. (133a/13)

[= 1]

rayiḥa: Bk. rāyiḥa

r. + ları (21b/15), (22a/14)

[= 2]

rāyiḥa: <Ar. Koku

r. + ları (102a/15)

r. + sı (16b/4), (30a/2)

r. + sın (112a/1), (62a/11)

[= 5]

rāzaḳi: <Ar. Bir üzüm çeşidi.

r. + üzümünden (108b/6)

[= 1]

rāzyāne: <Far. Rezene; (*Foeniculum vulgare*)

r. (46a/6), (91a/9)

r. + şuyıla (144a/12)

r. + toḥmından (134a/13)

r. + yaprağına (140a/14), (148a/6)

r. + ye (129a/1)

r. + yile (146a/8)

[= 8]

rāzyānec: Bk. rāzyāne

r. (134a/3)

[= 1]

rebv: <Ar. Astım hastalığı.

r. + e (27b/14), (61b/11)

r. + zaḥmetine (106a/7), (123a/5),
(133b/2), (136a/15), (139b/11),
(13a/3), (141a/14), (149b/13),
(150a/1), (31b/15), (44b/7), (45a/3),
(73b/9), (75a/2), (86a/9), (87a/8),
(90b/13), (92a/4), (93a/5)

[= 21]

redd: <Ar. 1. Geri döndürme, döndürülme, geri çevirme, çevirilme; kabul etmeme; kabul edilmeme. 2. Tanımama, inkâr etme.

r. + êde (33a/13), (35a/6), (44b/2)

r. + êder (106b/5)

r. + eyleye (55a/12)

r. + kıla (145a/8)

[= 6]

renc: <Far. Hastalık.

r. + i (26a/7), (76a/3)

r. + in (149a/5), (57b/10)

r. + inden (26a/12)

r. + ine (137a/7), (144b/8), (147a/11),
(26b/7), (71b/3)

[= 10]

reng: <Far. 1. Renk. 2. Boya.

r. (138a/10)

r. + i (138a/6), (141a/11), (20b/15),
(30b/10), (36a/7), (41b/7), (42a/8),
(45b/15), (89a/15), (138a/11)

r. + in (55a/2)

r. + ine (140a/15)

[= 13]

renk: Bk. reng

r. (109b/8)

[= 1]

resūlullah: < Ar. Allah'ın gönderdiği peygamber. Hazret-i Muhammed'in bir ismi.

r. (1b/2)

[= 1]

reyhān: < Ar. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*).

r. + dan (115a/6)

[= 1]

rib': < Ar. Nöbeti dört günde bir tutan sıtma.

r. + a (19b/5)

r. + ısıtması (107b/15), (35b/11), (37b/5), (71b/13), (77a/10), (80b/11), (83a/10), (93a/10)

r. + ısıtmasının (131b/3), (54a/15)

r. + ısıtmasına (125b/7), (59b/15), (59b/15), (61a/15), (97b/9)

r. + ısıtmasını (130a/4)

[= 17]

rıtıl: < Ar. Litre.

r. (115b/14), (116a/1), (116b/8), (117a/4), (119a/13), (119a/13)

[= 6]

rıt(ı)l: Bk. rıtıl

r. (69a/1)

r. + a (115b/11)

r. + ina (117a/3)

[= 3]

ribv: Bk. rebv

r. (75b/13)

r. + e (83a/2)

[= 2]

riclü'l-gurāb: < Ar. Kargaayağı, kuzgunayağı; kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi; (*Chenopodium*).

r. (134b/10)

[= 1]

rişāş: < Ar. Kurşun, kalay.

r. (135b/7)

[= 1]

rivāyet: < Ar. 1. Söylenti. 2. Bir olay, bir haber veya sözü nakletme.

r. + dür (134a/13)

[= 1]

riz: < Far. Piriñç. Krş. aruz. "araz, uruz, urz".

r. (10b/3)

[= 1]

rub': < Ar. Dörtte bir, çeyrek, bir şeyin dört kısımdan bir kısmı.

r. (119a/14), (53a/4), (84b/15)

r. + dirhem (2a/5)

[= 4]

rubb: < Ar. İç, öz, meyve ve sebze özü.

r. + ı (95a/7)

[= 1]

rubbü's-sūs: < Ar. Meyan balı.

r. + ile (146b/6)

[= 1]

rufūdūn: Bk. rūfudūn

r. + yumurda (66b/1)

[= 1]

rufūdun: Bk. rūfudūn

r. + yumurda (66a/6)

[= 1]

rūfudūn: < Ar. Rafadan.

r. + yumurdayıla (18b/7)

[= 1]

rufudūn: Bk. rūfudūn

r. (97a/14)

r. + yumurdaya (145a/9)

r. + yumurdayı (67a/10)

[= 3]

rufuzūn: Bk. rūfudūn

r. + yumurdaya (113b/15)

[= 1]

rūfuzūn: Bk. rūfudūn

r. + yumurdaya (92b/14)

r. + yumurdayıla (92b/15)

[= 2]

rūḥ: < Ar. Can, nefes.

r. + ı (19b/13), (3b/4), (46b/3), (48b/9),
(70a/15), (108b/9)

r. + lar ṭururucı (14a/12)

[= 7]

ruḥām: < Ar. Mermer taşı.

r. (135a/2)

[= 1]

ruḥam: < Ar. Kartal kuşu; (*Aquila*). “raham, ruhm”

r. (135a/8)

[= 1]

rūm: Rum.

r. + deñizinüñ (70a/2)

[= 1]

rūmca: < Ar.-T. Rumca, Rumların kullandığı yeni Yunanca.

r. (10b/3), (24a/11)

[= 2]

rūşen: < Far. Aydın, parlak.

r. + êde (18b/3)

[= 1]

ruṭab: < Ar. Taze hurma.

r. (135b/7)

[= 1]

ruṭebet: Nem, nemli özellikte.

r. + den (100b/14), (112b/6), (81b/11)

r. + e (16a/10)

r. + i (100a/5), (12a/15), (17a/12),
(27a/10), (37a/1), (3b/12), (5b/2),
(7b/4), (62a/12), (20b/15)

r. + i fażliyye (36b/12)

r. + in (2b/9), (34a/13)

r. + ini (117b/9)

[= 18]

-S-

sā'at: <Ar. 1. Bir günlük sürenin yirmi dörtte birine eşit, altmış dakikalık zaman dilimi, zaman parçası. 2. Vakit, zaman. 3. Bir işin yapıldığı belli bir zaman. 4. Günün hangi anı olduğunu gösteren alet.

s. (29b/7), (76a/15), (82a/4), (99a/13)

s. + den (108a/4), (75a/11)

s. + e (2a/7)

[= 7]

şabāh: <Ar. Sabah.

s. (130a/8), (24a/1), (24a/15), (24a/2), (2b/2), (30b/8), (31b/10), (33a/3), (42a/9), (60a/4), (65b/14), (65b/2), (69a/2), (72a/14), (7a/3), (99b/3)

s. + a (29b/12), (6b/4)

[= 18]

şabāḥ: Bk. şabāh

s. (29b/13)

[= 1]

şabır: 1. Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç. 2. Olacak veya gelecek bir şeyi telaş göstermeden bekleme.

s. + la (98b/12)

[= 1]

şab(ı)r: Bk. şabır

s. + étseler (99b/4)

[= 1]

şābūn: <Ar. 1. Kirli ve yağlı şeyleri temizlemekte kullanılan, türlü yağlarla alkaliler birleştirilerek yapılan madde. 2. Bu maddenin kalıp durumunda olan biçimi.

s. + ıla (92b/13)

[= 1]

şac-: Saçmak, dağıtmak.

s.-ub (111b/7), (111b/8), (137b/5)

[= 3]

sāc: <Ar. Hindistan'da yetişen, yaz kış yaprağı dökülmeyen, kerestesi makbul, sert bir ağaç.

s. (142b/11)

[= 1]

sac: Üzerinde ekmek ya da yufka pişirilen yuvarlak saç.

s. (127a/13)

[= 1]

sac: Bk. saç

s. + ların (22b/11)

[= 1]

saç: Baş derisini kaplayan kıllar.

s. + lara (76a/11)

[= 1]

saç-: Saçmak, dağıtmak, dökmek.

s.-alar (121a/13)

[= 1]

saç: Bk. saç

s. + ı (105b/13), (12b/11)

s. + ları (52b/4)

[= 3]

şaç-: Bk. saç-

s.-alar (115b/14), (129a/14), (140b/10),
(21b/2)

s.-sa (16b/5)

s.-salar (100a/9), (124a/4), (13a/2),
(145b/14), (20a/3), (23a/15), (25a/2),
(28b/10), (30b/6), (32b/6), (34a/12),
(37b/4), (42b/1), (45a/13), (48a/5),
(48b/5), (4b/13), (4b/14), (54a/1),
(57a/3), (59b/3), (60a/8), (6b/2),
(80a/5), (94a/11)

s.-ub (149a/5), (14b/15), (74b/13),
(98a/10)

[= 34]

şaçm-: Sürünmek, vücuduna, elbisesine sürmek.

s.-salar (17b/9)

[= 1]

şaçmak: Kas. "saçanak".

s. + etlerine (73b/14)

[= 1]

sādec: <Far. Hint sümbülü; (*Nardustachys
jatamansi*).

s. (26b/2), (142b/8)

[= 2]

sādec-i hindī: Bk. sādec

s. (68a/8)

[= 1]

sādevān: <Far. Ceviz ağacı zamkı.

s. (143a/1)

[= 1]

şāfi: Bk. şāfī

s. (72b/2)

[= 1]

şāfī: 1. Katıksız, duru, temiz. 2. Net. 3. Yalnız olarak, yalnız, sadece.

s. + eyler (149b/3)

s. + eyleye (76b/8), (91a/15)

[= 3]

şāfisyā: <Gr. Adalarda biten, torak otuna benzer çiçeği ve tohumları olan diryas adı da verilen bir bitki; (*Thalictrum minus*).

s. (75a/5)

[= 1]

şāfrā: <Ar. Safra, karaciğerin hazmı kolaylaştırmak için onikiparmak bağırsağına salgıladığı yeşilimsi sarı renkli acı sıvı, öd; eski tıp anlayışına göre bünyeyi oluşturan dört ana öğeden (kan, balgam, safra, sevda) biri.

s. (107b/11), (112b/7), (115b/5),
(143b/4), (54a/7), (54b/5), (5b/11),
(70a/13), (81b/15), (82b/15), (86b/14)

s. + dan (102b/14), (103a/14), (112b/6),
(124b/4), (16b/7), (26b/11), (47a/5),
(47a/8), (49b/15), (52a/5), (52b/15),
(58b/5), (59a/1), (5b/6), (70a/9),
(70b/4), (8a/9), (90b/2), (95a/8),
(96b/5)

s. + ları (24a/14)

s. + sı (23b/13)

s. + ya (121a/11), (135b/8), (31a/3),
(51a/8)

s. + yı (101b/3), (102b/11), (107a/8),
(108b/13), (112a/13), (119b/10),

(120b/9), (136a/12), (146a/1),
(14b/14), (150a/7), (8a/4), (15a/6),
(22b/4), (28b/1), (34b/10), (38a/4),
(43b/14), (45a/10), (48a/6), (52a/5),
(52b/10), (58b/7), (5b/6), (61a/10),
(61b/15), (69b/13), (70a/8), (71a/9),
(72b/9), (7b/10), (82b/12), (86b/5),
(86b/7), (8a/7), (93b/13), (94b/12)

[= 74]

şafrevî: < Ar. Öd maddesiyle ilgili, öd maddesinin ağır bastığı bünye ve nesnel.

s. (103a/1), (142b/15), (69a/9)

s. + hıtlardan (58b/13)

s. + ishâli (81b/10)

s. + kişiler (112a/1)

s. + şişlere (59a/3)

[= 7]

şag: Sağ.

s. (132b/3), (135a/15), (28a/8),
(51a/10), (71b/5)

s. + gözi (71b/6)

s. + gözün (71b/6)

[= 7]

şag: Sağlam, esen.

s. (13a/2)

[= 1]

sāgat: Bk. sâ'at

s. (11a/5)

[= 1]

şagır: İşitme duyusundan yoksun, işitmeyen (kimse).

s. (3a/8)

[= 1]

şagırlıg: Sağır olma durumu.

s. + ı (113a/7), (139b/7)

s. + m (110b/1), (111a/3), (128b/5),
(131a/14), (64b/10), (71b/12), (76a/6),
(85a/1)

[= 10]

şagırlıg: Duyuma duyusunun önemli derecede yetersizliği veya yokluğu, duyma kaybı.

s. + a (125a/3)

[= 1]

şagırlık: Bk. şagırlıg

s. (142a/15)

[= 1]

şahih: Bk. şāhīh

s. (111b/8)

[= 1]

şāhīh: < Ar. Gerçek, doğru.

s. + dür (70a/1)

[= 1]

şahk: Ezmek.

s. (109b/11), (137b/8), (145b/1),
(22b/10), (28a/4), (29b/2), (39b/6),
(40a/8), (43a/14), (64a/10), (65a/7),
(79a/8), (82b/10), (89a/5), (91b/2),
(98b/11), (98b/8)

s. + édeler (138b/12), (24a/5), (26b/2),
(2a/9), (3a/11)

s. + éderler (104a/13)

s. + édüb (100a/15), (100b/5), (102a/5),
(102a/8), (103a/13), (105a/1), (105a/3),
(105b/8), (110b/10), (110b/5),
(111a/7), (111a/8), (116b/10),
(119a/14), (120a/6), (128b/12),
(129b/3), (132a/9), (135a/4), (135a/7),
(135b/5), (138a/6), (139b/15),
(140b/1), (141b/13), (142a/10),
(143a/2), (145a/5), (145a/9), (146a/5),
(148b/14), (150a/8), (41b/15), (49a/1),
(49b/1), (50b/7), (51a/7), (55b/9),
(64b/8), (65a/12), (66b/12), (67a/4),
(67a/9), (72b/3), (74a/8), (82a/10),
(82a/15), (83b/2), (84b/8), (86b/4),
(89a/13), (89b/6), (89b/8), (90a/9),
(98b/1)

s. + étmedin (91a/12), (91b/10)

s. + étse (101b/7)

s. + étseler (100a/7), (101b/14),
(105b/1), (107b/14), (110b/6),
(128b/11), (131a/3), (136a/4),
(138b/5), (139b/14), (139b/6),
(142b/12), (143b/13), (144a/11),
(146a/10), (147a/13), (19b/9), (20a/2),
(23b/15), (23b/6), (24a/5), (26b/7),
(28a/13), (32a/8), (34a/13), (34b/2),
(39b/2), (3a/15), (3b/2), (3b/8), (3b/9),
(40a/8), (42a/10), (42a/2), (47b/15),
(48b/11), (4b/4), (54b/10), (54b/13),
(54b/15), (60b/12), (61a/3), (62b/5),
(64b/6), (65a/14), (67a/7), (69a/14),
(72a/9), (75b/13), (78b/2), (80a/4),
(81a/2), (87a/3), (88b/12), (89a/2),
(89b/3), (91a/9), (91b/14), (92b/13),
(92b/7), (98a/7), (98b/2), (98b/5),
(32b/13)

s. + olmamış (92b/3)

[= 146]

şahrā: < Ar. 1. Kır. 2. Çöl.

s. + da (63a/15)

[= 1]

şāir: Bir bağırsak türü. “masir”

s. (61a/8)

[= 1]

şakal: Yetişkin erkeklerde yanak ve alt çenede çıkan kılların tümü. 2. Bazı hayvanlarda çene altında bulunan kılların tümü.

s. (120b/3)

s. + a (127a/11)

s. + ı (105b/13), (114a/10), (114a/10),
(76a/10)

[= 6]

şakankür: < Gr. 1. Timsah; (*Crocodylus*). 2. Mısır'da bulunan bir çeşit kum kertenkelesi.

s. + kuvveti (104a/9)

s. + tuzıla (67a/10)

[= 2]

şakın-: Sakınmak, kaçınmak.

s.-alar (128b/3)

[= 1]

şakın-: 1. Uzaklaşmak. 2. Saklamak, riayet etmek, muhafaza etmek. 3. Esirgemek.

s.-alar (51a/13)

[= 1]

şakız: Bk. şakız

s. + ağacı (137a/1)

s. + ıla (59a/2)

s. + iyıla (129b/13), (73a/14)

[= 4]

sakız: 1. Bazı ağaçların ve özellikle sakız ağacının kabuğundan sızan, çiğnendiğinde yumuşayan, hoş kokulu, beyaz renkli reçine. 2. Şekerli ve kokulu ağızda çiğnenen eğlence yiyeceği, ciklet. 3. Sakız ağacı. 4. Sakız Adası.

s. (119a/10), (119a/14), (122b/10), (124a/4), (38b/6)

s. + ağacının yağıdır (122b/6)

s. + ı (124a/6), (75a/5)

s. + ıla (137b/9), (138b/2), (150a/8)

s. + ıyla (104b/10)

s. + la (64b/1)

[= 13]

sakıl: < Ar. Ağır.

s. (29a/4)

s. + éde (26b/14)

s. + éder (22a/2)

s. + eyler (9a/4)

[= 4]

sâkin: < Ar. Sakin, dindirilmiş.

s. (100a/14), (111a/3), (113b/12), (136a/12), (20a/13), (47b/6), (53b/12), (60b/3), (60b/6), (66a/13), (70a/11), (70a/9), (70b/5), (73b/1), (83a/6), (93b/4)

s. + éde (100a/15), (100b/8), (100b/9), (101a/14), (102a/8), (109b/10), (119b/6), (129a/12), (129a/6), (141a/6), (25b/10), (25b/6), (25b/8), (27b/3), (27b/6), (38a/15), (38b/4), (41a/1), (47a/8), (50b/9), (51b/13), (52b/15), (76a/13), (8a/6), (8a/6), (94b/2), (94b/9), (97a/3)

s. + éder (104b/5), (120b/9), (135a/2), (25b/7), (32b/7), (51a/15), (5b/6), (60b/8), (72a/13), (76b/2)

s. + eyler (119b/7), (119b/9), (120a/15), (120b/10), (126a/7), (126b/10), (142b/6), (39b/15), (58a/15), (85b/12), (82b/13)

s. + eyleye (102a/1), (102b/10), (102b/11), (102b/12), (102b/7), (103a/10), (103a/11), (104b/15), (107b/11), (108a/6), (109b/9), (110a/12), (110b/6), (111a/12), (112a/14), (118a/1), (118a/2), (119b/14), (119b/15), (120a/3), (121a/9), (127a/10), (127a/11), (127a/7), (127a/8), (128b/11), (130b/4), (130b/5), (131a/14), (131a/5), (133a/4), (135a/4), (140a/4), (141a/5), (141b/11), (142a/4), (143a/13), (144a/11), (144a/4), (144a/5), (14b/6), (15b/1), (19b/15), (35a/2), (38b/1), (39a/8), (3a/4), (40b/1), (40b/4), (43b/10), (46a/5), (47a/11), (47a/6), (47a/9), (50a/10), (51b/7), (56a/13), (58b/8), (59b/7), (60a/12), (60b/9), (62b/6), (63b/3), (64a/6), (65a/12), (65a/14), (66a/13), (66a/8), (66a/9), (69b/12), (70b/8), (72a/2), (73b/7), (75b/1), (76a/12), (76b/14), (78a/13), (83b/10), (83b/8), (87b/3), (91a/6), (92b/11), (97a/2), (98b/5), (99a/1)

[= 150]

sakla-: 1. Elinde bulundurmak, tutmak. 2. Kaybolmaması, görünmemesi için gizli bir yere koymak. 3. Görünmesine engel olmak, ortalıkta bulundurmamak. 4. Bozulmadan doğal durumları ile durmasını sağlamak, korumak, muhafaza etmek. 5. Gizli tutmak, duyurmamak.

s.-r (119b/11)

s.-ya (1b/14), (2b/10), (6a/5)

[= 4]

şakla-: Bk. sakla-

s.-r (108b/14), (120b/5)

s.-ya (18b/13), (2a/1), (77b/9),
(82a/14)

s.-yalar (113b/11)

s.-yu kosalara (78a/5)

[= 8]

saḫmūniyā: <Gr. Mahmude otu, bingöz otu;
(*Convolvulus scammonia*).

s. (150a/1), (150a/11)

[= 2]

saḫmūnyā: Bk. saḫmūniyā

s. (86b/6)

[= 1]

şakra-: Çok titremek.

s. + yi fikirlere (147a/11)

[= 1]

saksı: Saksı, topraktan yapılmış kap kacak. Krş.
ḫaref.

s. + sıdur (102a/9)

[= 1]

saksu: Bk. saksı

s. + dur (102a/9)

[= 1]

sālāmenderā: <Lat. Semender; (*Salamandra*).

s. (143a/8)

[= 1]

şalavāt: <Ar. Hz. Muhammed'e saygı
bildirmek için okunan dua.

s. + getürdükden (1b/2)

[= 1]

şalēb: <Ar. Tilki.

s. (75b/6)

[= 1]

şalkım: Bk. şalkım

s. (98a/6)

[= 1]

şalkım: 1. Üzüm gibi birçoğu bir sap üzerinde
bir arada bulunan yemiş. 2. Üzerinde kısa saplı
dallar bulunan çiçek topluluğu. 3. Akasya.

s. + ı (96b/4)

[= 1]

şalkūm: Bk. şalkım

s. (4a/3)

s. + şalkūm (4a/3)

[= 2]

şalyār: <Gr. Salya.

s. + aḫmaḡı (31a/6)

s. + ı (49b/13), (56b/15)

s. + ların (46b/12)

[= 4]

şaman: Ekinlerin harmanda dövülüp taneleri
ayrıldıktan sonra kalan, hayvanlara yedirilen
ufalanmış sapları. Krş. tibn.

s. + dur (68a/8)

s. + ıla (68a/14)

s. + ın (68a/11), (68a/12), (68a/15),
(68a/9)

[= 6]

şamğ: < Ar. Zamk, çeşitli bitkilerden elde edilen tıbbi reçine.

s. (32b/5)

s. + dur (143a/2)

s. + ıla (103a/13), (146b/6), (48b/12)

[= 5]

sām-i ābraş: < Ar. Başı küçük, kuyruğu uzun, alaca renkte, daha çok bağlarda gezen bir keler.

s. (143a/11)

[= 1]

sāmyēli: Çölden esen sıcak rüzgâr, sam.

s. + n (49b/14)

[= 1]

şan-: Sanmak, zannetmek.

s.-ur (30a/4)

[= 1]

şan'at: < Ar. İlaç yapma formülü, ilacı terkip etme usulü.

s. + ı (126b/7), (127b/6), (128a/1),
(17a/8)

[= 4]

şanavber: < Ar. Köknar ağacı ve yemişi; (*Pinus pinea*).

s. (76b/13)

[= 1]

şancu: Sancı, iç organlarda batar veya saplanır gibi duyulan, nöbetlerle azalıp çoğalan ağrı.

s. + lar (112a/9)

s. + ların (109b/9)

s. + sı (9a/3)

s. + sın (10b/1), (126b/10)

s. + sına (124a/8), (127a/9), (128a/10),
(60b/1), (66a/8)

s. + sını (15b/1), (8b/8)

s. + ya (66b/5)

[= 13]

şancu: Bk. şancu

s. (24b/6)

s. + ların (119b/15)

s. + sın (119b/14), (144a/4), (72a/2)

[= 5]

şandal: < Ar. 1. Sandal, kerestesi sert ve kokulu bir ağaç; (*Santalum album*). 2. Şifalı siyah bir taş.

s. (29b/12)

[= 1]

şandali: < Far. Demir sandalı olarak bilinen siyah renkli bir taştır; erkeği ve dişisi olur. Krş. hamāhān.

s. (109b/6)

[= 1]

şanduğ: < Ar. İçine çeşitli şeyler konulan, tahtadan yapılmış, kapaklı ev eşyası. 2. Meyve, sebze koymaya yarayan, tahta veya plastikten yapılmış, dört köşe kap.

s. + a (18b/13), (24b/7)

[= 2]

şar^ç: < Ar. Sara hastalığı.

s. + a (101b/1), (109a/8), (120b/11),
(125b/11), (129b/7), (12a/15),
(13a/14), (147a/12), (148a/7), (19a/3),
(32a/10), (56a/5), (60a/3), (66b/10),
(78b/10), (97b/4)

s. + dan (35b/13)

s. + ı (125a/12), (14a/15), (18b/8),
(4a/14)

[= 21]

şar-: Sarmak, örtmek.

s.-şalar (147b/3)

s.-salar (148a/2), (82a/4)

[= 3]

şarar: Zarar.

s. + ın (141a/3)

[= 1]

şarar-: 1. Sarı olmak, rengi sarıya dönmek. 2. Korku, üzüntü, coşku vb. sebeplerle yüzün rengi solmak.

s.-mağ (142b/1)

[= 1]

şarard-: Rengini sarıya çevirmek, sararmasına yol açmak.

s.-ur (107a/8)

[= 1]

şarımşağ: Bk. sarımsak

s. + ıla (97b/15)

[= 1]

şarımşak: Sarımsak; (*Allium sativum*).

s. (54b/2)

[= 1]

şarımşak: Bk. sarımsak

s. (45b/6)

s. + dur (76b/4)

[= 2]

şarmaş-: 1. Dolaşmak. 2. Sıkıca sarılmak.

s.-ur (37b/7)

[= 1]

şarmaşık: Sarmaşık; (*Hedera helix*).

s. + uş (28b/3)

s. + yaprağına (28b/3)

[= 2]

şarmaşuk: Bk. sarmaşık

s. + yaprağına (78a/2)

[= 1]

şarmaşuk: Bk. sarmaşık

s. (91b/13)

[= 1]

şarımşak: Bk. sarımsak

s. (144a/14)

[= 1]

şarp: Şiddetli, güç, keskin.

s. (35a/10)

[= 1]

şaru: Sarı.

s. (101b/3), (103b/2), (109b/8),
(112b/12), (11b/15), (149a/15),
(15a/10), (19a/11), (25a/10), (31a/7),
(35a/13), (35a/14), (37a/8), (42b/13),
(44a/13), (5a/11), (61a/7), (81b/13),
(9a/13)

s. + bāzıncānı (42b/13)

s. + ca (137b/14), (129b/1), (12a/7)

s. + ca çiçekleri (72b/12)

s. + çiçeği (8a/13)

s. + dan (20b/15)

s. + ların (127a/12)

s. + şuyı (73a/13)

s. + sıdur (112b/12), (62b/13)

s. + sıla (50a/5), (49b/10)

s. + sın (116b/8), (27a/14), (66a/7),
(66b/15), (66b/6), (67a/12), (67a/3)

s. + sını (42b/7)

s. + sıyıla (120a/3), (131a/3), (25b/11),
(60b/14), (62b/8), (74a/10)

s. + şın (61a/6)

s. + ya (67a/13), (6a/13), (85b/15)

[= 50]

şaru çiçek: Sarı çiçek; (*Helichrysum plicatum*).
Krş. ensü'n-nefes.

s. (35a/14)

[= 1]

şaru helîle: Sarı helile otu; (*Terminalia citrina*).

s. (81b/1)

s. + dür (25a/10)

s. + yile (149b/4), (149b/5)

[= 4]

şarılığ: 1. Sarılık. 2. Sarılık hastalığı.

s. + ı (6b/5)

s. + ın (136a/7), (46a/11), (94a/1)

s. + ı (40a/5)

[= 5]

şarılık: Bk. şarılığ

s. (10b/8), (2b/14), (6b/5)

s. + ı (14a/9)

[= 4]

şarılığ: Bk. şarılığ

s. + ı (36a/10)

[= 1]

şaru süsen: <T.-Far. Gezdiğeçti, sarı süsen,
bataklık süseni, kelbaş, kılıç otu; (*Iridaceae*
pseudacorus). Krş. aymārūkālīs.

s. + dür (37a/8)

[= 1]

sa'ter: <Ar. Güveği otu, zater, kekik otu;
(*Origanum vulgare*).

s. + e (145b/14)

s. + ün (81a/4)

[= 2]

sa'uvā: <? Sorgun.

s. (148a/15)

[= 1]

şavaş: Mücadele.

s. + lar (88a/4)

s. + ları (88a/4)

[= 2]

şavış-: Bk. şavuş-

s.-dıyısı (70a/1)

s.-duğına (109b/5)

[= 2]

şavuş-: Hastalık veya başka kötü bir durum geçmek, iyileşmek.

s.-duğına (55a/15), (62b/1)

s.-mış (96b/13)

[= 3]

savuş-: Bk. şavuş-

s.-duğı (102a/3)

s.-duğına (114a/14)

[= 2]

şayağı: Tereyağı.

s. (19a/7), (49b/10), (58a/8), (69a/8)

s. + n (3a/10), (3a/15), (90b/6)

s. + yıla (105a/9), (39a/10), (75a/15),
(77b/5)

[= 11]

şayağı: Bk. şayağı

s. + n (67b/7)

[= 1]

şayruluk: Bk. şayruluk

s. + da (108a/13)

[= 1]

şayruluk: Hastalık.

s. + dan (73b/9)

[= 1]

şecir: < Ar. Üzüm posası; un posası, un kepeği.

s. (75b/3)

[= 1]

şedef: < Ar. Sedef otu; (*Ruta graveolens*).

s. (22a/6), (80b/15)

[= 2]

şedüf: Bk. şedef

s. + dür (98a/9)

[= 1]

şefādīkes: < Gr. İç sürdürücü bir tür yabani soğan.

s. (149a/13)

[= 1]

sefer: < Ar. 1. Yolculuk. 2. Kez, defa. 3. Genellikle ülke dışına yapılan askerî harekât, savaşa gitme, savaş.

s. + de (125b/7)

s. + lerde (49b/8)

[= 2]

segir-: Genellikle vücudun bir yerinde deri ile birlikte derinin hemen altındaki kaslar hafifçe oynamak.

s.-dügin (133a/11)

s.-dügine (125b/9)

[= 2]

segri-: Bk. *segir-*

s.-yen (122b/3)

[= 1]

sehel: Az, cüz'i, pek basit.

s. + ce (11a/4), (11a/5), (120b/6),
(143a/13), (16a/7), (16b/1), (26b/2),
(33b/3), (35b/7), (38b/14), (46b/14),
(55a/6)

[= 12]

sekbīnec: <Far. Salatalığa benzer bir bitki ve bundan elde edilen zamk; (*Sagapenon*).

s. + ile (100a/12)

[= 1]

sekirden: Pöç, uca kemiği.

s. (14a/4)

s. + e (121a/4), (27a/2), (69a/10)

s. + i (14a/9), (18a/14)

[= 6]

sekiz: Sekiz.

s. (101a/9), (115a/10), (137a/4),
(3a/15), (63a/4), (72a/11), (86b/4)

[= 7]

sekiz yüz: Sekiz yüz.

s. (101a/9), (115a/10)

[= 2]

seksen: Seksen.

s. (115a/6), (116a/12), (118b/3),
(120a/9), (126b/13), (26a/15), (26a/15)

[= 7]

sekte: <Ar. Felç, inme.

s. (109a/2)

s. + olan (22a/14)

s. + ye (107b/3), (109a/8), (129b/7),
(78b/13)

s. + zahmetine (56b/1)

[= 7]

selb: <? Irmak kenarların biten, uzunluğu yaklaşık üç, dört metre civarında olan uzun yapraklı bir ağaç.

s. (76a/9)

[= 1]

selc: <Ar. Kar.

s. (76a/15)

[= 1]

selesü'l-bevl: <Ar. İdranını tutamama, prostat hastalığı.

s. + i (48b/2), (90b/11)

[= 2]

selhü'l-hayye: <Ar. Yılan gömleği, yılan kavı.

s. + den (2a/8)

[= 1]

selîhe: <Ar. 1. Aselbent sakızı, bir çeşit pelesenk ağacından ve katurkuyruğu otundan elde edilen, birkaç türü olan tıbbî bir zamk. 2. Hindistan ve Umman'da tarçın yerine kullanılan dalları kırmızı bir ağacın kabuğu.

s. (114b/3), (115a/1), (38b/5), (56b/10)

[= 4]

seliḥe: Bk. selīḥe

s. + ḳabuğıdur (43a/11)

[= 1]

semender: Semender; (*Salamandra*). Krş. sālāmenderā

s. + dūr (143a/8)

[= 1]

semir-: Besili, yağlı bir duruma gelmek, semizlemek, şişmanlamak.

s.-ir (34b/8)

s.-ye (6b/13)

s.-yeler (6b/9)

[= 3]

semird-: Besili, yağlı bir duruma getirmek, semizletmek.

s.-e (113a/4), (11a/1), (129b/5), (30b/9), (60b/7), (71b/11), (75a/1), (89b/5)

s.-ür (108b/12), (108b/6), (50b/6), (51b/5), (79b/5), (83a/3), (91b/9), (94a/2)

[= 16]

semizlik: Şişmanlık.

s. + leri (23a/9)

[= 1]

semm: < Ar. Zehir, ağı.

s. + i (13b/5), (56a/3)

[= 2]

semm-i ḳātil: < Ar. Derhal öldüren zehir.

s. + i (13b/5)

s. + üdür (52a/15)

[= 2]

semmūr: < Ar. Derisinden kürk yapılan bir hayvan, samur; (*Martes zibelilina*).

s. (113a/5)

s. + ḥāyasını (104b/4)

[= 2]

semmüz: Bk. semüz

s. (75b/8)

[= 1]

semürd-: Bk. semird-

s.-ür (51b/3)

[= 1]

semüz: 1. Şişman. 2. Eti, yağı çok olan, tavlı.

s. (54a/7), (89b/5)

s. + kişiler (17b/9), (23a/9)

s. + kişilere (75b/7)

s. + tavuğıla (54a/8)

[= 6]

senderūs: < Gr. Kehribara benzeyen bir zamk, kızıl ardıç zamkı.

s. + ı (124a/9)

[= 1]

sengisār: Sansar.

s. + dur (113a/5)

[= 1]

ser-: 1. Kurutmak için asmak. 2. Düz bir yere yaymak. 3. Açarak yaymak veya döşemek.

s.-e (113b/10)

s.-e sere (113b/10)

[= 2]

serak̄sāne: <? Yaprakları ayvadaneye, tohumları susama ve genel olarak da satere benzeyen bir bitki.

s. (145b/14)

[= 1]

serçe: Serçegillerden, insanlara yakın yerlerde yaşayan, kışın göçmeyen, koyu boz renkli, öttücü küçük bir kuş; (*Passer domesticus*).

s. + yumurdasına (28a/2)

[= 1]

sere: Açık duran başparmağın ucundan işaret parmağının ucuna kadar olan uzaklık, sele.

s. (26a/9)

[= 1]

sereṭān: <Ar. Kanser hastalığı; iyileşmez bir tür çıban.

s. (76a/14), (99a/15), (131a/7)

s. + a (73a/2)

s. + ı (146b/9)

[= 5]

sereṭān: <Ar. Yengeç.

s. + ı (146b/7)

[= 1]

sereṭān-ı bahri: <Ar. Deniz yengeci.

s. (146b/10)

[= 1]

sereṭān-ı bahri: <Ar. Irmak yengeci.

s. (146a/1)

[= 1]

serhes: <Ar. Genellikle kiraz sepetlerinin ağzına konulan, eyrelti denilen ot; (*Driopteris filixmas*). “serehs, serhas”

s. (145a/1)

[= 1]

serḥōṣ: <Far. Sarhoş.

s. (108b/1)

s. + a (83b/6)

s. + eder (91b/4)

s. + eyleye (108b/11), (44a/11), (61a/1)

[= 6]

serḥōṣlık: Sarhoş olma durumu, esriklık, sermestlik, sermesti.

s. (108a/14)

[= 1]

sersām: <Far. Menenjit hastalığı.

s. + e (121a/8), (123a/9)

[= 2]

sertān: Bk. sereṭān

s. (54a/14)

[= 1]

sertarāṭiyūṭis: <Gr. Yapağı kaya koruğuna benzeyen bir çeşit yosun.

s. (148b/4)

[= 1]

serv: <Far. Selvi ağacı; (*Cupressus sempervirens*).

s. (145b/1)

s. + ağaçları (139a/2)

s. + dür (145b/1)

s. + kōzımı (145b/3)

[= 4]

servi: Bk. serv

s. + sidür (3a/2)

[= 1]

se-şenbih: <Far. Salı günü.

s. + gün (147a/8)

[= 1]

seṭā: <? Farasiyuna benzeyen bir ot. “suttah”

s. (148b/7)

[= 1]

sev-: Sevmek.

s.-e (89a/4)

s.-er (31a/2)

[= 2]

sevdā: <Ar. 1. Güçlü sevgi, aşk. 2. Siyah, kara. 3.

Gam, keder, sıkıntı. 4. Balgamdan, kandan ve safradan başka vücuttan çıkan bir çeşit salgı, kara safra.

s. (114a/6), (24a/3), (28a/4), (29b/6), (54a/7), (89b/15), (98a/5)

s. + dan (100b/2), (123b/7), (40b/14)

s. + yı (101a/15), (107a/10), (137b/6), (13b/10), (14a/14), (14b/8), (19a/14),

(23b/12), (24a/7), (26b/11), (45a/10), (48a/8), (48a/9), (61b/14), (69a/9), (72b/2), (86a/15), (91a/13), (91a/15)

[= 29]

sevdāvi: <Ar. Kara safra maddesiyle ilgili.

s. (76a/12)

s. + hastalıklar (42a/13)

s. + hılt (83a/7)

s. + kişilerdür (54a/14)

s. + teşvīşleri (48a/12), (76a/15)

[= 6]

sevdāyi: Bk. sevdāvi

s. (107a/7), (40b/14)

s. + teşvīşleri (35b/2)

s. + zahmetlere (125b/11)

[= 4]

sevīk: Ar. Kavrulmuş hububat, kavut.

s. + ıla (66b/13)

[= 1]

sezāb: <Ar. Sedef otu; (*Ruta graveolens*).

s. (143b/6), (144a/15)

s. + ı (145a/1), (97a/8)

s. + ıla (73b/15)

s. + tohmını (144b/1)

s. + yağı (118b/7)

[= 7]

sezāb: Bk. sezāb

s. + ıdur (131b/2), (93b/10)

[= 2]

şıcan: Bk. sıçan

s. + lar (132a/15)

[= 1]

sıcan: Bk. sıçan

s. (67b/3)

s. + kanımı (113b/3)

s. + lara (101a/5)

[= 3]

şıcra-: Yerinden hızla koparak, parçalar durumunda savrulmak.

s.-r (73a/10)

[= 1]

şıçan: Bk. sıçan

s. (24b/8), (9b/1)

s. + a (67b/14)

[= 3]

şıçan: Sıçangillerden, fareden iri, zararlı birçok türü bulunan kemirgen, memeli hayvan; (*Rattus*).

s. (142a/13)

s. + a (20a/10)

s. + delüğine (106a/15)

s. + ları (142a/13)

[= 4]

şıçan kulağı: Farekulağı, mercanköşk; (*Anagallis arvensis*). Krş. āzānū'l-fār bustānī.

s. (9b/9)

s. + na (10a/6), (9b/9)

[= 3]

şıcra-: Bk. şıcra-

s.-yan (73a/14)

[= 1]

şıfat: < Ar. Yüz, kılık ve dış görünüş.

s. (4a/3)

[= 1]

şıgın: 1. Bir çeşit geyik, karaca. 2. Evcilleşmemiş siğir.

s. + geyikdür (38b/11)

[= 1]

şığır: Geviş getirenlerden, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı.

s. (105b/14), (132a/14), (132a/15), (26b/9), (63a/13)

s. + ayranım (6b/11)

s. + boynuzunuş (54b/8)

s. + dur (54a/13)

s. + eti (73b/4)

s. + etini (54b/6)

s. + etiyile (51a/6)

s. + ı (54b/13)

s. + kanı (113b/2)

s. + ödiyile (80a/12), (80a/6)

s. + südile (57a/8)

s. + südiyile (10b/10)

s. + südüğü (65a/15)

s. + südüğini (65a/13)

s. + uñ (58a/8), (67b/6), (69a/7),
(39a/10), (3a/10)

s. + uñ öinde (42a/1), (89b/3)

s. + uñ ödini (55a/2)

s. + uñ terisini (55b/7)

[= 28]

şığır babadyası: Sığırközü de denilen iri bir papatya türü, (*Anthemis nobilis*). Krş. akñuvān.

s. (26b/9)

s. + yağıdur (114a/11)

[= 2]

şığır kuyruğı: Sarı ve nadiren mor çiçekli, sık tüylü bir bitki; (*Verbascum phlomoides*). Krş. būsīr

s. (63a/13)

[= 1]

şığır otu: Ayrık otu; (*Cynodon dactylon*). Krş. šīl

s. (77b/15)

[= 1]

şıhhat: < Ar. Sağlık, sıhhat.

s. + i (108b/14)

s. + in (120b/5)

s. + ini (77b/9)

s. + vère (100b/15)

[= 4]

şık-: Sıkmak, bir şeyin suyunu, yağını, sıvı kısmını basınçla çıkarıp akıtmak.

s.-alar (114b/9), (115a/3), (115a/7),
(115b/13), (116a/1), (116a/2),
(116a/3), (116a/4), (116a/4), (116a/5),
(117b/3), (121a/10), (121b/13),

(121b/14), (124b/8), (125a/9),
(126a/14), (126b/13), (140b/11),
(31b/7), (38b/10), (84a/5), (84a/6),
(95a/7)

s.-salar (110a/9), (128b/15), (131b/8),
(132b/14), (134a/10), (134b/14),
(134b/5), (138a/1), (13b/5), (140a/7),
(144a/10), (145a/1), (149b/14),
(15a/14), (16a/3), (16a/7), (17a/6),
(22b/1), (23a/10), (23b/1), (24a/1),
(24b/11), (24b/15), (27a/2), (27b/4),
(28b/11), (29b/7), (30a/11), (31a/2),
(31a/4), (33b/4), (34b/15), (35a/7),
(35a/8), (36a/9), (36b/3), (37a/7),
(42b/10), (43b/1), (44a/4), (45b/7),
(46a/5), (46b/8), (4a/4), (51b/9),
(52b/13), (53a/14), (53b/2), (56b/6),
(58a/13), (59a/5), (59b/13), (5a/13),
(60a/11), (60a/4), (60a/9), (62b/1),
(6a/1), (70b/3), (72a/4), (72b/2),
(78a/3), (79b/6), (80a/11), (86b/13),
(91a/11), (94a/14), (94b/1), (94b/15),
(94b/7), (9b/11), (9b/15), (43a/2)

s.-ub (111b/14), (130b/5), (30b/1),
(9b/4), (117a/5)

[= 102]

şıq-: Bk. şık-

s.-salar (149b/4), (2b/6)

[= 2]

şıqaca: Sıkıca.

s. (120a/12)

s. + şıqaca (120a/12)

[= 2]

şıqıl-: Sıkılmak.

s.-an (116a/5)

s.-mış (61b/14)

[= 2]

şıkındu: Meyve ve sebzelerin sıkılmış suyu, özsu, usare.

s. + sin (94a/14)

s. + sını (140b/8), (6a/2), (8b/4)

[= 4]

şıkındu: Bk. şıkındu

s. + sını (140b/10)

[= 1]

şin-: 1. Kırılmak, parçalanmak, bozulmak. 2. Yenilmek, bozguna uğramak. 3. Sığmak. 4. İnme, sönme, azalmak.

s.-an (69b/15)

s.-duğına (109b/5), (116b/12), (62b/1)

s.-miş (16a/13), (74b/7), (96b/13)

[= 7]

sır: <Ar. 1. Varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey. 2. Bir amaca ulaşmak için kullanılan, başvurulan özel ve gizli yöntem.

s. + larındandır (69a/12)

[= 1]

sırca: Sırça, cam.

s. (38b/7)

[= 1]

sırçalı: Bk. sırçalı

s. (35a/10)

[= 1]

sırça: Sırça, cam.

s. (134b/15)

[= 1]

sırça: Serçe parmak, küçük parmak.

s. + barmağına (17a/7)

s. + barmağ (36a/7)

[= 2]

sırça: Serçe parmak, küçük parmak.

s. + barmağ (30a/14)

[= 1]

sırça: Sırça, cam.

s. + yıla (125b/15), (90a/10)

[= 2]

sırçalat-: Bir şeyin içini veya dışını sırlamak.

s.-salar (23a/6)

[= 1]

sırçalı: 1. Camdan yapılmış olan. 2. Sırlı.

s. (114b/5), (116b/11), (121b/14)

[= 3]

sırça otu: Hindistan'da yetişen bir ot, sırça otu. Krş. ḥaṣīšetü'z-zücāc.

s. (94a/15)

[= 1]

sırf: 1. Yalnızca. 2. Tümüyle, tamamen.

s. (107a/10), (112b/7)

[= 2]

sırt balığı: Sırt balığı (sırtı balığı), ton balığı. Krş. tun.

s. (71b/14)

[= 1]

şıva-: Sıva ile kaplamak, sıva vurmak.

s.-rlar (73a/6)

s.-yalar (127b/3), (128b/2), (138b/12),
(26b/1), (3b/6), (48b/14)

[= 7]

sıva-: Bk. şıva-

s.-salar (39a/4)

[= 1]

sız-: İnce aralıklardan veya gözeneklerden az miktarda ve belli olmadan yavaş yavaş akmak, çıkmak.

s.-an (35b/6), (79b/14), (88a/9)

s.-anın (55b/13)

s.-arsa (106b/2), (49a/1), (63a/7)

s.-duğın (90b/8)

s.-duğı (65b/7)

s.-duğın (120a/1), (140b/9), (37b/9)

s.-duğıma (113b/15), (131b/6),
(137a/6), (148b/3), (23a/14), (57a/1),
(57a/1), (63a/5), (68a/5), (81b/7)

s.-duğımı (29b/1)

s.-mağa (45b/3), (51b/11), (31b/3)

[= 26]

şız-: Bk. sız-

s.-an (143a/4), (16b/14)

s.-masın (41b/8)

s.-ub (72a/14)

[= 4]

şızla-: 1. Hafifçe ağrımak. 2. Yakınmak.

s.-yan (110b/5), (110b/5)

[= 2]

sibistān: < Far. Sibistan ağacı ve meyvesi, erik cinsinden, şırası lezzetsiz, yapışkan bir meyve, köpekmemesi, acem eriği; (*Cordia mixa*).

s. (143b/2)

[= 1]

sidüg: Sidik. Krş. bevl.

s. + i (101b/15), (102b/2), (104b/13),
(106a/10), (108a/10), (108a/12),
(110a/4), (112a/8), (114a/12),
(115b/5), (117a/13), (129a/4),
(130a/10), (130b/2), (130b/6),
(131a/9), (131b/9), (132b/1), (133a/2),
(136a/9), (142b/8), (143b/7), (146a/9),
(148a/7), (148b/12), (148b/8),
(149b/1), (16a/1), (16a/3), (17b/1),
(20a/8), (21a/5), (21a/7), (21b/2),
(24a/14), (25b/1), (26b/15), (27b/12),
(30b/12), (32a/6), (37a/4), (38b/12),
(40a/4), (41a/13), (44b/8), (46a/12),
(47a/15), (49b/6), (50b/1), (50b/8),
(51a/15), (51a/5), (52a/7), (52a/9),
(53a/13), (56a/2), (56a/9), (57a/7),
(57b/3), (58b/15), (62b/7), (63b/9),
(65a/9), (84a/10), (99b/15)

s. + idür (65a/1)

s. + ile (108b/13), (91a/8)

s. + in (111a/10), (111a/11), (143a/13),
(20b/2), (65a/4), (9a/8)

s. + inden (65a/2)

s. + ini (65a/5)

s. + i tamladüğını (17b/2), (149a/2)

s. + i tütülen (11a/14)
s. + iyile (136b/7), (65a/2)
s. + tütulana (144b/14)
[= 82]

sidük: Bk. sidüg

s. (134b/7), (138a/9), (15b/4), (23a/2),
(25b/1)
s. + çökeliğini (65a/11)
s. + göyünüğine (17a/5)
s. + ile (43a/8), (62b/4)
s. + lerinde (103b/5)
s. + tamladığına (63b/11), (74b/9)
s. + tamladığını (23b/7)
s. + tutulmasına (139a/6), (36b/2)
s. + tutulmasını (36b/3)
s. + yolındağı (146a/7)
s. + yolından (24a/14), (25b/2)
[= 19]

sifl: < Ar. Posa, artık.

s. + idür (142a/4)
s. + ini (116a/3)
[= 1]

sigil: Siğil, deride, özellikle ellerde oluşan zararsız, pürtüklü küçük ur.

s. + lere (100b/6), (102a/3), (113b/4),
(115b/4), (123b/13), (130a/3),
(42b/12), (42b/7), (43a/15), (43a/9),
(47b/14), (49b/2), (50a/6), (56b/8),

(58a/6), (69a/15), (73b/5), (74a/15),
(80b/8), (83b/4), (86a/10), (97a/8)

s. + leri (52a/4), (52b/9), (55a/13),
(99a/13)

s. + lerin (144a/9)

s. + ün (99a/12)

[= 28]

sihr: < Ar. Büyü.

s. (89a/1)

[= 1]

sikencübīn: Bk. sirkengübīn

s. + ile (97b/12)

[= 1]

siil: < Ar. Ayrık otu; (*Cynodon dactylon*).

s. (77b/13)

[= 1]

sill: < Ar. Verem, tüberküloz.

s. + zaḥmetin (70b/2)

s. + zaḥmetine (66b/1)

[= 2]

simīd: < Ar. Halka biçiminde, genellikle üzerine susam serpilmiş çörek.

s. + etmegin (6b/13)

[= 1]

siñ-: 1. Hazmolunmak, vücuda mal olmak. 2. Nüfuz etmek, tesir etmek, yerleşmek.

s.-e (3a/10), (69a/7)

[= 2]

sişek: Çift kanatlılardan, birtakım uçucu böceklerin genel adı.

s. (9b/3)

s. + dür (131a/1)

s. + leri (69a/1)

[= 3]

sişir: Duyu ve hareket uyarılarını beyinden organlara, organlardan beyne ileten beyazımsı teller ve bu tellerin oluşturduğu demet.

s. (115b/6), (118a/14), (129b/5), (97b/13)

s. + ağrısına (126b/5), (14b/10)

s. + büzüldüğü (22b/8)

s. + büzüldüğün (23b/1)

s. + büzüldüğüne (111a/14), (115b/7), (33a/10), (44a/4), (47a/2), (48a/6), (50a/7), (56a/8), (59b/3), (64b/5), (75b/12), (83b/15), (93a/6)

s. + de (125a/2), (125a/5), (125b/2), (37b/15), (58a/4)

s. + e (101b/15), (21a/10), (86b/1)

s. + i (40a/10)

s. + inde (115b/7)

s. + katılımın (120b/4)

s. + katılımına (58a/1)

s. + ler (108a/15), (116a/9), (117b/4), (13a/13), (141b/14), (69b/6), (98b/6), (84b/4)

s. + ler ağrısına (22b/2), (26b/3), (4a/6), (122a/15), (65b/8)

s. + ler büzüldüğüne (79a/15)

s. + lerde (122b/14), (125a/13), (41a/5)

s. + lere (100b/9), (105a/6), (107a/7), (108a/9), (108b/5), (112a/4), (116b/12), (116b/3), (125b/11), (27a/3), (28b/2), (29a/10), (41a/4), (68a/9), (70a/9), (76b/2), (78b/9)

s. + leri (112a/14), (123a/14), (123b/14), (123b/3), (149a/4), (21a/2), (29a/15), (63a/10)

s. + lerin (76a/7)

s. + ler savuşduğuna (114a/14)

s. + ler uzandığına (104b/9)

s. + ler zahmetine (115a/5), (52b/5)

s. + sustlığına (128a/9), (58a/1)

s. + uzadığına (65b/9)

[= 83]

sişirlü yaprağ: Sinirotu, bağa yaprağı; (*Plantago major*).

s. + ına (10a/11)

s. + ıla (28b/10)

[= 2]

sişirlü yaprak: Bk. sişirlü yaprağ

s. (97b/10), (18a/8)

[= 2]

sişür: Bk. sişir

s. + lerden (102b/9)

[= 1]

sişeg: Bk. sişek

s. + i (131a/1), (131a/3)

[= 2]

sirācü'l-kuṭrub: <Ar. Adam kökü, adam otu;
(*Mandragora officinalis*).

s. (146b/14)

[= 1]

sirke: <Far. Salatalara, yemeklere ekşilik
vermek için kullanılan ekşimiş üzüm, elma,
limon vb. suyu. Krş. ḥall.

s. (107b/1), (108a/8), (138a/8), (39a/8),
(41b/9), (54b/2), (6a/4), (73a/15),
(85a/10)

s. + buḥārına (106b/12)

s. + de (106b/4), (107a/13), (99b/3)

s. + den (138b/4)

s. + dür (106b/1)

s. + nün (138a/4)

s. + sin (141a/10), (19b/4)

s. + sinün (75a/3)

s. + siyile (135b/2), (135b/3)

s. + süz (83a/11)

s. + ye (106b/13), (107a/14), (113a/15),
(138a/9), (6a/4)

s. + yile (100b/8), (101a/13), (102a/10),
(102b/11), (102b/11), (102b/5),
(103a/1), (104b/14), (105a/1),
(105a/11), (110a/1), (110b/8),
(111a/13), (114a/4), (117a/10),
(119b/12), (11a/4), (120a/1), (121a/9),
(128b/10), (128b/11), (129b/14),
(12a/15), (131a/9), (131b/12),
(133b/4), (133b/5), (135b/11),
(138b/9), (13a/10), (140a/3), (141a/9),
(142a/12), (142a/6), (143a/3), (143a/7),
(144a/13), (144a/4), (145b/10),
(145b/12), (145b/7), (146b/2),

(148b/5), (150a/2), (150a/5), (16b/11),
(17b/14), (17b/7), (18a/11), (19a/15),
(19a/2), (19a/5), (19a/7), (20a/2),
(21b/3), (23b/12), (24b/2), (25a/5),
(26a/1), (27b/5), (32a/15), (35a/10),
(35b/3), (36a/5), (38a/1), (38a/12),
(38a/5), (38b/3), (39a/7), (3b/2),
(40b/3), (41a/5), (41a/8), (42a/15),
(42b/7), (43a/4), (43a/5), (43a/7),
(44b/2), (44b/3), (45a/13), (45b/2),
(45b/7), (47a/1), (49a/6), (49b/14),
(4a/11), (4a/13), (53b/1), (53b/7),
(54a/2), (54b/3), (55a/11), (55b/3),
(55b/7), (56b/8), (59a/14), (59b/10),
(5b/9), (61b/4), (63b/5), (64a/15),
(64a/4), (64b/8), (67a/15), (68a/10),
(68b/1), (68b/12), (68b/9), (69a/3),
(6a/14), (70b/15), (72b/5), (74b/3),
(75b/6), (77b/13), (77b/7), (78a/15),
(79b/15), (80a/9), (80b/5), (81a/8),
(81b/8), (81b/9), (83a/12), (84a/15),
(84b/2), (86a/15), (86a/7), (86a/9),
(8b/9), (90a/12), (90b/11), (90b/8),
(92a/11), (92b/8), (93a/3), (95b/6),
(96b/10), (97a/10), (97a/4), (97b/2),
(98b/7)

[= 170]

sirkengübīn: <Far. Bal, şeker ve türlü
meyvelerin öz suyundan yapılan bir grup şuruba
verilen ad.

s. (107b/4), (137a/13), (26a/3),
(50b/4), (51a/9), (62a/2), (72b/9),
(80a/10), (93a/4)

s. + dür (70b/15), (80a/3)

s. + ile (127b/15), (134a/11),
(139b/13), (144b/2), (14b/12),
(28a/11), (54b/12), (62a/1), (62a/3),
(97b/3), (9a/11)

[= 22]

sirkengübün: Bk. sirkengüb̄in

s. + ile (13a/11), (14a/14), (26b/10)

[= 3]

sirkengübün: Bk. sirkengüb̄in

s. + ile (32a/10), (33b/7)

[= 2]

sirlügün: Bk. sirlügān

s. + dur (94a/12)

[= 1]

sirlügān: <Far. Şırlağan, susam yağı.

s. + yağını (128b/1)

[= 1]

sīsāliyūs: <Gr. Horozgözü otu; (*Seseli tortuosum*).

s. (148a/5)

[= 1]

sivilci: Sivilce.

s. + lere (8b/10)

[= 1]

sivri: Sivri, ucuna doğru gittikçe incelen.

s. (55a/13)

[= 1]

sivrisiņeg: Çift kanatlılardan, insan ve memeli hayvanların kanıyla beslenen, birçok türü bulunan ve bir türü sıtma mikrobu aşıl原因, sulak, bataklık yerlerde çok üreyen ve bulaşıcı hastalıkları yayan uçucu böcek; (*Culex pipiens*).

s. + i (145b/9)

[= 1]

şoğan: Soğan; (*Allium cepa*).

s. (144a/15), (22b/8), (45b/6), (49b/10)

s. + dur (49a/5)

s. + şuyıla (106a/12)

[= 6]

şoğıl-: Suyu çekilmek, kaynağı kaybolmak veya kurumak, feri gitmek, solmak, nuru sönmek.

s.-a (137a/9)

[= 1]

şok-: İçine veya arasına girmesini sağlamak.

s.-alar (149b/14)

s.-salar (101a/13), (34b/4), (49a/6)

s.-ub (111a/1)

[= 5]

şok-: Böcek, zehirli hayvan iğnesini batırmak veya ısırarak, zehirlemek.

s.-duğına (39b/3)

[= 1]

şok-: Bir yere girmesini sağlamak, içeri almak.

s.-salar (117a/13)

[= 1]

şok-: Böcek, zehirli hayvan iğnesini batırmak veya ısırarak, zehirlemek.

s.-an (141a/3)

s.-ana (14a/8), (14b/9), (93b/10)

s.-duğı (128b/10), (130a/11), (131a/12), (132a/1), (13a/6), (142a/3), (143a/13), (15b/5), (26b/5), (6a/6), (70b/10), (80b/13), (91a/7), (135a/13)

s.-duğın (54a/12), (84a/10)

s.-duğıma (102b/12), (106b/15),
(110a/7), (111a/6), (111a/9), (131a/4),
(134b/9), (13a/5), (144b/10),
(146a/15), (148b/13), (15b/11),
(16a/4), (20a/5), (20a/9), (21a/3),
(21a/7), (24a/12), (24b/4), (29a/2),
(30a/8), (30a/9), (30b/12), (31a/8),
(35a/4), (35b/4), (36a/1), (36a/12),
(37a/1), (37a/1), (37a/14), (45a/6),
(4a/9), (51b/15), (53a/15), (55b/8),
(56a/13), (56a/8), (56b/5), (57a/8),
(58a/14), (59a/11), (59a/15), (5b/8),
(61a/9), (62b/9), (63b/6), (64a/3),
(64a/5), (65a/4), (66a/14), (6a/1),
(71b/14), (72a/12), (74a/13), (74a/13),
(76b/15), (76b/7), (77b/12), (78b/4),
(80a/9), (81a/7), (82a/11), (82b/15),
(82b/6), (83b/13), (84a/13), (84a/3),
(84b/6), (86b/1), (88b/11), (88b/8),
(8a/14), (92a/9), (93a/15), (93a/2),
(93b/8), (94a/10), (94a/5), (95b/12),
(97a/6), (97a/7), (97b/14), (99a/1),
(102b/8), (29a/2), (94a/5)

s.-duğından (39b/11), (70b/4)

s.-duğımuğ (44a/10), (91a/2)

s.-salar (135a/8)

[= 112]

şol: Sol.

s. (83a/9)

s. + gözin (71b/6)

[= 2]

şoğ: 1. Son, sonra. 2. Döleşi, meşime, döl yatağı.

ş. + ı (48a/4)

s. + ıdur (139b/2)

s. + ın (112b/14), (114b/13), (115a/9),
(136a/5), (40a/3), (45a/14), (56a/1)

s. + ına (61a/2)

s. + ını (148b/9), (84a/15)

s. + unda (5b/12)

[= 13]

şoğra: Sonra.

s. (101a/8), (103a/5), (107a/15),
(107b/8), (108a/4), (110b/2), (113a/7),
(113b/11), (116a/11), (116a/13),
(116a/5), (116a/6), (116a/8), (116b/4),
(116b/5), (117a/3), (117a/4), (117b/1),
(119a/11), (119a/12), (119a/3), (11a/5),
(120a/10), (120a/13), (120b/3),
(125b/8), (128a/7), (135b/11),
(136a/4), (139a/10), (143a/11),
(144a/2), (145a/11), (145b/1),
(14a/11), (150a/9), (1b/2), (8a/3),
(21b/6), (23a/8), (25a/12), (26a/14),
(29b/14), (29b/7), (2a/10), (3b/7),
(35b/8), (36a/4), (36a/5), (37a/11),
(38b/9), (39a/14), (3a/8), (42b/3),
(42b/8), (51a/11), (51a/9), (54b/2),
(62b/4), (66a/1), (66b/11), (67b/7),
(69a/11), (69a/7), (6b/10), (6b/11),
(6b/12), (6b/13), (72b/2), (73a/15),
(73a/7), (73a/8), (75b/10), (77a/12),
(79a/15), (79b/9), (83a/6), (83a/8),
(83a/8), (83b/1), (84a/6), (85a/8),
(85b/11), (86b/3), (88b/3), (92a/2),
(96b/4), (97b/7), (99a/13), (112a/3)

[= 90]

şoğgun: Sorkun ağacı, bey söğüdü, sepetçi söğüdü; (*Salix viminalis*). Krş. şatuvā.

s. (148a/15)

s. + yağıdur (120b/8)

s. + yaprağına (137b/14)

[= 3]

şorkun: Bk. şorğun

s. + dur (107b/11)

[= 1]

şovid-: Soğutmak.

s.-a (131b/2), (52a/9), (8a/5), (94b/14)

s.-alar (128b/3), (84a/5)

s.-ub (66a/9)

s.-ur (102b/2), (120a/14), (51a/6),
(5b/5), (7b/10), (8a/10)

[= 13]

şovu-: Soğumak.

s.-duğına (84b/6), (96b/1)

s.-yınca (117a/3)

[= 3]

şovud-: Bk. şovid-

s.-alar (128b/3)

s.-ucidur (25b/5), (106b/1), (17b/12)

[= 4]

sovud-: Bk. şovid-

s.-ucı (6b/10)

[= 1]

şovuk: Soğuk; soğuk özellikte olmak.

s. (102a/14), (119a/1), (121b/7),
(121b/8), (122b/3), (124a/14),
(137b/2), (141b/1), (149a/1), (23a/12),
(23b/6), (3a/13), (40a/10), (42b/2),
(61a/11), (61a/13), (63a/8), (71a/1),
(71a/3), (76b/1), (76b/2), (77b/13),
(77b/8), (78b/15), (82a/12), (85a/5),
(86a/1), (94a/1)

s. + dur (7b/9)

s. + ʿuzvlara (100a/8)

s. + āʿzāyı (125a/5)

s. + ağırlara (115a/5), (123a/14)

s. + ağırların (124a/5)

s. + ağırlarına (115b/9), (118b/1),
(124b/9)

s. + böğregi (124b/1)

s. + böğreklerle (111b/5)

s. + böğrekleri (92b/3)

s. + cigerlere (84a/3)

s. + dan (110a/15), (115b/6), (116a/9),
(119a/4), (11a/12), (121b/11),
(121b/5), (122a/4), (123b/14),
(123b/5), (124a/1), (124a/1), (124a/3),
(125a/14), (125b/12), (125b/13),
(125b/14), (125b/7), (125b/8),
(127a/7), (128a/9), (129b/6), (133a/3),
(133a/4), (141a/4), (21a/15), (32b/13),
(38a/15), (38b/2), (44b/12), (44b/5),
(46a/9), (56a/15), (74a/7), (77b/3),
(78b/7), (82a/14), (84b/7), (85b/3),
(86b/12), (92a/4), (96a/14)

s. + dur (111b/13), (112a/3), (113a/8),
(11b/15), (14b/13), (29a/12), (31a/4),
(50b/14), (5b/4), (6a/13), (70b/6),
(7b/14)

s. + gecen kişiye (1b/10)

s. + hastalıklara (127a/2), (78b/13)

s. + hıltı (77a/6)

s. + hıltılar (112a/4)

s. + havādan (137b/7)

s. + ishāle (97b/9)
s. + kişilere (75b/8)
s. + lara (14b/11)
s. + ları (122a/9)
s. + ma' deleri (124b/1)
s. + ma' deye (111b/8)
s. + mizāclu kişiler (71a/1), (74b/9)
s. + mizāclu kişilere (123a/13), (85b/8)
s. + mizāclu kişilerin (100a/7),
(135b/12), (150a/13)
s. + öksürüğe (124a/11), (77b/11)
s. + şuyıla (134a/6), (135a/11),
(142b/14), (61b/6), (69a/11), (95b/13)
s. + şaķīkaya (120b/11)
s. + şişlere (125a/4)
s. + şişlerine (119b/12)
s. + yerlere (75a/15)
s. + zaħmetden (133b/14)
s. + zaħmetinden (148a/10)
s. + zaħmetini (1b/11)
s. + zaħmetlerine (128a/5), (133b/15)
[= 131]

şovukluk: Bk. şovukluk

s. + ma (118a/13), (32b/1), (85b/6)
[= 3]

şovukluk: Soğukluk.

s. + ı (58a/3), (58a/4)

s. + in (14a/6), (14a/6), (91a/15),
(93b/13)

s. + ma (117b/14), (126a/9), (128a/4),
(148b/14), (56b/3)

s. + un (56a/1)

[= 12]

şovukluk: Bk. şovukluk

s. + dan (144b/3)

[= 1]

şoy-: Bir şeyin üzerinden kabuk, deri, zar vb.ni çıkarmak.

s.-salar (31b/2), (41b/2)

s.-ub (42b/1), (49a/12)

[= 4]

şoyıl-: Soyma işine konu olmak.

s.-duğma (120a/6)

[= 1]

sögüd: Sögütgillerden, sulak yerlerde yetişen, yaprakları almaşık ve alt yüzleri havla örtülü büyük bir ağaç; (*Salix*). Krş. hılâf

s. + ağacıdur (107b/10)

[= 1]

sök-: Balgam ve benzeri şeylerin çıkmasını, akmasını kolaylaştırmak.

s.-e (27a/10)

[= 1]

söyle-: Konuşmak.

s.-mege (29a/4)

s.-megi (102b/10)

s.-yen (147b/8)

[= 3]

söyündür-: Söndürmek.

s.-e (107a/6)

[= 1]

şu: Su.

s. (101b/3), (103a/5), (105b/10),
(10a/6), (114b/10), (116a/11),
(118b/12), (118b/13), (118b/3),
(118b/4), (119a/12), (11a/5),
(120a/10), (121a/13), (121b/2),
(122a/11), (126a/15), (126b/14),
(142a/2), (145b/2), (15b/7), (16b/1),
(20a/9), (21a/13), (29b/14), (37a/5),
(37b/12), (41a/11), (42b/10), (42b/10),
(42b/11), (4b/9), (52b/6), (68a/6),
(75b/9), (87a/4), (89b/8), (91b/2),
(107b/2), (121b/3), (64b/14)

s. + cuğaz (11a/4)

s. + cuğazın (122a/14)

s. + da (103a/5), (108a/4), (108a/6),
(110b/8), (125a/9), (130a/8), (25a/11),
(29b/6), (31b/9), (33a/3), (42b/2),
(68b/15), (6b/4), (73b/3), (79b/10),
(84a/5), (87b/6), (99a/8)

s. + dan (146a/5), (33b/3), (84a/7),
(88a/3), (9b/2)

s. + egreklerinde (139a/11)

s. + içinde (70a/3)

s. + indüğinden (145a/15)

s. + indüğine (56b/1)

s. + lar (102b/13), (140b/15), (15b/2),
(21a/6), (63a/1), (76b/7)

s. + larda (42a/7)

s. + lardan (49b/8)

s. + ları (2a/7)

s. + ların (96b/15)

s. + nuş (103b/4), (108a/5), (108a/7),
(146a/10)

s. + suz (108a/14)

s. + ya (105a/3), (105a/7), (105a/8),
(106a/12), (114b/5), (122a/10),
(135a/8), (147b/10), (19a/11),
(24b/13), (44a/2), (47a/6), (49a/9),
(4b/10), (61a/15), (88a/3), (89a/10),
(90a/14), (97a/1)

s. + yı (103b/4), (104b/7), (105a/3),
(108a/4), (108b/4), (10a/2), (10a/7),
(116b/13), (119a/13), (119a/13),
(119a/9), (126a/2), (12b/14), (130a/9),
(134a/10), (134a/10), (16a/13),
(24b/11), (37b/4), (42b/10), (42b/2),
(63a/3), (68b/3), (73a/13), (73b/4),
(73b/5), (75a/2), (82b/9), (89a/10),
(90a/14), (90b/1)

s. + yıdır (56b/10), (95a/10)

s. + yıla (100a/1), (100a/12), (100a/3),
(101a/6), (101b/15), (102a/4),
(102b/14), (102b/4), (103a/11),
(103a/13), (103a/8), (103b/11),
(103b/4), (104b/1), (104b/6), (105a/5),
(105a/6), (105b/8), (106a/12),
(106a/9), (108a/8), (108b/11),
(109a/15), (110a/2), (112a/13),
(112b/2), (112b/4), (112b/5), (112b/9),
(113b/12), (115b/11), (116a/10),
(116b/14), (117a/2), (11b/12),
(120a/8), (121b/2), (122b/15),
(122b/4), (124b/7), (125a/1),
(125a/10), (131b/11), (131b/13),
(131b/5), (132a/12), (134a/6),
(135a/11), (135b/11), (136a/6),
(137b/3), (137b/6), (137b/8), (138b/6),
(139a/14), (139a/5), (139b/10),

(140a/1), (140b/12), (140b/14),
(141a/4), (141b/3), (142a/1), (142a/9),
(142b/14), (143a/3), (144a/12),
(145a/1), (146a/10), (146b/7),
(148b/1), (149b/11), (150a/14),
(150a/14), (15a/14), (16a/10),
(16b/14), (16b/15), (18a/1), (18a/10),
(18a/2), (18a/8), (19a/15), (19a/2),
(19b/1), (19b/10), (23a/5), (23b/2),
(24b/4), (26a/10), (26a/6), (28a/15),
(28a/4), (28b/11), (29b/4), (2a/9),
(2b/2), (2b/7), (2b/8), (30b/7),
(31a/11), (33a/7), (33b/4), (34b/2),
(35a/8), (35b/14), (38a/7), (38b/1),
(39b/9), (3a/11), (40b/3), (40b/4),
(41a/10), (41a/10), (41a/8), (41b/7),
(44a/12), (44a/4), (45a/8), (45b/2),
(47b/15), (47b/2), (47b/7), (48a/11),
(48b/13), (48b/3), (48b/7), (49a/3),
(51a/2), (51b/12), (52a/8), (52b/11),
(53a/10), (53a/13), (53b/15), (54b/9),
(55a/5), (56a/14), (56b/14), (57a/11),
(58b/4), (59a/9), (59b/6), (60b/6),
(61a/14), (61b/6), (61b/7), (63b/1),
(63b/3), (64a/13), (65b/8), (66b/12),
(67a/6), (68b/10), (68b/10), (68b/11),
(68b/14), (68b/2), (68b/8), (69a/1),
(69a/11), (69a/4), (71a/4), (71a/5),
(71a/6), (72a/10), (72a/13), (72a/8),
(72b/1), (72b/10), (73a/1), (73a/10),
(73b/12), (74a/8), (75b/15), (76a/2),
(77a/11), (78b/9), (80a/10), (80a/7),
(80b/5), (82a/1), (82b/8), (84a/9),
(86a/1), (86a/12), (86b/10), (87a/15),
(87a/8), (88a/6), (88b/12), (88b/6),
(89b/7), (90b/13), (91a/1), (91b/1),
(92a/12), (92a/14), (92b/1), (92b/6),
(93a/5), (93a/8), (94b/2), (95b/13),
(96a/5), (97a/11), (98a/5), (99b/9),
(9a/5), (58b/11), (7a/3), (87a/2),
(81a/3), (8a/1), (16a/14), (1b/10),
(21b/14), (22a/11), (2a/12), (4b/9),
(6a/6), (112b/8)

s. + yin (100a/13), (101a/10), (102b/4),
(104b/12), (109b/5), (10a/13), (10a/2),
(110a/9), (111b/12), (111b/14),
(112b/13), (112b/15), (112b/3),
(119b/1), (11a/13), (121a/10),
(126a/14), (129a/9), (12a/3), (12a/5),
(12b/13), (130b/5), (76b/14) (131b/8),
(133a/1), (134a/5), (134a/8), (134a/9),
(134b/14), (136a/8), (137a/13),
(139a/5), (139b/13), (13a/3), (13b/5),
(13b/9), (140b/8), (143b/6), (144a/10),
(144b/7), (145b/12), (145b/5),
(146a/9), (148a/11), (148a/8),
(148b/9), (149b/14), (149b/2), (14b/5),
(16a/4), (16a/5), (16b/8), (16b/9),
(17a/6), (19b/10), (19b/9), (20a/13),
(20a/8), (23a/10), (23b/1), (24a/12),
(24a/7), (24b/2), (24b/9), (25a/12),
(27a/2), (27a/8), (27b/5), (28b/7),
(29a/4), (29b/1), (2b/8), (30a/11),
(30a/9), (30b/2), (30b/5), (31a/2),
(31a/4), (31a/5), (31b/10), (32b/1),
(33a/3), (33b/1), (33b/11), (34a/2),
(34a/6), (35a/9), (36b/3), (37b/8),
(40a/4), (40b/8), (41b/8), (42b/3),
(43b/1), (44a/4), (44b/1), (45a/3),
(45a/9), (46a/5), (47a/13), (47b/13),
(48a/3), (49a/4), (49b/3), (51a/11),
(51b/15), (52b/13), (53b/13), (53b/2),
(53b/8), (53b/9), (56a/7), (56b/6),
(58a/13), (58b/6), (59a/5), (59b/7),
(5a/14), (5b/15), (60a/6), (62b/1),
(62b/2), (63b/2), (64a/2), (68b/15),
(68b/2), (69a/1), (6a/1), (6b/15),
(6b/7), (70b/15), (72b/7), (73b/10),
(76b/9), (77b/15), (77b/6), (79b/11),
(80a/11), (81a/12), (81a/7), (83b/10),
(84a/3), (85a/10), (85a/10), (85b/13),
(8a/7), (8b/14), (90a/3), (91a/11),
(91a/15), (91a/9), (92a/13), (92a/8),
(93a/7), (93a/8), (94a/11), (94a/6),
(94b/7), (95a/11), (95a/3), (95b/15),
(96a/10), (96a/15), (96a/8), (97a/4),

(98a/5), (99a/4), (99a/8), (99b/1),
(99b/11), (99b/6), (9a/6), (9b/11),
(9b/15), (9b/2), (9b/4), (75a/11)

s. + yına (106a/10), (12b/7), (139a/8),
(144b/11), (27a/3), (38b/2), (40a/12),
(40b/8), (46b/14), (48a/9), (67b/6),
(86a/4)

s. + yında (101a/7), (101a/9),
(142b/12), (29b/12), (97b/11)

s. + yından (12a/1), (143a/5), (144b/6),
(149b/4), (18a/3), (24a/15), (27b/3),
(28b/11), (30a/7), (30b/8), (31a/8),
(31b/7), (35b/1), (37b/5), (40a/2),
(40b/13), (43b/5), (44a/2), (44b/6),
(46b/11), (46b/3), (49a/8), (60a/4),
(61b/14), (62b/15), (63b/10), (6b/10),
(6b/4), (70b/3), (70b/7), (72a/11),
(72b/2), (75a/9), (83b/14), (86b/13),
(90b/11)

s. + yını (103a/3), (110a/10),
(110b/11), (126b/3), (132b/14),
(138a/1), (144a/12), (144b/11),
(17a/4), (23b/7), (2b/15), (2b/6),
(32a/11), (34b/15), (37a/7), (41a/3),
(43a/2), (44b/13), (44b/2), (45a/8),
(45b/10), (45b/7), (46b/5), (49a/3),
(51b/10), (52a/4), (53a/1), (53b/15),
(54a/2), (54b/6), (5a/13), (60a/11),
(60a/9), (72a/4), (75a/12), (78a/3),
(7a/2), (84a/6), (94b/1), (94b/5),
(1b/10)

s. + yınıu (49a/15), (69b/11)

s. + yıyla (21a/14), (29a/5), (29b/5)

s. + yoşuğundur (148b/4)

s. + yun (30b/7), (51a/11)

s. + yuğ (118b/13), (118b/13)

[= 640]

su: Su.

s. (32a/8)

[= 1]

su'd: <Ar. Kırkboğum, suut kökü; (*Cyperus rotundus*). Krş. topalak

s. (148b/11)

[= 1]

şūf: <Ar. 1. Sof, yün, yapağı. 2. Yün dokuma.

s. + pāresine (63a/6)

[= 1]

sufundüliyün: <Far. Yabani geven.

s. (149b/5)

[= 1]

sulṭān: <Ar. Padişah, hükümdar.

s. + umuz (1b/5)

[= 1]

sulṭān otı: Akça otu, mürver, yer fesleğeni. (*Mercurialis annua*). Krş. ḫalbüb, ḫalīme.

s. (98a/2)

[= 1]

şulu: 1. Suyu olan, içinde su bulunan, koyu karıştı. 2. Suyu çok olan.

s. (109b/6), (51b/1), (6b/7)

s. + balğamı (102b/5), (103b/7),
(61b/14), (98a/5)

s. + cıbanlar (13b/11)

s. + cıbanlara (74b/6)

s. + cıbanları (17a/11)

s. + palğamları (69b/5)

[= 11]

şüm: <Ar. Sarımsak.

s. (76b/4)

[= 1]

şümāk: Bk. sumāk

s. + şuyıla (71a/4)

[= 1]

sumāk: <Ar. 1. Antep fıstığıgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, kabuğu hekimlikte, yaprakları dericilikte kullanılan bir ağaç; (*Rhus coriaria*). 2. Bu ağacın, ekşilik vermek için dövülerek yemeklere katılan mercimeğe benzeyen meyvesi.

s. + ıla (10b/11)

[= 1]

şüret: <Ar. 1. Biçim, görünüş, kılık. 2. Tarz, yol, gidiş. 3. Çare.

s. + i (113a/14), (147a/2), (2a/5), (3b/5), (6b/9)

s. + in (39b/11), (72b/9)

[= 7]

süret: Bk. şüret

s. + in (29a/14)

s. + ini (5b/5)

[= 2]

sürncān: <Far. Sorıncan ağacı; (*Colchicum autumnale*)

s. + a (96b/6)

[= 1]

şuşa-: Su içme gereksinimi duymak.

s.-mağı (6a/3)

[= 1]

şuşad-: Susamasına yol açmak, susuz bırakmak.

s.-ıdır (5b/13), (73b/7)

s.-ur (100a/6), (49a/10), (76b/4), (76b/5), (77a/6), (79b/4), (79b/8), (93b/14), (93b/9)

[= 11]

şuşalıg: Susuzluk.

s. + ı (16b/12)

[= 1]

suşalıg: Bk. şuşalıg

s. + ı (8a/5)

[= 1]

sūsām: <Ar. Susam; (*Sesamum indicum*).

s. + a (81b/12)

s. + ıla (107b/12)

[= 2]

sūsām: Bk. sūsām

s. + a (145b/15)

[= 1]

sūsān: Bk. sūsen

s. + a (33b/14)

[= 1]

şuşat-: Bk. şuşad-

s.-maz (77a/6)

[= 1]

şūsen: Bk. sūsen

s. (53a/14)

s. + kökidür (45b/1)

s. + yağıyla (34a/3), (91b/14)

[= 4]

sūsen: <Far. Susam çiçeği, zambak; yaprakları kılıç biçiminde, çiçekleri iri ve mor renkli, güzel görünümlü ve kokulu, çok yıllık bir süs bitkisi; (*İris germanica*).

s. (115b/12), (117a/7), (123a/3), (38b/8), (62b/10)

s. + dür (115b/1), (37a/8)

s. + e (38a/2)

s. + ile (56a/9)

s. + ün (116a/7)

[= 10]

şuşıgır: Bk. şu şıgır

s. + etin (79a/7)

[= 1]

şu şıgır: Manda, dişi manda.

s. + dur (79a/5)

s. + nuñ topuğınun (55a/8)

s. + toynağımı (54b/13)

[= 3]

sūst: Bk. sust

s. (11a/9)

[= 1]

sust: <Far. Gevşek, güçsüz, işlevini yapamaz.

s. (126a/6), (13a/13), (16a/13), (61a/13), (64b/6), (71a/8), (77b/1), (79a/4)

s. + eyler (100b/6), (59a/4), (7b/15)

s. + olmasına (13b/6)

s. + olmaya (108a/15)

s. + olmuş (108b/7), (96b/13)

[= 15]

sustlıg: <Far. Gevşeklik, güçsüzlük.

s. + ın (108b/7), (92a/14), (38b/5)

s. + ına (111a/13), (114b/8), (118a/2), (121b/10), (125b/12), (128a/9), (128a/9), (129b/6), (30b/4) (133a/15), (139b/1), (39b/15), (58a/1), (75b/5), (78a/8), (83b/15), (90b/1)

s. + ını (29a/8)

[= 21]

sustluğ: Bk. sustlıg

s. + a (43b/9)

s. + ı (56a/12), (58a/4), (70b/14), (95a/6)

s. + ın (129b/8)

s. + ına (110a/5), (68b/15)

s. + ını (56b/12)

[= 9]

şusuzluğ: Bk. şusuzluğ

s. + ı (29a/13), (33a/2), (52a/9), (7b/10)

[= 4]

susuzluğ: Bk. şusuzluğ

s. + ı (95a/8)

[= 1]

susuzluğ: Bk. şusuzluğ

s. + ı (107a/5), (143b/5), (47a/5), (52b/15)

[= 4]

şusuzluğ: 1. Susuz olma durumu, kuraklık. 2. Susamış olma durumu.

s. + ı (107b/2), (108a/6), (108b/12), (47a/9), (52a/13), (69b/12), (70a/9), (73b/6), (77a/14), (96b/5)

s. + ın (77b/8), (89a/10)

s. + ına (71a/8)

[= 13]

şu teresi: Su teresi; (*Nasturtium officinale*).

s. (35a/13), (37a/5), (52b/6)

s. + dür (80a/1)

s. + ne (15b/7), (37b/12)

s. + yaprağına (35a/13)

[= 7]

su teresi: Bk. şu teresi

s. (67a/10)

[= 1]

su'üd: <Ar. Aksırtıcı ot, burun otu olarak da bilinen bir ot; (*Achillea ptarmica*). "su'üt".

s. (149a/7)

[= 1]

şüci: Bk. süci

s. + den (109a/8)

s. + sirkesiniñ (75a/3)

[= 2]

süci: Şarap.

s. (102b/8), (120a/1), (140b/10), (142b/4), (35a/15), (45b/6), (91b/4)

s. + de (117b/2)

s. + den (24a/8)

s. + dür (108a/9)

s. + koğuşına (33b/14)

s. + le (37b/1)

s. + sirkesiyile (135b/2), (135b/3)

s. + ye (90a/14)

s. + yi (90a/15)

s. + yile (119b/1), (123a/6), (129a/8), (139a/14), (139b/5), (145b/4), (44a/11), (54b/10), (57b/6), (64a/13), (76a/13), (87b/12), (88a/14), (88b/2), (90a/4), (9a/8)

[= 32]

süd: Süt.

s. (105b/13), (130a/5), (142b/4), (36a/2), (41a/13), (42a/5), (63b/14), (90b/6)

s. + den (35a/15), (71a/3)

s. + e (130a/6), (55b/14), (71a/2), (74a/9)

s. + i (105b/14), (108b/8), (130a/6), (82b/2), (99a/7)

s. + idür (25b/7), (78b/15)

s. + ile (104a/2), (10b/9), (121b/15), (34a/13), (45b/13), (55a/3), (56a/3), (57a/8), (77a/11), (79a/3), (83b/7), (99a/15)

s. + in (35a/14), (58a/11), (74a/15), (74a/9), (74b/1), (82b/5), (85a/10), (92a/1)

s. + ine (111b/7)

s. + iyile (10b/10), (10b/10), (10b/9), (11a/1), (146a/5), (146b/3), (14a/3), (18a/2), (25b/12), (28a/5), (87a/11), (89a/7)

s. + leri (79b/11)

s. + üyile (24a/6)

[= 56]

südçürügi: 1.Lor. 2.Çökelek, peynir.
3.Kesilerek pıhtılaştırılmış süt.

s. + yile (24a/6)

[= 1]

südd: Bk. Süd.

s. (10b/4), (61a/2), (63b/13), (69a/6),
(69a/7)

[= 5]

südde: < Ar. Peklik; mide dolgunluğu; çeşitli organlarda görülen tutkunluk.

s. (32b/7)

s. + den (141b/6), (92b/12)

s. + ler (57b/9), (70b/11), (93b/12)

s. + lere (44b/13)

s. + leri (107b/2), (115b/8), (116b/2),
(121b/9), (124b/15), (125a/2),
(125a/6), (133b/10), (134b/6),
(135b/10), (137b/1), (13b/14), (13b/8),
(145a/6), (148a/14), (14a/12), (20a/15),
(24b/11), (25b/1), (26b/15), (30a/5),
(34a/7), (40a/9), (43b/15), (44a/4),
(47a/12), (51a/5), (57b/10), (57b/14),
(57b/3), (68b/5), (77b/8), (83b/8),
(84a/1), (86a/6), (99b/14)

s. + lerin (116b/3), (118b/1), (123b/12),
(123b/3), (124b/2), (125a/4),
(127b/10), (128a/1), (133a/6),
(133b/7), (134a/11), (19b/14), (21b/3),
(32b/10), (33a/1), (3a/1), (40b/15),
(42a/13), (46a/12), (59a/7), (64b/10),
(68b/3), (69b/7), (81a/5), (84a/4),
(84b/12), (94a/2), (99a/5), (99a/9),
(99b/12)

s. + lerinden (107b/11)

s. + tonduğun (97b/3)

s. + yi (46b/11), (59a/11), (6a/10),
(8a/15)

[= 79]

süddeg: Bk. süddük

s. + i (13b/6), (8b/11)

[= 2]

südd otu: Vercina süt otu; (*Polygala*) Krş.
bülügân.

s. (63b/13)

[= 1]

süddük: Bk. süddük

s. + tamladığına (78a/9)

s. + tutulmasına (78a/1)

[= 2]

südüg: Bk. süddük

s. + i (121b/15), (12a/6), (130b/2),
(133b/10), (13b/13), (14a/10), (19a/4),
(20b/1), (32b/7), (32b/9), (36a/11),
(42b/6), (45a/4), (65a/15), (65a/6),
(65b/1), (65b/4), (68b/11), (70b/8),
(76b/6), (77a/3), (78a/5), (79a/2),
(80a/8), (80b/10), (81a/6), (84b/11),
(86a/6), (87b/7), (90a/2), (91b/9),
(93a/2), (93b/11), (93b/8), (96a/13),
(97b/10), (99a/7), (99a/8), (99b/9),
(9a/12), (9a/8)

s. + in (65b/5), (65b/7), (65b/8),
(65b/9), (66a/1), (66a/2), (66a/2),
(66a/3), (83b/5)

s. + ini (65a/13), (65b/1)

s. + inün (65a/14)

s. + ünnden (65b/14)

[= 54]

südtük: Sidik, idrar.

s. (148a/11), (81a/14), (85b/5)

s. + dutulmasına (123a/3)

s. + göyündüğüne (119a/5)

s. + göyünmesine (15a/2)

s. + ile (133a/5), (65b/3)

s. + tamladığını (90b/10)

s. + tamladığına (96b/1)

s. + tamlamasın (77b/10), (92a/10)

s. + tutulduğunu (148a/8), (80b/7)

s. + tutulduğuna (121a/5)

s. + tutulmasına (123a/8), (145b/3),
(85a/15), (94a/8)

s. + zahmetin (133a/3)

[= 20]

süglün: Sülün kuşu; (*Phasianus colchicus*). Krş. teZRüc.

s. + dür (69b/1)

[= 1]

süğü: Buzağı.

s. + burnına (17a/14)

[= 1]

süheyl: < Ar. Semânın güney yarım küresinde bulunan Sefîne-i Nuh burcundaki parlak ve büyük bir yıldızın adı, fr. canopus. Yemen'den daha iyi görüldüğü için buna "Süheyl-i Yemânî" de derler.

s. + yıldızına (83b/9)

[= 1]

sükür: < Ar. Sarhoşluk. "sekr"

s. + i (35b/1)

[= 1]

süleymân: Kuran-ı Kerim'de adı geçen peygamberlerden biri.

s. + peygâmberiün yüzüğü (146b/15)

[= 1]

süleymân peygâmbere ağacı: Adam kökü, adam otu; (*Mandragora officinalis*). Krş. sirâcü'l-kuṭrub

s. (146b/14)

[= 1]

sülüğ: Bk. sülük

s. + i (107a/1), (35a/11), (35a/12),
(35a/7), (35a/8), (35a/9), (56b/6),
(5b/10), (64b/9), (70a/4), (70a/5),
(77b/7), (97b/3)

[= 13]

sülük: Sülüklerden, tatlı sulara yaşayan, vücudunda yirmi iki sindirim kesesi olduğu için bir kezde ağırlığının sekiz katı kan emebilen, halk arasında bazı kan hastalıklarının tedavisinde yararlanan hayvan; (*Hirudo medicinalis*).

s. (41b/8), (5b/10)

s. + leri (76b/3)

[= 3]

sümüklü: 1. Sümüğü olan. 2. Burnundan sürekli sümük akan.

s. + kırt (98a/15)

[= 1]

sümürd-: Besili, yağlı bir duruma getirmek, semirtmek.

s.-ür (41a/7)

[= 1]

sünüg: Bk. sünük

s. + e (16a/14)

s. + i (69b/15), (70a/1)

s. + ine (88a/8)

[= 4]

sünük: Kemik.

s. + lere (78b/2)

s. + lerin (79b/1)

s. + ler şınduğına (62b/1)

s. + okların (74b/7)

s. + şavuşduğına (55a/15)

s. + şınduğına (109b/5), (116b/12)

s. + şavuşduğı (102a/3)

[= 8]

sünbil: Bk. sünbül

s. (136a/10)

[= 1]

sünbül: <Far. Sümbül, soğanlı, kuvvetli kokulu, çiçekli bir bitki; (*Hyacinthus orientalis*).

s. (118a/5), (119a/14), (119a/9), (119b/3), (22a/7), (26b/2)

s. + ile (87a/1)

[= 7]

sünbül-i rümî: <Far.-Ar. Nardin adıyla da bilinen bir çiçek; (*Nardus stricta*).

s. (117b/5), (118a/3)

s. + yağıdur (117b/13)

[= 3]

sünđer: <Gr. 1. Genellikle denizlerde bir yere tutunarak koloni durumunda yaşayan, çok hücreli ilkel hayvan. 2. Bu hayvanın temizlik işlerinde kullanılan, suyu fazlaca çeken esnek iskeleti. Krş. isfencü'l-baħrî.

s. (88a/14)

s. + dür (18a/9)

s. + i (106b/13), (106b/3)

s. + ile (106b/10)

[= 4]

sünđer taşı: Sünger taşı. Krş. hıacerü'l-isfenc.

s. (88a/14)

[= 1]

sünnet: <Ar. Erkek çocukta, erkeklik organının ucundaki derinin çepeçevre kesilmesi.

s. (28b/13), (50a/9)

[= 2]

şür-: Yayımak, dökmek, serpmek.

s.-seler (53b/8)

[= 1]

şür-: Devam etmek.

s.-e (24b/2)

[= 1]

sür-: Kovmak, uzaklaştırmak, gidermek.

s.-e (25a/4)

s.-er (25b/2)

[= 2]

sür-: Dokundurmak, değdirmek, sürmek.

s.-e (68a/13), (68a/13)

s.-eler (110a/14), (138a/4), (69a/11)

s.-er (134b/3)

s.-e süre (68a/13)

s.-me (17b/11)

s.-se (106a/10), (5a/2), (71b/13)

s.-seler (101b/13), (105b/9), (106b/6),
(106b/6), (109b/8), (10a/13),
(111a/15), (124b/2), (12a/11),
(12a/13), (131a/10), (131a/12),
(131a/2), (131a/4), (131a/5), (132a/1),
(138a/3), (140b/3), (141b/7),
(142b/14), (144a/8), (146b/12),
(147b/6), (19a/8), (23a/4), (23a/8),
(34a/3), (3b/11), (43b/5), (44a/15),
(4b/9), (51b/6), (56a/12), (5a/14),
(5a/4), (5a/5), (71a/15), (75b/11),
(76a/1), (76a/8), (79a/10), (86b/11),
(94b/9), (95a/13), (95b/1), (99b/6),
(99b/7)

s.-üb (92a/2)

[= 59]

sürme: Sürme, kirpik diplerine sürülen siyah boya.

s. (106a/11), (128b/5), (137a/10),
(138b/7), (20a/3), (28b/1), (56b/1),
(64b/3), (7b/1), (7b/7), (87b/1),
(91a/3), (96b/15), (98b/2)

s. + çekseller (144b/11)

s. + edüb (13b/15), (5b/2)

s. + etseler (103b/9), (105b/1),
(105b/6), (106a/5), (110b/10),
(122a/10), (132a/4), (136b/13),
(137b/9), (139a/13), (139b/3),
(139b/8), (141b/15), (142b/13),
(146b/13), (18a/13), (23a/1), (3b/11),
(48b/7), (55a/9), (67a/5), (71b/1),
(71b/2), (87a/4), (89a/2), (89b/6),
(90a/11), (90a/6), (93a/12), (95a/4)

s. + eyleseler (100a/3)

s. + lere (134a/9), (137a/10), (144b/11)

[= 51]

süst: Gevşek, güçsüz; geç.

s. + ligine (13a/4)

[= 1]

süstendām: Cinsel gücü olmayan erkek, iktidarsız.

s. (10a/4), (19b/8), (25a/8)

s. + a (122b/6)

s. + bağrılarına (78a/12)

s. + kişilere (114a/8), (114b/15),
(116b/13), (19a/8)

s. + kişileri (107b/9), (38a/14)

s. + kişiye (89b/1)

s. + lara (115a/12), (117b/5), (118b/8),
(120b/12), (122a/15)

s. + ları (59a/9)

s. + laruñ (38b/4)

[= 19]

süyündür- Sönmek, parlaklığı gitmek.

s.-ürler (88a/6)

[= 1]

süz- 1. Bir sıvıyı, içindeki katı maddelerden ayırmak için bez veya delikli bir kaptan geçirmek. 2. Bazı sıvıların yoğunlaşmasına yol açan, katı ve tortulu maddeleri bu sıvılardan ayırmak.

s.-eler (101a/10), (101a/8), (113b/1), (116a/15), (116a/8), (116b/10), (116b/5), (116b/9), (117b/1), (118b/14), (119a/11), (119b/1), (119b/4), (120a/11), (122b/5), (126a/13), (126a/4), (127a/1), (128b/3), (17a/10), (25a/12), (29b/14), (31b/10), (33a/3), (62a/2), (84a/5)

s.-er (58a/11)

s.-seler (103a/5), (108a/4), (10a/7), (112b/3), (146a/10), (42b/8), (75a/2), (8a/7)

s.-üb (106a/6), (115a/15), (115a/8), (116a/15), (117a/7), (117b/3), (117b/8), (118a/12), (118a/4), (118a/6), (118b/4), (121a/6), (122a/7), (146a/9)

[= 49]

süzeg: Süzgeç, sıvıları süzmekte kullanılan gereç.

s. + i (58a/10)

[= 1]

-Ş-

şāf: <Far. Fıtıl, çeşitli hastalıklarda, makattan kullanılmak üzere hazırlanmış fıtıl.

ş. (102b/1), (104b/11), (114a/13), (117b/15), (132b/4), (140b/9), (150a/4), (21a/8), (21b/8), (32a/8), (33a/12), (34a/8), (36a/5), (38a/8), (44a/14), (44a/3), (53b/10), (55b/15), (56a/11), (57a/6), (70b/8), (78a/10), (78b/1), (7b/4), (83b/1), (84a/1), (87a/15), (90b/8), (91b/14), (95b/5), (98a/7), (99a/3), (9b/7)

ş. + cuğazın (96a/7)

ş. + êdüb (13a/8), (23a/13), (24b/2), (61b/13), (63a/12)

ş. + êtseler (123b/5), (143a/4), (35b/7), (78b/11), (96a/7)

ş. + eyleseler (25b/13)

ş. + eyleyüb (5b/1)

ş. + ina (101a/4)

ş. + lar êdüb (27a/1)

ş. + lara (131a/7)

[= 49]

şāhdāne-i berri: <Far. Yabani kenevir tohumu; (*Cannabis sativa*). Krş. ḥabbü's-sümne.

ş. (86b/8)

[= 1]

şāhtere: <Far. Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*).

ş. (21a/6)

ş. + yaprağına (149a/14)

ş. + yile (58b/10)

[= 3]

şāhterec: Bk. şāhtere

ş. + ile (13b/9)

[= 1]

şakākūl: <Ar. Yabani havuç, kara kök, mühr-i süleyman; (*Pastinaca sativa*). Krş. cümçüm, zāfisi.

ş. (130a/15), (83a/1)

[= 2]

şakāyikū'n-nu'mān: <Ar. Gelincik çiçeği; (*Papaver rhoeas*).

ş. + a (85b/10)

[= 1]

şakīka: <Ar. Migren, yarım baş ağrısı.

ş. + ağrısın (118a/2)

ş. + ya (120b/11), (121b/8), (122b/3), (61a/15)

ş. + zaḥmetine (101b/5), (71b/10)

[= 7]

şalgām: <Far. Şalgām; (*Brassica rapa*).

ş. + toḥmınun (67b/6)

[= 1]

şalgāmek: <Far. Domuz topalağı, kırkboğum otu, suut kökü; (*Cyperus rotundus*).

ş. (43b/15)

[= 1]

şām: Suriye'de bir şehir.

ş. + vilāyetinde (69b/14)

[= 1]

şarā: <Ar. Kurdeşen hastalığı.

ş. + zaḥmetine (28a/11)

[= 1]

şarāb: <Ar. Şurup.

ş. (108a/12), (108a/13), (108b/1), (108b/10), (108b/2), (108b/3), (108b/4), (108b/6), (108b/9), (14b/10), (16a/8), (23b/15), (26a/3), (35b/1), (42b/5), (52b/8), (54b/3), (62a/1), (89a/4), (91b/5)

ş. + a (105b/11), (116a/13), (16a/4), (30b/1), (37a/3), (45a/8), (88a/4)

ş. + dan (127b/13), (14b/11), (19b/12)

ş. + ı (108a/14), (11a/14), (122a/8), (125b/4), (134a/10), (14a/8), (14b/9), (14b/9), (17a/10), (20a/5), (29b/9), (31b/4), (33a/1), (58b/14), (62a/3), (70b/4), (95a/5)

ş. + ıla (100a/10), (100a/12), (101b/2), (103a/7), (104a/10), (104b/10), (104b/13), (109b/14), (110a/4), (110a/8), (110a/9), (110b/3), (111a/11), (111a/7), (113b/6), (115b/10), (11a/9), (11b/11), (121b/15), (129a/7), (12b/9), (130a/1), (130b/5), (130b/6), (131b/13), (131b/8), (132a/9), (133a/8), (134a/5), (139b/15), (13a/5), (140a/4), (140b/2), (141b/4), (142b/9), (144a/2), (145a/4), (146a/3), (146a/7), (148a/9), (149b/12), (15b/15), (15b/3), (16a/5), (17a/3), (17b/1), (18a/11), (19b/11), (20a/5), (20a/6), (20a/7), (20b/9),

(22b/10), (23a/13), (24b/3), (27b/1),
(27b/2), (2b/10), (30b/11), (30b/15),
(32a/1), (33b/5), (34a/10), (35a/3),
(35b/11), (35b/4), (36a/8), (36a/9),
(36b/1), (36b/3), (36b/6), (37a/14),
(37a/3), (37b/3), (38a/14), (39b/4),
(39b/6), (40b/6), (41b/3), (42a/3),
(42a/9), (43b/14), (43b/6), (43b/9),
(44a/10), (44a/4), (45a/15), (45a/5),
(45b/2), (47b/4), (4a/5), (4a/8),
(50b/12), (53a/15), (54a/11), (58a/13),
(59a/10), (59b/14), (5a/14), (60b/1),
(60b/4), (63b/1), (63b/11), (63b/12),
(63b/4), (64a/11), (64a/2), (67b/7),
(6a/14), (74a/5), (76b/6), (78a/8),
(78b/4), (83b/13), (86a/11), (86a/15),
(89b/8), (8a/13), (8a/14), (91a/9),
(93a/15), (93a/3), (94a/9), (97a/15),
(97b/5), (98b/9), (31b/15), (44a/6),
(44a/7), (60a/15), (61b/11), (78a/4)

ş. + ina (49a/3)

ş. + ını (24a/1)

ş. + ıyla (121b/11), (63a/5)

ş. + uñ (25a/13)

[= 184]

şarāb-ḥ̣ar: < Ar. Şarap için.

ş. (18b/14)

[= 1]

şarāb-ı afsentīn: Afsentin şurubu.

ş. (25a/10)

[= 1]

şarāb-ı anūmālī: Anumali şurubu.

ş. + yile (66a/12)

[= 1]

şarāb-ı renḥān: Bk. şarāb-ı reyḥān

ş. (80a/8)

[= 1]

şarāb-ı reyḥān: Reyhan şurubu.

ş. + ı (128a/6)

ş. + ı (128a/13)

[= 2]

şarāb-ı unumālī: Bk. şarāb-ı anūmālī

ş. + yile (142a/6)

[= 1]

şarāb-ı uşuḥuḥūs: Karabaş otu şurubu.

ş. + ı (14b/9)

[= 1]

şarāb-ı verd: Gül şurubu.

ş. + ile (8a/1)

[= 1]

şarābü'l-ās: Mersin şurubu.

ş. (17a/8)

[= 1]

şarab: Bk. şarāb

ş. + ıla (5a/4)

[= 1]

şarāp: Bk. şarāb

ş. + ıla (113b/12)

[= 1]

şeb: < Ar. Şap.

ş. (138a/10), (138a/5), (138b/4)

[= 3]

şeffâf: < Ar. Saydam, içinden, bakışın ve ışığın geçmesine mani olmayan cisim.

ş. (109b/7), (87b/9)

[= 2]

şeftâlû: < Far. Şeftali; (*Persica Vulgaris*).

ş. (111b/11)

ş. + çekirdeği içinün yağıdır (123b/2)

ş. + dur (111b/10)

ş. + kokuşına (57b/13)

ş. + yağıyla (123b/8)

[= 5]

şehr: < Far. Şehir.

ş. + lerde (8b/5)

[= 1]

şehvet: < Ar. Cinsel istek, kösnü.

ş. + arzūsın (132b/4)

ş. + i (99b/1)

[= 2]

şeker: < Far. Şeker.

ş. (108a/5), (109a/5), (10b/6), (11a/1), (21a/12), (29b/3), (31b/10), (31b/8), (40a/12), (56b/14), (58a/8), (59a/5), (6b/12), (86b/11), (8a/9)

ş. + den (69b/12)

ş. + i (109a/6)

ş. + ile (14a/5), (14b/7), (25a/12), (29b/15), (34a/15), (3a/11), (48a/7), (7a/2), (82b/9), (8a/7)

ş. + le (105a/5), (134a/14), (137b/3), (33a/4), (49b/1), (58b/11), (58b/9), (81b/4)

[= 35]

şeksüz: < Ar. Şüphesiz.

ş. (2a/12)

[= 1]

şenber: < Ar. “hıyār şenber” Hıyarçember, acur; (*Cassia fistula*).

ş. (48a/11)

[= 1]

şerā: < Far. Kurdeşen, ciltte çeşitli sebeplerle oluşan kaşıntılı döküntü, alerji döküntüleri.

ş. + zahmetine (140b/4), (53a/7), (53b/5), (74b/3)

ş. + zahmetlerin (72b/6)

[= 5]

şerbet: < Ar. Şurup.

ş. + i (100b/11), (150a/11), (24a/3), (24a/4), (69b/13), (73a/13), (84b/15), (86a/15), (90b/4)

ş. + in (38b/15)

ş. + inün (58b/10)

ş. + ler (90b/3)

ş. + lere (92b/5)

[= 13]

şeşil-: Bağlı çözülmek.

ş.-e (135a/15), (18b/7)

[= 2]

şeyāṭīn: <Ar. Şeytanlar.

ş. + den (147b/7)

[= 1]

şıra: Bk. şırā

ş. (117b/7)

ş. + nuṣ (86b/3)

ş. + yı (108b/6), (86b/3)

ş. + yıla (117b/6)

[= 4]

şirā: <Far. 1. Henüz mayalanmamış üzüm suyu. 2. Bazı meyve ve sebzelerin özü.

ş. (17a/9), (29a/7)

ş. + ya (14a/11), (29a/7)

ş. + yıla (40a/13)

[= 5]

şifā: <Ar. Hastalıktan iyileşme, sağalma.

ş. (26a/10), (26a/11)

ş. + bula (104a/13), (145a/14), (30a/10), (65b/15), (69a/13), (81b/4), (82a/5)

ş. + buldı (26a/11), (31b/6), (65b/15)

ş. + buldılar (26a/12)

ş. + bulurlardı (15a/5)

ş. + ola (105a/12)

[= 15]

şikār: <Far. 1. Av. 2. Avlama. 3. Avlanan hayvan.

ş. + êtdükleri (27b/11)

[= 1]

şil: 1. Şaşı. 2. Çapak.

ş. (71b/6), (71b/7)

[= 2]

şimdiki: İçinde bulunulan anda olan veya yapılan, bu andaki, bu zamandaki.

ş. + zamānda (7a/4)

[= 1]

şimşīr: <Far. Şimşir ağacı; (Buxus sempervirens). Krş. baķas.

ş. + ağacıdur (52b/1)

[= 1]

şinḥuyār: <Far. Yeşil ve büyük bir cins hıyar, acur; (*Cucumis anguria*). Krş. ḥıyār.

ş. + dur (112a/3)

[= 1]

şirlūgān: Bk. şīrlūgān

ş. (42a/14), (106a/2), (121a/10), (121a/5), (121b/2), (122b/10), (86b/11), (91b/3)

ş. + yağı (41b/12)

ş. + yağına (121b/12)

ş. + yağını (125a/11)

ş. + yağınun (120b/15)

[= 12]

şirlūgān: Bk. şīrlūgān

ş. (118b/10)

ş. + ıla (120b/6), (64b/12)

ş. + ıyla (119a/1)

[= 4]

ş̄irlūgān: <Far. Şırlağan, susam yağı.

ş. + a (17a/6)

[= 1]

ş̄irlūgān: Bk. ş̄irlūgān

ş. + yağıyla (3a/8)

[= 1]

ş̄irlūgān: Bk. ş̄irlūgān

ş. (102a/8)

[= 1]

ş̄irlūgun: Bk. ş̄irlūgān

ş. + yağın (38b/8)

[= 1]

ş̄iş: Şiş, ur.

ş. (65b/3)

ş. + e (131a/7), (139a/9)

ş. + i (108a/8), (39a/10)

ş. + in (130a/9), (19a/2), (57b/2),
(59a/13), (77b/13), (97a/13)

ş. + inden (141b/5)

ş. + ine (104b/9), (105b/7), (112a/15),
(114a/12), (117a/8), (118a/7), (119a/6),
(122a/4), (123a/5), (123b/4),
(131b/13), (133b/1), (134a/3),
(136b/1), (136b/2), (138a/15),
(143a/7), (25a/6), (30b/6), (33a/15),
(41b/3), (51b/7), (60b/2), (70b/12),
(75b/4), (75b/6), (81a/8), (82b/7),
(90a/15), (92a/7), (94b/2), (95a/1),
(95a/15), (95a/2), (95b/11), (95b/7),
(96a/4), (99b/7)

ş. + ini (109b/10), (17a/8), (43b/9),
(92a/7), (93b/4), (98b/5)

ş. + lerden (119b/14)

ş. + lere (100a/14), (100b/8), (100b/8),
(101a/1), (101b/10), (102a/7),
(102b/15), (103a/4), (104a/15),
(104a/3), (104a/5), (104b/11),
(104b/8), (104b/9), (105a/11),
(105a/9), (106a/7), (108a/3), (109b/3),
(109b/9), (10a/15), (110a/8), (110a/9),
(112a/7), (112b/15), (112b/9),
(113b/2), (114a/14), (114a/9),
(115b/7), (116b/13), (116b/6), (11a/6),
(11b/12), (120a/7), (120b/14),
(121b/7), (122a/4), (122b/12),
(125a/4), (126b/6), (126b/9),
(128b/14), (129a/5), (12a/4), (12a/9),
(131a/14), (133b/5), (133b/9),
(138a/2), (139b/3), (140a/1), (140b/6),
(142b/14), (142b/15), (142b/9),
(143b/11), (144a/6), (144a/9),
(145b/11), (145b/6), (146b/1),
(148b/6), (15a/1), (15a/15), (15b/8),
(16a/7), (18a/4), (19a/1), (19a/15),
(19a/6), (19a/9), (22b/13), (25b/6),
(26b/13), (27b/1), (27b/6), (27b/7),
(28b/6), (28b/8), (29a/10), (2b/4),
(30a/6), (31b/14), (32a/9), (33a/6),
(33b/12), (34b/2), (37a/11), (37a/12),
(37b/11), (37b/14), (37b/2), (37b/2),
(38a/10), (3a/4), (40a/13), (40a/14),
(41a/12), (41a/14), (41a/5), (41a/9),
(42a/4), (47a/1), (47a/2), (47b/1),
(47b/3), (47b/9), (48a/2), (50a/13),
(51a/4), (51b/13), (52b/12), (52b/9),
(53b/5), (53b/5), (54a/10), (55a/10),
(55b/11), (57a/10), (57a/13), (57a/4),
(58b/1), (58b/3), (59a/10), (59a/3),
(59b/11), (59b/11), (5a/12), (60a/14),
(62b/14), (62b/14), (63a/11), (63b/4),
(66a/9), (67a/1), (67a/2), (67a/4),
(69a/5), (6a/8), (70b/7), (70b/9),

(72a/5), (72a/6), (73a/2), (73b/13),
(73b/2), (74a/2), (74a/3), (75b/4),
(76a/13), (76a/14), (79a/12), (79a/15),
(7b/9), (82a/1), (82b/6), (86a/10),
(86a/3), (92a/12), (93b/3), (94a/11),
(94b/1), (95b/10), (95b/13), (96a/3),
(98a/12), (98a/4), (98b/12), (99a/1),
(99a/11), (99a/2), (99a/3), (99a/4),
(9a/4), (9a/6), (9b/10)

ş. + leri (112a/14), (115b/2), (118b/9),
(136b/6), (84a/11), (8b/12)

ş. + lerin (112b/4), (115b/8), (135a/5),
(139b/8), (23b/3), (36b/14), (49b/11),
(66a/13), (85a/14), (8a/1), (8a/2)

ş. + lerine (119b/12), (119b/13),
(123a/2), (125a/3), (128b/15),
(139b/7), (13a/12), (15a/12), (16b/2),
(23b/2), (24a/12), (33b/4), (38b/1),
(45b/11), (48a/1), (50b/9), (55a/11),
(66b/14), (70b/11), (78b/14), (79b/7),
(83b/5), (84a/8), (88b/6), (94a/8),
(94b/4)

ş. + lerün (81b/8), (98a/13)

ş. + yerlere (106b/14)

[= 280]

şiş-: Vücutun bir yeri içine yabancı bir maddenin girmesiyle veya başka bir etkiyle gerilmek, kabarmak, şişmek.

ş.-dügün (106b/4)

ş.-dügine (100b/9), (41b/1), (59a/12),
(66b/4), (68a/5)

ş.-dügini (148b/6)

ş.-en (105a/15), (139a/10), (22b/7),
(39a/9), (45b/7), (60b/2), (65b/13),
(81b/3)

ş.-en emceklere (88b/4)

ş.-megine (13a/3)

ş.-mekden (104b/5)

ş.-mişe (19b/2)

ş. + miş hāyayı (99b/10)

[= 20]

şişe: <Far. 1. İçerisine sıvı konulan, cam veya plastikten yapılmış, dar ağızlı uzun kap. 2. Bu kabın aldığı miktarda olan.

ş. (118b/11)

ş. + ye (126a/12), (128b/7)

[= 3]

şişek: 1. İki yaşındaki koyun. 2. Kuzulama dönemine girmiş veya doğurmuş koyun.

ş. + etiyile (81b/3)

[= 1]

şişi: Bk. şişe

ş. + ye (118b/11)

[= 1]

şişlü: Şiş olan.

ş. (77b/13), (77b/2)

[= 2]

şişür: Şişkin bir duruma getirmek.

ş.-meye (138a/14)

[= 1]

şol: Şu.

ş. (103b/5), (104a/4), (107b/13),
(108b/4), (108b/5), (112a/10),
(113a/15), (118b/4), (11a/11),
(121b/2), (126a/15), (126a/2),

(126b/14), (126b/4), (127a/1),
(138a/4), (138a/8), (138b/4),
(139a/11), (13b/11), (140b/15),
(141a/11), (145a/13), (147a/5),
(17a/10), (17a/9), (17b/3), (1b/7),
(21a/9), (22a/7), (23a/14), (28b/10),
(29b/14), (2a/13), (35a/15), (38a/11),
(39a/2), (3a/10), (41a/13), (42a/11),
(42b/10), (5a/5), (61b/3), (68b/12),
(6b/14), (6b/7), (74b/6), (79a/11),
(7a/13), (7b/2), (7b/5), (87b/15),
(91b/5), (91b/7), (95a/13), (9a/1),
(9a/14), (9a/15), (9a/2), (9a/3)

[= 60]

şörbâ: <Far. Çorba.

ş. (146a/12)

ş. + sı (54a/5)

ş. + sın (101a/15), (101a/5), (106a/4),
(62a/3), (89b/5)

ş. + ya (10a/1)

[= 8]

şörvâ: Bk. şörbâ

ş. + sıla (146a/6)

ş. + sın (3a/2)

ş. + sından (14b/14)

[= 3]

şöyle: Şöyle.

ş. (116a/15), (116b/14), (120a/13),
(140b/10), (1b/5), (62a/4)

[= 6]

şu: Şu.

ş. (118b/14)

ş. + ıa (66b/8)

[= 2]

şu'le: <Ar. Alev, yalım.

ş. (148a/4)

[= 1]

şu'lelen-: Yanmak, alevlenmek.

ş.-ür (148a/4)

[= 1]

şükür: <Ar. 1. Tanrı'ya duyulan minneti dile getirme. 2. Mutlu bir olay veya durumdan, yapılan bir iyilikten duyulan hoşnutluğu bildirme.

ş. (134b/4)

ş. + edüb (1b/2)

[= 2]

şürüf: <Ar. Başlama.

ş. + êtdük (1b/3)

[= 1]

-T-

tâ: <Far. Ta, bir şeye, bir yere doğru.

t. (106a/3), (108a/15), (113b/10),
(118b/13), (122a/13), (127b/1),
(138a/6), (138b/6), (149a/5), (33b/6),
(34b/5), (44a/13), (4b/14), (4b/15),
(4b/9), (54a/7), (71a/5), (71a/7),
(84a/5), (8a/4)

[= 20]

ta'accüb: <Ar. Şaşıрма, şaşakalma.

t. + êtdüm (148a/4)

[= 1]

ta'ām: < Ar. Yemek, yiyecek.

t. (100a/9), (10b/8), (21b/6), (37a/4),
(49a/10), (49b/7), (86a/12), (8a/6),
(98a/10), (5b/12)

t. + a (1b/13)

t. + ārzūsın (109a/1)

t. + da (4b/1)

t. + dan (21b/6), (61a/8), (85b/11),
(8a/2)

t. + ı (108b/9), (133a/11), (137a/15),
(137b/11), (21b/3), (42a/11), (85a/13),
(85b/12), (6a/9)

t. + ıla (94a/12)

t. + iştahāsın (37a/5)

t. + ortasında (99b/15)

[= 29]

taban: Taban, ayağın alt yüzü, aya.

t. + a (106a/9), (125b/7)

t. + altına (84b/9)

t. + dağı (108a/2)

t. + ına (120a/2)

t. + ların (46b/9)

[= 6]

tağ: < Ar. Sepilemek, onarmak, tabaklamak..

t. + eder (95a/8)

[= 1]

tabī'at: < Ar. Yaratılış, huy, karakter.

t. + ı (12a/5), (14a/6), (32b/3), (47a/5),
(52a/7), (69b/10), (69b/12), (81a/9),
(86b/14), (9a/11)

t. + ların (46b/14)

[= 11]

tabīb: < Ar. Tabip, hekim.

t. + ler (82b/11)

[= 1]

tağ: Dağ.

t. + da (144b/15)

t. + erüğü (8a/10)

t. + larda (130a/15), (130b/9), (147a/5),
(1b/8), (27b/8), (2b/1), (33b/14),
(34b/9), (64a/1), (64a/7)

t. + larında (121b/3)

[= 13]

tağar: 1. Ağzı geniş, büyük toprak küp. 2. Topraktan yapılmış kavanoz, çömlek.

t. + a (115b/12), (116a/14)

[= 2]

tağayyür: < Ar. 1. Değişme, başkalaşma. 2. Rengi değişme. 3. Bozulma, kokma.

t. + olmaya (10b/9)

[= 1]

tağid-: 1. Toplu durumda bulunanları birbirinden uzaklaştırmak veya ayırmak. 2. Etkisini, gücünü azaltmak, gidermek.

t.-a (100a/11), (102a/7), (111a/10),
(113b/7), (11b/13), (121a/4), (121b/9),
(125a/14), (125b/3), (129a/12),
(129a/9), (133a/5), (133b/9), (134b/9),
(138a/1), (143b/13), (145b/9), (13b/1),
(146a/8), (148a/15), (148b/13),
(14a/7), (17b/1), (20a/4), (21b/11),
(23b/3), (26b/14), (32b/4), (33b/10),
(33b/2), (39b/3), (3b/14), (40a/4),
(40a/5), (42b/7), (44b/8), (46a/14),
(46a/4), (48a/15), (50b/15), (52a/6),

(55a/13), (55b/7), (56a/10), (64a/11), (6a/10), (74b/13), (78a/11), (81a/3), (84a/15), (89b/12), (90a/9), (92b/2), (93a/4), (94a/7), (99a/10), (99a/5), (99b/13), (9a/9)

t.-ur (100a/5), (104a/15), (104b/6), (116b/3), (116b/3), (117b/9), (118a/14), (118b/6), (123a/8), (124a/8), (126a/6), (136a/15), (137b/2), (19a/1), (19a/13), (25a/15), (27b/13), (32b/7), (36b/15), (45a/4), (48a/10), (50b/6), (51b/4), (57b/14), (57b/5), (65b/1), (77a/5), (78a/1), (84b/13), (84b/14), (88a/15), (93b/15), (93b/7), (133a/14), (134b/6), (85a/14)

[= 95]

tağıl-: Toplu durumdayken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak, dağılmak; yayılmak.

t.-a (88a/5)

t.-an (104a/7)

t.-mağdan (17b/6)

t.-miş (52b/4)

[= 4]

tağla-: Akan kanı dindirmek veya hasta bölümleri ortadan kaldırmak için vücudun bir yerini kızdırılmış bir metal araçla yakmak.

t.-salar (96b/9)

t.-yacağ (88b/13)

[= 2]

tağ servisi: Dağ servisi. Krş. ebhel.

t. + dür (3a/2)

[= 1]

tağuk: Dağımk.

t. (149a/14)

[= 1]

tahlil: < Ar. Halletmek, geçirmek, dağıtmak.

t. (104b/4), (141b/6), (45a/2)

t. + éde (108b/1), (11b/13), (139b/3), (139b/8), (140a/4), (150a/5), (19a/5), (24a/6), (28b/8), (33b/10), (35b/6), (36b/1), (44a/6), (46a/5), (49b/8), (4a/14), (69a/5), (73b/3), (98a/4)

t. + éder (100a/5), (100a/6), (115b/9), (118b/9), (124a/8), (13b/15), (19a/1), (21a/2), (26a/6), (44a/1), (84b/14), (86a/14), (92a/5)

t. + édicidür (11b/2)

t. + édiçidür (19b/7)

t. + édüb (6a/7)

[= 38]

tahrîk: < Ar. Harekete geçirmek.

t. + éde (80a/13)

t. + éder (86a/14), (92a/6)

[= 3]

tahta: < Far. Düz, enlice, uzun ve az kalın biçilmiş ağaç.

t. (4b/9)

t. + çuğ (4b/5)

t. + y1 (127b/8)

[= 3]

takşir: < Ar. 1. Kısaltma. 2. Bir işi eksik yapma. 3. Bir şeyi yapabilir iken çekinip yapmama. 4. Kusur etme. 5. Kabahat, suç, günah.

t. + kılmaduğ (1b/7)

[= 1]

ṭala-: 1. Köpek, kurt vb. hayvanlar dişlemek, ısırarak, dalamak. 2. Zehirli böcek, ısırarak otu, sert kumaş dokunarak teni acıtmak veya kaşıdırmak.

t.-duğı (22b/9)

t.-duğın (84a/10)

t.-duğına (109b/3), (109b/6), (123a/9), (134a/8), (146a/2), (146a/3), (146b/2), (30a/9), (40b/7), (45a/15), (50a/9), (65a/5), (71b/15), (74b/5), (78a/14), (97b/15), (98b/11)

t.-yan (111a/12), (1b/13)

t.-yana (54a/5), (82b/1), (90b/2), (95b/13), (95b/3)

[= 26]

ṭalağ: Dalak.

t. + a (107a/8), (107b/3), (13a/11), (13a/11), (144b/5), (19a/1), (19a/5), (20a/2), (21b/4), (25a/5), (27b/13), (33a/11), (43a/6), (43b/5), (44a/6), (50b/1), (53b/7), (57b/2), (59a/7), (74b/8), (75a/4), (77a/8), (84a/3), (84b/11), (85a/13)

t. + ı (39a/10), (39a/9), (3a/1), (43a/6), (45b/7), (54b/12), (65b/11), (65b/13), (68b/5), (75a/4)

t. + in (54b/1)

t. + ında (135b/9)

t. + inuğ (68b/3)

t. + uğ (42a/13), (46a/12), (84b/12)

[= 41]

ṭalak: Bk. ṭalağ

t. (102a/14), (133a/15), (134a/2), (32b/10), (59a/11), (63b/10), (7a/3), (92a/6), (94a/1), (95b/6), (99a/9)

t. + a (48b/8)

t. + ağırsına (100a/5), (45a/3), (64a/4), (48a/15)

t. + da (112a/7), (27b/7), (84a/11)

t. + katılarına (25a/14)

t. + katılığın (14a/1)

t. + katılığına (114b/1), (124a/6), (43a/4), (64a/3), (83b/7)

t. + süddelerin (133a/6), (134a/11), (99b/12)

t. + şişin (130a/9), (19a/2)

t. + şişine (122a/4), (123a/5), (70b/12), (81a/8), (82b/7), (90a/15), (96a/4)

t. + şişini (43b/9)

t. + şişmegine (13a/3)

t. + zahmetine (33b/8), (54a/1)

[= 42]

ṭam: Ahır.

t. + da (71a/13)

t. + ına (132b/9)

t. + lar (63a/3)

[= 3]

ṭamām: < Ar. Tamam, bütünüyle.

t. (145a/14), (24a/4), (55b/13)

[= 3]

ṭamar: Damar.

t. + da (133a/4)

t. + dan (120a/1)

t. + içinde (70b/1)
t. + lar (122a/8), (124a/8)
t. + lar ağız içildiğine (31b/3)
t. + lar ağızın (77a/3), (117b/9)
t. + lar ağızından (88b/10)
t. + larda (24a/13)
t. + lardan (140b/14)
t. + ları (100b/10)
t. + ların (143a/5)
t. + larınun (49a/11)
t. + larun (114a/11), (116b/12),
(19a/12), (49a/6)
[= 18]

taula: Yuvarlak biçimde, çok küçük miktarda sıvı, damla.

t. + sın (23a/2)
[= 1]

taula-: 1. Damla durumunda tane tane düşmek.
2. İçindeki damla damla akıtmak.

t.-duğın (130b/2), (90b/10)
t.-duğına (63b/11), (74b/9), (78a/9),
(85b/6), (96b/1)
t.-duğını (149a/2), (17b/2), (23b/7)
t.-masın (77b/10), (92a/10)
t.-yan (122a/14), (127b/8), (80b/10)
[= 15]

taula-: Bk. taulat-

t.-alar (35a/2)
t.-salar (121a/12)
[= 2]

taula: Damla.

t. (24a/1), (61b/10), (61b/9)
[= 3]

taulat-: Damla damla akıtmak.

t.-salar (100a/14), (102a/2), (106b/12),
(116b/2), (118a/1), (118a/2), (119a/5),
(119b/14), (120a/15), (120b/10),
(120b/12), (120b/14), (121a/8),
(121b/8), (122a/5), (122a/5), (122b/1),
(123a/12), (123a/3), (123b/12),
(124b/3), (124b/3), (124b/9), (125a/1),
(125b/10), (128a/12), (128b/13),
(131b/8), (132b/7), (143a/14),
(144a/11), (144b/8), (14b/3), (18a/3),
(35a/1), (35a/11), (39b/10), (44a/14),
(44a/2), (44b/1), (46b/5), (48b/4),
(49a/13), (49a/8), (50a/14), (50a/15),
(53b/2), (55b/14), (60a/10), (61b/1),
(61b/2), (61b/3), (61b/7), (62b/6),
(66a/8), (66b/11), (67a/6), (70a/3),
(74a/14), (76a/2), (76a/3), (83b/10),
(89a/8), (89b/7), (90a/7), (95a/13),
(97a/11)

[= 67]

taula-: Damlatmak.

t.-sa (110a/12)
t.-salar (102a/1), (105b/13), (110a/11),
(110b/1), (110b/13), (111a/2),
(113a/7), (114b/1), (115b/8), (118a/1),
(118b/1), (125a/3), (126a/10),
(126b/9), (127a/10), (127a/5),
(127b/11), (128b/5), (131a/13),
(135a/10), (135a/10), (136b/3),
(148b/2), (149b/15), (9b/5), (16a/15),
(24b/5), (25a/7), (25b/11), (27b/4),
(29b/7), (2b/9), (30a/11), (32b/14),
(38b/3), (3a/8), (41a/1), (42a/10),
(42b/9), (49a/1), (49b/4), (54b/6),

(55a/4), (55a/5), (55b/9), (56a/13),
(58a/14), (60a/12), (64a/14), (64b/10),
(65a/14), (65a/8), (69b/1), (71b/12),
(74a/8), (75b/14), (76a/6), (85a/1),
(8b/4), (91a/6), (94b/2), (94b/8),
(95a/3), (9b/11), (135a/13)

[= 66]

tañ: Güneş doğmadan önceki alaca karanlık,
fecir.

t. + la (101b/13)

[= 1]

taþ- Sevmek.

t.-ar (93b/1)

[= 1]

taþa-: Bir şeyin tellerini birbirinden ayırıp
karışıklığını gidermek.

t.-salar (130b/13)

[= 1]

taþaçuk: Çok dar.

t. (127b/1)

[= 1]

taþaf: < Ar. Taraf, yan.

t. + uñ (35a/2)

[= 1]

taþağ: Bk. taþak

t. + ı (130a/1)

[= 1]

taþak: Saçların, sakalın, hayvan tüylerinin
karışıklığını gidermeye veya kadınların
saçlarını tutturmaya yarayan dişli araç.

t. (130b/13)

[= 1]

taþğul: Yüzdeki lekeler, çığıt, sis.

t. (71b/9), (75a/11), (91a/3)

t. + yerlere (92b/9)

[= 4]

taþık: < Ar. Yol, usul.

t. (113b/7), (147a/7), (34b/5), (84a/4),
(98b/13)

t. + i (48b/13)

[= 6]

taþlıg: Darlık, dar yer.

t. + ı (96b/5)

t. + ın (80a/9)

t. + ına (43b/10)

[= 3]

taþt-: Bir şeyin birim cinsten ağırlığını bulmak.

t.-alar (120b/5)

t.-ub (119b/2)

[= 2]

taþu: 1. Buğdaygillerden, kuraklığa dayanıklı bir
bitki, akdarı; (*Panicum miliaceum*). 2. Bu
bitkinin buğday yerine besin olarak kullanılan
tohumu. 3. Mısır. Krş. cavers.

t. + dur (79a/1)

t. + nuñ (131a/15)

[= 2]

taþ: Taş.

t. (112b/7), (113b/11), (146b/11),
(28a/2), (28a/2), (39a/3), (39b/7),
(41b/10), (73a/6), (79a/13), (87b/15),
(87b/9), (88a/6)

t. + a (128b/4), (142b/14)

t. + cuğaz (12b/10)

t. + cuğazıla (42a/2)

t. + cuğazlardur (12a/6)
t. + dan (42a/2)
t. + dur (109b/6), (17b/3), (87a/10),
(87b/15), (88a/15), (88b/14), (89a/9),
(89b/10), (89b/11), (89b/14), (89b/2),
(89b/3), (90a/1), (90a/3)
t. + ı (102a/7), (111a/10), (12b/5),
(137a/14), (148b/13), (14a/7), (20a/4),
(27b/15), (28a/1), (28a/3), (2a/1),
(39b/12), (39b/3), (3b/14), (40a/7),
(44b/9), (57b/5), (65b/1), (87a/6),
(87b/8), (88a/15), (89b/10), (89b/12),
(8b/15), (99a/9), (88a/2)
t. + ıdur (129b/9)
t. + ın (90b/5)
t. + ına (123a/5)
t. + ınuñ (89b/13)
t. + kınāsıdur (93b/2)
t. + lar (34b/9), (79b/4)
t. + lara (129b/7), (89b/2)
t. + larda (5a/10)
t. + ları (104b/6), (113b/7), (121a/4),
(123a/8), (124a/14), (133b/9),
(134b/9), (146a/8), (17b/1), (26b/11),
(2b/3), (33b/10), (40a/4), (44b/8),
(45a/4), (50b/15), (52a/6), (56a/10),
(78a/1), (81a/3), (94a/7), (99b/13)
t. + ların (99a/10)
t. + uñ (105b/3), (28a/7), (88a/2)
[= 95]

taş: Dış.

t. + da (123b/4)
t. + ını (98a/11)
t. + ıra (145a/8)
t + ırada (30a/5)

t. + ırasına (21b/12)
t. + ra (106b/5), (33a/13), (35a/6),
(55a/12)
t. + radan (131b/2)
[= 10]

taş-: Sıvı maddeler, içinde buldukları kaba sığmayacak kadar çoğalma ve kabarma yüzünden kenarları aşmak.

t.-a (113a/15)
[= 1]

taşır-: Taşmasına yol açmak.

t.-a (88a/4)
[= 1]

taşlı: Taş olan, taşlı.

t. (101b/9), (52b/8)
t. + yerlerde (63a/15)
[= 3]

taşlı: Tatlı.

t. (108b/5), (113b/11), (115a/6),
(118b/3), (11a/8), (135b/14), (29a/4),
(29b/6), (53a/1), (70a/11), (78a/3),
(7b/14), (80a/11)
t. + alma (70a/14)
t. + bādām yağı (22a/3)
t. + bādēm yağıdır (123a/7)
t. + bādām yağında (112b/10)
t. + caç (21a/1)
t. + şuyıla (18a/1), (91b/1)
t. + sı (72b/8)

t. + şarāb (108b/3), (62a/1)

t. + şarābıla (132a/9)

t. + zeytile (145b/11)

[= 25]

ṭā'ūn: <Ar. Veba, yumurcak denilen salgın hastalık.

t. + da (6a/2)

[= 1]

ṭavar: 1. Koyun ve keçiye verilen ortak ad. 2. Koyun veya keçi sürüsü.

t. + uḡ (70a/5)

[= 1]

ṭavşan: Tavşangillerden, eti yenen, hızlı koşan, postundan yararlanan bir memeli türü; (*Lepus europeus*).

t. (12a/13)

t. + etin (12b/8)

t. + ı (12b/10), (12b/11), (12b/6)

t. + ıdur (12a/9)

t. + kanını (113b/5)

t. + kurşağın (35b/3), (35b/7)

t. + uḡ (12b/5), (35b/10), (35b/9)

[= 12]

ṭavşancıl: Çoğu tavşan avlamakla beslenen kartal, akbaba vb. yırtıcı kuş.

t. (15b/12), (27b/14)

[= 2]

ṭavşancıl taş: Siyah, katı, ceviz büyüklüğünde bir taş, tavşancıltaşağı, kerkes taşı, tavşancıl taşı. Krş. eketmeküt.

t. (27b/15)

[= 1]

ṭavşancıl toynağı: Tavşancılturnağı denilen bitki. Krş. aşırāgālīs.

t. (15b/12)

[= 1]

ṭavşan kulağı: Tavşankulağı, buhurumeryem, siklamen Krş. üzünü'l-erneb.

t. (10a/9)

[= 1]

tavug: Bk. tavuk

t. + a (41b/13)

t. + ıla (54a/8)

t. + uḡ (49b/2)

[= 3]

tavuk: Sülüngillerden, eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı; (*Gallus*).

t. (113b/4), (42b/3), (86b/15)

t. + eti (62a/3)

t. + kanını (113a/12)

t. + ödi (91a/9)

t. + şörbāsın (89b/5)

t. + yumurdasını (66b/6)

[= 8]

ṭaymcaqlıg: Kayganlık, kaypaklık.

t. + m (85b/2)

[= 1]

tāynül: <Far. Pan otu, tenbul otu, bambul ve banbul adı da verilen genellikle Hindistan'da yetişen bir bitki; (*Heliotropium europaeum*). Krş. tenbül.

t. (68a/1)

[= 1]

tāze: <Far. 1. Bozulmamış, bayatlamamış olan. 2. Kuru olmayan, körpe.

t. (100b/13), (105b/13), (109a/9), (111b/6), (118b/2), (122b/4), (36a/15), (69a/6), (71a/2), (79b/9), (7a/14), (90b/5)

t. + koyun südiyle (14a/3)

t. + sini (137b/14), (142a/10)

t. + yaprağın (134b/5)

t. + yaprağını (59a/4)

t. + yaralara (135a/4)

t. + yiken (103a/3), (104b/15), (114b/9), (126a/12), (145a/11), (145a/6), (145a/7), (16a/14), (55a/10), (60b/3), (73a/5), (80b/1), (109b/2), (96b/1)

[= 32]

tāzele-: Yenisiyle veya tazeysiyle değiştirmek.

t.-yeler (120a/14)

[= 1]

ṭebāşir: <Far. Bambu şekeri; hintkamışı şekeri.

t. (108a/5)

[= 1]

ṭebāşir: Bk. ṭebāşir

t. (109a/4)

[= 1]

tecribe: <Ar. Deneyim, tecrübe.

t. (79b/4)

[= 1]

teftih: 1. Açma. 2. Geçirme.

t. + éde (19a/12)

[= 1]

teḳavvüs: Bükülme, eğilme, kavislenme.

t. + zahmetinden (123a/11)

[= 1]

teke: Erkek keçi.

t. (113b/2), (113b/5), (111b/3)

t. + kanını (113b/6)

t. + nüh (109b/4), (94b/6)

t. + yi (113b/8), (113b/8)

[= 8]

teke saḳalı: Tekesakalı otu, keçisakalı; (*Tragopogon porrifolius*).

t. (76a/10)

[= 1]

tekte: Türlü işlerde kullanılmak için çoğu ağaçtan veya taştan yapılan, uzun ve geniş kap.

t. + sinde (90b/1)

[= 1]

tekrār: <Ar. Tekrar, bir kez daha.

t. (110b/10), (110b/12), (110b/4), (111a/2), (117a/4), (119b/13), (120b/14), (129b/2), (132a/3), (41a/3),

(53a/10), (77b/2), (82b/8), (84b/8),
(8b/10), (91b/1)

t. + tekrār (111a/2)

[= 17]

tél: İnce ip, iplik, lif.

t. + ler (62a/6)

[= 1]

temmuz: < Ar. Temmuz ayı.

t. + ayınuḡ (46b/1)

[= 1]

temürhindî: Bk. temürhindî

t. + yile (58b/9)

[= 1]

temürhindî: < Far. Demirhindi, baklagillerden, sıcak iklimlerde yetişen bir ağaç; (*Tamarindus indica*).

t. (71a/7)

[= 1]

temürhindü: Bk. temürhindî

t. + le (112b/7)

[= 1]

ten: < Far. Beden, vücut.

t. + i (47b/12)

[= 1]

tenbül: < Far. Pan otu, tenbul otu, bambul, banbul ve mambol adı da verilen genellikle Hindistan'da yetişen bir bitki; (*Heliotropium europaeum*). Krş. tāynül.

t. (68a/1)

[= 1]

teñcere: < Ar. Tencere.

t. + ye (120b/6), (141b/8)

[= 2]

teñcire: Bk. teñcere

t. + ye (118b/12)

[= 1]

tengār: < Ar. Altın ve gümüş lehim.

t. (72a/1)

[= 1]

tenkiye: < Ar. 1. Ayıklayıp temizleme. 2. Bağırsağa şırınga ile ilaç verme, lavman ve bu iş için kullanılan alet.

t. + êde (14b/3), (44a/2)

t. + êder (84a/1)

t. + êdüb (14b/2)

t. + êtdükden (125b/8)

[= 5]

tennür: < Ar. Tandır.

t. + a (48b/14)

t. + saḡsısıdur (102a/9)

[= 2]

ter: < Far. Yaş, nemli özelliğe sahip.

t. + dür (7b/14)

t. + eyler (69b/10)

t. + eyleye (52a/9)

[= 3]

terbīyet: Bk. terbiyet

t. + êtseler (56b/9)

[= 1]

terbiyet: <Ar. Terbiye, belirli işlemden geçirme.

t. + édüb (107b/12), (137b/6), (141a/9), (54b/4)

t. + êtseler (26a/5)

[= 5]

tercüme: <Ar. Tercüme, çeviri.

t. + ola (1b/6)

[= 1]

tere: <Far. 1. Marul, maydanoz benzeri yeşil sebzeler. 2. Tere otu; (*Lepidium sativum*).

t. + dür (75b/3), (92a/3)

t. + si (35a/13), (37a/5), (52b/6), (67a/10)

t. + sine (15b/7), (37b/12)

t. + toḥmı (72b/13)

t. + yaprağına (134b/11), (72b/12)

[= 11]

tere-i ḥorasāni: <Far. Kuzukulağı türünden bu isimle bilinen tere; badruc, bazruc, bazeruc.

t. + yağıdur (115a/4)

[= 1]

terencübīn: <Far. Basra balı, bir tür kudret helvası.

t. (69b/9)

[= 1]

terengübīn: Bk. terencübīn

t. (69b/9)

[= 1]

tereyağı: Tereyağı.

t. + n (90b/6)

[= 1]

teri: Deri.

t. + sini (55a/10), (55b/7)

[= 2]

terk: <Ar. 1. Bırakma, ayrılma. 2. Vazgeçme. 3. Bakmama, ihmal etme.

t. + éder (18b/14)

[= 1]

terkīb: <Ar. Terkib, ilaç terkibi.

t. (109a/3), (109a/9), (114b/2), (114b/9), (115a/1), (115a/10), (115a/5), (115b/9), (116a/9), (116b/13), (116b/4), (116b/8), (117a/15), (117b/11), (118a/10), (118a/3), (118b/9), (120a/9), (120b/14), (120b/5), (121a/12), (121a/15), (121a/5), (121a/9), (121b/12), (122a/11), (122b/14), (122b/3), (122b/6), (122b/9), (124b/10), (124b/14), (124b/6), (126b/2), (127a/11), (128a/12), (128a/5), (128b/6), (14a/10), (25a/11), (29b/11), (33a/2), (38b/5), (95a/6)

t. + i (109a/7), (115a/14), (118b/2), (118b/7), (119a/8), (123a/7), (124b/10), (125a/8), (125b/15), (125b/5), (126a/11), (126b/11), (127a/15), (127b/7), (138a/3), (31b/7), (86b/2)

[= 61]

termiye: Delice bakla, termiye, iki çenekliler sınıfının baklagiller familyasından beyaz çiçekleri olan, acı olan taneleri suda tatlılaştırılarak yenilen bir yıllık otsu bitki, acı bakla, gâvur baklası, koyun baklası, kurt baklası, yaban baklası, Yahudi baklası; (*Lupinus termis*).

t. (68b/12), (69a/2)

t. + dür (68b/1)

- t. + unıyla (110b/12)
- t. + yi (69a/14)
- t. + yile (145b/7)
- [= 6]
- tertib:** < Ar. Tertip, düzen, düzenlenmiş.
- t. + i (1b/6)
- [= 1]
- tesbîh:** < Ar. Tespih.
- t. (13b/2)
- [= 1]
- tesbîh ağacı:** Tespih ağacı. Krş. azād-ı dıraht.
- t. (13b/2)
- [= 1]
- teşennüc:** < Ar. Spazm, büzüşme.
- t. (109a/3)
- t. + e (104a/10), (109a/8), (123a/10), (123a/12), (13a/13), (140a/11), (144b/4), (24a/6), (27a/8), (39a/15), (65b/9), (84b/4)
- t. + i (114b/15)
- t. + in (47b/11)
- [= 15]
- teşvîş:** < Ar. Karıştırma, bulandırma.
- t. (95a/8)
- t. + in (89a/11)
- t. + ler (54a/15)
- t. + leri (35b/2), (48a/12), (5b/7), (76a/15)
- [= 7]
- tezek:** Yakacak olarak kullanılmak üzere kurutulmuş hayvan gübresi.
- t. (138b/12)
- [= 1]
- tezrüc:** < Far. Sülün kuşu; (*Phasianus colchicus*).
- t. (69a/15)
- [= 1]
- tıbb:** < Ar. Tıp, hekimlik.
- t. + uñ (69a/12)
- [= 1]
- tılâ:** < Ar. 1. Sürülerek kullanılan ilaçlar, merhem. 2. Maden parlatan sıvı, yıldız; cila vermek için kullanılan boya. 3. Şarap.
- t. + édüb (33a/10)
- t. + yı (35b/15)
- t. + yıla (102a/6)
- [= 3]
- tırnağ:** Bk. tırnak
- t. + a (96a/13)
- t. + ı (22a/6)
- [= 2]
- tırnaç:** Tırnak.
- t. (120b/4), (95b/12)
- t. + da (136b/5), (141a/8)
- t. + yarıldığına (110a/1), (80a/12)
- [= 6]

tībn: < Ar. Saman.

t. (68a/8)

[= 1]

tīmsāḥ: < Ar. Timsah; (*Crocodilus*).

t. (71a/11), (71a/14)

t. + uḡ derisini (71a/13)

[= 3]

tīn: < Ar. İncir; (*Ficus carica*). Krş. encīr.

t. (73b/2)

[= 1]

tīn-i maḥdūm: < Ar. Limni adasından getirilen tīn-i kāhen ve leke sabunu da denilen tıbbi bir kil.

t. + ıla (146b/5)

[= 1]

tiryāk: < Ar. Bitkisel, hayvansal ve madensel maddelerin karışımından yapılan macun, panzehir.

t. + dur (67b/15)

t. + ı (18a/5)

t. + ıdur (67b/8)

[= 3]

tiryāk-ı fārūk: < Ar. Panzehir.

t. + ıla (120a/8)

[= 1]

tīz: Bk. tīz

t. (38b/12)

t. + cek (122a/4), (51a/2)

[= 3]

tīz: < Far. 1. Çabuk. 2. Sık; keskin.

t. (105b/1), (110a/6), (111b/14), (112a/5), (127a/11), (130b/1), (135b/6), (135b/8), (137a/12), (141a/12), (141a/9), (147b/6), (15a/7), (22b/3), (23a/14), (25a/4), (31a/12), (32a/3), (32b/3), (48a/3), (50b/14), (51b/3), (53b/15), (5b/13), (60a/10), (67a/14), (70a/4), (70b/4), (79a/3), (79b/5), (81b/6), (82b/14), (89a/13), (89b/6), (90a/13), (95a/4), (96a/15), (97a/1), (98b/14), (105b/6)

t. + eyler (144a/3), (146b/12), (56b/15)

t. + eyleye (123b/9), (134a/12), (134a/9), (138b/8), (141b/7), (144a/13), (144b/11), (146b/14), (20a/4), (51a/7), (64b/3), (78a/14), (93a/13)

t. + olur (10b/7)

[= 57]

tīzcek: Hemen, çabucak.

t. (17b/3), (71b/2), (35b/15)

[= 3]

tīzlig: < Far.-T. Şiddet, etkili olma, keskinlik; çabukluk.

t. + in (82b/13)

[= 1]

toḇtolu: Dopdolu, büsbütün dolu.

t. (36a/8)

[= 1]

toḇuk: Topuk

t. + da (72b/4)

[= 1]

toğ-: Güneş, ay, yıldız ufuktan yükselerek görünmek.

t.-arken (147b/12), (147b/14)

toğ-: Dünyaya gelmek.

t.-duğı (137a/7)

t.-duğından (139a/9)

[= 4]

toğır-: Bk. toğur-

t.-a (106a/8), (112a/11)

t.-mayan (136a/2)

t.-maz (135b/6)

t.-umaz (112a/11)

[= 5]

toğırd-: Doğurmasını sağlamak, doğurmasına yardım etmek.

t.-a (96a/15)

[= 1]

toğırı-: Doğurmak.

t.-mayan (130b/1)

[= 1]

toğra-: Doğramak, kesmek.

t.-salar (39a/3), (3b/8), (4b/12), (75a/14)

t.-yalar (121a/5), (126a/12)

t.-yub (145a/12)

[= 7]

toğur-: Doğurmak.

t.-a (104a/2), (130b/1), (135b/1), (135b/6), (136a/3), (147b/6), (28a/3), (32a/3), (35b/10), (35b/10), (39a/13), (48a/3), (89a/13), (98a/8), (98a/9)

t.-an (135a/15)

t.-duğı (40a/3)

t.-duğından (37a/10)

t.-duğıdan (136a/4)

t.-ıcağ (98a/8), (98a/9)

t.-ımaz (28a/3)

t.-masın (148a/14), (43b/11)

t.-mayan (106a/8), (118a/8), (147b/6), (32a/2)

t.-urken (89a/12)

[= 29]

toğm: < Ar. Tohum.

t. + dur (2a/4)

t. + ı (102b/12), (103b/12), (119b/3), (11b/10), (11b/11), (125a/12), (126b/5), (135b/13), (142b/5), (2a/11), (2a/14), (36a/8), (46a/8), (52b/7), (63b/8), (72b/13), (75a/7), (81b/2), (82b/4)

t. + ıdur (26a/4), (2a/2), (80a/14), (80a/14), (86b/4), (47a/14)

t. + ı içinde (1b/9)

t. + ın (102b/8), (103a/7), (134a/6), (134b/5), (2a/12), (33a/14), (33b/8), (92a/5)

t. + ına (11b/10), (135b/14), (15b/10), (52b/7), (63b/8)

t. + ından (100a/10), (103b/6), (105a/10), (134a/13), (144b/13), (145b/15), (148a/12), (21a/7), (23b/14), (2a/8), (2b/2), (33b/9), (34a/10), (34a/8), (37a/1), (46a/9), (53a/8), (60b/15), (81b/14), (92b/1)

t. + ını (102b/3), (104b/15), (104b/6),
(105a/7), (112a/7), (11b/11),
(129a/11), (129a/5), (131b/15),
(134a/12), (134a/4), (144b/1),
(144b/2), (149b/8), (20b/8), (33a/6),
(33b/5), (42b/15), (50b/15), (51a/2),
(52a/6), (53b/11), (54a/12), (59a/7),
(60a/11), (60b/12), (60b/7), (60b/8),
(78a/5), (80a/10), (80a/12), (80a/2),
(80a/4), (92a/14)

t. + muḡ (21a/11), (21b/6), (43b/4),
(67b/6), (80a/14)

t. + ıyla (137b/15), (138a/1), (60a/14),
(60b/10), (67a/10), (75a/8), (80a/7)

t. + ları (131b/15), (34a/10), (46b/1),
(64a/1), (72b/13)

t. + uḡ (124b/12)

[= 112]

toḡmekān: <Far. Semizlik otu, semizotu;
(*Portulaca oleracea*).

t. + dur (51b/8)

t. + ıla (22a/5)

[= 2]

toḡmekan: Bk. toḡmekān

t. + ıdur (96b/2)

[= 1]

toḡum: Bk. toḡm

t. + ları (145b/15), (20b/8), (81a/5),
(46a/7)

t. + cuḡludur (11a/2)

[= 5]

toḡ: Açlığını gidermiş, doymuş.

t. + la (23b/8)

[= 1]

toḡın-: Temas etmek.

t. -ıcaḡ (146b/10)

[= 1]

toḡsan: Doksan.

t. (117a/1), (117b/1), (141b/3),
(141b/4), (24a/5)

[= 5]

toḡuz: Dokuz.

t. (100b/12), (112b/5), (115a/10),
(115a/14), (115b/9), (116a/9),
(116b/4), (117a/1), (117a/15),
(117a/3), (117a/4), (117a/6), (117b/1),
(118a/10), (118a/3), (75a/3)

[= 16]

toḡuz yüz: Dokuz yüz.

t. (115a/10), (115a/14), (115b/9),
(116a/10), (116b/4), (117a/1),
(117a/15), (117a/6), (117b/1),
(118a/10), (118a/3)

[= 11]

toḡuz yüz elli: Dokuz yüz elli.

t. (115a/10), (115b/9), (116a/10),
(117a/1)

[= 4]

toḡuz yüz toḡsan: Dokuz yüz doksan.

t. (117b/1)

[= 1]

toḡuz: Dokuz.

t. + depelü (101a/2)

[= 1]

ol-: Dolmak, dolu duruma gelmek.

t.-an (30b/14)

t.-ancayı (72a/14)

t.-ınca (4b/14)

[= 3]

ola-: Dolamak, sarmak.

t.-salar (44a/14)

t.-yub (141b/13)

[= 2]

olandur-: Dolanma işini yaptırmak, dolaşmak.

t.-salar (71a/13)

[= 1]

olaş-: Dolaşmak.

t.-ur (31b/1), (68a/2)

[= 2]

oldur-: Doldurmak.

t.-alar (3b/7)

t.-salar (42b/8)

t.-ub (31a/12)

[= 3]

olu: Bk. olu

t. + ca (107b/6), (10a/12), (129a/2)

[= 3]

olu: Bk. olu

t. + ca (45b/10)

[= 1]

olu: İçi boş olmayan, dolmuş, pür, boş karşıtı, dolu.

t. (103b/15), (105b/13), (138b/6), (71a/14)

t. + ca (20b/14), (20b/7)

t. + dur (76b/1)

t. + sın (104a/1)

[= 8]

oluş: Kulak ile kaş arasındaki bölüm.

t. + a (103a/9), (58b/8), (71b/10)

t. + ı (135a/9)

t. + lar (125b/10)

t. + lara (120b/12), (124b/5)

t. + ların (46b/8)

[= 8]

omur-: Burun kanaması.

t.-an (35b/14)

t.-anuş (87a/6)

[= 2]

on: Elbise, giysi.

t. (82a/14)

t. + ıla (30b/15), (6a/4)

[= 3]

oñ-: Donmak, işlevini yapamaz duruma gelmek, katılaşmak.

t.-an (30b/14)

t.-duğı (77b/3)

t.-duğın (21a/15), (97b/3)

t.-duğına (42a/5)

t.-duğından (36a/2)

t.-mca (94b/15)

t.-mış (108b/8), (113a/15), (122a/8),
(148a/14), (22a/13), (35b/6), (86a/10)

t.-ub (112b/7)

[= 15]

toğdur-: Görevini yapamaz duruma getirmek.

t.-a (105a/3)

[= 1]

toğuz: Domuz.

t. (31b/11), (43b/15)

t. + dur (111a/6)

t. + etiyile (79a/11)

t. + südüğünüğ (65a/14)

t. + uğ (111a/10), (41a/3), (53b/12),
(57a/9), (64a/15), (61a/5)

t. + uğ paçası (79b/1)

t. + uğ paçasın (79a/13)

[= 13]

toğuz ağırısağı: şalgam; domuzagırısağı. Krş.
buđūr-ı meryem.

t. (43b/15)

[= 1]

toğuz balığı: Domuz balığı, yunusgillerden bir
memeli türü; (*Phocaena communis*). Krş. dilfın.

t. + dur (113a/6)

[= 1]

toğuz dikenı: Domuz dikenı, kurre dikenı, pişik
geveni, at geveni, çobanyastığı, kar dikenı,
kirpi otu; (*Acantholimon*). Krř. enāđurūs.

t. (31b/11)

[= 1]

toğuzlan kurdı: Bok böceği, domuz böceği. Krş.
hunfesā.

t. + dur (110b/13)

[= 1]

toğalağ: Bk. toğalak

t. + ıla (46a/13)

[= 1]

toğalak: Kırkboğum, suut kökü; (*Cyperus
rotundus*). Krş. su'd.

t. (118a/11), (118a/5)

t. + dur (148b/11), (21a/4)

[= 4]

toğprağ: Bk. toğprağ

t. + ıla (70a/4)

t. + ın (145a/11)

[= 2]

toğprağ: Yer kabuğunun, toz durumuna gelmiş
türlü kütle kırıntılarıyla, çürümüş organik
cisimlerden oluşan ve canlılara yaşama ortamı
sağlayan yüzey bölümü.

t. + dur (69b/15), (70a/2)

[= 2]

toğpuğ: Bk. toğpuğ

t. + ı (111b/3),

t. + ını (111a/8), (111b/2), (54b/10),
(54b/15)

[= 5]

topuk: Ayağın yuvarlakça olan alt bölümü.

t. + da (130b/14), (16a/6)

t. + lar yarılmasına (42b/14)

[= 3]

torak: 1. Kömürleştirilecek ağaç veya pişirilecek tuğlalarla dolu olan ve dışı çamur ile sıvanan kümbet. 2. Çökelek.

t. (115a/11), (119b/2), (26a/15),
(26a/6), (47a/13)

[= 5]

torak otu: Dereotu, rezene; (*Anethum graveolens*).

t. (102a/4), (115a/14), (119b/3),
(120a/7), (135b/14), (149b/7),
(26a/15), (47a/13), (63b/8), (75a/8)

t. + na (129a/4), (148a/6), (2a/15),
(2a/3), (75a/7)

t. + yağıdır (115a/12)

t. + yıla (143b/9), (144a/9), (146b/7),
(26a/6)

[= 20]

toy: Deneyimsiz, acemi, çaylak.

t. + ıca (60a/9)

[= 1]

toy: Toygillerden, böcek ve tane ile beslenen, eti için avlanan, kızıl tüylü bir kuş; (*Otis tarda*).

t. + yumurdasın (66b/7)

[= 1]

toydur-: Doymak.

t.-maya (88b/13)

[= 1]

toynağ: Hayvan tırnağı.

t. + ı (15b/12)

t. + ını (54b/10), (54b/13), (79a/8)

[= 4]

toz: 1. Çok küçük parçacıklara bölünmüş olan herhangi bir madde. 2. Bu durumda olan.

t. + ını (17b/9)

[= 1]

tok-: Dökmek.

t.-ince (113b/9)

t.-übdür (41a/13)

[= 2]

tüderi: <Far. Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*).

t. (72b/10)

t. + dür (62b/12)

[= 2]

tufak: <Ar. Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*).

t. (70b/6)

[= 1]

tuffah: <Ar. Elma; (*Pirus malus*).

t. (70a/6)

[= 1]

tuğme: <Ar. Mide dolgunluğu; hazımsızlık.

t. (133b/12), (51a/1)

t. + eyleye (96a/2)

t. + ye (61a/15), (90b/1)

[= 5]

tulub: 1. Atılmış, eğirilmeye hazırlanmış, top biçiminde yün ya da pamuk. 2. Pamuk. 3. Çekirdekli pamuk.

t. + ina (89b/11)

[= 1]

tumr: < Ar. Hurma.

t. (70b/10)

[= 1]

tun: < Ar. Sırt balığı (sırtı balığı), ton balığı.

t. (71b/14)

[= 1]

tüpālu'n-nuḥās: < Ar. Yanmış bakır.

t. (73a/10)

[= 1]

tur-: Durmak, kalmak, beklemek.

t.-a (113b/11), (113b/9), (114b/11),
(114b/4), (114b/6), (115a/3), (115b/1),
(115b/15), (116a/8), (117a/6),
(117b/7), (117b/8), (118a/12),
(120a/12), (121a/1), (121a/14),
(121a/6), (126a/13), (127a/13),
(128b/8), (138b/13), (26b/2), (2a/10),
(38b/9), (48b/15), (62a/2), (69a/12),
(94b/15), (95a/7)

t.-dı (148a/5)

t.-duğı (88a/5)

t.-duğdan (97b/7)

t.-sa (107a/15), (24b/10), (24b/14),
(29b/7), (39a/4), (40b/3), (42b/2),
(49b/14), (6a/9), (73a/7), (92a/2)

t.-salar (49a/7)

t.-ub (73b/9)

t.-ur (147a/4), (148a/4)

[= 47]

turāb-ı şaydā: < Ar. Şam vilayetinde bir mağaradan çıkarılan, tedavi amaçlı kullanılan bir toprak çeşidi.

t. (69b/14)

[= 1]

turābu'ş-şārideti: < Ar. Bir adadan çıkartılan ve balgam söktürücü özelliği olan şifalı bir toprak.

t. (70a/2)

[= 1]

tūrb: Bk. türp

t. + dur (24a/10)

[= 1]

turb: Bk. türp

t. + toḥminuḡ yağıdır (124b/8)

t. + yağı (124b/15)

t. + yağıdır (56b/10)

[= 3]

turğur-: 1. Durdurmak. 2. Kaldırmak, ayakta tutmak. 3. Vücuda getirmek, ortaya çıkarmak, göstermek.

t.-a (82a/7)

t.-salar (92a/3)

[= 2]

tūrp: < Far. 1. Turpgillerden, yaprakları tüylü, çiçekleri beyaz, sarı, mor renkli bir bitki; (*Raphanus sativus*). 2. Bu bitkinin yenilen etli kökü.

t. + a (149b/8)

[= 1]

turp: Bk. tūrp

t. + a (15b/14)

t. + ı (107b/4), (107b/4)

t. + ıla (112b/8)

[= 4]

turşu: <Far. Tuzlu suda, sirkede bırakılarak özel bir kıvama getirilmiş sebze veya meyve.

t. + sı (53a/13)

[= 1]

turu: Bulanıklığı olmayan, temiz, berrak, duru.

t. + şularda (42a/7)

[= 1]

turunc: Bk. tūrunc

t. (5b/4)

t. + ı (125b/15)

t. + kabuğunu (6a/3)

t. + şuyıla (65b/8)

t. + uñ (6a/8)

t. + uñ yaprağını (6a/8)

t. + yaprağına (68a/2)

[= 7]

tūrunc: <Far. Turunç; bütün Akdeniz ülkelerinde yetişen, kışın yaprağını dökmeyen bir ağaç, narenc; (*Citrus aurantium amara*) ve bu ağacın portakala benzeyen, suyu acımtırak meyvesi.

t. (120a/1)

t. + a (126a/1)

t. + çekirdegidir (136a/10)

t. + şuyın (85a/10)

t. + uñ (126a/3)

t. + yaprağın (109a/6)

[= 6]

turur-: ? Durultucu, dindirici.

t.-ucı (14a/12)

[= 1]

tūs: <Ar. Bir çeşit dut.

t. (72a/3)

t. + dur (72a/3)

[= 2]

tuş: Eş, yoldaş, benzer.

t. + olsa (83b/9), (137a/8)

[= 2]

tūt: <Far. Dut ağacı ve meyvesi; (*Morus*).

t. + ağacın uñ (62a/9)

t. + ağacı (69b/8)

t. + uñ (72b/4)

t. + yaprağın (72b/3)

t. + yaprağına (82b/2)

[= 5]

tut-: Hastalığa yakalanmak.

t.-a (51a/12), (62a/7), (67b/5)

t.-an (105b/4), (112a/2), (113a/13), (128a/11), (128b/12), (132b/13), (146a/12), (147b/12), (147b/4), (18b/8), (18b/9), (22a/14), (35b/3),

(40a/9), (43b/11), (48b/9), (60a/3),
(71b/13), (80b/11), (83a/10), (87b/10),
(91b/6), (93a/10)

t.-ana (100b/1), (122a/5), (137a/6),
(32a/7), (54b/14), (69b/8), (77a/10),
(88a/12), (90a/6), (14b/11)

t.-anuş (120a/2), (88a/7)

t.-mağdan (132a/7)

t.-maya (88a/12)

[= 40]

tut-: Bırakmamak, tutmak.

t.-a (107a/11), (138b/6), (18a/10),
(18a/10), (35b/15), (49a/1), (55b/3),
(79b/15), (98b/7), (6b/1)

t.-salar (100a/13), (106b/5), (111b/6),
(112b/3), (114a/9), (132a/2),
(133b/11), (140b/12), (141a/15),
(49a/5), (51b/10), (59b/7), (5b/15),
(76b/14), (11a/10), (99b/10)

t.-duğına (49a/14), (64b/1), (74a/13)

t.-duğından (33a/9)

[= 30]

tut-: Herhangi bir durumda bulundurmak.

t.-a (41b/9), (52a/8), (7a/7), (9a/11)

t.-an (92b/5), (50a/13),

t.-ar (108b/10), (31b/5), (7b/10),
(14b/15)

[= 10]

tut-: Elde bulundurmak, ele almak.

t.-alar (105b/14)

t.-an (23a/15)

t.-mağ (105b/14)

t.-maz (104a/12)

t.-sa (104a/8), (28a/8), (76a/4)

[= 7]

tutağ: Dudak.

t. + ını (107b/14)

[= 1]

tutul-: Bk. tutul-

t.-an (106a/10), (11a/14), (20b/1)

t.-ana (32a/6), (93b/11), (20a/8),
(93b/11)

[= 7]

tütiyâ: < Ar. Çinko; kadınların gözlerine
çektikleri
sürme.

t. (73a/3)

t. + édüb (18b/2)

t. + êtseler (42a/3), (87b/14), (110b/4)

t. + eyleseler (112b/13), (12b/12),
(90a/9)

t. + ya (146b/13), (7b/3)

t. + yı (73a/4), (7a/13), (7b/4)

[= 13]

tutul-: Bir organ veya bir şey hareket edemez
olmak.

t.-an (9a/8)

t.-ana (144b/14)

t.-duğın (148a/8), (80b/7)

- t.-duğına (121a/5), (148a/11)
- t.-masına (123a/8), (139a/6), (145b/3), (36b/2), (94a/8), (45a/4), (78a/1), (85a/15)
- t.-masını (36b/3)
- [= 15]
- tütüyā:** Bk. tütüyā
- t. (7a/13)
- [= 1]
- tütyā:** Bk. tütüyā
- t. + êtseler (140a/12)
- t. + eyleseler (87b/5)
- t. + yıla (61b/8)
- [= 3]
- tuy-:** Duymak, hissetmek.
- t.-maya (130a/8)
- [= 1]
- tuyūr:** < Ar. Kuşlar.
- t. + dan (70a/6)
- [= 1]
- țuz:** Tuz.
- t. (101a/15), (115b/14), (116a/2), (116a/3), (138a/10), (138a/5), (150a/13), (17b/3), (22b/8), (41b/9), (42b/1), (4a/8), (80a/4)
- t. + a (68a/10)
- t. + çiçeği (139a/11)
- t. + dur (65a/1), (72a/1)
- t. + ıla (107a/1), (107a/11), (108a/3), (132a/11), (134b/12), (136b/3), (146a/14), (21b/4), (23b/12), (26b/10), (33a/9), (41b/12), (49a/14), (49b/1), (49b/12), (53a/13), (53b/6), (60a/5), (62b/4), (63b/12), (67a/10), (74b/3), (75b/3), (76b/10), (76b/11), (86a/7), (87a/1), (87a/3), (87a/8), (92a/12)
- t. + la (104b/4), (141a/10)
- [= 49]
- țuz:** Bk. țuz
- t. (113b/10)
- t. + ıla (26a/3), (26a/5), (26a/9), (40b/11)
- t. + ıyıla (102a/3), (52b/4), (79b/13)
- [= 8]
- țuzla-:** Tuza yatırmak veya üstüne tuz ekmek.
- t.-madın (93a/15)
- t.-yub (80b/1)
- [= 2]
- țuzlı:** Krş. țuzlu
- t. + ca (69a/2)
- [= 1]
- țuzlu:** 1. Tuzu olan. 2. Yapılışında tuz bulunan, tuzu çok olan.
- t. (10a/7), (42b/9), (57a/10), (79a/11), (99b/8), (144a/3)
- t. + balğamdan (136a/9), (77a/14)
- t. + şuya (135a/8)
- t. + sı (99b/8)
- t. + sını (80b/2), (80b/3)
- [= 12]
- țuzsuz:** Tuzu olmayan veya tuzu az olan.
- t. (144a/3), (69a/8), (99b/8), (41b/8), (79b/5)
- t. + ı (99b/9)
- [= 5]

tükürüg: Bk. tükürük

t. + ini (50a/12)

[= 1]

tükürük: Tükürük bezlerinin ağza akan salgısı.

t. (50a/11)

[= 1]

tükür-: Tükürmek.

t.-en (113a/14)

t.-ene (31b/2), (80b/6), (82b/14)

t.-mege (104b/7), (131b/6), (133a/1),
(13a/3), (143a/3), (146b/3), (16a/2),
(20b/11), (39a/1), (48a/14), (57a/5),
(60b/8), (61b/12), (6a/15), (72b/15),
(75a/9), (81b/7), (86a/7), (87a/14),
(95b/3), (66a/15), (66b/2)

t.-megi (111a/11), (133b/12), (134b/7),
(43b/1), (45a/5), (51a/4), (51b/11),
(54b/9), (16a/1), (31a/6)

t.-megicün (8b/13)

t.-megine (57a/2)

t.-mek (35b/5)

t.-mesine (119a/6), (133b/2), (145b/4),
(22a/5), (29a/7), (62b/2), (95a/5)

t.-mesini (48b/13)

[= 47]

türbüd: <Far. Türbit otu; (*Convolvulus turpethum*)

t. (69b/4), (86b/6)

[= 2]

türk: 1. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan halk ve bu halktan olan kimse. 2. Dünyanın çeşitli bölgelerinde yaşayan, Türkçenin değişik lehçelerini konuşan soy ve bu soydan olan kimse.

t. + ler (35a/14), (37a/6), (43a/13),
(67b/3)

[= 4]

türkce: Bk. türkçe

t. (101a/2), (109b/6), (10a/8), (10b/3),
(113b/13), (11a/3), (129b/5), (12b/15),
(130a/14), (131b/4), (132b/14),
(139a/10), (139a/4), (13b/2), (145b/1),
(15a/7), (15a/8), (15b/12), (18a/9),
(19b/3), (19b/7), (20a/15), (20a/6),
(20b/11), (21a/5), (21b/7), (24a/11),
(27a/13), (27a/7), (27b/14), (30a/15),
(31a/1), (31a/10), (31b/1), (31b/11),
(32a/11), (35b/2), (36b/4), (36b/8),
(37a/8), (37b/6), (38b/10), (3a/2),
(40b/6), (43b/15), (44b/7), (45a/1),
(45b/1), (45b/11), (48a/4), (48b/5),
(49a/5), (4a/6), (50a/3), (51b/8),
(53a/6), (54a/13), (56b/15), (57a/15),
(59b/5), (5a/9), (5b/4), (60a/10),
(62a/13), (63a/13), (64a/6), (66a/5),
(68b/1), (69b/1), (6a/11), (71b/14),
(72a/3), (72b/10), (75a/6), (75b/7),
(7a/10), (7b/13), (7b/8), (80b/14),
(87b/8), (88a/10), (88a/14), (88b/5),
(89a/11), (89b/4), (8a/11), (8b/11),
(90a/4), (9b/13), (9b/9), (63b/13),
(101b/8)

[= 92]

türkçe: Türk dili.

t. (2b/1), (94a/15)

[= 2]

türkî: 1. Türkle ilgili. 2. Türkçe.

t. + dilince (1b/6)

[= 1]

türkice: Bk. türkçe

t. (135b/14)

[= 1]

türmis: Bk. türmüs

t. + ile (101b/7)

[= 1]

türmiş: Bk. türmüs

t. + unıyla (40a/14)

[= 1]

türmüs: <Far. Delice bakla, yahudi baklası, yaban baklası; (*Lupinus termis*)

t. (68a/15)

[= 1]

tütsi: Tütsü; buhar ve pulvarize ilaçların tedavide kullanılması, buhur.

t. (135a/14), (55a/12), (55b/1), (61b/3), (91a/4)

t. + êtseler (133a/9), (135a/12), (40b/2), (84b/3)

t. + eylese (22a/13)

t. + eyleseler (101b/6), (102a/15), (128b/13), (132a/15), (140a/4), (141a/14), (142a/14), (149b/10), (16b/13), (45b/5), (53a/4), (55b/4), (60b/9), (81a/10), (85a/5), (88a/12), (92a/9)

[= 27]

tütün: 1. Patlıcangillerden, birleşiminde nikotin bulunan, otsu bir bitki; (*Nicotiana tabacum*). 2. Buhar, duman.

t. + inden (142a/14)

t. + ine (16b/13)

[= 2]

tütüz-: Tütütmek, tütsülemek.

t.-seler (100a/11), (135b/1), (145b/8), (147b/7), (147b/8), (14a/2), (18b/12), (25a/2), (55a/13), (7a/7), (88a/8), (9b/1)

t.-ürler (62a/9)

[= 13]

tüv: Bk. tüy

t. (115a/13), (122a/15), (128a/4), (130a/10)

t. + i ürperür (4b/2)

t. + ürperdügin (86b/1)

t. + ürperdügine (82b/7)

[= 7]

tüy: İnsan ve hayvan derisi üzerinde bulunan ince, kısa, yumuşak ve sık uzantılar.

t. + dür (86b/14)

t. + i ürperdügin (43b/12)

[= 2]

-U-

uc: Uç.

u. + ı (98b/14)

u. + nda (109a/13), (82b/3)

u. + ını (147a/8)

- u. + ıyla (98b/10)
- u. + ları (17a/13)
- u. + ların (30b/11)
- u. + larında (46a/2)
- [= 8]
- ucuğ:** Bk. uçuk
- u. + ı (132b/13)
- [= 1]
- ucuk:** Bk. uçuk
- u. (132a/6), (132b/13)
- u. + otlarıyla (83b/3)
- u. + tütana (14b/11)
- [= 4]
- uç-:** Kaçmak.
- u.-a (106a/13)
- [= 1]
- uçuğ:** Bk. uçuk
- u. + a (144b/13), (149b/9), (4a/6), (61b/2), (79a/9), (83b/3), (85a/2)
- u. + ı (132b/6), (147b/12), (147b/13), (4a/11), (88a/12)
- [= 12]
- uçuk:** 1. Ateşli hastalıklar, ruhsal bunalımlar veya korku sonucu genellikle dudakta beliren kabarcık. 2. Havale, epilepsi.
- u. (147b/3), (18b/7), (22a/10), (48b/9), (67b/5), (87b/10), (88a/12), (88a/7), (91b/6)
- u. + cıbanlara (90b/9)
- u. + dan (137a/8)
- u. + dutan kişinin (4b/5), (4b/6)
- u. + ğa (24a/9)
- u. + ğı (105b/5)
- u. + larına (46b/10)
- u. + lar rencine (144b/8)
- u. + tuta (62a/7)
- u. + tütan (105b/4), (113a/13), (128a/11), (128b/12), (147b/12), (22a/14), (35b/3), (60a/3)
- u. + tütana (100b/1), (122a/5), (137a/6), (32a/7), (54b/14), (69b/8), (90a/6)
- [= 33]
- ūd:** < Ar. Öd ağacı; (*Aquilaria agallocha*).
- ū. (119a/10), (29b/13)
- [= 2]
- ufünet:** < Ar. 1. İltihap, yangı. 2. Pis koku.
- ū. + i (11b/7)
- ū. + leri (117a/8)
- [= 2]
- uğra-:** Yaklaşmak.
- u.-maya (132a/15)
- [= 1]
- uğurlayın:** Gizlice.
- o. (106a/13)
- [= 1]

ulama yonca: Ulama yonca. Krş. zenebü'l-hayl.

u. (131b/4)

[= 1]

umsüh: <Ar. 1. Atkuyruğu, çam otu, katırkuyruğu, kırkboğum otu; (*Equisetum*). 2. Ulama otu, yayılğan otu, sarmaşık otu; (*Equisetum ramosissimum*).

u. (30a/12)

[= 1]

umür: Aydınogulları Beyliği'nin ikinci ve en ünlü beyidir.

u. (1b/5)

[= 1]

un: Öğütülerek toz durumuna getirilmiş tahıl ve başka besin maddeleri.

u. + cuğaz (67a/13)

u. + cuğaza (86b/11)

u. + ı (27a/14), (74a/6), (74b/13)

u. + ıla (100b/7), (101a/4), (103a/4), (128b/15), (145b/10), (20a/9), (41b/6), (42a/8)

u. + in (103a/14), (41b/5)

u. + indan (108a/2)

u. + ını (41a/12), (41a/5), (41b/14), (69a/14), (96a/3), (96b/12), (99a/14), (99a/15)

u. + ıyıla (101b/2), (102b/15), (109b/2), (110b/12), (128b/14), (12a/3), (136b/11), (136b/7), (140b/7), (141a/8), (141b/3), (144a/3), (150a/2), (15b/8), (16a/6), (17b/7), (27b/2), (28b/6), (37b/15), (40a/13), (40a/14),

(41a/14), (41a/8), (43a/6), (50b/10), (52b/9), (53b/1), (53b/3), (53b/4), (55b/10), (58b/1), (60a/13), (60b/12), (68b/8), (73b/14), (73b/14), (73b/2), (73b/3), (74a/11), (74a/12), (75b/2), (86a/11), (91b/15), (92a/11), (96b/12)

u. + unı (68b/6)

[= 70]

unıtsalıg: Bk. unıtsalıg

u. + ı (90a/8)

[= 1]

unümālī: <Gr. Bal şarabı.

u. + şarābıla (42a/9), (43b/14), (59b/14), (64a/11)

u. + şarabıla (44a/6), (44a/7)

u. + yile (142a/6)

[= 7]

unünümā: <Gr. Oğlandışüren otu, şincar, yalan havaciva otu. "unuma"

u. (36b/4)

[= 1]

unıtsalıg: Bk. unıtsalıg

u. + ı (81a/13)

[= 1]

unıtsalıg: Unıtkanlık.

u. + a (147a/12), (85a/7)

[= 2]

ur-: Saldırmak.

u.-maya (76a/4)

[= 1]

ur-: Vurmak, ilaç sürmek.

u.-maya (147b/10)

u.-salar (130b/4), (143b/14), (15b/8),
(17a/3), (17b/4), (17b/6), (22b/11),
(32a/15), (45a/11), (49b/11), (4a/12),
(5b/3), (88a/13), (9b/4)

[= 15]

uruşıcı: Vuruşan, çarpışan, mücadele eden.

u. (71a/15)

[= 1]

uşuḫūṣ: Bk. uştuḫūṣ

u. (14a/12)

[= 1]

ūsīd: <Far. Bir çeşit nilüfer. “usabid, usebid, usbid”.

ū. (36b/14)

[= 1]

‘usr: <Ar. Zorluk, güçlük.

‘u. + ı (48b/8)

[= 1]

‘usr-ı nefes: Nefes darlığı.

‘u. + e (143b/10), (145b/5), (149b/9),
(48b/8), (4a/5) (89a/8), (96a/11),
(97a/14)

[= 8]

uştuḫūṣ: <Gr. Karağan çiçeği, karabaş otu;
(*Lavanduka stoechas*).

u. + ı (14b/9)

[= 1]

ustuḫūṣ: Bk. uştuḫūṣ

u. (109a/9)

[= 1]

uşturük: <? Kara günlük; (*Cortex styracis*).
Krş. mī‘a-i sā‘ile.

u. (21b/7)

[= 1]

uşūl: <Ar. Kökler, ilaç yapımında kullanılan
çeşitli bitki kökleri.

u. + ıyıla (125b/4)

[= 1]

uşağ: Bk. uşak

u. + ıla (76a/2)

[= 1]

uşak: <Ar. Daneçadır; çadıruşağı otu ve
bundan elde edilen zamk; (*Dorema
ammoniacum*).

u. (18b/15), (79a/14)

u. + ı (122a/3)

[= 3]

uşnā: <Ar. Ağaç yosunu, ketencik, pelit;
(*Mescus aboreus*).

u. (19b/7)

[= 1]

uşnān: <Ar. Çöven otu, şam çöveni denilen bir
çöven türü; (*Salicornia herbacea*).

u. (20a/14)

[= 1]

ušturgāz: <Far. Devedikeni, geniş yapraklı bir süs bitkisi; (*Alhagi maurorum*).

u. (19b/2)

[= 1]

uvacuk: Ufacık, küçücük.

u. (109a/2), (12a/6), (12b/1), (44b/3), (45b/12), (5a/9), (68b/4)

u. + tohmları (72b/13)

[= 8]

uvaçug: Bk. uvacuk

u. + mı (42b/9)

[= 1]

uvaçuk: Bk. uvacuk

u. (102a/13), (103b/10), (107b/6), (109a/9), (10a/5), (11a/2), (121a/5), (122a/7), (142b/5), (145a/12), (148b/8), (15b/13), (22a/8), (23a/15), (23b/1), (34b/13), (36a/14), (39a/3), (3b/6), (43b/2), (4a/1), (5a/11), (75a/14), (8b/2), (96b/12), (98a/6)

u. + bibinglere (76b/10)

u. + demregüye (76b/12)

[= 28]

uvağ: Ufak, küçük.

u. + ıdur (89b/13)

u. + m (52b/3)

[= 2]

uvak: Bk. uvağ

u. (3b/8)

[= 1]

uyhu: Uyku.

u. (108b/14)

[= 1]

uyı: Uyumak.

u.-mayan (25b/14)

u.-salar (60a/9)

u.-ya (25b/14), (83a/9)

[= 4]

uyıd: Sütü mayalayıp yoğurt haline getirmek, pıhtılaştırıp dondurmak.

u.-a (74a/9)

[= 1]

uyıd: Bk. uyud-

u.-a (102b/7), (103a/10), (103a/3), (105a/7), (19b/13), (26b/14), (99a/1)

[= 7]

uyış: Uyuşmak.

u.-an (117b/15)

[= 1]

uyku: Uyku.

u. (54a/4)

u. + da (90b/7)

u. + getüre (124b/5)

u. + getirür (136a/1)

[= 4]

uykusuzlğ: Bk. uykusuzlğ

u. + ı (103a/9), (124b/3)

[= 2]

uykusuzluğ: Uyku uyuyamama veya uyumamış olma durumu.

u. + a (136a/9), (58b/5)

[= 2]

uyluğ: Bk. uyluğ

u. + ı (132a/12)

u. + ma (28a/3), (89a/13)

[= 3]

uyluğ: Kalçadan dize kadar olan bacak bölümü.

u. + lara (121b/6), (19b/9)

[= 2]

uyu-: Uyumak.

u.-duğları (129a/13)

u.-r (106a/13)

u.-sa (53a/6)

u.-salar (23a/9)

u.-yan (149b/10), (87a/5)

[= 6]

uyud-: Uyumasını sağlamak, uyur duruma getirmek.

u.-a (130a/7), (25b/8), (27a/4), (2b/4), (46a/3), (49b/13), (55b/14), (60b/11), (9a/7)

u.-ur (51a/15)

[= 10]

uyuku: Bk. uyku

u. + sı (106a/13)

u. + sını (87a/6)

[= 2]

uyun-: Süt kesilmek.

u.-mışın (74a/9)

[= 1]

uyuş-: Uyuşmak,

u.-an (12b/2)

u.-mış (124a/3), (125a/6), (128a/11), (133b/15), (33b/10), (78b/13), (85a/4), (97b/13), (99b/4)

u.-mışa (125a/1), (125a/15), (126b/8)

[= 13]

uyuşdur-: Uyuşmasını sağlamak, hissedemez duruma getirmek.

u.-ıdıdur (25b/5)

[= 1]

uyuz: Uyuz böceğinin, üst derinin altına girerek yaptığı kaşındırıcı, bulaşıcı bir deri hastalığı.

u. (6b/7)

u. + a (101a/12), (106b/6), (107a/12), (108a/1), (110a/1), (120a/15), (120b/7), (122b/11), (122b/2), (122b/6), (124b/4), (126b/2), (131a/6), (137a/3), (137b/15), (138b/2), (140a/10), (141a/2), (141b/11), (142a/12), (143a/10), (149b/2), (150a/6), (20a/11), (21b/13), (24a/8), (28b/1), (30a/10), (40a/7), (40b/15), (43a/2), (43a/5), (53b/5), (54a/2), (54a/3), (55a/8), (59a/1), (59b/12), (61a/15), (64a/13), (65a/6), (68b/7), (6b/8), (74a/12), (76b/13), (82a/8), (90a/12), (92a/2), (98b/1), (99a/11)

u. + dan (132b/2), (68a/13), (81b/11)

u. + eyler (93b/13), (93b/9)

u. + ı (68b/14), (92a/6)

u. + ina (78a/9)

u. + koyunı (68b/14)

u. + lara (143a/8)

u. + larına (96b/14)

[= 62]

uza-: Uzamak, uzun duruma gelmek.

u.-duğına (65b/9)

[= 1]

uzad-: Uzatmak.

u.-a (50b/7)

[= 1]

uzak: Uzak.

u. (24b/12)

[= 1]

uzan-: Uzamak, uzun duruma gelmek.

u.-duğına (104b/9)

[= 1]

uzun: İki ucu arasında fazla uzaklık olan, kısa karşıtı.

u. (10b/7), (11a/9), (120a/4), (145a/4), (148b/7), (149a/8), (15a/11), (15b/7), (24a/10), (26b/4), (27b/9), (28b/14), (30a/1), (32a/4), (37b/7), (56b/13), (58a/11), (5a/10), (5a/15), (63a/8), (64a/8), (70a/13), (76a/10), (80a/15), (80a/15), (80b/11), (81a/1), (85b/9), (8a/12), (9a/13), (9b/13)

u. + ca (102a/13), (134b/11), (77b/14)

u. + ı (101b/8), (103b/10), (103b/14), (130b/7), (139a/3), (140a/13), (149a/13), (27b/9), (2a/15), (31a/6), (36a/14), (36a/6), (36b/4), (37b/12), (43a/12), (63b/14), (64a/7), (67b/1), (81a/4), (86b/9), (8b/1), (9a/13), (86a/9)

u. + uzun (15b/7), (27b/9), (5a/10), (81a/1), (8a/12)

[= 62]

uzunca: Biraz uzun.

u. (11b/10), (45b/15), (63a/15), (63b/15)

u. + uzunca (11b/10)

[= 5]

uzunluğ: 1. Bir şeyin bir uçtan öbür uca kadar olan uzaklığı. 2. Bir yüzeyin iki temel boyutundan en büyük olanı, boy, en karşıtı.

u. + ı (130a/14), (149b/6), (28b/4), (42a/7), (46a/1)

[= 5]

‘uzv: < Ar. Organ.

‘u. + a (88b/13)

‘u. + dan (106b/2)

‘u. + ın (147b/9), (147a/13)

‘u. + lara (100a/8), (30a/3), (7a/5)

‘u. + larda (102a/12)

‘u. + ları (57a/13)

[= 9]

-Ü-

üç: Üç.

ü. (101a/1), (101a/1), (101a/10),
(101a/13), (101a/8), (101a/9),
(107b/8), (109a/13), (110a/6),
(112a/12), (113a/15), (113b/1),
(114a/15), (115a/3), (115a/7),
(115b/11), (115b/14), (116a/1),
(116a/5), (116b/8), (117a/1), (117b/6),
(119a/10), (119a/13), (119a/14),
(119a/15), (119a/9), (119a/9),
(120a/14), (121b/13), (122b/10),
(123a/15), (126a/1), (128b/8),
(129b/3), (12a/1), (130a/8), (134b/15),
(135a/2), (135b/14), (135b/3),
(135b/4), (13a/15), (13b/11), (143a/6),
(145a/4), (145a/9), (146a/2), (146a/3),
(148a/12), (149b/4), (14a/10),
(14a/14), (14a/5), (17a/10), (17a/9),
(20b/3), (20b/5), (21a/4), (23b/6),
(24a/15), (24b/10), (26a/4), (27a/12),
(27a/4), (29b/1), (29b/11), (29b/13),
(29b/7), (31b/6), (35b/4), (35b/8),
(37b/1), (39a/15), (44a/12), (44a/4),
(44b/8), (45a/10), (45a/14), (46b/4),
(47b/15), (48a/1), (48b/11), (4a/5),
(4b/8), (55a/1), (58b/11), (58b/12),
(59b/6), (60a/1), (60a/14), (60b/4),
(61b/14), (64b/11), (65b/12), (65b/14),
(69b/2), (75a/10), (75a/8), (78a/4),
(78b/10), (78b/9), (81b/14), (82b/2),
(85a/4), (87b/7), (90b/15), (91a/2),
(91b/7), (95a/7), (96b/11)

ü. + in (96b/9)

[= 112]

üç bin: Üç bin.

ü. (91b/5)

[= 1]

üçin: İçin.

ü. (13b/5)

[= 1]

üç yüz: Üç yüz.

ü. (117a/1), (122b/10), (149b/4),
(29b/11)

[= 4]

üç yüz elli: Üç yüz elli.

ü. (29b/11)

[= 1]

üç yüz toksan: Üç yüz doksan.

ü. (117a/1)

[= 1]

üç: Üç.

ü. (115a/15), (128b/13), (12a/14),
(135b/4), (43a/12), (7a/6)

ü. + e (115a/11), (116a/15), (116b/10),
(117a/5), (117a/6), (117b/3), (121a/6)

ü. + er (134b/11), (81b/1), (30a/1)

ü. + in (60b/7)

ü. + ünci (28a/12)

[= 18]

üfür: Üfleme.

ü.-seler (107b/14), (113a/12), (138b/5),
(139b/6), (144a/5), (2a/13), (33a/11),
(43a/10), (83b/2)

[= 9]

üli: Bk. ülü

ü. + de (17a/10), (21a/4), (43a/11),
(58a/9), (59b/6), (91b/5)

[= 6]

ülker otı: Su teresine benzeyen, kızıl yapraklı bir bitki. Krş. abrîğâdin.

ü. (37b/13)

[= 1]

ülü: Hisse, pay, kısmet, kısım, bölüm.

ü. + si (108a/7), (21a/4), (43a/11),
(59b/6), (91b/6)

ü. + since (58a/9)

ü. + sinde (108a/7)

[= 7]

ümm-i kelb: <? Kına yaprağına benzeyen bir bitki adı.

ü. (31a/6)

[= 1]

ümmü gaylân: <? Genellikle Arabistan çöllerinde görülen, mugaylan dikenini olarak da bilinen bir dikendir.

ü. (31a/3)

[= 1]

ümmü'ş-şibyân: < Ar. Havale, epilepsi; hafakan basması.

ü. + a (144b/8), (58b/4), (61b/3),
(78b/10), (85a/3)

ü. + dan (132a/7)

[= 6]

ümmü vec'ü'l-kebiş: <? Koyun baklası.

ü. (31a/1)

[= 1]

ün: Ses.

ü. + boğulduğın (97a/12)

ü. + i boğulduğma (21b/9)

[= 2]

üjüg: Soluk borusu, gırtlak.

ü. + e (136b/1)

[= 1]

üns: < Ar. 1. Alışıklık, alışkanlık, alışma.

ü. (33b/15)

[= 1]

üns ol-: Alışkın olmak.

ü.-a (33b/15)

[= 1]

ürper-: Korku, tiksinti, üşüme vb. yüzünden tüylerin dikilip derinin nokta nokta kabarmasıyla görülen ani titreme.

ü.-dügün (130a/10), (130a/10),
(43b/12), (86b/1)

ü.-dügine (122a/15), (122a/15), (82b/7)

ü.-mege (115a/13), (115a/13)

ü.-mesine (128a/4)

ü.-ür (4b/2)

[= 11]

üsd: Üst.

ü. + in (126a/1)

[= 1]

üsdübec: <? Üstübeç, boyacılıkta kullanılan zehirli, bazik kurşun karbonat.

ü. (17b/12)

[= 1]

üsküre: < Far. Tas, kase.

ü. (30b/8), (42a/9), (48a/11), (56a/14)

ü. + sini (146a/10), (5b/9)

ü. + ye (67a/12)

[= 7]

üst: Üst.

ü. + in (113a/1)

ü. + inde (121a/14), (43a/14)

ü. + ine (4b/15), (5a/8), (79a/8)

[= 6]

üşü-: Bk. üşü-

ü.-yen (128a/8), (133a/10), (68a/11)

ü.-yenyerlere (92b/11)

[= 4]

üşü-: Üşülemek.

ü.-miş (75b/1)

[= 1]

ütrünc: < Ar. Turunç, ağaç kavunu.

ü. (5b/4)

[= 1]

üznü'l-erneb: < Ar. Tavşankulağı,
buhurumeryem, siklamen.

ü. (10a/8)

[= 1]

üzer: Üst.

ü. + i (11b/1), (70a/7), (8a/12)

ü. + inde (104a/4), (135a/5), (17b/3),
(22a/7), (28a/10), (34a/5), (43b/3),
(52a/11), (62a/13), (62a/14), (62a/6),
(63a/3), (79b/2), (89a/15), (89b/14),
(91a/6), (98b/10)

ü. + indeki (41a/4)

ü. + inden (36b/7), (44a/8)

ü. + ine (103b/15), (108b/12), (10a/7),
(110b/15), (111a/5), (112a/10),
(112b/15), (113b/10), (113b/10),
(114a/15), (114a/3), (115b/13),
(115b/14), (116a/14), (116b/10),
(116b/11), (11a/10), (11a/12), (11a/8),
(11b/6), (122b/4), (123a/1), (124a/4),
(126a/1), (126b/13), (127a/13),
(127b/3), (127b/7), (127b/8), (128b/2),
(132a/12), (132b/1), (137a/13),
(138a/10), (138a/7), (140b/10),
(144a/15), (14b/15), (15b/13), (16b/1),
(18b/9), (1b/6), (22b/5), (26a/14),
(28a/8), (37a/15), (37a/4), (38b/15),
(38b/8), (39b/11), (3a/9), (41b/11),
(4b/13), (4b/14), (51a/12), (51a/13),
(51a/7), (51b/9), (54b/2), (55b/5),
(57a/12), (60a/8), (61a/12), (68a/6),
(68a/8), (68b/3), (69a/6), (69a/9),
(70b/15), (72b/9), (73a/6), (76a/12),
(80a/8), (82b/13), (83a/5), (83b/1),
(85a/10), (85b/13), (85b/9), (87a/8),
(88a/11), (89a/7), (89b/5), (8b/8),
(90a/2), (90a/3), (90b/5), (90b/5),
(91b/5), (92a/2), (93a/4), (97a/7),
(98a/13), (98b/6), (99a/12)

ü. + lerinde (38a/11)

ü. + ümüze (1b/3)

[= 120]

üzül-: İncelmek, yıpranmak, kopmak, kesilmek.

ü.-dügine (131b/12)

ü.-mesi (43b/4)

[= 2]

üzüm: Üzüm; (*Vitis vinifera*).

ü. (112a/10), (113b/7), (33a/6), (97b/4)

ü. + cibresine (75b/3)

ü. + çubuğuna (37b/7)

ü. + çubuğu (65b/6)

ü. + den (108b/6)

ü. + e (96b/4)

ü. + i (112b/8)

ü. + ile (24a/9)

ü. + le (12a/2), (24a/7)

ü. + şuyıla (101b/15), (23b/2), (2a/9)

ü. + şuyı yağıdır (117b/4)

ü. + vaktinde (31b/13)

ü. + yaprağıla (59b/1)

ü. + yaprağıyla (72a/10)

[= 20]

-V-

vācib: <Ar. 1. Terki cāiz olmayan, yapılması gerekli. 2. Yapılması şer'an lüzumlu olan, farz derecesine yakın bulunan.

v. (5b/12)

v. + dür (1b/3)

[= 2]

vaḥṣet: <Ar. 1. Yabani, vahşi olma durumu. 2. Korku, ürküntü.

v. + i (68a/7)

[= 1]

vaḥṣī: <Ar. 1. Yabani. 2. Yırtıcı (hayvan).

v. + cānavarlara (33b/15)

[= 1]

vaḳıyye: <Ar. Okka, dört yüz dirhemlik tartı.

v. (17a/9)

[= 1]

vaḳit: <Ar. Zaman.

v. + dür (147a/6)

[= 1]

vaḳt: Bk. vaḳit

v. (134b/2), (136a/3), (14b/14), (41a/11), (51a/1), (66b/9), (76b/3), (95b/8)

v. + i (147a/5)

v. + i ḥācetde (135a/1), (16b/9)

v. + in (108a/14), (113b/12), (129a/13), (137a/7), (13b/12), (147a/10), (30a/15), (40a/3), (68a/15), (72b/4), (76a/3), (95b/9), (96b/10), (98a/7)

v. + inde (101a/3), (107b/12), (113b/11), (113b/7), (130b/15), (31b/13), (4a/4), (72a/13), (91a/2)

v. + olur (109a/2), (110a/2), (70b/2), (91b/13)

[= 38]

vallāhü a'lem: <Ar. Allah bilir.

v. (130a/12)

[= 1]

var: Var, yok karşıtı, mevcut.

v. (131b/15), (15b/14), (2b/11), (78a/2)

v. + dur (22a/1), (2a/3), (34b/2),
(36b/12), (4a/2), (82a/2)

v. + ıdı (146b/15), (26a/8)

v. + ısa (18b/13), (21a/14), (33b/3),
(36a/1), (40b/2)

[= 17]

var-: Varmak, ulaşmak.

v.-dı (26a/10)

v.-salar (147a/14)

v.-ur (28a/1)

[= 3]

važ: Duruş, tarz.

v. + ında (147a/3)

[= 1]

ve: Ve.

v. (100a/1), (100a/1), (100a/12),
(40a/5) (100a/13), (100a/14), (100a/2),
(100a/4), (100a/4), (100a/5), (100a/5),
(100a/6), (100a/6), (100a/8), (100b/1),
(100b/10), (100b/11), (100b/11),
(100b/13), (100b/14), (100b/2),
(100b/3), (100b/3), (100b/6), (100b/8),
(100b/9), (100b/9), (100b/9), (101a/1),
(101a/12), (101a/12), (101a/12),
(101a/15), (101a/15), (101a/2),
(101a/4), (101a/6), (101b/1), (101b/1),
(101b/1), (101b/1), (101b/10),
(101b/10), (101b/14), (101b/2),
(101b/3), (101b/4), (101b/4), (101b/4),
(101b/4), (101b/5), (101b/7), (101b/9),
(101b/9), (102a/10), (102a/10),
(102a/11), (102a/12), (102a/12),

(102a/13), (102a/14), (102a/15),
(102a/3), (102a/7), (102b/1),
(102b/11), (102b/11), (102b/12),
(102b/13), (102b/13), (102b/14),
(102b/14), (102b/15), (102b/2),
(102b/5), (102b/6), (102b/7), (102b/8),
(102b/8), (102b/8), (103a/11),
(103a/12), (103a/15), (103a/2),
(103a/3), (103a/4), (103a/6), (103a/7),
(103a/8), (103a/9), (103b/5), (103b/5),
(103b/7), (103b/8), (104a/5), (104a/6),
(104a/9), (104b/10), (104b/12),
(104b/12), (104b/13), (104b/14),
(104b/14), (104b/14), (104b/3),
(104b/5), (104b/7), (104b/7), (104b/8),
(104b/9), (104b/9), (104b/9),
(105a/10), (105a/14), (105a/15),
(105a/2), (105a/4), (105a/6),
(105b/11), (105b/7), (105b/7),
(105b/8), (106a/4), (106a/6), (106a/7),
(106a/7), (106a/7), (106b/1),
(106b/11), (106b/12), (106b/12),
(106b/14), (106b/14), (106b/2),
(106b/3), (106b/5), (106b/5), (106b/6),
(106b/6), (106b/6), (106b/7), (106b/7),
(106b/9), (107a/10), (107a/11),
(107a/12), (107a/12), (107a/12),
(107a/13), (107a/4), (107a/5), (107a/5),
(107a/7), (107a/7), (107a/7), (107a/9),
(107a/9), (107b/14), (107b/2),
(107b/3), (107b/3), (107b/3), (107b/3),
(107b/3), (107b/3), (107b/7), (107b/9),
(107b/9), (108a/1), (108a/1), (108a/1),
(108a/1), (108a/1), (108a/11),
(108a/11), (108a/12), (108a/13),
(108a/14), (108a/5), (108a/6), (108a/9),
(108b/10), (108b/10), (108b/11),
(108b/13), (108b/15), (108b/15),
(108b/2), (108b/3), (108b/3), (108b/4),
(108b/4), (108b/5), (108b/7), (108b/7),
(108b/8), (108b/8), (108b/9), (108b/9),
(108b/9), (109a/1), (109a/1), (109a/1),
(109a/1), (109a/14), (109a/15),

(109a/2), (109a/2), (109a/4), (109a/4),
(109a/4), (109a/4), (109a/8), (109a/8),
(109a/8), (109a/8), (109b/10),
(109b/13), (109b/15), (109b/3),
(109b/3), (109b/5), (109b/5), (109b/7),
(109b/8), (109b/9), (10a/13), (10a/3),
(10b/1), (10b/12), (10b/13), (10b/14),
(10b/15), (10b/3), (10b/4), (10b/5),
(10b/6), (10b/6), (10b/7), (10b/7),
(10b/8), (10b/8), (110a/1), (110a/10),
(110a/10), (110a/11), (110a/11),
(110a/12), (110a/14), (110a/15),
(110a/4), (110a/5), (110a/5), (110a/8),
(110a/8), (110b/1), (110b/14),
(110b/4), (110b/5), (110b/8), (110b/8),
(110b/9), (111a/11), (111a/13),
(111a/15), (111a/9), (111a/9),
(111b/1), (111b/1), (111b/10),
(111b/15), (111b/15), (111b/3),
(111b/4), (111b/4), (111b/8), (111b/8),
(111b/9), (111b/9), (111b/9), (112a/1),
(112a/10), (112a/10), (112a/12),
(112a/12), (112a/13), (112a/14),
(112a/14), (112a/14), (112a/2),
(112a/3), (112a/4), (112a/4), (112a/5),
(112a/7), (112a/8), (112a/8), (112a/9),
(112b/1), (112b/1), (112b/12),
(112b/12), (112b/14), (112b/3),
(112b/6), (112b/6), (112b/6), (112b/7),
(112b/9), (113a/11), (113a/11),
(113a/12), (113a/13), (113a/3),
(113a/4), (113a/4), (113a/8),
(113b/14), (113b/15), (113b/2),
(113b/2), (113b/4), (113b/4), (113b/4),
(113b/4), (113b/5), (113b/5), (113b/5),
(113b/5), (113b/5), (114a/1), (114a/1),
(114a/12), (114a/13), (114a/14),
(114a/14), (114a/14), (114a/15),
(114a/2), (114a/2), (114a/2), (114a/3),
(114a/4), (114a/4), (114a/4), (114a/4),
(114a/4), (114a/6), (114a/6), (114a/6),
(114a/7), (114a/8), (114a/8), (114a/9),
(114b/1), (114b/1), (114b/1),

(114b/13), (114b/13), (114b/14),
(114b/14), (114b/15), (114b/15),
(114b/15), (114b/2), (114b/3),
(114b/3), (114b/3), (114b/3), (114b/3),
(114b/5), (114b/7), (114b/7), (114b/7),
(114b/7), (114b/7), (114b/8), (114b/8),
(114b/8), (115a/1), (115a/1), (115a/1),
(115a/13), (115a/13), (115a/2),
(115a/5), (115a/5), (115a/9), (115a/9),
(115a/9), (115b/11), (115b/13),
(115b/3), (115b/4), (115b/4), (115b/5),
(115b/6), (115b/6), (115b/6), (115b/7),
(115b/9), (116a/12), (116a/2),
(116a/3), (116a/3), (116a/4), (116b/1),
(116b/11), (116b/12), (116b/12),
(116b/12), (116b/12), (116b/12),
(116b/12), (116b/13), (116b/13),
(116b/13), (116b/15), (116b/3),
(116b/3), (116b/6), (116b/6), (116b/7),
(116b/7), (116b/7), (117a/10),
(117a/10), (117a/11), (117a/11),
(117a/12), (117a/13), (117a/13),
(117a/14), (117a/14), (117a/8),
(76a/15) (117a/8), (117a/9), (117a/9),
(117a/9), (117b/10), (117b/11),
(117b/11), (117b/12), (117b/12),
(117b/12), (117b/12), (117b/14),
(117b/14), (117b/14), (117b/14),
(117b/15), (117b/15), (117b/15),
(117b/4), (117b/5), (117b/5), (117b/5),
(117b/6), (117b/6), (117b/6), (117b/7),
(117b/9), (117b/9), (117b/9), (118a/1),
(118a/11), (118a/13), (118a/13),
(118a/13), (118a/14), (118a/14),
(118a/14), (118a/14), (118a/15),
(118a/2), (118a/2), (118a/5), (118a/5),
(118a/5), (118a/7), (118a/8), (118a/9),
(118a/9), (118b/1), (118b/1), (118b/2),
(118b/6), (118b/6), (118b/7), (118b/8),
(118b/8), (118b/8), (118b/9),
(119a/14), (119a/14), (119a/4),
(119a/4), (119a/4), (119a/6), (119a/6),
(119a/6), (119a/7), (119a/7),

(119b/10), (119b/10), (119b/10),
(119b/10), (119b/11), (119b/12),
(119b/12), (119b/14), (119b/15),
(119b/15), (119b/2), (119b/3),
(119b/3), (119b/4), (119b/7), (119b/8),
(119b/8), (119b/9), (119b/9), (11a/10),
(11a/11), (11a/11), (11a/12), (11a/14),
(11a/14), (11a/15), (11a/2), (11a/2),
(11a/5), (11a/6), (11a/7), (11a/8),
(11a/9), (11b/1), (11b/1), (11b/12),
(11b/15), (11b/2), (11b/3), (11b/5),
(11b/6), (11b/6), (11b/7), (11b/7),
(11b/8), (120a/1), (120a/14),
(120a/15), (120a/15), (120a/15),
(120a/3), (120a/4), (120a/5), (120a/6),
(120a/6), (120a/7), (120b/1),
(120b/10), (120b/11), (120b/11),
(120b/11), (120b/11), (120b/11),
(120b/12), (120b/12), (120b/13),
(120b/2), (120b/3), (120b/3), (120b/4),
(120b/4), (120b/7), (120b/9), (121a/1),
(121a/11), (121a/11), (121a/11),
(121a/11), (121a/12), (121a/15),
(121a/15), (121a/2), (121a/2), (121a/2),
(121a/2), (121a/3), (121a/4), (121a/4),
(121a/4), (121a/4), (121a/5), (121a/8),
(121a/8), (121a/8), (121a/8), (121b/1),
(121b/1), (121b/11), (121b/11),
(121b/14), (121b/15), (121b/5),
(121b/5), (121b/5), (121b/5), (121b/6),
(121b/6), (121b/6), (121b/6), (121b/7),
(121b/8), (121b/8), (121b/8), (121b/8),
(121b/9), (121b/9), (121b/9), (122a/1),
(122a/1), (122a/11), (122a/15),
(122a/15), (122a/2), (122a/4), (122a/6),
(122a/7), (122a/8), (122a/9), (122b/1),
(122b/1), (122b/1), (122b/1),
(122b/11), (122b/12), (122b/12),
(122b/12), (122b/12), (122b/13),
(122b/14), (122b/2), (122b/2),
(122b/2), (122b/3), (122b/3), (122b/3),
(122b/3), (122b/6), (122b/6), (122b/7),
(122b/8), (122b/8), (122b/9), (122b/9),
(123a/10), (123a/10), (123a/12),
(123a/12), (123a/12), (123a/13),
(123a/13), (123a/14), (123a/14),
(123a/2), (123a/2), (123a/2), (123a/2),
(123a/2), (123a/2), (123a/3), (123a/3),
(123a/3), (123a/3), (123a/4), (123a/4),
(123a/4), (123a/5), (123a/5), (123a/5),
(123a/5), (123a/5), (123a/6), (123a/6),
(123a/8), (123a/8), (123a/8), (123a/8),
(123a/9), (123a/9), (123a/9), (123a/9),
(123b/10), (123b/11), (123b/12),
(123b/12), (123b/13), (123b/13),
(123b/14), (123b/14), (123b/3),
(123b/3), (123b/4), (123b/4), (123b/5),
(123b/5), (123b/6), (123b/6), (123b/7),
(123b/7), (123b/8), (123b/8), (123b/9),
(123b/9), (123b/9), (124a/11),
(124a/11), (124a/14), (124a/14),
(124a/14), (124a/14), (124a/15),
(124a/15), (124a/2), (124a/3), (124a/4),
(124a/5), (124a/6), (124a/6), (124a/8),
(124b/1), (124b/1), (124b/1),
(124b/10), (124b/10), (124b/13),
(124b/14), (124b/2), (124b/2),
(124b/4), (124b/4), (124b/5), (124b/5),
(124b/5), (124b/9), (124b/9), (124b/9),
(125a/1), (125a/1), (125a/1), (125a/1),
(125a/12), (125a/12), (125a/14),
(125a/15), (125a/15), (125a/15),
(125a/15), (125a/2), (125a/3), (125a/4),
(125a/4), (125a/5), (125a/5), (125a/6),
(125a/6), (125a/7), (125a/7), (125a/7),
(125a/8), (125b/10), (125b/10),
(125b/11), (125b/11), (125b/11),
(125b/12), (125b/12), (125b/13),
(125b/14), (125b/14), (125b/2),
(125b/2), (125b/2), (125b/3), (125b/4),
(125b/5), (125b/7), (125b/9), (125b/9),
(125b/9), (125b/9), (125b/9),
(126a/10), (126a/10), (126a/10),
(126a/11), (126a/11), (126a/2),
(126a/4), (126a/5), (126a/6), (126a/6),
(126a/6), (126a/7), (126a/7), (126a/7),

(126a/9), (126a/9), (126b/10),
(126b/11), (126b/15), (126b/5),
(126b/6), (126b/6), (126b/6), (126b/9),
(126b/9), (127a/10), (127a/3),
(127a/4), (127a/5), (127a/6), (127a/6),
(127a/6), (127a/7), (127a/9),
(127b/11), (127b/12), (127b/15),
(127b/5), (127b/9), (128a/1),
(128a/10), (128a/10), (128a/10),
(128a/10), (128a/15), (128a/4),
(128a/4), (128a/4), (128a/4), (128a/5),
(128a/9), (128a/9), (128a/9), (128a/9),
(128b/1), (128b/13), (128b/14),
(128b/15), (128b/5), (128b/5),
(128b/5), (128b/5), (128b/6), (128b/7), (128b/9),
(129a/1), (129a/10), (129a/10),
(129a/10), (129a/11), (129a/11),
(129a/2), (129a/3), (129a/4), (129a/5),
(129a/6), (129a/6), (129a/7), (129a/8),
(129a/9), (129a/9), (129b/1),
(129b/10), (129b/11), (129b/11),
(129b/12), (129b/12), (129b/15),
(129b/4), (129b/6), (129b/6), (129b/7),
(129b/7), (129b/7), (129b/7), (129b/7),
(129b/8), (12a/15), (12a/15), (12a/2),
(12a/5), (12a/6), (12a/8), (12b/1),
(12b/1), (12b/1), (12b/1), (12b/11),
(12b/13), (12b/15), (12b/2), (12b/3),
(12b/3), (12b/4), (12b/6), (12b/7),
(12b/8), (12b/9), (130a/10), (130a/10),
(130a/2), (130a/2), (130a/4), (130b/1),
(130b/10), (130b/10), (130b/10),
(130b/11), (130b/13), (130b/14),
(130b/15), (130b/2), (130b/2),
(130b/2), (130b/4), (130b/5), (130b/6),
(131a/10), (131a/11), (131a/12),
(131a/14), (131a/14), (131a/6),
(131a/7), (131a/9), (131b/1), (131b/1),
(131b/10), (131b/11), (131b/13),
(131b/13), (131b/3), (131b/3),
(131b/6), (131b/6), (131b/7), (131b/7),
(131b/7), (131b/9), (132a/11),
(132a/12), (132a/2), (132a/3), (132a/4),
(132a/7), (132b/11), (132b/12),
(132b/12), (132b/15), (132b/15),
(132b/6), (132b/6), (132b/7), (132b/9),
(133a/1), (133a/1), (133a/10),
(133a/11), (133a/11), (133a/11),
(133a/12), (133a/14), (133a/15),
(133a/15), (133a/2), (133a/2), (133a/2),
(133a/3), (133a/3), (133a/4), (133a/5),
(133a/5), (133a/5), (133a/6), (133a/6),
(133a/6), (133a/7), (133a/7), (133b/1),
(133b/1), (133b/1), (133b/1), (133b/1),
(133b/1), (133b/10), (133b/10),
(133b/14), (133b/14), (133b/15),
(133b/15), (133b/15), (133b/15),
(133b/2), (133b/2), (133b/2), (133b/2),
(133b/2), (133b/3), (133b/3), (133b/3),
(133b/4), (133b/7), (133b/7), (133b/7),
(133b/7), (133b/8), (133b/8), (133b/8),
(133b/9), (133b/9), (133b/9), (134a/1),
(134a/11), (134a/11), (134a/15),
(134a/2), (134a/2), (134a/3), (134a/4),
(134a/4), (134a/7), (134a/9),
(134b/12), (134b/13), (134b/13),
(134b/15), (134b/5), (134b/6),
(134b/6), (134b/6), (134b/7), (134b/7),
(134b/7), (134b/8), (134b/8), (134b/9),
(134b/9), (134b/9), (135a/10),
(135a/3), (135a/4), (135a/7),
(135b/10), (135b/12), (135b/14),
(135b/9), (135b/9), (135b/9), (135b/9),
(136a/1), (136a/1), (136a/1), (136a/1),
(136a/10), (136a/12), (136a/13),
(136a/13), (136a/14), (136a/15),
(136a/15), (136a/7), (136a/7), (136a/8),
(136a/8), (136b/1), (136b/12),
(136b/12), (136b/2), (136b/2),
(136b/5), (136b/6), (136b/6), (136b/6),
(136b/7), (136b/9), (137a/1),
(137a/10), (137a/11), (137a/12),
(137a/12), (137a/13), (137a/13),
(137a/14), (137a/14), (137a/15),
(137a/15), (137a/2), (137a/3), (137a/3),
(137a/4), (137a/6), (137a/7), (137a/7),

(137a/9), (137b/1), (137b/10), (141b/1), (141b/1), (141b/1),
 (137b/10), (137b/11), (137b/11), (141b/11), (141b/11), (141b/14),
 (137b/12), (137b/3), (137b/4), (141b/15), (141b/2), (141b/3),
 (137b/4), (137b/5), (137b/6), (137b/7), (141b/5), (141b/6), (141b/6),
 (137b/9), (138a/13), (138a/13), (142a/12), (142a/15), (142a/15),
 (138a/14), (138a/15), (138a/15), (142a/2), (142a/5), (142a/7), (142a/8),
 (138a/15), (138a/15), (138a/5), (142b/1), (142b/1), (142b/10),
 (138a/8), (138b/10), (138b/11), (142b/10), (142b/13), (142b/13),
 (138b/12), (138b/14), (138b/15), (142b/15), (142b/15), (142b/4),
 (138b/15), (138b/2), (138b/3), (142b/7), (143a/10), (143a/10),
 (138b/4), (138b/4), (138b/5), (138b/8), (143a/13), (143a/3), (143a/4), (143a/7),
 (138b/8), (138b/8), (138b/9), (138b/9), (143a/8), (143a/9), (143b/10),
 (138b/9), (139a/1), (139a/11), (143b/10), (143b/11), (143b/11),
 (139a/12), (139a/12), (139a/13), (143b/11), (143b/11), (143b/12),
 (139a/13), (139a/14), (139a/3), (143b/14), (143b/3), (143b/4),
 (139a/5), (139a/6), (139a/6), (139a/9), (143b/4), (143b/4), (143b/5), (143b/5),
 (139a/9), (139a/9), (139b/10), (143b/5), (143b/7), (143b/8), (143b/8),
 (139b/10), (139b/11), (139b/11), (143b/8), (144a/12), (144a/13),
 (139b/11), (139b/11), (139b/11), (144a/13), (144a/14), (144a/3),
 (139b/12), (139b/14), (139b/2), (144a/4), (144a/7), (144a/9),
 (139b/3), (139b/4), (139b/4), (139b/6), (144b/11), (144b/13), (144b/3),
 (139b/9), (13a/10), (13a/11), (13a/12), (144b/4), (144b/4), (144b/5), (144b/6),
 (13a/12), (13a/13), (13a/13), (13a/14), (144b/7), (144b/8), (144b/9),
 (13a/14), (13a/14), (13a/15), (13a/2), (145a/10), (145a/6), (145a/6),
 (13a/3), (13a/3), (13a/3), (13a/4), (145b/11), (145b/11), (145b/13),
 (13a/4), (13a/4), (13a/5), (13a/5), (145b/2), (145b/3), (145b/3), (145b/4),
 (13a/6), (13a/6), (13a/7), (13a/8), (145b/4), (145b/5), (145b/5), (145b/6),
 (13a/8), (13a/9), (13a/9), (13b/1), (146a/1), (146a/1), (146a/11),
 (13b/1), (13b/10), (13b/10), (13b/10), (146a/13), (146a/14), (146a/15),
 (13b/13), (13b/14), (13b/14), (13b/14), (146a/4), (146a/8), (146a/8), (146a/9),
 (13b/15), (13b/15), (13b/15), (13b/3), (146b/1), (146b/12), (146b/14),
 (13b/4), (13b/6), (13b/6), (13b/6), (146b/2), (146b/3), (146b/4), (146b/6),
 (13b/7), (13b/7), (13b/8), (13b/9), (146b/6), (146b/6), (147a/1),
 (13b/9), (140a/10), (140a/10), (147a/10), (147a/11), (147a/11),
 (140a/11), (140a/12), (140a/14), (147a/11), (147a/11), (147a/12),
 (140a/15), (140a/5), (140a/8), (140a/8), (147a/12), (147a/5), (147b/1),
 (140a/8), (140a/9), (140b/1), (140b/1), (147b/10), (147b/10), (147b/11),
 (140b/13), (140b/4), (140b/4), (147b/11), (147b/11), (147b/13),
 (140b/4), (140b/6), (140b/7), (140b/8), (147b/15), (147b/5), (147b/7),
 (140b/9), (140b/9), (141a/11), (147b/8), (147b/8), (148a/10),
 (141a/11), (141a/12), (141a/13), (148a/11), (148a/13), (148a/13),
 (141a/14), (141a/2), (141a/2), (141a/4), (148a/14), (148a/14), (148a/14),
 (141a/6), (141a/8), (141a/9), (141a/9), (148a/14), (148a/15), (148a/15),

(148a/2), (148a/8), (148a/8), (148a/8),
(148a/9), (148a/9), (148b/1),
(148b/10), (148b/12), (148b/13),
(148b/13), (148b/14), (148b/14),
(148b/15), (148b/6), (148b/8),
(148b/8), (148b/9), (148b/9), (149a/1),
(149a/1), (149a/2), (149a/2), (149a/3),
(149a/3), (149a/4), (149a/4), (149b/1),
(149b/10), (149b/13), (149b/13),
(149b/2), (149b/2), (149b/2), (149b/2),
(149b/3), (149b/6), (149b/9), (149b/9),
(149b/9), (149b/9), (14a/1), (14a/1),
(14a/10), (14a/13), (14a/13), (14a/15),
(14a/15), (14a/15), (14a/15), (14a/2),
(14a/2), (14a/3), (14a/5), (14a/6),
(14a/7), (14a/7), (14a/7), (14a/8),
(14a/9), (14a/9), (14a/9), (14b/10),
(14b/10), (14b/11), (14b/11), (14b/12),
(14b/13), (14b/14), (14b/3), (14b/4),
(14b/4), (14b/5), (14b/6), (14b/8),
(14b/8), (14b/8), (14b/9), (150a/1),
(150a/1), (150a/10), (150a/12),
(150a/12), (150a/12), (150a/14),
(150a/3), (150a/4), (150a/7), (150a/7),
(150a/9), (15a/1), (15a/11), (15a/12),
(15a/13), (15a/14), (15a/15), (15a/15),
(15a/2), (15a/2), (15a/2), (15a/3),
(15a/3), (15a/4), (15a/5), (15a/6),
(15a/6), (15b/1), (15b/1), (15b/11),
(15b/11), (15b/11), (15b/12), (15b/13),
(15b/14), (15b/15), (15b/4), (15b/8),
(15b/9), (16a/1), (16a/1), (16a/1),
(16a/10), (16a/11), (16a/11), (16a/11),
(16a/11), (16a/12), (16a/13), (16a/15),
(16a/2), (16a/3), (16a/3), (16a/4),
(16a/5), (16a/6), (16a/6), (16a/7),
(16a/8), (16a/9), (16a/9), (16b/10),
(16b/11), (16b/12), (16b/12), (16b/15),
(16b/2), (16b/2), (16b/3), (16b/4),
(16b/4), (16b/4), (16b/5), (16b/6),
(16b/7), (16b/7), (16b/8), (16b/8),
(17a/1), (17a/1), (17a/1), (17a/11),
(17a/11), (17a/12), (17a/12), (17a/12),

(17a/14), (17a/15), (17a/15), (17a/2),
(17a/2), (17a/2), (17a/3), (17a/4),
(17a/5), (17a/5), (17a/5), (17a/6),
(17a/9), (17b/1), (17b/1), (17b/10),
(17b/12), (17b/13), (17b/14), (17b/2),
(17b/2), (17b/2), (17b/3), (17b/5),
(17b/6), (17b/7), (17b/8), (17b/9),
(18a/1), (18a/1), (18a/10), (18a/13),
(18a/14), (18a/15), (18a/15), (18a/4),
(18a/4), (18b/10), (18b/11), (18b/13),
(18b/2), (18b/4), (18b/7), (18b/8),
(18b/9), (19a/1), (19a/1), (19a/10),
(19a/13), (19a/13), (19a/14), (19a/14),
(19a/15), (19a/2), (19a/2), (19a/3),
(19a/3), (19a/4), (19a/4), (19a/4),
(19a/6), (19a/7), (19a/8), (19a/8),
(19a/9), (19b/1), (19b/10), (19b/11),
(19b/11), (19b/11), (19b/12), (19b/13),
(19b/13), (19b/13), (19b/14), (19b/14),
(19b/15), (19b/2), (19b/5), (19b/6),
(19b/7), (19b/8), (19b/9), (19b/9),
(19b/9), (1b/11), (1b/12), (1b/2),
(1b/2), (20a/1), (20a/10), (20a/10),
(20a/10), (20a/11), (20a/12), (20a/12),
(20a/12), (20a/14), (20a/15), (20a/15),
(20a/2), (20a/3), (20a/4), (20a/9),
(20a/9), (20b/10), (20b/10), (20b/10),
(20b/11), (20b/13), (20b/2), (20b/3),
(20b/5), (20b/5), (20b/9), (21a/10),
(21a/10), (21a/11), (21a/11), (21a/12),
(21a/13), (21a/2), (21a/3), (21a/3),
(21a/5), (21a/5), (21a/6), (21a/7),
(21a/8), (21b/10), (21b/10), (21b/10),
(21b/11), (21b/11), (21b/11), (21b/13),
(21b/13), (21b/14), (21b/15), (21b/15),
(21b/2), (21b/2), (21b/2), (21b/3),
(21b/3), (21b/3), (21b/3), (21b/4),
(21b/4), (21b/4), (21b/4), (21b/5),
(21b/5), (21b/5), (21b/6), (21b/6),
(21b/8), (21b/8), (21b/9), (21b/9),
(21b/9), (22a/12), (22a/12), (22a/12),
(22a/12), (22a/12), (22a/13), (22a/13),
(22a/14), (22a/14), (22a/14), (22a/14),

(22a/2), (22a/3), (22a/3), (22a/5),
(22a/5), (22a/8), (22b/1), (22b/10),
(22b/11), (22b/12), (22b/12), (22b/13),
(22b/14), (22b/14), (22b/14), (22b/2),
(22b/3), (22b/4), (22b/6), (22b/6),
(22b/7), (22b/8), (22b/8), (22b/8),
(22b/9), (23a/1), (23a/10), (23a/12),
(23a/12), (23a/12), (23a/13), (23a/14),
(23a/5), (23a/9), (23b/10), (23b/10),
(23b/12), (23b/13), (23b/13), (23b/14),
(23b/3), (23b/3), (23b/3), (23b/5),
(23b/6), (23b/8), (23b/9), (23b/9),
(24a/1), (24a/1), (24a/1), (24a/10),
(24a/12), (24a/13), (24a/14), (24a/14),
(24a/15), (24a/2), (24a/3), (24a/6),
(24a/6), (24a/7), (24a/8), (24a/9),
(24a/9), (24b/1), (24b/1), (24b/1),
(24b/10), (24b/11), (24b/12), (24b/12),
(24b/12), (24b/13), (24b/2), (24b/3),
(24b/4), (24b/4), (24b/5), (24b/5),
(24b/5), (24b/6), (24b/6), (24b/6),
(24b/7), (24b/8), (24b/8), (24b/9),
(25a/1), (25a/12), (25a/14), (25a/14),
(25a/14), (25a/14), (25a/15), (25a/15),
(25a/15), (25a/3), (25a/4), (25a/4),
(25a/4), (25a/5), (25a/5), (25a/6),
(25a/6), (25a/8), (25b/1), (25b/1),
(25b/1), (25b/10), (25b/10), (25b/11),
(25b/11), (25b/12), (25b/13), (25b/13),
(25b/2), (25b/2), (25b/3), (25b/3),
(25b/4), (25b/5), (25b/6), (25b/6),
(25b/8), (25b/8), (25b/8), (26a/1),
(26a/1), (26a/10), (26a/13), (26a/13),
(26a/3), (26a/3), (26a/3), (26a/5),
(26a/6), (26a/6), (26a/6), (26b/1),
(26b/11), (26b/11), (26b/11), (26b/12),
(26b/13), (26b/14), (26b/15), (26b/15),
(26b/15), (26b/15), (26b/2), (26b/3),
(26b/4), (26b/4), (26b/4), (26b/4),
(26b/5), (26b/6), (27a/1), (27a/10),
(27a/11), (27a/13), (27a/13), (27a/14),
(27a/15), (27a/15), (27a/15), (27a/15),
(27a/2), (27a/2), (27a/3), (27a/4),

(27a/4), (27a/4), (27a/5), (27a/6),
(27a/6), (27a/6), (27a/7), (27a/8),
(27b/1), (27b/1), (27b/10), (27b/12),
(27b/12), (27b/13), (27b/13), (27b/13),
(27b/14), (27b/14), (27b/15), (27b/2),
(27b/2), (27b/3), (27b/3), (27b/5),
(27b/5), (27b/6), (27b/6), (27b/7),
(27b/8), (27b/9), (27b/9), (28a/1),
(28a/13), (28a/15), (28a/4), (28a/4),
(28a/6), (28a/8), (28b/1), (28b/1),
(28b/1), (28b/10), (28b/12), (28b/2),
(28b/5), (28b/6), (28b/9), (28b/9),
(29a/10), (29a/10), (29a/11), (29a/11),
(29a/12), (29a/12), (29a/13), (29a/13),
(29a/13), (29a/14), (29a/14), (29a/15),
(29a/15), (29a/15), (29a/15), (29a/2),
(29a/3), (29a/3), (29a/3), (29a/4),
(29a/5), (29a/5), (29a/6), (29a/7),
(29a/7), (29a/8), (29a/8), (29a/8),
(29a/8), (29a/9), (29a/9), (29b/1),
(29b/1), (29b/10), (29b/10), (29b/10),
(29b/10), (29b/10), (29b/12), (29b/2),
(29b/4), (29b/4), (29b/4), (29b/5),
(29b/6), (29b/8), (29b/9), (29b/9),
(29b/9), (29b/9), (2a/13), (2b/1),
(2b/1), (2b/10), (2b/12), (2b/15),
(2b/3), (2b/3), (30a/10), (30a/10),
(30a/11), (30a/13), (30a/2), (30a/5),
(30a/5), (30a/6), (30a/6), (30a/7),
(30a/7), (30a/8), (30a/9), (30a/9),
(30b/11), (30b/12), (30b/12), (30b/12),
(30b/13), (30b/14), (30b/2), (30b/3),
(30b/3), (30b/3), (30b/4), (30b/5),
(30b/6), (30b/7), (30b/8), (31a/12),
(31a/15), (31a/3), (31a/5), (31a/6),
(31a/7), (31a/7), (31a/8), (31a/8),
(31b/15), (31b/2), (31b/3), (31b/3),
(31b/3), (31b/4), (31b/4), (31b/5),
(31b/5), (31b/8), (32a/1), (32a/12),
(32a/14), (32a/15), (32a/2), (32a/2),
(32a/3), (32a/5), (32a/7), (32a/7),
(32a/7), (32a/8), (32b/1), (32b/10),
(32b/10), (32b/11), (32b/12), (32b/12),

(32b/13), (32b/15), (32b/2), (32b/2),
(32b/2), (32b/3), (32b/3), (32b/4),
(32b/4), (32b/4), (32b/5), (32b/7),
(32b/7), (32b/7), (32b/8), (32b/8),
(32b/8), (32b/9), (32b/9), (32b/9),
(33a/1), (33a/1), (33a/1), (33a/1),
(33a/10), (33a/10), (33a/11), (33a/12),
(33a/13), (33a/14), (33a/15), (33a/2),
(33a/2), (33a/5), (33a/6), (33a/8),
(33a/8), (33a/8), (33a/9), (33b/1),
(33b/10), (33b/11), (33b/2), (33b/2),
(33b/3), (33b/6), (33b/6), (33b/7),
(33b/7), (33b/8), (33b/8), (33b/9),
(33b/9), (33b/9), (34a/11), (34a/13),
(34a/14), (34a/15), (34a/7), (34a/7),
(34b/1), (34b/1), (34b/10), (34b/10),
(34b/12), (34b/14), (34b/2), (34b/3),
(34b/4), (34b/7), (35a/14), (35a/3),
(35a/4), (35a/4), (35b/1), (35b/12),
(35b/15), (35b/2), (35b/4), (35b/5),
(35b/5), (35b/5), (35b/6), (35b/8),
(36a/1), (36a/1), (36a/11), (36a/12),
(36a/12), (36a/13), (36a/14), (36a/2),
(36a/3), (36a/3), (36a/3), (36a/3),
(36a/4), (36a/4), (36a/4), (36a/4),
(36a/5), (36a/7), (36a/7), (36a/7),
(36b/1), (36b/11), (36b/14), (36b/3),
(36b/5), (36b/9), (37a/1), (37a/1),
(37a/1), (37a/10), (37a/11), (37a/12),
(37a/15), (37a/15), (37a/4), (37a/4),
(37b/1), (37b/11), (37b/11), (37b/14),
(37b/14), (37b/15), (37b/15), (37b/2),
(37b/2), (37b/3), (37b/4), (37b/5),
(37b/8), (37b/8), (37b/9), (37b/9),
(38a/10), (38a/10), (38a/11), (38a/12),
(38a/12), (38a/13), (38a/13), (38a/14),
(38a/15), (38a/3), (38a/3), (38a/4),
(38a/5), (38a/5), (38a/6), (38a/8),
(38a/8), (38b/1), (38b/10), (38b/10),
(38b/11), (38b/15), (38b/2), (38b/3),
(38b/3), (38b/4), (38b/4), (38b/4),
(38b/5), (38b/6), (38b/6), (38b/6),
(38b/7), (38b/7), (38b/7), (38b/8),

(39a/1), (39a/1), (39a/10), (39a/11),
(39a/11), (39a/14), (39a/2), (39a/2),
(39a/6), (39a/9), (39a/9), (39b/1),
(39b/1), (39b/12), (39b/12), (39b/13),
(39b/14), (39b/15), (39b/15), (39b/2),
(39b/2), (39b/3), (39b/4), (39b/5),
(39b/5), (39b/5), (39b/5), (39b/6),
(39b/8), (3a/1), (3a/1), (3a/12), (3a/12),
(3a/12), (3a/4), (3a/4), (3a/5), (3a/6),
(3a/7), (3a/9), (3b/1), (3b/10), (3b/11),
(3b/12), (3b/13), (3b/14), (3b/4),
(3b/4), (3b/5), (3b/9), (40a/1), (40a/1),
(40a/10), (40a/10), (40a/10), (40a/13),
(40a/14), (40a/14), (40a/15), (40a/15),
(40a/2), (40a/2), (40a/4), (40a/4),
(40a/5), (40a/5), (40a/6), (40a/6),
(40a/7), (40a/8), (40b/1), (40b/10),
(40b/10), (40b/10), (40b/11), (40b/11),
(40b/12), (40b/13), (40b/14), (40b/14),
(40b/14), (40b/15), (40b/15), (40b/15),
(40b/2), (40b/3), (40b/4), (40b/5),
(40b/7), (40b/7), (41a/10), (41a/13),
(41a/13), (41a/14), (41a/15), (41a/4),
(41a/4), (41a/5), (41a/5), (41a/5),
(41a/6), (41a/7), (41a/7), (41a/7),
(41a/8), (41a/8), (41b/1), (41b/1),
(41b/1), (41b/10), (41b/10), (41b/10),
(41b/10), (41b/12), (41b/12), (41b/13),
(41b/13), (41b/14), (41b/15), (41b/2),
(41b/3), (41b/4), (41b/4), (41b/6),
(41b/7), (41b/8), (41b/9), (42a/10),
(42a/12), (42a/12), (42a/12), (42a/12),
(42a/13), (42a/13), (42a/15), (42a/6),
(42a/8), (42a/8), (42b/10), (42b/14),
(42b/4), (42b/4), (43a/10), (43a/2),
(43a/3), (43a/3), (43a/4), (43a/6),
(43a/7), (43a/8), (43b/10), (43b/10),
(43b/10), (43b/11), (43b/14), (43b/14),
(43b/15), (43b/4), (43b/4), (43b/9),
(44a/1), (44a/1), (44a/10), (44a/13),
(44a/14), (44a/15), (44a/4), (44a/5),
(44b/10), (44b/10), (44b/13), (44b/13),
(44b/14), (44b/3), (44b/3), (44b/5),

(44b/6), (44b/9), (44b/9), (44b/9),
(44b/9), (45a/1), (45a/10), (45a/12),
(45a/12), (45a/13), (45a/13), (45a/13),
(45a/14), (45a/2), (45a/3), (45a/3),
(45a/4), (45a/4), (45a/4), (45a/5),
(45a/5), (45a/6), (45a/7), (45a/7),
(45a/9), (45b/1), (45b/11), (45b/14),
(45b/14), (45b/2), (45b/2), (45b/4),
(45b/4), (45b/6), (45b/6), (46a/1),
(46a/10), (46a/11), (46a/11), (46a/11),
(46a/12), (46a/12), (46a/12), (46a/12),
(46a/13), (46a/3), (46a/3), (46a/4),
(46a/8), (46a/9), (46b/1), (46b/10),
(46b/10), (46b/12), (46b/12), (46b/12),
(46b/13), (46b/14), (46b/15), (46b/2),
(46b/2), (46b/3), (46b/3), (46b/5),
(46b/6), (46b/8), (46b/8), (46b/9),
(46b/9), (46b/9), (46b/9), (46b/9),
(47a/1), (47a/1), (47a/10), (47a/10),
(47a/11), (47a/11), (47a/11), (47a/13),
(47a/2), (47a/3), (47a/5), (47a/5),
(47a/6), (47a/7), (47a/7), (47b/10),
(47b/11), (47b/12), (47b/12), (47b/12),
(47b/14), (47b/15), (47b/2), (47b/3),
(47b/5), (47b/6), (47b/7), (47b/8),
(48a/1), (48a/10), (48a/10), (48a/11),
(48a/12), (48a/12), (48a/14), (48a/14),
(48a/15), (48a/15), (48a/15), (48a/2),
(48a/2), (48a/3), (48a/4), (48a/6),
(48a/9), (48a/9), (48b/1), (48b/1),
(48b/1), (48b/10), (48b/12), (48b/2),
(48b/2), (48b/2), (48b/3), (48b/3),
(48b/8), (48b/8), (48b/8), (48b/9),
(48b/9), (49a/11), (49a/11), (49a/12),
(49a/13), (49a/14), (49a/14), (49a/15),
(49a/8), (49a/9), (49b/11), (49b/13),
(49b/13), (49b/14), (49b/15), (49b/4),
(49b/8), (49b/9), (49b/9), (4a/11),
(4a/12), (4a/15), (4a/4), (4a/4), (4a/5),
(4a/5), (4a/6), (4a/6), (4a/8), (4a/9),
(4a/9), (4b/1), (4b/10), (4b/4), (4b/5),
(50a/1), (50a/11), (50a/14), (50a/14),
(50a/15), (50a/2), (50a/4), (50a/4),

(50a/4), (50a/5), (50a/8), (50a/8),
(50a/9), (50a/9), (50b/1), (50b/11),
(50b/12), (50b/14), (50b/14), (50b/14),
(50b/15), (50b/3), (50b/3), (50b/3),
(50b/4), (50b/5), (50b/5), (50b/5),
(50b/5), (50b/6), (50b/7), (50b/7),
(50b/8), (51a/1), (51a/12), (51a/14),
(51a/14), (51a/15), (51a/3), (51a/4),
(51a/4), (51a/5), (51a/5), (51a/5),
(51a/5), (51a/6), (51a/8), (51b/1),
(51b/11), (51b/11), (51b/13), (51b/14),
(51b/14), (51b/14), (51b/15), (51b/15),
(51b/2), (51b/3), (51b/3), (51b/4),
(51b/4), (51b/4), (51b/6), (51b/9),
(52a/1), (52a/1), (52a/11), (52a/12),
(52a/12), (52a/13), (52a/3), (52a/5),
(52a/6), (52a/7), (52a/7), (52a/8),
(52a/9), (52b/10), (52b/10), (52b/15),
(52b/3), (52b/4), (52b/4), (52b/9),
(53a/1), (53a/11), (53a/11), (53a/11),
(53a/13), (53a/3), (53a/3), (53a/4),
(53a/4), (53a/7), (53a/7), (53a/9),
(53b/1), (53b/1), (53b/1), (53b/11),
(53b/13), (53b/14), (53b/5), (53b/5),
(53b/5), (53b/9), (54a/1), (54a/10),
(54a/11), (54a/15), (54a/15), (54a/15),
(54a/15), (54a/2), (54a/2), (54a/2),
(54a/3), (54a/3), (54a/3), (54a/4),
(54a/5), (54a/6), (54a/7), (54a/7),
(54a/8), (54a/9), (54b/1), (54b/1),
(54b/10), (54b/12), (54b/12), (54b/14),
(54b/15), (54b/2), (54b/2), (54b/2),
(54b/2), (54b/3), (54b/3), (54b/3),
(54b/4), (54b/5), (54b/5), (54b/9),
(55a/1), (55a/10), (55a/12), (55a/2),
(55a/2), (55a/4), (55a/6), (55a/7),
(55a/7), (55a/7), (55a/7), (55a/8),
(55a/8), (55b/14), (55b/15), (55b/5),
(55b/7), (55b/8), (56a/1), (56a/10),
(56a/13), (56a/15), (56a/2), (56a/5),
(56a/5), (56a/5), (56a/7), (56a/8),
(56a/8), (56a/9), (56b/1), (56b/11),
(56b/12), (56b/12), (56b/13), (56b/3),

(56b/3), (56b/3), (56b/4), (56b/7),
(57a/1), (57a/13), (57a/14), (57a/2),
(57a/3), (57a/5), (57a/5), (57a/8),
(57b/1), (57b/10), (57b/11), (57b/13),
(57b/14), (57b/14), (57b/15), (57b/15),
(57b/3), (57b/3), (57b/3), (57b/6),
(57b/7), (57b/8), (57b/8), (57b/8),
(57b/9), (57b/9), (57b/9), (58a/1),
(58a/1), (58a/1), (58a/13),
(58a/13), (58a/14), (58a/2), (58a/3),
(58a/3), (58a/4), (58a/4), (58a/4),
(58a/5), (58a/6), (58a/6), (58a/7),
(58a/8), (58a/8), (58a/9), (58b/11),
(58b/13), (58b/14), (58b/14), (58b/15),
(58b/15), (58b/2), (58b/2), (58b/3),
(58b/4), (58b/4), (58b/5), (58b/5),
(58b/6), (58b/7), (58b/8), (58b/9),
(58b/9), (59a/1), (59a/1), (59a/1),
(59a/10), (59a/11), (59a/11), (59a/11),
(59a/12), (59a/13), (59a/14), (59a/3),
(59a/4), (59a/7), (59a/8), (59b/11),
(59b/11), (59b/11), (59b/12), (59b/12),
(59b/12), (59b/13), (59b/13), (59b/14),
(59b/15), (59b/2), (59b/3), (59b/3),
(59b/4), (59b/4), (59b/9), (59b/9),
(59b/9), (5a/1), (5a/10), (5a/12),
(5a/13), (5a/13), (5a/14), (5a/15),
(5a/15), (5a/3), (5a/6), (5a/7), (5b/10),
(5b/10), (5b/11), (5b/11), (5b/12),
(5b/13), (5b/15), (5b/15), (5b/2),
(5b/5), (5b/6), (5b/6), (5b/7), (5b/8),
(5b/8), (5b/9), (60a/11), (60a/12),
(60a/12), (60a/13), (60a/14), (60a/15),
(60a/15), (60a/15), (60a/5), (60a/5),
(60a/5), (60a/6), (60b/1), (60b/1),
(60b/10), (60b/11), (60b/11), (60b/11),
(60b/13), (60b/2), (60b/2), (60b/7),
(60b/8), (61a/10), (61a/11), (61a/12),
(61a/14), (61a/15), (61a/15), (61a/15),
(61a/15), (61a/15), (61a/15), (61a/2),
(61a/5), (61a/6), (61a/6), (61a/7),
(61a/9), (61b/11), (61b/11), (61b/11),
(61b/12), (61b/13), (61b/14), (61b/15),

(61b/15), (61b/15), (61b/15), (61b/15),
(61b/2), (61b/3), (61b/5), (61b/7),
(61b/8), (61b/9), (62a/1), (62a/10),
(62a/12), (62a/13), (62a/15), (62a/2),
(62a/5), (62b/1), (62b/12), (62b/13),
(62b/14), (62b/15), (62b/2), (62b/4),
(62b/6), (62b/6), (62b/7), (62b/7),
(62b/8), (62b/8), (62b/9), (63a/1),
(63a/1), (63a/1), (63a/10), (63a/10),
(63a/10), (63a/11), (63a/11), (63a/13),
(63a/14), (63a/15), (63a/15), (63a/3),
(63a/3), (63a/5), (63a/6), (63a/8),
(63a/8), (63a/8), (63a/8), (63a/9),
(63b/10), (63b/10), (63b/11), (63b/12),
(63b/4), (63b/5), (63b/6), (63b/9),
(63b/9), (63b/9), (64a/11), (64a/12),
(64a/12), (64a/13), (64a/13), (64a/13),
(64a/13), (64a/14), (64a/14), (64a/15),
(64a/15), (64a/2), (64a/2), (64a/3),
(64a/3), (64a/4), (64a/7), (64a/8),
(64a/9), (64a/9), (64b/5), (64b/7),
(65a/10), (65a/11), (65a/11), (65a/11),
(65a/12), (65a/13), (65a/13), (65a/14),
(65a/3), (65a/4), (65a/6), (65a/6),
(65a/7), (65a/7), (65b/1), (65b/2),
(65b/8), (65b/8), (65b/8), (65b/9),
(65b/9), (66a/14), (66a/14), (66a/15),
(66a/15), (66a/15), (66a/3), (66a/5),
(66a/6), (66a/6), (66a/7), (66a/7),
(66a/8), (66b/1), (66b/1), (66b/1),
(66b/1), (66b/10), (66b/10), (66b/2),
(66b/3), (66b/5), (66b/5), (66b/5),
(66b/7), (67a/1), (67a/10), (67a/11),
(67a/11), (67a/12), (67a/15), (67a/2),
(67a/3), (67a/3), (67b/12), (67b/12),
(67b/13), (67b/15), (67b/15), (67b/2),
(67b/9), (68a/10), (68a/12), (68a/4),
(68a/4), (68a/4), (68a/4), (68a/5),
(68a/5), (68a/5), (68a/6), (68a/7),
(68a/7), (68b/12), (68b/13), (68b/15),
(68b/2), (68b/3), (68b/3), (68b/4),
(68b/4), (68b/5), (68b/5), (68b/5),
(68b/7), (68b/7), (68b/8), (68b/9),

(69a/10), (69a/12), (69a/15), (69a/9),
(69b/1), (69b/10), (69b/11), (69b/11),
(69b/12), (69b/2), (69b/3), (69b/5),
(69b/5), (69b/6), (69b/6), (69b/7),
(69b/7), (69b/7), (69b/7), (69b/7),
(69b/8), (6a/1), (6a/10), (6a/10),
(6a/10), (6a/15), (6a/15), (6a/2), (6a/2),
(6a/3), (6a/3), (6a/3), (6a/4), (6a/5),
(6a/7), (6a/7), (6a/8), (6a/9), (6b/1),
(6b/11), (6b/14), (6b/14), (6b/2),
(6b/3), (6b/3), (6b/7), (6b/7), (6b/8),
(70a/1), (70a/12), (70a/12), (70a/12),
(70a/13), (70a/14), (70a/15), (70a/15),
(70a/15), (70a/4), (70a/5), (70a/7),
(70a/8), (70a/9), (70b/1), (70b/11),
(70b/12), (70b/12), (70b/13), (70b/13),
(70b/14), (70b/14), (70b/15), (70b/15),
(70b/2), (70b/2), (70b/4), (70b/4),
(70b/5), (70b/5), (70b/7), (70b/8),
(70b/9), (71a/1), (71a/1), (71a/1),
(71a/10), (71a/10), (71a/4), (71a/5),
(71a/5), (71a/6), (71a/7), (71a/7),
(71a/8), (71a/8), (71a/9), (71b/10),
(71b/12), (71b/3), (71b/6), (71b/8),
(71b/8), (71b/9), (72a/10), (72a/10),
(72a/11), (72a/12), (72a/15), (72a/15),
(72a/2), (72a/6), (72a/6), (72a/7),
(72a/8), (72a/9), (72a/9), (72b/1),
(72b/11), (72b/12), (72b/14), (72b/15),
(72b/15), (72b/15), (72b/15), (72b/15),
(72b/4), (72b/6), (72b/6), (72b/6),
(72b/7), (73a/1), (73a/1), (73a/11),
(73a/13), (73a/13), (73a/14), (73a/2),
(73a/4), (73a/5), (73a/5), (73a/9),
(73b/10), (73b/11), (73b/11), (73b/13),
(73b/14), (73b/6), (73b/6), (73b/7),
(73b/7), (73b/8), (73b/8), (73b/8),
(73b/8), (73b/8), (73b/9), (73b/9),
(74a/10), (74a/11), (74a/12), (74a/12),
(74a/12), (74a/13), (74a/13), (74a/13),
(74a/14), (74a/14), (74a/2), (74a/2),
(74a/3), (74a/4), (74a/4), (74a/6),
(74a/6), (74a/7), (74a/8), (74a/8),

(74a/9), (74a/9), (74a/9), (74b/1),
(74b/10), (74b/10), (74b/10), (74b/10),
(74b/11), (74b/13), (74b/13), (74b/14),
(74b/14), (74b/14), (74b/2), (74b/3),
(74b/3), (74b/3), (74b/4), (74b/5),
(74b/7), (74b/8), (74b/8), (74b/8),
(74b/8), (74b/9), (74b/9), (75a/1),
(75a/10), (75a/12), (75a/14), (75a/14),
(75a/14), (75a/15), (75a/2), (75a/4),
(75a/7), (75a/9), (75a/9), (75b/1),
(75b/1), (75b/12), (75b/12), (75b/14),
(75b/14), (75b/15), (75b/2), (75b/4),
(75b/5), (75b/5), (75b/5), (75b/7),
(76a/1), (76a/13), (76a/2), (76a/6),
(76a/7), (76a/7), (76b/1), (76b/1),
(76b/10), (76b/11), (76b/11), (76b/12),
(76b/12), (76b/12), (76b/12), (76b/13),
(76b/13), (76b/15), (76b/15), (76b/2),
(76b/2), (76b/2), (76b/3), (76b/5),
(76b/5), (76b/5), (76b/6), (76b/6),
(76b/7), (76b/7), (76b/8), (77a/10),
(77a/10), (77a/10), (77a/10), (77a/10),
(77a/11), (77a/12), (77a/12), (77a/13),
(77a/13), (77a/13), (77a/13), (77a/13),
(77a/14), (77a/14), (77a/15), (77a/15),
(77a/3), (77a/3), (77a/4), (77a/4),
(77a/4), (77a/4), (77a/5), (77a/5),
(77a/5), (77a/6), (77a/7), (77a/7),
(77a/7), (77a/8), (77a/8), (77a/8),
(77a/9), (77a/9), (77a/9), (77b/1),
(77b/10), (77b/10), (77b/3), (77b/4),
(77b/4), (77b/6), (77b/8), (77b/8),
(77b/9), (77b/9), (78a/1), (78a/1),
(78a/1), (78a/1), (78a/10), (78a/10),
(78a/11), (78a/11), (78a/12), (78a/12),
(78a/3), (78a/3), (78a/4), (78a/4),
(78a/5), (78a/6), (78a/6), (78a/8),
(78a/8), (78a/8), (78a/9), (78a/9),
(78a/12), (78b/1), (78b/10), (78b/11),
(78b/12), (78b/13), (78b/13), (78b/13),
(78b/13), (78b/5), (78b/7), (78b/7),
(78b/7), (79a/10), (79a/11), (79a/13),
(79a/14), (79a/14), (79a/14), (79a/14),

(79a/15), (79a/2), (79a/2), (79a/4),
(79a/4), (79a/6), (79b/11), (79b/5),
(79b/7), (79b/8), (79b/8), (79b/8),
(79b/9), (79b/9), (7a/1), (7a/1), (7a/1),
(7a/1), (7a/11), (7a/12), (7a/15), (7a/2),
(7a/3), (7a/7), (7a/8), (7b/1), (7b/10),
(7b/10), (7b/10), (7b/11), (7b/12),
(7b/13), (7b/2), (7b/2), (7b/4), (7b/4),
(7b/6), (7b/7), (7b/7), (7b/9), (80a/13),
(80a/13), (80a/15), (80a/15), (80a/15),
(80a/2), (80a/2), (80a/3), (80a/3),
(80a/4), (80a/7), (80a/8), (80b/1),
(80b/10), (80b/11), (80b/12), (80b/2),
(80b/2), (80b/4), (80b/9), (81a/11),
(81a/11), (81a/11), (81a/12), (81a/13),
(81a/13), (81a/13), (81a/3), (81a/5),
(81a/8), (81a/8), (81a/9), (81a/9),
(81b/10), (81b/10), (81b/11), (81b/13),
(81b/15), (81b/4), (81b/7), (81b/7),
(82a/5), (82a/8), (82a/8), (82a/9),
(82a/9), (82b/10), (82b/13), (82b/13),
(82b/14), (82b/15), (82b/15), (82b/4),
(82b/6), (82b/6), (82b/7), (82b/7),
(82b/7), (82b/8), (82b/9), (82b/9),
(83a/1), (83a/10), (83a/10), (83a/15),
(83a/2), (83a/3), (83a/3), (83a/4),
(83a/4), (83a/4), (83a/7), (83a/9),
(83b/13), (83b/13), (83b/14), (83b/14),
(83b/15), (83b/15), (83b/15), (83b/4),
(83b/4), (83b/6), (83b/6), (83b/6),
(83b/7), (83b/8), (83b/8), (84a/1),
(84a/1), (84a/10), (84a/10), (84a/10),
(84a/11), (84a/11), (84a/14), (84a/14),
(84a/14), (84a/15), (84a/2), (84a/3),
(84a/3), (84a/3), (84a/4), (84a/6),
(84a/7), (84b/1), (84b/1), (84b/11),
(84b/12), (84b/12), (84b/12), (84b/13),
(84b/13), (84b/13), (84b/14), (84b/14),
(84b/15), (84b/15), (84b/2), (84b/2),
(84b/3), (84b/4), (84b/4), (84b/4),
(84b/5), (84b/6), (84b/7), (85a/12),
(85a/13), (85a/14), (85a/14), (85a/14),
(85a/15), (85a/15), (85a/2), (85a/2),

(85a/4), (85a/4), (85a/5), (85a/5),
(85a/5), (85a/6), (85a/7), (85a/8),
(85b/1), (85b/11), (85b/12), (85b/12),
(85b/13), (85b/2), (85b/2), (85b/3),
(85b/3), (85b/3), (85b/4), (85b/5),
(85b/6), (85b/6), (85b/7), (85b/8),
(85b/9), (86a/1), (86a/10), (86a/10),
(86a/11), (86a/12), (86a/13), (86a/13),
(86a/14), (86a/14), (86a/15), (86a/15),
(86a/4), (86a/5), (86a/6), (86a/7),
(86a/9), (86a/9), (86b/1), (86b/1),
(86b/10), (86b/11), (86b/11), (86b/11),
(86b/11), (86b/12), (86b/12), (86b/13),
(86b/14), (86b/15), (86b/15), (86b/5),
(86b/6), (86b/8), (87a/12), (87a/12),
(87a/14), (87a/14), (87a/4), (87a/6),
(87a/8), (87a/8), (87a/9), (87a/9),
(87b/13), (87b/2), (87b/2), (87b/3),
(87b/5), (87b/8), (87b/8), (88a/12),
(88a/13), (88a/15), (88b/10), (88b/11),
(88b/11), (88b/11), (88b/14), (88b/4),
(88b/6), (88b/6), (88b/8), (88b/9),
(89a/1), (89a/1), (89a/10), (89a/11),
(89a/15), (89a/8), (89b/12), (89b/13),
(89b/15), (89b/9), (8a/10), (8a/13),
(8a/15), (8a/2), (8a/2), (8a/3), (8a/4),
(8a/5), (8a/5), (8a/5), (8a/6), (8a/6),
(8a/8), (8a/8), (8a/8), (8a/9), (8b/10),
(8b/10), (8b/10), (8b/12), (8b/12),
(8b/12), (8b/13), (8b/13), (8b/14),
(8b/15), (8b/15), (8b/15), (8b/15),
(8b/2), (8b/4), (8b/4), (8b/8), (8b/8),
(8b/9), (90a/10), (90a/11), (90a/12),
(90a/13), (90a/15), (90a/15), (90a/2),
(90a/6), (90a/8), (90a/8), (90a/8),
(90a/9), (90b/1), (90b/1), (90b/10),
(90b/13), (90b/13), (90b/14), (90b/14),
(90b/2), (90b/2), (90b/3), (90b/6),
(90b/7), (90b/9), (90b/9), (90b/9),
(90b/9), (91a/11), (91a/12), (91a/13),
(91a/13), (91a/13), (91a/14), (91a/14),
(91a/15), (91a/6), (91a/8), (91a/9),
(91a/9), (91b/3), (91b/9), (91b/9),

(91b/9), (91b/9), (92a/10), (92a/11),
(92a/11), (92a/12), (92a/13), (92a/14),
(92a/15), (92a/15), (92a/3), (92a/4),
(92a/4), (92a/6), (92a/7), (92a/7),
(92a/8), (92a/9), (92b/12), (92b/14),
(92b/2), (92b/2), (92b/3), (92b/3),
(92b/4), (92b/6), (92b/8), (93a/1),
(93a/12), (93a/13), (93a/15), (93a/3),
(93a/3), (93a/4), (93a/5), (93a/5),
(93a/6), (93a/7), (93a/7), (93a/8),
(93a/8), (93a/9), (93a/9), (93b/10),
(93b/10), (93b/11), (93b/11), (93b/11),
(93b/11), (93b/12), (93b/12), (93b/13),
(93b/13), (93b/13), (93b/13), (93b/3),
(93b/3), (93b/4), (93b/7), (93b/8),
(93b/8), (93b/9), (93b/9), (94a/1),
(94a/1), (94a/10), (94a/12), (94a/13),
(94a/14), (94a/2), (94a/2), (94a/2),
(94a/3), (94a/3), (94a/6), (94a/7),
(94a/7), (94a/7), (94a/8), (94a/8),
(94a/8), (94a/8), (94b/11), (94b/11),
(94b/12), (94b/14), (94b/14), (94b/2),
(94b/3), (94b/4), (94b/6), (94b/6),
(95a/1), (95a/1), (95a/10), (95a/12),
(95a/13), (95a/14), (95a/14), (95a/15),
(95a/2), (95a/3), (95a/6), (95a/6),
(95a/8), (95a/9), (95b/10), (95b/11),
(95b/11), (95b/11), (95b/11), (95b/12),
(95b/12), (95b/13), (95b/13), (95b/14),
(95b/14), (95b/2), (95b/3), (95b/3),
(95b/4), (95b/4), (95b/4), (95b/5),
(95b/7), (95b/7), (95b/8), (96a/1),
(96a/1), (96a/10), (96a/11), (96a/11),
(96a/11), (96a/11), (96a/11), (96a/12),
(96a/12), (96a/12), (96a/13), (96a/13),
(96a/14), (96a/15), (96a/15), (96a/2),
(96a/4), (96a/6), (96a/6), (96a/8),
(96a/9), (96a/9), (96b/1), (96b/1),
(96b/10), (96b/13), (96b/13), (96b/14),
(96b/2), (96b/2), (96b/4), (96b/5),
(96b/5), (96b/6), (96b/7), (96b/7),
(96b/8), (97a/1), (97a/12), (97a/13),
(97a/14), (97a/15), (97a/2), (97a/3),

(97a/4), (97a/4), (97a/7), (97a/8),
(97a/8), (97a/8), (97a/9), (97a/9),
(97b/1), (97b/1), (97b/11), (97b/12),
(97b/13), (97b/13), (97b/13), (97b/4),
(97b/4), (97b/6), (97b/7), (97b/8),
(97b/9), (97b/9), (97b/9), (98a/1),
(98a/10), (98a/12), (98a/12), (98a/14),
(98a/14), (98a/15), (98a/5), (98b/1),
(98b/1), (98b/11), (98b/3), (98b/3),
(98b/4), (98b/5), (98b/9), (99a/1),
(99a/1), (99a/10), (99a/11), (99a/11),
(99a/11), (99a/14), (99a/15), (99a/4),
(99a/4), (99a/5), (99a/5), (99a/7),
(99a/9), (99a/9), (99b/1), (99b/1),
(99b/12), (99b/12), (99b/12), (99b/12),
(99b/13), (99b/14), (99b/14), (99b/14),
(99b/15), (99b/15), (99b/4), (99b/4),
(99b/5), (99b/7), (99b/7), (99b/8),
(99b/9), (9a/1), (9a/10), (9a/11), (9a/2),
(9a/3), (9a/4), (9a/4), (9a/5), (9a/6),
(9a/7), (9a/9), (9a/9), (9a/9), (9b/1),
(9b/1), (9b/1), (9b/11), (9b/12),
(9b/15), (9b/3), (9b/3), (9b/4), (9b/5),
(9b/6), (9b/8), (9b/8), (31a/6), (29a/4),
(61a/8), (26a/10), (81a/14)

[= 4094]

vebā: < Ar. Hasta farelerden insana geçen bir mikrobun oluşturduğu bulaşıcı, öldürücü bir hastalık, taun.

v. + ısıtmasına (95a/5)

[= 1]

veca: < Ar. Ağrı, sızı.

v. + nı (14b/6)

v. + ül (14b/5)

[= 2]

veca'-i mefāsil: Mafsal ağrıları.

v. + a (4a/13)

[= 1]

veca'ü'l-mefâşil: Bk. veca'-ı mefâşil

v. + a (14b/5)

[= 1]

vech: < Ar. 1. Yüz, surat, çehre. 2. Üst, satıh, düz, yüz.

v. + ile (145a/10), (2a/3), (4b/14), (54b/6)

[= 4]

vêr-: Vermek.

v.-e (100b/15), (102a/12), (119b/7), (11b/7), (121b/11), (133a/6), (145b/12), (14a/1), (17b/11), (18a/14), (18a/15), (21b/5), (25a/9), (26b/3), (27a/3), (29b/10), (30b/8), (50b/11), (61a/9), (69b/12), (70a/10), (84b/9), (91a/10), (93a/14), (9b/8)

v.-mez (85b/14)

v.-seler (14b/12), (31b/2), (90a/3)

v.-ür (10a/4), (134b/5), (142b/13), (18b/2), (25b/15), (29b/10), (34a/7), (46b/3), (51a/2), (60b/5), (72a/3), (85a/13)

[= 41]

verd: < Ar. Gül; (*Rosa*).

v. + ile (8a/1)

[= 1]

verem: Verem; şiş, ur, çiban.

v. + den (51a/3)

v. + e (56a/5)

v. + i (146a/13), (146b/6), (2b/11), (55b/1), (97a/7)

v. + lere (11b/5), (146b/4), (146b/5), (19b/15), (5a/4), (68b/9), (70a/7), (89b/14), (97b/11)

v. + leri (112a/14), (30a/5), (40a/1)

v. + zaħmetine (96a/11)

[= 20]

vesâir: < Ar. Diğer.

v. (100a/4), (108a/9), (148a/10), (45b/3), (46b/10), (60a/13), (85b/12)

[= 7]

vesvese: < Ar. Şüphe, kuruntu, işkil.

v. (69b/1)

v. + yi (69b/2)

[= 2]

veyâ: < Ar.-Far. Veya, yahut.

v. (106b/3), (118b/12), (124a/15), (134a/10), (147b/10), (16b/8), (42a/14), (45a/10), (49b/10), (57a/6), (70a/7), (86b/11), (8a/7), (92a/2), (94a/12), (90a/15)

[= 16]

vezin: Bk. vez(i)n

v. (48a/13)

v. + ce (137b/13)

[= 2]

vez(i)n: < Ar. Ölçü, ağırlık.

v. + ce (24a/10)

v. + iniüj (21a/4), (43a/11)

[= 3]

vilāyet: < Ar. İl.

v. + imüzde (26a/8)

v. + inde (69b/14)

[= 2]

vīrān: < Far. Yıkık, harap.

v. + larda (36a/13)

[= 1]

vur-: Vurmak, ilaç ya da merhem benzeri şey sürmek, dokunmak.

v.-alar (108a/3), (118b/13), (124a/7),
(140b/15), (42b/12), (97a/9)

v.-dukdan (62b/3)

v.-ıçak (116b/7)

v.-sa (105a/15)

v.-salar (100a/1), (100a/15), (100a/15),
(100a/2), (100a/8), (100b/10),
(100b/14), (100b/6), (100b/7),
(100b/8), (101a/1), (101a/12),
(101b/15), (101b/3), (102a/11),
(102a/11), (102a/14), (102a/3),
(102a/3), (102a/5), (102a/6), (102a/7),
(102b/10), (102b/15), (103a/1),
(103a/10), (103a/11), (103a/4),
(103a/5), (103b/8), (104a/15),
(104a/3), (104a/5), (104a/6), (104a/7),
(104b/10), (105a/10), (105a/3),
(105a/4), (105a/6), (106b/10),
(106b/14), (106b/14), (106b/15),
(106b/4), (106b/5), (106b/7), (106b/8),
(106b/8), (106b/9), (107a/14),
(107a/6), (107b/7), (108a/1), (108a/3),
(109b/3), (109b/4), (10a/15), (110a/1),
(110a/13), (110a/8), (110a/9),
(110b/11), (111a/14), (111a/6),
(111b/10), (113b/2), (116b/6),
(116b/6), (118a/10), (119a/8),

(11a/12), (11a/6), (11b/12), (11b/2),
(120a/7), (120b/14), (122a/3),
(122a/4), (122a/4), (122b/8), (124a/5),
(124a/6), (125a/4), (125a/8),
(126b/10), (128b/14), (128b/15),
(128b/9), (129a/5), (12a/4), (12a/9),
(12b/11), (130a/11), (130a/2),
(130a/7), (130b/3), (131a/1), (131a/3),
(131a/7), (131b/10), (131b/12),
(131b/2), (131b/5), (132a/3), (133a/8),
(133b/4), (133b/5), (133b/6), (134a/8),
(136a/14), (136a/6), (136b/1),
(136b/10), (136b/11), (136b/2),
(136b/4), (136b/5), (136b/5), (136b/7),
(136b/8), (136b/9), (137b/15),
(138a/14), (138a/2), (138b/10),
(139a/10), (139b/3), (139b/7),
(13a/12), (13a/6), (140a/1), (140a/10),
(140a/2), (140a/3), (140b/15),
(140b/4), (140b/6), (140b/8),
(141a/13), (141a/7), (141a/8),
(142a/10), (142a/11), (143a/12),
(143a/13), (143a/7), (144a/1),
(144a/10), (144a/3), (144a/6), (144a/9),
(144b/10), (144b/12), (144b/14),
(144b/15), (144b/9), (145a/1),
(145a/15), (145b/12), (145b/6),
(145b/6), (145b/8), (145b/8), (145b/9),
(146a/1), (146a/4), (146b/1), (146b/1),
(146b/1), (146b/2), (146b/5), (148b/3),
(148b/4), (148b/6), (148b/6),
(149a/10), (149a/11), (149a/13),
(149a/6), (149a/7), (149b/12),
(149b/15), (14a/4), (14b/6), (150a/11),
(15a/1), (15a/12), (15a/15), (15b/1),
(15b/5), (15b/9), (16a/14), (16a/6),
(16a/7), (16b/12), (16b/14), (16b/15),
(16b/2), (16b/2), (16b/7), (17b/7),
(18a/11), (18a/13), (18a/4), (18a/7),
(18a/9), (19a/1), (19a/15), (19a/4),
(19a/5), (19a/6), (19a/7), (19a/8),
(19a/9), (19b/15), (19b/15), (19b/2),
(20a/11), (20a/14), (20a/2), (21a/10),

(22b/10), (22b/13), (22b/13), (22b/14),
(22b/14), (22b/7), (22b/9), (24b/10),
(24b/14), (24b/4), (25a/6), (25b/12),
(25b/13), (25b/14), (25b/6), (25b/7),
(26b/13), (26b/5), (26b/6), (26b/7),
(27a/12), (27a/3), (27b/2), (27b/3),
(27b/6), (27b/7), (28a/4), (28b/13),
(28b/6), (28b/8), (29a/10), (29a/10),
(29a/3), (29b/2), (2b/5), (30a/3),
(30a/8), (30b/6), (31b/14), (32a/13),
(32a/14), (33a/10), (33a/11), (33a/13),
(33a/6), (33b/12), (34a/1), (34a/12),
(35a/12), (35a/3), (35a/5), (35a/6),
(35b/15), (36a/10), (36a/15), (36a/9),
(36b/11), (36b/14), (37a/11), (37a/12),
(37a/13), (37a/15), (37b/11), (37b/14),
(37b/3), (38a/1), (38a/1), (38a/10),
(38a/11), (38a/12), (38a/13), (3a/13),
(3a/4), (3a/4), (3a/5), (3a/6), (40a/11),
(40a/13), (40a/14), (40a/15), (40a/6),
(40a/7), (40b/12), (40b/12), (40b/6),
(41a/12), (41a/13), (41a/15), (41a/15),
(41a/3), (41a/4), (41a/6), (41a/6),
(41a/9), (41b/1), (41b/2), (41b/3),
(41b/4), (41b/4), (41b/5), (41b/6),
(41b/8), (42a/4), (42a/5), (42a/6),
(42b/12), (42b/7), (43a/15), (43a/4),
(43a/7), (43a/9), (44a/4), (44a/5),
(44a/6), (44b/12), (44b/3), (45a/14),
(45a/2), (45a/2), (45a/7), (45b/2),
(45b/3), (46a/13), (46a/15), (47a/2),
(47a/4), (47a/8), (47b/1), (47b/10),
(47b/14), (47b/15), (47b/2), (47b/3),
(47b/4), (47b/5), (48a/2), (48a/6),
(48a/7), (49a/15), (49a/7), (49b/12),
(49b/2), (49b/3), (4a/13), (4b/1),
(4b/1), (50a/10), (50a/13), (50a/6),
(50a/6), (50a/7), (50a/8), (50a/9),
(50b/13), (50b/6), (50b/7), (50b/9),
(51b/12), (51b/7), (51b/8), (51b/9),
(51b/9), (52a/1), (52a/13), (52a/15),
(52b/12), (52b/5), (52b/9), (53a/7),
(53a/7), (53a/9), (53b/12), (53b/14),

(53b/2), (53b/5), (53b/6), (54a/10),
(54a/4), (54a/5), (54b/11), (54b/7),
(55a/10), (55a/11), (55a/3), (55b/1),
(55b/11), (55b/2), (55b/3), (55b/8),
(55b/8), (56a/10), (56a/14), (56b/5),
(57a/10), (57a/12), (57a/13), (57a/4),
(57b/2), (57b/4), (57b/8), (58a/15),
(58a/6), (58b/13), (58b/2), (58b/2),
(58b/3), (58b/8), (59a/10), (59a/14),
(59a/3), (59b/1), (59b/11), (59b/12),
(59b/2), (59b/2), (5a/12), (5b/14),
(60a/14), (60a/6), (60a/7), (60b/14),
(60b/2), (60b/3), (62a/11), (62a/13),
(62b/10), (62b/11), (62b/14), (63b/12),
(63b/3), (63b/4), (63b/5), (63b/6),
(64a/10), (64a/9), (64b/1), (64b/2),
(64b/3), (64b/4), (64b/5), (65a/6),
(65b/7), (65b/9), (66a/12), (66a/8),
(66b/7), (67a/1), (67a/3), (68a/11),
(68a/11), (68a/12), (68b/10), (68b/6),
(68b/8), (68b/9), (69a/10), (69a/15),
(69a/5), (69a/9), (69a/9), (6a/2), (6a/7),
(6a/8), (70a/11), (70a/7), (70a/7),
(70a/7), (70b/10), (70b/7), (70b/7),
(71a/15), (71b/15), (72a/1), (72a/10),
(72a/15), (72b/2), (73a/2), (73a/2),
(73a/3), (73b/15), (73b/2), (73b/3),
(73b/5), (74a/12), (74a/15), (74a/2),
(74a/3), (74a/3), (74a/4), (74a/7),
(74b/2), (74b/4), (74b/5), (74b/6),
(74b/7), (74b/8), (75a/11), (75a/13),
(75a/14), (75a/15), (75a/4), (75b/1),
(75b/2), (75b/6), (75b/9), (76a/11),
(76a/13), (76a/14), (76a/14), (76b/13),
(76b/6), (77a/12), (77b/12), (77b/13),
(77b/2), (77b/3), (77b/6), (78a/15),
(78a/7), (78b/15), (78b/3), (78b/6),
(79a/12), (79a/15), (79a/2), (79b/1),
(79b/13), (79b/14), (79b/3), (79b/7),
(7a/5), (7a/9), (7b/9), (80a/13), (80a/7),
(80b/3), (80b/8), (81a/11), (82a/1),
(82a/11), (82a/6), (82a/7), (82a/9),
(83a/1), (83a/13), (83a/14), (83b/4),

(86a/10), (86a/10), (86a/10), (86a/11),
(86a/3), (86a/3), (87b/13), (87b/13),
(88b/4), (88b/7), (8b/10), (90b/9),
(91a/12), (91a/3), (91a/7), (91b/15),
(92a/12), (92a/12), (92a/13), (92a/7),
(92b/10), (92b/11), (92b/6), (92b/9),
(93a/2), (93a/6), (93a/9), (93b/3),
(93b/3), (94a/11), (94a/3), (94b/1),
(94b/11), (94b/4), (94b/5), (94b/6),
(94b/7), (95a/12), (95b/10), (95b/11),
(95b/5), (96a/13), (96a/15), (96a/3),
(96a/4), (96b/13), (97a/10), (97a/3),
(97a/5), (97a/7), (97a/8), (97a/8),
(98a/13), (98a/4), (98b/1), (98b/11),
(98b/12), (98b/13), (98b/15), (98b/3),
(98b/4), (98b/5), (98b/7), (98b/7),
(99a/12), (99a/2), (99a/3), (9a/4),
(9b/10), (9b/14), (35a/3), (22b/12)

v.-urlarsa (43a/8)

[= 651]

vurul-: Sürülmek.

v.-an (111b/15)

v.-ıcağ (24b/6)

[= 2]

vurul-: Bk. vurıl-

v.-an (41b/8)

[= 1]

vurun-: Kendine vurmak, uygulamak, sürmek.

v.-sa (38a/6)

[= 1]

-Y-

yā: < Ar. Ya, veya.

y. (100b/11), (100b/12), (101a/14),
(102b/2), (104b/15), (105b/4),
(105b/5), (106a/5), (106b/10),
(109a/13), (10b/10), (111a/11),
(111b/14), (112b/8), (113b/12),
(11b/3), (121b/15), (121b/7),
(122a/12), (125b/15), (129b/13),
(12b/8), (130a/4), (131b/13),
(133a/14), (134b/5), (136a/10),
(136a/11), (138a/5), (139b/7),
(140b/2), (142a/6), (142b/5), (143a/6),
(144a/15), (144b/10), (144b/13),
(144b/2), (144b/2), (145a/7), (147a/7),
(149a/15), (14b/7), (16b/1), (16b/6),
(18a/11), (18a/7), (20b/14), (21a/8),
(21b/8), (26b/10), (2a/6), (31a/4),
(31a/9), (34a/13), (35a/15), (35b/9),
(37a/9), (40b/6), (42b/3), (42b/3),
(42b/4), (44a/5), (44a/9), (45a/11),
(48b/10), (49b/10), (51a/11), (53a/7),
(55a/3), (58b/12), (59a/15), (60b/4),
(60b/7), (62a/3), (62a/3), (63a/4),
(64b/12), (66a/12), (68b/1), (68b/1),
(6a/14), (72a/4), (76b/6), (78a/8),
(78b/10), (80a/2), (81a/10), (83a/15),
(84a/12), (85a/10), (85a/10), (85a/10),
(86b/6), (87b/12), (88b/13), (89a/3),
(89a/9), (89b/4), (8b/2), (90a/14),
(90b/11), (92b/13), (94a/4), (97b/15),
(99a/6), (99a/6), (99a/6), (120b/12),
(112b/8), (75a/11), (41b/12)

[= 112]

yabān: <Far. Yaban, ıssız arazi, dışarı.

y. (10b/1), (36b/13), (42a/7), (46a/2),
(46a/8), (52b/7)

y. + a (113b/9), (118b/14), (116a/4)

y. + bādincāmidur (91a/4)

y. + baqlāsıdur (42a/7)

y. + da (134b/1), (54a/10), (9b/12)

y. + fıstıķı içi yağıdur (123b/11)

y. + gendenesi (34b/9), (52b/7)

y. + ĥardalı (46a/8)

y. + kıbağı (36b/14)

y. + kıaranful (139a/4)

y. + kāsnisi mārūlı (109b/11)

y. + kerefūsi (93b/14)

y. + kışniçi (46a/2)

y. + mārūlı (102b/4)

y. + mārūlm (102b/7)

y. + mercimegi (32a/5)

y. + sezābıdur (131b/2), (93b/10)

y. + şoğanı (90a/12)

y. + toĥmekanıdur (96b/2)

y. + zeytūnınuĥ (140b/13)

y. + zeytūnı yağıdur (141b/9)

[= 32]

yabiş-: Yapışmak.

y.-ur (104a/5)

[= 1]

yābis: <Ar. Kuru özelliğe sahip nesne.

y. + dūr (2b/1)

[= 1]

yağ: Yağ.

y. (101b/12), (107b/13), (115b/14),
(115b/3), (116a/3), (116a/4),
(118b/13), (118b/4), (119a/12),
(121a/10), (126b/14), (35b/7), (5a/5),
(77b/2)

y. + a (118a/6), (118b/14), (131a/12),
(38a/13), (85b/1)

y. + cuğazı (122b/4)

y. + dan (101b/13), (141b/10),
(147a/14), (75b/1), (85a/2)

y. + dur (28a/14), (56a/4)

y. + ı (106a/6), (106a/6), (107b/9),
(108a/7), (116a/3), (116a/5), (118a/4),
(118b/12), (118b/14), (119a/13),
(119a/13), (119b/5), (120b/8),
(121a/11), (121a/14), (121b/3),
(123a/1), (124b/12), (125b/1),
(125b/1), (125b/5), (126a/2),
(126b/12), (126b/4), (126b/7),
(127b/4), (127b/6), (142b/2), (16b/1),
(18b/5), (22a/3), (23a/8), (23b/10),
(25a/7), (38b/4), (41b/11), (49b/10),
(4b/10), (53a/1), (56a/3), (5a/5),
(77b/4), (86b/11), (41b/12), (118b/10),
(118b/10), (55b/12), (91a/3)

y. + ıdur (114b/6), (115a/12), (115a/8),
(115b/2), (116a/9), (116b/5), (119b/6),
(121b/4), (125a/12), (125a/2),
(125b/1), (125b/6), (126a/5), (126a/8),
(126b/1), (126b/12), (126b/5),
(126b/8), (127a/14), (127a/9),
(127b/10), (127b/5), (127b/6),
(128a/15), (128a/3), (128a/8),

(128b/4), (23b/11), (56b/10), (58a/9),
(94a/12), (116b/2)

y. + ıla (102b/11), (104a/13), (106a/3),
(12b/6), (133b/10), (42b/12), (43b/11),
(5a/5), (62b/13), (71a/11), (91a/3),
(93a/8)

y. + m (107b/12), (10b/5), (116a/2),
(118b/11), (119a/11), (126b/14),
(127b/8), (17b/15), (18b/1), (22b/2),
(24a/2), (25a/8), (33b/6), (34b/6),
(38b/10), (38b/8), (43a/9), (4b/3),
(4b/3), (86b/15), (87a/9),
(127a/14)

y. + ma (121a/6), (121b/12), (128a/14),
(42a/10), (42b/15), (52b/13), (56b/2)

y. + mda (147a/13), (40a/15)

y. + mndan (23b/10), (56a/4)

y. + mını (111b/1), (113a/6), (113a/9),
(117b/12), (125a/10), (125a/11),
(128b/1), (132b/7), (18b/3), (39a/15),
(42b/8), (56a/10), (59a/2), (66b/4),
(71a/11), (71a/15), (71b/12), (71b/13),
(71b/7), (73b/6), (75b/10), (75b/14),
(76a/6), (76a/8), (99b/7)

y. + muş (106a/3), (120b/15), (127b/9),
(3a/10), (56a/14), (56b/9), (97b/7)

y. + ıyla (102a/1), (102a/4), (102a/8),
(102b/5), (104b/10), (105b/9),
(106b/9), (107b/15), (109b/4),
(10a/14), (10b/14), (111a/14),
(119b/2), (123a/4), (123b/12),
(123b/8), (12a/12), (135a/9), (136b/2),
(139a/15), (13b/10), (140a/9),
(140b/2), (141a/8), (143a/6),
(144a/13), (144a/4), (144a/7), (144a/9),
(147b/1), (148b/15), (15a/8), (17b/14),
(18a/14), (18a/6), (18b/1), (21b/12),
(22b/14), (25b/10), (25b/9), (26a/3),

(27b/5), (28a/13), (29b/3), (32a/14),
(32a/8), (32b/13), (34a/3), (34b/5),
(38a/12), (38b/14), (3a/8), (40a/8),
(40b/1), (41a/4), (41b/14), (42a/14),
(42b/8), (47a/1), (47a/8), (47b/13),
(48b/3), (49b/2), (51b/6), (53b/12),
(54a/9), (55b/15), (55b/15), (56a/11),
(56a/15), (57a/10), (58a/15), (5a/13),
(61a/5), (64a/15), (64a/15), (64b/11),
(64b/7), (65a/12), (66a/11), (66a/7),
(66b/15), (67a/1), (69b/4), (76a/7),
(76b/11), (78b/15), (79a/5), (84b/1),
(85a/1), (85a/6), (86a/1), (86b/5),
(91b/14), (94b/1), (94b/6), (94b/7),
(94b/8), (96a/14), (96a/7)

y. + ıyla (47a/9)

y. + içine (107b/8)

y. + lar (124a/12)

y. + lardan (4b/4)

y. + lu (86b/10)

y. + uş (122a/3)

[= 291]

yağ-: Yağmak.

y.-maya (71a/14)

[= 2]

yağlı: 1. Üzerinde veya içinde yağı olan. 2.
Yağı çok olan.

y. (46a/12)

[= 1]

yağmur: Yağmur.

y. + şuyı (116b/13)

y. + şuyıla (115b/11), (116b/14),
(68b/10), (72a/10)

y. + şuyında (101a/7), (101a/9)

[= 7]

yağrın: Yağır; sırtta iki kürek kemiği arasında kalan bölüm.

y. (133b/10)

y. + lar (19b/9)

[= 2]

yaḥūd: Bk. yāḥūd

y. (23a/13), (97a/6)

[= 2]

yāḥūd: <Far. 1. Veya, ya da. 2. Bir düşünceden cayıldığında daha doğrusu, iyisi anlamlarında kullanılan bir söz.

y. (114b/5), (137a/5), (143a/15),
(147a/6), (147b/9), (31b/8), (3b/8),
(4b/3), (4b/3)

[= 9]

yaḳ-: 1. Yakmak. 2. Sürmek, merhem, yakı, kına ve benzeri sürmek.

y.-alar (127b/3)

y.-arsaḳ (5a/8)

y.-duğına (66a/10)

y.-maya (33b/7)

y.-salar (12a/7), (12b/11), (71a/12),
(8b/9), (96b/14)

[= 9]

yaḳın: Yakın.

y. (39a/14), (39b/14), (9b/13)

y. + dur (75b/8)

[= 4]

yaḳu: Yakı. Bazı hastalıkları tedavi etmek amacıyla bir bez üzerine yayılıp vücudun bazı yerlerine konulan, koyuca lapa veya özel biçimde yapılmış eczalı parça.

y. (131b/4), (15b/4), (16a/6), (33a/5),
(40a/11), (40a/7), (57a/3), (63b/3),
(64a/9), (76a/13), (79b/13), (7a/8),
(83b/3)

y. + édeler (55b/7), (83b/5)

y. + édüb (100b/13), (100b/6),
(100b/7), (100b/8), (101a/12),
(101b/3), (102a/5), (102a/7),
(102b/10), (103a/4), (103b/7),
(105a/11), (105a/2), (105a/4),
(107b/7), (109b/2), (109b/4),
(110a/13), (110a/7), (122b/8),
(128b/14), (129a/5), (130a/1),
(130a/7), (130b/3), (131b/1),
(131b/12), (131b/15), (131b/9),
(132a/2), (133a/8), (133b/5), (134a/7),
(136b/4), (139a/9), (13a/12), (13a/5),
(140a/1), (140a/2), (140b/3), (140b/5),
(141a/13), (141a/6), (144a/1), (144a/3),
(144a/6), (144a/8), (144b/10),
(144b/12), (145b/10), (145b/8),
(145b/9), (146b/1), (146b/5), (148b/6),
(149a/12), (149a/6), (150a/2), (19a/6),
(27b/6), (27b/7), (28b/6), (29a/10),
(32a/15), (33a/9), (34a/1), (34a/12),
(36a/9), (37a/10), (37a/12), (37a/15),
(37b/11), (37b/14), (37b/2), (38a/6),
(40a/13), (40b/11), (40b/12), (40b/6),
(41a/12), (41a/15), (41a/6), (41a/8),
(41b/3), (41b/5), (42a/3), (43a/6),
(44a/6), (44b/12), (45a/2), (45a/7),
(47a/1), (47b/1), (47b/10), (47b/14),
(48a/2), (50a/8), (50b/9), (51b/12),
(52b/5), (53b/4), (54a/5), (55b/11),
(57a/10), (57b/7), (58a/15), (58b/13),
(58b/7), (59a/10), (59a/15), (59b/2),
(5a/12), (60a/5), (60a/6), (62a/10),

(62a/12), (62b/10), (62b/11), (62b/14),
(63b/3), (63b/4), (63b/4), (63b/5),
(64a/10), (64b/2), (64b/4), (64b/4),
(67a/2), (69a/14), (69a/8), (70a/11),
(70b/6), (71b/15), (73b/15), (74b/2),
(74b/3), (74b/4), (75a/4), (76a/12),
(76a/14), (77b/12), (78a/7), (78b/2),
(79a/12), (79b/6), (80a/6), (81a/10),
(82b/15), (86a/9), (91b/15), (92a/11),
(92a/12), (93a/1), (94a/10), (94a/3),
(94b/4), (95b/4), (96a/4), (97a/3),
(97a/5), (98a/4), (98b/15), (98b/6),
(99a/2), (2b/5), (3a/5), (4a/13), (4a/15)
y. + étseleler (104a/15), (144a/1),
(25a/6), (27b/2), (30a/2), (31b/14),
(32a/13), (38a/1), (47b/2), (50b/13),
(52a/1), (52a/13), (57b/2), (59b/3),
(63a/11), (73a/1), (74a/11), (75b/2),
(76b/15), (77b/1), (93b/2), (94b/10),
(96a/3), (96b/12), (97a/13)
y. + eylemeler (10a/15), (11a/6),
(11b/12), (12b/11), (15a/11), (16a/6),
(16b/2), (17a/3), (25a/5), (27a/11),
(30b/6), (33b/12), (35a/5), (38a/10),
(40a/11), (40a/7), (41b/6), (44a/4),
(46a/13), (46a/15), (47a/3), (47a/7),
(48a/6), (52b/12), (52b/9), (58b/1),
(59a/13), (59b/10), (5b/14), (5b/3),
(67b/9), (68b/6), (7a/5), (82a/1),
(92a/6), (93a/6), (9b/10)
y. + eyleye (64a/9)
y. + eyleyüb (100a/14), (104a/3),
(104a/5), (11b/5), (12a/4), (140b/7),
(144b/9), (148b/3), (149a/10),
(149b/12), (14a/4), (15b/8), (18a/1),
(20a/11), (32a/14), (36a/10), (3a/13),
(40a/14), (50b/6), (60b/1), (63b/12),
(9a/4), (9b/14), (9b/3)
y. + ya (27b/7)
y. + yı (109b/3)
[= 272]

yākūt: < Ar. Yakut taşı.

y. + rengine (141a/11)

[= 1]

yala-: Yalamak.

y.-sa (2a/6), (39b/12)

y.-salar (103a/6), (132b/15), (136a/14),
(13a/13), (145a/3), (14a/1), (17b/8),
(25a/1), (25a/3), (33a/15), (44b/15),
(47b/6), (67a/8), (68b/1), (72b/14),
(92b/12)

[= 18]

yalad-: Yalatmak.

y.-alar (3b/1)

[= 1]

yalama tuz: Kaya tuzu.

y. (138a/5)

y. + ıla (87a/3)

[= 2]

yalıncağ: Çıplak.

y. (2a/10)

[= 1]

yalınlan-: 1. Alevlendirmek. 2. Yara üstünü
kavli çakmakla dağlamak. 3. Soyamak.

y.-duğınlayın (4b/15)

[= 1]

yalınguz: Bk. yalınguz

y. (5b/12)

y. + ca (2a/15), (49b/3)

[= 3]

yaluğuz: Yalnız.

y. (101a/14), (15a/9), (34b/5)

y. + ca (5a/11), (146a/1)

[= 5]

yan: 1. Yan, taraf. 2. Kalça kemiğinin üst bölümü.

y. (78a/8)

y. + a (45a/11)

y. + ağrılarına (92b/12)

y. + ağrısına (53b/12), (75a/13),
(75a/9), (81a/12), (83b/14)

y. + m (96b/9)

y. + ma (110a/12), (51a/10), (61b/9),
(61b/9), (81b/8), (83a/9)

y. + nda (123a/13), (1b/10), (67b/11),
(72a/6), (73b/13), (7a/14), (80b/15)

y. + ndağı (134b/12), (135a/9),
(71b/5), (91a/2)

y. + mı (111a/1)

y. + muğ (110b/6)

y. + lar ağrısına (118a/14)

[= 29]

yan-: Yanmak.

y.-a (56a/12)

y.-dı (148a/3)

y.-maya (147b/10)

[= 3]

yanak: Yanak.

y. + üzerine (76a/12)

[= 1]

yanbaş: Bk yanbaşı

y. + ları (145a/13)

y. + larında (34b/1)

[= 2]

yanbaşı: Siyatik.

y. (126a/5), (133a/7), (134b/13)

y. + ağrısına (107b/3), (123a/15),
(124a/15), (68b/6), (71a/2), (74b/14),
(91a/11)

y. + nda (123b/6), (69b/5)

y. + nuğ (77a/15)

[= 13]

yandak: Yandak dikenli, demirdelen, kayışkiran, kayık çiçeği, sabankiran, yantak; (*Ononis spinosa*). Dikenli, pembe çiçekli bir bitki olup, kökleri idrar arttırıcı ve taş düşürücü olarak kullanılır.

y. (19b/3)

[= 1]

yangun: 1. Yangın, hararet. 2. Yanık.

y. + ma (16b/7), (28b/9)

[= 2]

yanıbaşı: Bk. yanbaşı

y. (83a/10)

[= 1]

ya'ni: < Ar. Yani.

y. (10b/1), (12b/10), (143b/6),
(17b/12), (22a/15), (22a/6), (25b/14),
(29a/9), (41a/10), (5a/7), (60a/3),
(66b/13)

[= 12]

yanğun: Bk. yanğın

y. + muğ (11a/10)

[= 1]

yanpaşı: Bk yanbaşı

y. + ağırsına (106a/4)

[= 1]

yanuğ: Yanmış yer, yanmış olan yerde kalan iz.

y. + ina (105a/2), (107a/5), (109b/3), (110a/15), (111b/1), (114b/7), (118a/9), (138b/14), (145b/13), (17b/14), (18a/4), (37a/12), (3b/15), (42a/6), (52a/13), (54a/1), (54a/4), (54b/7), (5a/13), (66a/10), (72a/10), (82a/5), (87b/13), (93a/6), (94b/4), (96a/14)

y. + ından (7a/15)

[= 27]

yapağı: Kırkılmış koyun yünü.

y. + sınığ (140a/6)

[= 1]

yapağı: Bk. yapağı

y. + yı (140a/7)

[= 1]

yapış-: Yapışmak.

y.-an (18b/5), (35a/7), (56b/6), (76b/3), (77b/7), (97b/3), (70a/5)

y.-ur (98a/14)

[= 7]

yapışdur-: Yapıştırmak, yapışmasını sağlamak.

y.-sa (117a/14)

y.-salar (105b/7), (139b/8), (93b/5)

[= 4]

yapraçuk: Yaprakcık.

y. + ları (34b/13), (45b/15)

[= 2]

yaprağ: Yaprak.

y. + ı (100b/13), (103b/10), (103b/13), (104a/12), (104a/4), (107b/5), (109a/13), (109a/14), (10a/11), (110a/3), (111b/14), (11a/15), (11b/13), (129a/3), (130a/13), (130b/8), (131b/15), (134b/11), (134b/11), (135b/13), (137a/1), (137b/13), (13b/4), (140a/14), (147a/4), (148b/1), (149a/8), (149b/6), (15b/13), (16b/10), (17a/13), (17a/14), (1b/9), (21a/6), (22b/15), (23a/7), (25b/4), (27b/9), (28b/15), (28b/2), (2a/14), (2a/8), (2b/13), (30a/1), (30a/13), (30a/13), (30a/4), (31a/7), (32a/4), (32a/5), (32a/5), (33b/13), (34a/4), (34a/9), (34b/9), (36a/14), (36b/8), (37a/6), (37b/12), (3a/3), (43b/12), (46a/6), (4a/1), (52b/6), (57b/1), (57b/11), (58a/11), (62a/14), (63a/14), (63a/4), (63b/13), (63b/15), (63b/7), (64a/7), (67b/1), (68a/1), (72b/11), (78a/2), (82b/2), (85b/10), (85b/14), (85b/15), (86b/9), (8b/6), (8b/6), (91b/12), (96b/4)

y. + ıla (144a/6), (28b/10), (46b/3), (59b/1)

y. + ın (100b/15), (100b/7), (103a/1), (103b/7), (105a/12), (105a/2), (107b/7), (109a/14), (109a/6), (114b/9), (115a/1), (115a/10), (118b/2), (11b/2), (120a/11), (131b/3), (131b/4), (134b/5), (136a/5), (140b/11), (140b/14), (144b/7), (16b/1), (17a/5), (21a/9), (25b/5), (29a/5), (30a/8), (33a/11), (33a/12),

(33a/5), (33b/11), (36a/15), (36b/1),
(59b/2), (60a/4), (60b/4), (60b/4),
(68a/3), (68a/6), (70a/6), (70b/3),
(72a/9), (72b/3), (72b/5), (74b/4),
(85b/15), (86a/2), (86b/13), (8a/1),
(8b/8), (92a/13), (94b/9)

y. + ıj (8a/12)

y. + ina (103b/13), (104a/4), (107b/6),
(109a/13), (10a/11), (110a/3), (11b/1),
(11b/14), (130a/13), (134b/11),
(135b/13), (137a/2), (137b/14),
(139a/2), (140a/14), (148a/6),
(148b/5), (149a/14), (149a/8),
(149b/6), (149b/6), (20b/12), (25b/4),
(28b/15), (28b/3), (2b/13), (30a/2),
(30a/4), (31a/14), (33b/13), (34a/5),
(34b/9), (35a/13), (36a/14), (36b/8),
(37a/14), (37a/5), (37b/6), (3a/3),
(43b/13), (45b/9), (46a/6), (46b/7),
(52b/6), (57b/1), (58a/12), (59b/6),
(63a/14), (63a/4), (63b/13), (63b/7),
(64a/8), (67b/1), (67b/2), (68a/2),
(68a/3), (6a/12), (72b/12), (77b/15),
(78a/2), (82b/2), (85b/10), (85b/14),
(91b/12)

y. + ından (122b/5), (128a/1), (148a/7),
(31a/9), (36b/6), (46a/3), (60a/1),
(60a/2), (63b/15), (6a/8), (82b/10)

y. + mı (105a/4), (105a/9), (109b/2),
(111b/10), (114b/11), (129a/5),
(130b/3), (130b/9), (131b/11),
(131b/9), (133a/7), (134a/9),
(137b/15), (138a/1), (139a/8),
(13b/10), (140b/10), (140b/12),
(140b/7), (141a/4), (143b/8),
(145a/14), (145a/6), (145b/1),
(145b/9), (148b/2), (149a/9), (15a/13),
(15b/4), (15b/7), (16a/11), (16a/12),
(16a/9), (17a/15), (17a/2), (21a/14),
(23a/1), (23a/10), (27a/7), (28b/5),
(30a/11), (31b/13), (33a/13), (33b/1),

(37a/10), (37a/12), (37b/13), (37b/2),
(3a/3), (40b/6), (40b/9), (42a/6),
(43a/15), (45b/7), (46b/8), (4a/4),
(50b/7), (53b/4), (53b/7), (56b/5),
(57a/12), (57a/3), (58a/13), (59a/4),
(59b/14), (60a/5), (60a/8), (60b/13),
(60b/3), (60b/5), (62b/3), (63b/3),
(63b/6), (6a/8), (72a/12), (73a/5),
(76a/11), (76a/12), (76a/13), (86a/3),
(94b/3), (95a/11), (98a/8)

y. + muıj (28b/5), (36b/9), (37a/15),
(40b/13), (43b/4), (46b/13), (4a/2),
(60a/7), (60b/7), (68a/2), (72a/11)

y. + ıyıla (111b/15), (29a/1), (42a/4),
(46a/13), (70b/10), (72a/10), (72a/10),
(74b/6), (76b/14), (77a/1)

y. + uıj (11b/14)

[= 325]

yaprak: Yaprak.

y. (18a/8), (1b/9), (97b/10)

y. + da (37b/7)

y. + dan (5b/1), (60a/3)

y. + ları (101b/11), (102a/13), (10a/12),
(10a/6), (129a/1), (130a/13), (130b/8),
(131a/15), (139a/2), (145b/14),
(148a/6), (148b/5), (148b/8),
(149a/14), (15a/11), (20b/12), (30a/1),
(30b/9), (31a/14), (33b/13), (35a/13),
(36b/4), (37a/14), (43b/3), (46b/7),
(4a/1), (64a/1), (6a/12), (76a/10),
(77b/14), (81a/15), (8a/12), (9a/13),
(9b/13), (9b/9)

y. + ların (3b/2)

y. + larına (30b/10)

y. + larınıj (43b/13), (43b/3), (8b/1)

[= 46]

yapraklı: Yaprığı olan.

y. (5a/11)

[= 1]

yar-: Yarık açmak, yarmak.

y.-salar (105b/3), (143a/12), (146a/14),
(146a/15), (4a/7)

[= 5]

yara: 1. Keskin bir şeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik. 2. Bir şeyin iç veya dış yüzünde herhangi bir etki ile oluşan ve tehlikeli olabilen oyuk, gedik, yarık.

y. + lar (55b/12)

y. + lara (135a/4), (140b/1)

y. + sına (113b/13)

[= 4]

yara-: Bir şey yararlı olmak, yarar sağlamak.

y.-r (108a/13), (69b/3)

y.-ya (111a/12)

[= 3]

yarad-: Allah tarafından, olmayan bir şeyin var edilmesi, yaratılması.

y.-ur (134b/3)

[= 1]

yarākān: Bk. yaraqān

y. + a (53b/11)

[= 1]

yarākān: < Ar. Sarılık hastalığı.

y. (149b/13), (45a/3), (90a/5)

y. + a (101b/3), (102a/7), (110b/8),
(112b/1), (112b/9), (127b/10),
(134b/9), (149b/9), (150a/1), (25a/14),
(27a/5), (36a/13), (49b/13), (62b/15),
(72b/15), (81a/8), (93b/4), (95b/7),
(97a/15), (99a/10)

y. + ı (102b/12), (12a/2), (17b/2),
(24b/1), (3a/2), (41b/13), (44a/12),
(5b/9), (60a/4), (61b/15), (81a/13)

y. + zaḥmetin (37b/2)

y. + zaḥmetine (99b/12)

[= 36]

yaramaz: Yaramaz; kötü.

y. (110a/7), (131b/9), (132a/5),
(18a/6), (22a/13), (25a/4), (31b/12),
(33a/9), (38b/13), (40a/12), (41a/7),
(48b/6), (51b/6), (52a/1), (53b/1),
(80a/13), (87a/11), (94a/7)

y. + cıbanlara (102a/10), (103b/8),
(104a/5), (106b/7), (114b/2), (116b/6),
(119a/4), (120a/5), (138a/13), (34a/1),
(34b/15), (35a/3), (37b/3), (38a/8),
(40b/11), (45a/7), (53a/7), (55a/7),
(56a/2), (57b/4), (63b/5), (66a/3),
(68b/7), (72a/6), (73a/11), (73a/3),
(74a/5), (82a/8), (87b/12), (87b/2),
(88b/4), (88b/6), (89a/14), (89b/6),
(92a/7), (94b/11), (95b/1), (95b/4)

y. + cıbanları (37b/4), (56a/10), (65a/3)

y. + cirāḥata (129b/9), (138b/15)

y. + çıbanlara (129b/10), (129b/12),
(138a/14), (139b/9), (140b/4),
(140b/5), (141a/13), (141a/7),
(147b/13), (29a/3), (37b/11), (66a/4),
(81a/6), (84a/2)

y. + çıbanları (138b/5)

y. + demregüye (100a/1), (131a/6)

y. + dur (100b/4), (102b/9), (108b/10),
(108b/5), (115b/5), (123b/15),
(124a/7), (135b/10), (135b/10),
(136a/3), (139a/15), (141a/13),
(144b/7), (22b/4), (22b/4), (42a/12),
(47a/14), (50b/2), (53a/13), (57b/9),
(5b/11), (61a/3), (64b/9), (66b/6),
(73b/6), (73b/8), (74b/15), (76b/1),
(77a/11), (78b/9), (82b/5), (83a/9),
(89b/15), (92b/1), (93b/9), (24b/9)

y. + düşler (108a/11)

y. + etin (13a/2)

y. + hılfları (74b/11)

y. + hılft (40b/2), (74b/11)

y. + hılftdan (33b/3), (77b/4)

y. + hılftı (25b/1)

y. + hılftlar (45a/6)

y. + hılftlardan (40a/12), (56b/7),
(6b/15)

y. + hılftları (145b/2), (28a/15), (47b/8),
(96a/1)

y. + havāya (21b/15)

y. + ın (103b/8), (47b/11)

y. + kōkuları (149a/3)

y. + rāyihāları (102a/15)

y. + rayihāları (21b/15)

y. + şişlere (22b/13)

[= 137]

yarasa: Yarasalardan, ön ayakları perdeli kanat biçiminde gelişmiş, vücudu yumuşak sık kıllarla kaplı, iskeletleri hafif yapılı, uçabilen memeli hayvan; (*Vespertilio*). Krş. huffāş.

y. + dur (106a/1)

[= 1]

yardım: Yardım; etki.

y. + éder (11b/8)

[= 1]

yarı: Yarı, yarım.

y. (13b/1)

y. + sı (148a/3)

[= 2]

yarıl-: 1. Yarma işi yapılmak. 2. Üzerinde yarık açılmak.

y.-a (2a/7)

y.-an (119a/4), (11a/12), (123b/14),
(143a/14), (44b/6), (67a/3), (74a/7),
(77b/3), (96a/13), (96a/14)

y.-duğına (102a/6), (110a/1), (113a/1),
(130a/2), (134a/2), (30b/2), (39a/11),
(42b/14), (47b/5), (48a/7), (59b/2),
(80a/12), (95b/2)

y.-masına (42b/14)

y.-ub (82b/4)

[= 26]

yarım: Yarım.

y. (5b/9)

[= 1]

yarpuz: Yarpuz; çiçekleri birbirinden ayrı halka durumunda, nane türünden, kısa saplı, az veya çok tüylü, güzel kokulu bir bitki; (*Mentha pulegium*).

y. + çiçegin (116b/4)

y. + çiçeginün yağıdır (116b/2)

[= 2]

yarı: Bk. yarı

y. (144a/2), (68a/10), (72b/1)

y. + sı (103b/4), (121b/2)

y. + sından (130b/8), (80b/15)

[= 7]

yarıg: Bk. yarık

y. + a (130b/15)

y. + ma (114b/7)

[= 2]

yarık: İnce bir çizgi durumunda açılmış yara; çatlak.

y. (88b/1)

y. + lara (110a/15), (114a/1), (146a/4), (72b/5)

y. + larına (130b/15), (136b/9)

y. + yarık (88b/1)

[= 8]

yaşduk: Yastık.

y. (53a/5)

[= 1]

yaşşı: Yayvan ve düz, yassı.

y. (131b/1), (1b/10)

[= 2]

yaş: 1. Yaş, taze, ıslak. 2. Yaş, ömür.

y. (10b/12), (110b/7), (111a/7), (112b/2), (114a/3), (119a/2), (119b/15), (119b/7), (123a/9), (126b/2), (141a/1), (16a/2), (16b/2),

(36a/14), (66a/12), (67a/5), (70b/3), (85a/5), (85b/1), (86a/2)

y. + a (136b/3), (60a/15)

y. + cıbanlara (115b/3), (122b/11), (123a/6), (74b/3), (76b/12), (94b/11), (99a/14)

y. + cıbanlara (144a/14), (145a/5), (145b/13)

y. + çiçegin (118b/9)

y. + da (144b/3)

y. + dur (14b/14), (29a/9), (50b/14)

y. + edüb (66a/12)

y. + encirle (139b/15)

y. + eyleyici (6b/11)

y. + hürmâdur (135b/7)

y. + ı (111b/13), (138b/8), (139a/13), (141a/1), (41b/2), (4b/11), (57a/7), (85a/15)

y. + in (39a/5), (64a/14)

y. + ma (110b/4)

y. + mda (113b/8)

y. + mı (104a/2), (111a/1), (136b/13), (141b/15), (27a/4), (27b/4), (35a/7), (35b/1), (41a/1), (42a/5), (45a/11), (58b/7), (60a/12), (68b/7), (84a/6), (99b/5), (87b/14)

y. + muğ (31a/8), (56b/9)

y. + iken (130b/9), (139a/7), (145b/3), (27a/1), (31b/13), (31b/7), (79b/5), (79b/6), (81b/4), (83b/5)

y. + kabuğudur (81a/14)

y. + la (104b/8)
y. + lar (39a/2), (95b/5)
y. + lara (103a/8), (57b/6)
y. + ları (102b/1), (31a/5), (32b/9),
(37b/9), (52b/2)
y. + ların (138a/12), (140b/9), (28b/6)
y. + penîrile (71a/6)
y. + yerlerde (149b/8)
y. + zūfâdur (140a/6)
[= 99]

yaşar-: Yaşarmak.

y.-an (7b/7)
[= 1]

yaşard-: Yaşarmasına sebep olmak.

y.-ub (26a/1)
[= 1]

yaşıl: Yeşil.

y. + ca (46a/7)
[= 1]

yaşlı: Yaşı ilerlemiş, kocamış, ihtiyar.

y. + ‘akrabalar (14a/2)
[= 1]

yaşlıg: Nemlilik, rutubetlilik.

y. + a (19a/3)
y. + ı (137b/2), (137b/4), (22a/1),
(37a/10), (58a/3)
y. + ın (52b/2), (86a/4)
y. + ına (137a/12)
y. + mı (19b/11), (56b/11)
[= 11]

yaşlık: Bk. yaşlıg

y. + ların (21b/10)
[= 1]

yat-: Yatmak.

y.-a (134b/1), (83a/9)
y.-acağca (120a/10)
y.-an (52a/11)
y.-ayata (134b/1)
y.-maya (51a/10)
y.-mayalar (68a/8)
y.-ub (60a/9)
y.-ur (10b/11), (51b/4), (57b/9),
(79a/6), (82b/13)
[= 13]

yavru: Bk. yavru

y. + sınığ (105b/2)
[= 1]

yavru: Yeni doğmuş hayvan veya insan.

y. + sını (105b/5)
[= 1]

yavrsı: Bir tür kene.

y. + ların (130b/13)
[= 1]

yavşan: 1. Özel kokulu, acı, kaynatılıp suyu em olarak içilen bir ot. 2. Yakacak olarak kullanılan bir ot. 3. Süpürge yapmaya yarayan bir ot; (*Artemisia*).

y. + ı (24a/11)
[= 1]

yavuz: Güçlü, çetin; kötü, fena.

y. + ite (88a/1)

y. + itlere (87b/15)

[= 2]

yay: Yaz mevsimi.

y. + faşlınuğ (134a/13)

y. + güninde (103b/11), (2a/10)

y. + isisinde (138a/6)

y. + issisinde (128b/8)

y. + uğ (114b/4)

[= 6]

yayan: Yaya yürüyen.

y. (76a/7)

[= 1]

yayın balığı: Başı büyük, ağzı geniş, derisi pulsuş, eti yenir bir balık türü.

y. + dur (80a/15)

[= 1]

yaz: Yaz mevsimi.

y. (142b/11), (15a/4)

[= 2]

yaz-: Yaymak, sermek.

y.-salar (132b/10)

[= 1]

yazılı: Üzerinde yazı bulunan, yazısı olan.

y. + mermerden (135a/5)

[= 1]

yê: Aşındırmak, kemirmek, oymak, delmek; öldürmek.

y.-r (20b/1)

y.-ye (7a/11)

[= 2]

yê-: Yemek.

y. (26a/10)

y.-dikleri (9b/15)

y.-düginden (51a/9), (79b/9)

y.-dügine (65a/4)

y.-dükten (83a/8)

y.-mek (100a/4), (102b/13), (103a/2), (103a/2), (108b/12), (111b/11), (112a/9), (114a/3), (133a/12), (137a/9), (23a/12), (29a/11), (41a/7), (41b/14), (51a/8), (54a/7), (57a/7), (57b/10), (79b/11), (79b/4), (81a/1), (83a/12), (83a/9), (92a/15), (93a/9)

y.-mekden (24b/8)

y.-mesi (70b/1), (79b/7)

y.-mesinden (70b/1)

y.-meye (8a/3)

y.-meyeler (100a/15), (10b/2), (112a/2), (13b/4), (149a/5), (38b/13), (51a/13), (5b/12), (66b/6), (80b/6)

y.-miyesün (27b/12)

y.-rlerdi (15a/4)

y.-se (104a/1), (104a/2), (10b/7), (10b/8), (110b/9), (112a/1), (112a/2), (112a/7), (12a/10), (12b/3), (12b/4), (137b/14), (145a/8), (14a/5), (20b/3), (20b/4), (20b/5), (21a/11), (35a/14),

(45b/6), (4a/14), (51a/12), (54a/14),
(54a/9), (75a/4), (81b/4), (83a/11),
(53a/12)

y.-seler (100a/11), (100a/9), (100b/1),
(100b/14), (100b/4), (102b/11),
(102b/12), (102b/2), (102b/4),
(102b/7), (102b/8), (102b/9), (104b/4),
(104b/6), (106b/3), (107b/4),
(109a/15), (10a/8), (10b/6), (10b/6),
(110a/6), (110b/8), (111b/8), (112a/7),
(113a/11), (113a/9), (113b/15),
(113b/5), (114a/12), (11a/1), (11b/7),
(123a/3), (129a/4), (130a/9),
(130b/11), (131a/9), (134a/14),
(134b/13), (136a/12), (136a/13),
(137b/5), (137b/6), (138a/1),
(139b/15), (139b/15), (141a/10),
(141a/12), (141a/9), (143a/1),
(143b/10), (143b/7), (143b/9),
(144a/2), (144a/3), (144b/1),
(144b/12), (144b/4), (145a/14),
(145a/6), (146a/1), (146a/13),
(146a/14), (146a/6), (146b/4),
(146b/6), (148a/13), (148a/7),
(149a/6), (149b/1), (14b/3), (150a/9),
(15a/4), (15a/7), (16a/2), (16b/8),
(17a/1), (20a/4), (21b/4), (21b/4),
(22b/3), (22b/5), (22b/5), (22b/6),
(22b/6), (23b/6), (25b/8), (25b/9),
(26a/2), (26a/6), (26b/8), (27a/10),
(27a/5), (2b/4), (31a/11), (31a/9),
(32a/3), (33b/9), (41a/2), (41a/9),
(41b/13), (41b/15), (41b/9), (41b/9),
(42a/14), (42a/5), (42b/1), (42b/4),
(46a/9), (47a/15), (47b/7), (49b/13),
(49b/14), (49b/5), (49b/5), (49b/6),
(49b/8), (50a/2), (50a/4), (50b/1),
(50b/15), (50b/8), (51a/1), (51b/1),
(51b/13), (52a/6), (52a/8), (52a/8),
(52b/1), (52b/10), (52b/14), (53a/10),
(53a/10), (53a/12), (53a/7), (53b/7),
(54b/4), (57a/2), (57a/6), (57a/9),
(57b/2), (57b/5), (58a/7), (59a/7),

(60b/11), (60b/15), (60b/5), (60b/7),
(60b/7), (61a/1), (61a/11), (61a/4),
(61a/6), (61a/8), (61b/12), (61b/5),
(63a/9), (63b/14), (64b/10), (66b/10),
(67a/10), (67a/14), (67a/15), (67b/4),
(68a/6), (68b/14), (69a/2), (69b/2),
(6a/9), (6b/11), (6b/13), (6b/13),
(70a/12), (70a/13), (70a/8), (70b/11),
(71a/1), (71a/6), (71b/11), (71b/14),
(73b/12), (74b/13), (74b/14), (74b/15),
(74b/8), (77a/12), (77a/15), (77a/3),
(77b/10), (77b/11), (77b/5), (77b/7),
(78a/5), (79a/2), (79a/5), (79b/5),
(79b/6), (80a/13), (80a/2), (80a/5),
(80a/5), (80a/8), (80b/1), (80b/1),
(81b/5), (83a/14), (83a/5), (85a/8),
(85a/8), (85b/11), (85b/5), (86a/12),
(86a/8), (86b/12), (87a/9), (90a/13),
(92a/10), (92a/10), (92a/5), (93a/1),
(93a/3), (93a/4), (94a/1), (94a/13),
(94a/3), (96a/1), (96a/2), (96b/1),
(97a/14), (97a/15), (98a/10), (98a/13),
(98a/15), (98a/4), (98b/8), (99a/15),
(99b/12), (99b/14), (99b/2), (99b/3),
(99b/5), (113b/7)

y.-ye (144a/15), (8a/3),

y.-yeler (112a/10), (112a/5), (114a/4),
(14b/8), (15a/1), (21b/6), (28b/12),
(31a/12), (54b/2), (5b/12), (79b/9),
(85b/9), (90b/12), (99b/15)

y.-yen (45b/6), (71a/4), (8a/2)

[= 335]

yebrihü's-šanem: < Ar. Adam kökü, adam otu;
(*Mandragora officinalis*). Krş. siräcü'l-kuṭrub.

y. + dür (146b/14)

[= 1]

yêdi: Yedi.

y. (100b/12), (107a/15), (118a/12),
(120a/14), (121b/13), (123b/1),

(125b/4), (135a/14), (13b/13),
(142b/6), (147b/3), (17a/9), (21b/8),
(25a/2), (38a/4), (43b/7), (45a/10),
(48a/11), (58b/11), (63a/4), (6b/10),
(6b/12), (6b/9), (81a/2), (81b/4),
(87b/15), (88a/2)

[= 27]

yédür-: Yedirmek, yemesini sağlamak.

y.-eler (90b/6)

y.-seler (12b/9), (148a/10), (1b/13),
(20a/10), (22b/9), (40b/11), (41b/14),
(45b/8), (53b/15), (54a/5), (67b/10),
(74a/6), (7a/6), (80b/13)

y.-üb (148b/10)

[= 16]

yég: İyi, üstün.

y. (44b/6), (69b/12)

y. + dür (69b/9), (83a/12)

[= 4]

yégreg: Daha iyi, çok iyi.

y. + i (101a/7), (38b/13), (41b/11)

[= 3]

yégrek: Bk. yégreg

y. (101a/8)

y. + dür (70b/1)

[= 2]

yél: 1. Rüzgar. 2. Mide ve bağırsak gazı;
romatizma, hastalık etkenlerinden.

y. (55b/12), (99a/6)

y. + den (129a/12), (134a/1), (144b/9),
(61b/5)

y. + eyler (108a/11), (108b/3),
(135b/8), (49a/9), (57a/8), (70b/1),
(94b/12)

y. + eyleye (70a/10)

y. + i (143b/5), (40a/5), (84b/11)

y. + in (49b/14)

y. + ine (135a/11)

y. + ler (112a/9)

y. + lerden (84b/7)

y. + lere (118b/9), (123b/7), (124b/9)

y. + leri (100a/5), (104a/15), (113a/3),
(116b/3), (117b/9), (118a/14),
(118b/6), (121b/5), (121b/9), (124a/8),
(125a/14), (125b/3), (126a/6),
(129a/12), (129a/9), (133a/14),
(133a/5), (134b/6), (137b/2), (138a/1),
(13a/15), (13b/15), (140a/4),
(143b/13), (148a/15), (14b/10),
(15b/11), (19a/13), (19b/12), (21b/11),
(21b/5), (24a/6), (25a/15), (26b/14),
(27b/13), (32b/4), (32b/7), (33b/2),
(36b/15), (46a/14), (46a/3), (48a/10),
(48a/15), (4b/1), (50b/6), (51b/4),
(55b/7), (57b/13), (63a/1), (64a/11),
(64a/14), (6a/10), (74b/13), (76b/5),
(77a/4), (77a/5), (78a/11), (78b/7),
(84a/15), (84b/14), (85a/14), (91a/13),
(92b/2), (93a/4), (93b/10), (93b/15),
(93b/7), (96a/12), (99a/5), (9a/9)

y. + lerin (116b/3), (128b/6), (85a/2)

y. + lerine (58a/2)

[= 97]

yéleg: Kanat, kuş kanadının büyük tüyü.

y. + ile (109b/9)

[= 1]

yélük: Bk. yéleg

y. (135a/15)

[= 1]

yémeg: Bk. yémek

y. + e (111b/8), (137b/5), (138a/1),
(149a/5), (31a/2)

y. + i (93b/11), (93b/15), (93b/7),
(94a/13)

[= 9]

yémek: Yemek, yiyecek.

y. (11b/6), (19b/6), (21b/1), (38b/14),
(68b/13), (9a/2)

[= 6]

yemen: < Ar. Arap Yarımadasının batı-güney
tarafını teşkil eden bölge.

y. + de (22a/9)

[= 1]

yemiş: Meyve; çeşitli bitkilerin tohum ve
meyveleri.

y. (82a/13), (85b/14)

y. + de (13b/3)

y. + den (15b/3)

y. + i (109a/14), (130a/13), (13b/2),
(15b/3), (15b/5), (16b/10), (28a/9),
(2b/13), (34a/5), (43a/2), (82b/3),
(85b/10), (86b/9), (87b/10), (87b/11)

y. + in (16a/2), (16b/8)

y. + inden (13b/4), (27a/10), (43b/8),
(52b/1), (52b/10), (95b/6)

y. + ine (27a/9)

y. + ini (122b/4), (13b/10), (16a/5),
(43a/5), (50b/1), (73a/5), (85b/11)

y. + inüj (81b/1)

y. + iyile (92b/10)

y. + leri (130b/9), (17a/14), (27b/10),
(34b/13), (43a/13), (43b/13), (43b/3),
(6a/13), (81b/1), (8b/2)

[= 47]

yemişçük: Küçük yemiş.

y. + leri (147a/4)

[= 1]

yemişlü: Yemişi olan, meyve veren.

y. + yılğuna (6a/11)

[= 1]

yên: Giysi kolu, kol ağzı.

y. + ine (83b/12)

[= 1]

yên-: Çürümek, aşınmak.

y.-dügin (77a/15)

y.-dügine (140b/12), (77a/4), (78a/13)

y.-en (142a/9), (20a/12), (74a/14),
(77a/14), (97a/2)

y.-mekden (139a/1)

y.-mesin (6b/3)

y.-miş (97b/8)

[= 12]

yèrj: Yeni.

y. (108a/12), (111a/3), (118b/4),
(119b/8), (121b/8), (124a/9), (141b/8),
(148a/4), (17b/12), (19a/9), (26a/14),
(3a/7), (45b/2), (48b/6), (7b/7)

y. + den (113a/7), (71b/3)

y. + si (108a/11)

y. + sin (107a/2), (115a/3), (121b/13)

[= 21]

yèr: Yer.

y. (11a/8), (12a/9), (15b/13), (57a/15)

y. + altında (147a/3)

y. + de (111a/15), (132a/15), (142a/14),
(15a/15), (18b/12), (18b/12), (37b/15),
(60a/13), (71a/12), (76a/5), (98a/14)

y. + den (10a/9), (11b/9), (129a/2),
(134b/10), (48b/15), (91b/13)

y. + e (102a/3), (103b/13), (105b/4),
(107a/11), (10a/5), (110b/15),
(122a/11), (122b/3), (127b/2),
(128b/11), (130a/11), (131a/12),
(132a/1), (13a/6), (142a/3), (143a/12),
(143a/13), (144b/10), (147a/9),
(15b/5), (18a/9), (22b/9), (26b/5),
(34b/13), (36b/5), (41b/5), (41b/8),
(60b/3), (65b/7), (66a/1), (70b/10),
(71a/14), (7a/5), (80b/3), (82a/7),
(88a/5), (88a/9), (91a/7), (91b/12),
(93b/2), (97a/7), (135a/13)

y. + i (111b/15), (9b/13)

y. + inde (50a/3)

y. + ine (2b/6), (41b/9), (70a/1),
(80a/5), (88b/1)

y. + ler (2a/7), (85a/4), (99b/5)

y. + lerde (101b/9), (149b/8), (15b/14),
(15b/14), (28b/5), (35a/13), (36a/14),
(36b/6), (43a/13), (43b/4), (47b/3),
(52b/8), (53a/3), (63a/15), (64a/2),
(72b/11)

y. + lerden (124b/5)

y. + lere (100a/11), (101b/3),
(106b/14), (107a/14), (119a/4),
(11a/12), (123b/14), (124a/3),
(125a/6), (125b/14), (127a/8),
(128a/11), (130a/7), (28a/4), (3a/13),
(40a/15), (40b/8), (44b/6), (51b/6),
(67a/3), (73b/15), (74a/7), (74b/2),
(75a/15), (75a/15), (75a/15), (77b/13),
(77b/3), (77b/3), (79a/2), (79b/14),
(83b/11), (84b/4), (86a/10), (86a/3),
(89b/13), (89b/8), (91a/4), (92b/11),
(92b/9), (93b/3), (96a/14), (96b/13)

y. + lerinde (2b/1)

y. + lerine (123b/13)

[= 137]

yèr tavşanı: Kuru yer tavşanı. Krş. erneb-i berrī.

y. + dur (12a/9)

[= 1]

yèr bağırsağı: Yer solucanı, halkalılardan, nemli topraklarda yaşayan bir solucan; (*Lumbricus terrestris*). Krş. ħarāṭin̄.

y. + dur (101b/14)

[= 1]

yèr pelīdi: Yer çamı, yer peliti, kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. bellūṭu'l-arz̄.

y. (57a/15)

[= 1]

yéryüzi: 1. Yer kabuğu. 2. Dünya.

y. + nde (147a/4)

[= 1]

yeşil: Yeşil.

y. (125b/15), (128a/1), (130a/14),
(143a/5), (20b/5), (23a/2), (23a/5),
(23b/1), (36a/7), (42a/6), (45b/7),
(46a/1), (62a/14), (6a/11), (6a/12),
(85b/15), (87b/4), (89a/6)

y. + dür (20b/6)

y. + i (20b/6)

y. + mǎzūyıla (98a/10)

y. + zeytūmı (141a/9)

[= 22]

yet-: Yetmek, kafî gelmek.

y.-se (51a/12)

[= 1]

yétmiş: Yetmiş.

y. (29a/6), (37b/1)

[= 2]

yéyecek: Yiyecek.

y. (135b/15), (74b/12)

[= 2]

yéyicek: Bk. yéyecek

y. (135b/11), (7b/14)

[= 2]

yıka-: Yıkamak.

y.-ya (71a/5), (71a/6)

y.-yub (135b/11)

[= 3]

yıl: Yıl.

y. (134a/14)

[= 1]

yılan: Sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı, yerdegezen.

y. (130a/11), (132b/9), (134b/1),
(13a/5), (14b/8), (15b/5), (16a/4),
(20a/5), (20a/9), (24b/4), (26b/5),
(26b/8), (30a/8), (31a/8), (35b/15),
(37a/1), (39a/14), (39b/3), (40b/7),
(4a/8), (53a/15), (54a/12), (5b/8),
(66a/13), (76b/7), (9b/1)

y. + dan (39b/5)

y. + derisini (82a/14), (82a/8)

y. + ı (100a/11), (122a/1), (127b/12),
(25b/2), (26a/13), (26a/9), (26b/5),
(81a/11), (94a/4)

y. + inine (94a/4)

y. + lar (67b/5)

y. + ları (111b/15), (26b/6)

y. + şokana (14a/8)

y. + şokduğı (13a/6)

y. + şokduğına (58a/14), (65a/4),
(71b/14), (72a/12), (76b/15), (76b/7)

y. + taşı (88b/7)

y. + uñ (39b/9)

[= 52]

yılanlı: Yılanı olan.

y. (100a/11)

[= 1]

yıldırım: Gök gürültüsü ve şimşekle görülen, hava ile yer arasındaki elektrik boşalması.

y. (147b/10)

[= 1]

yıldırım: Bk. yıldırım

y. (68a/12)

[= 1]

yılduz: Geceleri gökte, kimileri parlakça, kimileri de donuk bir ışık noktası gibi görünen cisimlere verilen ad.

y. + ina (83b/9)

[= 1]

yılğın: Ilgın ağacı ve yemişi; (*Tamarix*).

y. (43a/1)

y. + a (6a/11)

y. + yaprağına (107b/6), (3a/3), (6a/12)

[= 5]

yıllal: Yıllanmak, yılına ermek.

y.-miş (79b/2)

[= 1]

yıllık: Yıllık.

y. (31b/6)

[= 1]

yırtıcı: Beslenmek için başka hayvanları parçalayarak yiyen.

y. (18b/3)

y. + cānavarlar (18b/12)

[= 2]

yırtıl-: Yırtılmak.

y.-an (86a/3)

[= 1]

yırtla-: Parçalamak.

y.-yub (100b/5)

[= 1]

yırtlaz: Göz kapağı, yaralanıp iyi olduktan sonra, şeklini değiştirmiş olan göz ve böyle gözülü olan kimse. “yırtlas, yırtlak”.

y. + ina (87a/12)

[= 1]

yigirmi: Yirmi.

y. (100b/11), (100b/12), (101a/9), (107a/14), (113a/14), (113a/2), (116a/10), (116b/15), (117a/3), (117a/6), (118a/11), (118a/4), (118a/6), (118b/10), (120b/5), (122a/12), (126a/1), (126b/3), (127a/1), (127a/15), (128a/1), (12b/8), (138a/4), (144b/6), (147a/6), (25a/11), (25a/12), (28a/11), (30a/7), (31b/10), (31b/8), (31b/8), (33a/4), (34b/7), (38b/8), (40b/13), (69b/13), (72b/1), (75a/3), (76a/15), (86b/3), (91b/3)

[= 42]

yigirmi dört: Yirmi dört.

y. (122a/12), (138a/4), (25a/11), (28a/11), (30a/7), (31b/8), (34b/7), (76a/15)

y. + üncü (147a/6)

[= 9]

yigirmi üç: Yirmi dokuz.

y. (100b/12), (117a/3)

[= 2]

yigit: Genç.

y. (10a/3)

[= 1]

yilmeşük: Yapışkan, sulu (nesne).

y. (104a/4), (137b/3), (45b/14),
(48a/9), (98b/10)

y. + balğamı (150a/7), (23b/8), (33b/7),
(34a/15), (45a/4), (46a/3)

y. + balğamları (69b/5), (91a/13),
(96a/9)

y. + ğalīz (77a/7)

y. + ğalīz hıltları (72b/14)

y. + hılt (69a/10)

y. + hıltlar (132b/15)

y. + hıltlara (97b/12)

y. + hıltları (122b/14), (123b/10),
(133b/8), (49b/9), (64a/11), (92b/4)

y. + nesnelere (113a/11)

y. + şafrāyı (86b/7)

[= 27]

yimiş: Bk. yemiş

y. + e (7a/4)

y. + i (11a/7), (129a/2), (12a/5),
(137a/1), (146b/9), (147a/15),
(148b/1), (15b/2), (16b/11), (16b/12),
(17a/15), (27a/9), (30a/15), (31b/12),
(34a/2), (36b/5), (37a/6), (58a/12),

(67b/12), (7a/4), (82b/3), (8a/11),
(8b/7), (98a/6), (98a/6)

y. + ile (147a/13)

y. + in (16a/3), (33a/5), (68a/15),
(78b/3), (8b/7)

y. + inden (32a/3), (3a/14), (3a/9),
(8b/3), (95b/7)

y. + ine (109a/14), (2b/13)

y. + ini (110b/2), (11a/9), (140a/15),
(141a/6), (16a/7), (16a/8), (17a/15),
(2b/14), (36a/12), (36a/9), (3a/7),
(43a/10), (43a/14), (57a/3), (58a/13),
(6b/2), (6b/3), (6b/9), (82b/8)

y. + inüj (141a/7)

y. + leri (103b/3)

[= 60]

yimişlü: Bk. yemişlü

y. + ağaca (146b/8)

[= 1]

yine: Yine, tekrar.

y. (10a/3), (115a/3), (13a/8), (148a/2),
(21b/12), (32a/9), (4b/13), (73a/8)

[= 8]

yingec: Yengeç.

y. + idür (146a/1), (146b/10)

[= 2]

iyi: Bk. yiyi

y. + sin (93a/3)

[= 1]

iyi-: Kokmak.

y.-dügin (80a/5)

y.-e (17b/6), (67b/4)

[= 3]

yi: Koku

y. + sine (117a/11)

y. + sini (138b/5)

[= 2]

yi: Hafif. "yeyni".

y. + dür (36b/12)

[= 1]

yo: Yoğun; kalın.

y. + ca (31a/14)

[= 1]

yo: Bk. yoğunluğ

y. + inca (137a/2)

[= 1]

yo: Yoğunluk; kalınlık.

y. + ı (10a/11)

y. + ıda (36a/7)

y. + inca (30a/14), (78a/3), (42a/7)

[= 5]

yo: Yoğurmak.

y.-alar (127a/13)

y.-salar (103a/13), (136a/4), (24b/1),
(24b/4), (68a/10)

[= 6]

yo: Bulunmayan, mevcut olmayan; (nesne, kimse vb.).

y. + dur (115b/3), (38a/12)

[= 2]

yo: Yukarı.

y. + sına (1b/9)

[= 1]

yo: Bk. yukarı

y. (107b/14), (10a/9), (11b/9),
(129a/2), (130b/8), (134b/10),
(140b/14), (91b/13)

[= 8]

yo: Yol.

y. + ın (134b/8)

y. + ına (6a/9)

y. + ındağ (146a/7)

y. + ından (24a/14), (25b/2)

[= 5]

yo-: Yolmak.

y.-salar (136b/15)

y.-ub (113b/3), (124b/6)

[= 3]

yo-: Bk. yolun-

y.-an (41b/5)

[= 1]

yo-: Yolma işi yapılmak, çekilip koparılmak.

y.-mı (93b/1)

[= 1]

yo: Yonca, başak durumundaki çiçekleri kırmızı veya mor renkli, hayvanlara yem olarak yetiştirilen çayır bitkilerinin genel adı; (*Trifolium*).

y. (131b/4), (31a/14), (27a/13)

y. + yaprağına (31a/14)

[= 4]

yorıl-: Yorulmak, yorgun duruma gelmek.

y.-maya (76a/8)

y.-mayalar (59b/4)

[= 2]

yoşuñ: Yosun

y. + ıdur (148b/4), (19b/7)

[= 2]

yöre: Bir bölgenin belli bir yer ve çevresini kapsayan sınırlı bölümü, havali, mahal, civar.

y. + sine (132a/15)

[= 1]

yu-: Yıkamak.

y.-madın (102b/2), (10b/14), (18a/4)

y.-r (14b/14), (39a/5), (3b/13)

y.-sa (65b/4), (66a/2)

y.-salar (101b/13), (102a/8), (105a/13), (10b/13), (12a/8), (145a/11), (146a/14), (16a/10), (16a/14), (18a/1), (21a/15), (39a/5), (3b/13), (40b/4), (44b/5), (45a/8), (65a/3), (65b/2), (66b/9), (68a/14), (68b/11), (68b/14), (68b/4), (69a/1), (72a/11), (80a/7), (91b/1), (92b/6), (93a/5), (93a/8), (96a/6), (96b/10), (99b/10), (68a/13)

y.-yalar (3b/7), (73a/11), (73a/8)

y.-yub (146a/10)

[= 46]

yübüset: < Ar. Kuruluk, eski tıp anlayışına göre nesnelere sıcak, soğuk, kuru ve yaş olmak üzere dört temel özelliğinden biri, kuru olma durumu.

y. + e (86b/12)

y. + ine (121a/8)

[= 2]

yud-: Yutmak.

y.-an (5b/10)

y.-sa (65b/14)

y.-salar (103a/14), (66a/14), (92b/7)

[= 5]

yufka: İnce.

y. (50b/14)

y. + cuğ (4b/12)

y. + cuğ yufkacuç (4b/12)

y. + çuğ (4b/9)

[= 4]

yumrı: Yumru, yuvarlak.

y. + ca (103b/15)

[= 1]

yumşa-: Yumuşamak.

y.-yınca (122a/13), (124b/7), (57a/11), (84a/5)

[= 4]

yumşad-: Yumuşatmak, sertliğini gidermek, yumuşak duruma getirmek.

y.-a (100b/10), (105a/6), (109b/1), (10a/14), (112a/14), (11a/7), (120b/14), (120b/4), (121b/7), (123a/14), (123b/14), (125a/4), (125a/5), (128b/14), (129a/5), (129b/15), (133a/5), (136b/6), (139b/15), (140a/13), (140a/9),

(145a/6), (14a/7), (19a/9), (22a/12),
(27b/7), (2b/11), (33b/2), (36b/11),
(38a/10), (41b/6), (41b/9), (43a/4),
(44b/1), (46b/15), (47a/11), (47a/5),
(47a/6), (47b/1), (47b/3), (48b/1),
(52b/9), (55b/11), (73b/12), (74a/2),
(74a/3), (74b/15), (74b/4), (74b/8),
(76a/13), (78a/11), (79a/5), (80a/2),
(82b/6), (86b/14), (96a/11), (96a/3),
(98a/5)

y.-ıııdur (17b/12), (18b/15), (19b/7),
(21b/8), (69b/10), (73b/7)

y.-ur (111b/11), (112a/15), (112b/6),
(115a/12), (117a/8), (122b/7),
(123b/3), (135b/13), (137a/15),
(141b/1), (143b/4), (143b/5), (14b/13),
(22a/6), (29b/8), (37a/4), (38a/3),
(40a/1), (49a/11), (50a/2), (53a/14),
(56b/13), (59a/4), (66a/7), (70b/14),
(72a/3), (79b/6), (80b/1), (82b/14),
(85a/14), (99a/7), (99b/8)

[= 96]

yumşak: Yumuşak; hafif.

y. (102a/6), (102a/9), (104a/6),
(104a/7), (105a/10), (105a/7),
(107b/7), (109b/8), (10b/12), (110b/4),
(111b/6), (112b/13), (113b/13),
(115b/13), (11a/8), (11b/11), (11b/6),
(122a/13), (126a/2), (128a/13),
(128a/6), (129b/15), (129b/9),
(130b/3), (135a/2), (139b/2),
(143a/11), (144a/5), (144b/15),
(146b/11), (147b/13), (148b/12),
(14b/4), (150a/2), (17b/10), (17b/8),
(20a/2), (23a/14), (25b/14), (26a/15),
(28b/9), (2a/11), (2a/12), (2a/5),
(32b/15), (34a/13), (34b/14), (34b/3),
(37a/8), (38b/7), (39a/5), (39b/4),
(3b/15), (40a/9), (48a/5), (48b/5),
(4b/11), (4b/6), (50b/11), (52a/14),

(53b/4), (58b/12), (59b/2), (69b/15),
(6b/12), (6b/2), (6b/8), (78a/3),
(7a/10), (7b/6), (81a/6), (84a/8),
(85b/15), (88a/9), (89b/14), (92b/14),
(93a/13), (94b/13), (121a/13)

y. + dur (14b/13)

[= 80]

yumşat-: Bk. yumşad-

y.-mağa (14b/13)

y.-mağda (47a/13)

[= 2]

yumul-: Kapanmak, büzülmek.

y.-duğın (116b/7), (96a/8)

y.-duğına (117a/9), (148b/14)

[= 4]

yumurda: Yumurta.

y. (116b/7), (54a/3), (66a/5), (66a/6),
(66b/1)

y. + ağıla (41b/1)

y. + ağıını (66b/13), (66b/14)

y. + ağııyla (130b/14), (34a/13),
(48b/12), (52b/4), (66b/4), (79b/12)

y. + kabuğıla (76a/1)

y. + kabuğınun (67a/8)

y. + şarusıla (49b/10), (50a/5)

y. + şarusım (27a/14), (66b/15),
(67a/12)

y. + şarusıyla (120a/3), (131a/3),
(60b/14), (62b/8), (74a/10)

y. + sı (66b/5), (66b/5), (66b/6),
(67a/7)

y. + sın (66b/7)

y. + sına (28a/2)

y. + sında (99a/11)

y. + sın (66b/11), (66b/12), (66b/6),
(66b/9), (80b/12), (90a/12), (91a/3)

y. + ya (113b/15), (145a/9), (80a/4),
(92b/14)

y. + yağıdır (127a/9)

y. + yı (127a/12), (67a/10), (97a/14)

y. + yıla (18b/7), (92b/15)

[= 50]

yumurdla-: Bk. yumurtla-

y.-r (62a/15)

[= 1]

yumurtla-: Yumurtlamak.

y.-mağ (27b/15)

y.-maz (41b/14)

y.-r (28a/1)

y.-yımaz (28a/1)

[= 4]

yun-: Yıkanmak.

y.-madın (10b/4)

y.-maduğı (89b/15)

y.-mıışı (102b/9)

[= 3]

yut-: Yutmak.

y.-maduğ (106b/3)

[= 1]

yuva: Kuşların ve başka hayvanların barınmak, yumurtlamak, kuluçkaya yatmak, yavrularını büyütme veya yavrulamak için türlü şeylerden yaptıkları ve türlü biçimlerde hazırladıkları barınak.

y. + dan (106a/14)

y. + sına (106a/14)

[= 2]

yuvalak: Yuvarlak.

y. + lar (103a/14), (87a/1)

[= 2]

yüklü: Gebe, hamile.

y. (105a/14), (105b/1), (12a/14),
(132b/1), (21a/13), (28a/6), (34a/9),
(35b/7), (35b/8), (35b/9), (36a/6),
(39a/15), (44a/9), (48a/3), (4a/15),
(53b/10), (56a/11), (83b/2), (91b/7),
(95a/10), (98a/7)

y. + 'avratlar (36b/7), (39a/12), (98b/6)

y. + eyler (102b/1)

y. + eyleye (129a/9)

y. + lere (77a/10)

y. + olmaya (145a/5)

y. + yise (9a/15)

[= 29]

yüklülüğ: Gebelik, hamilelik.

y. + i (88b/3)

[= 1]

yüç: Yün, tüy.

y. (114a/13), (124a/5), (27a/3),
(66b/8), (92a/2)

y. + cügez (66b/8)

y. + cügeze (150a/3)

y. + cügezile (84b/10)

y. + cügezle (132b/3)

y. + i (106b/4), (114a/15), (141b/13),
(28a/5), (44a/14), (66a/12), (74a/14)

y. + ile (122a/7), (35b/7), (70b/8),
(83a/15)

y. + in (135b/1), (83b/10)

y. + inden (132a/13)

y. + ine (57b/12)

y. + iplikile (147b/3)

y. + le (37a/9)

y. + ler (41b/7)

y. + lerin (90b/15)

y. + ünden (132b/2)

[= 29]

yüreg: Bk. yürek

y. + e (133a/6), (29b/10), (29b/9),
(30b/7), (9b/8)

y. + i (106a/14), (133b/7), (148b/9),
(16b/5), (19b/11), (57b/15), (5b/5),
(8a/5)

y. + in (83b/11)

y. + inde (39b/6)

y. + ini (87a/5), (93a/10)

y. + i oynamasın (16b/5)

y. + i oynayan (16b/5)

[= 19]

yürek: Kalp.

y. (13b/15), (19b/13), (21a/11),
(27b/13), (52a/12), (69a/9)

y. + de (13a/13)

y. + den (133b/11)

y. + oynamasın (71a/11)

y. + oynamasına (132a/4), (19b/13),
(27b/13)

y. + oynamasını (3b/5)

[= 13]

yüri-: Yürümek.

y.-ye (51a/10), (53b/15)

y.-yen (76a/7)

[= 3]

yürid-: Yürütmek, hareket ettirmek, sürmek.

y.-e (101b/11), (101b/15), (101b/2),
(102b/7), (104b/13), (109b/13),
(114a/13), (114b/1), (115a/9),
(115b/5), (117a/13), (122a/6),
(129a/4), (12a/6), (130a/10),
(130b/10), (130b/3), (130b/6),
(131a/8), (131a/9), (131b/9), (133a/2),
(133a/9), (134a/4), (136a/10), (139a/6),
(13a/7), (13b/14), (13b/7), (13b/7),
(146a/9), (15b/4), (16a/1), (16a/3),
(19a/4), (20a/1), (20b/3), (21a/8),
(21b/10), (23a/12), (25b/1), (26b/15),
(27a/1), (29a/1), (29a/8), (30b/12),
(32a/2), (32b/2), (33a/13), (33b/4),
(35a/14), (36a/12), (36b/3), (38a/5),

(3a/1), (3a/12), (3a/14), (40a/3),
(40a/4), (40b/9), (42b/6), (44b/8),
(45a/7), (46a/12), (49a/13), (49a/6),
(49b/6), (50b/8), (52a/7), (53a/13),
(53b/4), (53b/9), (56a/2), (56a/9),
(58b/15), (59a/11), (61b/13), (62b/7),
(62b/7), (66b/12), (68b/12), (70b/8),
(74a/11), (77a/2), (77a/3), (78a/10),
(78a/6), (78b/3), (79a/3), (80a/8),
(84a/11), (84a/14), (87b/8), (88b/2),
(8a/10), (8a/5), (91a/14), (95b/7),
(96a/10), (97b/4), (98b/6), (99a/10),
(99b/15), (9a/8)

y.-icidür (114a/12), (32b/7), (86a/6)

y.-ür (102b/2), (108a/10), (108a/12),
(110a/4), (112a/9), (112b/14),
(114b/13), (115b/4), (121b/15),
(127b/11), (133b/10), (13b/14),
(142b/8), (143b/7), (148a/7), (148b/8),
(149b/1), (14a/10), (17b/1), (17b/1),
(21a/5), (21a/5), (21a/7), (21b/2),
(24a/14), (25b/3), (27b/12), (27b/12),
(32b/9), (37a/4), (38b/12), (39a/12),
(44b/10), (47a/15), (50b/1), (50b/5),
(50b/5), (51a/15), (51a/5), (57b/3),
(57b/4), (59a/8), (63b/9), (63b/9),
(65b/1), (76b/6), (77a/8), (7b/15),
(81a/6), (8b/11), (8b/12), (90a/2),
(91b/9), (93a/3), (93b/8), (97b/10),
(99a/7), (99a/7), (99a/8), (99a/9),
(99b/9)

[= 168]

yürüt- Bk. yürüd-

y.-mekde (81a/14)

[= 1]

yürü- Yürümek.

y.-r (79a/8)

[= 1]

yürüd- Bk. yürüd-

y.-e (9a/12)

y.-icidür (86a/6)

[= 2]

yüz: Yüz, yüz sayısı.

y. (101a/10), (101a/7), (101a/9),
(101a/9), (101b/13), (107a/14),
(113a/14), (113a/2), (115a/10),
(115a/10), (115a/14), (115a/6),
(115a/6), (115b/9), (116a/10),
(116a/10), (116a/12), (116b/14),
(116b/15), (116b/15), (116b/15),
(116b/4), (117a/1), (117a/1),
(117a/15), (117a/15), (117a/6),
(117b/1), (118a/10), (118a/10),
(118a/11), (118a/11), (118a/3),
(118a/4), (118b/10), (118b/3),
(118b/3), (119a/9), (120a/9), (120b/5),
(121a/10), (121b/12), (122b/10),
(126a/1), (126b/13), (126b/3),
(127a/1), (127a/12), (127a/15),
(128a/1), (128a/13), (128a/2), (128a/7),
(128b/1), (138a/9), (145a/12),
(145a/12), (149b/4), (25a/12),
(26a/14), (26a/15), (26b/1), (29b/11),
(31b/10), (31b/8), (33a/3), (33a/4),
(34b/6), (38b/8), (72b/1), (75a/3),
(86b/2)

y. + e (10a/12), (16b/15), (23a/10)

y. + i (10b/13), (68b/11)

y. + ine (114a/10)

[= 78]

yüz: Yüz, surat, beniz.

y. + de (122b/9), (123b/13), (1b/12),
(94b/5), (99b/5)

y. + deki (149a/13), (20a/14)

y. + e (101b/7), (123b/12), (124b/9),
(34a/3), (66a/10), (79b/10), (80a/9),
(93a/13), (93a/9)

y. + i (101b/14), (50b/11), (79a/8)

y. + lere (75a/11)

[= 20]

yüz: Yüzey.

y. + indeki (135b/4)

[= 1]

yüzerlig: Bk. yüzerlik

y. + inden (91b/4)

[= 1]

yüzerlik: Üzerlik otu; (*Peganum harmala*). Krş.
harmel.

y. + dür (91a/8)

y. + toħmı yağıdır (125a/12)

[= 2]

yüzlü: Şerefli, itibarlı.

y. (147b/15)

[= 1]

yüz seksen: Yüz seksen.

y. (116a/12), (118b/3)

[= 2]

yüzüg: Bk. yüzük

y. + i (89a/1)

[= 1]

yüzük: Yüzük.

y. (132a/7), (39b/10), (88b/15)

y. + ödüb (5a/6)

y. + kaçına (137a/5), (39b/10), (89a/1)

y. + kaçında (89a/3)

[= 8]

yüzül-: Derisi çıkarılmak.

y.-dügi (82a/4)

[= 1]

yüz yigirmi: Yüz yirmi.

y. (101a/9), (107a/14), (113a/14),
(113a/2), (116b/15), (118a/11),
(118a/4), (118b/10), (120b/5),
(126a/1), (126b/3), (127a/1),
(127a/15), (128a/1), (25a/12),
(31b/10), (31b/8), (33a/4), (38b/8),
(72b/1), (75a/3)

[= 21]

-Z-

zāc: < Ar. Kükürt ile demir bileşimlerinden
biri.

z. + ıla (54a/2)

[= 1]

zāf: < Ar. Zaaf, zayıflık.

z. + in (111a/1), (121b/12), (136b/13),
(144a/13), (29b/4), (35a/3), (44b/1),
(53a/11), (86a/12)

z. + ina (101a/6), (122b/8)

z. + imı (149a/2)

[= 12]

za'ferān: Bk. za'frān

z. (57b/11)

z. + a (87a/11)

[= 2]

za'firān: Bk. za'frān

z. (91a/9)

[= 1]

zafinūdūs: <? Anason; (*Pimpinella anisum*).
Krş. māzeryūn.

z. (130b/6)

[= 1]

zāfisi: <? Yabani havuç, kara kök, mühr-i
süleyman; (*Pastinaca sativa*).

z. (130a/12)

[= 1]

za'frān: < Ar. Safran, aspir, cehri, çiğdem,
yemen safranı, safran çiçeği, safran çiğdemi;
(*Crocus sativus*.)

z. (108a/5), (116a/6), (116b/7),
(116b/9), (116b/9), (119b/4), (25b/10),
(38b/7)

z. + ıla (110a/10), (25b/11), (25b/13),
(54b/4), (66a/7), (67a/1)

z. + kokuşına (139a/12)

z. + uñ (136a/2)

z. + yağıdur (116b/5)

z. + yaprağın (136a/5)

[= 18]

zāhir: < Ar. Açık, görünür durumda.

z. (108a/14), (30a/6)

z. + ola (113b/1), (131a/4)

z. + olduğu (76a/3)

[= 5]

zahīr: < Ar. Bağırsak iltihaplanması, dizanteri.

z. (118a/8), (90b/14)

z. + e (119a/7), (120a/4), (86a/2),
(92b/5)

[= 6]

zahmet: < Ar. Ağrı, acı, zorluk.

z. (12b/9), (12b/9), (2a/2), (2a/7),
(47a/12)

z. + çeker (28a/1)

z. + den (133b/14), (147b/5), (15a/13)

z. + e (101b/4), (122b/3), (60b/11),
(70a/9)

z. + eder (123a/10)

z. + i (12a/13), (141a/14), (142a/15),
(14a/9), (26b/11), (28a/12), (28a/14),
(2a/7), (2b/8), (3b/3), (54a/9),
(65b/12), (71a/1), (96a/5), (9b/6)

z. + ile (135a/15)

z. + in (133a/3), (133b/13), (22b/15),
(37b/2), (38a/15), (46b/14), (50b/4),
(52a/3), (6a/6), (70b/2), (7a/3),
(94b/14)

z. + inden (113a/9), (123a/11),
(148a/10)

z. + ine (101a/6), (101b/4), (101b/5),
(102a/15), (105a/4), (106a/7), (113a/3),

(114a/14), (115a/5), (123a/5),
(125b/7), (131b/12), (133b/2),
(134b/14), (136a/15), (138b/1),
(139b/11), (13a/3), (140b/4),
(141a/14), (149b/13), (149b/2),
(150a/1), (25a/1), (28a/11), (31b/15),
(33b/8), (44b/7), (45a/3), (46a/9),
(47a/3), (48a/12), (52b/5), (53a/7),
(53b/5), (54a/1), (56b/1), (63a/13),
(63b/12), (63b/5), (66b/1), (70a/14),
(71b/10), (73b/9), (74b/3), (75a/2),
(75b/14), (78b/6), (83b/4), (84b/3),
(86a/9), (87a/8), (88b/9), (90b/13),
(92a/4), (93a/5), (96a/11), (97b/1),
(99b/12)

z. + ini (132b/6), (15b/11), (1b/11),
(54a/15)

z. + ler (22b/1)

z. + lerden (147b/11)

z. + lere (102b/14), (109a/12),
(121a/3), (121b/15), (124b/10),
(125a/5), (125b/11), (125b/12),
(133b/4), (139b/9), (144b/9), (146a/8),
(32b/14), (40a/15), (40b/14), (44a/15),
(44a/15), (49b/3), (59a/2), (92b/15),
(95a/3), (95b/14)

z. + leri (102b/9), (13a/7), (142a/1),
(145b/1), (147b/9), (26a/7), (65b/5),
(73a/12)

z. + lerin (137a/5), (141b/2), (25a/7),
(26b/11), (26b/4), (72b/6)

z. + lerine (120a/5), (125b/13),
(128a/5), (133b/15), (136b/12),
(139b/6), (150a/5), (30a/6), (30b/3),
(34a/7), (49a/1), (64a/9), (72a/15),
(75a/13), (78b/12), (86a/5), (95a/14)

z. + lü (90b/14)

z. + süz (21b/15), (24a/3), (28a/1),
(39a/13), (150a/9)

[= 169]

za'if: < Ar. Zayıf, güçsüz.

z. (108a/15), (112b/9), (123a/10),
(127b/14), (137a/9), (39b/13), (7b/2)

z. + ce (41b/5)

z. + 'uzvları (57a/13)

z. + dişli (71a/4)

z. + dür (65a/2)

z. + eder (51b/1), (52a/10)

z. + eyler (107a/8), (59a/8), (77a/8)

z. + kişiler (107a/6)

z. + ma'celere (67a/14)

[= 18]

za'iflig: < Ar.-T. Güçsüzlük, yetersizlik.

z. + ın (133a/14)

z. + ından (133b/7)

[= 2]

zāil: 1. Sona eren, devamlı olmayan. 2. Geçen,
geçmiş olan.

z. + ede (135a/6)

z. + eder (93b/12), (93b/15)

z. + eyleye (46a/10)

z. + ola (83b/12)

[= 5]

zakūm: < Ar. Pembe çiçekli zehirli bir bitki;
(*Nerium Oleander*).

z. + yağıdur (125b/1)

[= 1]

zamān: < Ar. Zaman.

z. (106a/3), (111a/5), (114b/11),
(114b/4), (42b/2), (62a/2), (79b/3)

z. + da (7a/4)

[= 8]

zanbak: < Ar. Zambak; (*Lilium candidum*).

z. (97b/6)

z. + çiçeğin (120b/15)

z. + yağı (106a/6), (126a/2)

z. + yağıdır (120b/11)

z. + yağında (147a/13)

z. + yağıyla (56a/15), (64b/11)

[= 8]

zanpak: Bk. zanbak

z. (105b/8)

[= 1]

zarar: < Ar. Zarar.

z. (124a/10)

z. + eder (107a/7), (107a/9), (108a/11),
(108a/9), (108b/5), (112a/4), (114a/2),
(124a/12), (37a/4), (41b/10), (70b/12),
(70b/12), (70b/12), (76b/2), (77b/9),
(81a/9), (94a/12), (97b/9)

z. + eder (70b/14)

z. + etmeye (90b/4)

z. + etmez (108a/10), (34b/8)

z. + eyler (68a/9)

z. + ı (108a/12), (137b/7), (49b/8),
(85a/11), (87a/10)

z. + in (105a/8), (106b/15), (108b/8),
(113b/6), (127b/15), (12b/1),
(130a/11), (135b/5), (136b/1),
(136b/14), (143b/4), (143b/9), (8a/5),
(19b/6), (32b/1), (32b/11), (35b/8),
(41b/12), (42a/14), (42b/1), (44a/11),
(54a/11), (57a/9), (84a/9), (84b/1),
(95b/8)

z. + ina (59b/13), (72b/15)

[= 56]

zārb: 1. Darp, 2. Sarp, yalçın; güç.

z. + dan (41a/5)

[= 1]

zā'rūd: < Ar. Alıç yemişi; (*Crataegus*). Krş.
alūç.

z. (136a/11)

[= 1]

zātü'l-ceneb: < Ar. 1. Kaburga ağrısı. 2.
Zatürre.

z. + e (105a/4), (13a/4), (41b/15),
(58b/14), (61b/11)

[= 5]

zātü'r-riye: < Ar. Zatürre.

z. + zaħmetine (105a/4)

[= 1]

zeberced: < Ar. Sarı renkte ve cam
parlaklığında, doğal demir ve magnezyum
silikat, krizolit; zümrütten daha açık yeşil olan
ve zümrüt kadar değerli olmayan bir süs taşı.

z. + üñ (87b/4), (88b/7)

[= 2]

zebul: < Ar. Deniz kaplumbağasının kabuğu.

z. (130b/12)

[= 1]

zefdā: < Ar. Yabani dorak otu, dereotu, kekik.
Krş. yabān sezābı.

z. (131b/2)

[= 1]

zeheb: < Ar. Altın.

z. (132a/1)

[= 1]

zehretü'l-milḥ: < Ar. Tuz çiçeği.

z. (139a/10)

[= 1]

zeker: < Ar. Erkek cinsel organı, penis.

z. (140a/9), (143a/7), (55a/7)

z. + de (105a/11)

z. + delüğine (97b/6)

z. + e (102a/8), (118a/2), (119a/5),
(120b/14), (121b/6), (18b/1), (27a/2),
(33b/9), (39b/6), (64b/11), (97b/7),
(9b/3)

z. + göyündüğine (120b/1)

z. + i (104a/11), (10a/1), (111b/7),
(121b/7), (18a/15), (21b/1), (32b/4),
(42a/5), (56a/11), (62a/4), (74b/10),
(83a/6), (99b/2), (9b/15)

z. + ine (106a/10), (143a/14)

[= 34]

zemeḥ: < Far. Atmaca kuşu.

z. (137a/9)

[= 1]

zencār: < Far. Bakır pası cinsinden, yeşil renkli
bir göz taşı.

z. (138a/2)

[= 1]

zencebīl: < Ar. Zencefil; (*Zingiber officinale*).

z. (109a/11), (137a/14), (137b/8),
(150a/12), (29a/11)

z. + ile (42a/5)

z. + mürebbāsı (137b/10)

[= 7]

zencebīlü'l-kilāb: < Ar. Zehirli bir zencefil
türü, it zencefili, sarı kök.

z. (137b/13)

[= 1]

zencifir: < Ar. 1. Kırmızı renkli doğal cıva
sülfür. 2. Kırmızı kurşun oksidin veya
sülüğenin eski adı. “zencefre”

z. (138b/10)

[= 1]

zenebü'l-akreb: < Ar. Akrepkuyruğu, akrep
otu, çemen otu, arnika kökü denilen zehirli bir
kök; (*Cordifolium*).

z. (131b/14)

[= 1]

zenebü'l-ḥayl: < Ar. Ulama yonca.

z. (131b/4)

[= 1]

zerāyic: <? Bambal kurdu, kuduz böceği.
“zerarih, zeranih”

z. (131a/6)

[= 1]

zerdālū: <Far. Zerdali, kayısı ağacının Akdeniz ülkelerinde yetiştirilen küçük meyveli bir türü; (*Armeniaca vulgaris*).

z. (123b/8)

z. + çekirdegi yağıdır (123b/4)

[= 2]

zerniḡ: <Far. Zırnık, arsenik.

z. (109b/8)

[= 1]

zeyt: <Ar. Zeytin; (*Olea europea*).

z. (110a/14), (114b/10), (114b/9), (115a/10), (116a/11), (116a/13), (116b/13), (116b/14), (116b/4), (116b/8), (117a/15), (117b/5), (117b/7), (118a/10), (118a/11), (118b/10), (118b/10), (118b/3), (126a/15), (126b/3), (127a/1), (128a/14), (128a/7), (128a/7), (129b/1), (141a/15), (141b/7), (141b/9), (144b/14), (16b/1), (18a/6), (20a/9), (21b/12), (40a/8), (42b/10), (42b/11), (55b/5), (64b/14), (79a/14)

z. + çökegidür (142a/4)

z. + de (110b/13), (111a/2), (111a/4), (115a/7), (148b/11)

z. + den (115a/6), (116a/1), (116a/9), (117a/1), (141b/8)

z. + e (104a/11), (114b/11), (114b/4), (115a/14), (115a/2), (116a/11), (116a/7), (117a/2), (117a/2), (117a/6), (117b/12), (118a/3), (119a/2), (120a/13), (122b/5), (126a/12), (126a/15), (128a/2), (132b/3), (150a/4), (43b/5), (47b/1), (49a/12), (75b/11)

z. + i (114b/10), (115b/10), (116a/11), (116a/14), (117b/1), (122b/5), (128b/7), (129b/1), (131a/10), (142a/1), (147b/6), (149b/11), (25a/5), (42b/11), (75b/12), (91a/5)

z. + içinde (91a/5)

z. + içine (122a/13)

z. + ile (102a/2), (103b/7), (105a/2), (108b/7), (110b/8), (112a/15), (116a/11), (119a/1), (120a/10), (125a/9), (129a/13), (129a/14), (131a/10), (134b/12), (135a/12), (138a/13), (140a/8), (143a/9), (143b/1), (143b/12), (143b/15), (145b/11), (147b/5), (16b/6), (22b/10), (23a/6), (26a/5), (26b/7), (31a/9), (32a/13), (35b/11), (36b/2), (41b/6), (43a/14), (44b/5), (45a/13), (54b/14), (55b/2), (59a/13), (61a/7), (62b/5), (62b/7), (66b/11), (72a/9), (74a/7), (76b/10), (76b/11), (77b/12), (79a/9), (83a/4), (84b/7), (85a/3), (88a/6), (89a/15), (97a/6), (99a/2), (26a/10)

z. + siflidür (142a/4)

z. + üñ (117a/3)

[= 151]

zeytün: <Ar. Zeytin; (*Olea europea*).

z. (109b/12), (140b/3), (141a/11), (141a/12), (141a/2)

z. + a (62a/14)

z. + ağacı (62a/13)

z. + ağaçından (141a/1), (73a/9)

z. + çekirdegiyle (141a/14)

z. + ı (141a/10), (141a/9)

z. + ıla (77a/3)	zībak: <Ar. Cıva. Krş. jīve.
z. + inuñ (140b/13)	z. (142a/11)
z. + yaprağı (30a/13), (4a/1)	[= 1]
z. + yaprağın (140b/11)	zīft: <Ar. Zift, katran ve diğer organik maddelerin buharlaşmasından veya damıtılmasından elde edilen, kolay kırılan, az ısı ile eriyen, katı, siyah, parlak madde, karasakız.
z. + yaprağına (103b/13), (149a/8)	z. + ile (23b/4)
z. + yaprağını (140b/12)	[= 1]
z. + yimişini (141a/6)	zift: Bk. zīft
[= 21]	z. (136a/13)
zeytūnū'l-berri: <Ar. Yabani zeytin.	z. + e (18a/10)
z. (141b/9)	z. + i (136b/11), (136b/14)
[= 1]	z. + ile (149a/7), (17b/4), (19a/5), (78a/14), (82a/6), (92b/9)
zeytubār: <? Zeytinin yağı çıkarıldıktan sonra kalan posası.	[= 10]
z. (142a/4)	zih(i)n: <Ar. Bilinç, dimağ, hafıza.
[= 1]	z. + i (133b/14), (25b/15), (26b/4), (29b/10), (29b/8), (123b/9)
zeyt yağı: Zeytin yağı.	z. + üñ (58a/2)
z. (118b/10), (118b/10)	[= 7]
z. + n (126b/14), (4b/3)	zīkr: <Ar. Anma, konuşma, söyleme.
z. + na (128a/14)	z. + i (135b/7), (145a/14)
z. + yıla (139a/15), (17b/14), (18a/6), (21b/12), (40a/8)	[= 2]
[= 10]	zīkū'n-nefes: <Ar. Soluk alma güçlüğü, nefes darlığı.
zız-: Sızmak.	z. (3b/1)
z.-an (148b/5), (89b/13)	z. + e (107a/3), (118b/7), (122a/9), (131b/11), (132b/15), (139a/5),
[= 2]	
zīb: <Ar. Kurt, canavar.	
z. (132a/8)	
[= 1]	

(139b/12), (148a/8), (30b/5), (40b/10),
(43b/6), (65a/9), (66b/1), (83a/2),
(86a/8), (87a/7), (90b/13)

z. + i (19a/3), (33a/15)

[= 20]

zinhār: <Far. Asla.

z. (13b/4), (142a/14), (66b/15), (80a/1)

[= 4]

zīr: Ağustos böceği, cırlayık böceği isimleriyle
bilinen bir böcek türü.

z. (142b/5)

[= 1]

zīrā: <Far. Zira, çünkü.

z. (10b/2), (112a/5), (135b/15),
(142a/15), (146b/15), (15a/4), (18a/5),
(22a/2), (27b/15), (31a/2), (34a/2),
(51a/8), (52a/15), (53a/2), (58a/10),
(64a/1), (65b/12), (70b/1), (82a/2),
(87b/11), (9b/9), (10b/10)

[= 22]

zīrāʿ: <Ar. Dirsekten orta parmak ucuna kadar
olan bir uzunluk ölçüsü

z. (130b/7), (2a/15)

[= 2]

zirāvend: <Ar. Zeravent, lohusa otu;
(*Aristolochia*).

z. + ile (78b/3)

[= 1]

zirāvend-i ṭavīl: <Ar. Develik otunun dibi. Krş.
arṭas-i levḥiyā, qarğa dülegi.

z. (12b/15)

[= 1]

zīrek: <Far. Zeyrek, anlayışlı, uyanık.

z. + eyler (58a/3), (81a/13)

z. + eyleye (23b/10), (90a/7)

[= 4]

ziyāde: <Ar. Çok, daha çok, çok fazla.

z. (142b/4), (149a/3), (35a/6), (43b/2),
(62b/12), (99a/8)

z. + ède (104b/3), (146a/13), (14a/2),
(54b/12), (71b/8)

z. + èder (107a/10), (111b/12),
(93b/13)

z. + eylemeye (71b/4)

z. + eyler (10b/7), (114a/3), (135b/12),
(137b/2), (137b/4), (21a/5), (22b/4),
(25b/2), (52a/12), (58a/5), (69b/3),
(77a/9), (79b/8), (80a/2), (85b/7),
(94a/9)

z. + eyleye (104a/2), (112a/1),
(119b/7), (11a/2), (121a/2), (123b/9),
(137b/10), (149a/1), (47b/12),
(70a/12), (70a/8), (71b/6), (81b/5),
(83b/6), (92a/15), (93a/7), (96b/2),
(99b/1), (99b/14), (99b/2)

z. + olub (89a/5)

[= 52]

ziyān: <Far. Zarar, ziyan.

z. (19a/12), (21a/10)

z. + èder (21a/11)

z. + eyler (5b/9)

[= 4]

zubāb: <Ar. Kara sinek.

z. (131a/1)

[= 1]

zūfā: <Ar. Çördükotu, zufa otu; (*Hyssopus officinalis*).

z. + dur (19a/13), (140a/6)

z. + şuyıla (56a/14)

z. + şarābı (14b/9)

z. + ya (101b/9), (122a/8)

z. + yıla (73b/10), (97a/3)

[= 8]

zūfārā: <Ar. Yabani dorak otu, dereotu, kekik.

z. (140a/13)

[= 1]

zūfā-yı raḥb: <? 1. Çakıldak otu. 2. Koyunların kuyrukları altındaki kıllara yapışan pislik.

z. (140a/6)

[= 1]

zūfā-yı yābis: <? Çördük otu.

z. (139b/9)

[= 1]

zuhre: <Ar. Yaban karanfili. "zehret, zehrec, zuhur, zehür, zeheret, zehre"

z. (139a/1)

[= 1]

zuhretü'n-nuḥās: <Ar. Yanmış bakır kırıntısı, artığı.

z. (139b/1)

[= 1]

zuḳište: <? Yaprağı, sakız ağacı yaprağına benzeyen, budakları yaklaşık birer karış olan bir bitki.

z. (137a/1)

[= 1]

zurre: <Ar. Bir çeşit darı, Hint darısı.

z. (131a/15)

[= 1]

zurunbād: <Far. Zencefil cinsinden, kokulu uyarıcı olarak kullanılan bir safran kökü, cedvar.

z. (13b/1)

[= 1]

zūsanṭāriye: <Gr. Dizanteri.

z. + zaḥmetine (70a/14)

[= 1]

zūkām: <Ar. Nezle.

z. (45b/5), (141a/5)

z. + a (119a/6), (121b/8), (21b/9), (94a/2), (141a/6), (44b/13), (46b/15), (59a/1)

[= 10]

zūlābiyye: <Ar. Nişasta, şeker ve yağla yapılan bir tür tatlı, bir tür helva, kadayıf.

z. (137a/11)

[= 1]

zū'l-ḳarneyn: Büyük İskender.

z. (147a/1)

[= 1]

zümürüd: <Ar. Cam parlaklığında, güzel, yeşil renkte şeffaf bir süs taşı.

z. (137a/4)

[= 1]

Toplam kelime: 50377

Geçerli kelime: 50377

Alt madde: 8424

Madde başı: 3390

SONUÇ

el-Müfredât (el-Câmî' li Müfredâti'l-Edviye ve'l-Agziye) isimli eserin tercüme edilmesiyle oluşturulan Tercüme-i Müfredât-ı İbn-i Baytar adlı eser hem dil bilimi hem de tıp bilimi açısından oldukça önemli bir kaynaktır.

Eserde bitkiler, taşlar, hayvanlar, çeşitli terkebeler, macunlar ve tıbbi terimler Arapça, Farsça, Grekçe, Süryanice gibi birçok dile ait karşılıklarıyla birlikte verilmiş olup, Türkçe karşılıkları da ayrıca belirtilmiştir.

Çalıştığımız nüshanın harekeli olması metnin doğru okunabilmesine oldukça yardımcı olmuş, karşılaştırmasını yaptığımız diğer harekesiz nüshanın da karşılaştırılmasında büyük kolaylık sağlamıştır.

Ana metin olarak yer verdiğimiz nüsha Antalya, Tekelioğlu, nr. 478: Harekeli nesihle 302 yaprak, 21,5x15,6(16,5x11) cm, 15 str. İstinsahı Şaban 963'de. Hacı Osman-zāde Mehmed Ağa'nın vakıf mührü vardır. TÜYATOK, Antalya, V, 196. nüshasıdır.

Karşılaştırmasını yaptığımız ve metinde [Topkapı] (**T**) olarak gösterilen nüsha ise III. Ahmet nr. 2113; talikle 260 yaprak, 20,5x14 cm. 15 str. İstinsahı H. 896'da Karatay, TY, I, 572. nüshasıdır. Topkapı (T) nüshasının farklı olduğu yerler ana metinde dipnot yöntemiyle gösterilmiştir. Bu gösterilen farklılıklarla birlikte iki nüsha incelendiğinde ana metin olarak kabul ettiğimiz nüshanın, [Topkapı] (**T**) nüshasından yaklaşık 22 varak kadar eksik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu eksik olan kısımlar da yine dipnot olarak tezin içerisinde yer almıştır.

Eserinde incelemesi yapıldığında çıkarılabilecek sonuçlar şöyle sıralanabilir:

1. Eser alfabetik sıraya göre yazılmıştır.
2. Eserde madde başları çoğunlukla yabancı olup, içeriğinde çoğunlukla Türkçe karşılıkları da verilmiştir: **haşîsetü'z-zücâc** türkçe şırça otı dèrler...
3. Eserde çeşitli meslek gruplarından ve bu meslek gruplarındakilerin hangi bitkiyi ne amaçla kullandıklarından söz edilmiştir: **tengâr** kıyumcılar isti'mâl êtdügi tuzdur...

4. Metinde tüm zaman çekimleri ve sözcük türlerini görülmemektedir. Eserde genellikle geniş zaman çekimi kullanılmıştır.
5. Metinde kelime başlarında a ünlüsü çoğunlukla elif ve üstün (ا) ile gösterilmiştir.
6. Eserde ekleşme sırasında ötümlüleşme çoktur.
7. Metinde “k, g ve ڭ” ünsüzleri için (ك) kullanılmıştır.
8. Eserde kelimenin aslında ayn (ع) olmasına rağmen yazarın ayn (ع) yerine zaman zaman gayın (غ) sesini kullandığı görülmektedir.
9. Metinde “ç” ve “p” için çim (چ) ve pe (پ) harflerinin yerine cim (ج) ve be (ب) harfleri de yer almıştır.
10. Metnin bazı kısımlarında halk hekimliği izlerinin dışında çeşitli inanışların getirilerine de yer verilmiştir
11. Metinde kapalı e (è) kullanımı oldukça fazladır.
12. Eserin bazı yerlerinde olması gerektiği halde yazarın şedde koymadığı görülmektedir.
13. Metinde sağlam bir cümle yapısı olduğu söylenemez.
14. Bazı kelimelerde göçüşme olayı görülmektedir: peynir-penyir, bigi-gibi.
15. Eserde kimi uygulamalar dini temellere dayandırılarak aktarılmıştır.
16. Metinde geçen ve içinde c-ç, b-p, d-t seslerini barındıran kelimeler yazıldığı gibi okunmuş, müdahale edilmemiştir.
17. Eserde kapalı e (è) kullanımını gerektiren bazı kelimeler hem e’li hem i’li olmak üzere iki farklı şekilde harekelenmiştir. Bu durumda e ile gösterilen e’li, i ile gösterilen i’li okunmuştur. “irkek-erkek” gibi. Bunun dışında kapalı e (è) kullanımını gerektiren ve aynı şekilde harekelenerek bir bütünlük sağlamış olan kelimeler için kapalı e (è) kullanılmıştır. “géce, yégrek” gibi.

KAYNAKÇA

Kitaplar

ADIVAR, A. Adnan (1991), **Osmanlı Türklerinde İlim**, Remzi yayınları, İstanbul.

ARAT, Reşit Rahmeti (2006), **Kutadgu Bilig**, Kabalcı Yayınları, İstanbul.

ARGUNŞAH, Mustafa (1999), **Muhammed b. Mahmûd-ı Şîrvânî Tuhfe-i Murâdî, (İnceleme-Metin-Dizin)**, TDK yay. Ankara.

ATALAY, Besim (2006), **Dîvânu Lûgati't-Türk Tercümesi, C.4.**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

BAKIR, Abdülhalik (2000), **Ortaçağ İslam Dünyasında İtriyat Gıda İlaç Üretimi ve Tağşışı**, Bizim Biro Yayınları, Ankara.

BAYAT, Ali Haydar (2010), **Tıp Tarihi**, Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği, İstanbul.

BAYAT, Ali Haydar (2005), **Kitâbu'l- Müntehab fi't Tıb**, (İnceleme-Metin-Dizin Sadeleştirme-Tıpkıbasım) Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği Yayını, İstanbul.

BAYAT Ali Haydar, OKUMUŞ Necdet (2004), **Muhammed bin Mahmûd-ı Şîrvânî - Mürşid**, AKM Yayınları, Ankara.

BAYTOP, Turhan (2007), **Türkçe Bitki Adları Sözlüğü**, TDK yayınları, Ankara.

BEDEVIAN, K. Armenag (1936), **İllustrated Polyglottic Dictionary of Plant Names in Latin, Arabic, Armenian, English, French, German, Italian and Turkish Language**, Argus and Papazian Presses, Kahire.

CANPOLAT Mustafa, Zafer Önler (2007), **İshâk bin Murâd, Edviye-i Müfrede**, TDK Yayınları, Ankara.

DEVELİOĞLU, Ferit (2005), **Osmanlıca-Türkçe Lügat**, Aydın Yayınları, Ankara.

DOĞAN, Şaban (2011), **Ebulfeyz Mustafa Efendi, Risâle-i Feyziyye fi Lügâti'l-Müfredâti't-Tıbbiyye**, Değişim yayınları, İstanbul

- ERCİLASUN, Ahmet Bican (2004), **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, Akçağ yayınları, Ankara.
- ERCİLASUN Ahmet Bican, Akkoyunlu Ziyat (2014), **Dîvânu Lugâti't-Türk**, TDK, Ankara.
- ERGİN, Muharrem (1993), **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayınevi, İstanbul.
- GABAİN, A. Von (2003), **Eski Türkçenin Grameri**, Çev. Mehmet Akalın, TDK yayınları, Ankara.
- GÜLENSOY, Tuncer (1995), **Türkçe El Kitabı**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- GÜLENSOY, Tuncer (2007), **Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü (I/II)**, Türk Dil Kurumu, Ankara.
- GÜLENSOY Tuncer- KÜÇÜKER Paki (2015), **Eski Türk-Moğol Kişi Adları Sözlüğü**, Bilge Kültür Sanat, İstanbul.
- İHSANOĞLU Ekmeleddin, ŞEŞEN Ramazan, BEKAR Serdar, GÜNDÜZ Gülcan (1998), **Osmanlı Tıbbi Bilimler Literatürü Tarihi (I, II, III, IV)**, IRCICA Yayınları.
- İslam Ansiklopedisi (1989), **Ali B. Abbas El-Mecûsî** Maddesi, Diyanet Vakfı Yayınları, Cilt 2, syf. 379-380.
- İslam Ansiklopedisi (1999), **İbnü'l-Baytar** Maddesi, Diyanet Vakfı Yayınları, Cilt: 20, syf: 526-527.
- İslam Ansiklopedisi (2012), **Tıp** Maddesi, Diyanet Vakfı Yayınları, Cilt: 41, syf: 101-111
- İZGİ, Cevat (1997), **Osmanlı Medreselerinde İlim- Tabîî İlimler**, II. Cilt. İstanbul.
- KANAR Mehmet (2011), **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, Say Yayınları, İstanbul.
- KORKMAZ Zeynep (1992), **Gramer Terimleri Sözlüğü**, TDK Yayınları, Ankara.
- KÜÇÜKER, Paki (2010), **Mücerreb-nâme**, Kültür Ajans Yayınları, Ankara.
- LEVEND, Agah Sırrı (1949), **Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Safhaları**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

- Mütercim Asım Efendi (2000), **Burhân-ı Katı** (Haz. M. Öztürk, D. Örs), TDK yayınları, Ankara.
- ÖNLER, Zafer (1990), **Celâlüddin Hızır (Hacı Paşa) Müntahab-ı Şifâ I Giriş-Metin**, TDK Yayınları, Ankara.
- ÖNLER, Zafer (1999), **Celâlüddin Hızır Paşa, Müntahab-ı Şifâ II Sözlük**, Simurg yayınları, Ankara.
- ÖNLER, Zafer (2000), **Revnağ-ı Bustan**, TDK yayınları, Ankara.
- ÖZÇELİK, Sadettin (2001), **Kitâbü'l-Mühimmât**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.
- PAÇACIOĞLU, Burhan (2014), **İlaç ve Bitki Adları Sözlüğü**, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- RONAN, Colin A. (2005), **Bilim Tarihi** (Çev. Ekmeleddin İhsanoğlu, Feza Günergür), TÜBİTAK yay. Ankara.
- SAMİ, Şemseddin (2007), **Kâmûs-ı Türkî**, Çağrı yayınları, İstanbul.
- SARI, Mevlût (1984), **El-Mevarid Arapça-Türkçe Lûgat**, İpek Yayın Dağıtım, İstanbul.
- STEINGASS, F.(2005), **Persian-English Dictionary**, Çağrı Yayınları.
- ŞEHSUVAROĞLU Bedi, Ayşegül E. Demirhan, Gönül Ç. Güreşsever (1984), **Türk Tıp Tarihi**, Bursa.
- ŞEHSUVAROĞLU, Bedi N.(1961), **Eşref bin Muhammed, Hazainü's-Saadat**, TTK Yay., Ankara.
- TDK (2005), **Türkçe Sözlük**, TDK yayınları, Ankara.
- UZEL İlter, Kenan Süveren (1999), **Sabuncuoğlu Şerefeddin Mücerreb-Nâme (İlk Türkçe Deneysel Tıp Eseri - 1468)**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.
- UZEL, İlter (1992), **Sabuncuoğlu Şerefeddin, Cerrahiyyetü'l-Haniye I-II**, Atatürk Kültür Merkezi yayınları, Ankara.

UZEL, İlter (2004), **Amasyalı Hekim ve Cerrah Sabuncuoğlu Şerefeddin**, T.C. Amasya Valiliği yayınları, Ankara

ÜNVER, Ahmet Süheyl (1936), **Uygurlarda Tababet XII-XIV. Asır**, İstanbul Tıp Tarihi Enstitüsü Yayını, İstanbul.

YELTEN, Muhammet (1993), **Şirvanlı Mahmud Kemaliyye**, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.

Sürekli Yayınlar

AĞIRAKÇA, Ahmet (2004), **Osmanlı Tıbbının Kaynakları ve Osmanlı Tıbbına Giriş**. [İslam Tıp Tarihi], (http://ahmetagirakca.com.tr/uploads/default/articles/5-Osmanli_Tibbinin_Kaynaklari_ve_Osmanli_Tibbina_Giris.pdf).

AYDIN, M. Bedizel (2005), **Osmanlı Tıbbında “Müfred Deva” Kullanımı ve “Müfredât” Eserlerinin Genel Özellikleri**” Osmanlı Bilimi Araştırmaları, Emre Dölen Armağanı, 6. Cilt, Sayı 2, s. 299-315, İstanbul.

BAYAT, Ali Haydar (2001), **Osmanlı Sarayına Sunulan İlk Tıp Kitabı Müntahab**, Tıp Tarihi Araştırmaları Dergisi, s. 38-50, İstanbul.

BAYAT, Ali Haydar (2006), **Anadolu Selçuklularında Tıp**, Türk Tıp Eğitiminin Önemli Adımları CSA Global Publishing, s. 10-19, İstanbul.

BAYAT, Ali Haydar (2006), **Beylikler Devri Anadolu Türk Devletlerinde Tababet**, Türk Tıp Eğitiminin Önemli Adımları CSA Global Publishing, s. 20-29, İstanbul.

BAYAT, Ali Haydar, **Tıp Dili ve Terimleri Açısından Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Tıp Kitaplarının Önemi**, Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları-The New History of Medicine Studies, Sayı:10-11, syf: 61, 2004-2005

BÖLÜKBAŞI, Okan (2004), **Türkçe Tıp Eğitimi: Eski Ama Gerçekleşmemiş Bir Hayalin El Birliği İle Yok Edilişi**, STED cilt 13, S. 11, s.415-416.

DOĞAN, Şaban (2010), **Eski Oğuz Türkçesinde Tıp Dilinin Oluşumu ve Özellikleri**, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 5/1 Winter.

DOĞAN, Şaban (2009), 15. Yüzyıla Ait Bir Tıp Terimleri Sözlüğü: Terceme-i Akrahâdîn'in İstilah Lügati.

DOĞAN, Şaban, XV.- XVIII. Yüzyıllar Arasında Anadolu Sahasında Türkçe Yazılmış Tıp Ve Eczacılık Sözlükleri.

FAZLIOĞLU, İhsan (2003), Osmanlı Döneminde Bilim Alanındaki Türkçe Telif ve Tercüme Eserlerin Türkçe Oluş Nedenleri ve Bu Eserlerin Dil Bilincinin Oluşmasındaki Yeri ve Önemi, Kutadgu Bilig Felsefe-Bilim Araştırmaları, Sayı: 3, s.151-184.

GÖZLÜ, Emel Kaya (2008), Muhyiddin Mehi'nin Müfid (Nazmu't-Teshil) Adlı Eserinin Türk Dili ve Tıp Tarihindeki Yeri ve Önemi.

GÜRLEK, Mehmet (2011), Anadolu'da Yazılmış İlk Türkçe Cerrahi Yazmalara Bir Örnek: Alâ'im-i Cerrâhîn, Turkish Studies - International Periodical For The Languages Literature and History of Turkish or Turkic, Vol. 6/3, s. 1424.

GÜVEN, Meriç (2012), İslâmî Dönem İlk Türkçe Tıp Yazmalarının Türk Tıp Bilimi ve Deontoloji Açısından Görüngesel 'Perspektifi' Bağlamda Değerlendirilmesi, Lokman Hekim Journal, S.2, Mersin.

GÜVEN, Meriç (2011), Türk Dili ve Kültürü Açısından XIV. XV. Yüzyıl Eski Anadolu Türkçesi Türkçe Tıp Yazmalarına Eleştirel Bir Bakış, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Vol. 6, s. 844.

GÜVEN, Meriç (2007), Kitabı'ı Müntahab fi't-Tıbbın Türk Tıp Dili Açısından Değeri ve Müellifi Abdülvehhab bin Yusuf'un Türk Tıp Diline katkıları, Uluslar Arası Türklük Bilgisi Sempozyumu 25-27 Nisan 2007, Erzurum.

GÜVEN, Meriç (2009), Eski Anadolu Türkçesiyle yazılmış Tıp yazmalarındaki Türkçe Organ Adları üzerine bir inceleme, TÜBAR-XXVI-/2009-Güz.

HARMANCI Esat, AKPINAR Aslıhan (2006), Şirvani'nin Sultaniyye Adlı Eserinde Beslenme Anlayışı, IX. Türk Tıp Tarihi Bildirileri, IX. Türk Tıp Tarihi Kongresi, 24 – 27 Mayıs 2006, Erciyes Üniversitesi, Kayseri, ss. 240-250.

KORKMAZ, Zeynep (2005), Eski Anadolu Türkçesinin Türk Dili Tarihindeki Yeri, Fikret Türkmen Armağanı, Kayrılmaz Matbaası, s.471, İzmir.

KÖKTEKİN, Kazım (2007), **Hazâinü's-Saadât'ta Geçen Tıp Terimleri.**

KUT, Günay (1985), **Tabiat-name ve Tatlılar Üzerine Bir Yazma Eser Et-Terkibat Fi Tabhi'l-Hulviyyat**, Folklor ve Etnografya Araştırmaları, Sayı:2, İstanbul, , s. 179-195.

KÜÇÜKER, Paki (2010), **Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ'da Türkçe Bitki Adları**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3/11, syf. 401-415.

KÜÇÜKER Paki, UÇAR İlhan (2007), **15. ve 16. Yüzyıllarda Osmanlı Devletindeki Tıp Çalışmalarına Genel Bakış ve Cerrah Mes'ud'un Hâzâ Kitab-ı Hulâsa-yı Tıbb Adlı Eseri**, Akademik İncelemeler Dergisi, 2/2, syf. 231-239.

KÜÇÜKER, Paki (2010), **Kitâb-ı Güzîde ya da Sultâniyye**, Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18. sayı, Syf. 173-182.

ÖNLER, Zafer (1998), **XIV-XV. Yüzyıl Türkçe Tıp Metinlerinin Dili ve Sözcükleri**, Kebikeç, Sayı: 6., syf. 157.

ÖNLER, Zafer (1985), **Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yazılmış İki Tıp Kitabında Yer Alan Sağlık Bilgisi Terimleri** ,TDAY.

ÖZÇELİK, Sadettin (2000), **15.Yüzyılda Yazılmış Üç Tıp Kitabı Üzerine**, TDAY Belleten 1997, s.385-395.

SÜVEREN Kenan, İlter Uzel (1988), **İlk Türkçe Tıp Yazmalarına Genel Bir Bakış**, Tıp Tarihi Araştırmaları 2, s. 126-142, İstanbul.

ŞAHİN Hatice (2005), **Anadoluda Yazılmış Bir Tıp Kitabı Kemâliyye**, Uludağ Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi, C.9, Bursa, 2005/2, ss. 147-176.

ŞAHİN, Hatice (2007), **Câmi'ü'l-Fürs Örneğinde XVI. Yüzyıl Bitki İsimleri**, Turkish Studies, Volume 2/2, p.570-602, s. 571, Spring 2007.

ŞEHSUVAROĞLU, Bedi N. (1960), **Anadoluda Türkçeleşme Cereyanları ve Türkçe İlk Tıp Yazmalarındaki Terimler**, VIII. Türk Dil Kurultayında Okunan Bilimsel Bildiriler 1957, Türk Dil Kurumu yayınları Sayı: 179, s.25-35, Ankara.

ŞEŞEN, Ramazan (1993), **Ortaçağ İslam Tıbbının Kaynakları ve XV. Yüzyılda Türkçe'ye Tercüme Edilen Tıp Kitapları**, History of Medicine Studies-5/ syf.11-20.

UÇAR, İlhan (2012), **Türkiye Türkçesinde Organ Adlarıyla Türetilmiş Bitki Adları**, Türklük Bilimi Araştırmaları (TÜBAR), 32, s. 307-330.

UÇAR, İlhan (2013), **Türkiye Türkçesinde Hayvan Adlarından Türetilmiş Bitki Adları**, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi (TEKE), 2/1, s. 1-19

UÇAR, İlhan (2013), **“Kavram-Çağrışım-Kelime” Bağlamında Bitki Adlarına Anlam Bilimsel Bir Yaklaşım**, Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1 Winter 2013, p. 2671-2683, Ankara-Turkey.

UÇAR, İlhan (2013). **Yetiştigi/Geldiği Coğrafya Veya Etnik Adlandırmayla Oluşturulan Bitki Adları**, Zeitschrift für die Welt der Türken /Journal of World of Turks ,Vol. 5-1, pp. 115-135 – 135, ISSN:1868-8934, DOI:, Nisan, 2013.

UZEL, İlter (2002), **Türkçe Bâhnâmeler Hakkında Bir İnceleme**, Kebîkeç S.13, s.191-205, Ankara.

UZEL, İlter (2000), **Osmanlı- Türk Tıbbı**, Osmanlı Ansiklopedisi Bilim, Cilt 6, s. 485-489, Ankara.

Diğer Yayınlar

ÇAĞIRAN, Önder (1992), **Ahmed-i Dâî Tıbb-ı Nebevî, İmlâ-Fonetik-Morfoloji-Karşılaştırmalı Metin-İndeks ve Sözlük**, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya.

ÇELİK, Anıl (2014), **Terceme-i Kâmilü’s-Sinâ’a (Giriş-İnceleme-Metin-Dizin)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

DEMİR, Hüseyin (2002), **Zâhire-i Murâdiyye Mümin bin Mukbil Sinobi (İnceleme-Metin-1-80 varaklar arası Dizin)**, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

DOĞAN, Şaban (2009), **Terceme-i Akribâdîn Sabuncuoğlu Şerefeddin (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler)**, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Sakarya.

ERDAĞI, Binnur (2000), **Tuhfe-i Mübârizî - İnceleme, Metin, Sözlük**- Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

KURBAN, Ferhat (1990), **Şîrvânî Mahmud Sultaniye (Giriş-Metin-Sözlük)**, Marmara Üniversitesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

KÜÇÜKER, Paki (1994), **Yadigar-ı İbn-i Şerif, Giriş-Metin-Dizin**, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, Elazığ.

MURAD, Sibel (2009), **Lügât-ı Müşkilât-ı Eczâ Derviş Siyâhî Lârendevî (Giriş-Metin-İnceleme-Dizin)**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

MURAD, Sibel (2015), **Tercüme-i Aynü'l-Hayat'ta Şekil ve Zaman Ekleri (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler)**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Sakarya.

ÖZÇELİK, Sadettin (1990), **Nidayî, Menâfiü'n-Nâs (İnceleme-Metin- Dizin)**, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, Malatya.

ÖZER, Osman (1995), **Ahmedî, Tervihü'l-Ervâh (Giriş-Metin-Dizin)**, Fırat Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Elazığ.

SÜVEREN, Kenan (1991), **İbni Sina'nın Akribâdîn Eseri ile Şerefeddin Sabuncuoğlu'nun Akribâdîn Eserinin Tıp ve Bilim Tarihi Açısından Karşılaştırılması**, GATA (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara.

ŞAHİN, Bekir (2009), [www.elyazma.com/ tr/ içerik](http://www.elyazma.com/tr/içerik).

ŞAHİN, M. Ünal (1994), **Miftâhü'n-nûr ve Hazâinü's-Sürûr - Dil Özellikleri, Metin, Söz Dizini-** İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Malatya.

TURAN, Zikri (1992), **Hacı Paşa, Teshil (Dil Özellikleri- İnceleme- Söz Dizini)**, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Malatya.

UÇAR, İlhan (2009), **Hazâ Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb Cerrâh Mes'ûd (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler)**, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sakarya.

ÖZGEÇMİŞ

Yasemin Yıldız 1989'da Sakarya'da dünyaya geldi. İlköğrenimini Erenler İlkokulu'nda, orta öğrenimini Sakarya Atatürk Lisesi'nde tamamladı. 2008 yılında Sakarya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü kazandı. 2012 yılında lisans eğitimini tamamlayarak aynı yıl Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Dili Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı.